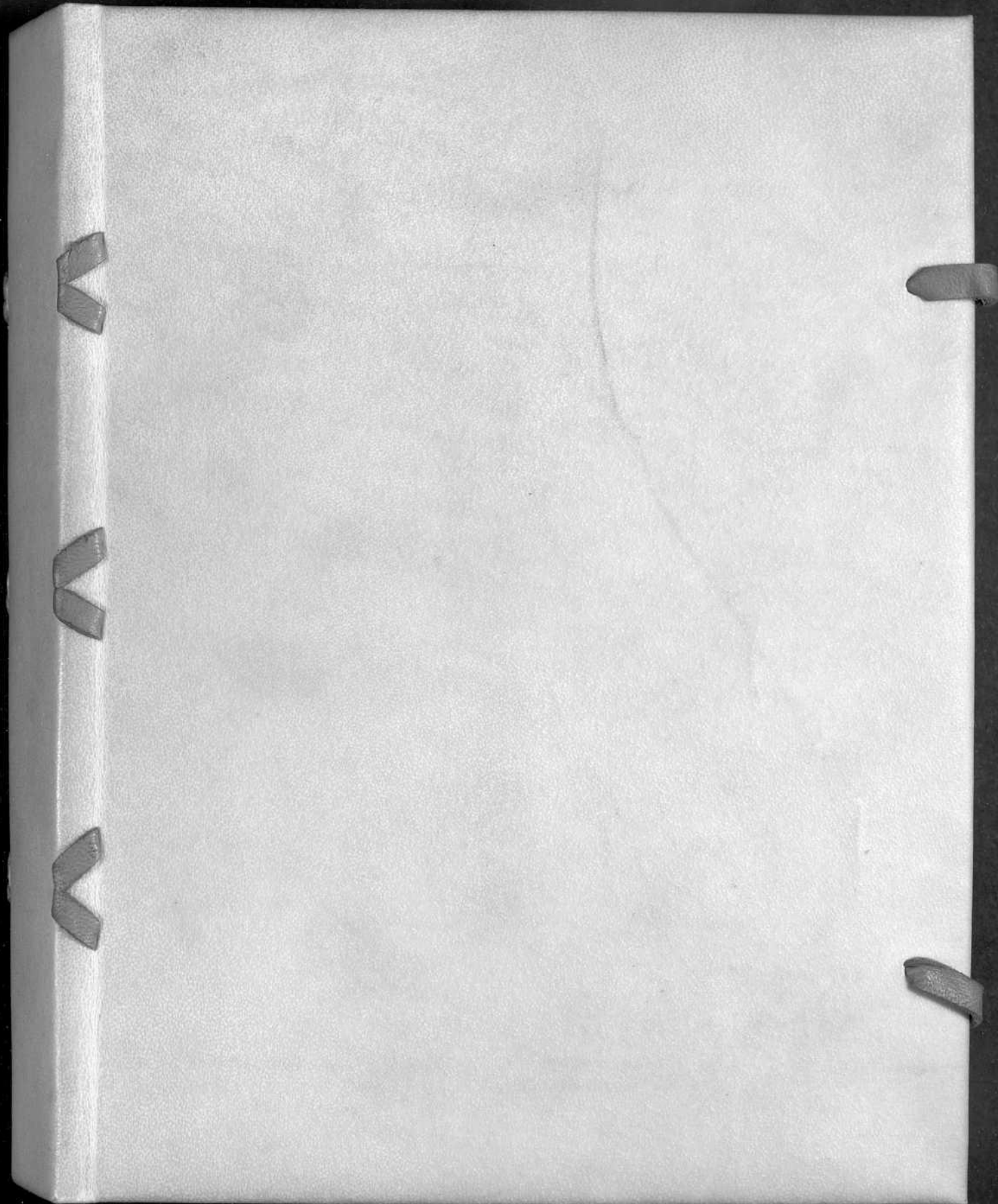

Res. 2929.

**Questiones subtilissime Scoti in me-
taphysicam Aristotelis.**

**Eiusdem de primo rerum principio tra-
ctatus Atqz theoremata.**

Mauricius Hibernicus Minoritani ordinis. Reueren-
dissimo Patri dño: Dño Petro Barutio Patauino
Antistiti salutem.

Quantum rem christianā iuuerit. Io. Scotus cōterra
q neus meus: et confirmando nostra: et aliena refutando:
iam pridē doctissimorū hominū: prestantissime pater:
ne omniū dicā gentiū: p̄dicat consensus. Nihil sane hēt diuine
littere tā obscurū arduū et difficile: qd vir ille nō subtili et pera-
cuta indagine dephēderit: dephēsum nō ita in vtrāq; partē di-
sputauerit: vt manu vna ignē: altera aquā ferre videat: tā p̄ssus
interit: tā grauis: tā deniq; a vulgo remot⁹: vt interdū delirio idi-
geat natatore. Ceterū tanta ille vi disputat: tā validis nitit ra-
tionib⁹: vt ei⁹ scripta habere videat oraculorū instar: sitq; ipse
p hec p̄secut⁹: vt in metaphysicis omniū lōge eminentissim⁹ ha-
beat: sed quo clario⁹ Scotus q; utilior eo min⁹ ferendū fuit
q illi⁹ theorematā: Metaphysice q̄stiones et materia de primo
p̄ncipio accuratissime disputata in occulto essent dubiū i curia
hoiū neglecta: an q; hec ita mēdosa et corrupta videbant: vt
nulla tā diligēs recognitiō adhiberi posset: vt tuto in aptū re-
ferrēt: sed quo p̄silio aliq; ab eo negotio abstinuerit: nō facile di-
xeri. Ego nō q; meli⁹ q̄ ceteri id p̄stare possent: sed officiū po-
tius et pietatē secut⁹: quū nup in hec Scoti popularis mei mo-
numēta icidissen: ne diut⁹ in tenebris iacerēt: multo studio et
diligentia recognoui: eoq; ip̄sensus id feci: q; ita ab initio sta-
tuerā: vt tuo noīe āplissime pater in publicū exirēt. Iuuabitq;
vt spero nō nihil hāc nostrā operā Andreas turrīsan⁹ vir im-
p̄ssorie artis sciētissim⁹: vel q; eruditiss libēter faueat: vel q; ei⁹
gerat nomē cui⁹ scripta ab oī labe et iūria vidicāt. Habes ita
q; tria opa vno volumie cōplexa: in qbus si tua āplitudo nrā
nō asp̄nabit industriā: gaudebo ego nō parū p̄nti officio: vel
inprimis q; tua cā nō paucis mihi gratificat⁹ videbor: sed mul-
to plus tuo iudicio: quo nullum apud me maioris esse potest
ponderis: vel quia in omni genere disciplinarum prestantissi-
mus sis: aut quia omnium longe candidissimus. Vale.

Joannis duns scoti ordi nis minoruz
qñtione subtilissime sup libroz metaphy-
sice Aristotelis. Feliciter incipunt.

Et primo ponit prologus in quo expo-
nitur prima ppositio textus.

Dnes

homines na-
tura scire de-
siderant.

En princi-
pio metaphi-
ce quā p ma-
nibus habe-
mus premittit
pbus hanc p

posuonē: dignitatē z nobilitatē huius sci-
entie cōtinentez; sicut patebit ex processu.
Ad qd videndū. primo ppō in se ē declarā-
da. Et secundo ad conclusionē intentā est
applicāda. CDeclarat autē propositio ista
duplīciter ī genere. videlicet a posteriori
z a priori. A posteriori declarat eam pbus
in lra p signū quoddā dicens. Signū autē
est sensui dilectio: preter enim vtilitatem
propter seipos diligunt: quasi dicat: sen-
sus naturaliter diligunt: nō solum in quā-
tum viles ad vite sustentationē: sed in quā-
tum cognoscitui: qd pbat in lra. p hoc q
ille sensus maxime diligit naturaliter: qui
maxime est cognoscituius. v3. visus: quez
dicit maxime cognoscituius propter duo:
propter cognitionis certitudinē: z cogni-
toruz multitudinē. Certitudo prouenit ex
immaterialitate. Quanto enim virtus co-
gnoscitua est immaterialior: tanto est in co-
gnoscendo certior. plura etiam obiecta p
hunc sensuz cognoscunt: qz oīa corpa tam
superiora qz inferiora lucem vel colorem
participāt: nō autē alias qualitates sensibi-
les: tāgibiles. s. z audabiles. z huiusmodi
Est igitur virtus pbatōis Arist. in hoc
Si magis naturaliter diligimus sensus
magis cognoscituios. nō ppter vtilitatē
vite tñ: sed propter cognitionē. g. scire ma-
gis naturaliter desideramus. quia hec co-
gnitio est nobilior cognitione sensitua. z
cognitio nostra sensitua finaliter ad hanc
ordinat. CDeclarat scdo ppō pteasum-
pta a gbusdā a priori siue a cā tripliciter.

CPrimo sic. omne imperfectū naturaliter
appetit suam pfectionē sicut haberi potest
ex primo phycoz. ca. vltimo. Anima autēz
hominis de se imperfecta est sū intellectua
potentiā cum sit velut tabula nuda in qua
nihil depictum est sū phm. 3. de aīa. g. na-
turaliter desiderat scire: qd est pfectio eius
sū hanc potentiā. CScdo declaratur ea-
dem sic. vñūqz naturaliter appetit suam
ppriā opationē vt graue moueri deorsum
propria aut opatio hoīs est intelligere. qz
per hoc ab alijs distinguit. g. zc. CTerzio
sic. vñūqz naturaliter appetit cōiūgi suo
principio. hō aut cōiungitur substantijs se-
paratis p intelligere: sicut probat pbus. 10
ethicoz. qz in speculatione veritatis ma-
xime assimilamur substantijs sepatis. z in
hoc cōcludit btitudinē nostrā consistere. g.
homo naturaliter appetit scire. CSed nō
videtur q iste tres pbationes eo mō q va-
lent multū distinguant ab inuicē: qz sicut
est duplex actus: primus z secundus. v3. 3.
2. de anīa: ita est duplex pfectio. prima
z scda. prima qdem est forma vel habitus.
scda est operatio. Et vñūqz naturaliter
appetit vtrāqz pfectionē: cum opatio sit fi-
nis habitus. h. g. ppō: vñūqz naturaliter
appetit suā pfectionē: cōcludit ppositum
tam de scia: de qua processit prima ratio: qz
de intelligere: de q processit scda: nec vide-
tur esse aliq necessitas scde: quare opatio
naturaliter appetat nisi quia est pfectio.
CPreterea sicut potentia dicitur equo de
potentia essentiali q est ad formā: z accita-
li q est ad operationē: vt p3. 2. de anīa: ita
videt esse equivoce desiderū illud qd est
ad formā. z illud qd est ad opationē pntes
formā. qz in primo nō pōt habere deside-
rans ex se desideratū sine actione alicuius
extrinseci agentis. In scdo autē pōt amo-
to impedimēto. Si igitur prima pbatio z secu-
da cōcludāt hanc ppositionē esse veram
tanqz distincte pbationes: sequit q in hac
vna ppositione accipiat desiderū equivo-
ce: qñ dicit vñūqz appetit zc. CAtqz ter-
tia pbatio nō videt differre a scda. qz hō
nō est natus cōiūgi suo principio. nisi p
opationē: nec videt esse alia ratio desira-
di opationē z talē cōiunctionē. CEx his
igitur tribus pbationibz pōt colligi vna

T.c. 81.

T.c. 14.

Ca. 10.

T.c. 2. 7. 5.

T.c. 55.

talis. vniūq; naturalit appetit suam pfectionē tam primam q̄ secundam. Primā tanq̄ suam p̄p̄riā formā: scđam tanq̄ suā p̄p̄riā opationē: p̄ quā etiā p̄iūgit suo principio. q̄ hō naturalit appetit scientiā: q̄ est p̄fectio prima: et intelligere q̄ est p̄fectio secūda: p̄ quā p̄iūgit suo principio. Et eodem desiderio vel saltem vniūoce dicto: si cur exponet postea: appetit scientiā immediate et intelligere mediātē sciā: q̄ q̄dem desiderii corrūdet potentie essentiali: q̄ non h̄is formā est in potētia essentiali ad actū primū et scđm. Eodē etiā desiderio essentiali pōt appetit immediate oratio: vt finis et forma p̄pter finē: qm̄ nēuū habet vel saltem desiderio vniūoce dicto. Forte enim nō est eadē volitio entis ad finē et finis: vt vtrūq; est illud q̄ appetit. sed tantūmodo vt finis est quo aliud appetitur: sicut color et lux non vnica visione videntur vt obiecta. sed vt vniū est q̄: alterum q̄. Alio autē desiderio et equo dicto appetitur sciā immediate et intelligere immediate: loquendo de desiderio accītali. Primū corrūdet potētie essentiali. Scđm accītali. Primū pōt dici desiderii ad formā. secundū desiderii p̄is formā. De obiectiōibus q̄busdā p̄tra hanc p̄p̄riā videbitur in q̄stionibus. Tm̄ sufficiat de declaratione p̄p̄ositionis.

Nunc autēz p̄p̄ositiō

tiō ipsa est ad p̄p̄ositiū applicanda. videlicet ad ostendendū dignitatem et nobilitatem huius sciē sic. si oēs hoīes natura scire desiderāt. q̄ maxime scientiā desiderabūt. Ita arguit p̄his p̄mo hui⁹. ca. ij. et ibidem subdit que sit maxime sciā: illa. sc̄. q̄ est circa maxie scibilia. Maxie autē dicunt scibilia dupl̄r: vel q̄ p̄mo omniū sciunt sine quibus nō p̄it alia sciri: vel q̄ sunt certissima cognoscibilia. vtroq; autē mō ista sciā cōsiderat maxime scibilia. igit̄ hec est maxime sciā. et p̄ p̄is maxime desiderabilis. p̄batio minoris quantū ad vtrāq; partē. Quo ad primā partē sic. maxime scibilia p̄mo mō sunt cōmunissima: vt est ens inquantū ens et q̄cūq; sequunt̄ ens inquantū ens. dicit enī Aūicē. p̄mo metaphyca ca. 5. a q̄ ens et res imprūunt in aīa p̄ma ip̄essione q̄

non acq̄rit ex alijs notiorib⁹ se. et infra b. q̄ p̄iora sunt ad imaginandū p̄ seip̄a sunt ea que cōmunia sunt oībus: sicut res et ens et vniū. Et ideo nō pōt manifestari aliqd̄ horū p̄ p̄bationē q̄ non sit circularis: hec autē cōmunissima p̄iūet ad cōsiderationē metaphyca p̄m p̄m in. 4. huius. in principio: enī sciā q̄ speculat̄ ens inquantū ens: et q̄ huic insunt fm̄ se zc. Cuius veritas vel necessitas pōt sic ostendi: ex quo cōmissima p̄mo intelligunt: vt probatū est per Aūicē. sequit̄ q̄ alia specialiora nō p̄it cognosci nisi illa cōmunia prius cognoscant et non pōt istoz cōiūz cognitio tradi in aliq̄ sciā p̄ticulari: q̄ q̄ rōne i vna: eadē et in alia. Cū ens et vniū dicat̄ eq̄l̄r d̄ oīb⁹. 10. h⁹. ca. 3. b. et ita idē mltōnēs inutilit̄ repeteret. igit̄ necesse est eē aliq̄ sciāz vlez: q̄ p̄ se p̄sideret illa trāscēdētia: et hāc sciāz vocamus metaphycam q̄ dī a meta q̄ est trās et p̄p̄riis sciā q̄ trāscēdēs sciā: q̄ est de trāscēdētib⁹. Cū ista p̄batio non v̄t efficax: q̄ ens p̄ p̄mo dī de suba ex. 4. h⁹ et vniū s̄l̄r si est trāscēdēs. Si autē vniū est tm̄ in ḡnē q̄ntitatis: vt dicit̄ infra i q̄ōne q̄dā sup̄ q̄rūt: nō sic eq̄l̄r dī de oīb⁹. Cū it̄lectu p̄p̄riis h⁹ regre in q̄rto in dubitatioib⁹. Cū h̄is si ēs eq̄l̄r dicat̄ de oīb⁹ tūc ē p̄batio entidēs. S̄z si nō eq̄l̄r s̄z p̄mo de vno aliq̄. igit̄ i ista sciā de illo p̄mo tractabit̄: et de his q̄ sūt ent̄ fm̄ se et nō in alia sciā. s̄z de aliq̄ posteriori. et ita vt p̄us vna erit sciā vlis: nō q̄ subm̄ ē v̄t in p̄dīdo: q̄ sic nō differret a logica: sed fm̄ ordinē p̄fectionis. Cū scđa p̄s minoris p̄bat̄ sic. certissima cognoscibilia sunt p̄ncipia et cāe: et tāto fm̄ se certiora q̄rto p̄ora. Ex illis enī dependet tota certitudo posterior. Nec autē sciā p̄siderat hui⁹ p̄ncipia et cās sic p̄bat̄ p̄his p̄mo h⁹. ca. 2. p̄ hoc q̄ ip̄a ē sapia: vt p̄z ibi i lra. sic igit̄ p̄z q̄l̄r h̄ sciā est circa maxie scibilia: ex q̄ seq̄r q̄ sit maxime sciā: et ita maxie appetēda: sic p̄mo dūctū est

Ex predictis possunt

elici tres cause huius sciētie: finalis sc̄z form̄lis et materialis: de cā efficiente instrumentali non est magna cura: dūmō sciā sit bene tradita. Dicit autē fuisse A. p̄. Efficiens autē p̄ncipale deus est: de quo habet p̄mo hui⁹. ca. ij. sciā istā solus deus ma-

T. c. 1.

T. c. 7. et 8.

T. c. 2.

T. R. A.

li. 4. c. 9

time hēt: z si nō solus hēat: qz diuinum nō est natū inuidere: qz inuidia nō stat cū summa bonitate: propter quā bonitatē voluit deus istas sciam sicut alias pfectiones cōicare hōi. Omne enim verū a quocūq; dī: a spū sancto dī: sic in glo. ad 2° cor. sup illud Nemo potest dicere dñs iesus nisi in spū scō. z Aug. 83. q̄stionū. q. 1. Omne vērū est a prima vītate verū. Et damasce. c. 91. si ab his q foris sunt. s. extra ecclesiā: vīle quid fructificare poterimus: nō abijciendū est: purū z naturale aurum coaceruātes: contaminatū autē refutantes: assumamus sermones optimos: deos autēz derisibiles z fabulas alienas canibus projiciamus. plurimā enim ex ipsis aduersus ipsos fortitudinem habere poterimus.

c. 10.

De causa finali scien-

dum qz finis huius scie proprius est opatio fm habitū istum: speculatio. s. essentia: rerū: z precipue altissimaz causarū z substantiarū sepatāz: in quarū speculationē posuit Ap. felicitatē. 10. ethicorū. Finis autē extrinsecus sunt pma cā z substantie sepatē: qbus pūgīf intellectus nī mediātē hitu huius scie. nō autē ordinat hec scia ad aliquā aliā tanqz ad finē: sed alie ad ipam: vñ non est vtilis ad aliam fm p̄m in lra: prout vīle ppe dī ordinatū ad finē. Sed ē q̄libet scia vili dignior z nobilior tanqz finis.

De causa formali no-

tandū qz cā formalis huius scie est mod⁹ procedēd: qui h sicut in alijs libris triplex est: diuisi⁹: diffinitiu⁹: z collectiu⁹. propriū autē huius scie est diuidere z diffinire p essentialia simplr. z colligere seu demonstrare p cās essentialia simplr pōres z notiores: z maxime p causas altissimas.

EX

Contra. dī infra q omīs scia diffinit: z demonstrat p essentialia vel pzioza. Rñsio. cōcedo: sed pzūū est huius scie demonstrare p cās vniuersalissimas z passiones vniuersalissimas z p essentialia cuiuslibet: nō in quātū huius: s; in quātū substantia vel accides zc. hoc tñ est dubium. quere de hoc in octauo in dubitationibus.

PR

Hoc modo est metaphysica fm se scibi. lis: nō tñ sic eam scimus: nec sic inuenit ab

Ap. tradita. quere si in toto libro inuenias vnā demonstratiōē metaphisicā ppter qd qz ppter impotentiā intellectus nī ex sensibilib⁹ z minus notis fm se deuenimus in cognitionē imatialiū q fm se notiora sunt z tanqz p̄incipia cognoscēdī: alia in metaphysica essent accipiēda.

Querit que causa sit

subiectū in scientia: qz effectiua videt: qz in eodē genere cause est aliqd respectu potentie z respectu hitus ei⁹: exemplū vt bonum est finis respectu volūtatis z charitatis: qz hitus non variat rationē obiecti potentie: sed dat modū opādī: sed obiectū intelligibile videt cā efficiēs respectu intellectiue potētie: cum sit passiua. Qz autē sit finis respectu scie. videt: qz obiectū voluntatis est finis: s; z sciētie. Probatio p̄ntie. qd est finis finis: est finis ordinatū ad finē: actus volūtatis est finis actus intellectus. Item cognitio subiecti p̄ncipalis intēditur: aliogn esset scia p̄les. Item a fine de notat vñquodq; z a subiecto scia: s; zc.

Qz autē subm hēat rationē cause formalis respectu scie videt: qz subm tribuit speciez vnitatē: z ordinē: z dignitatē: hec autē conueniūt forme. Qz autē habeat rationem materie cōter dī: s; est differētia: qz subm p̄cognoscit p̄fuse: z distincte q̄rit: materia nullo mō p̄cognoscit in actu: sicut materia z subm in materialibus. Sicut a subiecto hēt scia vnitatem z distinctionē z ordinem: z necessitatē: nō autē a materia.

Decā materiali notā

dum qz nō loquimur de materia scie ex qua: cum accidētia talē materiā non habeat fm p̄m in. 8. huius. c. 5. nec de materia in qua. illa est enī aīa: z hoc fm potentia eius intellectiua. Sed loquimur de materia circa quā est scientia: que dicit a quibuscūq; subiectū scientie: vel magis proprie obiectū: sicut z illud circa qd est virtus dicitur obiectum virtutis p̄proprie: non subiectū. De isto autem obiecto huius scientie ostensū est prius: qz hec scientia est circa transcendentia. Ostensum est enī qz est circa altissimas causas. Qd autē istoz debeat poni propriū eius obiectum varie sunt optimo.

et. 3.
et. 4.

nes: ideo de hoc querit primo. Qd. 1.

Primum proprius

subiectū metaphisice sit ens in quātū ens sicut posuit Auicē.

vel de 7 intelligētie: sicut posuit cōmēta- tor auerrois. Et q̄ neutrum pbo d̄ subiecto

T.c.2. scie: oportet notū esse si est 7 qd ē. fm p̄m

T.c.2.4. p̄mo posterior 7 a. 7 infra. c. illo. difficile at est nō esse. 7 in ista scia: nec de deo est notū:

si est vel qd est: nec de ēte qd est: 7 tē. 7 si nō hēt tres ptes. pbatio p̄me dupliciter.

Primo sic pbat eā Auicē. 1. metaphisice. c. 1. b. q̄ deū esse nō est p se notū cū pcludat ex effectib⁹. 8. phisicor. et. 12. metaphisice:

nec est despātū cognoscū: q̄ signa habem⁹ de eo: 7 etiā si sit despātū: tūc nō p̄cognosci- tur: nec ingris eius esse in alia scia: nec mo- rali nec doctrinale: 7 sic de alijs: igit ingris eius esse in ista scia.

Secūdo pbat eadem ps minoris sic: in scdo hui⁹ pbat Alz. statū esse in causis efficiētib⁹. Probat igit p̄mā cām efficiētē esse. illa est de⁹.

Probatio scde p̄tis minoris duplr. tū q̄ deus nō hēt qd fm Auicē. 8. metaphisice. c. illo. opus ē vt repetam⁹.

Primum nō hēt gen⁹ nec qdditatē: nec diffinitionē: q̄ est altissim⁹ 7 gliosus: tum q̄ si haberet qdditatē: illa nō esset p̄cognita in hac sciētia: q̄ fm p̄m. 2.⁹

T.c.5.2.6. huius. ca. 1. sicut oculus nycticoz acis se ha- bet ad lumē diet sic anime nōstre itellect⁹ ad ea q̄ sunt omniū manifestissima.

Ex Cūm q̄ cōmētor dicit. 1. metaphisice. ca. 18. a. diffinitio signat res terminatas in diffinitio. nihil in deo est terminatū: q̄ omnino infinitum est.

Et ad Probatio tertie partis minoris dupli- citer: tum q̄ ens est equocū sicut dicit por- phirius. caplo de specie. Si quis omnia en- tia vocet equivoce nūcupabit. Et de hoc amplius infra quādo querit de vniuoca- tione entis. 4.⁹ huius. tum q̄ si sit vniuocū est cōmunissim⁹: nec habēs genus nec

ifferentiā: per psequēs nec diffinitionē. 7 diffinitio enī indicat qd. Cū ad prin- cipale omne subiectū hēt passiones de ipso demonstrabiles fm p̄m primo posterior 7 vbi supra. nec de⁹ nec ens sunt huiusmodi 7 tē. Probatio p̄me p̄tis minoris: tum q̄ passio est extra essentiā subiecti. nihil est

in deo qd nō est eius essentia: tum q̄ Aut. cēna. 8.⁹. metaphisice vbi prius. Primum nō hēt qualitātē nec quāntatē 7 tē. 7 nō pōt fieri demonstratio de eo. Probatio secūde p̄tis minoris: tum q̄ vt prius passio differt essentialiter a subiecto: ens est de essentia cuiuslibet: tum q̄ passio p̄dicat: denotiati- ue de subiecto: 7 subiectū de passioe: nō ni- si p accidēs: ens p̄dicat in qd de quibet 8.⁹. huius. Cū ad principale. subiectū cuiuslibet sciētie habet p̄pria p̄ncipia 7 par- tes fm p̄m primo posterior 7 c. illo. Eter- nior autē est sciētia: nec deus nec ens est huiusmodi 7 tē. Prima ps minoris p̄tis: cū deus sit primus 7 simplicissimus. Pro- batio secūde p̄tis: q̄ si ens in quātū ens ha- beret p̄ncipia. igit qdlibet ens haberet p̄n- cipia. sicut arguit phis. 1. p̄uor. ca. de re- duplicatione. si iusticia esset bonū in eo q̄ bonū iusticia esset omne bonū. Cū ad op- positū p̄ ente est Alz. 4. huius. in p̄ncipio vt videt manifeste ex intētiōe dicere q̄ aliqua scia speculat ens in quātū ens: 7 il- la nō est aliqua p̄cularis. Et Auicē. libro 1. metaphisice. ca. 11. dicit. Primum subiectū huius scie est ens in quātū ens. Cū ad op- positū p̄do ē cōmētor. 1. phisicor. 2.⁹. vltimo dicēs. qui dicit q̄ prima p̄bia mittit p̄bare entia sepabilia esse: peccat. genus enī entū sepatoz esse nō declarat nisi in naturali scia. hec. n. entia sūt subiecta p̄me phie: 7 impossibile est aliquā sciam p̄bare sui subiecti esse: sed cōcedit ipm esse: aut q̄ ē manifestū p se: aut q̄ ē demonstratū in alia scia. vñ peccauit Auicē. qui dixit p̄m p̄mū demonstrare p̄mū p̄ncipiū esse.

Ad questionē istaz pa- ter q̄ sunt opimones. vna cōmētoris. d. q̄ substātie sepate. s. deus et intelligētie sūt hic subiectū: qd cōfirmat. Cūmo aucto- ritatib⁹ Alz. hic in p̄hemio: vbi pbat q̄ sa- piētia est speculatiua circa p̄ncipia p̄a 7 p̄mas causas ex descriptione sapie. 7 infra. c. 3. hec scia maxie diuina est: q̄ est diuinor 7 infra in. 6. hui⁹. ca. 1. distinguit Alz. tres ptes scie speculatiue dicēs: phycā esse circa inseparabilia 7 mobilia. mathematicā circa imobilia 7 inseparabilia. Prīmā vero phi- losophiā circa sepabilia 7 imobilia cuius

T.c. vlti- mi.

T.c. 43.

T.c. 35.

T.c. 1.

T.c. 2. 7. 3.

sunt sube separe. **C**Si igitur hec distinctio sciētiarū speculatiuarū sit pueniēs: videt qd sit circa ppria suba ipfarū: qz fm pfm. 3°. de aia. sciētie secant vt res. hoc est sicut subiecta p̄siderata in sciētijs. **C**Item ibidem in. 6. vocat hanc sciētiā theologica z pbat dupliciter. Primo qz si alicubi diuinū existit in tali natura existit: hoc est in immobili z sepabili: quā dixit istam sciam p̄siderare. Secundo pbat sic: qz honorabilissimā sciētiā oportet esse circa honorabilissimū gen°. hec est honorabilissimā: vt pbatū est in p. mo: z genus subarū separtarū est honorabilissimū: g. zc. **C**Primo de generatiōe c. r. de his quātū decet vel cōuenit dicitur. **E**x de immobili pñ. qdem alterius est z prime phie diuidere opus zc. **C**Præterea cōfirmat opinio cōmentar. ratiōe. pmo sic. sube separate nō sunt nobis oīno ignote: cum de ipsis multa signa habeam: igitur cognitio earū tradit in aliqua sciētiā: nō naturā li vel mathematica igitur in ista: cū sint tantūmodo tres pres scie speculatiue ex. 6. huius. **C**Item scientia p̄siderans aliq multa attributa ad aliqd vniū primū: maxie cōsiderat illud pñū tanqz ppriū subiectū ad qd alia attribuitur: vt dicit pfm. 4. huius. c. p. vbiqz vō. p. pprie est scia: ex quo alia dependent: z ppter qd dicitur. sed prima causa est illud ad qd oīa entia attribuunt igitur de primo maxie pprie est ista scientia vt de subiecto. **C**Scdm istam opinio nē respondet ad rationes in cōtrariū. Ad primā patet qz nūqz est falsa quo ad vtrā qz partē. de deo enī naturalit z fm se notū est si est. **C**Et ad pbationē in p̄trariū dicit qd deū esse despatū cognosci nō est: nec qñtū in alia sciētiā: nec in ista fm se: qñuis quo ad nos fiat notū ex effectibus: sicut pcedit ratio. pōt enī aliqd fm se notū fieri nobis notum ex alijs notioribus nobis. **C**Per hoc ad secundā pbationē p̄z. illa enī demonstratio in. 2. huius: nō pcedit nisi ab effectū: siue ille effectus sit mediū naturale: siue metaphysicū. **C**Aliud ad scdaz pbationē dicit qd in 2. huius nō ostēditur esse de deo: s3 ostēdit status de causis efficiētibus: z qñuis hec duo puerant: tñ vniū pōt esse p̄cognitū in sciētiā: aliud autē ostēsum: sicut diffinitio z passio subiecti puer-

tunt: z tñ vniū est mediū demonstrādi altō. **C**Aliter videt cōmētator ridere cōmētō vltimo. i. p̄bycor. qd deū eē nō ostēdit nisi in scia nālī: z si ad h ostēdēdū fiat aliq rō in ista scia: h nō ē nisi assumēdo aliq ex oīs in scia nālī: sic p expōnēz ei. p. 2. huius. 3°. 6°. vbi exponit dīmōstrationē. **C**De statu in cāis efficiētibz: vbi dicit. declaratū est in nālībz qd oē motū hēt motorē: z totā rōnēz p̄tractat dīmōtē z moto. **C**Per h p̄z ad p̄mā pbationē: qd deū esse qñtū est in scia nālī: nō in ista. **C**Ad scdā qz illa demonstratio scdī huius pcedit ex medio nālī: videlicet ex rōne mouētis z moti: nō aut ex medio metaphysico. **C**Tertio mō ridendi pōt ad istas duas pbōnes: qz bñ pōt aliq scia demonstrare suū subm esse: z h a posteriori sic in libro elencorū demonstrat fillogismū sophisticū eē p file z filr. **C**Priscian. libro. i. p̄structionū oīdū. oīōne p̄structā eē p filez modū habēdi sillaz ad dictiōes: z dictiōnū ad oīōnes: tñ nulla scia demonstrat suū subm eē demonstratiōe ppter qd z a priori. **C**Ista tertia rñsio p̄cordat cū p̄. declarat. n. scdaz p̄t ei. **C**Silr nō videt facere nisi ad scdā pbōnē. vñ cū regrat p̄cognitio subī aī totā sciaz: quā p̄cognitiōē nlla rñsio pōt nisi p̄mā. sola illa ē sufficiens ad vtrāqz pbatiōēz. cōmē. n. tñ fugit: si pōt deū eē tñ nobis p̄cognitūz ex aliq medio nālī. si aut pōt deū eē simplr p̄cognitū ex tñ medio: z h p̄supponit in qñtū sic cognitū. igit scia nālī simplr erit p̄z ista: qz notissimo h est aliqd tñ simpliciter notū. **C**Ad aliam partēz minoris de quid est: dici pōt qd licet nō habeat qd qd exp̄mat p̄ diffinitionē: qz tale qd est limitatū: cū oīs diffinitia diffiniēs habeat aliqz oppositā. **C**Omne aut habēs oppositū est limitatū: tñ sicut deus hēt essentia illimitatā: ita hēt qd illimitatū. **C**Primo modo pōt exponi auctoritas **A**uicē. p̄allegata cū dicit. nec qd dicitur zc. z subdit. nō hēt diffinitionē. z h loquēdo de diffinitōe pprie dicta q est ex genere z differētiā: q a dō remouēt sup̄ in eodē. c. **C**Per hoc p̄z ad primā pbationē. **C**Ad scdaz pbationē sicut p̄z de si est fm primā rñsionē esse dei ē naturalit p̄cognitū in ista scia fm se: s3 nō quo ad nos: ita de qd est. pōt tñ vtrūqz a posteriori in hac scia ma-

nifestari: sicut dicitur tertia rñsio. illa aut. ppo
secudi huius: sicut oculus nycticozaciis rñ.
cōcludit de notitia qd dñatis q ad nos: nō
simplr. Utz tñ illa silitudo debeat. telligi
q ad ipōibilitatē: sicut qdaz exponūt: aut
q ad difficultatē: sic dñe cōmentator: dices in
loco suo. vñ sicut ipse exponit eam: non est
multū hic ptra opionē ei⁹. CAd scdm
rationē pncipalē dñ q deus hz multas p-
prietates: vt esse appetibile esse immobile
esse ppetuū z primū mouēs z huiusmodi.
hec aut posterius aliq mō pceptiunt fm se:
qz essentia dei absolute: qz dicit respectuz
ad extra. CAd primā probationē q non
oportet semper pprietatē esse aliud essen-
tialit ab illo cuius est: hz hoc semp sit in cre-
aturis vbi ppter impfectionē hñs non est
qcd hēt. vñ est in eo cōpositio actus cū po-
tentia. In deo aut oēs pfectiones exñtes
illimitate sunt idipsum qd essentia eius
ppter summā simplicitatē: tñ qlibet rōne
differt ab essentia: z talis differentia suffi-
cit ibi inter pprietates z subm sicut in cre-
aturis dñā realis. CAd auctoritatē Aui-
cen. non est de deo demonstratio: pōt expo-
ni: qz nō p cāz pōzē. vel sic: p diffinitionē
ei⁹ q sit mediū: qz non habet diffinitionē.
CAd tertiā rōnem pncipalē. ad maiorē di-
cendū q non oportet qdlibet subm habe-
re pncipia ptra se: sibi principia pprieta-
tū p q sue ppetates sibi inhēreāt: si de ipso
sit demonstratio ppter qd. de deo autē solū.
mō est demonstratio qz: z iō loco talū prin-
cipioz: uz sumūtur effectus pro medio: per
quos concludimus pfectionē dei de deo
tanqz per mediū notius nobis. Dñ autē di-
cit phis subiectū habere pncipia z partes:
verū est vt in pluribus: non tñ est de ne-
cessitate subiecti scie. Posset enī forte de
vinitate esse demonstratio mathematica qz.
qz sit primūz in genere suo z indiuisibile:
z ita in illo genere: ne hñs principia nec
partes. CAliter dicendū q subm scie de-
bet habere principia: intelligendū est de
pncipijs complexis: cuiusmōi sunt pmissē
demonstratiōis. De omī enim subiecto scie
pōt aliqd predicari in ppōne aliq q pōt su-
mi p pmissa in demonstratiōe de subiecto
tali: z de tali pncipio pmo oportet pco-
gnosci qz est. hoc est qz verū est. primo po-

sterioz a. z ifra. c. illo. mō. n. ex alio gene.
re enūerat subiectū z passiōez: z p pncipijs
dicit alterū ante dignitates. Et idem vult
c. i. Difficile. d. oīs scientia demonstratiua
circa tria est. s. genus subiecti z que cōmu-
nes dicūtur dignitates: z trium passiōes.
talia autēz principia possunt habere effe-
ctus illius subiecti: de quo est demonstra-
tio pro terminis suis. Sufficit enim ad ta-
le principū q statim cognoscat cognitiō
terminis: z tale principū potest esse aliqd
ad demonstrandū aliqd de deo.

Contra istam positio

nem fm phm primo huius. in probemio
sapientia est certissima sciētia. certioz autē
est scientia ppter quid qz scientia qz. i. po-
sterioz. g. metaphyca q est pprue sapientia
fm phm hic in pphemio est scientia ppter
qd. de deo: aut nō est scientia ppter quid:
vt de primo subiecto: z nulla scientia con-
siderat deū vt cām: cum nihil causet neces-
sario fm veritatē qcd sit de Az. igit nēu-
tro modo cōsiderat deus in aliqua scien-
tia: nec vt effectus: nec vt principūz com-
plexū. certum est: igitur nullo modo: vt
concedit rñsio ad tertiā rationē. CAd hoc
probatur. certum enim est q nihil de deo
scit per cām pōzē ipso. si aut causa accipiat
p medio respectu alicut⁹ cōcludēdi d deo:
aut illd cōcludēdū ē ppetates absolute dei
vt sapia: potentia: eternitas: imutabilitas et
hñmōi. aut dicēs respectū ad extra: vt appe-
tibile: primū mouēs: pma cā: z hñmōi. siue
sic siue sic: oportet illud demonstrabile de
deo esse idem essentialiter ei: eo q nihil a-
liud est verūz de ipso. Sed illud quod est
idem essentialiter deo nō hz aliquid aliud
a se prius naturaliter ipso. cā aut est aliud
a causato: z pus naturaliter ipso. igit nihil
qd est in deo pōt de ipso aliquo modo per
cām ostendi: nec p cām q sit cā in essendo:
nec in inherēdo: qz neutro modo pōt esse
aliud ab ipso: z prius naturaliter. Si autē
aliqd tale p effectum demonstrat de deo nō
est demonstratio ppter qd sed qz. ex primo
posteriozū. CAd ista ratio nō mouet. si
em prius naturalit z aliud pōt esse mediū
sciendi posteri⁹ naturalit z aliud hoc non
est inquantūz aliud: qz hoc accidit: sed in-

T. c. 2.
T. c. 22.
T. c. 2.

T. c. 21
3. cl. 4 2.

T. c. 30.

quantū hoc sicut est aliud: ita prius est naturaliter et prius notū sū se: z illud posse riu: s; ita est inuenire in ppietati⁹ vel attributis diuinis: igitur zc. C. Responso q^o vna ppietas dei est prior alia ratione. C. Contra. hec differentia rōis nō sufficit ad rōnem cause: nec ad priouitatez: nec ad modum demonstratiōis. Prima duo patēt ex dictis. Tertiu⁹ ppter petitiōem: q^o idem respectu sūt diuerse mode considerati pōt esse p^o et poster⁹ rōne. C. Item cōtra cōmetatozē. deo et itelligētijs nō videtur esse aliquid cōe vniocū: q^o tūc illud in eis distingueretur differentijs: z ita deus posset diffiniri: igitur nō pōt vna scia esse de deo et de itelligētijs: vt de subiecto: q^o vna scia est vni⁹ generis. primo posterioz. c. i. L. Ertioz zc. C. Itē aliud subiectū ponēdum est in metaphisica sicut ostēdet etiam p cōmetatozem: q^o nō tange⁹ diuicē. opinio: nō igitur de⁹: q^o nō possunt esse duo prima subiecta eiusdē scie. C. Ad illa igit que vidēt facere pro cōmetatoze soluēda notādum: q^o scia non solum dicit esse circa aliqd tanq^o circa subm principalr cōsideratum: sed etiā circa causas subiecti: sicut i phica tractatur de natura: q^o uis nec commentatoz nec auicē. ponat naturā esse subm illius scie: s; aliqd cuius natura est pncipiū. Similr in libro de aia tractatur de diffinitiōe aie z passiōibus z partib⁹ eius: q^o uis subiectu⁹ illi⁹ pōnatur corp⁹ aiati: cui⁹ aia est pncipiū. Silr in logica tractat de multis que sunt pncipia sillogismi q^o uis sillogismus ponat ibi subiectū pncipale. et in libro periar. tractat de noie z verbo et oīone q^o sunt pncipia enūciatiōis q^o ponit subiectum illius libri: ita in alijs. C. Lōsimiliter in ppposito circa cās altissimas est consideratio istius scie tanq^o circa pncipia subiecti: nō autēz tanq^o circa subiectū principale. vñ habet in pncipio sexti huius. pncipia z cause querunt entū inq^ozū entia. C. Et phs in. 4. hui⁹ ostēdit hanc scientiam esse circa ens: ex hoc q^o est circa pmas cās: quia ille cause sunt cāe sū se effect⁹ primi qd est ens inq^ozū ens. C. Lōtra istud. itelligētie nihil pducunt nisi p motum: igit nō habent rōnem cause nisi mouēns p^orie dicte: igitur nō debent cōsiderari vt cause nisi solum in scia natu-

E. c. 43.

E. c. i.
E. c. i.

rali. C. Itēz tū p cām necessariā in causando scit aliqd de effectū: deus null⁹ effect⁹ est talis causa: sed tantū volūtaria et libere agens. C. Primū argumētum pōt cōcedi. C. Itē secūdu argumētū accipit falsum sū. intētiōē phi qui posuit deum esse agēs ex necessitate nature: vt dicit rabi moyses. C. Contra hoc. in h pmo iseri⁹ dicit: si deus est inuidus: reliqui omnes ab ipso crunt infortunati. sed hoc nō sequit nisi bonum reliq^ozū sit ab ipso volūtarie agēte. si enim necessario agit quātūcūq^o inuideat aget. C. Aliud est notādū q^o subitātē imateriales z immobiles nō pertinet ad p^osideratiōez. alicuius scie p^oicularis: nō naturalis: quia nō sūt mobilia: nec mathematice: q^o nō sūt quātā: s; eozū cōsideratio p^oinet ad aliquā superiozē sciaz: cuius p^osideratio abstrahit a motu z a quāto. vñ in ista scia considerat nō tū tanquam subiecti cause: sed tanquā principales partes subiecti q^o sunt sū esse abstracta illa abstractione q^o p^oria est huic scie que etiam abstractio sū rōnem p^opetit alijs p^osideratis in hac scia. cōsiderat enim quicqd hic cōsiderat: nō in quātū quātū: nec in q^ozū mobile. z ita quodlibet p^oideratum abstrahit sū cōsideratiōez: z a quāto z a motu: z per p^ons precipue p^oiderant hic illa que sū esse abstrahunt ab vtrūq^o: huiusmodi sunt sube septe. C. Scdm hoc patet ad auctoritates phi. dī enim hec scia esse circa altissimas causas z diuinis: quia de deo non tanq^o de subiecto: sed tanq^o de causa subiecti: ita q^o d itelligētijs est tanq^o de pncipalibus p^oib⁹ subiecti: et nō causis: q^o non causant nisi mouendo: de deo autē tanq^o de causa: et non de pte subiecti: q^o in nullo vniocaf cum alijs. C. Lōtra. si nihil deus causat sū itētiōē Az. nisi mouendo: igitur nō p^oiderabitur hic de deo vt de causa. C. Responso: deus est causa substantiaz separatāz nō p motum et oīum alioz. nō tantū inq^ozū mobilia vel quanta: sed in quātū entia: sed nō sine motu sū Az. itelligētia null⁹ est causa nisi in q^ozū mobile. C. Il notandū tū q^o in. q. 8. infra. qui diceret ptem affirmatiuā illi⁹ questiōis q^o tū ad metaphisici p^oinet cōsiderare qd dicitur res: etiā in p^oiculari: debet et dicere q^o nō tantū hic cōsiderat de⁹ vt causa: sed an-

Ex

gelus sol & ignis et oia agētia si sint causa
alicuius fm entitatē: qđ quidē oportet po
nere: qđ alit nihil causant: vt arguit in illa
questiōe de cognitiōe: sic arguo de creatio
ne. **C**Responso qđ de? in qđlibet causat en
titatē quodlibet aliud agens talitatē enti
tatis: de hoc alibi. **C**Si teneat in qđtione
illa. S. ps negatiua tūc nulla cā pticularis
entitatis est hic p̄siderāda: sicut nec h̄ ens
fm qđ hoc ens: sed sicut tantū p̄siderat hic
ens in qđtū ens in cōi. tū illud cōsiderat p
causa subiecti qđ est causa entis in cōi: illd
est tū deus: hoc tenes nisi forte ponas itel
ligētiās nō tū in qđtū entia: sed in qđtū in
teligētiās h̄ cōsiderari: vt p̄dictum est ibi.
CAliud est notādū: z est. si enī de itelligē
tijs in qđtū itelligētiē est aliqua scia possi
bilis z nō ista nec naturalis nec mathema
tica: vt patz. insufficiēs ergo est diuisio phi
in. 6°. huius scientie speculative i tria mē
bra. z ita videt qđ itelligētiē inquantū hu
ius ad p̄siderationē methaphisice ptineat
CSed contra. ens fm se ita abstrahit ab
immaterialibus: sicut a materialib⁹. ergo
ista sciētia que p se est de ente inquantū ens
nō magis est de istis scdm p̄p̄iam rationē
qđ de illis. **C**Cōfirmatur: quia omnis cō
clusio propria huius scientie est premissa.
ita ad cōcludendū de immaterialibus sicut
de materialibus. ergo ipa subalternat sibi
equaliter vtramq; scientiam: nec valet illa
ratio que ponitur prius ibi. **C**Aliud est
notandum: quia ista scientia sicut confide
rat aliqua inquantū abstracta a materia.
ita etiā inquantū abstracta ab immateria
litate: ergo cōsiderabit illa que in existēdo
habent hanc abstractionē ab immateriali
tate: nō sequit. **C**Cōfirmatur: quia substan
tia: quaz tu ponis subiectum: diuiditur in
materialē z in immaterialem: sicut in spe
cies oppositas. sciētia autē de genere equa
liter videt esse de duobus speciebus p̄xi
mis. **C**Cōceditur secundū illud qđ tenes
ad. 8. q. qđ nō plus est hec scientia de itelli
gentia inquantū intelligentia: qđ de igne
inquantū ignis: nec vt de causa: nec vt de
subiecto: quia scdm te d̄ neutro: sicut scdm
oppositum. q. 8. de vtroq; ē vtroq; modo:
si vtrūq; causat aliquid inquantū ens.
Sed quo modo tunc saluas diuisiones in

6°. de triplici scientia speculatiua. Itē quo
modo est circa altissimas causas: si tū est
circa deum vt circa causas. **C**Responso.
deus dicit cause ppter multiplicē rationē
causalitatis in ipso. **C**Ad philosophum
patz responso inferius de diuisione sciē
tiarū speculatiuarū. tenet enim de illis que
a nobis per rationem naturalem possunt
trahi nō de omnibus possibilibus ex par
te nature scibilium. **C**Euaasio. qđ scientia
de genere est de prima specie sub propria
ratione: non de secunda specie: z tunc hec
est ab intelligentia: vt prima specie substā
tie: non vt de causa.

CAd auctoritatē primā sexti huius dicit
qđ fm philosophum primo posteriorum.
cap. primo. Tertio autē est scientia altera
ab altera. Quorumcūq; principia neq; ex
eisdem: nec ex alteris sunt. distinguuntur
ergo scientie nō solum penes diuersa sub
iecta: sed etiam penes diuersa principia: z
forte hec distinctio per principia est prior
z essentialior quāq; p̄ subiecta aliquando
fiat distinctio sicut auctoritas illa. 3°. de ani
ma probat. Sic igitur potest intelligi di
stinctio illa trium scientiarū speculatiuarū
sexto huius. qđ licet duarum. s. naturalis z
mathematice ponantur ibi subiecta distin
guentia: vel forte principia: tamen huius
scientie ponuntur ibi p̄ncipia nō subiecta
per que ab alijs distinguuntur. **C**Aliter pōt
dici qđ sciētia ista cōsiderat omnia illa que
z alie scientie particulares: licet sub ratiōe
cōmuniōi z magis abstracta. Aliqua tamē
cōsiderat que in alijs nō cōsiderantur:
quibus cōuenit tāta abstractio in essendo:
quanta non conuenit cōsideratis in alijs
scientijs. et ideo quando distinguitur hec
sciētia ab alijs cōuenienter hoc fit per illa
cōsiderabilia in quibus nō cōuenit cum
alijs scientijs: sed in quibus distinguuntur.
Unde hec scientia est circa separabilia et
immobilia nō tanquam circa subiecta: sed
tanquāz circa principales partes subiecti
que nō participant rationē subiecti alicui⁹
alterius sciētiē. **C**Respondet aliter tertio
modo qđ hec sciētia est circa immobilia et
separabilia: hoc est: circa quecūq; sit: cir
ca illa est cōsiderata sub istis rationibus:
abstractionē. s. a motu et a materia naturali

TRA
E. c. 3.

E. c. 2.
et. 3.

1. 3. 2
1. 3. 3

que est principium generationis et corruptionis: sicut mathematica dicitur esse circa immobilia: non quia quanta in essendo sunt oino immobilia. sed quia scia mathematica considerat illa sub ratione priori abstractendo. scilicet a motu. Ad alias auctoritates. 6. patet quod hec scientia potest dici theologia: non autem a subiecto: sed a causa sicut naturalis scientia dicitur a natura que non est subiectum illius scientie: sed principium subiecti. Ad primam rationem patet quod substantie separate hic considerantur et qualiter: quia non ut cause: sed tanquam principales partes subiecti que sic sunt abstracta in essendo: sicut omnia hic considerata abstractantur secundum considerationem. Ad aliam rationem. ad maiorem dici potest quod scientia que est de multis attributis ad unum primum: maxime est de illo primo. ut de subiecto: si illud primum habet condiciones requisitas ad subiectum in tali scientia: puta si scientia sit propter quid: et tale primum habeat aliquod demonstrabile de eo per causam. ita non est in proposito: cum hec sit scientia propter quid: et de deo nihil per causam demonstrari possit. Sed adhuc videtur stare illa ratio: et confirmatur sic: quando aliqua attribuitur ad alia ut ad prius et posterius simpliciter: prima consideratio est de illis: ut attribuantur ad simpliciter primum. accidentia autem omnia immediate attribuuntur ad substantiam: sed ad deum ut ad prius: quia et substantia ipsa deus attribuitur ad deum. ergo simpliciter prima consideratio de entibus est de illis ut attribuantur ad deum et non ut ad substantiam. ergo deus est simpliciter primum subiectum. Responsio. simpliciter prima consideratio est de entibus in quantum attributa ad deum: non ut subiectum: quia non potest habere condiciones subiecti scientie propter quid: sed ut ad causam. Aliter arguitur. simpliciter primum cui omnia attribuitur est deus. igitur illud est subiectum prime scientie. Responsio. sequeretur si haberet alias condiciones subiecti scientie: sed quid sit illud primum ad quod omnia alia attribuitur: quod sit hic ponendum subiectum principale dicetur in sequentibus: et philosophus in

4.º ubi alligatum est: concludit statim. er-

go si hic est substantia substantiarum oportet principia et causas habere philosophum. unde primum illud ponit substantiam non deum: et idem habetur in principio. 7.

Alia est opinio Avicennae

pº met.
T.c.2.
T.c.1.

ne quod primum subiectum huius scientie est ens in quantum ens. hoc videtur philosophus probare in principio. 4. huius. et scientia quedam est ubi secundum cometatorem intendit stabilire subiectum istius artis: ad quod innuitur ibi talis ratio: quia metaphysica considerat primas causas: ut probatur est in primo huius. ideo debet considerare effectum secundum se primum causarum. prime autem cause sunt cause secundum sententiam in quantum entia. ergo ens in quantum ens consideratur hic ut subiectum. Item. 6. huius. postquam distinguit tres partes scientie speculative movet dubitationem virum prima philosophia sit universalis: aut circa aliquod genus determinatum: et videtur solvere quod est universalis: et in fine solutionis dicit de ente in quantum ens: huius erit utique speculativa. Item ibidem dicit si non esset sub altera preter natura consistentes: tunc physica erit prima scientia: quia physica esset tunc de omnibus entibus: sicut nunc est de omnibus naturalibus: quia tunc omnia entia essent naturalia: sed nunc est ita de omnibus naturalibus quod primum subiectum eius est aliquod commune omnibus naturalibus: et non aliquod primum ad quod omnia alia attribuantur. sicut patet per Avicennam primo metaphysice. cap. 2. et primo physice sue. cap. primo. et per commentatorem. 4. huius commento primo: et secundum alios loquentes de subiecto. Primum igitur subiectum prime scientie est communissimum: alioquin non videtur valere consequentia Aristote. Item dicit commentator in probemio tertii huius. subiectum utriusque scientie est ens simpliciter huius scilicet et scientie disputative. Item ad hoc videtur esse ratio: tum quia oportet esse aliquam scientiam per se confidentem communissima: sine quibus non possunt particularia cognosci: tum quia passionibus hic considerate. puta vinum et

T.c.3.

T.c.4.
T.c.3.

E.c.2. et.3

multa: potentia et actus et similia non videntur esse alicui determinati primo: sed cuiuslibet inquantum ens: illud autem videtur primo esse subiectum et proprius: cuius primo sunt passionis quod se considerant in scientia. C. Item si ista scientia esset de aliquo genere determinato quod quidem genus habet aliud superius ad ipsius: tunc alia esset scientia superior et prior ista. consequens est falsum ex. 6. huius. probatio consequenter: quod illud superius habet aliquam passionem demonstrabilem de ipso in alia scientia. ergo eadem passio esset demonstrabilis de subiecto illius scientie: accipiendo per medio id cuius primo est: et ita illa scientia de subiecto communiori demonstraret aliquid: tanquam conclusionem quod acciperet hic pro principio: et ita illa scientia esset prior et superior ista. C. Secundum opinionem Auerrois ad argumenta responderi potest. C. Ad primum quod minor est falsa. ad probationem cum arguit de equiuocatione entis videtur negandum secundum Auerroem primo metaphysice. cap. 5. ut prius allegatum est in lectione ibi. nunc perpositio ad propositum est applicanda. 7. c. 2. d. Et ad auctoritatem Isidorus et philosophus pro alia preuenire debet in. 4. quod querit de equiuocatione entis. C. Et ad aliam probationem cum dicitur quod ens non habet quod quia est transcendens. C. Responso. hoc concluderet equaliter de omni generalissimo: quod nullus generalissimus habet quidditatem proprie dictam: tamen quilibet habet quidditatem quod habet essentiam: tamen quod alias non predicatur de aliquo in quod. unde probatio ista est insufficientis quod si non habet diffinitionem proprie dictam non habet quod: non sequitur nisi de quidditate speciei: cuius proprie est diffinitio. C. Ad aliam rationem respondeo quod ens in quantum ens potest habere passionem aliquam que est extra essentiam eius in quantum est ens sicut esse unum vel multa: actus vel potentia est extra essentiam cuiuslibet in quantum est ens: siue quod in se: tamen ens acceptum secundum quacumque rationem generaliter predicatur quod quilibet in quod: et est de essentia cuiuslibet. C. Per hoc patet ad aliam rationem: quod ens predicatur in quid de quilibet accepto: ut quod est: non tamen accepto secundum quacumque rationem: secundum quam est passio entis. C. Ad tertiam rationem dicendum: quod cum dicitur principia entis in quantum ens non intelligitur per in quantum reduplicatiue. ita quod denotet causam: sed specificatiue ut sit sensus entis in quantum ens. i. entis secundum suam

entitatem: sicut dicimus hoc videtur in quantum album. hoc est secundum suam albedinem. consequentia autem non valet ab in quantum ad vniuersale nisi quod tenetur reduplicatiue. de hoc amplius in principio. 6. entia enim non solum sunt causata secundum aliqua posteriora ipsa entitate: sed etiam secundum suam entitatem. ita quod in causatis entitas est primum causatum: per hoc tenet ratio in principio quarti. C. Quoniam autem principia 7. c. sicut exponitur ibi extra. C. Et vniuersaliter tenet: quod hic consideratur causa entis in communi. s. de cuius primo effectus est esse. Et nota quod prime cause scientie sunt prime propositiones immediate. alio modo prime cause non tamen sciendi: sed essendi dicuntur media in demonstratione quod demonstrant passionem in esse et in cognoscere de subiecto. Alio modo dicuntur cause prime essendi: non tamen forte proprie scientie aliquid de subiecto: quod non sunt medium in demonstratione: sed principia intelligendi subiectum: quod pertinent ad quod subiectum. ita quod intelligendo illud quid iste cause intelligunt sicut intrinsece illi quidditati ut materia vel forma: vel extrinsece. et ille intelliguntur prius subiecto: sed non intelligunt intra quidditatem subiecti. hec scientia est circa primas causas primis duobus modis: quia illi duo modi non differunt nisi penes totum et partem: propositiones et terminum: et de communissimis sunt propositiones prime: et communissima sunt prima media in demonstratione. Isti modo entis in quantum ens sunt principia: tenendo in quantum reduplicatiue: etiam licet ens sit vniuocum ad omnia. Aliis duobus modis non est ista scientia circa primas causas entis in quantum ens: si in quantum tenet reduplicatiue: quod non omnis entis sunt cause tales extrinsece ut patet: nec intrinsece: quod non simpliciter: sed sic oportet in quantum teneri specificatiue. C. Ubi notandum quod quatuor cause in quantum quilibet in suo genere dat esse circumscribendo rationem motus et mutationis pertinent ad metaphysicum: materia et forma in quantum sunt partes essentie: efficiens in quantum dat esse circumscribendo motum. licet enim non ageret nisi mouendo: tamen ratio datus esse prior est ratione mouentis: finis autem in quantum res secundum sui entitatem ad illud ordinantur: licet non possint illud attingere nisi per motum vel operationem. prior tamen est ratio ordinis secundum esse quod secundum operationem. Aliiter dicitur ad hoc cum dicitur entis

E.c.1.

in istum ens sunt principia: nō intelligitur nisi de ente creato: et sicludatur ergo cuiuslibet entis talis sunt principia nihil mali accidit de tali ente.

Contra responsiones

ad primū argumentū supponat qd ens nō possit hēre pceptum cōmunē ad decem gēna propter auctoritates philosophi: et rōnes que tangunt in principio huius. 4. tunc cum pmo scie sit vnum subiectū ex primo posteriorū. et pbat sic. scdm vnu habitū cōuenit operari vno actu: vñ autē actus intelligēdi nō pōt esse nisi circa vnu obiectū. nō enim pōt esse vnus actus intelligēdi circa omnia attributa ad vnu: qz tunc vnum intelligere esset oīm entū. cuz oīa attribuant ad vnu pmo. sequitur ergo qd oportet ponere aliqd vnu ens: cui alia attribuantur propriū subiectū: ex cuius vnitatē sit scientia vna.

Item cōtra respōsiōē ad scdm. si ens secundū totā cōmunitatē suā ad x. genera hēret aliquā pprietatē. puta a. sequunt duo incōueniētia. vnu qd ens scdm totāz cōmunitatē suā sit extra eētā illi a. sicut subiectū extra eētā ipi passiois cuz cadat in diffinitione tanqz additū. ex. 7. huius: et ita ens scdm totā cōmunitatē suā nō pdicaret in qd de qlibet. Aliud incōueniēs. s. qd a esset passio sui ipsi si ens aliq modo predicaretur i qd de a. Nūcqd em est passio superioris et inferioris: licet nō primo: et per cōsequēs a. esset demonstrabile ppter qd de seipso p ens tanquāz p medium: qz passio que est primo superioris est demonstrabilis ppter qd de qlibet inferiori p illud supius tanquāz p mediū. ergo a. esset simplr notū de ente qd de seipso: et esset pprie qtho ppter qd a. est a. qz esset terminabilis per de monstratiōem ppter qd: qd est cōtra philosophū. 7. huius. cap. vltimo: videt ergo qd ens scdm totā cōmunitatē suā ad decem genera non sit alicuius scie subiectū. Si dicatur ad hoc qd ens in cōi scdm qd ens dicit hēre in cōi aliquā passionē: qz qdlibet ens inqstuz ens hēret aliquā passionē extra essentia suā. Aliud em est in qlibet entitas eius aliud vnitās vel actualitas. Cōtra istam respōsiōē dupliciter. primo videtur pcedere ppositū. s. qd ens scdm to-

tam cōmunitatē sui non sit subiectū: qz nō habet sic passioēs: licz quodlibet particulare ens pderatū secundū qd dicitur suā habeat aliquā passionē. 2. qz segr idē esse passionem sui vñ circulariter idē esse passionē et subiectum: quorū vtrūqz est impossibile: probatio pñe. cum oīa entia sint finita. accipiant gratia exempli. tria. a. b. c. secundū rñsiōē qdlibet illorū habet passionē: sit ergo b. passio a et c. passio b. si c. hēret aliquā passionē. aut igit seipsū: et hoc est vnum incōueniēs: aut a. vel b. et ita est circulus: et ita est aliud incōueniēs. Cōtra respondeo ad hēc. sit a. vnitās b. actualitas: neutrum sequitur incōueniens. vnitās enī est aliquod ens in actu denominatiua p dicatione. Similr actualitas est aliquod vnu denominatiua predicatione: nec est h. circulus: qz vnitās in vniuersali denoiat ab actualitate aliq: et ita actualitas i cōi nō denoiat ab vnitatē in cōi: sed actualitas in cōmuni ab aliqua vnitatē. Cōtra. si vnitās in cōi denoiat ab aliqua actualitate: sicut a passione. ergo et quelibet vnitās: licet nō primo: qz passio cōmuniōis est passio cuiuslibet inferioris: licet nō primo et actualitas in cōi denoiat ab aliqua vnitatē: sicut a passione scdm respōsiōē. ergo aliqua eadē vnitās respectu actualitatis ē subiectū et passio. Cōtra propter istas rōnes videt cōcedendū qd ens secundū totū ambitū suū prout dicit de decem generibus: nō sit hic subiectū: tum qz nullā vnitatē habet maiorē qz habeant decē predicamēta: cum nō habeat pceptū cōmunē ad illa: licet accidentia attribuant ad substantiā: tum qz scdm oīm cōitatē suā nō potest hēre aliquā pprietatē: vt pbatuz est dupliciter ppter diuersitatē essentialē passionis a subiecto: et qz idē esset passio sui: vel circulus foret in passionibz et subiectis: qd est cōtra philosophū primo posteriorū. cap. de statu pncipiorū. Amplius si hic non est huiusmodi qūtas. et illud huius. vbi sequit d. qualitate nullū aliorū. s. subiecto: nisi scdm accidens p dicitur. Cōtra ex his sequit qd oportet ponere aliqd vnu qd passioēs pprias potest habere de ipso demonstrabiles ppter qd ē subiectū istius scie: qz hēc est scia vna: et scia ppter quid: oportet etiam illud vnu esse primū

E. c. 43.

E. c. 7.
15. et. 19.

E. c. 59.

E. c. 35.

ens ad qd oia alia attribuunt. alioquin nō
cōsideraret ista scia de oibus entib⁹. pba⁹
prie. ois em scia cōsiderans multa p se. nō
vt passiones vel vt causas vel est de cōi ad
illa. vt de subiecto vel de pmo ad qd attri-
bunt alia. psequēs aut pbatū est esse pira-
mitionē philosophi supra. qñ arguebat
p opinionē Eluice. illud aut qd habet oēs
alias cōditiones nō est nisi substantia. suba
ergo ponēda ē h pprū subiectū. Cū
cōfirmat p philosophū in. 4. huius. vbi
postqz distinxit ens: qz lter ista scia pside-
rat oia entia: qz vna scia est omnū dictoz
ad vñū. subdit. vbiqz vero pūm. pprie est
scia ex quo alia pident: et ppter qd dicūf:
z cōcludit ex hoc. ergo si est substantia sub-
stātiāz. oportet pncipia z causas hie phi-
losophū. Cū in pncipio septimi postqz
pbatū subam esse pūm entū cognitōe:
diffinitioe et tpe: cōcludit. quapropter no-
bis maxime z pūm z solum: vt est dicere
de sic ente. scilicet d substantia speclandū ē.
bene aut dicit solū: vt est dicere: qz nō solū
psiderat ista scia de substantia: quāuis illud
solū sit pncipale subiectū: sed psiderat etiā
de oibus alijs inquantū attributa sunt ad
substantia. Cū in 4. cap. 2. dicit philo-
sophus qz tot pres sunt philosophie quot
substantie: inuens p hoc qz fm distinctionē
substantie: vt pncipalis subiecti distingui-
tur scientia hec. Omnes igitur auctorita-
tes que adducte sunt prius qz hec scientia
est de ente inquantū ens: cōcedende sunt
hoc modo: qz scietia que est de pūm o aliq
tanquā de pprio subiecto: cōsiderat etiam
de attributis ad pūm: nō tanquā de prin-
cipali subiecto: sicut exemplificat philoso-
phus. 4. huius de sano. vnde in pncipio
quarti. vbi pncipaliter pfigit subiectum
fm cōmentatorē postqz dixit hanc scietiaz
esse de oibus entibus. subdit exponendo
se quid sit pprū subiectū: qz pūm ex quo
alia pendent: vt prius allegatum est non
solum autē substantia est pūm: sed etiam
passiones hic cōsiderate cōmunes primo
ei insunt: z per naturā eius attribuuntur
alijs posterioribus. Alia etiam a substan-
tia nō solum hic cōsiderantur tanquā pas-
siones demonstrabiles de substantia: sed
etiam inquantū quedā entia in se habētia

passiones. vnde et passiones eoz de ipis
in hac scientia possunt demonstrari. nō est
enim incōueniens passionē alicuius sub-
iecti prioris posse esse subiectum alicuius
passionis posterioris: sicut apparet in pas-
sionibus alias accidentibus ordinatis. du-
plici enim ratione considerant accidentia
in ista scientia. vnde omnes rationes ad
vtranqz partem adducte cōcludunt vnam
veritatē: pūm quia hec scientia est de om-
nibus entib⁹. Alie vero qz nō de omnib⁹
entibus istis tanqz de vno: nec de aliquo
cōmuni omnib⁹ istis: sed de aliquo primo
ad qd alia attribuuntur. Cū cōtra pre-
dicta instatur. si enim substantia ponatur
subiectum in metaphisica: de qua passioēs
metaphisicales demonstrant. dic vbi ostē-
ditur aliqua passio de substantia. dices qz
in pncipio septimi. vbi ostenditur qz sub-
stantia est pūm ens tripliciter. Contra.
cuius generis est ista passio que demonstrat
de substantia: nō quātitate: quia quātitas
nō inest omni substantie: nec alicuius ge-
neris posterioris: quia illa omnia presup-
ponunt quantitatē. Cū Respondeo qz hec
passio. s. pūm omnū entium est relatio:
z relatio nō presupponit quantitatē: quia
substantia si nō est prima nisi vt est sub quā-
titate. ergo substantia nō est pōr quātitate:
sicut homo albus non est prior albedine.
Cū cōtra in. 5. huius ponunt tres modi re-
lationū tantū qui presupponūt quātitatē.
Item p qd mediū fiet demonstratio demon-
strans passionē de substantia in cōmuni: nō
p diffinitioem: qz eaz nō habet: z tamē po-
nitur qz potissima demonstratio est per dif-
finitioem. ergo hec nō est certissima scietia
Cū Item p diffinitioem vt mediūz nih il vi-
detur demonstratū de substantia: in qua em
figura hoc fieret: Cū hoc potest dici qz
d subiecto scientie proprie dicte forte sunt
multa vera que accipiunt de libro poste-
riorū. illud enim est subiectū cōclusionis
demonstratiōis qua cōcludit passio eius de
ipso: sed accipiendo scientiā aliter prout est
vna aggregatio tradita ex cognitōe mul-
torū cognoscibilū simplicū et cōplexoz
principiorū z cōclusionū: sicut geometria
dicitur vna scientia: sic subiectū scientie di-
citur vnūz cōmune ad quānie ista subiecta

T. c. 2.

T. c. 4.

T. c. 5.

T. c. 4.

T. c. 2.

T. c. 4.

T. c. 20.

scientie pprie dicte: vel vnum primus: ad
qd omnia illa attribunt. pone eni vnam
scientiam demonstrantē de figura omnes
passiones eius in comuni: aliam que
demonstrat omnes passiones speciez figu-
re de ipsis. hec videtur subalterna prime:
nec in hac aliqua passio ostēditur de figu-
ra in comuni: tamen huius subiectū videt
esse figura in comuni: quia illud solum est
cōmune ad omnia p̄siderata in sciētia illa.
Si hec distinctio est bona: tunc deus po-
test poni hic subiectum sicut in theologia:
licet nulla passio sit de ipso demonstrabilis:
quia omnia cōsiderata hic reducuntur ad
ipsum vt ad simpliciter primum: s; siue de:
siue suba ponatur hic subiectus: nunquid
de alijs posterioribus hic cōsideratis sunt
aliqua principia simpliciter videtur q; nō:
quia omnia posteriora quo ad quodlibet
qd inest eis habent causam. Cuius de po-
sterioribus vere sunt principia complexa
ppositiones. s. immediate. ita. n. immediate
inest diffinitio numeri numero: sicut an-
geli angelo. vnde in .5. ca. de per se: hoīs
multe sunt cause: sed qre homo est homo
nulla. tunc cōcedo q; posteriora sunt cau-
sata fm se: et qdlibet sui simplex: tamen cō-
positiones aliquę de eis nō habent alias
compositiones priores causas veritatis p-
quas possint demonstrari: alioquin esset
tantū vnu principii p̄puz in vna sciētia:
in quo diffinitio subiecti de ipso p̄dicaret.
Contra. per principii aliquid de quāti-
te demonstrant passiones quātitatis: sicut
per principii de substantia passiones sub-
stantie. igitur si principia sunt eque prima:
quia nullū est causa alterius: et cōclusiones
erūt eque primo scibiles: ita eque primo
scientia hic erit de substantia et quantitate.
Item nunquid aliqua veritas complexa
nūerata est causa veritatis complexę cau-
sate: sicut incomplexa incomplexę cū nul-
la sit deus. Ad primum q; principia nō
sunt eque prima: s; nullum alterius veri-
tatis sit causa: sicut patz de vnitate et p̄cto.
nō etiā ambo eque fm se nota: quia prin-
cipia sunt notiora que habēt terminos. no-
tiores et termini vnus sunt notiores natu-
raliter terminis alterius. ita etiam vna est
verior alia. vnde immediatoz est ordo

in veritate. licz non causalitas. sic etiam est
de articulis fidei: quozum nō omnes sunt
eque primi: quia nō sunt de deo immediate:
et tamen omnes simpliciter sunt principia
theologie: et similiter indemonstrabilia
Ad scđum. veritas complexa causatur a
deo: quia tamen causantur a deo qui sunt
causa veritatis complexę: sed nō qz de^o est
de^o ideo hō est homo: licz a deo sit homo.

Tenendo quod deus

fit h subiectū. Aliter est ponendū q; poni
Auerrois. Circa q; duo sunt facienda. pri-
mo enim ostendetur quō peccauit Auer-
rois et Auic. in opinionibus suis. 2. dicet
modus quo deus potest poni subiectū in
metaphysica. Circa primum sciendum q;
Auicē et auerrois habēt hanc ppositionē
cōmunem. nulla scientia probat suū sub-
iectum esse. 2. auicē. dicit tñ philosophia
primaz posse probare deum esse: non na-
turale. 3. auerrois ponit e contra q; tantū
in scientia naturali hoc declaratur: non
in philosophia prima. 4. auicenna ponit
deum non esse subiectum in metaphysica.
quinto ponit auerrois genus entium se-
paratoz ibi esse subiectum. Contra pri-
mū istoz arguitur sic. scientia quia de-
monstrat suum subiectum esse: quia p esse
ctum demonstratur aliquid de causa sic
ex hoc. n. q; effectus non potest esse sine ta-
li p̄ditōe in causa. effect^o nō potest esse sine
causa cause ergo causa est: p; etiā q; primum
qd concluditur de causa p effectū est esse:
sed scia qz supponit cōceptū aliquē apud
intellectum de subiecto: et de illo cōceptu
arguit primo q; sit. scđo q; alia sibi insunt.
Contra secundū et tertium simul. omnis
ppietas p̄siderata de effectu quā impossi-
bile est sibi inesse nisi talis causa sit: cōclu-
dit causā esse qz. sed tam ppietas p̄sidera-
ta in scientia naturali: q; in ista de effectu
non potest sibi inesse nisi primum mouens
sit: et nisi primum ens sit. ergo vtraq; scientia
potest pbare ipsum esse: tamen ista immedia-
tius: qz gnales pprietates entis creati fm
q; cōsiderant hic: magis ducunt in cogni-
tiōez posituā pfectionū pmi entis p excel-
lentia: qz speciales cōditiones cōsidera-
te in alijs scientijs: quia iste magis ducunt

L. 123.

in cognitiōez pūatiua: vel aliquam positi-
uam min⁹ excellētē. min⁹ em̄ excellens vi-
det pūitas mo⁹ tū q̄ esse pūū ens sim-
plicit. vñ vterq; neget quo ad tertū. Sed
magis auer. C. Hoc etiam pbat spēalr cō-
tra ipm: q; tunc illa q̄ est simplicit cōclusio
in p̄fysica esset hic simplr prima ppositio
oīno indemonstrabilis. z ita p̄fysica esset
prior ista. C. Si dicas h̄ non demōstrat p-
pter quid nihil ad b. nec in p̄fysica. igitur
equaliter negat hoc posse demōstrari ibi.
E. c. 2. sicut h̄. C. Cōtra quartū est rō fundata sup
et. 3. auctoritatem philosophi. 6°. metaphysice.
z vltima ratio addita pro opinione auer-
rois cum pfirmatiōe illi⁹ rōnis posita i rō-
sione ad eam. C. Item ptra ipm arguit sic.
auctēna pcedit q; metaphysica est de deo:
z q; p̄siderat de ipo: z q; est de ente in q̄tū
ens: sed metaphysic⁹ nō itendit cōsiderare
de deo ppter cōsideratiōez entis in q̄tum
ens: q; de nō est pncipiū cognoscēdi ens
in scia qz. Silt tūc seq̄ret q; vltimus finis
ist⁹ scie nō esset speculārī causas altissimas
z primas: nec i actū sapie pncipali esset fe-
licitas naturalis. ergo metaphysica pnci-
paliter p̄siderat de ente ppter primū ens:
sed illud est subiectū in scia: cur⁹ cognitio
pncipaliter querit quātū ad p̄prietates et
pfectiōes ei⁹: z etiam quātū ad esse in scia
qz. ergo zc. C. Ex hac rōne patz qd⁹ non
p̄siderat hic vt pncipiū subiectū: hic em̄ nō
p̄siderat aliqd in aliqua scia nisi sit pnci-
piū sciendi subiectū in illa: cur⁹ est nomē
vt dictio respectu ppositionis et natura re-
spectu entis naturalis: vñd glosa ad dicta
Arist. de. 6°. metaphysice adducta pro opi-
nionē auerrois parū valet. C. Rationes
etiā p auctē. pncipales de qz est: z quid est
nihil valent: cū metaphysica necessario sit
scia qz: de deo sū omnes: qz de nō est alit
a nobis cognoscibilis. Rōnes vō de pas-
sione z pncipijs bene solute sunt prius in
sustinēdo opūionē cōmētatoris. C. Ratio
vero pma facta pro A⁹ it. ptra cōmētatorē
supius nō valet: licz em̄ metaphysica p̄side-
rata a pte scibiliū hoc ē si scisciret sicut sci-
bilia nata sunt sciri: esset scia ppter qd: ta-
men metaphysica vt est a nobis scibilis est
necessario scia qz: de deo vt patebit. primā
depingū p̄b: vix scdm tradit. C. Ad illud

etiā q; arguit hēric⁹ i sūma. 19. q. 1. q; subie-
ctū in scia debet esse primo scitū: sub cuius
ratōe oīa alia sciunt: sicut obiectū respectu
potētie: de⁹ at nō cognoscit h̄ nisi ex effecti-
bus: q; nec ex eius cognitiōe cognoscunt
alia. C. Repōsio. q; hoc est verū de pmo
scito pūitate pncipiātis z itētiōis nō execu-
tionis: p; de noie z verbo pmo p̄hierme-
nias. C. Itē pōt sic argui. notitia scie et ha-
bitus scibilis virtualit includit in notitia
subiecti pmi z formalis illi⁹ habitus: q; in
eius noticiāz oīa posteriora reducunt sū
eoz cognitiōez. si ergo ens z nō de⁹ ponit
subiectū in metaphysica: seq̄tur q; notitia
specialis que habet in metaphysica virtua-
liter includat in notitia entis: s; impossibi-
le est cognitiōez pfectiorē includi virtua-
liter in cognitiōe ipfectioni. ergo cognitio
entis pfectior est q̄ cognitio circa deum z
substātiāz sepatas: cū igit in cognitiōe dei
z substātiāz sepatāz ponat felicitas natu-
ralis: vt p. 10. ethicorū: seq̄uit q; felicitas
cōstitit in cognitiōe entis in quātū ens: qd
est falsū cū illa sit impfectissima. Sic igit
patz improbatio quartē: et quomō positiō
cōtraria sustinere: de quo magis patebit
inferi⁹: z qmōdo ad illa p quarto rñdef.
C. Sed cōtra positiōē p̄traria sunt dubia
alia a p̄dictis q; inferi⁹ tangunt. post rñsio.
nem ad qōnē ptra gntā: superi⁹ argutū est
de vniuocatiōe quō deo z intelligētis nō
videt esse aliquid cōe vniuocū scdm cōem
opūionē. ergo nō pōt eē vna scia de aliq
cōi deo z itelligētis. C. Cōfirmat: q; i nul-
lo speciali magis vniuocant de⁹ z substan-
tie separate: q; de⁹ z substātie corpeez. ergo
si ppter aliquā vnitātē sit totū illud genus
entū ponendū vnū subiectū: pari ratiōe
z genus substantiāz corpeaz. C. Et cōfir-
mat. qz scia cōis nō ē magis de vna specie
q̄z de alia. Si vero dicat q; sit vna scia de
illis separatīs ppter vnitātē attributiōis.
igit primū erit p se subiectū: igit nō magis
in speciali de itelligētis q̄z de corpalibus
nisi forte: quia sunt nobilioza entia: z ime-
diatus attribuunt ad p̄mū: aut nisi dicat
q; de cognoscibilib⁹ de ip̄s in speciali nō
est a nobis specialis scia tradenda: qd ideo
magis cōgrueret illud modicū: qd de eis
est loquēdū dicere in scia de primo: amē

E. c. 10.

E.c.2.

quātū est ex natura scibilis: ita esset diuer-
sa scia a metaphyca sicut de substantia cor-
poris. Et fm hoc dicitur phi de speculatiuis
sciētijs sexto huius: tenet de traditis: et a no-
bis rōnabiliter tradendis: nō de oibus ex
pre nature scibilis: igitur intelligēte nō sūt
hic subm nec pars: sed h sunt p̄siderande
ppter p̄pungatē ad p̄mū cū hoc q̄ de eis
modicā possum? habere noticiā naturalē
Ad oēs auctoritates phi p. 5°. dicendū
q̄ deū vocat primas cās ppter multas p̄fe-
ctiones causalitatis: qz angeli fm ipm ni-
hil causant nisi mouēdo. Ad ratioēs p il-
lo p. 3 ex dictis supra responsio.

His sic ptractatis vi-

dendū est de principali pposito: quō. si de-
us pōt esse subm metaphyca. Et dicendū
q̄ supposita distinctiōe scie: put dicat ha-
bitus cōclusionis: et put dicat aggregatio
multorū habitū tam pncipiorū qz p̄clusio-
nū: aliqua tñ pueniētiā habentiū: de q. d.
p. 3. q. 1. huius? sexti. q̄ deus pōt esse subiectū
huius scie. p̄mo mō ppter qd: tam fm re-
sponione ad scdām rōnem principalē fm
opinionē cōmē. qz fm illā additiōe supi-
us posita ad ipediendā rōnē primā factā
ptra opinionē cōmē. qm sicut ibi dictū est:
si prius naturalr ad aliud pōt esse mediū
sciēdi posterius naturalr et aliud: hoc non
est inquantū aliud: quia hoc accidit: sed
inquantū hoc: vt ibi patet. et ideo nō cogit
illa ratio p̄ma facta ptra opinionē cōmē.
silt pōt esse subiectū p̄mo mō i scia qz sup-
posito em qd dī p nomē: si tale est cā talis
effectus: ex effectu pōt pcludi tale et esse ex
esse: et hoc ex hoc tam quātū ad essentialia
qz quantū ad p̄pates: et hoc demonstrati-
one qz. sed nihil sic de ipō pōt pcludi ex ef-
fectu: nisi illud sit sine quo nō pōt esse talis
effectus. Ad oētā esse subiectū scie scdō
mō dicte: vel q̄ tantū aggregat p̄clusiones
de deo ppter qd: vel qz ostēdas: et talis scia
si qua esset: esset vna maxime in illo gene-
re vnitatis subiecti: vel q̄ aggregat multas
p̄clusiones et pncipia de deo: et de alijs at-
tributis ad ipm: vt ad p̄mū: inquantū ad
ipm attribuitur. et talis esset vna ex vni-
te subiecti: nō sicut prior: sed qz ad rōnem
subiecti alia attribuit cū p̄sideratio illa

de aliq̄ sit simplr p̄ma: q̄ p̄siderat ipm sub
p̄ma rōne: sub qua est cōsiderabile: et ens
causātū: licet sit vniuocū sub ratione p̄mi
entis. cōsiderare potest inquantū ad
ipm attribuitur: et ita prima p̄sideratio de
oibus entib? erit talis inquantū attribuit
ad p̄mū ens: nō ad substantiā, igitur si me-
taphyca est prima scia: erit scia de oib? fm
hāc rationē. aut igitur p̄siderant ibi inquantū
attributa: qz ex noticiā dei ibi cognoscunt
aut qz ex eoz noticiā deus cognoscit. Ad
mō mō esset ista de deo: et esset scia ppter qd
Scdō mō qz primo mō nate essent iste res
cognosci: et hec scia eēt p̄ma d eis: qz ē d eis
inquantū attribuit ad simplr p̄mū: non
sic: qz ibi nō cognoscere res oēs fm p̄-
p̄ia essentiali: aliter em nō cognoscere.
sed cognitio essentie eoz: haberet inqua-
tum attribuitur ad ipm deū. talē metaphi-
sicā habet deus: sed nō est sibi scia: qz nō est
ex noticiā sui discursiue de alijs acquisita.
q̄uis em sciat alia esse p ipm: nō tñ scit ea:
qz scit se: qd regit ad scire. talem metaphi-
sicā potuerāt forte angeli habuisse si fuis-
sent mltō tpe viatores: et ex noticiā natura-
li dei potuissent discurrendo aliorū noticiā
acgrere. Scdō mō tñ pōt hō nunc me-
taphycā habere: qz qd sit de noticiā natura-
li bti vel in statu innocētie: qz nūc oīs nra
cognitio orit ex sensu: tñ igitur sic potuit
tradi a philosopho. pōt igitur prima sciētia
possibilis hōi p rationē naturalē acquiri
et poni scia qz: et de deo vt de subiecto p̄mo
et de omni ente: vt de materia inquantū at-
tribuit ad p̄mū ens: q̄ nec supponat deū
esse nec ab eius noticiā incipiet ad cogno-
scēdū alia. licz vtrūqz oportet et si esset scia
ppter qd: sicut enim in scia qz: ppter dicta:
nō p̄supponit de subiecto nisi tñ qd dicat
p nomē: et pcludit tam esse qz qd est: vt pre-
dictū est. Silt pōt esse in scia qz: aggrega-
ta: qz em in alia scia posset p̄bati deū esse
qz: et nō in tali: esset incōueniēs: cū talis cō-
sideret effectus ita imēdiatos eius: sic aliq̄
alia: quare etiā scia qz. non pbat ppter qd
subiectū esse: quare etiā sciētia ppter qd
p̄supponit subiectū esse: et qd est: cum hoc
posset p̄bare p pncipia subiecti si habet
pncipia. CS3 circa hāc positionē sunt ali-
que dubitatiōes: prima est circa hoc qz po-

natur deū esse subiectū in metaphysica: et
q̄ p̄sideret entia vt attribuunt ad deū: qm̄
p̄sideratio entū inquantū entia: videt esse
prior q̄ inquantū attribuūt ad primū ens:
igit aliq̄ esset metaphysica prior q̄ p̄sidera-
ret entia inquantū entia: q̄ illa q̄ ponit de
deo vt de subiecto. Antecedēs pbat: tū qz
absolutū est ante respectū: tum qz p̄missa
est cognoscibilis ante cōclusionē z ante ra-
tionē p̄clusionis: z ex esse entū inquantū
entia tanq̄ ex p̄mo effectu p̄cludit esse de
deo: tum qz ex q̄ entia inquantū entia vidē-
tur cognoscibilia absq̄ illa attributiōe cū
sint absoluta: z respectus nō est de essentia
absoluti: q̄ ē esset illa scia q̄ p̄sideraret en-
tia inquantū entia sine tali attributiōe: vide-
tur. n. qz sit ponēda alia metaphysica. C̄tē
ita attribuūt oīa entia in speciali ad p̄mū
sic in vli sub rōne entis. ḡ illa scia vna erit
de oibus z in vli z in p̄culari. C̄onfir-
mas. qz deo q̄ h̄t metaphysicā p̄pter qd. ita
p̄ essentia suā cognoscit oīa in p̄culari si-
cut in vli. C̄tem. 3. sic. entia nō attribuūt
tur ad p̄mū ens nisi in triplici genere cau-
se: z h̄ nō necesse est s̄m v̄itatē. sicut igitur
nō posset esse metaphysica de eis inquantū
attribuūt p̄mo mō ita nec scdo mō. C̄ad
p̄mā rationē istius dubij: dicēdū est qz illa
p̄sideratio q̄ p̄siderant entia i se: prior est
p̄tate originis: sicut pbat due p̄batiōes
sed nō p̄notare intētiōis: z p̄mū subm-
ponit: cuius cognitio p̄ncipalit̄ intēdit: vli
ad qd vt ad p̄mū p̄ncipiū tota aggregatio
multarū p̄clusionū p̄ncipaliter ordinat̄.
C̄ad tertiā p̄batiōē dicēdū qz illa scia
esset pars metaphysice: sicut si traderet co-
gnitio de materia z forma: z relinq̄ret cō-
pleta tractatio de ente nāli: esset physica im-
p̄fecta: vel de noīe z de v̄bo z nihil de enū-
ciatiōe. relinq̄ret enī p̄sideratio p̄ncipalis
p̄siderabilis: nō enī esset simplr alia scia:
qz illa q̄ est de primo h̄t de illis tractare
inquantū entia. vñ ibi p̄siderant in attribu-
tione: ibi in se. sed tū in se cōsiderant p̄p̄
primū. C̄ad secundā rationē dicēdū qz
p̄ditiones p̄ncipales p̄cludende de ente
primo sequunt̄ ex p̄prietatibus entis in-
quantū ens: speciales enī cōditiones en-
tis non cōcludunt. primo aliquid de ipso:
ideo tantūz cōsiderat de ente in cōmuni.

C̄ōtra. q̄cūqz insunt enti inquantū ens: in-
sunt deo: igit p̄ illa nō p̄cludit aliqd de deo
C̄ad 3. m̄ h̄ nō sit neccāria cā respectu esse
alioz: in est neccāria cā qz p̄p̄tates alioz
insunt ip̄is: qz enī ipse est actus purus: iō
ens diuidit̄ per actum z potentia. C̄on-
tra: quō p̄ditiōes entis intelligūt̄ cū nō
sint sensibiles. C̄tem scda dubitatio que
est illa ratio in primo ente s̄m quā cōsi-
deratur vt per se subiectū in metaphysica.
C̄ad hoc dicēdū qz non est ratio natu-
raliter cognoscibilis. tum qz hec ratio est ac-
cidentalit̄: ita qz natura eius in se nō con-
siderabit̄: sicut nec corpus sub motu: tum
quia illa p̄tinent ad modū scientie: z ratio
subiecti p̄supponit̄ modo scientie. tum
quia illa ratio cōmūis est oibus subiectis
scientiarū: tum qz illa ratio nihil ponit in
natura eius: sed tantū forte circa cognoscē-
tem respectū ad ip̄m: nec etiā est ratio ista
primi mouētis vt sit de aliqua ratione ad
quā puenit naturalis: qz quāuis in eodez
concurrat p̄mitas mouēdi z efficiēdi: tū
ex ratione ip̄soz nō includit̄ p̄tradictio qz
non necessario eidem inessent: z ita nūqz
naturalis ostēdit p̄mū ens esse nisi p̄ ac-
cidēs. ita qz nō ostēdit aliqd ens esse pri-
mū: sed aliqd mouens esse primū: sic nec
aliqd ens esse vltimū: s̄z aliqd vltimū mo-
tum. si vero nihil causaret p̄mū ens nisi
per mutationē: qd forte non est veruz s̄m
p̄mū: adhuc efficiēs inquantū efficiens. di-
cit totum vn̄uersale respectu mouētis: vt
quo aliqd est finis: etiā est nō tantū motus
sed entitatis. vnde forte nō poneret subie-
ctum s̄m rationē huius duplicis p̄mitatis
sed s̄m rationē p̄mitatis vn̄itue p̄tētie
excellētis q̄ est p̄mitas aliqua formalis:
z s̄m istam rationē alia attribuunt̄ verissi-
me ad ip̄m. C̄ontra. s̄m illam rationem
debet poni subiectū q̄ primo p̄cipit̄: z s̄m
quā demonstrat̄ p̄mo esse de ip̄so: z omnes
alie p̄p̄tates: sed talis nō est hec p̄mitas
formalis: qz ista p̄batur: vt videt̄: p̄ alia p̄i-
us ostēsa ex effectibus. C̄tem tertia dubi-
tatio est quare metaphysica nō pōt ordina-
ri p̄ncipalr ad cognitionē p̄mi entis vt ad
finem: z tū esse circa ens inquantū ens vt
circa materiā. cū materia z finis nō coinci-
dāt. C̄ad deo qz hoc ideo est. qz materia

circa quā pncipaliter agit scia est finis ei⁹
 quantum ad cognitionē pfectam eius; p sup
 posito qd dicitur: siue quātū ad aliquē conce
 ptū. C³tem quarta dubitatio est: cū sciētia
 de ente inquantū ens sit ppter qd: qre sciē
 tia de deo est tñ qz. ex quo metaphyca est
 ppter qd: quare etiā de deo nō est scia p
 ppter qd: illam habita pma pprietate eius
 de ipo pnt alie: vt videt. ppter qd ostendi.
 C⁴nde q tota illa scia ppter qd que est
 de ente inquantū ens ordinat ad qz. de deo
 metaphyca vō vt est nobis possibilis: nūc
 nō est pncipalr scia ppter qd de deo: semp
 em pma pprietas habet qz. et licet ex ista
 demōstref. 2^a. ppter qd: tamē 2^a. nō cogno
 scit simplr ppter qd: qz eius cognitio de
 pendet ex cognitionē qz pime passionis.
 C⁵lter pōt dici q passio pps cōclufa qz.
 de deo semp est postior: et remotior ab
 ei⁹ essentia: qz pprius quior effectui ex quo
 concludit: ita q semp in passionib⁹ pcedi
 tur qz. cui⁹ signū est: qz trinitas q illi essen
 tie singularissime inest ex nullo effectui cō
 cludit. C⁶tem dubitatio qnta est. Si ens
 est vnus ratiōis deo et alijs: quare nō pōt
 poni ens pmiū subiectū: sub quo piment
 oia cognita tam p¹m qz alia. C⁷nde dā
 to q ens sit vniocū: adhuc pncipale sub
 iectū est hic deus: qz nō tradit scientia p
 ppter cognitionē de ente in se habēdā: tūc
 em eqūter intēderet cognitionē oīum sub
 ipo: qz ppter cognitionē eius totā: sicut in
 alijs sciētijs nunq pncipale subiectū po
 nes genus qñ de ipo et de alijs speciebus
 tradit sciētia pncipaliter ppter cognitōez
 vnus speciei: sed tñ tunc qñ eque pmo
 de oībus ppter cognitionē de genere ha
 bēdā: quātū ipm est cognoscibile. C⁸te
 sexta dubitatio est: qñ nihil de qditate dei
 pncipaliter ipo ente a nobis hic concipit:
 imo quēqz pncipaliter est p modū desc
 riptionis: vt aīal rīibile: sic cū dicim⁹ ens p
 mū. agit si metaphyca sit de pceptu quē de
 deo apphēdim⁹: vt de pmo ente cui⁹ cō
 cept⁹ est vt aīal rīibile: seqt q sit de ente pac
 cidēs. C⁹tem demōstratio qua demōstra
 tur pmiū de ente naturalit psupponit cō
 ceptū pmiū entis: ita q nō sit simplr ratio
 in se falsa: sed hoc necesse est psupponere
 de subiecto: qz alias aīal inaiatū posset po

ni subiectū: hoc em nō tñ psupponit ipi
 esse exn⁹: sed ipi esse qd itatūo. vñ qd dicit
 tur q p metaphyca oñdit deū esse: si intel
 ligat de actuali existentia nō est demōstra
 tio: nec pmissa est necessaria. Si aut intel
 ligat de esse qd itatūo verum est: et sic p
 missa nō est sumpta de existentia creature:
 sed de aliqua pprietate qd itatūo inherē
 te: ex qua seqtur pmiū inesse enti vel sum
 mū vñ pfectū vel optimū: et ex hoc seqtur
 rationē illā cui imponit hoc nomen deus
 non esse rationē in se falsam: et ita alicuius
 qd itatis circuloctūā: et ita deū habere
 entitatem qd itatūo. Sed demonstratio
 concludēs pmiū de ente cum sit particu
 laris non potest esse p naturā entis: igitur
 demonstratio passionis transcēdētis de en
 te prior est ista: sicut vniuersalis particula
 rificut mediū medio: sicut omnis demon
 stratio de numero in communi: erit ante
 illam qua pbatur numer⁹ aliquis esse pri
 mus: igit metaphyca transcēdēs est to
 ta prior sciētia diuina: et ita essent quatuor
 sciētie speculatiue: vna transcēdēs: et alie
 tres speciales. C¹⁰ontra. eiusdem est de
 demāre pclusionē vñ et particularē de
 eodem subiecto. C¹¹hoc pcedit. sed q me
 diū hui⁹ demōstratiōis: oīs passio disun
 cta inest cōi pmo et omi: s3 nō pēse: vt cōe
 sed vt in plib⁹. sic ens pmiū vel scdm: qz en
 tia sūt ordinata: igit aliqd ens ē pmiū s3 si
 vis hē passionē disunctā da mediū ad p
 bandū oē ens eē pmiū vel scdm. negabit.
 Si em neget ordo p qd. pbabit ordo nisi
 p spēales qd itates: et ita nō p ens: ordo. n.
 psuppōit multitudinē: p qd pbat multitudo
 de entib⁹. Alit vō daf m⁹ sic. b nō negat.
 oē es ē p¹m vñ nō p¹m. vñ b es vt lapis nō
 est pmiū: q nō pmiū. s3 oē nō es pmiū p sup
 ponit ē p¹m: s3 vñ b. b. n. ex pmi⁹ d3 pbari
 C¹²dicet q pime ppe passioes entis sūt ide
 mōstrabiles: et ppōes immediate sūt quōcū
 qz sit d b: si de ente pmo oñdaf aliq passio
 spāl: puta vñ vñ sapi⁹ si nō ponit transcē
 dēs videbit exire meta⁹ qz psupponit co
 gnitionē qd itatū spālū: qz b sūt. vñ eius
 dē scie ē demāre passionē cōez et simplicē
 cōuertibilē cū subiecto. et passionē disun
 ctam cōuertibilē cum subiecto: et alteram
 partē illius passionis disuncte de subiecto:

demōstratiōe particulari. Iō ipſus me-
phyſici eſt demōſtrare paſſiōes entis: vt
vñū zc. de ente ſi poſſit demōſtrari de eo:
z primū vel ſecundū de ente z eſſe primū
de ente: demōſtrare vero aliquid de deo vt
de? z de alijs ſubſtātijs ſepatis pſiderare
ſm ſe. ad aliā ſciam pſicularē pūnet: quā-
tū eſt ex pre ſcibilū. Contra. ſinis cog-
nitiōis metaphyſice eſt cognitio entis in ſum-
mo: z hoc eſt in primo ente: g ad metaphy-
ſici pūnet de primo ente pſiderare. C Itē
felicitas eſt i actu cognoscēdi metaphyſica

c. 10. li z ſapiētali. ex. 10. ethicoz. z eſt in cog-
nitiōe primi entis: g zc. Ideo vitādo qua-
tuor eſſe ſciētias ſpeculatiuas: z hāc ponē-
do de deo: oia naturalr cognoscibilia de
ipſo ſunt trāſcendētia: ſinis hui⁹ eſt pfecta
cognitiō entis q eſt cognitio primi. Sed
primo occurrēs notiffimū intellectui eſt
ens in cōi. z ex ipſo pbat pmitas: z alia in
qbus eſt cōſumatio. C Notandū vō p de-
mōſtratione demōſtrāte paſſiōē diſiun-
ctā de ſubiecto aliq: q ſi diſiungant cōrela-
tiua aliq: vt cā z cauſatū prius z poſterius
ex pmiſſa: q dicit vñū illoz in eſſe alicui:
ſeqtur alterū illoz in eſſe aliū: nō de exiſtē-
tia ſed de eſſe qddatiuo. C Notandū etiā
q naturalis demōſtrat aliqd mouēs eſſe
primū: z ex illa ratione oſtenſa in ſe vera.
z mouēs primū oñdī immobile incorrupti-
bile zc. igit metaphyſica z nālis ſcia ſunt
de eodē p accidēs: ſed de deo eſt naturalis
magis p accidēs. q ſūma deſcriptio: ad q
pūnit de ipſo: qſi remotior eſt a qdditate
dei: q ſūma metaphyſici. ſicut illa ſcia eſt p
accidēs de hoīe: q eſt de ipſo: inquantū cō-
plexionatus: vt medicina reſpectu illius:
q eſſet de ipſo iquātū hō: tñ pcluſiōes eedē
de eodē realiter: qd eſt ens. poſſunt pbari
p mediū metaphyſicū z phyſicū. ſicut terra ro-
tūda p mediū naturale z mathematicū. Et
illa pcluſio dicēda eſt metaphyſica z nālis:
vel ſimplr talis qle eſt mediū imediatius
ſiue magis p ſe reſpectu ei⁹: ſicut terra ro-
tūda ſimplr eſt naturalis: qz mediū ppf
qd ſimplr eſt naturale: mediū aut mathe-
maticū nō eſt ſimplr ppter qd. C Sed q
pbat qd idem eſt primū mouēs z pmi⁹
ens. C Metaphyſicus in. 4. metaphyſice. ſi
et. 12. idem homo z homo albus zc.

Omnes hoīes natura ſcire
deſiderāt. Signū aut eſt ſen-
ſuū dilectio. Præter enī vtili-
tatē ppter ſeipſos diligūtur.
Et maxie alioz q eſt p ipſos
oculos. Nō enī ſolū vt agam⁹
ſed z nihil agere debētes: ipm
videre p oībus vt dicā alijs ele-
gimus. Cā aut eſt qz hic ma-
xie ſenſuz cognoscere nos facit
z multas rerū differētias de-
monſtrat. Qd. II

Truſ hec ſit ve-
ra. Dēs hoīes natura ſcire de-
ſiderāt. Qz nō: pbat. qz ſi ſic
g naturalr ſcirent ſe ſcire: pſe
quētia pz: qz nihil deſiderat niſi cognitū.
C Item ſi ſic: ergo amoto ipedimēto oēs
ſcirent. pna pater de igne: qz naturalr in-
clinat ſurſum: ſtatim aſcēdit ſurſuz: ſi ſit ex
tra locū amoto ipedimēto. C Itē ſi ſic: igit
oēs habēt ſcias: vel ſaltē hñs nō deſiderat:
qz deſideriū eſt reſpectu nō habiti. C Itē
aliq deſiderāt ignorare: qz aliqua eſt igno-
rātia affectata. C Item ſunt rōnes gaudē-
ſis in ſūma. nihil appetit niſi ſub rōne bo-
ni: igit appetitus nō naturalr inclināt ad
verū. C Item volūtas diſtinguit ptra na-
turā. C Item natura determinat ad vñū:
igit vult tñ vñū ſcire. C Dicendū ad pmiū
iſtoz. ſcire eſt cōmodū intellect⁹. C Ad ſe-
cundū: verū eſt de volūtatē: vt libera eſt.
C Ad tertū: ad vñū in genere: ſicut mate-
ria ad quodq eſt ſub ratione forme: ſic in
tellect⁹ ad ſcire: ſicut ignis ad ſurſum eſſe:
nō tñ ad hoc ſurſuz. C Ad oppoſitū ē pbs
in ſra p ſignū. Contra pbatōē philo-
ſophi: q nō maxie diligamus ſenſum vi-
ſus. pbo: qz ſenſum illū magis diligimus
cuius obiectuz magis odim⁹: qz 2. prioz
c. illo. Nñ aut puerant extremitates. In
vltia regula dē: magis eligēdo magis fugi-
endū opponit: ſz magi odim⁹ oppoſitū ta-

9. tri. 3. a

E. c. 21.

c.1. ad finē

ctus q̄ obiectus visus: q̄ obiectum tactus destruit aial: nō obiectum visus: ergo. zc. Item cōtra illud qd̄ dicitur visum maxie facere scire: q̄ p̄bus in de sensu z sensato dicit q̄ cecī nati habētes auditū sunt magis sapiētes q̄ surdi nati habētes visum: igit̄ si sensus magis diligitur: q̄ est magis cognoscitiuus s̄m q̄ cognitio ordinat̄ ad sciām: sequitur q̄ auditus sit magis diligendus: si vō nō loquitur de cognitōe simplr. tunc videt̄ q̄ nō est ad ppositū: q̄ ex hoc deberet pcludere q̄ naturalr desideram scire. Item in sermone pascē Leo papa p̄fert tactū thome visus: q̄ ad certitudinem cognitōis. R̄s̄io: nō q̄ ad p̄se z p̄pū obiectū vtriusq̄. sed forte q̄ ad corpus illud xpi expiendū. Item p̄tra hoc q̄ dicitur visum p̄les d̄rias demonstrare. tactus em̄ plures demonstrat: q̄ tactus est duarū p̄trarie tatū. visus vnus. Item p̄bus. 2. de generatiōe p̄me q̄litates sunt p̄se tāgibiles. Poster̄ aut̄ nō inuenit̄ sine p̄ori: igitur vbiq̄ iuenit̄ q̄litas visibilis: z q̄litas tāgibilis: z nō ecōuerso. igit̄ p̄les differētiās demonstrat nobis tactus q̄ visus.

Respondeo ad questi

onem: veritas prime p̄pōnis p̄z ex dictis in introductiōe. Notandū circa ordinē inuestigādi veritatē circa scibilia q̄ ante q̄ q̄rat de scibilib: oportet q̄rere de modo sciendi ex scdo metaphyze. z ante h̄ an possibile sit illa scibilia scire: de q̄bus de terminabit̄: z an necessariū. z ante hoc an cōtingit nos aliqd̄ scire: z an oīa: z quib̄: et ante hoc. an possit sciri aliqd̄ nos scire: vel posse aliqd̄ scire. Nam si nō possit illd̄ sciri frustra q̄rit: an p̄tingit nos scire: q̄ questio ista nō est scibilis p̄tra. 2. posterioriū. z ante illud generali an possum scire. i. certā z infallibilē cognitōnē habere d̄ actibus n̄ris: z de q̄bus an de n̄ro esse: an de viuere: an de vigilare: an de simplici itelligere: an de scire: an de credere: an de dubitare z opinari. z de ceteris actib̄ intellectus an de velle z nolle: z ceteri ipsius voluntatis: an de sentire z fantasari zc. an de actib̄ motiue z vegetatiue zc. Ad nō cōtingit de oībus videt̄: q̄ p̄tingētes sunt: igit̄ nō est certitudo de eis: q̄ insunt. Item

q̄qd̄ ponat̄ p̄ qd̄ erimus certi de eis: p̄ter viuere: s̄ile inest nobis q̄ nō insunt sicut in somnio. Item a q̄ cognoscunt nō ab intellectu: q̄ singularia sunt: nec a sensu v̄ p̄z de multis. Item quō cognoscere aut p̄ eēntiā p̄tra hoc q̄re in q̄stionib̄ de intellectu: aut p̄ specie: quōd veniet species multorū ad intellectū: quorū nunq̄ fuerit sp̄s in sensu. Si dicas cognoscunt p̄ exp̄iētiā: aut igit̄ v̄ p̄bus p̄ eēntiā aut p̄ sp̄em Item si certū esset act̄ inesse parti rōne z quales essent: z ita semp̄ esset certū: q̄ intellectio z q̄ sensatio esset vera: z que falsa Contra de viuere Aug. 15. de trini. de v̄gilare 22. 4. huius. sunt aut̄ qd̄ dubitat̄ zc. irrationabiles sunt tales dubitatiōes: v̄trū nūc dormim⁹ vel vigilam⁹. q̄runt. n. rōnē p̄ncipiū demonstratiōis. Contra petrus vigilas extabat se visum videre. De credere Aug. 13. de trini. ca. 1. et. 2. De dubitatiōe. 15. de tri. Videt̄ q̄ oportet ponere certitudinē de multis istorū. z sic h̄ de p̄se notis z p̄mis idē demonstrabilib̄: sunt em̄ aliq̄ p̄pōes p̄tingētes p̄me i ḡnie suo. sic necessarie i suo Et h̄ v̄ 22. velle 4. h̄. v̄t al legatū ē. vbi cōpat h̄ p̄ncipiū demonstratiōnis. Ad solutionē t̄n huius q̄onis notā. dum q̄ 2. p̄hycoz. p̄bat naturā agere p̄pter finē. aliter ibi nō accideret error nec frustra. igit̄ intendit finē. igit̄ appetit: z t̄n nō cognoscit. igit̄ est aliq̄s appetitus sine cognitōe: z cū p̄fectio sit aliq̄ mō finis p̄fectibilis. 2. p̄hycoz. q̄ est finis motus: ideo ponit̄ desiderii naturale p̄fectibilis ad p̄fectionē: est igit̄ desiderii naturale i oīb̄ ordinatis ad finē aliū se: z p̄fectibilibus p̄fectiōe differēte a sua essentia: ex h̄ igit̄ p̄cedūt p̄batiōes hui⁹ p̄positiōis supius posite in p̄logo: t̄n oēs ille rōnes th̄o. ibi posite videt̄ ostendere q̄ istud desiderii sit ipsius intellect̄. Cōtra Henr. i. sūma. q. 24. ad tertii argumētū. idē actus sp̄s z eiusdē obiecti sp̄s videt̄ esse eiusdē potētie d̄siderii p̄cedēs cognitōnē z sequēs est actus idē specie z eiusdē obiecti: q̄ boni zc. Item. 24. in solone: mouēs supius respicit finē v̄lem: z eius est mouere z inclinare mouētia inferiora in suos actus z fines igit̄ volūtas inclinat alias potētiās ad suos fines: sed hoc nō pōt nisi appetat illos.

c.12.
E.c.26.

c.12.

TRA
E.c.26.

E.c.23.

CItem. 15. de tri. 7. c. voluntas vult sibi et alijs sicut intellectus intelligi sibi et alijs. **A**d hoc rñsio est de velle elicitio: qđ est actus vnus pñs imaginis: nō de velle naturalis: de quo loqmur. **C**ontra. **S**an. naturale desiderij pñgatur oēm naturā ordi natā ad finē aliū a se: et pñctibile pñfectione alia a se. igit pñ aliquid cōe oibz. illud non pñt poni vñs. igit rñ. **C**Item intellectus si esset sine voluntate esset pñctibilis: et ad tale finem ordinat. **C**Item aia naturalis desiderat vñri corp: vt vñ. illd. desiderij in est immediate eēntie aie: qđ sic immediate vnñt. **C**iste rñones pñcedunt: qđ nō oē desiderij in hoīe est tñ voluntatis. et tñ voluntas pñmo appetit naturaliter suā pñfectionē: et ex pñti amñi inferior: sine qbus sua pñfectio haberi nō pñt. vñ homo primo nāliter vult se intellectu: et voluntate ex pñti. **A**deo respondendū est ad rñones. **I**tem. de gādauo. **A**d primū argumētū minor est falsa: qđ est act. **I**te nō ē nisi boni cōmodi: nō vt potētia obiecti qđ nō ē potētia: s; vt aliquid ē sui finis nāl. **S**i igit est appetit. gñis: nūqd gñitas: nūqd relatio qđ est potētia: vel alia relatio: circa hoc stude. **A**d scđm argumētū. **A**d ma. nō inclinatur ista pñra naturā. igitur fm naturā. gñ in eis est inclinatio naturalis ad illud: ad qđ a supiori mouēte inclinatur. et ita ipa appetit. **E**t nō illud mouēs. **A**ltērius: cū dicit: hoc nō pñt rñ. falsum est: qđ tunc de^o naturalis appetet pñfectionē creaturariū: vel si nō ipa: qđ nō mouet nisi voluntarie: tunc sol naturalis apperet pñfectionē pñcularis agentes: qđ videt falsum: qđ tunc si illud agēs nō pñsequeret illā: sol videret impñfectior. sic em nō cōsecutio desiderati desiderio elicitio: siue i se siue i alio: eo mō quo desiderat pñristat desiderantē: ita videt qđ nō pñfectio naturalis desiderati in se vel in alio ponat aliquā impñfectionē in desideratē. sol aut nō est impñfectus: si aliquid inferius nō pñsequat finē. igit finis mouēs inferioris est finis supioris indigēs: nō pñficiēs: sicut nos sumus finis creaturaz. ad talē aut finē naturale desiderij nō est: sed tñ ad finem pñficiēte.

Ad primū argumētū pñcipale i pñrariū dñm: qđ pñtia teneret: si illd desiderij sciēdi esset ipi^o vo-

luntatis actus elicitio: modo nō est sed illud desiderij sciēdi est quedā inclinatio naturalis ipsius intellectus ad sciēdū: cū^o est etiā naturalis dilectari i scia: cū hñ: sic qlibet potētia hñt naturalē inclinationē ad suā pñfectionē: et delectat in ipa cū hñ. **C**l hoc tñ qđ pñ dicit de delectatiōe dubiū est. **I**z illd dicit **A**luid. 8° metaphyze. c. vlti. scias qđ delectatio cuiuslibz vtutis plena est acqñsio sue pñfectionis. **I**tem delectatio pñficiat opationēz vt accidēs inseparabile: igit cūm dē subiecti est. **C**Rñsio. oīs delectatio est vtutis appetitue passio ex placenti pceptio. **C**ontra. quō tñ corrupta violēter delectabit. **R**espondet. nō delectabit fm voluntatē: s; fm pñriā potētiā appetitiuā pñsequente actū. **O**mni. n. potētie appñhensue corrñdet pñria appetitiua elicitua act^o appetēdi: nō solū appetit nāl: nec illius est delectari lapis. n. nō delectat de consum. **C**l delectatio tñ videt esse ei^o cuius est desiderij elicitio. vñ nō tñ est dubiū illud delectatiōe: sed etiā iptinēs ad pñpositū de naturali desiderio: et cū accipit nihil desiderat nisi cognitū: vñ ē de desiderio voluntat elicitio ab ipa nō aut de desiderio qđ ē solū inclinatio nāl: tale em velle nāle vñ^o rñonis est i voluntate et i lapide. nec em voluntas dñnati aliquid actū amoris elicit in deū quē naturaliter amat: nec voluntas puuli circa bñtudinē: tñ aliquid velle elicitū a voluntate pñsupposita cognitiōe pñt dici nāle: qđ est fm inclinationē nature: sic velle dicit virtuosū: qđ est fm inclinationē virtutis: s; ille nō est pñriusim^o modus desiderij nāl: voluntat. **A**d scđm argumētū: illud vñ est de desiderio pñte formā et pñfectionē primā. nō aut de desiderio pñcedente formā. **E**t nota de equocatiōe potētie et desiderij supius in lectiōe. **A**d 3^m est dicendū qđ pñpō intelligit de oī hoīe fm se pñsiderato: sic aia de se semp est mnda ab oī cognitiōe. et sic pñis est vñ: qđ nō oēs hoīes sciūt fm se pñsiderati. **N**el aliter qđ desiderij est respectu habiti ne generet fastidiū sicut dicit glosa pñtri pñma. **I**n quē desiderat angeli pñpicere illa glosa loqđ de desiderio: qđ est act^o elicitus a voluntate: et illud forte nō manet cū desiderato. 9. de tri. vlti. **A**ppetitus in hyātis sit amor tenētis. an sicut impñfectū sit pñ-

T.c.8r.

cui idem manēs in suba: an qd desideriu
corrupti: qz est sicut actualis motio q cor-
rumpit adueniēte terminio: dubiu est. Sed
desideriu nāle nō corrupti: hūto ipō volū-
to: qz tūc ipm esset pncipiū appetēdi suam
corruptionē: sic arguit de pnatōe. primo
phycor. vii idē oīno videt desideriu natu-
rale z dilectio nālis: qd ex h p3. qz phs p-
bat pma ppositionē p dilectionē naturalez
sensui. qm nō appetit tū nō hitos: s3 ha-
bitos amant. Ad qrtū dicēdū q stat fil
q hō nāliter desiderat scire: z tū actualit
z volūtate velit pparari. An nob. n. volū-
tas ex libertate pōt ptra inclinationē nāle
moueri. nūq3 tū p se vult nō scire: s3 p acci-
dēs. qz aliqd aliud vult magi actu elicitō:
vipgricia: vel vt remorsum pscie: q3 scire
aliqd ad qd est inclinatio nālis. Ad aliū
ptra signū. Et dicēdū q fallit p instantiā
qz meli⁹ est bñ viuere q3 viuere. tū magis
odim⁹ oppositū viuere q3 oppositū bñ vi-
uere: qz oppositū viuere destruit z viuere
z bñ viuere. Un phus. 7. topicor. glosat
illā ppositionē sic: nisi cū alterū infert alte-
rū. z vult q illa regula nō teneat qm magi
eligendū icludit min⁹ eligēdū: sicut in ex-
emplo pposito bñ viuere icludit viuere.
Sic z in pposito sensus visus icludit sen-
sum tact⁹: z oppositū tact⁹ destruit tactū et
visum. Ad aliud dicēdū q visus ma-
gis facit ad cognitionē p se suē ad sciētā
q est p iuētione sic vult phs ibi. Ad phm
dicēdū q sicut ipse vult: audit⁹ p accidēs
solū magis facit ad cognitionē: siue ad sci-
entiā q est p doctrinā in h q vox audibi-
lis q mouet auditū est significatiua cōce-
ptuū. z h accidit voci fm q mouet auditū
z est imutatiua audit⁹. si em eedē voces for-
marēt q mō: z nō essent signa instituta cō-
ceptib⁹: auditio eaz nihil inuaret ad disci-
plinā. si etiā signa visibilia essent imposita
ad significandū pceptus oēs: sicut de mul-
tis hnt monachi: visus tūc p illū modū cō-
ferret ad sciām: p quē nunc pfert auditus.
Sed voces sunt signa pmpriissima: z ppf
illud videt lingua data esse hoibus. 2. de
aia. sic p3 quō audit⁹ p acciēs facit ad sciāz
qz suū obiectū: ex institutiōe factū est signū
pcept⁹: p quā institutiōez nihil sibi accrescit
Un p accidēs audit⁹ facit magi scire. Cū visus

T.c.8s.

aut p se z directe mediāte lumie naturali
ipius itellect⁹. Ad aliud. qz verū est q ta-
ctus est duaz pparietatū z visus vnus: z
ex h forte segtur q tact⁹ nō sit simplr vn⁹
sensus. tū ex h nō segtur q tact⁹ ples diffe-
rentias rez demōstret: qz obiectū ipius vi-
sus. lux z color in plib⁹ corpib⁹ repitūf
q3 oēs qūitates tangibiles si essent mltē: z
qz cognoscim⁹ substantias p accidētia sua: z
obiectū visus in plurib⁹ corpib⁹ repit q3
obiectū tactus vel alicui⁹ alteri⁹ sensus p-
ticulari: iō visus ples res demōstrat: z ma-
gis facit ad sciāz: z iō magis diligit. Ad
vltimū dici pōt q illud hē veritatē qm il-
lud pus est de essentia posterioris sic aīal
de essentia hoīs. sic nō est in pposito: qūta-
tes. n. ille pme nō sunt de essentia luel. s3
ille qūitates tāgibiles nō sunt simplr pme
s3 pme sunt respectu susceptibilis eaz: su-
sceptiui: cuiusmōi sunt h inferiora. immo
simplr male allegat auctoritas illa ad h: di-
cit. n. ibi q qrtū pncipia corpis sensibilis:
z illud est tāgibile. iō sole pparietates fm
tactū faciūt spēs corpis. puta corpis sensi-
bilis de q ibi intēdit: seq post: quāuis vi-
sus pōr tactū: q ppf z sub m pus. i. o. m. s3 nō
est o. m. visus corpis tāgibilis passio fm q tā-
gibile: s3 h3 aliud: z si pugat nā p. s. h3 aliq3
naturā cōez corpi gnali. d q ibi intēdit z cor-
pori celestis: cur⁹ est nā pspiciū forte. Ad
aliū q fuit tertiu i ordine de leone papa:
responsū est superius.

Ex sensibus aut quibusdā
quidē ipsoz memoria non fit
quibusdā vero fit. Et propter
hoc alia quidē prudētia sunt:
alia vero disciplinabiliora nō
potētib⁹ mēozari. Qd. III

Trumprudē.

tia fit in brutis: Qz nō. i. iūm
qz prudētia est recta rō agi-
biliū. 6. ethicor. s3 bruta nō
habent rationēz. tum quia
prudētia includit prouidentiam de fu-
turis ex memoria preteritorū. quod non
potest esse sine collatiōe pteriti ad futurū:

ca. 8.

cōferrē autē est ipsius ratiōis: tum qz nihil cognoscit nisi p sensus: sensus nō est p se nisi sensibilū pprioz & cōmuniū. nociuū ante & vtile circa q̄ est prudētia: nec sūt sensibilia ppria nec cōia. g. rē. Cōpositum vult philosophus in littera.

Respondeo qz prudētia est in brutis metaphori-
ce: & hoc nō respectu illoz q̄ psequūt vlt
fugit ex naturali instinctu: sicut agnus se-
quitur matrem & fugit lupū: & vruudo facit
nidū: & formica colligit grana p̄ra hyemē
tum qz ista nō sūt ex memoria: formica. n.
generata iestate nūqd meminit hyemis: &
tū grana colligit: memoria autē est p̄s pru-
dētie brutoz. hic in lra: tum qz talia q̄ sūt
ex naturali instinctu psequūt totā speciē
necessario: & circa illa nō ptingit sic & alit
agere. Prudētia autē sicut in nobis est ha-
bitus p̄siliatiū nō de fine: s; de his q̄ sunt ad
finē nō circa necessaria: sed cōtingētia. ita
etiā in illis est circa illa q̄ possunt sic aliter
facere. puta qz cōgreget vel reponat. h in
loco vel illo: & ex hoc cumulo vel illo: ex
mēoria loci: vbi primū granū reposuit: et
cumuli vñ p̄mū sustulit: & qz aranea magis
facit telā in loco vbi maior est copia mus-
carū: vel vruudo nidū vbi difficilior est ac-
cessus. Ad argumēta. ad primū ptz qz il-
la est diffinitio prudētie pprie dicte. Ad
aliud in lra expmētū parū picipat: & sicut
aliquo modo habēt expmētū. ita & collō-
nē aliquā: licet nō illā q̄ appropat rationi
q̄ est p̄ discursum a noto ad ignotū. Ad
tertū p̄ cognitionē sensitīuā interiorē pōt
aliquid cognoscere: qd nō cognoscit p sensum
exteriorē: licet forte spēs illius sit in sensu
exteriorē: sicut pōit de cognitionē subitā-
tie p̄ intellectū quā nullus sensus cognoscit
licet s̄m quosdā substantia multiplicet spe-
ciē suā cū specie accidēt. Qz autē sensus nō
cognoscit p illā spēm q̄ est in ipso: hoc est
ppter defectū virtutis cognoscitiue: nō spe-
ciei rēp̄sentati. sicut mē nō videt colorē
licet ibi sit spēs coloris. Contra r̄iōnē
ad scdm argumentū. bruta multa faciūt ex
cognitionē eodē mō q̄ fierēt ab hoīe cogno-
scēte p̄ discursum ratiōis. g. vident habere
filēm cognitionē. Aliis ptz: sicut hō sillogi-
zans argueret. p breuiorē viam puenitur

ad intentū. hec est breuior. ergo rē. Et ex ta-
li discursu breuiorem eligeret ad aliquid
obtinendū: similiter videtur canis elige-
re psequēdo leporē: & sic de alijs. Ad hoc
dicitur qz licet similiter agant quedā: sicut
homo ageret ex deliberatiōe: nō tamē oīz
qz similē cognitionē habeant: nam illud
qd eligitur ex deliberatiōe: posset etiā idē
non eligi ex deliberatiōe: sed ex solo ap-
petitu sensitīuo: & similr fieret vtrāq; actio
exterior: sed non similiter foret vterq; dñs
sue actionis. Contra hoc ergo a simill
possunt bruta agere: quasi haberent pru-
dētiā siue collōnē preteriti ad futurū:
licet nullam habeant. puidit enim formi-
ca contra hyemē: quasi cognosceret hye-
mē futuram: cum tamē hoc non videatur
cognoscere: cū nō hadeat esse in se: sed tñ
in sua causa: vel necessaria si est necessariū
vel contingent si est contingens: non vide-
tur ergo qz futurū ei cui est futurū possit
esse cognitū necessario vel pbabiliter cō-
iecturando nisi ex causa. Cognitio autem
effectus per causam est per collōnē pro-
prie dictam: que negata est a brutis. ergo
prudētia illo modo quo est in illis: non
videtur esse puidētia futurorū ex memo-
ria preteritoz. C. Respondeo qz illud po-
test concedi cū in omni actione sua agan-
tur: & non agant. & ideo cū nullus actiōis
sunt dñi pprie nihil agunt puidendo sibi
respectu futurorū ex memoria preteriti: s;
videt qz simpliciter agunt ex natura: qua
si sic mota agerent. Contra. quō g pōit
Arist. gradus cognitōis in brutis: C. Re-
spondeo qz s̄m veritate omia bruta carēt
puidētia futurorū per cognitionē. Sed
quedā tñ p̄sentia cognoscūt: & nullum
instinctū habent ad faciendū illa q̄ vtilia
sunt in futurū: quedā cū cognitionē p̄sen-
tium instinctū habēt ad operandū: quasi
futura pviderēt: tamē necessario agūt: nō
ex p̄cognitionē nec libere. vnde tñ simili-
tudinarie prudētia sunt. C. Sed tunc q̄res
forte quare talia non consequūt totam
speciē. C. Respondeo. qd difforme est pri-
net ad sensum: puta ex hoc cumulo colli-
gere grana: & h reponere: s; qz vni forme
est: ex instinctu nature est: puta simplr col-
ligere quasi p̄uidendo. vnde sensus ad

ministrat instinctui naturali. Sed ex hoc videtur sequi quod minus sit prudentia quam ad diffinitionem: quod quoque ad uniformem: quod in apprehensione sensitiva nullum ponit prudentiam: quod autem diffinitionem ibi est primum ad sensum per se. Aliiter videtur saluari Aristoteli. intentio: quod ipse ibi nihil loquitur de prudentia futuro: sed tamen de memoria. Et ex hoc concluditur: et propter hec alia prudentia sunt: quasi ille non sit gradus alius ultra memoriam. Notandum est etiam quod hic non distinguit inter fantasiam et memoriam: nec inter sensum et extimativum: quod omne animal sicut habet sensum. ita et aliquam extimativam: et tamen omnis potentia apprehensiva habet propriam appetitivam. ergo omne animal habet duplicem appetitum. unum sensitivum: alium extimativum. Sed ubi iste virtutes sunt sine alijs retentis ibi nec est appetitio nec apprehensio convenientis sensibilibus: nec convenientis nature: nec sensibilis: quod pertinet ad extimativum: nisi tamen in presentia sensibilis: persequens autem tamen aliquid presens nullum potest dici prudens proprie nec similitudinarie: quod autem habet fantasiam retentivam speciei sensibilis: et memoriam retentivam speciei convenientis extimativum si in absentia actu fantasiet de sensibilibus: actu etiam extimabit de convenienti. Et licet appetitus fantasie non impellat: quod forte fantasia statum non est sensui delectabile: tamen si est convenientis nature appetitus extimativum impellet. Et tunc ex tali memoria et extimativum et appetitum persequendo absens non delectabile sensui: sed convenientis nature: est actus bruti simillimus actui prudentie in nobis: quod quantum ad executionem similis. si enim non persequemur ex prudentia: sed post apprehensionem alicuius convenientis per longam deliberationem determinarem illud esse convenientis: et quod tale persequeremur: non quod delectabile nihil videtur eis deesse nisi ista deliberatio: sed propter hoc non est in eis dissimilitudo in persequendo: sicut enim dicitur superius: multa nos non deliberando agimus similiter quasi deliberarem. Summa similitudo est: si illud convenientis est convenientis eis: non per tunc videtur quod querunt: sed per futuro: tunc videtur pervidere: sed nunquam hoc faciunt propter cognitionem futurum. Sed propter cognitionem nunc presentem in extimativum de aliquo presenti vel perierito. Sed contra hoc obijcit sic: quare magis occurrit eis unum fantasma movens quam aliud? Contra Rationem. quod fortius fuit impressum: primo occur

rit cessantibus motibus sensibilium exteriorum. Item arguitur: quare non nunc: sicut alias movetur fantasia et extimativum. In hyeme. non colligit formica grana. Item quare fugit deiphin contra tempestates. dato quod illas phis non senserit: Item tunc quando docum cessabit vehementiora sensibilia extra ipse let fantasia et extimativum: et semper idem faciet quodlibet animal. Item nunquam cognoscit perieritum sub ratione perieritum. aut tamen presentis: sicut est fantasie cognoscere: quare rationem alibi.

De dominibus autem scia et ars per experientiam evenit. Experientia quod de natura arte fecit: ut Ptolomeus recte dicens: sed in experientia casum. **Questio. III.**

Truxer experientiam

metis generet ars. sicut videtur velle phis in littera: Quod non secundum philosophum in littera: hic quod in multis singularibus experientiam est habere quod in omnibus artibus est: sed ex multis non possunt concludi omnia: sed est per se. Item in littera habetur quod experientiam sciunt quod solus artifices vero per quod: sed ex cognitione quod non concludit per quod. Item si ars sit ex multis experientiam quero: quod circumstantiam cause dicitur ex. non cause formalis nec finalis. constat. quod vel materialis vel efficientis: non primo modo: quod materia est pars rei: et imanet rei facte: cognitio experientialis est singularium que non est pars cognitionis universalis quod habet per arte: nec secundo modo: quod tunc autem sicut ex efficiente univoco: et tunc effectus et causa essent eiusdem speciei: quod falsum est: aut sicut ex efficiente equoco: et tunc efficiens est nobilior effectui: quod falsum est: quod ars est nobilior experimento. Item secundum opinionem platonis ars et scientia insunt homini a natura. quod non generatur ex experientiam. platio autem dicit: quod plato quesivit ab uno puero directe principia geometrica: quod nunquam didicit ea. quod recte interrogatus de principijs et conclusionibus geometricis recte respondit ad omnia. Sed tunc arguitur. nullus recte interrogatus recte respondet ad ea que ignorat: sed ille puer

recte interrogat recte rñdit ad ea: z tñ nūq̃
didicit. ergo zc. ¶ Itēz nō videt ex littera:
q̃ ex vno expmēto ars generet: sicut nec
ex vna mēoria expmētū. g̃ necessario ex
multis. sed multa experimenta sunt multe
cognitiōes eiusdē sp̃ei: multa singulariū in
eadē specie: q̃ cuz sint accidētia eiusdē sp̃ei
nō possunt sibi esse in eadē potētia expmē-
tatiua. s. cognitiua vlt̃a quēciq̃ sit. ergo
nūq̃ ex expmētis. cū nō possint esse plura
simul generat̃ ars. g̃ zc. ¶ Itēz Aug. 83. q.
q̃ōne. 2. ex sensibilibus nō est expectanda
sincera veritas: q̃ p̃mo pbat q̃ oīe sensi-
bile est p̃tue mutabile: s̃ de talib⁹ nō est
certa apphēnsio sensitiua: z si sic. nūq̃ ex
talibus habet̃ expmētū: z p̃ p̃is nec ars.
¶ Itē arguit ibidē 2. cū oīa sensibilia sen-
tiant p̃ sensus. nō pōt̃ sensus p̃cipere: an pa-
tīat̃ ab obiecto vero: vel tñ a sp̃e: sed a po-
tētia nulla apphēnsia est expectāda certa
veritas. que nō pōt̃ discernere iter obiectū
verū z falsū. g̃ ex cognitiōe experimētali
sensitiua nūq̃ habet̃ certa cognitio vni-
uersal̃ cuiusmōdī ars. ¶ Oppositū vlt̃ p̃hs
in līt̃a: z i. 2. postērior. vlt̃ o ca. vbi ponit
eundem modū generādī artem sicut hic.

Ad questionē dicēdū

q̃ dupl̃r generat̃ scia. s. p̃ iuentiōez z p̃ do-
ctrinā: s̃ illa q̃ p̃ iuentiōē p̃or̃ est: null⁹. n.
docet: s̃ illa q̃ didicit: vlt̃ p̃ doctrinā vel p̃ iue-
ntiōē: z si p̃ doctrinā adhuc habuit ab alio
prius sciente: est aut̃ de istis duob⁹ modis
adiscēdi: sicut de sanatiōe: q̃nq̃. n. natura
est ita potens: q̃ sine adiutorio extrinsecō
inducit sanitatē: quādoq̃ indiget adiuto-
rio extrinsecō: sed adhuc illud extrinsecū
nō est nisi instrumentū: et natura p̃ncipl̃r
est sanās. ita in q̃busdā naturale lumē itel-
lect⁹ est ita potens q̃ ex se sufficiat q̃ appli-
cet̃ p̃ncipia ad oēs: et tūc dī scētia acq̃ri p̃
iuentiōē: quādoq̃ nō pōt̃: et tūc inuāt̃ q̃-
busdā signis sensibilib⁹ p̃positis sibi a do-
cētē: p̃ que docēs expm̃t̃ applicatiōez quā
apud se habuit: z adiscēs p̃cipit: z i virtute
lumis p̃prij p̃clusiōi p̃sentit: quā deductaz
esse videt ex p̃ncipij sibi p̃us notis. ¶ De
generatiōe ergo p̃ iuentiōez determinat̃ h̃
p̃hs: s̃ hoc nō est ver⁹. s. q̃ tñ de ista deter-
minet̃ hic: q̃ adiscēs nō pōt̃ adiscere nisi
cognoscat ad qd̃ instituta sunt signa q̃ p̃po-

nit docēs: z nisi illa signata aliquāl̃ p̃cipi-
at. igit̃ tā quātū ad apphēnsiōē simplicē est
sibi necessaria cognitio sensitiua: q̃ quātū
ad cognitiōez p̃ncipioz p̃ modū occasiōis:
q̃ etia quātū ad cognitiōē p̃clusiōis: q̃
vera est: nisi. n. eam nouerit p̃ experientiam
tñ: crederet docētī asserenti eam: nec sciet
eam q̃: nec p̃pter qd̃: donec demōstret̃: et
talis fides sufficit ad demōstratiōē adiscē-
dam ab alio plus q̃ ad p̃ se iuentendā: q̃
nō iuentret̃ p̃ se forte: nisi p̃supposita certa
cognitiōe q̃: q̃ret̃ q̃ hita causa iuentēda p̃
viā diuisiōis. ¶ Tūc sciēdū q̃ p̃ma opatio
intellectus: vt habet̃. 3. de aīa est apphēnsio
simpliciu quā p̃segt̃ cōpositio: vt act⁹ secū-
dus: z argumētatio vt tert⁹ act⁹: simplicia
aut̃ si sunt sensibilia. hoc dubiū est: q̃ forte
s̃m̃ Aūicē. 6. s. naturaliu. parte p̃ma: z s̃m̃
Aug. si q̃s viueret̃: z nihīl vnq̃ sensisset et
esset in statu p̃fecte etati: cognosceret se vi-
uere z esse. g̃ s̃ saltē certū est: q̃ cognitiōem
intellectiua nō p̃cedit sensitiua: vt origo: etia
si aliunde posset oriri: nō posset itelligi in
vniuersali nisi prius sentiret in singulari:
qd̃ pbat p̃hs p̃mo postērior: q̃ deficientē
sensu p̃cedit scia de sensibilib⁹ illi⁹ sensus:
quā ip̃olē est accipe. si aut̃ illa simplicia nō
sunt sensibilia: puta substantie z itentiōes se-
cūde et huiusmodi. tūc talia p̃cipiūt̃ ab
intellectu p̃mo actu intellect⁹: nō sine apphē-
sione sensibiliū ex q̃b⁹ cognoscunt̃: vlt̃ p̃ di-
scursum: vel qd̃ā illoz: eo q̃ multiplicat̃
sp̃es suas cuz sp̃eb⁹ sensibiliū s̃m̃ diuersas
opiniōes. igit̃ nullo actu intellect⁹ cogno-
scit̃ aliqd̃ a nob̃ nisi p̃cesserit cognitio sen-
sibiliū in sensu. hac aut̃ cognitiōe p̃existēte
generant̃ p̃nter postēriores cognitiōes in
sensu cōi z fantasia. ¶ Et vlt̃erius: q̃ illud
qd̃ existit in virtute fantastica: vt ibi existit
est ip̃roportionatū: vt moueat̃ intellectum
possem̃ s̃m̃ qd̃ā. iō attribuit̃ ei aliq̃ forma
ab intellectu agente: ṽtute cui⁹ pōt̃ mouere
intellectū possibile. ille igit̃ sic p̃ceptis sim-
plicib⁹ pōt̃ vtute p̃pria ip̃a p̃ponere vlt̃ di-
uidere: p̃cept⁹ at̃ tales p̃plexi s̃i sunt p̃mior̃
p̃ncipioz cognoscunt̃ eē veri lumie natu-
rali intellect⁹. q̃ p̃ncipia cognoscim⁹ i q̃tū
termiōs cognoscim⁹ ex p̃. postērior: etia
cognosci possunt: q̃ veri sunt ex frequēti
cognitiōe sensitiua: mēoratiua z expmēta-
li: q̃s cognoscim⁹ terminos talis p̃ncipij

T. c. 21.

T. c. 33.

T. c. 6.

in suis singularibus in re esse privatos. Sicut sensu frequenter vidit hanc totalitatem: et hanc maiorem partem: sicque pariter qualiter cognitio experimentalis valet ad cognoscendum illud quod est principium artis et scientie. de quo habet secundo posteriorum: quod per cognitionem simplicium quod cognitio sensitiva apprehendunt: propter cognitionem veritatis in propositione: sicut dictum est. **Quo** ad primum non est cognitio experimentalis siue frequens acceptio sensibilium necessaria: sed aliquid apprehensio sensibilis est ita necessaria: quod sine illa impossibile est vel simplex: quod est terminus principii vel compositionis ipsi ab intellectu recipi: et idem etiam equum verum est de conclusionibus: sicut de principio. **Quo** ad secundum inueniat cognitio experimentalis: ut citius assentiat principio affirmatiuo: si per sensum cognoscatur coniunctio extremorum in singulo negatiuo si disiunctio: sed non est necessaria nec ipsa nec aliqua apprehensio sensitiua: licet non. nunquam per aliquem sensum videatur hec affirmatio vel negatio nec eorum separatio in re. si tamen ex sensibilibus apprehenditur affirmatio vel negatio. et intellectus componat hanc propositionem. de omni est affirmatio vel negatio vera. assentit istis: et etiam ubi sensus percipit coniunctiones singularium terminorum in re adhuc certius adheret principio complexo per naturale lumen intellectus quod propter aliquam apprehensionem sensus. si enim in apprehensione sensus esset error et intellectus iudicaret sensus errare in hoc: et tamen a sensu errante acciperet notitiam simpliciter: et illa componeret ex sua virtute iadhuc intellectus circa illud principium non erraret quantum ad veritatem propositionis. **Quo** ad conclusiones cognitio sensitiua est necessaria propter apprehensiones simplicium: sicut prius dictum est: sed non est necessaria quod ad veritatem propositionis. Sed quod ad veritatem compositionis iterum inueniat cognitio experimentalis ex frequenti memoria genita: et hoc terminum: quod conclusio vera est. et cum intellectus assentiat conclusioni: quod verum est ex frequenti acceptione sensibilium: et considerat illud cui assentit non esse per se notum nec primum principium: cognoscit illud esse verum habens causas: et sic excitat ad inquirendum propter quod illud verum: unde exparte conclusionis quod videtur se habere circa illud: sic admirantes nescientes ad huc causam et quod cognoscunt: quod verum est: et ex hoc incipiunt philosophari: et causam inquire. **Admiratio** tamen minus est quam cognitio experimentalis: quod admiratio potest esse ex unico actu sentiendi cui ad

huc non habeat per certo: quod ita semper est.

Ad primum argumentum

ta. 6.

principale potest dici secundum philosophum. 8. topico. quod inducitur in multis singularibus: omnis vniuersale concedit vel ferre instantiam. alioquin prout respondet. exprime habet cognitionem in multis: et in nullo ferre instantiam. igitur potest accipere: quod ita est de omnibus. **Ad** contra. quibus dyalectice concludatur respondetur secundum artem nunc dictam: tamen scia non generaliter per hoc: licet ita etiam sit in multis non est necesse ita esse in omnibus: quibus nesciat quod ferre instantiam: et quod non est necesse esse ita in omnibus: non est firma ad hoc: quod sit ita in omnibus. **Ad** hoc dicitur quod argumentum probat verum: quod experimentalis cognitio quantumcumque frequens non infert necario ita esse in omnibus: sed non probabiliter: et ex hoc sequitur quod non sit sufficiens causa ad generalitatem artis vel scientiam: quod procedi potest sed tamen coadiuuans et occasio: per hoc etiam dicitur ad secundum quod ex experimento non sequitur noticia scientificam propter quod: sed quod ex experimento cognoscitur quod est: datus occasio sic igitur credi causam: et sic inueniendi propter quod: et per primum sic esse in omnibus singularibus. unde exparte per singularem arguit per se quod sic est de vno singulari et de pluribus: et sic est in multis singularibus: sic est in omnibus. **Ad** autem si sit de vno singulari et de alijs idem accipit: quod subiectum probat ad predicatum non secundum accidentem: nec secundum illud in quo differt ab alio singulari: sed per se et secundum naturam sui communis. **Ad** contra quod per experientiam sciatur quod predicatum in multis singularibus per naturam sui communis: cum contingat dubitare de aliquo singulari non viso quod ipsi non presequitur predicatum: **Ad** hoc supponere quod singulare per naturam sui communis in quo assilatur alij singulari sit tale: hoc est supponere quod commune sit tale per se: sed hoc est petere: quod illi noticia accipit a singularibus. **Ad** hoc arguit confirmatio. 2. argumentum principale: si enim. quod in multis singularibus videtur hoc consequi illud: non arguit ita esse in omnibus. quasi causa non tenet. nisi quod natura communis est per se causa illi in commune. Sed illud est dubium magis vel equum cum procedat.

Ad completiorem ergo et

ampliores solutiones istius questionis. Sciendum est primum quod modum ponendi Aristoteles generaliter scie in nobis per experimentum et inuentiones negant tres opiniones. **Quarum** una est de veritate appetitum propter mutabilitatem sensibilium et deceptionem sensuum que sunt opinio antiquorum dicentium appetitum omnia esse vera: de quorum opinione habet quod huiusmodi probabilitatem opinionis tagit. 6. 7.

op. anti.
et maxie
lib. 1. a.
T. c. 21.

opt. aut. argumēto pncipali q sunt Aug. Cōtra
est opinio Ainc. de inflexu specier ab itel
ligentia quā ponit. 9. metaphisice sue: quā
opt. pla. ipbare n ē pſent negotij. Cōtra ē optio
platonis ponētis sciaz nob inatā: cui vna
rō ponit ſupr i arguēdo ad qſtōez: z ē rō
T.c.4. qta ad. q. Cōtra rō inuit pmo poſterior
q tal ē: null qres ignoti iueniet niſi a cāu:
qz ſi iueniet neſciet q illud qſuerit. q ois
diſcēs qres aliqd pſus ſciuit illud. Cōfir
maſ: qz nō videt q nā ſit min ſollicita de
hoie qz de brut. imo p pſm. 2. celi et mū
di: pſectoria ſupiora pſectionē ſuā acgrunt
pauciorib: vt orbiſ ſupior qz inferiorē:
ſz ſenſus i brut ſtatim acgrit ſuā pſectōem
vnico actu. q mltō magis itellect in hoib.
Cōtra opitōez platonis arguit Arit. 2.
poſterior. ca. vltimo ſic. icōnētiēs ē cog
nitōes certiffimas demōſtrantē latere. Sed
an qz ad ſicam nō pſpim eas in nob: q nō
iſunt. Cōfirmaſ maior: qz hī itellectual
etiā debiliſſim nō ē in nob: qn certi ſum
d illo qd nob in eſt: nec latet. ois. n. opinas
dubitās z credēs cert ē ſe opinari dubita
re z credeſ. Cū Aug. 13. d trini. ca. p. 2. 3.
ſidē vnusqz in ſe videt. zē. ibi q habent.
Cōtra. q ois ſciēs ſcit ſe ſcire. cui oppo
ſitū dī in rñſiōe ad ſcōz pncipale. pbaſ etiā:
qz apli ſcieriūt viā: qz xps dixit. viā ſcitis: z
tū neſcieriūt ſe ſcire: qz tūc Thō. mēur fuſ
ſet. neſcim q vadis Aug. ſup. 1. 3o. vide.
T.c.1. Cōtra ptra platonē arguit Aug. 2. d trini.
ca. vltimo. vbi mltū loqſ d iſta materia ſic.
ſi puer i deo recte rñdet de pñe: qz pſus ſci
uit. q ſi pſus itterrogareſ de ea an qz de pñi
pio vl de pſuſiōe remota a pñicio recte
rñderet: qd falſum ē: nūqz. n. recte rñderet
niſi ordinate itterrogat: vbi pñicia ſtatiz
videret z cōnexiōez ordinate ppoſitoz. et
ſic demōſtratiue docet. Cōtra qre itrogat
de ſenſibilib vl de alijs nō dmoſtratiue ſe
hñtib nō recte rñdebit: Cōtra 3. ptra pla
tonē. nā videt pmo ſm originē itedere p
ſectōez potētiāz iſerioz qz ſupioz. patz de
itellectu z volūtate. q ſilr ē de ſenſu reſpe
ctu itellect alr nō videt neceſſaria pñictio
aie ad corp: neceſſ nōb neceſarij. Sz h n
mouet: qz poſſent eē neceſſarij ppter pſe
ctōez ppoſiti: licet p ipos ſcia nō acgrereſ:
ſic potētia augmētatiua ē neceſſaria in pſe

cto qnto. Cōtra qro arguit ſic ptraplato
nē. ē aliqd ſciēs qd ē ſua ſcia: aliqd ſciēs qd
nō eſt ſua ſcia: ſz ſua ſcia ē ſibi inatā. q rōna
bile et poſſibile ē ponē tertiu qd aliqd. ſ.
ſciēs qd nec ē ſua ſcia: nec ſciaz hz ſibi in
atā: ſz ſciaz qrat. Cōtra nūqz ē ponēda pñi
tas ſine nēitate: p. pñi. d finitate pñicioz.
z de aia. 3. nā nō abūdāt i ſupfluis: nec de
ſciti i neceſarijs: ſz nihil appēs i hoie pcludit
neēio ſciam ſibi eē inatā. q nō ē h ponēdū.

Itē quare diuerſi cō
traria opināt: et nō oēs oīa ſciūt: Cōtra
directe ad clarioz itellectū qſtōis ē pſide
rādū q a ſenſu ſue errāte ſue nō: pōt itel
lect apphēdere ſimplicia. z ſtat vniuerſa
liſſima: qz ad quācūqz apphēſiōem ſeſtituā
iprimūſ itellectui ens z res ſimplicib ap
prehēſis a ſenſu vō vl falſo. ppoſitiōes ſiūt
vīute ppria itellect pmo de vniuerſaliori
bus: poſtea de alijs. d vniuerſaliſſimis vō
facti cōib pceptōib ſtat itellect illis aſſen
tit: nō pſ ſenſū. imo certū qz poſſet p ſen
ſū. dato q a ſeſu accepſſet agnitōez vītut
illaz ppoſitiō 3 alias p pñes facit: z ime
diatas de min vniuerſalib: ſz nō ſtat no
tas nec ſcitas eē imediatas: qz imini nō co
gnoſcunt. ingređo vō qd itelligit p ſmōs
reglaſ itellect diuidēdo z amouēdo vnū:
z attribuēdo aliud p cōes pceptōes: cog
nitō qd dī p nomē cognofci ſi ppoſitiō ē im
mediata: z ſtatiz ei pſ ſe adheret: cognof
ci etiā d mediata ex cognitiōe iminoz q
ipā ſit mediata: q cognitiō itellect ſua p
pria vītute pōt oēs ppoſitiōes imediatas d
terminūll pclufiōis: vl alteri ordinare ſil
oīno: mō q poſſūt ordinare: z ſi iueniat ali
as imediatas de ſmōis ill qz cognouit eē
imediatas ex cognitiōe iminoz aīcedē ad
illā mediata: ſtatiz vītute lumis ſui aſſentit
pñxiōis: qz ſilluſ pſect ē: qz nullo eget zē.
z pclufiōez cogſcet ſic vltra ad alias. igit cū
qūqz errore poſito i ſeſu poſſunt ſimplicia
apphēdi: ſic z mō z ppoſitiōes formari z
deueniri ad h q imediata et q mediata: et
mediataz illatio ex imediat cognofci. ſeq
tur q oēs pclufiōes nālī nob cognofcibi
les p dmoſtratiōez cognofci poſſent: etiā ſi
oēs ſenſus errarēt: vl aliqz ſic: z aliqz nō.
Cōfirmaſ illd: qz ſi pſonū eēt ceco na

T.c.50.
T.c.60.

pō pōz
T.c.1.

to ipresse oēs spēs color: quibus accipet ap-
p̄hēsiōez intellectuale de colorib⁹ a sensu er-
rāte: qz a fantasia viēte fantasmate p re: tū
oēs ppositiōes posset ipe formare de colo-
rib⁹ q̄s aut mediatas: et imediatas: et i me-
diatas ad medietas deuenire: et in nullius
simplr demōstrabilis notia deficeret: s; tū
in cognitiōe ppositiōis alieui⁹: que nō esset
sibi demōstratiue possibilis pbari. S; tū
cognoscibilis ex frequētia sensus et cōclu-
siones depēdētes ex tali ppositiōe ignora-
ret. Scdm ista videt cōcedendū qz in nob
cognitio intellectua sit certior simplicit̄ qz
sensitiua: qd pbat̄: tum qz de omni sensi-
tiua pōt intellect⁹ iudicare q̄lis ipe est: tū qz
certitudo nūqz est i apphēdēdo vey nisi
et alis sciat veritatē apphēnsaz: vel sciat illd
esse verū qd apphēdit: nā si opinādo app-
hēdā p̄mū pncipiū: licet illd qd vey est: ne-
cessario apphēdā: tū nō sum certi: sol⁹ aut
intellect⁹ reflectit iudicādo se apphēdēdere
vey: et hoc p̄cordat scdē rōm Aug. sup̄ po-
siti ad q̄stionē: qz p sensuz nō discernit ve-
rum a falso nō quin verū apphēdāt: sed
nō pōt iudicare illud esse vey discernēdo
ipm a falso: tū qz sensus nūquā p̄cipit imu-
tabilitatē obiecti: licet illud qd imutabile ē
sentiat: nō. n. percipit nisi un obiectū vt di-
sponit tūc qn sentit: et ita nō est ipe certior
de imutabili qz sit imutabile qz si continue
mutaret: hoc psonat p̄me raiton Aug. ad
q̄stionē posite: nō qz sensibile sp mutetur.
S; p̄inde est respectu sensus: ac si cōtinue
mutaret. CSed cōtra hoc arguit sic p̄mo:
qz nullus intellectus iudicat de actu sensus
nisi p noticiā aliquā acceptā a sensu: forte
verior: et tunc iudicat sensum nunc nō er-
rare. S; si in omni actu sensus erraret: intel-
lectus nō h̄iet p quid iudicaret sensuz nūc
errare. CRn⁹. ad hoc. qz intellect⁹ iudicat
de actu sensus p noticiā ab actu sensus ac-
ceptā occasionalr: vel qd ad apphēsiōez
simplicit̄: nō quo ad ppositiōez pncipioz
et cōclusionū. CItē arguit sic. sensus sp est
verus respectu p̄prij obiecti: licz nō alioz
actus aut reflex⁹ qui ponit in intellectu nō
est ver⁹ nisi a veritate p̄mij actus. qz ppter
illū actū reflexū nō est danda maior certi-
tudo in intellectu. CItē qre nō pōt sensus
cōis sic iudicare de sensu inferiori: CRn⁹.

qz nō tū ppter actū reflexū danda est ma-
ior certitudo intellectui qz sensui: sed ppter
ppositiōem et diuisiōem qz vel nota est p se
intellectui: vel ex p se notis ifertur: i quarū
neutra dependet cognitio intellect⁹ a sensu
nisi occasionaliter. Idē hoc patz ad aliud.
CItē. 8. p̄p̄hicoz. parū aū illud mouē
tū tē. videt vocare sensuz digniorē rōne:
et qz sufficiens est fides p̄ra illos p̄ra quos
ibi arguit: qz videm⁹ aliqua nunc gescere:
nūc moueri. CItē si fm Aug. intellectus
discernit vey a falso. et p̄cipit imutabilitatē
sui cogniti: qro p qd aut p noticiā acceptā
a sensu: et stat p̄mū argumentū supra. qz si
oīs talis est falsa. intellect⁹ male iudicabit:
aut p noticiā aliquā inatam nō acquisitā p
sensum. talis nō ponit. CItē p̄mū hōz di-
cendū qz dignius rāde est intellect⁹ qz aliqd
est p se notū nō sensus. CItē aliud dōm qz
certitudo p̄prie nō est nisi circa ppositiōez
et diuisiōem que ad intellectū tū p̄prie pu-
net p̄ma opatio intellect⁹ sp vera est: licet se-
quēs sensuz errantē. ita em cōcipit albedo
si visus apphēdit illud esse albū qd est ni-
grum: sicut si albedo p̄cipitur a sensu vere
vidente album. qz sufficit qz spēs vere rep-
sentatiua albi veniat ad intellectū ad hoc vt
simplici apphēsiōe albū vere apphēdāt.
CItē ppositiōe aut et diuisione: sicut dictū
est supra: errat intellect⁹ sequēs sensum errā-
tem: sed nō circa p̄ma pncipia: nec circa cō-
clusiones quas ex p̄mis pncipijs deduxit.
CSed circa alias cōclusiones: quaz aliam
noticiā nō habet nisi a sensu errāte. CS;
adhuc circa tales: licet aliqs sensus errēt.
tū nō oportet intellectū sequi: sed oppositū
tenere si iudicet hūc sensum errare. CS;
quō iudicabit qz sensus ē ver⁹: et qz errat?
CRn⁹. gaudens in sūma dicit qz omnis
sensus est ver⁹ cui nō p̄radicit alius sensus
verior: vel ipemet alias meli⁹ disposit⁹ vel
noticiā aliqua intellectualis accepta ab alio
sensu veriori: v̄l eodē alias meli⁹ disposito
CSed quō iudicabit qz sensus est bñ dispo-
situs: CRn⁹. p se notū videt qz natura ex-
quo est causa p se et nō libera: vt in plib⁹
recte agit et error si ptingat in miori pte ac-
cider. qd ergo sensus vt in plib⁹ dicit: hoc ē
verū. CItē vntū nō oportet pluralitate
iudicare: qz tūc si tū essent. 3. sanz et oēs alij

T.c.26.
et.27.

firmi: iudiciū sanon p̄ refutadū eēt. C̄tē sp̄
vūsus errat d̄ q̄tate solis z lune z fractiōe
baci i aq̄ zc. C̄tē p̄ illā rōnē sup̄positā
de simplici apphēsiōe itellec̄tū videt̄ oñdi
q̄ sc̄sus sp̄ sit v̄ cū ei apphēsiō sit simplex:
ē illi cū p̄t spēm vñciq̄ genitā. C̄tē doc
etiā p̄firmat: q̄ sensibile agit s̄m q̄ ē i actu
z sensus cognoscit s̄m q̄ mouet a sensibili.
s̄ sp̄ v̄ cognoscit. C̄tē p̄mū nō p̄latitate
sensuū s̄l: s̄ p̄ alitate sensatōz h̄ ē: q̄ sen-
sus frequētia sentit. C̄tē hec est alia co-
gnitua accepta a sensu certiori q̄ sit sensus
firmi: p̄ q̄ iudicat sensum firmū errare.
C̄tē 2. p̄ idē: q̄ sensus dīc distās mun̄ ap-
perere: z rō nālis dīc: q̄ remoū agēs debili-
agit cū sit finitē vñt. C̄tē 3. p̄cedat p̄clu-
siō d̄ sensibili p̄prio: tñ circa sensibile cōe:
z p̄ acciōs v̄l i p̄ponendo hec illis decipit
sensus. C̄tē p̄ira p̄dicta arguit̄ dīc Arist.
T. C. I. p̄mo posteriorū. oia cognoscunt p̄ sillogis-
mū: v̄l p̄ inductiōez: p̄clusiōez p̄ sillogismū.
p̄ncipia p̄ inductiōez. C̄tē Sed h̄ tu negas: q̄
p̄ncipia notoria sunt s̄m te singularib̄ idu-
cētib̄. C̄tē Dōtr̄ n̄ dēri ad itellec̄tū ei ibi q̄
sensus ē necari p̄ p̄t noticiā terminoz. vñ
vñuersalia nō cognoscit sine inductiōe. i.
sine cognitiōe alicui singulari qd nō cogno-
scit sine sensu in sensibilib̄. s̄ i illis si deest
sensus deest scia: nō oīz at accipe inductiōez
ibi p̄ sp̄ argumētū saltē si sit argumētū: ve-
ritas p̄misse nō cognoscit a sensu. Sed tñ
extremū p̄positiōis accipit a sensu: itellec̄tū
aut accipit idē: z sic p̄positiōez: z adheret: z
ide arguit inductiue. C̄tē Contra saltē pus tpe
itellec̄tū adheret singulari p̄positiōi anquā
p̄ncipio p̄bato p̄ inductiōez. Dic q̄ v̄ez ē de
cognitiōe sensitiua q̄ cognoscit p̄uctio ter-
minoz extra. S̄z ista cognitio ē occasio co-
gnitiōis p̄ncipij nō cā. vñ inductio est h̄ nō
simpliciter: q̄ vñuersalis forte est p̄ma z ime-
diata: singulari: tñ p̄ se z mediata: nec forte
p̄batio d̄: s̄z manuductio: q̄ qñciq̄ iste in-
telligit p̄ncipiū magis adheret illi q̄ singu-
lari inducenti.

Ad primū argumentū

p̄ncipale dōm q̄ ex multis singularib̄ cum
hac p̄positiōe nā agit: vñ in plurib̄ nisi ipe.
diat: sequitur vñuersalis: z si nō sit cā ipedi-
bilis sequit̄ simpliciter q̄ in oib̄. C̄tē scdm d̄:

q̄ ex cognitiōe exp̄metali n̄ sequit̄ cognitio
faciēs scire p̄pter qd: s̄z exp̄to: q̄ ita ē d̄ p̄n-
cipio sufficit q̄ illud n̄ cognoscit p̄pter qd
z statim cognita p̄clusiōe cognitiōe q̄ ē ex-
pro dat occasio ingredi cām: z sic inueniēti
p̄pter qd: z p̄ p̄is de oī q̄ ad p̄cedēs argu-
mētū. C̄tē Contra. quō ex effectu sensibili due-
nit ad noticiā cāe: C̄tē Rñ. diuidēdo sic. in
a. sunt b. c. d. si vis scire qd est cā. d. b. an. c.
sepa h̄. vbi inuenies b. siue c. Si ibi d̄. p̄sequit̄
b. z nō cā. i a. b. fuit cā d̄. sic etiā p̄tingit cāz
cogitē si plura eēnt p̄iuncta. C̄tē Contra. volo
v̄t b. c. d. vbiq̄ sint cōiuncta: tñ nō valet hec
via. C̄tē pone q̄ vbi ē. b. ibi ē d̄. z nō vbi
est c. C̄tē h̄ sequit̄ negatiua: q̄ i a. c. nō fuit
cā d̄. sed nō sequit̄ affirmatiua: q̄ b. fuit cā d̄.
p̄p̄ fallaciā p̄sequit̄: h̄t em̄ ancedēs aliaz
cām vñt duplicē vel triplicē. vñā q̄ c. d̄.
sit cā ipius b. alia q̄ f. b. z d̄. sint duo effecti
necessarii eiusdē cāe. ita q̄ neutra sit cā al-
teri: sic se h̄t lucere z calē i igne. Tertiaz
q̄ b. etiā si nō sit prius tpe ipō d̄. adhuc pōt
dici q̄ nō ē cā p̄p̄rie: s̄z tñ ē sine q̄ nō: v̄t p̄-
uatio in materia respectu mutatiōis. itelle-
ctio respectu volutiōis: z multa alia: s̄z h̄ nō
valz: q̄z sola cā sine q̄ nūq̄z pōnt effectū.
C̄tē Si dicas: q̄ b. ē pus nālit ipō d̄. vñ h̄ p̄-
babit: C̄tē Rñ. q̄z b. ē suba. z d̄. ē accidēs: v̄l
q̄z b. est ab̄. d̄. aut nō uest nisi in cōpatione
ad aliud: vel q̄z b. est acti p̄mus. d̄. scdm: v̄t
aliqua opatio: vel q̄z b. est p̄pinquus alicui
3°. simplr p̄mo. Quere ad h̄ p̄sideratiōes
d̄s. 3. topicoz q̄ sūt d̄ p̄p̄tōe magis z min⁹.
C̄tē dato q̄ i isto videas q̄ ad b. sequit̄ d̄. TRA
nō ad c. nescis ita esse in oib̄: nec potes
scire: sed tñ credere p̄ argumentū a simili.
nūquā ergo pōt sciri aliquid esse necessa-
riū z p̄ se causam alteri: et ita nihil sciret.
Dicis q̄ bene inueniret p̄ via diuisionis il-
lud q̄ est causa necessaria effecti. Sed nō
pōt demonstrari ipm esse causā: sicut p̄bat
ista argumēta. 3°. e. f. g. et ita aliqd scit: q̄z p̄
causam cognoscit. Sed nō scit a me aliqd
sciri a me: s̄z tñ h̄ credo: n̄ tñ est: opinio q̄
hoc sit cā hui⁹: sed est itellec̄tū: q̄z sp̄ illud
iplicabit in vna p̄missa demonstratiōis etiā
potissime: vñ q̄z p̄ nihil pōt p̄bari d̄ cā im-
mediata q̄ sit causa hui⁹ effectus. ideo p̄
dicando hunc effectū de hac cā ē p̄posito
immediata in. 4°. modo p̄ se: vt calor calefa-

cit: si tamē p se pōt iueniri sine necessario:
 sicut in causis nō necessarijs naturalibus.
 scilicet que sunt in plurib⁹. Et ad hoc
 possunt iduci rōnes posite in 4.º. hū⁹ de
 veritate apperētiū: et hoc q̄ ad apphēsiōez
 simpliciū: q̄ ad pbationes et argumenta q̄
 vni dicat demonstratio. alij vero sophis ma
 vel peccare in materia. Ad istam igit rō
 nem scđam pncipalē dicendū q̄ in expertus
 demonstratiōe carēs tm̄ crederet de cōclu
 sione qz est. Expertus vero demonstratiōe ca
 rens sciēs qz est certitudinalr sine demon
 stratiōe cognosceret: qz videt: certus est
 naturā vt in plurib⁹ vniiformiter agere et
 ordinate. pncipiū vero itelleci sine appli
 catiōe ad pclusiōez sciet virtute demonstrati
 onē vero hñs sciet ppter qd. Ante istos
 4. grad⁹ cognoscēdi pclusiōem sunt igno
 rātia negatiōis qñ nec termini apphēdūf.
 et ignorātia dispositiōis: qñ. s. oppositiū cre
 dit: et mera ignorātia: qñ neutro mō de cō
 clusione opinat: terminis tm̄ apphēnsiō: et
 ppositiōe formata. Cum pmo aut quattuor
 dictoz gradū ponat opinio: qz illi assila
 tur anteqz forte est dubitatio. g. d. vl. 9. sint
 gradus in adiscēdo. p̄mus aut dictoz qua
 tuor quātiūqz ingrat p viāz diuisiōis: aut
 p hoc et hic et. In fine nō sciet: sed tm̄ cre
 det: nisi forte diuidēdo veniat ad ppositio
 nes immediatas cōmunes: ex qbus illud qd
 credit deducat. Secundus vero p viam di
 uisionis sciet cōclusionē ppter qd. sciūt. n.
 ita esse: et per viam diuisionis scit q̄ ppter
 aliud nihil ita est nisi ppter hoc: sciet ergo
 ppter hoc ita esse. Tertius vero applicando
 pncipium sciet ppter quid. ergo secundus
 est dispositus ad sciēdū ppter quid dispo
 sitione p̄pinqua. Sed tertius p̄pinquior.
 scōs. n. quasi immediate demonstrabit cau
 sam per effectum: quē nouit: et ex hoc ultra
 cognoscat effectum p causam: sed tertius
 iam immediate per causam notam cogno
 scet effectum: nec tamē cognitio pncipij
 est causa cognitionis p̄nis. Sed dispositi
 o conclusionis. Ad instantias respon
 deo: licet procedant de causa reali quā dif
 ficile est probare que cuius sit: non tamen
 de principio sciendi. diuidendo enī mul
 ta predica dicta de subiecto propositio
 nis mediate probande inuenietur vnum

qd mediat inter ipsum et predicatum de
 ipso probandum: qd vnum an mediate
 an immediate insit subiecto: patebit ex ra
 tione terminorum. et similiter si predicatū
 sibi immediate insit vel nō. Ad tertiam
 rationem principalem dicendum q̄ ly ex
 potest notare ibi causam efficientēz instru
 mentalē: nec talem qualis est noticia prin
 cipiorū respectu conclusionis: sed mino
 rem occasionalem. principalis autem cau
 sa efficiens in omni acquisitione scientie
 tam hic: qz etiam conclusionum ex princi
 pijs est ipse intellectus virtute luminis na
 turalis: propositio vero allegata de effici
 ente vera est de causa principaliori s̄m cō
 mentatoz. 11.º. huius. Sed dices si intel
 lectus sit principalis causa in acquisitione
 scientie. aut ergo intellectus agens aut pos
 sibilis. Respondeo q̄ in demonstratiōe
 ne intellectus possibilis est principalis cau
 sa: quia in ipso est habitus principiorum:
 et conclusionum. Sed quid hic? respon
 deo si experimentū sit in parte sensitua:
 tunc intellectus agens abstrahit incom
 plexa: et intellectus possibilis componit
 illa et adheret illi complexioni per se si est
 principium vel ex cognitione sensitua
 qua vidit extrema coniungi in singulari
 sepe. Cōtra. igitur noticia cōiunctionis
 extremorum causatur in intellectu possibi
 li immediate a sensu qd est cōtra predicta
 superius. Item q̄ dicitur intellectum
 agentem abstrahere incomplexa: quero
 si per talem abstractionem aliquid causat
 in fantasmate: vt illud instrumentaliter mo
 ueat intellectum possibilem: et si sic. cum
 instrumentum non moueat nisi motum:
 prius naturalr mouet fantasma ab agēte:
 qz ipsum fantasma mo eat possibilem. in
 illo priori aliqua forma imprimatur fantas
 mati ab intellectu agēte. illa nō est nisi vni
 uersalitas. qz terminus actiōis agentis est
 vniuersalitas. si aut nihil causat i fantasma
 te suū abstrahē nō erit aliq̄ actio va. Et ē
 si fantasma moueat intellectū possibilem p in
 strūm: illd instrū nulla hēbit opatiōez p̄pria
 mouēdo intellectū possibilem p̄ illā quā hēt
 p formā sibi ipsāz: illā aut hz i virtute p̄nci
 pal agēt. Ad. 2.º. istoz triū dī q̄ vltim⁹
 finim⁹ actiōis illis agēt ē vltimas: n̄ at finim⁹

primis quæ pducit i fantasmatē: vt mediā
te illo inducat vltimū terminū. imo pducit
in fantasmatē est aliqd lumē. imo sim-
pliciter intellectu agēs nō causat vniuersali-
tatē sūm te: qz primū obiectū possibilis est
sentire: sed postea ex cognitione singula-
ris conferēdo puentiā t differentia ab-
strahit vniuersale. ita qz abstrahere ē pgni-
tūa actio: qualis nō est aliqua actio itelle-
ctus agētis. CAd. 3^m. isto z est dicendū: qz
omne habēs actionē: nō in vīte alteri in
illa est principale agens. ergo repugnare
videtur qz instrumētāliter agens in quātū
instrumētū hēat aliquā actiōē: ppiā: nō in
virtute principalis agētis. CUnde debile
videt fundamētū Tho. de creatiōe. de hac
aut opītiōe si forma aliqua fan^m. iprimaf
ab intellectu agēte: z ad qd ponit intellectus
agēs ptractare ppiūz nō est hic: sed in. 3°.
de anima. CAd quartū pncipale dicendū
qz plato docuit puerū. mihil. n. pōt docens
facere quo ad assensum pbandū cōplexis
nisi debito ordine pponere illa principia
nota discipulo: z alia sequētia ex ipis in illo
ordine q sequūtur: z ille sic ppositis ppiā
vīte intellectu acqescit: qz sillogism^o pfectus
nulli eger. Sed quō docēs causat spēm in
intellectu discipuli alicui^o sensibilis: qd nū.
quā discipul^o sensit. hic spēs est necessaria:
nō tū ad sciām: sed etiā ad credendū ma-
gistro. puta aliqz docet me de colore indi-
co vel alio p simili: quomō credā sibi cum
nullā apprehēsiōē hēam de sibi: quia
nec illorū spēs. ergo a maiori quō sciām:
CAn^o. si sile illi viderim: vel excedēs vl
remissum: pōt tū dicere illud de quo mihi
loq^r est huic sile: vel sic vel sic se hie: vt for-
mez mihi aliquā fantasā illi p ppositiōēz
sicut mōtis aurei. Alioqn si ex cognitio nū-
lo modo possum ei^o similitudinē mihi causa-
re: nūquā adiscā nisi habitū vocalē: sicut ce-
cus natus de colorib^o pōt hie. CAd qntūz
pncipale dcm est supius in solutiōe qstōis
quō vna noticia sensitūa suffic ad noticiā
pncipiū. Si vltra intellectus abstrahat z cō-
ponat ad noticiā cōclusionis magis valēt
plures mēone: z plura expunēta: vt faciē-
tes. cognoscere qz: z inquirere ppter quid
CDe multis aut accidētib^o speciei eiusdēz
in eodē subiecto. habet in quadā qstione

hui^o. li. CAd sextūz pncipale: qz est de. 83. .i. 7.
qstionū. i. qz de sensibilib^o z mutabilib^o nō
pōt esse veritas certa. Arist. cōtra h arguit 2. c. 62.
4. huius. ca. 5. qz motus sensibilū est p se
sensibilis. igit aliqua veritas pōt haberi p
sensum de sensibilib^o cōtinue motis hic. i.
qd cōtinue mouent. Similr nō sp cōtinue
mouent sūm oia. sol. n. nō pūue mouetur
sūm substantiā neqz sūm lucē sūm quā est sen-
sibilis. ergo scdm aliqd sensibilt cognosci-
bile est pmanens: licet seraf pūue. multa
aut sunt ibidē ad hoc. CItēz scda rō Aug.
videt qrerere: qre magi sanis credendū est
qz infirmis z furiosis vigilātib^o qz dormi-
entib^o. CUnde ad rōnes illas: vt sunt rō-
nes: dicendū qz nec sensibilia oia cōtinue
mouent sūm oia: nec ita iprimunt spēs vt
ab ipis fantasmatib^o nō possit discerni qñ ob-
iectū est pēns: z qñ nō pēpue de sensu pti-
culari q nō tenet spēs i absentia sensibilis.
CScd ad auctoritatē Augustini saluādaz
dicti pōt qz sincera veritas nō cognoscitur
a sensu. ita qz sensus piciat imutabilitatē
vītatis quā apphēdit: nec obiectū in quā-
tū mobile: sensus. n. nō pēpuit nisi pēns: et
duz est pēns. z iō nō cognoscit ex se aliqd
se hie nisi dum pēns est: z nō sp pēns est:
sensui corporalitā: nā de isto sensu exponit
se Aug. retracta. i. ca. 25. ideo nō pēpif hoc
ita sp esse. Posito etiā qz semp pūuaret
visio mea circa a. obiectū: sic in pmo istan-
ti nō pēpio imutabilitatē a. qz p tūc nō pē-
pio a. nisi quō a. se hēt p tūc: qz nō pēpio
nisi ipsum: vt tūc est pēns ita etiā in tota
visiōe quātūcūqz pūuata nūquā pēpiā
imutabilitatē a. s3 p omni nūc pēpiā quō
se habet p tūc. CAltra. sic pbaret qz cog-
nitio itūua intellectu in ptiā nō pēpuit imuta-
bilitatē obiecti: qmō est p dēmonstrationē:
nec scit videndo qz sic est nisi p tūc quādo
videt. CAn^o. intellectu nō videt imutabili-
tatē dei: qz semp pūuaf actus visiōis: tūc
etiā in primo istanti nō videret eam: s3 ipā
imutabilitas ē vniū visū itūue: sic z boni-
tas. CIdoc quo ad primā pbationē Augu-
stini nō sit de intellectu: qm in h nō possum
intelligere rem sūm qz semp imutabilis est:
et ei^o imutabilitatē. CQuo ad scdā pbā-
tionē Augustini dicendūz: qz forte sensus
nō reflectit supra spēs. et ideo nō discernit

utrum tñ specie in formet: vel utrū obiectum sit pñsens spālter de fantasia. similiter etiā de sensu exteriori: qz fm aliqñ ex vñ hemēti imaginatiōe pñt spēs in pñmi imaginati in sensum: sed est alia virtus supior ipa sensitiua q sp iudicat de bona z de mala dispositione sensus. Ad rōnes dicendū est fm hoc Aristo. ibi. qz bñ pcludunt q nō sit impossibile esse aliquā veritatem sincerā de sensibilibus: qd iponit illis cōtra quos arguit: sed illā veritatē sinceram esse sine eius sinceritatē siue imutabilitatē z a falso distinctā nō pceptus sensus: sicut dicit Aug⁹. vñ sibi nō obinat Arz. Aliter exponit sic. a sensu nō est expectatā sincera veritas: tanqz a cā pncipali effectiua: sed tñ a cognitiōe sensitiua: vt ab occasione acgritur sinceritas veritatis: z imutabilitatē: qz ois nostra cognitio oriū habet a sensu. licet nō totā vel totalē causalitatē: tñ dicit q phus loqbatur fm cognitiōe naturālē eo mō quo expius est. Augu. vero de qdaz cognitiōe supior in diuinis vel regulis eternis in qbus solū pfecte videt vñ: qz ille sunt regule iudicādi de oī vero pfecto iudicio: z ad illas nō ptingit cognitio nostra sensitiua. Cñ notandū aut ppter dicta q pñt qd dubitare si sensus sanus z nō impeditus p indispōitiōe organi possit impediri vel illud p informatiōe speciei sine pñsentia obiecti sicut informaret ab obiecto pñsentē: siue illa spēs in fiat organo ab aliquo illuminatē imēdiate: siue a fantasia forte: saltem nunqz videt sic illud: qm si cut mouet imēdiate. s. p speciei informatiōe sic sentit qñcūqz: tñ errat circa hoc a q illa spēs causat: z in quo fit. dum forte albedo vel aliqd alterz subtile iterpositū visui z corpori nigro videt z credit illd corpus esse albu: qñqz aut organū est indispōitum p qualitatē intrinsecā impediētem opari: vt lingua febriētis: z oculus irati adhuc aut sentit illud: cuius specie informatur: licet nō ab obiecto extra. Dico igitur ad propositum qz sensus nunqz illuditur in quantum seruit intellectui quo ad simplicium apprehensionem: nec quo ad principiorum primorū veritatem: sed conclusionum quādiu ille ex primis principis non inferuntur.

Ad agere quidē igit expientia nihil ab arte differre videt: sed exptos magis pficere videmus sine experientia rationem habentibus.

Questio

5

Trum exper

tus solū nō habet artē certius opet qz artifex in expius videt q nō. 6°. ethicorū sicut prudētia est habitus cognoscitū⁹ circa agibilia. ita ars circa facibilia: sed nullus certius agit circa agibilia qz prudens. ergo nec circa facibilia qz artifex. Item agens per cognitionē quanto certius cognoscit: tanto certius operatur: sed artifex certius cognoscit: qz cognoscit p causam: z ppter qd: expius aut solum qz. ergo zc. Ad hoc dicit q argumentū pcederet. si artifex certius cognosceret singulare circa qd est opatio p se qz expius: sed non est ita: s. artifex certius cognoscit vñ qz expius: expius aut certius singulare: circa qd est opatio p se: z iō certius opat expius qz artifex. Cōtra. tñ videt q artifex nō cognoscit particulare p se: qd est ptra aliqñ. vel si sic argumentū pcederet: qz tñ cognoscit particulare ppter qd: sicut vñ qd nō facit expius z p pñs: tñ certius cognoscit opabile. z sic idem qd prius. Item q pfectus scit qd dicitatē alicuius pfecti⁹ scit illud: s. artifex scit qd est sanitas pfecti⁹ qz expius. qz scit pfecti⁹ sanare. Probatio minoris. qz qd est sanationis est vñ: z p se etiā respicit obiectum vñ. tale magis scit ab artifice. Rñsio vera est ma. de scire speculatiue: z minor filii in pclusionē qñ scire pstruit cū infinitiuis significatē opationē: ex cōi modo loquēdi nō pñt sumi nisi p scire practico: iō nō sequitur. si aut pclusio intelligat de scire speculatiue sumpto pcedat. Cōtra istud. artifex in quantum talis nō cognoscit speculatiue: s. practice: qz ars est hitus cognoscitū uis practico⁹. qz minor vera est de cognitione practica: z maior vñ est de vtraqz: quācūqz em noticia cognoscit pfectius qd est

c. 5. et. 6.

Ex

aliquid eadē cognoscit illud pfectū. q̄ cōclu-
sio erit vera de practica. Cū scia practi-
ca si est hitus intellectus: et o^m p se intellect⁹
est v^le. q̄ scia practica magis est circa per se
o^m v^le q̄ singulare: et sequitur ppositū q̄ p-
fectionē sciam practica hēt q̄ cognoscit per
se v^le. Cū p^mū. scire practici est duplex
scz scire opari: et scire ordinatū ad opari. p^m
ū est p^prie practici. scdm dē cōter pra-
ctici. et sic scdm mō ois artifex scit practice:
nō p^mo mō. scdm mō scire pōt dici specu-
latiū respectu p^mi modi et sic intelligat re-
sponsio ad p^mū arg^m pcedēs. Cū scdm
istoz. scire practici p^mo modo est per se
circa singulare. Sed secundo mō pōt esse
circa v^le: falsum est igit q̄ nihil p se intelli-
git nisi v^le. Cū dic q̄ scire practice p^mo
modo nūquā acgrit nisi p expientia. vnde
est eiusdē potētie cuius est cognitio expi-
mētalis. puta forte cogitatie potētie: sed
scire practici secūdo mō est in intellectu ex-
tendente cognitionem ad v^le operabile.
Cū oppositū vult p^mus in lra. Cū scio.
planū est q̄ exp^tus certius opatur artifice
inexp^to: q̄ cognitio expimētalis est per se
singularis circa qd est opatio p se. cognitio
aut artis est v^lis per se: et si est singularis:
hoc est ex p^mū et p accidēs: q̄ igit exp^tus
certius cognoscit opabile q̄ artifex. iō cer-
tius opatur: et hoc est qd dicit p^mus in lra.
si igit sine expimēto rationē q̄ habeat: et
vniuersale qdē cognoscit in hō singulare
ignoret multociēs qdē curatione pecca-
bit. Cū argumēta. ad p^mū dicendū q̄
in aliquo est similitudo. s. q̄ sicut prudētia
est habitus cognoscitiū circa agibilia. sic
ars circa factibilia: et est in aliquo dissimili-
tudo. s. q̄ ipsa prudētia nō generat in aia
nisi ex acib⁹ nostris. ideo nullus est p^m-
dēs qn fuerit exp^t. ars autē generat p ex-
perimentū: et p doctrinā sine expimēto: et
sic pōt aligz habere artē qui nō est exp^tus
et sic minus certē operari q̄ exp^tus: cū mi-
nus certe cognoscit opabile p se. Cū ali-
ud sicut p^mus. Cū argumētū in cōtra-
riū p^mo ostēdit ex intētiōe philosophi
oppositū. s. q̄ singulare potest p se intelli-
gi: quia si certius agit qui plus p se cogno-
scit. singulare ergo agens: vt deus et ange-
lus: qd certissime agit: certissime cogit p

se singulare et maxime: sed est aliquid agens
certissime: q̄ tñ habet cognitionē intelle-
ctiū: q̄ nō habz aliā. ergo tale p se cogno-
scit singulare. Cū ad formā rationis
dicit q̄ artifex ex hoc solo est pfect⁹: q̄ ha-
bet pfectū habitū in vniuersali. pōt aut ha-
bere pfectū habitū in vniuersali nō appli-
cando ad singulare. q̄ sū p^m p^mo p^mo
ozū. cōuenit scire in vniuersali. ignorare
aut in particulari. ergo possibile est artifi-
cem esse pfectū artificē: et tñ p se nō cogno-
scere singulare circa qd est opatio. Exper-
tum autē nō contingit esse pfecte expertū
nisi p se cognoscit singulare: q̄ cognitio
expimētalis est per se ipsius singularis. q̄
artifex ex hoc q̄ est artifex: nō oportet q̄
cognoscit opabile. sicut expertus ex hoc q̄
est expertus. et ita salua intētiōe philosophi.
Cū contra. si artifex applicādo artem ad di-
uersa singularia: vt p se intelligibilia pōt de
illis habē duas intellectiōes p se: et ex mul-
tis actibus generat habitus. ergo pōt per
se de illis habere duas artes: qd videt im-
possibile. Hoc aut tangit si singulare pos-
sit per se intelligi: et ad argumenta que ad
hoc et ad cōtrariū illius scripta sunt in. 7°.
in. q. vtrum singulare p se intelligatur.
Cū tamen ex hoc non sequitur quin possi-
bile sit artificem a p se pfecte cogno-
scere singulare: sicut expertum si applicet
cognitionē vniuersalē quā habz ad singu-
lare. Est ergo cōparatio p^mi intelligēda de
istis habitibus p^mice cōparatis ad illa:
quozū sunt p^mincipia cognoscēdi ex se: nō
autē de his que possunt cognosci ab habē-
tibus istos habitus p applicatiōē istoz
habitū ad alia. Cū alter dicit q̄ in singu-
lari circa q̄ est opatio p se sunt multa p^m-
naturā illius cois indiuiduatā q̄ multa di-
uersificāt actionē. Aliter em̄ oportet agere
circa hunc infirmū in hō loco: et hoc tēpore
q̄ circa illū infirmū eadē infirmitate i spē
in alio loco: et i alio tēpore. ista. n. annexa
cognoscet expertus ex multiplicata cogniti-
ōe singulariū et in se: et quātū ad annexa
hic aut annexa non oportet artificē ex hoc
solo cognoscere q̄ est artifex: q̄ licet de p
se singulari possit cognoscere p^mpter quid
si applicet: nō tñ de annexis p habitū artis
ideo expertus certū singulare cognoscit in,

Ec. 20.

EX

ERA

ERA

quāti opabile: qz in quāti est annexū illis
accidētibus que variāt actionē. Quidē sit
de cognitiōe arūs expūcti: expūctus ex fre
quētet agere hz hūi in potētia motiua q̄
exercet opationē: vel forte in mēbro quo
agit: vt cybarista exercitat^r in manu. tales
nō hēt artū ex in expūctus: multū illa facit ad
expedite agendum.

**Act^o autē 7 generatiōes oēs
circa singulare sunt. Qd. 6**

Prum actus 7 oēs gene-
rationes sunt circa
singulāria: sicut dicit pbs in lra
Qz nō actus intelligēti est pps
act^o scie 7 artis: 7 tū nō ē circa singulare:
sed circa vltē dum intelligitur. Item si sic
ergo singulare est p se subiectū motus et
generatiōis: 7 talium passiōnū: 7 sic soluz
p se insunt singulare. ergo ille nō possunt
p se esse passiōes demonstrabiles de aliq̄
subiecto in scia cūz singulare nō sit per se
subm alitū^r arūs siue scie: qz fm pbs^m
singulāria relinquēda sunt ab arte. Item
sicut ex vnitāte per se obiectū: vel diuersi
tate est vnitāte vel diuersitas actus. ita ex
vnitāte vel diuersitate actus est vnitāte vel
diuersitas potētie. si tunc singulare sit p
se obiectū actus. ergo alius est actus circa
hoc singulare 7 illud: 7 p pns alia potētia
7 sic alia ē potētia q̄ videt h albi 7 illd al
bū sic alius 7 alius est act^o. Item fortes
p se sanatur: fortes per se est homo. ergo
homo p se sanat: sed homo nō est p se sin
gulare. ergo nō oēs actus sunt circa singu
lare p se. Item si sic aut circa hoc singu
lare tm: aut circa singulare abstractū ab h
7 ab illo. Si pms deitur. ergo nō circa ali
ud. Si scdm deitur. ergo circa vltē: qz sin
gulare abstractū ab hoc 7 ab illo est vltē.
Ad oppositū est pbs. Dicendū qz p
positio est vera de actibus transiētibus in
extrinsecū: 7 hoc de illis fm q̄ existit ex
tra in rebus: nō de illis fm q̄ consideran
tur a ratione. Quidē dicunt in glo^o ppo
sitiōē. Probatio primū: qz cū actio trā
siens in extrinsecū sit p se singulāris: 7 ex
istat in aliquo. sicut in subiecto: oportet qz
illud in quo existit sit p se singulare. sin
gulare em nō existit in subiecto vlti. Nō sic

est de actu manēte in agēte: qz nō est in ob
iecto circa qd est. Et ideo talis actus singu
laris est: qz est in singulari subiecto: sicut
ptz de intelligere: licet obiectū circa qd est
sit p se vltē. Sed hec pbatio nō valet si
sit ois actio in agēte: vt in subo. Ceter
hoc ptz ad argumentū primū: qz ppositio
nō intelligit de actibus manētibus in agē
te: cuiusmodi est intelligere. Ad scdm di
co qz qdlibet moueri i natura est i aliquo
pticularitū ex h moueri i illo: pōt abstra
hi vni cōmune moueri: 7 illd pōt esse pas
sio demonstrabilis p se 7 primo de aliquo
subiecto cōi in aliqua sciētia cuiusmodi est
subiectū pbs naturalis. Quod pbatur
sic: qz qd inest multis vniuocē: 7 nulli eoz
per alterum: oportet qz primo in sit vni cō
muni illis: per cuius naturā in sit illis mul
tis. Contra. tunc nō magis est actus ali
cuius singulāris. qz qd cūqz accidēs reale
vt albedo: qdlibet enīz tale vt existit in re
singulare est: 7 alicuius singulāris. Ad
tertium dicendū qz nō est ex quacūqz di
uersitate vel vnitāte obiecti vel actus. seq
tur diuersitas vel vnitāte potētie: sed ex
vnitāte vel diuersitate fm genus. Qz cō
firmat: qz sicut potētia receptiua materie
respectu formariū est eadē respectu oīum
formariū eiusdē generis: sic 7 potētia cogni
tiua respectu obiectoz: pbatio pme pns
similitudinis: qz inter oēs formas eiusdē ge
neris est transmutatio ex. 10. huius trans
mutatio nō est inter formas: nisi qz habēt
idem susceptiui p se. Confirmat etia p
pbm dicentē qz sensus est vltis: vt hoīs nō
callie hoīs: sentire vō singulāris. Contra
istud ex hoc sequitur tria incōuenientia.
Primū qz aliqd fm rationē vltis esset p
se obiectū sensus. pbatio pnc: obiectū fm
vnitāte generis est p se vniuocale. pbatio
falsitatis pntis: qz tunc nō distingueretur
sensus 7 itell^s penes oba hz rōnes forma
les: sic qz pprimū eēt intellectui eē circa vltē.
qd est ptra pbm. 2. de aia. Scdm ē qz vlti
tas pcederet oēs opatiōē itell^s: qd est
ptra cōmenta. dicentē. intellectus est qui
facit vniuocaltatē in rebus. pbatio cōse
quentie: quia sentire in nobis pcedit om
ne intelligere: 7 obiectū sensus fm qz est
obiectū sensus: pcedit actū sensus. ergo

fm istam rationē precedit actū intellect⁹:
 7 quicquid est prius priore est prius po-
 steriorē obiectū aut est sensus fm q vni-
 tatē habet generis ex responsione q vni-
 tas est vnitās vniuersalis. C. Tertiu icōue-
 niens est q potentie cognitiue sit aliqd p
 se obiectū fm aliquā rationē fm quā im-
 possibile est illā potentia cognoscere illd
 obiectū p se. pbatio pñe: qz sensus nihil co-
 gnoscit nisi sentiendū. sentire vō est solū
 singularis p se: sicut dicit responsio. 7 Aris.
 T. c. 60. 2º. de aia. Contra pñā affirmationē vlti-
 positionis: licet idem sit subiectū omnium
 potentiarū que sunt ad formas eiusdē ge-
 neris: sicut pbat ratio: alioqn nō esset trās-
 mutatio p se inter alias: tñ nō oportet ean-
 dem esse potentia respectu omnium illarū
 formarū. imo op^m videt fm pñm. 3º. p hy.
 dicentē. si posse sanari 7 posse egrotari ef-
 sent idem: sanitas 7 egritudo essent idem.
 ex quo manifestū est q potētie distinguū-
 tur fm distinctionē actū: nō solū genere
 sed specie: qz sanitas 7 egritudo sunt eius-
 dem generis. ita q inter illa p se transmu-
 tatio est. Contra scđam cōfirmationē de
 2º. posteriorū in de somno 7 vigilia. habe-
 tur cuius est actus eius est potentia. 7 cē.
 C. Item sequitur q nō sit idem obiectū potē-
 tie p actus: sicut actus p obiecta qd est pñra
 pñm. 2º. de aia. C. Ad primū istoz duoz
 exponit ppositio pñ de potētia que est or-
 do ad actū: sicut potētia 7 actus sunt diffe-
 rentie entis: qz illo mō idem subiectiue vlt
 obiectiue est in potētia ad aliqd 7 postea
 in actu fm illud: nō de potētia cognitiua.
 texemplū de potentia opatiua nō valet. cu-
 ius est potentia opatiua eius est agere: vt
 subiecti. si actio sit in passio. ex. 3º. p hycoz.
 T. c. 18. Dico igit aliter ad argumentū q vni-
 tas obiecti sensus nō est aliqua vnitās vni-
 uersalis in actu: sed aliqd vnū alia vnita-
 te priore. si realia qua mouet intellectus
 ad causandū aliqd cōmune abstractū ab h
 singulari 7 illo eiusdē speciei magis qz di-
 uersari. aliter vlt esset fictio solū. circūscri-
 pto em intellectū illud albi magis cōue-
 nit cum alio qz cum aliquo alterius gene-
 ris: vnde dico q illud vnū reale pcedens
 actū intellectus est vnum in multis: nō tñ
 de multis: sed sit vnū de multis p intelle-

ctū: 7 tunc est vniuersale: pus nō: qz ex pri-
 mo posteriorū. ambe pditiones regrunt ad
 vlt. C. De ista vnitāte si debet poni vel nō
 qre in. 7º. qōne de vniuersali: s3 hic argui-
 tur pñra ipam quantum est ad ppositū: qz. s.
 p ipaz nō saluat difficultas de obiecto sen-
 sus. C. Contra dictū in solutiōe ista arguit
 sic. si illd vnū ē aptū natū pñdari d pñbº. 7
 est actu vlt. C. Rñsio. vlt est apitūdie re-
 mota: s3 apitūdie pñpñq sit ex cōfide-
 ratōe intellect⁹. 7 h ē qd dicit diffinitio d mlti-
 tū. C. Cōtra illud obiectū vnū realiter aut
 est singulare aut vlt. non videt possibile
 ponere mediū. a nullo. n. pñbº ponit me-
 diū: sed nō vlt p te ergo singulare: 7 tunc
 sicut pus respectu diuersoz singulariū di-
 uerse potētie. C. Ad istud argumentū no-
 ta q Aui. nō negat in hac auctoritate vni-
 tatē simplr de qdditate: sed negat vnitātē
 numeralē ad quā: 7 mltitudine sibi oppo-
 sitam: qdditas est indifferēs. 7 ita ex se ad-
 neutz determinat. Slt nec ad vlt nec ad
 singulare: 7 ita vt in se pñderat sine viro.
 qz illoz est obiectū sensus. omne em ens
 de mūdo siue qdditas siue qeqd sit eo mo-
 do quo ens: 7 vnū. C. Unitate sibi ppria
 sic. n. se habet vnitās qdditatis ad qddita-
 tem. sicut vnitās suppositi ad suppositum.
 7 ita natura: vt sub vnitāte sibi ppria pōt
 poni obiectū: sed illa est realis: nō vltis: vel
 sponit qdditas intellectualis sine illa vni-
 tatē: q etiā est passio eius pōt poni q ipsa
 sic etiā est obiectū: nō fm rationē vnitatis
 supradicte sibi: sicut nec fm rationē actus
 vel potētie: sed absolute ratione quātalis:
 qdditas est. C. Scđm Aui. 5º. metaphyce
 cap. primo. diffuse nec hūitas: nec alia qd-
 ditas est actus: nec potētia: nec vnum: nec
 multus: nec vlt: nec singulare: sic dico de
 isto obiecto sensus. C. Contra sequit iunc
 q idem 7 fm eandē rōne p se sit obiectum
 sensus 7 intellect⁹: qz fm illā rationē q est
 qdditas tñ est p se intelligibile 7 p se p se
 sensibile. C. Item sensus erit p se cognosci-
 tiuus qdditatis: 7 nō singularis. q videt cō-
 tra lram infra q dicit q sensibus sunt co-
 gnitiōes singulariū maxie pprie. Quō nō
 qz soli sensus sunt illoz p te: nec qz illoz
 soloz p se. C. Rñdes q sine singularitate.
 C. Aliter dicendū q sensus p se est singu-

T. c. 25.

T. c. 60.

T. c. 10.

li. p. c. 1.

T. c. 33.

T. c. 18.

EX

TRA

EX

l^o. p^o.
E.c.s.
TRA

EX

TRA

laris cōpositi ex nā z dīa indiuiduali: tñ mā est rō formal' cōscēdi. Cōtra rō for- mal' magi cōscit: p^o qd vñū qd q. n. zc. Cōtē tñ nō erraret sensus distinguēdo h ab illo. CAd. i. pñā tenet de intellectu q natus ē cōscē: ita rōnez: sic illd cū? est: nō de sensu: p^o vō posterior' itelligit dly p^o effectiue. CAd scōz. nō errat circa rōnem formalē. siue circa h quātū ad illā. CAd p mū dī: q si actu vñ est p se obm intellectus possibilis: z causaret vñ p se ab intellectu agēte: tñ nō seqret incōueniēs. CAliter dī: q intellect' agēs nō causat vñ: s; intellect' possibil' pñderās illā qdditatē illimitatāz causat in eo vñ ita q vñ nō est p se obm intellect': s; p se q etia actionē pñā itellus possibil'. ita q qdditas fm se sicut est obm sensus fm precedentē rēspōsionem: ita etia z itell's. Cōtra. qdditati s; se pcepte p dīci de mult': igr est actu vñ. Cōtē si nō qd facit intellect' possibil' pñderās circā illā: vt fiat actu vñ. solū. n. cōpat ad h vel ad illud de qbus est pñā pñdicabilis: z ita vñs Cōtē p quācūq; itellectionē quā nouā spēs hēbit itell's: z vñ illa. Cōtē tñ dicerēt q nō est incōueniēs q itellus p se cōsciat singulare. sic oēm rē quā cognoscit sensus vñs in albo cōscit sensus cōis: s; nō solū sic. s; itell' p^o ibil' cognoscit illā qdditatē: sic sensus: s; nō solū sic. s; vt actu sit vñ. CSz tñ ad arg^m qd fit q potētie distinguūt p obia: dico q potētie ordiate distinguūt fm illud qd est cōius: s; potētie dispate p oba dispata. CAd aliū dī nō esse incōueniēs q ifert z pbat sic. oīs potētia cognoscēs obm fm aliquā rōnē magis videt illā rōnē cognoscē. Cōtē arguit: sensus p se cognoscit nō qdditatē: s; sub a aliq faciente: tñ q rōvix p se cōscit a. z tñ p se cōscit qdditatē. si. n. sub alio: tñ i infinitū vñ stab: tñ scus tñ sent illd qd ē color: itellect' cōscit qdditatē diffiniēdo: z attribue do diffinitōez diffinito. dicēdo h ē tale qd z sic videt cognoscere qdditatē nō tñ qd. CAd qrtū pñcipale. dico q pñā nō valet qz nō ē sile qz nēcā pñsio nō pōt seq nisi ex nēcārijs: nisi falsum seqret ex vō: z añs nō pōt esse verū sine pñte: nēcēpa: f nisi qñū ad causalitāē: dī ista causalitās in p pōib' p se veris: vñ in p pñib' p se est acci-

dēs: qz nō valet: s; duo pueniāt in vñā cā. s; vñā est cā alterius. CAd aliud hic actus circa h singulare act' singulari in cōi circa singulare in cōi: z actus fm naturāz circa obm fm naturā: z act' vñs circa obm vñ abstractū a singularib': z p tāto pōt saluari illud. 2° pñt. supra allegatū sensus est vñs: sentire vō singulare: qz qñbz vñ act' sentiendi est circa vñū singulare tñ. multi aut actus circa mltia: z oēs illi act' sunt ab eadē potētia: ex quo pcludit q nullū vñū singulare est pñm obm potētie: sed aliqd vñū in multis singularib': qd est qdāmō vñ: sicut pñs expositi est: s; aut qdlibz sentire sit tñ circa singulare: nō tñ vt circa p^m obz: sed circa illud vñū qd existit in singulari. Aliter nō idē obm potētie z actus: s; nō est circa illd vñū nisi sub singularitate: sicut color nō videt nisi in qñtitate. a mult tñ actib' pōt abstrahi vñū cōe: z illius obiectū pñet aliqd vñ: sicut dictū est in rñsi one ad 2^m argumentū pñcipale. Cōtra si sensus non sentit obm sine singularitate quō se hēt singularitas ad obm: vt ad colorē: nūqd est p se sensibilis: licet nō pñū si- cut qñtas: nūqd singularitas est tñ p se i- telligibile: stude. Cōtē notandū vō circa pñe dicta q tertia rō pñcipalis nō hēt difficul- tatē spēcialē ad hāc qñtionē. soluit. n. sicut pñm arg^m pñcipale dī actū imanēte. CSz circa istā lřam phi iserius in isto pñmo lib. Amp. aut sensuū. neq; vñū zc. Cōtē bona dubitatio. vtrū obiectū p se sensus sit aliqd sub ratiōe singularis. videt q sic: qz ibidē dī q singulor' cognitiōes sensibus maxie pñte sunt. Et 2°. de aia dicit: singulare dū sentit. 2°. etia posterior'. sentire est singu- laris: z eius est actus: cuius est potētia. s; sensus est ipius singularis. Cōtē etia ali- ter poneret differētia sensus ad intellectū. CSed pñrariū arguit p tertiū argumentū pñcipale de diuersitate potētiar'. z p pñr- mationē pñā rñsionis pñe ad tertiū pñ- cipale de diuersitate potētiar': z p pñrma- tionē pñā: rñsionis pñe ad tertiū pñci- pale pñe de potētia re^l: qz vñitas potētie receptiue mae accipit p se respectu vñitatis formaz eiusdē generis: inter qñs est trans- mutatio. igr vñitas potētie sensitiue s; i- iudicabit respectu vñitatis obiecti fm ge-

E.c.60.
E.c.vl.
tūm.

nua. **C** hoc etiā pbat p scdaz pfirmatiōes de scdo posterior. **C** tē singularitas est vnus rōnis in colore z sono. q̄ nō est formalis ratio obit: qz pillā distinguif po. **C** tē nō h singularitas est rō formal obiecti sensus: qz tūc aliud singulare nō sentit: singularitas vero i cōi videt vlt: qz huic singularitati i h colore q̄ nō ē res scde in tēnois ē aliqd silē i alio colore. q̄ ab ist du ob ita abstrahit vnū vlt qd est singulare sicut a duob coloribus vnus color. **C** Ad hāc dubitationē rñdeo qz vtraqz via pcedit qz singulare nō est p se obm potētie et pmiū: s; pūor via dicit qz aliqd fm vnitatē generis est obm potētie. **C** 2° vero via vltas vnitatē vltis ēē pprū obm sensus. ponit sibi cōrñdere vnitatē realē fundamētalē vnitatis generis: inquātū est obm: nō tamen qz illam vnitatem ponat obiectū: s; nāz cui sine pñderatōe intellect? puenit talis vnitatis. fm h igit pfirmatiōes ambe p me vie posite ad pfirmationē rñsonis ter tū argumēti sunt p scda via. pncipiū. n. potētiāle māle nō dī pmo esse idem formarū talis generis: vt genus est aliq̄ intētio se cūda causata ab intellectu: sed tñmodo formarū habentiū vnā nām tali vnitatē reali q̄ sit fundamētū vnitatis generis: qñ intellect? illā nām pñderat. **C** Illud etiā de scda pfirmatiōe de. 2° posterior. glosat qz sensus est vltis. i. vni vnitatē reali fundamētalē vnitatis vltis. **C** 2ª via incōueniētia adducta ptra rñsonē ad tertiū pncipale. sunt ptra pma viā: z nō ptra istam scdam. **C** Argumentū etiā ptra pma pfirmatiōē qd accipit ex. 3° pñcoz: qz potētie cōtrarie sunt diuerse: vt posse sanari: z posse egrotari: sophisticiū est: qz illa pma confirmatio debet intelligi: nō de respectu potentiali: sicut intelligit dcm illud pñ de. 3. pñcoz. s; de pncipio potētiāli in q̄ est respectus ad formā: qz nec potētia cognoscitiua est tñ respectus. **C** Ad illud argumētū superius factū ptra scdaz pfirmationē rñsonis ad tertiū pncipale. dicendū est qz illd pñ de somno z vigilia. cuius est potētia eius est actus: intelligit subiectiue. ita qz cuius subiectiue est potētia ei? subiectiue est act? pbat. n. ex illa ppōne: qz sicut actio sentiēdi est cōposita. ita z potētia z nō aīe tñ: tñ vera est etiā ppō eiusdē qz eiusdē obiecti-

ue est potētia z act?: sicut pbat p argumētū aliud qz seqt illud: qz aliter nō esset idē obm potētie z act?. **C** Adic etiā piz p tertiū incōueniēs supra adductū ptra rñsonem ad tertiū pncipale: qz aliē aliqd esset obm potētie cognitiue fm aliqz rōnez fm quā impossibile est obm illud ab illa potētia cognosci. **C** An sicut negat illa scda via de potentia qz sit p se: z pmo circa singulare. ita negat d actū. vñ glosat ista scda via oīa in pñariū: vt cū dī qz sentire est singularis z cōsilia de singularitate p sine q̄ nō: sicut de quātitate. ponit ergo illa scda via pmiū obm sensus coloris vel lucē illud qd ipm est. Silr z ipius actus nō sine singularitate: an aut potētie sine singularitate dubiū est. **C** Rñso. sicut de quātitate. immo sine quātitate est motiui: s; non possit actu agē.

Oportet. n. hāc pmoz pncipioz z causaz ēē speculatiua. **S**ūmū etenī bonū. z qd cuius grā vna cāz est. Quare vō nō actiua palā ex pmiū philosophātibus. **Q. 7**

Trum metaphica sit practica: qz sic videt. qz est vt boni fiam? est. n. ad felicitatē immediate q̄ est summū bonū nīm q̄ zc. **C** tē pmo hui? pñ qz h ordi nat alias ex 6^a. pñctiōe sapie: s; ordinare est actus scie practice. q̄ zc. **C** tē sicut theologia supnālis est ad pficiendū nos i cē supnāli. sic ista i esse nātēz illa ponit practica ppter amorē charitatis. q̄ zc. **C** Item cōis est speculatiuis z practiciis. q̄ nec est speculatiua nec practica. **C** An pñariū arguit pñs h z in. 6°. huius. **C** Ad solutionē huius q̄stionis z sequentis p^o. oportet videre qd sit praxis a q̄ dicit scia practica. et 2°. qualr se debet scia hēre ad illā praxim: vt ab illa dicat practica. **C** De pmo est sciēdi qz praxis est oīs opatio q̄ nō est p essentia speculatio. aliogñ diuisio scie in speculatiua z practica esset insufficiens: quibz. n. opatio ēēntialr distinguif a speculatione q̄stū ad illd qd ē speculationē esse finē vltimū vl alterius grā oīz tñ qz illa opa? nō sit mere determinata a nā: s; qz pñgat i ea erra

re: et recte agē. Quid p[er] ex scōdo manifestā
do. scia. n. practica se h[ab]et ad praxim vt di-
rectiua in ipa. nō ē aut opus directiōe vbi
nulla ē diff[er]entia. opatiōes autē q[ue] subsūt
impio n[on] sūt opatiōes cogitatiue tā itelle-
ct[us] q[ue] sensus. opatiōes etiā appetitiue tā in
tellectiue q[ue] sensitiue. opatiōes etiā moti-
ue. opatiōes vegetatiue nō. vñ de eis nō ē
scia practica. C[on]tra in istis p[er] h[oc] m[od]o vñ ē
de illis. C[on]tra n[on] ē de actib[us] n[on] respiciē-
tib[us] illā. quō. s. talia opposita sic ipaz dispo-
neret. opatio aut cognitiua mte^{va} est q[ui]tru-
plex. q[ui]da ad nihil ordinat: vt cognitio cō-
clusiōis vltie. q[ui]da ad aliud vt cā ei[us] vt cogni-
tio p[ri]ncipij ad p[er]cōe[re] q[ui]da ad aliud vt ad finē
vt scia m[od]o nobil[is] ad metaphisicā: q[ui]da autē
vt i alia dirigat: vt logica. oēs tñ illi sūt spe-
culatiue: q[ui] n[on] ordinat nisi ad speculationē.
Opa^o vō cognitiua sensitiua aliq[ui]d mō sub
est impio n[on] o. puta sic vel sic imaginari. sic
vel sic disponere oculū ad vidēdū. et si scia
de h[oc] daret practica eēt: docēs quō esset sic
opandū. p[er] q[ui]nto aut nō subest n[on] ipio q[ui]n
organo disposito sensibile p[ri]ns n[on] o. sen-
tis n[on] o. impediēt nō ē scia practica de hoc.
Opatio vō appetitiua volūtatis circa finē
vltimū nālez. vñca ē et vñformis. s. cōpla-
cētia q[ui]da simplex. in illa g[en] nō idigem[us] scia
directiua: q[ui] vt p[ri]ns d[icitu]r ē nō est opus di-
rectiōe. vbi nulla accidit diff[er]entia. Cir-
ca vō etiā ad finē in actu nāli puenit erra-
re. et circa illa sunt vires et scia moral[is] pra-
ctica. In actu vō sup[er]nāli volūtatis tā circa
finē q[ue] circa illa q[ue] sunt ad finē puenit erra-
re et recte agē. q[ui] ibi nō recte agi sine mul-
tis circūstātijs act[us]. g[en] ibi regit directio in
viro q[ue] et scia ibi directiua: est theō. sup[er]alis
g[en] illa s[ed] illa viā ponēda ē practica. Opa^o
vō appetit[us] sensitiui pōt ēē recta et nō rectā
vñ circa directionē etiā in illa ē moralis p[er]
q[ui]nto vires morales sunt ibi. l[et] forte non
ita p[ri]ncipal[is]. sic in volūtate. Opa^o aut mo-
tuta q[ui]da est simpl[is] imanēs: vt saltare: egta-
re. q[ui]da āt trāsēs: nihil tñ reliq[ui]ns: vt cātare
in p[er]o g[en]du. et cytharizare in scōdo. q[ui]da aliq[ui]d
reliq[ui]ns. h[oc] p[ri]ncipal[is] vocat factio. C[on]tra
igit scia cū sit de p[er]o ente nullo mō ē practi-
ca: nisi q[ui] ordinat ad actū nālez volūtatis
circa illud ens. S[ed] eā ad illud ordinari nō
facit eā practica cū nō ordinat ad illū vt di-

rectiua: cū ille act[us] sit nālis rectus et vñformis.
mus. Quid etiā p[ro]bat al[iter]: nulla scia est pra-
ctica: nisi p[er]sideret opatiōes vel opabile in
q[ui]nto opabile h[oc] neut[rum] facit. n[on] ē. q[ui] p[er] m[od]o ens
sub rōne q[ue] tale nō est opabile. C[on]tra. sic
theō. sup[er]nāli n[on] ēē practica. C[on]tra n[on] ē. opa-
bile vñ circa q[ui]d ē opa^o ēē amabile ēē circa
q[ui]d est opa^o sic ēē sanabile. h[oc] suffic[it] ad practi-
cā. C[on]tra. rō amabil[is] ex q[ui] d[icitu]r aliq[ui]d relati-
onē h[oc] rōne i dō: n[on] pōt ēē p[ri]ma rō i ipso s[ed]
quā oia ad ipz attribuit. g[en] nec sic p[er]siderat
hic. C[on]tra n[on] ē. idē arg[um]t[us] pōt fieri d[icitu]r theō. n[on] n[on].
pōt poni h[oc] subz sub rōne nobilitati q[ui] ibi.
Iō rñdeo q[ui] sub rōne boni pōt tā h[oc] q[ui] ibi
p[er]siderari q[ue] ē rō ab[is]. sup[er] qua fūdat rō ama-
bil[is]: sic medic[us] p[er]siderat corpus iquātū cali-
dū et frigidū in q[ui] fūdat sanabilitas: et h[oc] suf-
fic[it] ad rōmē practice. vñ ex p[ar]te obi nō vñ-
det ēē rō: q[ui]re ita etiā nō ē practica: nec va-
let ponere iō metaphisicā ēē speculatiua h[oc]
Alz. q[ui] ponit sapiāz ēē nobilissimū h[oc] itū ex
6°. ethico. et p[er] p[ri]ns nō ordinari ad aliū: nec
ad aliq[ui]d nisi ad p[ri]ncipij actū: et ita nō ad pra-
xim: s[ed] ad speculationē tñ. C[on]tra aut rō
q[ui]bus sit appens nō valz. p[ro]stat. n[on] ois scia
sit nobilior actib[us] potētie motiue trāsēnti-
b[us] in extrinseca: et in respectu talū actū pō-
nit scia practica: vñ p[er] q[ui] ordo: sic ad finē
vñ sic ad nobil[is] nō est de rōne practice: s[ed]
q[ui] directiua sit i aliq[ui] actū: l[et] m[od]o nobil[is] q[ui]
sit p[er]siderare: imo nullā ponit Alz. practi-
cā nisi directiua i actu m[od]o nobil[is] potētie
q[ui] sit itell[us]: nisi forte moralē si vires sint
in volūtate. C[on]tra i alio peccat rō. p[ro]stat q[ui]
Alz. ponit appetitū intellectiui in nob. 6°.
ethi. et p[er]o rhetor. 12. si aut illa p[er]o sit nobil[is].
or: act[us] eius erit nobilior actu intell[us]. et ita
act[us] intell[us] ordiabit ad illū: et illa ē praxis
vt p[er] hitū est. g[en] zc. Nec valz p[ro]bat d[icitu]r sapia.
l[et] n[on] ē sit nobilissim[us] h[oc] itus: tñ act[us] volū-
tatis nālis: et ita nō ab hitu pōt esse nobil[is]
or actu intellect[us] ab hitu. si volūtas sit no-
bilior intellectu. nō em[en] hoc aufert nobili-
tatem ab actu q[ui] fiat a potētia sine habitu
medio. precipue si est naturalis et vñformis.
Exemplū. visio est nobilior actus q[ui]
act[us] scribēdi q[ue] ab hitu i manu: q[ui] visus ē
nobilior potētia motiua: et tñ hoc esset da-
to q[ui] hitus scribēdi esset nobilior oīi ha-
bitu. q[ui] in potētia visiva nullus est hitus.

ca^o. S.

c. 2. z. 3

Contra quare ex amore nali. i. ex puris
nabilibus: et in libero frequenter elicto non
potest in voluntate generari hitus amoris
nalis sicut in intellectu ex intellectibus na-
turalibus. id determinatio. n. est voluntas qd
intellectus salte respectu principiorum: quorum
in sunt hitus. Circa deo. q. si hitus genere-
tur: hoc ex fecunditate actus: non autem ppter
necessitate actus. ita q. inter potentia et ha-
bitu actus mediet: non aut hitus inter pote-
ntiam et actum ex necessitate. Az. aut non pone-
rei forte habitum: nisi ut regraf. ppter actus
causandum. Ad pmu argum. etu qonis di-
cendum: q. hoc est ut boni fiamus speculan-
do. Ad scds dicendum q. hoc ordinat ali-
as: ut finis ordinat entia ad finem: non ut scia
directiva. Ad 3m dicendum q. non est file
non ppter scdas rones improbatas: sed ppter
illam de naltate amoris. circa qua non est
difformitas. Illa in ratio est debilis: sic
ptz argumentu de amore naturali supra
libertas. n. est respectu acti ex puris natu-
ralibus: ut eliciat cu circumstantiis debitis vel
fine. s. sup oia vel ppter aliud. licet iste cir-
cūstantie non ponat amorem in esse supnatu-
rali. Silr vii pbat illud de directioe. phs
em. 2. huius dicu. finis practice est opus
non dicit dirigere in ope. Ad quartu dice-
du q. modus tractadi est vnus et finis vnus
q. n. cuq. subiectu sit comuni. Ad argu-
mentu de obiecto scie practice. dicendum q.
uob est obm ei opus nrm: s. directiuu per
ipam: nec obm ei est opabile: s. qlibet co-
dictio absoluta pot esse ro obiecti scie pra-
ctice fm qua pditione pot apatio nra q. non
est speculatio esse circa illud: volitio autem
pot esse circa obm fm illa absoluta rones
eius: sicut et intellectus. Sic ptz quod de inqn-
tu deus vel inqatu bonus vel fm altam
ronem absolutu pot esse obm scie practice
g. scia practica et speculativa non distinguu-
tur penes obm: q. nullu est intelligibile:
circa qd non possit esse fm ratione absolu-
ta eius. ita opatio voluntatis sint opatio in-
tellectus. Ric. 1. q. 4. vult q. magis distin-
guat a fine q. a ma. et hoc loqndo de fine
eentiali: que scia ex se respic n accitai: que
scies sibi pfigit: qd pbat: q. d. q. n. cuq. opa-
bili pot esse scia speculativa. CS. h. restat du-
bu. d. scia dei: q. n. est practica: et d. h. alibi ptz.

Marie vo pncipal sciaz: et
magis pncipal subleruete e q
cognoscit cui ca sunt agenda
singula. Questio. 8.

Trum speculativa sit no-
bilior practica? Q.
practica nobilior: q. finis ei est
bonu ee: finis speculative vez sci-
re: s. pmu est meli scdo. Circa scia civil q
est practica ordinat speculatione. ut ptz in
ethi. s. ordinat est meli. Dicit q. praxis
d. coter ad sciam factiuu: et ad affectiuu q
est opatio. Alij dicu q. nuda voluntas non
d. praxis: etia dnt q. speculativa est nobi-
lior: et pbat sic ab obto: q. o. m. speculatiue
qd e q. d. itas rei e nobili obo practice qd
est opus nrm. q. d. itas reze inte sunt no-
biliores. Alij dicu ad h. q. de sub rone
opabil. i. amabil est meli seipo cognoscibili.
Alij pbat a fine: q. finis practice e vsus
gra: spe. g. speculadi vez: s. scds nobilior
est pmo. 10. ethi. illd. n. e nobili p qd pue-
nimus cu nobilissimis: s. h. est p intellecto-
ne vitat q. puenim cu d. s. n. n. faciut. si-
cut nos nec aliq agut coia nobiscu. Ad
argumeta in prariu. Ad primu dico q.
scia ista est ut boni simus non simplr: s. fm
vritutes. i. moderati in pre sensitiua si ponit
q. sit subm vtutis. et illud non est bonu sim-
plr: q. fm phm ordinat ad maius bonum
nrm. s. ut speculemur subas sepatas: et gete-
mur in speculati de eaz. illa aut speculatio
est simu bonu nrm: q. e felicitas fm phm
10. ethi. Ad aliud civil ordiat q. s. audiat
ista non ista vn aliud e ordiare vsuz alicui
et q. d. intellige et exercere. aliud e ordinare
ipaz sciam in se. vn exercitiu ordinat civil:
et ordinat est meli. veru est in aliq sensu.

Primu itaq. existimam sa-
pientie oia maxie scire: ut ptin-
git. accipim. n. non singulari
sciam eoz habent. Q. 9.

Verit viz ad metaphicu
in q. n. tal p se pu-
neat cognoscere oes q. d. nates in
particulari: Q. sic in 6. nulla alia

T. c. 3.

li. c. 2.

ca. 10.

ca. 10.

T. c. 1.

Acta facit consideratione de ipso quod quod est. si quod
 quoditates sunt note: et in nulla alia scientia.
 sequitur quod in ista. Certe cognitio in vniuer-
 sali tunc est imperfecta: quod p[er]fusa et indistincta.
 ergo si sapiens cognosceret tunc in vniuersa.
 licet esset imperfecte sciens: et alii p[er]fecte: quod est
 p[er]tra Arist. in hoc p[ri]mo. Certe si se videt de
 h[uius]modi ordinatis et potētis: ita est in potē-
 tijs: quod potētia superior pot[est] o[mn]em illā rōnē cō-
 p[re]hendere quā inferior: g[er]o similiter habet
 superior cognoscere o[mn]ia que cognoscunt in
 h[uius]modi inferiorib[us]: sed inferiores habet
 cognoscere in p[ar]ticulari. ergo et superiores.
 Cōtra. in p[ri]mo dicitur quod sapiens est cognoscēs
 o[mn]ia: ut p[er]tingit: et exponit quod nō oportet in
 singulari: sed vniuersali. Certe si sic. tunc
 alie scientie superfluum. Certe si cōiter
 quod metaphisico pertinet cognoscere q[uod]libet
 quodditate s[ecundum] quod quodditas: et s[ecundum] quod hic: nō tū
 s[ecundum] o[mn]em rōnē cuiuscūq[ue] accidētis huius quod-
 ditati. Certe si sic ostendit. hic quodditas est
 p[ri]or cognitio diffōne: t[em]p[or]e et motu et q[ui]tate.
 et p[er] pot[est] p[er]siderari absq[ue] illis: sed nō in scia
 naturali: quod p[er]siderat mobilia: nec mathe-
 quod p[er]siderat quātā. g[er]o illud p[er]siderat a meta-
 phisica. Certe si h[uius]modi quodditas nō p[er] se cōside-
 rat a me[nt]e. tūc ab aliquo alio: et tūc sequitur
 quod illa scia esset subalternata me[nt]e. quod cōsi-
 derat de p[ar]ticulari quodditate: et metaphisica d[icitur]
 quodditate in cōi. similiter sequitur quod p[er] se inferius
 et sup[er]ius ad eandē sciam nō p[er]tineat: cuius
 oppositū videt in alijs. idē. n. cōsiderat nu-
 merus et binariū. et c. Certe si p[ri]or cognitio d[icitur] ali-
 q[uod] cognoscit illud quod p[ri]mo sibi uest: quod illud est
 o[mn]ino inostēsibile: alia o[mn]ia d[icitur] mirabilia p[er] illud:
 sic passioēs. et enā o[mn]isibilia: sic p[re]dicata eēn-
 tialia alia. S[ed] quod p[ri]or uest vnicuiq[ue] ē quodditas
 sua p[ri]oria: q[uod] exprimit p[er] diffōnē p[ri]oria. g[er]o ad
 metaphisicu[m] cur[rit] ē p[ri]ma cognitio d[icitur] aliq[uod] p[ri]or
 illud p[er]siderare d[icitur] illo. maior p[ri]or: quod cognitio
 o[mn]isibilis p[er] aliud d[icitur] a. n. ē p[ri]or. d[icitur] a. p[ri]or. mior:
 h[uius]modi ens sit p[ri]or quod uest h[uius]modi tū p[ri]or. uest h[uius]modi tū
 quod o[mn]isibile ē: h[uius]modi d[icitur] mirabile p[er] diffōnē h[uius]modi
 h[uius]modi hoies eēaial rōnale p[er] nihil o[mn]isibile est.
 T.c.69. vñ h[uius]modi q[ui]rē nihil ē q[ui]rē ex.7. meta. cur[rit] ē alia
 T.c.23. cā: ut h[uius]modi ē h[uius]modi. meta. cā. d[icitur] p[er] se. tū quod si a. cō-
 uenit b. p[ri]mo nulli aliq[uod] p[er]uenit quod non est
 b. igitur si ens p[ri]mo conueniret homini
 nulli aliq[uod] conueniret p[er] se. vnde sicut in
 2.º. p[er] se tū p[ri]or. vñ uest vñ. sic ē p[ri]mo. quod

nō p[er]tineat nisi p[ri]ori quod. Cōtra illā rōnē.
 g[er]o h[uius]modi h[uius]modi ē h[uius]modi. eēt p[ri]or p[ri]or. g[er]o h[uius]modi ens ē ens. quod
 p[ri]or. ostendit scdaz. n. e[st] p[ri]or. h[uius]modi ostendit p[ri]or nes-
 tū h[uius]modi d[icitur] quod p[ri]or p[ri]or. p[er]plexū includit i oib[us]
 p[re]ceptib[us] p[er]plexis: sic p[ri]or icōplexū i oib[us]
 icōplexis. Itē ostendit p[er] quodlibet: nō at d[icitur] miraf.
 Certe si d[icitur] quod d[icitur] p[re]ceptib[us] cōib[us] sunt p[ri]or nes-
 vles. et sic sup[er]ior distribuitur includit inferiorē.
 nō cōtra. Ad hāc igit rōnē dōm quod p[ri]ma co-
 gnitio v[er]o ē v[er]is v[er] p[ar]ticulari. p[ri]or. v[er]is cognoscit
 illud quod p[ri]or. uest sibi i v[er]is. p[ri]ma v[er]o p[ar]ticularis.
 quod p[ri]or. sibi uest i p[ar]ticulari. meta. cā. nō ē p[ri]ma
 scia p[ar]ticulari d[icitur] hoie sive d[icitur] hoie i p[ar]ticulari: h[uius]modi
 p[ri]or. v[er]is d[icitur] ipso i q[ui]tū ens v[er]o suba. et sic cognoscit
 quod p[ri]or. sibi uest i v[er]is: ut ens est ens. Cōtra.
 saltē cognitio p[ar]ticularis de hoie ostendit hāc.
 ens est ens. Certe si hoc respōsum est p[ri]us.
 Certe si d[icitur] declarat sic. h[uius]modi quoditas p[ri]or ē accitib[us]
 et accitū p[er] se respectu e[st] p[ri]or accitib[us] p[ri]or
 accitib[us]: licet g[er]o s[ecundum] quod h[uius]modi quodditas: q[ui]tū ad p[ri]or
 accitū e[st] p[ri]or p[er]tineat ad metaphisica. i q[ui]tū tū
 mobil v[er]o huiusmodi. h[uius]modi ē formalr ite[ra] sub
 aliq[uod] accitū p[er] accitib[us] p[ri]or ad sciam alia. quod
 sic est posterior seipsa intellecta sine illis.
 Certe si ad p[ri]or. sapiens cognoscit o[mn]ia. n. s[ecundum]
 o[mn]em rōnē cognoscit: et s[ecundum] s[ecundum] o[mn]em rōnē quodditas
 tis cognoscit: nō tū i v[er]is: sed etiā in p[ar]ticulari:
 Certe si aliud. alie scie p[er]siderat quodditates s[ecundum]
 accitū sibi. Certe si p[ri]or p[ri]or seq[ue]r quod alie scie n[on]
 p[er]siderat nec quodditatē: nec hāc i se: s[ed] tū h[uius]modi
 accitū sibi. cū g[er]o quodditas cū accitib[us] sit ens
 p[er] accitib[us]. seq[ue]r quod o[mn]es alie scie a metaphisica
 eēnt de ente p[er] accitib[us]: s[ed] de illo nō ē scia. 6.º.
 huius. Certe si p[ri]or: quod nec ē p[ri]or cognoscere de
 subito quod ē ens p[er] accitib[us] nō h[uius]modi quod: quod o[mn]e tale
 v[er]o ē gen[us] v[er]o in g[er]o: et ens p[er] accitib[us] nō est in
 g[er]o: quod distinguat p[er]tra o[mn]ia. x. g[er]o in lib. 6.
 Certe si r[ati]o d[icitur] quod licet corp[us] mobile sit ens p[ri]or
 accitib[us]: nō tū corp[us] s[ecundum] quod mobile: quod vna rō-
 formal facit vñ cognoscibile et vñ scie:
 Certe si d[icitur] quod p[ri]or in. 6.º. negat sciam de ente
 p[er] accitib[us] quod nō h[uius]modi cām determinatā: quod est in
 pauciorib[us]: n[on] sic h[uius]modi. Certe si vna cognitio
 est vñ cognoscibilis: s[ed] nō mag[is] vñ ē corp[us]
 s[ecundum] quod mobile q[uam] corp[us] mobile. aut. n. p[er] se
 itelligo corp[us]: aut p[er] se mobile itelligedo
 corp[us] s[ecundum] quod mobile aut vñ: et tertū erit
 p[ro]positū. Certe si. p[ri]or. d[icitur] i elēctis quod h[uius]modi ē accitib[us]
 cognoscis cōiū: et ille ē veniēs g[er]o cognoscis ve-
 niētē. Itā g[er]o s[ecundum] ill quod cognoscis veniētā q[ui] ē i cori.

TRA

T.c.4.

T.c.4.

EA

TRA

T.c.69.
T.c.23.

leo: et accens: et tñ igras subm eius. sic ex pte
ista sit itat: qd phic: cognoscit mobile illd acci-
dens: et tñ ignorat corp^o. C^odic qd ista cui
accidit nō cognoscunt nisi p accidēs: tñ il-
le rōnes cognoscendi qbus cognoscuntur
illa alia p se cognoscunt. C^otra. si mobi-
litate q cognoscit corp^o p se cognoscit aut
tūc cognoscit mobilitate inquantū qd. Tūc
ppositum. si nō inquantū qd. g nō p se: et tūc
p accēs. et tūc qro de illo accēse. et sic de oī-
bus alijs in infinitū. C^ote naturalis cogno-
scit p se corp^o fm q mobile: aut g illa eadē
scia cognoscit mobile fm q mobile: et tūc
cognoscit inquantū qd. si vero cognoscit mo-
bile inquantū qd: nōc segtur q idēz sub eadē
rōne formali cognitū pñderat per se a di-
uersis sciētījs: qz eadē rō cognitiōis est q
cognoscit corp^o inquantū mobile: et mobile
inquantū mobile: qz mobilitas est rō cogno-
scēdi formalis in nātū. et sūt in metaphica.
C^o 3°. sic arguit. si nō cōsiderat in physica
mobile inquantū mobile: et mobile inquantū
mobile pñderat in alia scia. g eadā rō erit
formalis i duab^{us} sciētījs. C^odic q nō est
eiusdē scie pñderare mobile inquantū tale: et
corp^o inquantū mobile: qz dicūt q nō est sile.
qz rō mobilitatis accidit corpori: et p se test
mobili. C^o Sed illud nō valet: itēz bñ dicat
ista rñsio q illa rō hēt diuersas cōpatiōes
ad cognita sub ea: tñ nō vitat quā eadē rō
formalis i duab^{us} sciētījs pñderet p se. eadē
n. rō nō variata q accidit vni est eadē eēn-
tialr alijs: et tūc reduco argum^m. sic pus. Sūt
ex quo diuerse scie hñt diuersas rōnes for-
males nō potest eē vna rō formalis p se cō-
siderata ab vna r ab alia. C^ote ad vnitatē
scie regit vñtas rōnis formalis saltē pñ-
me: nō tñ in se: s; vt copat ad mālta: quoz
est rō. q nō diuersimode pñet ad illa fm
se p se. accēs: licet diuersimode forte fm di-
uerios modos p se. vñ ad eundē ptinet cō-
siderare risibile inquantū risibile. et hoīem
inquantū risibile: qz eadē rō formal^{is} virinqz: et
eodē fm p se vtriqz cōpat: s; nō eodē mō p
se: tūc sicut arguit iserr^o. ibi h pcedūt nihil
videt remanere cognoscēdū alijs sciētījs.
C^o Rñ^o. s; nullū accēs p accēs dicat d ente.
qz ens ponit in diffōne cuiuslibet: nō i sua
cōitate: sed vt includit in aliquo iseriori: sic
figura in diffōne hē. 3. iō soli nō. oī. et ille

modus ptinet ad p se. tñ linee est aliqd acci-
dens p accēs: vt visualitas q tñ nō tñ enit:
s; etiā alicui^{us} subiecti iseriori: vt color: vel
lucē est p se. g s; metaphicus cōsideret ens
color: ē lucē inquantū visibilia siue visualia: n
tñ lineā inquantū visualis: et de h ē pñpectua
C^otra. h positiō vt vocalis: tñ qz arguit
vt pus. ita videt cognoscere lineā eē visua-
lē: sic lineā inquantū visibilia: tñ qz si de lineā
inquantū visualis: ē scia aliqd demonstrabit d
linea p aliqd mediū nō sumptūz de mālū. g
ex formalī. g o; cognoscere formale fm se
qstū ad mediū qd sibi fm se inest. Sūt de
isinitis eēt qlibz scia si sua rō formalis pos-
sit acciden^{ter} alr accidere isinitis quia vna
ratio vtroqz modo.

C^o Notandū vō q ad illd sup^o dñi. s. q ad
vñtatē scie rgrit vñtas rōnis formal^{is} addit
saltē pñme: qz alr positiō sibi pñdiceret: qz
alia ē rō formal^{is} enit iquantū ens: et hoīs iquantū
ho: tñ iter oēs rōnes formalis rō enit est
pñma et vna. C^otra. equocatio enit. C^o Alr
respondeo q ratio hominis nō est simplr
alia a ratione entis: quia ipsum includit.
C^o Ad argumētū opionis dico q qdditas
qlibet nō est pōz oī qñtitate: s; tñ qdditas
sube: s; qñtitatē nō. C^o Arguit pñra sic. qddi-
tas ignis ē pōz oī motū. g vt sic nō pñderat
nec nātū: nec a metaphico. Dico q mobili-
tas nō est rō formal^{is} subiecti qd pñderat in
scia nātū. cui^{us} pñatio ē: qz subiectū fm rōnē
subiecti pñs ē nāl^{is} passio: tūc passio nō ē
rō formal^{is} pñderadi ipm ex q est posteri^{or}:
mobilitas at est passio nāl^{is} in nāl^{is} sciētīa.
C^o Dico g q qdditas ignis cū illo q appro-
priat qd sit illd: vt sit pñriū subiectū mo-
tus pñderat i scia nātū. illd aut qd appriat
ipz: vt sit subm mot^o: nō ē mot^o: qz pus nāl^{is}
h; rōnē illā qd sit subm mot^o. C^otra. phs
dicit q pñderat mobilia inquantū mobilia.
Dico q h dīc: qz nō h; notā itā rōnē quā
hēt: vt ē subm mot^o. s; vñt motū tāquā ma-
gis noto. Al^{io} dico q cōsiderat mobilia in-
quantū mobilia fm q inquantū ibi dīc pñertibi-
litate passiois cū subiecto rē. C^o Ad aliū di-
co q nec ē est ipz pcedere subalternatōez.
pp^o conditio vna subalternatē scie ē: q subz
suū sit subiecto subalternatīis. alia ē q scit qz.
vbi supior: scit ppter qd: et a supiori accipit
sua pñcipia ad pñadū pñtiones. Aliqñ aut

EX

TRA

subm addit sup subm dñam eēntialē: sicut binari⁹ sup nūer. aliqñ accñtalē: sicut son⁹ nūero: s; nūc est ita q; i oib⁹ sciētij discurs. rēti p; q; subalternata tātū addit supia alteri⁹ subm accñtalē dñam. ita ē cōiter i oib⁹ bus sciētij: q; magi subalternate addūt differeñtiā accñtalē q; eēntialē. vñ ois subalternata duab⁹ subalternat hñ duo q; i ei⁹ subo icludūt: vt p; de musica respectu nāl et ar⁹. g; sic hñ cū hñ eos subz aliaz addūt accñtales rōnes: z p; meā positioēz addūt eēntiale aliqd: puta hñc qditatē sup qditatē magi seqt subalternatio p illos q; p me. Cūte si sola hec p;deret quidditates tūc.

Ex Hoc pcedūt sine ar⁹. q; vt p; s; cui p se iest aliq passio illd s; b rōne ei⁹ p;derabit a metaphico q; p;derat passioēz oēm i se a. i. q; tū a. g; z qdlibet i q; tū p se a. seqt q; nulla oino sit passio: nec p⁹. nec posterior q; ali. cui subo p se iest qñ metaphico cōgscat illd subm s; b rōne illi⁹ passiois. igit n̄ restāt aliq cōgscēda alijs: nisi accñtia p accñs: q; nulli p se iūt si tñ aliq sūt talia maxie pponāqad scdm modū p se pūē. 4. modōs. p; pū hñ Dōzphirū. Saltē nullū est accñs p accñs respectu ent: vt pcedūt: q; diffinit qdlibet i fer⁹. igit ens cōgscē hñ s; b rōne cuiuslibet accñtū oino: z ita vt dicūt n̄ caret passioib⁹. vt p;derat a metaphico. vñ vñq; erit: sed nulla passio remanet p;derāda alijs: imo nec vt videtur aliqd accñs p accñs. g; metaphica est omnis scientia.

CSola hñ demōstrat pñā passioēz d oib⁹ qdditatib⁹. q; p⁹ passio iest qdditati sue p se z immediate sine aliq accñte: q; nisi fictūc nō eēt pñā: s; alie scie p;derāt suba subac cidētalib⁹ rōnib⁹. g; nō cōsiderāt p se pñas passioēz: sed sp; p;derās posteriores p sup ponit pñā eē. g; nulla scia p;derās demōstrat pñā passionē in eē: s; p supponit ipaz demōstrari in alia: sed pclusio vbi demōstrat p⁹ passio ē pncipiū in inferiori scia vbi demōstrat posterior: s; hñ ē p dñio scie subalternantis: et subalternate. g; oēs scie alie subalternate sūt metaphice: s; hñ positioēz meā. si hic qdditas eēt p se subm nālta cūz hñat p se pñā passioēz istā posset dñfare Cū pñū pncipale. s. textū Arist. dico q; solū itelligit q; nulla alia scia p;deret ens sue qd i cōi nisi hñ Cū aliud dñm q; Ar. p⁹

posterior: vbi ppat demōstratōēz vñem pñiculari dic in epylōgo q; demōstratio vñis fac magi scire q; pñiculari. Cū hoc n̄ ē ad pñm Cū cōclio. n. s. l; i pñobē de vñtate pñositū tñōis pñe opionis: nō tñ de cognitiōē pñiculari: vt pñise accipit pñra cognitiōēz vñis Cū deo aliter d; q; licz meli⁹ est cognoscē in pñiculari put pñulare icludit vñe: q; in vñ tñ: tñ vbi particulare nō icludit vñi uersale nō est melius.

CSicut hñ a Dio⁹. q; eē est nobilissima pfectio dei: q; verū est pñise sumtū: tñ vt alia icludunt ipam: z aliqd vñtra nobiliora sūt Cū alia nñsio l; aliquō cognitiō pñiclar sit pñecior i se pñise sūpra: tñ cognitiō vñis de pñio cōgscibili ē certior hñ pñositioēz: q; cognitiō pñiculari de suo cōgscibili: q; pñ vñe cōgnoscit in q; tū ē cōgscibile q; pñiclarē Cū aliud n̄ ē sile de potētijs z hñb⁹. q; ex q; supior potētia hñ maiorē vñtū: z si habz spēs pluriū pōt illa plura cognoscere: sed hñ nō ē rō cōgscēdi nisi rēpñtādo rē: s; potētia n̄ tñ hñ maiorē vñtū: s; pōt recipe alias spēs. Cū potētia est potēs: z p supiora ē circa cōi obz: z qdlibz sub ipō ē potēs: s; p hñū ē demōstrat ad oīm nō o; si sit demōstrat ad supi⁹. z ad i fer⁹: id ē sūcepti uū coloris: z hñus coloris cuiuslibz: nō tñ si color i format: z quilibet color i format. Cū aut hñū vñ nō cognoscāt q; sūt hñ i ferioris pñat: q; ptingit scire i vñ: z i gñra re i pñiclar: hñ nō ptingeret si hñ vñis esset rēpñtatiū illoz pñiclarū. Cū aliud p pñraria op. q; eiūs dē ē pñiderat gen⁹ z spēs dico q; ē falsa: l; in aliqb⁹ est eadē scia. hoc est: q; hñ eandē rōnem: sed hic z alibi vbi nō ē eadē rō nō ē hñ vñ. Cū dico simplr q; sunt diuerse scie: nō tñ dispates: sed ordinate. Cū dici pōt q; scia de binario: si binari us haberet multas passiones tradere par tim in arismetica: z pñm in alia.

Fere autēz z difficillima sunt hoibus ad cognoscendū que maxime sunt vñia. Quā a sensibus sūt remotissima. Q. d. Io.

Truz vñiora sint

nōb difficiliora ad cōgscēdū: Q.

- T.c.2.** nō. pmo phisicorū. inata ē nob via pcedē ex notiorib⁹ nob: z itēdit ibi: vt patz p lute rā q vniuersaliora sūt nob magi nota: sin glaria min⁹ nota. Itē pfusa z idistincta sūt nob magis nota ibidē: z ibidē silr. totū est magis notū nob qz ptes. vniuersale ē toni.
- S.c.3** Itē illa cit⁹ occurrunt intellectui: qz sin glaria cit⁹ occurrūt sensui: s; singlaria ma gis vniuersaliū cit⁹ sentui. s; z illa vniuer saliora p⁹ intelligūt. pbatio mior p Aluicē. z i pmo phisicorū. pueri pmo appellāt oēs viros ptes zc. Similr pmo phisicorū nō sunt eadē magi nota nob z simplr: s; min⁹ vlia sunt notiora nature. s; nob min⁹ nota. Qz sint simplr min⁹ vlia nature magi nota pbatio: qz vniqzqz magi cognoscit p nāz qd est magis pfectū: z magis ens min⁹ vni uersale addit sup magis vniuersale aliqz pfectionē. Itē fm Aluicē. cōssima prima impfide ipmunt. s; pus cognoscūt: z sic d alijs fm ordinē. Itē si nō: tūc scia de eis eēt min⁹ certa: hoc ē pira vna rōnē sapiēt. Cōtra phs i littera. silr ppositiora sunt nob
- T.c.4.** magi nota qz simplicia: sic patz i pmo phy sicorū q totū qd est cōpositū ē nob notū qz ptes. Sed min⁹ vle pponit ex magis vli. s; zc. Itē. 6. topi⁹ diffinitū ē nob min⁹ no tū qz diffinitū: sed diffinitū sunt magis vlia qz diffinitū. Itē diffinitio ē p simplr pōra: vt hēf. 6. topicoz: s; talia sunt min⁹ nota nob. s; pōra sunt nobis min⁹ nota.
- T.c.5.** C Dicit q ē vle p p dicationē: z illud diffi nit in phiermenias. z pmo posterior: qd est vni i mltis: z de mltis. C Aliud ē vle p calitate: cui⁹ vtus se extēdit ad plures effe ct⁹: sic cā pma q est tū singlari nec p dicit d plurib⁹ singlari b⁹. C Scdō mō itelligēdo magis vniuersale calitate ē min⁹ nob notū qz min⁹ vniuersale calitate: qz magis vni uersale est pfectū: z pfectiora sunt min⁹ sen sibilis: sicut patz de itelligētis z a mā sepa tis: s; cāe vniuersaliores sunt min⁹ sensibi les. s; nob min⁹ note. C De vniuersali p p dicationē: aut cōpat ad singlāre simplr: aut vle magis ad vle min⁹: sicut gen⁹ ad spēm. de pmo vniuersali pmo distinguēdū ē de cognitiōe pnt cōis est ad cognitiōē sensi tiuā z itellectiuā q dī cognitio i gñe: z tūc singlāre simplr ē notū nob qz vniuersale: qz illud ē notū nob: qd est notū cognitīe

pma i nob. h est sensitiua. Si aut nō cōpet qntū ad cognitiōē in gñe: sed ad vnā: tūc quātū ad sensitiuā singlāre ē magis notū nob. Si at qntū ad itellectiuā: tūc fm illos q ponūt singulare nō itelligi nisi p accis posteri⁹ itelligere: qz p accides posteri⁹ ē p se: vt dicit. p. 2. phisicorū. Si aut alia opi nio sit vā: qd p se itelligit: tūc eēt qd. z pōt dici q singulare magis: qz clusio nō cōg scit nisi p pncipia que sunt magis nota fm phm. z fm eū pncipia accipiūt p iductiōē iductio aut ex singlari b⁹. Si aut cōpat ma gis vniuersale ad min⁹ vniuersale: vt quā do vtrumqz est simpliciter vniuersale: aut ambo cōparant ad itellectū: aut singlaria eoz cōparant adinuicē. si scdō modo nob bis notius est singulare magis vniuersa lis: qz singulare minus vliis. Si vniuersa le vtrumqz comparet ad itellectum: tūc vel est loquēdū de superiori: vt est quid dam indistinctūz confuse cōtinens plura. isto modo est magis notum nobis. Et hoc pbant tres pme rationes. C Si aut accipit magis vniuersale: vt sit distinctū quoddā diffinitens: tūc diffinitū est magis notū: cognitiōe tamē indistincta: qz pus cognos cit diffinitū indistincte qz diffinitē. C Ad oēs auctoritates. p tres pbāt q magi vle cōparatū ad min⁹ vle: z fm cognitiōē itel lectiuā in quātū i distincte magis vniuersa le pnt et min⁹: est magis notū nobis. ma gis s; vlia sunt pus nota. C Ad duo signa ddm qz pbāt q singlaria magis vliis sin gularib⁹ min⁹ vniuersalis cit⁹ cognoscūt: z hoc fm cognitiōē sensitiuā. z silr vniuer salia eoz cōrri dētia citius cognoscunt et itelligiunt. C Ad aliud. cōssima pma im p fide zc. C cludit q magis vle est magis notū in qntū idistincte pnt et min⁹ vle. igif zc. C Ad argumentū in oppositū: itelligē dum est de causis vniuersalib⁹ p causalita tē. C Ad aliud de simp⁹ pcedit q vniuer salius fm q diffinitē. Aliter pōt negari p positio: qz mā est simplicior qz cōpositū: et tū nō pfectior. vñ aliqua pposita sunt pfe ctiora simplicib⁹. alia nō. C Ad aliud itel ligat: vt diffinitē. similr illud de. 6. topico rū. q diffinitū sunt nobis notiora: verū est in qntū diffinitū. C Cōtra. illud qd dī magis vle causalitate est min⁹ notū nobis.

T.c.66.

p° poste.
T.c.5.

T.c.i. qd sit falsum pbatio. scdo huius in foribus
qd delinquit: ubi ex intentione huius qd principia
scie priora sunt nobis facillime nota. qd cāe
vniuersalissime sunt nobis note magis. p
batio pñe. qd principia vniuersalissima di
cūt ppter qd respectu pclusionū plurima
rū: sed illud qd dicit ppter qd dicit cām. qd
vniuersalissimū pncipiū cāz vniuersalissi
mā: sed causa vniuersalissima est cā pluriū
effectūū. eo. n. qd est vniuersalissimū pnci
piū se ad plura in virtute extēdit. **Clō.**
tra aliud. si singulare simplr est magis no
tū. qd est ppingus illi singlari est nobis
notius scdm illud terij topicoz. qd est p
pinqui simplr tali magis est tale: sed hoc
est vniuersale min⁹. qd est magis notū nob.
cui⁹ oppositū pbat. **Clō.** tra aliud. ver⁹
est qd cognitio sensitua a liq modo pcedit
intellectuā tanqz causa sine qua nō: s; hoc ē
in gnāde scie. nō tñ in pfectiōe: qz itelle
ctus est virtus pfectior: tunc sic. virtus pfe
ctior iten sius: et magis cognoscit qz impfe
ctior. itellect⁹ est pfectior. qd. hoc etiā dīc
phs qd artifex certū cognoscit: qz cām: exp
tus nō: sensus qd cū nescit ppter qd. qd min⁹
pfecte cognoscit. **Clō.** tra aliud. pncipia illa
nō habēt cās vniuersales p terminis: sed
habēt terminos cōmissimos fm pñcationēz:
tunc ad formā: sicut vniuersalis passio hēt
vniuersale subiectū: sic vniuersalior vli⁹:
tūc fm hoc vltē pñdicabile magis dicit ppter
qd qd minus: nō tñ sic qd dicat cām essendi
minus. **Sic** hic de pncipijs demonstra
tiōis. **Clō.** tra aliud dico qd regula illa sumit
a. 3. topicoz in elī. **Clō.** tra aliud dico qd itelligēda
est si sit ppingus illi in eo qd talis ē. singu
lare aut est magis notū nob: qz est sensibi
le. illud qd ē ppingus in sensibilitate sin
gulari illud est nobis magis notū: sed in
hoc magis vniuersale ppingus est qz mi
nus. **Clō.** tra aliud tñ qd nō loquor qd aliqd
vniuersale sit sensibile pñte: put tñ habēt
esse in suppositū vnū est magis sensibile qd
aliud. **Clō.** tra aliud. verū est qd itellect⁹ pfe
ctus et verū cognoscit siue certū qz sensus:
tñ cū hoc stat qd sensibilia sunt pñra nobis
nota et facilius: qz facili⁹ est illa cognoscere
que ducunt in cognitioem alioz. **Clō.** tra.
videt qd nō pōt dici notius: qz not⁹ sonat
impfectionē. **Clō.** tra aliud dico qd est notius

fm pñtionē cognoscētis ad cognoscēdi
le: nō aut fm pñtionē cognitionis in se.
Exemplū. oculus infirmus fm pñtionē
cognoscit magis cādēlā qz aquila solē fm
pñtionē vlt⁹ vtriusqz: sed aquila pfe
ctius. sic hic. **Clō.** tra in littera. vniūquodqz
tunc est pfectū qd pōt generare sibi simile.
Clō. tra. tunc deus alii deum. **Clō.** tra. dicat
qd nō est facibilis. **Clō.** tra. angelus est fa
cibilis: et tñ nō pōt. Dico qd fallit quando
aliqd ita pfectū est: qd regit causam equo
cāz: et hoc est ppter pñtionē: et sīr adhuc
in vniūctis deficit qd ibi non est potentia
actiua lapidis. n. durus nō pōt sibi generare
simile: qz tñ hēt potētiā passiua ad resistē
dum. durū. n. est qd resistit impellētis: nō
habet pncipiū agendi qualitatis actiue.
Clō. tra. ad pñtionē licet sequat quādo pōt
est pfectū: tñ falsa est: pfectū est. qd pōt. **Clō.** tra.
ta qd in littera dicit singulariū cognitio est
maxime pñra sensui: hoc dīc: qz tantū est
sensus: et nō dicit ppter intentionē actus: qz
itellectus pōt in illa pfectū et in alia. **Clō.** tra.
vniū argumentū dimissū: qd ista scia esset
minus certa. dico. si cōcludit vniūctiōem:
nō cōcludit qd sit in certa in se: sed sicut vni
uersalissima sunt difficillima: eo modo et
scia de illis est difficillima: sed ille cause p
me sunt difficiles nob: sic et scia. **Clō.** tra.
hic dicit qd hec scia est p cām. dicit enim qd
pncipia et cause qñrunt nob: qd nō sunt note
et. **Clō.** tra. verū est qd nō sunt nota nobis qñta:
tamen in se sunt nota et.

**Quare sic se videt habere
vt puerbiallyter dicimus: in fo
ribus quis delinquet. T.c.i.
Libri. ij. metaphis. Qd. i.**

Trū prima

pncipia pñra que sūt
de quolibet affirmatiō
vel negatiō: et oē totū ē
maius sua pte: et huius
modi sūt nobis nālter
cognita: qd sic cōmenta
tor pñro metaphisice cōmēto pñro super
illud: nullus ignorat locū tanue in domo.
dicit qd pñra pncipia sunt nobis naturalit

cognita in quodlibet genere entiu. Item sunt cognita a nobis no p iuentioez: nec p doctrina. q nātr: qz non sunt plures modi cognoscēdi. pbatio assūpti. qz oē cognituz p doctrinā vel p iuentioez cognoscit p aliud pū notū. pmo p osterior. sed pū pncipis nihil est prius. Ad oppositū pbs. 3. de aia. aia de se est sicut qdā tabula rasa vlnuda i qua nihil depingit. qm se: z p nāz suā nō hēt aliquā cognitiōez. Dicendū q nō habet aliquā cognitiōez naturalē secundū naturā suā: neqz simpliciu neqz cōplexorū: qz oīs nra cognitio ortū habet ex sensu. p enī mouet sensus ab aliq simplici nō cōplexo. z a sensu moto mouet itellectus: z itelligit simplicia: qd est pū act⁹ itellectus. deinde post apphēsiōez simpliciu sequit alī act⁹ q est pponere simplicia adinuicē. post illā aut pponem hēt itellectus ex lumie naturali q assentiāt illi veritati cōplexorū si illud cōplexus sit pncipiū pū. Ad cōmētatorē ddm q p tanto dicunt nobis naturalī nota siue cognita: qz pfecta cōpositione simpliciu terminorū ita tim ex lumie naturali itellectus acquiescit vel adheret illi veritati: tamē cognitio terminorū acquiritur ex sensibilibus. z ite in itellectus dicitur habitus principiorū: quo adheret primis principiis. Ad aliud. cognitio principiorū quantum ad simplicia acquiritur ex sensibilibus. Et ad illud qd assumitur q non acquiritur per inuentionem: nec per doctrinam. Dicendū q illa diuidunt acquisitionez scientie que est per prius notum: non itellectus qui est habitus principiorū. Contra responsonem. ad primum. si homo ex lumine naturali assentit veritati principiorū. tunc omnes homines eq̄lter assentirent: quia qd consequitur hominem vel itellectus nostrum hū naturam suam. illud equaliter reperitur in omnibus habentibus itellectum: qd est contra cōmētatorē super tertio pphicorū in principio. vbi dicit q aliqui ppter consuetudinē negauerunt prima pncipia: et exemplificat de xpianis qui negant illud principium de nihilo nihū sit. Ad hoc dicendū q ratio illa pcedit de principiis simpliciter primis: cuiusmodi sunt. impossibile est idem simul

esse z nō esse: z omne totum est maius sua parte: z huiusmodi circa que impossibile est errare sū philosophū in. 4. huius. nō aut procedit de principiis que possunt esse cōclusiones respectu principiorū primorum. talibus enim potest vnus homo assentire magis qz alius inquantū assentire talibus subest imperio voluntatis vī cōnexiōe istorū ad prima pncipia. Cū dic ponuntur multa dubia. primū si ille assensus sit alius actus itellectus qz apprehensio. Auicē. n. in principio logice siue videt sumere pro eodē assensum: z scire. Scdm si ille assensus sit ab itellectu agente est qui ponitur lumen intellectuale. Tertū si adhesionis cōclusionis formale principiu sit idem qd adhesionis principii. 4. vtrū habitus principii: qui dicitur itellectus sit principium per se apprehensionis vel adhesionis. 5. quomodo adhesio est naturalis. z nō apprehensio: cum adhesio presupponit apprehensionē. 6. an cōponere differat ab apprehensione complexi: et an simul sit: z an simu cum ipso sit apprehensio simplicius: vt sit circa principiu simul sint qninqz actus. s. due apprehēsiōes simplicius cōpositio apprehensio cōplexi: z adhesio. quere alibi hec. 7. si itellectus est assentire z dissentire: quare nō delectari z tristari. 8. quare simplicius est tantū apprehensio: z nō assentit eis: nec dissentit. ex hoc forte patet quō est verū in cōpositione et diuisione. et nō in simplicib⁹.

Forſan autem z difficultate duobus modis existente non in rebus: sed in nobis est eius causa. T.c.I. Questio. II.

Artā hoc que

ritur. 2. vtrū difficultas cognoscēdi res sit ex pte itellectus nostri cognoscentis v ex pte rerū. pbatio. res sunt cognoscibiles inquantū sunt in actu: z certe in se z determinate ex. 9. huius. cap. vltimo. sed multe sunt res de se potētales: vt materia. in certe vt motus et tempus: indeterminate:

T.c.I.
T.c.IA.

in pbe.

T.c.8.

4. 40

adq. m

4. 40

T.c.2

et seqn.

vt infinitū. ergo difficultas itelligendi ta-
les res est ex parte rerū: nō ex parte itelle-
ctus nostri. Cōfirmat ista ratio p. cōmē-
tatorē primo metaphisice sūm translationē
suā. cōmento primo. qui dicit q. difficultas
itelligēdi formas materiales ē ex pte ipaz
formaz: nō ex pte nostra. Cūq. qñ mate-
ria est sūme disposita ad susceptōez forme;
nō est difficultas ex pte materie recipiēdi
formā: sicut patz de lumine in medio. quia
n. mediū est sūme dispositū quantū est de
se. ideo difficultas nō est ex pte mediū reci-
piēdi formā. sed itellect^o est de se summe
dispositus ad cognoscendū res: qz ibi nō
est nisi sola pūatio cognitōis. nō. n. est ibi
aliqd cōtrariū cognitōi rez: qz si sic in pte
itellectiua possit ē alteratio: qd negat. p.

T.c.20. 7°. phisicor. Cūtem difficultas nō est ex
pte itellect^o cogiscēdi l' itelligēdi excellētia
T.c.7. itelligibilia: sic ex pte sēsus sēnēdi excellē-
67.7.98. tia sensibilia: quia itellect^o nō corrumpit
2. de aia ex excellēti itelligibili: s; habilitat ad itel-
T.c.133. ligendū qz nō est virtus organica ex. 3°. de
T.c.1. aia: sēsus vō corrūpī ex excellētia sen-
sibilis: qz est virt^o organica g. zc. Cū op-
positū est. p. in secūdo huius. caplo pmo.
nō est in rebus difficultatis causa: s; in no-
bis: sicut nicticoracū oculi ad lumen diei
zc. sic anime nostre intellectus ad ea que
sunt manifestissima nature

Sicut. n. nocticoracū oculi ad
lucē diei se se hñt: sic et aie nre
itellect^o ad ea q sūt oim nature
māifestissima. T.c. I. Q. d. III

Artahoc que

rit. 3°. viz sube imāles pos-
sint itelligi a nobis sū suas
qdditates: z hoc ab itellectu
nro pūcto corpoz: qz sic qz dic cōmētator
hic b. s. exēplū Arist. nō demonstrat res ab-
stractas itelligere nō ēē impossibile: sic in-
spicere solē est ipole vespti^m. qz si ita esset
ociose egisset nā: qz feciss; qd in se nālī est
itellectū nō itellectū ab alio: sicut si fecisset
solē nō pphēsi ab aliq visu. Cū itellect^o
nī nihil itelligit nisi s; rōne imāl. 3. d. aia.
g. maxie itelligit simplr imālia: qz vbi est
rō formalis obiecti: illud est apphensibile

a potētia. pbatio autis: qz nō o3 ponē actio-
nē itellect^o agēis: nisi ad b: vt obiectū ma-
teriale fiat aliq mō imāle vt aptū natuz sit
mouere itellectū possibile. Cūte cōmē. 3. p. mēto.
3°. 7. 35. d. aia recitat opintonē Anēpace ad b tale:
itellect^o potest abstrahē formale a mālī: et
sic qdditatē mālī sube a singlarib^o. si at in
qdditate sic abstracta remanet aliqd mālē;
adhuc pōt itellect^o abstrahē formale a mālī:
li: z sic sp. g. tadē deueniet ad qdditatē sim-
plī imāles: et hāc cogiscet: qz hāc abstraxit
a singlarib^o. g. zc. Cūte mīta demonstratur
a phis de substātijs separatis: puta in. 12°.
hui^o de deo qz sit sempiternū: qz mouet sic
appetibile nō motū: qd ē vita: qz sp actu in-
telligit: qz seipm itelligitāq; pūm obiectū
zc. ibi z alib: z ibi de numero itelligētiāz
iuxta nūez orbū qz mouēt. d. subo aut de
mōstratōis o3 pcoiscere qd est. ex p^o poste-
rior. g. qdditates oim istoz coguerūt phi.
Cūppositū vī l' iuta: sic ocl's vespti^m ad
lucē solis vel diei. ita anime nostre itelle-
ctus ad ea que sunt manifestissima in natura
huiusmodi sunt substātie separate: s; pūm
est impossibile. ergo z secundum.

Cūte de itelli^o dei vel non: regre post in
qstione de cognitōe infiniti. Cūte plus di-
stat itelligibile icreatū ab itellectu creato
qz itelligibile creatū a sensu: sed tale itelli-
gibile non pōt apphēdi a sensu. g. multo-
minus itelligibile icreatū ab itellectu.
Cū n^o. verū est in esse nō in cognoscibili-
tate: nec i pportione obiecti. Cūte potētia
passiua nō se extēdit nisi ad ea ad que se ex-
tendit actiua eiusdē generis. igit nec itelle-
ctus possibilis ad aliq: nisi ad ea ad que se
extendit itellect^o agens: vt faciat ea itelligi-
bilia. talia sunt fantasiabilia. Cū n^o. qz ma-
ior est falsa de potētia actiua que tantū est
vniū: z passiua pirarioz: vt patz. 12. hui^o.
cōmēto. 19. Cūlter rñdet qz itelligibilia
sunt p itellectū agētem inqū in ipoz: vt lu-
mine possūt suas spēs impmēre possibili:
sic itelligētie suū itelligibiles: qz possibi-
lis mptis reciperet nisi in lumie sibi pnatu-
rali. qz est itellect^o agēs. Cū sed illud nō sal-
uat itellectū agentēz habere actiōem circa
substātijs separatas siue itelligētiāz: s; cir-
ca itellectū possibile qz spēs eaz nō pōt re-
cipere nisi in tali lumie. Cūlter rñdet qz
itellectus possibilis in actu nō dī amplius

T.c.3°.
T.c.36.
T.c.39.
T.c.51.
T.c.48.

T.c.21.
T.c.1.

EA

EA

EA

EA

EA

passivus: et ut factus in actu circa effectum quem cognitione istorum. Certe arguitur quod si sic. hoc tunc naturaliter posset attingere ad beatitudinem. Certe ad hoc patet ex solutione que habet infra: quia beatitudo habet visionem que est intellectio: ut inmutua: non quicquidque. Contra hoc eiusdem potentie circa idem obiectum non est nisi una actio. ergo cognitio nostra nunc non differt ab illa visione spiritus: tunc quibus minus beati simus: tamen beati: quia etiam unus beatus minus clare deum videbit alio. probatur prima propositio: quia siue actio habeat spiritum ab agente: siue ab obiecto. si utriusque est idem: et actio erit eadem in specie.

E.c.11. Certe confirmatur ex 8. metaphisice. Certe ad hoc: quia illa visio differt specie ab hac cognitione: et cognitio fidei differt specie utraque istarum. Certe tunc ad primam propositionem dicitur quod vera est quoniam utrumque est idem non tamen subiecto sed secundum quod agit: et secundum quod est obiectum: et eodem modo se habentia invicem erit una actio specie. Exemplum. aqua in frigidat et humectat: sol stringit lutum et non glaciem: ignis lignum prope positum comburit: et non remotum: sed tamen calefacit: in cognitionibus etiam est variatio propter organum omnino indispotum: ut febricitatis lingua. aliquantulum indispotum: ut oculi senis. bene dispositum: ut oculi hominis iuvenis: optime: ut oculi aagle. propter medium aliter videt oculus pauperem et aquam: aliter sol videt mane et meridiem propter medium vaporosum. propter lumen: aliter in lumine candelae: aliter in lumine solis vel radio. propter rationem cognoscendi aliter per spiritum propriam rectam vel reflexam. hec autem visio et illa habent diversam luminam: et diversam representativam obiecti.

TRA Certe ad hoc ostenditur: quia anima unita corpori non potest intelligere quidditates substantiarum separatarum propter duo. Primum est: quia sic coniuncta nihil intelligit nisi per abstractionem a fantasmatibus: substantie autem separate non faciunt fantasma: nec ex his que faciunt fantasma potest cognosci. ergo ex probatio prime propositionis dupliciter: tunc quod loco organo virtutis fantasmatice impeditur intellectus ab adiuncto cognita: et a specie cognita: hoc non videtur: nisi quia indiget fantasmatibus in utraque operatione: tunc quod dum volumus aliquid intelligere: formam vel dolum in quo illud inspicimus: et 3. de anima. dicitur fantasma ad intellectum: sicut sensibilia ad sensum. Contra propositio habet duas partes. prima patet cum fantasma sit motus factus a sensu secundum actum. 2. de anima. substantia

autem separare non sunt sensibiles. ergo etc. Contra propositio probatur dupliciter: tunc quia effectus qui non adequat potentiam cause non ducit in cognitionem quidditatis cause. substantie separate si cognoscunt per illa que faciunt fantasmata in nobis: tamen cognoscunt per huiusmodi effectus: quia si non sunt adequantes causam. ergo etc. Primum propositum patet: quia quidditas talis cause excedit talem effectum: tunc quia finit ad infinitum. nulla est proportio: ergo nec alicuius sensibilis ad quidditatem dei. Si ergo quidditas dei quod est prima causa efficiens non possit cognosci per effectum: multo magis nec alicuius sube separate quidditas. cum quolibet alia causa minus causet quam prima secundum proportionem primam de causis. Secundum principale: per ista positioem ponitur quod quidditas substantie materialis est proprium obiectum intellectus nostri possibilis. ergo nihil poterit per se intelligi a nobis: quod nec est talis quidditas nec cognoscibile per talem quidditatem. primum manifestum est de quidditate substantiarum materialium. secundum probatur ut prius per non adequationem et improportionem. primum hic assumptum ostenditur: quia obiectum proportionatur virtuti cuius est. intellectus autem est virtus existens in materia: tamen non operatur mediante organo. ergo obiectum eius erit aliquid extrinsecum in materia. non tamen cognoscitur in quantum extrinsecum in materia. talis est quidditas substantie materialis abstracta per intellectum agentem. Certe confirmatur hoc: quia nisi illud esset obiectum intellectus possibilis non videtur necessarium ponere actionem intellectus agentis circa obiectum intellectus possibilis. Certe non videtur quibusdam quod aliud possit convenientius poni obiectum.

Contra ista. primo contra positionem in se per quinque rationes. prima talis est. Omnes homines natura scire desiderant. primo metaphisice. ergo maxima scientiam maxime desiderabunt. Ita arguitur in eodem primo: maxima scientia est circa maxime sensibilia que sunt cause prime: et prima principia: quia per hec alia sciunt non econverso ibidem in primo: ergo scientia primarum causarum maxime naturaliter desiderabitur ab homine. desiderium naturale non est ad impossibile primo metaphisice: tunc enim esset frustra. ergo etc. Item. 10. ethicorum. probatur philosophis: quia felicitas hominis constituitur in speculatione veritatis: et concluditur in fine capituli quod sapiens erit utriusque felicitissimus: et secundum ipsum in 6. eiusdem sapientia

p. de aia

E.c.66.

2. de aia

E.c.153.

E.c.3.

E.c.16.

2. p. cap. 10.

cap. 8.

est circa altissimas causas. ergo in specula-
tione altissimarum causarum maxime consistit
felicitas hominis. ad felicitatem autem cum sit
finitis proprius hominis non est impossibile homi-
ni attingere. q. 2. huius dicitur quod nullus conabitur
ad terminum non futurum vel natura de-
dit sibi necessaria ad attingendum hunc fi-
nem: sicut proprium habet ex proprio. 50. et celi
et mundi de stellis. Ad istas duas responde-
tur quod possibile est hominem scire scientiam maxi-
me scibilem pro prima ratione: et specialiter altis-
simas causas per secundam: non tamen in hac vita:
sicut omnes desiderant beatitudinem secundum
Augustinum. 13. de trinitate. cap. 3. ad quam non pos-
sunt in hac vita perungere. Contra illa felici-
tas de qua loquitur philosophus in 10. ethicorum haberi
potest in hac vita. dicitur. n. quare erit utique felici-
tas speculatio quodammodo opus autem erit: et prosperi-
tate exteriori: et ordo corporis sanus esse: et cibum
et reliquum famulatum existere etc. Tertius est
homo non haberi nisi in vita ista. Item non est cer-
tum ex intentione philosophi quod posuerit aliquis
aliam vitam. quia in diuersis locis: et de anima.
2. 12. huius videtur loqui dubitative: scilicet certum est
secundum ipsum felicitatem esse finem hominis: et per primum pos-
sibiles attingi. ergo homo debet poni in aliquo
statu quem certum est ipsum certitudinaliter
posuisse. Item potentia inproportionabilis
alicui obiecto non potest per aliquem habitum sibi
adueniente cognoscere per se illud obiectum
ergo si potentia intellectiva anime coniuncte
sit inproportionabilis quod datur substantie se-
parate per nullum habitum quem recipiet cum eadem
manebit separata poterit fieri proportiona-
bilis. ergo intellectus separatus non cognoscet
substantias illas separatas. Probatio ma-
ioris. omnis habet receptibilis in aliqua
potentia: vel respicit per obiectum proprio obiec-
tum illi potentie si sufficit ad elicendum omnes
actus illi potentie in ratione primi principii for-
malis elicitive: aut aliquod particulare potentie
sub obiecto potentie: sicut patet de diuersis ha-
bitibus potentie intellective: sed nullus habitus
respicit per obiectum aliquod inproportionabile
potentie poterit recipi in tali potentia. Item
si intellectus separatus cognosceret aliquod obiectum
per se quod modo non potest cognoscere ut quod datur
tali substantiarum. ergo non erit eadem potentia
quod eiusdem potentie est idem obiectum. 2. de anima
Item contra positionem 3. sic philosophus in 2. huius

arguit sic. si fines essent infiniti: nullum esset agens
per intellectum. hec prima non valet nisi agens per
intellectum intenderet non solum primum finem:
sed omnes fines essentialiter ordinatos: si hec
propositio sumpta in argumento philosophi est vera
et nullum agens per intellectum intendit agere per
pter finem quem non cognoscit: ergo omne agens
per intellectum cognoscit non solum primum
finem: sed omnes fines essentialiter ordinatos
et ita ultimum. si ergo non possit illud cognosce-
re: non erit agens per intellectum quod est inconve-
niens philosopho. Item 4. sic in secundo huius arguit
sic. si cause essent infinite nihil esset cognosce-
re: et primum primum facit primo physicorum co-
tra anaxagoram. hec prima non valet nisi ad co-
gnitionem cuiuscunque oportet cognoscere
omnes causas eius. si si non attingat intelligere
primam causam quod est maxime causa cuiuscunque effe-
ctus: nullum effectum attingeret cognoscere.
Item 5. sic. veritas est conformitas rei
ad propriam mensuram: aut non est sine illa. si si
attingat cognoscere veritatem alicuius rei na-
turalis. possibile erit intelligere conformita-
tem illius rei ad propriam mensuram. Ista men-
sura est ydea in mente divina. proportionem
autem ad hanc ydeam non pervenit intelligere nisi
hac intellecta: cum relatio non intelligat absque
termino. si si aliquis veritas est a nobis intelli-
gibilis: per primum et ydeam. Contrafirmat per Augustinum.
83. questionum. q. 46. non est verisimile: aut nul-
los sapientes vocavit ante platonem: aut res quas
plato ydeas vocavit non intellexisse: si quidem
in eis tanta vis constituitur: ut nisi illis intelle-
ctis sapienter esse non possit secundum priorem positio-
nem. Respondet ad argumenta facta in contra-
rium principalia: et ad ista 5. Ad primum principia-
le dicitur quod in argumento cometa. est duplex
defectus. primo est fallacia primum non. n. sequi
si natura fecisset eas immortales a nobis: si non ab
aliquo: sed destruit animas. est etiam alius defectus
frustra enim dicitur quod ad finem ordinat: et ad ipsum
non potest attingere: sicut habet 2. physicorum
cap. de casu et fortuna. sed sube separate secundum
intelligibilitatem suam non ordinantur ad intel-
lectionem nostram: ut ad finem. ergo non sunt fru-
stra intelligibiles: sed a nobis non possunt in-
telligi. Exemplum. sol non est frustra visibilis
si non possit videre a vesperis. Item dicitur quod in-
tentio cometarum non est: quod substantie iste
non sint nobis cognoscibiles quantum est ex parte

T. c. 13.
T. c. 35.

T. c. 62.

earz: hoc pbat ratio sua: quia natura se-
cisset eas intelligibiles quantum est ex parte earz
et in nobis non intelligibiles quantum est ex
parte sui. ergo frustra. Contra hoc est ista
comentatio. prius alelgata: non impossibile
nobis est. sicut impossibile est vesperum vi-
dere solem: sed non est impossibile ei quan-
tum est ex parte solis sed quantum est ex parte sui. ergo
ex alia parte non est impossibile nobis ex parte
nostra. aliogeni similiter impossibile hinc et in-
de. Item est adhuc fallacia prius: sicut prius
non enim sequitur non sunt intelligibiles quantum
ex parte sui a nobis: ergo non sunt intelli-
gibiles ab aliquo. Respondetur de frustra: quia
finitis earz est: ut quantum est ex parte sui sint
cogitabiles a nobis ad concludendum frustra
ostendere quod adhuc finem non possunt attingere.
ergo ostenditur. inferre quod natura se-
cisset eas frustra quod sunt intelligibiles quantum
est ex se nobis: in quod non possibiles intelli-
gi quantum est ex se a nobis: sed hoc est infer-
re per contradictionem de contradictione. quod non potest
fieri nisi per adiectum includat in premissis.
Ad secundum argumentum principale respondetur
quod non intelligit aliquid a nobis nisi sub ratione
imaterialis: hoc est primum non ut in materia:
quod tamen existit in materia: sicut dicitur positio
de obiecto intellectus nostri. Ad tertium
similiter unum modum abstractionis non est ab aliquo
intellecto in actu: sed tamen ab aliquo existen-
te in virtute fantastica. Contra: scilicet intel-
lectus resoluit causata in incausata: compositio-
ra in simpliciora. ut manifestum est de diffini-
tione et partibus diffinitionis. sic ergo abstra-
hit imateriale a materiali per resolutionem si
debeat dici abstractio. Respondetur id aliud
quod quantumque abstrahit illud quod est imateriale
in quod dicitur substantie sensibilis a mate-
riali abstractionis semper eiusdem speciei cum sin-
gularibus a quibus abstrahit. et per prius minus
devenit ad quod dicitur substantie imaterialis:
sed tamen ad quod dicitur substantie que est
in materia: non tamen primum ut est in mate-
ria. Ad quartum quod non demonstramus
aliqua de substantiis separatis: nisi quia
scilicet per effectus: et in tali demonstratione
non oportet subiectum esse precognitum quod
est: sed tantum in demonstratione propter quid.
Ad alias quod rationes contra positionem
respondet quod vel concludunt quod cognoscimus
de substantiis separatis quia sunt. vel inquan-

ti sunt cause istorum inferiorum: non autem pro-
pter quid: cum effectus deficient non sufficiat
ut per ipsum cognoscat quod est cause. Vel ali-
ter respondetur quod non cognoscimus de eis quod
non sunt: quod si non sunt aliqua istorum inferiorum
propter hoc quod nos cognoscimus ipsas esse
excellentes eas respectu horum. Contra istas
rationes simul. primo sic secundum primum 4. huius
ratio quam significat nomen est diffinitio. dif-
finitio exprimit quod est esse rei. ergo ubique
intelligimus rationem quam significat nomen
ubi possumus intelligere quod est res: ubique
ipponimus nomen ad significandum ubi possumus
intelligere rationem quam significat nomen
nullus enim significat per vocem quod non intel-
ligit: substantias autem separatas ipponimus no-
mine proprie significati ipsarum. ergo est. Altum
assumptum patet: quod de nullo sit vera illa quod de
deo affirmamus nisi de illa substantia separata
cui hoc nomen ipponit. Contra primum a respon-
sione sic. posterior. cap. 6. secundum expositionem
antiquorum. Item autem speculandum ubi
tractat philosophus de cognitione quod est: si est. dicit
quod quod cognoscit quod est: vel si est per se: tunc co-
gnoscit quod est: quod autem si est cognoscit per accidens
necesse est nullo modo se habere ad quod est: quia
neque quod est scimus: quasi dicat secundum cognitionem
per accidens: nec cognoscimus quod est: nec quod est
et subdit paulo post. quoniam quod est habemus
quod est facile habere: quod quod admodum habemus
quod est: scilicet habemus et ad quod est. ergo
cum de substantiis separatis cognoscimus si est:
non tamen per accidens: quia hoc non est cognoscere
quod est: sequitur quod de ipsis possumus cognos-
cere quod est: maxime de deo ubi virtus idem
est quod est. si est quod est. Item ultimo ca. 9. meta-
physice vult quod circa in compositionem non decipi.
Sed autem tota attingit et est scita: aut nihil
de illis attingit. et est ignorantia: non dece-
ptio. Item et inest immediate quod dicitur et dicitur.
ergo cum cognoscimus esse inesse quod dicitur.
ipsarum secundum ipsos: et non pungat intelligere com-
positionem nisi cognuit extremis: quod secundum primum
per philosophum in metas. ca. de verbo. Est signi-
ficat quodam compositionem quam sine compositum
non est intelligere. ergo sequitur de necessi-
tate quod cognoscimus quod dicitur ipsarum.
Item omni positione negativa. prior
est affirmativa. 2. per philosophum in metas. ca. ultimo. hoc enim
bonum non est malum est vera. quod hic affirma-
tiva prior est vera. scilicet bonum est bonum. Et

T. c. 18.

T. c. 8.

T. c. vlti-
mi.

I.c.16. phis. 4. huius. 1. ca. qd incipit. Amplius si contra dictione notior vtiq; erit dictio qz opposita negatio: ergo si cognoscat de angelo qd non est: oportet p cognoscere qd est. **C**Item pira primu fundamēti de fantasmatibus: tunc non esset intellectus superior potentia fantastica: qz haberet idem obiectu p mū et equalia pueniens. **C**Item aut intelligit opinio qz nihil intelligim? nisi cuius cognitionē accipim? a fantasmatibus: et tūc stat qz de substantijs separatīs possumus cognoscere qd sunt: sicut postea pbat: aut intelligit qz nihil intelligim? nisi cuius spēs sū se prius fuerit in fantasia: et tūc contra hoc sequitur qz nihil p se esset intelligibile nisi per se sensibile: qz nihil aliud facit p priā specie in fantasia: qd est contra eos. **C**Item multas qdditates rerū intelligit aia qz n faciūt spēs p piaz i fantasia: s. i. corporē: ut aia seipaz et potētiās aie: et scdas intentiones. Probauo p mū sū Boetii de hebdo. per se notum est sapiētibz i corporea nō esse in loco: nō aut oibus: qz terminant nō sunt notū oibus. pbatio secūdi. phis 2. de aia diffinit animā: qz nō esset nisi cognoscēdo qd est ipseus. **C**Ad qd posset dici qz nō diffinit p piaz: sed per subiectum. **C**Contra: aliqd ponit in diffinitōe eius scz qz est actus de huiusmodi qz non cadunt sub sensu nec faciūt spēm i virtute fantastica. **C**De potētijs p3 qz intellectus possibilis cognoscit se sicut alia. **C**Ad hoc dicif: qz verū est: qz p spēm alioz: nō p qdditatē. **C**Contra. quō intelligit intellectus agens qz nō recipit spēm. nec est in actu p aliquaz spēm receptā. **C**Item rīso dicit falsum: qz cognoscere intellectū possibile p spēm lapidis qz accidit sibi nō est cognoscere eū cū illa nūq; posset directe representare aliqd: nisi lapidē cuius est: sic cognoscere coruscū inquantū veniens solū cū veniētia accidat sibi: sequitur qz nō cognosco ipm simpliciter. **C**Item de habitibz p3 qz intellectus est hitus pncipioz quo pōt hō adherere p mīs pncipijs: etiāz pōt scire se adherere. **C**Item p sciam scit se cognoscere conclusio nē p cās. **C**Item p3 de acubus qz notior est dilectio qz ille qz diligit sū Augustinum. **C**Item reflexio fit per actū intellectus nō imaginabile. **C**Item August. ad nembrod

de eternitate: et similiter sup gen. 4. ca. 13. de intellectu de senarij: qre in tabulis: et de bñitudine qre. 13. de trinitate. 3. et de via qz debet se secernere a fantasmatibus: ut se intelligat. 10 d. art. 20. **C**Rū: debet se secernere in rōne intellecti vñ credat se fantasia. Similiter in rōne pncipij intelligedi pmo qz. s. fantasia nō ē pncipij intelligedi pmo aiam: qz tūc aia esset corpus: s. nō debet se secernere a fantasmatibus in rōne pncipij intelligedi ex pnti: et actu reflexo: vñ ibi dem dicit de fantasmatibus: hoc se putat esse sine quo se nō pōt cogitare. **C**Item etiam nō rīdet vbiq; ad August. de secernēdo et abstrahēdo a fantasmatibus: sicut etiā de intellectu de senarij et vñ que nō intelligunt sine fantasmatibus corporū: tñ intellectus secernit qz fantasmata nō sunt p se ulloz. vñ illa negatiue intelligit. sic de eternitate. Sicut qui dicit qz imagines corporū sūt causa deceptionis et erroris etc. **C**Intelligedi est si credat spirituale intelligendi esse pmo representati per ista vel idem illis. **C**Contra hoc videt manifestare. 25. s. se nō cogitaret p imaginabile figmentū: sed quādā iteriore vera pntia. nō em illi qd est seipsam representas. **C**Item de intentionibz sedis est hoc certū qz certissime diffiniunt. **C**De scda p pōit p opūione qz qdditas substantie materialis est p se obiectū: p3 qz hoc est falsum si obiectū sit illud pmo: sub rōne cui? oia intelligunt: qz pbatū est multa alia p se intelligi a nobis: et sū qdditatē suā: quoz nullū est qdditas substantie materialis. si autē accipit primū p eo qd pmo tpe intelligit: p3 qz hoc est falsum: sed illa prius intelligunt: que prius sentiunt: cuiusmodi sunt accidētia. **C**Item si quidditas substantie materialis esset p se et primū obiectum intellectus nostri: propter proportionē obiecti ad virtutem: cum intellectus angelus sū ipsos non sit virtus ut corpore: sequitur qz angelus non cognosceret qdditatē substantie materialis que est in materia. **C**Item tūc nō cognosceret intellectus nū qdditatē rose: rosa nō exiit: cū tal' qdditas nō sit tūc i mā. **C**Item Aue. p me taphyce. ca. 5. ens et res et huiusmodi sūt que pma impressione i primū in aia: qz nō sunt quidditates māles. **C**Item 7. huius

100.3

TRA

114.3
m

pbat p^h q^d substantia est prius cognitioe:
 hoc nō intelligit de p^mitate executiois: s^z
 dignitate: q^d s^c est p^hectissimū cognoscibi-
 le s^m ipm ibi. ergo substantia est maxime
 p^huū obiectū: loquitur aut ibi de substantia
 in cōi put est vnu decē generū: put p^h ex
 intēione eius in. 7. in p^hncipio. C^hte ali-
 qⁿ dicit Tho. v^{er} esse p^huū obiectū itel-
 lectus: eo q^d sic se habet ad intellectū: sicut
 bonū ad volūtātē. C^htem qⁿq^z ponit v^le
 esse obiectū: sicut in. 2°. de aia. singlāre dū
 sentit: v^le dū intelligit. C^hRūdeo: s^z v^le
 sit p^huū passio obiecti intellect^o nō tñ est
 obiectū: sicut nec visibile visus: sed color.
 C^hSed ad hoc aliter pōt dici q^d nec est ei^o
 p^huū passio: sed oēs auctoritates itelligū-
 tur: q^d in hoc excedit intellectus sensum. iō
 in hoc est differētia. C^hAd illud ergo de p-
 portione inter obm z potentia: dicendū
 q^d nō requiritur p^hortio in essentia: nec in
 modo essendi. Sed nec in natura: tūc ocu-
 lus corporalis corruptibilis quō videret so-
 lem icorruptibile: z q^{re} stella vel luna nō
 cognoscit: solem: z quō angelus cognoscit
 q^dditatē corporeā: z quō intellect^o noster
 q^dditatē nō existentē: s^z requirit p^hortio
 motui z mobilis. Si aut corpus pōt mo-
 uere intellectū: multo magis incorporeū
 C^hAd questionē dicendū q^d pōt cognosci
 a nobis: q^d 9. huius. ca. vltimo. ignozātia
 de illis nō est i nobis: vt cecitas: sed in nō
 habētibus intellectu: q^d si nihil cognoscit
 nisi cuius est sensus intelligibilis: accepta p-
 sensus nunq^z substantia naturalis cogno-
 sceret: q^d p^h sensum nō est alia noticia ante
 p^hsecrationē hostie z post. C^hItē si effect^o
 ducit i cognitionē cause: q^d cā. ergo magis
 cause magis. pbat. q^d magis depēdet ab il-
 la cū magis sit efficiēs q^z me^a: q^d de^o posset
 facere illd sine me^a causa: nec pōt esse sine
 efficiēte remoto cū nō possit fieri sine illo.
 C^hQ^utra. q^z spēs lapidis magis represen-
 tat deū q^z lapidē. C^hRū^o. arg^m. pcedit de
 cognitioe discursua q^z habet p^h hoc tñ: q^d
 est effectus: si aut est effectus: tūc species
 iam est principū cognitiois intuitue non
 discursue. Itē qⁿ arguit ab effectu ad cau-
 sam: in quo stat: nō in effectu: illud est p^h-
 ta causa: qua immediate intelligit cōclusio
 demonstratiois. C^hNotandū q^d in sensu est

vna cognitio intuitua. p^hmo p^huū: alia p-
 mo z p^h se p^huū p^h spēs: sed nō intuitua. v^li
 q^d corridet sua cognitio p^h acciōis: s^z p^h p^huari-
 tionem cognoscibilis p^h se. Exemplū de p-
 mo. visus videt colorē. De scdo. fantasia
 imaginat colorē. De tertio. visus videt te-
 nebrā. De quarto. fantasia imaginat tene-
 brā. 5^a cognitio fantasie p^huū est p^h cōposi-
 tionē speciez diuersoz sensibiliū: vt ima-
 ginando montē aureū. 6^a. cognitio est co-
 gnitio p^h acciōis alicuius: vt hois p^h figurā
 z colorē zc. In intellectu noticia visionis
 vel intuitua: que est p^hma cognitio non est
 in via possibilis: q^d nulla potētia referuās
 spēm: vel formale p^hncipiū cognoscēdi in
 absentia obiecti pōt sic cognoscere: q^d illa
 idem hēt p^hncipiū re p^hntē: z nō p^hntē: z co-
 gnitio ista intuitua ē tñ d^o re p^hntē z sub rati-
 one p^hntis. v^li si visus posset habere spēm
 in absentia obiecti nunq^z illa spēs esset p^h-
 cipiū intuitue cognoscēdi. C^hItē vt videt
 nunq^z cognitioe intuitua cognoscit imuta-
 bilitas alicui^o: q^{re} p^o. li. q. 4. ad 6^m. C^hSe-
 cūda cognitio ē acciōis sensibiliū solū q^d
 illa sola facit spēm i intellectu: nō aut sube-
 vt p^h supra p^h illā p^hntē. si nihil cognoscit zc.
 C^hTertia cognitio z q^uarta que idē sunt hic
 est p^huationū p^huū rerū intellectaz per
 spēs habitūū remouēdo quō cognoscunt
 intellectualiter p^huationes rerū sensibiliū.
 C^hQuinta cognitio est forte rerū separaz
 vel substantiarū q^z cognoscunt p^h b^o q^d mul-
 ta apphensa simul p^hcipiunt q^z nusq^z alibi
 oīa inueniuntur: sed p^hter hoc nulla essen-
 tia specifica alicuius cognoscit nisi in v^li
 z forte accidentali vel p^h se supiori. Sed es-
 sentie p^hrie se h^hnt in hac cognitioe. q^d sen-
 sibilia p^h acciōis in cognitione sensitiua. vbi
 ē sext^o gradus. C^hAd argu^m in op^m. sic ocu-
 lus zc. C^hRū^o. similitudo quo ad impossibi-
 litatē intelligit de noticia visionis: q^d alia
 nō p^hinet ad sensum: z forte noctua posset
 imaginari si deus daret sibi specie. Aliter
 posset dici q^d sicut oculus ad lumē solis q^d
 necessitate p^h totā suā virtutē agit. ita itel-
 lectus ad cognoscēdū illa s^m totā rōnem
 cognoscibilitatis. aliter nō tenet similitudo.
 Aliter dicat q^d intelligit de potētia recipiē-
 di p^huū spēs obiecti: p^h quā sit scda noticia
 z tūc impossibile v^li rōis ibi absolute s^m

T.c.60.

T.c.vlti.
mi.

statu recipiendi in spēs a sensibilibus. aliter intelligit de qnto gradu noticie intellectus qntu ad difficultate: nō quātum ad impossibilitate sū cōmēta. CAd argumēta pme opinionis piz quō intelligitur oia p abstractionē a fātasmatib⁹: qz nec ī tertiā nec ī quartā nec ī quintā nec ī sextā cognitionē veniret intellectus nisi scda esset pma. tñ multa nunqz intelligit pmo mō nec scdo modo. z ita nō abstracta a fantasmatibus: sed p abstractionē q cōscit alijs modis sequētib⁹. CAd aliud de lesione organi respōsio. nō est cā eqūtas obiectoz viriusqz potētie: sed cā est ordo nālis: sicut non intelligimus in somnis ppter qd zc. CAd illd de ydolo formato. bene vez est qz inde incipit cognitio: sed vltra pgressus ad n hntia ydola respuēs ydola. CAd illd Aui. metaphyce. 5. qz ens z res faciūt pma īmpfione ī aia: qd videt: qz pmo habitus potētie hēt p oio obm pmi potētie pmi habit⁹ metaphyce obm pmi est ens īquantū ens. 4. metaphyce. CItem nihl aliud est cōmune omī p se intelligibili nisi ens nisi forte alia pueribilia entī: ante q oia naturaliter pū est ens itelligibile: vt subm ante passioēs siue ppietates CContra: tūc ens hēt vnu pceptū: qz potētia pōt habere aliqū actū vnu. circa pmo pmi obiectū. CItem tūc nō esset formalis alia ratio obiecti intellectus z voluntatis quia ratio obiecti voluntatis est aliq ratio entis. q p se itelligibilis. CItē tūc oia eēt actu itelligibilia quecunqz sunt actu entia: z tunc supflueret itell⁹ agens. CItē tunc singularia eēt p se itelligibilia: sū corporalia: qd est contra Augu. 13. super gen. agens est nobilius patiēte. CItē tūc intellectus poss et naturali virtute ī cognitionē oīz entū: z cognitiōis cordis z futuroz ptingentū zc. CAd pmiū. euasio color est pmi obiectū visus: tñ circa colorem ī se nullū actū pōt visus habere: s3 semp circa singulare. CContra hoc est: qz visus nō cognoscitūz vls. CItē sic nec intellectus vnicō actu est alicuius equoci cognoscitūz sū logici: licet analogi sū metaphyci: sed tñ pmi inter illa ānotata. CContra illud est substātia. ergo illud facit ppiam spēm. qz aliogn non certissī

me cognoscere: qd est ptra illud qd pdictum est. Sū albedo nō intelligere īquantū albedo: sed īquantū est sube. Sū pmiū obiectū ponendū esset pmi ad qd oia alia attribuitur. aliogn vnde est vnitās potētie. ibi pcedē. si ens nō ē vniuocū. CItē. ppiā spēs sube est ī sensu vt de ferēte: nō vt pceptēte: vel subiectiue. nō obiectiue. CAd pmiū aliter dicit qz ens est vniū rōnis: vt tangit ī illa qstione. 4. hū. aliogn nō esset certū qz aliqd est ens z dū si substātia vel accēs. CAd scd⁹: idē est obm intellectus z volūtatis: qre ī. 6. qōne. 3. z ī. 9. q. 3. aliter ista rō intelligitur: sed nō est rō itelligibilis: nec sub qua aliqd p se intelligat. CAd quartū. pma cōclusio pceditur. Aug. exponit ī tabulis. CAd pleniorē igit solutionē ist⁹ qōnis est sciendū q. 4. sunt gradus ī cognitiōe sensitua. pmius est intuitiue cognitiōis q est de re pēnti: nō tñ p specīē: nec tñ sub rōne cognoscibilis: sed ī ppiā natura. Scds gradus est rei cognite p spēm ppiā ex se genitā. Tertius gradus est per spēm aliā factā a virtute cognitiua: z hoc ex speciebus aliquoz ppiis impressis sibi. oēs iste cognitiōes sunt p se. verbi gfa. de pmo gradu. visus videt colorē. de scdo. fantasia imaginat colorē visum: de tertio fantasia imaginat montē aureū: vel ex nigro debili: qd videt: imaginat nigerrimū. In istis cognitiōib⁹ est aliquo mō vlt z pculare: sicut piz pmo pphyce Aui. z cognitio ī vlt est adhuc cognitio p se maxie ī intellectu. CAltra hos gradus cognitiōis est cognitio p accēs: z hoc vel oppositū p remotionē: siue sub p accēs: sū alias qōnes de primo gradu. s. intuitiue cognitiōis an sit ī intellectu ī via dñbiū est. videt tñ qz sic: qz qeqd pfectiōis simplr est ī inferiori ponendū: videt ponendū ī superiorī. z pfectiōis simplr est ī cognitione sensitua: qz cognoscit aliqd īquantū ppiis est p essentiā. ergo huiusmodi cognitio videt h cōpetere intellectu. CS3 ptra nulla potētia retētiua speciei ī absentia obiecti cognoscit rem cognitiōe intuitua īquantū ppiis est p essentiā suā: s3 itellē retinet spēm si ponat. qz. pbatio maioris: qz species q cognoscit talis potētia vniūformiter

se habet ad ipsam re presente fm essentia
 z non presente. ergo zc. **C** Sed hoc argu-
 menti pbarer deum non videri in patria
 per speciem: que possit conservari in absen-
 tia obit: qz tunc nō esset visio neq; esse pos-
 set. Si vero teneat q intellect⁹ hic posset
 cognoscere intuitu. pōt dici q oēm actus
 distinctū sensus cōcomitat aliq actus in
 intellectus circa idem obm: z ista intellectio
 est visio: sed saltē fm pmiū gradū cognitio-
 nis: nulla suba sepata hā nobis cognosci-
 tur: nec scdo mō. qz oportet et q spēs illa
 imēdiate origiaret ab illo obō: qd nō fit:
 nullā. n. spēm recipimus nisi vel p sensus
 vel quā intellect⁹ facit ex receptis. 3°. etiā
 modo nō cognoscit: qz oportet et q ppas
 spēs haberem⁹ partiu illi⁹ pceptus cōpo-
 nit: nec iste tres intellectiōes ī piculari sunt de
 aliq nisi ab accitib⁹. 4° modo itelligit qd
 libet pceptiō ens in cōr: qd est h ens. i. sin-
 gulare ens. Sed vltra pceptū entis nihil
 spāluis itelligit de qdditate alicuius sube
 nō solū separe: s; nec mālīs: q. n. rōne suba
 mālīs subia accitibus posset multiplicare
 spēm ppriā sui cū spēbus accitū: pari ra-
 tione z suba imālīs cū spēbus suar actio-
 nū: nō em minus depēdet actio ab agente
 qz accidēs a subo: s; ipi enti pūgimus ac-
 cidētia positiua vel pūatiua q cognoscim⁹
 ex sensu: z facimus ex ente z multis talib⁹
 vnā descriptionē q tota nunq; iuenit nisi
 in tali spē: z pceptus talis descriptionis est
 pfectior pceptu quē habem⁹ de tali spē si-
 muliter. verbi grā: ex esse in aliquo loca-
 cōcipimus esse in alio: sicut accis in subo
 z eius oppositū vltērius p accis p nō esse
 in subo cōponim⁹: nō ens in subo est suba
 nihil tū aliud pcepim⁹: nisi ens vltra dimē-
 siones sentim⁹ ens nō in subo natū reci-
 pere dimē siones: z est pceptus corporis.
 nō natū recipe suba icorpea. ita q in oib⁹
 istis si qrit qd est illud qd est aptū uatū: vlt-
 cui puenit nō esse in subo: dicimus q est
 vni⁹ ens: q est aliqd: q ē res: nō habem⁹
 specialiorē pceptū de qdditate ei⁹: sed sic
 vltra amouendo oia corpibus ppria: z ex
 intellectiōe z volitione nra: qd expti sum⁹
 cū īmpfectiōe: abstrahēdo intellectiōē z
 volitionē in cōr z inte^o amotionē illius
 īmpfectiōis: attribuēdo illis positiue habe-

mus vnā descriptionē ex pūatiuis z posi-
 tiuis. vbi nihil est de qdditate descriptiui
 si ens: alia oia sunt pprietates essentie tal-
 Sic igit piz quō nulla suba itelligit p se
 nisi in vniuer salissimo pceptu. f. entis: per
 accis aut itelligitur in piculari: itelligē-
 do. f. pprietatē: vel multas pprietates illi
 soli cōueniētes. deus tñ aliq mō pfectius
 itelligit: vt videt omni alia suba. **C** Sed
 ptra pdicta arguit q suba a nobis p se in-
 itelligit: qz ita diffinimus subas: sicut acci-
 dētia p genera z dōias pprias. **C** Itēz quō
 itelligim⁹ accidētia vlia cū tñ singularia
 sentiamus? **C** Ad primū horū dicendū q
 de substantijs habem⁹ habiū vocales: sicut
 cecus natus sillogizat de colorib⁹: qz nec
 ipa genera itelligimus: nisi ens. **C** Ad 2^m
 dicendū q abstractio vlis a particulari fit
 virtute intellect⁹. z iō accitū vlia itellige-
 re possumus. **C** Itē ptra illud dictū supi⁹
 q dicebat q ille tres itellectiōes in puc-
 lari nō sunt de aliq nisi de accidētib⁹. **A**z:
 qz fm hoc videt seq q nunq; nāhter itel-
 ligeremus aliquā substantiā: nec etiā in pa-
 tria: nūc em est intellect⁹ capax: sicut tunc:
 qz est eadem potētia. nūc etiā est ipsa filr
 potēs gignē spēs: si tūc poterit. **C** Itē quō
 tūc itelliget ens: nūqd p spēs ppriā: stude.

Ad aliam questionē

riidet q cōmenta. vult q ex parte intelle-
 ctus nri est difficultas cognoscendi subas
 sepatas: nō ex pte earū. **I**n itellectiōe sube
 mālīs est ex pte rei: qz vnūqdq; cognoscit
 vel est cognoscibile fm q est in actu. illa
 ergo q nō sunt simplr in actu: hnt ex se dif-
 ficultatē vt cognoscā. **C** Dōtra. si sic. ergo
 erit cōparando istas res ad quēcūq; intel-
 lectū. pns est falsum respectu intellectus di-
 uini: pbatio pñe. da oppositū hui⁹. f. qz dif-
 ficultas cognoscēdi eas ex parte rei: nō re-
 spectu cuiuslibet intellectus: s; respectu ali-
 cuius. f. nri: tunc cū iste sube sint eadē ad-
 quēcūq; intellectū cōparant: seq q nō est
 difficultas ex pte ipar: sed ex pte intellect⁹
 nri cui cōparant. **C** Item nō est difficultas
 ex pte rei ī illo qd imēdiate psequit rē fm
 q res est: sed cognoscibilitas statim pseq
 ens fm q ens: qz p idem est ens: z cogno-
 scibile. ex 1°. huius. **C** Concedo igitur q **E. c. 4.**

in materialibus & imaterialibus difficultas cognoscendi ē ex parte intellectus nostri materialia autem nō sunt eque in actu; sicut imaterialia: ideo nō ita perfecte cognoscuntur cognitio que potest haberi de illis eque facilius habetur: sicut de imaterialibus: quia ita facilius mouet materiale intellectum sicut cognoscibilitate suam sicut imateriale: nō tamen eque intense mouet: sicut ignis paruus eque facilius calefacit sicut proportionem caloris sui: sicut maior ignis sicut proportionem caloris sui. Ad rationem quod vnu quodque cognoscit sicut quod in actu, vel in quantum ens, dico quod quia sunt imperfectiora in entitate, ideo nō habent ita perfectam cognitionem: tunc cognitio eis proportionata ita facilius est de eis ex parte earum: sicut de imaterialibus ex parte earum. Ad aliam rationem dicendum quod minor est falsa. Ad probationem dicendum quod nō est indispositio propter privatum: sicut oculus nocturnus nō habet privatum luminis solis: sed propter debilitatem virtutis sine in cognoscendo: et ita virtus est formale in cognoscendo. Ad aliud quod ratio probat quod nō sit difficultas: quia debilitas ita in cognoscendo propter organum: sed quia virtus debilis est in cognoscendo: sensus autem potest habere virtutis impedimentum.

Et manifestum est quod res habent principium et quod cause rerum entium non sunt infinite.

T.c.v. Questio. 4.

Arca hoc que

rit virum sit necesse ponere statum in omni genere causarum: nō. 8.º. phycor. mo-

tus nunquam incipit: et maxime circularis: et si hoc nec generatio incipit ex. 2.º. de generatione. ergo infinite generationes sunt: et quilibet generatio habet propriam causam efficientem proximam: et finem in maius in his que generant per propagationem. 8.º. omnes cause sunt infinite. Item quoniam inter aliquam extremam est distantia infinita possibile est ibi esse infinita media: sed inter primam efficientem et inter quodcumque aliud efficientem: et sic de alijs causis: formali et finali est infinita distantia. probatio prima. quanto aliquid

magis distat: tanto plura possunt esse media inter ipsa. ergo si infinitum: infinita possunt esse media. Item de materia vior potest maior. minor. ens in infinitum distat a nihilo ergo inter nihil et ens possunt esse infinite entitates potenciales: cuiusmodi est materia. In oppositum est probus in ista et probat de omni genere causarum quod sit status. 2.º. v. T.c.v.

Trum sit pro-

cedere in infinitum in effectibus. ita quod actualis sit infinitas: 2.º. sic videtur. omnis differentia alicuius generis

habet differentiam oppositam conducentem secum illud genus: sed finitum in actu est differentia quantitatis. ergo habet infinitum pro differentia sibi opposita: et in finitum in actu: non in potentia: quia differentie opposite non compatiuntur se: sed idem est finitum actu: et infinitum in potentia. ergo habet pro opposito infinitum in actu. Item. 6.º. topicor. Aristoteli. increpat diffinitionem linee recte: cuius mediu sup additur finibus: quia infinita: neque finem neque mediu habet: recta autem est linea. scilicet infinita. ergo nō repugnat linee recte infinitas. Item. 3.º. phycor. quanta magnitudine prungit esse in potentia: quanta prungit esse in actu: scilicet in potentia: quanta prungit esse in actu: 2.º. de anima. ignis crescit in infinitum appropinquat consumibilibus. Item. 6.º. nuu est divisibile in semper divisibilia. 6.º. phycor: sed numerus sequitur divisionem continuum ex. 3.º. phycor. 8.º. numerus est infinitus. Dicitur quod hoc est in potentia sic divisio. Contra hoc 2.º. de celo et mundo: quod impossibile est factu esse impossibile fieri. 8.º. si impossibile est continuum esse divisum in infinitum. ergo impossibile est dividi infinitum in potentia.

Item quod dicitur de numero quod est in potentia infinitus: quod actu. probatio. processus est quod infinitus in potentia: scilicet quilibet ipse data potest addi unitas: et causatur nova species. 8.º. species numerorum sunt infinite in potentia: scilicet quilibet species addit unitatem super aliam. 8.º. alia species que est in potentia habet in se infinitas unitates: scilicet 2.º. de generatione. omnium species que possibiles sunt idee earum sunt in deo actu: ergo habet actu ideam aliam licet speciei vel numeri habent unitates infinitas: scilicet omnes species cuius idee habent de 2.º. in actu ē

2.º. 4.

ca. 19.

T.c. 69.

T.c. 41.

T.c. 3.

T.c. 68.

2.º. prior.

T.c. 20.

2.º. 6.º. ph.

T.c. 62. et

2.º. de ge-

nera.

T.c. 94.

3.º. me.

T.c. 1. et in
fra.
T.c. 56. et
infra.

T.c.12. factibilis a deo in suo singulari. ergo aliq
T.c.41. spēs infinitas hīs unitates erit factibilis
extra deū. **Clōtra.** 3. pby. dicit pbs de nu
meris. q. ois numerus est numerabilis:
sed oīe nūerabile est ptransibile: z oīe
ptransibile est finitū. ergo zc.

**Intelligere vero non est
non statuentem. T.c.II**

**Sed si infinite essent plu
ralitate species causarū non
esset ita cognoscere.**

T.c.XIII Questio. 6.

Trum infinituz

possit cognosci a nobis? **Q.** sic.
deus est infinitus: z possumus
eū cognoscere: vt supra habitum est. **g.** zc.
C. Item cognitio est p oēs cās. **g.** p pma z q.
est infinita. **C.** Item infinitū diffinimus: z
passiōes de eo assignamus: z imponimus
nomē ad significandū illud. ergo ipm in
telligimus. **C.** Itē spēs oēs quorūcūq; ge
nerū sunt intelligibiles a nobis: qz diffini
biles: sed spēs nūerorū z figurarū sunt infi
nite: qz vltra quācūq; spēm datā ptingit ac
cipe altā i infinitū. z ita infinita q. vere sūt
spēs: licet nō existāt: sicut spēs rose est spēs
vera. rosa nō exīte. **g.** pnt cognosci. **C.** Itē z

T.c.76. 4. pbycorū. ca. de va. si duo corpa sūt sunt
T.c.11 z infinita. **g.** si due spēs itelligūt sūt: z in
et. 13. finitē qlibet est pnt cognoscēdi. **Clō.**

T.c.35. tra pbs. 2. huius dicit. si formales cāe eēt
2°. 11 infinite. nihil ptingeret scire: z idem dicit
p. pbycorū. tra anax. de pncipijs infi
nitis: tunc nihil esset cognoscibile. **C.** Itē z

T.c.34 cōmēta. h. si qs imaginatus fuerit lineam
infinitā nō intelligit eā. **Clōtra.** qd pōt
virtus inferior: pōt z superior. qd igit pōt
qs imaginari: pōt itelligere. **Clō.** hic est no
tandū in gūali qd dī p hoc nomē infinitū
pōt em infinitū accipi tripliciter: negatiue
pūatiue: z p rarie. p mū ptz. 3. pbycorū. pū
ctus est infinitus negatiue: sicut sonus in
uisibilis pūatiue. qz pūat finē in apto nato
finiri: z vocabulū h. sonat p rarie: qz ptz p
Boetii sup p dīcamēta. ca. de qūitate: vbi
pbus dicit: q. iest qūitau hīe p rariū: sic in

ficia p rariat iniusticie. iustus p rarie dī
qz hēt p rariū habitū ex actibus gñati: sic
infinitū negat finitū cū positiōe p rarij: si
cut finitū extensum sine terminis. z sic loq
pbus p rari p mētiō. z melissuz. p. pbycorū
illd infinitū p rarie dictū dupl pōt sumi:
vel q. sit in actu exis sine terminis: vel q. sit
tale in potētia: qd diffinit pbs. 3. pby. Infi
nitū est: cui⁹ quātitatē accipiētib⁹ semp est
aliquid extra accipe. ita q. qstūcūq; accipiat
sp. est aliquid extra. si eēt in negatiue vel pri
uatiue nō semp eēt aliquid extra accipe. In
finitū istis duob⁹ modis vltimus. 2. pnci
pali. z 3. semp z in quātitate molis vel vir
tutis. quātitas oīs pprie: vel metaphorice
est magnitudo: vel multitudo pprie vel
me^{ca}. **g.** oīs ifinitas talis est in magnitudine
vel multitudie ppria vel me^{ca}. **Clō.** De mul
titudine siue numero videndū est: q. ifini
tū negatiue nō inuenit in numeris: sed in
pncipio nūeri: nec pūatiue: q. nulla mul
tudo est: q. est apta nata terminari: z non
terminat. Infinitū p rarie in potētia ē in
numeris: qz nūerus sequitur diuisionē p r
nui. Infinitū etiā in actu est difficile vitare
videt. n. fm p m q. infinitū p rarie factū
est: sicut p. de aiabus hominū posita gñā
tione ppetua. Sūt p illud argumentū vl
timū pbs ad illā partē: z h. cōcedit Alu. z
Algacel eius sēctor. **C.** Sed videt q. hō
nō fuit ab eterno: licet mūd⁹ fuerit. **Clō.**
tra h. arguit. 2. pbycorū. nos sum⁹ qdāmō
finitis oīs: vt qd alia p infinitū tps sine fine
ad quē sunt: **C.** Sūt Aug⁹. de qōnib⁹ vete
ris testamēt. videt illud iprobare qstōe
33. vt qd ānua fecūditas sine homine zc.
Clōtra. tūc ifinita nūeralia pnt cōponi z
facē magnitudinē ifinitā. **C.** Rñsio nunq
magnitudo eēt maior toto ex cui⁹ diuio
ne resultat ille nūer⁹: qd totū fuit finitū.
Clō. De multitudie trāsumptiue dca: q. ē n
speciebus essentialiter ordinatis in omni
gūe sile est de duobus modis quo ad infi
nitū. n. negatiue z pūatiue: sed quo ad infi
nitū p rarie i potētia est dissimile: qz talis
nō pōt esse i diuersitate speciez. ita q. de⁹
possit facere in ifinitū spēm nobilitorē qdū
q. facta: qz tūc esset altgs gradus polis in
ten siue ifinitis i pfectiōe: z tūc esset creatu
ra polis simplr ifinita i essentia: z tūc il

T.c.25.
z infra.

T.c.63.

T.c.24.

2. c. 41. la filr effct deus. **Q.** multitudo in gene
re quantitatis nō possit esse actu infinita
patet. 3. physicorum. omnis numerus est
numerabilis. g. ptransibilis. g. 2c. **C.** ite im
possibile est oē p̄m̄ui eē diuisus actu i iñ
niti: qz aut i diuisibilis aut i idiuisibilia. si
scdo mō: tūc p̄ponit ex idiuisibilib⁹ cū re
soluat i illa. si p̄mo mō: pōt vlt̄a diuidi: et
ita nō ē diuisū i iñniti: s; nūer⁹ cātur ex di
uisiōe p̄m̄ui. g. nūer⁹ nō pōt eē actu iñnu⁹.

T.c.18. *¶* Q^{ue}z. 5.º. h.^o. c.de q^{ue}itate. mltitudo si fit fi
 nita nuer.^o g^o ois nuer.^o est mltitudo finita.
 T.c.2. *¶* Q^{ue}z. 10. h.^o. nuer.^o e mltitudo mensurata
 et 4. vno: s^{ed} p^{er}tra rōne iⁿ finiti e mēsurari a finito:
 T.c.19. sic pbat. 6.º. phy. q^{ue} iⁿ finiti nō pōt mēsurari
 a finito. ergo. nullus numer.^o pōt eē finit.
¶ Ad rōnes iⁿ oppositu supponēdo: q^{ue} ar
 gumēta iā facta pcludāt. Ad ill^{ud} de aiab
 dōm q^{ue} iⁿ asserit alicubi formā aliquid: nec
 etiā iⁿtellectuā manere post separationē. vñ

tñ nō ē sīl facibile extra: s; tñ pē post pte.
 Cōtra rñsōem istaz. si nuer⁹ pōt fieri sic.
 aliqui erūt iste vnitates. sīl extra deū: z tūc
 nuer⁹ aliqn actu īfīnū⁹. Sī nō. g iste nuer⁹
 nunq; eru fact⁹ extra: q; nuer⁹ nō ē extra:
 nisi cōtineat sīl oēs vnitates ītegrates ipō
 nō sīc tñ respectu pñm. Cōsumēdo q;
 de⁹ pōset facere nuer⁹ hñtē īfīnitas vni-
 tates. Tūc ad rōnes pñi i pñarui. cū dīc. oīs
 nuer⁹ ēst nuerabilis zē. Cōdm q; eadem
 rō pōset fieri de nūero īfīnito in potētia.
 oīs nuer⁹ in potētia ē nuerabil⁹ in potētia:
 z oē nuerabile in potētia ēst pñrābile in
 potētia: et oē pñrābile i potētia ēst fīnū⁹ in
 potētia. g nuer⁹ īfīnū⁹ in potētia ēst fīnū⁹ in
 potētia. Cōdm iō q; ēst rō pñabilis solūz
 fm q; dīc in lūtera. rōnabiliter autē quē
 modū loquendi hēt qñ facit tñ pñabiles
 rōnes. vñ altera pñmissa negāda ēst. Cōd
 aliud q; sic cāf: sed nō solum sic cāf: q; pōt
 vñū nouū pñmū fieri: z crescit nuerus. iō
 alr pōt nuer⁹ cāf: q; ex diuīsiōe cōtinui. iō
 fallā pñus. Cōd aliud qd ēst fallā pñtis:
 q; seq; si multitudo fīnita ēst nuer⁹ ēst. S;
 destruendo aīs nō valet. Cōd aliud: q;
 nullum īfīnū⁹ pōt mēsurari fīnito fīnities
 sumpto: bñ ī fīnito īfīnities sumpto: nūc
 nō ēst de rōne nueri q; mēsuret vno fīni-
 ties sumpto: q; fm ipm. nuer⁹ in potētia ē
 īfīnū⁹ q; n pōt mēsurari vno fīnities sūpto:
 s; necario vno īfīnities sūpto. Cōd multi-
 tudine eēntali. s. īspecificā eoz q; hñt ordi-
 nē eēntale: patz q; ibi nō ēst īfīnitas nega-
 tiue nec pñuatiue. Z īfīnū⁹ pñarie nō pōt
 ibi eē. q; tūc ēst illud īfīnū⁹ īfīne in pfe-
 ctōe: z ēst de⁹: nec ē īfīnitas in potētia fm
 pñm. tū q; vniuersus ēst pfectū: z fm pñm
 pfectū ēst cui nō pōt fieri additō: tū q; nō
 ponit aliquid posse fieri: curus potētia pñ
 sua nō pcecessit in materia: z po^a actiua in
 aliqua cā efficiente cūa pñmā: q; nō ponit
 deū aliquid posse facere: nisi p cāz medā:
 sic reperit a pñetatore sup illud. 7°. hui⁹.
 manifestū ē ex dictis quō oē qd fit: fit ex cō-
 uenīēte. in fine pñ. vbi dī. ipse ēst vñ agens
 pñmūz transiūnter materiā nisi me^{te}. corpe
 aliquo nō trāsmutabili. s. corpius celestī-
 bus. z īdeo īmple ēst: vt ītelligēte īsepare
 dent aliq; formā formaz mixtaz in mate-
 ria. Illud pcludit de generabilib⁹ q; pdu-

3°. phy².
E.c.63.
z.5.me^{cc}
E.c.21.
et.31.
z.10.me.
E.c.13.
E.c.30.
31.

enit p transmutatōez mae. s. nō d itelligē
tys in qb' ponerent qd' in infinitu ples: si
in aliquibus ponerent. C Sedm veritatē
circa h sunt opiones. vna q' de' pōt facere
spēm vltra spēm in infinitu in potētia: q' q'
libet facibilis in infinitu distata deo. s. si p'
fectio: itelligat adhuc itat lūes creature.
Alia opio tacta ē s. cū vna rōne ad h. Infi
niti negatiue nō ē in aliq diuisibili: s. i pū
cto. D. infinitu pūatiue pōt ēē in aliq diuisi
bili s. m. aliq: pbat: q' termin' nō ē de eēn
tia diuisibilis: sicut pūctus nō ē de eēntia li
nee: z amoto illo qd' ē extra eēntiā rei ma
net res. Si at auferat pūct' vltim' tminās:
aut manet linea nō terminata apta nata ter
minari: aut n. si sic. tūc infinitu pūatiue erit i
linea diuisibili. si nō: tūc aliq pūct' ē in
diat' pūcto ablato: z sic duo pūcta pūgua i
linea: z sic linea pponeret ex pūctis. C Itē
idē arg' pōt fieri d tpe. si auferat itas ter
minās. C Cōtra: q' nō pōt itelligi linea iter
minata. 2. h' nō pōt itelligere lineā nō itā
C Itē pmo posterior. illa isunt p se pmo
mō: q' isūt rōne qd' v. triāglo iest linea:
z linee pūct'. suba. n. eoz ex his ē: s. tale n
pōt separari re manēte re: q' tūc eēt linea z
nō linea. C Itē in p'no geometrie: linea ē
lōgitudo cui' extremitates sūt duo pūcta.
C Itē. 3. pby. d rōne corpis ē terminari sup
ficie: z sufficiei linea: et linee pūcto. C Ad
rōne pma istaz: q' de rōne pūcti ē tmin'.
ddm q' eo mō q' ponit in diffōne: eo mō ē
de eēntia ei'. s. in rōne terminātis: nō q' li
nea sit pūct': s. q' ē tminata pūct'. C Per h
patet ad alia: q' oia pcedūt nō de cōtinuo
ab'. sed vt ē tminati. C De infinito p'arie.
Sciēdū q' actu nō pōt ēē in magnitudine:
sic vult pbs. 3. pby. z p' d celo. vbi arguit
de corpe graui et leui: et circulari p rōnes
mltas: q' de rōne corpis ē terminari sufficiei:
z sic de alijs magnitudinib'. C Sed vtruz
possit ēē infinitu in potētia: Ddm s. m. p'bm
q' nō: q' pbs. 3. pby. s. co. quātā magnitu
dinē pūgit ēē in potētia: tāta pūgit ēē i
actu. C Itā p'pō declarat dupl'r. p'. q' po
tētia magnitudinis ad augmētū ē potētia ad
fō: mā: z iouū. potētia ad diuisiōez ē potētia
ad māz: z ad ipsectōez: z ad ptes: s. forme ē
tminare: m' ē ēē infinitu: z n terminare: nō pōt
ēē linea tāta in actu: q' itā ē in potētia: s. nō

pōt ēē tāz pua i actu: sic i potētia. C Cōtra.
tūc nūer' crescēs vadit ad formā: q' ad spēs
nūer: z nūer' diuisus ad v' m' z māz. s. q' it'
est nūer' in potētia: tāta poterit ēē i actu: qd'
est p'ra p'bm q' pcedit h' d magnitudie: nō
de nūero. Alr declarat' p'pō: q' ius potētia
q' est ad vna formā: possit reduci ad actu:
potētia tū ad pla: sic est potētia diuisiōis i
magnitudie: nō p' reduci ad actu: q' nō ē
potētia vna: nec ad vnu. d. nūer' diuidēdo
ē potētia ad vnu augēdo ad pla. de magni
tudie ep'. C Cōtra. sic magnitudo aug' ē
vna magnitudo. z iō p' ē tāta i actu: q' itā ē
in potētia. sic nūer' auct' ē vn' nūer'. C Si di
cas q' sp' ē alia spēs nūer' p additiōez vni
tāt. 2. dē mō magnitudo cubitalis aug'
si vltra auget deuenit ad magnitudinē i
cubitalē: z sic ascēdēdo erit variatio spēs: si
cut i nūer'. Itē nec rō phibet q' ius tāte pū
guā ēē infinita: cū ex illis pūguis nō fiat vnu
pūctū: sic nec in nūer'. C Itō alr declarat'
q' pbs. dīc q' appō nō ē infinita: nisi diuisio
ne p'aria exite infinita: q' nō pōt magnitu
do crescere: nisi addēdo ex alia magnitu
dine diuisa: sicut si magnitudo pedal' diui
dat: et addat aliā magnitudi pedalē: nūq'
excedet magnitudinē bipedalē: nec alr in
tel' pbs. C De magnitudine pfectiōis. vbi
idē ē mar' qd' mel'. i. tali nō ē infinitas nega
tiue: q' forte q'libet q' d'us ē diuisibilis: nec
infinitu pūatiue pōt ēē ibi: q' ibi nō ē aliq
q' d'us polis terminari q' terminet infinitas
p'arie i potētia an sit ibi ē dubiū. infinitas
n. talis s. m. p'bm nullibi est nisi i nūero. z
ibi solū in potētia: actu tū nō ē i effectib'. s. i
in dō solo. C Per h ad pma qōnē q' infini
tas trāspūtua ē in cāis: q' i p' efficiēte cāe
etiā accētalr ordinate pūte ēē infinite i multi
tudine successiue nō sūt i cāis s. m. spēs siue
eēntialr ordinate: nec sūt: nec successiue: q'
ois cā i q' i cā: vel i h' q' cā nō ē vltima: q'
vltima nihil pducit: ois cā agēs i vture al
teri' nō ē pma: sed si oēs eēnt infiniti: q'libet
ageret i vture alteri'. s. nulla pma nec vlti
ma: s. oēs mediē: s. oēs cāe in mediē accepte
hūt cā' ab aliq vna cā: h' nō ē aliq v' vna
istaz mediay: q' tūc idē eēt cā sup'ius. s.
erit alia pma q' erit cā oiz: alioq vniuer
sitas cāz mediay nō erit cāta. C Cōtra. rō
sio icludit repugnātiā: q' sile ē d cāis accē

T. c. 11.
T. c. 9.

diffōne. 2.
T. c. 40.

T. c. 57.
et infra.
T. c. 55.
et infra.
T. c. 69.

30. p'p'
T. c. 59.
et alibi.

2. me^{cc}
2to. 5.

talr ordinatis et de alijs: q^z accipiendo oēs
patres gñantes si sint infiniti. g^o oēs sunt me
diū: et si sunt mediū. cālitās oīm erit ab aliq
vna cā: ista nō est aliq istaz. q^z si sic idē eēt
causa sup^{er}ius: et arguit ibi sicut in causis
p se ordinatis. C^otem pmetator exponit sic
p rectitudinē forte itendu ea q^z sunt vnius
speciei. vt homo est ab hoīe: itē sunt cāe
accēntalr ordinate: et tñ po^t q^z cause sic ordi
nate i eadē spē sint finite. et post dicit q^z cāe
accēntaliter ordinate sunt infinite: et sic vt q^z
dicat piradictoria. C^otem si esset pcessus in
cāis accēntalr ordinatis eēt nūer^{us} infinitus
et spēs nūer^{us} sunt essentialiter ordinate.
ergo in talibus est infinitas. C^otem pba
tio q^z ratio petit: q^z assumit in ante i mi
norū oēs cās esse medias. g^o supponit pmi
et vltimū: alioq^z ponit mediū sine extre
mis. C^otem assumit q^z oēs cāe medie ha
berēt causaz aliā. dico q^z nō: s^z quēlibet est
causata ab alia: sed nō valet: quibet est cāta
ab alia. g^o oēs sunt causate ab alia. s^z est figu
ra dictionis. pmutat em^o singulare in plu
rale. C^otem formatur ratio ex littera ad so
lutionē questionis q^z causalitas mediata
sit ab vna causa: q^z cuiuslibet cause medie
cālitās est ab alia priore essentialr. nulla ē
causa p^ore cēntalr nisi sit aliqua p^oma cēn
tialr: q^z p^ous ē qd ē pncipio. p^opm^o q^z nul
la p^o h^ore cālitatē nisi sit alia p^oma a qua oēs
h^ont cālitatē suā. C^otra istā rōnē. in tpe et
motu sunt p^ous et posterius: et tñ nō est ibi
p^omius simpliciter. C^otem illud responderet
phylosophus q^znto metaphysice. capitulo
de priori et posteriori. q^z non est ibi prius
neq^z posterius nisi signetur a nobis. alibi est
p^omius simplr. q^z iste scdō mod^o arguēdi pōt
aliq^z modo saluare pōrē modū arguēdi q^z
est cōmētatoris. C^otem ad argumēta que
sunt p^otra illum p^omius modū dicendū.
C^otem ad primum q^z illa cōsequētia valet. si
omnes cause sunt medie: q^z omniū causa
litas est ab aliquo vno. si cause sint essen
tialiter ordinate. in accidentaliter ordina
tis. nō valet cōsequētia. C^otem respōsio patz
ex scdō modo. ordo enim essentialis req
rit: q^z omniū causalitas sit ab vno primo.
C^otem ad aliud de expositione scdā cōmētato
ris. q^z non est ad intentionē phylosophi
onas ponit. vnam cum forte illam nō ap

T. c. 16.

probes. C^otem ad tertium q^z nō sequitur: nisi
q^z in numeris in potentia est infinitas: nō
in actu: vt dictum est. C^otem ad aliud in ante
cedente sumitur q^z cause omnes erunt me
die per abnegationem primitatis et finita
tis. vnde nō accipit q^z essent infinite cause
medie postuē: ita q^z esset aliqua prima
simpliciter: et aliqua vltima: in quarum cō
paratione dicatur medie: s^z negatiue per
abnegationē p^oime simpliciter et vltime.
C^otem ad vltimum q^z forma arguēdi nō va
let. vniuersitas nō est causata. ergo aliqua
non est causata: sed tenet gratia materis
quia si totalitas nō sit ab vna causa prima:
non esset aliqua vna prima omnium: nec
esset inter illas aliqua p^oior essentialiter
alia: et sic nulla esset causa alterius. C^otem
primum argumentum: q^z fm intentionē
phylosophi cause accidentaliter ordinate
sunt infinite successiue posita generatione
p^opetua: sed de causis materialib^{us} nō est ve
rus: sed tñ tot sunt cause materiales: quot
sunt predicamēta simul ex^ontia: successiue
enī generatoz est eadē materia. C^otem ad 2°.
7. metaphysice: generans generatur aliud
p^opter materiā. ergo in diuersis generans
erit diuersa materia. C^otem respōsio. generā
et generatū sunt simul. vnde i ipsis est alia
materia: vt pbat obiectio: sed nō in gene
rato et corrupto. C^otem ad aliud verum est de
distantia p^optie dicta fm aliquam dimē
sionem in genere quantitatis: non de di
stantia perfectionis: sicut patet de p^otra
que maxime distant: et tamen sunt aliqua
contraria que non habēt me^m. C^otem pos
set p^ocedi q^z si essent infinita agentia: nō at
tingerēt p^ofectionē extremū: nec plus pbat
ratio. vbi. n. infinita distantia q^zntūq^z dens
me^m. nullū potest attingere altēz extremū.
C^otem ad 3°. g^o pōt aliud esse et aliud medium
vsq^z in infinitum. C^otem phylosophus
primo physicoz contra adell. dicit. q^z
finitum et infinitum in actu q^zntitātē p^ogruūt.
C^otem ad ampliori solutione istius questio
nis. primo est notandum q^z aliud est lo
qui de causis per se: et de causis per se ordi
natis: cāe p se sunt que p^o p^oria nāz: et nō p
aliq^z accidens sibi causant. ita q^z ibi est cō
paratio vni^{us} ad vniūz. Cause p se ordinate
dicunt respectu alicui^{us} effectus cāti ab am

T. c. 28.

T. c. 15.

babus: et est illarum triplex differentia. Ad causas accidentales ordinatas. prima est quod per se ordinataz scda in quibus causat deperdet a prima causa per accidens: non quod ad rationem candi: sed quod ad aliquid aliud. Alia differentia est quod alia ratio causalitatis est in per se ordinatis: eadem in per accidens ordinatis. Sequitur hanc ex prima: et iuxta hanc dicitur quod cause per se ordinate sunt diuerse species per accidens eiusdem: sed non oportet quod diuersus modus habendi formam eiusdem species: sicut ignis habet calorem et alia: sufficit forte ad ordinem per se causarum. Tertia differentia sequitur ex secunda. scilicet quod cause per se ordinate omnes necessario requirunt simul ad effectum causandum: alioquin aliquod ratio propria causalitatis deest effectui. in per accidens una sufficit. Cuius hanc sequitur ad propositum quod si esset infinitas causarum per se ordinatarum: illa necessario esset in actu: et similis infinitas causarum per accidens si esset: non oportet quod sit nisi successive: quod non quod similis multas causas esse tales ad produktionem effectus. Ex hoc appetitur quod in causis per accidens ordinatis ad hoc ut sic causent non repugnat infinitas: sed forte aliunde repugnet. causis vero per se ordinatis ex hoc quod sic causant repugnat: quod ostenditur hanc dupliciter: scilicet primo modo. est secundum Aristotem in littera sic. omnium causarum mediatarum habentium primum et ultimum necesse est esse omnium causarum aliquid primum esse causatum. secundum omnium causarum mediarum: necesse est aliquid primum esse causam: sed si cause sint infinite omnes sunt medie. secundum omnium necesse est aliquam unam esse causam primam. Huiusmodi deductio ostendit suam propositum ex hypothesis. Sequitur deductio ad impossibile ex eadem hypothesis primo operari propositum contrarium: et inde oppositum antithesis hanc modo: si sunt infinite nulla est prima: quare nulla erit causa media: et ita nulla causa. ita quod sumit meum in minori negatiue per abnegationem primi et ultimi. in prima propositio accipit media: quorum primum est et ultimum. Si sic accipit in minori ipsa esset falsa. si omittat in minori determinationem medii. videtur arguere ex quatuor terminis: propter hoc arguatur ut hanc scilicet quod eorum illud mediorum sit antithesis. Ad maiorem quod sicut iam probatur et probatur in omnibus ordinatis est verum quod ipse accipit in antithesis. Cuius notandum quod ipse iterum infinitate causarum sic ordinatarum excludere quodam modo: ex ordine. non sequitur primas sicut ipse accipit in antithesis maioris quod ipse declarat: et minorem adiungit: et conclusio.

ne ex eis sequente tacet. Sed ex infinitate sequitur nullum esse primum. et ita ex ordine nullum esse causam. et hoc inferitur: sed tota vis rationis est in hoc quod sicut ubi sunt media. i. cause causate. sic enim loquitur. habentia primum et ultimum: ibi primum est causa omnium mediarum. ita ultimum omnium mediarum. i. causarum causatarum. oportet unum primum esse causam: vel ut breuius dicatur minus curando de littera Aristoteli. tota vis est in ista propositione. omnium causarum causatarum cuius est aliquid unum primum. quod negaret ponendo infinitatem. semper. n. cuiuslibet esset causa aliquid: sed non omnium causatarum. probatur autem propositio sic: causare est simpliciter perfectionis omni cause cause. hoc imperfecte igitur: quod in quantum causat deperdet ab alia. igitur istud erit in aliquid sine aliquid imperfectionis: quodque entis est simpliciter perfectionis. si in aliquid est imperfecte est a perfecto secundum illud: sed illud in quo est causare sine aliquid imperfectionis non causat: quod tunc deperderet. igitur est primum. Cuius firmatur etiam illud per illud inferitur. primum precipio pinguis: sic perfectionis perfectissimo pinguis. aliquid illarum causarum causa esset per et perfectior alia. quod aliquid prima. Sed nec per propositum nec ista affirmatio accipit a littera Aristoteli. sed aliunde ad probandam propositionem cui tota sua ratio innuit. Aliter arguitur per eadem propositionem. rationabile est supponere nullum quiddam cogitabile simpliciter perfectionis esse impossibile uniuerso: perfecte care sine deperdetur: et sine cari est gradus cogitabilis simpliciter perfectionis. quod non est impossibile in toto uniuerso: sed si non est: impossibile est: quod quiddam non est et est possibile est causabile. quod si est possibile est. Cuius causa infinite perfectionis in causando est omnino independens in causando: et ita prima: sed si sunt infinite essentialiter ordinate aliqua est infinite perfectionis in causando. ergo est independens: et prima in causando. probatio minoris. si causa superior in per se ordinatis est maioris perfectionis in causando. ergo in infinitum superior in per se ordinatis est in infinitum maioris perfectionis in causando. sed ex hypothesis. aliqua in infinitum est superior ista. sic igitur ponitur infinita et primum. Cuius notandum quod quolibet per se causa ordinatur per se ad suum effectum: quia per se causa est per se prius: per se prius est per se ordinatum. Sed si accidit tali in quantum causa quod sit causatum: esse. n. causa si esset incantum: tunc cau-

T.c.6.
et infra.

sa eius non ordinatur per se ipsum inquantum causa. ita causa eius et ipsum non erunt cause per se ordinate: quia non inquantum cause: licet sint causa: et effectus per se sic ordinati: si autem causati ab aliquo vel non inquantum tamen causati per se dependet ab alia causa: puta quod est instrumentum: et dependet a principali: tunc dicuntur cause per se ordinate: quod in causando ordinantur: et faciunt omnes unam causam sufficientem. Ex hoc apparet prima differentia: scilicet scda: quod si eadem ratio causalitatis esset in eis sive in numero ut in divinis: sive in specie: ut in creaturis: et causarēt eundem effectum: essent per accidens ordinate vel non ordinate per se: sed essent una causa: quod ordo est prioris et posterioris. ergo ordo in causando est prior. tertio etiam. **C**Alia differentia in causis per se ordinatis. prior tenet ordinem suum respectu totius speciei posterioris vel saltem respectu totius modi talis habendi formam. Iuxta secundam differentiam per accidens tamen habet ordinem respectu individui ab eo producti in quo coniunguntur due rationes cause et causati ab illo per accidens. **C**Itē in causis per accidens ordinatis una potest in aliquid in quo alia non potest: quod non potest se producere quod alia potest. Sed potest in seipsa in per se nam ordo per se respicit naturas. ordo per accidens in individua. **C**ontra. nullius inquantum causa est causa aliquid: quod tunc cuiuslibet. quod omnis causa est tunc cause per accidens. si inquantum per accidens coniunguntur ratio cause et causati. **C**Itē igitur in ordine per accidens principium formale quo est causa: non est natura: sed principium individuale. **C**Itē ordo causarum per se est ordo causantium per se: actus sunt singularem. **C**Ad primum. cause ordinate dicuntur non quod una causa alterius sit causa: sicut probat argumentum: sed quod una non inquantum causa in primo sed inquantum talis est prior altera causa inquantum talis causa quod prioritas et posterioritas per se determinat causalitatem: non sic de causa et effectu. **C**Ad aliud dictum est supra. **C**Ad primum principale argumentum quod infinitum non repugnat quantitati in genere. repugnat tamen cuiuslibet speciei quantitatis. **C**Extra istud. licet hec regula non valeat. Quicquid repugnat antecedenti: repugnat posteriori quod repugnat cuiuslibet antecedenti repugnat posteriori. probatio huius. omne repugnans alicui repugnat: quod aliud inest: sicut negativa est vera propter

affirmativam veram. **S**ig aliquid spugnat aliquid: hoc est: quod aliquid inest illis multis: sed nihil inest omnibus speciebus: quantitatis nisi quantitas quod est genus. **S**ic. **C**Itē omne quod inest multis univoce inest eis per aliquid primum in eis cui primo inest. Ideo dicitur quod finitum et infinitum in actu non est differentia quantitatis: sed contrarium cum quantitate. **C**Sed finitum et infinitum in potentia sunt due quantitatis. **C**Ad illud primum philosophorum quod finitum et infinitum quantitati congruit. dicitur quod loquitur secundum opinionem. **D**elusi: quod ponit finitum et infinitum posse esse in actu secundum veritatem: infinitum non est dua quantitatis in actu: sed in potentia. **C**Extra. commenta. dicitur per philosophum. quantum est genus in finiti. probat per diffinitionem: quod infinitum est quantum non terminatum: sed neutrum istorum esset unum de infinito in actu de quo tamen est ibi finis si illud repugnet generi quantitatis. **C**Itē finitum in primo stat cum infinito in primo. **S**ic illa duo non sunt due quantitates: probatio autem. finitum in actu stat cum infinito in primo: et sequitur finitum actu. **S**ic finitum in potentia. **S**ic. **C**Ad primum argumentum contra aduersarium sufficit accipere secundum ipsum: quod tunc sequitur non inconueniens nisi propter dicta eius secundum **D**ell. si esset infinitum: sic ipse posuit actu extensum si ne terminis congrueret quantitati: et ita oportet ipsum procedere quantitate esse: et si hoc est et subam quod est subm eius. et ita multa: quod est contra ipsum: et hoc est intentio Aristotelis. ibidem et sic patet ad argumentum. sic ad primum dictum commenta. secundum **D**ell. quantum esset genus. id est ad finitum et infinitum si esset sic **D**ell. posuit. **C**Ad illud de diffinitione responsio. et posterior. ante illud. Iterum autem speculandum duplex est diffinitio rei: et quod dicitur **E. c. 7.** per nomen. scda est non entium et impossibile et impossibile: et talis est diffinitio predicta infiniti: tale autem diffinitum repugnare potest utriusque diffinitioni cum includit opus eius. **C**Ad aliud finitum in potentia dicitur: cuius quantitas quantum accipit non semper est aliquid eius accipere extra: si cut est de tenerario: sic opponit infinitum in potentia: nec sequitur ad finitum in actu. **C**Ad aliud dicitur linea: quod habet albedo esset infinita extensue esset adhuc in genere sic modo. **S**ilicet si linea esset infinita. adhuc esset linea: quod non esset infinita item sue. et ideo linee ratio sibi competit. **C**Extra. contra rationem linee est non terminari: quod terminatio est essentialis linee. ideo si esset non terminata non competere sibi ratio linee: quod illa linea includeret

ca. 15.

E. c. 7.

incōpossibilia. s. terminatōes z nō terminatōem. Cōdm aliter q̄ diffinitio nō vituperat: q̄ est linee: q̄ nulla diffinitio vituperat: q̄ nō cōpetit illi qd nō pōt esse sub diffinitio sine positōe incōpossibilium: s. q̄ est linee recte: q̄ rōnē recti in quātūz linea repugnat infinitas: tñ rōnē recti simplr nō repugnat infinitas: s. p nāz linee q̄ subest repugnet. nūc ibi in diffinitōe p recta ponit: cui⁹ mediū nō excedit fines: q̄si rectitudo essentialr imponz finitātē. Cōd alud dōm q̄ ibi est oppositū: q̄ omnīū natura pstantiū est determinata quātitas in magnitudine z augmēto. ppter qd intēto pbi est: q̄ ignis nō agit pnciplr i augmētātōe: q̄ augmētatio est in determinata q̄titate: vel ad determinatā q̄titate de se i tali spē: ignis nō agit ad dēminatā q̄titate de se: sed vltira pōt: nūq̄ tñ ad infinitaz quātitatē. Cōfirmat scda respōsio ad rōnez de aīa: bus: q̄ infinitas actualis includit p̄radictōem in oibus circa deū: ex possibilib⁹ at z cōpossibilib⁹ nūq̄ seq̄ p̄radictio vltim. possibile. Cōd numerū esse infinitū i potētia est possibile s̄m oēs et aīas sp̄ manere est possibile: z sunt cōpossibilia adinuicē: q̄z necessariū nulli est incōpossibile: nisi impossibile: sed infinitū numez eē in potētia est necessariū: z aīam sp̄ manere ē possibile: s̄ numez esse infinitū in potētia est cōpossibile huic possibili aīas sp̄ manere. s̄ ex istis aīa sp̄ manet: z numerus aīaz est infinitū in potētia: nō seq̄ infinitū in actu esse. Cōtem infinitas in potētia est in accipiēdo nō tot quin plura: infinitas in actu est in accepto esse tot q̄ nō plura composibilia: alioqn infinita in actu possent excedi z essent finita. Sed nō seq̄tur. aīe fuerūt nō tot qn plura in accipiēdo. s̄ sunt mō in actu tot: q̄ nō plura: q̄ oibus istis actu existentib⁹ posset deus creare vnā aīaz: z addere illis. s̄ nō fuerūt prius tot q̄ nō plā. Cōtra. si aīe q̄ fuerūt infinitoz p̄teritoz hominū nūc simul sunt in actu. aut s̄ actu finite: aut actu infinite. si infinite habet ppositū. si finite. s̄ accipiēdo vnā post alterā tandē eēt deuenire ad vltimā: z ita nō sunt infinite in accipiēdo. Cōd argumētū sit de futuris sic. oīa futura si nūc simul eēt: essent actu infinita: sed oīa s̄l erūt. ergo ac

tu infinita erūt. p̄batio prime: nō eēt actu finita: q̄z tunc aliquādo oīa forēt accepta. p̄batio secide. futurū erūt. p̄m̄ includitur in subiecto. Cōd aliud q̄ illa p̄positio: q̄ impossibile est factū esse zc. verū est de q̄libet factione vna: nō de infinitis q̄ habet terminū infinitū in potētia. vbi sp̄ cuz vno facto esse necessario stat potētia ad aliā factionē: nūc autē cū quocunq̄ diuiso esse necessario p̄comitat potētia ad aliā diuisionē: q̄z cum quolibet diuiso esse stat necessario vtrūq̄. ita q̄ diuisus est totū z vtrūq̄: itoz necessario est p̄tinuū. z ita necessario i potētia ad diuisionē. Cōtra istud: quādo quelibet singularis alicuius vltis polis ē: et quelibet cuiuslibet cōpossibilis: ipsa vltis est possibilis. Possibile est cōtinuū esse diuisū s̄m hoc signū. z sic de singulis. q̄libet etiāz singularis est alteri cōpossibilis: q̄z cōpossibile est p̄m̄ s̄l esse diuisum s̄m quocunq̄ duo signa. s̄ zc. Cōd istud videt Cōmēt. dicere primo de generatōe tractādo rōnē Cōmōcriti q̄ nō: q̄cūq̄ singlares sunt p̄possibiles: q̄z facta diuisionē in vno signo p̄hibetur fieri in alio. Cōtra. aut in alio mēto q̄ nihil est: q̄z cōtinuū intercipit: aut imēdiato. sed nullū tale est. Ideo aliter dī q̄ in eadē pte t̄pis impossibile est duas ptes simul esse in fieri. ideo impossibile est oēs ptes simul fieri: licet s̄m̄ sit potētia: vt oēs ptes s̄at successiue. Sed sicut possibile est quascūq̄ ptes t̄pis: vt duas vel tres dici s̄l factas esse: ita possibile est nō t̄m̄ oēm ptes dici: sed oēs factas eē. z hoc s̄m̄: s̄ nō s̄m̄ fuerunt in fieri: nec s̄m̄ sint primo facte in diuisionē p̄tinuū possibile est simul s̄m̄ quocunq̄ signa signata finita t̄m̄ p̄m̄ diuidi: et s̄m̄ eē diuisum: s̄z impossibile est q̄ s̄m̄ oēs ptes ppter rōnē supra dictā. Cōd formas s̄ argumētū cōcedit q̄ vltis est possibilis. s̄ p̄tinuū diuidit s̄m̄ q̄dēq̄ signū: vel est diuisum s̄m̄ q̄dlibet sigillatim: s̄ nec diuidit nec diuisum est s̄m̄ omnia simul. hoc non valz: q̄z si nūc est in diuidi s̄m̄ oē signū est actu sub tot diuisionib⁹ ad quos sunt in potētia. z ita sub infinitis: z illis diuisionibus terminatis erūt tot diuisa esse. z ita erūt oīno diuisum. Cōd aliter ad sōmā argumēti. quibullibet singularibus finitis cōpossibilib⁹ s̄ s̄nt etiā alie quelibet singu-

lares finite ppossibiles: & q̄cūq; singulari-
ter signata ppossibiles cuilibet singulari si-
gnate: sed tñ cuilibet singulari est alia sin-
gularis incōpossibilis: sed nō hic determi-
nate, nec illa: q̄ quacūq; diuisione necesse
est stare alia pte in qua est diuisio, & ita ali-
qd signū fm qd tunc nō sit diuisio. imo cui-
libet sunt infinite incōpossibiles q̄ in qua
cūq; pte sunt infinite potētie ad diuidi. in
suo sp̄u durat cū actu pte: necessario ē
potētia ad posteri: s̄ tñ oēs potētie termi-
nant, nō sic h. ibi etiā ps necessario deter-
minata an determinata: & nulla cuq; alia. h
null' ordo q̄ diuisio sit an alia: & q̄libz siml'
post quālibet s̄ tñ & quēlibet sit infinita in
potētia: q̄ pars in quā fuit diuisio vl' ptes
in infinitū diuisibiles vel diuisibiles. Sal-
uat' p' facta diuisione in vno phibet tūc
fieri in alio nō signato: sed in determinato:
s̄ nō phibet post diuisionē ibi posse fieri.
CAd aliud argumētū. i. de generatōe. vbi-
cūq; linea est cōtinua. ergo vbiq; est
punctus cōtinuus: p̄ia nō valet: sed segt
vel p̄ctus vel pars p̄tinuata. COntra. si
nō vbiq; p̄ctus. ḡ aut immediate iuxta pun-
ctū: aut mediate: sed nō dat p̄mū: nō q̄ nul-
lum p̄tinuū est immediatū p̄cto dato: q̄ ps
ei' p̄p̄inq̄z illi p̄cto: sicut. 6. ph. pbat. q̄
nulla ps mor' est p̄ma. CAd tōtā r̄sō-
nē diuisio nō est ḡnatio. ḡ nō facit aliqd eē
actu q̄ pus nō fuit actu. s̄ nō sepati. ḡ quot
p̄t eē actus p diuisionē: & sepati totā diu-
sionē sunt actu: s̄ nō sepatim: & ita infinita
actu in p̄tinuo: et nūer' infini'. CAd teruā
q̄onē dī q̄ infini' nō pōt intelligi a nob fm
itētiōem p̄bi in littera. qd patz rōne. p̄p̄uū
obm itellect' nri est qd ditas m̄alis. ḡ nihil
est nob cognoscibile nisi sub rōne ei'. tale
nō est infini'. CItē nihil intelligit a nobis
vnica itellectōe: nisi qd intelligit p vnā
spēm. infini' nō sic intelligit: sed mult' vna
post vnā. ḡ nllō mō. p̄batio p̄me p̄p̄onis.
oēs spēs itelligibiles sunt forme eiusdē ge-
neris: & tales sunt icōpossibiles i eodē istā-
ti. huiusmodi ḡ plures nō p̄nt sil' p̄ficere in
tellectū. ḡ rē. CItē q̄ infini' nō pōt facere
in itellectu vnā spēs. p̄bo. oē agēs agit fm
q̄ ens. ḡ qd cāt vnā spēm ē vnū actu: & tale
hēt vnā formā. infini' aut nō hēt formā: q̄
forme ē terminare. infini' nō terminat. CItē

oē virtutē p̄portionari obo. potētia ē finita i
eēdo: & p̄ns i opando. ḡ et obm potētie
necessario erit finiti. CAd ostēmat' p̄mo ce. T.c. 63.
& infra.
& mudi finiti nō pōt moueri ab infini'. itel-
lect' mouet ab obo. CAd rōnē p̄mā. q̄ de
us nō ē cognoscibilis fm q̄ infini'. q̄ cognoscit
p effect': s̄ null' effect' adeq̄ ei: nec p̄ns
representat eū fm q̄ infini'. CAd aliud q̄
nō valz: q̄ nihil signam': & tñ nihil nō est
intelligibile: vñ diffinire qd dī p nomē. pos-
sum' de aliq qd pōt intelligi simplr: nō tñ dif-
finim' aliqd p diffōnē expmētēz qd: nisi qd
est simplr itelligibile a nob. CAd aliud q̄
sole ille. q̄z spēs p̄nt in suis singlarib' ap-
phēdi p sensum sunt a nob cognoscibiles.
CAd aliud q̄ nō est sile: q̄ loc' ē termin'
corpis & forma i q̄tū t minās: corp'. q. mā.
spēs hēt rōnē forme: & itellz rōnē mae: sed
si vna forma pōt iformare duo: pari rōne
& infini': q̄ terminatio ē a pte ei': & p h' a nō
est ipossibile: s̄ si mā posset p̄fici a duabus
formis nō opposit: nō ppter h' ab infini':
q̄ hoc pcluderet infini' tam capacitātē mae
illius. CAliter q̄ psequētia philosophi
intelligenda est quādo nō maioris virtu-
tis est aliquid respectu multoz q̄z paucor:
vel tanta impossibilitas respectu paucor:
quāta respectu plurim: sic ē in pposito p̄bi:
q̄ in loco ē eadē rō p̄tinēne respectu oim
corpor: nō sic ex pte alia. CAd tōtā illa arg'
de obo itellz. improbat' ē pus. q. 3. p̄tra
p̄mā opionē. CItē p̄mā ps mior. 2. rōnis
iprobāt. Qd qd pōt eē vnū extremū vnus
p̄p̄onis apd itellm pōt eē i itellu vnica itel-
lectōe simplici. p'. tñ illd qd apphēdit in
telz simplici. apphēsiōe pponit cū alio.
S̄z pole est aliq duo: q̄z due spēs sunt in
intellectu: sic mōs aure' p̄p̄onit cū aliq. 3. ḡ
mōs aure' est extremū cōpōnis: & p̄stat q̄
mons aureus nō intelligitur vna spēs: cūz
nihil sit extra tale vnū: qd specē suā faciat
vnā in sensu: & p̄ns nec in intellectu: & tñ
mons aureus intelligit vnica itellectōe
simplici vt probatū est. CItē si valet rō
eq̄ pbat q̄ nō possum' scire multa sil: q̄z cu-
iulibet scit in actu est spēs in intellectu in
actu p'. ḡ si ipole ē plēs spēs eē in actu. p'.
i itellu sic pbat rō. ipole eēt scire multa sil. h
ē s̄m ex. 2. topicor. 21. for pbat vt pus: q̄
iunt eiusdē ḡnis iste spēs. p̄probat' maior ca. 25.

ris: cōsidero vnā p̄clusionē per spēm in ac-
tu: et cognosco per posse duas alias p̄clusio-
nes in hitu. Si nō habeo spēm illarū duarū
ī actu: q̄z me accgrere spēs illarū p̄clonū
s̄z pono p̄ posse q̄ fin^{te} eius nō est extra qd̄
posset facere spēm eius ī sēsū: et p̄ p̄ns: nec
in intellectu: vel tūc nūq̄z itelligā illā p̄nē:
v̄l habeo spēm in actu: sicut de p̄ma p̄clusi-
one. nec ex v̄tute fantastica pōt spēs illius
p̄clusionis abstrahi: q̄z ibi nō possunt esse
s̄l due spēs per te: sicut nec in intellectu.
Cōtra 3^m finitū pōt itelligi per vnā spēs
ergo p̄uatio ei⁹: q̄z. 7. metaphyice ratio ea
dē ondu rē et p̄uatiōē. Cōtra aliud. que-
ro de p̄portiōe si inte⁹ de nūerali nihil est.
Si p̄fectiōis qd̄ aliquoties sumptū reddat
aliud. nō valet. v̄isus. n. infinities sumptus
non redderet solē: q̄z alteri⁹ rōnis. Si de
p̄portiōe finiti ad infinitū s̄z mouēs et mo-
tū. nō valz. Si enī aliquid moueret a fini-
to pōt idē moueri ab infinito: sicut celū a dō
qd̄ nūc mouet ab angelo. Cōtra r̄nsionē
p̄mi argumētū q̄ cognoscere possum⁹ deū
s̄m q̄ infinitus: q̄z s̄m te per effectus: sed
aligs est effect⁹: cui⁹ deus cā est s̄m q̄ ifini-
tus. s. creatio. C̄tē sequit⁹ q̄ itelligit s̄m
q̄ infinit⁹ a p̄te finis: q̄z omne agēs per in-
tellectū cognoscit vltimū finem s̄m q̄ vult
phus. 2°. huius de causis finalib⁹. ibi. n. ar-
guis q̄ si finis sint infiniti nullū eēt agens
p̄ itellm: q̄z oē tale agēs cognoscit vltimū
finē: p̄pter quē agit: sed nō est vltimus nisi
s̄m q̄ ifinit⁹. Probatio. oī bono finito p̄
itelligere maius bonū. Si ergo deus s̄m
q̄ vltimus finis nō sit bonū infinitū. ergo
possum⁹ itelligere maius bonū deo s̄m q̄
est vltim⁹ finis. saltē ipse pōt: ergo aliquid
p̄ter deū potest esse sibi met finis. ita q̄ tale
erit ī rerū nā: et illud p̄z p̄ argumentū An-
selmū: q̄ illud maius est qd̄ est in re et in in-
tellectu zc. Cōtra aliud: illud ē saltē. nul-
lus effectus pōt ducere in cognitionē cāe:
nisi s̄z q̄ adequat. p̄batio. effect⁹ adequat
causē aut p̄me simplr: et hoc negas: aut 2°
cause Aut tūc illa cā causat in virtute sui: et
tūc est p̄ma. Si in v̄tute alteri⁹. Ḡ ab illo al-
tero magis depēdet: et effect⁹ arguitur per
dēmirationē. q̄z ducit in cognitionē cause
inquantū depēdet a causa. Ḡ magis rep̄sen-
tat p̄mā a qua magis depēdet enitas esse.

et⁹. Cōsimilr arguit. supra. in so. q. 3°. h⁹ li-
bri. Cōtra aliud qd̄ dī q̄ nihil signam⁹: ca. p^o.
q̄z p^o. phier. sicut līe note sunt vocū. sic vo-
ces passionū. C̄tē nō cōcipio nihil et ali-
quid eēt p̄radictoria nisi itelligaz vtrūq̄z
tū vnū per aliud. Cōtra aliud ista p̄na ē
bona. Dico me nihil dicere. Ḡ dico aliqd̄.
S̄l scio me nihil itelligere. Ḡ aliqd̄ itel-
ligo. C̄De spēs⁹ generū q̄ possum⁹ itelli-
gere nūeros ifinitos si vnitas spēs faceret
in v̄tute fantastica posset infiniti numeri
itelligi p̄ spēm vnus: q̄z per spēs vni⁹ vni-
tatis pōt itelligi alia vnitas: sic Aug⁹. vult
q̄ p̄ spēm vnus solis p̄nt itelligi v̄l imagi-
nari quotquot volo soles: et sic ifinitas vni-
tates: et possum⁹ post cōponere dō. h̄ nata
sūt facere vnūz. Cōtra aliud. si tenet p̄na
de corporib⁹: q̄z vnūz corpus eodē mō re-
pugnat vni ī loco et ī oib⁹: sed h̄ eadē cā. q̄z
eadē rō: q̄re si spēs nō cōpatit secū vnā et in
finitas. C̄tē in intellectu pōt eēt eadē p̄as
ifinita: q̄z in mā sūt capacitates ad ifinitas
formas reales. Ḡ ī inte⁹ ad ifinitas iten^{te}.
p̄ba⁹. h̄ vnitas ē in po⁹ ad p̄fectiōes ifinitas
reales dīntes a toto: q̄z ē ī potētia: vt sit ps
ifini⁹ oꝝ nūeroꝝ ordiatoꝝ. Dis enī ps ī to-
to h̄z p̄fectiōes reales. alioqn totū nō eēt v̄e
vnū Sic etiā cētrū ē in potētia: vt terminet
ifinitas lineas. C̄Ad q̄nē s̄z p̄dicta: aliud
est q̄rere de rōne ifinitatis in se et aliud de
eo qd̄ subest: sic aliud est querere d̄ ente p̄
accns: et aliud ē querere d̄ eo qd̄ subest en-
ti p̄accns. phus. n. 6°. metaphyice p̄bat aliq̄
de ente p̄accns: ex q̄ seq̄ q̄ de ente p̄ac-
cns pōt eēt scia: et tū ibi p̄bat: q̄ de ente p̄ac-
cns nō pōt eēt scia. Prīmū itelligit de rōne
ei⁹ in se. 2^m de eo qd̄ subest: vel cui uest. sic in
proposito. Si q̄rit de rōne ifinitatis in se.
dico q̄ oī mō pōt itelligi a nobis: q̄z ipōse
est itelligere aliquid inesse vel nō inesse
alteri nisi p̄us apphēderet intellectu simpli-
ci. Sed ifinitum oī mō dcm possum⁹ itelli-
gere allicui inesse v̄l nō inesse. Sed q̄lter
apphēdit⁹. C̄Sciētiū q̄ nō p̄ p̄piaz spēm:
sed p̄ spēm sui habitus: et vnica itellectiōe
p̄ isto mēbro vadūt aliq̄ rōnes ad p̄ncipa-
le. C̄S̄ de eo q̄ subest vtrū possit itelligi.
C̄Dm q̄ ifinitas sic p̄t itelligi inesse ali-
cui sine p̄radictiōe: q̄z ifinitas actualis in
p̄fectiōe: sicut deus: sed in magnitudine
molis

E.c.23.

E.c.8.7.9

E.c.4.2.6

molis nō pōt ēē infinitas in actu: s; in eēn-
tialr ordinatis nō pōt ēē nec actu nec potē-
tia. in accūtalr ordinatis pōt in pō: z fm
phos in actu nō s; s; in accepto ēē: sicut in
finitū in tpe si fuit sine pñ. C In finitas p-
uatiue non pōt itelligi i magnitudine pti-
nua nec discreta sine repugnātia intellect^o.
ifinitas negatiue pōt ēē in idiuisibilib^o. qd
qd ergo pōt sub ēē rōnū infinitatis sine cō-
tradictōe: pōt a nobis itelligi sub rōne in
finitū. Sed nō ē itelligēdū nos nō posse in
telligē illd qd icludit p tradictōes: qz quō-
tūc itelligim^o aliq^o ēē p tradictōia: sed quō
sic vel nō. qre in questionibus. 4. huius.
C Ad pmas duas rōnes dōm qz pcludūt
vex. vñ Damaf. i sentētia. ca. 4. h solum
possum^o scire de deo qz ē finit^o z in cōpre-
hēnibil^o. z Aug. 83. q. q. 31. nec seqt ex h qz
de^o pphēdit: qz i tali actu o; ēē tāta itēho.
nem itellectōis i se quāta pōt ēē circa tale
obm. ita qz cogscit iquātū finit^o: vel fm qz
finit^o z infinite a pte cogscētus. C Ad alias
rōnes qz diffinit^o finitū. illa ar^{ta}. pbāi p^m
mēbz qz possum^o cognoscē rōne finitū in
se. C Ad aliud qz de rōne finitū ē vl^o pōt ēē
dmōstratio: de re tñ subia nō pōt ēē dmō-
stratio. C Ad aliud nō segtur. scio me nō itelli-
gere a. g itelligo a. nō valz: tñ sequit. g itel-
ligo aliqd. s; nō valz. Scio me nō itelli-
gere finitū. g itelligo finit^o. Sed segt g i-
telligo aliqd. C Ad aliud qz si duo corpa si
mul. cōcedo qz pñt ēē sit in actu pmo ēē i
finitū spēs qstū est ex pte spēs. s; nō ex pte
itells: sicut pñtū fuit supra de vnitatē: z il-
lud pcedit qz potētia passiuā pōt ad infini-
tas pfectiōes: sicut cētrū pōt ēē termin^o i fi-
nitaz lineaz: tñ nulla potētia passiuā ē ad
ifinitā pfectionē itēsiue. S; nō pōt actiuā pōt
ēē ad ifinitos effect^o: sic sol ad ifinitas her-
bas. Si gnatio sit sp: nō tñ ad effectū infini-
tum: z tūc pōt itells ifinita scire i bitu si es-
sent qz pñmerēt ifinitas spēs i nobis. Sed
itells nō pōt ifinitas nālī acgrere: qz h sic
ret actibus suis: quos nec s; nec successiue
pōt hēe ifinitos. ita qz oēs trāserūt. iō nec
tot spēs hēe: tñ aīa xⁱ potuit i bitu ex qz de^o
potuit ipñmē ifinitas spēs s; nō. C Ad aliud
arg^m: qz p spēs vnitatis pōt itelligē qstūq;
vnitates: cōcedo qz posset itē^c quēcūq; nu-
mez i cur^o cognitiōes pōt puenire p repli-

cationē vnitatis: s; nūq; deuenit ad nume-
rum ifinitū i actu: qz nō pōt ifinites repli-
care vnitates. C Argumēta ptra aliā pōnez
3° p pte sūt. C Ad p^m tñ dico qz maior est
falsa: qz posset aliq^o itelligē qz nō hnt spēm
vnā. Et minor ē falsa: qz ifinitū pōt cognō-
sci p vnā spēm hitus. C Ad illud i oppo^m
de pportioe: ē ibi pportio pfectibil^o ad pfe-
ctiōem: z talis pportio pōt ēē finitū ad ifini-
tum. C Ad auctoritates pñe: qz ifinita mul-
titudine qz itelligunt^o p diuersas spēs non
pñt itelligi a nobis. esto qz itellect^o habe-
ret ifinitas apud se. qz nō posset s; elicere
opatiōes ifinitas: nec pōt itelligē vnū post
aliū: qz nō pōt ea ptransire: vel si sic: tūc nō
ēēnt ifinita. vñ magis vñ ad itentionē pñi
de ifinita multitudine: qz illud nō pōt itel-
ligi. ita qz h post h. ifinitū. n. nō ptingit p-
trāsire: sicut et nec h post et itellect^o ifinit^o:
sed ifinitū siue in magnitudine: siue i mul-
titudine. ppe dca: vel trāsumptiue itelligi-
bile ē qstū ē de se ab itellectu potēte ipsum
cōprehēdē z hēe rōne qua cogscat vtrūq;
est in deo atqz. s; hēe spēs vel spēs ifinitū
sic vel sic. pōt ēē nobis qstū ad aīam z spēs
sed nō qz ad acqstionē realē spēs vel spēs.
Reliquū. si licz hēe actū circa ifinitū i m^o
titudine nō ē nobis pōtē p p defectū itel-
lect^o nālī: qz nec s; nec successiue circa oīa:
sed circa qdēcūq; acqstio polis ē: est p deuz
in vñdē et: z de ifinita multitudine potu-
it ipñmē aīe xpi spēs oīum qz de nouit etā
possibilū. C Notādū qz ifinitū pñarie in
magnitudie pfectiōis a nobis ē itelligibi-
le. In finitū pñarie i multitudine a nob itel-
ligi pōt itelligi duob^o modis. vl^o qz multi-
tudo ifinita itelligat^o tāq; vnū obm. vel qz
multa ifinita itelligat^o pñis itellectōi-
bus suis. 2°. ē ad itentionē pñi: z certū ē
de actib^o itellectōis actu ifinitis siue siml^o
qz vñ nō sufficit ad tot act^o s; habēdos:
siue successiue. z ita loq^t Az. hitualiter at
ifinita itelligi p spēs pñas nō nālī acqsi-
tas. sed a deo impñas forte nō ē impossibi-
le: qz vñcūq; nō maior ē repugnātia plu-
rium qz paucorū ibi. Si duo s; z ifinita.
4°. pñsicoz de corpb^o: z vbi ē aliqd ca-
pax vñ^o forme alicuius generis z oīum.
Intellectus ergo est capax omniū intelli-
gibiliū nec oēs magis repugnāt qz due de

alij mebris: sicut infinitas ē incompossi-
bilis alicui. ita ipsū intelligere sub infinita-
tate est aliquid intelligere sub cōtradictio-
ne: sicut intelligere hominē irrationalem.

**Impossibile autē predica-
ri aut species generis de ppi
is differentiis: aut genus sine
suis speciebus.** **Tex. cōmēti. II**

Libri tertij metaphysice.

Questio Unica.

Primum genus

predicet p se dicitur: Q. sic.
hō p se rōnalis: g rōnale p
se ē hō. g rōnale p se ē aīal.
p. obatio p me psequēne

ppositio necessaria puerit in necessariā.
ergo per se in p se. probatio vltime cōse-
quente qz hō p se includit aīal. C. Item
hō p se est aīal. hō p se est rōnalis. g. p.
pne. sicut ex pmissis necessariis p. necaria.
sic ex p se per se. C. Itē. 7. h. qn aliquid pre-
dicatur de aliq per se p. mō. vñū p dicitur
de alio in abstractio. iste g. sūt vere. hūani-
tas ē rōnaltas: hūanitas est aīaltas. g. seq-
tur rōnaltas ē aīaltas: tūc cōcretus ē de
cōcreto p se p. mō. C. Itē in pna cēntali p
dicatū est d. intellectū subti. S. 3. s. h. d. ca.
de elemēto q. cui uest dīa z gen. 2. C. Itē
si per accēs de dīa z de spē. pbatō: qz qn
aliquid predicat de aliq p accēs: predicatur
de quolibz p accēs: qd itelligit sub rōne il-
lius: sicut sub rōne formali. Sed spēs itel-
ligit sub dīa formali. g. zc. C. Lōtra. si sic.
tunc vñū aīal cēt multa aīalia: qz si genus
cēt in intellectu dīe z aīal ponit in diffōne
cum dīa: tūc aut idē aīal ipotaret p gen.
z dīam: z tūc nugatio erit: qz pone rōnez
aīalis p aīali: tūc aīal est sub aīata sensibi-
lis: z rōnez rōnalis p rōnali: z patebit nu-
gatio. Si sit aliud aīal: tūc hō erit duo aīa-
lia. C. Ad illud rīdet Aui. 5. metaphy. licz
genus z dīa p dicitur de toto p se: nō tñ si
gnificat totū p se: s. gen. māle: dīa forma-
le: s. vñū q. significat p se spē p modū ton-
us: z sicut māle ē extra formale. sic pcept.
gūis est extra rōne dīe. C. Ad prīmū q. p.

ma cōuersio non valet: sed ē fallā pntis: qz
supius nō hz cāz qre iferi sibi uest. in subo
eni pōt ēē cā iherēte p dicitur: l. 3. i p dicitur nō
sit cā: qre subm sibi uest. C. Ad pbatōnez:
qz pna nō valz: qz aīis nō pōt ēē vez neces-
sario nisi z pns: qz aliqñ possit ēē vez si-
ne illo: tñ aīis pōt hē cām: qre p dicitur vñ
pns sibi inest. licz nō ē p. Aliqñ vñis a.
cōuēteret simplr: qz p se p supponit de oī.
C. Lōstr ad 2. nō pōt ex necessariis seq nisi
necūm aliqñ pmissē possent cēvere sine
p. ne. S. ex p se pōt seq p accēs: cū tñ illd
sit necūm. C. Lōtra. p. possē. si p accēs nō
necūm. C. Rñ. 1. vez ē de accidēt. com-
parat ad subz. d. talit. loqf: qz loqf de cō-
clusōe demōstratiōis. C. Lōtra. pbat ibi de
mōstratiōe ēē ex p se. ergo loqur de pze.
missis pms. C. Ad aliud q. pmissē sūt fal-
se. s. hūanitas ē aīaltas. z aīa filr. C. Ad p-
batōnem: qz abstractio duplex: z cōcretio
duplex ad subm: z ad suppositū. p. mō qn
aliquid denominat aliquid extra cēntas suam
cōcretio ad suppositū ē qn aliquid significat
per modū denoiānis aliquid p pue nāe. si-
cut h. albe ē albe. Sic ē de duplici abstra-
ctione. C. Ad formā. vez ē de pcretis z ab-
stractis p. mō: z rō ē. qz i p dicitur ē i p. mō
est p dicitur rōne qduāns. si p dicitur ē itra
qduāte subti. g. p cō. qz qz adhuc ē de itel-
lectu subti. S. si sit pcretū ad subz. subz est
extra. In 2. p pcretōe. p dicitur nō idē subo
nisi qz signat p modū totū. iste modus au-
fert i ab. vñ dico q. h. nō idē p dicitur
subo nisi pp suppo. qd ab viroq. denoiat:
qz p dicitur p. formā non suppositū. C. Ad
aliud q. pns nō sp ē de itellu subti vñ aītis: l. 3.
in pna cēntali. Alr d. qd dīe pbs: cui uest
dīa seqf gen. z illd ē spēs cui uest dīa z i-
diuiduū: z d. diuiduo z spē p dicitur gen. p
se: non tñ sequit differētia per se. C. Ad ali-
ud nego pnam. Ad p. q. verū est si illd
quod est ratio itelligēdi faciat cū alio vñū
per accidens. non si faciat vñū per se: sicut
differētia cum specie zc.

**Ens autem multis modis
dicitur: sed ad vñū z ad vñā
aliquam naturam: z non equi-
uoce zc.** **L. c. II.**

T. c. 4. 3.

T. c. 4.

cap. 3.

T. c. 15.
2. 35.

Libri quarti metaphysice.

Questio Prima.

Primum ens di-

casymuocce de oib⁹? Q. sic.
in equocis nō ē cōtradictio
in elēctis. Ens t nō ens cō-
tradicit. mior. pbat. phs p^o
phy. ptra pmenidē. reducit eū ad h^o icōue-
niēs: q nō ens sit ens. dī q h^o facit ex pces-
so q oia sūt vnū. Cōtra ibi dicit phs q
p^o n^o pira eos ē accipē q ens dī mltiplr. s^z
si iph itēderēt q ens diceret simplr: tūc pe-
teret phs supponēdo pira eos opp^m dicti
ipsoz nō pbatū. f. q ens dī mltiplr. C^o Itē
q ibi sit pira dictio simplr pbat. h ē pira di-
ctio aliqd ē z nūq ē: s^z aliqd nō ē mū^o cōe
qz ens. Alit. p^o me^o. ca. 5. ens z aliqd sūt no-
mina mlti^o dēā. si dicas q nō ē hic pira di-
ctio. Tūc nūqz erit pira dictio aliqz z null^o
qz aliqz n pōt hēre pceptū cōtōrē qz aliqd.
C^o Itē nullū equocū pōt dīrminari p aliqd
additū ad dīrminatū signatū: ens pōt. p^o
ma. Dē equocū iponiat actu qd libz signifi-
catū. Dē dīrminabile ē m dīrns ad h^o z illud
p^o mī. Alit sic dīr ens albi: nō ē hīc pira di-
ctio qz dīc ens ab^o sine aliqd addito.
C^o Itē seqt h^o est suba. g ens. aīis nō pōt ēē
vez sine pīte in equocis nō ē pīa: qz non
hīc o^o. C^o Itē ens pīcat de oib⁹ de qb⁹ p
dicat fm vnā rōnē predicādī: qz i qd. g p
dicat fm vnū intellm abstractū. Cōfir-
matur. qz sic passio vna realis regit subm
vnū fm rē. ita vī q passio vna rōnis reg-
rat vnū subm fm rōnē. h ē q sit vnū itelli-
gibile vno pceptū. Q uō. n. vna passio rōis
aliquibz mltis ierit p se: nisi ista licui p^o qd
sit cōe oib⁹ illis: sic arguit de passioe reali.
C^o Itē act^o z pō sūt dīe enī. g pō nō ē ma-
gis vniuoca qz ens: s^z pō dī vniuoce: qz i
pole z pole pira dīcūt z pole seqt ad necē
esse. S^z nec pīa nec pira dictio ē in equo-
cis. C^o Itē. 7. phy. compatio nō ē i equocis
sed h^z ens ē ppatio. p^o mī. d^o tū q suba est
magis ens accitē: z vnū accitē alio. Tū qz
2. h^o. vniqz dīc ē magi tale qd ē rō alijs vt ta-
lia dicant. ad pīcipia sempiternoz maxie
sūt vera: qz alijs sūt cā vīat. Sed sic ad eē
sic ad vez. g si cōparant in vīate pprobilia

sūt in entitate. C^o Itē dīcūt ē vni^o rōnis i di-
uidētib⁹. ens dīdī i alia. g zē. C^o Itē si ens
intē ab^o vī^o ppatū addē ens cū iferōnē ē
nugatio vī i pīpīetās fmōis. C^o Itē. 3. h^o.
ens nō ē gen^o: qz dē intellū cuiuslibz: s^z
h^o ēē equocū h^z vnū significatū ēē idē cūz
suba: z extra itellm accitū. C^o Itē. 4. h^o: ē
secta vna qz speculat ens. z scia vna est circa
vniuocū subz. cui^o pbatō ē p^o post^o. In eq-
uocis nō cadit dīrminatio. de subo sūt dīrmi-
nes. i eodē. C^o Itē de subo o^z pīsupponē vī
pīcognoscē qd ē. Equocū nō h^z qd. C^o Itē
4. h^o. firmissimū oīus pīcipioz ē qz ipole
est idē sūt ēē z nō ēē. p^o n^o nouissimū h^z ter-
minos nouissimos: qz p^o n^o cōgscim^o i qz tūz
terios cōgscim^o. s^z termini equocū nō sunt
nouissimū. Cōfirmaf. oia p^o n^o q sūt cōes
pceptōes sūt de terminis trāscēdētib⁹. oēs
illi erūt equocū si ens ē equocum. z ita oēs
cōes pceptōes erūt dubie. Cōtra p^oz
phy. si qz oia entia vocet equoce inqt: z nō
vniuoce nūcupabit. Cōfirmaf. qz nūq
vnū pīcat d^o oib⁹ pī ifinitatē rez. C^o R^o n^o.
sicut equocatio dīr apud realē pīm. magis
adhuc qz i gīe. de cui^o equocatio dīr. 7.
phy. Cōtra. logic^o fuit. C^o R^o n^o. dīr mul-
ta i logice nō logice. sic 2. h^o. in oīre mo.
ta ē mā. b pīner ad pīfīcū: non ad meta-
pīfīcū. C^o Itē in pīdicamētū singulū incō-
plexoz: aut signat subaz aut qz^o zē. s^z si
ēē vn^o p^o n^o cōis oib⁹ entib⁹: nō ēē illud
dēā vez: qz icōplexū significās illū nō si-
gnaret subaz: nec alia. R^o n^o. singulū incō-
plexoz signantū rē alicui^o pīdicamētū: qz
ibi itēdūt diuidē incōplexū in pīdicamētaz
sed nō icōplexoz significātū aliqd trāscē-
dens. C^o Itē p^o phy. ens dīr multū. idē dīr.
4. h^o. C^o Ad oēs auctēs de mīr dōm qz iō
est: qz nō ēē p^o dīr de oib⁹ dīr. S^z tū nō i quo-
ce h^z logicū. ita q nō sit vn^o pceptū. C^o Itē
4. h^o existūt i gīe hīnta statz ens z vnūz.
C^o Ad illud statz rīo qz iō phs dīcūt qz ens
statz ē qd qle zē. qz sūt imē^o ptes entis. ita
qz non descēdūt ens in alias ptes priusqz i
istas: sicut substantia pī^o descēdūt i alia
qz in rōnale z in irrōnale. vnde illud sta-
tū nō ponit equocatio nē. hoc dīcūt Alit.
p^o meta. ca. 2. d. Alit potest dīcūt qz iō ens
statū est substantia qualitas zē. qz p mul-
tum additū descēdūt in hec.

T. c. 10.

T. c. 11.

T. c. 25.

T. c. 22.

T. c. 8. z. 9.

ca. de spē.

T. c. 31.

T. c. 12.

T. c. 13.

T. c. 2.

T. c. 4.

ADJ Ad questionem istam de univocatione preceptus entis. Et quod est de signato nomine quod est ad placitum. id non potest per rationem teriarum: sed tamen per auctoritatem vel per viam: quia loquendum est ut plurimum ex 2. topici. Sed contra. quod est. videtur posset esse unum preceptum communis. id est. quodlibet quicquid nomen significet siue per ens siue per aliud nomen posset autem esse tale preceptum vel non: potest argui ratione. Ad illud vero quod dicitur quod secundum ad placitum. Respondetur. quod ad placitum est huius conceptui hoc nomen imponere: vel illud et idem nomen multis equivoce: vel unum tamen ad placitum: sed non est ad placitum quod conceptus possit habere rationem istam vel non. imo hoc dependet ex natura rei. Si enim ei quod non potest quod recipere non est ad placitum quod illi nomen imponatur. si vero non potest recipere aliquid conceptus decem generalissimis non est ad placitum imponens quod aliquid nomen significet aliquid conceptus decem generibus: quia illud non concipitur. In ista questione videtur opinio Avicenne per metaphysicam suam. cap. 2. d. et cap. 5. a. quod ens dicitur per unam rationem de omnibus de quibus dicitur: sed non eadem primo: quia quidam sunt quasi genera siue species entis: quidam vero ut passionibus etc. Ad hoc est ratio illa. que prima sunt ad intelligendum sunt communissima: quia species communis intelligitur: et non est processus in infinitum intelligibilibus. secundum illud quod est per intelligibile simpliciter est communissimum simpliciter. Sed non est tale nisi ens: quia nullum. id est. generis est communissimum simpliciter: quia nullum predicatur de alio genere. ens ergo potest habere unum conceptum communem. Confirmatur hic ratio: quod primo occurrit dicitur esse confusus respectu cuiuslibet vel cuiuslibet: 2. occurrit. quoniam est processus a confuso ad determinatum. Sed nullum genus est confusus respectu alterius generis occurrit 2. ergo etc. Si sicut accipitur per se sentiuntur. ita primo vltissima ipsorum possunt intelligi. sed illud quod est simpliciter per se. est tamen unum. ergo illud non potest esse aliquid generis cum continetur primo occurrere aliud genus: et non substantia. Item unum potentie est unum primum obiectum: quia potentia mouetur ab obiecto secundum formam obiecti: et nisi habeat unam formam non mouebitur et si intelligit non intelligit unum: nihil intelligit. 4. h. Sed primum obiectum intelligit ens: videtur 2. oibus. per illud est per obiectum potentie cognoscitur: sub cuius ratione intelliguntur omnia alia ab illa: sic patet de obiecto visus: sed nec ratio subiecti: nec accidentis reperitur in omnibus intelligibilibus. Dices quod deus est per omnem intellectum sui: non tamen

men includit in omnibus quod prout ab ipso intelligitur. Contra. si sufficeret quod omnem per potentie esset aliquid primum ad quod omnia alia attribuuntur: sicut dicitur dicta rationis. ergo deus esset simpliciter primum omnem intellectus: quod non videtur esse verum. Item patet quod potentia receptiva alicuius formae ad quam alie attribuuntur non est receptiva illarum aliarum: sicut de materia comparata ad formam substantialem vel accidentalem. Item substantia forte et deus non cognoscuntur per propriam speciem: quod ergo perfectius cognoscuntur accidentem. per autem omnem perfectissime cognoscitur etc. Item aliter patet exprimitur in nobis ipsis quod possumus concipere ens non concipiendo habens in se vel in alio: quia dubitatio est quoniam concipimus ens. videtur sit ens in se vel in alio: sicut patet de lumine. videtur sit forma substantialis per se substantiens vel accidentalis existens in alio: sicut forma. ergo per aliquid inditans concipimus ad utrumque illorum: et utrumque illorum postea inuenimus. ita per quod in isto saluat primum preceptum quod sit ens. Notandum quod illud argumentum de obiecto intellectus concludit quod ens per se includit in quicquid per se intelligibile: quicquidque. n. alicui esset idem si non per se clauderet in eius intellectu per inde esset quantum ad rationem formalem obiectivam: ac si accideret sibi. Sed quoniam omnem potentie per se accidentem illud tamen per accidentem est cognoscibile. ergo etc. Tamen iste processus habet instantia in sensibilibus: quod non sunt sensibilia per accensum: tunc etiam non tamen deberet esse unus conceptus communis decem generibus: sed etiam generi et dicitur: et unum et vero. et sic negatio et processus in infinitum. Notandum quod si sermo est de re ens cuiuslibet est idem essentialiter. Si autem de conceptu intra quoslibet claudat: ubi recipit aliquid: ut quod in se. puta rationalitas et unitas etc. Quando autem concipiunt per modum denotantis non clauduntur intra per se intellectum ipsorum: sed tamen concipiuntur per se in forma entis. Illugationem et processum in infinitum sic vito contra hoc negationem. ens aial: et habens ens rationalitas et ens unitas: nisi intelligat speciem constructio sic. ens quod est aial etc. nec est tunc inutilis repetitio. Sed nunquam in diffinitione fit coniunctio generis et dicitur in abstracto. unde non clauditur ibi idem bis: et tamen ipsa dicitur per identitatem est essentialiter ens sed non formaliter predicatione nec per se modo: sed magis per accensum: sicut habens sapientia est potentia dei. Sed si arguas de processu

ADJ

ADJ
EX

huius infiniti. sic aial r ronale eentialr i enti
tate puenit r n sūt idē. q dnt aliq: r illud
alio. r sic i infiniti. Dic dico q se totū pueni
unt r se totū dnt: qz ens n dīc pte pfectiōis
ipoz: s; totā: sicut idiuidua se totis cōueni
unt r dnt: qz spēs dicit totū eē idiuiduoz
sic ergo illa rñio q negat illud q cōe vñū
in multis distingit in illis aliq alio a se: vi
tat pcellus in infiniti ex pre rex. Illa aut q
ponit ens nō claudi i quolz cōceptu p se vi
tat nugationē vbiqz denoiatiunz addif
enti r p dicationē p se vbiqz illud subiei
tur enti: r hāc saluat eē p se scō mō. ens ē
vñū: r tñ qñtū ad realitatē: tā ista p dicatione
est p acciō. vñū ē ens: qz ista. ens ē vñū
idētica ē. Cūc ad istud arg^m ptra istā opi
nionē. illud addit^m ē ens. Dico q sic p idē
titatē: nō tñ formalr p dicationē p se. Cūc nota
qz illa argumēta cōcludunt. q ens sit
cōe ad ens creatū r icreatū: qz p certū esse
de sole q sit ens. dubitare aut an sit de^o. et
hic bñ cōfirmat p illud. 2. meta. Principia
sempiternoz sūt vñsima. vbi vñ velle vep
esse vñuocū pncipijs sempitern oz r pñ
cipiatis. Aliogn qd valet illud sūm q alijs
iest vñuoca^o: Tūc dī qz ens r oia pñā ipz
in qñtū ens: vt bonū vep zē. ex se sūt idia
ad limitatū vñ illimitatū: r vltra sub limi
tato ad subaz r acciō. Et vltra. cuz oia res
cuiuslibz p dicationē neōio sit limitata. ipos
sibile ē aliqd trāscēdēs formalr eē speciez
alicui^o gñis. ita q nō denoiat o^o sic q ipsa
sunt spēs genep: sed oīno i nullo gñe sūt.
TRA Cūc. 3. h^o. Ens nō pōt eē genus: qz ē de p
se itellū cuiuslibet. Sed si aliq mō equoce
dicere. pōset sūm vñū signatū eē extra in
te^m alicui^o. Accipiēdo. n. ens: vt signat sub
stātiāz. ita ē extra inte^m dīe sicut suba: r sic
de qlibet alio significato. Cūc oia nūera
ta pueniūt in aliq cōi: suba r qñtas sūt di
uersa entia: qz idē r diuersū p diuidūt totū
ens. q sūt duo entia. igit ens ē vñ^o cōcept^o
cōis eis. Cūc alias nō cōueniēt^o diuide
retur ens i subaz r acciō qz in ens qñ. r in
ens nō qñ. qz nec acciō pōset signare ali
qd cōe. 9. gñibus magi qz ens decē gñibus
r ita pma diuisio entis nō eē i duo: s; in de
cem. Cūc tra. tūc ens eē genus. pb^o. dīe.
qd p p dicationē de mult p dicationē de eis s; rō
nem alicui^o vñs de nūero. 5. vñuz: s; ens p

te est hñmōi. q p dicationē sūm rōnē vñs. nō dīe
qz nō p dicationē i qle: nec p pñ: nec acciō: qz
sūt extra eēntia illi^o de q p dicationē: q vt ge
nus. Cūc b rñio. Porphy. ordinat libū
suū ad p dicationē. Alz. sicut dicit i pñemio
logi q de illis vñs^o q aliq mō inueniūt i
ordine p dicationē. pter illud pōt poni vñe
trāscēdēs: qd ad nullū p dicationē pñet:
r duo vñs trāscēdēs. vñū aut dī in qd. s.
ens: r aliud dī i qle. s. vñū zē. Alz pōt dici
q qñtū ad diuisionē Porphy. forte ens ē
genus: r vñū p pñ: s; nō qñtū ad b q est
dicē pte spēi. ita q determinet p dīaz. Alz
q cōparādo ad iseri^o pōt ens hñe rōnem
spēi spālissime: sicut dicit scda rñ^o post illd
ista rō zē. Cūc arguit sic. Tūc gñā pma
sūt spēs: nā oē illud qd bz in suo p se itelle
ctu aliqd māle: r aliqd formale pōt p pñe
diffiniri p aliq duo expressiua illi^o cōcept^o
sed oē pñū gen^o ē hñmōi. qz bz i se cōceptū
entis: r aliqd formale determinās illd cōe
ad b gen^o. q est diffi^o p cōe: r illud forma
le additū. Cūc rō nō pbat qn ens sit vñ
uocū. 10. gñib^o: s; tñ q nō sit vñuocū ge
neri r dīe. r hoc pōt cōcedi: s; nō pñūm.
Alz dīc pōt q sicut in dī^o duo se totū nūe
ro dnt: r se totū sūt vñū in spē: nec ē aliqd
reale i altero: nisi nā spēi. Sic h de gñibus
sub ente. vnde pma p pñ pōt negari de oī
vno cōi qd dicit totū illud qd iseri^o. vera ē
aut tñ de alio cōi qd dicit pte iserioris: tūc
enī determinat p aliqd qd dicit aliā partē.
Ens aut dicit totū qd suba: r qd hō: qz qz
qd est ibi ē p se ens pñmō mō. Cūc arguit
sic. oē vñū i se si distinguit i diuersis disti
gnitur p alia addita sibi. Cōcept^o entis est
vñus de se in oib^o gñib^o. qro de addito a
aut est ens. r sic ens erit de intellectu ei^o. s.
a. qz ens p dicationē subam cuiuslibet entis. 4.
hui^o. gñā suba est ens. r sic nugatio. Si sit
nō ens: tūc oē genus gñalissimū ē formali
ter nō ens: qz illud formale est non ens: r
oīs spēs formalr nō ens. Cūc istud arg^m
sunt qñuo rñsōes. Cūc pma pñ argumē
tum qz ens nō sit cōe gñi r dīa. Cūc qz cōe
est per idētitatē: s; nō qz formalr claudat i
cōceptu vñusqz: sicut est cōe vñi r bono.
Cūc qz cōe est formalr r eentialr cuiusqz
nāe cōcepte: vt est aliqd in se: non tamē cō
cepte. vt denoiat aliud est formaliter cōe:

E. 4.

TRA

E. 10.

E. 3. 2. 4

sed tñ per idēitātē. C. 4. q. ē cōe cūcūq;
qūcūq; mō pcepto: z h tā formalr qūp idēi-
tātē. S; ē tale cōe qū dēfēdit in iferi? pēr
nihil additū. s; dicit totū illd qd dicit iferi-
us. C. Prima rñsio h; dicit qū ens ē quoce
dicitū dī formalr de dīa. Rñc argumēta
p pma opione vidētur cōtra h. Vel si dī-
cat qū nihil ē cōe dīe nec formalr nec pēr
idēitātē. Dicit qū dīa dicerēt realitd ab
ente fm quācūq; significatiōē. C. 2. rñsio.
qūns h enadāt tñ qūe formalr clauditur i
vno ente: z nō i alio? C. 3. rñsio vñat h. sed
qūe in pceptū ifr? emis: qū. f. pceptū vt de-
moianuū nō claudif formalr ens: nō dicit
C. 4. rñsio nullo mō cauē nūgatiōē: qū
cūq; aliqd addit enū vt aliqd alteri: qū in
vtrōq; claudif formalr idē pceptū emis: ca-
uēt tñ pceptū in ifinitū. qū nō p aliqd aliū
additū dēfēdit. C. 3. rñsio vñ p babilis: qū
ex quo pceptū emis ē abfolūt? nō ē in cōe
mens qū claudat i aliquo qd pceptū tanqū
abfolūtū i se. nō aut vt pceptū vt dēfōiatū
unū alteri? sicut i albedine icludit forma-
liter color: nō tñ i albo. vñ nō est nūgatiō
color albus. z si iungat ifr. 4. rñsio. qū re-
spectu vtrōq; qū? est formalr cōe ē tale cōe
qd nō dēfēdit p additū. vñat nūgatiō z p
cessū in ifinitū. 1. m. nota. Nec cōtra istā
est aliqd argūm p pma opione. fufficit in
qū pñū itelligibile qū ad pñū argūm z p pū
um obm itellis quo ad 2. m. ita aliqd cōe for-
malit cūlibz pcepto abī. z cōe p idēitātē
emūq; qūcūq; mō pcepto: z quo ad 3. m. z qū
certus sit aliqd de qūcūq; qūmōcūq; concipi-
at qū illud p idēitātē sit ens: s; nesciat i pū
cūlarī qd ens: nec quōian. f. formalr clau-
datur in ipso: vt sic pceptū an nō. h ē cōitas
tāsi formalis: qū idēitātē satis phibz ens ē
genus: fufficit ē cōitas idēitātē ad h qū illa
qbus sit cōe p pte muerent: qū muerus ma-
gis rōne cōitūz qū modoz pceptū dēfēdit
tūz aut vno mō pceptū ē ens cōe formalit-
ter. C. Itē arguit qū nūq; ē dīfō sine nū-
gatiōe h ē icōnēitēs ex 7. h. Sū h ē cō
nūgatiō. hō alb? qū ens fm eādē rōne est
de pte itellecū vtrūsq; h nō valēt: qū nec
h est nūgatiō. hō hūan? nec ens qd est cōe
ro. gñb? pte icludit in albo. vñ h forē ē cō
nūgatiō. hō albedo. C. Itē arguit qūto
hūm? dīa sūt qū sum diuerfa aliqd idē em-
tia. S; p pma gñā aliqd dēfō hēnt de eis

vnitūce ē cōtra z nō diuerfa: z tūc nūl-
la ē cō diuerfa nisi qū dīa: qū superiora de
cem generib? nō sūt diuerfa nec pīta sub
illis. C. Rñsio. Due dīe oppositē essent di-
uerse: z duo idēitūa spēt pālūfime. Itē
arguit sic: Tūc nō ē cō negatiua immedīata
qū negat vñū generalitūū ab alio: pñs-
est salūm pō pōterior. pñs? pñs: qū extre-
ma ē cō i aliqū toto: qd nō dī ē qū negati-
ua ē immedīata. C. Rñsio. non sūt in aliqū toto
qd pōt ē medīū remouēdū vñū ab alio: si
cū nec duo idēitūa. C. Itē arguit sic: oīa
entia attributū ad subz in qūz entia: s; at-
tributo fm qū attributū: z ei cū attributū nō
est aliqd cōe vñūcū: qū p dīcatū vñūcū
p dīcat in qd. p dīcat ergo de eo fm se: nō
fm hoc qū attributū alteri. C. Rñsio. maior
sic itelligit. i. fm entiatē suā: qū entia s; se
tota attributū ad subam. vt ad pñū: s; nō
īquātū entia. i. qūz ens p dīcat de ipfis.
ita. n. an qd p dīcat de qūitate: sic dī sub-
stātia. z sic vā ē illa p pōfīno. Exēplum de
specieb? nūerōz. vñd sūt entia p subam
effecūe z nō formalr: z cū hoc stat vñūcū-
cāto. C. Ad qūē pcedo qū ens nō dīcatū
vñūcū de oīb? entib?: nū ē quoce: quia
equocedū aliqd de multis. qū 1. de qū dī
nō hūit attributū ad muerentē: sed qū attri-
butū tūc analogice. Quia g nō h; cōe
pūm vñū. iō signat oīa cōitālī fm p pāz
rōnem z simplr equocē fm logicū: qū aut
illa qū signat iter se cōitālī attributū
iō analogice sed m me cōe realē. C. Ad pū-
mum qū mūoz ē falsa. Ad pbatōne qū vñ-
tur p pōtē p mēndis. qū est ens dīcī vñ-
uocē. C. Ad illō in pīrariū qū aliqz arguit
pīra alū: opz accipe oppositū alīcūm cō-
sequēns ad dēfō suūz si signat? z h nō est
petere. s; pbare qū ita sit ibī. sūstīnēt. n. oīa
esse vñū. pñs est dīcī ens dīcī vñūcū.
Opp? pñtis accipit Ari. qū ens dīcī mālīter
C. Cōtra tūc vteret oppositū in sua ratiōe
accipit. n. oppo? pñt qū ens dīcī mālī: z cō-
clūfō quā iferi h. f. ens ē nō ens: nō ē in cō-
ueniēs nisi ens dīcīerē simplr. ergo rō ei?
supponit duo opposita. C. Dm qū nō pōt
iferrī negatiō eiusdē de se nūm accipiantur
pñisse oppositē ad illud pcludēdū. C. Ad
aliud qū nō nisi scā dīfīnīōē vñdō re p
figūa. vel p aliquo gñe dīfīnīatō. z ad
pbatōne dōm qū aliqd z aliqz z talia fm

E. c. 31.

+

E. c. 43.

Tñ habet
tem p^m.

ra sunt res sedē itēndis: z possūt eē eius-
dem rōnis qbuscūq; addat: nec ē equoca-
tio ex pte eoz. S; si sit equocatio h erit ex
parte rez: determinabiliū. sicut dī. nullūz
ens aliq; ens ex rōne rei h nō. nullus hō
aligs hō: q; res vni⁹ rationis ē in vtroq;
Cū aliud dōm q; equuocū nō pōt dīer
minari. Cū aliud negāda ē: v; q; ē nū-
gatio vel repugnātia intellectūz. S; q ad
vītes pōt determinatio fieri de equoco:
q; vītur equoco pro illo significato vbi
determinatio pōt inueniri. Cū aliud q;
pna nō valet suba. g ens nisi ens distigat.
Qd pbat: q; aut ens accipit p suba z tūc nō
valz pna q; in pna est ordo. si pro quant-
tate. tūc falsa illatio. Cū aliud q; falsūz ē
sed eadē ratio p dīcādi itēndali potest eē
oium genex: z cōcept⁹ sub eis non sit vni-
uocus. Cū aliud q; pole. s. h⁹. vno mō ē
pncipiū trāsmutādī. alio mō: z ad p pōem
est equocu ad res z itēndōs z pme. Cū
aliud q; cōparatio. p pūc dca ē fm magis et
minus in eadē forma. h nō est fm ens: cō-
paratio. n. fm ens nō est nisi fm ordinem
fm q; aliqd vniū depēdet ab alio in entita-
te. sicut accitū ad subam. iō suba dī p mūz
ens i cādo accitū. Tū pbs. S. ethycoz dī
cit ca. pmo. q; recipiūt magis z min⁹ altera
spēs: h pōt eē mō fieri. Cū aliud q; pnci-
pia corpoz celestūz necē ē illa eē verūz
māz eiusdē gnis. Cū aliud q; pncipiūz z pnci-
piatū entitas vniuoca: z oia sūt pncipia z
pncipiatā. g zē. Cū dōm q; pncipia z pnci-
piatā cōsequūtur ens nō solū i cōr. s; i p-
culari gne. vñ si sint pncipia z pncipiatā
eiusdē gnis hūt vniuocā entitatē. als nō.
Cū aliud q; ens nō ē gen⁹. Cū dōm q; nō
pōt eē gen⁹ nō pp h q; hz p^m cōmunez: s;
ens cōueribile cū suba ē gen⁹. Cū aliud
de subo vniuoco dōm q; subz ē tale: s; ens
nō ē h subz s; suba z illud ē vniuocū: z nō
solū de illo h p fiderat: s; de oib⁹ sibi attri-
buit: nō sic de subo. Cū aliud q; h ē verū
q; cognūz imūis ē certūzima q; tū ad p pō
nem: tūc app⁹ ens s; vñā z distinctiua rō-
nem: z cōponēdo ipsū cū alio pōt eē pnci-
piūz certūzimu. Cū aliud pncipiū p opūione.
Aluc. dī q; cōfūzima sūt pmo intellecta: z de
cem sūt cōfūzima: nō tū ista oia sūt p⁹ itella
s; suba ad quā oia alia reducūt. Et suba ē

pus nō p dīcātiōe ad dē gna s; pus pfectiōe
z cā: nec ē dare aliqd cōe ad. i. o. q; pus siel
ligat. Cū aliud q; maior ē falsa: s; illud ē
suba. Cū pbatōne q; p^m obz nō opz extēdi
ad oia itelligibilia p dīcātiōe: sic māifestū ē
d obo sētus vīsus q; p^m obz nō p dīcat de oī
bus q; sētūz a vīsu. magnitudo. n. nō ē color
s; sufficit q; p^m obm sūt rō cōgicēdi alia: q;
magnitudo nō vī: nisi q; colorata: sic suba
r⁹ alioz genex. Cū aliud q; p^m dīcō q; p^m cōgicē
d aliq; q; ipz existit nō cōgicēdo h i se existit:
vī alio. S; illd eē existē nō est qd: s; p dīcat
dnoiatūe d eo. sic accūs: z illd pōt d gne
accūs z eiusdē rōis ē i oib⁹ rōib⁹: vī dnoiatūz
illa. d ēte q; qd p dīcat i qd d oib⁹ nō p vñus
pcept⁹ pncipiū nisi i aliq; gne dīeriatō. Cū aliud
q; pncipē h eē. pncipiū h eē qd. q; nō cōg-
scit eē nisi q; cōgscit h z aliq; eēntia z ita
aliq; qd. Cū aliud q; eadē eēntia p pncipiū
sub diuers⁹ rōib⁹ pncipiēdi: z v⁹ pōt pcept⁹
eē certū alio mō nō ē. n. signat idē q; sba: tū
pncipiū pncipē eadē eēntia sub rōe eēntia q;
ipōit h nō mō ē: z nō pncipiēdo illā sub rōe
subalitat a q; ipōit h nō mō suba. Cū aliud
cōgscēs aliq; itesse nēcio alieut cōgscit illd
aliq; qdūatē: z itte pcept⁹ ē sibi certū: s; du-
bitat an illa qdūas sit sube vī accūs: q; ali-
oq; qdū tale pncipē sētū vīz pū: et ad dīf-
fōnē ill⁹ eū nēcio itest: fēet ei⁹ p pā passio:
cū d mīl talib⁹ sapiētes dubitēt. vñ p m⁹ cō-
cept⁹ vī de ente: vī opponit ei q; ē nūp d
termiabilis vītra p se vel non per se zē.

Si igitur ens z vnum idēz
z vna natura eo q; se adinuicē
cōsequūtur sicut pncipiūz et
causa: sed nō vt vna rōne ostē-
sa. Tex. cōmen. III.

Questio .II.

Trum ens et

vniū significat eadēz nām?
Qd nō: q; tūc h eē v^m: tū
v^m est ens. Cōsequēs ē fat-
sum. ergo z anis. pncipen-
tis falsitas patet per p m pmo. physico-
rum: q; improbat dērmēndē qui pōit
tū vniū esse: pna patz q; qū aliqd p dīcat

de aliquo cōuenibiliter p̄dicat de eo cum
dictioe exclusiua. Cōtra dicit q̄ p̄menides.
cōcessit tñ vñū determinatū: cōtra qd̄ ar.
guit p̄hs. Cōtra sequitur tñ vñū, ergo tñ
hoc vñū. p̄batio: añs ifert affirmatiua ex
ponēte p̄ntis. z negatiua exponens añtis.
negatiua p̄ntis. p̄batio p̄mi. tñ vñū est
ens. ergo oē ens est vñū. vltra. ergo b̄ ens
est vñū. vltra. cōuerie. ergo hoc vñū ē ens.
p̄batio secūdi. sequitur nihil aliud ab vñō.
ergo nihil aliud ab b̄ vñō. p̄batio. q̄ ex vñū
uersali affirmatiua sequitur singularis affir
matiua sic. oē aliud ab vñō. ergo oē aliud
ab b̄ vñō. p̄ singularis p̄me iferūt singu
lares 2: seq̄ ergo hoc aliud ab vñō. ḡ hoc
aliud ab b̄ vñō: z illud: z sic de alijs. ḡ p̄
ma vñs ifert scdm̄: z tūc vñū. C̄ Itē di
uidit ens. p̄batio p̄mi si sic. tūc cōdiuidēs
ex q̄ opponit cōdiuidēt eēt non ens. z ita
nō diceret ens. C̄ Itē cui⁹ oēs spēs sūt de
terminati gñis ipsū ē determinati gñis: s̄
oēs spēs vñū idē simile z eqlē sūt in gñe
relatiōis. ergo zc. C̄ In oppo^m ē p̄hs. 4.
hui⁹. ens hō z hō z vñū hō idē significant.
p̄b. q̄ nō sepan̄ in gñatiōe z corruptiōe.
C̄ Itē ens z vñū p̄dicat eēntiā cuiuslibz ḡ
signant idē. p̄nam pbat 3°. C̄ Opio Alu.
7°. metaphy. siue. dicit q̄ ens z vñū p̄dicat
tur de oib⁹. tñ nō sūt idē fm̄ nāz: s̄ h̄z subz
sicut subm̄ z passio: q̄ si vñū eēt idē eēntia
liter cū ente: siue fm̄ eēntiā: tūc multitudo
eēt nō ens. C̄ Itē ddo. ens vñūz eēt nuga
tio. C̄ Ad hoc cōmētator dicit. q̄ nō est nu
gatio. q̄ nō significat idē eodē mō. C̄ Con
tra. genus z spēs significat eādē nām alio
z alio mō: z tñ dicto vñ si addat particula
re ē nugatio fm̄ p̄hm̄. 6°. topicor. Itē. 5.
topicor. qñ exprimūt diffō p̄ noie erit pla
na nuga q̄ p̄latuit: vñ sit nā significata p̄
ens z vñū: z modi diuersi b̄. c. tūc ē idem
dicere ens vñū. z dicere a. a. z b. c. z b̄ cer
tum ē q̄ dicere a. a. ē nugatio. ḡ zc. C̄ Itē
q̄ro de istis modis: aut sūt itra cōceptū en
tis z vñū: aut extra cōceptū sub q̄ cōcipit.
Si extra nō excludit nugationē: sicut pba
tur sup̄ aial hō. si intra: tūc aut ille modus
est totus cōcept⁹: aut pars. Si p̄mo modo
tūc nō signant idē qd̄ ē oppositiū positi. Si
scdō mō: pone diffōnē p̄ noib⁹. tūc erit ali

quid idē bis dcm̄: sequitur ē q̄ ab vñō z en
te possit abstrahi cōcept⁹ vñus cōm̄: nō
vel simplicior vñorq̄: z illd̄ erit p̄us dcm̄.
C̄ Itē terua rō p̄ opinione Alu. q̄ signat
idē alicui p̄dicat de eo i qd̄: sed vñū deno
minatiue p̄dicat de ente. S̄z dī q̄ vñū nō
p̄dicat denotiatiue: s̄z videat. C̄ Cōtra. si p̄
dicat in qd̄. tūc abstractū p̄dicat de abstra
cto alteri⁹ scā abstractiōe a subo tñ. Sed
vñitas. s̄z entitas sūt ab^a a subo: nō a sup
posito: q̄ h̄ ē vñ. s̄ vñitas ē vñitas. tūc h̄ est
vñ. vñitas ē entitas. vñ ecōuerso: s̄z h̄ ē falsa
q̄ idiuisio ē de intellectu vñū: s̄z nō de rōne
entitatis. ḡ nō sūt idē. C̄ Itē q̄ta rō. Dis vñi
tas ē de gñe q̄ntitatis. ḡ nullū vñū ē cōuer
tibile cū ente. p̄ba p̄me. Dis vñitas cum
alia p̄stituit numez. ḡ ois vñitas ē de gñe
q̄ntitatis. Dicit q̄ vñū ē equocuz ad vñum
qd̄ est p̄ueribile cū ente: z ad vñū qd̄ ē p̄
cipiū nūeroz: sed tūc hec ē falsa. Dis vñi
tas est determinati gñis. C̄ Et ad illud q̄
ois vñitas cū vñitate cōstituit numez: fal
sum ē: nisi i cōtūnis: s̄z vñum trāscēdēs fa
cit cū alio multitudinē. C̄ Cōtra. q̄ cōstitu
at numez p̄prie dcm̄ in. 10. h̄. hic ē rō nu
meri. Illuiner ē multitudo mēsuratavñō.
p̄batio. nō mēsurat nūerus vñō: nisi sicut
per p̄te aliquotā. vñitas aut vbiūq̄ ē ē ps
aliquota multitudis: q̄ aliquoties sumpta
ipsaz reddit. C̄ Itē vbiūq̄ ē vñitas z vñi
tas est dīa nūero vel sp̄e vel gñe: z q̄ dīnt
gñe z sp̄e z nūero. z vbi dīa sp̄e z nūero.
Sed vbi dīa numero: z numero. S̄z oia
entia dīnt sp̄e. sicut angelus ab homine.
C̄ Itē cōmētator. 6°. ethycoz paz aī ca^m
de ebulia. ca. 9. 2°. do. in p̄n^o dicit. q̄ nūe
rus ē mēsurat: siue in corpib⁹. vñ in. 10. hōi
bus: siue in nō corpib⁹. vñ i. 10. aiab^o. Rñ^o
p̄p̄ inclinationē ad corp⁹. Cōtra. aia: q̄ h̄ in
clinat ad hoc corp⁹ nō ecōuerso. similiter
aia hōis inclinat ad corp⁹ hōis nō econ
uerso. Similitudo patet ex 5°. de cā vñ z sin
gulari ad effect⁹. C̄ Itē Damascen⁹ in sen
tētijs. c. 54. Due nāe dīnt sub discretā q̄nti
tate. C̄ Sustinēdo positionē Alu. Rñ ad
arg^a p̄ncipalia. ad id qd̄ dicit p̄hs q̄ ens
z vñū signant eādē nām: subiūgit sic p̄n^m
z cā: tūc sic ē intelligēdi q̄ illd̄ qd̄ p̄se. signi
ficat p̄ ens: illd̄ dat vñū intelligere nō tāq̄
p̄ncipale signatur: s̄z significat p̄uatiōez p

I. c. 3.
p̄a. 3. hui⁹
cap. 1.

p̄o. 3. hu
ius. 4.

cap. 3.
cap. 4.

I. c. 20.

.f. meta
physice
I. c. 3.

T. c. 18.

se et puatio non est nisi in natura. id est dat intelligere nam ex pñti. Ad pñm qd pñna non valz hō ens hō et vnus hō: sūt idē. g ens et vnus sūt idē. pbatio p instantia: qz. 7°. hū? dr. idē ē natus sym? et natus cau? nec sequitur. g symitas ē cauitas: qz p trahūt i. 3°. deter minādo ad vñū. Dicit tñ qd nō sic arguit. vñ? hō et ens hō sūt idē. ergo ens et vñū sūt idē. S; sic. qz nō sepant i gñatōe h ē qz gñatōne entī necārio cōcomitat in diuīso: tñ vnitas. i. diuīso nō gñatur sicut ens. ita qd vnitas p se terminet gñatōnez: qz vñū nō dicit aliā nām positūā qz ens. si diceret forte aliqua ppa gñatio termina retur ad vnitatē fm pñcipales opōnem. Ad aliud: qd qlibz suba est ens p se pmo mō: et qlibz nā est vñū p se scdo mō. qz idī uīso statz sequit qdlibet ens. Ad argm cōmētatoris. aut vñū p se: aut p accidens. Rñ dēf. p accēs dr tot modis: quor mo dis p se. Rōcedo qd p accēs qd opponit p se pmo mō: s; nō qd opponit p se scdo mō cum dicit. g p aliud. Ista ppō. hō ē vñ? per aliud. pōt duplī itelligi: sicut ista: hō ē rīfibilis p aliū: vl? p aliud: ab vtroq; extremo: qd ē falsū. passio. n. iest subo pp subm: vl? p aliud ab altero: sicut hō ē rīfibilis p aliū a rīfibilī: et vñ? est: qz p humanitatez: vñ? qz hō est hō. id ē rīfibilis. hō scdo mō pcedo. s; tūc nō sequit. g illud aliud ē vñū p se sed sequit ergo hō de quo vñū dr p accēs est hō p se. ita qd nullo mō p accēs: qz q pri mo mō p se i sūt: neutro mō p accēs p dī eto fesse pñt: qz ibi subm pp qd p dīcatū s; bi iest a neutro extremo ē aliud simplr: tñ fm tres gradus in pmo mō ē subm magis vel minus aliud a p dīcatō: maxie qñ pars diffōnis p dīcat de diffīnito: min? qñ diffō tota de diffīnito: minime qñ idēz de se. vñ? ibi ē pñmus gradus pñmi modī. Iota bene pcedit qd qñdocūq; aliqd ē a. p accēs qd ali quid sit a. p se: qz a. ē a. vl? sic reducat p accēs ad p se tāqz ad necārio p suppositū: s; nūquā tenet. b. est a. p accēs. igit p aliquid qd est a. p se. ita qd p accēs reducat ad p se qd sit cā: et hec a pte p dīcatū. pōt. n. tota cau sa iherētie p accēs a. esse in subo: sicut etiā est cōmuniter in ppōnib? p se: qd cā iherē tie p se est in subo nō i p dīcatō. Ito. n. aīay est cā: qre ipsū iest hōi: qz tūc aīalūas i aī

no esset cā: s; hūanitas ē cā qre aīal inest. Cōt tñ ēē qd iherētia p accēs r ducat ad iherētia p se: vl? ex pte sibi vl? ex pte p dīcatū. vñ? ar? ad alterā pte ē fallā pñti: r ducit at ad illā: vt ad cām sine qua nō ē va: sed nō vt ad cām necārio inferētē. Alr. n. oē p accēs eēt necāriū qz ex necārio nō sequit necārio nisi necāriū: vñ? cōter ad pcludēdū iherētia p accēs. Stāsumas ppositio per se oī cōiungere aliā p accēs. Cōtra. a. est ppositio p accēs. Si cōcedat. accipiet vna pmissa p accēs: et illā pcludēs p aliā. ergo est ire in infinitū i ppositiōib? p accēs. Rñ? est aliqua p accēs prima qd nō pōt cōcludi nō prima simplr: qz oī tali ē alia p se pñor sine qua illa p accēs nō est va. s; nō p quā vñde p? posteriorz. capi. vltimo habet qd cōtingit opinari pp qd et qz. vñ? vñcūq; est ordo ē aliqd primū in illo ordine. s; toto illo ordine sint alia pñora. Dēf et qd ē vñū p aliud vñ? illud qd aliud est vñū nō ē vñū sicut albedo nō ē alba. vel si sit vñū ē. vñuz p se primo mō: nec sequit. g stādum i pmo nō. n. eodē mō ē vnitas idē sibi et subo qd substat vnitati. Cōtra istā rñsionē: quia pñs in isto lib. 4°. cap. arguēdo secundo cōtra negātes primū pñcipiū facit hanc pñam. Si nullū sit p dīcatū subale: sed accidētale omne itur in infinitū. ergo a simi li hoc de vñō. Ad illud dōm qd pñs arguit bñ: qz si nullū p dīcatū eēt p se primo mō: tūc nullū scdo mō: qz oīs ppositio va scdo mō p se reducat ad altāverā p se pmo mō et si neutro mō p dīcaref aliqd p se oīa p dīcatū simplr p accēs: et tale reducit ad aliud: et ita i infinitū. sic nō est hic. Cōtra opīonē Aīuc. cōtra pñmā rōnem seqtur ex illa qd ens et vñū nō cōuertunt. Ito haberi pōt ex prima rōne p opīonē: qz nō p dīcantur de eis dēm. cōtra dīcit sibi ipsi: qz dicit. 7. metaphy sice. ca. p. a. ens et vñū parificantur in p dīcatōe: qz qe quid zē. Cōtē Boetī in lib. de ente et vñō. om ne ens siue cōpositū siue simplex est vñuz. Quātū ad tertā rōnē i probat qd vñitas nō significet idīuīsonē. puatio ē poste rior habitu. vnitas pñor mīstutudine. ergo vñitas ē pars eēntialis et p pñor. Quā tum ad scdam et quartā simul: qd vnitas nō sit determinati gñis. sicut ipē dicit: qz iun.

T. c. 14

hec negatio ens vnum: qz qd est deter-
minat generis gen^o p^odicat de eo p^omo m^o
z illud genus ē ens siue vniuoce siue equi-
uoce dicat^r ens. g^o addēdo illud determina-
tum enti idē bis d^r quātū ad scdā z q^ortā.
C^ontē si vnu sit determinatū g^ois. s. q^onta-
tis. g^o illud genus p^odicat de illo in ab^o: et
de g^oie in ab^o. ens g^o vnitās ē entitas. de p^o
mo ad vltimū. C^ontē vnu parificat in p^odi-
catōe cū ente: aut ē cōueribile essēntiale:
qd nō pōt^r si sit determinatū g^ois spēs: aut
vnu p^odicat de ente p se scdō mō. Tūc idē
p^odicatur de se p se scdō mō: qz idēz erit
passio simp^o. p^oia p^o. Si vnu sit passio en-
tis in cōmū erit passio illi^o g^ois in quo
est vnum. z qd est passio supioris ē pas-
sio inferioris. z sic idē passio eīsdē si rōnes
cōcludat^r. C^ontē p^omū in oppositū. dico qz
hec est vā. tū vnu ē ens. siue vnu accipiat
p eodē signatō siue in cōi. C^ontē aliud qz
p^omenides voluit qz tū vnu determinatū
ens ēēt z illud imobile. C^ontē aliud in cō-
trariū qz nō valet. tū vnu. g^o tū hoc vnu.
C^ontē p^obationē p^ome p^oie p^ocedit p^om^o pro-
cessus vsqz illuc. h^o ens est vnu: sed cū p^om^o
dēmstratiū nō sit sincatēgorema. s. pars
terminat. v^o habet sup^o p^oia. C^ontē qz pro-
positio fin^o. p^ouertit in idē finitū: tū de h^o
nō est vis. C^ontē exponētē negatiūā nihil
aliud ab a. g^o nihil aliud ab hoc ē fallā
p^ontis: qz sequit^r amoto signo. z nō ecōuer-
so. g^o sic arguēdo destruit^r aīas. C^ontē proba-
tōnē negandū ē. C^ontē aliud ab a. g^o oē aliud
ab hoc a. p^o idē. C^ontē p^obationē p^ocedo qz
singulares p^ome v^ois i^oferūt aliquas singu-
lares. 2°. oēs. s. illas q^o sūt alie ab a. sed non
i^oferunt oēs. multa. n. sūt alia ab hoc a. que
nō sūt alia ab a. C^ontē ex illis singlarib^o scdē
que sequunt^r ex singlarib^o p^ome v^ois. i^ofe-
rēdo scdā vniuersalē ē fallā p^ontis ab in-
sufficiēti. sicut h^o ois hō currit. g^o iste z ille
currit. zē. vlt^ora. ergo illud aīal currit z il-
lud zē. vlt^ora. g^o omne aīal currit: est fallā
p^ontis. multe. n. singulares. 2°. v^ois. deficiūt
que nō sequunt^r ex singlarib^o p^ome v^ois.
C^ontē aliud qz sim^o vnu nō p^ouertit eūz en-
te sim^o. qz vnum nō d^r de suo supposito. s.
multitudine: tū vnu aliq^o mō p^ouertit cum
ente: qz oē ens ē vnu simp^o: vel fm^o quid.
C^ontē aliud: qz illud qd significat p vnu.

nō ē relatio: s. relatio supaddit ei. sicut si-
multudo albedini. De h^o q^ore h^o. s. q. 2°. v^o
3°. q^o mouet cap^olo de ad aliqd. C^ontē rōes
cōtra opionē Aui. dōm qz cōcedit cōuer-
bilitatē nō eēntialē vel eēntial^r: s. qz idem
sunt subo: nō fm^o eēntia: qz si sic multudo
fm^o qz multudo nō ēēt ens: qz multudo
fm^o qz multudo nō ē vna. ita qz sit eēntial^r
p^odicatio: sed vnu accidit multitudini. con-
uertitur g^o nō tū eēntial^r: vel fm^o eēntiam.
C^ontē aliud Boetii qz oē ens simp^o v^o h^o
quid ē vnu: z h^o Aui. cōcedit. C^ontē aliud.
cui inest indiuisio nāl^r p^oor est eo cui inest
dio: z illud est pars multitudinis: tū cōce-
ptus nois est indio. C^ontē aliud. illud qd ē p^o
per se multitudinis ē aliqd positū ex dicti
si idem eēntial^r ē cū ente. tūc vnu ens erit
nugatio. Si aut aliud positū ab illo qd
dicit^r ens. i^oponat^r n^o illi positūo. illud. n^o.
nō significabit p^ouationē. C^ontē aliud pos-
itūz est: s. qz icognitū est. nō inominatū
vel nō noiatū positūe: s. p^ouationē. v^o n^o tū
includit positūū qd ē ens. C^ontē alias du-
as simul qz idē p^ocludit cōtra aliā opionē
de vno qd ē p^oncipiū nūeri. Si g^o vnu i cōi
nō sit determinatū g^ois. g^o nec vnu qd ē p^o
ncipiū nūeri si illa valet. C^ontē formas. qz
si nō pōt^r aliud vnu qz vnu p^oncipiū nūe-
ri nō est nugatio: qz nō est alicui^o g^ois vt
spēs: sed vt p^oncipiū g^ois. nec gen^o inclu-
ditur in intellectu illi^o. nec ens vt ē illo ge-
nere. C^ontē scdā sūt vnitās illa nō reci-
pit p^odicatōnē p se alicui^o g^ois. C^ontē aliud. da-
to qz sic nō tū in ab^o. nec de genere nisi i
ab^o p^odicat^r entitas. C^ontē aliud. s. tertium
qz est passio cuiuslibz spēi in illo g^oie: non
tū simp^o. qz nō est spēs: nec indiuiduum.
C^ontē aliud. aliud arguit^r. qz si vnitās est
determinatū generis ex q^o nō cōcedit^r ens et
vnum idē eēntial^r. Tūc h^o ē p^odicatio per
se scdō mō. albedo ē vna. Color ē v^o ex q^o
segitur qz quantitas sit posterior oib^o alijs
p^odicatōis: qz vnitās ē prior oib^o spēs
quātūtatē: qz est p^oncipiū quātūtatē soluz.
Sed vnitās ē posterior oī g^oie: qz oīs pas-
sio est posterior subo: z vnu ē passio cuius
libet g^oieris. ergo quantitas est posterior
oibz nouem g^oieribz vel p^odicatōis.
C^ontē suba ē prior accitib^o. g^o prior quan-
titatē: g^o pōt^r itelligi sine quātūtatē: qz sic est

una: et sic possunt tunc intelligi eam eadem si
bipartem et diuersam ab alia: quia ille relationes
sunt immediate subiecte super eam subiecte. Sed
impossibile est intelligere identitatem eentialem:
et diuersitatem sine unitate essentiali et multa
tudine. Et talis unitas et multitudo est sine
quantitate. Precedendum ad questionem quod non conuer-
tuntur per rationem tactam quod sunt scilicet ad primam
partem questionis: que est facta prima per opinionem
Aristotelis. nisi sit unitas simpliciter vel secundum quod. Sed
tunc tunc conuerteretur sicut potentia vel actus tunc
ente non aliter per se. nec sunt idem essentialiter pro
pter negationem et per predicationem in abstracto. tunc
de se tunc quod ens in abstracto predicatur de aliquo.
de quo non unitas: sicut de multitudine. Ad
rationes per intentionem philosophi est: quod ad eadem sci-
entias pertinet considerare de subiecto: et de
passione disiecta: sicut de ente: et de uno vel
de nullo: et de utraque parte seorsum. unde
ibi intendit probare quod ad eadem scientiam
pertinet considerare de ente et uno. Ad
hoc probandum non requiritur per antecedere
quod unitas sit idem essentialiter entis. nec entis quod
conuertibile est ente: sed quod ipsum disiectum co-
tra oppositum conuertatur cum ente: et ex hoc
sequitur conclusio philosophi. Et tunc ad argumen-
tum quod non sunt idem nec simpliciter conuertibi-
lia eentialem unitas et ens: quia dicit philosophus quod con-
sequitur se sicut principium et causa. Et quod dicitur quod
idem est dicere ens homo et unitas hoc. Prece-
dendum quod sunt unitas subiecto: quia idem dicitur cum dicitur
hoc et risibile. Ad aliud quod cuiuslibet subiecta est
una non secundum accidens. verum est quod non per aliter
tamen non predicatur per modum per se de eo: sed secundo modo
sicut passio de subiecto. Et potest dici quod unitas
est determinati generis: sicut dicit Aristoteles. cuius
subiectus per modum est accipio unitas in genere subiecte quod est
passio illud est aliquid ens. aut ens in subiecto:
aut ens non in subiecto. licet. non hoc aliter: et hoc non
aliter non contradicatur: tamen circa hoc est aliter
et non aliter contradicatur. a simili contradicatur
circa ens in subiecto et non in subiecto. Si primo modo
tunc est subiecta. vel ergo eadem est unitas et unitas:
vel alia. non alia: quia una subiecta non est passio
alterius: nec eadem: quia nulla est passio sui: sed si
sit ens in subiecto. ergo est accipiens in aliquo genere
determinato. precebo tunc quod omne unitas est deter-
minati generis. et quantitas. sicut enim omne ali-
ud a deo dicitur creatum. ita quod creatio passio
dicitur per proprietatem entis creati et tamen creatio est

unitas generis: ut relationis et determinata species
in illo genere. sic unitas potest esse determinati ge-
neris: et tamen puenire totum enim simpliciter vel
secundum quod: nec est ratio per se variat per diuer-
sitatem subiecti quibus testis: alioquin equale et
sile non eent in genere: quia sunt res cuiuslibet
bet predicamentum vel generis: unde hoc nihil con-
cludit contra Aristotelis. Ad rationes duas inco-
trariis. Ad primam rationem. quod omnis passio per se
quod est passio est aliquid in se. sicut de relatione
potest concedi quod fundat super omne predicamentum: sed
considerata ut est predicamentum sed se per se est
quod secundum quod est passio. unitas autem secundum se per se
rata prior est quocumque alio accipiente. sed ergo
posterior: sit subiecto in quantum passio secundum se in
prior. Et aliter sic. quod est ordo eentialem quan-
tatis ad subiectum. et in comparatione ad subiectum
dicitur quantitas prior: aliis accipientibus. quia inme-
diatius est subiecte quod aliquid aliud accipiens. Ordo
autem aliter accipit sed id quod est in ipsis eentialem si-
ne principale non sed aliquid accitiale ipsi: accitiale
autem est sibi comparari ad alia genera accitientium.
Ad aliud. quod si tamen intelligas subiectum non in-
telleges identitatem nec diuersitatem. Sed si ve-
lis intelligere relationem: necessario preintelli-
ges aliquid per se relatione: posteriori tamen subiecta. scilicet
fundamentum relationis: et dabo tibi funda-
mentum. scilicet unitatem: quia sicut unitas applicata
supposito facit unitatem supposito. ita appli-
cata eentialem facit unitatem eentialem: et tamen unitas
semper est passio: et in genere quantitas. Nota quod
modo hoc intelligit. habes libro 5. quod 3. vel 2. ca.
de ad aliquid: quia est unitas secundum gradus varia-
tur. Contra istas responsiones nullo alio in
intellecto alterius generis ab homine et asino potest
formari hoc propositum. hoc est hoc: et hoc non est
asinus. affirmatiua non est vera: nisi ex identitate
terminorum siue extremorum: nec negatiua nisi
si ex diuersitate. Et identitas et diuersitas per
us intelligitur. Et ratio. hoc est ordo. primo percipit
hoc concipit asinus. et concipit hoc est hoc. asinus
est asinus. et per has affirmatiuas pri-
mas: vel per alteras istas percipit negatiua. hoc
non est asinus. hoc habetur non percipiendo aliquid ex-
tremum aliorum generum. post hoc percipit primo
homo est unitas: asinus est unitas. et post hoc secundo.
asinus est sibi idem: et hoc sibi. quia unitas et
unitas hoc et asinus sunt multa: inter diuer-
sa. unde falsum est illud. unitas affirmatiue est
identitas extremorum: et negatiue est diuersi-

tas. imo magis e cōuerso: vt patz ex dictis.
C. Nota dū q' hec qd de ente z vno habet
tot difficultates. Prima an vnus dicat ali-
qd posituum. si sic. Scda an cōuertat cum
ente. si sic. 3^a an illud qd puerit cum ente
sit vnū qd ē principiu numeri. vel sit aliqd
simplr trāscēdens. Quarta an aliqua aliā
rem dicat ab ente: z hoc ē cōe dū^m de oib⁹
trāscēdētib⁹. vō z bono zc. vel si vnū pn-
cipiu numeri dicat aliā rem ab eo cur⁹ est:
z hoc ptinet ad qstionē de predicamētis si
dicat diuersas essētiās.

Quantum ad p^m habes supra.
q. 2^a. ibi nō in suma.
C. Et cōfirmat p^m Aulic. 3°. metaphyze sue.
3°. ca. Si qd dixerit q' multitudo cōponit^r
ex reb⁹ que nō sūt vnitates: sicut ex hoib⁹
dicemus q' he res nō sūt vnitates: s; res
subte vnitatib⁹: sic etiā nō sūt multitudo:
sed res subte multitudini. g^r pter humani-
tatem vnitas que est p se pars multitudis
est aliqd posituum. C. Cōfirmat. priuatio
nullam pfectionē ponit. vnitas ponit. qd
pbatur: qz in quolibet pfect⁹ ē ipsū qz nō
ipsū. Diuisio. n. vbiq; notat iperfectiōez
tum qz in iperfectiōib⁹ nūquā reducūtur
aliqua ad sumū tale: sicut nec est summū
malū: sed oīa vna reducūtur ad summum.
vnum: tuz qz priuatio nō recipit magis et
minus. aliqd aut ē magis vnū alio: vt sim-
plex cōpositio. Aulic. 3. meta. cap. 2. g. q' dica-
tur priuatiue Aulic. 10. metaphyze. c. 4. ppt
magis sensibilez ēē multitudinē. z Aulicē.
3°. metaphyze. cap. 3. b. multitudo prior ē
ad imaginandum.

De secundo sic Aulic. 3°. meta-
phyze. ca. 2. g. 7.
7°. lib. ca. p^o. a. nec valet illud cōtra de di-
uisione p vnū z multa. nō. n. ē diuisio pprie
p opposita. Aulic. 3°. meta. ca. 6°. q. nullo-
mō in se opponūtur: s; est. qd diceret ens;
aliud ens aliud entia. sic pōt diuidi vnum
z vna. ita q' multa pprie nō sūt ens: s; en-
tia: z ita q' nō sit vnū. sed vna ipsa multu-
do: sed nō solū est ens in aīa: sed in re pro-
prie ens est z pprie vna. Aulic. 3°. metaphy-
ze. cap. 5. b. q' opponātur. z. 10. metaphy-
ze. ca. 4. Aulic. dicit illa opponi: vt diuisi-
bile z diuisibile: z vt cōtraria: vt extēditur
cōtrarietas ad disperationē: nec talē que ē

inter diuersas spēs. sed. q. iter. idiuindua q'
pprie dicitur disc. retio. vnitas. n. nō tollit mlti-
tudinē: nisi q' ponit vnitatē. 3°. metaphy-
ze. Aulic. cap. 6. C. Ad ternū articulu pce-
ditur sic. vī. n. pmo q' vnus principiu nūe-
ri nō cōuertat cū ente: qz vt pbatur supra
vnitas q' ē principiu numeri ē vnitas pūni.
C. Cōfirmat. 3°. phyficoz: nūerus causa
tur ex diuisione cōtinui. C. Itē p^m nūeri n
est vnitas: qz ab illo icipit nūerare. sic enī
qnoq; ēē p^m senarij: qz ante senariū nūe-
ratur. g^r principiu ē: qz pūnet in se nūez: sed
hoc nō est nisi pūni: qz tū ex ei⁹ diuisione
ne fit nūerus: tū triplex ē nūerus sensibils:
mathematicus z formalis. vltim⁹ ē in non
cōtinuis: sed nō nisi in pūcipiūb⁹ aliquid
idem: qz qdlibet mēsurat aliquo eiusdem
gnis. vnitas hic mēsurat. C. Itē Aulic. 3. me-
ta. c. 5. b. Numer⁹ nō est multitudo: qz nō
p^o in vni⁹. C. Cōtra tūsd segtur: q' sicut ē
dare minimū in nūeris. ita in cōtinuis: qz
vtrobiz in actu: sed nō in potentia. pūis ē
cōtra Aulic. C. Cōfirmatur 4°. sup. Bēn. 3°:
de intellectu senarij: q' intellect⁹ respu-
it corpuscula oba a fan⁹. qz illa sūt diuisibi-
lia vnitates idiuisibiles. C. Itē qd conti-
nuitatis ē in cōtinuo totū manet in pūbus
reali. z nō manet vnitas illa q' prius. g^r il-
la cōtinuitas nō est ēēntialr illa vnitas. p-
batur pma: qz alr diuisio videret ēē vere
gnatio. Sūtl nūl ē ibi nouum: vt vī. nisi
pūctus terminans. C. Itē ēēnt tres species
vnitatis: sicut sūt cōtinuitatū lōgitudō: latitu-
do pfunditas. C. Itē quō albedo hodie et
cras alia i eodē qzto erūt duo. C. Itē vni-
tas p^m nūeri veri⁹ p^o cū puncto qz pū⁹:
qz ime⁹ p sūti est pūct⁹. C. Itē acens n pōt
abstrahi a p se subo. qz per ipsū diffinitur.
nūer⁹ aut abstrahit a pūno: qz arismetri-
ca pōt est geometria. pmo h⁹ z pmo poste-
rior. C. Itē argumēta pūa facta in quarta-
rōne p opione Aulic. cōtra pbatiōes prime-
opionis. sic cātur. nō sequit^r g^r tū sic. nūe-
rus ē. n. fm ipsoz corpis celestis cum igne
q' nūq; fuerūt eiusdē cōtinui ptes. C. Rū⁹.
oīa cōtinua in quantum ex pte cōtinui na-
ta sūt fieri vnum: licet nō sit aliquādo. pos-
sibile propter formas pectissimas cōtinu-
orum. C. Contra secundam probatiōez:
si vnitas totius est principium numeri:

2. c. 68.

2. c. 9.

2. c. 9.

2. c. 41.

qz pñet ptes que diuise faciūt numerz: z cuiusqz nūeri vnitas ē principiū illi⁹ est ps. ergo vnitas totius ē ps nūeri cāti p ei⁹ diuisione: sed post eius diuisionē sūrdue vnitates pñi diuisay: z pter h: vt pbatum est vnitas totius. igit est principiū. z ita ps. g binarius erit trinaris. CRñ⁹. nō tñ est vnitas principiū: qz ab illo icipit numeratio: s: qz ipsa ē p se ps nūeri: z in potentia ad formā ei⁹ nullus aut nūerus est p se ps nūeri: vt habet ab Aut. 3°. metaphy. s. c. vii sex sūt semel sex. nō bis tria. Qd dī dī triphica nūero nō cogit: qz illa diuisio pōt eē penes numerata: qz. si nūerus est hōz vel illoz nō penes aliā z aliā rōnem numeri in se: sicut idē nūerus ē sensibilis z ma⁹: licz alr z alr pōtēdar. C. Nota. p^m arg^m cōtra hāc opōnē tāgt dubiū. An vnitas sit omnino non extēsa: sicut nec anima.

Quantum ad tertium articulū, relictā opōnē hic prius improbatā notādū q. eiusdē nō sūt due vnitates. Auicē. 3°. metaphy. caplo. 3°. ergo in qcuqz est vnitas que est principiū nūeri in illo nō differt realr ab illa vnitate pueribili cū ente: semp tñ cōceptus vnitatis trāscēdētis gñā⁹ est qz ex se idifferēs ē ad limitatū z nō limitatū, vnitas aut determinatū gñis necessario ipoztat aliqd limitatū: sicut z qdls qd est in genere qcuqz: sed vbi est vnitas pñcipiū numeri. CRñ⁹. aut i quolz creator: qz cuiusqz creati est vnitas limitata: z tūc subm illius vnitatis ē eis creatū qd diuidit in decem genera: aut tñ erit in suba. pp illud arg^m supra. vbi arguit ptra Auicē. z tūc tñ suba vt est genus gñalissimū erit subm vnitate talis: z nō aliq qñtas. Nec accētia posteriōra: ne alia accētia ponātūr priora qñtate. vnitas. n. est simplr pñmz accēs: qz pñmum in qñtate que pma est respectu aliorum. Istius diffictue forte pma ps. est vrior: qz argumēta p 2°. satis soluitur post. Nec vnitas pñcipiū nūeri pñmz pñmz vnitate trāscēdēte. Si ergo illa vnitas trāscēdētis pōt eē vt passio posteriōz generz accēdētū: qre nō vnitas q est pñcipiū nūeri nō repugnātē sua pōrtate iter accēdētia. C. Cōfirmat. nō vī cōtra pñmū accēs iēse subiecto posteriōri: nō vt pmo subo:

sed vt pñto sub pmo. dum mō pñmū subz sit aliqd cōe ad subm simplr posterius et simplr pus. C. Tenēdo g pma pñm diuictiue: sequit qz in omni creato vnitas conuertibilis cū ente realr nō differt ab vnitate de genere qñtatis: s: semp vt dcm ē cōceptus vni⁹ trāscēdētis sit gñā⁹: qz vero nihil pōt esse ps numeri nisi iquātū limitatū: qz de rōne partis ē possibilitas ad formā totū: z vni iquātū pueribile cū ente nō dicit limitationē. Ideo ex tali inqātū tale nō sit numerus: nec multitudo aliquo mō vna: s: sola aggregatio: sicut habetur in Henrico de gādaud. de denario p dicanētoz. vnitas vero qñtatis qñtuz qz p se dicit aliqd limitatū. iō est p se pars numeri: z ois multitudo: si numerus tñ ē in anima: nō hz partē realē: s: tñ vnitate vt i te⁹. z sic est limitata. vñ in re nulla est vnitas nisi trāscēdēs: ois g multitudo creatoruz realr est nūerus: licz nō inqñtum ex vnis vnitate pueribili cū ente: s: inqñtuz ex vnis de gñe qñtatis: que due vnitates nō sūt due realr in creaturis. vt dcm ē. Sed hec posuio hz negare deū z creaturā esse duo dualitate que nūerus est: vel multa aliq vna multitudinē: qz ois multitudo vna nūerus ē. Sed tñ pcedet ipsa duo eē aggregatiōe: nō qz nō pueniunt in aliquo vno vt i ente: sed qz aliq vnitas dei est illimitata: qd est ptra rōnem partis numeri. C. Sed quō ē tūc nūerus pñonaz i diuinis CRñ⁹. qz ē limitatio distictionis z remotio iperfectiōis. p pñmū est b z nō aliud. per scdm ē sic pfectū. z nō oino. p^m est vnitas: vt ē ps nūeri: nō 2^m. sic ps quō soluiū duo pñmū. C. Itē hec posuio si non vult ponē vnitate creatorz realr eē accēs hz ponē eā nālter saltē posteriōre quocūqz ente cui⁹ est: z ita nō differre gñā fm eēntias. cuius contrariū tenet in qñto. q. 4. CRñ⁹. nulla vnitas realis est in gñe qñtatis. nec etiā vt pñcipium: sed tñ modo forte vnitas vt intelligitur: z est pars numeri que ē quantitas rationis non realis.

Quantum aut ad 4^m articulū siue de vno principio numeri. p Auicē. fuit nūeri denoiatio qz ois nūerus sit accēdēs. C. Itē sicut arguit. 3. meta⁹. ca⁹. 3°. qz vniuz

idem hēt
p. s. me-
taphysice
2. c. 19.

4. me.
2. c. 3.

nec genus nec oria est: sed p̄supponit nāli
ter ens in actu specifico: et est in illo nō si-
cut p̄s: et impoſe eſt eē ſine illo. hic v̄r diſſi-
mitio accētis. C̄tem. 7. meta^{ca}. ca. p^o mul-
tudo in q̄tuz h̄mōi nō eſt vna. C̄contra
duo ſūt argumēta Ari. cū p̄firmatiōe p̄ cō-
mētatorē. C̄tem illud hic ſup̄a de idēti-
tate. C̄tem omnis p̄fectio ſim^r q̄ eſt eū in
quātuz ens p̄fectiori mō ē in p̄fectiori ente
p̄o^o. q̄ p̄fectiū ſimē i p̄mo ente hic ſūt ſim-
pliciter p̄fectiōis: ſubā eſt p̄fecti^o ens ſim-
pliciter. q̄ p̄fectiōi mō vna q̄ accidēs. ſed
hoc non eē ſi accēs eſſet idē vnitati eēntia
luer: et nō ſubſtāte. q̄ tūc p̄mū ens nō ha-
beret p̄fectiū ſimē omnia: q̄ nō ſibi idē eēn-
tialiter. C̄Sed hec rō eſt cōtra r̄iſionem
que dareſ ad r̄ationē cōmētatoris: q̄ ſta-
tur in ſecūdo: nō in p̄mo. C̄tem omnis
p̄fectio q̄ eſt in effectu ſi ē illimitata: ita q̄
entis in quātuz ens formā eſt in cā: et p̄fe-
ctiū q̄ in effectu: hic ſūt talia et ſubā cau-
ſa accidēs rē. C̄tem accēs ſicut ſm eſſe
p̄supponit ſubm^r ens: ita ſm vnitati p̄sup-
ponit ſubm^r vñū. C̄tem ſi v̄z ponatur
obm intellectus: et bonū volūtatis: ſequit̄
q̄ ens erit tāū intelligibile p̄ accēs et diſi-
gibile. hoc v̄r incōueniens: q̄ ens p̄mo
imp̄m̄itur in anima ſm Aūicē. p^o. meta-
phyſice. ca^o. 5°. et eſſe maxime diligimus.
C̄Dec r̄atio v̄r cōtra cōcedentes primā
p̄poſitiōnē ſuppoſitā ſuſtinēdo op̄in-
ionem Aūicē. C̄Ad argumēta in p̄trarium.
ad p̄bm. q̄ ſign̄t eādē nām ſicut paſſio ē
eadē nā ſubiecto vel ſignificās ens p̄ ſe:
et vñū ex cōſequenti ſicut nomē ip̄oſitum
paſſi^m importat ſubm^r. C̄Ad primā rōnē
non ſeparant ſicut paſſio et ſubm^r. C̄Con-
tra. p̄radictio v̄r q̄ ſeparētur: q̄d non eē
ſi eēnt due res cū ſint absolute. C̄tem ea-
dem ḡnatio v̄r lapidis entis: et vñū rē.
Alioq̄n q̄ntūq̄ generatur ſubā erūt ſimul
due vel. 10. generatiōes: ſed vna nō termi-
natur p̄ ſe niſi ad vñam eēntiā. C̄Ad pri-
mam forte maioris potētie ē poſſe facere
res absolute oīo iſeparabiles ſine cōtra-
dictiōe q̄ nō poſſe. q̄ primū eſt ſup̄a du-
as d̄ſtas alias. ſ. vñitates ſeparabiles alias
iſeparabiles. alr nō poſſet niſi tātum ſup
vñam d̄ſtāz. ſ. ſup vñitates ſepabiles. Exē-
plum. maioris potētie ē poſſe facere res p̄

te entes cōpoſſibiles: et aliquas nullo mō
compoſſibiles: q̄ tātum poſſe facere vñū
mēbrum. Aliter nō eſt cōtradictio ens ſie-
ri ſine vñitate rē. ſicut nec intelligi Aūicē
na 5°. metaphyſice. quiditas ē tantū q̄ duas.
C̄Ad 2^m. nō eſt eadē ḡnatio niſi ſube p̄
ſe alia nō generant niſi per accēs: q̄ p̄ſe
quiritur ad ſubā generatā ſicut de alijs p̄
p̄rietatib^o. C̄Ad 2^m argum^m. cuius ſubā ē
vñā p̄ ſe nō p̄mo^o ſed 2°. etiā ſz Ari. q̄ iſta
ſunt paſſiōes entis i q̄ntū ens. Ad argum^m cō-
mētatoris ſtādū eſt in ſecūdo. nō in p̄mo.
C̄Si obijcit p̄tra hoc q̄. 10. h^o. ens et vñū
equalit̄ p̄ſequitur oīa rē. C̄R̄n^o. Equali-
tas p̄poſitiōis eſt iter ens et vñū: q̄ ſicut
aliquid p̄ſequit̄ ens. ſic p̄poſitiōabilr vñū cō-
ſequitur ipſū. Sed nō ē equalitas in p̄ſido h̄
et illa: ita q̄ ſit equalitas i p̄ſecut. regre ex
poſitiōnē ibi in. 10. C̄Cōtra. ſi vñū ex ſua
rōne ſit accēs entis. q̄ cuius entis erit accēs.
C̄R̄n^o. vbi cūq̄ erit accēs: ſed nō cui libet
p̄ accēs eſt idē: ſed ſubſtātijs et alijs a ſe ſic
p̄ accēs ē q̄ nō idē eēntialr: ſibi aut eſt idē
eēntialiter. C̄Ad aliud de p̄fectione ſim^r.
C̄R̄n^o. p̄fectiōes ſimul q̄ p̄supponūt vbi
cūq̄ nām entis p̄ ſe cōpleta i ſe nō magis
idēice inſūt entis p̄ ſe q̄ entis in alio. niſi il-
lud ens p̄ ſe ſit inſinitū. tūc. n. q̄cqd ei in eſt
magis idēice i eſt q̄ cuiuslibz alijs. Ratio pri-
mi ē: q̄ tales p̄fectiōes ex rōne ſui ſemper
ſunt accētia. ſic. q̄ ex ſe nō h̄nt plus idēifi-
cari ſubſtātijs: q̄ v̄r accētia. Sed ſi ſint ali-
cui nō accētia: vel plus idēificent q̄ accē-
dētia. h̄ eſt p̄ illimitationē ſube in q̄ ſunt:
q̄ntis at ſubā creata ponat alia vñitue cō-
tinere. puta oīa ſine q̄b^o ſua eēntia nō itel-
ligitur: p̄fecta. tñ illa q̄ ex rōne ſua ſunt ex-
tra eēntiā: nō cōtinēbit vñitue. cuiusmodi
ſunt iſta. ita q̄ diſtictio vñitue p̄tentoz p̄-
cedētium int^m. ſilr et p̄ntū nulla v̄r. C̄Ad
aliud de cā. forte v̄z eſt de cā effectiua nō
origināte: vel ſaltē nō de ſubō: et tūc iſta ac-
cidētia effectiue cauſant a p̄ducēte ſubāz.
Aliter q̄ maior eſt v̄r de p̄fectione ſimplr
ill^m que. ſ. ex rōne ſui nō erit gen^o p̄ ſe en-
tis: nec eadit in accēs. Aliter nō eſt v̄r: niſi
de cā ſimplr inſinita. C̄Ad aliud de ſubō.
Vñitas nō eſt accēs p̄is eē: ſed tñ eēntiā:
ſicut forte ipm eſſe eſt accēs: tale accēs tñ
q̄ditate ſubi p̄supponit nō aliquā diſpoſi-

10. m. 10.
2. c. 6. 7.

nonē addita. Aliud nō ē nisi pura tenētes
 ypothefim de obto. Aliud illud arg^m ē cō
 tra alios: qz quātūcūq; sit idēitas real vni
 tatis p entitatē nihil valet ad saluādū ens
 p se intelligi. si vep sit obm; qz tāta dīa est
 qz ad intellm: ac si eēt dīa realis qz isti
 sunt ita diuerfi cōcept^o de vero: z de ente
 q. si eēt duē res in eodē. Cōtra illa opi
 nione Aluic. sūt illa q ponūtur in 3°. q. de
 nūero p dicamētoz. Cōtra scdaz opinio
 nem qre ibi. Sūt alia ar^{ia} ad q nūc est rñ
 sum sūt aliquo mō cōtra pte oppōm de cō
 tinentia vnitua: qz saltē entitas pnoz ē nā
 luer illis pfectiōib⁹ vnitue cōtētis. argue
 batur q de illa inquātū pnoz ē. Cōtra
 opione Aluic. arguit^r qz impossibile ē aliq
 mutuo sibi accidē. q vitas nō eēt vna: nec
 vnititas vā: z h ē qre qz si ordo pte istoz
 accitū: qd p^m. qd scdm. z ita scdm nō erit
 subm pmi. Cōtra pcessus in infinitū. qz iste
 res in aliq pueniūt z nō sunt oīo idē. q
 aliq dñt. qro q quo: illud adhuc erit alia
 res ab viroq; z cōueniet cū illis: z differet
 z erit dare q ē sic infine res. Cōtra plura:
 litas nūq; ponēda ē sine nēitate. i. phy. h
 nulla nēitas. p^o. ita ex rōe sui nō sūt acci
 dentia: qz cū fm eādē rōnē formālī sint in
 deo eēt ibi accitū. q q sint accitū nō erit
 nisi qz suba nō pōt ea vnitue cōtinē. Sed
 si alia pōt vni^{te} cōtinē. multo magis ista
 que oēm entitatē isepabilī sequūtur. qz cē.
 Cōtra q mō posset de^o separe ab h suā en
 titatē: z dare sibi aliā: tūc videt^r q mane
 ret idē z aliud. Cōtra pmi istoz: sic oī fm
 aliā pte dare ordinē istoz fm nām: ita q
 vnūz immediat^o iest eēntie qz aliud. ita da
 bitur hic ordo: z tūc ens p se denoiabit a
 qlibet. pmi ē forte a posteriōz: s; posteri
 us a pōi nō: nisi p accis. Cōtra 2° p rñso
 supra. vbi rñsoz ē ad illud arg^m de ceptu
 entis p qd distinguat. Cōtra 3° vī nēitas
 qz qd ē posteri^o qd uate pfecta in spē sua
 accis sit: si illud ē receptiū accitū. p hoc
 excludit de^o. Cōtra q q arg^m de obo in
 tellī simplr cōe ē vīriq; pū. Si illud de or
 dine istoz. h^o alia pñt aliq mō adduci: eo
 mō q ponit ibi dīa. Nota etiā q opionez
 istam de diuersitate reali nō oīz imponere
 Aluic. licz Aluic. videat sibi iponere. qz qz
 enī dicit Aluic. 3°. metaphy sic sue vl^o de

hac inā exponi pñt q accis ē qd ē extra
 p se intellectū qd uat: sicut ipsemet loquitur
 in suo. 3°. qd uat ē tñ qd uat: nec vltis nec
 piculari. zc. h ē n^m istoz actu icludif in i
 te^o qd uat. S; q. pū nālī p supponit qd
 tatem: s; forte h nō nēcio ponit q sint ac
 citū: s; vnitue pte. Sūntieri q pōt opio
 illa de idēitate reali sic. qz sic eēntia dīa i
 finitas pfectiōes pñt: z oēs pñt vni^{te}
 sic q nō sūt alie res. sic essentia creata pōt
 aliq pfectiōes vnitue pñt: tñ qlibz i do
 est infinita. z iō ppe nō pōt dici ps vni^{te} total
 pfectiōis. Nec ab aliq pōt sumi rō gñs et
 dīe q sp p se iponēt pte pfectiōis spēi pōlē
 z actualē. z iō pfectiōez limitatā i creatura
 qlz pfectiō pte limitata ē: z limitatioz eēn
 tia pñtē s; totalitatē cōf^{ia}. iō qlz pte dici
 ps pfectiōis: nō tñ realī dñs q sit alia nā
 sed alia pfectiō real alie^{te} in qz nō cāta ab i
 tellū: nec tñ tāta qstā intelligim⁹: cū dñr di
 uerse res. S; dīa realī mion. si vocef dīa
 real oīs nō cāta ab itellū. Ex^o h^o qle i cō
 tinuo i q sūt mīe ptes. ista mltitudo ē real
 sic q nō cāta a rōne: nō tñ tāta qstā h itelli
 gim⁹ diuerse res: s; mīoz real: qz mltitudo
 nō simplr diuersoz: s; aliqz diuersoz: in
 vno tñ toto pteoz. Sic itellige hāc dīaz
 hic nisi q h p idēitatē qlz pfectiō pte est
 ipsa pñt^o: s; h vī pte nō ē illa vī tota. In
 pñtuo aut nlla ps simplr p idēitatē ē ipsū
 totū de ista pñtētia vni^{te} z dīa pteoz q
 re. zc. Cōtra ar^{ia} q i pira^m. Cōtra pñt ē nu
 gatio: qz diuersis pfectiōib⁹ noia iponunt^r
 qre nulla i p^o ite^o alteri^o claudif. Cōtra 2°
 denoiatio ppe ē: qz p supponit nā i se pscā
 nō tñ denoiatio ab alia nā: qz hic vni^{te} cō
 tinef. Cōtra 3° dicere oēm nūez suba
 rum esse subam: vī icōueniēs. qz illa for^a
 nūeri q numer^o ē ens z vñ: nō ē aliq sub
 stātia. pōt. n. substātijs adesse z abesse ipis
 manētib⁹. q oīs nūer^o ē accis: sed nō oīs
 vnititas nisi illa sola q ē accis. Cōtra
 quō suba ē ps accitū: cū totū nō possit ali
 quo eē: nisi ps sit i aliq: z ita nisi sit accis.
 Cōtra n^o. nūer^o rōne discretiōis q forma ē
 eius ē accis. vnitates vō nō sūt ptes ei^o:
 qz ipse ē for^a simplex: sicut a^o accidēs: sed
 vnitates sūt. q. ptes subit ei^o. qz subm eius
 est aliqd cōtinē ptes in qb^o ē nūer^o p se.
 nō aut in aliq vna: z hoc distinguit nūerū

ab alijs accitib⁹. Contra. si subm ei⁹ hēt
pres. ē est q̄ntū: q̄ q̄⁹: nō illa ē continuta.
te. h. negas. Ad 4^m p3: quō pcludū acci
dentē: hoc ē extra eēntiā p se. Ad q̄ntūz.
multitudo non ē vna p se p^o modo sic itel
lige in q̄ntū: sed p se 2°. ē aut ens p^o modo
ergo non idē p se intellectus entis z vni⁹.
Ad ar^{1a} ptra opinionē in qōne de disti
ctione pdicamentoz. quere ibi rñsonēm.
Contra istā viāz scdm vī seq ex ipsa q̄
nihil pōt perici ex diuersis essentis. p^o. q̄
ratione eēntia creata pōt vnitūe contine
re aliquā pfectionē: eadē ratione z oēm: si
ne q̄ non potest eēntia eē pfecta. z ita nulla
dīta subaz. q̄ ratione etiā vniū accis con
tinet: vī vnitātē nūeralē: eadē ratioē z alia
z ita quelibet erit simplex non hīs i se mē
tas eēntias. C Rñ^o. pōs concludit p viam
sepationis. p^o. si a. trāsmutat manēte b. h
dīnt eēntialr. h. mē^m de loco de mā respe
ctu formaz de suba respectu q̄ntitatis. vl
tra. q̄n forte ē trāsmutabile: adhuc nō con
cludit idēntatis eēntialis: sicut ē circulus
semp eēt in aere: s̄ tūc considerandū si ali
quid eiusdē rōnis sit alibi. z ibi sit accis. ē
hic: qz qd vni est accis. illud manēs eius
dem rōnis nulli ē suba. Ex^m de pspicuita
te in celo z elto. vltra. q̄n forte alibi nūqz
inuenit: ascēdēdū ad eius genus: z alicu⁹
alterius: z p̄siderandū ē de illo qd p se re
spicit illud gen⁹. si ē eēntialis p̄dictio: qⁿ
oñdit de alia spē compate ad aliā spēz. ver
bi grā. Socrates iunior dicit. si forma cir
culi nūqz eēt extra mām aureā. adhuc au
rum non eēt de eēntia circuli. ē nec pma
via valet nec scda. h. ē est vtēdū. 3°. Si r^{se}
habet figura in gñe ad mām sensibile i ge
nere: z circulus ad hāc mām auri. z quel
bet alia figura ad suā mām. Sed de eēntia
triāguli non ē lignū. ē a fili. nec de eēntia
circuli aux. demus q̄ sit pportioābilitas.
A qbusdā addit q̄n ista habet p̄pas virtu
tes actiuas: z p̄pas actiones: tūc non est
continētia vnitua. q̄n etiāz aliqd p̄us pōt
esse sine aliq̄ posteriori in existētia actuali
tūc non ē continētia talis. exemplificat de
forma elementari respectu forme mixti.
Contra hāc additionem. Si alia eēntia
pōt in se hñere plures pfectiones diuer
sas formales: z q̄libet consequit p̄pa vir

tus actiuas: z p̄pas actio: p̄mū tūc nō valet
nec scdm: qz semp pfectio supioris pōt iūe
niri sine hoc inferiori. ergo nūqz vni⁹ cō
tinebat. Alijs p3: qz in alio inferiori inueni
tur. Ad argumētū illud de cōpositione
diceret forte ab aliq̄ q̄ nūqz pōt cōcludi
cōpositio s̄be: nisi ex mā vna z formavna:
z mā cōcludit ex trāsmutatioē: sed de acci
dentib⁹ ē aliud: qz manēte vno nō variato
aliud q̄nq: variat: z quādoqz e conuerso.
C Nota p. 3°. argumento. Ad qd rñdetur
supra q̄ nūc⁹ est accis simplex non hīs
mām nec formā: sicut nec albedo. ē est eēn
tialiter discretio si illa est in reb⁹. tūc suba
hic vna: z suba illa vna sunt subm pxi^m di
scretionis: nec ē vnitās pars discretionis:
nec pars suba: qz subm discretionis nō p
intelligit quātū: cū discretio sit prima quā
titas que sibi inest: sed p̄ntelligit h substā
tia vna: z illa substātia vna. Cōtra. ergo
quō saluat q̄ vnitās ē pars nūeri. C Rñ^o
nūerus sumit tūc non pro discretioē tūc q̄
est eēntialr nūerus habēs partē z p̄tē: sed
pro cōposito ex illa discretioē z p̄mo su
sceptiuo in subo. i. vnitatib⁹: z illud totūz
cōpositū est sicut caro quātā: z sicut huius
totius assignat ps hic caro: ita z nūeri vni
tas: nā vnitās formalr non hēt rōnē p̄us:
sed p partē discretioē fundatā i ipsa sit ps.
sicut p3 de carne. C De illa p̄tinetia vni⁹
sciendū. q̄ nihil vni⁹ continens mutabi
le est fm illud qd continet: qz. n. hic eēntia
ideo continet istā. ē si nō p̄tinet fit nō hic.
C Item licet vnitue p̄tines nō possit mu
tari eidē nūero fm aliqd p̄tentiū: tamē ali
ud pōt fieri continēs aliq̄ illoz contento
rum: z non alia sicut sensitua respectu in
tellective: z si illud aliud possit eē eiusdēz
speciei. cū isto tūc argueret ex diuersitate
illius ad istud: sicut si aliqd idē nūero mu
tare. C Rñ^o. que sustinet posse p̄bari cō
positionē p mutabilitatē in vno: alio non
mutato non vī sufficiēs. si de magis z mi
nus in eadē forma ponat idēntas realis.
C De vnitue p̄tē⁹ si compes ad multa ad
que vnita fieri semp compantur est qd: an
ipsa in q̄ntū sic illimitata sic compes: vel in
quantū limitate p̄tines hāc pfectionē. ver
bi grā. Si deus in q̄ntū in finitus in pfectio
ne oñni creat omne causatū: si eēntia ani
me in q̄ntū

p^o pbyr.
2. c. 29
et. 27.

7. meta.
2. c. 29.

me iōtū illi⁹ pūnes oēs pōs sit imediati
pncipiū opādū. si albedo ē obm vīsus: sen
sus cōis z itellect⁹. videt q⁹ sic de oib⁹ istis
q⁹ tale pūens est cā alterius ordinis: q⁹
pfectio pūenta esset cā: q⁹ deus equoca: z p
fectio pūetaynuoca. Cūte si limitatū in q⁹
tū limitatū pūmto mag⁹ illimitatū. Cūte
volūtas nullā volūtiōē cāt nisi in q⁹ h⁹
in se pfectionē illi⁹: z in q⁹ hēt illā nō h⁹
pfectionē oppositā. q⁹ sub nulla rōne vna
pōt elicere oppositas volūtiōes: z ita nō in
quātū libera. Cōtra. actiōes distinguūt
p pncipia elicitiua. Cūte tunc essentie eēt
immediatū pncipiū gñatiōis in deo. Cūte
potētie nō distinguēt⁹ p actus. Cūte nec
p obia. Cūte nihil est p se alicuius cā vel
obm in q⁹ tū a. si amoto a. eodē mō hēt rati
onē cause z obiecti. Sed amoto p intellē
tū alio pūeto in isto: dūmodo pūneat pfe
ctiōē istā: eodē mō causabit vel erit obm
g⁹ zē. Cūte. oīe pūnes aliq⁹ pfectionē
vniue alio mō hēt eā in se q⁹ illa habere
tur vbi eēt sola: z pter h⁹ eū illa aliā pfectio
nē pūnet vtrāq⁹ differētia pōt poni eiusdē
illimitatiōis si itelligat de prima. Rū⁹ ad
q⁹stionē q⁹ sic pbāt pma duo argumenta.
Si de scda nō pbāt argumēta pira. Cūte
argumētū p prima pte de volūate rū⁹ q⁹
q⁹ pūenti respicit pūenti nūq⁹ cōtinens
respicit aliud cōtinens: nō o⁹ in causalitate
q⁹ tūc deus crearet deū: forte in obo z po
tentia a⁹ est: pū in deo. alio modo in feri⁹
pūet vni⁹ pfectionē supior in pūcamē
to. a⁹ dispatoz supior. i. nobilitas pūnet in
se pfectionē minus nobilē. cōtinētia vni
ua in vno extremo nō regit cōtinētia pū
mā in alio: sed cōtinētia: aliq⁹ bñ habet secū
dā cōtinētia pōndō ista esse idem re. vñ
cognoscere oīdo eoz: oīdo pūento pūi
tue cognoscit ex opatiōib⁹. Cūte pōnd
do eas esse res diuerfas: q⁹ amoto amo⁹
aliud. Silr q⁹ adueniret: cū pūpposito
vtr⁹ q⁹ cūq⁹ cōpeterēt vniue cōtēns ppter
se rōnes ipsoz. si essent res diuerse cōpe
tūt eis vniū: nō. n. rōnes eoz pereūt. Sz
ppter pfectionē cōtinēns sūt sibi idē: sicut
si in manu multa corpa ponātur: z ex pfe
cta cōpressionē manus siant oīa vñū cor
pus: nullus ratio p se pū. Sed exemplū
non est omnino simile.

Firmissimū autē principiū
omniū est circa q⁹ impossibi
e est mentiri. T. c. viij.

Idem enim simul esse: z nō
inesse eidem. z secundū idem
impossibile. z quecūq⁹ alia de
terminaremus vtiq⁹ sicut de
terminata ad logicas difficul
tates. hoc aut oīūz firmissimū
est pncipioz. T. c. ix. Q. d. 3.

Primum hoc prin

cipiū. impossibile est idem si
mul esse z nō esse sit firmissimū:
Q. nōtū q⁹ falsum: tū q⁹ aliud nōtū: tum
q⁹ cōtingit dubitare de eo. pbatio primi.
Alia opposita possunt inesse eidē. g⁹ pira
dictio: cū includat in alijs q⁹ pira pūit
scdo topicoz. cuiq⁹ inest genus et spēs
aliq⁹ siue in pūicatiōe essentiali: siue deno
minatiua. Sz scūtū: cuius medietas est al
ba: z alia medietas nigra est coloratū. g⁹ de
noiat ab aliq⁹ spē coloris: q⁹ ratioē ab albe
dine: eadē z nigredine. g⁹ sil⁹ est albu z ni
grū. z ita pira de relatiue oppositis sic
hoc est duplū ad hoc. g⁹ duplū: oppositum
pūtis nō stat cū antecedere. g⁹ a fili. hoc est
dimidiū ad hoc. g⁹ est dimidiū. ergo idem
est dimidiū z duplū. Cūte aliq⁹ pūa est bo
na in qua oppositū pūtis nō infert oppo
sitūz antecedens. ergo zē. pba⁹ aūtis: tum
in vniūformi de cōtingētū: tū in alijs instan
tijs: lapis videt. ergo aliqd hñs oculos vi
detū ex oppositū pūis nō valet ad. ppo
sitiū. Si oppositū pūis nō infert oppositū
aūtis. pōt stare in veritate cū antecedere: z
cū q⁹ stat aūtis z pūis: z sic cōsequēs z oppo
sitiū pūis. Quo ad scdm. f. q⁹ aliqd sit nōi
us isto. pba⁹. 4⁹. hui⁹. notior dictio q⁹ op
posita negatio hec est negatiua. Cūte in
fillo ex oppositis pclusio debet eē notior
in falsitate ipis pncipijs. p⁹ aut negat idē
a se. in pūis aut sumunt opposita. ergo
notius. Cūte pūngat de eo dubitare. p⁹.
oīs cognitio oīūm hēta sensu. Sed circa

ca. 10.

T. c. 16.

uenit dubitare: qz da oppo^m: tunc segtur
q sit falsum. magis notu est ipole esse q
falsum: qz cōtingere dubitare de pmo pnci-
picio: qz multi dubitat virū sit firmissimū:
qui tñ nō credūt esse falsum. Sed in alijs
pncipijs z cōibus cōceptionib⁹ ex hoc q
cōuenit circa ea dubitare: non sequit ipia
esse falsa. Ad primū pncipale pna bona
est. añs est falsum. Ad pbationē regula
latenēt in p̄dicatōe essentiali. Sed h non
valet: qz p̄bns ponit exemplū vbi sunt de
noīatōes. Aliter. qz dēnoīat⁹ z deno-
minat a spē vel spēb⁹. z hoc simplr: vñ fm
quid sic est scutum non simpliciter: s; fm
qd albiū zc. Ad aliū pñe sunt bone z sūt
pñe Arist. in p̄dicamētis. vbi pbat qz ma-
gnū z parū nō sunt p̄raria: qz dicunt de
eodē. vt mōs magn⁹ p̄uus in respectu ad
diuersa: qñ accipit relatiua dicit de eodē
q̄ relatiue opposita: nō valet: qz nō oia re-
latiua sunt opposita relatiue: vt iste est p̄
z fili⁹: s; n̄ sūt relatiue opposita: nisi vbi di-
cunt de eodē. vt inter se referūtur: vel re-
spectu eiusdē tertij. p̄ma rñ⁹. melior. Et si
infern⁹. aliter erit falsa. ignorantiā elenct.
Ad aliud eo mō q̄ prima pna est bona et
alia. Ad pbationē de cōiugenti zc. dicit
pōt qz p̄b nō ppter aliud negat mixtionē
de necessario z de p̄tingētū respectu neces-
sarij: nisi qz nō pōt inferri aliq̄ ppō deter-
minata de necessario: s; vna q̄ p̄ns ad
oia de necessario. mō nō valet. si p̄ns segt
ad p̄ns: añs ad añs. Silt ex isto sillo puer
sio vniformis cōtingēt nō segtur aliq̄ op-
posita determinata de necessario affirmati-
ua vel negatiua: s; vna oppo^l p̄se sequit
tur q̄ est p̄ns ad oēs de necessario. s. nō cō-
uenit omē b. e. s; a. vbi nō negat Ar. cōclu-
sionē necessariā seq; s; determinatā neces-
sariā. Ad aliud nō est formalis pna: nec
p̄ma nec scda pna: qz reducūt in silm: sic
qd libetenthiuema: z debet sumi talis mi-
nor ad b q̄ sequat formalis. s. q̄ lapis hēt
oculos: tñ de se nō est manifestat nō va-
let. vñ illa regula in sophis manib⁹. Quic-
qd segtur ex ante z pñte: segtur ex ante p
se. nō valet. Ideo dicit Boet⁹. subiect⁹ p-
positio de se ma^l. Ad aliū silr nō valet.
ois hō quē tu nescis vel vides currit. g tu
curris: qz illud ad qd descēdit nō cōiunet

sub distributo. Silt scda pna nō valet ex
opposito zc. Ad pncipale de firmissimo
dico q̄ illud pncipiū est affirmatiuū for-
malr: sicut b. nō impole est hōem currere.
valet ista: pole est hōem currere. Silt illd
pncipiū. impole est idem sil⁹ esse z nō esse.
valet hāc: necē est idē nō sil⁹ esse z nō esse
vñ dictū negat: nō modus. Ad aliū mul-
ti silm docent ex hypothesi: qz tali mō cōue-
nit arguere: nō qz p̄ illos modos cōuenit
aliquid p̄bare. pbatio istius docet ibi p̄bare
ex sillo ex falsis: z p̄ illos nūq̄ pbabit ali-
qd. Silt de circulari sillo p̄ quē nō cōuenit
p̄bare imo eo ipso q̄ est circularē. nō pbat
vñ dico q̄ est notus ipole idē sil⁹ esse z nō
esse qz ne⁹ eiusdē de se. vñ licet negaret q̄
idē nō sit ipm: nec nō ipm: tñ nūq̄ diceret
q̄ idē sit ipm met⁹ z q̄ nō sit ipz met⁹. Ad
aliū. ois deceptio q̄ pōt fieri extra p̄ sensu
nō falsificat p̄mū p̄m⁹. vñ nūq̄ aliquo sen-
sus quo ad b dicit q̄ b sensibile sit b: z nō
sit hō c in eodē instāti. Ad aliud vñ est
z est cā: qz nō p̄tractat m. cū iuratiō. vñ de
vult p̄b q̄ maiorē solū cōuenit p̄us scire
tpe q̄ minorē z cōclusionē. tñ eodē tpe fer-
tur maior z p̄. z minor: si applicet. vñ ad
formā qñ dicit p̄tingit ignorare in p̄cula
ri z sciri in vñ: vñ est ppter b q̄ nescitur
istud p̄culare p̄m⁹ sub vñ: si tñ scire z ap-
plicare tñ nō: pna nō valet: nō. n. opinō
p̄radoxica: nisi op̄er hāc nullā eē p̄tēta
sub mla: z b nō facio p̄positū: nec segtur
dubito hanc. ergo aliq̄: sed est fallā conse-
quētis: certus em sum hanc esse falsam. ali-
qua mula nō est sterilis: sed nō oportet sci-
re q̄ hec est fallā. ergo zc. quia sicut ante-
cedens verum ad veritatē cōsequētis. sic
falsitas cōsequētis ad falsitatē añs.

Quale vero nec cōtradi-
cti-
onis mediū nihil eē p̄tingit: s;
necessariū aut dicē aut negare
vnū d vnūq̄z. T. c. 27. Q. 4

Trum

inter p̄radoxica
sit mediū: Q. sic. 2. T. c. 7.

v huius. semp em est mediū esse z
nō esse gñatio. g zc. Cñt inter
extrema plus distātia sūt p̄la media ḡ iter
infinita distātia infinita media. p̄radoxica

distans in infinitum: qz nō puenit intelligere maiore distantia: qz si sic illa erit sub contradictione omni finitū puenit intelligere maius. Et item inter oia relatiua relatio est mediū: p̄dictoria referunt ad inuicem ḡ erit relatio media. Et item ibi est mediū p̄abnegationē: qz scuti cui⁹ medietas est alba: et medietas nigra nō est albi: nec nō albi. Et si nō esset mediū: tūc de q̄libz aliter: sed hec falsa. Dis hō albus. et hō ois hō nō albus. Oppositū vult p̄s primo posterior. p̄dictio est oppō: cuius non est mediū s̄m se p̄tra diffinitionē: qz nō est p̄p̄ia: qz puenit p̄trarij imedietas. Et videndū qz diffinitio est multiplex: eo qz negatio possit negare p̄sentatē vel est ibi p̄sentas negatōis: tūc est intellectus qz p̄sentas affirmat. tūc est oppō cuius s̄m se non est mediū: ex h̄ segtur: cuius nullo mō est mediū. vbi. n. v^m o^m inest p̄ se: reliquū nullo modo pōt inesse: est aut mediū p̄accis inter p̄traria imediata: nō sic h̄. Et ad primū p̄ncipale qz nihil est mediū inter ens et nō ens si accipiant vtr̄ p̄tradicoria. Accipiendo tū nō ens nihil et ens actu est aliqd mediū. Et cōtra ois mutatio est mediū inter p̄ se terminos: s̄z termini ḡnatiōis sunt cōtradictoriū: qz esse et nō esse. p̄batio assumpti. s̄. p̄hycōz. ḡnatio est a nō subo in subiectū. corruptio eōuerso: et ibidez dicit qz ḡnatio et corruptio sunt inter p̄tradicoria. Et ite. 4. huius. ca. 6°. arguit sic. Si me^m inter ens et nō ens. ḡ mutatio est aliq̄ media inter ḡnatiōē et corruptionē. p̄na nō valet nisi accipet cōtradictoria p̄ terminis generatiōis. Et ad h̄. ad m. qz termini nō sunt p̄tradicoriū: sed p̄uatio et forma. Et ad auctoritates intelligit p̄ nō subm p̄uatiōē forme. Sicut ibide exponit qz segt qz p̄uatiue opposita sunt p̄tradicoria circa subm aptū natū qd mutat. Et ad illud h̄ in. 4°. huius di. qz argumētū est a maiori qz si mediū sit inter p̄tradicoria mltō magis inter q̄cūqz alia opposita: et ita inter p̄uatiōē et formā. et ita aliq̄ mutatio media inter illā q̄ terminat ad formā: et illā q̄ terminat ad p̄uatiōē. Et cōtra p̄mā glosam in lra dicit nō subm d^o p̄uatiōē. ḡ. p̄ non subm itelligit p̄uatiōē. Et cōtra. 2^m sic. possit esse generatio vel corruptio iter cō

traria imediata. qz illa circa subz sunt p̄tradicoria. Et ite r̄n^o. p̄cedit p̄p̄o si p̄uatio et forma sunt p̄p̄ij termini ḡnōis: s̄z p̄uatio et h̄ius circa susceptibile sunt p̄tradicoria. Si ḡ iter p̄uatiōē et formā sit mediū inter p̄tradicoria erit mediū. Et ad p̄mū dico posset credi qz p̄ subm p̄ qd̄ itelligit p̄finitū itelligeret extremū p̄trarietatis nobilius: qz extremū vilius videt esse p̄uatio. h̄ excludēs expo^t se itelligere p̄ nō subm extremū p̄trarietatis ignobili^o d. nō subm dico p̄uatiōē. i. vtrūqz extreme p̄trarietatis: et nō solū alterū: qd̄ est p̄fectius: sed etiā ip̄fectius: vtrūqz et nigrū neutrum istorū est p̄uatio simpliciter. vnde p̄ nō subz nō itelligit aliā p̄uatiōē simplr s̄z p̄trariū dictū est. Et ad aliud de ratione p̄tradiatiōis duo sunt: qz aliter necessario in fit: et qz aliter nihil ponit: p̄traria imediata circa subm aptū natū h̄nt vnā p̄ditio. nē. s̄. qz alterū inest: s̄z scdā nō: qz vtrūqz est positū: sed scdā regit: vtrūqz infra. ad ḡnatiōē et corruptionē: s̄z vtrūqz est in p̄uatiue oppositū. Et ad tertium argum^o. aut loquit de p̄uatiōē: et tunc nō est forma nec p̄uatio: nec sub p̄uatiōē vel formā: sic p̄uatiū vel informatū: et tūc est mediū inter illa: s̄z sic nō sunt p̄tradicoria: s̄z circa aptū natū: s̄z ḡnatio nō est subm natū. Aut loq̄ de ḡnato: et illud est natū recipe: p̄uatiōē et formā. sic tūc r̄n^o. qz illd̄ subm semp est p̄uatiū vel informatū: qz p̄uatiū vsqz ad vltimū instans: et informatū in illo vltimo. et ita nūqz habet mediū. Et cōtra qz circa subm natū. puta circa generatū vel generabile sit mediū inter p̄uatiōē et formā p̄batur 6°. p̄hycōz. p̄bat p̄s qz oē qd̄ mutat p̄m est in termino a q̄: et p̄m in termino ad quē ḡ subm ḡnōis mutatiōis partim est sub p̄uatiōē: et partim sub formā. Et ite si p̄uatio est termin^o a q̄ ḡnōis. ḡ ip̄m subz desinit aliq̄ esse sub p̄uatiōē: et nō in instanti sub q̄ est sub formā. ḡ in alio ante. nō immediato ḡ mediato: et inter talia est ip̄s mediū in q̄ subm sub neutro p̄tradicorio est. Et ad p̄mū dicendū qz p̄p̄o vā est de mutatiōē diuisibili cuius est motus: nō de diuisibili: cuius est ḡnatio: qz si ibi ḡnatur et ḡnatū est. Et cōtra cōmēta. dicit ibi: qz de m̄ratto illa locū h̄et in. 4. generib^o. s̄. in suba: q̄:

T. c. 5.

T. c. 7.

T. c. 27.

T. c. 7. 87.

q̄litate ⁊ vbi. C̄te ar^o in genere sube: sic
arguit ibi p̄b̄s: qd̄ oīno ē sub termino a q̄ n̄
mutat: ⁊ q̄ ē oīno i t̄m̄io ad quē: tūc muta
tū est. g^o q̄ mutat p̄m̄ ē sub termino a q̄: et
p̄m̄ sub termino ad quē. C̄ad p̄m̄ istoz.
q̄ cōm̄eta. dicit falsuz de gnōne idiuisibili
q̄ est termin^o mor^o: qz si p̄t̄z hēt p̄uationē
⁊ p̄m̄ formā: tūc nō hēt totā formā cōple
te. ḡ ad h̄ q̄ hēt oz ip̄m mutari: ⁊ tūc illa
mutatio nō est vltia. C̄ad d̄m̄ q̄ illa p̄p̄o
hēt locū in gn̄e sube t̄m̄ rōne mor^o p̄cedēt
gn̄ationē: s̄z ex h̄ nō seq̄t q̄ sit in gn̄e sube
nisi extēdēdo. vñ vel l̄ra cōm̄eta. extorq̄ri
videt: vel est negāda: nisi qz illa alterano
a gnōne q̄ est termin^o p̄t̄ dici ēē in gene
re sube alr̄ q̄z alia: cui^o nō est termin^o gn̄a
tio. C̄te dicendū v̄t p̄us: q̄ d̄m̄ p̄b̄i hēt
v̄tate solū in mutatiōe diuisibili. C̄ad il
lud: q̄ illd̄ qd̄ mutat solū mutatiōe idiuisi
bili q̄n mutat totalr̄ ē sub termino ad quē.
C̄ōtra. nihil mutat ad h̄tū. p̄^o d̄ gnōne.
C̄dicēdū q̄ aliqd̄ hēt formā in q̄to esse:
⁊ forma p̄supponit mutatiōi: ad tale esse
nō est mutatio: t̄n qz mutatio fit ad illd̄ qd̄
s̄l̄ habet t̄pe: s̄z posteri^o nā: qz nūc acq̄rit:
h̄ necessariū est in mutatiōe idiuisibili.
C̄ad aliud q̄ subm̄ aliq̄n̄ desinit esse sub
p̄uationē. in istanti in q̄ p̄^o est forma. Desi
nit exponit dupl̄r. vno mō p̄ positionē p̄
sentis: ⁊ negationē futur̄: vñ nūc est: ⁊ nō
erit. Alio mō p̄ negationē p̄ntis: ⁊ positio
nē p̄terit̄: vñ nūc nō est ⁊ fuit. h̄ sc̄do mō de
bet exponi in p̄posito: nō p̄^o: qz nō est da
re vltimū nūc termini a q̄ generatiōis v̄l
corruptiōis in q̄ termin^o ille sit. C̄ad ali
ud p̄ncipale q̄ p̄p̄e distātia est i gn̄e quā
titatis: ⁊ de h̄ est v̄t: t̄n de distātia trāslata
ad alia: v̄t opposita: qd̄ nō valet: qz p̄traria
imediata maxie distāt: ⁊ t̄n nullū mediū.
h̄. n. in p̄posito est distātia p̄natiua. qz alte
rū p̄tradiozoz ē puatio alterius. C̄ad
formā q̄ nō est v̄t qd̄ sumit in maiori. ni
si vbi extrema distātia h̄t positua: ⁊ for
te nō in oib^o talib^o: ⁊ forte minor est falsa
cōtradiozia distāt in infinitū: qz de q̄libz
altez cōtradiozoz. ḡ q̄nūcūq̄ modicū ali
qd̄ distat ab vno cōtradiozoz aliqd̄ extre
mū p̄dicat de eo. tūc p̄p̄o glosat. ē ibi infini
ta v̄l maxia distātia h̄ ē idē^o: qz q̄cūq̄ mi
nima distātia suffic̄ etiā: ⁊ maxia p̄t̄ ēē. vñ

nō seq̄t: q̄ ibi sit infima distātia positue:
p̄t̄n ēē ibi ḡra m̄ae alicui^o si altez extre
mū sit infimū positue: v̄t de^o ⁊ nō de^o. vñ
p̄tradiozio minimā distātia regit: ⁊ maxi
mā p̄mittit. ita q̄ idifferēter saluat in om̄i.
C̄ōtra istud si nō in infinitū distāt: s̄z inde
termiate. ḡ cōtraria magis formalr̄ sūt op
posita q̄z p̄tradiozia p̄batio: qz p̄trarietas
ponit maxia ⁊ regit: ⁊ p̄tradiozio s̄m̄ te
solū p̄mittit: ⁊ nō regit. ḡ ⁊ h̄ est falsuz
qz p̄tradiozio est p̄ma oppō. p̄^m est maxie
tale. C̄ad istud q̄ cōtraria includit maxi
mā distātia vel maiore positue q̄z cōtradi
ctozia: t̄n cōtradiozia p̄mittit maiore di
stātia si esset: qz pone maiore distātia: q̄z
iter cōtraria: ⁊ de illa d̄ p̄tradiozio p̄batio
p̄m̄. qz ip̄ole est gen^o includē aliq̄z p̄fectio
nem q̄ nō sit in sp̄e cū aliq̄ supaddito p̄ qd̄
sp̄es ē sp̄es. ḡ cū p̄tradiozia includat in oī
oppōne: sic sup̄^o ad illa: nō loquor de in
tentioe p̄tradiozoz. s̄z de h̄is q̄b^o inest affir
matue v̄l negatiue q̄cqd̄ ē in intellectu op
positiōis cōtradiozioe erit in q̄libz alia op
pōne cū aliq̄ addito: ⁊ nō ecōuerso. C̄ad
p̄bationē falsitat̄ p̄ntis. q̄ p̄^m est equocū.
s̄^o. mō in p̄dicamēt d̄ aliqd̄ p̄mū nā ⁊ cau
salitate: ⁊ p̄mū tale est maxie tale: s̄z cōtra
dictio est oppō p̄ma nō cālitate: s̄z p̄ma: qz
cōfūsa. hoc ē sc̄do mō p̄oritat̄ in p̄dica
mēt̄: vñ includit i q̄libz alia. iō nō maxia.
C̄ōtra q̄ ē p̄ma cālitate: p̄batio: qz si nō
ēē illa oppō nulla alia ēē: ⁊ si nulla alia
esset cōtradiozio adhuc esset oppō. h̄ videt
cōditio cāe: q̄ p̄t̄ esse sine cāto: s̄z nō ecō
uerso. ḡ videt q̄ sit p̄ma cālitate. C̄dicen
dū p̄ s̄ile ponat q̄ de^o faceret aīal sine om̄i
d̄tia specificā: sic forte est aīal in embrione
si animal non esset: nulla species esset: ⁊ si
nulla species esset posset animal esse: ergo
aīal sic esset p̄fectissimū: nō valet: s̄z seq̄t ex
hoc q̄ animal esset cōmūissimū. ita in
proposito. C̄tem q̄ non sit maxia di
stātia positue inter cōtradiozia. p̄o
batio: quia inter om̄ia cōtradiozia s̄m̄
q̄ talia est equalis distātia. ergo si ali
qua distāt finite s̄m̄ q̄ cōtradiozia. se
quitur q̄ om̄ia cōtradiozia finite di
stent. assumpta probatur: quia inter con
tradiozia aliqua est mutatio naturalis:
qz quilibet de se non sedente potest facere

c. d. p̄ori

sedentē. ergo nulla contradictoria. sūm q̄
talia infinite distant. Ad istud q̄ equali
ter distant quātum ad coexistendi modū:
non quo ad existendi gradum. Ista re
sponso non saluat infinitam distantiam.
quia si intelligitur ratio distantia infinita
quo ad coexistendi modū sic respectu po
tentie diuine sunt infinita: quia nō potest
deus facere q̄ simul existant. Atz tunc
in omni oppositione esset infinita distan
tia: cum non possit esse simul. Si quo ad
essendi gradum: tunc non est infinita di
stantia: quia quātūcūq; parū distet vnū
ab altero. hoc est non hoc. Ad tertium
principale verum est loquendo de inten
tionibus. ibi est relatio media: z sic omnia
opposita sunt in genere relationis: quia
oppositio que est genus ipsorum est ibi:
loquendo de rebus substractis non est ve
rum: sicut homo z non homo non referū
tur ad inuicem. Ad quartum principa
le dicunt aliqui q̄ non est incōueniens.
ex quo vnum contradictoriū inest pro
vna parte: z reliquū pro alia. ideo non re
spectu eiusdem: sed vtrūq; inest sūm quid.
Contra tunc mediū inter cōtradictoria:
sicut inter contraria imediata. Dicen
dum q̄ inter contradictoria nō est mediū
simpliciter: quia circa nullum subiectum
neutrum simpliciter potest inesse vel vtrū
q; sūm quid: tamen in alijs potest esse sim
pliciter mediū circa aliqd subiectū: quia
lapis non est cecus nec videns simplici
ter: nec sūm qd vnum z alterū. Sed aliter
potest dici q̄ est verum dicere q̄ hoc scu
tum non est album simpliciter: tamen de
contrarijs non valet. est hoc scutū album
vel nigrum. dico q̄ neutrum. quia nihil
denominat ab accidente nisi simpliciter
infit. in cōtradictorijs negatiua est simpli
citer vera: quia quicqd falsificat affirmati
uā vificat simplr negatiuā: s; qd falsificat
affirmatiuā. s; verificat simplr negatiuā.
Cōtra. si hoc scutum sit simplr nō albu:
z hoc non est nigrum: z sic de alijs. ergo
hoc scutum non est coloratus: sed hoc est
falsum. ergo alia negatiua que precedit.
cōsequētia probatur: quia qcquid deno
minat a genere denoiatur ab aliqua spe
cie. ex consideratione scōi topicoz. Cō

cedū q̄ consequētia non valet. Ad pro
bationem dicendū q̄ ad destructionē cu
iuslibet inferioris in predicatione denoi
atiua non sequit destructio superioris nisi
destruatur qdlibet inferius in se z in con
iunctione cum alia specie opposita. sic nec
est album nec nigrum. nec album nec ni
grum simul. Sic p̄^o exponitur. Alter ex
ponit p̄^o sic denoiatiui a genere: o; de
nominari ab aliqua specie. verum est ali
qua illarū denoiatiui: de quibus est ibi
sermo. vel. s. sic hoc est album. vel hoc ha
bet albedinem: vel huic inest albedo. duo
secundi modi sunt veri in proposito. Vel
dicitur sic. q̄ hec simpliciter est vera: scu
tum non est coloratum: quia nullo colore
quia nec nigrum: nec album: sicut si duo
habeant vineam: q̄ neutrum habeat vi
neam. sexto topicoz. Ad aliud principa
le q̄ non est contradictio in incōplexis.
ideo neutrum predicatur de quolibet in
talibus. Contra. quinto huius. alterum
contradictoriū de quolibet. propositio
complexa de nullo predicatur. Item in
predicamentis distinguunt quatuor opposi
tiones: in perhiē. duas: quia tantū ille sūt
complexorum de quibus loquitur ibi. er
go in complexis sunt omnes quatuor. de
quibus loquitur in predicamētis. Atz
in quarto huius. si oppositum primi p̄
cipij est verum: tunc idem homo z nō ho
mo. z sic vltra. non erit homo nec non ho
mo. nam duarū due negationes. ergo in
telligit duo contradictoria predicari in p
positionibus affirmatiuis: quarum acci
pit negationes. Item homo z non ho
mo repugnant non p̄trarie: quia in sub
stantia non est contrarietas. in predicamē
tis. Similiter quia nō homo nihil ponit
non priuatiue: nam non homo dicitur de
eo qd non est aptum esse homo. non rela
tiue. ergo contradictorie. Concedendo
hec argumēta dico ad rationem q̄ de con
tradictorijs incomplexis. verum est q̄ al
terum dicitur de vnoquoq; non tamē de
quolibet distributo p̄ omnibus suppositis:
q̄ vni supposito pōt esse vnū aliū aliud.

Accidit itaq; z quod fama
tum est de omnibus talibus

ca. 10.

ca. 2

T. c. 15. sed
exp̄ssius b
4°. z. 10.

ca. 5.

T. c. 11. et
13.

c. de suba.

orationibus ipsas seipsas de-
struere. Nam qui omnia ve-
ra dicit, orationis sue contra-
riam veram facit. T.c.xxix.

Questio. 5.

Trus pars po

test supponere pro toto cu-
ius est pars? Q. non. quia
si sic tunc pars potest pdi-
cari de toto. qz pdicare est
cōmune ad supponere. C. Dicif qz termi-
nus significans cōplexum p modū incom-
plexū. si sit pars cōplexū. supponit p illo. si
cui p alio. C. Itē sic dco: ois ppō est vera: si
ppō solū supponat p contradictoria: z nō p
alia: possunt contradictoria sū esse vera z fal-
sa. C. Ad p^m. illud in pirariū: qz terminus
cōis significans cōceptū complexū p modū
incomplexū pdicat de toto nō inquantū pars
integralis: sed inquantū totū vlt.

C. Explicit liber quartus.

Qua ppter z natura pnci-
piū: z elemētū: z mēs: z volun-
tas: z suba: z qd cui⁹ cā. mltorū
em z cognitiōis: z mot⁹ pnci-
piū est bonū z malū. T.c. I.

Amplius vt finis: hoc autē
qd est cui⁹ cā: vt ambulādi sa-
nitas. z sequit. Et ad inicē cāe
sunt: vt laborare cā ē euechie:
z hec laborādi: s; nō eodē mō
vex hoc qdē vt finis: illō vō
vt pncipiū motus. T.c. II.

Et istud pncipiū ē cā final⁹
Oēs. n. cāe nō sūt pncipia nisi
ppter istud p^mū. Cōmēto. I
versus finem.

Libri. v. metaphisice. Q. d. I.

Trum finis sit

pncipiū z cā. z vtrū sit cau-
sa ipsi agēt: z vix maxie cā
Q. nō sit pncipiū: qz de ra-
tione pncipij est eē p^mū:

ca⁹ p^mo huius. C. De ratioe finis est eile
vltimū. 5°. huius ca. de pfecto. vltimū z p^m
opponit. Q. nō cā: qz aut fm qz ens: aut
fm qz nō ens. 2°. mō nō: qz nō ens nullus
est cā: finis est cā entis. g. nec p^o mō: qz finis
nō est cā: nisi fm qz mouet efficiētē ad agē-
dū: s; qn finis ē: nō mouet efficiēs. imo ces-
sat ab actiōe: qz hūb⁹ pntibus cessat mot⁹
p^mo de gūōne. Q. nō cā efficiēt: qz si sic:
z efficiēs est cā finis: tūc idē respectu eiu-
dē est cā z causatū: z p pns pus z posteri⁹
naturali. Segtur etiā qz idē erit cā iui: qz

T.c. 21.

qz qd est cā cāe: est z cā causatū: z qz qd est p
us pōre: est pus posteriorē: qre si finis: est
cā efficiētis: z efficiēs cā finis: z finis erit
cā finis: z eodē modo de pōre. C. Item se-
gtr qz demonstratio ppter qd erit circula-
ris: vel pōt esse. qd est falsum fm p^mū pri-
mo posteriorē. ca. 3. qz bñdā aut zc. qz idē:
eē pus z posteri⁹ respectu eiuēdē. pbatur
pna: qz demitatio ppter qd est p cām: z ecō-
uerso. g. si pōt fieri demitatio de efficiētē: z
ecōuerso. g. circulus. qz nō maxie cā. qz est
causa extrinseca materia z forma intrinse-
ce: z intrinsecum videtur magis conferre
ad esse qz cause extrinsece. C. Item si sic.
tunc nobilissima cāta haberēt istā cām: qd
est falsum: qz nobilissima cāta sunt imobi-
lia q nō hnt cās finalē. vñ in. 3°. dī. in imo-
bilib⁹ nō est finis. C. Itē pbat: qz finis est

T.c. 55.

T.c. 6.

alicuius actionis: actio in motū. imobilia
nō hnt motū. hec est rō pbi in lra. C. Item
si esset maxie cā: tunc esset maxie certa co-
gnitio p cā. hoc falsū: qz maxime cogno-
scimus qn cognoscim⁹ ipm qd qd est p for-
mā. vñ dē vbiqz pbs. circūlogtur quid per
formā. C. Ad oppositum p^mū. pbus. l. ca.

T.c. 7.

quintū. Oppositū secūdi eodē capitulo.
C. Oppositū tertij inferius eodē cap.
tylo. C. Oppositū quartū. cēmentator ca.
de principio in fine.

T.c. 1.

T.c. 2.

T.c. 2.

3°. I.

Respondeo quod sic.

eū⁹ probatio est omne agens per se. qd di

co propter casum et fortunam: agit propter finem secundum philosophum secundo physicorum. ubi diuidit agens propter finem in agens a natura et in agens ab intellectu. unde casus concurret in effectum cause naturalis sed fortuna est in agente a proposito secundum quod dicitur ibidem quod natura agit propter finem et intellectus similiter. hoc idem habetur 2°. de generatione. de vitroque fit una ratio. Omne agens in cuius actione potest accidere error: agit propter finem. Sed omne agens per se est huiusmodi. frustra dicitur esse: ut habetur 2° physicorum. illa actio que non potest consequi finem intentum. Si ergo nullus finis sit intentus: nullum agens ageret frustra: necesse est ergo ponere finem intentum.

Ex Argumentum de errore. ergo si omne agens possit per se errare. omne ergo agens agit propter finem: tale est agens naturale quod potest errare. Aliquando etiam de agente per intellectum verum est illud.

Ultra. si finis est intentus: tunc finis est causa: ut agat: et principium motuum agentis efficiens iam factus in actu: causa vel motus a fine: producit formam in materia. et hic est causalitas forme in formare: causalitas materie est subistere forme: causalitas ergo omnium est a fine. ergo etc.

Ad argumentum pri-

mi nota de duplici modo causandi finis scilicet prout res est in motu: non de fine esse que est operatio: quia ille potest esse simul in actu cum illo cuius est finis: et tunc non est difficultas attendere entitatem dum existit: non prout res iam facta est: sed de fine motus: quia tunc non est etc. Potest ergo ad illud dici quod finis secundum quod ens in potentia est causa motus: entitas potentialis debetur sibi prout causat motum. Contra. si sic. habito fine secundum quod finis cessat motus: et finis secundum entitatem potentialem in principio. est causa motus secundum quod causa. ergo in principio. motus cessaret motus.

Item finis secundum entitatem qua est causa mouet efficiens ad agendum. ergo secundum istam entitatem est nobilius efficiente: et efficiens est a causa actualis esse finis: et finis secundum esse potentiale est causa efficiens et illud est nobilius esse

secundum quod finis est causa efficiens: quod secundum quod est effectus efficiens: quia unumquodque est nobilius secundum quod est causa quam secundum quod est effectus. ergo finis est se potentiale est nobilius quam finis esse actualis. Aliter dicitur quod finis secundum quod futurus non mouet efficientem: quia idem argumentum potest fieri de fine et futuro: et de fine secundum quod est potentia: nec alijs modis. Sed finis secundum quod est in intentione agentis: mouet efficiens ut desiderabile et bonum: quia si sit nunc de apprehensum: et non mouet ad effectum non est causa: nec habet rationem finis.

Contra eadem argumenta que prius: quia in principio. motus habet finis illam potentialem entitatem secundum quod est in intentione: ut desiderabilis. ergo tunc cessabit motus. Item illud esse finis est minus perfectum esse finis quam esse extra. ergo cum secundum illud esse actuale sit causatum secundum aliud non potest esse causa. Sustinendo tamen illam viam. Ad primam illarum dico quod propositio est falsa loquendo de fine secundum quod est finis quo habito cessat motus: quia in compositis.abilia accipiuntur: quia quando actio est finis est ratio mouendi secundum quod causa: ergo non potest hec esse vera quando actio est finis non est. Ad auctoritatem contra hoc ubi dicit in de generatione quod habitibus presentibus in materia cessat motus. sic dico de fine: quod ipso habito in materia cessat motus: sed finis in materia non habet rationem finis nec cause. Contra. si habito fine secundum quod finis adhuc est actio: tunc illa actio ulterius est frustra: quia non est propter istum: quia ille habetur nec propter finem extra. quia ille non est finis secundum te.

Ad hec negatur consequentia: quia actio nem esse propter finem est actio esse propter aliquid mouens agens ad agendum in ratione diuisionis. ergo cum actio sit propter finem nunc presentatum est propter aliquid mouens agens ad agendum. Dico quod propter finem agentis. dico ultra quod finis ille est habitus. dico etiam quod regitur hoc ad hoc quod sit finis. Ad aliud nota quod due propositiones sunt: quia verius est aliquid in causa quam in effectus: et alia est quod est in causa habet esse potentiale. Sed arguo. esse potentiale est per se quam actuale et in seipso. dico. quod effectus non habet verum esse in se quam in causa: quia diui-

E.c.49.
E.c.40.
sz exp^o.2.
h^o.t.c.8.

et.9.
E.c.62.

TRA

nū esse habet in sua cā: qđ qđ ē ē est cā sic
 h̄ sanitas itēta a medico. verr̄ eē h̄z i mēte
 medici: qđ sanitas in mā: qđ h̄z eē simplr. f.
 v̄t sit cā z forma agentis. f. medici: v̄t agat.
 Cād pncipale dico qđ finis ē p̄m̄ fm̄ eē
 in mēte agētis: z est vltimū fm̄ qđ ē in mā.
 Cād aliud dico qđ fm̄ qđ ē ens p̄ntatū in
 mēte v̄l in itētōe agētis ē mouēs eū v̄t desi
 derabile. Cād aliud iste q̄tuor cāe sūt p̄
 in suo gñe: sicut oīa gñalissima z tñ vñū p̄
 dicamētū est p̄us alio: sic h̄ q̄libet cā in suo
 gñe est p̄or alia aliq̄ p̄oritate. vñ equoca ē
 p̄oritas: sicut equoca ē cālitās. Cū ad rō
 nē nō est icōueniēs de p̄oritate z postero
 ritate diuersimode dicta: z cālitāte simplr
 equoce dicta: tñ i eodē gñe cālitat et p̄or
 tat ē icōueniēs. vñ efficiēs ē cā finis i rōne
 efficiēs. finis ē cā efficiēs inq̄tū desiderā
 bile. Cād aliud icōueniēs qđ eēt cā sūp̄p̄.
 dico qđ qđ ē cā cāe: ē cā cāt. In hac p̄pō
 ne sūt tres cāe: si variat cā p̄ma resp̄cū me
 die: z media r̄ vltie erit acc̄s. vñ i talib̄
 sic variatis nō ē p̄pō v̄a. S̄z si vna cā sit p̄
 ta r̄ 2° i gñe cāe efficiēs: z illa resp̄cū 3° i
 eodē gñe cāe: tñ b̄z: z est p̄pō v̄a. Cād
 ar̄m̄ de p̄or p̄idē. Cād illd̄ de circulo nō
 seq̄t icōueniēs. Cād p̄batōez dico: qđ sic
 cā ē equoca. sic d̄m̄ratio mō. h̄ ē circ̄l̄ ōz qđ
 sc̄d̄z idē gen̄ cāe p̄bet. S̄l̄r ōz qđ idē gen̄
 p̄pter qđ eēt in viraq̄ d̄m̄rōne: qđ si n̄ idē
 gen̄ p̄p̄ qđ nō ē circ̄l̄. Cōtra istas 3°
 R̄s̄s̄ōes qđ finis sit vñ^o cā efficiēs z ep̄.
 p̄o. qđ finis ē cā effectiua resp̄cū efficiēs: sic
 ep̄. p̄o. assūpti: i agētib̄ a vo^o. volūtas in
 rōnib̄ ē efficiēs cā resp̄cū finis: z finis sim
 pl̄r ē actiū. ḡ mouet volūtātē actiue z effe
 ctive. ḡ seq̄t qđ volūtas sit simplr passiua.
 p̄o. qđ oīs potētia aut est simplr actiua aut
 passiua nō p̄o mō. volūtas ē potētia. qđ po
 tētia actiua ē p̄m̄ trāsmutādī aliū inq̄tū
 aliū. volūtas nō ē h̄o. qđ tūc sūi. obm̄ esset
 nā ē passiue: qđ trāsmutare a vo^o. Cōtr̄ qđ
 est 2°. finis v̄l iitellū. et sic mouet effectiue
 vo^o. Ali^o ē finis extra. z illd̄ mouet i rōne
 finis. f. i rōne boni: s̄z ē extra ē mouēs fm̄
 finē. Cōtra. p̄s i l̄ra. L̄aē nō sūt sibi iui
 cem cāe i eodē gñe cāe. z p̄bo sic. Tūc idēz
 p̄us z posteri^o fm̄ idē z vñ^o: z s̄l̄r idē re
 spectu sūp̄p̄: fm̄ idēz p̄us z posteri^o: z s̄l̄r
 qđ d̄m̄ratio eēt circularis fm̄ idē: qđ acci

pit qđ finis extra mouet in rōne cāe. Cōtr̄
 ira 1° qđ nō est ens: nō h̄et rōnez cāe. s̄l̄r si
 mouet itra i rōne finis: tūc nō in rōne effi
 ciēs. Cād rōne istā nō. qđ p̄s cū loq̄ de
 fine: dicit qđ mouet metaph^o. Cād ar̄m̄.
 tūc p̄ h̄ sit. Cād p̄batōem volūtas ē potē
 tia passiua nego. Cād p̄batōez ad illd̄: qđ
 potētia ē p̄m̄ trāsmutādī. dico qđ potentia
 factiua ē p̄m̄ trāsmutādī qđ p̄p̄ie ē factio
 zc̄. vñ dicit. 9. h̄o. c. d̄ potētia vltim̄ visiois
 est visio: nō vltimū edificatiōis edificatio:
 s̄z dom̄ extra. Siḡ actio imanens eēt p̄m̄
 trāsmutādī aliud inq̄stum aliud: tūc cāret
 aliqd̄ a^o p̄ter op̄atōez. f. op̄ qđ ē p̄tra p̄m̄
 ibidē. Cād aliud qđ dicit qđ cāe itruñce
 sunt maḡ cāe. dico qđ nō s̄p̄: s̄z illa qđ ē p̄ma
 cālitās oīum est verior. Cād p̄batōez. qđ
 oīs finis est actiōis. dico qđ nō oīs finis est
 actiōis: s̄z alicui^o essentie absolute pōt esse.
 Cād aliud dico qđ oīs cāe p̄nt d̄m̄stra
 ri p̄ finē. iō potissima d̄m̄stratio z certissi
 ma est p̄ finē. vnde sicut p̄ncipiū est in spe
 culabilib̄: sic finis est in agibilibus. ḡ sicut
 principia certissima cognita: sic finis zc̄.
 Cād aliud sūt certissime nobis mathema
 ce d̄m̄strationes: nō tñ simplr: nā accidit i
 mathematic. qđ ibi eadē sunt simplr nota:
 z quo ad nos zc̄. Cād aliud dico qđ qđ rei
 accipit ab oī cā. z diffinitio simplr. Cālī
 dico qđ aliud est loq̄ de cognitiōe simplr: z
 de cognitiōe fm̄ p̄portionē. de qđ cognitiōe
 d̄m̄ p̄mo li^o. Dico qđ qđ q̄nta certi^o cognō
 seunt fm̄ p̄portionēz qđ alia fm̄ p̄portionē
 cognoscibilitatis sue. vnde cognitio p̄ finē
 est simplr notior: tñ cognitio de ista re est
 certior fm̄ cognitiōem suā p̄ formā. qđ for
 ma ē primior cā qđ finis. Et p̄s p̄mo po
 sterioz dicit qđ cognitio p̄ cām p̄p̄inquā ē
 quid. p̄ causam remotā est quia. zc̄. In cau
 sis inquāti cause sunt nō est circulus. igit̄
 cum finis in existentia sit causatū efficien
 tis nō est sic eius causa: nec fm̄ minus no
 bile esse. igitur esse cognitum fm̄ qđ soluz
 est causa est verum esse. z nobilius qđ exi
 stentia. Cōtra aut mouet fm̄ aliqd̄ esse
 nobilius: sed nō verius esse eius: aut oīs
 finis simpliciter est aliquid existēs z ama
 tum. desideratum vero est finis respectu
 alterius desiderati. sed nō simpliciter sicut
 creatura est in deo.

T.c.16.

2°. p̄h̄y.
T.c.89.T.c.3°.
et.42.

Ad questione distinguendū est sicut
distinguit aut. 6. meta.
5°. c. d. Res aliqui ē cāta i sua cālitate. aliqui
i suo eē. p^o mō cā finalis i cālit^o pcedu cās
agētes recipiētes: z h fm suū eē i aia: qz aia
adiuēt eā p^o: z postea imagiā apō se actio
nē: z i qstōez recipiēt: z qūtatē for: r^o g cā
litatē: z r^o eēndi i aia nē aliq cā pōz finali.
imo ipa ē cā eēndi cētas cās. esse vō aliaz
cāz i efficiē ē cā eēndi i m^o i efficiē: z mltā ibi
dem d h: z i fine cā. Si d vnaqzqz mltāz cāz
eēt scia it eas no^o eēt scia d finalz: z ipa eēt
sapia: z h ē nō nobilioz reliqz pub^o h^o sci: qz
ē scia pōderās finales cās rez. C^o Et pmet.
in fine cā. d p^o. i^o p^o m^o itēdit ad sciēdū in
hac scia. z i^o ē cā final. oēs. n. cāe n^o f p^o n^o i
p^o p^o i n. C^o Et. 2. p^o p^o. d. sic p^o m^o i spēb^o: sic fi
nis i agibilib^o. Si g loqmur d pōz^o i cān
do. dico q extrisece p^o cānt: qz. n. alla: iō z i
trisece cānt: n. e^o. extrin^o at p^o cāt finis. a^o
. n. qz mouet efficiētez i rōne amati. iō agēs
agū n. e^o. S^o q cāltas m^o l for^o pōz vī q
for^o qz ppingoz efficiēt z fini. mā. n. itrat h
suppo^o. qz ē h hac for^o. n. at h for^o pstituit
h suppo^o. qz i hac mā. S^o qstū ad eē effici
ēs p^o m^o ē: qūz vō mā ab illo nō dpēdet fm eē:
sic i nālū^o. S^o a pducēte totū effectū dpē
det: z p pōis d rōne efficiēt nē ē trāsmutare
māz: qz mā tē qstū ad eē eēt qū coeui p^o m^o
efficiēt. fō^o ē qstū ad eē ē ab efficiēte: z aliq^o
dpēdet a mā. C^o S^o d m^o ē vīz magi sic l e^o.
finis vō n fm^o q. attigū p opōnē. S^o finis
q: ē opō dpēdet fm eē ab oib^o alijs cāis. ve
rūtū sp dpēdet mā ab efficiēte in qstū mā h^o
p^o p^o. h. n. est in qstū sit sub hac forma.

Arguitur sic. finis ē eiusdē spēi cū
effi^o z idēz miero cum
for^o. 2. p^o p^o. g n ē ordo eēntial it illa. C^o Itēz
finis fm q ē i itētoe agēt n est no^o ipo eē
agēt. qz n hz nobili^o eē qz agēs i q ē. g h^o i^o
eē n ē cā agēt. C^o Itē finis nihil vī dare agē
n: qz si agēs h iet eādē vī actūā: z nihit itē
dēt eodē mō pducēt effi^o. C^o Itē pfirmat.
qd. n. ē i itētoe ignis qū gnat ignē. qz ē ille
mō d^o eēndi i. C^o Itē d s b rōe sis vlti pōit
o^o act^o btifici. h at n ē i qstū mouet ad agē
dū: vī d h^o. C^o Itē cāltas finis vī eēteriare:
ē. n. cā oppo^o p^o m^o mor^o. i. h^o. g n ē d rōe sis
iūtiar. f. iūtiar. qz g pōit p^o eantare.

Relinquēdo g vīa pdictā vno^o
dicū q vnuqzqz

eēntial^o ordiat ad aliū nobili^o se tāqz ad fi
nē n motū nec opōnē: s^o qsi fm^o opōnis:
n qdē pducibilē p ipaz: nec p obz ei^o: s^o cui
istō assilat p opōnē. sic d^o pōit finis ime
diat^o cuiuslibz. illd i qstū i se ē: ē finis si ama
tus: oē aliū siue opō siue obm n ē finis fm^o
s^o ē r^o ei^o libalitas. d q loqz Aut. 6. meta. ca.
5. tribuēs aliū n ppter sui retributiōez zc. z
illo^o. supiora s^o vilia iferiorib^o. sic ipe dicē
p^o meta. ca. 2. z p p^o ordiatōez ad hūc finē
simplr: vī ē i se opat z pduc. ita q illa opō
z pductio nō sunt ei^o finis simplr loqndo.

Ad argumēta dicē q sūt ptra
h. C^o Itē ptra h
est: q ordiatō cuiuscuqz ad finē vī eē p ap
petitū aliqū. ille si ē pure nāl n p^o eē n^o ad
pmodū. z itaylum^o finit^o ei^o ē ipe appetēs.
C^o Itē istd i qstū ē i se n ē p p^o qd agēs agit.
Si. n. illd i se dstrueret z maneret i itētoe
agēt. sū agēs agēt. C^o Itē ista vīa n p^o pō n^o
d itelligēte. q p^o sū sibi finē qz vult. C^o Itē
si itēdit assilari illi cōicando suā pfectōez
illa assilatio ibi est in qstū mouet.

Alia vīa ē q finis cāt i qstū teriat: z
sic n o^o ei dare eē: n^o q itē
dat ab agēte. S^o sic n ē finis. s^o i qstū teriat.

Contra pōe q n attigat finis itē^o
n ne i^o actio hūit finē i qstū
cā ē: Alr n dicēt frustra. p p^o i qstū teriās
n vidēt p^o cāre qz iūstās ips vī mutia^o cāt
morū: qz est terminus magis intra.

Tenendo g p^o m^o vīa: q ē cā i qstū
ē i itētoe agēt. C^o Itē m^o
q ē ibi qsi eē obiect^o z eē fōzale obiect^o ē
eē reale: formale ē i^o q nē i itēu ē. z h ē eē
in itēntiōe. Ex^o si itelligo rosaz exntem.

Ampli^o vt agētia: aut fm potē
tiā. Differūt at itātū q agētia
qdē z singlaria sūt: z nō sūt:
z ipsa et quoz cause. Tex. cō.

menti. iij. Q^o. II.
Trū opz cām ptiur
larez i actu
singularē: z effi^o i actu sin
glarē sūt eē z n eē: z oppo^o
mō sūt d cā i pō: z effi^o in pō: vī d i lra. Q.
sit i cōnētes d cā i actu. pbat. accipiat effi^o
ēs p motū i p^o. ē efficiēs i actu g effect^o: s^o
exnte effi^o cessat mor^o. g cessat i p^o C^o Itē

T. c. 89.

T. c. 70.

i pte ex
cultua in
pu^o

T.c.25. 4° h3. mouēs nālī ē p^o moto: si h^o adinuicē dīr. nūhīl mīn^o. g^o mouēs p^o ēē sine moto: sic p^o sine posteriori. g^o cā i actu sine effectū i actu. Cōtra scitū i actu ē cā scie i actu. S3 scitū p^o ēē i actu sine scia i actu: qz referūt ad iuicē 3°. n^o at ē ibi eēntial ordo nec mutua depēdētia: qz scia dēpēdet a scito: et nō e2^o. Cōtra dō ē sp cā i actu. g^o sp finīset effect^o i actu. Al^o p3. si n^o. g^o p^o finīset i pō cāns: z tē mutar^o. De h^o dī q^o cā singlari i actu z effect^o in actu singlari sūt i t^o z n^o sūt. Cōtra. cā z effect^o sūt i t^o z n^o sūt: sū illā rōnē sū quā sūt de pēdēt. g^o e2^o. q^o magd dēpēdēt sūt magi sūt. S3 cā vltia i actu. z effect^o vltis sūt h^o modi. pbatio: qz aliqd posset ēē cā i actu: z h^o cā licet n^o hiet hūc effectū i actu. Sic aliqs pte ē p^o in actu: l3 n^o respēu h^o filij: qz al^o pōt ēē. S3 nūlls ē p^o nisi filij. g^o i vlti magi dēpēdēt. h^o p3: qz sic sūt p^o rela. Cōtra i motu pteōis pteōis pteōis qn pteōis n^o māet pteōis: sic vtes rotā: z postea gescēs: n^o statī dimittit rotā gescētē. Sic i altatōe cessātē altātē n^o statī cessat altā^o. Silt de aliq suspēso si ppellat ad vna pte cessātē ppellētē n^o statī gescēt. Cōtra ges violētā h3 eādē cāz cū motu violētō: z tū cessātē mot^o agē māet ges. Cōtra cātū sp dū ēē actu i cātū: tū cāns sp cātū: qz p^o cor rūpi. g^o p^o p^o p^o aut. 6°. meta. p^o. Tū qz ēē cātū actu i qz tū ēē: n^o i qz tū i cātū. n^o i cātū n^o qd ēē p^o n^o ēē: s3 n^o cātū i qz tū ēē p^o n^o ēē. accidit. n^o cātū qz ēē cātū sit p^o n^o ēē. qd pbat ex eo. dē c^o. s3 qz accidit agēu n^o sp egūse. h^o n^o p^o sibi nisi i qz tū aliq^o paties: l^o saltē ipe^o. Tū qz vlti bī ar^o i^o ēē cātū a^o sp dēpēdēt ab alio a^o n^o. Sū n^o ē ex se nēcū: z ita nūqz icepit. si sic. z i qz tū dēpēdet actu cātū: qz i p^o istatū p^o p^o solū cātū: qz tūc dēpēd3. n^o qz icepit vlti pbat pcedēs rō. Tū qz auctas ē ibidē. s3 qz cātū sp eget datore sui ēē qz diu ē s3 n^o eget datore sui ēē qz diu ē si n^o cātū. Silt cā^o. 3. d. cūz aliq ex reb^o p eēntiā fuit cā ēē alit^o: sp e^o ei cā: qz diu h3 ēē. h^o g^o v^o ēē ei^o opio: qz cā eēntial n^o tū tūc qn p^o cātū: s3 sp dū cātū māet si sit sūt i actu cū cātō: z forte qz cātū sp dū ēē actu cātū. Cōtra Alū. p^o ēē cā filij: z ignis gñans cā ignis gēu i p se: vt vlti māet effectus cā destructa. Cōtra si gñans n^o sūt māet cūz genito: vt ipe vlti rñdē. c. 2. s3 cū aliq alio qd ē ime^o cātū ab ipo: z illd est cū alio cātō ab ipo: z sic vlti ad effectū vlti ēē pcessus i infini tū i cātū: s3 h^o pte pcedit cā. 2. cās n^o eēntiales

igt: vlti n^o ppinq3: n^o nego pcedere in infini Cōtra aut sūt sibi ime^o i diuersis nūc: et tūc duo nūc ime^o aut tps ē mediū iter ipa: z tūc cā n^o sūt cū cātō: aut nūll3 ē ime^o: s3 qd l3 cātū sūt cū sua cā: z tūc oēs cāe infinte erunt sūt i actu. h^o ar^o fac ibi. c. 2°. z rñdet. vide ibi Cōtra alio mēbro dīc pbs qz cā i potētia: z effect^o i potētia n^o sūt sūt. Cōtra. cā in potētia: z effect^o i potētia referunt 2°. relōnis: vt calefact^o z cale^o: s3 ibi ē mutua dēpēdē eēntial. g^o simul sunt z nō sunt.

Ad questionē di p^o mēbro qz cā efficiēs p motū ē cā vni^o efficiēs ime^o. s3 fieri z fcti mēdiātē: tūc vā ē p^o dō cā i actu z effectū ime^o. s3 ipo fieri: qz qn cā ē i actu: tūc mouz: z qn mouet fieri ē i mobili. De effectū ime^o: nō o3 l3: qz tūc oia euenirēt de nēcū^o suppo^o qz oia hiet cās p se: qz si aliqd eueniat 3° die sūt a. a. si fiat fiet a. p se cā. s3 b. b3 aliā cām: qz si b. ē i actu: z cā ei^o. s3 c. z sic redeundō ad aliq: qd nūc ē sūt d. qz ē cā ipi^o. c. s3 d. fuit cā i actu ad quā ex ypothēsi nēcū seq^o baf effectū ēē sūt i actu. c. z sic ex c. b. z ex b. a. g^o oia nēcū vēr ēt. Cōtra ar^o fac pbs. 6°. h^o. ca. 2. Tū iste due p^o pōnes n^o sūt sūt vlti qz. T.c.7. cū nūllib3 sūt dō dare p se cām: z qz posita cā i actu nēcū sit effectū pōnti i actu: qz ex his seq^o 2° ipolis mō p^o dicto. Qz oia nēcū ērt z n^o p^o p^o p^o pōnē: qz ēt si ipa ērt: vā. ad huc 2° n^o seq^o rē. g^o p^o p^o sēdm. g^o sēda ē ipolis. Cōtra cā in potētia dicit qz nō opōnet effectū effectū. quia est p^o dō effectū.

Sed cōtra istos ē ar^o nūc factū. ita pcludit ptra eos d fieri qz ponūt effectū imēdiātū: quia illaz duaz p^o pōnū suppo^o p^o z hac quā ipi dant. qz posita cā i actu nēcū sit esse fieri in actu Al^o. vt p^o. d. ex nte i actu nēcū ē c. fieri. z ex c. b. z ex b. a. fieri. g^o oia futura nēcū fiet. s3 ita ē icōnētēs: sic qz nēcū ērt. illd. n. n^o sō lū ē icōnētēs. sic qz oia sūt ērt nēcū: vt vā dū p^o dūctio. S3 ēt qz successiue n^o p^o vlti rñ qn oia nēcū ērt successiue saltē: nisi per hoc solū qz ponatur aliqd pōsse fieri: z tū nō fore ppter ipedimētū. Nec illa euasio valet si i p^o fieri sit aliqd sūt. silt vlti qz illd nō sit v^o. s3 qz cā p^o dīcti: z effect^o imēdiāt^o sūt sūt. Cōtra idē ar^o: qz ipi faciunt: qz ponant^o qz eēnt mltē cāe agētes o3

dinare nō p mo^m. tūc si cā exīte in actu: ne
cesse ē immediatū effici ēē i actu. g^o oīa pdu-
cibilia a talib⁹ cāis de necc^{te} eueniret. b^o at
est fin. ita enī p^o pducit volūtas aliqd: n^o
p motū: sic ignis p motū. imo ptingē^o p^o
pne: sic ipi ar^m. vñ rō nō valet pl^o ibi q^o b^o.
Cōtra dōm ad formā: q^o ibi ē fallā fm qd z
fm^o. Cōcedo q^o qñ cā cāt i actu: q^o neccio
seq^o q^o effect^o ē i actu. g^o neccio ē effect^o: n^o se^o
q^o cā ē i actu p^o vñ p^o nō v^o effect^o neccio
necc^{te} p^o est i actu si cā sit i actu: g^o effect^o ne-
cessario ē: nisi ponēt q^o cā eēt neccio i actu.
nūq^o n. ex necc^{te} p^o dū dōal se^o neccitas p^o n^o:
nisi aīis sit neccū sic n^o ē b^o. Sed sit cā i actu
p^o vñ. S^o p^o n^o sic arguit. Cōtra h^o sup^o: q^o
p^o eo q^o ē cā: se^o neccio aliqd: sic pat^o p ex^o
et^o ab^o. Cōtra. adhuc illd qd ē cā p^o vñ ē v^o
fuit l^o erit. g^o p^o n^o ē neccū. Cōtra. si iā aliqd
est: ad qd neccio seq^o aliqd illud necc^{te} ē fore
necc^{te} i euentu^o. sic q^o nō pōt euitari qñ e^o
s^o n^o ē fm^o neccū: q^o potuit euitari: q^o istud
qd nūc ē: potuit n^o ēē nūc. Cōtra illd aliqd
de cā i potētia z effici i potētia v^o q^o sil^o sint
z nō sint: quia referuntur. 2°: reliquorum
que mutuo dependent.

Potest aliter dici ad
qōnē. q^o illa dīa n^o ē d^o relone cāe i potētia:
z effect^o i potētia: q^o sic fm^o ē cā i potētia z
effe^o i potētia: sicut d^o cā i actu z effici i actu:
q^o vno gñe r^o lones referūt oīa b^o. vñ i b^o n^o ē
dīa. s^o i b^o q^o vītas h^o dīa attēdēda ē d^o fū^o
relonū. Q^o relō cāe i actu: z effect^o i actu n^o
pōt fūdari n^o i ēte i actu. z iō sic r^o lones sil^o
sūt z n^o sūt. ita z fū^o eaz. sic p^o exponit: s^o re-
lones cāe i potētia: z effect^o i potētia n^o reg-
rūt fū^o i actu. z iō n^o o^o fū^o eaz. sil^o eē: s^o re-
lōes sil^o sint i actu. Cōtra ē cā i actu sil^o erit
illa relō: z illa n^o pōt fūdari n^o i ente i actu. g^o
aliqd ē ēs i actu i q^o illd fūdā. Et iō si cā ē i
actu aliqd n^o solū ē effect^o i actu: s^o aliqd ex-
istit actu q^o ē effect^o in actu. S^o si relō cāe in
potētia fūdef i ēte i actu: sic ēte ē edificator
n^o o^o r^o lōne effici i potētia q^o sil^o ē cū r^o lōne
cāe i potētia fūdari i aliqd ēte i actu. ita q^o n^o
o^o sil^o aliqd existē: qd sit edificator: et aliqd
existere: qd sit edificabile: q^o edificabile pōt
existē i ēte i potētia. Nec itell^o dīa fun^o
relonū p^o i actu z effect^o i actu: ad funda-
mēta relonū cāe i potētia z effect^o i potētia

in q^o sūt fū^o fū^o. q^o vtrēq^o relones vtrinq^o sil^o
sūt. Ita etiā fū^o sil^o sūt: z actu etiā sūt in q^o sūt
fū^o h^o ē actu: sūt sub ill^o relonib⁹: s^o n^o sil^o actu
existit. s^o cā z effect^o i actu si vñ existit: z a^o.
n^o sic in potētia. Nec dico. si vñ fūdamētū
existit cāe. s^o i actu q^o fūdamētū effect^o i actu
existit: q^o fū^o actu existit sine relone: s^o si
ē sub relone cāe i actu: z actu existit: tūc fū-
damētū relonis effect^o i actu actu existit: vt
sit i fūma dīa: n^o sic h^o i n^o it^o relōes: q^o vtrēq^o
neccio sil^o sūt: nec iter fū^o relonū in q^o sūt
fū^o: q^o z illa vtriq^o neccio sil^o sūt. Cū sine ill^o
sic n^o sint relōes: nec d^o illis q^o fū^o sunt sine
suba in se p^o siderat: q^o sic neutrobq^o neccio
sil^o sūt actu: nec neccio sil^o i potētia. S^o itell^o
dīa d^o fūdamētū actu existit^o sub relonib⁹
p^o pat^o ad exntiā ab^o n^o ad exntiā b^o relōib⁹.
h^o sic exponit si cā ē i actu ita relō ē i actu.
g^o necc^{te} ē aliqd existē i actu i q^o fūdā r^o cāe
i actu: z effect^o i actu: s^o si cā i potētia ē sicut
edificator: n^o o^o aliqd ēs i actu ēē in q^o fūdef
illa r^o i potētia: s^o sufficit h^o aliqd funda-
mentū ens in potentia.

Ad primā rōnē: q^o z relones sūt
sil^o i actu et fundamēta
reali sūt i actu. S^o dū mor^o ē n^o ē cā agēs fci
i actu: s^o i vltio istāt: accipiēdo tñ effici^o: r^o
cui^o ē mouēs i actu: ē ille effect^o i actu: s^o dū
mouet n^o ē cā i actu: n^o fieri. S^o i vltio istāt
ē cā i actu fci: z tē sil^o i actu. Cōtra aliqd d^o.
h^o dico q^o mouēs ē sil^o n^o res effici^o: qñ sint
p se relia relōes sūt sil^o tñ cui^o subta mobi^o
ē p^o alia re i q^o fūdā relō effect^o: tūc log^o
d^o fū^o: n^o d^o relonib⁹: q^o dīc ibidē q^o sensibilia
pnt ēē n^o exntib⁹ fci^o: q^o sensibilia z sensus
dñr rela. 3°. Cōtra. 3°. ar^o. q^o scitū ē cā scie
aliq^o. z d^o q^o scitū i actu: z scia i actu sil^o sūt. z
n^o sūt cū dīc q^o fci^o. 3°. neg^o. s^o scia i actu: z
scibile n^o i actu scitū. Cōtra aliqd d^o dō: q^o de^o
sp fuit: n^o tñ cā i actu sp. Cōtra. tūc fuit cā i
potētia: z tē mutar^o: q^o fact^o ē d^o cā i potētia.
cā i actu. Mō valz: q^o agēs volūtariū vo^o
atq^o n^o mutata pōt cāre qñ placet sine muta-
tōe sui: sic si ego vellē mō sedē cras possū
sedere cras sine mutatiōe vo^o mee. Cōtra 3°.
tra auer. s. pby. volēs nūc facere tunc: z nō
nūc. saltē expectat tps: q^o n^o ē sine mutatiōe. 6.2.8.
Cōtra. Responso. ita fecit ipse miser Auer. q^o
fuit in tēpore deus in eternitate aīn mūdi
creatiōez nullū tps expectauit: q^o i istāt q^o

ADDY

230

4.

6.2.8.

ADDJ

expectatio eternitatis istans est. noli men-
surare deū sūm Auer. Et q̄a cā nō mu-
tata pcedat nou^o effect^o. ppter a. est nouū.
ḡ hēt cāz: z cū nō sit ire ī infinitū veniet ad
cām nō nouāz a q̄ est īme^{ta} nouū aliqd.
C̄tē quō pōt cā nō mutata sp mouere qd
est sp alūi z alū effectū hīe: z nō pōt aliqn
mouere cum pūs nō mouerit: cū nō sit nisi
nou^o effect^o sp in pmo mēbro: z nou^o aliqn
ī. 2°. S3 q̄re nūc nouit: z nō tūc. qz voluit.
hūi^o nō ē q̄rere cām. qz hīta cā īme^{ta} z sus-
ficienti respectu effect^o nō est vltra q̄rere.
qz tūc oīm esset demō. ḡ īdiscip^{us} est q̄
rere qd nouū ī deo. q. relatio rōnis nō p-
cederet creatiōez: sed q̄si seq̄retur ita q̄ cā
īnq̄ntū pcedit cāre īnouat ī nullo: s3 vt
agit q̄si cādo actiōez manet vt pūs z nālī
nec re nec rōne mutat. Alij dūt q̄ oīs rela-
tio noua est ī effectū etiam illa q̄ cā dī ad
effectūz. Cōtra. vbi ē relatio ibi ē fun^{ctio}
C̄tē ī quo est relatio. illud refert illa
relatione. C̄tē relatiōes sibi īuicē oppo^{se}
erūt ī eodē. Aliter dī q̄ est noua dnoīa^o
antique relatiōis. Cōtra eadē rōne. pater
mē^o q̄n ḡnāuit mē^o habuit nouā relōnē:
qz pūs fuit ḡnātū^o: z cō solū ḡnāns hīet no-
uam denotiatiōem. C̄tē nō ḡ p^{am} illaz
viaz est dubitatio. vtz sit pūs ī cā illa rela-
tio rōnis: an ī effectū relō realis. Dī. 2^m.
qz refer^{re} reale est cā rōnis nō ecōuerso.
Exemplū de dextro ī aīalī: z sinistro ī co-
lūna. Cōtra prius nālī fuit hoc cā^m qz
1° cābile: qz. n. hoc cā^m ī. 1° cābile. ḡ pūs
hoc cās qz illud cāum. Cōfirmat. q̄qd
est ī cā pcedit^o qd est ī effectū. Rū^o. il-
loz nō valet qz sp maior dīa reducīt ad
minorē. C̄ad. 3^m. ar^m alī sū aliqz scibile
sū se z eēntialī refert ad scīaz ī potētia:
z scīa ī potētia: z scibile sū sunt z nō sunt:
nec accidit scibili qz scīa potētia. Accidit
tū lapidī: sicut accidit zoānī qz sit pī: nō tū
accidit pī qz sit pī. vñ sicut scīa ī potētia
eēntialī depēdet a scibili. ita ecōuerso: z si-
cut scīa ī actu depēdet a scito ī actu. ita 2°.
vñ qd dūt qz accidit scibili. qz scīa. ītelligē
dū est de re subta. s. lapide vñ ligno. pprio
dici scibile. n. nō est scibile: nisi qz ei^o pōt
esse scīa: qz si esset scibile et ei^o nō esset scīa
ī potētia: esset scibile z nō scibile. ḡ ī rōne
scibilis includitur scīentia ī potētia: sicut

ADJ

suū per se correlatiūm.

Idoz qdem vtiqz altera cā
est essendi necessaria: hoz aut
nulla: sed ppter hec alia sūt ex
necessitate. T. c. vi. Q. o. III.

At rū necessaria

ria hēant cāz sū eē? Q. nō.
vñ. Aūc. pmo meta. ca. 6. a. 2^a.
oē hīs esse p cām: circūscri-
pta cā nō hēt esse: z tūc nō
necessariū de se. ḡ nullū cātū de se necessā-
riū. C̄tē cā efficiēs est vnde p^m motus.
Sed ī mobiliibus nō est mor^o. Cōpp^m
ī. 2. hūi^o necarioz vñ sēpiterno^o sūt cāe. T. c. 4.

Dicendum

qz si aliquis pōt esse
effect^o necessā^o pōt
necessitas eius hīe cām efficiētē. sicut res
ipsa hēt cām: qz opozz ponere vñū a q̄ est
cālitās oīm: qz si necessitas effect^o nō hīet
cām cū sit ī cāto aliqd eēt ī cāto nō cātū.

Ad auicennā

qz ītelligīt de ne-
cessario p se. S3
aliqd dī necessariū p se effectūe. ita qz p se
excludat aliā cāz efficiētē pōrē: et sic sol^o
de^o est p se necessariū ī ḡnē cāe efficiētis.
vñ pōt aliqd esse necessariū formālī z p se:
z tale pōt ab alio esse: qz sicut ipm. necessā-
riū formālīter ī se effectūe est ab alio. ita
z necessitas. tūc ad formā circūscripta cā
nō esset necessariū ex se. vtz est ī ḡnē cāe
efficiētis: tū formālī si forma eius posset
stare de se: hīet necessitatē sine efficiēte: s3
nō pōt sine pmo. vñ circūscriptio illi^o cir-
cūscribit etiā cām ītrīnsecā formālē neces-
sitatis ex p̄nti: nō enī p̄tē h3 a se p̄tē ab effi-
ciente: sed totū: tam nām qz necessitatē hēt
ab efficiēte: quo sublato totū tollīt. Cō-
tra: qd circūscriptio aliquo nō est: nō est ne-
cessariū nisi ex sup̄pōne. Cōm. qz illud
qd est necessariū: ex sup̄pōne necessaria ē
necessariū. C̄ad aliud rōnē qz illa descri-
ptio est a posteriori z nō a notiori. nō. n. ē
simplr de rōne efficiētis: qz sit p^m mor^o:
qz accidit efficiētī sū qz hūi^o qz agat p mo-
tum: qz efficiēs pōt agere sine motu. tamē
ī naturalib^o cōter est vera. C̄ Responso
ad questionē ad l3 qz effect^o sit necessariū

ADDJ

o3 cam ee neclaz: r i eendo r i cando: qal
tero illozu destructo pot effect' no ee. In
coplexis e iuentre viruq; pncipia. n. in se
sunt neclaz: r neclio cant pclones: qz ro ne
cessario cant e: q destructo effect' ipa de
struat. sic e de pncipijs respu pclonu. 2°.
phi. 8. In icoplexis sine entitate rez nlla e
ca vtroq; mo neclia. nlla. n. p^o pma eet nisi
pma eet: qz nlla alia nisi cata: r si n e neclio
cata no neclio e: r ita n neclario cat. Sz p^a
no e neclia i cando: qz ex rone cae nece ipa
destrueret destructo effect': r ita ei' entitas n
eet oino ab¹² r idepedes. C Argueret h: qz
libere cat. n v3: na r pductio. f. e liba siue
libe: r tunc neclia. C En aliq sit effect' neclarij
fm qd. siue sub coduone. f. si ca e p eo q ca
pxia ex nali colligatia cu effici neclio du e
cat i^m. Sz nec sic e neclitas i pma ca: qz nuc
eet neclitas simplr: cuz illa pmo sit simplr
neclia. Qd. n. necliu e ex suppone simplr ne
cessaria est fm' necliu: illd suppositu i alijs
cals nallib' n e fm' necliu: C Ad ar^m i op^m.
no oe sempiternu e necliu: sz hic in littera.
z. 8. phi. loquitur de complexis.

Contra ista necessitas

fm' est pmo polis i creatur: qz n icludit
pndictioez. Qd pba sic. mod' pducendi n
variat naz pducti. Si de' pduceret res ex
neclitate aliqd catu eet necliu. g l3 nuc aliter
pducant neclitas eis n repugnabit. C Itē
si de' pducet ex neclitate nae catu eet neclia
rui simplr. g cu mod' q nuc pduc sit eq no
bilis vl nobilior illo: simplr neclariu pt sic
pducē. C Itē i oi pndioe etus simplr nobi
l' e ens neclariu no neclario: g et i cando. g
nobilissima ca neclio cat. C Itē ex plenu
die pfectiois i ca pseg effect'. Si g in aliq
effectu pt ee tata pfectio q ipa posita neclio
ponat aliqd mlio magi i pma ca. C Q. ex h
pfirmat. qz si p^m no e necliu: nec aliqd po
steri' i eentualr ordinat. g si pnerio effect'
cu pma ca e eentualr p^a pnerio no e neclia
ria. nec aliq alia e. C Rō adducta d do im
probat: r p^o. qz no o3 illd accipe ex. 2. phi.
vbi loq de p^o. r pclone. qz alr vl ee pcl'o
in p^o. qz effect' i ca: qz p^o e qda ps itellus
pncipij aciu pnta i illo: l3 n distinte. sicut
singulare i vl: no sic effect' i ca. C Nec rō
pcedet qz rō cae neclario no ide accipitur.

C Itē i cat: q aliqd neclario caef no attri
buit eo3 ipfectioi necdpedēne ex effectus:
sz plenitudini pfectois. g nec filr h. vii aliq
destructo aliqd destrui seqt vl qsi a pzi vl
a posteriori. p^o mo pcludit ipfectioez. 2°.
abudate pfectioez: sic d subo r ppa passioe
q no i se pstitit: sz i aliqd fluit: pncipue si illud
aliqd destrui e possibile. C Itē fm h posset
de' pducē ples drias entiu qz nuc: qz neclia
riu r pole. C Cōtra rñsionē ad arg^m p^o ce
li r mudi quō nihil ex se pole pot ee neclia
riu p aliud. addita hic hac rōne: neclariu r
pole diuidūt totu ena. g oem driam entis:
diuifioes. n. emt in qñtu ens cōiter no sunt
subordinate. C Cōtra. volūtas q e p^o finis
no e neclario alicui' n neclio ordiat ad finē

Ad argumēta ^{sup^o pira Aut.}
C Ad primum
qz mod' pcedēdi no variat pditionē ppa3
pducto. Sz aliq pductio pcludit necliatē
pducti: r qz catu pcludit n neclitas. iō pira
dictio. catu a do necl' nāe. C Per hoc ad
ar^m. 2^m. C Ad. 3^m. qz in oi calitate absoluta
neclitas e pfectois r i respu ad pus a q ali
qd depēdet. si eet neclitas no poneret ipse
ctioez i ab^o. ille tñ respu eet pfectio: si no
eet ptradictio i tmio. C Ad extrmu3. n. cui
repugnet neclitas no pt ee respu neclari
C Ad. 4^m. plenitudo pfectois limitate n e
simplr plenitudo. C Ad pfirmatōez qz licz
aliq cōnexio sit sz qd neclia: nlla tñ simplr
est neclaria: qz qlibet depēdet a prima ca q
cōtingēter cat: qua prius nalliter no cante
nihil aliud cat filr cōiter sedē cae sunt im
pedibiles: r ca ipedibilis qñciūq; no im
pediat n est necessaria. C Pro pma rōne
tacta que est Aue. Dicat qz neclariu ex se
debet intrinsece hēe necessitatē: et ita qua3
ypotesi siue poli siue ipoli posita: circa ex
trinsecu no erit no neclariu. C Ad aliud
hic supra. C Rñ. q dicit pfectioez simplr:
r h no determinate: sed in suo diuidūt ena.
C Cōtra. opposita puertunt cu alijs silib'
diuidētibz ens. Exemplū finitū infinitū
pole neclariū impfecū pfectu3 simplr rē.

Amplius aut alia fm nūez
sunt vnū. alia fm spēz alia fm
genus: alia scom analogiam.

T.c.xij. Q. d. III.

E vno

re. Quare dicitur
 diuidit i vnu numero spe
 gne: vnu pportioe vana
 logia. C. lru diuisio sit puenies t d pub
 diuisiois: Q. nō aut ē eadē cum pma quā
 ponit aut alia: nō eadē: qz tūc īfuficiēs: qz
 pma hz qnqz mēbz: hū qtuor: nō ē alia:
 qz duo mēbz uti diuisiois cōueniūt cum
 duobz alteri. f. de gne t de spē. C. Itē aut ē
 diuisio vnuoci i vnuocata: qd nō: qz tunc
 multū nō diceret oppoīs modis istis: qd ē
 ptra pīm i lra. Irrōnale. n. t rōnale nō di
 uidit in equā. Nec diuisio equocā: qz tunc
 vbiqz ponit vnu vī mltū i ppōne ēēt p
 positio: dīstinguēda qd nō ē vēr. C. Itē tūc
 ad vnu mēbz nō possit seq aliō ptra pīm
 i lra: qz vnu mēbz dīfōis puenit oibz mē
 bzis: qz vnt ēē pī nūeri ēē cā. itō. g. oē
 vnu est pncipiū nūeri. g. vnu nūero: qd est
 vnu mēbz: ē cōe oibz mēbzis. C. Itē d rōne
 mēbz: qz dicit vnu nūero. cuius mā vna
 nūero. tūc nllū īmāle ēēt vnu nūero. pns
 ē saltū: qz sicut sp vntas pōziferi vntates
 posteriorē ita ex oppoī i mltitudine. Sz i
 imālibz ē mltitudo spē. g. vnu nūero. C. Itē
 tūc ptra vnu nūero: qz cop. mā est vna
 nūero. C. Oppoī dicit pba.

T.c.12.

Dicitur qz diuisio ē puenies: qz illa
 ē fm itēōes logicas: t pri
 ma dīfō ē fm fūdat^a realia: ista fm itēōes
 fūdatas i rebz. virū aut vnu: qd diuidit in
 vna diuisioe t i alia sit reale: vī q i vna sit
 reale: t q i alia itēōale tāgef i pma solō
 ne pīmar^a. Sz sp istud ē vēr qd h dī: t tūc
 assignat fuficiēta. qz itellus itelligēs aliqd
 sub rōne vni: aut itelligit sub rōne icom
 municabil: et h ē vntas nūerālis: aut sub
 rōne pīdicabilis d pluribz: tūc dī: aut dīffe
 rentibz nūero: tūc vntas spē: aut dīutibus
 spē: tūc vntas gnis. vltia hāc vntatē nō ē
 iuenire vnu pceptū pīdicabilē: tū vnu pce
 ptum accipiēdo cōmūnūmū pando al
 teri cōssimo iuenit vntas pportiois i fm
 plr se hīdo ad alia. f. sua īferiora i pīdicā
 do i qd de eis: sic diuisio ē fuficiēs. C. dō
 tra. duo mēbz nō sunt accepta fm fun^a i
 itēōalia. p^m nō: qz tūc dī vnu nūero: cuius

mā vna: f. mā nō ē a pīdēratōe itellus. 4^m.
 nō: qz aliq pportio ēēt nullo exīte itellu:
 nā sūt tūc se hīent. d. ad. 4. t. 6. ad 3^a. g. vnt
 tas pportiois nō cātur ab itellu. C. Expo
 nit p^m vno mō sic dī vnu nūero: qd n pī
 cat de pluribz: t h ē vntas singularis: t ita
 fundamētū vni ē singulare. Q. d pba. qz
 vī t singulare referit ad iūicē vī itēō
 nale. g. singulare itēōnale: qz sunt sīt nā t
 res itēōis pīme t scēdē nō sunt sīt. C. hoc
 pīfirmat p illud tertū h^o. q. 3^a. vnu numero
 dīe aut singulare nīhil dī. C. Ad aliud de
 pportioe. Dico qz pportio pōt ēē fm fūda
 mēta realia: sicut i nūeri vī itēōalia: sicut
 in pīdicari t subīci. p^a pōt ēē sine itellu. 2^a
 nō: t h ē illa d qua loqitur: qz pīd^a hāt hāc
 pportioes i pīdicādo i qd d pīens sub īpīs.

Ad primū pīncipale ar^m dīcat. qz
 necīta diuisio nec p
 ma diuidat vnu fm rōne vni. f. fm rōnez
 i diuisiois: f. fm fundamēta sup q pōt vnt
 tas fūdat: tūc h diuisio dīa pīma fm fūda
 mēta diuersa: qz pīma sūt fūdamēta realia
 h itēōalia. C. Cōtra res itēōis pīme: sicut
 vntas q ē de gne qz tūc nō fūdat i re 2^a i
 itēōis: qz oē fū^m i alio hz mīorē entitatē
 qz fūdamētū: t res pīme itēōis hz maiorē
 entitatē qz res 2^a itentionis. C. Concedit t
 rūr alr: qz vntas diuisa pīmo ē realis. hāt
 est vntas rōnis t fun^a etiā: tūc dico qz mē
 bra duo. f. gne t spē hīc t ibi nō pueniunt
 C. Ad h nota. qz oīs vntas cāa ab itellū
 hz vntatē in re a qua originat: sicut tāgīf i
 pīmo h^o. q. 1. t manifestus in. 7. sicut ignis
 generat ignem: quia idem specie ei nullo
 exīstente intellectu: ex illa vntate in re
 mouetur intellectus ad iueniendū vnta
 tem intentionale: que in illa vntate reali
 fundatur. t hīc vntas realis est in pīmis
 membris. t vntas rationis que fundatur
 in tali vntate est in 2^a diuisione. C. Ad alt
 ud possit hīc dīci: qz vnu hīc diuisum eg
 uoce dīcitur ab vno pīus diuiso: tū istud
 vnu in se: t illud in se ambo quo ad suos
 modos nō sunt equiuoce dicta: sed vntas
 hīc in suis modis: t ibi in suis differūt fm
 magis t mīus: t cū dīcī: tūc multū nō dī
 sic. imo qū vnu oppoī dī fm magis t mī
 nus de aliquibus. tūc oppoī tot modis:
 nō in oīs oppositū diuidi in tot īferiora:

T.c.12.

31.3

sicut aliud. In quo gñe est istud vñū intē-
tionale cū aliud sit reale. Et ego qro in q
gñe sunt ille itētiōis gen^o z spēs: si sint in
nullo gñe. tūc nō est qrendū de vno i quo
gñe sit. si sint in aliquo ibi ponet vñū scdo
diuisum. **Cōtra** 3^m dōm. q vñū hic diuisū
est vñū rōnis: z nō vñū pñ^m. nūerēz vñū
pñcipiū nūeri cōe est omni reali: vñ vñūz
nūero z vñū pñcipiū nūeri dñt. **Prīmū**
est diuidēs in scda diuisiōe. 2^m. diuisum in
pñma. **Cōtra** aliud dicit pmentator q dñia
est. qz vñū nūero est in materia: vñū pñci-
piū nūeroz nō est in materia. Sic ad ar^m.
Cōtra hoc q dicit q vñū qd est pñcipiū
nūeroz nō est in mā: aut ppō est vñis ne-
gatiua: aut pñcipiū negatiua. Si pñmo
falsum est. qz aliqd vñū vñitate que pñci-
piū est nūeri est in materia: sicut de pñbus
diuisis pñmū qz qdlibet diuisum est vñūz
numero: z si nullū vñū pñcipiū nūeri eēt
in materia. g nullū nūerus eēt in materia. si
pñcipiū itelligit: qre ponit vñū pueru-
bile cū ente aliud ab vno qd est pñcipiū
numeri: qz in oībus imālibus est vñū pñ-
cipiū nūeri fm eū: z in mālib: vt imedia-
te añ ostēsūm est. g in oīb: pōt eē vñū pñ^m
nūeroz. g aliud supflūū. **Cōtra** de alio mē-
bro: aut nō est dñia: aut oī itelligere: q oē
vñū nūero est in materia. **Sz** h est si m: qz
in imaterialibus est aliqua vñitas maior
vñitate spēi nulla maior qz vñitas nūero:
pñt hic loqur: ergo illa est in mālibus. p^o
pñme illaz: qz aliqs angelus est ita vñū
q nō pñcat de pluribus. ergo magis vñū
qz spē. **Cōtra** omisso **Auer.** dicit **Elho.** ad
rōnē: q vñitas nūeralis causat ex mā vna
fm qz substat diuēsiōnē: qz termiat. Et fm
hoc z aliud qz pñaria nō hñt mām vñam
talē sit. **Cōtra** in imālib: est vñū: z tñ nō
est ibi talis mā. **Cōtra** 2. si filias regit:
tūc simlās tpiō: z tūc ab^a a tpe nō pñt hēz
illā vñitatē: z talia sūt mathematice. Et tñ
pñs. 3°. hū^o dicit: qz in mathematicis sunt
multa nūero eiusdē spēi. **Cōtra** aliter qz
ppō pñt assignat de quolibet in se non de
duob: cōpatis adinuicē. **Cōtra** si h sit p
se rō vñitatis nūeralis in aliq eodē vñitū:
qz iuenit rō z effectus. g si in duob: pñaria
iuenit rō inuenit illa vñitas. **Cōtra** g
ad ppōm qz vñitas nūeralis nō diffinit p

hoc q dicit **Arist.** cuius mā vna nūero. p.
bat quōcūqz: qz ens 2°. itētiōis nō diffinit
p ens pñe itētiōis: neqz est circūlocutiō
p pueribilia. Sed exemplū est in manife-
stis. verbigrā. **Ens** fm accidēs aggregat
duo. hō dicit ens p se: nec oīz nūerare oīa
entia. vñde manifestior est nobis vñitas i
mālibus: qz in imālib: nō tñ excludit qñ
sit i mālib: **Alr** qz singulare simplr subale
hēt rōnē mālē: z subalitas appropriat fm
plr singulari. vñ glosa ppōm: vñū nūero
est cur^o materia est vna nūero. i. cur^o subali-
tas est singularis simplr: z tūc nihil est ad
materiā realē. **Cōtra** i dicta solone pñci-
pali. Si vñitas distinguit bñ fundamēta
itēntionalia: tūc nō eēt plures vñitates
qz fundamēta: nec ecōuerso. h est falsum.
Plura sunt fundamēta qz illa qttuor. s. ge-
nus dñia: pñmū: z accūs. **Cōtra** vñū dñi
ad pñmū arg^m. qz si fundamēti ill^o vñitatis
sit itēntionale. **Probo** qz nihil sit: illud qd
est min^o ente itēntionali est oīno. nō ens.
sed passio fundata in ente rōnis est minus
ens. g nihil est. z sic illa vñitas nihil esset.
Cōtra pñmū dōm qz illa diuisio dat fm qz
vñitas itēntionalis fundat in qdūqz: pñde
rato: vt qd: z nō sunt pñdicabilia in qd: nisi
4. vt supra enumerant: qz alie qdūitates
enūerare in qle pñcant. **Alr** sic. qz diuisio
est fm qz est cuiuscūqz itellecti i se: nō put
ppat ad alia: z h fm diuersos grad^o vñita-
tis: z p h excludit vñitas diffinitōis z dñie.
p pñmū excludit pñmū z accūs qm se pñ
derata sunt vñū spē. **Cōtra** aliud: qz sicut
gradus est in reb^o realib^o. sic in reb^o rōnis
vñ illa res rōnis qz subijct alteri rei rōnis
ē magis res aliquo modo: tamē ex hoc nō
sequitur qz a^o sit nihil.

Scdm se vero dicunt esse
quecūqz significant figuras p
dicatōis. Quoties. n. dñ toties
eē significat. **L. c. xiiij. Q. o. v.**

Atruzens fm se
cōter

diuidat i decē gñā gñalissī
ma: qz nō ex pñe dñi. si ens
fm fecit sic nō eget altero.
pñmo post^o. 3° mō p se. Sed **L. c. 9.**
accūs

accidēs ēget alio. ergo nōn est ens sūm se.
C Dicit q' ens nō diuidit' hic: sicut accipi-
 tur ibi. s. p. ente solitario. s. p. pma suba: s.
 accipit' hic p. quolibet qd nō aggregat in

T. c. 11. se diuersas naturas. **C** Cōtra. 7. huius nō
 est idem qd ditas albi cū albo: nec musici
 cū musico. ppter duplex significare. ergo
 accidētia quēcūq' significāt aggregatiui.

ca. 15. **C** Item ad pncipale ex parte diuidentiu
 5. topicoz. Qd p supabundantiā dicit vni
 soli cōuenire generalissimū est tale. g. zc. q.
 sint tñ duo ens diuidit' in ens p se: z nō p
 se. s. ltr diuidit' in ens in alio z nō in alio. in
 ens dependēs z nō depēdens. g. sicut vni
 mēbrū est generalissimū. ita z reliquū. Di-
 eitur hic q' pma nō valet: q' vni mēbrū
 est vniocū: aliud equocū. equocū potest
 plura cōtinere sub se q' vniocū. ideo zc.

ca. 12. **C** Contra. 1. topicoz. quot modis dicitur
 vniū oppositoz tot z reliquū. g. si diuisio sit
 p opposita si vniū mēbrū est multiplex ad
 9. z reliquū. S. ltr si vniū mēbrū diuisionis
 sit equocū ad genera. 9. g. nullū accidētū
 plus cōuenit cū alio q' cū suba. hoc est in-
 cōueniēs cū alia dependēat a suba: z suba
 nō dependet. S. ltr diuisio nō esset verior
 q' hoc ens aliud q' aliud nō q' n. **C** Item
 ad pncipale de quātitate: q' sint duo gnia
 in oī vno gnie est v^m p m: in q' tate sunt
 duo vnitās z punctū. dicit q' nō sunt duo
 p^a simplr: sed vniū z punctus reducunt ad
 vnitatē. 5. huius. de vno oīno iduifibile
 nō hñs positioē est vnitās: hñs vō positi-
 oē est pūct'. z p' posterior z q' punct' est
 vnitās hñs positioē. **C** Cōtra. sic p m ad
 p m. sic pncipiātū ad pncipiātū. si g pūct'
 hñs positioē: reducit ad vniū: tūc q' titas
 pūctū ad discretā: z tūc nō sunt spēs vni^o
 gnis: q' gen' eq' p' dī de suis spēs. **C** Item
 hec ē falsa: pūct' est vnitās hñs pōz: nec oī
 allegare p m: q' loq' s. pōz positioē pōis
 ponēt q' tites esse subas rez nō sūm p pāz
 qm pbs dicit p' posteriorz. Pūctus ē suba
 hñs pōm. B aut ē falsū sūm: ei' intētiōē q'
 pūct' sit suba. g. alr loq'. **C** Item oē gen' di-
 uidit' p' p duas dīas tñ i duas spēs pmas
 q' titas i p dīcamēt hēt duas diuifides: q'
 neutra pūct' sub alia. s. vtraq' p'. Cur' p
 batio ē: q' sub pūctū nō pūct' hñe pōm.
 Nec discreta q' vtraq' tā q' titas pūctū q'

discreta pōt esse sine pōne. g. est duo gnia.
C De q' tate hēt q' tuoz spēs p^a. De relo-
 ne q' sunt duo: oē relai^m referit ad cōrela-
 tiuū: qd est sūl cō eo: g. gñalissimū ad aliqd
 eq' p^m cū eo. g. duo p^a. **C** De actioē z passi-
 one sūt essentialr relones. g. nō disticta ge-
 nera. p^o. oē illud ē essentialr relo. q' aliqd
 formalr referit: s. actio z passio sunt huius-
 modi. g. zc. p^o. calefaciēs referit ad calefa-
 ctū: s. calefaciēs in q' tū calefaciens forma^r
 actioē ē calefaciēs z calefactū tale p passio-
 onē. **C** De vbi z qñ. vbi est esse in loco. Et
 qñ est eē in tpe. eē in aliq loco nō est alte-
 rius gnis q' illud in q' est: sicut nec eē i sa-
 nitate ē alteri^o gnis q' sanitas: q' si sic tūc
 essent. 18. gnia gñalissima in accitib^o. g. esse
 in vbi z in tpe ē eiusdē gnis cū loco z tpe.
C Item pō est ordo pūi in loco: de qd ditate
 pōis nō est ps: q' ps est in gnie relonias:
 nec est eē in loco: q' tunc pō esset vbi g est
 essentialr ordo: z ordo est relo. g. pō ē relo
 essentialr. **C** De hitu. hitus est hitudo me-
 dia inter rē hitā z hñtē: s. h est relo. **C** Item
 hitus est mediū iter habentē z rē hitā: sic
 factio mediū inter facientē z rē factā: s. fa-
 ctio facit duo gñalissima p b q' ē ab h z in
 b. g. z ista. **C** Opp^m dicit pbs in p dīcamē-
 tis. s. singulum in cōplexoz: aut signat zc.
 Nota est hic oppositū: q' h omittit duo. et
 dicit cōmēta. q' ppter breuitatē: s. q' p lxtas
 fuisset dixisse duo vba z h necia. **C** Dubiū
 est de istis p dīcamētis quō qd libz gen' est
 in se vniū cū in mltis nō videat eē realitas
 vna aliq in oibus spēs^o sube i angulo in
 corpe: vt q' ltratis in q' tuoz spēs^o zc. **C** Aliud
 dubiū q' nō est duolex: qñ vbi: situs hitus
 actiuū. s. z passiuū. vbi etiā sunt aspect^o po-
 tentiā: z aīe iclinatiōes ēt violēte date mo-
 bil' b^a a mouentib^o. spēs genite sensibiles
 v^l itelligibiles: vbi est mor^o. vbi pncipia
 sube. cū qd libz istoz sit aliqd ens sūm se: q'
 hñs vniū qd q' etiā p ceta nō sunt genera
 sicut abstracta.

Questio. vi.

Arta hoc

de distincti-
 one diuidentiu
 q' rīf. virū distinguat essenti-
 aliter. q' nō. Quātitas est essen-
 tialit diuifibilis in ea q' insunt zc. tale est
 suba corpea siue essentia addita. p^o. Sub-
 lectū sūm q' subm nālī ē pus accitē. g. suba

TRA

corpea nāliter est pōr q̄titate cū sit subm
ei. S; talis suba nō pōt recipe q̄titate m
si in pub. et; qz de rōne q̄tutatis est hīe p
tē extra pte; z idiusibile nō pōt recipe di
uisibile. g de rōne suscepim in q̄tū huius
modi est hīe ptes eiusdē rōnis. CDe q̄li
tate q̄litas dī vno mōdō dīa sube. Dīa non
drt eēntialr a suba. g zc. Itē q̄litas 4. spēi
nō differt eēntialr a q̄tutate. g nō dīstīguīf
pbatio. Si figura dīstīguet eēntialr a
corpe cū p̄tūq; sit absolutū. g de? posset fa
cere corpus sine figura. z ita nō terminatū.
CItē tūc posset q̄tutatis intelligi sine figura
T.c.40 none; q̄ ē termin? qd est p̄ra p̄bz. 3. p̄by.
T.c.17. Nō pōt intelligi corp? nisi terminatū sup̄
cie. ca. de īfinito ibi rōnabīl zc. p̄ma rōne
Sīlī 3. h. 16. q. ar. 20. sine hīa. f. sup̄ficie
z linea ipole ē eē corpus; qz hīs dīstīguīf z
nō eēōūerso. CDe relatione aduenit sine
reali mutatiōe. g nō est res vera dīstīncta
T.c.10. ans pbat p̄ Az. 5. p̄by. S; b nō valet; qz
ibi sīlī negat motū esse in suba; z ad aliqd
manifestū ē q̄ b nō est nisi de motu dīstīn
cto p̄ra mutatiōe; qz in suba ē mutatiō;
vī ī terminō. CDeīf tū ad illā rōne q̄ illd
cui aduenit nō mutat in se; s; in hīitudine
ad aliqd. i. in alī se hīūdo ad aliqd. CContra.
ois forma nālī p̄us iest subo suo q̄z subm
sitale fm illā formā. g rēlo p̄us nālī iest
subo in se; q̄z subm se hēat fm illā in hīi
tudinē ad aliqd. g in illo pōr alī se hēbit ī se;
z sic mutat in se. CDe actiōe z passiōe; q̄
drt; qm sunt mor? z vn? mor? z b eēntia
T.c.10. liter. p. 5. p̄by. pbat Az. q̄ ad actionē; vī
ad passiōē nō ē mor?; qz null? mor? ē mo
tus. actio est mor?; g. Si intelligat mīor ge
nitue; sic nō valebit ar. 3. o; accipe p̄ mī
nore; q̄ actio ē motus noīatiue. pbatio q̄
arg. nō pcluderet si mīor accipet genit
ue. Quia nō seqt. null? sube ē mor?; albe
do est sube genitue. g albedinis nō ē mo
tus. cū g nō valz b; nec alibi. Et q̄ sūvīn?
mor?; vī subū. CEt r̄r ad arg. q̄ nō est
a toto in q̄tutate tāq; a supior ad inferius
s; a maiori. v; si mor? nō ē mor?; mīlo forū?
nec actio nec passiō. qz motus magī teriat
ad motū q̄z ad passiōē vel actionē qz mo
tus q̄ eoz subm ē magī determinat? z ab
solut? q̄z q̄ in eo sūt; tūc a maiori pcedit di
ctū pbi. CDeīra si nō sunt eēntialr motus
sunt aliqd aliqd eēntialr; s; nībīl vī eē ī acti

one; nisi mor? cū respectu ab agēte. Nec in
passiōe nisi mor? cū respectu ī passiōe. g sūt
eēntialr respect? ex q̄ nō sūt motus pte
CItē nec r̄r ad arg. q̄ro de q̄ determin
tiōe intelligi si pfectiōis cū ad suba; nō pos
sit eē mor?; g nec ad acciōs pōt eē mor? si de
terminatiōe pmanēue tūc nībīl ad p̄posi
tū; qz mor? ē successiu? fm eēntia z nō actō
qz pōt eē ī īstātū; z nullus mor? pōt eē ī
īstātū. CDe vbi z qm. Qm nō drt eēntialr a
tpe; qz oē qd eēntialr ē successiu? z p̄mū
est tpe vī mor?; s; q̄ ē hūiusmōdī; zc. p.
mīoris. oīs mēsurā p̄pīa successiu? ē suc
cessina qm ē mēsurā p̄pīa successiu? in q̄tū
tale g zc. p. assumpti qm venit hēri qm ve
niet eras. auctor. 6. p̄ncipioz vult q̄ p se
dne qm sunt p̄us p̄teritū z futūz. Logī ibi
de p̄nti dīstīguīf; p̄ ex dīfōne sua ibi cū
ps p̄teritū ps ē futūz. g zc. De vbi deīoīa
tū nō signat aliqd q̄z abstractū in p̄dicamē
tis; albi significat solā q̄litate zc. tunc nec
qm a tpe; nec vbi a loco dīstīguīf. CDe
oib? in cōi sic p̄dicamēta; fm q̄ p̄dicamēta
nō sūt res. g nec dīstīguīf realr. p. aūtis
sunt vīa; z vīa nō sūt; s; sic dīstīguīf qz oīs
res ē singulari. COpp. p̄bz; h. 5. c. de en
te. diuidit ens fm se in decē gīa g decē ge
nera sunt decē diuerfa entia fm se; s; si tū
differēt fm modū p̄dicādī eēnt solū decē
diuerfa rōne. CItē Boe. in p̄dicamētis d
io. vocib? 10. rerū gīa significābus.
Posset dīcī q̄ nō o; ponē. 10. sic di
cut Az. 3. p̄by; 3. et. 2. cap.
nos nō cogimur obfuar illā dīfōde; famōsā
q̄ dī q̄ 10. sunt gīa; qz vntuscutiq; ē cer
tissima gīalnas; z qz nībīl est extra ipa; qz
aliqd iuenit qd sub nullo gīe pōt colloca
re; sic mor?; qz si cōpāto motus ad subz sit
p̄dicamētū. f. eē mor? in subo; puta genus
passiōis mīlo forū? z mor? erit p̄dicamētū
vī si nō ponam? cōpātiōē q̄litas ad subz
p̄dicamētū z nō q̄litate. vī si tu vel ponē q̄
litate gen? hēs ponē motū gen? Et si vītra
ponas cōpātiōē q̄litas ad subm. g z sic
de alijs accētib?; z ita augebūf p̄dicamēta
mīta augmētatione. h Az. 3. meta. ca. 3.
CItē p̄ra eos q̄ ponūt motū p cōpātiōez
ad pactetē p̄dicamētū. CAd oīa ī p̄rarū
solū facit; qz p̄bz nō facit p̄dicamēta. s;
logī ibi fm famofuz modū loqndī. Sīlī
nec in. 5. diuidit ens ī tot p̄dicamēta; s; in

T.c.14

in p̄n? p̄
edūōis.

11. 3. 7
10. 9. 11
11. 3. 7
11. 3. 7

torres. Et Boe. dicit sup. predicamenta q. nō
pōt ee vnde cum predicamentū qd de alijs. 10
dicit pōt. silt. Boe. sup. predicamenta in cōmē-
to dicit q. ille liber predicamentorū ē simplr. Alz

Aliter dicit q. diuisio ē sufficiens, nō q.
diuisio tñ fiat in illa gñā. z in
illa q. directe sunt i gñe: s; fm q. pte nūt
alijs q. indirecte sūt i gñe: sic aliq. ponit ppe-
tates subales reducibiles ad idē genus z
non solum pncipia p se substantie.

Contra q. negat diuisionē Boe. sup.
predicamenta p. oim diuisio est
in subam z accñs. h. pma. g. ime. s; q. po-
nūt me. nō sustinet diuisionē Boe. g. nō est
pma. C. Itē eoz q. sūt qdā sūt i subo: z qdā
nō. Alz. 2. me. ca. p. dicit q. diuisio fit suffici-
ens: sic albu z nō albu: sic piradictoria sūt
albu z nō albu circa lignū: posito q. lignū
fit. S; q. qd ē ens z nō ē in subo ē suba vel
pñ. et p se: z nihil est i alio qd nō sit accñs.
C. Dicit q. idē ar. pōt fieri de pncipijs. qz
pncipia nō sūt suba nec accñs: s; reducūt
ad subm. C. Silt. 2. argu. nō pcludit: qz
tūc alterū ēē nō in subo z ēē i subo: dī dire-
cte dī mā vel de for. qd negas. C. Tūc dicit
q. diuisio illa est sufficiens ens in subie-
ctum z antecedens prout ens dicitur de
ente completo vel ex pte diuidentū qd di-
uidit in oia reducibilia ad gen. nō silt
pcludat rōnes de pncipijs ppetatib. sic
p3. qz pñ. est pñ. nāl pncipiat. S; pñ.
cipiū sube nō pōt ee nō suba. g. illd pñ. nō
pōt ee alteri gñis. S; ppetates sube qeū
qz ē posterior suba: z extra pceptū z itellm
illius. g. nō simplr pcludūt rōnes de pnci-
pijs z ppetatib. istis. Silt. ad aliū. Qmē
qd est ens in alio: aut nō in alio: aut ē ens
in se: aut pñ. ens in se: sic nō de ppetate.
C. Itē q. nō sit eiusdē gñis: qz in predicamē-
tis ēē in subo. Dico q. cū sit i alio: nō est in
eo sic p se in toto: z ipse est ēē sine eo in q.
est: s; fm q. ēē in alio est ppa rō accñs cō-
uerbilis cū eo: sic cōpetit directē ppetati.
C. Itē illa ppetas nō est in codē gñe nisi p
immediationē ad illud cū ē est. S; ppter h.
nō debet poni eiusdē gñis: qz passio ime-
diatē est subo: z in est i gñe accñs: qz ali-
q. demonstratio est potissima vel nulla demo-
stratio ēē: qz demonstratio oīs tenet in vir-
tute alicui pñ. pma. z potissima idē. g. pñ.

cipia sua erūt immediatissima. g. passio pclu-
sa ime. in est subo: vel da oppo. z maior
vel minor: ppō nō est ime. C. Itē q. q.
liter predicat de subo vel p accñs: z tūc ma-
gis est in gñe accñs q. passio: qz passio p
se predicat. Si p se pmo mō: tūc est de cōn-
tinentia: qd est piradictio. Si scdo modo: tūc
subm. eadit in diffinitioē predicat: sicut ad-
ditū: sed omne tale vere est accñs. C. Item
diuisio sube: nō vī predicat de spēbus solū:
s; vī de oibus videt esse hoc in scdo de aia
z. 7. hui. q. suba aut est forma: aut est ma-
teria aut cōpositum. ergo zc.

Ad secundā q. nō dicit q.
predicamenta nō di-
stinguūtur cēntialr: s; penes diuersos mo-
dos predicadi. q. nō cēntialr. pbat de qz-
tate. Continuitas sube est vntas sube. Si
tūc illa vntas distinguit a suba: tūc suba
est vñ p aliud a se: qd est piraphm. 4 hu-
ius: z cōuenit. de relōne. si esset distincta a
fundamēto: tūc nulla forma absoluta ēē
pncipiū immediatū alicuius actōis: qz oīs
talīs forma hēt respectū supadditū si sit pñ-
cipiū agēdi. g. respectus est formale et in-
qzū efficit opationē. 2. declaraf. 5. huius
quonē dī ens: tonēs ēē significat: cū g. ge-
nus predicamentū significet alia. silt. z esse.

Contra hēdm. pñ. mōi predicadi nō
sūt nisi duo simplr i qd z i
gle. C. Itē nō sūt nisi qtuor predicata nec nisi
5. vltia. g. penes modū predicadi nō pnt predica-
menta distingui si sint. x. C. Itē si ēē qd signat
predicationē alicui dī aliq. signat tonēs qz sūt
cēntialr pñ. tūc in oī ppōe ē nugatio: qz
ppositio se tenet a pte predicat: z ita idē bis
C. Itē ēē signat pponē qndā quā sine ex-
tremis zc. illa ppō cā ab itellū. g. ēē signat
aliqd 2. intēndis: s; tale nō diuersificat p-
pter distinctionē rez p. intēndis: nec cō-
uerso. p. assumptū: qz gen. fm eandē rō-
nē dī dī suba z qzitate z qzitate zc. Silt. alr
h; se nō variat p intēndēs gñis vlt pēi qz sibi
attribuit ab itellū. C. Itē si sit. tūc h. ppō.
hō ē aial. significat et dī se q. hō ē aial pmo
mō: z tūc ēē nugatio. hō p se ē aial: qz illd
qd ē pñit p se. illud ex pñit rē compō fm te.

Concedo h. ar. q. ēē qd est nota cō-
positio: nō diuersificat sic
res: tūc se q. ēē nō pōt predicari fm adiacēs
z. 7. hui. q. suba aut est forma: aut est ma-
teria aut cōpositum. ergo zc.

T. c. 2.
T. c. 7.

T. c. 3. z
inde

T. c. 14

p. pñter.
ca. 3.

15. 2

2

dicendo hō est. **C**dicendū qd esse est equo-
uocū ad rē p^a mētois: tūc pot^a p^adicari di-
cedo: hō est. i. hō est exis. et aut^a ut viuens
nō p^adicat. **C**Ad iras p^ahi dicēdū qd illd eē
nō est eē qd est cōpōs: s; esse denoiatue di-
ctū ab ente: et illud eē signat idē valet q;
cathegorie entū: sic ens: qd diuidit in illa
sic vox in significatōes. **C**Qu arguit pira-
eos de inten^a vltitatis dūt qd nō qlibz mo-
dus p^adicādū itentōal^a distinguit p^adicamē-
ta. S; illi modi p^adicādū qd sunt modi p^apar-
rerū p^adi^a r^aq; alii modū p^adicādū hēt q^ali-
tas et alii q^antas. **C**Extra ali^a modus p^adi-
cādū ē abstractū et p^acretū s; illū modū fm te
p^a. illi modi p^ami exclusi. s. modi itentōa-
les p^adicādū nō cānt falsitatē in p^apōne. S;
isti modū ab^a et p^acretū faciūt falsitatē in p^a-
positiōe ut albū ē albedo. g. in oī gñe erūt
duo gñā gñalissimā. **C**Itēz ille diuersus
modus p^adicādū i diuersis gñalissimis est
in ipis p^acōpationē ad subam: qz cōpando
ea ad p^apas spēs ē p^adicatio in qd. Illa g^a qd
diuersimode p^adicant de p^a subā erūt p^adi-
camēta: et talia sunt accūtia i p^acretis: et sic q^a
le erūt p^adicamēti et nō q^alitas. **C**Extra Aut.
3. p^ahy. ca. 2. vbi hēt p^a incōueniēti qd ē mo-
tus in subo sit p^adicamēti et uō mor^a: cuius
p^a est: qz sic hēt aliqd rōnē gñis in q^antū p^a-
dicat in qd. g. qd verū p^adicat in qd est ve-
rius gen^a. talia sunt ab^a. **C**Itē si diuersi
modi p^adicādū distinguerēt gñā: aut h^a sus-
ficienti cū h^a regit diuersitas eoz qd p^adicā-
tur: et si 2ª def^a p^a nō est p^a nāl^a distingūēs
qz ipm qd p^adicat est p^aus qz modus p^adicā-
di. g. aliqd distinguit p^aus qz modū p^adicādū
Si nō: tūc p^adicamēta nō sūt diuersa entia
fm se. Sūt se q^a illa negatiua nō erūt p^a
in q^a negat vni p^adicamēti ab alio: qd est
p^ara p^alm. i. post^a. ca. 1^a. figuratū aut^a. p^a. qz
vitas negatiue ē ex diuersitate extremoz:
sic vitas affirmatiue ex idēitate: ut hō ē hō
vbi g^a maior diuersitas vior negatio: s; illa
vior qd distinguit re qz in mō p^adicādū solū
h^a tal^a hō nō est asinus. g. immediatior qz ista.
suba nō est q^antitas. **C**Ilota qd vie sunt va-
rie diuine oñdētes suffi^a p^adicamētoz.
q^a vidēt dupl^a peccare. p^a: qz oñdūt op^a p^a
positū. s. qd diuine entū in h^a. x. nō sit p^a. si. n.
p^ase fiat i es p^ase: et i nō p^ase: et vltra vni mē-
bū subdiuidat: v^a g^abo: aut q^alibz dīso erit
tū nois equoci in equocata: qd nō ē p^abare

diuidē in duos: s; i. x. sub duob^a noib^a sicut
sub. x. qz noia sūt ad placitū: aut alicui^a il-
loz. x. est p^acept^a cōioz et immediatior entū. et
ua ens nō imē^a didit in. x. **C**2^a p^a ponē-
do qd p^a diuisiōes mltas subordiatas i gñe
sube tadē deuenit ad. 10. spēs spālissimas
iste nō p^a diderēt subaz. 2^a. qz oēs ille vie
diuine nō p^abāt. **C**Opoteret. n. p^abare qd di-
uisūz sic diuidit: et p^ase. sic et h^a ad p^apo^a. s.
qd didētia p^astuat gñalissimā. **C**Itē nēdo
diuisione ē suffi^aciētē: eē didēdū q^a p^aas.
diuiso ēus in. 10. gñā est p^a: nec alia bime-
bris vel trimēbris p^aor ē ea: nec p^abari p^aot
qz nec qd diuidētia sub diuiso p^auneat cū sit
immediatio ibi: nec qd sint diuersa. qz sūt p^a
diuersa et negatia. **C**Itē negādo vni
ab alio: nec qd sola sint sub dīso: qz oīs ime-
diatio diuidētū. p^abat p^a p^atradictionē: cui^a
est p^a nō hēc mediū: q^a via h^a nō valet ex q^a
p^a est in. 10. **C**Extra oīs diuisiō hēt fieri p^a
duo: qz p^a opp^a vni vni ē op^a. **C**Itē ens
sic diuidi nō est p^ami p^ancipiū. g. p^abari p^aot
CAd p^ami v^az ē dī diuisiōe ifra gen^a: vbi
ēt sūt oppo^a 2^a diuisiōe subti i accūtia: s; nō sit
itra gen^a diuisiō: ē tū itra gen^a. **C**Itē in diuisiōe
spēs in idiuina salm ē illd. **C**Assilaf
tali diuisiōe: ē g^a v^az i diuisiōe formali. h^a ē
vbi dīe diuidētes formāl^a determināt ipz
diuisūz extra ei^a itellm exītes. **C**Ad 2^a. si
cut p^ao entitās immediatū sup^a de iferio-
ri ē imē^a. sic ep^a diuisiōe: tū qd sola sint h^a
sic oñdē: qz nō alia remouēdo q^acuq; data:
oñdēdo qd p^auneat sub aliq^a illoz. 10. Sed
nō p^abat ex hoc qd nō alia: s; ē falla p^antis

Lōcedo g^a diuisione suffi^aciētē: et qd
distinguit real^a. **C**Et p^aot
p^abari in spālī de q^antitate. p^amo qd q^antitas a
suba corpea distinguit. accūtiō ē qd ad est v^a
abest fm p^aor: p^ahy. s; q^antitas aduenit et rece-
dit sube: suba corpea nō mutata. g. et. p^a mī
nois manēte eadē suba p^aot q^antitas rarefi-
eri et p^adēfari. **C**dicendū: qd sic q^antitas mu-
tat: ita suba: qz sic aduenit q^antitas q^antitate:
ita suba sube: et ita mutatio est: tūc in suba
q^anta in q^antitate. **C**Itē al^a dī qd rarefactio et
p^adēfā nō sūt mor^a in q^antitate: s; i q^antitate.
CItē sola q^antitas est diuisibil^a i p^ares entis.
dē rōnis sic p^az. s. h^a. et p^a p^ahy. p^ara 2^a dē elis.
s; dīc p^ahy: finitas et infinitas accūti sube:
p^ase aut p^aueniūt q^antitati. g. q^antitas nō ē idēz
essential^a cū suba. **C**Et p^afirmat. 3. p^ahy. di

T. c. 31

T. c. 18.
T. c. 15.
T. c. 35.

et pbs ptra eos q posuerit infiniti eē subaz:
z in q sit disibile. Dic q si est disibile: tūc
est magnitudo vl multitudo i pres eiusdē
rōnis. g. zc. CItē si suba hiet pparz extēho
nē p eēnuā: tūc extēho caloz n differret a
calozē: s. s. i. ignis ps z caloz. g. due extē
sioēs sūt cōtra phm. CDe forte q extensio
caloz n ē eadē cū calozē: sic extēho ignis
cū igne: qz caloz i igne n hz extēsiōne for
malr: s. z extēdit p acc^o ad extēsiōnez sube.

T.c.9. z inde CItē. s. pby. mor^o p se ē ad qmūte tmin^o
p se mor^o ē vna nā ab^o: z n suba corpea qz
ad subaz n ē mor^o eodē. s. g. zc. CDe qmūte

T.c.10 etiā planū ē q ē alia a suba: qz suscipi ma
gis z min^o: z hz ppariū: z ad ipm ē mor^o q
oia repugnāt sube. CDe relone q sit a^o
a fa^o: qz sup idē fū^m nūō fundat diuerse
relones oppo^o. g. neutra ē idē eēntialr. z^o
Assumptu pz p albedinē q est silis albo: z
disilis nigro. CItē aliq relō i oib^o crea
tur: ē q imē^o fundat in eēntia ipi^o crea^o ex
hīpo q crea^o ē: s. nā p^o pducit eē crea^o qz
aliqz accidens eius: z tunc omnia essenti
alit z formalr ad aliqd dñr ptra phm: 4.

T.c.16. z 17. h^o z si h pcedas: tūc oia appen^o va: qz ex h
q ponūt oia appen^o va. cludat pbs h in
cōueniēs tāqz pñs ad illud q oia eēntialr
eēnt ad aliqd. Si gtu pcedis pñs eē vey:
hēs pcedē añs eē vey: qz pñs ē ipolius qz
añs: qz ex ante deduc eos pbs ad mai^o im
polē. CDe actiōe z passiōe. qz dñt a relo
ne. pz. ipole ē relone ēē fūdamētū relonis
sz relones aliq z^o mōi fundat sup actionez
z passiōez. g. zc. maior pz: qz rei o refert p
acc^o. sz p se. minor ē t pz: qz relō calefaciēt
ad calefactū fūdat sup agē z pati^o s^o huius.

T.c.20. CItē de vbi ad i^o ē p se mor^o. sz nō ad rela
tiōē n^o ad locū. g. vbi nō ē relō nec locus

T.c.9. CItē mū pz p phm. s. pby. Qz n^o ad locū.
p^o. qz si mor^o local ē ad locū p se: tūc ad
eūdē ter^m nūō eēnt mltē mutatiōes nūero
qz ad eūdē locū nūero pōt aliqz mouē se
duob^o motib^o nūero: qz loc^o sp idē māet sz
idē moueat ad ipz sel: z uex: sz h ē ipole:
vt pbabit ifra. CItē tūc via z tmin^o n sūt i
eodē: qz loc^o n ē in mobili: mor^o āt ē in mo
bili. De qñ qz dñt a relone z tpe: qz tps est
mēsurā. Qñ est qd derelict ex ppariōe mē
sure ad mēsuratū. g. qñ ē posteri^o relō etiā
nō ē effect^o ipio. g. a qñ eēntialr. CItē m

q actio z pa^o n sūt relones: qz si sicut qz
qd icludit i rōe gñs icludat in rōe spēs: se
qref qz oēs spēs actiōis icluderēt relones
qd salm ē: qz actio ma^o in agēte n icludit
relonē ad aliqz passiōē: qz nullā cat qz ē
vlum^o finis po^o. 9. h^o. qz actio manēs i agē
te ē vē actio. p^o: qz actū hūmūmōi actiōis
est vē actū. p^o. qz ē vē i actu sūm formā elu
citā illi^o actiōis. Qz vbi dñt a relone z loco
qz ad locū n est mor^o p se: ad vbi ē mor^o p
se: qz ois mor^o est a ppariū i ppariū vl in
medū. s. pby. Sz oim ppariū idē ē susce
ptiū. s. h^o. z medū cū extremis. 4. h^o. c. 9. T. n. hñ
loc^o aūta q z i quē nō hñt idē susceptiū.
g. nō sūt pparia. g. nō ē mor^o ab illo ad illū
CItē h pfirmat p^o p^o: qz si mor^o postqz acq
rit p^o ter^m a. possit uex moueri ad eundē
ter^m a. oz ipm p^o recedē ab a. ex q fuit i ipo
sic pbati ē mō. g. a. necio dñit eē: vl acc^o
mūbit d subo in subm. g. si uex mouet ad
eūdē ter^m nūero a. idē nūero mltiōes ge
nerabit z corrupef ptra phm. s. pby. qz hz
h p incōueniēt. CDe pōne qz distinguit
a relone. si pō eēt ordo pñi i loco illd esset
positū: cui^o ē ille ordo: sz ordo ē pñi z rō
ton^o. g. pñs eēnt po^o. g. pñs hois federēt
z nō hō. p^o assumptū. illud ē ordiatū ordie
cui^o est ordo. Sz ordo ē pñi. Qz nē sit vbi
p^o ex q hō est suba qdā ē pōz oī acc^o suo. g.
posset hō itelli pñs qz^o z qñs: z nō itelli
sub vtute drelicta a loco: z posz hīe ordi
nē pñi pñetē ad gen^o. istud g vbi n est de
eēntia sua. CDe hitu qz nō sit relō: qz illd
est spēs hit^o q formalr aliqd dñ hituatiū. sz
in illo fundat r^o ad illd qd hī. for^o gō gñe
hit^o est fundam^o relonis. Qz ipa hit^o me^o
nō sit gñs h: qz tūc hit^o eēt duo gñalūma
fient actio z passio.

Ad argu mentū in op^m p^o. q. dōm
sic pus dictū est. CAd il
lud i ppariū. 7. h^o. c. 10. dic pbs in dict vō
hñ acc^o videt diuersūz eē: vt hō alb^o aliez
z hōi albo eē: tūc vt qz dñt sūm acc^o vocat
hoiez albū z hoiez muscū. Et vey ē qz hō
alb^o sūt pla. Sz albū tūm vñū. z silr muscū
CAd arg^m 2^m qz vey ē si dicat simplr: tñ
aliqd pōt dici p supabūdānā in suo gñe: z
sic gñā^{ma}. Alr dñ: qz gñalūmū expōit du
plr. vel positue: qd. s. ē maxie tale p exces
sūz respectu oīuz: z ē solū vñū. s. de^o. Alr^o

T.c.16.

T.c.9. z inde

T. n. hñ

T.c.17

T.c.36. z inde.

T.c.20

negatiue p^h q^o nō excedit ab aliq^o tali: sic illd dī albiſſimū qd n̄ excedit ab aliq^o albo sic g^oial^o dīr p^oma g^oia: q^o n̄ h̄nt ſupue-
nietia g^oia. CAd aliq^o qd ſeq^o ſuſtinēdo q^o
vni mēbrū ſit equocu^o. dī q^o p^oia nō valet
q^o ēs p^o ſe: z ēs n̄ p^o ſe n̄ ſūt oppō: ſz n̄ ēs p^o ſe
z ē v^oz qd accipit q^o q^o mōdis dī vni: tot
z reliquū. CAd aliq^o q^o v^oz ē: nō ēēt v^oz
diſio: nec p^o p^oueniūt accū^o inter ſe q^o cū
ſubā: q^o equocu^o ē v^orobiq^o: i quo p^oueniūt.
CAl^o p^ocedo q^o cōioz diſio ſit cōuenietioz.
Et q^o nōuē g^oia mag^o p^oueniūt iter ſe: tū h̄
nō i dēo aliq^o dī ſe i qd ſz i q^ole: q^o m^ota dīr
de nouē g^oib^o dēnoiatue: q^o n̄ dīr dī eis: z
ſubā vni^o: z tū dīr de ill^o vni^o dēnoiatue
ſolū. Sz n̄hū vni^o dī de eis. ſ. nouē accū^o
tib^o i qd v^oz ſi diſio ſit p^o vni^o h̄ ē ſolū dēci^o
de eis dēnoiatue. Cōtra. p^o vniuoce re
grū ſubm vniuoce. Cōtra. n̄. p^o ēis circū
locuta p^o duo p^ora ſe diſicta ē p^o ēis in q^o
tū ēs. ſi ē ſit vniuoce: z illa p^o cōis i q^olib^o
iſerion ē hūuſmōi entis: ſicut i p^o p^ope
ſignata q^o ē g^ois aliq^o iſer^o ei^o ē p^o. g^ois
v^o i ſpē: ſic ē ſenſibilitas ē p^o aīal. ita ſen-
ſibilitas tal^o ē p^o aīal: v^o aīal ē in hōie. q^o
p^o p^orahū h̄z iſer^o p^o p^o ſubō. CAd aliq^o
de q^otitate p^ocedo q^o p^oci^o n̄ ē vnitās. CAd
aliq^o i p^orarū qd ſunt ſic. ſi p^oci^o n̄ ē vnitās
z ē aliq^o ei^o: aut ē māle aut formale vni^o
z tū q^oqd dēf: ſeq^our q^o p^oci^o ē māle nūeri
aut formale. Dico tūc cū dī i oī g^oie ē vni^o
p^oci^o n̄ ē v^oz de g^oia^o p^odicabili: ſic p^oz de
g^oia^o q^oſt^o vbi ſunt duo mīma eq^o p^o aīal
ligit q^o illd de g^oie p^ohyco. Dēo. n. for^o trāſ-
mutabiles adiūce h̄nt vni^o p^o p^oſecūōe qd
ē mēſura aliax formax: ſic i g^oie coloris
albedo. in g^oie ſaporis dulcedo: z ſic dī alijs
q^o p^ont adiūce trāſmutari. tūc de iſtis itell^o
aſſumptū de hūuſmōi g^oib^o: n̄ tū oz illud
v^oz ēē de g^oie g^oia^o p^odicabili. CAd aliq^o
q^o v^oz ē vna ē diſio p^o formal^o ſm quā p^oſti-
tuit ſpēs formal^o: tū p^ont ēē dīe māles q^o n̄
p^oſtūnt: z eq^o p^o: z vna n̄ reducit ad aliā di-
uſionē. CAd illd de q^ole^o q^o n̄ ſunt ibi. 4.
ſpēs p^o: ſz due illaz p^ont ēē p^orie ſub p^omis
CDe illd dī relōne dī negādo m^o q^o g^oia^o
n̄ ē relm: ſz relō ſz q^oſ refer^o a^o. Cōtra q^o
dēcū ſit aīal: tūc ſeq^o q^o dīerſatio p^oh^o i p^odi-
ca^o z ſ^o. h̄. n̄ ſit ad p^opo^o q^o ad aliq^o ſūt: q^o
rū ipm ēē cū ad aliq^o ſe h̄e. Stg g^oia^o nō

h̄et h̄ac rōnē: nec aliq^o de g^oie p^o z p^o ſe: tē
diſſo ſm te n̄ valz: q^o de relōnib^o n̄ poſſet
itelli: q^o relōnes n̄ dīr ad p^ouertētiā: nec
ſil^o ſūt: ſz relūa. Silr. 5. h̄. Diſſo relōnis p^o
tinet ad relūa. CItē ipole ē aliq^o p^oari p^o
formā formal^o ab^o. Sz ſi for^o in g^oie re-
lōnis nō ſūt p^opate: n̄hū p^opat p^o eas. z tūc
ſūt ab^o for^o: q^o op^o n̄ ē cā oppoſiti. CItē
ſic oē relm dī ad relūū ſil cū eo. ita relō ē
rō referēdi p^ore ad ſilū q^o ē ſil cū p^oie. Stg
g^oia^o ſit for^o referēdi aliq^o: h̄z aliq^o ext^o
mū ſil n̄ cū eo: cū^o ē alia relō rō referēdi
illd ad aliq^o g^oia^o: z erūt due relōnes eq^o p^o
me z ſic duo g^oia^o relōnis. Quo ad p^oma
duo dico q^o relm nō ē g^oia^o. CAd illd qd
p^obat falſitate n̄ ſiōis: q^o nō ſeq^o: q^o relō de
biſſimū ēē h̄z dī ſe. g^o nō^o ē relō i relūo:
q^o ſm q^o ē in ſe p^oſiderata: ſz p^ouenietioz ē
determinatio dī aliq^o p^o nō^o. ſi ei^o cogn^o ex
h̄ h̄i poſſit. Sz p^o. q^o ſic: q^o ſi relūū ēē ē ſe
h̄e ad aliq^o. g^o ēē for^o ē ſm quā illd ſe h̄z ad
aliq^o tal^o ē relō. z ſi oīa relūa dīr ad p^ouer-
tētiā: tūc relōnes ſūt for^o ſm q^o dīr ad cō-
uertētiā formal^o: z ita cognitō relōnis me-
lius h̄z p^o relm q^o ſi ſm ſe p^oſideret. CAd
2° q^o ab olutū z p^opatū ſūt oppo^o circa ſu-
ſceptiua. Sz abſolutio z cōpatio n̄ ſūt hū-
uſmōi. q^o ſanitas nec ē ſanū nec egruz: q^o
ſanitas neu^ori ē ſuſceptiua: ſilr relō nec ē
ab^o nec relūa: ſz ē rō referēdi ad aliq^o. Sz
ad illd de relōnib^o eq^o p^o dī q^o relō g^oia^o
nō ē rō referēdi i ſe: ſz i ſuis ſpēs. Cōtra
rō q^ole^o ſm q^o ē g^oia^o ēſt q^o ſm ipaz aliq^o
dī q^ole. g^o z ſilr h̄. CItē qd ēſt aliq^o m^oltis
vniuoce ēſt eis p^o aliq^o cōe: cū illd p^o ēſt
2°. h̄. ſz oib^o relōnib^o iſerionb^o ēſt rō re-
ferēdi. g^o p^o gen^o. CItē. 4. topicoz. ſi ſpēs
ſit ad aliq^o z gen^o. g^o ſi ſpēs ē rō referēdi z
gen^o. Cōcē^o b^o arg^o. z q^o g^oia^o ē aliq^o
ad aliq^o: tū dī ad p^o illoz q^o ſm q^olitatē dī
aliq^o q^ole: qd pōt q^olitare ſubm nō ſic g^oia
liſſimū: ſz ſic ſpēs. ſic h̄. Cōtra. pōt itelli
aliq^o iſoformi q^olitatē i cōe: z n̄ q^ole^o i p^oicu-
larū. ſilr de relōne: q^o cōe ē p^ous p^oalr: z qd
ēſt p^ous pōt p^ous itelli: z tūc i illo pōt itelli
go relōnē cōem referre ſubz: z tūc q^oro ad
qd: n̄ niſi ad aliq^o: z ſic erūt duo relūa eq^o p^o
ma. z etiā due relōnes eq^o p^o: z ſic duo g^oia
liſſima v^o p^ous: z h̄eo p^opo^o. Cōcedūt iſta
ar^o. CItē ad ar^o tū p^oncipale: dico q^o ge-

neralissimū relō ē pñ^m referēdi aliqd ad aliqd: qđ n̄ referret alia for^a gñe. ita qđ relō qđ ē gñ^m ē pñ^m referēdi duoz: sic sile refert ad sile i cōiū in eadē spē. vna relōne spē: vñ est dare duās pñas in eadē spē. vna gñi. tūdo spē est rō referēdi duoz extremoz. Cōtra istud. oīa qđ referūt fm eadē formā i eis: nō fm diuersitate referunt fm relōne egpan^t. s̄rlm dēiā a gñ^m ē relm egpan^t. Cōdicendū qđ relm egpan^t est eg uo cū: pñe. n. loquēdo relm egpan^t hēt p fūdamēto pñio vnitatis spēi alieui⁹ for^a in gñe q̄lūatis vel q̄lūatis. Alio⁹ dī. vbi est aliq vntas: siue sit i fūdamēto: siue in relatiōe: z b̄ ipso pñe: siue sit vntas. i ppo⁹ est aliq vntas for^a qđ referit: tunc vntas dico gñe: z tūc icōueniēs ē de egpan^t p⁹. Cōtra 2° sūt oīa reliua egpan^t z pce⁹. Cōtē si relm fm relōne qđ gen⁹ sit vñū z idē genere: nūc eā relm fm rōne: z relō qđ gen⁹ eēt relō rōnis. Cōdīm qđ maior vntas regit i relōne idēntatē qđ vntas gñis: qđ oīz qđ fūdamētū idēntatē sit vñū nūero bis acceptū: z qđ relō idēntatis sit vna nūero: z due fm rōne. Cōd arg^m de actiōe qđ fm actiōez solū refert aliqd fūdamēta⁹: sic h̄z albedinē. Cōd pbatōne dico qđ put in q̄tū dicēz reducibilē ad p se p⁹ mō ē ppo⁹ fallā: qđ sic signat qđ calefactō ē ipa relō qđ dicitur. S̄z vā ē h̄z qđ reducē ad 2^m modū p se. Cōd aliqd: qđ vbi z qñ n̄ sūt denotiatiue de cā a locō: s̄z vbi ē dnoatiue dictū a circūscriptiōe passiva. ita qđ loca⁹ in locāte ē cā effectiua illi⁹: z s̄rlt itelligēdū de qñ z tpe. Alr dī qđ nō dī denotiatiue a loco formalr s̄z effectiue solū tāq̄ a cā: z tale denotiati^m pōt eē alteri⁹ gñis a cā: sic humanū opus. Cōd aliqd: de rōne pñis n̄ ē vbi s̄z pō nō possit eē sine vbi: sic de q̄lūate z q̄tū⁹: qđ q̄lūtas n̄ pōt eē sine q̄tū⁹: z tū q̄lūtas n̄ ē de eēntia q̄lūat. Dico tunc qđ pō ē for^a positiui p̄seq⁹ ordo: z ordo ē extra eēntia suāz. Cōd b̄itu qđ b̄it⁹ n̄ ē b̄itudo media: s̄z for ma p quā b̄it⁹ formalr ē b̄it⁹: z i illa for^a fū dat b̄itudo qđ ad i⁹ qđ b̄itūat. s̄ad tūcā. **Ad argumētū** 2° qñs de q̄lū tate: dīm qđ ibi ē fallā equocatiōis siue accētis. 2^m ali qđ potēs ē vidē qñ h̄z b̄itū: z añ: s̄z eg⁹: qđ fm qđ ē potēs p⁹ h̄z formā fm quā: qđ 2°

nō. S̄rlt disibile vno⁹ dī qđ h̄z formā fm quā formalr pōt diuidi. 2° qđ nō h̄z i actu formā: s̄z ē in pō ad formā p quā imēdiate possit diuidi. suba corpea 2° de se ē disibil⁹. Cōtra qđ sit disibilis p⁹ mō si nō h̄z qđ sit ibi diuisibilitas formalr nō possent pñes pñes q̄lūtas recipi: qđ si tota q̄lūtas in tota suba: z pñes i pñib⁹ dī qđ suba nullas pñes h̄z nisi p q̄lūtatē extēdētē i actu. Cōtra qđ suba h̄z pñes pñas sub q̄lūtatē extra alias. Cōd ar^m qđ suba nō ē diuisibilis formalr añ qđ sit sub q̄lūtatē nisi i pō: z sub q̄lūtatē actu: z h̄z qđ ē sub q̄lūtatē n̄ ē h̄z pñe de se nisi in pō⁹. sic nec sub q̄lūtatē ē q̄lū de se nisi in pō. Cōtū ad ar^m sic q̄lūtas tota recipitur i tota suba i pō⁹ disibil⁹. ita pñes i pñib⁹ sube qđ sūt in pō⁹. Cōtū ad ar^m pcedit oē disibile ē q̄lū: vñ ē dī disibil⁹ extēsiō i actu. Cōd pñm de q̄lūtatē dī. qđ dīa sube nō ē q̄lūtas: s̄z ponit vñ⁹ modus q̄lūat: qđ p dīca⁹ i q̄lū. Cōd illd de figura. si q̄lūtas sit essentia ab⁹ alia a q̄lūtatē zc. Cōdīm qđ illd n̄ seqt qđ corp⁹ itelligat infinitū si itelligat sine si⁹: qđ finis corpis ē sup̄ficies eēntialr: si⁹ finis accētial. tolle gñ figurā: adhuc tñiat corpus ppo⁹ sine. S̄rlt Alu. 2. metaphy. ca. 2°. finitū z infinitū accēt q̄lūtatē: tñ b̄ non teneo: s̄z solōne dictā. S̄rlt qđ corpus illd si esset sine figura non eēt infinitūz positiue: sed priuatiue solum: z hoc non includeret contradictionē: sicut si de⁹ tolleretur vltimū punctū lineae: linea priuatiue esset infinita: quia punctus non est immediatus puncto nisi diceret qđ hoc non posset nisi causaret nouū punctū. Cōtra. semper videtur qđ figura nō posset esse sine corpore nec econuerso. Dicitur qđ nō omne absolūtū potest fieri sine alio: qđ est extra essentia suā: sicut deus nō potest facere creaturā sine omni respectu. si ergo aliqd absolūtū eēntialr dī pēdet a respectu: dī n̄ p̄t fa cē illd absolūtū sine respectu iherēte ei. sic figura cā ex ordie pñū corpis: tūc glosat p positiō. qđ de⁹ pōt facē absolūtū sine omni alio absolūtū a se: vñ ē dī p se absolūtū: qđ nō dependet essentialr a relatione ad qđ dependet reliquū: sicut corpus non potest esse sine respectu: sine respectus p̄cedat siue sequatur: sicut figura sequitur respectū. Ratio tota p̄sistit i hoc qđ si duo

absoluta pueniunt i vno respectu sine quo
neutr pōt esse sic corp⁹ ⁊ figura qz corpus
nō pōt ee sine ordie pui: ⁊ ordine pui ita
tim seqt figura ita qz ita corp⁹ qz figura cō
ueniunt i vno respectu. sic tuc de? nō pōt se
parevni i respectu ab alio: ⁊ si nō pueniāt sic
pōt. CAd aliud de relone. CArū vt pus.
CAd aliud pira b sustinēdo qz relō sit aliud
a fundamēto qz id cui aduenit relō mutat
in se ⁊ ad aliud nō tū mutat ad formā abso
luta: ⁊ qd sic mutat. s. ad formā absolutā dī
mutari a pho: qz ad relonē nō est mor⁹: qz
ois mor⁹ ē ad formā absolutā: ⁊ negat mo
tū ad subaz: nō tū mutationē. Silr l3 neget
mutū ad relonē: nō tū mutationē. alr dī qz
rota realitas relonis hitualr pducit cū fū
damēto: nō tū actualr dī aliqd relati nisi
sit aliud extremū. Et rō h⁹ est: qz relō ē for
referēs ad aliud. Cōtra si ē relonis sit ibi
cū ē rei de gñe relonis sit ad aliud se hie: si
nō sit aliud extremū nō ē res hui⁹ gñis. De
actōe ⁊ passiōe qz distinguūt eēntialr ⁊ in
ter se: ⁊ a motu. Dīter se p⁹. p⁹ eēntialr
T.c.10. distincte hūi act⁹ eēntialr distinctos. 3. phy.
T.c.17. Sz p⁹ actōis ⁊ passiōis sūt huiusmodi. s.
T.c.18. h⁹. 3. ⁊ act⁹: s3 act⁹ p⁹ actiue ē actio: ⁊ act⁹
p⁹ passiue passio est. 3. phy. Dī actio di
stinguat eēntialr a motu. pbatio. si nō: g
act⁹ actiui in qzū actiui eēt act⁹ ēis in p⁹
in qzū in p⁹ g actiui in qzū actiui eēt in
p⁹. p⁹ ē ipole. p⁹. mor⁹ est act⁹ ipfecti in
qzū ipfecti. Si g mor⁹ eēt act⁹ actiui in qz
tū actiui: tūc actiui in qzū actiui eēt ipse
ctū si anis eēt vey. CItē mor⁹ ē act⁹ mobil:
⁊ act⁹ actiui ē actio: s3 nllm agēs in qzū ta
le ē mobil: l3 b aliqn accidat: sic agēs nāle
mouet in agēdo: s3 vltra: quō seqt actōis
nō ē actio. g actōis nō est mor⁹. CArū. p
hāc ppōnē ad idē ē mor⁹ ⁊ actio: siue p hāc
ad qd ē mor⁹ ad illd ē actio: qz nihil sit p
motu: qd nō sit p actōe. De passiōe pz idē
f. qz distinguat ab actōe eēntialr: qz si dicas
qz passio sit mor⁹: tūc distinguūt eēntialr
ab actōe: qz actio a motu: si non filr se? qz
distinguūt: vt pz s. CItē ad arū in p̄trari
de. 3. phy. Cōm qz arū nō ē p locū a toto
in qzū tate s3 a fili sic. si mor⁹ nō pōt ee mo
tus pp̄ p̄cessum in īfinitū. sic de actōe qz
actōis nō ē actio pp̄ p̄cessum in īfinitū: ⁊ eo
dē mō de passiōe. Sz si ad h⁹ dī qz actio fun

dat i motu. v3 eadē rñsio: qz si mor⁹ posset
esse subm actōis: g actio pōt ee actōis: qz
eiusdē est mor⁹: vt terminū ⁊ actio fundata
in motu: ⁊ si actio pōt ee actōis. g motus
pōt esse mor⁹ p locū a fili. g ex opposito. si
mor⁹ nō pōt esse mor⁹ actōis nō pōt ee actō
⁊ vltierius si b nec mor⁹ pōt esse actō: qz ad
idē est mor⁹ ⁊ actio fun⁹ in motu. CAd il
lud de qñ qz nō est idē cū tpe. CAd pbat
onē pcedit maior: s3 minor ē falsa. CAd p
bationē cū dī qñ diuidit p̄teritū ⁊ tē qz est
mēsurā successiuit. Cōm qz tps ē cā qñ et
tps est mēsurā extrinseca istoz īferioz: tunc
ex adiacētia tps ad tpale relinqt forma in
tpali: ⁊ illa forma est successiua p accis: qz
p tps. filr diuisio illa p⁹ qñ p accis: qz ē tps
p se: qz dīte ille essentialē tps cānt p̄files
dīas accitales i qñ. ⁊ sunt illi p accis so
lū. CAd aliud qz pōt ee successiui p succes
sionē sibi īherēte nō eēntialr: ⁊ ppō assum
pta nō est vlr vā. CAd alia arg⁹: qz bñ p
bat p⁹ qz passio nō est ee mor⁹ in subo: qz
si eēt mō forū mor⁹ eēt p̄dicamētū: sicut
pbat rō: s3 eēntialr passio ē act⁹ passiu in
qzū passiu. CAd aliud de ee i subo. CDi
cendū qz illa notificatio nō ē sufficiēs: cui⁹
p⁹ est: qz illa tota cōpetit for⁹ subali in mā
Cōtra istud. ee in subo nō sic ps. ei⁹ in q
ē n⁹ ei⁹ qd resultat ex mā ⁊ for⁹ ē ee i subo:
sic accis. Sz for⁹ l3 sit in mā: ⁊ nō sit ps m.
est tū p̄teritū. cōposuit: nō sic pp̄teritas. g
ve accis. de opinione de modis p̄dicādi.
CAd arū pbatia qz p̄dicamēta nō distin
guūt eēntialr: de qzū tate cū dī qz p̄nuitas
sube est vnitās sube. ponit qz vnitās rei vlr
tū sit p̄nuitas rei: tū ex q 2⁹ p illā forma
lit est vna. est g de gñe qzū tatis fm hui. qz
vniū p̄nū ⁊ metru nūeri ē fundamētū idē
tatis in suba fm p̄hm. c. d. relatiōe. vñ p̄
nuitas nō ē q suba ē vna eēntialr ⁊ p se p⁹
mō: s3 q ē qzū ⁊ vna p se 2⁹ mō. CAd aliud
de relone nihil valet: qz relō fundata sup
actionē nō ē p̄nū q agēs agit elicitue: s3 ē
posterior actōe elicitā: qz relō in visibili
nō mouet visuz. CS3 q actio nō sit i agē. ADDJ
te. p⁹: qz si sic actōis eēt actio in īfinitū: qz
actio q est forma agēis in qzū agēs est vā
res ⁊ nā de gñe actōis. g est vē cāta ab aliq
cā: s3 de cāns p̄nū est cāto saltē nā. 4. h⁹. ⁊
si hēc ad iūcē dicat: nihil minus g in illo

T.c.20.

ADDJ

T.c.25

pori natura cāns formalr cāt aliqua cātōe:
nō illa q̄ est actio cāta qz illa actio i illo po
ri nō est: s; est cānda. ḡ illi actōis cāte est
actio: z illi alia. p̄idē. et sic in infinitū. Cōt
h q̄ actōis nō est aliq̄ actio. Cōd arg^m dī
q̄ actio illa ē aliq̄ mō cāta. Et cū dī q̄ alia
actōe negādū est. s; eadē. qz eadē actio nu
mero est p̄us: z posteri^r nā seipā. inq̄stū. n.
est actio agēis est p̄or seipā inq̄stū est actū
vel cātū. Cōtra. accipio actionem in illo
p̄iori nā in quo est p̄or seipā cāta. sic acci
piendo eā est v̄ez q̄ ipā actio est cāta. ḡ ab
aliq̄ cā: q̄ cātōe cāt eā: vt p̄us: z sequit̄ in cō
ueniēs p̄m. Cōtē segt q̄ idē i eodē tpe eēt
z nō eēt: qz in illo p̄ori in q̄ agens est p̄us.
actio nō est actū: qz dato q̄ fictū eēt p̄us z
nō p̄us simplr. Si ḡ ponas actōem z actū
vel cātū idē. ponis idē simul esse z nō esse.
Cōd aliud cōt dī q̄ genera s̄m q̄ genera
nō sunt res. ḡ nō dītinguunt̄ realr inq̄stū
h̄m̄smodi. dicēdū q̄ si reduplicatio sit de
itentiōibus. v̄ez est: s; sic nō loqm̄r: s; de
his q̄ subsunt itentiōib⁹: z illa sunt res. p̄
batio. qz de eētia p̄me itentiōis nō est res
scdē. Qd p̄z: qz res p̄me itentiōis h̄z p̄letā
q̄dduatē sine rōne. res 2° nō. si sic tunc idē
esse haberet sine intellectu: z cum. vnde h̄
q̄ntitas eēt vere q̄ntitas sine oī intellectu.

Et q̄cūq; i eadē substātia ētia
differētia h̄nt. Eadē vero spē
bis oppositē oca. Tex. n̄ h̄ntē
cōmētū. Quō. xvij.

Trū possibile

v sit aliq̄ accētia t̄m numero
dīa eē i eodē subo: vt q̄ sic
i eadē pte mediū. z i eodē oclō s̄t m̄ltē spēs
eiusdē spēi. ḡ zc. p^o. assūpti: ponāt multa
alba i me^o. oclūs exis i q̄cūq; p̄cto mediū
p̄t vidē ea. ḡ h̄z spēs eo z z distīcte vidz ea.
ḡ h̄z distīctas spēs. s̄līr i v̄tute imāgiatiua
sunt duo spēs eiusdē spēi. Cōt q̄ arg^m. p
bat v̄ez de accētib⁹ itentiōalib⁹ de realib⁹:
qz dīnominā. Cōtra. q̄ r̄nō supponat
falsum. species in organo habet actionem
realem qz 2° de anima. excellens sensibile
corruptū sensum. nō nisi p̄ speciem. ergo
species est q̄ est actio realis. ḡ vt q̄ spēs sit

accēis reale. Cōtē spēs in medio est v̄e
visibilis. ergo res. p̄batio assūpti. si radius
solis transeat p̄ vitru rubeū: pōt spēs rubo
ris vitri videri in pariete vbi terminat̄ ra
dius ille. Q. autēz ille rubor in pariete sit
spēs p̄z: qz si ponat̄ ibi ocul⁹ p̄ illā videbit
ruborē in vitro. Q. etiā r̄nō enadat dif
ficultatē. p̄batio p̄t iste p̄t h̄re m̄ltos filios.
ergo in eodē sunt multe relatiōes reales.
p̄batio p̄tē. p̄t dī: qz gē. h̄ in. s^o. ergo si m̄l
tis actib⁹ genuit multis relatiōib⁹ pater est.
Cōtē duo lumia distīcta sunt in eadē pte
mediū q̄ sunt formē reales. p̄batio ponant̄
due cādele. vna h̄ z alia ibi: z ponat̄ corp⁹
mediū. sunt vmbre. Si ergo amo^r corpus
lumē vtriusq; cādele icedet icessu directo
vsq; ad locū: vbi corpus densum fuit. z ita
duo lumina in eadē pte. vmbra. n. est pua
tio luminis p̄imi vbi natū est esse: sicut te
nebra p̄uatio luminis simplr. ergo amoto
obstaculo vtriusq; cādele: lumē p̄imū est
vbi p̄sunt vmbra. h̄ etiam de luminib⁹ dicit
Dio⁹. i. ca. de diuinis no. exemplificās p̄ h̄
de circūicessīōe p̄sonaz. Cōtē agentia
duo cala p̄nt calefacere vnū calefacibile:
sunt ergo dne actōes: cuius p̄batio est: qz
alias eēt p̄ncipiū actiū vnū in duob⁹ agē
tib⁹ dīntib⁹ nūero: qd n̄ v̄t verū: ex q̄ er
go sunt duo p̄ncipia actiua erūt due actio
nes. qz actio est act⁹ actiui inq̄stū actiui. 3.
p̄h̄. erūt ergo act⁹ duo. ergo duo termini
inducti. s. duo calores in eodē nūero. dī q̄
duo calores faciunt vnū calozē p̄positū.
Cōtra h̄ pono duo agētia: z eq̄l̄r appo
rimata eq̄ cala: z passū idē nūero eq̄ dispo
sitū ad recipiendū vtriusq; calozis actōez.
Calores ḡ inducti erūt eq̄ in actu: z eq̄ p̄fe
cti oīno. Sed ex duobus eq̄ in actu nō pōt
fieri vnū: qz ex q̄b⁹ sit vnū alterū est in po⁹
respectu alteri⁹: aut si vierq; i actu et fieret
vnum ex eis supueniret aliq̄ forma 3^a q̄ sit
p̄fectio vtriusq; z actualior illis duob⁹ ex n̄
tib⁹ eq̄ in actu: qd nō est dare i p̄posito qz
nihil p̄duceret illd. Cōtē oīs mo^r termi
nat̄ ad aliq̄ actū. Si ḡ sint duo motus z
duo termini in actu: s; ex duob⁹ in actu nō
sit vnū. Cōtra. p̄h̄s h̄. q̄cūq; in eadē eēt. z inde.
tia dīaz h̄nt sunt diuersa spē. Cōtē. s. p̄h̄.
q̄ mo^r est vn⁹ nūero q̄ ē ad eūdē terminū
spē. si mobile sit vnū nūero: z tps idē mē.

230

T.c.20.

T.c.18.
et.18.

T.c.23.

T. n̄ h̄nt
te 2^m
T.c.34.

furās motū. S; si pōle eēt terminū eundē
spē multiplicari in eodē: possent duo mo-
tus eē ad eundē terminū spē: z sic duo mo-
tus essent vnus motus: qz pbs dicit qz mor-
vnus nūero est q est ad eundē terminū spē.
si mobile sit vnū numero: z silt ips sit idē.
C; tē. 2. de aīa: o; susceptiuū denudari ab
eo qd recipit. g; xns in actu p vnā formā
spē nō pōt recipe aliā eiusdē spē. C; lōtra
illud qd sup; dcm est: qz rubor: radij in pa-
riete transeuntis p vitru rebeu est spēs: ar-
guif qz tūc oculus extra locū terminatiōis
illius radij cū quo multiplicat ille rubor
videret ruborez vitri p reflexionē: sicut in
speculo. b; falsū est: qz in tali visioe reflexa
sp visibile pūctus reflexionis z oculus: o;
qz sint in eadē supficie. pocheaz pspēctiue
pte 2^a. questioe 6^a. z p^one. 26. Tū qz angu-
lus icidentie est eqliis angulo reflexionis.
ibidē pte scda. qōne. 6. b; videt idē qd pū-
qlicūq; exīte angulo. Tū qz reflexio pce-
pūbilis tū fit a leuiterfo ibidē pte 2^a. p^one
2^a. cuiusmodi nō est paries. Tū qz nulla
spēs simplr occultat ppriū visibile: qz non
est nata eē in ita denso: nec ita determinare
visūz: sicut visibile in se. hic oīno occultat
color pietis. Tū qz in visioe reflexa: sp ob;
pmū vī fm suā itentioem: p; de sole visio i
aq. b; aut vī rubor multo remissior illo q ē
in vitro: etiā qz acūq; modica distantia.
Tū qz illud vī vt ppriū visibile: cur acci-
tia vīr: vt sensibilia cōia. b; mor² z ges illi⁹
ruboris in pietē vī. z nō p motū vitri in se.
Tū qz ille rubor vitri in medio eq illumina-
to vndiq; spice eq līr se diffundit. g; toto me-
dio aliq illuminato radio solis eq līr oppo-
sito eq līr obstaculo ex qūq; pte eq līr fieret
reflexio: z ita visio. b; falsūz. b; p; qz ad qd-
cūq; punctū equalr distās eq multiplicr: qz
eq līr vī visio recto. g; ibidez posito obstacu-
lo equaliter reflectetur.
C; dīcā qz nō est pōle. pbat. ab eodē ē vni-
tas rei z entitas. S; subm est cā sui accētis
z entitatis ei⁹. g; z vnitatis. g; si subm vnū z
accētis. C; lōfirmat: sic vnitatis spē a forma
vna fm spēm. sic vnitatis nūeralis a mā vna
nūero. c. de vno. S; subiectū ē mā accētis:
z subm est vnū nūero. g; accētis. C; tē mā ē
p se in potētia ad formā: z ad hanc formāz
p accētis. pbat. forma est hec: qz recipit in

hac materia. g; posteri⁹ est forma hec qz re-
cipit. Alīr pbat: qz si eēt in potētia ad hanc z
ad illā: essent infinite potētie in mā: qd est i-
possibile. pbo: qz cui libet potētia passiue
naturalī corrīdet potētia actiua nālis: sed
nō sunt potētie actiue infinite in aliq: qz si
sic eēt infinite iten siue. sic g; duplīr pbat illa
ppositio: qz mā p se est i potētia ad formā:
z p accētis ad hanc formā. ex b; seq; g; qz mā ē
p se in actu p formā: nō p hanc nisi p accētis:
si g; esset in potētia ad aliā formā. salbedi-
nē cū h; albedinē fm se esset in actu z i po-
tentia respectu eiusdēz: qz est in actu p se p
formā: z est in potētia p se ad formā nō ad
aliā nisi p accētis. C; lō pmiū in cōtrariū dī-
pmo sic: qz nō in eadē pte sunt spēs h⁹ albi
z illius: z cū dī de oculo: dī qz sunt in diuer-
sa pte oculi. C; lōtra. ponat hoc vnū albū
tū. f. ouū. spēs eius erit in toto medio illu-
minato qz tū durat virt⁹ eius. ponat aliud
albū. spēs ei⁹ erit in eadē pte cū spē alteri⁹
albi. aut illud aliud non videbit ab oculo
disposito: qd est pira sensum: cū fm te nō
possit gignere spēm suā. Nec pōt dicere qz
gignendo spēm suā corrūpat spēm alteri⁹
albi: qz pono qz sit debili⁹ alio. aut g; erit silt
spēs eius. cū spē alterius: aut corrūpet qd
nō pī cū sit debili⁹: aut nō videt. C; tē vir-
tus fantastica h; organū: h; tunc ptes. po-
nat sepiē: z habet tot spēs apud se: si tūc vi-
derē in oculo aliqd de nouo consilē in spē
cum aliquo eoz que sunt in virtute fanta-
stica: nō possem unaginari illud: cū spēs p
cōpatiōem ad subm eius nō posset recipi
in fantasia: qd videt absurdum.
C; tē. n. dare minimā spēm albi q pōt p se
pficere organū fantasie. g; pī dari minimūz
qd pōt pfici a spē p se exīte qz illa minima
spēs nō se h; ad indeterminatū pfectibile
quātūcūq; modicū vel magnū in toto or-
gano: qz qz tūz organū in toto pficit spēs p
se existens tū etiā p se exīte eadē spēs pfic-
ceret per se eis qd est capax spēi. g; est dare
minimū in toto qd est capax spēi distictē
z p se entis. C; tē qegd dicat de spēbus qz
alia est in alia pte organi vel mediū saltem
cum cognitio sit in potētia cognoscente to-
ta: licz p formā que est in pte: nō est pbabi-
le qz ille due cognosces si simul sunt in ali-
qua potentia qz sint in diuersis pubus or-

T. c. 71.

2. 121.

LX

TRA

T. c. 12.

LX

TRA

in pbe. gani vlt potentie. Sed fm dñ. pmo hui. ex multis memorijs generat vñi expime tum: ille multe memorie sunt cognitiones eiusdē spēs: qz sunt de singularib⁹ eiusdē spēs fm pñm in littera. Sñr memoria ē de diuersis spēbus siml in mēoria sensitua. si. n. nūc imaginor de illo albo prius viso hēo spēm et in memoria: statim imaginor de alio albo viso. hēo q spēm illi: euz hac manet species prioris albi: qz alioquin nō possem imaginari de pñi albo: nisi alias viderē illud: z sic acqrerē spēm. Cñvius oppositū manifeste exprimitur. Cñd ista dñ q mēorie nō est aliqua cognitio actualis: s; tñ hūialis: qz tñ pferuat spēm in hūi. sic q pcedit tā de mēoria sensitua qz de intellectu qz in ipa sunt multe spēs siml in habitu: z multe cognitiōes hūiales: s; nō in fantasia vel in intelligentia: qz pñciunt a spēm in actu genita ex spēm in vtraq; mēoria: z p illā spēs genitā hñt cognitiōes actualē. Cñx pmo seq; ppositiū: qz ille dñ spēs: vt due cognitiōes hūiales in mēoria sensitua d duob⁹ singularib⁹ eiusdē spēs: sunt accētia eiusdē spēs: et in eodē. De alio mēbro pñet ad alias questionē. s. vñ multa vt multa siml cognoscant: s; quō nūc itelle ctus non posset hñe multas scias hūiales eiusdē spēs de aliq eodē fm spēm: sicut mēoria sensitua cognitiōes hūiales mltas z tñc xps posset scias acqstā hñe cū infusa. Cññ. si itellec intelligat p° singulare: sic sensus p° sentit bñ seq; ppo. s; si pmo in telligat vñ: suffic vna cognitio de vna spēs: nō. n. posset eē alia: qz nō hñt aliud o°m p°m qz idē vñ esset vtraq; notitia cogniti pmo nō sic de memoria. Cñōtra. tu ponis añs illud. s. si intellect⁹ Cñtē eadē conclusio pōt sciri p multa media. Cñd pñm rñ. scia ac qritur p mediū qd est diffinitio illa nō est singularis ex. 7. metaph. sed tñ vñs. z iō tñ de vñ est demñratio et scia. Cñōtra. scia est hūis pñis demñratiois. sumpta spēs p medio: pōt passio pcludi singulari z de mōstratiue. qz. Cññ. demonstratio est qñ p cām pueribile cum passioe pñia de mōstrat de aliq. qz nñs eē dicere q passio generis nō pñdemñari nec sciri dñ aliq spēs: s; tñ de gñe sue de oib⁹ spēbus scia vna z vna demñatioe. Cñōtra passio gñis pōt p

genus tāq; p mediū pcludi de vna spēs ad huc nihil intelligēdo de alia spēs. qz eadē erit scia duoz: quoz vnū est scibile sine alio. Cñsñl pñt argui de singularibus. Ad s videt exemplū pmo posterior. qz ois tria gulus zē. qz hñ in seml. qz. qz pñt exemplū de pñcipijs demñatis sumēdo spēs sub genere respectu passionis generis.

Cñlter dicit q due species p cōparatiōez ad subiectū sicut vna spēs: z due p cōparatiōē ad o°. quoz sunt effectiue. Cñd 2^m dñt q multe relatiōes nō sunt simul. vñ pñ nō est pñ: qz genuit hunc filiū: sed qz filius nec fun^m est iste actus: sed actus. q vna pñ nitas p se: z si sunt plures fili: hoc accēdit. Cñd aliud: sicut prius de luminib⁹ q sit vñi ex duobus. Cñd quartū: sicut prius.

Contra illud qd primo dicit a quo hñ ētātē zē. qro qual: aut q vnitas subiecti sit formaliter vnitas accētis: aut māl: aut effectiue. Si pmo mō: nūc intelligere accēis vñi mēro: nō cū vnitate subiecti esset pñdictio: z deus nō posset separe accēdens a subiecto. Cñtem nō sic. due albedines erunt vnū numero: sit for^o nunc albus: z postea niger. z iterum albus: tunc si albedo sit vna forma vnitate subiecti: cū vnitas subiecti semp maneat eadē numero: erunt ille albedines vñi numero: z seidem numero naturaliter frēqnter generat ei corūpū. Cñtem illud patet aliter: quia si sunt idēz ratio tua est pñra te: quia entitas accētis est alia ab ētātē subiecti formaliter. ergo alia vnitas. qz aut entitas accētis sit alia formaliter patet: vel idē erit causa sui pñ: quia tu ponis subiectū causam accētis: si vnitas: s; bieci z accētis esset formalitē idem essent idem ens formalitē: z tunc idē causa sui pñs. Si effectiue cōcedo q ab eodem efficiente fini diuersi effectus differentes solo numero. Si autē materialiter cōcedo: quia vna est materia diuersorum numero in eadem spēs. z si accipis o°m petis pñra me. Cñtra cōfirmatiōē: tunc cōtraria essent vnū numero: quia subiectū idē de alia ratione pñcipali p° oppositi. s. qz mā sit in potētia ad aliquā formā singulārē p° z p se: qz mot⁹ ē act⁹ zē. 3° pñcoz: si mobile sit tñc i potētia pmo ad albedinē

T. c. 3.

TRA

et non ad aliquā singularem. ergo qd primo
pducit p motu erit natura specifica et non
nā singularis: nisi p accūs: qd est falsus: qz
pmo huius. actus et oēs generatōes sunt circa
in phe. singularem. nō. n. hō. et. nec. p. nō valet ut
vr: qz illud circa qd ē subiectū motus nō est
terminus. Cōtra. qd p se inducit in sin-
gulare inqstū singulare: singulare est. ter-
minus motus inducit in illud: circa qd est opa-
tio inqstū circa ipm est p se opatio. ergo in

ca. i. qstū est singulare. Cōtra auctor sex princi-
piorū nā occulte opat in his pducendo vlt
T. c. io. cū pducit singulare. ergo qd p se et pmo p
ducit est singulare. Cōtra aliud: qz ples
sūt potēte nūero ad eadē formā sūm spēm:
qz. 3. phy. ca. primo si posse sanari et posse
egrotari sunt idē. ergo egrotatio et sanitas
idē. similiter si posse dealbare hac dealba-
tione et illa sunt idē nūero. ergo hec albedo
et illa eadē nūero. Dr qz nō est silē: qz pme
due potēte sunt ad diuersas formas spē. id
nō sunt idem. nō sic autē de alijs. Cōtra.
tunc sequitur qz eadē potēte simul esset et nō ē:
qz pono qd aliqd subm fuit aliquā albū: ad
illā albedinē fuit potēte subo. Pono vltra:
qd illa albedo corripit. adhuc est subm in
potēte ad aliā albedinē. si p aliam potētem hī. p
potētem. si p eandē cum ad illā albedinē que
fuit. nulla est potentia: quia nō potest iter
eadem numero induci.

EX Cōtra. g forma nālis anihīlat. qz nō ce-
dit i potētem. nullo g mō manet nec actu nec
potēte. si dicas similiter in specie includet in
potēte. ut possit esset. l3 de anihīlasset pnuū.

IRA Ergo sequitur qd eadē sit et nō sit. potēte. n. ad
albedinē pteritā nō est: qz tunc idē nūero
redire possit nātr qd corrup^m est: et p te h
et illa potēte est eadē. g idē est et nō est silē. vlt sic
pclude. eadē potēte nātr est ad illd qd posse est
induci nātr: et qd impossibile est iduci. vlt sic. si
eadē potēte ē. g i qd fuit potēte redire: vlt argue
sic. mō est i potēte ad duas albedines futuras
iducibiles diuersis tēpib: et nō est vna potēte
ad istas: qz potēte ad vna nō est qn potēte ad aliā
est: puta post. io. ānos qn pma fuerit corru-
pta. scda nō iducta adhuc. Cōtra potēte i te et
in me ad albū tm dī nūero a q: si a subo. g
oīs potēte i me dī tm nūero a q: q: i te: qd ē
silē. si a tēmo seq ppo^m. Silē i eodē subo
sūt duo termī nūero et cū accipit qz tē cent

infinite potēte actiue. pcedo nec ē icōueniēs: qz
sol si voluaf circa mediū i infinitū gnāret in
infinitū oī āno nouā herbā si eēt mā recipi-
ēs et influētā. Cōtra eadē potēte actiua
est i sole q possit pducere infinitas herbas.
Cōcedit de illa potēte q ē suba vlt qntas q
vz est aliqd absolutū et pncipiū opandi. n
de potēte actiua q est relatio fūdata i tali
pncipio p cōpatiōē ad patiēs. Illa. n. nu-
merat ad nūeratiōē potēte passiue. sicut
relatiua nūerant. Cōtra. tūc mō sunt infi-
nite potēte tales i sole silē et eiusdē spē oēs:
qz ad formas eiusdē spē infinitas. l3 pcedit
sic et i mā ponit infinite potēte passiue eius-
dē rōnis: i3 cū arguit vltra q illud eēt infi-
nitū itensiuē. pna nō valet. nec. n. aliqd pfe-
ctius sunt oēs ille potēte actiue: et relones
fundate sup vna pfectōē absolutā qz vna.
Cōtra. si relatio pma aliquā pfectionē
dicit: dupla pfectio est in duab: et infinita in
infinitis: si nulla nō videt ēē aliqd ens po-
sitū. Cōfirmat etiam pna negata: qz
7. physicorū arguit. si infinita mobilia mo-
uerent infinito tempore. ergo et vnu mo-
bile infinitū mouet in tempore finito. sic
arguit de infinito sūm extensionem. ita hic
arguit de infinito sūm intensiōē. Cōtra.
hec difficultas de infinitate relationis cō-
munis est. ita enī pbatur esse in me: sicut i
sole: qz sūm aliquāz qualitātē meā possum
esse similis infinitis: si essent infinita etiam
actu: si eēt actu infinita. etiā mō habeo rea-
litate oīm illaz relatiōnū sūm symach. de l3
ergo ad relationē cōceditur salte3 de rela-
tionibus potēntialib: vel habitualib: licet
nō actualib: sūm aliquos. Cōtra rñsiōē
ad argumenta extra scdm rñsponiōem.
Cōtra pmiū arg^m. quēcūqz forme eiusdem
spē in eodē faciūt vnu: illud vnu 3^m ē itē.
si vtroqz. si tūc due spēs sint silē in me. et fa-
ciūt vnu causabit spēs vna itēsiōē: sed illa
talis nō ducit i albedinē remissā. q mltipli-
cauit vna spēm: et eadē rōne: nec in alterā
que gignit aliā spēm. qz illa spēs ex vtraqz
cōposita ē i proporciōabilis vtriqz: repita-
bit g aliquā itensioē et pfectioē vtraqz il-
laz: et sic ille albedines nullo mō videbū-
tur ab oculo. Cōtra ex q illa spēs cōposita
est vna numero: non representabit duas al-
bedines distincte. g oclus nō videbit illd

T. c. 6.

remissum distincte albi ut prius: sed aliquod
albi intensius. Cuius distincta actio non est
nisi distincti entis. Si ergo species representat duo
distincta essent distincte. Contra rationem
ad 1^{am} p^{ri}mitas in illo p^{ri}mo ad hunc filium
habet maiorem unitatem quam unitatem spiritus: quia alias
non est maior unitas p^{ri}mitatis ipsi: cum seipsa
quam est p^{ri}mitate p^{ri}mitas: quod videt inconueniens
sed maior non est nisi unitas p^{ri}mitatis. h^{ec}
p^{ri}mitas. ergo in illo ad hunc filium est h^{ec} p^{ri}mitas:
sed per hunc non refert ad omnes filios: quia destrui-
to h^{ec} filio. destruitur h^{ec} p^{ri}mitas: si per eandem ad
alium filium referat illo filio existente erit hic
p^{ri}mitas. ergo si erit h^{ec} p^{ri}mitas non erit. Contra
aliud de luminibus: sicut prius de speciebus:
non quia lumina non sunt rep^{ri}mitatus aliorum: sic
species. per etiam quod est intensio luminis quando sunt
duo lumina eiusdem rationis illuminantia. Aliter
melius: quia essent unum subiecto: et duo sunt p^{ri}mitas
sum: tunc sequitur quod isti duo radii erunt duo
radii geometrici. et non visibiles: quia secundum rationem linee
essent ibi duo: sed non secundum aliquam qualitatem naturalem
que superadditur in linea visibili: et tunc omnes quod
nec p^{ri}mitas de intentione radiorum et p^{ri}mitas
que dependet ex diuersitate radiorum essent
inimmo ut secundum geometricam considerationem: non
secundum p^{ri}mitas: quia p^{ri}mitas considerat
lineam: ut in materia naturali.

Ad questionem ergo potest dici quod non
est ratio ippositatis
quod duo accidunt intentioni alia. et respectiva rea-
lia: et realia non educta de potentia materiae vel
subiecti: vel etiam de potentia subiecti educta non per
motum eiusdem spiritus p^{ri}mitas esse sine contradictione.
tamen inconueniens est h^{ec} ubi forme iducunt per mo-
tum: quia motus non est nisi in mobili sit dispositio
opposita forme iducende: ut p^{ri}mitas vel me-
dia. Si ergo agens inueniat in mobili formam eius-
dem spiritus forme sue: non inuenit ipsam sub dispo-
sitione opposita. id est non mouet ipsam simpliciter iducens
alia: sed augebit formam p^{ri}mitas in mobili:
et hoc si forma illa p^{ri}mitas sit ipsa: quod
illa quam agens posset iducere. si autem inuenit
mobile sub forma eque p^{ri}mitas forme indu-
cende ab agente ipso non mouebit ipsam: oino.
Contra auctoritatem primam de quanto huius. quod per
motum non possunt iduci due forme eiusdem
spiritus. unde omnes forme habentes diam in eodem
subiecto si iducant per motum necessario differunt
speciem: tamen de alijs non iducunt per motum non est ne-

cessarium. imo possibile est quod due tales eius-
dem spiritus sint in eodem subiecto: sic due species duarum
albedinum: et due p^{ri}mitas et duo lumina. et
sic de alijs non iducunt per motum: sicut ad aliam
de quanto h^{ec}. Contra aliud de alia dicitur quod si o^{mn}
receptibile denudari ab omni forma eiusdem
spiritus: sed o^{mn} eu denudari ab eadem forma nu-
mero. Contra forte aliter et melius quod denudari
a forma eiusdem generis que p^{ri}mitas receptibile
secundum totam capacitatem eius. Contra glo^{ria} accipit
ab Anselmo de vna. ca. 1^a. ex^{tra} vase vitreo
intense colorato: per cuius medium non representat
liquor inuis positus secundum colore p^{ri}mitas: sed
per vitrum remissive coloratum representat. Si autem
habeat vnam formam dum non p^{ri}mitas tota ca-
pacitate: potest recipere alias eiusdem spiritus: si tamen non
inducant per motum sicut per de formis superius
eniteratis. de lumine non est dubium si lumen
regrat in dispositione in medio siue vmbra
siue lumine modicum: tunc agens non imprimet
nouam formam: sed intendet p^{ri}mitas. Contra
argumentum de duobus calefactionibus per motum
quod est contra iam dicta: concedatur quod calefaciunt
duabus calefactionibus: quia duabus formis. et co-
met. 5°. physico. 2° meo. 3°. d. si actio vna
et forma vna: sic actio solis alia est ab actioe
p^{ri}mitas in generatione: quia actio solis est nobilior
actioe hominis: sed non correspondent eis due
passiones: sed vna: quia vnum generatum potest
generari a sole et a p^{ri}mitas multis actioibus: et tamen ibi
vna passio et vnum generatum. si actio dicat re-
spectu agentis ad passum: et e converso passio
respectu patientis ad agens: cum multiplicat sic
hic supra arguit. Si autem actio dicat respec-
tu motus vel mutationis ad agens ut est ab
agente: et passio respectu eiusdem ad passum
ut est in h^{ec}: tunc non sunt respectus corresponden-
tes. sed due disperati fundati in eodem: et ad
diuersos terminos: quia motus est vnum. quia for-
ma fluens est vna: et termini agentes sunt
plures. ideo respectus ad agentes sunt plures
sed terminus recipiens est vnus: et quia forma
fluens est vna et passum recipiens est vnus:
ergo vtriusque extremum ibi est vnum. ergo respectus me-
dius erit vnus. sic secundo modo intelligi rationes
superius dataz. Contra argumenta supra ad
h^{ec} sunt soluta vni secundo. vbi tamen ideo quod altero
illoz non agente effectus non esset in altero fie-
ri in quo est: quod si dicit respectum ad illud
agens: sed non sequitur quod factus absolute non

EX

TRA

ficeret: s; nō illo respectu ad aliud agens.
 Cōtra solutiōez questiois. 2. agētia potē
 tia paria. pone q; iueniat passus sub dispo
 sitione p̄raria simul imprimūt. ergo forme
 iducte p̄ motū possunt mltiplicari i eodē.
 Cū dēf sicut h̄ ad vltimū: q; mobile nō
 pōt moueri s; duobus motib; ad terminū
 eiusdē sp̄ei: licet due sint actiōes. Cōtra.
 s; sunt due potentie in isto passo ad duas
 formas eiusdē sp̄ei. ergo siml possunt esse
 duo actiōes. et inq̄tū in potētia. et ita duo mo
 tus. Cū cā in actu s; est cū effectu i actu.
 et nō est. 2. p̄p̄. et 2. hui; et h̄ v̄z ē de effe
 ctu immediato qd̄ est fieri. hic ergo calefacti
 ens s; est et nō est cuz calefieri qd̄ causat: et
 ille calefactiōis cū illo: qd̄ ille causat. ergo si
 vterq; causat idē calefieri idē siml est et nō
 ē. posito q; hic calefactiōis cesset calefacere
 et nō cesset ille: nō pōt sic argui de agētib;
 ordinatis: q; i feri; qd̄ simul est cū fieri nō
 pōt agere sup̄iore nō agēte: p̄ sup̄i aut sine
 inferiōri nō pōt fieri eē. Cū si due actiōes
 et ille i passo respectu ad agēs et eedē realir
 ipis passiōib;. q; due passiōes. Cū si sup̄a
 tionē passiōez fundat resō. et ibi mltiplica
 to vno extremo et alio. ergo quot actiōes:
 tot passiōes. Cū si qd̄ dices de formis in
 ducibilib; p̄ mutatiōez nūq; tales due pos
 sunt eē siml vni sp̄ei. dī q; nō: q; respectu
 vnius sp̄ei est tū vna priuatio que auferi
 p̄ primā formā aduenientē: et p̄ p̄is nō est
 terminus a q; posset eē mutatio ad scdām.
 Cōtra p̄uatio est carētia alicui; in apto
 nato alteri; et alia carētia: qd̄ p̄bat etiā: q; p̄
 uatiua sunt p̄ractoria circa aptū natū.
 ergo si h̄ nō uest. p̄uatio inest. et iter p̄uatio
 nē hui; et h̄c poterit eē mutatio. S; h̄
 iusmodi hec p̄uatio sic hec potētia. Cū ad
 primū ar^m videt cōcedendū q; due forme
 eiusdē sp̄ei possunt simul iesse eidē. etiam
 inducte p̄ motū. sic q; siml inducant a duo
 bus agētib; iuenientib; idē passus sub cō
 trario: sed nō possunt eē due successiue in
 ducte. ita q; vna post alterā p̄ motū: q; in
 ducta p̄ma iam p̄rariū abijci. et ita nō am
 plius potest esse motus ad aliquā formā
 eiusdē speciei cū illa q; inest: sed s; agens
 si iueniat formā imp̄fectam respectu sue: et
 sic aliquo modo oppositā imp̄fectionē tol
 let intendēdo eam. Cū ad 2^m ar^m de muta

tionibus necessario p̄erigentibus motus
 p̄similiter dicendū: sicut nunc dictū est ad
 primū argumentū: q; due forme eiusdē
 speciei terminātes duas mutatiōes s; cau
 satas a duob; agētib; possunt simul iduci:
 sed nō vna post aliā: q; nec post illā p̄mā
 pōt esse motū necessario regit ad mutatio
 nē q; deberet esse ad scdām. S; qd̄ de muta
 tionib; nō terminātib; necessario motū
 iusmodi videt illuminatiōes. eē. Cū 2^m ar^m.
 q; due et simul et successiue in q̄cūq; possunt
 inesse et forme terminātes ipas: q; post in
 ductionē p̄me manet potētia ad scdā: et
 p̄uatio p̄raria eius: et subm mobile si ad sit
 agens vel idē qd̄ prius: vel aliud pōt cāre
 aliā formā: et si tales forme sunt nate diu p̄
 manere i subo. possunt quocūq; manere
 s; lūmē et speciei nō pones h̄re esse fixū
 in medio: sed in cōtinuo gignere relatiōez
 pones manē. et iō qd̄cūq; eiusdē sp̄ei. imo
 infinitas. q; ergo visibilia circa p̄ctū mediū
 potentia vsq; illuc agere: tot ibi sp̄ei: et q; i
 lumina: tot et lumina. Cū ad p̄mū ar^m.
 videt destrui Arist. q; idē s; mouet duob;
 motibus eiusdē sp̄ei. Cū si duo ignes gēia
 bunt duos ignes ex aq; eadē: aut salte; duas
 formas ignis induceret in eandē materiā:
 qd̄ videt ip̄osibile. Cū ad solutiōē notā
 dū q; q̄cūq; forma nō est iducibilis nisi p̄
 aliā formā nōcōpossibile: tūc corrupta illa
 tū p̄t eē vnica in vno suscepit. p̄batio:
 q; nec alia iducet postq; illa est iducta ea
 manēte: q; illā aliā nō p̄cederet alia mō
 possibilis: iā. n. iductiōe p̄me est q̄libet icō
 possilis expulsa: nec due tales s; inducent:
 q; nec ab eodē agente. 8°. meta. si efficiens
 vni et m̄a vna: et effectū vni est: nec a diuer
 sis: q; si illa sint appropinquata diuersis p̄ti
 bus mobilis: puta vni ignis ad caput: ali;
 ad pedes agēt in diuersas p̄tes primo: vbi
 aut s; agūt vna formā iducunt p̄batio q; i
 teniore q; alterū solū iducet: sicut si po
 nerent in eodē situ respectu eiusdē paris
 passi vna formā iducet: vbi p̄us. Sed ois
 forma iducibilis p̄ motū vel mutatiōē ne
 cessario terminātē motū ad ipam necessa
 rio ad sui iductionē nēcio p̄exigit in succe
 ptuo formā icōpossibile tunc corruptā: q; i
 ter terminā q; p̄ se mutatiōis sit p̄uatio et si
 forma opposita: quā p̄uatio cōcomitat: et

2. c. 3.
 2. c. 3.

Adcirco iter duas formas sunt due mutatio-
nes hñtes qtuor p se terminos: licet etiaz
duo mo^o simul currat iter piraria: quoz
alter q est remissiois est a gradu pfecto i q
fuit mobile in ultimo getis ad puationem
ill^o pirarij totali: vel ad puatione alicuius
gradus diuisibilis q successiue abijcit. Alit
autq est itenfionis est a puatoe pirarij in-
ducendi: vel alicui^o grad^o diuisibilis idn-
cendi ad gradu pfectu terminate motu: lz
in q^otu sic sunt due mutatoes: 2 duo mo^o: 2
vtr obiqz qtuor termini: 2 ita forma icopos-
sibilis abijcenda no fit p se termin^o illius
motus vel mutatiois: forma iduceda est p
se termin^o ad que^otu illa forma por e neio
regita. 2 necesse est 2 trasit^o sil esse. nulluz
enī agēs nāle mouet nec mutat mutatioe
terminatē motu aliqd susceptiuu nisi hñs
forme sue icopossibile: cu q no pñt plures
eiusdē spēi siml esse p motu nec p mutatio-
nez p se terminatē motu forma que no ne-
cessario regit aliā icopossibile in suscepti-
uo ad hoc: vt iducat. vnde pbaf vnica: no
p hoc mediu: q agens no inuenit passum
sub termino a quo respectu actiois: quia
cum forma hac inest puatio illius que
sola sufficit pro termino a quo respectu in-
ductionis talis forme. qhere aliud mediu
vnde 3° forme ab^o de qbus fit vis: lumen
cognitio species: nam de relatione no est
vis qn multiplicet sic corla: tu qz no i ab^o
2 strice loquedo: lz i ad alterz: tu qz no ter-
minat motum nec mutatioes p se: nisi forte
vbi: 2 illud psupponit actione vti icopossi-
bile: nec sunt nāl^o plura vbi in eodē: vti at
supnā^o iducat aliō vbi: sufficit correlatiuu
multiplicari: puta qd miraculose fiat alud
circūscribens simul cū pmo circūscribete.
CDe trbus illis formis absolutis videtur
similiter dicendū de lumie specie 2 cog-
nitione: qz dicit 3. 2ª ponitur lumen esse spēs
lucis. C Sed cōtra. lumen intenditur. patz
ad sensum. ergo no sunt due species: no in-
tendit sicut pbatur prius in hac questioe:
qz illa species itensior no duceret in cog-
nitionē visibilis remissior. C Rñ^o. spēs rei
psentis in me^o: 2 organo sensiuo itendit
tam lumen qd est species lucis: qz species
coloris: 2 p pñs illud est vñcu in vno: no
qz agens psupponit formā icopossibile

in subiecto ad hoc vt agat. Sed qz qdlibet
eiusdē spēi aduentens in eodē natū est ite-
dere formā talē in subiecto: spēs tamē luet
absentis qualis regit in fantasia vel meo-
ria sensitiua no est lumē. siml spēs talis. f.
imaginaria ipius albedinis no est eiusdē
rōis cū illa extra. Tales spēs absentes ne-
cesse est sil esse duas in organo fantasie vt
memorie: nec est ibi vna itensior alia: sicut
pbatū est prius: qz cum obiectū absens no
cognoscit a fantasia nisi vt relucet in tali
spē: o3 spēs pportioari obo: vt. f. representā^o
no fit itensior q nata est sic gigni a tali ob-
iecto: qz itensior species intensius obiectū
pportionaliter representaret: nec pt poni
in vna pte organi fantasie vna species 2 i
alia alia: sicut supra pbatū est i hac qōne.
sed quare spēs in organo sensus picularit
no ita distinguitur sicut in organo fantasie
vel memorie. imo eadē rō videt vtr obiqz.
pbatio alias no distincte representaret: silr
quō de vna spē in sensus exterioris orga-
no generat alia in iteriori: no vna intēsa
ex vna itēsa. videtur. n. irrationabili^o po-
nere vñā spēm exteriorē esse principiu re-
spectu duaz remissiar intra: qz duo obie-
cta pñtia cāre in organo extra duas. C Itē
ptra illā cām. nullū agēs vtutis ipfectionis
forma susceptiuu itēdit illā. p3 si calido in-
tēso apponat calidū no itēsu no agit in
calidū pfectū itēdedo. C Cōtra illud ar^m
de duab^o formis. qz due actōes. qz due passio-
nes. qz duo termini: 2 de h dcm est superi^o.
C Ad pñm. spēs in organo extra no est rō
repñtadi obiectū: vt cognitū: lz sensatio ex-
terior est obiecti imediate: vnde no requi-
rit qz ibi sit spēs ppter sensatioes: i iteriori
no regit ita qz iterior est pēse obit: vt lu-
cet in spē: qz no ē obit in se pñtis. C Ad 2^m
spēs fantasia vel memoria no relinqt nisi
mediatē sensatioe. id duas seqnt due. imo
no retineo nisi oba p^o resatōes pceptas. xj.
d. tri. ca. d. g. talis ē vna eiusdē spēi spēs silz
qre si pluriū oboz pñtū sil ppter defe-
ctū itētiois copulat ibidē sepe. Et p h patz
ad illō de 3ª forma ab^o q ē cognitio. Illec
segtur sil esse spēs itensior ppter mltā oba
pñtia vñ^o spēi. q sil multe visioes. vl q vñā
visio itēfior. pñm n segt: qz itēfio n coplat
mltis. id no plures saltē distincte sil: si vna

post aliam. pcedo q virunq; segtur ppria
spēs in memoria. nō ergo ex vna intensa
exteriori generat alia interiori. imo nulla
generat nisi pſente ſensatōne: et due non
sunt ſimul et duas ſucceſſiue ſequitur ima
ginatōes due. C. Ad. 3^m. d. 17. q. 4. an agēs
equiuocū itendit vltra gradū quē cauſar;
vniuocū agens nō. Sed quid. iam nulla
forma abſoluta ponit multiplicari eiūſdē
ſpēt ſimul in eodē: niſi tñ ſpēs in ſenſu in
teriori que remanet abſente obiecto: et pē
ſe ppter hūc ſinē. vt. 2. alba pñ vīſa poſſuz
imaginari: et poſſibilitas ē: qz illa cōſequi
tur diſtinctas viſiones pceptas q non ſunt
ſimul: tñ illis trāſeūtibz manēt fantaſma
ta: qre i vniuerſis formis abſolutis nullū
eſt ſile fantaſmari: vel tali ſpēt interiori qñ
ad plurificatiōem in eodē. Vici pōt qz et ta
lis ſpēs ſimilis ē alijs formis quo ad ppo
ſitiū: qz. 2. de tri. c. 8. vnū ſolē memini: ſi vo
luero: aut duos vl. 3. cogito: ſz ex eadē me
moriam qua vnū memini formā acies mul
tos cogitantis. h. ille. g. vna ſpēs in fanta
ſia vel memoria ſufficit ad imaginādū oīa
eiūſdē ſpēt: qz ſi volueris imaginari idola
pfecta cū qñtitate colore figura zc. Ad qd.
libet vnū ſufficit vnū fantaſma p oib⁹ illi⁹
ſpēt ad oīa ſil⁹ idolo ſufficit vñ i mltis fantaſ
matib⁹ cōponēdo ſicut de mōte aureo: ſic
ibi docet Aug. quō poſſū cogitare ſolē ma
torē vl⁹ minorē qz memini: et qdrū zc. maxi
me ſtat h. ſm articulū q negat imaginatio
nes huiusmodi vt h. ſz tñ nāe q eſt h. illa
nā eſt pſens p vnā ſpēt qñtūq; cuiuſq; cū
alijs i ydolo: falſū eſt qd ſupponit rōa ſi
ne q diſtincta alba offerūt ſatāſie: vt diſti
cta. ſz tñ p vnā formā hēo mltos act⁹ cogi
tādi vl⁹ imaginādi circa albū i cōi ex tā di
uerſis idolis cōiectū. S. nūq; fantaſma in
tēdiſ ibi ſic ſm Aug. 6°. muſice. cōn⁹ deci
dit et repaſ pſenſus exteriores: ſz alia rōd
poſſibilitate: qz ſeqt duas ſenſatōes nō cō
cludit. nō. n. ſegf. ergo ſunt duo fantaſma
ta: qz illud poſſet itendi nō tñ poſt duos
act⁹. ſz enā ſi illi act⁹ eēnt p ſe itendētes ad
huc dualitas illor⁹ nō cōcludit qñ p vtrūq;
inductū faciat vnā formā intenſam. ſinis
fantaſma videbat diſſile alijs abſolutis. iā
poſſit: eſt ſil⁹. Et qdē. 2. ſatis ſoluciū eſt de
duab⁹ ſenſatōib⁹: nec illd ſuit pñs pbatio:

ſed qñ ſolutio. Si pñū manere videt quō
diſtincte imaginor albi: et min⁹ albi vīſa:
ñ p vīſū mltor⁹ ſatāſmatū cōponēdo i ydo
lo: ſic mōte aureū: p. qz iteſio et remiſſio ñ
hñt ſatāſmata ppa alia a ſatāſmate forme:
nec p illd fantaſma illa diſtincte imaginor:
qz nāl⁹ repñtatōbm ſm gradū ppoſitōa
bilē ſibi. Illicuſq; oīa dicta ſunt loquendo
natural⁹ de actiōe naturali. reſtare poſſet
qñtio de abſoluta cōpoſſibilitate formaz:
et reſpectu potētie diuine. Si de lumie ſpē
et cognitiōe cōcedis vnitatē in vno: et nō qz
pſupponūt ante ſui inductionē formā icō
poſſibile i paſſo. ergo illa ratio pñcia eſt
pñciali: quere me^m vñs. hēs ibi qz qd
pōt inducere aliqd ſpēt: in illud pañū pōt
itendere: qz nata ſunt facere vnū: ſi ſiml⁹ in
vno: ſic de qñtitate cōtinua vñta cōtinue
in liquidis: ſed an ſemp qd cūq; adueni
ens poſſit augere: an vltra pfectionē pñij
effect⁹ nullū adueniēs itendat: an 3° aliqd
tale itendat: ſed vſq; quo du^m eſt. C. ſōtra
cauſam vnde vniuntur ſi diuerſe potētie.
C. Rñ⁹. qz vna ſūme actualiter pñs. C. ſō
tra. iſta actuata ſūme: quare ñ actual⁹ alia?
C. Rñ⁹. equalis limitatio potētie ad actū:
et ecōuerſo: qz h. potētia nō ſimpl⁹ depen
deat ab actu accidental⁹: ſic ecōuerſo: tñ vt
ſic tale dependet ab illo. oīs dependentia
eſt ad vñicū ſil⁹ ſi ſufficienter terminat. ergo
totū hoc reducetur. vñ ſufficienter actuat
in ſpecie: ſed vnde pbat⁹ iſta?

Priora et posteriora dicunt⁹ q
dā qdē tāq; exñte aliquo pmo
et pñcipio i vnoquoq; gñe qd
ppinquus qdē pñcipio aliquo
dterminato. Tex. cō. xvi. Q. 8

Atroz hec ſit

rō cōis poris qz pñs eſt qd
pñcipio eſt ppinquus. Q.
nō: tempus eſt numer⁹ mo
tus ſm pñs et poſteri⁹: ſed in tpe nullū eſt
pñcipiū. ergo zc. C. Item in generabilib⁹
p ppgatiōem: ſi generatio fuit ſine pñci
pio vñum generans prius alio: et tñ nullū
primū. C. Item ſi prius eſt qz eſt pñcipio

propinquus ergo principium non est prius principiati: quia si est prius: hoc est respectu alicuius principii primi per se. ergo principium habet principium: hoc est inconueniens: quia prederet in infinitum. Et non videtur necesse ponere primum propter prius nisi quia ubi est magis et maximum: sed hoc est falsum in numeris. Et prius et posterius est remotionis ab hoc nunc: et tunc dicit nobis videtur hoc nunc: ut principium. ergo non oportet prius principium: sed aliquando remotionis. Contra philosophum hic et 4. huius contra negantes principia.

Dicitur quod notificatio est prout dicitur: tunc aliter per se habet essentialiter et accidentaliter ordinat: quia essentialiter ordinatis nihil causat sine primo simpliciter: sed accidit hoc in ordinatis accidentaliter: quia accidit huic reuolutio celi: quod alia precessit: quod potuit fuisse: et si prius non fuisset per impossibile. unde entitas talium omnium non est ab aliquo primo simpliciter: sicut in essentialiter ordinatis sunt omnia ab uno primo. et a quo dependet omnia. unde prius in accidentibus ordinatis dicitur per comparationem ad aliquod primum non simpliciter: sed respectu illius: et hoc per accens in essentialiter ordinatis dicitur prius respectu primi simpliciter: quod est causa illius: et omnium posteriorum.

Ad primum dicitur vel dici posset forte quod in tempore est prius ex assignatione nostra: et sicut principium. Et loquendo tunc tempus non erit in genere quantitatis: et tunc primum motus sine tempore vel dependet motus eius ab anima. id est dicitur aliter quod in tempore est principium sine anima non simpliciter primum: nec est effectus cuius anima: est tamen ibi principium respectu alicuius posterioris et prioris: quia ista dies incipit a mane. et hora prima propinquior est mane quam hora secunda. Et loquendo istud. si in tempore secundum se non est principium. sed in aliqua parte eius respectu alterius partium: tunc tempus secundum se nec habet prius nec posterius: sed solum respectu aliquarum partium. hoc inconueniens: quia distinctio conuenit toti per se: quod est quod tempus est numerus motus secundum prius et posterius: et partibus partium. Et tunc tempus est primum. quod non est ibi aliquid nunc in actu de se quod sit prius respectu cuiusdam aliqua pars posterioris: sed solum in potentia quantum est ex parte temporis: quia si sic esset de se distinctum. quod est ibi solum primum et prius ex assignatione nostra: et solum in potentia de se. Et ad primum: quod si secundum se accipiat per

toto tempore. verum est. et idem totum tempus non est prius et posterius. Sed ex hoc non sequitur quod in tempore non sit prius et posterius: quia secundum partes habet prius et posterius. Et ad aliud: quod esse in potentia equivoce dicitur de esse in potentia ad actum primum quod est potentia essentialis: et de esse in potentia solum ad actum primum. ipsum solum nunc in tempore est solum in potentia accidentaliter. Dico tunc quod in continuo nullum est indivisibile in actu primo. creationis ergo nullum prius in actu illo secundo: concedo. tamen sunt ibi in actu primo: et esse sic in actu non distinctum. Et ad aliud quod tertio gradientes habent quarto principium respectu ipsorum: respectu cuius dicitur iter se priores et posteriores. Et ad aliud quod illa ratio ponit de illis quod sunt post primum. non de principio proprie. vel aliter quod principium non est prius. sed primum vel aliter quod notificatio datur de illo in quo minimum reperit de ratione prioris. Et ad aliud de numeris: quod si aliquid sit magis secundum formam oportet ponere maximum: non tamen oportet in his que sunt maiora et minora quantitate: quia ubi est magis et minus secundum perfectionem: entitas omnium est a maximo: sed in numeris non: quia perfectio maiorum numerorum est a minoribus ex eo quod plures replicant: siue ex hoc quod unitas quod est minimum ibi frequenter replicat contra perfectionem aliorum. Et ad aliud quod hoc nunc non est primum respectu cuiusdam dicat prius et posterius in preterito nisi si me. quia est aliquid nunc prius respectu cuius dicatur illa in preterito priora et posteriora.

Quantum vero dicitur quod est diuisibile in ea que sunt: quorum utrumque: aut singulum: vnum aliquid et hoc aliquid natum est esse. Text. comment. xviii.

Questio. ix.

Trus propria

ro quantitatis habet quod generalissimus: sit diuisibilitas vel ro measure? Ad non diuisibilitas quia si sic gradus post diuisionem differret. Quero qualiter: aut per accens aut formaliter: non per accens quia tunc quantitas diuisibilis esset per accens. probatio: quia idem est primum diuisionis et distinctio partium diuisarum. gradus partes per accens et. Non formaliter: quia

distinctio formalis est specifica. ergo partes diuise differret specie: qd falsū est in q̄tum partes quātūtatue. C̄tē propria rō gñs equalr inest speciebus: qz genus eq̄ predicatur de eis. diuisibilitas nō. p̄batio qz quātūtas discreta est actu diuisa: cōtinua in potētia. ergo si equalr. p̄batio qz discre tum fit actu diuisum: ternarius si esset actu diuisus eēnt duo ternarij in actu. Sed se nario exīte in actu duo ternarij sūt partes eius. ḡ senarius actu exīis senarius ē diuisus actu cū habeat duos ternarios actu in

T.c.50. eo: cur p̄b p̄ ex auctoritatib⁹ p̄b. c. d. ex huius. aliquo qz duo sūt pars trium aliquat. ḡ i T.c.52. ternario dualitas h̄z suam formā. Et i ca. huius. de colobō: qz numerus h̄z aliquo mō ptes diuisibiles: sicut gnarius binarij z ternarij: sed si unū ex vniuitatib⁹ esset: nō haberet partes diuisibiles. C̄tē. 7°. Eucl. p̄pōne quarta ois nūerus minor est pars maioris aut ptes. ergo zc. C̄tē si diuisibiles eēntialr vel p se p̄ oibus spēs q̄tūtat: z cuius est potētia eius est act⁹. in de cō

lib. i. c. i.

no z vigilia. ergo diuidi poterit p se cōpe tere omni cōtinuo. Sed diuidi repugnat: qz qd diuidit nō est cōtinuū fm qz diuidit tūc etiam naturalr inest quāto diuidi: et nō violēter: z ita figura incisionis nāliter fieret in materia. z ars vlr diuidēs cōtinuū haberet mām in potētia nālī ad for mam quā iducit. C̄tē ad p̄ncipale illa ra tio nō est gñalis oibus quantis: qz ē dare minūm in nālibus p̄ phycoz. sed omne hāte est quātū: z tū nō est diuisibile in ptes quas est q̄tūtas. C̄tē si sic. cuiqz inest hec rō. illud eēt per se spēs quātūtat. hoc falsū: est d loco qz nō nūeratur h̄ int spēs q̄tūtat: neqz p se est p se quātūtas: qz ē q̄tū p accōis z motus. similr fm p̄m h̄. Simi lter cōmēt. dicit de loco qz nō ē quātūtas. C̄tē ad oppositūm est philosophus hic.

T.c.36. tūc nō est gñalis oibus quantis: qz ē dare minūm in nālibus p̄ phycoz. sed omne hāte est quātū: z tū nō est diuisibile in ptes quas est q̄tūtas. C̄tē si sic. cuiqz inest hec rō. illud eēt per se spēs quātūtat. hoc falsū: est d loco qz nō nūeratur h̄ int spēs q̄tūtat: neqz p se est p se quātūtas: qz ē q̄tū p accōis z motus. similr fm p̄m h̄. Simi lter cōmēt. dicit de loco qz nō ē quātūtas. C̄tē ad oppositūm est philosophus hic.

T.c.36. tūc nō est gñalis oibus quantis: qz ē dare minūm in nālibus p̄ phycoz. sed omne hāte est quātū: z tū nō est diuisibile in ptes quas est q̄tūtas. C̄tē si sic. cuiqz inest hec rō. illud eēt per se spēs quātūtat. hoc falsū: est d loco qz nō nūeratur h̄ int spēs q̄tūtat: neqz p se est p se quātūtas: qz ē q̄tū p accōis z motus. similr fm p̄m h̄. Simi lter cōmēt. dicit de loco qz nō ē quātūtas. C̄tē ad oppositūm est philosophus hic.

T.c.36. tūc nō est gñalis oibus quantis: qz ē dare minūm in nālibus p̄ phycoz. sed omne hāte est quātū: z tū nō est diuisibile in ptes quas est q̄tūtas. C̄tē si sic. cuiqz inest hec rō. illud eēt per se spēs quātūtat. hoc falsū: est d loco qz nō nūeratur h̄ int spēs q̄tūtat: neqz p se est p se quātūtas: qz ē q̄tū p accōis z motus. similr fm p̄m h̄. Simi lter cōmēt. dicit de loco qz nō ē quātūtas. C̄tē ad oppositūm est philosophus hic.

T.c.36. tūc nō est gñalis oibus quantis: qz ē dare minūm in nālibus p̄ phycoz. sed omne hāte est quātū: z tū nō est diuisibile in ptes quas est q̄tūtas. C̄tē si sic. cuiqz inest hec rō. illud eēt per se spēs quātūtat. hoc falsū: est d loco qz nō nūeratur h̄ int spēs q̄tūtat: neqz p se est p se quātūtas: qz ē q̄tū p accōis z motus. similr fm p̄m h̄. Simi lter cōmēt. dicit de loco qz nō ē quātūtas. C̄tē ad oppositūm est philosophus hic.

T.c.36. tūc nō est gñalis oibus quantis: qz ē dare minūm in nālibus p̄ phycoz. sed omne hāte est quātū: z tū nō est diuisibile in ptes quas est q̄tūtas. C̄tē si sic. cuiqz inest hec rō. illud eēt per se spēs quātūtat. hoc falsū: est d loco qz nō nūeratur h̄ int spēs q̄tūtat: neqz p se est p se quātūtas: qz ē q̄tū p accōis z motus. similr fm p̄m h̄. Simi lter cōmēt. dicit de loco qz nō ē quātūtas. C̄tē ad oppositūm est philosophus hic.

Posset dici rō eius est rō mēsu re: qz sicut qualitas est dispositio sube. ita mēsuratio est mēsuratio sube. Similr in predica mēns. oratio est q̄tūtas. mēsurat enī sylla bas. C̄tē qz magis q̄z diuisibilitas p̄bat qz illa ponitur distimere spēs q̄tūtat que sunt distincte mēsure. sicut superficies z loc⁹ z tū loc⁹ z superficies nō distinguūt i ra

tionē diuisibilitatis. ergo hec est propria ratio quantitat. C̄tē rō mēsure nō ē qz nō equalr de cōtinuis z discretis: sicut p̄z lib. 10. c. 2. qz magis inest discretis z cōtinuis: nō nisi in q̄tū participat q̄tūtatē discretā. C̄tē si sic. vntas esset maxime spēs q̄tūtat: qz rō mēsure verissime ict vni ex. 10. huius. C̄tē rō mēsure nō est rō quātūtat dicta de quātūte p se p̄mo mō: qz mēsurā ē di cta denotatiue a relatiōe terti modī. ḡ tū est ibi: vni in genere est tūc passio quātūtat: z sic non p̄p̄ta rō q̄tūtat: qz ex. 10. in q̄li ber genere est vni p̄mū qd ē mēsurā om nium in illo genere. h̄ p̄ oī gñā. z magis alijs: sicut in genere coloris albedo: i gñē saporis dulcedo. ergo nō est p̄p̄m quātū tat. C̄tē dicitur h̄ qz quedam est mēsurā mēsurās p replicationē que aliquoties sū pta reddit totū: z talis ē p̄p̄ta q̄tūtat. Alia est mēsurā pfectiōis siue fm pfectionē: z il la non sic: qz albedo mīqz reddit nigrum. Silt nec mēsurā cognitiōis: qz illd qd du cit in cognitiōē alioz in genere nunquā reddit illa. C̄tē rō. respōsio cōcedit p̄p̄o situm: qz mēsurā nō est eēntialis quātūtat: nec passio eius: nisi illa per replicationē qz nō equalr p̄ cōtinuis z discretis: qz i di cretis est simplr minūm reddēs p repli cationē totū: in cōtinuis nō. ex p̄ huius ca. 2. qz nihil est minūm nisi p̄ctus: z tale per replicationē nō reddit. ergo talis mē surā nō est p̄p̄te quātūtat: cū nō cōueni at omnib⁹ spēs eius: z cōcedant h̄ argu menta. C̄tē illa posset argui. cōtra p̄i mām rōnēz v̄ qz cōtinuū habeat rōnē p̄p am mēsurandi p̄ter applicatiōē numeri: qz motus d̄ lōgus z tēpus lōgum. 4. p̄p̄ sicoz. ca. de tpe. Sed mēsuratio fm lōgus nō est mēsuratio discreta. C̄tē qz nullū cōtinuū mēsurat nisi applicādo ei mēsurā discretā: qz nescit lōgūdo t̄pis nec vie: ni si qz tot sūt ibi pedes in spacio: super qd est motus. vñ mēsuratio ē fm replicationē p̄m aliquoties sūp̄iaz: z ita v̄ eis applica tur nūerus: que reddunt totum.

Dicendum tūc ad q̄nē qz pro pria ratio ē diuisibi

T.c.3. inde.

T.c.2. inde.

T.c.2. inde.

T.c.109. inde.

itas in partes eiusde rōnis. vna est opio
q̄ substantia corpea h̄z pprias ptes eiusde
rōnis extēsas in potētia de se z actu p̄ q̄nti-
tate. C̄talia opinio est q̄ nō h̄z partes eius-
dem rōnis: sed solū ptes eēntiales. Si scda
est vera tūc diuisibiltas est ppe q̄ntitatis i
partes eiusde rōnis. Si p̄ma sit va. tūc ōz
addere q̄ diuisibiltas i ptes extēsas i actu
sit p̄pa rō eius. Tū p̄ma opio nō v̄r vera:
q̄ fm illā rō q̄ntitatis: nec numero nec di-
scerētis cōpeteret: nō nihil op̄z addē nisi q̄
diuisibiltas i ptes eiusde rōnis sit ei⁹ rō.
C̄tūctes ad h̄. hic in. 5. vbi ponit p̄pam
rōnem q̄ntitatis. silt̄ notificat spēs p̄ diuisibi-
litate h̄ i. 5. z fm diuersū modū diuisibilita-
tis assignat diuersas spēs q̄ntitatis. illa autē
rō eēntialis fm cui⁹ distinctionē distinguū-
tū spēs gēns. Silt̄ in p̄dicamēta q̄ntitas cō-
tinua ē cui⁹ ptes copulant̄ zc. Discreta cu-
ius ptes nō copulant̄. ḡ de rōne virtutis ē
h̄ie ptes: sed oē h̄is ptes ē diuisibile. Silt̄
3. phycor̄ p̄ra ponētes infinitū: z illd̄ esse
subāz. dicit̄ Alz. q̄ si sit diuisibile i magni-
tudine aut multitudine: aut ē magnitudo
aut multitudo: substantia. n. non est diuisi-
bilis nisi per alterum istorum.

Contra auctoritates p̄bāt q̄ diuisi-
bilitas ē p̄puz q̄ntitatis: sed
nō q̄ sit de eēntia ei⁹: q̄ diuisibiltas est re-
spectu: respectu nō ē de eēntia absoluti.
C̄tē potētia z act⁹ sunt eiusde generis: z
diuidūt oē ens z eiusde eēntie. Sz diuidi
nō est de eēntia quantitatis: q̄ si sic. omnis
quantitas esset actu diuisa. ergo nec poten-
tia ad diuidi est de eius eēntia. C̄tē ista
rō v̄r cōcludere p̄ra te: quot. n. act⁹ tot po-
tentie. 3. phycor̄. posse sanari zc. ḡ si i q̄to
sunt potētie ad infinitas diuisiōes: v̄r q̄ sunt
in ipso infinite diuisibiltates: sz p̄ma passio
est dua vni. C̄tē diuidi nō stat cū conti-
nuo. ergo nō ē de ei⁹ eēntia: q̄ cōtinuum
fm q̄ cōtinuū nō est diuisum: q̄ da. q̄ sic
tūc nō est cōtinuū. n̄ sequitur vlt̄ra. ḡ nec po-
tētia: q̄ etiam de esse potentie nō est ipsū
diuidi quod est terminus eius.

Concedo tūc q̄ diuisibiltas ē p̄-
ma passio q̄ntitatis: z n̄
de eēntia eius. v̄r sicut h̄ ē p̄ se secūdo mō.
colo ē visibiltas. sic h̄. q̄ntitas ē diuisibiltas.
v̄r sicut diuisibiltas ē respectu qdā in colo-

re p̄ cōparationē ad visus: sic diuisibiltas sū-
datur i quantitate: z dicit̄ habitudinē ad di-
uisionē. z cuiusq̄z test diuisibiltas in ptes
eiusde rōnis. h̄ est p̄ q̄ntitatis: tūc h̄ ē p̄ se scdo
mō: quantitas est diuisibilis: sicut h̄. color ē vi-
sibiltas. 2. de aia. vnde oēs auctoritates pro-
bant q̄ q̄ntitas est diuisibilis p̄ se 2.º. vnde
q̄ntitas notificat h̄ p̄ p̄ximā passionē ei⁹: et
nō diffinit̄ z silt̄ diuisibiltas ē passio cuius-
cūq̄ sp̄et quantitatē: sz nō p̄mo: sz gēns p̄mo
z speciez per se nō p̄mo. C̄t diuisibiltatē
sequūtur finitū z infinitū: q̄ finitū p̄suppo-
nit aliqd̄ qd̄ sz finiri illd̄ necio p̄ntelligit̄
diuisibile. finitū z infinitum cōsequunt̄ e-
quale z ineguale. Deinde rō mēsure. hic v̄r
ordo istarum passionū quantitatis. p̄ma
duo sunt quantitates in se: alia duo sunt per
respectū ad aliud. illorū etiam z equale z
inequale p̄cedit mēsuram: q̄ enim equa-
le vel ineguale: ideo mēsurat non econ-
uerso. p̄ma h̄r hic. z in. 3. phycorūm: 2.º
p̄mo z tertio phycor̄. 3.º in p̄dicamen-
tis. 4.º. 10. h̄mus p̄mo z. 2.º aliqd̄ oēs pprie
z equaliter insunt quantitati vel non: sed
vi species.

Ad primum argumētū dicitur
q̄ hec quantitas
z illa d̄nt p̄ accidēs: q̄ per subā. C̄tōra
hoc de illis substantiis q̄ recipiūt illas ptes
quero quō d̄nt substantia si per se z nō spe-
cie ergo aliqua d̄ria eēntialis est: z in non
specificā: qd̄ est cōtra aliquos si p̄ q̄ntitatis
ptes in ip̄is ḡ circulus: z si nō def h̄ q̄ per
subm: z in per accidēs: z illd̄ p̄ aliud: tūc d̄nt
p̄ aliqd̄ aliud: z illd̄ p̄ aliud a. vel b. z seq̄
vni dictor̄ duorum vel ibis in infinitū.
C̄tē rō stat q̄ si ptes diuise d̄nt p̄ acci-
dens totūz sunt diuisibile p̄ accidēs: q̄ quō
ptes diuise d̄nt p̄ accidēs eo mō ē totū diui-
sibile in suas ptes: z cōuērio. C̄tōra q̄nti-
tas est diuisibilis per absolutūz aliud a se.
per te. ergo partes quantitatē per alia ab-
soluta a se differūt: si regula per quam ar-
guis sit bona. C̄tunc dico q̄ quantitas
partes differunt seip̄is formaliter. ita q̄
partes quantitatis sunt proxima fundamē-
ta: z tamen non specificē. illi etiam quibus
p̄m̄ est q̄ omnis differentia formalis est
specificā coactu a veritate excipiūt quantita-
tem ab hac reglā. C̄tē 2.º dico q̄ minor ē

T. c. 66.

EA

T. c. 15.

T. c. 15.

T. c. 36.

T. c. 2. z

inde.

EA

T. 3A

falsa nō ē entialr zc. Ad pbationē qz ma-
ior falsa est. s. discretū ē actu diuisus: s. virū
que diuisus in potentia. Ad pbationē qz
nō sit ibi actu duo ternarij: s. in potentia:
qz diuersi numeri sunt diuersi spēs spālū
me cōstitute per differētiās oppositas sub
suo gñe talium ipse est vnā ē alteri par
tem: sicut nec in alijs spēs ecōuerso diui-
sis eiusdē generis. Contra tūc diuidēs q
tū vī corripens gñabit. qz facit diuisa ēē
in actu post potentia. C. R. nō. soluit prohi-
bens. vñ nō est pars quātū in toto ī tali po-
tētia in quali est aliqd ante gñationē. s. ēē
tial. sed tū accūtal: qz. s. ps nō ē distincta
nec sub actu pprio pp vnitatē totū. Solue
hoc phibēs sit ps in actu per diuisionem:
nō tū est generatio nisi s. qd. Ad aucto-
ritates: qz in oī nūero nullus numer⁹ pōt
esse ps mālis. tū vnitates in minori nūe-
ro sunt ptes māles ī maiori nūero: tūc due
vnitates sūt ptes māles ternarij: qz vnitās
non ē spēs quātūtatē: sed tū ī gñe: vt pñ^m
forte potētiāle: vt mā in gñe sube. C. Tunc
glosaf dcm pbi. qz duo. i. due vnitates sunt
partes ternarij aliquāl: qz ptes qzitatue
nō aliquote. Silt nō dicit pbs qz binarius
est pars ternarij s. tū duo trū duo deno-
minant duas vnitates. est ergo illud verū
sicut istud. duo albi currūt. Ad aliam au-
ctozitatē: qz sicut ad habēdū ptes disibiles
in suba opz qz sint diuerse s. subaz: sic ad
hndum ptes qzitatūas diuisibiles sufficē
hfe partē maiore z minore. z sic se habent
due vnitates z. 3. vnitates. Ad 3^m Eucli-
des. ois nūerus minor. i. oēs vnitates ī mi-
nori nūero sūt partes ī maiori talia expo-
sitiō sufficit itentōr: qz oia qz pbāt de nūe-
ris: adeo vā sūt illa glosa data: sicut si for-
maliter numerus esset pars numeri.

Contra istud. si nūerus nō sit actu
diuisus: est actu vn⁹. qz aliq
vnitate qz est pñ^m numeri qz vñr opposita.
Silt segtur qz nūerus qnari⁹ sit senarius.
pbaf viraqz pñā: qz vñm aliqua vnitate.
vñū nullo alio: nisi vnitate de gñe qzita-
tis. pbaf p hoc: qd supza determinatuz ē s. 3
Auc. tunc nūerus ē vn⁹ vnitate qz est pñ^m
nūer: qd est pñ^m incōueniēs: qz opposituz
de opposito: z ē vn⁹ vnitate alia a suis par-
tibus. z ita ē maior seipso p illā vnā vnita-

tem. C. Itē oē accūs vnū ē in aliquo subo
vno numerus nō. ergo zc. C. Itē h in lra
nūerus est entialr multitudo. S. multi-
tudo s. m. multitudo nō est vnū. Auc. 7.
meta. s. nec nūerus. Ad pñ^m qz nūerus ē
vnū aliq vnitate: s. h vltima vnitate. Sed
oēs alie sūt ptes māles. vltima cōpletua z
formalis oīum. Contra pbs. 5°. ca. de toto
in qbuscūqz positiō nō facit dīam in suba
ret: neqz in fig^a. ibi dī oīs nō totus vt ī liq-
dis z nūeris. s. h pma vnitas fiat vltima et
vltima pma nulla fiet dīa ī suba numeri:
qd nō stat et si vltima vnitas ē forma cōple-
tiua z specifica nūeri a qz hz vnitate: qz tūc
illa trāspōsita fieret alia forma: z ita alius
nūerus: qd nō solū est pira Az. sed ipōsi-
bile aliūde: qz fiat aliud z aliud abtm pfo-
lam mutationē relōnis. s. ordinis in pub^o
hoīs nō ē silt. vbi nō est mutatio ordinis si
ne mutationē alicui⁹ abtm in pub^o nō sic hic.
C. Itē oēs vnitates constitūtes nūer pñt
ēē ēq pme nā z tpe: sicut si multa īdiuidua
eiusdē spēs simul cārent: quō est g vna vl-
tima illaz: si qz vltimo accipit a nūerante
posiuz incipe ecōuerso: z illa ē pma. C. Itē
ipōse est qnariū s. m. qz tale ēē ptez senarij.
vñ nihil qd ē pxiū formale qnarij existit
in senario: vel da qz sicut qnari⁹ ēē ī actu
in senario: z tū ī senario est vnitas quinta
qnarij. s. illa nō pōt ēē forma qnarij. vel da
qz sic. cuz vnitas qnta sit in senario: sequit
qz quinaris sit actu in senario. C. Itē for-
ma est in mā: aliqñ nō fieret vnuz p se ex
eis si tū sit iuxta positiō ipsaz vltima vni-
tas nō ē in alijs g zc. C. Cōcedo hā^{ta}. Tūc
ad prīmū arg^m. qz nūer⁹ est vn⁹ forma sua
specifica a qz est ppria discretio exis ī qnqz
vnitatibus: vt vna mā: sic hō a forma sua
specifica est vn⁹. Et qz est h forma: Dico qz
for^a s. m. qz īdiuisibilitas test et: s. illa for-
ma nō est nominata. C. Nūqd tāta ē vnitas
cū^o senari⁹ est subm: sicut illa qz est vna ps
senarij. hoc ēē ita pfecta vnitas: aut recipit
vnitas magis z min⁹. pbaf etiā qz sit p vni-
tatem spēs z nūero. In hoīe est vnitas sua
ppria: z vnitas cuiuslibet accūtis: qz qdli-
bet est vnū vnitate sibi ppria: nūqd ille mī-
te vnitates faciūt nūer. nūqd vnitas ac-
cūtis denotat subm: tū cipsū est vnū mī-
us vnitatib⁹: tunc etiam albedo qz denotat

2. 31.

EX

tur per se ab unitate propria predicaretur in abstracto de subdo. Contra primum primum huius ubi probatur opinio personis que ad secundam partem in secunda ratione arguitur. Ex multis numeris unum fit numerus ex speciebus una species: qualiter etiam est in alia translatione. 37. Contra non. ubi subdit. Si nec ex ipsis. scilicet numeris: sed ex unitis quod se habent unitates. hoc membrum est verum: et quod quod difficultas est personis forte non nobis quod ponimus aliquam dictionem non per passionem. Contra 2^m iste 2us ille: ut unitates in istis si habent formam dualitatis in actu. ita esset impossibile ex eis fieri ternarium per actum primum. unde illa ratio non valet: si illa quod prius habet. scilicet quod duo. i. unitates quod habent formam dualitatis si essent extra totum. Contra. adhuc stat argumens. De uno est unitate unum. Sed nullum est unum nisi de genere quantitatis: si unitas talis est primum numerus: sed illa non est aliqua unitas de quocumque ergo alia. si vero. h. tunc 1^a cum quicquid aliis faciet senarium: et ita sequitur quod quicquid sunt sex. Dico quod est unum unitate de genere quantitatis: et non unitate aliquid de sex. et sic erunt tunc sex. Dico quod si unitas unitas hominis est passio hominis primum essentiam: sic unitas quoniam sequitur quoniam: sicut passio: et est unum formaliter per illam unitatem quod in omnibus unitatibus: ut in materia est una forma quam consequitur unitas quod est passio quoniam quod non ponit in numerum cum quicquid malibus: quod non est pars malis: sed passio totius compositi. unde numerus est unum predicatio denominativa: et tunc illa unitas quod est passio quoniam primum ipsius existit in actu per formam suam specificam quod non est aliquid unitas malis: sed forma incommutata aliquando fundatur super naturam rebus: aliquando super supposita. unde quoniam et senarium sunt duo numeri numero: sicut petrus et paulus duo homines. ad h. n. quod esset senarium oportet quod haberet sex unitates: itaque partes males. illa. n. formalis in quoniam non ponit in numerum. Ad aliud quod verum est. unde. 10. e. sunt sub sex denariis: sed non oportet accipere divisibile esse in subiecto indivisibili. Ad Avic. dico quod multitudo primum se non est unum primum predicatio: quoniam fit unum denominationis predicatione: non negat. imo sicut homo est unum unitate de genere quantitatis denominationis predicatione. sic multitudo et etiam numerus. Contra. unde quod unitas primum numerus sit forma huius numeri: quod non das aliud unum: et unde sequitur tria inconvenientia. Primum

est quod senarium et quoniam tamen sunt duo numeri numero: quod videtur quod est unum numero. 2^m quod tamen sunt duo singulares numeri: et non due species: quod 3°. h. q. 13. nihil differt nobis unum numero: aut singulare die. Tertium si quoniam et senarium sunt duo numeri: ille binarius numerus erit tertium ab eis numero. c. et illud. 4^m tribus precedens: et sic in infinitum non solum de numeris pluralibus. imo pone tamen duos numeros actu. Et concedes infinitos numeros nunc esse: quod sicut a. z. b. numeri duo numero. ita dualitas. c. alia est ab a. z. b. ergo ternarium d. numerus illos trium numerorum. a. b. c. et sic in infinitum omnia numerata sequitur nunc esse actu. g. et numeros omnes. Confirmatur: quod omnium quatuor actum existit. et reali diversorum est aliquis numerus in actu. c. z. a. sunt homines. ergo etc. Ista ratio probatur unitas esse infinitos numeros diverse species. sicut primum filii eiusdem species: sic primum quod a. z. c. sunt duo una. d. dualitate. z. b. z. c. alia dualitate. Et sic a. z. c. similiter. a. z. d. similiter. d. z. c. et sic in infinitum. Ad hoc tria inconvenientia. Ad duo prima primum in prima questione quoniam libri. Ad tertium sicut si omnia corpora universi essent continua invicem nullum esset corpus in actu nisi unum: ita quod omne unum discretum est ab omni uno discreto. ideo non est nisi una discretio in actu: nec primum esse plures numeri in actu: sed tamen ille est qui primum omnes unitates: et in ipso est glibet minor in potentia. Contra alius est denarius. 10. homines. z. 10. canes. 4. phy. Contra non sic si illi continui partes differrent species esset dare maximum aqua vel maximum aeris. et ita de aliis partibus. nullum autem corpus maximum in actu nisi unum quod continet omnes istas partes: sic est dare maximum numerum canum: et maximum hominum: nullum autem in actu simpliciter: nisi simpliciter maximum omnes unitates primum. Contra. modo dicitur due domus vel. 3. etc. g. binarius est ibi actu. Contra non sic primum dicitur tricubitus: non quod tunc divisus in tres partes cubitales: nec aliqua quantitas cubitalis est ibi actu: sed in potentia: quod nunc tamen est quod posset dividi in tot partes tantas: sic lapides dicuntur duo: quod tanta pars numeri quod est actu omnium entium est in illis lapidibus quanta si per se esset extra totum esset dualitas. Contra tota hanc viam ad tertium: etc. videtur ponere omnem numerum esse simpliciter indivisibilem. et ita ut primum non quantum. prima consequens

T. c. 14

T. c. 134.

Quantia p3. Si eni aliqz est diuisibilis pos-
sibile est esse duos: et fiat arg^m. Cuidetur
et ponere qd deus non posset facere. 2. nu-
ros ee actu. quare hoc cuz qlibet spēs ē fa-
ctibilis in actu: et vna ee cū alia nō includat
cōtradictionē. 3. accipiat maximus nume-
rus qd daf esse in actu ille est vnus: et nulla
vnitate que sit pars ei⁹. ergo alia. g. conu-
merando illā cū vnitatib⁹ mālib⁹ hī ma-
ior numer⁹: et in actu. et ita duo numeri: et i
actu. Quarto ps quanti in toto nō est in
potentia: sicut gnabile. imo totā entitatem
suā h3 nō separati. g. quot vnitates eēt
in partib⁹ diuisis tot et mō h3 nō separent^r.
Ad p^m diuisibilez. h est ipole diuidi. cō-
cedatur: nec segtur vltra. g. nō qñi: qz quā-
tum est apū natū diuidi in qñi qñtum: nō
aut ipossibile. Alioqn celū nō eēt quātuz.
Sedm pcedat: qz pñadictio est duas ee
discretiōes: sicut aliq vna non discreta ab
alijs vnīs: et si discreta ab illis. g. cū eis faci-
unt vñū numez. Ad tertū ipole est vni-
tatem iformatē cōnumerari cū mālib⁹ nisi
in imaginatiōe i qua vadūt numeri in i-
nitum. Ad quartū cōcedo qd entitas om-
nium vnitatū ē q eēt scā diuisione: sed nūc
ex vnitatib⁹ nullus numer⁹ est in actu: ni-
si ex oib⁹. ita qd h3 illa nō faciūt vnitatez
binarij sed vna pñse distincta a se inuicem
ita qd a nullis alijs: vñ nec sic est binari⁹ in
enari⁹: sic ps lice i linea. Cōtra. si nūer⁹
vñ⁹ et partes nō sunt i actu. h est falsa sim^r.
Bis tria sunt sex: cur⁹ op^m vñ: qz ē vā i sen-
su ppo¹⁰ fm phm pmo elenchoz. Itēz
bis tria ē duct⁹ nūeri in nūez: et qñtas nu-
meri: sed qualitas pñdicatur de subo. Dr qd
h est falsa. bis tria sūt sex. Et accipit h auct.
T. c. 19. qz sex sunt semel sex. Cōtū cōcedi pro-
positio: qd bis tria sunt sex. Et ad phm nō
negat phs: nisi qd duct⁹ ternarij nō ē essen-
tia senarij: sed ē qñtas. Ad aliud accipie
dō sic: qd bis tria nō sūt senari⁹: sed qd habēt
bis tres vnitates habēt senari⁹: et est dno.
minutua pñdicatio. Ad aliud pñcipale qd
potētia qd est tñ potētia an actuz. qñ illa est
ppria alicui⁹ act⁹ nō pōt esse illi⁹ manente
illa potētia: qz si subm dēterminaret sibi po-
tentia ante actū: act⁹ nō pōt stare: qz corru-
ptibile dēterminat sibi potētia ad corruptio-
nem ante actū: act⁹ destruit et subm et potē-

tiam. Silt phs. 3. phycor ca. de motu. edi-
ficabile ē aliqz pñus actus: nō domus: sed
edificari: et nūqz edificabile h3 domum. p
actu: qz nō est actu sub domo: vt edificabi-
le. Similr qz cōtinuū dēterminat potētiāz
diuisionis ante actū. Ideo diuidi non stat
cum cōtinuo. Idē idēz dī de vnitate: nec ē
sile d risibili et ridere: qz nō est dētermina-
ta potētia ante actum. Cōtra: cuius ē po-
tentia eius ē act⁹ alias potētia eēt ad ipossi-
bile: vñ vt cōtradictionez includere qd aliq
potētia pñse ante actū sit pñia alicui subo
vel necessario sibi inherens: qz tunc actus
possibilis et impossibilis inesset. Ad ali-
ud dicitur sic qd minimū naturale iquātū
quātū est diuisibile: in quātū nāle non.

Contra. per illā rōnē nō magis mi-
nimū qz maximū ē diuisi-
bile: qz maximū nō ē diuisibile fm se: nisi i
quātū qñtū. Si g. ita vera quātitas ē in mi-
nimo: sicut i maximo. ita vere est minimū
nāle diuisibile: sicut maximū. Itēz qñqz
aliqd ipossibile est iesse alicui fm aliquaz
cōditionē eius: et fm aliā tñ natuz est sibi
in esse: si insit fm illam cōditionē fm quā
natum est inesse simpliciter inesse. Sed di-
uisio inest minimo fm qñtatem: ex quo g
est formalr qñtū simplr est diuisibile. Pos-
set dici ad primū: qd in quāto illo aliqñ cō-
iungit aliqd ipedies diuisionē: sicut i mi-
nimo: in maiori non qd facta diuisione in
maiori manēt partes in specie que prius:
non sic in minimo. Cōtra aut illud ipe-
dimentum cōiunctū repugnat simplr diui-
sibilitati: et tñ repugnat quāto: et ita mini-
mum non est qñtum. si nō: sed stat cum di-
uisibilitate et potētia non est ad ipossibi-
le. ergo possibile est actu aliquādo inesse.
ergo minimū potest diuidi. Item qd for-
me naturalē: vt carnis non repugnat esse
sub quacunqz modica quantitate etiāz sub
puncto. probatio aliqd corp⁹ naturale nō
circulare est finitū. ergo aliqua superficies
non circularis est in actu: et non infinita. g.
terminata linea: et linea hic terminatur
puncto. ergo aliqz punctus in naturalib⁹
est in actu: sed punctus est de genere quā-
titas. ergo dēterminat sibi aliqd subiectuz
non materiā pñmā: ergo ē in suba cōposita
ergo aliqua caro in cōposito est sub pun-

T. c. 11.

cap. 2.

T. c. 19.
huius.

cto. Et ad hoc volūt aduersarij dicē qd lz sit accipere minimū qd per se pōt esse: tamen in toto nō est accipere minimā partē: quia non est dare aliquā minimā partē in calefactibili q pmo calefiat: sicut nec in motu ē dare pnam partē. 6. phy. cor. 2. et similiter ps mobilis in infinitū mouet pars ante partem. ita q nō est prima pars: et tñ illa minima pars que est in toto si sit diuisa nō manet: qz corrūpitur in cōtinens. Cōtra q non repugnat sibi per se: qz si alteratio diuidatur fm diuisionē mobilis cu3 in toto sit accipere partem minorem et minorem in infinitum. ergo nō repugnat forme i toto pficere quācūqz modicum partē. Cōtra etiam dñt q minimū est indiuisibile: quia partes diuise nō manēt post diuisionē. illd nihil est: qz lz non possent manere post diuisionē non minus dicit totum diuisibile ex quo quantū est. Et ad pbm q ipse loquitur de minimo ptra Anaxagorā: et ipse imponit sibi q cōcessit qdlibet esse in quo libet: et hoc qz ex quolibet potest generari qdlibet. Cōtra. dicit pbs q venias ad ali quod minimū ex quo minori nō pōt qdlibet generari: qz illd minimū nō pōt sustinere actionē cuiuscūqz agētis naturalis: qd tñ est contra anaxagorā q ponit qdlibet generari ex quolibet in infinitū. vnde pbs non. Cōtra ex minimo aque pōt generari ignis in cēuplo plus. accipiat tunc medietas ignis. ex illo fieri pōt aliqd terrefed minus qz sit illud ex quo generabatur totus ignis accipiendo pportionem e conuerso. si tunc esset minimum: esset minus minimo. Cōtra si est dare minimū quod potest per se esse. ergo est dare ali quid quod primo inducitur de calore per alterationem: ita q pnam totum sit. alioquin si aliqd eius: et nō totum illud aliud est minus minimo. et hoc minus per se existens: qd nō dūm ē in toto: qz nihil preter illud iductum est. Cōtra est dare minimā partē motus: et ptem tps: qz naturalia sūt et tunc sequuntur duo inconuenientia. Pri mum cōtra Ar. 6. phy. ca. 4. et 5. aū oē mo ueri pcedit mutatiō ēē. et ep. 2. qz accipias motum factū in tpe hñte. 7. partes minas accipias mobile duplo veloci: illud ptran sibi equale i medio tpe. ergo in tribus pu

bus minimis et dimidia minime: et ita minimū erit diuisum. sic ar. phis. 6. phy. c. pmo de instati. Cōtra dicit: qz qz ois ps motus ē ps in toto. et sic de tpe. et iō nō est dare minimū ē tñ dare minimū motus q pōt per se esse: et nō in toto. Cōtra qlibz ps pōt per se ēē q tūc ē qñ nihil sui totū ē nisi ipz subm vñ includere pdicatū: tale est qlibz ps motus et tps: ē tñ quā tu ponis i toto. alioqn ēēt successiue multe ptes fil. ergo qlibet pars motus et tps potēs p se ēē in toto pōt p se ēē. Si ergo nō est dare ptem minimā in toto: nec p se existē. Cōtra cū mouens prius causet pte pōre mori qz posteriorē: quare nō pōt i medio cessare: et erit pōr pars p se existēs. ita q in nullo toto. sic ar. de oi parte mori quā dederis in toto qz oēm illā causat ante posteriorē. Cōtra qñ sit motus a calido in frigidū prius dū nitur ad minimū calidū si est dare: qz tot calor abijciat: qz semp dū calidus remittit gradus remissus relictus p se est extra totum: tādē ventā ad minimū sub illo necessario ē mobile tñ per instans: qz si per duo. ergo quiesceret: et immediate post illd instans calidum non est. ergo et corruptio istius gradus nō successiue patet: qz tunc reliqueret p se existens aliqd minus minimū. q subita: et ita in instati. et ita istas immediatum instati. Cōtra est rñō d corruptione illius minimi: cui daf vltimū in esse: sicut de corruptiōe nūc: qz nentru aliqn primo nō est. Cōtra simul est corruptio illi minimi calidi et inductio alicuius gradus frigidū. Si g in illo mobili nūqz calidū pmo si est nūqz frigidū ibi pmo ē: vel ille gradus frigidū: et sic in infinitū pars illius est ante partē. g non h3 minimū. Nota si ponatur nihil frigidū inducti ante qz totū calidū cor rumpat fm opinionē forte Anselmi. als Ar cellini. tūc necessario cōcludit q nō est dare minimū frigidū generādū. si def minimum calidū corrupēdū. et similiter ep. argueret: et tūc istud arg. redit in idē cū p. argumēto et supra: qz illa duo mima h3 an sel. erūt sibi imediata et sub neutro p. mobile ēē nisi p istas si prius moueſa calido ad pfectū frigidū. alioqn fil moueret et qe sceret. Si aut ptra Ansel. ponat a pñ i remissiōe calidi ēē inductiōne fridit: et ar. nua

Et. 23.
et 10. et 11.

Et. 52.
et circiter.

pmo phy.
Et. 36.

Et. 52.
et circiter.

cogit: qz nūq̃ pmo calidū non est: nec vn-
q̃ pmo ille gradus frigidū ē q̃ ime^{re} indu-
citur post minimū calidū: qz iā frigidus p̃
fuit: z ille gradus iā nō est. ideo non habz
minimū. Cōtra remissio calidi si incipit
ab imutatione: nec hz aliqd p̃m. tūc nec in-
ductio p̃a frigidū: z stat arg^m. Si autē ē aliq̃
p̃ma mutatio per quā aliqs gradus prius
frigidū inducit: tūc ē p̃ma mutatio p̃ quam
aliqd calidi remittit. z ita nō ē dare vltimū
calidi iesse q̃to: qd ṽr incōueniens z p̃ra
Arist. 6. p̃hy. Cōtra remissio calidi si incipit
p̃hy. 5. li. z in q̃onib^{us}. 5. p̃hy. coz. Cōtra ali-
ud q̃ loc^o nō est in g̃ne q̃stutatis. z iō nō di-
uiditur nisi ad diuisionē sup̃ficiet: z sic di-
uidit p̃ accēs. imo punctus pōt locari: z q̃
p̃hs dicit i p̃dicamentis de loco nō sūt vera:
nec loquit̃ fm̃ iūctiōe p̃p̃ia: s̃z famose hz
opinionē alioz fm̃ Aui. qz dicit ibi q̃ loc^o
est cōtinu^o: z in. 4. p̃hy. dicit q̃ nō. vbi ve-
ritatē determinat. Cōtra motu z tpe. dī q̃
sunt quāta p̃ accēs: qz. 5. h^o p̃ aliud: qz mor^o
p̃ magnitudinē: z tps p̃ motū. Cōtra il-
lud qd hz p̃as p̃es eiusdē rōnis distinctas
a partib^{us} alterius hz p̃p̃ia diuibilitatez
aliā fm̃ eēntiā a diuibilitate alteri^o. Sed
motus hz h̃mōi p̃es p̃ se: z tps fm̃. g. zc.
p̃batio minoris. p̃es p̃ se tps z motus sūt
p̃es q̃ nō possunt s̃lē eē p̃es magnitudis
in oī istā s̃lē sūt. g̃ diuibilitas h̃ z illa nō
est eadē: z p̃es motus z tps sūt prius et
posterius z alie simul. Cōtra de p̃p̃ietate
q̃stutatis p̃z idē: qz p̃p̃ia passio ei^o est mai^o
z min^o: qd ergo hz p̃p̃iu mai^o z min^o ali-
ud a maiori z minori alteri^o hz p̃p̃iam
diuibilitatē. mor^o est h̃mōi respectu ma-
gnitudinis. g. zc. p̃b^o mi. magnitudine exi-
stēte tāta pōt mor^o eē maior qm̃ trāsīt mobi-
le tardū: z minor qm̃ mobile velox. Cōtra
cōtinuū est cur^o p̃es copulant ad aliquēz
terminū cōmunē: cur^o g̃ p̃es copulant ad
alium terminū hz aliā p̃tinuitatē: s̃z ad ali-
ud idiuibile copulāt p̃es mor^o: z ma-
gnitudinis qz p̃es mor^o ad aliqd mutatus
esse. p̃es magnitudinis ad p̃ctum. g̃ ma-
gnitudo nō ē cōtinuitas mor^o: sed hz alias
Cōtra p̃ra cām eoz: qz qz quāta sunt p̃ ali-
ud. iō zc: qz aīis sūt falsū: z qz p̃ia non valz
p̃m p̃z: motus ē p̃tinu^o. q̃ro. aut a cōtinuita-
te mobilis: aut a p̃tinuitate magnitudinis.

Nō pmo mō dicit p̃hs plane in l̃ra. Meca
cōtinuitate ei^o fm̃ q̃ ē mor^o qz ipe. 5. p̃hy.
c. 3. diffi^{us} p̃m moueri cui nihil deest rei:
aut p̃az: vt i chordis cythare dicit cōtrari-
um. s̃lē graue exis cursu mouet continue
ad terrā: s̃i eēnt decē media p̃igua: sicut si
p̃m. g̃ nō est cōtinuitas mor^o a magnitudi-
ne sup̃ quā. Cōtra qz p̃tinuitas in motu nō
sita cōtⁱⁿ ei^o: fm̃ qz tūc i alteratiōe nō
eēt cōtinuitas: qz albedo fm̃ quā ē motus
nō ē diuisibilis nisi p̃ accēs. Qd p̃ia nō va-
let. musa ē musca: z suba ab alio. g̃ nō ē in
g̃ne subē: n̄ valet: qz ē effectiue ab alio sub
stātia: z formāl^{it} suba fm̃ se. simil^{it} h̃ mor^o ē
effectiue q̃stus a magnitudine: z formalit^{er}
de se. Cōcedo ergo qz formāl^{it} sūt q̃sta a
seiphs. Cōcedo cōclusiōes triū p̃marū
rōnū. s̃. qz mor^o formāl^{it} est q̃stus nō quāti-
tate magnitudinis. Cōtra aliū p̃ra cām p̃ce-
do qz p̃ia nō valet. Sed pp̃ p̃hm h̃ oī sal-
uare aīis cū p^o arguit p̃ra aīis. Cōtra qz
de rōne p̃tinui sūt duo: vñ diuidi i sp̃ di-
uisibilia: z aliū ē qz hz vnitatē ex h̃ qz p̃es
eius copulant ad ter^m cōez. Quo ad p̃mū
pōt p̃cedi qz mor^o cōsequit̃ magnitudinē
ita qz motus diuidit̃ ad diuisionē magni-
tudinē: z tps ad diuisionē mor^o q̃ ad vñ-
tatem nō: qz nō regit̃ tāta vnitas i magni-
tudine: sicut i motu: qz mor^o pōt eē cōtinu^o
z vn^o. z si magnitudo nō fuerit continua.
Cōtra aliū de alteratiōe: qz si ṽez p̃cludat:
ibi nō est. p̃ra. ex quo cōpetit motui p^o. s̃.
locali pōt fm̃ cōcedi: qz diuibilitas mo-
tus est ab eo fm̃ qz. s̃. a magnitudine. Cō-
tra primā r̃n̄siōne: qz diuibilitas mor^o nō
sit ab eo fm̃ qz p̃bas. accipio magnitudinē
circularē ipsā exīte vna pōt super eā mo-
tus fieri frequēter. ita qz si diuidat̃ ille mo-
tus: nūq̃z vna p̃s mor^o ē eadē alteri^o: z tamē
non est diuidere magnitudinē. ita frequē-
ter quin aliquādo aliqua pars sumpta est
eadem parti prius assumpte. Cōtra h̃: qz
dictum habet veritatem de quolibet vno
motu: nunc autem motus frequēter repli-
catus super eadē magnitudinē circula-
rez nō est simpl^{it} vn^o. imo gl̃bet vn^o mor^o
simpl^{it} diuiditur: sicut magnitudo.

Decāt vt motus z tēpus et
enī huiusmodi quāta qdā di-

E. c. 18.

E. c. 23.

cuntur et continua: eo quod illa visibilia sunt quorum sunt he passiones. Dico autem non quod mouet: sed quod motum est. Nam per eam quatum illud: et motus est quatus. Tempus vero per ipsum. scilicet motum. *Tex. cō. xviii.*

Questio. .x.

Iterius

queritur quantitas quod motus est quatus formaliter sit tempus? Et dicitur quod est tempus materialiter. Sed quod non: probo per duo prius facta. Continuum est cuius partes sunt. Sed ad alium terminum copulantur partes temporis: et partes motus quod concludit ad minus contra comen. quod istas est unum in toto tempore secundum ipsum et partes motus copulantur ad mutatum esse: quod non est unum in toto motu. Item tempus habet proprium maius et minus distinctum a maiori et minori in motu: quod in minori tempore maior motus: et in maiori minor. Preterea mensura et mensuratum referuntur realiter: et talia distinguuntur realia. Sed tempus est mensura motus: ergo quantitas motus non est tempus essentialiter. Item omnis motus est formaliter successiuus de se: sed non omnis habet in se tempus: sed solum primus motus: ergo successio cuiuslibet motus non est tempus.

Et concedo quod nullus motus sed quantitas quod motus est quatus est alia species a magnitudine: et a tempore. ita quod tres sunt species quantitatibus permanentibus. scilicet corpus supficies et linea et due species successio motus. scilicet successio motus et temporis concedatur.

Notandum quod sicut recitat fra-
ter Clu. de vary-
ra in secunda parte scripti: aliqui dicunt quod tempus est unum: quod est mensura variationis. cuius causa est materia quod appetit nouam formam induere: et quod materia est una in omnibus materialibus. ideo dicunt quod tempus est unum. Sed dicitur quod hoc non sufficit: quod tempus est mensura variationis in actu: materia autem est causa variationis in potentia tantum. ergo etc. Item licet materia secundum eentiam dicatur esse una: non tamen ut est sub diuersis formis: sed ut est forma.

ta alia et alia est. unum materia sub actu est alia et alia: sed sic tamen est causa variationis. s. etc. Item tempus cum sit numerus de necessitate respicit aliquam multitudinem numeralem: in materia autem prima non est aliqua talis multitudo: nisi quando est sub actu et tunc non est una in omnibus. Alii dicunt quod eum est unum omnium: et tempus est unum omnium mensurabilem: quod tempus est numerus: et plura eodem numero possunt mensurari et numerari: et eodem modo dicunt de eum quod est mensura et numerus eum-ternorum: et quod numerus unus. ideo mensura una. Unde et confirmatur: quod philosophus ostendit unitatem temporis per unitatem numeri. sed hoc nihil est: quod numerus quo numeratur res diuersorum generum: ut decem homines et decem canes non est formalis: sed mathematicus. formalis vero diuersificatur secundum diuersitatem formarum: tempus autem non est mathematicum cum in diffinitione eius cadat motus. unde dicitur quod duplex est numerus. scilicet formalis et mathematicus. numerus formalis est numerus quod est in rebus numeratis: et ille diuersificatur secundum diuersitatem numeratorum. et ideo est alius et alius in angelis et hominibus. Numerus autem mathematicus est ille quod est in anima: et absolutus a materia: et ideo potest esse idem diuersorum. Ideo dicunt alii secundum comen. super 4. philosophico-
rum: tempus est unum ab unitate motus primi mobilis ad quem comparatur: sicut mensura ad mensuratum: et sicut accensus ad subiectum. Ad alios autem motus inferiores pertinet: sic mensura ad mensuratum tamen: non sicut accensus ad subiectum: et quod unitas accensus est ab unitate subiecti. ideo tempus est unum ab unitate motus primi. Et si dicunt de eum quod est unus ab unitate simplicissima omnium eum-ternorum quod est primus angelus ad quem comparatur eum: non tamen sicut mensura ad alios angelos: sed sicut accensus ad subiectum. Secundum autem illos qui volunt quod nunc eum: et nunc temporis sunt idem nunc in genere entis non in genere mensure: et stans et fluens: et inquantus stans facit eum: et inquantus fluens facit tempus: posset dici quod eum est unum ab unitate esse substantialis primi mobilis: sicut tempus est unum ab unitate sui motus. instans. non tamen comparatur ad esse primi mobilis: sic accensus ad subiectum: sed ut mensura ad mensuratum: ad alia comparatur tamen: ut mensura: sicut omnia successiua siue sint operationes et affectiones successiue angelorum et hominum: siue quocumque alia in quibus aliquo modo cadit transmutatio me-

4. phil. et
c. 110.
et inde.

2to. 132.

In. 2.
dl. 2.

durantur tempore quo mensurat mot^o p^{ri}mi mobilis in quo est tāq³ in subiecto p^{ri}mo sic oīa p^{ri}manentia in qbus nulla cadit trāsmutatio q³ui ad esse substantiale mensurant ipso nunc quo mensurat esse substantiale p^{ri}mi mobilis in quo quide³ esse substantiale est ipsum nūc nō tñ vt mēsurat: s³ sic accēns in sub^o p^{ri}mo: vñ sicut nūc fluēs mēsurat oīa trāsmutabilia. ita nunc stans oīa eterna idem aut nunc est fluens z stās. Stās enī s³ m q³ mēsurat esse p^{ri}mi mobilis. fluēs at³ s³ q³ mēsurat motū ei³: z sic idē nūc vt fluens est: mensurat oīa mutabilia ita nunc stās oīa euterna: z sicut ponim³ vñū tps oīum corporabilū z spiritualiū: q³uis spūs non ordinēnt ad motū p^{ri}mi mobilis. ita possumus ponere vñum eum ab vñitate esse substantialis p^{ri}mi mobilis: licet esse euternozū non ordinetur ad illud. Dicit ali³ q³ sūt plura eūa: q³ sunt plā euterna q³ non reducunt ad vñū: neq³ vñū dependet ab alio: sicut oīa temporalia reducantur ad vñū. s. p^{ri}mū mobile: z q³ vñitas accidētis ē ab vñitate sub^{ti}: z euterna sunt diuersa. Itō eūū qd est accēns est diuersū in diuersis. Hoc aut nīhil est: q³ p^{ri}mo dicit. c. 3. tpe: q³ si essent plures celi: adhuc vñū esset tempus: constat autem q³ illi plures celivnum non dependeret ab alio neq³ vñū reduceretur ad aliud. C³ Alia opinio est de vñitate temporis: z eūi sub^{ti}lioz: z credo verior: omnes enim mot^o fluunt s³ m dīmēsiōnem linearum: z tempus mensurat motū s³ m dīmēsiōnem linearum: sicut ergo infinite lineae simul esse possunt ex ea parte qua dīmēsiōne carent. s. a parte latitudinis. ideo omnes mot^o: quia fluūt linealit³ siml³. sūt respcū nūc p^{ri}ntes: z q³ tempus mensurat mot^o omnes s³ m q³ sunt linealit³ fluētes: z sic simul sunt. ideo habēt rationē vñitatis subiecti respcū temporis ideo tempus est vñū. Similiter duratio cuiuslib³ eutēni siml³ ē lineari dīmēsiōi: z ideo vna est cum alia: z sic fil³ sunt ideo sūt vñū subiectum respcū eūi: z ideo vñū est eūū respcū omnium euternozū. C³ Notandum est ēt q³ frater Aul³ de var. ra. in. q. qua querit vtrū spūalia habeant mēsurā p^{ri}opriā alia: a tpe dicit: q³ sicut eadem quantitas que per comparationē

ad corpus ambiens dicitur superficies: p^{ri} comparisonem autem ad corpus ambitum dicitur locus ita tempus et eūū sunt idē p^{ri} eētā. oīa penes diuersas rōnes siue cōpātiōes. ita q³ nūc eūi z nūc tps sunt idem nunc per essentiam: sola autem comparisonē diuersa vnde vult cōmētator super. 4°. p^{ri}phico. ca. de tempore q³ sicut p^{ri}imum mobile secundum suam substantiam est immutabile quantum ad formam mutabile autem quantum ad locum: siue circa locum: ita idem instans s³ m q³ respicit eius essentia³ est immutabile: sed iquātū respicit ipsum vt mobile circa locū est fluxibile. Si autem obijcias s³ m Augu. sti. 83. q. q. 72. q³ nunc eūi est stabile: nunc temporis fluxibile: z ipossibile est q³ vñū z idem simul moueatur z stet. C³ Dicēdū q³ hoc non est impossibile s³ m cōmētā. 4. p^{ri}phico. ca. de tempore. instans i quid est quodam modo: quasi idem nunquam transmutabile: z quodāmodo transmutabile z multi³: z causa in hoc est quia trāslatum est tale. verbi gratia. imaginetur punctum moueri: z per suum motum facere lineam. Ille autem punctus est sic simplex: quia immutabilis est s³ m suam essentiam in quantum vero linea fluit ab ipso: mutabilis est. a simili dico de nunc: quia secundum suam essentiam consideratum: cum sit simplex immutabile est z stat: in quantum vero per suum fluxum causat tempus mutabile z variabile est s³ m esse. primo modo consideratum dicitur nunc eūi. secundo modo nunc temporis: vñū tamen z idē numero. C³ Unde notā q³ nunc eternitati: z nunc temporis differunt in genere entis: z in genere mēsure: nunc vero eūi z nunc temporis: sunt idem nunc in genere entis: z differunt in genere mēsure: sicut etiam q³ est idem in toto tempore: z quod est aliud z aliud s³ m rationem. sicut Cōmētator dicit in auctoritate p^{ri}dicta. C³ Dicendum ergo secundum illam positionem q³ tempus z eūū possunt considerari in genere entis. z sic non differunt: quia sic sunt idem vel in genere mēsure: z sic sunt diuersa: quia mēsure diuersificāntur rationē mēsuratorum suorum: sūt q³ tps z eūū vñū ens z diuersē mēsure zē.

2°. 104.

2°. 104.

E. 93

in. 2. dī. fin. 2°.

Ad aliqd dñr alia p sevt du
plū zc. T. c. xx. Qd xi.

Meritur

de relati
one. vtrū

q. relatio sit aliqua res cui
modus eēdi ad aliud. Et
arguit q. sic. Eē in. nō cō
stituit pdicamentū: sed aliq
res est cui p. ille modus. g. nec eē ad aliū.
C. Item non sūt ambo eq. prima: q. tūc ge
nus non eēt simplex. cōtra simpli. i. expō
ne equo corp. C. cōtra. tūc pdicamentū re
lationis nō trās ferretur ad diuina: q. p. di
camentū vere cōstituit in re: nō in mō. patet
de substantia. C. Itē res illa est subm vel fū
damētū habitudinis ad aliud. z ita nō ime
diate fundat relatio in q. tute vel qualita
te. C. Itē illa res p se itellecta nulli est. i. o.
genex. z ita plura entia prima q. i. o. itelli
gēdo illā rē sū mō ad. C. Propter ar. rel
atio cōsiderat vno mō vt est quoddā iter
uallū: z quoddā mediū. Alio mō vt funda
ta in extremis. Primo mō ē pur. modus:
sicut eē in. nec aliquā distinctione recipit a
quocunq. deo vel creatura reali vel ratio
nis. 2. mō cōtrahit realitatē a fūdamēto
caracterizate. Primo mō est tū in itelle
tu vt vlt. abstractū a p. ticulari. 2. mō est i re
latis extra itellectū ens ratū. ita q. ex mō z
realitate quaz hz ex caractē itegrat ppo
relatiōis: nō tū ita q. res fūdamētū cadat in
signato relōis: q. sequeret cōposita g. nā
facere ex p. mis z scōdis: s. q. ipsū mō. q. ex
se ideterminat. est fūdamētū fm cōditio
nem sue realitatis determinat: sicut nasus
cauū. C. cōtra. mutatio ē fm relationē ma
nente subo vel fūdamēto. C. R. nō duplex
est mutatio p. defectū fundamētū z termi
nū: sicut. 5. de tri. 4. de accētē dupl. corū
pitur: tū nō corūpit i oppositū vel mediū
nec valz ar. sic nec de mō eēdi i altari.

Ad primum

pncipale simpli
cius in exponen

do p. dicamentū q. nō oē qd est in aliquo:
dignum est p. dicamentū spālū: sed sola in
qb. cōtinet h. p. tnef viroq. naturam suā
seruātē: z neutro alterius p. te perficiē
te: neq. cōplēte alterū: albedo z suū esse in.
accidit cor. porū fm eandē rōnem accūtis:

q. nihil aliud est albedinē eē in corpore z
corpus esse album esse ad oīno accidit cui
p. quia potest adesse z abesse. C. cōtra eē
in. potest adesse z abesse.

Item albedo separa

ta est ad. s. similis albedini. q. eo quo est al
bedo est in spē albedinis. z ita aliū similis.
C. Relatio tripliciter fūdat. aut sup. acci
dens: vt ē in subo: aut sup. formā subalem:
vt est in supposito. 3. super hanc vel illā
vt in se cōsideratur. prima est accidentalis
2. est substantialis suppo: sicut z for. speciei
accidentalis p. q. io accidit forme eē i sup
posito. 3. est eēntialis ratione fundamētū:
lz aliqd accidentis habeat p. pter cōcomi
tantiam: vñ caracterizat: nō sic q. res ei
cū relatione faciat p. positā relatiōis. q.
uis sic videatur dīe simplicius. sicut si figu
ra sigilli eadē numero figuraret cerā: nec
sic: q. quasi aliā figurā numero ip. p. nat ali
am realitatem ab. am: q. hoc non potest fie
ri nisi in corporali separato. ergo 3. o. s. tū
determinando relationem que est ex se in
determinata.

Relatio

comparatio habitudo vni
uo vel annotatio illud est
fm verbū simplicij. respectus ad aliquitas
idem videntur significare: z eoz denomi
natiua idem. Ordo z depēdentia forte sūt
specialiores q. nq. predictis. Ordo non vi
detur esse nisi prius ad posterius: depen
dentia non est in diuinis.

Relatio aliqua est res

nature: quia actio naturalis dependet ex
approximatione agentis ad passum sine
qua nunq. est quecunq. absoluta ponan
tur in hoc z in illo similiter eisdem absolu
tis manentibus diuersificatur actio p. pter
diuersam relationem. C. Item simplicius
aliud quantum aliud equalē: z aliud qua
le: z aliud simile. C. Item res ex se sunt cō
nexe. i. 2. metaphysice. g. in cōnexam faci
unt vniuscuiusq. substantiam bonū. vñ
uersi duplex ibidem intrinsecum est ordo
partium inter se. Aliud est ordo ad deum.
C. Item sunt distincte res ex se realiter.
C. Itē qdā sunt realiter cōposite pone eēn
tias absolutas totas sine relatione compo

T. c. vi.
tū.

situ nō est. **C**Item res create ex. 4. causis realiter sūt ab eis: z nunq̄ sine determinata relatione illarū causarū inuicē si sine illa eēt eēt absolute nihil causarēt. **C**Item si subiectū est res z ppria passio equalē ē ppria passio quātū: z sūt q̄lis. **C**Extra passio nō necessario ict: equalē nō q̄ nō inest si aliud quantū non sit. **C**Item scientie mathematice ostendunt relationes de quantis. 15. metaphysice.

Hanc questionem cir

ca hac cōclusionē: an relatio sit res. disputat Simplicius sup̄ pdicamenta: z ponit rationes multas: q̄ nō: q̄ sine mutatione accedit z recedit: dicit q̄ illa fuit fortissima rō Stoycor. **C**Item q̄ sū datur in tot generibus: nulla vna res p̄ oibus illis. **C**Item q̄ multe sūt ad nō entia: vt prius z posterius. Ad oppositū arguit. in cōueniens est armoniam destruere que realiter delectat. ergo realis est causa delectationis.

Item est predicamen

tum entis sub quo nō cōtinetur: nisi ens verum. **C**Rñō ens verū qd est in cōpositio ne excludit. 6. meta. sed nō ens verū: qd est in intellectu: vel cōsequens aliquid iquātum est in intellectu: cuiusmōdī ē scda intentio z relatio quelibet rōnis. **C**Item Aut. 3. metaphysice: nullo intellectu intelligēte: celum eēt superius: terra inferius: z iste p̄r z ille filius. **C**Item Simplicius aut iudicio rōnis cōrespōdet aliqd in re: z p̄r propositū: aut nō: z tūc illud iudiciū est fictio. **C**Extra ita argueret q̄ relō rōnis vel itētio scda eēt fictio vel res. **C**Rñō. nō h̄ret illis vñ distingeret relōnē rōnis: nisi app̄hēdisset in aliquo relationē realē: sicut de attributis diuinis. q̄ si oēs sint rōnis erūt fctiones: non autē si quedam.

Ad primū Simplicij. subm mutatur ad aliqd. nō in se. **A**rgm̄ est p̄ p̄ne. **S.** **C**Ad 2m̄ ē argm̄ p̄ cōclusionē. **S.** q̄ quō eēt vñ gen̄ idē tot gñibus. **C**Rñō māliter distinguit a fūdamētis. **C**Ad 3m̄. ille relōnes sunt rōnis: q̄ cōparant ad extrema sūt: nō vñ sūt in re. id nō reales. **C**Nota q̄ oē mutās est actūas: s̄ addit nouiter. b̄ ē post puationē ime. ille

ordo p̄te nihil ē. q̄ nec mutatio. **Dē actūas** est vnics. **Dē vniti** passiuē ē vniti forma lit z vnice eōuerso negādo. si p̄a. non vnif formalr relōne reali nō vnitur passiuē relōne reali. vltra. nō actuat forma re alie vel actua formalr realr: vltra nō mutatur realr: vel nō ē realr: fm̄ q̄ mutatum mutat. vltra mutās nō agit realr eōuerso nō. **E**cōuerso nō tenet vltima p̄na. alie tenent. Itaq̄ si oēs relōnes sint reales: due erunt vnitoz formalr mutue: sub qb̄ actūans z actuatū formalr: sub qb̄ mutātū neutralr nō passiuē: z s̄ q̄ mutat ibi addit nō uitas. Alie due erūt duoz vnitoz forma i quātū vnifut passiuē: q̄ vnio passina est cuiusq̄ realr vniti formaliter: z sub istis vñ pus ille due erūt vniētū actiē ad duo vñta passiuē: z sub istis actūas sic z sic: z sub b̄ trāsmutās sic z sic in passiuis z actiuis pō vna relatio respectu correlatiuoz.

Relatio aut aliq̄ ē res rōnis. q̄ ali qua fūdat super ens rōis z q̄ aliqua nō ict rei: vt existit: sed vt itel. ligif ex collatiōe ei⁹ ad aliud facta p̄ itellz. **C**Extra quare magis ponit intellect⁹ facere relōnem q̄ quātitatē: **C**Rñō. q̄ est vis collatiua. **C**Nota circa scda cōclusionē de relatione. s. rōnis est difficultas. si rō facit illam: aut sicut facit montē aureū: aut sicut facit itellectionē. Si p̄mo mō: nō videtur relatio nisi fm̄ quid. si scdo mō pōt esse vera rō: sicut intellectio ē vera actio: z scia est vā q̄litas quā tñ facit itellz: q̄ nālis entitas scie z itellectiōis pōt cārī ab intellectu q̄re nō sūt nālis entitas relōnis: nō tñ d̄f relō realis. sicut nec scia q̄litas realis. i. n̄ est scia realis vocādo. s. reale qd nullo mō dependet ab intellectu. Si aut nō facit ipaz sed ipsa in q̄tū est rōnis: tñ ē in cōsideratione itellectus: sicut rosa qñ intelligif: z nulla existit: tñ est in cōsideratiōe itellect⁹ zc. Sūt dōm̄ ē de talirōne quo ad realitatem sicut de rosa. **Dē p̄o mēbro. s.** q̄ facit ē duū. vbi tūc est: vt in subo. **Mō vñ q̄ erit nisi i intellectu. z ita p̄m̄ res itellecta nō refertur nisi dicat q̄ intellect⁹ causando i se aliqd accidentaliter causat i se relationē ad rem: z accitālī per accēs causat aliā in re respectu sui. Sed tūc relō rōnis n̄ ē aliq̄: nisi vt pparat ad itellm̄. Est q̄ vis i b̄ q̄ relō**

nem rōnis aut intellect^o facit: aut cōsiderat
tm. si facit: nō est i alio: & nec aliū refertur
ipsi: nisi saltem ad itellm: quō etiā vitatur
mutatio oīno. fm hāc. si etiā facit quo duo
rum modo p facit. nō pmo cū sit simplr in
telligibile nō fictū ex spēb^o multoz. Si fa
cit scō nō. g efficiens nō tollit realitatem
si tm p̄siderat. g illa in se res est vel fuit: et
qñq; mouet itellm sicut rosa: h nō exultat.
& ita nō diuidit relō in rem & rōnis: sicut
nec rosa in rosam realem & rōnis. sunt. n.
duo modi essendi eiusdem.

Responsio intellect^o facit ipsaz p
actu p̄siderandi ali
qd: & fundat in illo iquātū p̄siderat: nō at
in cōsideratiōe inquātū res est. sic. n. pos
set eē realis: sicut diuersitas calefactiōis ab
alia actiōe ē relatio realis: & intellectio vltis
cum sit vere actio realis: relō quaz fundat
iquātum res ē. est realis. Illa psequit na
turam res: s; relatio rōnis oīno inest rei in
quātum p̄sideratur: & p̄sideratiōe. alte
ri cōparat: q; p̄sideratiō ē collatiua vnius
ad alterz. C Relatio ergo intelligibilis & i
tellectus ē in vitro q; realis: sed vltis & parti
cularis relatio rōnis. C Si querat qd rea
liter est relatio rōnis: C Rñ. quero pmo
qd realr sit obm intellectū inq̄tū intellectū
nullū enī esse h; nisi in intellectu. B ē fun
dare relationē rōnis fm alios: & vltra mi
nus ens erit: q; ē quasi accns eius: cui^o est
relatio rōnis. falsū ē g q relatio rōnis fun
datur ime^o in actu intelligēd: q; om^o inq̄
tuz intelligit non est actus intelligēdi forma
liter: falsū ē etiā q actu reflexo intelligendi
sit relatio rōnis: sit enī primo actu. s. dire
cto intellectus cōparatīs. hoc ad illud: quā
do cū reflexit intelligēdo cōparatiōe illā
vt obm: tūc nō catur relō rōnis: sed consi
deratur: & est consideratio logica.

Relatio nō vī vnius rōnis ad rea
lem & rōnis: sicut nec q̄ti
tas ē ad quātitatē realē & rōnis. qre. n. vni
generalissimū nō erit ens reale: sicut et ali
ud. ergo & oēs spēs. Cōtra. ita illa rōnis vt
detur habitudo sicut realis.

Relatio realis est vniū p se gñalissi
mum: q; dicit vniū p̄ceptū
dictū in qd de oibus inferioribus: & nihil i
qd de ipso nisi ens. Cōtra. relatio ad sub

iectum nō vī aliū eē i albedine: & eē albi.

C Itē sex pncipia videntur esse respect^o.

Relatio realis nō est ens p se: nec i
teruallū iter duo extrema
nec i duob^o: vt i vno sbo: s; i vno & ad aliū

Relatio realis ē i vno immediate
qd dī fun^o in alio: qñq;
mediate qd dī subm: qñq; idē est: sicut quā
titas p se ens se h; respectu dupli. C Lon
tra. in deo nec forte pprie passionis. q; po
steri^o entitate subti filis pa^o qualis.

Relatio depēdet ab illo in quo ē. &
nō eē conuerso. g illud i quo
est: est prius natura. destruitur ergo ex ei^o
destructione: & non eē conuerso.

Relatio realis nō est eadē res cum
fundamēto: q; nulla vni
ua cōtinētia: nec etiā in deo pōt eē oppo^o.
formaliter: nec fm q cōtinēs est mutabile
eidē fundamēto & oppo^o relatio vni^o rō
nis isūt relatiōes oppositae simul ad diuer
sa & successiue ad idē. & ita fm ipsaz relatio
nem est fundamētum potēs aliter se habe
re: p̄tinens etiam p̄fectius: p̄fecti^o continet
nō tū semper albius est similis.

Relatio realis fundat sup rem cu
iuscūq; gñis: sube p̄mitas
respectu quātitatis q̄litatis: p̄m agēdi re
lationis passio ppria ē relatio: & fili^o Alu.
3. 10. prius sup cāz. C Cōtra. infinite relatio
nes: si relatio relatiōis: & ita infinite res ex
7^a. Idē apparet de diuersitate q diuersa ē
ab alia diuersitate: & cātiōe que cāta ē: et
iberētia accns q uest & potētia māe: & vni^o
aliquoz. C Rñ^o mutet p^o nona q̄tuz ad
relationē: vt sit oīs suba per se: & nulla in
alia: licet vna p̄fectior alia sit. nulla relō ē
in quo aliud ē. C Aliter p̄cedēdo relatio
nem fundari i relatiōe pōt dici fun^o vni
tiue p̄tineri a fun^o in illis gñib^o de quib^o
instatur. nunq̄. n. ibi relō fundans pōt
mutari fm illa q fundat. B; nisi tm de di
uersitate. nā illa iter. a. & b. pōt manere nō
manēte diuersitate eius ab alia diuersita
te inter. c. & d. q pōt dītrui pri^o manēte. vñ
ibi opz tenere primā rñsiōe. C Sed p̄ira
omne ens oī entū est idē vel diuersuz. Ne
rum est de ente absoluto: vel sic idē vel di
uersum denominatiue vel eēntialr. s. idē
titas vel diuersitas. ita in alijs omne ens

absolutū vel cōparatū. vēr est denotatiue vel essentialiter. absolutio z cōparatio si-
cut nulla generatio generatur.

Omnis distinctio relationū p fū-
damēta est p extrinsecā: z
nō formālis; saltē sic extrinseca q non est
intra per se intellectū qdūatis relatiōis; et
si idem eēt vnitue probatur hoc ptra illū
rē. q. de numero predicamentorum.

Quomodo sumunt tres modi
quos ponit Arist.
Cū oīs relatio termini z terminati pti-
net ad 3^m modū. Primo. n. refert terminū
sicut obm ē terminū actus vel hūius vī po-
tētie. 2°. oīs terminus ē quātorz z motus.
Cū 1^m modū pūnet oīs relatio cāe z ef-
fectus maxie efficiētis z māe. Cū 2° pūuz
oīs relō totū cuiuscūqz z pūis. z vlt^r magis
z min^o. Cū 3° ptra vbi sūt relō diuersitatis
distātie oēs spēs eoz dīa z oppositio zc.
pūis z posterius signū z signatū: mensura
nō per replicatiōē cui⁹ est pars: sed exte-
rior: vlt^r loc⁹ respectu corpis. Sūt quō finis
inquātū hūius: vel forma fūdaf sup actio-
nem z passiōē efficiēs ē si efficit actionē
z materia si recipit passiōē potētia z act⁹
nō sunt aliquod dictorum.

Potest ergo pcedi. q nō ponit oēs
modos relatiūoz: sed māi
feitos per quos possūt itelligi alij pp ali-
quāz assimilatiōē ad illos. Quō in. 3° mō
nō est mutua relatio. Cū oīs. pōt itelligi
aut qz fundamētum ex vna parte eēntialr
ad suā perfectionē dēpēdet ad aliū: z nō ecō-
uerso: aut qz vni quādociqz ē aliud est: et
nō ecōuerso. z ita relō in ipō semip ē actua-
lis: qz ad terminū iam exitez sine illo. pōt
ēē habitualis. z ita nō mutua: qz si illa est i
aliquo actuali z ita: s; mutua: qz illa actua-
lis in ente in actu. illa habitualis in ente i
potentia.

Nota q agēs in scō mō cōiter su-
mit ad pducēs: z ad transmu-
tans z producēs z pductū iter se pmo dīr
sed nō ad aliud tertū p se: sed mutās z mu-
ratū l; dicant mutuo p^o tū p se dicant am-
bo ad illud fm q ē mutatio. ita q abstra-
he ab istis pūis relatiōis cōmune. s. mutatio
nem in cōmuni: z dicitur pmo ad illud s; z
quod: z fm quem modūz non primo nec

scō. ergo tertio. ergo non mutuo.

Relatio nō p us natura ē in qz ad.
qz nūc posset itelligi abso-
lutum nec ecōtra quia tūc posset itelligi n
accidēs. ergo simul ē in z ad. Cū pterea
pbatō nō valz. si est cōcept⁹ i differens ad
absolutū z ad aliud. scō nō valet. si ē cōce-
ptus cōmuni substantie z accidenti.

In quo z ad qd diuersa sūt: qz rela-
tū ē est ad aliud se habe-
re. Hoc verum est in relationibus fūdatiis
super multitudinem: non super vnitatem
nisi ad aliud id est correlatiuum.

Relatiuum z correlatiuū sūt op-
positiōis est relatiua oppositio. De re-
latiuis fm multitudinē: z p illis p qb⁹ re-
ferunt nō in cōi vel cōparata ad idē. Mo-
ta quādo dī in quo z ad qd itelligitur d il-
lis que recipiūt relatiōes: nō de cōpositis
ex ipsis z relatiōe: s; de cōpositis itelligit⁹
qñ dī relatiuum z correlatiuum.

Una relatio est ad vniū termi-
num tū pmo ad
diuersa p se: per quoz p se destructionem
destruitur primo: non econuerso. alioqn
simul esset z non esset si est mutua.

Relatio pōt terminari ad absolutūz
qd vī qz dēpēdētia est ad i
dēpēdens: z qz sicut illd i quo est prius est
relatiōe ex septima. ita illd ad qd nō valet
de correlatiuis cū illa sint simul nā ex p^{ri}-
ma. z sic pōt saluari. Alz. de scibili z scia.

Tunc nunqz p se dī ad correlatiuumz
inquātūz relatiui: tūc nūqz re-
latiui. z illud ad qd simul natura: s; ad qd
prius relatiuo in quantum relatiuum: qz
ad illud dēpēdet: non ecō. z sine quo nō
est aliud. sed econuerso.

Nulla per se mutua relatiua nec ad
cōuertentiam: nō mutuo diffi-
nient: nec exinicec cognoscētur: aut re-
latio terminatur tantū ad relatiuū p se i qz
tum relatiuum z ecōuerso ad informatiū for-
ma relationis: z pōt saluari dicta Alz. op-
posita pclusiōib⁹ imediate prius illatis.

Nunquā in vno extremo est rela-
tio realis: z in alio rati-
onis: qz impossibile est rem z ens ratiōis
simul esse natura. tūc enim res dēpēde

ret ad intellectus quia a cor. clatio. **C**ōtra dei ad creaturas. **C**ōtra. nisi res realit relata dependeat ex cōsideratione intellectus ex qua dicuntur ille relationes rationis. et ita omnis relatio talis dei ad creaturas tū depēdet ex cōsideratione intellectus diuini sicut idee ponunt eē in deo: vel ex actū voluntatis: vt creature creator: s; nulla relatio: nec rōnis est noua i deo. probatur aliter: q; ille i deo sunt priores istis in creaturis. 9. q. 1. non eēt ita si ab intellectu creatio depēderet: cum iste nō consideret illas nisi ex relationibus realib; in creaturis. **C**onfirmatur: quia August. vocat illas nouas appōnes.

Relatiuum pōt esse p; correlatiuum. 5. modo prioris in p;dicamentis: sed nō scōdo modo.

Relatio est per se et p;mo intelligibilis: licet non sine alijs coitelligib; q; est ens. si cōmune primo refert ad cōmune licet pro singularib; vel singularia primo. si primum: nunquā in dictis p;mo vnum est relatio ad aliud vt primum correlatiuum: s; pro alio. si scōm seip. est ad aliud nisi in identitate vel illa est relatio rōnis quere sexto. 2. d. ca. **C**onsequenter refertur p; se p;mo puenit p; se cōcreto in gēne relationis: s; p; accis vel p; se. 2. mō cōuenit singulari alterius gēis in quo est relatio. **C**ōtra. relatio quādoq; est propria passio illa primo inest speciei per accidēs indiuiduo.

Relationes oppositae pnt fūdari in eodez limitato: actio et passio i motu: voluntas mouet se.

Fundamentum limitatum relationum oppositarū eis nō refert: q; nō distinguit. o cēntia diuina nō refertur: sed supposita. **C**aliter deus refert per accidēs sicut homo. deitas nullo modo sicut nec hūanitas p; se p;mo mō. **C**ōtra g; deus distinguit. **C**ōtra. non sequitur de illimitato in quo se de limitato in quo vel de relatiuo.

Limitatum imperfectum mutabile d; pēdes naturaliter ordinati realiter relatiui. ordo iter prima tria p; quartū exponit quantum ad expectare aliqd extra se vt in ipso fundet relatio. **O**rdinatur enim vt quo quo mo-

do perficiatur ab illo ad quod dependet: quia perfectius habetur albedo. 1. 2. q; in vno. **C**ontra. ergo albidissimum non eēt simile albidissimo: dato q; duo essent. **C**ōtra. quomodo album dissimile nigro. **C**ōtra. creatum non agit in quantum imperfectum sed in quantum perfectum et in actu: et tam in quantum agit realiter refertur. **C**ōtra. si a. in quantum imperfectum dependet a b. vt a quo perficiatur. ergo b. est perfectum in quantum a. dicitur ad ipsum. et ita b. in quantum perfectum dicitur ad a. quod ē propositum vel non dicitur ad a. in quantum a dicitur ad ipsum inde. **C**ōtra. intelligere deum sub ratione intelligibilis est imperfecte intelligere: quia intelligibile est in dependentia in quantum intelligibile quia est ad aliud. sicut enim relatio realis: quia est ad aliud dependentia; importat in fundamento in quantum fundamentum hoc est in re in se. sic relatio rationis in fundamento suo. **C**ōtra. deus prius naturaliter intelligit primum ens: q; intelligit se esse primum ens. ergo illa relatio realis primitas. **C**ōtra. relatio intelligibilis precedit actū intellectionis. **C**ōtra. sicut formaliter eē productum necessario est perfectionis in patre. sic causatum necessario in deo: quia largitas perfecta non dependet. Sed quare requiritur necessaria causalitas ad relationem realem: cū voluntas causat: vel determinatio siue limitatio ad causatum: cum voluntas illuminata ad actum: vel actus qui est accidens cū effectus eque distinguitur a causa siue actus quo producitur sit idem cause vel aliud. **C**onsequenter. quia relatio non fundatur immediate super substantiam.

Correlatiua simul sūt aut intelligitur quantum ad actum essendi: et sunt multe instantie prius et posterius. et aut in quantum correlatiua. sic quādo cum q; vna relatio alicui siue existenti actui siue non: inest relatio correspondens inest alteri: sicut quando cumq; paternitas inest alicui: filiatio inest alicui existenti: sic tamē subiectum semper est: sicut requiritur ipsius esse ad hoc: vt fundet talem relationem: sicut aliquando fuit in generari.

Correlatiua si sunt simul natu-
ra: quicquid vna re-
latio non requirit necio subm actu ens i q
fundetur: nec alia: s; si sit actu. hoc accidit
gna actu est in ente in potentia: accidit q
generatiui fundet in ente in actu: actu .n.
posset ee generatiui: s; actu non esset.

Secundum 18. et 19. possunt
oes relationes in
deo poni reales: sicut correspondetes i cre-
aturis z eterne z noua denominatio tunc
qn subiectu vel terminu sit de nouo i actu.
Cotra ista ita posset poni qlitas eadem
ante generatione: sicut relatio: q; subo po-
tentiali inerat. Cte quando vniformit in
format: quare no vniformiter onominat.
Ctem tuc nihil est illud. 5. 1. relatio io
accides in creaturis: q; cu aliqua trasmu-
tatione aduenit. nulla. n. aduenit: sed que
libet eterna: z fundamentum eius in qua
tum fundamentum.

Relatio non est quo agens agit: nec
quo habes potentiam e po-
tens: nec quo receptiuu recipit nec q obie-
ctum e obm. CPrimu pbat: q; actio e ali-
quid perfectius relatio: vel salte terminu
actiois: si quis actus e pms: semp est pfe-
etior actu secudo. CEx hoc sequit scdm:
q; eodem e potes agere quo agit 3m. pba-
tur q; absolutu receptiuu z imediate pficit
absoluto recepto: si relatio eet quo tuc co-
positu ex abo z relatione eet imediatu re-
ceptiuum. Silr etia pot probari pmi. 4m
sequit ex pmo z tercio: q; obm vel est acti-
uum vel passiuu. Sed hoc no valet. tuz q;
relatio obiecti et vbi est actiuu alia e a re-
latione actiuu: tum q; diuisio no valet ob-
iectum eni volutatis z cuiuscuiq; potentie
actiue no factiue: nec e actiuu nec passiuu
q; passio in extrinseco tm correspdet fa-
ctioni. CIdeo pbat alr. relatio obiecti
ad poteta est relatio ronis. illa non psup-
ponitur actui ronis. io no pot esse format
ro obiecti intellectus: q; formalis ro obie-
cti precedit actui: nec et actus potetie breui-
ter nisi fugatur de volutate: q; oes alie ha-
bent act suos non psupposito actu itelle-
ctus de volutate etia nihil valz. Tuz q; te-
dit in rem vt in se est. Tum q; pma appom
obiecti pot comitari volutio si adesit: tuc

nulla relatio ronis causat. Primu assum-
ptum. s. q; relatio obiecti ad poteta e rela-
tio ronis hoc falsu esse vt ta ex coclusione
secuda tractata: q; ex 15. nec Ar. dicit B
in lra. CNotadu q; de .4. coclusionib
ppositis nuc vltimo tres prime pntent ad
scdm modu relatiuorum. 4. ad tertium.
CPrz quarta conclusio nota q; licet ob-
iectum qnq; sit actiuu: qnq; passiuu: tm no
est eade relatio obiecti vel actui: sed due
sunt relationes fundate i eode abo: qn eniz
obm quo ad existetia reale corrupit cessat
agere in poteta: no tm desinit esse obm: q;
simul intelligit z amatur: qd no est: z qd e
qn agit etia vel patit adhuc no inquantu
agit vel patit in poteta: sed iquatu e ter-
minus actiois potetie e obm: terminu in q;
non pductus: q; ille est effectus pducens
sed terminus in que trasit: sicut i obo po-
tentie factiue: sed nec est illa relatio tertij:
sed scdi actui ad passiuu. ergo terminu no
in que: sed circa que est actio manes i age-
te est obm potetie: vt intelligibile: vel hitus
vt scibile est relatiuuu tertij modi. CEx B
sequit q; oba potentiaz passiuaz no refe-
runtur 3o mo: sed 2o. tm eni agut in poten-
tias passiuas. 7m terminat ipas: no fm sub-
statia ipas. pz: nec fm passionem: q; si quis
est terminus passionu manet in patiente:
nec obm passiuu po refertur 3o mo: neq;
.f. terminu pductus: nec in que agit vt pdi-
ctum e. CDe istis relatiuib tertij modi di-
cit pbs q; no sut mutue: s; non dicit qn sint
pse: nec dicit eas esse relationes rationis.
CDe primo z 2o. nota. CDe tertio pbat
q; visibile no e relatio ronis. Tuz q; neces-
sario cocomitat potentia visua: vel prece-
dit: q; pempto zc. relatio ronis no e prior
nec simul cu re v. Tum q; 2o. de aia. vult
pbs q; hec est pse scdo mo. color est visibi-
lis. Impossibile est rem ronis de re extra
aiam predicari per se. Tn pb. 4. quartie co-
clusionis de obiecto. f. per mediu de rela-
tione rationis. non valet.

Omnia hec mebra iprobatur
ex hoc q; sup ac-
tionem z passionem in actu z poteta funda-
tur relo. ergo e posterior naturalr. CItz
specialr de 2o. z 3o. si poteta illa corrum-
pitur quando agit vel qn recipit. CItem ter-
mini

Ex 20.
huius.

mini relationis simul sunt natura vel nō
posteriores natura ipis relationib⁹: actio
receptio sunt termini potētie actiue & re-
ceptiue: sed actio vel recipe nō pcedūt na-
turalr se: g nec potentia ad ipā. Cū autē
g ad 2^m modū dicit sic: q nā absoluta siue
passiua pns naturalr ordinat ad agendū
vel recipiendū qz agat vel patiat: & h est re-
latio determinās ad agendū vl patiendū:
nō est tñ pncipiū elicituū nec receptiuū:
sed ordo fundat⁹ in pncipio elicituū & re-
ceptiuū: sicut pbat⁹ de elicituū pncipio qd
debet eē pfectū: & d receptiuū qz imediat⁹
& de viro qz qz manet cū actiōe & receptiōe.
Cū restat g rñdere ad duo ar^a. v3. quō re-
latio fundat sup actiōem & passiōem in po-
tētia cū pcedat actionē: & quō illa relo ē qñ
termin⁹ suus nō est. Cū pñū pcedat qz
sup actiōes & passiōem in potētia fundat re-
latiōes potentiales. Et h pbat⁹: qz relōnes
actuales fūdant sup actionē & passiōem in
actu: & relōnes potētiales sunt eiusdē spēi
cū actualib⁹. g hñt idē fundamētū spēi. S3
relo potētie q est in actu fundat sup nām
ab^{am} q est pncipiū agendi. vide simpliciu
i pñ^o ca. de ad aliqd sup pñcamēta. Cū ad
aliud d: qz termin⁹ relōnis pot^o est actio in
potētia: & ita simul est in potētia.

Contra hanc vias nō min⁹ est
pñ^m actiuū qd
sp h3 actōes suā coeua sibi. qz qz aliqn pce-
dit actionē suā: & tñ primū nō ordinat aliq
relōne potētie ad agēdū: qz potētia nō ma-
net cū actiōe. g illa potētia nō est pñ nālī
in actiuo vel receptiuo qz agat vel recipi-
at: s3 tñ pñ tpe: & h si accidit actiuū vel re-
ceptiuū pñ tpe eē qz agat vel recipiat. ex
h sequitur qz nō sit necia: vt determinās: tū
qz agēs cū coeua ē actio determinate agit
Tū qz magis eēt necia qñ actu agit qz anqz
egit: tūc. n. maxie est determinatū ad actio-
nē qñ actu agit: potētia aut nō manet cum
actu. Cū relō ex determinatiōe termini
magis determinat qz eo^o saltē pñ est de-
terminatio termini: actio aut est terminus
hui⁹ potētie: qz g ad hā actionē: nō est h po-
tētia in agēte n ecōuerso. Cū rñsiōem
ad pñū. potētia illa pte est pñ nālī actio-
ne in actu: vt in actu. & est fundamētū relo-
nis actualis. igit relatio illa pñ est funda-

mento relōnis actualis fundate sup actio-
nē in actu: s3 nō est pñ fundamētū relōnis
potētiales fundate sup actū in potētia: qz n-
pus est potētia in isto ad agēdū: qz sit actio
in potētia. g relo actualis & potētiales nō
hñt fundamētū eiusdē spēi. pñ illud qd
est supra: & h pbat⁹ zc. Cū rñsiōem ad 2^m.
si actio i potētia est termin⁹ relō-
nis potētie: qro in potētia ad qd qz illa po-
tētia est relo: sit ad a. aut ad a. in actu: & sic
pñ illa si est: g nec potētia ad ipām. g nec
pñā potētia. si 2ª potētia est ad a. in potē-
tia: qro i potētia ad qd: qz etiā illa potētia
est relo: & sequitur pcessus in infinitū. Patet
etiā qz termin⁹ relōnis potētie ē ens: actu
vel act⁹: qz potētie est ad actū: nō ad poten-
tiā. Cū rñsiōem ad 2^m rñsiōem ad idē magis pñ
intellectus aliq separe: qz possint separe in
eē. S3 ipose est itellgere vnū relatiuū si-
ne alio corredo. g nō pñ eē sine alio coext-
stēte. Cū tñ tota hec via ponit: qz pñ suffi-
ciēter distinguit modos relatiuū cū potē-
tia illa pñ fundari sine^o sup formā subalē
vel qñtātē aliquā actiua. & nō sup aliquid
de genere actionis vel passiōis.

Concedatur g qz potētia pñ
deā q. s. opponit
actū: nec est pñ pncipiū elicituū: nec recepti-
uū: nec est pñ naturalr actu agēdi vel pa-
tiēdi: vt i potētia. vt cōcedit pñā via: & ar^a
pñā 3ª que pcedit illa via: h cōcludit: sed
fundat in viro qz qñ pcedit actū agēdi vel
recipiēdi: vt est pñ naturalr actiōe vl pas-
sione. sic qz aliq mō pñtineat ad rōnē cause:
vt determinās: vel quōcūqz qd pbatū est
illic. Cū rñsiōem hanc viā zc. Qñ nō manet
cū actu: nec aliquo mō est necia ad agēdū
vl recipiēdū nec vt pñia: nec vt cōcomitās.
S3 nūqd potētia trāsūptue dicta p pñci-
pio potētiale actiuo vel passiuo. nō dico qz
ab^o qd est pñciū: s3 p ipā relōne pñciū
vl cāe est necia ad agēdū vel patiēdū: siue
vt prior naturalr: siue vt necio cōcomitās.
Cū rñsiōem. relo pñciū siue dicti ad actionē:
siue ad ei⁹ terminū: actu nō est: nisi qñ est
actio: tūc aut nō est pñ nālī actiōe: s3 poste-
rior: qñ tūc eēt pñ naturalr suo termino:
ipā tñ relo necio cōcomitās actōes. qz actio
est pñ cū abob^o extremis. Ambo. n. sunt
in actu si subna est: & si successiua ab^o sup

qd fundat z actio: tunc sunt: licz nō termin^o actiois. Relatio autē cāe vel pncipij cōco mitat actionē: nec necio putā est: qz nō o3 absolutū pcedere tpe suā actioez: qd dcm ē de actioe eodē modo. itelligat de passioe: tū relatio potentie est putā actioi z passioi si absolutū pcedat actionē vel receptionē.

Quantū ad modū 2^m relatio. ru3. nota qz hec ibi veniunt circa actionē z passionē. p^m o est potētia fundata sup nāz absolutā sube vel q^litatis vel q^litatis ad agēdū. patiēdū: siue recipiendū: z relō act^o fundat in actioe vel receptioe q est termin^o hui^o potētie: ad huc nō est relō hui^o cāe: nisi in potētia z nō in potētia: nisi vt termin^o potētie p^m dicit^r z h nō est immediat^o: qz immediat^o est actio vel receptio in q^litū actio sup quā fundat relō cāe efficiētis vel mālīs cui corrūdet relō opt^a cātū fundata sup terminū pductū p actioez vel sup receptū vel cōpositū ex recipiente z recepto. qz forte nā magis d^r nā cōpositū qz forme. 2^a p^o ne de for^a: nō solū aut actio est actus fm quā rōnē terminat p^mā relōnē. s. potētie ad ipam: nec solū est pductio fm quā rōnē fundat relōnē ad terminū pductū: s3 etiā est motio v^l mutatio actiua fm quā rōnē fundat relōnē ad illd qd moetur: sic passio est act^o: vt terminat relōnē potētie ad ipam: z est pductio alicui^o. z fundat relōnē ad pductū: z est mot^o vel mutatio passiva: z fundat relōnē ad mouēs. Tria p^m dicta in actioe forte vniue p^mueniūt: z s^lr tria alia in passioe: nō in q^libet actioe: sed tū in illa q est factio: nō q est imanes q n^lhil pductif: nec in q^libet factione si creatio pōt dici factio: qz p ipam aliqd extra agēs pductif: s3 nō transeat extra in subm: trāsit tū in terminū: s3 tū in factioe nālī q est motio: que est qdā spēs actiois icludēs tria p^m dicta: z fm illa fundat tres relōnes. Aliq aut actioes q nō icludūt illa nō fundāt tot. voluto. n. tū v^lā fundat. q est termin^o potētie z act^o q ē i volūrate ad volēdū. creatio fundat duas: v^lā q est termin^o potētie. aliā qua est pductio ad pductū. et sic sup ipam fundat relatio cause efficiētis: z sup terminū relatio effectus. C^o Sedam relationē fundat generatio ignis. est. n. termin^o potētie fundate sup formā s^lbalē ignis gene

rātis: vel sup ignē generantē z est pductio ignis generati: z est mutatio māe potētia. lis ad formā ignis generādī. passio. at ois p^mprie dicta de genere passiois icludūt tria p^m dicta. 3^a p^o. n. nūq3 est nisi corrūdes actioi icludēt tria p^m dicta. n. n. corrūdet p^o actioi cuiusmodi ē voluto: qz illa actio nullū h3 terminū aliū a se: z rō pductiois in actioe est p^mior rōne motiois: qz n^lhil mouet vel mutat: nisi ad aliqd aliud ab ipsa passioe: nec corrūdet scōe: qz ibi licet aliqd pducatur n^lhil mouet nec mutat: qz tunc oporteret illud naturalr pcedere terminū. corrūdet q tū 3^a actioi. C^o 3^a itaz q. 3. relōnū iā dicitaz p^mā nō est agētis z patiētis sic qz res d^r genere actiois z passiois fundēt ibi relatioes mutuas: s3 est relō trāscēdes potētie: z act^o trāscēdes mō q dicit^r. C^o Secūda etiāz nō fundat similē mutuo sup actionē z passio. nē: sed sup alterū illaz: vt in creatione. vel virūq3: vt i gnōne ad terminū: q termin^o idē est loquendo de absoluto: qzuis duas relōnes fundet qn duas terminat: z tū v^lā qn est termin^o actiois tū: sicut in creatioe. z h relō s^lr est trāscēdes aliqmodo. qz relō cāe z cātū. tū g relō tertij ordinis fundatur mutuo sup actioem z passionē: et h variat fm 3^a itaz. in 3^a itaz. quōdūq3. n. accipiant p^mpoz. tionalr actio z passio: siue actu siue i potētia: siue in p^mteritōe: siue in futuritōe: siue positue siue p^muatiue: sēmp fundat relōnes mutuas: qz sp manet rō p se fundamētōz: tū aliq mō diuersificata p illa determinantiā illd fundamētū: z vbi est v^lritas: cū aliq diuersitate est silitudo. vbi g^a s^lr. si dicerē sic sile ad sile. sic sile quomōdūq3 determinatū ad sile determinatū. puta sile i albedine ad sile albedine: et sic de alijs. g relō fun^a ad in ab^o ad actioem z passionē: alia est illa q fundat in actioe in potētia: z p^o in potētia z h rōnē q actio est motio et passio motus. z licet illa determinatio q determinat actioez z passionē sit relō potētie z eadē forte cū illa q ē ad actioez z passioez. ipa. n. de. s^lminās nō est causa mutue relōnis: sed id qd determinatur per ipsam:

In hac narratione vi dent qdā dubia. C^o 3^a itaz. qz sequitur p^m m nō sufficienter distinxisse modos relōnū:

qz relones pmi z scdi ordinis ad nullū il-
loz ptnet fm te. CScdm qz sequitur qz ois
potētia terminet immediate tm ad actiōem
vel passiōē: qd videt falsum: cū ens diui-
dat in cōi pactū z potētiā: z ita qdlibet ge-
nus sic diuidat. CTerū qz reso cāe effici-
entis vel mālīs nō fundet: nisi sup rem de
gñe actiōis et passiōis: z nō sup formā ab-
solutā: cū illa videat pncipiū vel cā actiōis.
Silt cā efficiēs videt pfectior effectū. Effe-
ctus qliqz est suba. g formalis rō in cā nō ē
actio: qz etiā materia. iō videt recipere: nō
ecōuerso. CQuartū qz reso sup receptio-
nē est ad receptū illud nō est aliquid cōposi-
tū. CItē cōpositū est pductū: z ita terminat
scdm relōnē actiōis. nō g pmiā. CQuintū
qz idē pducit p generationē z creationē.
g eadē relones fundabit aliogn illud p-
ductū p se refert ad duo: cōtra A. h. c. idē
etiā pducet duabz pductionibz. CItē si
ugēs formālī denotat a relōne cāe efficiē-
tis. agif fundamentū est in ipso: s; actio nō.
igit nō vniuoce dī de calefactiū est ignis:
qz deus in qzū calefactiū nō dī de cale-
factibile: ignis dicit: qd videt incōueniēs
cum diuersitas suboz nō variet relones.
CItē ad idē spē actio eadē spē. ergo fun-
dat relones eadē. C6^m. qz si creatio est in
create. ergo est eterna: z ita nō terminat po-
tentiā. C7^m. qre nō dī tunc deus realit ad
creaturā: sic efficiēs cāuz ad creaturā effe-
ctā. C8^m. qz volitio est passio in qzū reci-
piū in volūtate similiter intellectio. C9^m. qz
cum actio possit esse sine termino alio a se:
qre nō similiter aliqua passio. z hec hñr de
pma intellectiōe qz est passio siue aliqua for-
malitā impia. C10^m. qre in creatiōe nō
potest pntelligi naturalit pcutiale siue
actuabile: z in illo priori natura transmu-
tari ad actū z illam transmutationē esse p-
ductionē cōpositū: sicut si deus solū crea-
ret materiā summe dispositā: z approxi-
matam agentī naturali qz agēs in eodem
instanti: licet posterius naturaliter indu-
ceret formā in materiā sic si dens ni-
hil creet nisi materiā: et de illa simul du-
ratione producat cōpositū nō creando.
C11^m. quia cum passio sit effectus actiōis
in. 6. principijs actu actū: z potētia potē-
tia: quare ille modus relatiūoz in 3° ordi-

ne nō est cāe efficientis ad effectū. C12^m.
qz actiū importat potēs agere: passiuū
potēs pati: rōne potētie hunc inde dñr nō
mutuo: qz illa vtrinqz tm dī ad actū: ergo
tm rōne actionis z passiōis terminantū
potētiā. S; actio terminās potētiā ē actio
in actu. ergo eadem relō est actio et passio:
fm actū: z fm potētiā: qz eadē relata. CAd
firmat terminū nō specificat p relōnē. ergo
nec actio p potētiā qz est ad ipam. CItē sic nō
silt referunt que immediate referunt: z que
nō: agēs immediate refert ad patēs potēs
agere nō ad passiuū in qzū huiusmodi: qz
potēs agere pmo refert ad agere: sic passi-
uum ad pati. vltra actionē et passiōē.

Ad primū cōceditur

pelusio. quia nō de transcendentibus: sed
tantū certū genus recipientibus pro fun-
damento. quō sit glossandū: quere. CAd 1^m
potentia z actus vi sunt dñe ens diuidit
qdlibet ens: hic ē sic albedo in potētia ob-
iectiue. i. obiectum siue terminū potētie:
terminus inquam vt correlatiuum albe-
do in actu. i. terminus euacuās potētiā: sic
albedo in fieri ad quā sequitur relatiūo fa-
ctionis passiue ad factū esse. CContra. fieri
in facto esse euacuat fieri in potentia vi p
se terminus. CAd 3^m ddm illud concedo
actu actū: z potentia potentia: forma vero
z finis nō sup actionē z passiōē tantū fun-
dant. qz efficiēs z mā pcedūt rē z ei forma
z finis pductionē: z cōcomitant: z sequūt
ordine nāe pductionē. iō magis sūt: vt ter-
minū actionis z passiōis qz fundent super
ipā. actio aut z passio pnt terminari ad ab-
diuersoz genēz. Ad addit qz absolutū est
pncipiū actiōis. vt falsum. qre pcessum in
infinitū iter pelones de actione de h. vii. b
pbat ar^m: qz o3 ponē 4^{am} relonez que est
media inter primā et secundā. Quod ad-
ditur de pfectione efficientis intelligitur
quantū ad remotum fundamentū relatio-
nis. CAd 4^m. passio est actus z productio
z receptio et motus. Receptio intelligitur
in motu: sicut in parte actionis: impressio
actua intelligit in motiōe. vñ puenienter
scdo loco ponitur pductio 3° loco motus.
CContra. prior est receptio forme qz pdu-
ctio cōpositū. CAd aliud concedat idēz

est pductu pductoe actois z passiois. z ad
vtrūq; di alia relone. CAd. 5. qñ abtm est
effect^{us} mediat^{us} actio z passio imediat^{us} iux-
ta. 6. pñcipia: tñc absolutu dñdet a pñb^o.
tō pñs relones fundat: qñ qñ imediate ter-
minat actioes. CAd. 6. cedat illud nō vniuo-
ce: qñ ignis est potens facere aliqd calidū.
de^o pñt facere calozē calefactiū. vtrūq; pñ
significare equoce. CAd. 7. de idēitate. ac.
falsū est nō a termino: s; a pñ. elicitiuo. s.
phycor. 2°. 3°. CAd. 6. sic. nulla actio coe-
ua agēti terminat: s; nata est terminare. sic
h. CAd. 7. qñ. CAd. 8. volutio si p se esset
passio: eēt z act^{us} et pductio: s; in aliquo est
sicut forma ei^{us}: nō vt passio: s; sicut passio
eēt receptio albedinis: sic receptio volutio-
nis. CAd. 8. receptio ē imediat^{us} effect^{us}
altius actiois nō nisi volutiois: z destruit:
qd dñi est in primo mō actionis qñ nō hñt
terminu aliuz a se. CAd. 9. volutio est p se
ipā: qñ ei^{us} eēt est in subo: z añ illud est rece-
ptio vt via: z añ illā volutio: vt ei^{us} cā. CAd
9. qñ qñ. CAd. 10. nō arguit qñ crea^o mae
hēat duas pñas relones actiois: z nō 3^{am}
qñ qñ sit de cōposito. Similr l; pbat nō esse
necēu cōpositu terminari: s; tñ mām: tñ n
pbat qñ nō sit pñ. pñ. n. forma pducī a dō
nō. qñ mā naturalr pñsupposita. CAd. 11.
cedat qñ relō actionis et passiois est relō
efficiētis talis: p motū. s. vel mutatiōem ad
effectū tal^{em} cāe. pñ. cāns aut sine illo effe-
ctu pño. pducit efficiētū vltimū qñ pñaz h qñ
ibi est itent^{us} pñcipalr: l; efficiēs diminutū
nō possit illū imediate pducē. qñ nō dñi.
hilo. z ita pduc aliqd trāsmutādo. passio
tñ illa nō est cā efficiēs media: s; magis est
cā mālīs pductū. ita qñ efficiēs nō tñ efficit
pñcipale pductū: s; etiā māz ei^{us} vel simplr
sicut creās. vel in qñtū mā hñt: sicut gene-
rans: z ita efficit aliquo modo oēs alias 3as
cās: de hoc s. de forma z fine etiā extrinse-
co in qñtūz finis satis pñ in. 2. lib. CAd. 12.
pbat qñ rōne determinatiōis hñc z ide nō
dñr mutuo: qñ pcedo: s; rōne determina-
toz. si enī determinātia eēt rōnes referē
di: cū ille sint diuerse actus: potētia: pteri-
tio: futurū pñario seqret qñ nō. s; h oia
dicerent: qñ nō rōne illi^{us} qñ rōne ē in eis: s;
vniū diuersoz. Exēplū sic maior in scia ad
minozē in scia. sic maior i similitudine ad

minozē in similitudine: h vez est rōne spe-
cificatorz vtrūq; s. maioris z minoris nō
rōne specificantiū q vtrūq; dñr ad alia: vt
scia: nō ad min^{us}: s; ad seibile: z h adhuc di-
uerfimode: qñ scia vt mensurata. nō sic file
ad file ex alia pte potētia z potētia actus et
actus duo correla sub vno extremo relo-
nis: vt sub potētia. deinde abo sub alio: vt
sub actu. CAd formā. rō referēdi vtrūq;
est actio z pñ: s; nō sine diuersitate specifi-
cātis. z tō ē similitudo. Qñ accipit in pñma-
tiōe negat: qñ sicut p aliaz relonē: ita p illā
q est ad ipām pñt aliqd determinari. CAd
aliud respiciēdo ad dñrminātia qlibet relō
est imediata qñtū ad dñrminātia nō. Nec
etiā mediata: qñ nihil faciūt ad illā mutua
relonē.

Alia p se vt duplū ad dimi-
diū. z triplū ad tertiā ptē: z to-
talr multiplicatū ad multipli-
cati ptē: z pñtens ad cōtentū.
Alia vt calefactiū ad calefa-
ctibile: z sectiū ad secabile: et
oīno actiū ad passiū. alia ve-
ro vt mēsurabile ad mēsurā: z
seibile ad sciam: z sensibile ad
sensum. Tex. c. xx. Qñ. XII.

Trum

pñs pñmēter
ponatres mō-
dos relonis siue relatiuo-
z. Qñ non in cōi. Isti diuersi
modi fundant sup diuersa
generalissima. ergo relatio-
nes sunt i diuersis generalissimis: pñatio-
ne. Si relatio sit idem cum fundamento.
tunc pñaz: si aliud: cum accipiat spēm et di-
functionē a fundamento: tunc tñ dñt re-
latiōes qñtū fundamēta: quare si fundamē-
ta distinguunt genere z relationes. CAd
dicit phisosoph^{us} in. 5°. qñ octo dñr dupla
dualitatis rōne. cum ergo dupletas nō in-
sit alijs numeris nisi per dualitatē que est
pñmū fundamentū dupliciatis: sequit qñ
vnitas et distinctio relationis sit a funda-
mento. CAd. Item isti modi nō sufficiunt: qñ

relatiua fm genus sunt p se relatiua; et nō
pntent sub istis modis. pbatio pmi. qd
est de intellectu gnis est de intellectu spēs. si
gen^o dependet: et spēs silt. Pbs quo ad. 2.
dicit in lra. de pmo mō spālī idē nō refert
p se ad diuerfa. s; idē pntēs refert ad mul
ta pntia. Cte oia relatiua sunt opposita
in pdicamētis. ca. de oppositis: pntēs et cō
tentū n. pbatio m. i. pdicamētis. ca. de qn
titate. magnū et pui nō pntaria sunt: q; idē
d; magnū et pui. silt. idem duplū ad hoc: et
dimidiū ad aliud. ergo nō sunt opposita.
Qd etiā ps scda illi^o modi nō sit cōueniēs.
q; idētās est relatio rōnis g non est vera
relatio huiusmodi. pbatio: idētās ē vna
plum qn intellectus vntur vno vt duob^o. g
idētās et similitudo realis non sunt in eodē
genere. Cte idē sile et equale sunt p se p
tes vntus s; in oī genere est vnu. ergo tē.
CDe scdo mō sic. relō nec relatiuū nō est
fundamentū relōnis. Sed potētia actiua et
passiua referunt. g relatio non fundat sup
potētā actiua et passiua: nec sunt forme re
latiōis in h gne: sicut nec qntitas est forma
qua duplum refertur. silt. nec qualitas est
forma qua sile refert. Cte si fm potētā
actiua; aliquid dicat relūe. h est ad dcm fm
potētā passiua: sed hoc nō: q; tūc idem ad
duo: q; potētā actiua p se refert ad agere.
si igit ad potētā passiua tūc idē p se ad duo
CDe tertio modo q; nihil refert fm illuz
modū: ambo relatiua sunt i eodē genere:
si nō. tūc duo generalissima relōnis. sed di
cta sic nō sunt in eodē gne aucte phi. ro. ca.
9. vult iter relatiua nō eē mediū: q; nō sūt
in eodē gne: et ponit exemplū de scia et de
scibili. Cte rōne sic. oē qd h; rōne in gne
relōnis pprā illius generis siue cōcretū
sit: siue forma: siue sit denotiatiuū: esse etus
est ad aliud se h; e: esse scibilis nō ē ad aliū
se h; e. h in. s. q; nō depēdet ad sciam: ptra
rū explicat pbs in lra: in generali. dico q;
distinctio cōueniens est.

E. 6. 22.

E. 6. 29.

Ad questionē ubi notādū q;
qntis relōnes
sic alia hnt distinctiōes specificas fm pps
drias: tū quia latent nos accipimus distin
ctiōne earum p fundamenta ex quibus in
notescit distinctio relatiuoz siue relatio
num. s. effectiue siue materialiter.

Ad argumenta in cōi

CAd pmi nego pnam: q; nō solus est ibi
vez: s; in alijs: q; res in alijs generib^o sicut
vntas pt fundari in rōne cuiuscūq; gnis:
et rō tacta est: tū q; illa fundamenta nō hnt
aliquid in quo pueniunt qd predicat de eis
in qd: iō nō pueniūt gne sicut relōnes pue
niunt in h qd est hūdo ad aliud: et iō sūt
vni^o generis oēs. Tū dico q; sup duo di
stincta gñalissima pōt fundari relō eiusdē
spēs: et cū accipit q; accipiūt spēs fundamē
tis. vez est. distinctio tū nō est tāta in relō.
nib^o: sicut in fundamētis: sicut aia et v mis
distingunt iter se: notā tū sicut sol pdu
cens vermē effectiue. et de^o creās aiam: vel
pōt negari acceptū: q; nō oēs relōnes hnt
distinctiōne a fundamentis vel terminis.
CAd pmi. s. q; s. dñr dupla tē. dico q; h
nō est: q; dualitas est pprūz fundamētū et
pncipiū duplū: ita q; nō possit fūdari i alio:
s; formāl^o inest sibi duplitas p bis cōtine
re aliud. vnde nō est vez fundamētāl^o: q;
sunt. s. 8. dupla dualitatis pporiōe siue rō
ne: s; formāl^o magi p h q; s. bis pntet. 4.
sicut duo vnitātē bis. CAd aliud q; aīs ē
falsum: quō cadāt vel reducant ad aliqū
illoz: et cū accipit de gne. di q; illa q; refe
runt rōne gnis nō referunt pmo: s; solū p
se: et oē relatiuū fm gen^o refert fm aliqū
illoz triū modoz: sed nō pmo. vñ nō refer
ri negat referri pmo fm aliqū istoz mo
doz: et nō negat p se referri.

De questione

primi modi. et
pmo de pma
pte q; relōnes ibi fundant sup aliquid de
gne qntitatis. s. sup nūerū: vel sup pntiū:
pus tū repitur relatio illi^o pus in nūeris: et
ibi est cōpando nūez ad nūerū. ita q; o; vtrūq;
extremū eē nūez: vel ppadō nūez
ad vniū: et est pporiō multiplex: et ab istis
discretis deriuat ad pntē: s; aliq; relō est h i
discretis q; nō in pntiū: q; in nūeris ē mē
sura. ita q; ibi vntas aliqñ replicata red
dit aliū extremū: s; in pntiū ē aliqñ ppor
tio icommēsurabilis: sicut diameter costē.
CAd pmi pz iā q; idē pt subiectiue refer
ri ad mltā pntia: s; pntiā mltiplicat qn
ens aliū extremū mltiplicat. Ad aliū dē: q;
pna nō valz fm q; pntēs et pntiū sūt oppo

sta. cui⁹ pbatio est. oia oppo^a pcludūt cō-
tradictoria: qz ptradictō est prima oppō. q̄
ad que aīcedētia nō sequūt ptradictoria:
nec aliq̄ alia oppō: qz ad qd nō segtur p̄ns
nec aīns: sed ad aliqua sumpta p p̄ationē
ad diuersa nō sequunt cōtradictoria: s; est
ignorātia elēchi. q̄ nec aliq̄ alia oppō segt.
Cōtra. quō valet ar^m pbi in p̄dicamētia
de monte magno z puo que dīr de eodē:
z nō sunt opposita pte. Cō. alr dī q̄ non
oia relatiua dīr opposita: qz opp^a p̄ant
sīl ad idē in eodē tpe: qn aūt relatiua aliq̄
p̄at ad diuersa rela sunt: sed nō opposita
rela. Cō. alr q̄ sunt opposita. vñ duplū
z dimidiū in cōi sunt opposita rela: sed du-
plū ad b z dimidiū ad b nō sunt opposita
rela. Cō. alr q̄ sunt opposita sīm q̄ refe-
runt ad inuicē: s; qn idē est generās et ge-
nitūs: p̄ nō refert ad seipm filiū: s; ad filiū
ei⁹: z in q̄tū fili⁹ ad p̄ez ei⁹: z isto⁹ p̄ z fili⁹
sunt opposita: z nō alr. sic est duplo z dimi-
dio in p̄posito. Cō. ar^m pbi valet: qz ar-
guit ex p̄p̄tēsi q̄ magnū et puū sūt abso-
lute p̄traria: tunc oppō vā de eodē. qz ex b
q̄ mons est magn⁹ respectu hui⁹ absolute
est magn⁹: z absolute puus respectu maio-
ris. q̄ absolute cōtraria de eodē si sunt abso-
lute p̄traria: s; nō sunt absolute cōtraria. Cō. alr
aliud qd q̄rif de eodē fili⁹ z eq̄li: q̄ relatiua
b fundant sup b vñū: z tñ vñū illoz est re-
latiua rōnis. s; idētitas: qz reliui esse est ad
aliud se h̄re. idē nullo mō p̄t ad aliud esse.
nisi ad aliū rōne: qz in q̄tū simplr idē itel-
lect⁹ vñū vno: vt duob⁹. Cō. alr illd. Idē z
T.c.9. diuersum sunt p̄traria. 10. hui⁹: qz oppo^a
et idem. z nō priuatiua: nec p̄tradietoria: sed cōtra-
T.c.13. ria sunt in eodē gñe ex. 10. s; diuersitas est
Ibidem. relō realis. q̄ idētitas: qz ens reale nō op-
T.c.11.2. ponit enti rōnis. Cō. Itēz oē ens oī enti cō-
T.c.12. patū: aut est idē aut diuersū. idē q̄ z diuer-
sum sunt p̄traria imediata circa ens et cō-
uertibilia. S; ens rōnis est distinctū p̄tra
reale z nō est passio p̄uertibilis cū ente ex-
tra aiām: qz ens reale p̄t ēē sine ente rōnis.
q̄ idētitas n̄ est ens rōnis. Cō. Itē si idētitas
ēēt ens rōnis: nō ēēt de cōsideratiōe meta^a
sed logici: qd est p̄tra p̄hm. 4. huius. ca. 2.
T.c.4. Cō. Itē p̄tra rōne. si rō valet: tūc idē. oē est p
accūs idē eīdē z nō cēntialr. p⁹ p̄ne. d p̄ se
rōne b⁹ qd ē idē i q̄tū idē ē aliqd attributū

sibi a rōne. h̄ dic pō: qz cēntia lapidis nō ē
eadē sibi: nisi p aliqd attributū sibi a rōne:
qz cēntia: vt fun^m. z vt termin⁹ sunt idē p
accūs. sic h̄ oē h̄ oē filiis: qz vt est termin⁹ est
aliqd cū attributo aliq̄ a rōne: z in alio ter-
mīo sīl ē aliq̄ p̄o rei z rōnis: z sic ille ter-
min⁹ p̄p̄sit⁹ ex re z rōne est idē paccūs ter-
mino aliū rōne illi⁹ diuersi attributi a rōne
vñ termino: z aliū qz data vñ termino: et
aliū sunt diuersa. Cō. Itē tūc oē idē ēēt diuer-
sum. p⁹ qz p se rō refertū idē sibi: est alie-
tas ex b q̄ itell⁹ attribuit aliqd rōnis vtri-
qz t̄mīo. p̄ns ipole: qz idē diuidit p accūs:
z sī se: sic vñū p p̄hm i lra. q̄ aliqd est idē
eīdēz sī se. Cō. Itē oē p accūs reducīt ad p
se. 2. p̄physicōz. q̄ si nihil p se idē eīdē: nec ē
aliqd idē p accūs. Cō. Itē si omne idē eīdē p
accūs: tūc p aliud: z erūt idētitas in īfinitū:
vel si stes: tūc idētitas p accūs ton⁹ ad totū:
qz p se rei. s. fundamētū ad re: z tunc relatio
realis p̄ma. Cō. Itē ex b segtur ipole: qz i oī
affirmatiua vera. eodē mō est vñitas p̄p̄-
tis quō ē vñitas extremōz: si tūc idētitas
extremōz est solū p accūs. q̄ nulla p̄p̄o p se
vā: q̄ b sīm p̄clusūz sit ip̄le: p̄. qz itelligūt
duo opposita in eodē termino: qz p se idē-
titas z ali⁹. Cō. Itē si sit relō rōnis aut vtrū-
qz extremū est ens rōnis aut vñū. Illo vñū
tñ: qz idētitas equalr fundat in vtrōqz ter-
mino: si vtrūqz negāt cōter: qz fundamētū
alteri⁹ relōnis est cēntia realis: nō i q̄tū at-
tribuit sibi aliqd rōnis. Cō. Itē si sic. q̄ sīl sī
multitudo z eq̄litas: qz de rōne illoz rela-
tūoz ē nō alietas: s; de rōne illoz est vñi-
tas in lra. q̄ si p̄pter vñitatē erūt ille relatio-
nes rationis: sed hoc nō cōcedunt.

De tribus istis

di sic: qz hec tria fundant
sup vñū qd est in diuerso gñe: qz sic ens dī
dupl^r ita vñitas. sicut q̄ ens diuidit in di-
uersa p̄dicamēta: ita vñitas in diuersas
vñitates. ita idētitas sup vñū in suba: eq̄li-
tas sup vñū in q̄tūte zē. Cō. Itē. oē ens
oī enti p̄patū est idē aut diuersum. q̄ idēt-
tas nō est tñ i gñe sube: s; in oī gñe. Cō. Itē
albedo p̄ata albedini nō est sīlis sibi. nec
eq̄lis: tūc eadē sibi et diuersa a nigredine.
Cō. Itē p̄hs. s. hui⁹ in fine de opposit diuer-
sū est sīm vñ aquāq; categoriā si diuersūz

T. n̄ hū
te p̄m
T.c.66.

T.c.10.

T. n̄ hū
te p̄m

2.c.4.

z idē cū opponant. g idē nō determinat fo-
lū ad gen^u sube. Cte. 4. ca. 2. q in oī gñe
repiunt z attribuit sube p^o. Q^u fili nō iue-
nit p se in gñe q̄litas. pbo. idividua eius.
de spēi nō solū hñt vnitatē spēs s; hñt vni-
tē in dñia specifica: z in q̄tū sic vñū: aut sūt
eadē pprie loq̄ndo: aut nō. et si sic: nūc icō.
ueniēter diuidit vñū in vñū nūero gñe z
spē: z pportioe. nō g sunt eadē in dñia spe-
cifica. sunt g filia in dñia cū pueniūt in illa:
z dñia p dīcet de illis in q̄le. Cte. 7. Boen^o.
spēs est tenuis silitudo singulariuz. Cte.
q̄tūte sic. i oī gñe: loq̄ndo de re illi^o gñis.

2.c.2.
idem.

ppando eā ad aliā eiūde eēntia h est eq p-
fecta ei. z. i. in oī gñe est vñū p̄mū: qd ē me-
sura zē. p cui^o accessus dñr pfecta z min^o p-
fecta. g eqlitas est ibi nō sūdata in q̄tūte.
Cte. 7. in gñe q̄litas ē mai^o z min^o nō a ma-
iori z minori in q̄tūte: qd pz. alias equus
eēt magi alb^o q̄z margarita. Cte. 7. p̄hs dīc.
s. q̄ hec tria sūdanf sup vñū qd ē pncipiū
numeri: z nō metru: nō sup vñū diuersoz
gñez. Cte. 8. cedūt g rōnes ad min^o de eodē
q̄ idēz diuersuz repitū in omni genere.

2.c.20.

De simili et eqli p̄t pcedi idē: siue
d q̄tūte z q̄litate q̄ sūt
accētia. vñ ē ibi eqlitas z silitudo eēntiaz:
q̄z idē fili z eqli signant rēsones z sūdanf
sup vñū pncipiū nūeri in e^o z remotū sū-
damētū ē res diuersoz gñez. s; vñā viā:
z sūt aliā viāz. Cte. 7. tria pnt sūdari in oī
gñe sup rē illi^o in q̄tū res est qd: z in q̄tū sic
vñā sūdat idēntas: z in q̄tū res est q̄lis nō
solū accipit: s; p dñiaz eēntialē: z in q̄tū sic
vñā sup ipāz fundat silitudo. Cte. 7. in q̄-
tū res hz q̄tūte pfectōis: z est vñā. sic fun-
dat remote eqlitas sup ipām. h g tria sūt in
oī gñe: z sunt i gñe rēsonis: vt spēs. Cte. 8.
tra. aliq̄ hñt vnitatē s; rē de gñe actōis in
q̄z: vñ est actio z accēs agētis. ergo h fun-
dat rēlo q̄ nō est idēntas: nec silitudo nec
eqlitas. Cte. 8. cēdo nūc: q̄ sup vnitatē i gñe
actōis pōt fundari relatio. cū g duo cōue-
niūt in actione illa relatio est aliā ab istis.
Cte. 7. segtur ex dictis: q̄ idē sit fili sibi: qz
si res de gñe sube sit q̄lis q̄litate eēntiali. z
si hñs vnitatē sit simul. g iste hō cū h hēat
eē fili sibi p̄. Cte. 8. q̄ sūdamētū idēnta-
tis est vñū nūero: nō idē sibi idē: sed vñitas
silitudinis est vñitas specie soluz: ideo idē

nō est simile sibi.

Ad argumē a sustinē.

do q̄ idēntas sit rēlo realis. Cte. 8. p̄mū cū
dī q̄ est hītudo rōnis. Dico q̄ nō est de rō-
ne rēsonis: q̄ sit hītudo ad aliud extremū
reali. S; q̄ sit hītudo ad cor^m. siue sit aliū
reali: siue nō: s; h accidit rēsoni vñ pōt eē
realis. h pbat qz rēlo talis sūdat sup vñū.
g vbi magis est pcedēda vñitas qz diuersi-
tas ibi magis est pcedēda relatio. talis vñi-
tas realis est maxima. q̄r. Cte. 7. a silitudi-
ne in spē dī aliqd fili in spē: z p̄mū relatiū
est idē sibi: z refert ad seipm: z tñ ibi ē rēlo-
realis s; m oēs. g zē. Cte. 7. q̄ dī rēlo: est ad
aliud se hñe. hoc est vez de relatiū suppo-
nis de p̄mo nō: sed in alijs est vñitas ma-
gis de rōne extremoz: qz alictas. Cte. 8. tra.
si idēntas est relatio realis esset relatio res-
alia a fundamento: z tunc illud esset idē.
sibi: z pcederet in infinitū. Cte. 8. m q̄ illa
idēntas que est relatio nō est relatiū: sed
ratio referēdī: z q̄ illa relatio vt illa rēlo:
nec esset eadem sibi: nec diuersa: s; esset rō
qua aliquid esset idē sibi: z illud idēz esset
relatiū p se: relatio aut nō: et itandū est tunc
in p̄mis. Cte. 8. p̄mū argumētū pncipa-
le in cōtrariū q̄ ratio sumit falsum. Cte. 8. ad
aliud q̄ nō sunt partes vñus quantū ad
speciem quā significant: sed quia requirūt
in diuersis vñitatē p fundamētis p̄ximis:
sunt partes vñus: q̄tū etiam ad fundamē-
ta remota diuidunt aliquo modo vñum:
quia fundamētū idēntitatis est homo vt
vñus: silitudinis differentia hominis.

Sustinēdo aliā partē

Cte. 8. tres p̄imas rationes: q̄ ille p̄posi-
tiones vere sunt ratione indiuisiōis eēn-
tie: nō ratione relationis superuenientis.
Cte. 8. aliud similiter. Cte. 8. cōceditū q̄
idē sit sibi idē p accēs: qz aut idē accipit p-
forma quā significat: vñ c h. p̄pō ē p se: idē ei
dē idē: si accipiat sic p eo qd ē idē vt dī hō ē
idē homini. hec est vera p accidens: funda-
mentaliter nō: qz idēntas accidit hōi: qz sic
albedo accidit hōi. S; albedo est sūdamē-
tum silitudinis de se. Sed fontes nō est
fundamētū idēntitatis: nisi vt attribuitur
sibi aliqd a rōne. Cte. 8. aliud in p̄trariū q̄

nō oī illud reduci ad aliqd qd est p se tale.
Cō ad aliqd qd est p se cā illi: sic h idē
 tas p accōis reducitur ad iduisionē fūdamē
 ti q est p se. **C**ōd pūmū in pīrariū dōm q
 dīstīctio illa de eodē dī de eo qdū ad idū
 nīfōnē in q fūdaf idētās. **C**ōd aliud de
 pīssū in īfīnītū. **D**ī q idē p accōis est idē p
 aliū. n q illd aliū sit idē: nec p se nec p aliū
Cōd aliū de vītate p pōnīs: q nō oī p pō
 nē verā eē fīm vītātē extremōz cū relōnī
 bus sup addītīs: sī vītās ē ex idētātē fun
 damētōz in qb fūdaf relō idētātē. **C**ōd
 aliū oē idē erit diuerso idē: vēr ē fīm rōnē.
 vnd ibi est idētās simplr z diuersitas fīm
 qd. z h n sunt opposita. **C**ōd vñ ar^m pī
 cipale. dico q viriūq; extremū est aliqd rō
 nis fīm q referit fundamētū remotū ē rea
 le vītās eēntīalis. **C**ōd aliud dico q sī
 tudō z eēlītās fūdaf in vītātē reali: qz h
 albedo: z illa hnt vītātē realē iter se si nū
 qz eēt itell's. z ex illa vītātē mouet intelle
 ctū ad attribuendū illi vītātē reali vītātē
 spī. z ista vītās: nec est vītās rōnis: nec
 singularis: sī media. z in potētā ad vītā
 tem rōnis que fundatur super eam.

De potentia actiua et passiua.
 dī q fundamētū
 relatiuoz in scōd mō fundat in re de gñe
 actōis z passīōis: z h in reb^o de gñe actōis
 gñus corripit passīō: fundat etiā in pīnci
 pīs actiuis z passīuis sic in forma q est pī
 cipium agendi et illa que est principium
 patiēdi que sunt i 3ª spē qualitatis fīm ali
 qd. **T**ñ h nō oī qz si nō esset aliqd pīncipiū
 imēdiatū opandi nisi q lītās: tūc suba nūqz
 gñaret vītūoce: quia pīncipiū gñandū z
 suba nō sant in eodem gñe. **C**ōdīc hīc q
 accōis agit in vītātē sube que est vītūoca
 gñato. **C**ōtra aut in vītūtē ei^o vītā effi
 ciens. tūc hī p pōstū qz efficiēs pīnū plus
 hī z cāt qz illd qd i vītūtē ei^o cāt: z imēdiatū
 aliqū effectū in gñato quē n hī aliū agēs.

Dico tunc q pīncipiū agendi pī
 esse in gñe q lītās: et
 in pīma spē. z in scōd z 3ª pōt eē substantia.
 vnde in gñatiōe sube suba est p se efficiēs.
Tūc dico q relationes scōdī modi pīnt fun
 dārī sup hūmīsmōdī pīncipia agendi: z eo
 modo sup pīncipia patiēdi fundat relō
 aliquādo suba quanta est imēdiatū pīnci

pīū patiēdi respectu albedinis. **C**ōd ar^o
 q fundamenta sunt forme ab^o q sunt pī
 cipia agendi z patiēdi si accipias potētias:
 vīt referunt accipis fundamētū cū relōne.
Cōd aliud q pīmo referit ad potētā passi
 uā pīmo z p se nō pīmo ad agere. **C**ōd ar^m
 qd sit pīra tertiū modū q oīa relatiua de
 noiatiue dicta sunt in vñō gñe. **C**ōd mī
 nego. **C**ōd pbatōnē q loqitur de gñe nā
 li: vbi inter opposita est trāsmatatio. z vbi
 pīus pīmutat aliqd ad mediū: qz ad extre
 mū. **S**ed relatiua nō sunt sic opposita: z id
 nō est ibi mediū. **C**ōd rōnez dico q scibi
 lis eē est ad aliud se habere: z in alijs mo
 dis est mutua depēdētia: qz extrema acci
 piunt vñformiter si actu vñū z aliud. si in
 potētia: aliud in potētia: sī hec mēsurā acci
 pī. q. actualr z mēsurabile potentialr vīt
 est p se termin^o: si tñ accipī p pōtiona^o est
 ibi mutua depēdētia: sicut z i alijs modīs:
 z sunt z nō sunt sī vñ scibile se hī ad scīaz
 in potētia. **C**ōtra **A**z. in pīdicamētīs. de
 structo scibili. destruitur scīa nō ecōuerfo.
 dīcī q hoc verū est: q destructo scibili in
 potētia destruit scīa in potētia. z ecōuer
 fo. similiter destructo scito in actu: destruit
 scīa i actu: z ecōuerfo. destructa scīa i actu.
 destruitur scītū in actu. **S**ed destructa scīa
 in actu: non destruit scibile in potētia.

Scōm numerū quidē igit
 z potētā dēā ad aliqd: oīa sūt
 ad aliqd: eo q ipm qd est alte
 ri^o dī ipm qdē: sī nō eo qd ad
 illud aliud. **M**ēsurabile vō z
 scibile: itellētuale: eo q aliud
 ad ipm dī a d aliqd dīr. **N**ā
 itellētuale aliqd significat qd
 iph^o itell's ē. **T. c. xx. Q. XIII**

Trum tertius

T. c. 25.

v mod^o distinguat a 2°? **Q**
 nō. in h mō ponit sensus z
 scibile: scūs z scibile re
 ferūt fīm potētā actiua z passīua fīm pīm
 4. ca. d vītate appetitū. scibile est motiū

T.c.51.
z inde
sensus: z mouens prius moto, z si hic zc.
Item sensus est potētia nālis. g in scda
spē qualitatis z potētia passiua est. 2. de aia.
z talis potētia est fundamentū relōnis se-
cūdi modi. Cō. scia nō refert ad scibile.
pbatio. scia per se in genere qltatis. Sed
tale nō dependet fm se. Cōtrariū po-
nitur a philosopho in littera.

Ad questionem dicif
q nō accipitur in 3° modo mensura qū-
titatiua: sed pfectionis alias non differret a
primo modo: tunc mensura fundat super
oēm essentia: z mensurari sup habitus de
genere qualitatis.

Contra q accipi pōt pro mensura
quātitatiua: qz nō oīe cō-
tentū mensurat continens qūtitatiue: sicut
p3 de aliquibus numeris. Cō. tēps men-
surat motū: z tñ nō reddit motū. Cō. tē q
ille modus nō appropiaz habitū z cogni-
tioni z obiecto: qz. i. in omni genere est ali-
qd primū qd est mensura. g circūscribēdo
oēm habitū est aliqd in gñe sube: qd men-
surat rem oēm illius generis: z eodē mo-
do in alijs generibus.

Tunc relationes pri-
mi modi fundant precise sup rem de gñe
qūtitatis: z in genere sube non fundat pre-
cise aliqs modus z relōnes secūdi modi
fundant in rebus de genere actōis z pas-
sionis: z sup pncipia agendi z patiendi q
possunt esse in multis gñibus. Cō. Relatio-
nes tertij modi fundant in omni re cuius-
cūq: gñis: z etiā sup ydeā in mēte diuina:
qz est mēsurā z pfectio ydeati: z aliqn pōt
fundari sup res diuersoz generū: qz qli-
bet res intelligibilis: z cognitio est in ge-
nere actionis z habitus cognitiuus in ge-
nere qltatis. Cō. Sed videndū est qualiter
mēsurat scia z scibile: scia practica nostra
causata a rebus z ideo scibile mēsurat sciē-
tiā. S3 arti^{lia} causant a scia practica: z ibi
scibile est mēsurabile: z scia mensura rei.
vñ oia naturalia se hñt ad sciam dei: sicut
artificialia ad nostrā. ita q scia dei est mē-
sura. Cō. Nam g p3 q iste modus distinguit
a secūdo mō: sicut p3 ex pñctus: nō p mu-
tua dependentia: vel nō mutua: sed p fun-

damenta alia z alia. vt patet.
Ad primū cōtra q sensus equo-
cū ad potētiā nālem
q est in gñe qltatis. z ad actū sentiēdi: z sic
est in gñe actōis. Cō. Tunc sensus p^o mō est
fundamētū scdi modi. sensus 2° mō est fu-
damentū illius tertij modi: z sic ad aliū ar-
gumētū. Cō. Et vltra: q scia est in gñe qlta-
tis p se: nō in relōne: qz diuersoz generū:
z nō subalternatim positoz. S3 scia q est
bitus. est primū fundamentū relōnis: sic
qternarius in gñe qūtitatis z duplitas in
genere relationis.

Nō est aut itellec^o ad hec
cuius est itellectus: bis. n. idez
dictū vtqz erit. sñr aut z alicu-
ius visus ē visus: z nō cui^o est
visus: quāuis hoc vey sit dice-
re: s3 ad colorē: aut ad aliqd ta-
le. Illo vō mō bis idē diceret
quia est visus cuius est visus.
Tex. c. XX. Qd. 14.

Trum idē referat ad duo
p se: Q. sic idē cōt-
nēs ad multa pteia. sñr vna po^a
actiua ad agē: z ad potētiā passi-
uā. Cō. Itē ad qcqd depēdet genus z spēs. g
spēs refert ad cor^m gñis: z ad pprū z ad
vtrūq: p se. Cō. Itē spēs p se refert ad gen^o
fm Porphyriū: z p se ad idiuidua. Spēs
est qd p se pñctat de idiuiduis h ponit idi-
uidua: z diffinit p ea: qz nō ponit ibi vi ge-
nus: nec vt subm. g tñ vt cor^m spēs. g. zc.
Cō. Ad oppo^m est pbs hic in. s. vbi habetur
p incōueniēti q idem bis dicatur.

Dicendum q idē nō pōt refer-
ri ad diuersa pmo
pōt tñ p se nō pmo: qz illd cōpetit alicui p^o
qd ppetit ei p spēs suā illd p se qd cōpetit fi-
bi p cāz in se. vñ illa dñr relūa p^o q sūt hu-
iusmōi p pprā rōne specificā: sicut p p se.
Alia p se dñr relūa fm aliqd itellm in eis
sic rōne gñis sūt: sic medicina dñr relūa ra-
tione sciē q est gen^o eius q intelligit in ea
p^o pmi: qz si sic: tñ relō illa q est rō referē-

T.c.20.

di vnu ad duo extrema: p^o esset due re-
 nes eentialr: qz ad duo nō ē p^o eadē hitu-
 do: s3 relo fm se ē hitudo: tūc enā idē hret
 duas diffōnes: qz p virūqz corre^m eq pmo
 diffinit: z tūc possit cognosci p vnā z non
 cognosci per aliam. CItem tūc idē pos-
 set esse z non esse simul. accipio duo cor-
 rela a. z b. z c. referat ad virūqz si c. referat
 ad a. z eq p^o ad b. cū a. possit ee sine b. seqt
 qz c. relm ad a. b. o. s. a. z b. eet z nō eet. si a.
 eet destructo b. CItemz pole idē referri ad
 diuersa nō p^o: qz p^o z p se ad ppiū correm
 z p se nō p^o ad corrm sui gnis. verbi grā.
 multiplex z submultiplex referūt duplū
 z dimidiū referūt: s3 duplū p se z p o refer-
 tur ad dimidiū p se nō p^o ad submultiplex
 qd ē corrm sui gnis: z nō ē. ita qz submul-
 tiplex qz ē p se correm z nō p^o dupli pōt
 ee nō exīte dimidio. S3 dimidiūz nō pōt
 ee nō exīte submultiplici: s3 idē nō pōt re-
 ferri ad qūqz diuersa qz si ad vnu pmo: z
 ad aliud p se: tūc o3 pmi ee tale qz nō pos-
 sit esse sine p se correlatiuo: qūis ecōuer-
 so p se sine p^o correliūo. CProbatio: qz si
 possit ee sine p se correlatiuo: seqt qz vnu
 extremū sit z nō sit fil: qz exīte dimidio ne-
 cessario ē ee duplū. cur^o est p se z pmo cor-
 relm. S3 destructo sub multiplici: qd est p
 se correm dupli. z nō pmi destruit duplū
 S3 dimidiū possit ee nō exīte sub multi-
 plici fil: esset duplū ad ee dimidiū: z destru-
 eret ad destructionē p se correlatiui. CItem
 esse p se correlatiui tūc ponit ee gnis: z nō
 ponit aliqd posterius genere. ergo.

Ad primū argumentū de p^o tūc.
 te z p^o tūc. Dico qz nō
 refert ibi vnu ad diuersa pmo: s3 p^o tūc
 in cōi ad p^o tūc in cōi: z p^o tūc qz spēs h3
 sub se tot contentū. CItem cū dī idē nūerus
 pōt p^o tūc multos nūeros. CItem dico qz in-
 telligendū est de p se extremo relōnis: nō
 de subiectis relōnis: nō. n. o. qz vna relo
 fit in tot: sicut alia relo: qz p^o tūc in vno
 subo: z filiatōes in multis filiis: tūc qz filia
 anōesunt in diuersis filiis: tot p^o tūc
 in vno qz est p^o. CAd aliud qz potētia acti-
 ua pmo refert ad potētia passiua inqūz
 huiusmodi p se inqūz potētia solū refert
 z nō pmo ad agere: z relm pmi. s. potētia
 passiua nō pōt esse sine p se corremo nō p^o

se3 sine actu po^o actiue. CAd aliud qz spēs
 p^o refert ad genus: z p se ad idiuidua. vñ
 gen^o est pmi correm: z nō pōt ee sine idi-
 uidiis qz sunt p se correm. CItemz
 in p^o tūc p^o: qz intellectus si dī ad intelligē-
 tē: z ad intelligibile idē dī bis eq pmo: qz re-
 spicit virūqz eq. CItem alr: tūc oē accis h3
 duo corrla. s. subm z obiectū. CAd aliud
 qz ad qd refert gen^o z spēs: vñ ē: s3 nō p^o.

**Quare tres erunt philoso-
 phie theorice Mathematica
 Physica Theologia. L. c. 2.
 Libri. vi. metaphysice: Q. d. I.**

Via scientiaz

speculatiua diuidit Arist. in
 physica: mathematica z di-
 uina. Itē qz an ista diuisio
 sit sufficiens. Arguit qz non:

qz logica neqz est circa agibilia: neqz facti-
 bilia. g est speculatiua: nec tūc est aliq illaz
 g z c. CItemz moralis nulla ē istaz. ē tūc theo-
 rica. p^o tūc: nā oīs hīus intellectua: circa
 agibilia ē prudētia: qz sic diffinit prudētia
 6. ethi. qz est recta rō agibiliū: moralis autē
 scia nō est prudētia: qz tūc oēs hīus eam
 eēt prudētes: z ita virtuosi moralr. g mo-
 ralis scia nō est recta rō circa agibilia neqz
 factibilia: vt p3. g z c. CItem ens eq^ol rō diuidi-
 tur in decē gna ex. s. hūus. g. sicut vnu di-
 uidēs. s. qz itas facit sciam specialē: vt ma-
 thematicā: ita qdlibet alioz. CItem suba in
 corpea h3 p^o tūc vel p^o tūc passioēs
 alias a passioib^o entis z sube: sicut z suba
 corpeaz p^o tūc passioēs hēt: quanto
 est ens p^o tūc. g si de suba corpea est sciētia
 spālis vt mathematica vel nālis in qua cō-
 siderant p^o tūc passioēs eius. ita videt p lo-
 cū a minor: qz de suba icorpea est alia scia
 spālis p^o tūc metaphysica in qnō p^o tūc
 de ipsa nisi p^o tūc passioēs entis vel sube.
 CItem qz non sunt tot videtur: quia me-
 taphysicus habet considerare omnia fm
 qditates suas etiā in speciali. ergo z oēs
 passioēs omniū. ergo non est alia scien-
 tia. p^o tūc antecēdēt per Alr. hic in lra.
 nulla scientia rationē facit de eo qd quid
 est: sed vel ex sensu supponūt qd quid est

su i subiecti: vel aliunde accipiunt. **C**item
q non sit distinctio inter mathematica et
methaphysicam arguit: quia videtur esse
de eodem: quantitas enim in vtraq; conside-

T.c.16. rat sic etiam in naturali scientia consideratur
et inde
T.c.2. distinguitur ab alterutra istarum.

In contrarium est **Arist.**
in 1^a.
Citem in libello de intelligentia. **Aristo.**
Citem Avicenna primo metaphysice sue.
Citem Ptolomeus in primo Almage-
sti. **C**item Boetius in libello suo de tri-
nitate. Et patet q apud philosophantes
est famosissima diuisio.

Hic primo videndum

unde sumat distinctio scientiarum. circa hoc
sunt due opiniones. **P**rima talis. scien-
tia est habitus cognitiuus conclusionis de-
monstrationis: sicut patet ex diffinitione sci-
re. primo posteriorum. ergo quot sunt conclu-
siones demonstrabiles tot sunt scie: pna
pbatur. nam habitus distinguitur per obie-
cta: et ita scientia per scibilia: illa sunt conclu-
siones demonstrabiles. **C**item habitus
innotescunt per actus respectu diuersarum co-
clusionum sunt diuersi actus sciendi spe. g et
huitus diuersi. **A**d innot. pbatur: tum quia il-
li actus sciendi sunt diuersi non tñ numero:
quia sic distinguuntur actus sciendi circa ean-
dem conclusionem frequenter elicit: dñia ma-
ior dñia numerali videtur esse dñia specifica.
Tum quia aliqd per eam cognoscere est
aliqd scire ex diffinitione scire. pmo poste-
riorum. g cū alia demonstratio sit per quā hu-
iusmodi conclusio cognoscit et alia p quā il-
la videtur q aliud sit hoc scire ab illo: etiam
spe: magis enim differunt ille demonstratio-
nes q; numero tñ: q; sunt ex diuersis pñ-
cipijs oino. Et ista opinio ponit qdlibet
complexū hñe habitū pñcipiū. si pñcipiū est
hñe intell^m. si conclusio est. hñe pñcipiū sciam.

Contra istam opinio.

nem arguit: q; sñ ipsam geometria vel q
cūq; alia scia non est vna nisi vnitatem aggre-
gationis ex multis habitibus qd videtur contra
intentionem **A**ris. ex multis locis in p^o poste-
riorum. 2. 2. **C**item sic posset metaphysica et nāl

scia dici vna: q; aggregatione. in conueniens
est aut q tantā vnitatem habeat inter se scie
que ponunt simplr diuerse: quantitas habet
vna istarum inter se.

Dicunt alij q scia vna est s; spēs spā
lūmā q ē circa subm
vni ad qd plā attribuit: q cū h; vna rō-
nē formale pñderadi oia q pñdat: et tal in
vna aia ē vna nūero ex multis actibus intelli-
gedi gnata: et ita vna est: sic in vno appeti-
tu ē vna tpantia: s; ex multis actibus gnata: et
in vna superficie vna albedo itēsa: s; eē suc-
cessiue ab eodē: vel diuersis gnantibus vni-
ca trāsmutatio: vel diuersis trāsmutationibus
iducta. Quia tñ nō ē oino file: distinguunt
q qdā forme recipiētes magis et min^o sñm
gduz pñfectōis: et cōpletōis sue iductū vni-
ca trāsmutatio: vt albedo: vel plū^o actibus
pformibus: vt tpantia: qdā aut plū^o diffor-
mibus vt scie in qz gnōne ponūt talē pñef-
fuz: q; sñm rectū ordinē acgrēdi eas ex actu
cōgñēdi pñm^m pñcipiū tal scie: h; ipa p^o gñā-
ri: et tūc hñ totū eē illi^o hitus sciētiēti s; in
gdu isimo: et tūc iste hitus dī esse intellect^o
illi^o pñcipij. **C**Deinde cōgñēdo alia pñ-
cipia idē hit^o q dī eē itell^o illi^o pñcipij au-
get et dī itell^o plurij pñcipiorū itoz co-
gnitorū. **C**Et vltra ex pñcipijs deducēdo
pñcones ampl^o auget: et dī eē scia istaz co-
clusionū: sp tñ manēs idē hit^o n hñs dñiaz
nisi rōnis tñ: sic alie forme q recipiūt intē-
sionē in quocūq; gdu si stāt in illo nō hñt
cōpositionē aliquā: q; in illo nō hñt dñiam
aliquā: vltra gduz inferiores: q; vñtalr pñ-
net nisi rōnis tñ: et dñia rōnis n sufficit ad
pñonē: nec obstat q; hñ actus ex qb^o gñat
et auget hit^o vidēt qñ differre spē: sic intel-
lectōes diuersoz pñcipiorū: vel diuersaz
pñconū vel. q. gñe: sic itellectōes pñcipij
et itellectio pñconis: dñt. n. act^o sic dñt obā
cognita: s; hit^o vñ^o ex oib^o ē gñatus: et ad
siles act^o inclīnās. **C**Itoc pñmat: q; pñm^m p-
fect^o cōgñēti: qñ exi^o pñlo deducit: nō aut
eēt ita nisi hit^o pñcipij intēdere. g al^o nō
gñat: s; pñm^m auget. **C**Dicunt etiā q talis
hitus nō tñ intēdit ex cognitiōe diuersoz
pñcipiorū: vel pñconū: s; etiā ex frequē-
ti pñderatiōe eiusdē: vt sic vñū pñm^m magt
cōgñēat illo hitu q; aliū: et vna p^o q; alia q;
frequēti^o pñderata: sp aut s; istos cognitiō

T.c.5.

por est pncipiū z dispō cōscēdi posteri⁹ si
ue in pncipijs int se sine respectu pclonū
Contra illā opiniōē multipl^r ar
guif. Primo sic: act⁹ nātr
est gñatiū⁹ hitus fm istos p b q nāl^r suaz
silitudinē relinqt in passō. differētū autē
spē fm pphas rōnes agētū sūt diuerse sili
tudines reales. g qsta est dīa actū tāta et
habituū. Cōfirmat. qre. n. act⁹ differētes
morales: vt ipantie z iusticie generant di
uersos hī⁹ spē: nisi qz fm pphas rōnes spe
cificas nāles silitudines ipmūt po⁹ pñlr
differētē: sic z ipi. g vbi est eā eadē est idē
effect⁹: vñ videt sine rōne dictū q qdā ha
bit⁹ tñ generāf ex actibus vniformibus:
qdā ex diffōrmib⁹: poterit. n. aliqz ponere
q nō est: nisi vñ vñus moral⁹ q gñat ex q
cūqz actur: z deinde auget nō tñ p act⁹ siles
sz etiā p diffōrmes: sic h ponit de hitu scie
Nec poterit plus iprobāri: vt videt illud
de vnico hitu moral⁹ qz istud de hitu scie
tifico. Cōf. 2° sic. Arist. 6. ethi. distinguit
inte^m a scia: sic habitū ar^m spē: lz eiusdē ge
neris ppingonis qz sit aliter eoz cū opini
one z prudētia: nūc aut videt cēntial⁹ di
sperata q sub eodē gñe ppingoni pñmēt. si
cū albū z nigrū: qz albū z dulce. g ipositi
bili⁹ videt q idē hitus sit itellec⁹ z scia qz
sit itellec⁹ z opinio. Cōfirmat illa rō ve
rū in qzū eiusdē natū ē causare habitū sui
intellu cognitiū. Sili aut est alia rō eui
dētie i pncipio z pclone: qz i pncipio ppt
se extremis in pclone ppter aliō p discurs
sum. g zc. Cōf. cū intellectu pncipioz ali
quoz. z scia aliquaz pclusiōnū in geome
tria stat ignorātia alicui⁹ pclusiōnis eius
dē scie: nō tñ ignorātia negatiōis: sz etiā
dispōnis p falsigraphū gñataz: ipole ē aut
respectu eiusdē cōplexi sili in eodē intellu
stare hitus oppositos. g respectu pclusiō
nis ignorate nō hī hitus q sit scia et Cō
firmat: qz qñ pclō ignorata adiscit: habi
tus oppositus ignorātie pcedētū induce
tur. g zc. Cōf. itē sic cōfirmatur: quia vide
tur cōtradictio q ille habitus habeat qui
idem numero est respectu talis obiecti vt
a. z tamē ex illo habitu nullus actus habe
ri possit circa a. nec etiā quantūcūqz im
perfectus. patet autē q circa conclusionē
predictā ignoratam intellectus sic igno

rans ex toto habitu sciētie quē habet: nul
lum potest habere actū sciēdi: imo nec de
bilissime opinandi: cūz firmiter teneat op
positū. ergo totus habitus quē habet nul
lo modo erit idem numero manens habi
tus illius cōclusionis. Cōf. quarto ar
guif sic. ex hitu intenso pōt aliqz pfectius
agere circa qdēqz obm: cuius est qz ex re
miso. g si adiscendo nouas conclusionēs
intenditur habitus prior poterit habens
ipsum pfectius speculari qdlibet: respectu
cuius ponitur esse habitus cui⁹ est qz pri
us: z hīc posse est necessariū quantū est ex
parte habitus: sed cōsequēs est falsus. pos
sibile est enī dum est in adiscendo conclu
siones nouas qz obliuiscat alicuius prius
scit: aut minus perfecte sciat qz ante illas
cōclusiones nouas scuit: quādo istam pri
us scitam frequētius cōsiderauit. hoc patz
per experimentū: qui enī adiscit secundū
librum geometrie dum ibi occupatur: ne
gligit cōsiderare cōclusiones primi sal
tem aliquas quibus nō vtitur. Nunquid
cum didicerit scdm pfectius poterit spe
culari quālibz pclusiōne primi qz pñs qñ
scdm ignorato frequēt pclones pñi specu
latur. Cōfirmat ista ratio: quia ista
posito ponit duplicē modū augendi ha
bitum per actus similes: z per diffōrmes
Cōf. similes ponit q illud pfectius sci
etur cuius sunt illi actus qz aliud circa qd
nō eliciunt tot actus similes. ergo habit⁹
respiciēs frequēt hoc specularū augetur
sine augmento habitus respicientis illud
raro specularum: qd est impossibile si idē
esset. Cōf. quinto sic. gradus imperfect
or in habitu siue habitus fm istū gradum
nō pōt esse causa gradus pfectionis: tūc. n.
effectus excederet cām in pfectiōe: cogni
tio aut pncipij videt causa cognitionis cō
clusionis: cum arguat Arist. primo poste
rior. ppter qd vñquodqz zc. Sed pro
pter pncipia cognoscimus cōclusionēs.
ergo zc. Aliaior autē nō videtur vera ni
si in causis efficientibus. ergo non est inf
mus gradus in habitu recto ordine gene
ratus ille fm quem respicit primum prin
cipium: esset autem si esset vnus habitu
pncipij z conclusionis fm qz isti ponit.
Cōf. Si dicatur q gradus respiciens pñus

ca. 4.

principiū est simpliciter pfectior gradu re
spiciēte aliqd posterius p se sumpto: nō
in illo posteriore gradu sū q includit p
orem: est aut cā p^o modo tū. Contra. h
est dictū istoz: q glibz gradus est simplex
nō habēs pcedētes in se distinctos nisi ra
tione tū. ergo ille gradus correspondēs
ultime pclusioni sū ppiā rationē illius
gradus nō includit oēs pcedētes: sicut di
ceret de ultimo gradu albedinis: ille autē
ultimus gradus sū ppiā rationē sui p
cipij videt effectus sū ppiā eius rationē
z in pmo includit: z nō ecōuerso. C Item
in quacūqz qualitate sunt gradus differē
tes sū magis z minus: illi habēt ordinēz
essentialē q a includit b. virtualit: z c. a. et
sic vsqz ad supremū: hoc pz in albedine. p
bat sic etiā: qz si nō sunt ordiati nihil vni
est ex illis. Sz in isto hitu scie nō est dare
tales gradus ordinatos respectu diuerso
rū scibilū. qz que respiciūt diuersa scibilia
nō sunt gradus eiusdē habitus: sed magis
hītus differētes. Probatio minoris: mul
te pclusiones geometrice sunt: quaz vtra
libet pōt indifferēter scribi ante aliā. qz ille
gradus q respicit vnā illarū nō habet or
dinē p se ad illū q respicit aliāz. C Rn^o. q
gradus in habitu habēt ordinē: licet nō sit
ordo obiectoz. C Cōtra. omīs gradus ha
bitus respicit qdlibet pientū sub pmo sub
iecto illi: hītus: lz p actū remissiorē vl intē
siorē hic qūqz: qdus p se nō respicit qdū
qz obiectū sū quēcūqz actū. C Illō po test
esse argumentū ad pncipale. C Si dicat
q gradus infimus nō respicit qdlibet sub
pmo obiecto: sed tū illud circa qd pōt esse
impfectissima opatio. Exemplū de minio
calore respectu stipe. C Contra. saltē qū
cūqz detur infimū scibile. an illud pōt oīs
gradus supior: sed nō ecōuerso. C Adem
etiā argumentū pbat multas esse pruden
tias: qz puenit habere rationēz rectā circa
materiā tempantie: nō habēdo circa ma
teriā fortitudinis: z ecōuerso deducēdo h
ex pncipijs primis: z nō illud. C Cōfirma
tur: qz actus generatiū prudētie hūi z il
lius vident differre qūm actus generati
ū diuersaz arūū: vel magis ppter cōcor
dia prudētie cū appetitu. C Ad istas ratio
nes licet possent dari aliq euasiones distin

guendo de habitu: vt est in tali z tali gra
du: z vt est in tali gradu nō est hītus talis
obiecti: sed vt in tali: quas euasiones pseru
tari causa breuitatis omitto. Non videt tū
quō ad eas saltem eaz aliquas possit rati
onabiliter rīdēt: nam oportet et respon
dentē negare ppōnes vles de habitibus
sumptas: q in oibus alijs habitibus sunt
cōcessē: z tales negādo nō inferēdo instā
tiam: nisi in pposito videt esse irrationali
tatem pterire ex. d. topicoz. Aliiter em
viderētur posse negari tales vles in alijs
hītibus: z deficerēt ppōnes qbus distin
ctio quozūcūqz habitūū pbat: sic pz in
pfirmatiōe pme rōnis supra: nisi dicas. h
placet eas negare. ibi non. C Ad adducit
p pfirmatiōe huius opinionis q pncipiū
magis cognoscit q cōclusio ex ipso dedu
citur. h si verē est nō pcludit q non sit ali
habitus cōclusionis: nam licet sit alius ha
bitus. tū pncipiū intendit ppter specula
tionē pncipiū in se: q tunc est intensior cō
ter q cōclusio ex illo deducit: qz qū in se
considerat sine ordine ad qdūcūqz aliud.
C Ad aut in principio dicit q vna sciētia
est vnus generis subiecti sū vnā ratiōez
considerādū: z accipit ex posterioribz quō
sit intelligendū: iam patebit.

Inter dictas ergo opi
niones quodāmodo mediādo pordici q cū
habitus intellect^o sit qualitas qdam gene
rata z firmata ex frequēti pconsideratiōe vel
vnica: pfecta qūqz etiam ad cōsimilē incli
nans intellectū respectu cōplexi speculan
di duplex pōt poni habitus. vnus ppius
qui formalit inclinat ad speculationē eius
tanqz nātis silitudo ex eius pconsideratiōe
derelicta. Alius cōis q virtualit inclinat ad
speculationē eius inclinādo formalit ad spe
culationē alterius in quo tale cōplexū vir
tualiter pfinet. Primo nō pōt cōcedi pri
ma opinio q scibilia totā scietie. sū qz rati
ones cōtra secūda opinionē adducte offē
dunt. 2° nō pōt esse vnus habitus respec
tu multoz cōplexoz: cū em cōclusiones
sint in pncipijs virtualiter: z pncipia vir
tualiter in subo. nam subū virtualit inclu
dit pdicatū in pncipijs primis. z hoc es
sentialit si sint p se pmo modo. vel virtua

Inter si sunt p se scdo modo. segtur q in sub
lecto incopleto qddatiue cognitio virtu
aliter cōtineant pncipia z cōclusiones de
tali subo: ac si tota notitia q de ipso subo
nata est haberi: z etiā vltius q nata ē ha
beri de alijs p rōnem eius siue sint inferio
ra pnta sub ipo: siue sint alia attributa ad
ipm tanq ad primū. q hitus inclinās for
maliter ad speculandū tale subm fm rati
onē qddatiuā: inclināt virtualr ad omnia
cōplexa p dicta: s; primo ad cog^a de ipso
subo: p se aut sed nō pmo ad cognoscēda
de illis alijs p rationē eius. z ita respectu
oium istoz est vnus hitus virtualis. Pri
ma g distinctio scientiaz fm pclusiones sci
tas pōt esse fm spēs spālissimas. Sed ista
q est fm subm virtualr pūnes pōt poni di
stinctio fm gna pima. sic intelligēdo q
in vna notitia subiecti oēs scie primo mo
do dicte virtualr pntē sunt vnus gnis
tm: sed notitia pūnes est vna spēs: sicut z
subm cuius est: hoc mō pōt intelligi illud:
vnus gnis. s. subū est vna scia vel vna spēs
z tūc est scia virtualr nō formalr: qz est in
cōplexa notitia z incoplex: vel si scia acci
piat formalr: tunc nō debet intelligi vna
spēs spālissima: sed genere. p pino. vltra
sciaz scdo modo dicta est minor vnitas sci
entie q est respectu multoz veroz cōple
roz ad q nō inclināt virtualr vnus hitus
subiecti: nec pmo nec p se: vt in scdo mō s;
tm in potētia: z in vlti: sicut hitus inclinās
formalr ad cōsiderandū aliqd subm cōe in
clināt ad cōsiderandū ppria inferiorz de
ipsis tm in vlti: q valet. sciēda sunt p ppas
rationes inferiorz. nō p naturā cōis: z ista
vnitas minima pōt dici vnitas gnis remo
ti: intelligēdo sili modo: vt expositū est in
secūdo modo d scia virtualr q est vna spēs:
sed scie oēs formalr. in illa virtualr cōten
te sunt tm vno genere remoto.

Secūdo videndū est quō accipie
da sit scia speculatiua q
hic diuidit. vbi sciendū q itelligendū est
hic pmo de scia speculatiua reali. s. q p fide
rat intētiōes pmas abstractas a singula
ribus realibus z dictas de illis in qd p qd
excludit logica q est de secūdis intētiōi
bus q de nlla re pme intētiōis p dicit in
quid. Csecūdo intelligendū est de spe

culatiua scia stricte sumpta: q. s. ex natura
sui z subiecti ordinat tanq ad finē ad sci
re tm: nō aut ad scire directiuū in aliq opa
tione q nō est eēntialr speculatio: p qd ex
cludit moralis q large est speculatiua: vt
dices respondēdo ad secūdu argumētū.
Cterno intelligendū est de speculatiua
pōt acqri ab hoīe ex nālī lumine. intel
ctus. s. ex pncipijs cognitis via sensus: qz
cognitio nra oritur a sensu. pmo postero
rū p qd excluditur speculatiua cognitio de
substātijs sepatis quantū ad ppria ipsarū:
vt dices rīdendo ad quartū argumētū.

His visis est: q scia speculatiua
cū triplici determinatiōe predicta sumpta
sufficiēter ab Arist. diuidit: z hoc pmaria
diuisione: q. s. est immediate pnta sub diui
so. qd ostendit sic. qz talis diuisio non pōt
esse in sciētijs habetes vnitate pmo modo
qz iste sunt spēs spālissime z remotissime
a diuiso. g o; qz sit in hites vnitate scdo
modo vel tertio: sed istaz vnitatū vtraq;
corrūdet vnitate subiecti virtualr pūnes
totā sciām: vt dictū est prius. g fm distin
ctiōne talū subiectoz cōcludit talis diui
sio sciaz: sed talia suba pma speculabilia
pprie realia: de qbus possunt aliq sciri via
sensus: sunt tm. 5. g tm. 3. scie speculatiue p
prie z reales: z nāliter seibiles. minor offe
dit sic. ab oibus speculabilib⁹ realib⁹ pōt
vnū cōe. s. ens abstracti de cui⁹ cōitate ali
bi dictū est: hoc cōtine hēt pprias passi
ones fm pbm. 4° metaphy. ce: cuiusmodi
sunt oia trāscēdētia denotiatiua vt bonū
vnū verū actus z potētia zc. g de ente est
aliq scia possibilis qzū ad tales passiōes:
z est necessaria: qz cognitio nra pcedit a
cōibus ad ppria ex pmo phycoz. ens aut
est obm reale: qd pz. qz de rebus dī in qd inde.
z est obm pprie speculabile: qz circa ens
in qstū ens nō est nata eise speculatio dire
ctiua in alia opatiōe a speculatiōe: z pas
siones eius ex pncipijs cognoscibilib⁹ via
sensus de ipso ostendit possunt. g habem⁹
vnū subm pmo qd habet oēs cōditiones
pdictas. z sic p; vna pars minoris. Cū
terius: quia hitus pprioz in vlti nō est re
spectu pprioz in inferioribus sub illo vlti
nisi in potētia tm: z fm qd ad hoc q intel

T.c.1.

T.c.5

T.c.3.7
inde.

Ictus circa alia speculatiua pficiat qz inferius descendere querēdo suba specialia sub ente autē prima diuidentia accurrūt. decē generalissima: de quibus ex principijs notis via sensus non sunt alie passionē demonstrabiles: nisi transcendētes ergo nullum illoz est subiectum alterius scientie a metaphysica: cuius tamen nullū istorūz est subiectū primū: sicut nec homo licet immediatus in sit substantie qz hoi passio que primo inest enti: qz si oportet vltē rursus diuidere ad inueniendū subiectum alicuius scientie nō oportet pcedere diuidendo aliqd genus accidētis: nam quodlibet istorūz: et quelibet species cuiuslibz eorum in aliqua specie substantie virtualitē cōtinetur mediate vel imediate. et ita quodcūqz istorūz ponere pro subiecto: licet forte haberet aliquā passionē de se scibile. non esset tamē primū subiectū. ergo nec penes aliqd illozū accipietur distinctio prima scientiarū. ergo oportet diuidere precise substantiā vt subiectū habeatur primū scientie alterius a metaphysica diuisa aut substantia ponitur alterum membrū. scilicet in corporea ad metaphysicū ptinere: et hoc propter hanc rationē: quia eiusdē est considerare genus aliquod et primū cōtentus sub illo substantia in corporea prius est sub substantia. Sed hec ratio videtur deficere. Tum quia scientia de diuiso equaliter videtur se habere ad virūqz diuidens. ergo si est de vno sub propria ratione et de altero. Tum quia falsum supponit qz metaphysica est de substantia primo: qd nō est verū: sed in modo in quātū ens. et sic accidit considerationi eius quid pfectius participet rationem substantie. Ideo est alia ratio quare substantia separata ad metaphysicū pertinet sicut qz. Alz. ponit in littera ipsam pertinere: quia v. et si habeat proprias passiones sibi primo inherētes: nō tamen nobis scibiles via sensus: sed sic sunt sole passiones entis de ipsa note. vnde verum est qz ipsa est subiectum secunde scientie speculatiue polis intellectui cognoscēti ipsam sub propria ratione: sed non nobis. Restat ergo substantia corporea cui absolute pside rate inest primo quantitas cōtinua: et sicut aliquos discreta: et mediate quantitate oia

que quantitate consequitur vt relationes fundate sup quantitate et qualitates quarte species. Et iste passiones sunt de ipsa cognoscibiles ex principijs notis via sensus: ergo ipsa potest esse. et est sciēcie speculatiue subm. polis nobis alterius a metaphysica. et hec vocat mathematica: qz licet dicatur de quāto vel quantitate: qz nō multum mathematica comparat quantitate ad substantiā corporeā: in subiectū primū virtute continens omnia est suba corporea. Alterius eadē suba corporea non ptracta ad inferius. sed alio modo cōsiderata. scilicet in quātū habens formā que est principū determinate opationis et motus et getis habet multas passiones sic sibi inherētes et scibiles per viam sensus: ergo quo ad illas erit alia speculatiua qz dicit physica siue naturalis. Preter istas non pōt inueniri alia scientia speculatiua: qz non sub aliqua istaz cōtineat: pnta si sit de aliqua suba inferiori: vel in aliqua istaz in cludat: puta si sit de aliquo accidēte. sicut sunt tantū iste tres primo diuidētes speculatiua sciaz penes tria suba habētia pditiones supius expressas. Intelligendū est qz ex dictis qz si scia diuidat penes obm. qualis est pma diuisio eius vt dictū est: qz differētie specificę sunt ignote: qz sic poterit diuisio pcedere. Scientia alia est de conceptu cōmuni per se passiones hñte. scilicet de ente: et alia d. pceptu minus cōi pmo passiones hñte: et p pmo excludit oē accēs: intelligēdo sic qz pmo hñs passiones nō sit passio alteri. Alteri 2^m membrū subdiuidit in sciam de suba in corporea qz nō est nobis polis p nūc: et in scientiā de substantia corporea. Tertia diuisio ne 2^m membrū subdiuidit in sciam de suba corporea in quātūz sic et sic psideat. Nō qz qdlibet membrū p dicit diuisionis eq vni sed metaphysica in q pmo stat diuisio: est vna vnitute generis primi nō habēs sub se nisi spēs specialissimas. vñ est vna scdo mō. Mathematica siue physica in q in 3° gradu stat diuisio est vna in vnitute gnis remoti. et 3° mō: qz vtraz in plures descendit hñtes vnitute scdo mō. Contra vnitates hñtus est ab obiecto. qz a magis vno maior vnitates: minus cōmune est magis vnum. Rñ. et si cōius sit min⁹ vñ in re. et ma-

gis diuersificati. qz minus comune: tñ est
eque vnū intelligibile: qz ita vnico z sim-
plici actū intelligendi intelligit aial: sicut
hō. z ita pprius habitus vnusqz est eque
vnus in se: sed hitus diuersi in isto vno cō-
tenti virtualiter nō habebūt equalē vnita-
tem nisi in isto vno equali includant: nā
habent vnitatē ex hoc qz includūtur: nō
aut equali includit corpus phisicū. omēs
pclusiones scie nālis: z ens oēs pclusiones
metaphysice: qz ens icludit istas scdo mō.
corpus phisicū istas nō nisi 3° mō. **Ex**
ista distinctione penes suba pma pz causa
illius distinctionis quā **Az.** ponit in lra. l.
penes modos diffiniēdi. Ideo em meta-
phisicus diffiniēdo oīno abstrahit a ma-
teria: qz sicut ens qd pmo pñderat. ita et
qdlibet inquantū sub eius cōsideratiōe ca-
dit: nō icludit materiā fm qz vult **Auic.**
1° metaphysice. **Mathematica** vō: qz cōsi-
derat substantiā corporeā inquantū in pceptū
fm quē icludit pñcipia ppria quātū
z ita necessario regit materiā: licet nō vt
pñcipiū potētiāle siue mobile. ideo ma-
thematicus sic diffinit p materiā nō inqua-
tū pñcipiū motus. **Phisica** vero cōsi-
derat substantiā corporeā inquantū in pceptū
quē de corpore habet icludunt pñcipia
motus z opationis. ideo per materiā sic
diffinit. non qz motū ponat in diffinitōe:
qz ille est passio apud eū: sed materiā fm
cōsideratiōe cōtractā fm quā est prin-
cipium motus.

Assignantur z alie di-

stinctiones istaz: qz metaphysica est circa ma-
xime intelligibilia et mathematica circa
imaginabilia: nālis circa sensibilia qd in-
telligit fm quandā appropriationē. **Dis**
em scia est circa intelligibilia: s; metaphy-
sicalia nec in vli: nec in pticulari sunt pro-
prie sensibilia: sicut nec entitas nec vnitās
nec ista entitas vel vnitās: licet ex sensib⁹
cognoscant. **Abē** in singularib⁹ z natu-
ralia sunt imaginabilia: sed mathematica
nō sunt sensibilia pmo: licet p se. **Natura**
lia pmo licet non motus nec quies.

Alia assignatur distin-

ctio penes gradus certitudinis. Sed nec

precedēs multū probat: nec ista: qz queli-
bet est ex pñcipijs necessarijs. z ad cōclu-
siones necessarias.

Ad pñmū argumētū

de logica licet posset dici qz logica est pra-
ctica: qz nō est tñ ppter scire pñmū: sed p-
pter scire directiuū in aliquo actu: qz em
intellectus in actu pprio discursiuo potest
errare: idiget habitū directiuo pñmū qz di-
rigat in alijs fm **Boetū** sup **Boethiū**.
ideo logica potest dici prima practica iuenta
extendēdo n^m quia tñ iste est actus in quo
dirigit nō est nisi speculatio. tō logica ppe
nō est practica. nō est em finis eius veritas
confesse se habens appetitū recto: qz veri-
tas est finis practice. ex. 6. ethicoz. **Tūc**
dicendū est qz nō est speculatiua realis q
sola hic diuidit. **Ad 2^m** de ethica. nñsio.
oīs habitus cognitiuus circa obiectū opa-
bile ex natura rei z obiecti est directiuus
in opatione: licet nō ex vsu habēis: s; ali-
quis habitus est directiuus incomplete: z
quasi a remotiori: sicut qui est circa magis
vliā: alijs magis pfecte z de pñquo: sic
q est circa magis pticularia. **Actus** em sūt
circa singularia. vñ expētia magis dirigit
in opando qz ars sine expētia. p^o meta-
z sic habitus incomplete dirigēs cōpatiue: **in pte.**
large potest dici speculatiuus. qz ex se nō suf-
ficat ad dirigēdū sine pticulari determinā-
te z applicate. z sic posset moralis scientia
dici speculatiua: sed nō pprie z stricte: sic
hic sumit speculatiua. **Atz** cū arguitur
ex diffinitione prudētie. **Ad 3^m**. illa diffi-
nitio debet intelligi de rōne agibilitū. i. di-
rectiua circa agibilia pfecte z imediate z
in pticulari: sed scia moralis ē alio modo
respectu agibilitū: s. in vli z insufficiens ex
se ad dirigēdū circa ista. **Contra** tunc
plus. 6. ethicoz. insufficiēter enūmerat
hūs cognitiuus: qz moralis scia sub nul-
lo eoz quos ibi ponit videtur contineri.
Ad 4^m. qz poneret qz hitus idē est sed tñ
differēs fm magis z minus ille q dirigat
in vli: z q in pticulari: posset dicere qz phs
ibi sub prudētia cōprehēdit scientiā mora-
lem tanqz impfectū sub pfecto: idem tñ sūt
in essentia: z cōueniētius ibi posuit habi-
tū pfectū qz impfectū: qz pfectus est ma-
gis virtus.

gis virtus intellectus: de qua virtute intelligibili ibi intēdit. Alius qui ponit qd hūitus sit practicus ex rōne formali obiecti qd est opabile. nō tñ intellectus est practicus: nisi ad considerandū motus ex appetitu finis: et considerationē suā ordinās ad opus: sed cum hoc cōfret: vt videt inuere qd phs ibi distinguit habitus intellectus speculatiui et practici: qz dicit A^z. mētis speculatiue et practice: mens sumit p intellectum: et tunc haberet dicere qd scia moralis licet sit hūitus practicus: est tñ intellectus speculatiui. et hoc expresse dicit sic opinās qd alius est habitus ille qui est tñ practicus: et tñ est intellectus speculatiui: qd habitus respicit opabile in vli: et alius ille q respicit opabile in particulari: et est intellectus practici. Cōm hanc opinionē videt esse dicēdum qd scia moralis cōmietur sub scientia quā A^z. ponit ibi habitū intellectus speculatiui. CAd tertiū dicendū qd falsum assumit qd quāntitas sit subm mathematice: si cut dictū est in solutione questionis: qz tñ quāntitas nō ostendit inesse substantie corporee: sed q. m^m supponit: et de suba corporea nō ostendit aliqd in mathematica: nisi p naturā quāntitatis tanqz prime passionis. ideo videt esse q. ratio ppria subiecti illius scie: et quasi ponitur subiectū: licet sit ibi passio: qz includit in subo priori: vt ibi dictū est. Quare aut hoc modo de substantia corporea est scia specialis per rationē quāntitatis: vt prime passionis eius: et nō sic de alijs accidentibus. Ratio est qz quāntitates cōsequūtur multa q p ipsam insunt subiecto eius: et p ipas de illo sunt scibilia ex pncipijs notis via sensus: nō sic p alia genera accidentiū: tñ qualitas quantū ad tres pmas spēs: aut salte quantū ad tertiā spēs quasi simili mō pōt poni se habere in scia naturali: nisi qz in illa scia quāntitas aliq mō cōsideratur nō absolute: sed vt cōtracta. ex scdo physicoz. CConsiderat etiam forma substantialis determinata q est pncipiū determinationis quāntitatis ex 2° de aīa: omni natura constantiū zc. et etiā qualitatiū naturalū: ita qd mathematicus p rationē substantie corporee: siue in cōi siue in particulari q. nihil ostēdit: sed oīa per rationē quāntitatis q est prima passio. naturalis aut pra-

tionem sube habēns formā determinatā substantialē que est vere natura siue in vli siue in particulari consideret tanqz per primū mediū si esset ppter qd tradita haberet ostendere determinatā quāntitā de tali suba: et etiā qualitātē terne spēs: et per istas duas passionēs primas: quaz neutra alteram ostēdit: licet habeat ordinē inherēdo sube corporee ostenderent oēs passionēs posteriores de suba naturali. vnde valde incōueniēter videt mobile poni formalis ratio subiecti in physica cū sit passio remota valde. prius enim supponit q suba sit quāta quāntitate determinata: qz q sit mōbilis fm quāntitate: qz quāntitas in cōi abstracta motu: prius etiā q sit qualis qualitate terne speciei qz ostēdatur mobilis fm qualitate: qz in ista sola spē est mō^r alterationis ex 7. physicoz. prius etiā qz ostēdat corpus esse mobile localiter: ostendit habere vbi determinatū: qd presupponit quāntitatem determinatā: et sūb qualitātē. si accipitur vbi determinatū quāntum ad differentia certaz positionis: qz talis determinatio sequitur qualitātē naturālē: vt grauitatē deorsum: leuitatē sursum vel neutralitatē p quā intelligit qualitas celestis ignota et p priū vbi celoz. CIntellige ista prius ostēdi esse quāta qualia: et vbi cum actu vel apitudine. sic em intelligēde sunt cōclusiones demonstrationū: nō de actuali existētia. Qz si dicat suba naturalis: quedā est generabilis et corruptibilis in quātūz habet talem formā substantialē: et est quedā ingenerabilis et incorruptibilis. qz habet talē. ita qz ista mutatio nō videtur presupponere aliud ostensum de suba. CItēno: in ipa est passio: et ostendit per ppriā rationē subiecti. Similiter pōt aliter dici: qd phs nō concluderūt substantiā corruptibilē: nisi esset alterabilis a pprijs dispositionibus. et ita in fine alterationis corruptibilis. Sic ergo posset dici q generabile presupponit ostēdi q sit alterabile. Sed hoc nō est verum. ni si nobis q pcedimus a posteriori in naturalibus demonstrādo qz in re prius inest esse generabile. ideo detur prima responsio. Sed si dicatur. ideo scientia naturalis est de mobili: qz considerat passionēs que sunt extra essentiam sube: et vere accidentia

T. c. 14. et inde.

T. c. 16. et inde.
T. c. 41.

E.c.2.

eius fm que subiectus est mobile. **Meta-**
 physica non sic: qz vnitas non est vere ac-
 cidens entis. hoc non videt valere: qz sic
 mathematica esset de mobili. Similiter B
 si aliquid pcludit nō cōcludit mobile esse ra-
 tionē subiecti: sed passionē aliquā: sed nec
 hoc pcludit: qz immobiliter se habet ad pro-
 prias passiones. **Contra.** quō ergo sal-
 uabit. **Az.** q. videtur dicere in lra: q. in ra-
 tione naturalium cadit motus. **Et** **Avicē.** p-
 mo metaphysice. q. ē de ente mobili: z mul-
 ta dicta illa naturalium inueniunt. **Contra.**
 mobile signat aptitudinē ad motū: q. apti-
 tudo si intelligat remota inest sube physici-
 ce ex pncipijs ppijs substantia libus. itaqz
 per istam determinationē nō ponit motū
 quōcūqz sūptus ppiā ratio formalis sub-
 iecti physice: sed tm contrahit corpus ad cō-
 siderationē sui: quantum ad prima pncipia
 ppiā in quantum pncipiāt motū. z sic exclu-
 ditur p̄sideratio corporis ptinens ad mathe-
 maticā. **Ad** quartā rationē ptz exp̄dicti
 in corpore questiois. **Ad** 5. dictū est sup
 primū metaphysice. q. d. z ostensum est q. aīo
 assumptū est falsum. **Ad** textū **Az.** r̄io
 eius: qd qd est nō est demonstratio: sicut
 nec in alia scia ita nec in metaphysica: s. alie
 scie qecquid est subiecti supponūt ex sen-
 su: si tm p̄fusa cognitionē illius qd diti-
 tis regunt. puta ad sciendū binariū esse
 parem: sufficit qlibet cognitio p̄fusa de bi-
 nario accepta a sensu: cū qua etiā stat igno-
 rantia an binarius sit substantia vel accis:
 q̄titas aut qualitas aut aliūde accipiūt. i.
 a metaphysico si distincta eius notitiā req-
 ruit. puta nō sciet q. hō est aīal p̄fectissimū
 sine notitia subiecti: an sit suba vel accis: z
 sic pcedendo. z hoc aliquo mō accipit a
 metaphysico: qui metaphysicus de isto qd
 quid est distincte cognoscēdo rationē fa-
 cit: put possibile est rationē fieri ad qd qd
 est ingrendū. Cum em talis ratio sit via di-
 uisua ex secūdo posterior: que debet in-
 cipere a cōmunissimis que certum est in-
 esse illi: cuius quid querit: quatenus ista
 cōmunissima a metaphysico p̄siderantur
 eatenus metaphysicus inuat ad faciendū
 rationē de qd quid est subiecto p̄specialiū
 z etiā quatenus diuidens in processu suo
 dirigitur per quedā pncipia metaphysi-

calia cōmunia: vt de quolibet affirmatio
 vel negatio. **Contra** illud metaphysica
 non videtur iteccessaria qn qcuqz alius ar-
 tifer viens logica: cuius vīus est cōmunis
 etiā metaphysice possit quid sui subiecti in-
 grere. **Contra.** in tali inquisitione nullus ar-
 tifer est: qz ista inuestigatio pcedit omnes
 p̄cessum scie que est per demonstrationē
 supposito q. qd est subiecti siue p̄fuso siue
 distincto: sed in diuidēdo qd realitatis est
 metaphysici est: qd p̄cessus rationis logici
 est. **Contra.** si pcedatur p̄ceptus reales
 ad metaphysicū nō p̄cedat: vt p̄ceptū
 corporis ante qz diuidēdo habeat qd sub-
 iecti: nungd talis est in pcedendo mathe-
 maticus seu naturalis. **Contra.** nō p̄dicame-
 ntū dictū in quid naturaliter: notius est de
 subo qz quecuqz passio: s. nō nobis. Ideo
 si ordine naturalis notitiae pcederet diui-
 dens nihil faceret nisi abijceret discōueni-
 ens: z acciperet pueniens. Sed q. sibi noti-
 tiam acquirit ex aliqua passione nota via
 sensus: vnū abijcit: aliud assumit vel ex ali-
 gbus p̄pōnibus sibi aliūde notis: z quate-
 nus illis vītur talis artifer: est ad quē ille
 spectant: licet imperfecte sit talis. oīs aut in-
 uestigans quid p diuisionē etiā si nō per
 oīa intermedia procedat metaphysicus vi-
 oportet. Nullus est itaqz particularis sci-
 ens p̄cise: puta elementicus siue lapidi-
 cus: seu plāticus nisi qui p̄cise confusaz
 notitiā subiecti accipit ex sensu. z isto sup-
 posito passiones ostendit illi inesse quas
 ex tali eius notitia potest de ea ostendere
 z licet talis sit p̄fectus planticus vel plan-
 tista: est tamen imperfectus sciens: quia etiā
 plantam imperfecte nouit: pōt em ignorare
 an sit suba: etiā nō considerare an sit ens
 si nunqz conceptū entis ab illo abstraxit. z
 hoc intellige nisi in demonstrādo viatur
 aliquibus pncipijs cōmunibus: pro quo-
 rum intellectu oporteret cōceptus cōmu-
 nes abstrahere. Ex his patet q. cum alicu-
 ius cognoscibilis essentialior sit illa cog-
 nitio que est in p̄ticulari licet magis confuse
 qz que est eius in vlt: tm potens applicari
 ad ipm in p̄ticulari z destinare: z de quo
 cuqz subiecto spālī prima cognitio habeat
 in scia p̄pa de ipō. 2^a aut i metaphysica cō-
 natiue cognoscit quēl sciētia specialis qd

pprii subiecti q̄ metaphysicus. metaphysicus etiam sine ista pfectus est particula-
ris sine ista nihil sciri applicando meta-
physicam ad noticiā confusam: potest per
fectior haberi de subiecto q̄ habet parti-
cularis inquantū talis: sic exposita videt
littera. Arist. Et hic nota ordinem intelle-
ctus nostri intelligēdo quōd confusum sen-
sibile p̄mo intelligit: et in illo impercepte
cōmunissima. Deinde illa cōmunissima p-
cipit et destituta notitia. Deinde particula-
ria distincte. ita q̄ metaphysica prima: q̄
est circa confusissima cognoscibilia et im-
percepta et vltima q̄tum ad distinctam no-
ticiā potest sequi alias confusas: sed non
distintas. Ad sextū. quātitas est subie-
ctum remotū respectu passionū metaphy-
sicarum que sunt primo entis. Ens autē
absolute sumpta prima passio corporis: ut
est subiectū in mathematica: contracta autē
est passio corporis: ut est subiectū phy-
sice primo istorū modorū non est cura quid
ad quā scientiā pertineat: quia sic lapis et
albedo considerātur in metaphysica. secu-
do autem modo et tertio licet sit distinctio
sufficiens. ppter absolutam rationē et cō-
tractam: tamen si nulla esset si possibile es-
set eandem passionem primo in esse diuer-
sis subiectis primis: adhuc distingueren-
tur scientie: quia causaliter earum distin-
ctio est ex subiectis non autem ex passioni-
bus: illud tamen suppositū non est possi-
bile: quia passio diuersorum per se est ali-
cuius primo cōmunis.

Alterius est sciendū

ADDY q̄ quādo aliq̄d genus remotū diuiditur
prima diuisione nō statim diuiditur in ge-
nera proxima speciebus specialissimis: si-
cut patet in omni p̄dicamēto: q̄n ergo scia-
que est gen^o valde cōmune: ut p̄ aliquatū
ex dictis primo diuidit nec diuidit in scias
primo modo dictas que sunt specialissime
nec secundo modo que sunt genera pro-
xima specialissimis: nam forte secūdo mo-
do tot sunt scientie quot species specialissi-
me habentes aliquas proprias passiones
nam de qualibet tali est aliq̄d principium
ut predicando q̄d quid est eius de ipsa: et
aliqua conclusio: ut ostendendo propriā

passionem eius de ipsa. Restat ergo pre-
ter duos modos dictos adhuc alium in-
quire quo sciētia sit in se aliquo modo vna:
licet minus vna q̄ modis predictis: et ab
istis distincta maiori distinctione q̄ distin-
guantur inter se predicte. semp enim ascē-
dendo occurrit cōmunius in se minus
vnum. et ab alio forte magis distinctum.

Sciendum ergo q̄ vltra secūdu gradū
viderentur posse duo gradus assi-
gnari. primus quando subiectum conti-
nens multorum principiorum et conclu-
sionum veritatem est aliquid cōmune ad
multa inferiora de quibus passiones pri-
me talis cōmunis ostenduntur per natu-
ram illius cōmunis: et quanto cōmunius:
tanto minus vnum. Et tunc habuit incli-
nans formaliter ad speculandum tale cō-
mune virtualiter inclinat et primo ad spe-
culandū principia et conclusiones de ipso
cōmuni: per se autem nō primo ad spe-
culandum eadem de inferioribus: ita q̄
omnes veritates siue de illo primo cōmu-
ni siue eorundem predicatorū de inferio-
ribus dicerentur pertinere ad vnam sci-
entiam: vnam quidem genere magis re-
moto: q̄ in secundo gradu propter mino-
rem cōueniētiā scitorum per se: sed nō
primo propter minorem vnitatem habi-
tus virtualiter continētis illa scita: sicut et
obiectum illius habitus est minus vnum.
Alius gradus videretur esse quando pre-
terdicta in gradu precedēt cognita de in-
ferioribus per naturā cōis etiam ppria in-
feriorū de ipsis cognoscerent: et omnia illa
dicerent esse vnius scientie ppter vnum
genus subiectū: cuius hūus formalis vir-
tualiter inclinat ad alia oīa vera de ipso p̄-
mo et p se tm: ad oīa vera de inferioribus
p naturā ei²: et ad vera de inferioribus per
naturā ppriā iporū nō inclinat nec per se
nec primo: sed tm in vli et in potentia: ex
qua inclinatione nunq̄ pōt sufficēter ac-
quiri actus: sicut potuit in gradu p̄cedenti
Sic ergo viderentur quatuor gradus in
vinitate habitus scientifici. p̄mus q̄n est tm
vnius cōplex: ut hō est risibilis. secūdos
istorū habituum ppriorū qui sunt respec-
tu multorū inclusorū in vna specie specia-
lissima: ut hō est risibilis. hō est bipes et.

conclusionū z pncipioz de hoīe. tertius
 istoz habitū z pncipioz pprioꝝ qui sūt
 respectu multoz inclusoz in vno cōmuni
 z per ipm inferioribus cōuenientiū: vñ
 in scia de animali esset hic p pncipio. aīal
 habet aīam sensitiuā. pro cōclusionē. aīal
 habet organa sentientiā: aīal habet appeti
 tum sensitiuū zc. conclusionū omniū que
 per naturā aīalis de singulis aīalib⁹ ostē
 dunt. 4° istoz habitū pprioꝝ q sunt re
 spectu multoz inclusoz in vno cōmuni: z
 ipm cōuenientiū inferioribus: z etiā pro
 prioꝝ inclusoz in illis inferioribus vñ aīal
 dicat subiectū sciētie in qua omnia cogno
 scerent siue de aīali in vñ pmo. cognosci
 bilia z de spēbus eius p se: siue etiā de spe
 ciebus pmo. Et vltra istū gradū nō vide
 tur gradus vnitatis possibilis in scientia.
 nam qñ ponit scia de vno pmo ad qd alia
 attribuitur videt p̄tinere ad tertū gradū
 nam illud primū nō tñ in vñ z in potētia
 sicut in gradu 4° sed virtualiter includit
 nō tñ veritatē de se: sed etiā de attributis
 ad ipm p se sñ nō p^o l3 nō eodē mō p se q z
 in 3° qz ibi vñ vñ mediū in qd dictū de vl
 timo includit passiōē ostēdendā de vltio
 hic nō sicut mediū dictū in qd: sed sicut ex
 trinsecū z concausa ppter qd respectu pas
 sionis ostēdende de vltimo. vñ analogia
 ista nō facit gradū distinctū. vt videt. gra
 dus vnitatis sciētie q fit p̄m diuersas consi
 deratiōes: videt posse cōcurrere cū tertio
 z quarto: quō cū tertio cōcurrat dictū est:
 quō cū quarto: p̄m qz si de attributo aliqd
 ostēdat per nām ppriā ei⁹ n p nām p̄m ad
 qd attribuit illud nō p̄tinebit ad sciaz de p
 mo nisi sicut. 4°. scia pprie passiōis sp̄i
 p̄tinet a sciētiā de gñe. Possit etiā dici q
 tertius gradus quatuor p̄dictoz coincidit
 cū scdo. qz vtrobiqz habit⁹ vnus q est sub
 tectū incōplexū: siue sp̄i sp̄alissime: siue cō
 munitatis siue p̄m ad qd alia attribuitur
 includit sufficiēter omnes veritates com
 plexas illius sciē: z est ille huius includens
 vtriqz eque vnus: nā l3 obm fit cōius: non
 tñ in vno vno actu intelligēdi intelligitur
 nec eius est minus vnus habitus: nec seq
 tur tale cōmune est minus vnū in se. ergo
 est minus vnū intelligibile. Cū si dicat
 habitus non eque vnus: quia alio modo

includit hic z ibi. Cū hoc non obstat: qz nō
 est aliū modus intelligendi respectu p̄m
 m̄p̄z pncipioꝝ inclusoz. alia autē per se
 sub ratione p̄m̄z includitur. Sūt etiā
 habitus speciei sp̄alissime oīa icludū p se:
 sed nō primo veritatē passiōis de indiu
 duit: licet etiā indiuīdua non tñ distin
 guātur hic quātū ibi spēs. nō obstat: quia
 spēs nō sumunt hic vñ differētes: sñ vñ qua
 si singularia respectu generis cui accidūt
 differentie specificē in q̄tum de eis passio
 generis ostenditur. Itaqz ex tota ista dedū
 ctione teneat tanqz p̄babile in q̄tus qz
 tres sunt gradus vnitatis sciē sp̄i sp̄alissi
 me: primus generis p̄m̄. scds z cum eo
 ille q videbat posse poni tertius z generi
 remoti. tertius q ponebat quart⁹. Cū tūc
 ergo ista sunt ad solutionē questionis ap
 plicanda.

Dico ergo q diuisio. Alz. est sus
 p̄ciēs: qd sic p̄m. scien
 tia speculatiua vt hic sumit stricte est illa
 cuius finis ex natura sciētie est precise spe
 culari nō directiua ex se in aliqua opatiōe
 alia speculatiōe. z p oppositiū. practica lar
 ge sumpta est: cuius finis est ex naturā sciē
 tiē directiū in actu alicui⁹ q nō est essen
 tialiter speculatio: sciētie autē speculatiue p̄
 ma distinctio sumēda ē penes obiecta vir
 tualiter scibilia oīa includētia: vel secūdo
 modo vnitatis p̄dicto vel tertio. dum tñ il
 la scibilia de subo tali scari possint p p̄m
 pia p se nobis cognoscibilia via sensus: qz
 oīs nostra cognitio oīū habet a sensu. p̄
 posteriorū. Alz si aliqd subm includeret
 multa de se scibilia: nō tñ ex p̄m̄p̄s co
 gnoscibilibus via sensus: licet de illo in se
 posset esse scia: nō tñ nobis. Arist. autē de
 scibilibus nobis locutus est. sic aut nō sūt
 nisi obiecta tria speculabilia: g nec nisi sci
 entie. 3. speculatiue. Cū dīno: declarat sic.
 abstrahēdo ab oībus cōceptibus inferiori
 bus. simplicissim⁹ p̄cept⁹ i q stat ē p̄ceptus
 entis: sic alibi de illo p̄ceptu entis exp̄ssus
 dictū est. Cū iste cōceptus includit virtuali
 ter multas passiōes de se primo scibiles
 z de alijs inferioribus p rationē ei⁹: vt p̄m
 per Alz. 4. metaphyē: sicut numeri in q̄
 tum numerus sunt alique pprie passiōes. Sic
 entis in q̄tū ens: vt sunt oīa alia tran

scendētia denotatiua: vt vnū verū bonū
actus et potentia etc. De ente igitur potest esse
aliqua scia: nō aut cum aliqua alia vnā fa-
ciens propter aliquod obiectū cōius sūm tertium
modū vnitatis quia ente nihil est cōius. s. g.
scia potest esse precisa de ente respectu passi-
onū predictarū. et talis est necessaria nobis
quod ipso ignorato alia ignorabūtur: cū cogni-
tio nostra pcedat a cōioribus ad minus cō-
minuta ex primo physicoz. et sic p. necessi-
tas et vltas vnus scie prime ex ratione p.
mi obiecti speculabilis de quo ipsa est.

Alterius. si vnitas quarti modi sufficiat
ad vnitatem scie. hec scia de ente: tūc erit de
oibus: nec est aliqua alia: nam hūus p se et
primo inclinās formālī ad speculandum
ens. virtualiter inclināt ad speculandū q.
cūq: vel primo vel p se vel saltē in vli et in
potētia: quod ens est cōmune ad oia. Et itaq;
oportet dicere qd ille modus vnitatis nō
sufficit: quod nec talis hūus respectu vli qui
est respectu inferiorū p. p. in potentia
tūc est respectu illoz: nisi sūm qd. simplicit
aut non est illoz. Restat ergo qd scia de
ente nullā passionē primā alicuius inferi-
oris ente cōsiderat: sed tūc passiones entis
primo de ipso et per se de quocūq; inferio-
ri. et sic habet possibilitas et necessitas vni-
us sciētie speculative qd est prima et de pri-
mo subiecto. s. de ente qd est vna genere p.
primo iuxta secūdū modū vnitatis: quod quā-
tūcūq; obm incomplexū sit cōmune: ei⁹
tūc est vnus hūus spē: sicut et vnus actus in-
telligēdi: nō em̄ est ens minus vnū intelli-
gibile qd homo. licet sit vnū in re minus:
et p. p. illa complexa que in habitu entis
virtualiter includunt in quātu sic inclusa
tantā vnitatem habebūt: quātam et inclusa
in habitu hoīs. sic g. metaphysica est vna
scdo modo: nō potēs p. tineri cum aliqua
alia: sicut pars alicuius eiusdē: nec potens
in se p. tineri cognitionē aliquoz: nisi que
cōscūt de alijs in q. tūc entia vt p. ex dict.

Contra ista supius ne-
gabatur qd ois scientia esset metaphysica: et qd
ideo qlibet scia ē vna scdo modo. ergo cū
nec mathēmatica nec physica sit vna secū-
do modo sed tūc tertio. et vtrāq; sub se con-
tinet multas vnas scdo modo. sequitur qd

multo erūt plures scie primo eque primo
diuidētes sciētiā: sicut metaphysica eam
diuidit. Et sub corpore virtuali i se cōti-
net passiones mathēmaticas et naturales.
ergo p. vnus hūus eius formālī est virtu-
aliter hūus vtrāq; passionū. et ita mathe-
matica et naturalis erunt vnus generis.
Item for. est subm vnus habitus virtu-
aliter p. tineris oia: nam inferiora sicut con-
tinēt supiora. ita et passioēs eoz. et ita qd to-
pticularius tanto scia est vlioz. Ad p. mū
illoz qd licet metaphysica sit vna spē: tūc est
obiectū ita cōmune: qd si ad eam p. tineret
quecūq; habet vnitatem tertij modi nimis
esset p. fusa. alie due licet sint tūc vne tertio
modo: tūc obiectū eaz est minus cōe. ideo
p. siderādo oia ad que illud obm se exten-
dit. si in vli non est tanta p. fusio qd in se ha-
beant illam sufficientē vnitatem: et ab alijs
distinctionē precipue cū per p. n. cipia de ta-
li cōmuni subiecto ostendant de inferiori-
bus nō tūc passiones talis cōmune: s. etia
p. p. vt p. p. p. ceptiones positas in p. ge-
ometrie qd ad p. cōdes spāles adducūt p. s. līr
in nāli scia. vnde p. p. t. generalitātē talīū
principioz etia extendentiū se ad cōclūsi-
ones spāles: licet nō sine principijs speci-
alibus potēt tam physica qd mathēmatica di-
ci aliquo modo vna scdo: nō tamē tertio.
Ad 1^m qd si ponatur diuersę rationes re-
ales sūm quas includit istas passiones et il-
las: tūc potest poni subm hic et ibi in quā-
tum sumit sub hac ratione et illa ratione. et
tūc vnus habitus eius qd dicitur incli-
nat ad ipm sic. et alius sic. Ad tertij qd sci-
entia est de illo subo de quo primo scit nō
de quo p. se: et nō primo: et passio supioris
nulli inferiori inest primo: sed tūc per se.
Cōtra primū ista vlia principia de ente
extendunt ad ostendendū multas p. clūsi-
ones spāles de entibus spālibus. Cōtra
2^m vnus hūus inclināt ad p. siderādū
illud obm neutra rōnem determinādū: s. vtrāq;
intelligēdo vt hūus de albedine in-
clinat ad p. siderandū eā: tam vt h. genus
qd vt habet differētiā. Cōtra p. p. p. mū
illoz potēt p. cedi qd illa extēsiō p. n. cipioz in
vniuersaliū ad p. clūsiōnes spāles nō suffi-
cit ad vnitatem scdo: sed tūc 3° qd illa p. n.
cipia in potentia includūt p. clūsiōnes spe-

ciales. tot ergo scie eque primo diuidetes scientia cōtra metaphycā: quot ad mathe-
maticā z phycā inuentunt vne scdo mō:
sicut est metaphycā: nec ista diuisio ē ex se
sufficiens: sed tñ est in. 3. scias que cū alijs
licet eque primo diuidant sciam: tñ pōres
sunt ratiōe subiectoz. ¶ Sed 2^m argumē-
tū plus pcludat: qd nec duo mēbra diuisio-
nis sūt diuersa q̄stū ad secundū modū
vnitatis.

Post ergo longā inq̄sitiōe nō
video huius diuisio-
nis sufficientiā per aliquā ratiōē neces-
sariā posse ostendi: sed placuit diuersis au-
ctoribus circa diuersa suba speculari: z tot
sue p̄sideratiōi subdere quot videbātur
aliquā cōuenientiā in p̄ncipijs: z in modo
p̄siderandi habere: cū tñ multoz p̄sidera-
toriū ab vno: vt a geometra p̄t esse multi
habitus nō tñ p̄mo mō: sed secundo mō
z nō vnus nisi tertio: vt pbat p̄mū argu-
mentū: aut p̄sideratoz a diuersis possit es-
se vnus habitus scdo mō: vt pbat secundū
argumētū. ¶ Intelligēdū aut qd licet oba-
peneas que distinguūt tres scie p̄dicte
sint fm sub: z supra ordinata: h̄tus tñ sunt
simplr distincti ita qd nulls aliū icludit: qz
q̄libz habit⁹ inclinatur ad p̄p̄iū obiectū sub
p̄p̄ia ratiōe z p̄cisa sumptū. z sic extra-
neatur alteri. ¶ Contra. ergo p̄positio nie
laphyfica nihil pbat in phycā. stude.

130

Prīmū de eo quod fm ac-
cidens est dicendū. qd nulla est
circa illud speculatio. Signū
aut zc. Textus cōmēti. 4.

Quod autē scientia non est
accidentis palam. Scientia
nāqz omnis: aut est ei⁹ qd sem-
per: aut eius quod fm magis.
Tex. cōmē. 6. Questio. 2

Meritur vtrū de ente p
accēs possit ēē
q scia? Qz sic arguitur de quocūqz
potest esse demonstratio z scien-
tia: qz demonstratio est fillogismus faciēs

scire. primo posterior. Sed de ente p acci-
dens demonstrat h̄c Az. aliqua. ergo zc.
¶ R̄r qd Az. demonstrat qd de eo nō est
sciētia: z per p̄ns qd nec de ipso est demon-
stratio. demonstrare autē qd de a. non est de
monstratio est demonstrare de a. fm quid.
ergo inferēdo qd de a. est demonstratio est
falla fm quid z simplr. ¶ Contra. actus q
natus est habere suū oppositū pro obie-
cto simplr: si denotetur transire super illū
oppositū per hoc non diminuit. sed scire
natum est habere pro obiecto simplr hoc
qd est a. nō sciri: sicut qd cūqz aliud: ergo
zc. Maior p̄t: quia determinatio per ob-
iectum nō diminuit actū. probatio mino-
ris. Intellectus est reflexiuus. ergo quēcū-
qz actum pōt habere pro obiecto. similiter
ergo z oppositū cuiuscūqz: p̄t p̄ia quia re-
ctus est index sui z obliqui. p̄mo de anima
z. 7. metaphysice. priuatio ostendit affir-
matione. ¶ Confirmat illud in exemplo:
quia em loqui vt est actus extrinsecus pōt
indifferenter habere pro obiecto non lo-
qui: vt est actus signatus zc. sicut z qd cū-
qz aliud signatū. ideo qd dicit se nō loq. ita
simplr loquitur quo ad actum extrinsecum:
sicut qd dicit se loqui vel se currere. vnde se
quitur: dico me nihil dicere. ergo dico ali-
quid. ergo a simili h̄. ¶ Item ad principa-
le. astronomia perspectiua: musica z alie
sciētie subalternate vident esse de ente p
accidens: vt de subiecto: qd patet inducen-
do. nam de linea visuali multa ostendunt
in p̄spectiua: que per solam ratiōē lineē
nō inessent. alias esset pure geometria. si-
militer multa que per solam ratiōē visu-
alitatis nō insunt. alias esset pure natura-
lis. ergo qd subiecti eius icludunt ambo
q nihil vnum per se faciūt. tñ qz quēlibet
istarū subalternat duabus: qz vtriusqz cō-
clusiones pro p̄ncipijs in ea continentur:
qd nō esset nisi subiectus eius subiecta am-
borū icluderēt. ¶ Item qd habet cām de
terminatā pōt sciri per illam. ens per acci-
dens est huiusmodi. Tum qz ipm fm Az.
prouenit a causa nālī: nō aut a cā ad vtrū
liber: causa aut naturalis determinata est:
qz ex necessitate nāe pducit: qd pducit i h̄ di-
stinguit a voluntate. Tum qz effectus nō p-
ducitur a causa vt videtur qd non habet se

T. c. 5.
T. c. 4.
z inde.

T. c. 85.
T. c. 23.

magis ad se effectus: q̄ ad non esse: quia
ppter tales vt videt nō plus esset effectus
q̄ nō esset. Sed cā indeterminata dū ma-
net indeterminata nō magis videt se h̄ie ad
esse effectus q̄ ad nō esse aliqñ iam poni
tur vt videt determinata: ḡ a cā indeterminata
manēte indeterminata nihil pducit. p̄ 3. ḡ zē.

T.c.7. Tum tertio: qz glibet effectus p accñs futu-
rus videt posse reduci ad aliquā causam
iam presentē: z illa vltius ad aliam pre-
teritā iuxta deductionē in littera: de mori:
vulnerari: incidere in latrones: exire do-
mū: suture: comedisse mordicātia. Sed om-
ne vnus de pterito est necessariū: quia b̄
solo priuat deus: ingenita facere que facta
sunt. 6°. ethycoz. ḡ alia sequētia videntur

ca. 3°. habere causam determinatā. imo neces-
sariam. C̄ Item ad principale. qcquid eue-
nit a causa inmutabili dicat esse necessariū:
z ita scibile. ens per accidēs est huiusmodi
igitur zē. pbatio ma. non videtur effectus
quq; euenire quq; non: nisi quia causa ali-
ter se habet ad ipsum. hoc nō videt posse
esse sine mutatione causē. pbatio minoris
a primo puenit qdlibet: licet non sit res-
pectu eius ens per accñs. est autē primū in-
mutabile. 8°. physicoz. C̄ Rñō q̄ maior

T.c.4.5
z inde. est vera de causa proxima. minor de remo-
ta causa. C̄ Contra. q̄ maior sit vera de cau-
sa remota. p°. si em̄ ista prima causa neces-
sario causat me^{te} a. necessario mouet a. z a
necessario motū necessario mouet b. z sic
vsq; ad proximā cuius posterior nunq; mo-
ueat nisi qz mota. Si ergo sola prima cau-
sa cōceditur mouēs necessario omnes ne-
cessario mouebūt. C̄ Item qd scitur est sci-
bile qdcunq; ens per accidēs scitur a deo
ḡ zē. C̄ Ad oppositum est Arist. in lra.

T.c.4.2.6 **Hic distinguendū est**
primo de ente per accidēs. C̄ Dicitur em̄
vno modo ens per accidēs: qd est aggre-
gatum ex rebus diuersoꝝ generū: aut ge-
neralissimoz vt homo quātus albus quā-
tum: vel intermedior vt album dulce: et
illud ens per accidēs: sicut p̄ ex q̄nto me-
T.c.13. taphy. c. de ente. opponit em̄ fm se qd di-
uiditur in decēz genera: quia tale ens per
accidēs non habet vnū conceptū qd dūti
uū per quē possit in aliquo genere collo-

cari vno: sicut tñ est aliquo modo z nō sim-
pliciter vnum ens. C̄ Ita etiam cū sit ob-
iectū intellectus aliquo mō vnū intelli-
gibile est: nō em̄ impossibile est hōiem albū
vnico actu intelligēdi cōcipi: sicut hōiem et
asinū: nec tñ ita simplici actu cōcipiēdi cō-
cipit hō albus: sicut z hō. C̄ De hoc modo
entis p accñs loquitur Ar. in 5°. lib. de vno
z de ente: z qz diuisiones entis: positas in
5° resumit hic in pñcipio h̄m capli. ideo
videt in pñcipio istius capli loquere isto
modo entis per accñs. z s̄lt ita vsq; ad ih-
lum locum. Altamen dicendū zē. sicut p̄z
per litterā intuenti. Exphicat em̄ de his
que accidūt trigono z dicit ens p accidēs
esse non ens fm positionē platonis qui so-
phistica ordinauit circa nō ens: quē certū
est q̄ est circa ens per accidēs isto modo
z hoc quo ad fallam accidentis. C̄ De isto
etiā modo entis p accidēs est sermo in. 7.
quando negatur ens per accidēs habere
q̄ quid. ca. 3. z qd qd est non est illi. ca. 4.
Alio modo dicit ens per accidēs put per
accidēs non priuat p̄sentatē in entitate rei
fm se: sed in cōparatōne ad aliquā causā
z sic dicit ens p accidēs esse respectu ali-
cuius causē: ad cuius fieri vel esse talis cau-
sa non ordinatur essentialiter: sed euenit
preter intentionē talis causē aliud inten-
dentis: cui tali in minor parte: z per acci-
dens est cōiunctus. Cum autem duplex sit
principiū efficiens in cōmuni. s. natura et
voluntas duplex est ens per accidēs secū-
do modo dictū. s. casuale stricte sumptum
z fortuitum: de vtroq; loquitur in littera.
de fortuito in exemplo de coco. C̄ De cau-
sali ibi. vbi vult q̄ ens in paucioribus: qz
scilicet est oppositum eius: qd in pluribus
non accidit a causa necessaria: sed precise
circa effectus causē naturalis: vt in pluri-
bus: qui quādoq; impediri possunt: z op-
positum effectus per se intenti accidere:
nec obstat q̄ dicit materiam in dispositam
esse causam contingentis in paucioribus:
nunq; enim propter materiam in dispositam
agens deficeret ab intento si esset vir-
tutis sufficientis. C̄ Sed contra Arist. ar-
guitur: quia videtur q̄ nō ponat ens per
accidēs accidere in naturalibus: nisi ppter
impedimentū causē naturalis inducens

t.c.7.2.13
T.c.4.

T.c.11.2
inde.
T.c.10.2
inde.

T.c.5.

oppositum eius quod ut in pluribus accidit: quod videtur falsum. casus enim non includit frustra licet e converso: nam qui intentus accidit: et cum hoc aliud non intentus. casus est. Item oppositum intenti a causa naturali a respectu eius non est effectus per accidens quia nullo modo ab ipso a respectu etiam alterius cause impediens a. non est illud oppositum quia ut in pluribus est respectu eius quod tale oppositum respectu nulli causa naturalis est per accidens

Secundo distinguendum

est quod multiplex de aliquo potest esse scia licet enim proprie dicat de illo esse scia de quo aliud scit: ut de subiecto: passio tamen quicquid dicitur esse scia de illo quod scitur: ut de conclusione siue passione scita de subiecto ut magis proprie diceret scia esse eius quod de ipso. et utroque modo sumendo de quo. scilicet proprie vel contra multiplex accipit scia: vel enim accipit pro habitu conclusionis demonstrationis: puta. scilicet est noticia cognita per causas necessarias aut accipit per quicquid definita notitia per causam per se sed non per se necessarias. Si primo modo adhuc potest scia distingui secundum unitatem speciei specialissime generis intermedium: et genus remotum sicut dictum est in questione precedente.

His predictis ad questionem

dicendum est: quod loquendo de ente per accidens primo modo. et accipiendo de quo proprie de tali non est scientia per se una unitate speciei: quia cum totum illud non sit aliud unum ens non poterit per se esse causa alicuius unius passionis: et de tali nihil demonstrat nisi per alterum preceptum quod includit: et ita illi conceptui per se inest tale demonstratum: non autem totum nisi per accidens. ergo scia una specie que est conclusio demonstrata non est per se nisi de conceptu altero in tali ente. Eodem modo si de quo accipiat communiter potest simili ratione probari: quod de ipso non est scia per se: quia nullum subiectum potest includere aliquam causam per se: quod sit proprium medium demonstrationis de ipso nisi alterum preceptum. et ita non totum nisi per accidens. Si autem accipiat scia una genere primo. illa autem potest aliquo modo per se esse de ente per accidens. accipiendo de quo proprie. quia enim tale ens est aliquo modo unum intelligibile. scilicet unico actu qui per se est eius: ut ob

iecti: sed non sit per se unus. natus est etiam ei contrarietate habitus per se ex talibus generatis actibus licet ille habitus non sit ita unus: sicut ille qui esset alterius partis tantum: tale autem totum multas passionibus potest includere: quas si neutra pars per se includit: licet nulla includat nisi ratione alterius partis: ut supra dictum est. ergo habitus proprius istius totius virtualiter inclinat ad omnes istas passionibus sciendas de isto toto: licet per accidens scientie specie distinctis. ergo omnes ille scientie virtualiter continentur in habitu qui est per se contrarius enti per accidens: et ita habebit unitatem in genere. primo licet non tanta sit ista quod includit in habitu contrarius uni preceptum quod dicitur. Sed si dicat lineam visuale nullo uno actu intelligi: sed diversis ex quibus relinquuntur habitus diversi. alter lineae. alter visualitatis: quorum uterque virtualiter inclinat ad speculandum illa de suo proprio obiecto quod in illo obiecto virtualiter includit: ut sic. Sic nulla scia una specie est de toto nisi per accidens: sic nullus unus habitus virtualiter includit illas quod sunt de una parte et alia. si inquit sic dicat: non video qualis unitas potest assignari scientie subalternate. ut mulice vel per speciem: nisi unitas aggregationis: quod videtur inconueniens: et potest cauere si via superproposita de scientia una genera teneat. De ente per accidens secundo modo videtur alicui aliter esse dicendum: quod cum ista accidentalitas non respiciat res secundum esse quod dicitur: sed tamen secundum esse existentie: et per compositionem ad causam in fieri: siue in existentia: scia autem stricte sumpta per demonstrationem simpliciter abstrahit ab actuali existentia. ideo de tali ente per accidens potest sciri aliquid. et etiam ipsum sciri de alio scientia tali: quicquid posset sciri de ipso: vel de quo ipsum posset sciri si esset ens per se opposito modo isti per accidens verbi gratia quod pluat sub cane per accidens est secundum Aristotem. in littera. pluuia ista vere habet quidditatem pluuię: sicut pluuia que est sub capicorno. ideo quicquid est scibile per medium demonstrationis eque est scibile de utroque: tamen nihil scitur sic de tali in quantum est ens per accidens. Tum quia nec scitur aliquid pertinens ad existentiam sed consequens quidditatem: et quo ad quidditatem non est ens per accidens. Tum quia nihil

scit de ipso nec ipse de alio p illā cām respice
ctu cui est p accidēs s; p aliquā aliā q p se
est mediū inter extrema. Si aut aliquis ne
gar et de singularib⁹ esse sciam: tunc cū illa
accidētalitas nō sit p dmo alicuius nature
specificē in qntū natura: s; tñ sit p dmo sin
gularis: z hoc etiā in exñtia vt dictū est: eēt
piter ddm q de ente p accēs nihil est sci
bile p se scia demonstratiua: nec ipz de alio:
s; tñ cōe ei⁹ cui inqntū scito extraneat ista
accn^{tas}. C Si aut intelligat de scia 2°. s. p
certa notitia p cām licz nō necessariā: talis
notitia forte nō pt hri de effectib⁹ depēdē
bus a volūtate inutabili p cāz talē. z p oīs
a maiori: nec d effectib⁹ p accēs talis cāe. s.
de fortuitis: pōt talis notitia hri p illā cāz:
nec p aliquā aliam. pbatio: qz sicut casuale
qd cūq; stricte loquendo est cāe alicui⁹ p se
effectus nālis. Ita fortuitū qñ euenit pt eē
p se effectus alicui⁹ potēte nālis: que tñ in
agendo subest volūtati: z iō lz determinate
agat qntū est de se: tñ effect⁹ ei⁹ est idetermi
nat⁹ ppter ideterminatiōem vo^{lū} mouen
tis istā potētiā. z ita de tali effectū: nec p vo
luntate respectu cui⁹ est p accēs: nec p nālē
potētiā inferiorē: respectu cui⁹ est p se: pōt
notitia certa hri que dicat scia scdo mō. vñ
talis notitia pōt forte hri de exñtia rerū ad
quaz. s. exñtiāz ordinant cāe nāles que vt
in plurib⁹ nate sunt effectū pducere. C Et
sic vñ qō ppriā difficultatē hre. Et ad iten
tiōē A^z. in littera. an. s. sic scibile est plu
uiā fore sub capricorno p cām nālē ordina
tam ad eius euentū: tñ ipeditibilē ita etiam
scibile sit pluuiā fore sub cane. et h suppo
sito q cause naturale sibi dimittant. s. q p
virtutē diuinā nō impediāt: quā supposi
tionez A^z. putauit necessariā. Supposuit
etiam q volūtās causata nō possit eas im
pedire: licet tñ a se inuicē. s. vna ab alia pos
sint impediri. Et videt hīs positis ddm
esse fm A^z. q nō pōt sciri euentus talis en
tis per accidēs: quia sicut arguit in lute
ra. scientia est p causam p se. talis entis nō
est aliqua per se causa. C Dicit tamē dici
q licet ens inqntū p accidēs nō sit sci
bile. hoc est nō p istaz causam respectu cuius
est per accidēs: vt arguit A^z. absolute tñ
est scibile: quia p aliā causam a qua puenit
que respectu eius est: vt in pluribus. verbi

gratia: licet ex cōpatione solis ad cōdiacūz
nō possit sciri q pluuiat sub cane: quia sic nō
hri cā p se pluuiat: tñ ex cōparatiōe alterius
planete ad solē: vel ad aliū planetā: vel ad
stellas fixas: vel respectu mae sic eleuate:
vel ex cōpatione multozū simul possum h
sciri que simul pcurrentia sunt cā pluuiat. vt
in plurib⁹. et sic generalr in alijs: nihil. n.
nāle est ens p accidēs respectu alicui⁹. qd
nō sit p se effectus respectu alicui⁹ alterius
vel alioz pcurrentū. C Q sic pbat: nā oīs
causa nālis sibi dimittit iuxta suppositiōes
pōstas pducit effectū: cui⁹ est p se: nisi per
aliquā cām naturalē impediāt. que si ipe
diat: hoc nō est nisi pducēdo aliqd cui⁹ est
p se causa p qd ipediat aliquā cām min⁹ po
tentiā: aut si scda nō pducit. hoc nō est: nisi
qz 3° cā impedit pducēdo illud ad qd illa
terna ordinat: z in hoc impediēdo effectū
scde. z sic de quocūq; aut nisi oēs pcurrent
tes nate sunt: qd cūq; seorsum impedire: qz
oēs siml sunt p se cā effectus icōpossibilis
effectui pprio cuiuscūq; seorsum. et ita vi
det q eque determinata cā est ad euentū
cuiuscūq; naturalis effect⁹ p quā possit sci
ri: qz pōt sciri ex natura causaz q quā vin
cet: z an oēs quālibet vincēt. Circūscripta
ergo omni volūtate cooperāte nec. vel im
pediente eam: posset absolute pcedi q ni
hil oīno euenit: nisi a cā p se p quā est sci
bile 2° modo. z ita nihil p accēs absolute: lz
respectu alicuius cause sit aliqd p accēs: in
effectib⁹ tñ p se est aliqua dīa. s. in simplici
tate cāe vel in cōpōne. i. p cursu multoz: s;
etiā ipse p cursus determinat⁹ est z qntū ad
cām: z quātū ad effectū: sicut z vñ qd q; cō
currentū esset determinatū ad ppriū effe
ctū. vñ nihil videt valere q aliqui ponūt
ens accēs: qz puenit ex p cursu causaz sua
ruz qui pcurius est p accēs: qd falsū est:
quia ille concursus est p se in causis mere
naturalibus. z ita effectus p se simpliciter.

Ad primū argumētū

ddm q ens p accēs vno modo pōt accipi
p pceptū quē p se importat fm q est ens p
accēs. Alio modo p eo cui ict sine de quo
denominatiue p dīcat. Scdo modo accipi
endo itelligēdiū est dictū A^z. nō pmo mō.
argumentū aut nō pcedit nisi pmo modo

accipiendo. verbi gratia. si ostenditur qd de infinito siue de vacuo non est scientia. hoc non intelligitur de conceptu impotato: sed de illo quod intelligitur denominari a tali conceptu. Ita etiam de casuali et fortuito si aliquid de illo ostendatur per rationem casualis sciatur de illo conceptu.

Contra de illo quod denominatur de eo non negatur esse scientia: nisi quia si bi inest talis conceptus. ergo et cetera. igitur de conceptu magis negandum est.

De conceptu enim illo primo ostenditur non sciri: de obiecto autem non primo: nunquid etiam ista ostensio non scibilitatis de talis conceptu facit scientiam simpliciter: posset dici probabiliter qd non: quia talis ostensio non fit per quid rei: sed per quid nominis tantum: non entia autem omnino scilicet. que non habent quid rei: sed tantum nominis non sunt proprie scibilia: sed fm quid: sicut quid nominis tantum est quid fm quid. Nam imponendo nomen a. huic conceptui contradictionem implicanti. albedo nigra: posset ostendi ex ratione nominis a. quod nulli superficiet inest: et tales sunt aliquae conclusiones negative que non videntur scibiles simpliciter: sicut nec a. est intelligibile: quia nullum quid simpliciter habet. Secundum hoc oporteret dicere qd conclusiones ostensibiles de infinito in actu et de vacuo et de conceptibus quibus repugnat quid rei non sunt simpliciter scibiles. Conceptus autem entis per accidens primo modo sumpti: est talis cui repugnat quid rei: quia est ex duobus. quorum non est aliquod vnum quid: sed conceptus entis per accidens secundo modo sumpti non est talis qd ei repugnat quid: sed tantum repugnat sibi habere per se causam inqstum est ens per accidens: et sicut scibile simpliciter requirit quid rei simpliciter. ita et causam per se.

demonstratur quarto physicozum. simpliciter autem scientia non esset si carentia quidditatis in altero extremo repugnet scientie simpliciter.

Posset responderi qd per quid corporis quod est verum quid: sicut ostenditur affirmative ipsum esse finitum: ita et negative qd ipsum non sit infinitum. et verum qd est simpliciter scibile: quia p quid simpliciter illius de quo est scientia: non autem ita oportet illud quod scitur de alio negative habere quid simpliciter: quia nec eius quid est medium demonstrationis. ita per rationem loci ostenditur qd sit plenus. et ita qd non vacuus non per quid vacui.

Ad argumentum superius factum contra responsum de fm quid: quando arguitur de reflexione super oppositum: potest dici qd non diminuitur scire: quia transit super obiectum: sed quia transit super illud de quo concluditur non scire. scilicet super ens per accidens quod non habet quid nisi fm quid: ideo non participat rationem obiecti intellectus nisi secundum quid: sicut videre tenebram est videre secundum quid: quia in tenebra est ratio obiecti visibilis secundum quid.

Si placet tenere oppositum: tum quia habitus quo determinate et necessario verum cognoscimus: et propter aliud: et ex terminis immediate est scientia: talis autem est huius conclusionis ens per accidens est non scibile. tum quia ita potest illa conclusio ostendi per quid rei ipsius scibilis: sicut prius responsum est. per quid corporis concluditur negatio infinitatis de ipso: tunc debet intentio aristotilis. hic exponi de eo quod subest: non de conceptu eius cuius est quid nominis.

Ad secundum argumentum principale patet in solutione questionis quomodo scientia subalternata duabus licet in quantum alteri subalternatur: posset poni habere unitatem ab unitate alicuius entis per se: non tamen quantum ad suam totalitatem secundum qd aliquid subiecti vtriusq; subalteritatis includit. sed sic precise habet unitatem generis proximi: et hoc a conceptu entis per accidens aliqua.

E.c.35. Si contra hoc obijciatur qd simpliciter et inde. est scibile. nullum corpus esse infinitum
E.c.60. actum: quia hoc demonstratur tertio physicozum: et nullum esse vacuum: quia hoc

liter vno virtualiter totam istam scientiam continet: licet hec unitas non sit tanta quanta est unitas subalternantis, sicut nec unitas subiecti tanta hic, quanta ibi. Et secundum hoc conclusio argumenti secundi conceditur. Aliter q. de ente per accidens primo modo sumpto potest esse scientia eo modo quo expositum est in solutione questionis.

Ad tertium principale procedit de ente per accidens secundo modo sumpto. minor posset concedi de ente per accidens quod est mutabile stricte sumptum secundum q. procedit prima probatio in notis: que tamen peccat si accipiat q. Aristoteles loquitur precise de tali ente per accidens. loquitur enim de fortuito: ut dictum est in solutione principali. secunda probatio minoris difficultatem habet quo modo voluntas causat aliquem effectum cum sit indeterminata ad virumlibet. Sed ista difficultas proprium locum habet in libro nono capitulo quarto. Omnibus autem potentibus et cetera. usq. tunc differatur.

L. C. 10. Tertia probatio potest concedi: quia quicumq. effectus naturalis futurus reducitur in causam per se preteritam. et ita potest sciri sumpta scientia secundo modo.

Sed videtur concludere de scientia primo modo dicta: quia verum de preterito est necessarium.

Ubi respondendum q. necessitas existentie effectus requirit causam in se necessariam: et cum hoc habitudine necessariam ad effectum: quia neutrum p. sufficit: licet autem quod fuit fuisse sit necessarius: non tamen necessarium ordinem habet ad suum causatum: nec illud ad aliud causatum: sed quolibet causa impediibilis tantum habet habitudinem contingentem ut in pluribus: que contingentia: licet non sit ad virumlibet equaliter. excludit tamen necessitatem. effectus autem voluntatis mutabilis futurus: nec in causam presentem nec preteritam potest reduci que sit causa determinata respectu eius. Ad quartum dicendum q. maior est falsa. Ad probationem dico q. causa sine mu-

tatione sui aliter potest se habere ad effectum per solam mutationem alterius a quo dependet effectus sicut est in agentibus naturalibus que aliter se habent ad passum per quorum transmutationem produciunt effectus.

Et si dicatur q. actio illius cause immutabilis a nullo passu dependet. ergo quando agens eodem modo se habet: eodem modo ager.

Respondeo. consequentia teneret si esset agens naturale: tale enim nunquam ex se non agit: sed tantum propter indispositionem vel absentiam passum. Illuc autem illud agens est voluntarium: et bene possibile est voluntatem antiquam esse respectu noui. ideo non oportet hic causam in se aliter se habere nec in respectu ad aliud a quo dependet: sed prima diuersitas est in effectu. et sic causa aliter se habet ad effectum. De hoc amplius in. 9. cap. 4. Ad quintum dicendum q. voluntas diuina transiens super oppositum vnum potest transire super aliud accipiendo in sensu diuisionis. et hoc sine mutatione voluntatis: nunq. tamen transit nec transibit super oppositum. et hoc videt intellectus diuinus super quam partem contradictionis fertur voluntas diuina: et super quam aliam nunq. fertur: ac per hoc videndo suum velle: volitum videt determinate: nec respectu illius voluntatis est aliquid per accidens: unde argumentum non probat q. ens per accidens non scitur nisi per causam respectu cuius non est per accidens: sed est effectus per se: et que respectu eius est determinata: licet non necessario. et hoc ab intellectu vidente determinationem talis cause.

Quoniam autem complexio et diuio est in mente et non in reb. Quod aut ita ens alterius ens in propriis et cetera. Textus commenti octauus. Questio. Tertia.

Trum eng ve

rum debet excludi a pſide-
ratione metaphyſici. Arguitur
q̃ nō: q̃ metaphyſica cuſ ſit

¶ **p**rima scia et cōsiliūma maxie vī eē circa p̄mū
oībm scibile. p̄m̄ at oībz scibile vī intelligibi
le vī esse verū qz nō vī aliud posse poni qd
oībus intelligibilib⁹ pueniat: et qd sit distun
ctu⁹ obiectū p̄tra obiecta alia et potentia et

Tr. 3. Confirmat illa rō p phm. 2. metaphyce di-
centē vocari phiā vitatis sciam recte se hz.
Cū ē vnigodo: sicut se hz ad esse sic ad ve-

E.c.4. Et sic patet per hoc quod ens est commune ad
ratiat² metaphy.⁹ & querit^r euz ente. ergo
pertinet ad sciam de ente. Et si ver⁹ exclu
deret^r. hoc nō eet nisi qz dicit ens diminutivum.
Sed hoc est falsum. pbatio nam qd dimi
nuunt de pfec^tione entis nō attribuitur vel

2.c.4. mo enim ut p^r de cāto finito zc. S³ v^{er} at-
tribuit deo z in sumo. v^{er} 2° metaphy^sce
sempiternoz p^rincipia eē verissima necesse
est. Et item si dicat debere intelligi de vero
q^uod est in cōpōne z diuisione. Cōtra. a quo
nō excludit p^rsideratio cāe. nec effect^r. ista
aut veritas est effect^r realis entitatis. iuxta
illud in p^rdicamētis. in eo q^u res est vel nō
est oratio vera vel falsa est. Cōtra. res nō
est causa p^risse veritatis in intellectu. s³ intel-
lectus componens p^rdicatū cum subiecto.
Ad oppositum est Arist. in lūtera.

ငွေလွှဲ

Hic primo videndus

est de rōne veri. Dicunt aliqui q̄ verū est
p̄mū obm̄ itellectus. qđ ostendit duplicif.
¶ Primo sic. obm̄ appetitus vt bonū de-
terminat ens. ergo a simili videt q̄ obm̄
itellectus determinet ens tale respectu in
tellect⁹ nō est nisi verū. ¶ Propterea ens
in se idifferēs ē ad sensibile ⁊ itelligibile:
obiectū aut p̄p̄tū determinat ad potentiā
cui⁹ est obiectū: sup̄ ens nō videt aliud de-
terminās ip̄m ad itellectū nisi verū. ¶ Ex
hoc ad p̄positū dicit q̄ cū itellectus tēdat
in obiectū inq̄stū in itellectu est. verū dicit
rōne entis in itellectu. ⁊ iō entis diminuit.
⁊ iō excludet a cōsideratione metaphisici.
Sed ad huiusmodi exclusionē nota q̄ eē
qđ diciturū est eēntiale eīse obiectū inq̄stū
obiectū itelligibile: quia fin̄ illud itelligif
eīse in itellectu est necessārio cōcomitās: it̄

nō formale: qz fm illud nō intelligit nisi re
flectendo. eē vō exīte nō eē esse formale
et in qntū formale o^m. nec necessario cōco
mitās. S3 nūqd obm volūtatis h3 esse for
male vlnecessario cōcomitās aliud q3 ob
iectū intellectus. Quōmō alias p illā fit mo
tus in rē. Cōtra quō appetit nō ens: nū
quid etiā penes habiū realr inqntū ama
tū h3 aliud esse formalr vel cōcomitant: q3
inquātū vifum. Illūquid est ibi alia realis
junctio volūtatis cū obiecto: aut tm me
diatē actu intelligēti pfectiore q3 fuit abfen
sio. Cōlterius intelligendū q3 id determinā
tio est in obiecto respectu oīs dīe pīrāpē
tis obiectū inferioris potētie est determina
tio pīrāia in obiecto supīe potētie. alias
nō eē adequatū potētie supīe que p
se pōt in obiectū inferioris: ideo eius pī
mū obiectū in illis includit quidditatue.

Exponit autē ab alijs

qd̄ predictu est. s. qd̄ verū dicit rōnem entia
in intellectu eo qd̄ verū nō est in intellectu
formali: sed obiectiue: sicut cognitū in co-
gnoscente. Sed p̄ cōparatiōem ad quē ille
ctū res dī vera. **U**dicif qd̄ respectu intelle-
ctus diuini: qz respectu ei⁹ sumt mēsurata.
z similr artificialia respectu intellectus nfrī:
naturalia autē p̄ accidens hñt cōparatiōē
ad intellectum nostrum in quātūz vera: qz
nō vt mēsurata: sed vt mēsure.

Contra ista q^d ponit p^omo verū
esse obiectū p^omum

Intellectus arguit oppositū tripl'r. p'mo sic.
obiectū primū fm suā formālē rōnē prius
est naturā ipā potentia: & magis salte ipo
actu vtz aut si dicit rōnē entis in intellectu
nō est nāl'r p'us illo actu: qz nō puenit intel-
ligere rōnē entis in intellectu vt cogniti ni-
si intelligendo actū intelligendi p quē est sic
intellectū. ¶ Itē scdo. illud nō est primū ob-
iectū potēte intellective: qd nō actu directi-
uō: s'z tm reflexiō cognoscit. huiusmodi
est vtz fm eos. ¶ Tercū. n. q' intelligit: sic
rō intelligibil: postq' lapsus fuerit intellectus
reflectēdo supra rōnē obiectū. g. cē. ad aor
p3: q' act' direct' nāl'is pcedit reflexus: & in
quolibet actu o3 rōnē formalē obiectū in-
niri. ¶ Ex h' seq' p'ra illos. q' cū rō entis
sit p'or ratione veri si ens est p se subiectū

metaphysice: qd aliqd erit subz hic qd nō hz
rationē obiecti intelligibilis inq̄tū tale. et
ita nō est scia: qz obiectū hitus nō excedit
obiectū potētie hituate. C3 sic. qz hz ppriā
rōnē intelligi pōt: nō inq̄tū includit aliud.
ita est p se intelligibile: sicut illud aliud: nec
illud aliud p p̄is est p̄mū obiectū intellect⁹:
sed bonū inq̄tū distinguit p̄ra verū: z in
quantū eius rōnē nō includit. ita est p se in-
telligibile s̄m suā ppriā rōnē: sicut ecōuer-
so vez inq̄tūz nō includit bonū. ergo zc.
z s̄mior p̄z: tū qz intellectus differētiās bo-
nū inq̄tū bonū: z veri inq̄tū verū cognō-
scit: z eque p̄fecte differētiā ex vtraqz parte
cognoscit: sed h differētiā nō puenit bono
nisi s̄m ppriā rōnē inq̄tū nō includit ve-
rū. Tūz qz si nō intelligeret bonū nec aliqd
aliud nisi inq̄tū includeret verū cum per
accns ipm includat: sequit qz nec bonū nec
qd dūtas rei intelligeret nisi p accns. z ita nō
intelligeret simplr: sicut cōfiscus si cognō-
scatur inq̄tū veniēs simplr nō cognoscit.
C4 Propter istā rōnē pcedendū est qz pri-
mū obiectū intellectus nō pōt esse aliqd ni-
si qd essentialr includit in quolibet p se in-
telligibili: sicut primū obiectū visus nō est
aliqd: nisi qd essentialr includit in quolibet
p se visibili: vt color in albo z nigro. Cum
aut quodcūqz ens sit p se intelligibile: z ni-
hil pōt in quocūqz essentialr includi nisi
ens: sequit qz primū obiectū intellect⁹ erit
ens. z hoc dicit Aug. p̄mo metaphysice. qz
ens p̄ma imp̄sione imp̄m̄it in aia: que-
cūqz aut rōnes trāscēdētes que sunt quasi
passiones entis: vt verū bonū zc. sunt po-
steriores p̄mo obiecto: z q̄libet earz eque
p se est intelligibilis: nec vna magis hēi rō-
nē obiecti intellectus q̄z alia. C5 Si dicat qz
obiectū est duplex: qddam mouēs: potētiā:
quoddā determinās ad mouendū: et hoc
nō tanq̄z aliqd absolutū dāns virtutē mo-
uendū: sed tanq̄z respectus dicēs h̄itudinē
obiecti motui ad tale mobile. z h vltimo
modo: verū est obiectū intellectus z bonū
voluntatis: qz verū nō mouet p̄mo. Sicut
pl̄bant. 3. rōnes facit: nec sic obiectū p̄mū
sed dicit h̄itudinē obiecti motui ad de-
terminatā potētiā: qz importat adequatio-
nēz ad intellectū. C6 Contra illā positionē nō
oportet arguere: qz ex. 2. topicor. o3 loquit

vt plures. hic aut modus videt abuti ter-
mino illo obiectū. Nam qz respect⁹ ad po-
tentiā sit formalis ratio obiecti nō iuenit a
p̄his cōter: sed illud qd mouet potentiam
passiua. vñ Aug. 2. de aia. ca. p̄mo de visibi-
libus: cui⁹ quidē est visus hoc est visibile: T.c.66.
sic qz in rōnē p̄dicati cadit subm: cui⁹ est vi-
sus est obiectum visus. De isto s̄m ipm ibi
p̄dicat p se scdō mō nō p̄mo visibile qd di-
cit respectū ad potētiā: sed si talis respect⁹
esset rō formalis obiecti esset p se p̄mo mō
C7 Per hunc etiā modū facile est assigna-
re obiecta p̄ma oīm potentiariū nō aliqua
absoluta: sed respectus quosdā correspon-
dentes. puta qd obiectū visus nō q̄rā qua-
litatē colorē vel lucē: sed relatiuū vt visibi-
le. sic gust⁹ n̄ saporē: s̄z gustabile zc. C8 Quo-
modo etiā obiectū est simul natura cū po-
tentiā: absolutū etiā est p̄us intelligibile q-
cūqz respectū. ergo inq̄tū intelligit: nō
includit rōnē respect⁹: z ita illud nō est rō
p̄mi obiecti. C9 De hoc quere in. 9. q. 5.

Dicendum est ad q̄stionē alr. z
p̄mo distinguēdūz
est de vero. est enī veritas in rebus. z veri-
tas in intellectu. In rebus dupl. in ḡne. vñ
p p̄pationē ad p̄ducentē. z p cōpationē ad
cognoscētē siue intelligentē. C10 P̄mo
dī veritas absolute cōformitas p̄duci ad
p̄ducens: aut determinate p̄firmitas talis
s̄m ad equationē: aut determinate cōfirmi-
tas s̄m imitationē. C11 Et licet p̄mus istorū
trū modorū videat esse cōis scdō z 3o: tū si
nomē veri imponat ad signandū quodcū-
qz trū p̄dictorū s̄m ppriā rōnē erit equocū
C12 Scdō modus iuenit in filio dei. qz veri-
tas est: qz est s̄m Aug. s̄mā similitudo p̄n-
cipij. hic est p̄formitas cū ad equōē. C13 Ter-
tius modus iuenit in creatura que imitat
exemplar: cui aliquo mō assimilaf defecti-
ue tñ alias nō diceret inutari. 2. mō. s̄p cō-
parationē ad intellectū dī res vera triplicif
p̄mo qz sui manifestatiua q̄tū est de se cui-
cūqz intellectus potētiū manifestatiōez co-
gnoscere. 2o qz assimilatiua intellectus assi-
milabilis q nō est nisi intellectus creatus. 3o
qz facta manifestatiōe vel assimilatiōe rea-
in intellectu est sicut cognitū in cognoscētē.
C14 Pro istis. 6. cōceptibus exprimēdis pōt
accipi equoce veritas in re. Patet enim qz

ca. 5.

ka. 7.

tres pmi distinguuntur a trib' alijs: qz hñtu
do ad pducere z ad intelligem alia et alia
est: licet idē sit intelligēs z pducēs. Itaz si p
ipole de' esset pductiu' filis z eqlis z filis
imitati: z nō esset intelligēs esset pmius mo-
dus tripartitus sine scdo. et ecōuerso si eēt
alius de' intelligēs creaturas nō pducens.
disto etiā pmiōz triū inter se p3. alioz triū
ōnditur dñia: qz si null' esset intellectus. ad
huc qlibet res fm graduz sue entitatis eēt
nata se manifestare: z h notina est qua res
dñ nota nature: si qz natura cognoscat illā:
sed qz ppter manifestatiōez maiore vel mi-
nore nata eēt qñtū est de se pfectū vel min'
pfecte cognosci. Eile aut assimilatiū dicit
rōnē actiū respectu assimilabilis: z seqtur
naturalr' esse manifestatiū vel disperatū
est nō hñs ordine ad ip3: s3 sp assimilatiū
z affilō respectu intellectus passiuī pcedit h
qd est eē in intellectu: qz illud eē ē posterius
natura ipō actu intelligēdi. nā nō est nisi re-
latio rōnis fūdata in obo intellectu ad actū

EX Si tñ hoc vez videt eē qre qrunť hoies
TRA ita eē in mēoria hoim: vñ eē famosi vñ hñe
filios post mortē vel statuas erigē vel opa
facere: vt post mortem maneat relō rōnis
fundata in obiecto intellectu ad actum?

C Relatio autē est posterior absoluto ad
qd est ex 3. assimilatio aut formalr est ipse
actus intellectus aut pōr ipō. **C** Cōparādo
2^m z 3^m ad intellectū: nā assimilabile nō hñt
ordinē eēntialē sed accentalē respectu. s. ali-
cui' intellect' tñ. Seqtur videre de vero in
intellectu: vez aut in intellectu duplex est
fm ei' duplicē opationē fm qz vtrāqz na-
tū est pformari obo: vt mēsuratū mēsure
fm **Az**. in 5. ca. de ad aliqd. et. 10. ca. 2. Est

E.c.2. aut iter itas veritates dñtia vna qz pme

E.c.3. falsitas nō opponit: sed ignorātia tñ: et sic

h. 3. t.c. intelligit illud de aia: qz intellect' circa qcqd

26. est sp est ver': sicut sensus circa pprū sensi-
bile: z h est intelligēdū pñse circa pceptum
simpliciter simplicem: nam intellectus sim-
plex circa conceptum non simpliciter sim-
plicem licet non possit esse formaliter fal-
sus: pōt tñ esse virtualr falsus apphēden-
do aliquid sub determinatiōe sibi nō pue-
niente: z hoc modo dicit in 5. ca. de falso:
qz est aliqua ratio in se falsa: nō solū de ali-
quo falsa. z tñ ratio illa in se falsa simplici

apphensione intelligibilis est: sed illa non
includit vel exprimit aliqd quid: nisi forte
quid notis. Eodē modo pt exponi vltimū
caplm. 9° vbi videt **Az**. distinguere de intel-
ligētia simpliciū inqñū est circa qd simpliciū
tū: z circa qd cōpositōz qz circa qd cōposi-
tōz cadit deceptio p accis. qz. s. eoz qd na-
tū est facere cōceptū nō simplr simplicē in
quo pōt cadere falsitas virtualr nō sic i qd
simpliciū. si ei' intelligeret per accidens. s. i
tribuendo alteri illud qd non eiset dñia: qz
ita in qd simpliciū pōt intellect' simplex eē
falsus p accis. **C** Scde aut vitati opponit
ignorātia puate z falsitas cōtrarie: qñ. s.
vñtūtur que in re nō sunt vñta. 2ª differē-
tia est in mō eēndi veritatis in hac opatiōe
z illa: s3. n. sit in viraqz opatiōe vitas pprua
formalr: nō tñ obiectiue: s3 tñ in scda. Itaz
neutra veritas est in intellectu obiectiue.
nisi reflectēte se sup actū suū cōparādo illō
ad oim que in re nō sunt vñta. s. in cognoscendo qz
act' talis ē filis vñ diffilis nō est sine cōpo-
sitiōe z diuisiōe. p3 aut distinctio istoz mo-
dōz eēndi veritatis in intellectu. s. formalr
z obiectiue qñtū ad pma opatiōez. **C** Quo
ad scdam declarat: qz intellect' multas ppo-
sitiōes format et apphēdit actu 2° que in
sunt sibi neutre ex 10. topicōz. s3 igit i illo
sit formalr veritas vel falsitas: aut qz est cō-
formitas rei extra. aut nō: tñ nō est ibi obie-
ctiue: quia non apphēdit ista pformitas.
C Cōtra illud videt qz pncipia statūz cū ap-
phēdunt cognoscunt eē vera. **C** Rñio. p.
pter euidētē habitudinē terminōz intellect'
cōponēs statū pcepit actū cōponēdi eē pfor-
mez entitati cōpositōz. **C** Posset g dici qz
ibi est alius act' z reflex': s3 imprecipit: qz sit
tpe. In alijs: vt in pñomib' differunt tēpore
C Cōtra. quo mō act' pmius circa pncipia
erit reflexus? **C** Rñio. nō pmius q est ppo:
s3 scds q ē assensus z circa iudicabilia pos-
set dici iudicare. **C** Cōtra h qd supius dñm
est. qz vitas cōplexi cognoscit p hoc qz in-
tellectus apphēdit pformitatē act' cōponē-
di entitati extremōz istius cōplexi. arguit:
qm qñ cōparo actū cōpositionis a rei. b. b.
facio actu pponis c. quōsciam istaz scdam
pponē. c. eē verā: si palā cōponē erit pcef-
sus in infinitū anqz cognoscat veritas ppo-
nis a. z ita nūqz cognoscat. si p seipfam co-

E.c.21.
2.22.

c.8. z ali.
bi.

gnoscetur pari rōne standus est in prima compositione q̄ veritas eius non cognoscatur per alium actum conferentem eius conformitatem entitati compositorum. Si aut nō scio c. eē vera. ḡ nec a. scia eē veram p illā: q̄ ab ista depēdet. ¶ Itē si debeo cognoscere a. eē vera p collationē ad rē. oīz igit rē cognoscere: q̄ ḡ actu: si eodē q̄ est a. adez cognosco p. si alio vi ipso d. ḡ duo acti: si d eadē rē. Si r̄ ille actus. d. fit simplex nō ē p̄ncipiū iudicādi de a. si cōplex⁹ segtur p cessus in infinitū vt p̄us. Sequitur etiā aliud q̄ a. nō cognoscit esse verum p vnū discursum a cōplexo in cōplexū: ita p̄mū p̄ncipiū nō est notū sine discursu. ¶ Itē fm viā istā videt dicendū q̄ cōceptus hoīs fit ita verus: sicut p̄ceptus hui⁹. homo currit: est verus: nā vtrobiz est cōformitas ad rē cōceptā: et pōt vtrobiz cōformitas cognosci p reflexionē. ¶ R̄iō. q̄ supius inchoādo falsum dicit carentiā talitatis quale appareret. ita q̄ p̄ncipale in signato er̄ nō est non apparere quale est: quia tunc si quid esset et sine omni apparētia esset falsum: nec apparere quale nō est: quia tunc esset falsitas formaliter. positio nō priuatio: sed falsum materialr dicit apparere: et formaliter carere talitate qua videtur: et hoc nō intelligēdo per talitatē similitudinē: nam nihil est simile sibi. et ita nihil esset verum: similiter si fortes appareret plato: fortes esset ver⁹ plato: quia tūc apparēt talis qualis est. hic est similis: quia fortes est similis platonē: sed per tale quale intelligit idēitas. verus est enim q̄ fortes est talis qualis est: licet et simile dicat tale quale est. igit falsum q̄ caret idēitate ad id qd̄ apparet eē: et falsitas est nō idēitas entis: vt manifestati ad ens vt declarans siue apparens. et hoc de falso in re. ¶ Itē verū in re est illud qd̄ appareret: et veritas nō est p̄formitas siue similitudo que est inter diuersa: sed idēitas vt manifestati ad se: vt declarās siue manifestās siue apparēs. nō ergo est veritas rō declarantis siue manifestantis: sed illa est alterz extremū ad quē signat nō cōformitatē: siue similitudinē: sed idēitatē accipiendō eam in cōmuni: sed verū in signo dicit significatum esse id qd̄ manifestatur per signū: et in hoc signum manifestare illud qd̄ est. et ita

cōformitatē signi ad signatū. Si itaq; om̄is cōceptus est signū rei. et cōceptus simplex ita est cōformis rei: sicut cōplexus rei: quia est ita diffinitiuus. quare nō ita dicit ver⁹. imo cōplexus nō videtur cōformis rei q̄ tum ad cōplonē: sed tū sibi: q̄ p̄plexio nō est in re. Ad hoc imo r̄sum est p̄us signū equiuocū est cōforme nō tale in natura: vt circulus est signum vini. Sed ad p̄mū nō valet qd̄ p̄dictum est fm q̄ verus est in cōplexo: vt in obiecto: in simplici nō: quia p̄ intellectus cōuertendo se cognoscere cōformitatē intellectus simplici ad rē: sicut et cōplexi. igit et cognoscere veritatē vtius q̄. ergo et ante reflexionē eque fuit in viro q̄: et p reflexionē cognoscit esse in viro q̄. igitur in cōceptu hoīs est veritas. sicut in ista: homo est animal: et reflectendo ita scientiam conceptū hominis esse verū. sicut sciam cōceptū istum: homo est aial: esse verum: qd̄ est p̄tra Arist. primo p̄vermenti. ca. i. ¶ Propter illud notandū est q̄ obiectus simplex qd̄ est signatur cōceptus simplicis: nullū esse habet aliud q̄ in p̄ceptu: fm q̄ esse debet mensurare illū cōceptū. obiecta cōceptus p̄plexi que sunt extrema aliud esse habent q̄ vt sunt in cōceptu cōplexo: et prius naturaliter in se: vt simplicita sunt fm q̄ esse prius mensurant illum cōceptum cōplexū: cui esse prior cōceptū cōplexū cōformari est verū esse: difformari est falsum esse. hic esse est habitudo virtualr inclusa in extremis ante nālī q̄ extrema cōpēt a rōne: sed in simplici nihil est prius naturaliter in extremo cui cōceptus potest cōformari et difformari. ¶ Cōtra. probat q̄ non potest esse falsus: sed verus. ¶ Respondēdo. non est verus vt cōplexus est verus: quia non necessariō habet signatum fm esse prius naturaliter cui conceptus potest confirmari q̄ in ipso: quia si est in re hic accidit cōplexum necessārio habet signatum fm esse prius q̄ in ipso: ideo necessariō habet cui conformatur vel difformatur fm q̄ dicitur verum vel falsum in cōplexum non necessariō habet conformitatē: sed si conformatur rei extra accidit: sicut non est mensura eius. ¶ Ad alia argumenta quō reflectendo cognoscitur v̄itas nota: vt difficul

tas si in p^one cognosco rem nō absolute
tm: sed collectivē: & reflectendo pferendo
actū ad rē. hoc est ad rē cognitā collatiue.
sicut dicit 3^m ar^m: s; si puero ad rem nude
pferendo p hoc nō potero iudicare de ve
ritate cōpōnis q̄ est actus collatiuus. ergo
videt q̄ ad iudicandū de aliquo: cōuerto
ad illū & eodē modo: q; & in p^one &
in illo ad qd̄ puero habeo rem cognitā
actu collatiuo: Nota sicut dictū est: q̄re cō
plexū est verū: q̄ cōplexionē q̄ est a rōne
pcedit naturalr idēitas extremorū: et alia
habitus virtualr inclusā in ipis cui actu
rōnis cōformari vt mēsure est ipm̄ v^oz eē.
Ita dico q̄ illā cōplexionē cognosco esse
verā cognoscendo pformitatē eius ad illā
habitudinē virtualr inclusā in extremis:
que qnq; includit in extremis ex natura ex
tremorū nō p aliud p^ous. qnq; p aliud prius
includēs: qnq; nullo mō. ex natura termi
norū vel includentiū ipos: sed a cā extrin
seca ptingente ipsa vel disungente. p^omo
mō est in pncipio demfationis. scdō mō in
p^one cuiusq; terminorū hūdinē reales
pcedentē actū intellectus includit virtualr
ipa hūdo intrinseca in terminis pncipiorū:
& ex sui ipoz natura. C Tercio modo est i
p^one ptingente. Itaq; in p^omo mō extre
ma absolute intellecta statim nata sunt face
re ex se in intellectu illius notitiā habitudi
nis ipoz: sicut & alia absoluta relōnis ne
cessario psequēns: qn̄ ergo intellectus pū
git terminos illos cōponēdo statim videt
cōformitatē actus sui ad illā hūdinē quā
p^ous natura habuit notā ex terminis: qn̄
aut cōponit terminos p^onis nō videt il
lum actū esse pformē hūdinē reali termi
norū. donec videat illā hūdinē terminorū
cui^o notitia nō fuit impressa sibi ex terminis
conclusionis: nec imprimi nisi ex notitia
hūdinis terminorū pncipij: que includit
illas. Quando aut pponit terminos p^onis
cōtingentis nō videt actū esse pformē
nisi videndo hūdinē terminorū in re: q; &
causa extrinseca si facit eā facit circa termi
nos: vt in re nō vt in pceptu. & tunc oportet
videre intellectuāl terminos in re cōiun
gi vel diuidi. C In p^omis ergo duobus nō
cognoscit cōpositio esse vera. cōparando
ipam ad rem vt extra: sed ad rē que est ex

tremū vt ipm̄ in intellectu p^ous naturalr fa
ciū notitiā hūdinis sue ex se vel ex virtute
alteri^o quā intellectus sic cōponat. C Con
tra. ergo q̄re nō statim apprehensis termi
nis pncipij intelligit pncipij si termini ex
se necessario faciūt notitiā illi^o hūdinis:
patet aut q̄ nō statim: q; p quāticunq; ip̄s
pēt aliq; nosse totū: & nosse partē: anteq̄
sciat hoc esse verū. oē totū & c. q; anteq̄ cō
ponat illud. C Item notitia hūdinis ter
minorū cōclusionis: aut fit ab ipa hūdinē
aut terminis illis: aut ab hūdinē terminorū
pncipij aut ab illis terminis: aut a notitia
hūdinis illoz terminorū. qd̄libet ipro
bet. C Ad p^omū q̄ licet ex terminis: vel ex
altero terminorū virtualr includētē respec
tus ni fiat notitia hūdinis hūdinis: nō
nō oportet esse actualē pceptā statim. s; qn̄
intellect^o cōparat extremū extremo: statim p
videre. & illā hūdinē: & hūdinē actus
sui ad illam. C Ad 2^m notitia amboz prin
cipioz sil facit notitiā cōclusionis. & h sic. q̄
notitia hūdinis terminorū in pncipijs
causat notitiā hūdinis terminorū in con
clusionē. & notitia v^oitatis pncipioz notitiā
v^oitatis p^onis. p^ous tñ natulr faciūt notitiā
hūdinis siml iuncte: vt vna cā itegra.
notitiā hūdinis: q̄ notitia v^oitatis no
titiā veritatis. ita q̄ notitia hūdinis ter
minorū ma^ois est causa notitiā v^oitatis ei^o. &
sic d̄ minore. & sic ille notitiā sunt causa no
titiā hūdinis terminorū cōclusionis: nō ergo
hūdo est cā hūdinis: nec veritas verita
tis. sunt. n. respect^o hic & illa. s; notitia noti
tiā nō actualis: q; nō gignit nisi ex memo
ria: s; hūdinis est cā actualis duplicis or
dinate sm rōne effectui. C Cōtra. ergo ha
bitudo terminorū p^onis est ita non cāta: et
veritas ei^o: sic in pncipio. C R^oo. absoluta
in pncipio cānt notitiā hūdinis nō hū
dinē p^orie: q; illaz fundant vt necessario:
pūtez naturā subiecti. Hūdo terminorū
conclusionis fundat in ipis: & terminat: q; &
absoluta cāntur vel alterz ipoz: vt passio.
C Ad p^omū arg^m p^ora pōnē de notitia act^o
quo p^oparo. dico q̄ ille est ver^o: s; nō o; co
gnoscerē illū esse verū. est. n. act^o v^oitatis co
gnoscerē naturaliter rectus: sicut d̄ de
fillo alibi: q̄ non est notus vt oīm: sed vt
actus cognoscendi rectus naturaliter. ita
hic.

hic. Ad 2^m cognosco rez z habitudinem
 pus naturalr qz actū cōpositionis quo cō
 paro rem rei. Ad 3^m ille est actus obie
 cti ad quē pferēdo iudico. Silr pōt dici qz
 iudiciū de veritate cōplexi nō est nisi colla
 tio notitiē pferentis ad notitiā incōplexā
 extremi. si sibi est pformis: z hec conformi
 tas statiz qūqz pater qū notitiā simplex na
 turali necessitate statim icludit notitiā col
 lativā sicut in primis pncipijs: qūqz nō sta
 tim: vt in cōclūsiōibus: z tūc oīz videre illā
 esse cōformē sūe simplici: tūqz est confor
 mis vel pns ad aliā que est pformis statiz
 simplici. Cū hec via ponit veritatē comple
 xi cogniti: nō per collationē complexiōis
 ad rem extra: nec ad habitudinē realē ex
 tremo: pōt naturaliter cōparatiōē. que
 enim hitudo eēt illa nisi idēitas paffirma
 tiua q̄ ē relatio rōnis. vel diversitas p ne
 gatiua q̄ forte nō est relatio rōnis: s; tū po
 nit collationē ppositiōis ad not^{am} extremo
 rum simplici. vel ad extrema: vt in notitiā
 simplici statim ex notitiā tali: pz si comple
 xio sibi pformetur in pms pncipijs: qz rō
 termini oīdit pdicatū puenire subo. z sic
 nō est discursus in cognoscēdo pmi pnci
 pium: qz illa notitiā simplex icludit in col
 lativā. nō. n. cōponūtur nisi q̄ in se cogno
 scunt: z ita in ipsa pplone tali icludit vt
 prius nātur ipsa: vñ ipsa cōplexio sūe cō
 positio necessario videat cōformis: qz tūc
 vīsa sunt ambo extrema cōformitatis: cum
 tūc itelligant simplicitia: z tūc fiat ppo: nec
 requiritur hec collatio pponis ad simplicitia
 quasi alicui⁹ act⁹. Sed intellectus cōponēs
 terminos illos: z notitiā hitualis termino
 rum sūt cā necessaria z imediata z integra
 ad causandū notitiā cōformitatis cōplexi
 onis ad terminos: nō qdē circa pncipia: et
 ideo cōponēs simul necessario assentit: qz
 qū cōponit h; totā dictā cām: sed iudicare
 in cōclūse nō sic. sed illā cōplexionē pferat
 ad illā in qua icludit q̄ alia est pncipij nō
 qdē tū termini. z hec discurre ē iudica
 re de pclone. in fine est assensus. i. ipressio
 notitiē necē pncipij iprimētis notitiā ve
 ritatis cōclūsiōnū ex veritate pncipij nota
 ex terminis. Cū Sed qd ē vtrāqz veritas pus
 dicta. Cū nō pma ē relatio act⁹ simplicitis
 apprehēsiōis ad obm: et ē realis. i. mēsurā

ti ad mēsurā. Cū Sed licet videat siml re
 latio. vt tū qz actus scdō nō est alicui⁹ abt⁹:
 sicut pms: s; ē actus cōparatiuus vni⁹ cō
 ceptus simplicis ad alter: vt eiūsdē in affir
 mativa vel diuersi i negatiua. hūc autē ne
 cessario sequitur vel cōcomitat relō rōnis
 in vtroqz extremo ad alter: quā hitudinē
 videt signare hoc verbū ē: vt est nota com
 positiois. i. put est tertiu adiacēs. z sic vez
 est illud pbiernēias eē signat quandam
 cōpōnē quā sine cōpositiōis nō est itelligē
 re: sicut nec relationē sine relatiuis: z sic et
 verū est illud. s. hui⁹. i. c. de ente qz eē vno
 mō significat vez: hoc est habitudinē ra
 tionis iter extrema q̄ nata ē esse vera. Cū te
 rius ista habitudo rōnis pformis ē reū nō
 qz oporteat in re eē relationē aliquā inter
 extrema: vt in re silem isti rōnis: que ē iter
 extrema vt itellecta. imo vt ab intellectu i
 uicem cōparata: nā tūc esset hec falsa. hō ē
 hō. Nec opz fugere ad pponē forme cum
 materia: tūqz illā nō exprimit ppō. Tūm
 qz hec esset falsa. deus ē deus: s; tūc hec ha
 bitudo correspōdet rei qū est talis qualē
 res virtualiter ptinet: sūe qualē res de se
 nata eēt facere in itellectu. si faceret habitu
 dinez illā: sine que ē signū nō similes; eg
 nocum: exprimes tū illud qd ē in re: sicut
 circulus nō est filis vino: ē tū vez signum
 vini: falsum aut lactis vel hmoi: non tū est
 oīno sile qz illud signū ē ad plurimū hui⁹
 signati. non sic illa hitudo rei. Cū ōtra. 9.
 metaphy. vltimo. verū ē in rebus cōponi.
 Cū nō sū. notificatio fit p ea: que vt in plu
 ribus. vbicūqz autē idē non affirmat de se
 realiter aliqua est in re compositio: aut ali
 ter notificatio fit per minus gradum. q.
 dicat ad minus requirit veritas: qz in re sit
 cōpositio si idēitas ē ma⁹ z veritas. tertio
 mō large sumitur cōponi: sicut i primo ca
 pi. non cum accipit: simul natus pro h qd
 est idem. Cū hec agitur correspōdentia pre
 dicta huius habitudinis ad id qd est in re
 formaliter est 2^a. veritas: z ita illa hitudo:
 que dī cōpositio exp: essa per se vera ē im
 mediate: z me⁹ illa verus est actus cōpa
 ratiuus sim illam hitudinē: z sic vide
 retur cum fundamentum illius veritatis
 sit hitudo rōnis: qz illa prima multo eēt
 imperfectior relatio rōnis. Qd si dicat re

c. 3. li. pri.

T. c. 14.

T. c. 31.
z inde

T. c. 2.

latione correspondentie vel adequationis vel comensurationis: que quasi idem dicunt in proposito non posse fundari in relatione. Quod igitur proportio est equalis proportioni vel similis: et hoc in quantum proportio non autem ratione ab^o: inter que est proportio nam proportio^{ta} est ubi extrema unius proportionis ab^o nec sunt similia nec equalia extremis ab^o in alia proportionem. Cuius autem placet quod ille actus comparativus extremorum comparationis immediate respondeat vel adequetur rei cui ille actus sit vera res: sicut et primus quod est unius absolute: tunc veritas secundum est relatio realis: sicut et prima et actus in intellectu comparativus immediate verus: non autem aliqua alia habitudo est vera. si nulla est formaliter nisi in actu intellectus: quod in intellectu precise in quantum ab intellectu comparata: que habitudo nisi quod est in intentione. aut si est in comparationis aliqua aliquo^o. alia ab illa que est in actu intellectus non est illa alia immed^o vera. Cuius dupliciter inquiratur.

Ad propositam ergo quod sit. dico quod triplex excludit verum in intellectu complexum sicut expresse patet in littera eius. et rationabiliter. patet. n. ex dictis quod vel est mentis aliqua passio realis. s. relatio secundum 2^{am} opinionem et tunc illa: sicut et prima veritas pertinet ad considerationem libri de anima. ex natura. n. actus intellectus cognoscit quod est fundamentum talis relationis: vel est relatio rationis fundata in actu intelligendi: aut magis in habitudine rationis que est inter obiecta comparata per actum intelligendi secundum primam opinionem: et tunc est mentis aliqua passio originalis: s. formaliter pertinet ad considerationem logicam: sicut possibile et impossibile: et modi comparationis omnes. Presupponit tamen logicus considerationem de actibus intelligendi quibus secundum intentiones formatur. patet ex principio phiermenias. Secundum veritatem autem dico quod ad considerationem metaphysicam pertinet verum reale primo modo sumptum. s. per comparationem ad producentem. et hoc quo ad omnia tria membra: quod non contra habent ens ad quantum nec ad motum. Cuius autem tamen. s. sumptum per comparationem ad cognoscentem primum membrum pertinet: quod pueritur cum ente. Secundum pertinet ad actum determinatum: nec pueritur cum ente. Tertium est

ens logicum proprie. unde omnes intentiones scilicet de tali ente predicantur: et ideo proprie excludit a metaphysico. Pueritur tamen cum ente aliqua liter: quod logicus considerat omnia naturaliter: ut metaphysice: s. modus alius considerationis. s. per quod reale et per intentionem secundam: sicut convertibilitas entis simpliciter et diminuti: quia neutrum alterum excedit in comitate. quicquid. n. est simpliciter ens potest esse ens diminuti. Cuius duobus modis videtur in intellectu deum est talis.

Ad argumenta principalia patet. nullum est contra dicta nisi ultimum de causa et effectu. ubi est ordinem quod maior si est vera est vera de causa totali: non autem est sic in proposito. Nam veritas triplex excludit omnino a metaphysico dependet ab intellectu. ita quod res ex se non est sufficiens causa alicuius istorum: licet ad illam requiratur: sicut illa probat auctoritas. (In eo quod res est) in eo non potest: sed si oratio formetur ab intellectu: ut extrema habeant esse diminuti. Cuius autem pro opinione de deo que fuit improbat: potest responderi ad primum.

Et quod prima de ente in quantum ens: huius utique erit speculari tunc etiam et quid est: et que sunt in quantum ens. Textus. communem. ti. iiii. Et sequitur:

Perscrutande vero sunt ipsi us entis cause et principia in quantum ens. T. c. viii. Q. d. III.

Primum metaphysice sit de ente non rationes a libi. Alio. quod sic. i. metaphysice propter duo. primo. quod deum esse probatur hic: et quod ens est causa ad omnia hic considerata. Contra Aver. comento ultimo. i. phy. naturalis solus probat deum esse. et ibi facit considerationem generis subarum separatam est sub metaphysice. Contra aver. ex quolibet effectu ostendit: quod causam esse: quod impossibile est effectum esse nisi a causa tali: siue nisi talis causa sit. huiusmodi sunt multe passionis metaphysice prius et posterius. unum et multa. actus potentia. quod. n. hec cau

Adem. t. c. pmi huius.

fatis insunt nisi sit aliquid vñū primum. Quere ibi, q est misit zc. Et perfectior conce-
ptus de deo polis physico est primus mo-
uens, possibilis aut metaphysico est pmi-
us. secundus est perfectior. Tuz qz ab^{is}. Tu
quia requirit perfectione infinita: naz pmi-
perfectissimū. Sed si enti nō repugnet infi-
nitas nō est perfectissimū: quod nō est infi-
nitum: sed enti non repugnat infinitas. p-
mus mouens tātū re^m dicit: z non necessa-
rio ex formali rōne sui regit infinitatē: qui
aut hz perfectiorē cōceptus de subiecto po-
test perfectior de ipso ostendere: qz per illa i ef-
fectibus que ducit ad cognoscēdū esse de
tali cōceptu. Cōfirmatur. si metaphysic^o
nō cōsideret esse de deo: nisi sicut demon-
stratur a physico si cognosceret nisi de p-
mo mouente: z ita nō haberet aliquaz no-
titiā q subm suum est: qz primum mouens
non est snum subiectū: nec sequitur pmi-
mouens ergo primum ens: sicut non sequi-
tur. prima nigredo. ergo pmius color. nec
metaphysic^o pōt per ipsū ostendere de pmo
ente amota rōne pmi mouentis. Quomō
aut de mouente ostenderet physic^o pmius
nisi in hoc sit magis metaphysic^o propter
pā^m: qz physicus ppter subiectū. C Re-
spondeo p cōmentatore. premisse ad pmi-
ens sumitur ex motu. Cōtra. licet phy-
sica sit prior doctrina qz metaphysica: qz se-
sibilia sunt nobis notiora: nō tamē dicitur
ipse ostendere omnem cōclusionem me-
taphysicā vel pmissas ad omnē: quia cum
deuentum fuerit: sine abstrahendo siue i
doctrina ad propria considerabilia a me-
taphysico. ex illis ostendit cōclusiones su-
as. ita z primum ens ostendit ex proprijs:
licet illa propria forte non fieret nobis no-
ta: nisi prius ordine nature physica cogno-
sceretur. C Quomodo etiam scientia infe-
rior stabiliet subiectum superioris si ipsa
superior non potest fm auerroyin. C Itēz
genus substantiarum separatarum nullā
vnam rationem magis habet qz non sepa-
ratum habet cum primo fm ipsū: quia nō
nisi attributionem. igitur tm primum est
subiectum ibi non illud genus.

Tenetur igitur Auic.
prima ratio eius sic declaratur. si est p sup-

ponitur de subiecto non de actuali existe-
tia: sed qz habet esse quiduanum scilicet
qz ratio eius non est falsa in se tale si ē offe-
ditur demonstratione: quia metaphysico
de primo ente. Ostenditur enim qz pmius
conuenit entialiter. z ita quia ille conce-
ptus ens primum qui est pfectissimus sub-
iecti si esset hec subiectum non includit cō-
tradictionem. ergo si aliqua scientia sup-
poneret istum conceptū pro subiecto alia
esset prior de ente que probaret pceden-
tem de primo ente: quia conclusio demo-
strationis illius esset prior tota scientia de
primo ente. C Secunda ratio. confirma-
tur de adaequatione quam importat primi-
tas: quere libro nono quinta questione.
quando igitur omnibus consideratis i sci-
entia est aliquod cōmune per predicatio-
nem: z illud adaequat nō queritur aliqd
primum virtualiter adaequas: nisi quia de
sicut cōmune formaliter adaequans. ens au-
tem vnius rationis: quere alibi. ergo ade-
quat. Cōfirmatur. prima scientia scibi-
lis primi.

Alia vero dicuntur entia:
eo q taliter entis zc. Textus.
cōmen. ij. Et sequitur:

Nihil enim ipsorum ē. nec
fm se aptum natum: nec sepa-
rari possibile a substantia. S
magis siquidem zc. Textus.
commenti

Libri septimi metaphysice:
Questio I.

Meritur utrū
q inherencia sit d essentia ac-
cidentis? Q. nō. qz essentia
passionis p cognoscitur de
mōstrationi cū sit medium
ex scō posteriorum. Inherencia eius con-
cluditur. Item tunc esset nugatio hec al-
bedo inherens: quia addere aliquid ei de
cuius eēntia ē nugatio ē. C Itē tūc pcept^o
relatiōis in cōi non eēt simplex: qz icludēt

respectu ad obiectum et ad subiectum. et ita
relatio non est generalissimum: quia generalis-
simus est conceptus simplex. Item quan-
titas manet in altari sine inherencia ad subiectum.

Et c. 2. Contra quo aliquid for-

maliter est ens est de eius essentia: sed accitio est
ens: quod est in se. Si sedere magis ens
quod sessio est. Item illa inherencia differens
non esset subiecta. ergo accidens. quod eius est alia in-
herencia. et sic in infinitum. Item si differunt
posterius est conceptus accitio. ergo conceptus
accidens in se prior est: et absolutus. et ita dif-
ferentia sine subiecto. contra Aristotelem. c. tertio.

Responsio distinguitur primo de
accidente: quia accitio
si accipiat pro illo quod per se significat no-
men: ut pro conceptu quem importat nomen
accidens per se que est ipsa accidentalitas
Synonymum videtur cum hoc quod est inherencia: et
tunc nulla est questio. Si accipiat pro illo
quod denominat hoc conceptum accitio. puta
pro quantitate sic questio habet locum: et sic fiat
deinceps sermo. Tunc distinguitur secundo
de inherencia quia inherencia est duplex. una est
actualis unio accidens exiens cum subiecto exi-
stente: ut actus aliquis cum potentia. alia est
dependens. siue essentialis ordo accidens secundum qui-
ditatem suam ad substantiam secundum quidita-
tem suam. Prima per 2^{am} probatur: quia demon-
stratio abstrahit ab existentia: et a sequenti-
bus remanentibus existentia non est necessari-
orum: demonstratio autem aliquis inherencia passio-
nis ad subiectum. igitur ista est alia a prima que. si
est exiens: vel conditio propria existentie.

Et hoc forte consuevit dici de inherencia
actuali et aptitudinali: prima non semper est ac-
cidenti. secunda semper inest: siue existenti sine
subiecto: siue non existenti. Contra. apti-
tudinalis in accidente separato non verifi-
cat aliquam predicationem denominatiuam: si-
cut 2^a. b. Tertio exponitur illud quod dicitur de
essentia. Non in idem est esse de essentia a. et esse
idem essentialiter vel realiter ipsi a. primo quidem in-
fert 1um. sed non econuerso: quod de essentia a. pri-
mo est illud quod includitur per se in conceptu qui-
ditatiuo a. et non ponitur in ratione eius qui-
ditatiua: non ut additur. potest autem esse realiter ipsi a. idem:
licet sit extra conceptum eius. puta unitas ve-
ritas etc. extra conceptum entis. qui prior est il-

lis secundum Aristotelem. 5°. non in illa dicuntur res aliam ab
ente. quere in 4. questione de uno. vocatur
tamen forte ab Aristotele accidentia extendendo. con-
tra essentialiter strictissime sumptum. ex 1° h de
gradu addito albedini remisse quando in-
tenditur secundum unam opinionem est idem rea-
liter: nec tamen de essentia huius.

Ad questionem ergo primo di-
co quod neu-
tra inherencia est de essentia accitio secundo
modo sumpti. scilicet accipiendo accitio pro eo quod
hoc nomine denominatur: ut quantum quod est huiusmo-
di quod fundamentum respectus est aliquid preter
respectum. re^o utriusque inherente in subiecto non fun-
datur: quia tunc subiecta inherens esset: et non esset
terminus respectus. ergo in accitio ab^o et non
in aggregato ex ab^o et illo respectu: quia non
est ratio fundamentalis respectu sui. igitur in
ab^o precise: ergo est extra conceptum eius qui
ditatiuum: cum respectus sit posterior natura
fundamento. Sed iste re^o est vere relatio.

Contra. 5. non est autem intellectus intelligentis
Ratio. non primo licet per se in quantum. scilicet acci-
dens. Tum quia inherencia videtur eiusdem
rationis in quantitate et qualitate. si est de essen-
tia utriusque potest ab utroque abstrahi conceptus
dictus in quod de ipsis inferior conceptus entis:
et superior eis. et ita non erunt generalissima.
Secundo dicitur quod inherencia secunda est eadem essen-
tialiter: siue realiter accitio secundo modo sum-
pti. Tum quia passionis entis dicte de inferiori-
bus non dicunt aliud ab ente in eis. ergo. cum
subiecta de prima. accidens posterius que prius et
posterius diuidunt ens: ut passionis. primum
non dicit aliud a substantia: nec posterius aliud
ab accitio: siue ab ente inherente. per se autem
ens: siue in se ens: et inherens: siue in alio
exiens per eodem accipio: sicut prius et posterius
Tum quia ille ordo abstrahit ab existentia: et fun-
datur super quantitate possibilem. ista fundamenta
sunt immutabilia: quia de^o necessario exemplat
quantitates possibilem: et voluntas si que actus ha-
bet respectu illarum. similiter ille est necessari-
us. instantibus autem fundamentis ordinis imuta-
bilibus non videtur ordo mutabilis in altero: et
ita nec dicitur potest concludi per viam separatio-
nis possibilem. Si ponitur hoc. Aristoteles dicit
quod esset contradictio. id est physicon. erit intelle-
ctus impossibilis querens qui dicitur passionis
separari a subiectis. et loquitur de intellectu.

Et
Et c. 10.
TRA

Et c. 39.

E.c.58.

et quæ posuit Anaxag. Cōtra hoc tñ vi-
detur illd qd dicit. 4. phycor. caplo. de va-
cui. si sonus sine corpore nūqd esset va-
cui. Tercio dicitur q inherencia pma
non est idem realiter accidētī scōdo modo
sumpto: nec etiā existentie accidentis si po-
natur illa aliud ab accidente. Tum qz idē
realiter non manet & corrūpitur. accidens
etiā existens manet non manente inhe-
rentia prima alias si illa maneret: cum p-
pter ipsam subiectum denominabatur pri-
us ab actōi^{te}: & dicebatur panis quātus di-
ceretur. ita post transubstātiōz panis: qd est
falsum. Tum qz extremū vñū ordinis illi-
us mutabile est alio manēte: qz actus volū-
tatis diuine respectu cuiuscūq; existentie ex-
tra se ptingens est. ergo ordo non mane-
bit altero extremo tñ manente: & sic p viā
separationis cōcluditur aliū esse hoc ab il-
lo. Cōtra istas duas rōnes arguitur. nā
ponatur panē manere: & separatim a quā-
titate qua prius afficiebatur quomodo nō
manebit inherencia. Si dicat alterū extre-
mū iam esse mutātū: qz panis factus est
non quātus hoc nihil est: qz panis nō fuit
extremū dependentie inquantū quant^o: s; in-
quantū panis absolute. CRespondeo.
hec difficultas cōmunis est omnibus vni-
tis potentialib⁹ manere seorsum: vt in ani-
ma & corpore hominis in verbo: & natura
humana quō neutro extremo mutato: vt
videtur fm aliqd absolutū relatio nō ma-
net q prius. Et ibi adducit illud de fine. 7.
meta^{ca}. de a. z. b. sed hoc de facto non acci-
dit in separatione accidentis: qz subiectus
non ponitur manere. licet possit manere.
vnde istā difficultatē differo vsq; ad vlti-
mum ca. 8. vbi proprie habet locum.

E.c.66.

Ad argumenta alius

& alius conceptus sufficit ad p̄cognosci:
& concludi: quia alia nomia: & p̄or natu-
ra huius qz illius. CAliter quid nominis
p̄supponitur non quid rei. CSecundū
concludit pro prima parte solutionis. nō
cōtra scōdam. quia non est nugatio hic. ens
vñū. Ctertius concludit pro prima pte
solutionis. CQuartus pro tertia parte ex
qua sequitur prima pars de prima inhe-
rentia.

Ad primū in opposi.

tum: qz nō notat causā formālē predicatio-
nis entis de accidente: sed extrinsecā licet
enim aliqd fm qdlibet sui sit causatū a cau-
sa extrinseca: tñ potest p̄dicationē alicuius
immediate recipere formaliter ac si nō esset
causatū: qz cā extrinseca non ē me^m d quo
prius illud dicat: & inde de causato. Ex^m
formaliter. crea^a ē ens: licet totaliter a deo
CItem possibile ē aliquod p̄dicatum fm
se perfectius esse in vno qz in alio: & tamē
eque formaliter p̄dicatur de vtroq; ex^m de
albedine remissa q equalr est albedo & in-
tensa. nec de altero per alterūz dī. CItem
possibile est ordinem essentialē eē aliquo-
rum subiectoz fm qdlibet in se: & tamē ali-
quod. 5. p̄dicatum eque formaliter dicif
de vtroq; Ex^m de albedie & nigredine re-
spectu coloris: nec ergo causalitas in sub-
stātia respectu totius accidētis: nec maior
perfectio entitatis: nec ordo eēntialis i en-
titate concludit qn accidens sit formaliter
ens: non per substātiā nec per respectum
ad ipsam: qz de per se i intellectu eius ē ens.
posito intellectu illo. etiam si p impossibile
oēs conditiones p̄dicte auferātur: qd al-
legatur ab Arist. ipse non dicit eo q entis:
sed eo q taliter entis. i. sube. sit ergo fallā
p̄ntis arguēdo ab inferiori ad superi⁹ ne-
gatiue cum nota cāe precedente: sicut cum
inquāto primo porum. CDebet tñ intelli-
gi in eo q pro cā extrinseca. Silt q aliqui
accipiunt: nō est: nisi qz entis adhuc fallā
p̄ntis: sicut hic. huius. ergo solum huius.
CDe cōcreto & abstracto videtur q acci-
dens vt accipit in abstracto ē verius ens:
qz vt in cōcreto: qz spēs generis est i quod
diuiditur ens p se ex. 5. nō sic cōcretum nec
est substratio illa accitū intellecti sine sub-
iecto: qz abstrahentiū nō est mendaciū. 2.
phycor. sed est intellectio qdītatis nō in qz.
tum denominat subiectū: sed iquantūz h
qd. & sic bene ē subiecti. & dat intelligē sub-
iectum. CDe intellectu Ari. i lra. Primo
qd adducit de sano: qz sicut nihil formalit
sanitatis est in vrina: sic nec entitatis in ac-
cidente. Silt accidēs dī ens quēadmodū
non scibile dī scibile. 7. ca. 3. CReo. ad p.
mum dico q Arist. loquitur de diuersis de

E.c.35.
& inde.

E.c.14.

E.c.18.

E.c.15.

nominatiuis dictis ab vno abstracto: q̄ de
nominatiua si vno noīe significetur: signi
ficant equoce. Ad 2^m: q̄ illud ex^m corri
gitur per paragraphū se quētē: sicut expo
sui textū. vnde ex^m q̄dlibet aliqd veritatis
insinuat. C Sedm cōcludit p scdo mēbro
solutionis. C Sed videt p̄ra mēbrū tertii
um: et diceret q̄ inherētia seipsa inheret:
nec vnq̄s manet nisi inheret: sicut quātitas
manet. Ad Tertiu cōcedit q̄ pōt habe
re diffinitionē per genus p̄p̄riū et differē
tiam: sed logica: nō realē. C Contra: nec ge
nus dīa cōplete itelligitur sine subiecto:
sicut nec diffinitū. C Iō aliter dōm q̄ ter
minus respectus pōt ēē cēntiali⁹ respecti
uo q̄ ipse re⁹: deus. n. q̄ est termin⁹ respe
ctus creature est causa crea⁹: nō aut respe
ctus nec ab isto respectu depēdet cēntiali
ter creatura sicut a deo: sic h. si suba est: ma
teria non ex q̄: s; in qua pōt accidēs depē
dere ad ipsam: sicut ad cām aliquā licet sit
prior respectu ad ipsā. ex^m homo p̄or est
respectu sui ad animā: vt respectu totū ad
p̄tē: nō tū segtur. iō pōt diffiniri sine aīa.

**Sed substantia oīum primū
tpe. Tex. cō. iiii. Questio. ii.**

Trum suba sit p̄mū
oīum entiu
tēpore? Q. nō. eterno nō ē
aliqd p̄i⁹ tpe. accētia at sūt
eterna sicut mot⁹. S. p̄hyco
rum. C Itēz si sic. ergo sub

stātia p̄cedit temp⁹ tēpore. C Oppositum
philosophus. 7°. z. 12. huius.

Ad questionem cōmētator
4°. huius
7. Si accidēs aduenit corpori postq̄ ē cor
pus: tūc p̄us ē oī accētie adueniēte. Si au
tem nō aduenit: sed ē inseparabile et semp si
mul cū eo: tūc suba cōposita nō p̄cedit acci
dens: sed p̄cedit a mā sube cōposite.

Contra de inseparabilib⁹ q̄ nō sit i
tellect⁹ p̄h: q̄ mā p̄cedit
de eodē. n. pbat p̄h q̄ suba ē p̄mū ens: et
qualiter sit p̄mū ens et 2^m nō ē vez de mā
pbat eam p̄mā: q̄ p̄dicat simplicit in qd:
q̄ alia sunt entia: q̄ sunt sic entis: neutru
est vez de mā. p̄mu nō: q̄. 9. ca. 6. mā p̄di
catur de notatiue de materiali. 2^m non: q̄

nō dicitur accētia entia: q̄ mā: q̄ vñ nul
la sunt in mā vt in subo: vel si aliqua salte
non p̄fecta. C Itē ad p̄ncipale de eodē p̄
batur p̄mitas tēporis et cognitiōis et diffini
tionis. Sed mā nō p̄cedit cognitiōē: sed
scibilis ē p̄ Ana^m ad formam. Similr nec
cognitiōē: q̄. 9. hui⁹ actus p̄or cognitiōe in p̄hy. i.
potētia. Silr nec diffinitioē: quē suba cō. c. 69. 2.
posita cadit in diffinitione accētie: sed mā c. 13. z. iñ
nō: q̄. 7. cap. 3°. accētia copulata habent T. c. 17.
diffinitionē p̄ p̄p̄riā subam. C Itē p̄h p̄ z inde
bat subam: ēē p̄mā: vt ē p̄mū p̄dicatu⁹ ad
qd̄ reducunt alia. ergo vñ p̄batio ē de suba
in cōmuni: vel de aliqua sp̄e in gñe: vel de
posteriori suba: nullū illo⁹ vez ē de mā:
q̄ nec ē generalissimū: nec sp̄s i gñe: nec
posteri⁹ in suba: sed p̄us q̄ p̄ncipiū sube
et p̄ncipiū p̄us p̄ncipiū. q̄ nō pōt inferri
q̄ si mā sit prior accētie: q̄ iō suba nisi p̄
hanc minorē falsaz: q̄ si p̄ncipiū prius est
aliquo. q̄ p̄ncipiū p̄us est eodē. C Itēz
sic sic. anī mā s̄m se. aut sub aliqua forma.
nō p̄mo mō: q̄ sic. nec est sub tēpore: q̄ in
generabilis et incorruptibilis. p̄mo p̄hy si
coz. Mō scdo mō: q̄ aut vt ē sub forma ac
cidētiā: et tūc nō est p̄us: q̄ vt ē sub forma
nō est p̄us forma: nec pōt h dari nisi ipa sit
sub forma subali. et si sic. tūc habet p̄positū
q̄ suba cōposita ē p̄or. C Itē dī q̄ mā vt ē
sub forma accētiā et subali p̄cedit tpe oē
generabile ex illa. et p̄ cōsequēs oē accēis il
lius generabilis: nō oē accēis qd̄ hz in se
sed oē accēis qd̄ inest illi qd̄ fiet ex ea. C Cō
tra. p̄ hanc rōnez accēis ē p̄us suba saltem
generabili et corruptibili: q̄ accēis genera
tis est p̄us suba generali ex ea in īfinitum
nec ē ad itētiōē p̄h: q̄ pbat p̄mitatē tēpo
ris per hoc q̄ suba ē comparabilis. et nō acci
dens: illa probatio non valet de mā vnus
comparata ad accētiā alteri⁹: q̄ substan
tia nō dicitur substantia separabilis: nisi re
spectu accētiū suoz que sibi insūt. C Itē
ad p̄ncipale segtur q̄ aliqua accētiā sūt
que nō p̄cederentur ab aliqua substantia: si
cut omnia accētia p̄p̄ria cozo⁹. celestiu⁹
q̄ si nō sit ibi materia s̄m cōmētatores in
de suba oibz: nō p̄ceduntur: q̄ mā p̄cedit
nec a substantia p̄posita: q̄ accētiā illa sūt
inseparabilia: et si sit ibi materia: illa nō p̄
cessit tempore substantiam cōpositam. et

t. c. i. z. iñ
T. c. 4.
L. c. 2. z. iñ

T. c. 87.

T. c. 12.

per consequens nec accidentia.

Ideo aliter dicitur qd est p^mu: quia substantia separata ab accidentibus est prior: sed p^oritas nō pōt intelligi de qualibet suba: neq; s^m numerū neq; s^m spēm respectu accidentū p^priorū qz substantia nō est p^or p^pria passione: qā in demonstratiōe pcludit passio de subo p se. ergo passio nō pōt non esse: nec de substantia s^m numerū: qz si sic posset esse idea platonis: qz haberet totā naturā specificā sine accidentibus: qd ponit plato. C^o Et p^ofirmatur p^oria: qz nō posset illa idea eē distincta ab istis: qz haberet nām spēm: et in illa nō distinguūtur idiuidua eiusdem spēm. ergo et tūc sequit dictū platonis. Dicit ergo qz substantia p^oderat inquantū h. et sic non pcedit. si p^oderetur inquantū substantia: sic p^or est. C^o Confirmat sic. qd p^or speciei non repugnat generi: nec alicui inferiori rōne generis: qz si h^oe alas p^or animali nulli iquātum animal repugnat habere alas: s; aliq suba pcedit oē accidentēs. s. p^oria causa: et sibi non repugnat pcedere omne accidentēs duratione. ergo nulli sube inquantū suba repugnat pcedere accis omne duratione.

Contra istā positionē: qz rōnes p^obates expositionē cōmetatoris nō esse s^m p^oria: sūt p^oria illā positionem: qz nō valet. si de q^o est simplr p^omus pcedit. ergo suba que ē posterior pcedit: et pondera hoc et alias rationes ibi factas. C^o Itē deus nō est in g^one aliquo mō. s; q^o qd ē in genere h^oz passionē et aliquod accidens qd nō pcedit. et h^oz vez ē de suba oī in g^one: sed qd repugnat cuilibet sube repugnat sube absolute et simplr: sūt loquēdo p^ohyse deus nō pcedit tēpus tempore.

Ideo dicitur alr qd p^oria est vera per se: et falsa per accis: et cōsimiles p^oositiones inueniuntur a p^oho. vii. 6. p^ohycoz supponit qd oī motu sit accipere motū velociorē et tardiorē. et circiter. 8. dicit qd aliqz motus ē itavelox qz nullus velocior: sicut p^omus. Silr. 4. p^ohy. supponit qd oī corpon p^or accipere cor^o subtili^o in infinitū: vbi pbat motū nō eē in vacuo: et tamen. nisi exponat falsū est: qz igne nō p^or corpus subtili^o accipere. C^o Itē. 7. p^ohyfico et inde. rum. si aliqz mobile et. vñ tales p^oponēs

sūt vere p se: et false per accis. Unde p^oria p^oria vera ē rōne motus. accipiēdo motū. et p^opositionabilita motui. et similis non repugnat corpon inquantū repletiū loci eē subtilius alio quocunq; Similis in p^opositione: sube q^orum est de se nō repugnat pcedere oē accis ex quo nō dependet ab accide^ote aliquo: qz cōpletus intellect^o sube h^ori pōt circūscriptio omni accide^ote.

Contra si sic. ergo p^oclusio dem^ostrati^onis nō est p se necessaria: qz necessariū nō p^or aliter se h^oe. s. hui^o sed p^or aliter se h^oe q^o passio p^or de subiecto: qz subiectū pōt eē s^m op^oinionē illam sine p^oria p^oria impole. p^oria posterior: qz d^omōstratio est necessarior: et eoz que sunt per se tūc. C^o Itē si per accis sit subm cum passionē: a p^ote cuius tūc acci^o illa est nō a p^ote passionis: qz sit est cū subo: qz causat ab eo: tūc a p^ote subiecti: qd non est verum: qz ipa natura subiecti p^oria p^oria p^oria est cā necessaria passionis. ergo nō per accidēs est simul tpe cū passionē. qz p^oria causat. s. p^oria eēntia sit cū passionē et nō accidentaliter.

Ideo dicitur sic et vidēdum ē qd est eē prius tēpore: temp^o nō tūc accipit h^oic. vt diffinitur in. 4. p^ohy. qz p^oria t^opis est sube inquantū suba ē s; h^oic nō est eē in tpe: qz ips non est mētura nisi motus et getis: et eoz q^o sunt in motu et gete. substantia s^m se nō est tale nec accipit p^oria quacunq; duratione extensa successiua alia ab essentia rei: qz de illa eēt qd: qz tūc suba posset pcedere illud cū sit accis ei: et pcederet illud duratiōe: et q^o de illa: et sic in infinitū. tūc d^o prius tempore eē quod pōt separatim eē sine alio: et illud nō sine ipso: qz sic dicit p^oria i l^ora. 1° mō ois suba p^oria est oī accide^ote vno mō. alio mō nō. eē ergo p^oria tpe ē posse h^ore existentiā actualē p^oria alio: siue sine alio q^orum est ex se. Itā. 1° qz sibi nō repugnat. qz i nullo ab illo alio depēdet. h^o satis pōt dici. p^oria nā. nihil. n. ē prius nā: qd non sic sit p^oria et tpe. Qd aut possit sic pcedere oī d^o dupl^o vel qz nō depēdet ab illo: vel qz non ē cā neēia illius. qz hoc sit vez p^oria per opposita hoz. qz si nō pōt separari hoc ē: vel qz dependet ab illo: vel qz est neēia cā illi. Dico qz suba respectu accisū separabili ē p^oria

E.c.6.

E.c.5. et 7. et infra.

E.c. iiii.

E.c.15. a p^oho. vii. 6. p^ohycoz supponit qd oī motu sit accipere motū velociorē et tardiorē. et circiter. 8. dicit qd aliqz motus ē itavelox qz nullus velocior: sicut p^omus. Silr. 4. p^ohy. supponit qd oī corpon p^or accipere cor^o subtili^o in infinitū: vbi pbat motū nō eē in vacuo: et tamen. nisi exponat falsū est: qz igne nō p^or corpus subtili^o accipere. C^o Itē. 7. p^ohyfico et inde. rum. si aliqz mobile et. vñ tales p^oponēs

vtroq; mō. cōparata respectu passionis ē separabilis z prioz vno mō: qz non depēdet: sed nō in quātum cā: qz hz necessariaz cām hmoi intra eēntiā suā. ideo non est se parabilis illo. s. in quātū ē cā accidentis.

EX **CS**ubam. n. esse h est aliquid esse qd in eēntia non depēdet ad aliā eēntiā: vt subiectiue sustēntē in eodē supposito videtur satis manifestū. qz si est sic depēdens: qro ad quid depēdet: z ibi in infinitū nisi itetur ad aliquid sic idēpēdēs: s. accēs eē oñdī p viā mor: qz aliqz idē māet nūc mutatur hz h z nō fm illd. g illud hz subm manēs illud enim non est suba: qz alia sit mutatio fm illud z non fm istud: ita qz ex vno accidente corruptibili cōcluditur aliquid pter illud subeē: sed ex multis p se sibi inuicem succedētibz meli⁹ cōcludit aliquid eē subiectū aliud a quocunq; illoz. difficile tñ ē assignare māifestā dīaz depēdētie forme corruptibilis ad mām: z accidētis ad subz vt i pma depēdēs sit pfectū. in scda iperfectus. Si dicās hic faciūt per se vnum illa nō. hic querit quare ille actus cū suo potētia facit vnu per se: z nec actus nec potētia ponitur res generis: sed cōpositū ex illis: z illa pncipia in genere ali⁹ actus cū suo potētia: qz tñ vere informat. alias nō esset nisi aggregatio. nō facit vnum per se nec illud cōpositū est in gñe: sed vtrunq; componēs in pprio genere: que rō hmoi qui diceret omnes formas eē vnus gñis: vt pncipia: z cōstituere cōposita vnus generis: licet vni⁹ forme ppa materia sit magis in actu p aliā formā eiusdem gñis pmi non prioz: qz alterius: quia ita ponūt in materijs formarum substantiaū. ponētes plures formas. vnde posset hoc improbari: de hoc quere qstione yltima octauī.

TRA **CA**d pimum argumentū qd aliquid est eternum. i. semp durans per se: z nihil ē eo p. us: vel p aliud: sicut motus per mobile: et talit potē suba esse prioz: qz nō dependet ab eo qzuis nō potest in quātum causat necesse sario. **CA**d aliud vno mō sic. qz tēpus cōsideratur dupliciter. vt passio primi mobilis: vel vt mensura: tūc tēpus vt est passio pcedit a pmo mobili tēpore: non autē vt tēpus accipitur pro mensura. **C**ontra omne qd pceditur ab alio tēpore nō est

quādo pceditur. ergo si tēpus vt passio pceditur tēpore: vt tps est mensura. idē tēpus realiter esset z nō esset simul: qz tēpus passio que pceditur nō ē qñ pceditur: et temp⁹ vt mensura quo formaliter pcedit est: sed tps passio z tps mensura sūt realit idem. ergo idem realiter est z nō ē simul. **CA**lter dicit sic. qz substantia pcedit tēpus duratione aliqua: nō tēpore. **C**Sed ptra hoc est argumentum superius factū: qz illa duratio est accidēs: quero tunc qualiter illa pcedit si duratioē: queritur de illa i finitū: nec pceditur duratione que est ipsa met: qz tunc esset z non eēt simul. **I**deo dico sicut prius: qz nō accipit hic tempus p. prie: vt est numerus motus: sed pcedit tēpore: quia non depēdet a tempore. **CA**d rōnem pma pro 2^a opinione dico qz necessario passio inest subiecto suo: qz subiectū est cā necia illi: nō qz subz depēdet ab eo in eēntia. **CA**d aliud de substantia singulari. dico qz nō esset idea platonis qz in illo esset ppa passio hominis: sed nō haberet accidentia per accidēs. vnde dico qz indiuiduū cuiuscūq; speciei posset per se existere sine omni accidente per accidens z tamen illa substantia non esset perfectior qz nunc nec essent alia subiecta per participationem illius. z dico qz distinguat ab alio indiuiduo: qz aliter est natura specifica in te z in omnib⁹ cōmuniter. vnde distinguetur ab alio per eēntiam suam: sicut nunc vel forte per aliquā differentiam in diuiduale quam addit indiuiduum supra speciem: quia distinctio per accidentia est fm accidens.

Substantia ē pmiū oium notitia. Tex. cō. iij. Q. III.

Trum substantia sit primum omnium entū cognitioē? **N**ō. ois cognitio orit a sensu. Sed sensibilia sunt accidentia: ergo accidēs prius cognoscit qz substantia. **C**Moisset dici qz ratio vadit de cognitioē sensitiua nō intellectiua: de qua tamē intelligit. **C**ontra si cut aliqua cognoscunt a sensu ita a virtute fantastica: z intellectus sic potest ea abstra

E.c.ii. here: & sic intelligere. C. Itē ad idem p^o de aia. Accidētia magnā partē pferunt rē.

Ad questionem q^o sic: quia de oibus q^o habēt qd^o quid simpliciter pfectissima ē cognitio eorū q^o cognoscitur qd^o sunt. sicut habent qd^o: sed substantia est pfectissime qd^o. ideo d^o substantia pfectissime cognoscitur. C. Itē intelligēdū ē: q^o quedā sunt p^o generatione: & quedā pfectione: q^o generatione sunt p^oza imperfectiora sūt ecō uerso de alio: tunc suba est p^omū oīum cognitōe: q^o perfectissimū. accidētia prima generatiōe. ideo rē. C. Ad arg^m. q^o vadit d^o prioritāte generationis. C. Cōtra. q^o pfectione accidētia sūt p^oza cognitōe. ideo cognoscibile cognoscit: q^o spēs eius est in cognoscēte: sed in intellectu est spēs accidētis non substantie. ergo accidens pfect^o cognoscitur. p^obatio mī. q^o spēs accidentium sunt i virtute fantastica: & illoz est abstractio q^o sunt ibi. Q^o d^o aut spēs substantie non sit in intellectu. p^obatio: q^o tūc spēs substantie prius esset in sensu. & sic posset substantia cognosci a sensu. cui^o oppositū manifestum est: q^o oīa sensibilia sunt q^ontates v^ol qualitates. C. Itē si sic: tūc p cognitionē naturalem posset intellect^o cognoscere substantiam in sacramento eēvel nō eē. C. Ad illō dīcū sic: q^o substantia facit spēm: & est i sensu & in medio: sed ibi nō est pncipium vidēdi: sicut nec spēs in aere: q^o aer nō hēt p^otētias cognitivas rei. cuius ē sibi: sed in intellectu ē pncipium vidēdi. C. Cōtra b^o vadit argumentū de sacramento. Aliiter dicitur q^o nō est in intellectu nisi spēs accidētis & immediate causat illa spēs ab accidente: et mē^o a substantia. & p^omo representat accidens & secūdario substantia. C. Sed cōtra spēs nō pōt representare distincte illud qd^o est perfectius illo cuius ē spēs: q^o si sic: tunc similitudo alicui^o albi remissi. representat album intensum: & tūc quādocūq^o viderē remissum album: viderem intensum album. & sic substantia nō erit perfectū cognoscibile: & tūc cū aliquādo accidens sit per se vt in sacramento: & representat substantia secūdario: tūc intellectus intelligeret substantia in sacramento cum ibi sint solā accidētia. Aliiter dīcū q^o substantia cognoscitur per discursum. Et tunc stat q^o nō pfecte. C. Tunc dicendū q^o substantia ē perfectum cognoscibile: & tūc aliquid aliud pōt perfectius cognosci a nobis sūm p^oportōe cognoscibilitatis sue. q^o perfectius representat spēs alicuius albi remissi ipsum album cuius est species: q^o spēs solis representet oculo aquile ipsum solem. & magis video album sūm p^oportōe visibilitatis sue q^o aquila solem sūm p^oportōe vis^o sue. Tūc dīco q^o perfectius cognoscitur: cui^o spēs est in intellectu. verū est sūm p^oportōem sue cognoscibilitatis: & tūc substantia de se ē perfectius cognoscibile & i se: & a nobis si possemus ad illā perungere: sed nō possum^o in vita ista: vt habet in. 2. hui^o. 3. q. & tūc dīctum p^obi intelligitur mē^o dīctum: non animastice. distinctio hec dat i. q. de singulari in. 7. Et q^o illa cognitio quā habemus de substantia ē pfectior cognitio cū attingit q^o cognitio accidētis: tūc licet accēs sit p^omū cognoscibile respectu intellect^o nisi generatione: tūc substantia est primum perfectio. Et ideo simpliciter primum.

Substantia ē oīum primum rōne. T. cō. iiij. Questio. iiij.

Primum substantia sit p^omū oīuz entīz diffinitio. ita q^o substantia cadit in diffōne cuius cūq^o alteri^o. Q^o nō. oē accidens h^o p^oriū gen^o: & p^opriam dīam. ex talibus p^ostituit p^opria diffō & sufficiens. hoc dīcū p^ohūs. 8. hui^o. q^o in diffōne est qd^o & quale. Dīcū q^o tale aggregans genus & dīam nō est diffō. q^o diffō datur cā innotescēdi: sed talis diffō adhuc dependet ad subam. igit suba requirit in diffōne eius. C. Cōtra oē qd^o p^odicat p^oprie de aliquo subō predicat de eo sūm rōne alicuius p^odicatū quoz p^odicatoz. p^omo topi. vel sub rōne alicuius q^oq^o v^olūm: sic dīco. albedo est color. a. nō est p^odicatio: nisi vt diffinitio q^o p^ohūs diffūit diffinitionē dīcens: q^o est oīo indicās quid est eē ret: sed illa indicat totam q^ontatem albedinis: q^o aliud nō sit verū. q^o accēs est per se sensibile: & sic eius spēs abstrahi pōt: & cognosci prius q^o aliq^o suba cognoscatur. C. Itē tūc sequit q^o in

T. c. 2. 6.
z. 9. idem.
6°. topi.
c. 4.

ca. 3°.
p^o. topi.
c. 4.

diffinitioe eiusdem accidētis eēt ponēda multa suba: qz opz primū z ppiū poni
 T.c.17. ex.7. huius. z subm gnis z dñe fm te: qz to.
 z infra. ta rō depēdet fm te. C Item rō quā signi.
 T.c.28. ficat nomē est ei⁹ diffō. 4. huius. Sed no.
 men accidētis nō significat subm. g subm
 nō dōz poni i eius diffōne. Biat q verum
 est tñ accīs in pcreto dat itelligere subm.
 z illud cointellectu poni dōz. C Lōtra tunc
 in diffōne accētis abstracti non pōt: qz nō
 dat itelligere subm aliq mō: et talia sūt ve.
 rius in gñe accētis. z sic hī ppositum q i
 diffōne accētis qd ē maxime accīs nō dēt
 poni subm. C Itē ad pncipale. si sic. g hec
 nugatio. nasus symus. pb⁹ pñe: qz ad vi.
 dendū nugatio ē ponēda est rō pro noie
 sed posita rōne symi hī nasus: nasus cau⁹.
 C Itē pōt ēē sine subo. ergo subm non dōz
 poni. pba⁹ aūtis. Quicqd pōt cā superior
 cum inferior pōt p se. s; cū inferiori pōt face
 re accīs ēē p se. ergo sine eo pōt. pbatō p
 me pponis. perfectū simplicit ē: qd nō hz
 aliqua excedētā: sed si pma cā cū scda pos
 sit facere qd nō possit pma per se hz exce.
 dentā: qz ipsa cū cā secūda excederet seip
 sam solā. C 8. sic. aliq accētia dicūtur sepa.
 rabilia. possunt ergo illa separari: z p con
 sequēs diffiniri per se. C Itē. 8. phyicoz.
 z inde. si cōiungit reperire mouēs z motū simul:
 z mouens per se. ergo z motū per se: simi.
 liter hic de substantia z accidente.

Dicitur qz est primū: qz dōz poni in
 diffinitione alioz oīum:
 T.c.2. 7. huius. z si sic. nō hnt qditatē: nisi qz illi⁹
 entis: nec diffōnem. ergo in diffinitioe eo
 rum debet poni substantia.

Aliquī dicunt dictūz
 phisēse verū nō de entitate nālī accidētū
 sed de entitate aptitudinali accidētū: tunc
 aptitudinaliter oīa accētia diffiniunt per
 substantiā nō actualiter: nec fm entitatez
 naturalē. C Tamē fm phm nō possunt ali
 quo modo esse nisi in suba. z ideo simpli.
 cūter z absolute entitas oīs quā possūt ha.
 bere ē a substantia: qz nec separant s; phz
 nec habēt aptitudinē ad separationē. Si
 T.c.36. multer illud pōt haberi pmo phy. contra

Anaxago. Impossibile ē segregare accīs
 a suba. Similiter. 7. huius. cōtra platonē
 ca. penultimo. nec rōne nec tpe possunt ēē
 zē. Tunc diffinitū aptitudinaliter p subam.
 ita q insunt aptitudinaliter substantie.

Contra q nō sit intentio phi nega
 re oēm entitatē formālī ab
 accētibus pter entitatē sube actu vī phis
 4. phy. posito q in aliquo spacio sit tñ so
 nus: qrit vtrū illud spaciū sit vacuū: z rñ.
 det q si in spacio pōt recipi corpus: vacuū
 est. si nō: nō est vacuū. Posito ergo q acci
 dens nō pōt ēē sine subo: sequitur ptradictio
 ria simul vā. v; qz ibi sit corpus: z q non.
 tūc entitas eoz nālī est p substantiā: pnt tñ
 actualī ēē sine ea cū aptitudine ad subm.
 C Tūc ad ppōnes phi q nullū pōt esse si
 ne aptitudine ad subm. C Ad aliud cōtra
 Anax. loquitur d cā naturalī: qz qre segre
 gare naturalī ē iposē. C Lōtra diffiniens
 minus ē ens diffinito. C Rño verū ē de
 parte qditatiua diffinitiois nō de addito.
 C Itē diffinitū nō vī ens nisi p diffiniens
 ergo formālī nō ē accidēs ens: sed tñ per
 subz. Et hoc videt ex litera: quia entis zē.
 C Item attributo essentialī ad alterū: z ei
 cui attribuit nō vī pceptus cōis: sicut nec
 ablo z respectiuo: nec sube z accidenti. Ad
 primū per diffiniēs additū nō recipit for
 maliter diffinitū p dicationē alicuius. alio
 qn sicut qstas eēt ens p subam: ita eēt quā
 titas p subam: z creatura ens p deū. forma
 lis p dicationē est vbi subo ex suo intellectu in
 est p dicationē circūscripta a subo oī hūitūdie
 ad cām extrinsecā que nō est de qditate ei⁹
 cuiusmōi semp est efficiens z mā in q. Q
 phus dicit itelligat de entitate incōplexi:
 nō de p dicationē entis de accētē: nisi forte
 de cā extrinsecā. C Ad scdm si attributum
 nō eēt nisi attributio: ita q respect⁹ nō fun
 darē in aliq ablo. maior: vī vera. quomo.
 do ergo ordo in pfectione eius qd p dicationē
 non arguit ordinem p dicationis. quere i
 q. de inherētia zē. de hoc.

Ad primum argumentū pnci
 pale q illa rō p
 genus z dñam non est diffinitio me^o lo.
 quendo: qz nō exprimit qditatē oīo: p
 secte qz non exprimit aptitudinē ad sub
 stantiā nisi addat suba. C Ad illud in con

T.c.47.

T.c.58.

arariū dī q̄ logice loquēdo p̄dicat̄ vt dif-
finitio: q̄ logice p̄cedit diffinitionē ex ge-
nere z dīa solū: nō metaphysice loquēdo
q̄ nō exprimit cui⁹ est: cū in s̄m se non de-
pendeant. **C** Aliter sic q̄ reducit̄ ad ali-
quod illorū, sicut ista: hō est suba sensibilis
non ē genus nec dīa rē. z iō dicit q̄ redu-
citur: tamē nō est vera diffinitio hōis. q̄ nō
exprimit cōplete totā eētīā illius: qd̄ tñ p-
tinet ad diffōnem. **C** Ad aliud q̄ accidēs
cōpletive nō itelligit sine subo. **C** Ad illō
de sp̄e dico q̄ cog⁹ illa accidēs nō ē com-
plete distincta s̄ p̄fusa: s̄ qñ cognoscit̄ cu-
ius est cū illis p̄ditiōib⁹ est cognitio diffi-
nitiua z distincta. **C** Ad 3^m dōm vel q̄ ge-
nus z dīa: z sp̄s hñt idem subm: vel dīa
z sp̄s hñt idem subiectū: z gen⁹s habz cō-
muniū subm: s̄ illud nō dīz: poni: q̄ illō
subiectū cōmuniū itelligit in subo sp̄e:
qd̄ ē inferi⁹. **C** Ad aliud q̄ nō ē ppter mo-
dum significandi peretū: q̄ subm dīz poni
q̄ accēs s̄m se depēdet falte aptitudinalit̄
z nō est ens nisi sic depēderet. ideo ponit̄
subiectū ad hoc q̄ cōplete diffiniat̄ ppter
ipsam rem signatā. **C** Ad aliud q̄ nō ē nu-
gatio. **C** Ad p̄bationē latz. dicit p̄b⁹: q̄ rō-
nes nō sunt certe q̄ natus nō est de per se
in tellū s̄m. **C** Ad rē. tūc nō differret di-
cere natus s̄mus z natus catius. z tūc idē
ymus z cauius. p̄is est falsum q̄ tolle eq̄-
lia que relinquent̄ sūt eq̄lia. **C** Ad hoc q̄ sy-
mum nō h̄z itra itellm suū per se natus: s̄
licet nō significet h̄. tñ nō est idē s̄mū z ca-
uium: nec dicit̄ s̄mū tñ cautatē: q̄ s̄mūz
dicit aliquā certā habitudinez ad natus.
C Ad aliud de p̄ma cā cōcedo cōclusionē.
C Ad aliud accidēs ē separabile. dico qd̄
nō est separabile: q̄ pōt separari: z eē p se
sine subo: sed q̄ corrūpitur post separatio-
nem z alia īseparabilia: q̄ nō possunt nō
esse subo exite. **C** Ad aliud q̄ arg^m ē a mi-
norē: q̄ magis pōt mouēs eē per se q̄ mo-
tum: cū motū depēdeat a mouente. iō valz
argumentum: sed in proposito non valet
quia arguitur per locūz a minori affirma-
tue. p̄ enim reperire substantiam z acci-
dens simul. z substantiaz per se. ergo z ac-
cidens non valet. substantia potest esse p
se quod magis videtur. ergo accidens q̄
minus videtur: sed est consequens.

Dico aut̄ materiā que ē s̄z
se nullaten⁹ neq̄ qd̄: neq̄ quā-
titas: neq̄ aliqd aliud eorū di-
cit̄ qbus ens ē determinatuz.
Est. n. quoddā de quo p̄dica-
tur horū quodlibet cui ē eē al-
terz. z categoriaz vnicuiq̄.
Tex. cō. viij. Questio. v.

Trum materia sit ēs **T.c.8.**
neq̄ est qd̄ rē. **C** Rñō. nō
in actu s̄z i pō. **C** Ad rē. aut
ē in potētia materia aut for-
ma aut cōpositū. **C** Itēz qd̄ **T.c.8.**
generat̄: nō est. s. p̄hycorū itelligit̄ de sub-
iecto generatiōis: q̄ qd̄ mouet̄ est: itelli-
gitur in potētia: q̄ accidit sibi eē in actu. s̄
materia nō est in potētia. **C** Item aut ē ac-
tus purus: aut cōpositū ex actu z potentia
neutrum. **T**um q̄ non est scibilis nisi per
analogiam. **T**um q̄ tunc aliquid inferius
ipsa possibile esset esse: nec primū: q̄ non
distinguitur in fundamento n̄. z sic nō ē
forma: nec 2^m: q̄ est p̄ncipiū. **C** 3° sic. p̄m⁹
actus est sine omni potentia. ergo z p̄ma
potentia sine omni actu: similiter actus p
portionatur potentie: z ita esset illimitat⁹
sicut z potentia est infinita.

Contra est principiu **T.c.52.**
per se ex primo p̄hycorum: z per se cau-
sa ex secundo. **T.c.28.**

Responsio q̄ trāsmutatio fecit **T.c.28.**
scire materiā. oē. n. **T.c.28.**
naturale agēs respicit passum in qd̄ agat:
sicut ergo in trāsmutatiōe accidēti trans-
mutās trāsmutat aliqd manēs ab vno ter-
mino in alterz: albedo. n. nō fit nigredo: s̄z
albū p̄i⁹ fit nigrū. Ita in generatione ge-
nerans trāsmutat aliqd a forma in for-
mam. illud dicitur materia. **C** Ad rē Ari-
sto. p̄. p̄h. t.c. 60. i. de generatiōe. z. 2°. **T.c.1.2**
t.c. 6. z. 12. metaphy. ca. p̄mo. t.c. 6. z alibi **24.**
pluries. **C** Respondetur. corrumpendūz
est in quod agens agit: sed vltimo infiat̄.
totum mutatur in totū ex p̄mo de genera-

T.c.52.
T.c.28.
z inde.
id. s. hū⁹.
t.c.2. z. 2.
huius.
T.c.5.
T.c.1.2
24.
T.c.24.

T.c.24. tñe. **C**ōtra. prius naturalr corrupēduz nō est q̄ genitum fiat. ergo si nihil corrupēdi manet in illo nūc in quo generans generat. gnāt ex nihilo: nec i aliquid agit. **C**ōtra. nō de aliquo subiectue: s; ex aliq̄ ininitiatue: vt ex termino a quo de^o vtroq; mō ex nihilo. **C**ōtra. agēs hīs in virtute sua causatiua totū effectū nō minus illū pducet: licet aliud nō ponatur quo posito magis debilitat vis agēs q̄ fortificetur: sed per te generās h; in virtute sua effectiua totū effectū: q; nihil eius p̄supponit. p actionē aut in cōtrariū corrupēdū debilitatur eius virtus actiua: nō fortificatur. **C**onfirmatur ratio: q; agēs naturale potens in aliq̄ totū effectum de necessitate illum faciet nō impediri ex. 9. 4. ca. nō autem impeditur ignis generare ignem i quē pōt totum ex datis: q; illa aqua nō est p̄fēs magis aut impediret si esset p̄fens. **C**ōtra. alie cōgruentie ponūt q; est vñū p̄mūz potētiāle: q; in causis materialibus est o; do eēntialis: sicut in effectib; ex. 2. huius. p̄mū potētiāle videt esse respectu primi actus. **C**ōtra. nulla generatio passiuā erit naturalis: q; nullus appetitus p̄cessit ad terminum generatū: nam forma corrupta nō appetit illū. qd p; q; tūc appetisset suā corruptionē. imo nulla est generatio: q; nulla p̄uatio q̄ posuit esse terminus a quo p̄uatio. n. nō est nisi in apto ad habitum inter formas aut disperatas nō ē p se generatio: q; est ex non subiecto in sub; **C**ōtra. qdlibet esset intrinsece loquēdo eque icorruptibile. Nam ita forma acris nititur saluare se: nec est in aliq̄ aptitudine naturali ex se ad nō eēndū: vt videtur. sicut forma celia: aer autem est per te in forma si dicatur aerem habere cōtrariū: celum nō: nihil ad b. q; cōtrariū nō facit q; illud habet aliq̄ intrinsecū p̄ncipū quo est corruptibile. z h; videtur eē rō Ari. in. 7. ca. 5. q; omne gñabile h; materia: pole nāq; eē z non esse: quo aut aliqd est tale. s. intrinsece ē materia. q; tamē materia dicitur eē in potētia. **C**ōtra. intelligēdū q; aliqd dicit in potētia dupliciter. vno mō vt terminus potētie siue ad qd est potētia vt albedo generāda. alio mō vt subin potētie siue in quo est potētia vt superficies dealbāda. Qui dicūt ma-

teriam eē primo mō ens in potētia dicūt eam simpliciter esse non ens: nec vidēt aliquo mō saluare itentionem Ari. Tum quia tale ens non est subiectum trāsmutationis: sed terminus materia ponit subiectum. Tum q; talis potētia numerat sūm numerum actiui. ex. 3. phisicorum. materia aut vna est respectu formarum oppositarum. 2°. ergo mō materia ens est in potētia: z magis q̄ subiectū accidētis: quia minus habens in se actualitatis: z maioris actualitatis capax: z ista potētia fundatur in aliquo actu sūm cōmentatore. 3°. celi et mundi: q; recipere nō puenit nisi habenti in se prius aliquā entitatem posituā primum fundamētū omnis realitatis positue: quid est. **C**ōtra. argumēta loqūt de diuidētib; ens p se: vnde sequitur neq; ali quod eorū quibus ens est determinatum sic etiā forma nō est qd zc. **C**ōtra. Si arguitur vt videtur ex littera. q; oīa predicantur d materia denominatiue. igit nulli est idēz eēntialiter. **C**ōtra. Respondeo. nec pars de toto: nec eōuerso p̄dicatur p̄prie: s; aliquo modo denominatiue: z si nō: sicut accitū: q; non denominatione extrinseca alterius generis. sic ergo materia nō est hō: sed humana: sicut aīa non est homo: s; humana. **C**ōtra. autē illud de denominatione nihil valeat pro eis. patet ex. 9. ca. 6. vbi vult q; materia denominatiue p̄dicetur de cōposito. z in hoc assimilatur accidētī. ergo nō intelligit h. q; sit subiectū p̄prie predicatio nis denominatiue respectu oīum aliorūz q; p̄dicatioēs denominatiue p̄prie nō cōuertunt. **C**ōtra. aut partes de toto p̄ueriuntur q; z totū de pte denotiatiue predicatur. **C**ōtra. totū in textū illū est alia r̄sio: q; illud dī opponēdo pro falsa parte: qd vī ex epologo sequēte: sic qd ē in mēdētib; z ex aduersatione: q; statūz arguit ad oppositū sed impossibile: q; n. cōsuevit Ari. iter argumētū pro z cōtra ponere determinationem qōtis sine aliqua nota solutionis. **C**ōtra. aliud sicut esse quātū est conditio cōcomitās scientē: sed non necessaria ad scire. est autē necessaria ad albedinē. Sic entitas actualis ē cōditio necessaria mobilis: licz forte nō p̄xima: vt habet. 3. phisicorum. es nō in q; tum es: sed in q̄tum potētia statua

T.c.10.

2to. 25. z 54. unde

T.c.8. hui⁹. 7.

T.c.11.

a. l. Ex his ḡsp̄culātib; zc. t. c. d.

T.c.9.

mouetur. ita q̄a subō generationis remo-
uetur q̄ actualis entitas nō est sibi neces-
saria. z intelligat de cōpleta: que semp ē ne-
cessaria mobili p̄cise sumpto in q̄tū mobi-
le. CAd tertiu ē actus tñ. CAd p̄mā obie-
ctionē de scibili nōne loquit ibi Ari. s̄ ma-
teria in cōt: vt est p̄ se p̄mā transmutationis
nālo: quare magis arguis ex illo dicto de
subiecto generationis q̄ alteratiōis: num-
quid Ari. ante q̄ntū libru de istis mutatio-
nibus distinxit: vel de p̄tinetibus ad ip̄as.
Dicas igit p̄pter istā auctoritatē: q̄ subie-
ctum alteratiōis ē pura potētia: q̄ nō scibi-
lis. Ideo r̄nō. scibilitas absoluta nō ē scibi-
litas cōpleta alicui inq̄atū cōparatum.
Dater de ere z potētia statua. loquit autēz
de materia ibi: vt ē p̄ncipiū trāsmutatiōis.
h autem est inquantū capax forme p̄ trans-
mutationē. igit tūc cognoscitur vt p̄ncipi-
um z nō ante q̄n cognoscit in analogia ad
formā: licet aliā notitiā absolutam habeat
vel nō habeat qd ad b. Alr p̄pter defectuz
intellect⁹ nostri q̄ ex sensibilib⁹ cognoscit
p̄mo in forme notitiā inducimur p̄ opatio-
nes sensibiles: mā nullius opatiōis sensibi-
lis est p̄ncipiū: tñ ex formis succedētib⁹ q̄
sunt aliaz operatiōnū p̄ncipia: p̄cludim⁹
illud qd ad eas habet analogiā: vt recepti-
um ad receptum. CAd aliū qd ar. q̄ tūc
fieri pōt ea aliqd inferi. C R̄nō. si vis ha-
bere iter qd cūq; aliqd: z nihil vnum me-
erit illud aliqd: vel nihil infimū qd est i sub-
stātia. dū sit aliqd: est infimus actus z potē-
tialis respectu oīuz alioz actūū. C Si vis
habere p̄p̄riā potētia purā sine oī actū ha-
bebis nihil: sicut si priuationē sine subie-
cto. de hoc in. 9. questione prima. C Ad
alia est fm se diuersum. actus non conten-
datur de nomine zc.

**Quare si spēs materia ē pri-
or: z magis ens z ip̄o quod ex
vtrisq; prior erit p̄pter eandē
rōnem. Tex. cōmenti. vii.**

**Quapropter species: z qd
ex ambob⁹ substantia videtur
esse magis q̄ materia. Tex. cō-
menti. vii. Questio. vi.**

Trum forma

fit prior composito z mā: z
vtrum magis ens vtroq; ē
Nō nō cōposito. Omne p
accēs posterius ē eo qd est
per se. 2. p̄p̄ricoz. ca. de casu z fortuna: for-
ma ē h̄mōi respectu cōpositū. p̄ba. fieri ē
per se via ad esse. ergo illud ē per se. qd fit
p̄ se tale est cōpositum z forma p̄ accedens
7. h̄ur. C Item cōpositum p̄ter entitatem
forme icludit aliā. s̄ materie. illud videt p̄
fectius ens alio qd to^m illud aliud icludit
z aliqd vltra: Nō forma nō sit p̄or materia
z magis ens illa. p̄bo. illa est maxime sub-
stātia que sp̄stat plurib⁹ z talis est prima
suba in p̄dicamētis. Sed mā magis habet
hanc rōnē substādi q̄ forma. ergo ē magis
suba. C Itē posterius eēntialiter nō videt
esse sine p̄or: sed ecōuerso. ergo vī q̄ ma-
teria non possit esse sine forma: sed ecōuer-
so. C Itē actus est sim^r p̄fectiōis. alioq̄n nō
attribueret deo. ergo cui verius iest ratio
actus. illud videt simplr p̄fectius: forma ē
primo z p̄ncipalr actus: cōpositū nō nisi p̄
partē est in actu: mā nō nisi p̄t^{ve} vel deno-
minatiue. C R̄nō. igit icorruptibilis est
p̄fectius aiato corruptibili. non seqtur nisi
fm. hoc. n. carē. Arguit per rōnem cause.
C Lōtra hoc nō cōcludit respectu m̄e: q̄
forma nō est cā materie. Similr de cā. vbi
cōcurrū rō partis nō videt seg. p̄positum.
Alioq̄n idē seqtur de materia. In p̄ma ra-
tione de actu forte vis est in verbis. distin-
gue actū vt i. 9. vt opponitur potētie: z in-
est materie z cōposito: z nō p̄ formam p̄ci-
se nisi inq̄atū illa est in actu talis nec tunc
per eam: nisi vt p̄ causam partiales vt dicit
relationem ad materiaz. quid ad b. C Ad
oppositum vtriusq; est Arist. hic.

Dicendum q̄ forma per quam
mā z cōpositum est
simpliciter in actu est prior materia z com-
posito. C Nō probatur: q̄ forma est actus
materie tāq̄ actuati per formā: cōpositum
vero inquantū cōpositū est actu p̄ illaz: tā-
quā per partē eēntialē z actus prior ē po-
tētia p̄fectiōe. 9. h̄ur: q̄ forma ē posterioz
gñatiōe mā naturaliter: ergo ē p̄or vtroq;
z sp̄e. h̄ p̄ respectu materie: q̄ p̄ba p̄bat

T.c.66.

T.c.22.
2.27.

EX

TAA

T.c.17. hoc tripliciter. 9. huius: qz respectu cōpo-
z inde. fiti est manifestū: de ista psequētia est vt sic
est: aut vt nō. accūs enī est posterio gñatio-
ne qz suba. **C** Rñō. in eodēz gñe sine vbi ē
vna generatio vel generatiōes ordinate p
se ad vnum videtur pñā tenere.

Ad primū argumētū dī qd de ne-
cessitate ē dare aliqd
esse forme p se: per qd esse eius p se fit pōz
cōposito illud nō est eē existēte quo com-
positū est per se ens: qz illo forma ē per ac-
cidēs: sicut pars p eē totius. Sed est p pñū
esse forme tam qd itatiū qz exiit: z eē il-
lud est eē quo aliquid existit: z hz illud eē
pcedit cōpositū. z illud esse ē simplicit no-
bilius eē cōpositū. **C** Tunc forma est ens p
accidēs. Tñrū est de entitate que ē per se
cōpositū: qz forma existit per cōpositū: tñ
est ens per se fm p pñū esse. **C** Ad aliud
dicitur qz hoc hz materia a forma qz sub-
stat. **C** Tunc ad formā. qz verū est assūptūz
si hoc haberet ex seipso. Sed si hoc attri-
buitur sibi ab alio nō opz. imo potest for-
ma magis eē substantia que facit materiaz
sic substat. z ita est. **C** Contra tunc mate-
ria nō haberet substantiā potētiālem de
se respectu omniū formarū: sed variatur
substatre eius: sicut variant forme: z tñc nō
haberet entitatem p pñā. **C** Ideo aliter
dicit qz substat: vnde est potētia recepti-
ua nō est per se ratio sube que est maxime
substantia. **C** Sed illa rō substantie est per se
existere sepabilr ab alijs nō depēdens ab
alijs. Sed illud nō p mae nisi p formā.
C Et ad dēm pñi: qz suba pñā nō dī talis
solū: qz substat alijs: s; qz sitit in se non de-
pendens: z itelligitur ista cōparatio respe-
ctu secūdarū substantiarū z accidentiū
non respectu forme qua subsistit substan-
tia pñā. **C** Ad quartū. vbi est ordo pōzita-
tis nāe q nō est causalitatis pōt posterio eē
sine prior. etiam si est causalitas. dū tñ cau-
salitatem illius possit alia cā prior supple-
re. pñmo modo est in pposito.

**Singulū enī nō aliud vide-
tur eē a suimet substantia: z qd
quid erat eē dicitur singuli sub-
stantia. Tex. cō. xx. Qd vij**

Trum quod qd est.
fit idem cum
eo cuius ē? Nō nō. 3. de aīa **T.c.9.**
aliud magnitudo z magni-
tudinis eē: z caro z carnis
esse. ergo zc. **C** Item. 7. hu **T.c.34.**
ius. ca. de paribz diffinitiois. qcquid con- **z inde.**
cipitur cū materia nō est idē in eo qd quid
est cū eo cui? ē. Sed oīa naturalia cōcipiū-
tur cū materia: qz hñt hoc in hoc. **C** Item **T.c.39.**
in eodē cap. sicut in nālibus ē aliqd ppter
qd itatē spēi. Ita in mathematicis. qz oīs il-
lius genus oē habēs materia nō est idem
illi. **C** Itē si sic: qd quid est esset generabi-
le: sicut illud cuius ē. **C** Oppositū habetur i
7. ca. 1. eo: aut que sunt. qz nec species ge- **T.c.22.**
neratur nec qd qd est. **C** Dicit qz illud cu- **z inde.**
ius est qd quid ē nō generatur. Sed gene-
ratur singulare p se: cuius nō est qd qd est
p se: qz hñt in se materia idiuidualē. **C** Co-
tra. generatio ē p se in substantia: sicut alte-
ratio in qualitatē: z nullus motus termi-
natur ad ens per accidēs per se. igit gene-
ratio erit p se ad aliqd de genere substantie
tñ ergo aliqd per se generat: cuius ē p se
qd itas. **C** Aliter dī: qz quod qd erat forme
non generat: nec qd quid erat spēi. sed qd
quid erat eē singularis gñatur per se sicut
singulare. **C** Contra aut qd itas hoīs ab-
est tota qd itas hui? hoīs: aut in qd itate hu-
ius est aliqd aliud qz in qd itate hoīs. si pri-
mum. tñc qd itas hoīs per se gñatur nō nī-
si inquātū pñderatur ab intellectu. z sic non
logitur: si scdm detur. tñc per illud additi
posset diffiniri cōtra pñm in 7. cōtra plato **T.c.55.**
nem qui pbat per tres rōnes qz singulari-
ter non diffinitur. **C** Itē ad pñcipale. si sic
qd itas hominis albi idē erit cū hoīe albo
z si hoc. ergo idē cū homine. pbatto pñe.
cum dī. hō albus ē hō alb? alb? nō substat
nisi rōne hoīs. **C** Oppositū vult pñs.

Dicitur ad questiōem
qz qd quid est. est illd quod colligitur ex
predicat in qd: sicut dī. 7. ca. 2. d magnis **T.c.11.**
in qua igit rōne nō mēst pñcatum. hec ra-
tio qd quid erat eē in singulis. ex hoc dicit-
tur qz cum ista pñcata in qd sint formaliter
talia p rōnem: sequitur qz qd qd est fit
suba fm rōne dicta fm se. scilicet illa q ha

bē intē^m cōpletū p aliquā dīam propriū
generis: et talia simplr loquēdo non sunt
nisi substantie: qz accidentia licet habeāt dis
ferentiam ppiū generis: adhuc depēdent
ad subm. Tunc qd quid est nō ē nisi eozūz
que habent predicata in quid. et talia sunt
spēs sube. et ibi idē qd quid est cum eo cui⁹
est. Dicta sūm accidēs non sunt idem cū
quod qd est eozūm: qz si sic. tunc qd quid ē
hominis albi eēt idem cū hoīe: sicut argu
it pbs: quia homo albus non subijcitur ni
si rōne alterius partis q est suba. et ex hoc:
qz singularia nō habēt predicata in quid
nisi p̄dicata spēt: nō habēt qd nisi qd speci
et: et nullum propriū eozūm. quia vero in
cludunt aliqd intra se in quo distinguunt
pter materiā specificā: et idē cūz quod quid
est speciei non sunt idē: nec habent aliud
qd quid ē. sūm hoc p̄ ad argumenta.

Contra illa s. p̄mū nihil est for
maliter ens nisi su
um qd qd est sibi in sit. pba⁹. pbs in isto ca.
cui nō inest esse bonū non ē bonum. Si g
qd quid ē esset ex predicatis in quid. nihil
esset formaliter bonū: nec ens nisi per cō
siderationē intellectus: qz facit p̄dī^m in qd
qd est incōueniens. Et hic dī singulūz
nō videtur aliā suimet suba zē. Si ergo
qd quid est eēt suba: sūm qz ipsi dicūt singu
lum eēt ens rationis. et ita nullū ens reale
Et item veritas in intellectu cōponēte cau
satur ex hoc q aliqua sūt cōposita in re: et
naturaliter p̄or est idēitas qz ulla vernas.
Si ergo hec est vera. homo ē hō. ergo idē
itas p̄ior est naturaliter in re: sed idem si
gnificat hō. et qd quid ē. ergo si homo ē idē
sibi p̄ius qz cōsideret ab intellectu. hō erit
idem quiditati sue p̄ter oēm intellectu. vn
de qd quid ē. est idē qz res nec depēdet a p̄
dicatis in quid: nec ab intellectu. Ad au
toritates p̄i dī q p̄bs loquitur in. 7. lo
gice. et hoc dicit ipsemet. Unde cū accipiūt
lram pro eis: qz hec rō qd quid est in singu
lis. ibi accipitur qz quid erat eē genitiue nō
nominatiue. Et cōm etiā nō valet: quia
alia trāslatio hz ex sermombus. et dicit qz si
epilogando qz alij sunt modi sube: qz illi
duo superius nominati. Et tūc dico qz qd
quid est idem est: qz res sine o intellectu.
Dico ergo qz in omni genere est diffini

tio hz p̄bm sicut vnitas et entitas. similiter
de quod qd est hominis albi nō valet: qz
si p̄sequētia valeret. seq^r inconueniēs. s. qz
tanta esset idēitas hominis in cōsequente
cum hoīe albo: quanta est in antecedente
hoīs albi cū homine albo: sed nō p̄t. ma
ior enim est idēitas hoīs albi ad homi
nem album qz hominis albi ad homines
quia hec homo albus non est homo alb⁹
potest esse conclusio in syllogismo ex op
positis. Sed hec conclusio est impossibilis.
ergo oppo^m necessarium. Sed hec ē cōti
gens homo ē hō albus: Sim^r qd quid est
hominis albi sūm p̄bm est alicui. idem alicui
nō: qz idē est passium nō parti et sube.
Tunc philosophus nō facit illā p̄nāz quā
assumūt nisi opponēdo: et rīdet: aut non:
qz extrema sunt: idem sicut mediū est cūz
extremo. Quere expositionē textus in glo
sa iuxta textū: et quō in argumēto qd dicūt
esse p̄bi sit accidens: et Aristo. ibi assignat
accidens: sed nō necesse est extrema cōiun
gi: verū est cum quid: sicut nec p se nec cūz
contingenti: licet respectu cursus nō eēt ac
cidens. quere ibi. Quod quarto dicitur
de indiuiduis videtur esse falsum. Prima
enim substantia est maxime ens in predi
catis. ergo si quod quid est non est nisi idē
qz res maxime substantia et ens maxime ha
bent quod quid id est sunt idē qd sūt. Et
illd additū species: qz quid sit aut facit vñū
per se cū natura speciei aut non. Si nō: et
tūc cum sit illud de esse p̄me substantie illd
erit ens per accidens: et nō generatur nec
corrūpit. Si sic. totū illud est vna suba per
se: et tūc illd totū erit vere sibi idē: et tūc
dit aliud a nā spēt. et p̄t hēri p̄puz qd qd.

Aliter dicitur qz qd ē ens reale nec
vniuersale nec particulare ē
sūm tūc. Similiter dicta sūm se sunt om
nes species omnium generum. et oia indi
uidua q per se sunt in gñe q non includūt
res diuersoz generum: sicut res sūm se su
muntur in primo ca. de ente. Sed dicta sūm
accidens non sunt idem cum quod quid ē
suo: quia non habent quod quid. S3 om
nia dicta sūm se habent quod quid idēz qd
ipsa sunt: et illud est idem sibi simpliciter.
quod patet ratioe philosophi: singulū nō
v: aliud: qz suimet substantia: qd qd ē. ergo

T.c.11.

s. meta.
ca. pmo.

T.c.14.

est substantia cuiusque extēdēdo substantias
ad omne genus entium. Alioquin nihil dictū
sibi se erit ens formalit̄ de se: nec scibile: qz
perfecte scire vniūquodqz est scire ipsū: et
hoc est scire ipsū: qd quid est. Si accipio
rem et gditatē. s. a. et b. b. est ens et nō a. ergo
aliud. ergo h̄z quid ēz qd qd ē ipsius: aut
est idem sibi aut aliud. si idē. standum in p̄
mo. si aliud sit c. et quero in infinitū. C. Sic
b. est qd quid ē a. et nō est oīno aliud ab a.
igit̄ includit plus q̄ a. vel minus vel idem
p̄ se. Si minus. ergo nō ē p̄prium quod

T. c. 11.

quid est: qz diffinitio ē terminus rei. s. sed
terminus ē intra quē includit tota res. et ni
hil ē extra. Si plus: tūc p̄ absolueret illud
additū a. b. et tūc qd remanet ē quod quid
est a. qz terminus totū includēs. si idem tū
dicit. tūc habetur p̄positū. Simil̄ p̄ argu
ere de eo qd habet qd quid ē. dico tūc qz
est idē. modus ē iste sicut iste idē cōcipitur
confuse et distincte. et p̄mo modo siḡ p̄ no
men. scdo modo per diffinitōes. sic p̄mo
modo dicitur illud cui⁹ ē qd quid est. scdo
modo qd. vnde quid et id cuius nihil disse
runt: nisi in diuerso modo cōcipiēdi idem
sed in dictis per accidens non: qz nō h̄nt
quod quid: quia sunt duo entia.

Ad primū argumentū qz carni
esse accipit p̄o qdita
te: et caro p̄ carne habētē mām idiuidualē
Sed tūc vidē dīcū est nō est diffinitio carnis
illī: sed sicut diffinitio ē illī⁹ carnis. sic est
idem sibi. C. Ad aliud: qz diffō s̄m logicū
non est nisi sp̄s. et sic loquit̄ p̄s ibi. Tame
ab^o loquēdo et realiter ē ipsius idiuidui.
C. Tame ad formā dico qz qd qd ē speciei
nō est idem cū singulari: qz addit aliqd vl
tra speciem. s. materiā idiuidualē. vñ cum
suo. p̄prio qd qd est singulare ē idēz. C. Ad
aliud qz sermo est hic de qd qd ē sp̄s. et cū
illo nō sunt idē. C. Ad aliud dico: qz qñ for
tes generat qd qd eius generat p̄ se. vnde
cōtra platōē dicit p̄s nō generat domū
esse. sed hui⁹: tñ qd qd hōis: vt homo ē spe
cies: nō generatur: sicut nec sp̄s. C. Ad il
lud contra hoc: qz siue quod quid domus
sit idem cum quod quid huius domus si
ue non. put quod quid consideratur a ra
tione: non generat. C. Ad aliud qz non est
cōsequētia p̄s: sed est fallacia.

T. c. 15.

Corū autē que sūt hec qdē
natura sūt: hec autē arte. illa at
casu. Oīa vō q̄ sunt ab aliquo
sūt: et ex quo aliquo. et aliquid
Hoc at aliqd dico s̄z quālibet
cathegoriā: aut enī hoc: aut q̄
le: aut quātū: aut quādo. Tex.
cōmen. xxij. Questio. viij.

Primum mater

ria per se generet? Qd sic.
mobile per se mouet in oī
motu. ergo in oī mutatiōe p̄
se subm generat p̄ se subm
generatiōis ē mā: vt proba t̄p̄s. s. phy
corum. et in. s. hui⁹. ergo. et. C. Itē. s. phy
sicoz. distinguit mutatio in illā que ē a nō
subiecto in subm. et illa ē generatio. et vide
tur ēē diffō generatiōis. S̄z mā per se mu
tatur a nō subo in subm. ergo gñatur. hoc
dicit p̄s p̄mo physicoz. C. Itē. s. phy
corum gñatio nō est mor⁹. pbatur. qd gñā
tur nō ē. qd mouetur ē. igit̄ gñatio non est
motus. Quero p̄ quo accipitur qd gñat i
maiori p̄pōne. Si p̄ termino gñatiōis ni
hil valet. pbatio: qz qd mouet vt terminus
motus nō est. et qd mouetur vt subm mor⁹
est. ergo motus nō est motus. q̄ opz vtro
biqz accipere p̄ subiecto. C. Itē ens p̄fecti
us vī posse p̄ducere minus perfectūz mā
gis q̄ eque p̄fectū. Cōpositū aut nāle p̄du
cit eque perfectū sibi s̄m formā q̄ est perfe
ctior mā. ergo materiā q̄ ē minus perfectā
pōt p̄ formā suā p̄ducere. C. Itē qñ ex ra
ro fit densum videt̄ materie aliqua ps cor
rūpi et euerſo generari. pb⁹. nā in denſo
signentur tres partes quātū: sub illis
sunt tres ptes materie sibi adequate in ra
tione subiecti. si nā sit alia in raro eadez ps
materie ē sub duabus p̄tibz q̄tū. Aut
si sic. tūc sub 4. parte q̄tū: facte de no
uo est aliqua ps materie sibi equata: et nul
la triū p̄cedentiū ista quarta pars mā ē fuit
prius simul cū aliqua alia parte mā ē: qd vi
detur icōueniens: qz que illaz fuit q̄ta il
la q̄tū: nō vtrāqz: nō neutra: nō vna mā
gis q̄

T. c. 8.

T. c. 4.

T. c. 3.

T. c. 7.

T. c. 8. et

supra.

T. c. 8.

gis q̄ altera. p̄ q̄libet esse in cōueniens.
 C̄terez actus est in p̄prio receptiuo. ergo
 sicut est gradus in formis materialibus.
 ita videt q̄ ō gradus ponere in materijs
 p̄p̄ijs ad h̄t sint p̄pe illis formis. C̄ad
 p̄mū istoz q̄n actio vniuoce exhaurit to
 tam virtutē p̄ncipij actiui nō videt rema
 nere potētia ad equoce agendū: agēs agit
 per formā. ideo p̄ducit simile fm̄ illam. z
 ibi exhaurit virtus eius actiua. ideo zc.
 C̄ōtra. suba generat substantiā z t̄ cau
 fat accēs. C̄R̄no. posterius causat exhau
 sta: q̄si virtute tota circa prius nō ecōuerso
 C̄alij dicūt q̄ materia nō est p̄ducibilis
 a natura p̄pter ordinē agentij: quoz po
 sterius semp̄ presupponit in actiōe termi
 nū actiōis prius. C̄Contra. petitio vide
 tur q̄ materia sit terminus actiōis diuine
 solius: sicut subm̄ artis est terminus p̄du
 ctionis naturalis. p̄ hoc. n. querit. C̄Itē
 nō p̄supponit quātū: z t̄ p̄ducit quātū
 aliam a p̄supposita. q̄re nō sic de materia.
 C̄R̄no. p̄mū potētia in nullius est po
 tentia posterius nā. q̄dcūq̄ est nō p̄sup
 ponit potētia. is nō est ad p̄mā poten
 tiā: z hec est ratio bona p̄ p̄ncipali. C̄ad
 secundū. quot p̄tes sunt eiusdē p̄portiois
 in maiori: quāto tot in minori. Si ḡ in ra
 ro sunt quatuor p̄tes pedales quantitatis.
 Dico q̄ sub istis sunt q̄tuor p̄tes materie:
 z in denso vbi nō erant nisi tres p̄tes peda
 les ibi erāt tres p̄tes m̄ae sub trib⁹ illis p̄ti
 bus quātū: z etiā q̄rta nō simul cū vna
 triū: sed q̄tuor ille erāt sub q̄tuor p̄tib⁹ q̄sti
 tatis minoribus q̄tuor pedalis. Cū dicis
 ille sibi erāt equate. Si itelligis p̄cise. ita
 q̄ q̄cūq̄ istarū sine additiōe sube nō erat
 capax maioris q̄stitatis: falsum est. Est em̄
 sicut tota in potētia ad p̄trariū. f. rarū z dē
 sum maiore z minore q̄stitatē ita z quecū.
 q̄ps m̄ae. C̄Contra. igit quecūq̄ m̄a cō
 posita est in potētia ad totā q̄stitatē vniuer
 si. C̄R̄no. q̄ subinratio partū m̄ae: vt p̄
 hoc fiat cōdensatio z rarefactio p̄ extra po
 sitionē illaz p̄ q̄ntitatē adueniētē. Impro
 bab̄ alibi. Et ad illd̄ de vniuerso. ignis est
 in potētia ad calidū z min⁹ calz: nec t̄ ad
 calozē infinitū: nec etiā ad calozē m̄m̄ pos
 sibile in q̄cūq̄ mixto. C̄ad. 3. q̄re. C̄Cir
 ca p̄mū argum̄ dī: q̄ nō segtur ma^m vni

uoce p̄ducit: q̄ est infimū ens: q̄ nec sup
 mū corpus: nec angelus vniuoce p̄ducit
 t̄ ignis generat ignē. C̄Itē nec ōz attribu
 ere deo p̄pter p̄fectionē effectus q̄ est imp
 fectissimus in esse sube magis videt p̄por
 tionari cāe imp̄fecte. C̄Itē si dicas de ter
 mino inclusio in termino vniuoce. verū est
 q̄ in illū p̄t agens vt calidissimū in min⁹
 calidū. Sed nec sic includit m̄a in forma:
 q̄ est alterius rōnis. C̄Circa secundū ar
 gumētū sic arguit. vna ps quātū q̄ nō
 fuit in denso est in raro. ḡ corūdet sibi ps
 materie p̄us q̄ nō fuit quāta: q̄ tanta mate
 ria semp̄ sub tanta quātū.

C̄Contra philosophus hic z primo phy. T.c. 12.
 f. corūdet.

z inde. T.c. 82.

**Palam ergo q̄ nec spēs fit
 aut quodcūq̄ oportet vocare
 in sensibili forma: nec est enim
 generatio nec q̄d quid erat es
 se huius. Textus cōmenti. 27.**

Questio IX.

Primum forma ge

v. neres p̄ se: Q. sic. p̄mo phycoz. T.c. 52.
 Tria sunt p̄ se p̄ncipia mutatiōis z inde.

materia z forma z priuatio. sed
 forma z p̄uatio sūt p̄ncipia n̄ receptiua: f̄z
 in ratiōe terminoz. f̄z p̄uatio est termin⁹
 a quo ḡnatiōis. ḡ forma terminus ad quē
 C̄Itē. 2. phycoz. forma est nā: z ibidē ge
 neratio est nālis: q̄ est via in nām: sed nō
 est in materia: q̄ p̄est: nec incōpositus: q̄
 nō est nā. ḡ dicit naturalis: q̄ est in forma
 sed mutatio non denominat nisi a per se
 termino. alioquin denominat a rebus cu
 iuslibet generis: cum possit esse ad rem cu
 iuslibet generis per accidens. ergo deno
 minatur a forma. z ita est terminus per se
 C̄Itē secūdo phycoz. forma z finis in
 cidunt in idem numero. in octauo huius
 forsan forma z finis idem. Ex his sic. si for
 ma est finis z non rei existentis: sed opera
 tio. ergo generationis per se. C̄Itē q̄d
 de nouo habet esse. illud generatur. illud
 est sola forma: quia tota materia p̄fuit. z
 in composito nihil nisi materia z forma.

T.c. 10.
 z inde.
 T.c. 14

T.c. 70
 T.c. 12.

Contra. omne qd generatur: generatur ex materia: forme nō est materia: qz si sic. esset perfectus in infinitum.

Oportebit enī diuisibile eē semp quod sit: z eē hoc quidē hoc: z hoc hoc. **Dico** autē hoc quidē materiā: illud vero speciem. **Tex. cōmenti. 27.**

Non solum autē de substantia ostēdit ratio nō fieri spēm. **Tex. cōmē. 32. Qd .X.**

Trum composi

tum generatur p se. z pmo in omni gñe: qd nō. illud nō inest pmo qd tñ inest fm vnā partē ex pncipio qnti phyficz. Sz generatio tñ inest cōposito rōne forme: qz materia pfuit. pbatio minoris. nihil realiter in composito videtur esse prius nō esse nisi forma. **Ad. i. ar. 3. q. 1. rēdo. pmo** est equocū. vt accipit in qnto phyficz. vt puenit toti integrali nō p partem: z vt accipit pmo posterior. vt. f. puenit toti diffinito nō p partē diffinientē vt cui pūs pueniat: licz p partē: vt quo cōuenit toti. **Ad. pmo** pmo si est in passiōibus hōgeneis inest cuilibet parti integrali: sz si in etherogeneis nō: vt totus triāgulus equalis toti quadrato pmo. **Ad. pmo** in telligit in pposito: vt triāgulus pmo hz tres angulos: lz p differētiā specificā: vt qd nō tñ vt qd prius hz. qz tunc triāgulus nō pmo haberet. Sic forma est vt quo. ita respectu gñati: sicut respectu agere qñ compositū dicit pmo agere. z p hoc soluūtur argumēta secūde questionis: qz cōcludit de ratiōe formali quo: nō de eo qd. **Item** si compositū pmo generatur. ergo aut compositū in actu: quod non est verū: qz qd est non fit nec compositum in potentia. quia compositū in potētia est in tota generatione: z qd est non fit. **Dicitur** qz cōpositū in potentia fit compositū in actu: nō compositū in potentia. **Contra. omne** qd fit aliqd: aliquādo est factum illud. si ergo b

tunc compositū in potētia est factū compositum in actu: z tunc compositū in potētia est compositū in actu. **Item** in hōie nō est nisi materia prima z aia. g generas non generat compositū: qz nō materiam nec formā. ergo nihil generat. **Si** dicatur qz generas pncipulare generat compositū: z illud manet in inductiōe intellectiue. i. corpus animatū aia sensitiua. **Contra cō. 2. 31.** **Ad. 7. arguit** sic. si generas generaret compositū. z si relinqueret illud sic. z aliud agens induceret aliā formā: totum non esset vnū: qz nō habet vnū actum. **Ad. 3. arguit** sic. q. dicitur qz id homo generat: qz inducit formā: que est necessitas ad intellectuā. Inducēs autē dispositionē necessitaret ad formā: quasi videtur inducere formā. z ita generare cōpositum. **Contra** hoc tripliciter. omnis potentia passiuā est ptradictionis. illa dispositio tenet se ex parte passiuī respectu intellectiue. ergo zc. **Item** illa potentia creans intellectuā libere agit: sicut illa nō posita. igitur nō maior necessitas: aut si sic necessario erit z non ab aliquo agente. **Item. 3. agens** omne alicuius: aut est ei⁹ immediate aut mediate. nō primo modo. p. 3. **Non** secūdo: quia tunc illud mediū esset respectu vltimi in genere cause efficiētis: qd falsum est: qz est tñ materia. **Ad. dicit** qz sicut materia que pfuit vnī forme z h vmo est vmo est generatio compositi ita si forma pesseret vniret materie: videtur esse gñatio: lz g prius nā aia creetur: qz vnatur. Si vnio fiat a gñante est gñatio nālis si accadat gñantiā alterū pncipiū geniti sit p ipm: sic si p reliquū. **Contra in. q. de** ratiōibus semiabilib⁹ corruptis virtus seminis in infātū vnionis. igit generas nihil videtur tūc agere. **Item** deus creādo infundit. **Diceret** aliquis forte: qz actione gñali quā cooperatur nāe. **Contra. g** separata posset se reunire qd videtur incōueniens. **Ad pncipale.** si fēg in gñatione qualitatis z tūc accidentia essent composita pta pbs. 8. huius. caplo. 3. de pncipio. materiali qz accidentia nō hnt mām nisi in q. **Contra** pbs i. 7. hui⁹ qz cōpositū ē diu. i. duo **Ad vtrāqz** questionē pbs vult: qz solū cōpositū ge.

9° huius. T. c. 17.

T. c. 12.

T. c. 27.

neret p se. **C**S. p pma qstione distinguē
dū est de gñatione in qñtu cōpar ad subm
in q est: vel in qñtu compaf ad terminū z
sic gñari dictū a gñatione denoiat equoce
si p^o accipiat: tunc gñatio pōt denoiare
subm: sicut mot^o mobile. nulla em forma
alicui subo iheret q n possit denoiare illd
si significet eo mō quo nata est comparari
ad subm. vnde sic h vera est. mā gñatur: et
hoc pbāt tres rōnes pme. z concedo. vñ
de subo supponit pbs q gñatio fundatur
in mā. z querit qd generat: vt terminus. z
illud est cōpositū. z est ratio pbi talis: Om
ne qd fit. fit ex materia q est ps: solū cōposi
tum habet materiā: que est ps. pbatio ma
ioris: Omne qd fit possibile est esse z non
esse de potētia intrinseca loquēdo. qd p se
ergo fit habet p se pncipiū quo pōt esse et
nō esse. illud pncipiū est materia: sed solū
compositū habet materiā partē sui. pba
tio mino us. quo ad partē affirmatiuā. ex
hoc compositū est tale: quia habet partez
potētiālē z actualē. pbatio scde pti: qz for
mā nō habet formā: nec mā habet materiā: qz
iret in infinitū: sicut pbat pbs. **C**Itē eius
dem est fieri z eē. **S**z esse est cōpositū soluz
g z fieri: cū fieri fit p se via ad esse. **C**ōtra
hanc rationē qro qliter esse est eius qd fit:
si fieri sit alicuius: qz esse est eiusdem cō
paraf eodē modo ad id qd p se fit. **S**z esse
est actus cōpositū pfectus. g z fieri est actus
eius impfectus. hoc falsum est: qz fieri est
māe vt actus. **C**Itē forma est magis ens
qz compositū. 7. g esse est magis forme qz
cōpositū. **C**Ad primū hōz q eadē ratiōe
compaf a pte illius cuius sunt illa: qz fieri
est cōpositū vt via: s3 nō sunt illius fm ean
dem rationē a pte ipsoz fieri z esse: qz fieri
est solū cōpositū vt via z esse vt act^o: ita de
bet itelligi maior rōnis. **C**Ad aliud q eē
forme p se non terminat generationē: sed
esse compositū. z tñ forma fm esse sui pro
pniū z p se est prior cōposito. z magis ens
vno mō: vt p3 supra vbi q^o de hoc. **U**nde
nota q gñatio cū sit mutatio pmo est potē
tialis ad actū nō pmo alicuius esse vt ter
mini nisi illius qd pfurgit ex h q mā mu
tat ad formā. hoc est esse compositū. **E**xem
plū. figuratio est trāsmutatio māe ad figu
ram: non factio figure.

Ad argumēta pme qstionis.
tria: q mā generat denoiatiue: sicut subm
gñationis: non sicut terminus gñationis.
Cōtra. oē qd gñat aliqñ generatū est: qz
eiusdē est potētia z act^o. g mā aliqñ est ge
nerata. h est impole. **C**Ad h sic. q si pce
datur pclusio nihil mali est. ita q sicut mā
est subm gñationis: vt est actus ipfectus. z
iō dī gñari denoiatiue: q sic mā est subie
cta aliqñ gñatio esse. z ita gñata est denoi
tiue. **C**Uel alr q gñari cōparaf ad subm:
vt act^o. z ad terminū vt via eius: sed qd est
vt termin^o est i potētia ad gñatū eē z iō qd
gñat vt tmin^o vt aliqñ ē gñatū: s3 materia
nō sic generat. ideo nūqz generata est.

Ad primā alterius qstionis: q
duo sunt p se pncipia
fieri z esse: mā z forma. z tñ nō sunt ita pnc
ipia in esse q alterū p se fit: sed est quo ali
ud existit: s3 z si sunt pncipia fieri non o3
q alterū p se fiat vel generet. **S**z est quo
aliud gñatur: sicut materia est quo compo
situm generat: vnde forma nō fit vt termi
nus sed est quo terminus est: siue existit.
CAd aliud q gñatio dicī naturalis pmo
qz est via in ens. i. compositū naturale. et
ex hoc secūdo dicī naturalis: qz est via in
naturā: sed nō pmo. **U**nde compositū est
ens naturale: quia forma eius est natura.
Unde ly qz non dicī causam imediatā: s3
remotā: sed quia est via in ens nature. iō
dicī generatio naturalis pmo z secunda
rio: quia est in formā que est natura. vnde
pcedo q forma est finis generatiōis: quia
est illud quo compositū finit generationē
tñ est per se finis materie. **C**Ad aliud. q
verum est de esse cōposito ex potētiālī z
actualī. **E**t cum dicitur sola forma est post
nō esse. **D**ico q totū cōpositū ex pibus ha
bet esse post nō esse. **U**n esse in qñtu forme
nō acqrit p gñationē: s3 in qñtu est cōpositū.

Ad tertiā questione3
q omnes concedunt compositum in ge
nere substantie per se generari: sed in ge
nere accidentis generatur subiectum cuius
accidente. i. compositū ex subiecto z acci
dente: non aliqd compositū cōpositiōne
illius gñis ex pncipijs essentialib^o fm ali

T.c.22.
h^o. z ide.

T.c.7. z.8

q̄s: q̄ nō gñat sphaera: s; sphaera eret: nec li-
gnū: s; albu lignū fm phm hic z ibi dicit.

T.c.3. Comētor: q̄ cōpositū in quātitate z q̄li-
tate est cōpositū ex substantia z accidēte.

T.c.4. **Contrahocentis per**
ad finem accēns nō est gñatio p se ex.6. huius. S; cō-
positū ex suba z accēte est ens p accēns. ḡ il-
lius nō est gñatio p se. igit gñatur aliqd cō-
positū p p̄p̄ gñis. Dicit q̄ phs loq̄ de en-
te p accēns qd̄ euenit pter intentionē cāe in
minori p te nō de ente p accēns: qd̄ aggre-
gat duo diuersoz generū. **Cōtra.** q̄ nō
sic intelligit: q̄ in p̄n^o illius capli repetit.
tres diuisiones. z de tertia exegit exclu-
dēdo vnū membrū. S; illud est de ente p
accēns qd̄ aggregat i se diuersas res diuer-
soz gener: q̄ ens fm se p̄net rem vnus
gñis. **Cōtra** dicit ibi dē q̄ plato nō malefe-
cit q̄ dixit ens p accēns esse nō ens. sed ens
eueniēs pter intentionē cāe est vere ens in
se. Sili sop̄i nō est de ente casuali: sed de
ente aggregatē diuersas res diuersoz ge-
nerū. z sili phs dicit q̄ illud est ens tm fm
nomē. s. ens aggregat̄ duas nās: qd̄ nō est
verū de ente casuali: q̄ eadem eueniunt a
casu z a p̄posito.

T.c.4. iuxta p̄n-
cipium

T.c.4. circa me^m

Et concedo hec argu-

mēta q̄ nō gñat p se lignū albu: qd̄ est cō-
tra opinionē: q̄ eiusdē erit actus z fieri vt
via. S; entis p accēns nō est actus. igit nec
fieri qd̄ est generari p se dico: p accēns pōt
tū esse illius. **Cōtra** oīs motus z mutatio
distinguitur fm gen^a p se termino. S; ens
p accēns nō distinguit gñe ab hoīe vel
a termino suo: q̄ i nullo gñe. ḡ alteratio ad
lignū albu nō distinguit ab alteratiōe ad
hoīez albu. **Cōtra** in.7. eodē mō est gene-
rans cōpositū z generatū. S; generas in
gñe accēns nō est p se cōpositū ex subo et
accēte. ḡ nec genitum. p̄ m. calefactio est
vnus mor^o. S; oīs mor^o vnus est ab vna
forma: vt hī.8. q̄ si faciēs sit idē p accēns fa-
ciēt multa. **Cōtra** si cal^m esset sepatū ge-
nerat et sicut cū subo: sicut p̄ de sp̄ebus in
sacramēto. ḡ de rōne generatū nō ē cōpo-
sitū ex subo z accēte. ḡ nec de rōne geniti.

T.c.27. z inde.

Ideo aliter dicit q̄ cōpositum
est ens p se ex pro-

pria potētia z p̄prio actu. Declarat sic phs
in.12°.2.c. p̄ totū dicit q̄ cāe z p̄ncipia en-
tū sunt quodāmodo eadē: quodāmo nō
eadē: q̄ sunt p̄portiona^a eadē p̄portiona^a
altera: sicut p̄n^a sunt altera: z sicut in gñe
sube p̄natio zē. sicut igit in gñe sube sunt
p̄pria p̄ncipia z m̄a z forma: sic vt videtur
fm phm in alijs generib^o. Dicit q̄ illa po-
tētia q̄ est in gñe accidentiū est p̄p̄iū siue
p̄tūū illius accidēns: vt dī in.12. z exēpli-
ficādo ibi dicit. albu z sup̄ficies: tanq̄ sup̄fi-
cies sit eius potētia. z certū est q̄ nō est
in eodē gñe cū albo z nigro: nec p se nec p
reductionē. **Cōtra.** phs p̄cludit diuersi-
tatē similē in p̄ncipijs z p̄ncipiatis. **Cōtra**
si hec r̄tio sit vera. tūc sequit q̄ non essent
tot ibi altera p̄ncipia: sicut genera et p̄nci-
piata: q̄ p̄ximū fundamentū relōnis pōt
esse q̄litas z agere z pati. z potentia actiua
zē. Ita q̄ quatuor genera possunt esse p̄-
xima fundamēta relōnis que est eadem z
in eodem genere. ḡ si tanta diuersitas tūc
p̄n^a differrent quatuor generibus gene-
ralissimis. Simili eadem res subiecta: lo-
quēdo de subiecto qd̄ est obiectū siue res
generis prior pōt esse imediatū subiectū
differētū genere. Ita q̄ neutruz recipiat
mediatē alio. illa ergo p̄ncipiata differūt
genere: z tū potētia nō est eadem nec alie-
ra sicut p̄ncipiata. o; ergo ponere tria p̄n-
cipia p̄portionalia in quolibet genere di-
uersa diuersoz: sicut z genera sunt diuer-
sa. ita q̄ sit p̄ncipiū potētia in quolibet
genere diuersum. z sili p̄uatio z forma.
Similiter illud qd̄ dicit de sup̄ficie nō co-
git: q̄ ponit hoc pro exēplo: q̄ potentia p̄-
pria non est nota. Unde in substantijs sen-
sibilibus exemplificans de p̄uatiōe et
forma z materia dicit. calidum z frigidum
que fm oēs nō sunt forme substantiales: s; acci-
dentales. sicut artificiatia z nō materie:
sed cōpositum. **Cōtra** in.8°.c. de forma
contra platonē. dubitatio antisthenicorū
hēt locū p̄ra platonē. s. q̄ cū in diffinitōe
cuiuslibet qd̄ diffinit: o; q̄ sit qd̄ quale. i.
materia: vnde p̄cludit q̄ idea nō diffinit.
Sed dicitur q̄ sufficiunt cōceptus diuersi
Cōtra. tūc argumētū nihil est p̄ra
platonē: q̄ ita diceret de idea: q̄ sicut albe-
do habet conceptus diuersos. sic posset di-

T.c.11. z inde.

T.c.22.

T.c.9.

et de idea. Confirmo illud. ois diffinitio est ratio ex noibus. nam vnu nomē nō facit rem esse notā. vt dicit ibidem. ista noia signabit alterū genus alterā differentia si sint nulle istoz vnitoz. qz vnum est potentiale. aliud est actuale. et ad genus et differentia hic ptinet. Item illa noia oī qz significet essentia ad hoc qz diffinitat nam rei. et tunc aut signant p se eandē essentia aut alterā. Si alteram. ppositū habeo. Si eandē bis dices idē. si ponat res p noibus sicut de modis differēdi arguit cōtra dōment. Item si non sic esset. sufficeret tū genus in diffinitōe ex quo totā essentiam signat. Ad principale planū est in nūeris qz ibi est vna potētia et mā alia a forma nō ipa res q est vna. qz ex rebus nō componitur numerus. si q ibi ita est qd mali. sic est in alijs. Similit prīuū habet partē extra partē in qz tūz prīuū illa pars vel partes nō sunt. prīuū. sunt ergo materiale et formale. i. forma prīuū supaddita.

Dico ergo qz que sunt in gñe p se. vt spēs sunt sic cōposita. sūt hoc p in sacramento. vbi p nām accētia mouētur et mutantur. Cōtra omne accētis est forma. si q aliqd sit cōpositum forme est forma. h ptra phm. qz tunc iretur in infinitū. Item forma est cōpositio ptingens in simplici et inuariabili essentia consistens. g zc. Item si sic. vnu qd qz sufficēter pstituit p pncipia essentia. Tūc accētis sic posset diffiniri absqz suba. Item tunc albedo fieret nigredo sicut ignis aqua. sicut em ibi est subm qz potest differre trāsmutationē sic hic. qd est cōtra phm in primo physicoz. vbi dicit pīrariū nō fit pīrariū. s; est aliqd sub vtroqz. Ad prīmū vult ibidē qz cōpositū p se gñatur et nō forma cōpositi generat. qz si sic tunc ibitur in infinitū. s; nō ibi in infinitū. nisi de tur qz filis est ratio in formis cōpositioz. s; albedo licet sit forma accēntalis sube. tū nō est forma cōpositi p se gñati in gñe accēntis. s; est ipmet cōpositū ei. tū cōpositi. i. albedinis est aliqua forma q nō generat. Ad aliud pbat simplicitatē ibidē. qz cōpositū euēniēs cōposito facit matius. s; forma euēniēs cōposito nō facit matius. vt dicit exemplū. ibi albedo adueniēs co-

pori nō facit corpus matius. Cōcludit g tū qz nō facit matius extēsiue. et hoc est verū. nulla em forma facit sic matius. nisi quantitas. s; a cōpositione illa alia est cōpositio multiplex valde. It stat qz et si nō sit cōposita cōpositione illa. qz sit ibi compō pfectionis. Ad rōnes. accētis fm oēs hēt genus et differentia. sicut g diffinitio ad rem sic ptes ad partes. sicut g tota signat essentiam totā. sic ptes ptes essentia. et ita qz vna partē materiale. alia formale. Ad aliud sicut ex igne fit aer sic ex albedine nigredo. ita qz neutro libet hoc totū sit. vlt vertit in hoc totum. sed qd substratum sub vno est post sub alio. tū nō cōcedimus ita de albedine et nigredine. sicut est in suba. qz potētia sub albedine nō est qd p se substans. s; dependēs a subo. ideo nō potest mutari ad alia formā. nisi mutet subm. s; mā sube ita substat formis. qz nihil est substratum sub materia ad hoc qz recipiat. s; ipsamet sine alio recipit. Sūt potentia accētis est ignota.

Ad argumentū prīn cipale dicit qz cōpositū in actu gñat. et cuz dī tale est. dico qz nō est qñ generat. ipsūz tū fm qz terminat generationem. est actu. Ad aliud de gñatione hoīs. dī qz est naturalis. qz nō solum illud qd inducit formā. sed qd inducit dispositionē necessitante ad inductionē forme dī generat. et in pposito. hō disponit materiā. id dicit generans. Ad tertū dicit. qz in alijs generibus generat ens p se. et cū dicit qz non habent materiāz. Terū est fm qz materia dī substat forme. sicut est in gñe sube. s; totū cōpositū in genere accētis ex potētia et forma inheret alteri. Ad aliū qz nunqz est mutatio in accidentibus. nisi qz subiectū mutatur.

Utrū igitur est quedā sphe ra pter has. aut domus pter lateres. aut nunqz facta est. si sic erat hoc aliqd. Sed qz tale significat. hoc aut determinatū non est. sed gñat et facit ex hoc

T. c. 33.
huius.

T. c. 56.
unde.

tale qđ qñ generatū ē: est hoc
tale. hoc autem est omne hoc.
Lex. cōmen. 28. Qđ XI.

Primum ratio phi

losophi ptra pñonē valeat quā
ponit de idea? Qđ nō. qz si sic, ar-
guit qđ nūqz generatū est hoc aliqd. Sed
pclusio est sic falsa: sed hoc nō videt vale-
re: qz forma in cōposito est pncipiū gene-
rati cōpositū. igit si p se esset idem ageret.
ex^m calor separatus. Cū tē nullū agens nāle
pñ^{te} agit nisi mediātibz q̄liatibz acti-
uis z passivis. ḡ nullū tale iducit formam
substantialē: qz nō inducit aliqd nobilius
qđ sit forma fm quā agit. ḡ inducitur a for-
ma separata. Cū dic etiā sunt due difficul-
tates: qz illa virtus in semine nō pōt causa
re aiām. Tum qz corūpū cū forma semi-
nis qñ aiā pmo est. z ita est a nō ente. Tuz
qz aiā nobilior est illa virtute: virtus pñs
nihil est: qz nō est agens supius: s; p accñs
ordinatū. Cū oīa q̄ generāf generātur
ab yniuoco. ca^o. 1°. s; in putrefact nō est
yniuocu generās nisi sit aliqd yniuocu se-
paratū. sicut videt specialr in aiātis: quoz
forma nobilior est q̄cūqz forma pure cor-
porea. Nō valet h fugere ad angelos: qz
articulus dānatu est. 2. c. 7. z. 23. ḡ oīs aiā
immediate est a deo. Cū tē qđ sua nō valz
aiā intellectua nō est a generāte: s; a creā-
te q̄ est pura forma: z tñ genitū est h aliqd
ergo pñā nō valet. Cū oppositū phus.

Dicitur qđ rō phi valet. Qđ pbaf:
qz si generās sit tñ forma
ḡ in generādo nō dependet a mā. z si h p-
ducit sibi sile oīno. z si nō hoc est ppter de-
fectū a pte materie. qñ idem facit idē. 2. de
generatiōe. si ḡ generās est forma tñ z ge-
nitū. Cū tē si genitū esset h aliqd. ḡ gnatur
p transmutatiōē mae. ḡ generās erit cō-
positū. qz forma tñ nō pōt trāsmutare ma-
teriā. vñ cōmēta. forma nō pōt trāsmutare
huius. materiā. iō ponētes creatiōē oportebat
eos ponere creās cōpositū ex materia z
forma. Cū dic qđ oīz ponere agēs cōposi-
tū disponēs materiā: s; sola forma pōt in-
ducere formā. Cū tē h. cōmēta. in eodē

comēto excludit hāc rñsonē. si illud qđ ge-
nerat subm forme esset aliud a generante
formā: tñ subm z sua forma essent duo in
actu. Cū tē si sic. vñū actu: fm qđ vñū ge-
nerat a duobus agētibz: Cū tē qđ h. in
nuit rñō cōmētatoris h in cōmēto: z tres
ratiōes qbus oñdit pñām. 1^a. pma ppter
assimilationē. 2^a. ppter iproporionabili-
tatez imaterialis ad materiale in ratione
mouētis. tertia qz excludit rñsonē illam
predictā. z pcedit ex vnitāte cōpositi.

Contra qđ pma rō nō pbet pñām.
omne agēs quantū est de
se. pducit sibi sile. Instātia. actio pme cau-
se minus depēdet a mā: qđ actio alicuius
idee si esset. Sed pñmū nō pōt pducere si
bi sile semp: s; pducit materiā sicut formāz
z sile cōpositū: qz qe qđ pōt causa inferi-
or pōt z supior: s; inferior pōt gnare cō-
positū. ḡ zc. Cū tē pñā assūmpta nō va-
let: qz qz agens non est in materia. iō non
depēdet actio a materia: qz omne agēs ci-
tra pñmū regit materiā in quā agit: z tñ
aliqd est agēs imateriale pter pñmū. Cū tē
ptra secundā ratiōē ista ppositio videt
impolis. imateriale non pōt transmutare
materiā. z hoc ppter q̄tuor. Cū tē pmo qz
ex ipsa segtur impossibile. s. qđ prima cau-
sa nō pōt transmutare materiā: qz nulluz
agēs sepatū est. ita imateriale: sicut prima
causa. Cū tē scdo. impole est aliqd trans-
mutare aliud p mediū nisi trāsmittet me-
diū: sed cōmēta. in fine illius cōmēti di-
cit qđ forma sepatā pōt transmutare mate-
riā mediāte corpe celesti. ergo pōt trāsmu-
tare illud corpus mediū. alias pcederet
in infini: qz ultimū transmutatū transmutat
tatur ab aliq transmutate: z illud est mate-
riale z deuenies ad aliqd transmutās nō
corpus qđ transmutet corpns imediate.

Cū tē 3. de dictis pprijs segtur opposi-
tū dicti sūt: qz dicit qđ corpora celestia in il-
lis que generant p putrefactionē dant il-
lis aliqd loco seminū: sed corpora celestia
sunt forme. ita qđ nō ē ibi materia recepti-
ua forme substantialis fm ipm in de suba-
orbis. ḡ sola forma pōt transmutare mate-
riā. Cū tē 4. transmutās trāsmutat in-
q̄stū est in actu. 9. huius. z in q̄stū tale acci-
dū sibi hē pncipiū potētiāle. ḡ accidit trāf

31.

31.

2°. 31.

2. c. 2.

2 in de.

mutati habere materiā: et esse compositus. Et per alia aliud quod tangit excludendo responsione per unitatem compositi. dicitur. n. quod subiectū et forma essent duo in actu: et quod unus actus esset a duobus agentibus. h. sunt opposita: quia si subiectum et forma sunt duo. tunc non sunt unus actus: sed duo actus. Et ex eodem affirmato et negato non sequitur idem. Et quod ratio non valet in se: quia materia est a deo: quia ingenerabilis: et tunc forma est a generante particulari. h. subiectum et forma sunt duo in actu non valet: quia tota materia est in potentia et actus adueniens facit unum actus. Et per alia ratio non valet quia inferi quod unus actus est a duobus agentibus. p. quod conclusio sit necessaria. alijs unius effectus est ab agente particulari. et quod est a causa particulari est ab omnibus causis vlibus ordinatis et vero quod ab isto particulari: et illud voluit philosophus ut imponit subiectum quod esset a duobus agentibus eque primis: et eque immediatis hoc esset impossibile: sed isto modo non potest inferre contra platonem: quia disponens et inducens sunt agentia ordinata.

Dicitur ideo ad. q. quod plures probat ideas non esse necessarias ad generationem. non quia sint impossibiles: et hoc sufficit philosopho. Quod probat. non quod ponenda sunt plura ubi sufficit unus secundum ipsum philosophum per cor. ca. illo. prius autem et. Sed generationi uniuoca potest saluari sine ideis. id non oportet eas ponere propter generationem. Sed compositum particulare generat compositum particulare: et hoc uniuoce: et magis est generatio illa uniuoca quod esset compositum generati ab idea. h. non est necesse ponere ideas propter generationem: tunc non probat quod non sunt potest. et hoc sonat littera sua: quia dicit si sint idee propter singularia nihil viles erunt ad generationem. Unde non vult quod impossibile sit eas esse. Sed propter generationem uniuocam non est necesse ponere eas.

Ad primum argumentum: quod qualitates actiue non sunt immediati principii elicendi qualibet actionem: sed forma substantialis est immediati principii generationis substantialis sicut quantitas respectu motus. Sed dictum philosophi huius veritates respectu dispositionis materie. Ad aliud quod omnia sunt aliqua ex uniuoco: quia agens

vel huius forma quam producit formaliter in se. et tunc generatio simpliciter est uniuoca: aut huius forma illam in virtute: et tunc generatio non uniuoca simpliciter ut prius: sed secundum quod. Ad aliud quod hec prima est bona. et sufficit philosopho: quia si generatum est hoc aliquid: non oportet generante esse formam separatam. Sed sufficit ipsum generans esse compositum.

Qui vellet tenere vias

commenta. inuicem de secunde ratione eius. non vltimè: sicut ipse intendit: quia sic probat per primam instantiam de deo. Sed particulariter de quolibet agente creato posset sic arguere: Agens creatum nihil generat nisi prius alteret corripendum: imateriale creatum non potest alterare. h. et. p. materia. non de nihilo generat nec de materia sine forma. h. regit compositum in quod agit: illud non corrumpitur sine alteratione prima. p. materia. nihil alterat nisi huius quantitates actiue formaliter vel virtualiter. Sed suba sepata creata nec huius quantitates actiue formaliter. p. nec virtualiter. probat: quia omnium qualitatum spiritualium quod habet cum sint prime vel secunde spiritus quantitates tota virtus exhaurit per operationem intra cuius ille sunt principia ergo nihil extra causant. Contra istam rationem instatur. primo contra maiorem: quia videtur quod aliud possit alterare: et aliud generare: sicut in productione et hominis: nec aliter probatur materia. nisi quod oportet alterationem precedere generationem: non autem quod utraque sit ab eodem. sic idea ponit generans: sed si non alterans. Et tunc materia. negat. et contra secundam partem minoris. philosophi. probantis eam arguitur: quia Aristoteles. in illo cap. in generatione quantum non oportet preexistere quantum actu ergo quantitas equiuoce potest generari pari ratione: et alia accidentia. Et tunc si non a substantia saltem ab alia qualitate in angelo: que perfectior est potest generari ut videtur alia minus perfecta in corpore: sicut a luce lumen: vel potius calor. Et tunc contra primam partem eiusdem minoris secundi. philosophi. quia plato posuit idearum passiones: quia et scientias de eis igitur secundum ipsum haberet proprietates naturales per quas possent formaliter alterare. Et tunc contra totam rationem: quod ipsa non eque concluderet de deo: sic de angelo.

T.c.59.

Ad ista. ad. i. dicitur qd nihil nobilitas negandū est alicui nature nisi appareat necessitas: qz. 2. de gnatione. natura semp in grm^o desiderare qd melius est. Nullus aut in cōueniēs. si h ignis generet: qz fm platonē hēt silem pfectionē cū idea lz minus pfecte: ergo z opationē similē: lz min^o intensam. Itaqz si cū h idea generet. videt fm cōmentia. qd vni actū est a duobus agētibz nō ordinatis: sicut pcedit vltimā ratio hic inducta ptra cōmentia. Qñ igit hic accipitur aliud pōt alterare: z aliud gnare. negat de illis actiuis: quoz vnum necesse est generare. sicut z aliud. nō iam negatur qd illud aliud nō posset: lz qz hoc potente z ideo necessario faciēte. aliud nō pōt in eodem ordine cause respectū eiusdē geniti. Sz qz illud videt minus tribuere ideis. Alr dicit qd mutatio terminās motū nūqz pōt esse nisi a cā mouēte in isto moto: licet qñqz sit imēdiate mutatio ab isto qd mouet imēdiate: vt in gnatione hoīs nūqz pmo mouet in alteratiōe idea: nec imēdiate nec imēdiate: qz pūulare agēs sufficiēter alterat. ita qd aliud eiusdē ordinis nō pōt idem alterare. qd nō pōt esse idea causa mutationis termināns illū motū. maior: pbat: qz terminare z p se terminus videtur esse ab eodem. C Sed hec ratio quasi eadem est cū pcedēte: qz illa dicit sinolon gnare. z ideo nō ideam: lz sinolon alterare. z tō nō ideā. C Et vltia. qd nec generare C In hac forte scda sunt plura dubia: qz in pma. Nec pōt tū. s. mutatio terminās motū nūqz pōt esse nisi a cā mouente in illo motu videtur necessaria si iudicibile in quantitate pūua nihil sit: lz si est aliqd ppositio vera est fm henricū: qz ppter eam ponit duas formas in hoie. z hoc loquendo de mutatiōe intrinsece terminatē: non aut de quacūqz cōcomitātē: qz creatio aie cōcomitat iuductionē forme mixti in hoie: sed illud lz qd seqz ppositionē sit verū: tūc ppo nō valet p Henr. lz h valeat ptra ideā p illo lz arguit: qd sicut in pōi instāi nāe terminat actio scōi: z in scōi instāi nāe est actio pmi in q nūc 2^m nihil coagit pmo: lz vsqz tūc coegit qre nō ita etiā qñ est motus pōt coagere: z in nūc mutationis nihil. C Itē cū illo lz possit negari. si em natum

est agere in instāi vsqz tūc facta dispōne a quocūqz qre nō ageret. ex^m si aer mouetur localiter ab aliquo vt fieret presens soli qescenti. C Item calor est pncipiū alterationis in cuius vltimo nūc suba ignis: q vsqz tūc nihil egit generatiōis: z calor geniti est a ppra forma substantiāli fm te. qz h motus sine mutatione terminatē quā facit et mouēs. z mutatio ab aliq q nō mouet: nisi p accūs. ita em alterat et calor sepatus Ad secundū suba equoce nō causat quātitatē in alio nisi prius in se qd nō puenit angelo. Ad tertiū rñsum est. pbando secundā partē minoris p filli. C Ad quartū dubiū est: an ideā ignis posuit calidā: sed dato qd sic. aliud est hic alterās vt sinolon. q nō ideā: sicut in pma rñsione. C Si autē negat h vpo^{is} zc. tunc ex q idea agit vniuoce fm ipm. q nō agit equoce. z ita nō alterabit: z ita nec vniuoce generādo. z ita ptradictio. C Ad. 5. p3. de^o in se habet oēm entitatē: z omnē vni actiūā. ideo de ipso z maior falsa pmi argumētū. z minor zc.

Dubitabit aut aliquis quare alia sunt arte z a casu vt sapientia: alia nō vt domus. Causa vero ē: qz hoc quidē est materia incipiēs generatiōis in facere z fieri aliquid eoz que ab arte i qua existit aliqua rei pars. Tex. cō. 29. Qd 12.

Truz in mate

ria rerū naturalū sit aliq ps forme generāde coagēs ad compositū generationē. C Qz sic duabus vīs. Pma aliter forma fieret ex nihilo. z ita crearetur. Secunda via ex naturalitate generationis: que multipliciter confirmatur. primo per diffusionem nature. secundo p phycoz: pncipiū non dicitur in quo est motus: sed motus eius in quo est pncipium illud: siue ille motus. Nec videtur intelligi de principio passiuo tantum. Tum qz magis dicit forma esse natura q

T.c.3.

- T.c.3.** materia ex. 2. physicoz. Tum qz tūc nō videret dīa iter naturalia z artificialia quā ibi ponit qz artificialia inq̄ntū hui' nō hnt pncipiū motus naturalia hnt. p3 qz artificialia hnt pncipiū passiū; alr fieret qd im posse est fieri. Tū qz in vltimo ca. 2° Alz. sic dicit qz si dom' esset eoz que nā sic fieret a natura; sicut nūc ab arte. z qd plan' est in eodē ca. dicit si nauifactiua esset in lignis. sīl'r faceret nauē; sicut nūc natura. S3 nauifactiua est pncipiū actiū. **T.c.34.** ibidē etiā dicit qz a natura sunt quecūq; sūt a principio itra mota zc. **T.c.1.** videt notare cām efficiētē Tū qz. 6. metaphy. Alz. pbans pbam nō ēē practica; arguit h ex obiectis; nā factibilia pncipiū ē in faciētē naturalū pncipiū ē in moto. Tū qz scdo physicoz reduciū Alz. ca sum z fortunā ad naturā et intellectū. cōstat fm ipm; qz casus z fortuna sunt cāe p accidens efficiētes. g natura est p se effectiua. **T.c.29.** Tandē pfirmat illud. 3. ethicoz. violētū est cui' pncipiū est extra nō pferētē vim passō. hec diffinitio videt puenire generatiōi naturali nisi passūz coagat. **T.c.29.** dicit in lra. qz a natura sūt in quoz qz mā ē ps aliqua forme que sic mouet mām; sicut moueret ab extrinseco quid manifestus.

Contra forma est sim

plex ex. 6. pncipijs. Si igit aliqd p̄est. videtur qz sit composita.

Hic fuit opinio famo

sa; qz in materia est aliqd essentialr distinctus ab ipa. z est in ipa a creante. nō aut ab agente naturali. ex quo alio fiat forma. et illud vocabat inchoatio; vel ps forme; vl forma imperfecta; vel rō seminalis; vel potētia actiua in mā fm ponētes illud coagere generātū. motiua fuerūt que tacta sunt opponēdo fuga creatōis z inālitatis in generatiōe. **T.c.50.** qdā ponebant vnā formā generale pcreatā māe que esset rō seminalis respectu forme generis pximi. z ita vltima vsq; ad formā sp̄i spālissime. **T.c.50.** Et hic duplex pfirmatio. Vna p cōmētā. mā pmo recipit formas vlēs zc. Alia per Alz. pmo physicoz. pncipia o3 manere nulla forma pticularis sp manet. g illa que est pncipiūz est aliq vlis respectu omniū; ad quā nō at

tingit generans. **T.c.50.** posuerūt respectū cuiuscūq; forme p̄prie inchoatiōem; et ita a creāte totichotiōes i mā. qz formas ipa p̄t ab agēte nālī recipi. s3 isti bifurcā vnr. Quidā posuerūt inchoatiōez esse p̄tē forme sine formā ipsectā qz p generatiōez aliā pfectiōez recipiet. **T.c.50.** dnt eam esse totā formā; z h duplr vl talē formā pesse i se; nō tū vnā māe; siue informātē mām; p gūans at fieri talē vnōnē forme cū mā; vl talē formā p esse; z vnā māe; s3 subēē icōpleto; z qz acqrit pfectū ēē p generatiōem. ita qz totū cōpositū pexitit generatiōi vno mō exndi. z seqt alio mō exndi; z additur nouissime huic mō. qz illa tota forma talit mō pexitit est nālīs potētia de scda sp̄e q̄litatis. z qz agit actiōe absoluta qz nō respicit passūz; generās aut extra agit actiōe respiciētē passūz; z hāc distinctiōez actiōis dicit se h̄re a. Simplicio sup p̄dicamētā. ca. de actiōe. si g in spālī sunt q̄tuor modi ad istā p̄tē qōnis. **T.c.50.** iproprie sumētes vocabula vocāt potētiā passiua māe rōnē seminalē. **T.c.50.** ipm generās pncipale; sed vocabulūz rōnis seialis spālī ab Aug. h̄r qz nō loqr pmo mō. Ma xpm negat fuisse i Albraā fm rōnē seminalē; in q tū fuit aliq mō fm potētiā passiua; l3 remotā. Ita z leui fm remotā; quē tū cōcedit ibi fuisse fm rōnēm seminales; sup Benesim ad lram. **T.c.50.** etiā nihil pcederet deū posse facere ex mā nisi fm rōnes seminales l3 alio ordine qz agēs nālē faceret; nihil. n. forte fieri pōt ex mā ad qd ipa nō est in potentia passiua. Quere i. 9. q. 12. Nec loquit scdo mō; qz semē ex rōne sua v̄t aliquid implectum quale nō est agens pncipale.

Hic ergo duobus mo

dis tanqz in p̄p̄is omniū p̄m q̄tuor tāqz falsi iprobant. p̄m sic; qz aut forma gnis poris est ps forme generis posterioris; vl forma subitāte ps forme corpis. z sic demceps; aut nō. si non. nō vitat p hoc creatō; qz forma corpis nō est d aliquo sui. si sic. g forma por realr eadē est ps formaz p̄triaz quaz vna succedit alteri p gūatiōem; qd videt icōueniēs. p̄ia p3; qz forma prior in generatione fm totam suā enitātē manet. alias quō non erit creatio; **T.c.50.** aut

in vna materia est vna numero. et ipsa eadem fuit ps forme corrupte. et fit ps forme generate. Contra sed sequitur qd vlr forma subalis suscipiat magis et minus. sz qz h nō est oñsum hic ēē incōueniēs: arguo alr ex pte pcedere t seqñte. quo modo fit vnum: aut sicut ex actu et potētia: et tunc nō erunt vni⁹ rōnis: aut sic ex elemētis: vt ex a. et b. fit ab. et tūc oz dare 3^m quo forma est vna. Item aut ps forme adueniēs imēdiate educit d potētia materie: aut mediate alia pte: siue imēdiate de illa alia pte. Si pmo nō. frustra ponit ppter vitandā creatōez: qz sine illa pma ita imēdiate scdo educere tur de potētia mae. Si scdo mō quōd due eiusdē rōnis sic se hēbunt: qd vñ sit subm trāsmutatiois: et alterū est termin⁹: pcpue cū potētia actiua qūqz: vt pbat. 9. q. 9. eq p se respiciat qd cūqz i quo saluat rō sui obit pmi. igit nālis vis generatiua et corruptiua eque respicit illā pte pexistētē et adueniētē. ita qd sicut pōt sup istā adueniētē vt p ei⁹ actiōem sit et nō sit. ita videt qd sup aliā pte. Quo modo igit illa est ppetua in materia? Contra tertiu modū nō oz multum niti: qz ponit accis sine subo. h est sine h qz iformet subm et formā mālē cor¹⁰m sine hoc qd pficiat mām: et multa alia qd possent iferri. Contra 4^m pter hoc qd formā subalem totā: sz fin aliu modū eēdi ponit apzitudinē vel hilitatē de scda spē qualitatis pter hoc etiā: qd illū modū eēdi dicit esse in potentia. et hoc alū dicit nō ponētes aliqd aliud a materia cū mā taz existens: sed posse pus existere pter illa in quā alias i. probatioēs quō idē generabit se: et quō alia qua actio sine passiōe: nec Simplic⁹ hoc vult. Quere in. 60. 13. q. 3^a. Contra istos modos fil: qd pmi motuuz nihil sit. pbo: qz positus qbuscūqz pexistētibz aut aliqd nouū est: cui⁹ nihil pfuit. aut nō. si sic: quēcūqz pexistunt frustra ponūtur ppter creatiōē vitandā: qz aliqd qstūcūqz modicu est nō ex aliquo. sui. si nō. nulla est generatio: qz qd hbet i qlibet ante generatiōez. nulla. n. entitas qstūcūqz pfecta est noua. Quod 2^m motuuz nihil sit. pbo: aut illud intrinsecū est ex se oīno sufficiens actiuuz ad generatiōez: aut nō. si sic. semp ager. et ita oēs forme simul inducerent: aut saltē illa

sp ad quā est fortior potētia actiua. C Silr qz ponit impfectius sufficiens actiuū respectu pfectionis. si nō: g pus nālī agi agens extrinsecum qz illud intrinsecū. Alioqn sp illud intrinsecū egisset: sz impfecte: et ita nūquā mā aliqua erit in geto esse sub aliqua forma: et in illo pōri nature: in q intrinsecū nō coagit: est actio violenta fm ipsos. frustra g ponit illa potētia ppter nālitate saluandā in generatiōe: qz tota gñatio in qli bet instāu tēpōis siue nec est eque nālis. **Propter istas** cum ostendāt nullā esse necessitatē ponendi tales ichoatōes ppter illa ppter que precipue ponūtur: et nunqz ponenda sunt plura sine necessitate: et etiam sensui satis ptraria. cōcedit qd nō oz generaliter in naturalib⁹ ponere tales ichoatōes: nec etiam quas cūqz coeas materie trāsmutabili: Quod cōfirmat p Az. in lra. Domus tñ sit ab extra. sic tñ vñqz et ignis. vnde respectu ignis nullum actiuum ponit intra.

Restat ergo iquirere:

an in aliquibus naturalibus in speciali: et in qbus ponende sunt ichoatōes siue rōnes seminales: licz nō sunt coeue mae. C Ubi sciendū qd quedā nālita imēdiate pducūt filia. qdā. me¹⁰. qdam neutro mō. Exēplū ignis bos sol: vel angelus. C De scūdis videt mām qd ipa scda imēdiate pducūt semina ex qbus vltima sunt filia: pms agētibz imēdiate generāda in qbus seminib⁹ videt quedā vis intrinseca actiua aliq mō ad pductionē similiū pms geuerātib⁹ semina: que vis indita semini a generāte vocat rō seminalis. Talīuz seminu forma nō vī pncipalr itenta ainatura. sz ppter aliud ex semine generāduz: quasi talis forma sit vt in nālī pcessu ab impfecto ad pfectū. sic ecōuerso forma cadaueris nō vī ex se pncipalr itenta: sed. q. via in pcessu a pfecto i impfectū. D3 aut qd talis forma nō est coeua materie. Sicut nec alia pncipalr itenta. imo min⁹ pmanens in materia: nec p pñs virtus actiua pñs ipsam erit coeua: qz ista nō manet nisi cūz forma subali semis: nec in ista est virtus actiua respectu generatiois: ppter duas rōnes tactas in questioe

de 2^a h^{ic} p^{er}tra platonē. s. q^{uod} nō manet in
instāti generatiōis: sicut nec forma quā cō
segitur: q^{uod} si ponat esse in semine maris. et
q^{uod} illud manet: s^{ed} semen semine: q^{uod} est ma
teriale respectu fetus corruptas. saltem stat
scda ratio: q^{uod} illa virtus est imperfectior q^{uam}
forma inducenda. Imperfectior nō est cā p^{er}
fectiōis. Nec valet dicere q^{uod} virtute descen
dentis semē pōt vltra spēm suā: q^{uod} licz vbi
est ordo essentialis duarū cārū ad pducen
dū effectū scdm possit vna i virtute alteri⁹
q^{uod} nō pōt sola: nō tñ vbi est accñtalis. et rō
p^{er} ex diuisiōe potētie actiue in totalē z p^{ar}tiā
l^{et}. in. 9. q. 12. z ex dictis i. 2. q. de statu cār.
Dis aut cā que aliam habet actionē respe
ctu tertiū. nisi q^{uod} pducit in esse causam agē
tem imēdiatā est tñ causa accidētaliter or
dinata respectu illius tertiū: q^{uod} pōt nō esse
isto pducto agente 3^m: q^{uod} nō puenit cōmu
niter in essentialiter ordinatis. Mater gē
cā accñtaliter ordinata ad effectū pductū
actione seminis. quare zc. C^{on} Ex his p^{er} 3. q^{uod}
vbi manifeste videt ponendū semē in ipō
nullā est rō seminalis coeua materie: sed
corruptibilis etiā nō actiua in generatiōe:
sed ad alterationē tñ pcedentē gñationē.

Restat vltra videre an

rō seminalis fm istas cōditiones ineniat
in alijs a pdictis. puta in generatiōe putre
factoz seu inanimatoz seu elinto^{rum}. C^{on} Di
cunt qdā q^{uod} in generatiōe ex putrefactiōe
imprimis a corpe celesti virtus aliqua silis
illi que est in semine ppagātis que virtus
est ibi rō seminalis. silr in generatiōe iāia
toz: vt lapidis z mineraliū. Silr tandē in
generatiōe elemētoz imittit elo corrupē
do talis virtus a generāte. ita q^{uod} vlt^{er} vbi cū
q^{uod} est rō seminalis in corrupēdo a pncipio
alteratiōis pme generatiōis: s^{ed} illud corū
pendū nō sit pprie semē: q^{uod} nō a pncipali
gñante: z q^{uod} pnci^{alis} itēti n p^{er} aliū vt via.

Contra istam positio

nem. vbi cūq^{ue} est virtus talis cum nō sit
essentialiter ordinata in agendo respectu
pncipalis generantis: videt q^{uod} illo amato
habebit actionē ppriā nō sic in istis: quia
passa p nullā virtutē receptaz vident acti
ua in se nō presente agente extrinseco: q^{uod}

maxime apparet in elementis: quia amato
extrinseco agente nō pficiunt ad formā ge
nerandū: sed redeunt ad naturaz ppriam.

Ad questionē ergo di

ci pōt q^{uod} q^{uod} pluralitas nō est ponenda sine
necessitate: sicut vniuersaliter negant ra
tio seminalis coeua materie. ita ponit in
generali. q^{uod} nō sit rō seminalis in quacū
q^{ue} alteratiōe p^{re}uia generatiōis: sed soluz
in illa vbi ex sensu necesse est eaz ponere:
z hoc est vbi absente agente extrinseco al
terandū ex se pficit v^{er} fiat generatiō: q^{uod} in
nullis videt nisi in genit^{er} ex semine pprie.
iō ibi soluz ponitur ratio seminalis nō in
putrefactione: nec multo magis in anima
tis mixtis: nec respectu elementoz. immo
nec in genitis ex semine aialibus et plan
tis ponere^t ratio seminalis. ita q^{uod} esset acti
ua nisi manifestū esset q^{uod} semen ibi alterat
sine presentia agentis extrinseci: q^{uod} si po
neretur illam alterationē esse a p^{ri}nc^{ip}ali: vel
a corpore celesti nec ibi poneret vis acti
ua. patet ergo vbi ponenda sit.

Ad primū

argumētū: aut cōcedere
nihil nouū oīno: aut
qd cūq^{ue} nouū esse imēdiatē a solo deo aut
aliquid a creatura pducit oīo nouū: ita q^{uod}
nihil eius pfuit. q^{uod} si p^{ri}nci^{alis} est incōueniēs z
destruit oēm mutatōem. z scdm quia tollit
oēm actionem a creatura. da 3^m z si cōten
das illud esse creatiōis. vide quid sequit^{ur}.
pprie aut pōt dici q^{uod} creatio est sic de nūbi
lo. nō vt ex termino: sed vt ex subo q^{uod} nul
lum subm hēat in pductiōe illa aliquā rō
nez cālitatis. ita q^{uod} nullum subm cōcauset
causatum cum efficiente. cuius oppositum
semp accidit respectu nature nō dei: q^{uod} ibi
natura nihil p^{er}causat s^{ed} q^{uod} q^{uod} p^{er}currat posse
ri⁹ natura q^{uod} cātū cārū. C^{on} Ad 2^m d^{icitur} p^{ri}mo q^{uod}
nūq^{uam} mor^{is} d^{icitur} nālis p^{er}pter p^{ri}nci^{alis} actiū itrin
secū. s^{ed} tñ p^{er}pter passiū. Scdo tñ q^{uod} nālia
vt in pluribus cōiter habēt in se pncipiū
actiū alicuius motus. P^{ri}mu^m patet: tñ
ex diffinitione nature que est pncipiū
motus eius in quo est p^{ri}mu^m zc. Impossibi
le est aut q^{uod} in moto p^{ri}mu^m sit pncipiū
actiū monendi: quia ratio mouentis z
moti si cōcurrant in vno: hoc est per acci
dens: q^{uod} possunt diuidi. et ita qd est vnius

2° p^{er} h^{ic}.
2. c. 3.

non est alterius primū: sed erit per accūs.
 Patet etiā in exēplo de medico sanāte se.
 Tu qz motieri nālī est moueri sic mobile
 aptū est moueri: nūqz aptū est sic moueri:
 qz hz pncipiū actiū talis motus: qz tunc
 calidū eēt aptū natū calefieri. imo si pcur-
 rat aptitudo ista z pncipiū actiū. B est p
 accūs. Exēplū. imaginādo remanere in
 graui illud quo inclinat ad esse deorsuz ab
 lato pncipio effectiuo motiuo intrinseco
 deorsum: graue deorsuz moueri ab extrin-
 seco erit naturalī. z sic mor^o naturalis. Tū
 tertio a maiori: qz in ppagatis vbi magis
 videns esse nō sunt in istā generationis.
 Scdm pz: qz multa naturalia hnt pncipiū
 motus z mutatiōis: vt aiata. plura altera-
 tiōis. quere i. 9. qōne. 9. plurima loci mu-
 tatiōis. generatiōis aut nihil hz pncipiū
 actiū: qz forma substantialis imperfecto: nō
 est motiua ad pfectiōē: nec similis ad simi-
 lem in eadē materia. pz. CAd oēs aut pba-
 tiones de pncipio actiuo que sunt cōtra
 primam rēspōsiōē. rēspōdetur. CAd
 primā istaz dicitur: qz sicut pncipiū. acti-
 uum est quo. nō qd: ita z passiū. Ita qz nō
 est in quo: sed pncipiū eius qd est i alio.
 cuius est illud pncipiū. CAd addit qz
 forma est magis natura qz materia. CRe-
 spōdet qz forma qnqz est pncipiū passiū:
 sicut in alteratiōib⁹. vbi subiectū nō incli-
 natur naturaliter ad qualitātē ad quā alte-
 ratur. nisi in qntū est p forma determinan-
 tem ipm ad hoc. CAd aliud de differētia
 inter naturalia z artificialia. CAd Rō. mate-
 ria artificialium nullam aptitudinē habet
 ad formam artificialē: aut qz illa nihil est:
 aut si aliquid. aut est contra inclinationē z
 materie: vt omnes forme inducte per di-
 uisionem cōtinuū: z per ordinem partium
 in toto aggregato cōtra naturalē inclina-
 tionem earum: vt in domo: aut est preter
 illam inclinationem. ita qz materia nec ad
 ipsam inclinatur. nec ad oppositum nul-
 lum istorum trium accidit de forma natu-
 rali. CAd additur qz est in potentia pas-
 siua: aliter impossibile esset fieri. CRe-
 spōdeo. qz potentia passiua inuenitur sine ap-
 titudine: vt in lapide ad fursū. z ecōuerso:
 vt in ceco ad videndū naturaliter. Iudica-
 tur aut aptitudo ad hoc: aut ex hoc: qz illd

habet sibi derelictum: aut quia si haberet:
 naturaliter pferetur fm illud qd iam ha-
 bet prius natura. CAd illud de domo.
 Intentio Aristo. est ibi: qz sicut ars agit p
 pter finē: quia per media determinata p
 pter vltimū. ita natura: qz similr faceret do-
 mū quo ad hoc: vt ars facit. CAd illud de
 nauifactiua ibi loquit qz natura nō ppter
 hoc nō agit ppter finē: qz nō deliberat: qz
 z si nauifactiua eēt in lignis pfecta ageret
 ppter finē: z nō deliberādo. ita natura suo
 modo quo ad B. CAd illud a. rō. p scdm
 natābile in pncipio solutiōis secūdi argu-
 menti: qz cōiter est a. lz nō sit de necessitate
 naturalitatis motus. forma. n. nālis cōiter
 est aliquod a. Ar^{is} nullū. imo nec a. nec
 ex nālis semp est alterū. CAd illud de 6.
 metaphyce dicit p idē qz omne nāle hz ali-
 quod pncipiū alicui⁹ mor^o. artificiale nul-
 lius. CAd oīa. g. a practica p illaz dīam nō
 distiguit pphica nisi i qntū pferat nālia
 quo ad illos motus alr aliquod naturale
 respectu oīs mor^o. CAd oīa. ergo si distin-
 guit ibi Ar^{is}. a practica nisi pphicaz de aliq
 naturali. Similr falsuz dī qz multis pphic-
 cis pōt etiā in eē mor^o violent^o: aut nenter.
 Tertio dicit qz pncipiūz factibū est in
 faciente cognoscente non sic naturalium.
 CAd contra Aristo. dicit. naturalū autem in
 motis oportet pncipiū vniiformiter accipi
 CRe-
 spōdeo factibū pncipiū omne
 per se ordinatum ad esse eoz est in cogno-
 scente prescindendo omne principium in
 facto: naturalū autem pncipiū aliquod:
 quia passiū naturaliter inclinatum est
 in moto. g. vniuersalis differentia. CAd
 illud de casu. equiuocat natura vt est prin-
 cipium actiuū ad vnum ex se contra pro-
 positum non determinatum ad opposita:
 et vt principium motus naturalis contra
 violentum. Patet enim qz quando ignis
 aquaz alterat. ibi est natura primo modo:
 non secundo. primo modo ad naturaz re-
 ductur casus. nihil ad b. de secūdo. CAd
 illud de. 3. ethicoz. vūm debet construi cū
 passo: non conferente: nisi non intelliga-
 tur priuatiue siue contrarie non negatiue
 tantū. CAd vltimū de littera hic. calor est
 ps sanitatis virtualiter: qz pter ipam: licz
 nō fm vltimū gradūz ei⁹ formaliter: sed

T. c. si.
hui⁹. z. s.

excellentiore modo. ideo illā causat. sic in omnib⁹ genit⁹ a casu. ideo nulla substantia est a casu. p³ enim q³ sanitas de qua exemplificat: p³ virtute p³ineri in qualitate absoluta reductua altari ad eq³litate: que equalitas est sanitas: v^l cōcomitans eam: nunquam est sic in substantia.

Callias et sortes. Et diuersa quidem ppter materiā. Diuersa nanq³ idem vero specie: nā indiuidue spēs. T. c. xxviij

Singulare vero ex vltima materia. Socrates iam est: et in alijs similiter. Et infra.

Idorū aut nō est diffinitio: sed cum itelligentia aut sensu cognoscūtur: hoc est cum actu videntur. Tex. cōmēti. xxxv.

Prīmū enī substantia que vniuscuiusq³ ppria vniuscuiusq³: que nō inest alijs. Tex. c. xlv. Questio. XIII.

Trum natura

lapidis de se sit hec vel per aliquid extrinsecus: Q. nō de se. cui inest vniū oppositum de se: ei nō inest aliud: nec p se nec p accūs: Si ergo natura eēt h³ aliquid de se repugnaret sibi multitudo: et tunc natura nō posset esse in multis. Ideo enī essentia diuina ponitur indiuisibilis q³ est de se hic. Cōfirmat illa rō sic. obm³ pus natural³ est ipso actu in illo p³or p te. natura est de se hic. ergo itellectus nō pōt itelligere eam sub rōne v³is: nisi itelligen³ do eam sub opposita rōne illi: quā habet inq³sum est obiectū. et ita itelliget nō obiectū: et opposita simul aut fictionē itellige³ ret: et nihil rei nisi sint gradus v³iti. C³te que differunt pprie aliquo sui differunt. indiuidua pprie differūt. nō em̄ sunt pmo

diuersa: q³ tunc ita essent reali diuersa: fortes et plato. Sicut albedo et linea. ergo in alio reali cōueniūt. igit illud nō est de se h³ C³te eodē est h³ aliquid in se: et distinguit ab alio hoc aliquo: sed natura de se nō distinguit ab alio. hoc aliquo. tunc n. nō eēt ille lapis lapis. q³ de se nō ē h³ lapis. C³te si lapis de se formal³ esset hic lapis. ois lapis esset hic lapis. p³ia p³: q³ q³qd inest nature ex se inest ei in quo cūq³ inuenit. C³te diffinitio exprimit naturā rei. Si ergo lapis esset de se hic lapis diffinitio pmo esset alicui³ lapidis p³icularis. C³te cui³ pmo est diffinitio istud est idē cūq³ suo qd qdest. p³ia arist. q³ pcepta cum materia non sunt idē. C³te passio realis: vt opari et generari inest pmo indiuiduo et nō spēs. q³ aliqd est indiuiduo additū: respectu cui³ illd inest sibi pmo.

Nota pmo argumentū hic est 2^m. idem important: et pfirmatio p³imi bona est. 3° rō est bona. 4° rō et 5° sunt idē: nec multū valent. q³ diceret q³ diffinitio est sube h³ rōnem. igitur primam et tertiam tene.

Contra quarto meta.

physice. idē est hō et vnus hō et ille homo et nihil additū. C³te si natura est hic p additū: aut p subam additā: aut p accūs additū. si pmo mō: tunc p illud additū natura spēs posset diffiniri. et cūq³ illud faceret p se vniū cum spēs: spēs erit genus: et pdicaret ptem indiuidui et nō totam naturam indiuidui: sicut nec genus specierum.

Circa istā questionem

qdā dicūt naturā indiuiduari p aliqd positiuū aliquo mō aliud a natura: quidā nō. C³uma ps habet quq³ vias. Prima de multis accūsib⁹ aggregatis ppter hui³ indiuidui. pstat. n. etiam sm Dorpby. ex. 7. p³rietatib⁹. et Boetius ibidē in cōmento. idem de tri. et Dam. et Auic. 5. metaphy. 2° Aliā est specialiter de quātitate Ar. 5. c. de quātō. diffinitū q³ntū est qd est diuisibile in ptes eiusde³ rōnis. ergo si sibi pmo puenit h³ cui libet alijs puenit p naturā eius diuidendum in indiuidu³ est in partes eiusde³ rōnis. Cōfirmat p Boetiu de diuisione quātitiua et qualiatiua.

T. c. 34. huius.

EA

TRA

T. c. 3.

ca. d spēs. li. i. c. i. i el¹⁰. c. 5. T. c. 18.

Ex C. dicitur male allegat. **Ex** p. ex lra ibi. etia
p. de diuisione numeri in ptes alteri rōnis
dato q. nūq. ptes diuidētes hēnt aliā
rōnē a toto diuiso: nō tñ esset diuiso i ptes
subiectiuas: q. nullū diuidentū q. tūz est
ipm diuifum: qd regitur in toto vnuer-
fali et pte subiectiuā. Istius rōnis solutio
diffusus alibi habet. **T**ertia est de mate-
ria. s. metaphy. diuerso nūero: quoz mate-
ria altera. z hic generās generat aliud p-
pter mām. Et in. 12. pbat nō posse eē plu-
res deos: q. nō hnt mām. Et de celo z mū-
do. celū dicit formā h celū mām: zcludit
nō posse esse aliud celū. q. illud est ex tota
mā sua. **C**4^a est de esse actualis existentie.
Confirmat. Ultima determinatio est p
ultima actualitatē determinatē: ultima a-
ctualitas ad quā qdlibet pntellectū est in
potentia z determinabile est eē. **C**itē sin-
gularē videt eē p se termin^o pducōis. ge-
neratio aut p se ead eē. **C**5^a ē de respectu
ad agēs pducēs: q. sicut ex respectu ad in-
tellectū h3 rōnes vls: ita ex respectu ad p-
ducēs vī singularis: nō. n. videt alia cā cōis
omni singulari: qre natura est singularis:
nisi q. pductū in eē ab agente: z ita p respe-
ctum ad agens. **P**rima due vie patēt q.
ponūt accēs formalr indiuiduare. Tertia
etiā cōiter ponit includere scdaz. quia dīa
in mā absolute fm rōnez potēialitatis di-
stingit genera phyca. ex fine. 10. g. illa que
distinguit indiuidua est dīa ptiū eiusdem
rōnis: quaz vna est extra aliā: z aliā formā
recipit. sed illa diuersitas ponit in mā esse
p qntitatē. 4^a etiā ponit accēs: si illd esse
ponit accēs. 5^a etiā si ille respect^o ē accēs.
Illud autem qd videt cōmu-
ne omnibus: aut
saltem tribus primis opiniōibus de indi-
uiduatione per accidēs formaliter potest
iprobari triplici via satis rationabili. pri-
ma sumitur ex ratione entis per se. scda ex
ratione prioritatis sube. Tertia ex ratione
vnus numero. 4^a ex ratione coordina-
tionis pdicamentalis. **C**Ex prima via ar-
guat sic. qd ē ens pmiū z verissimū est ens
p se: qd p se generat ē ens p se: qd p se opa-
tur est ens p se: qd p se recipit pdicatiōem
alicui^o est ens p se. pma suba est pmiū ens:
z maxime ens in pdicamētis: p se generat

ex ca. 7. 7ⁱ. p se recipit pdicatiōem spēi: q. i
qd ex diffinitōe spēi. g. prima suba est ens
p se. **A**ggregatū ex suba z accēte est ens p
accēs ex. s. meta. ca. de vno. et ca. de ente. et
ex. 6°. ca. 2. z ex. 7. ca. 3°. qre prima suba nō
est tale aggregatū. nō g. cludit accēs. **A**līa
ioris due ptes patēt ex. c. 2. 6ⁱ. q. ens p acci-
dens est nō ens. **S**ilr auctoritate plonis.
eius nō est generatio. ibidē tertia ps ex. 5°.
ca. de vno. muscus coriscus et corisc^o sunt
vniū p accēs. **C**līc rīdet **E**gidius de illo
modo derelicto in materia ex quantitate.
Clīra. qre albedo nō derelinqt albedi-
nem aliā a se. **C**itē qd est illud relictum si
tñ est a qntitate nō est ipa qntitas: nec ni-
hil nec suba. igit accēs: z redit idē qd pus.
CEx 2ª via sic. suba est prior oī accēte nā.
g. z h suba. pna pbatur tripliciter. pmo q.
accēs cōe iest indiuiduo p porphirū z **A**z.
in. 5°. ca. de eodē. illa est p. q. est sub3. 2°
q. sicut substantia ad accidēs. sic h ad h. 3°
q. si tñ substantia in vli esset prior accēte
cuz illa vt sic tñ est ens rōnis. pōritas eius
nō esset pōritas nāe: sed rōnis tñ: q. pōri-
tas nāe cuz sit realis nō vī esse alicui^o. nisi
fm entitatē realē. **C**līdec pbatio est sophi-
stica: h3 appēs. **P**rima pbatio est bona. Et
cōfirmat sic: cā nullā pditionē necessaria
ad cāndū pōt recipe a cāto: q. tūc illud cā-
tū eēt cā sui aut saltē pus seipō nālī pduo
necessaria in suba ad cāndū accētia est sin-
gularitas p illas antēitantes. Et etiā q. sicut
vliū sunt cāe vles: sic singulariū singula-
res qnto metaphyce. **C**itē ex eadē via sic:
sicut nō est ptradictio itelligēdo subaz hē
ppriā exntiā sine quocunq. accēte. h. n. est
pōritas ei^o tpe. ita nō est ptradictio itellige-
re ipam eadē in ppria ex^o cū mutatōe qū-
cūq. accidētū. igit eadē suba possēt eē suc-
cessiue indiuidua duab^o singularitatib^o si
esset singularis p aliqd accēs. **C**Ex tertia
via triplr. pmo q. suba nō mutata nō fit nō
hec. 2° q. subalis mutatio alia est ad n hāc
3°. q. vniū cuilibet 2° fm ppriā rōnez: sicut
ipm est termin^o creatōis cōe oibz nulli ē
accēs in infinitū. **C**Ex 4^a via simlr. **C**p^o sic
in oī pdicamēto itrinsece ē iuenire omnia
pti^a ad coordinatiōem pdicamētale circū-
scripto quolibet qd est alteri^o predicamen-
ti: alias nō eēt tote coo. dinationes. primo

TRA
T. c. 12.
T. c. 18.
T. c. 12.
T. c. 92.
T. 95.

T. c. 24.
z inde.

T. c. 22.
z inde.
T. c. 7.
T. c. 14.
T. c. 4. z in
T. c. 12. z in
T. c. 4.
T. c. 7.

i cōitab^o
T. n. hū
te 2° m

T. c. 3. id
12. me^o
T. c. 27.
z. 2. phi
ficoz
T. c. 38.

diuerse. sicut in predicamento subest est repere species et genera intermedia non per aliquid alterius generis. ita et individua cum individuum sit primum subiectum illi coordinatio sine quo non est coordinatio: sicut nec sine primo predicabili: quia ad utrumque est status in coordinatio ex. i. posterior. C. 2. sic et est affirmatio per deus: quia si species est in genere subest circumscripris alijs. sicut huius diffinitionem species. quia nata est predicari de multis. igitur illis circumscriptis sunt multa de quibus nata est ipsa predicari: aut saltem aliquid. non enim est intelligere predicabile sine subiectibili cum sint simul natura. sicut quo predicabile est per se natura eo et subiectibile. predicabile vero ut species per se est quocumque alterius generis. C. 3. sic: quando passio nata est alicui inesse precise secundum aliquam rationem si secundum illam ei inest simpliciter ei inest. Exemplum de consuetudine hominis secundum caput. vniuersalitas non est nata: in esse alicui in genere subest nisi in quantum precise est illius coordinationis. igitur si sic inest equaliter ut prius simpliciter inest equaliter: sed quacumque determinatione facta per aliquid alterius coordinationis circa ipsum nihil immutatur de propria ratione eius: in quantum est sue coordinationis. igitur ita manet vniuersale et non peractum in coordinatione sua post tale determinationem: sicut et ante.

Singule autem dictarum

opinionum preter huius proprias vias improbantur. Prima: quia ex communibus nunquam sit ratio propria ex. 7. contra plonem. C. Et per hoc probat individuum non posse diffiniri: quia quocumque contra simul iungantur nunquam repugnat tunc aggregato ex se esse in alio ab illo in quo est. sicut non est eius diffinitio. C. 3. huius sequitur quod nec omnia illa sunt individua quia non faciunt formaliter aliquid cui repugnet contradicere esse in alio. C. 4. contra secundam opinionem aut quantitatem interminatam: aut terminatam. Non prima: quia materia est in igne: et corrupto aere. et in aere iterum generato ex igne. igitur per materiam aere et secundum esset idem numero. Non 2. tunc quia 1. sequitur forma in materia: et quantitas individua ponit in materia precedere formam: ut facies preter materiam distinctam et capacem forme distincti secundum eos: quia distincta materia recepte. Tunc quia quantitas terminata mutatur per rarefactionem et condensationem: et etiam secundum

Autem. 2. ut. 3. metaphysice. sue per diuersasfigurationem. igitur mutatur res mouens ab alia singularitate in aliam. C. 3. igitur quantitas in sacramento altaris posset diuina virtute aliquem panem existeret vel creatum informare. igitur ille non transubstantiatur: et idem numero cum transubstantiatio quod individua per illam quantitate. Multum etiam panis singularis transubstantiatur: quia manet quantitas eius. panis vltimus non est terminus a quo transubstantiatur. sicut nec corpus vltimum ad quem. C. 4. Posset etiam quantitas totaliter auferri ab aliquo substantia: et alia dari. ista esset due subest numero: per quod ergo est lapis hic distinctus ab illo. C. 5. Diceret istum quod per quantitate. et tunc sequitur quod huius lapis distinguitur ab alio per quantitate: cum eodem sit huius. et distinguitur ab alio. C. 6. Contra. Substantia est maxime ens ex isto. 7. Si prima substantia est maxime ens. C. 7. Substantia est maxime ens. sicut illud quod aliquid est formaliter illud est magis formaliter ens quam quod est per illud ex. 7. si igitur sit hoc non substantia. sed quantitate. igitur non substantia vel quantitas est maxime: et magis ens quam aliqua substantia. C. 8. Respondeo. lapis non est lapis per quantitatem: tamen lapis non distinguitur ab alio per quantitate. C. 9. Contra quod lapis non distinguitur ab alio per quantitate perbat accipiantur duo lapides: tunc sic substantia est prior tunc pore et natura omni accipite ex. 7. ergo prima substantia est maxime prior cum sit maxime substantia. ergo hic lapis est prior naturae suae quantitate. et ille similiter. Sed circumscribitur quantitate. aut hic lapis manet huius. ita quod non sit ille. et huius quod in isto pori sine quantitate distinguuntur isti duo lapides: aut non. et tunc vltimus iste manebit simpliciter. et destruetur alius: quod non est dare: quia non est magis vnum quam alius. Aut ergo vterque manebit: quod est propositum: aut nulla substantia potest remanere sine quantitate: nec etiam intelligi remanere. et tunc substantia non est prior quantitate. C. 10. dices quod iste lapis manet: et non distinguitur ab alio. C. 11. Contra. tunc ex duobus in actu sit vnum: quia si habet materiam et formam est compositum in actu: ante quam veniat quantitas saltem natura et similiter alius. Si ergo fiant vnum tunc ex duobus in actu sit vnum per se. C. 12. Contra tertiam viam sunt eadem que sunt contra secundam: et specialiter arguo sic contra eam. Eadem materia que est sub forma vnius individui potest esse sub forma alterius.

E. c. 2. et inde. c. 3. suba.

E. c. 4.

E. c. 4. et inde.

pñter. ergo non est illud quo distinguunt
duo indiuidua: et quo hoc est hoc. Rñdēf
q̄ vnitas sp̄s p̄supponit vnitati numerali:
inter aut̄ aliqua eiusdē sp̄s nō est mutatio.
Cōtra. mutet̄ hic ignis in hanc aqua. et
iter. hec aqua in ignē eadē est materia pri-
mi ignis et scđi. et eadē sp̄s. q̄ idē ignis erit
numero et ille et iste. Cōtra. q̄ materia di-
sp̄git. Cōtra. h̄ nō est p̄radictio q̄ sit tota
materia. est aut̄ cōtradictio q̄ h̄ p̄ sit ille
alius posteri⁹ genit⁹ naturalr. Cōtra. rñdēf
ad p̄mū. q̄ eadē materia numero q̄ est sub
forma vni⁹ indiuidui p̄t esse sub forma alte-
rius successiue. Sed sic nō distinguit̄ h̄ fm
q̄ materia diuersa siml̄ est sub diuersis in-
diuiduis. ita q̄ requirit̄ simlitas tēporis.
Cōtra. q̄ nulla duo indiuidua sunt in gñe
sube qd̄ est falsum: q̄ suba nō mēsurat̄ tpe
fm se. ergo fm se nō habet materiā nec sil
nec successiue. ita q̄ ista sint de rōne mate-
rie in q̄tuz est sube. et sic materia nō distin-
guīt̄ indiuidua fm q̄ substantia est absolute.
Item mathematica abstrahūt a motu et
tpe. ergo ibi nō essent multa indiuidua di-
stincta simul in eadē sp̄e cū nō habeāt ma-
teriā distinctā simul. Si dicat q̄ debet in-
telligi de materia. put̄ est simul et semel ps
alicui⁹ cōpositi. h̄ negat positioē: q̄ tūc nō
materialr. sed materia nūc materiā vel sil
sine iterrup̄tōe materiā. q̄ tps magis in-
diuiduat̄. si. n. materia p se quocūq; amoto
semp̄ esset sicut albedo semp̄ facit albū. seg-
tur etiā q̄ cū mathematica abstrahāt a tpe
in eis nō est indiuiduatio p̄tra. Et. Cō-
tra quartā viā: q̄ salūmodo aliudē deter-
minat: nō est vltimū determinans. esse nō
determinat in diuersis generib⁹ et sp̄ibus
nisi p̄ determinatiōem essentia: quaz est
esse. alioqn dābim⁹ ip̄i esse p̄p̄: ias d̄ias et
sp̄es et genera p̄ter illa que sunt qd̄ d̄atis.
Itē coordinatio p̄dicamentalis p se est
fm qd̄ in q̄tū abstrahit ab esse. alioquin
diffinitioēs nō essent necessarior. esse q̄ n̄
est intrinseca determinatio alicui⁹ in coor-
dinatiōe. Cōtra. s. viam rō p̄me sube est
ab^{ma}. igit̄ nō ē formalr id qd̄ est p̄ se respe-
ctu. Itē iste respect⁹ nō est formalis ter-
minus actiōis: sed fundatus in formali ter-
mino. tunc si p̄mus termin⁹ est singlis pri-
us natura est singulis q̄ iste respect⁹: sicut

fundamentum est prius respectu.

Pars opposita q̄ p̄ nihil
addit⁹ est
indiuiduatio habet duas vias vna est q̄
natura quelibet de se et fm se formaliter:
sicut est natura. ita singularis. vltis. n. nō est
nisi ex intellectu p̄siderāte. ita q̄ cām vlti-
tis oz q̄rere: q̄ illā nō habet nā de se. nō at
cām singularitatis q̄ natura p̄us esset tpe
vel natura nō singularis. et adueniret post
p̄ qd̄ esset singulariter falsa imaginatio est
fm illos. Cū singularitatis nature nihil ē
cā fm istos: nisi sicut nature. 4. cāe. 4. igit̄
cāe nature sunt. 4. cāe singularitatis que-
libet in suo genere. Sed in natura iā crea-
ta nō oz aliqua cāz singularitatis querere.
Exemplū posset poni de simplr et fm qd̄
circa qd̄ d̄atē. et de esse vero: et de esse fm
qd̄ in intellectu. Prīmū habet ex se fm vnā
opionē formalr: et que sunt cāe nature sūt
cāe illius esse: nō alia cā quasi media inter
naturā et esse vt que in natura iā creata sit
cā esse. Ap̄ius vero esse i intellectu alia est
causa: q̄ h̄ est fm qd̄: nec nāle inest ex se.

Cōtra illā sunt rōnes

facte ad p̄mā p̄ez q̄ estionis sp̄alr prima.
Alie sunt etiam pbabiles.

**Alia est opinio de du-
plici negatiōe.** Vna est ad illud qd̄ est iux-
ta se qua non est illud. Alia est ad illud qd̄
posset intelligi sub se qua nō est diuisibilis
in inferiora. Cūq; videt̄ dicere illā nega-
tiōē esse formalē rōnē. 39. ita forte et i qd̄.
libet. 5. 14. q̄nq; limitationē nature quā cō-
sequit̄ negatio.

Contra si limitationē

dicat eius cām sino^{ma} videt̄ sic limitatū et
indiuiduū. Si negatiōē nō p̄mā: q̄ sic
p̄stimeret sp̄m. naz eiusdē rōnis est ibi ad
illud iuxta se. Nō scđm: q̄ illud positiuū
videtur. Quere i. 4. q. de vno: quia sūme
attribuitur deo: quare qd̄ positiuū. Itē
improbatur istud de negatiōe. post ibi.

Dicitur ergo q̄ natura nō est
vna nisi p̄ vnita-
tē et genere q̄ntitatis et si est singulare nisi
p̄ itentionē supadditā ab intellectu: q̄ sin-
gulare

gularare refert ad vte: & sicut vte est ens rationis: sic singularare alias non referratur ad inuicem: qz vere res extra. & res rōnis tñ nō sunt simul natura. vñ per intellectū est natura singularis. Et nota qz nō querit quo formaliter natura est singularis: quia intēctiōe secūda. vel effectiue: qz intellectū p̄siderāte: nec quo formalr nā est vna numero: qz vnitāte numerali siue illa sit de gñe q̄ntitatis siue nō: sed quo nā est vna vt p̄xima causa vnitatis. sic d̄ria specifica in ip̄e est p̄xima causa vnitatis specificē: nec de vnitāte numerali vaga: s̄ de hac. h̄ est: quare nā sit hic incommunicabilis alteri. h̄ q̄rit q̄. & sic videt qz nā nō est de se h̄: qz cuiuscūqz p̄pria vnitās realis est minor vnitāte numerali illud nō est de se vnū vnitāte numerali: siue nō est sufficiens causa talis vnitatis. siue nō ē de se h̄ nā: s̄ nec in isto p̄pria vnitās est minor vnitāte numerali. ḡ nā in isto de se nō est h̄. p̄bat maior: qz nihil est de se vnū vnitāte maiori sua p̄pria vnitāte: qz cū vnitāte minori sine p̄radictiōe pōt stare multitudo opposita vnitati maiori q̄ multitudo nō pōt stare cum vnitāte maiori. p̄m. qz si nulla vnitās realis nature est minor hecēitate: nec vnitās realr suppositi est minor. It̄. nulla erit vnitās realis minor numerali. p̄ns est falsum: qz tunc oīs vnitās realis est numeralis: qd̄ improbat postea. C̄r̄ ad p̄bationē minoris: qz aliquo vnitās realis est minor. S̄ nec p̄pria nature nec suppositi. C̄o. tra. sicut vnū p̄uertit cū ente. ita oīs modus vnus cū aliq̄ gradu entis cui est p̄p̄rius ille modus. C̄t̄e loco de p̄pria ponitur sufficiens: & tñ valet arḡm. p̄babilr enim qz aliq̄ est minor vnitās realis vnitāte numerali: qua natura sufficiēter est vna. ita qz illa p̄cise nō sit causa maioris vnitatis. C̄el p̄b̄t sic minor: Omne ens reale fm̄ qz tale h̄z vnitāte aliq̄ reale: qz l̄z albedo fm̄ se nō sit vna numero vel plura fm̄ Auiē. s̄. meta. Nec sit vna. ita qz vnitās sit intra qd̄ d̄tate: tñ albedo fm̄ se est vnū aliq̄: s̄ nā fm̄ qz nā est ens reale. ḡ est vnū aliq̄ vnitāte realr: nō vnitāte indiuidualis: qz tūc oīs vnitās realis ē numeralis: qz tā illa q̄ est nāe q̄ illa que est suppositi. p̄ns multipliciter improbat. p̄o sic: qz tūc oīs di-

uersitas realis esset numeralis. p̄ns falsus est. p̄o p̄ne. oē diuersum est in se vnū: qz vnū ab alio diuisus. igit si nō realr vnū in se diuersitas ei⁹ vt sic nō est realis. p̄o falsi tatis p̄ntis. Tū qz tūc oīs diuersitas realis ēē eqliis. Et l̄z h̄ p̄ facie sit icōueniēs. tñ p̄bat: qz tūc nihil ēē in re: q̄re intells magis abstraheret aliq̄ vnū ab istis q̄ illis: nec q̄re h̄ vnus sp̄ei illa tñ vnus gñis: s̄ ēēnt vltia p̄cise fictiones. Tū qz diuersitas fm̄ qd̄ nō infert illa q̄ est simplr. ḡ nec rationis d̄ria infert reale. d̄ria specifica infert numeralē. s̄. metaphy. ca. de vno. C̄r̄ ad p̄mā ip̄robationē p̄ntis. qz nō oīs d̄ria indiuisibilis est eqliis. C̄t̄e nullo exīte intellectu realis est similitudo huius albi ad illud albu fm̄ albedinē. ḡ aliq̄ realis vnitās est p̄xi⁹ fundamentū hui⁹ reſonis: qz reſo realis nō fundat sup ens rōnis formalr: nec sup aliqd̄ qd̄ est tale formalr per aliqd̄ rōnis: sicut fundamētū identitatis rōnis est aliqd̄ tale formalr p̄ aliqd̄ rōnis. et id̄ est reſo rōnis. Qz fundamentū illius relationis. s̄. similitudinis sit vnitās p̄ p̄ p̄m. s̄. ca. de reſone vbi dicit. qz id̄ sit & eqli fundant sup vnitāte. C̄o. tra. vnitās q̄ est p̄xi⁹ mū fundamentū similitudinis inter ita a. b. aut est eadē in a. & b. aut alia. Si eadē: quōd̄ hui⁹ reſonis sunt p̄ se duo t̄mini. Si alia illa est in vtroqz numeralis. igit illa sufficit. C̄ad istud alia est h̄z ibi: l̄z nō de se alia nec sufficit vnitās numeralis hic & ibi: qz illa de se nō est alia: nec est magis p̄m similitudinis q̄ in albo & nigro: qz oīs vnitās indiuidualis in q̄tū p̄cise indiuidualis: est eqliis sicut & in q̄tū p̄cise specifica: qz est simplex C̄Item. ro. hui⁹. In oīm gñe est p̄m b̄d̄ est mēſura alioz. & illd̄ necesse est ēē vnū illd̄ vnū i gñe colorū nō ē aliqd̄ vnū vnitāte singularitatis: qz si sic. tūc ēē mēſura illorū q̄ sunt eiusdē sp̄ei cū ip̄o: qd̄ falsum est: qz indiuiduis eiusdē sp̄ei nō ē pus & posterius. ḡ est vnitās minor q̄ singularitatis. & illa realis est: aliogn nō ēē mēſura nisi p̄ p̄siderationē rōnis: & tūc nō ēēnt aliq̄ entia posteriora q̄ dependerēt a mēſura: nisi esset rō. C̄t̄e potēte vnus est vnū obm: qz sicut cognitio potēte est a cognitione obiecti: ita vnitās ab vnitāte ex 2o de aīa. ḡ illud p̄xi⁹ obm h̄z aliquā vnitāte rea-

T.c.12.

T.c.20.

T.c.22 inde.

3o. huius. T.c.11.

T.c.33.

ca. I.

tem nō vnitatē singularitatis: qz tūc nihil nisi hoc singulare videret: nec vltiatis: qz obm vltus pſupponit omni actui rōnis. vlt nō. Cū hīc videtur qd vltū vlt. Cū dī pbatōne pira. rōis qd cūqz obm vltū actū vidēdi pſupponit intellectōis: sed primūz obm adequatū nō oīz pſupponit: qz circa illud vltus nullū actū hīz. Sed intellē illud abstrahit a multis circa q vltus hīz actum. Cūtra obm cuiuscūqz vltus actus non est hīz. igit vna alia vnitatē. nō vltiatis. g. zc hoc valet. Cūfirmat. 7. phycor. spēs athō est vna nā. iō fm ipam est cōparatio: illa aut cōparatio esset sine actu rationis. Cū rō. nā est vna vnitatē maxima rōnis nō vnitatē nālittatis. vntas gūis est mīoz vntas rōnis: ideo pōt dici non vntū: sicut equus albus z hō albus: nō sunt vntū in equitate z hūanitate: sed in albedine. vnt additū alicui nō semp dicit vnitatē in illo: z fm illud: sed vnitatē eius vel fm se: vel fm aliud. Cūtra rō. qz ideo spēs ē natura vna: qz nō diuisa in naturas specificas: sicut genus. Cūtra hanc rōnōnē: si natura nō dicat vna realiter nisi indiuidualr: nec plures p pns. z ita spēs spālissima diuisibilis est in naturas ples: sicut gen⁹: realr loquēdo. Cūtem quō in aliq maior est vntas. z mīoz sine intellectu. Cūte in Dam. d. c. mī cog⁹ est vlt vntū. Cū primū sine intellectu ē albedo: hī albedo: z vna sua vnitatē maiori: z albedo albedo: z vna vnitatē minori: tū vtrāqz vntas est in hac albedine: sicut vtrūqz subm ē ibi. Cū Dam. vlt creatū est vntū tū rōne eo mō quō de⁹ est vnum re in tribus psonis: z hoc ē vntū nūero cū quo nō stat aliq diuisio. lapis. n. est vntū intelligibile nūero: s; nō est vntūz ens nūero: sicut deus: s; vntatē minori realitū. Cūfirmatio de. 7. phycor videt bō: nā: qz cōparatio nō est illoz inqntū habēt dīas indiuiduales: s; fm gradus eiusdem nature: quoz dīa in intēctione: z vntas in nō de se differre pcedit naturaliter hīz hīz. fm illa pōra regit compatio nō inqntū hīz hīz. Cū rō prima. s; qz nā est vna vnitatē maxime rōnis. nō valet: qz ita est genus vntū intelligibile nūero: sicut spēs: nec loquitur Alz. fm fallam accitū: vltē est bō: nūz faber: qz bonus z faber: qz vntas nā

ture est cā compabilitatis. Cūte nō exāte rōne hīc ignis gūaret hūc: z corrūperet hūc aerē: sed generās gūat silē ppter formā ex. 7. hūis. g. maior est incōuenientia generātis ad generatū qz ad acrem corruptū. Cūtec rō confirmat psecundā si non cōcedat vntas generātis z genti vbi similitudo. z p pma: qz nō oīs dīa est singulari qz si esset: esset hīc equalis z ibi.

Ex his potest cōcludi qz natura est hīz subam aliquā q est forma z pōr hīz lapis: z p formā indiuiduale distinguit ab alio indiuiduo. Intellige hanc conclusionē sicut postea exponitur.

Ad duo prima pme questio nō pcludit cū hī dicto. S; tertiu nō pcludit. vnt ad hoc dicendū qz diffinitio nō est nature fm se: s; fm qz pſiderat a rōne p hoc qz intellectus format cōceptū gūis z dīat: z diffinit p ea. Cū diffinitio est res scdē intēctionis. Cū caput ppositionē falsam. hī non pbat qz illud cuius est diffinitio nō est scdē intēctionis. Cūtra rō cōcludit verū. Et ad illud ptra hoc dicit qz sermo pbi est de qd qd est loqut: fm qz expmit p diffinitionē: z sic nō est qd qd est nū spēs. z illud est indiuidui ex pnt. z illud qd qd est spēs nō est idem cū indiuiduis simplr: qz addunt sup illud formā indiuiduale. Cū aliud dico qz est hoc p subāz aliquā. z dico qz spēs nō esset genus ppter hoc: qz nō pdicat de multis differētib⁹ spēs: s; solū nūero: qz forma indiuidualis supaddita nature spēs nō facit dīam specificā s; nūerale solū. Cū aliud qz sicut gen⁹ est totū respectu spēs. sic spēs indiuiduoz fm porphyriū: z tū est ps generis subiectiua. Cū dico qz spēs nō pdicat totā naturā indiuidui integrālī sicut nec genus spēs. Cū tertiu incōueniēs illatū de diffinitionē indiuidui qz nō sequit qz diffinitio. r. apicoz est vntū de qtuor p dīcat. g. diffinitio alicuius vltis: qz tale p dīcatū est vlt apū dīci de plurib⁹: sed ista dīa indiuidualis nō est nata de pluribus dīci: iō indiuiduū p illā dīam nō pōt diffiniri: cū diffinitio sit p dīcatū vltē: z tota rō indiuidui nō ē nata dīci de plurib⁹. Cū mult pbs in. 7. ptra platōnē. Dīa nōia in

T. c. 23.
z inde.

T. c. 35.
z inde.

ca. 4. diffinitioe sunt coia: sz illa dñia addita nō est nomē cōe. Cōtra. pmo topicoz. diffinitio est oīo indicās qd ē ēē rei: sz rō indiuidui cū addito indicat qd est esse idiuidui. Cōtra. qd est vñs. nō qd est idiuidui: qz nō oīs rō indicās qd est esse rei est diffinitio. sz illa rō ex natura spēi cū dñia indiuiduali supaddita nō est diffinitio.

Ad aliam questionē dicendū q materia nō est pncipiū distinguēdi cū de se sit indistincta.

Ad primum r secundū: q generans naturale nō pducit aliqd nisi ex aliquo in quo recipit actus eius. Sed h nō pōt esse mā generans: qz nō agit nisi partes sit in opposita dispōne ipi agēt: sz sua ppria mā nō est huiusmodi. sz agit in aliā mā: sine q mā nō pōt esse gñatio nālis i cōpositis gñabilib⁹ nāliter. Tñ ex hoc nō sequit q mā sit pñm distinguēs idiuidua i eadē spē. Silr agēs pñm pōt pducere multa idiuidua sine materia. sz tūc mā est sine q nō distinguit nālr loquēdo. Cōtra hoc ad aliud de celo q nō ē i traditio: qz nā celi distinguit ab alio p pñm agēs. Tñ ipm celū nō pōt gñare aliud celū nisi eāt mā in q ageret q esset sub opposita dispōne. Cōtra nec sol pōt pducere solem sine mā in q ageret ppter eām supia posita: de⁹ in pōt sine aliq tra dictione facere duos celos: etiā posito q nō haberēt materiā. Cōtra aliud q vñtas materie accipit p subiect⁹ q illa sunt vñū numero: quoz mā. i. subijcibilitas est vna numero. i. singularis.

Ad aliam questionē q forma est pncipiū distinguēdi

E.c. 5. Cñ. 8. huius pbs dicit q toties dē esse vñ ens quoties dñe dicunt ad aliud. sz h est verū de forma indiuiduali. Silr. 12. ca. 2 q pñm eorū dē spē: sūt eadē spē: sz alia nūe ro: sic tua r mea. Silr 12. ibidē 2. dō mō qd nō est solū vñū sz materiā: sz fm formā est inde. vñū r diuersūz oppositū isti: dicitur q nō est idem fm formam.

Ad primum argumentū: q si sint aliqua imateriaalia multiplicānt in eadem spē per formas indiuisibiles: nec est incōueniēs q natura specifica sit in potentia ad formā indi

uisibilem: ex hac r ista fit vñū. Et cñm dicitur q talia sunt totū qd quid est. Dico q qdlibet indiuiduū habet naturā specificā integraliter. sed non qñtum ad totalitatem predicationis: quia non est sic in isto: quia possit esse in alio: r tamē ppter naturā specificā habent formas indiuiduales p quas distinguūtur formaliter: que nō pertinent ad diffinitionē speciei. Unde cū pbs dicit qd quid est est idem cū eo: cuius est: verū est cum eo cuius est primo. vñde qd qd est speciei est idem cum specie simplr: sed nō est idem cū indiuiduo: Sed quodāmodo pars eius: cum indiuiduū addat sup eam formā indiuidualem. vt dictum est. Cōtra aliud q ppositio prima falsa est: qd patet: qñtum est per se diuisibile in qñtum qñtum tunc vna pars cōtinuit diuisa in qñtum talis differt ab alia parte: r per qd. Si seipis habeo ppositū qz nō differūt nisi nūero: r sunt formē quia loquor de qñtitate solū. Si per aliud. tra idem pncipiū diuisibilitatis: r pncipiū distinctionis: sed qñtitas est fm te causa diuisibilitatis. ergo causa distinctionis inter partes. ergo partes fm q quāte differūt r formaliter constat: r tñ ille due partes sunt eiusdem speciei. si per aliud cum non sit dare nisi subiectus erit circulus: quia forme distinguūt subiectis r cōuerso fm te. Similiter quātitates in sacramento altaris distinguūtur formaliter fm se. ergo similiter alie separate. Cōtra ad argumentū q non concludit incōueniens: quia forma est pncipiū generandi. ideo potest esse pncipiū generādi simile ex quo est agens vñū octi. sed ex hoc non sequitur q eadem forma sit in generāte r genito: sz forma specifica ē vna amboz nō indiuidualis. Cōtra aliud de numero si cut vñtas addita vel subtrahita variat speciem: ita differentia addita vel subtrahita variat diffinitionē: quia vel non complete expriment si differētia abstrahatur: vel non precise si vna addatur. tunc sequitur q non manebit eadem diffinitio. Sed nō sequitur. ergo altera: qz tolle differentiaz vltimā non manebit eadem diffinitio que pñs: nec altera: q nulla est: qz pars potentia lis que remanet non diffinitur: nec habet diffinitionem.

Ad aliam questionem

q. nō querit questio quo distinguūt duo formalr: qz distinctiōe distinguūt. igit distinguūt relone: sicut z oia relatiua op. posita. Nec qritur de fundamēto. primo relonis: qz illa est qritas: duo. n. sunt duo dualitate. Sz querit de pmo pncipio distinctiūo. qd est cā distinctiōis alioz. z illd est substantia: qz forma indiuisibilis.

Ad argumentū q. maior ē falsa salte3 nō necessaria: qz mā pcedit qritatē: vel qritas nō ēēt pū^{tas} māe nisi p qritatē: adhuc mā in qritū quāta erit cā sine q nō. **Contra** hoc. nā vnus cuiusqz est ppria sibi. g. ideo nō pōt vlt ēē sube fm pbin in h. 7. cū g nā lapidis sit vere nā est ppria sibi ipi. z p pns hēc de se. **Cite Boetius**: De qd est. iō est: qz vni nūero est. g. nā de se vna: z tūc incōmunicabilis. z sic de se est h. **Cite3** nulla est res q nō sit i singulari aliq: g. talis res q existit in singulari nō est indifferens ad multa. **Cite** si est hic vel vna p formā. qro de forma p qd est h. z pcedet in infinitū: vel stabitur q in primo nā sit de se h. **Cite** nulla forma simplex tūc ēēt dē se hic: qz eā qz hre formā determinātē. **Cite** diuisio gnis libro diuisionū in spēs est qlitatiua spēi in indiuidua qlitatiua. si tūc ēēt vtz qz dē vtz qz esset qlitatiua: qz vtraqz diuisio ēēt p formale dīam supadditā gni z spēi. **Ad pū** qz suba qlibet singularis est. ppria sibi. ita qz eadē nūero nō pōt ēē alterius. **Cite** hoc intēdit pbs ptra platonē q ponit idēā vna multoz indiuiduoz z qz ista est ppria cuiuslibet indiuidui fm platonē. **Cite** contra h vadit ppō pbi. Sed nā quā ego pono determinat ad vnitatē nūerale p formā indiuiduale. z tūc est ppria ei^o cuius est ipsa: tū de se nō est ppria alicuius. **Ad aliud**: qz sicut aīal nō est h aīal nisi p dīam additā: sic lapis nō est hic lapis: nisi p dīam indiuiduale supadditā: z qz nūqz de se sepat a dīa. iō est vni: vel hoc p dīam additā: z eodem mō est de natura spēi respectu dīe indiuidualis supadditē sibi. **Ad aliud**: qz natura lapidis ē vna in se. z res. z sic nō est hēc pprie: sz vntas illa est minor qz vntas nūeralis: z ē realis

vntas: sz nō tanta realitas est in illa vntate: sicut in vntate nūerali vñ determinat p dīam indiuiduale: vt sit hic pprie. **Ad aliud** qz forma nō est pprie h: sz est q aliud est hic: sicut genus nō determinat de se sz p dīam vt sit spēs: z tū dīa nō est spēs nec hz vnitatē specificā. silt forma indiuidualis determinat nām specificā vt sit hēc vere. **Mon** tū illa forma est pprie h. siue h aliqd qz si sic. tūc segtur qz dīa ēēt spēs. **Ad aliud**: qz sicut nullū simplex pōt ēē spēs alicuius gnis: sic nec aliqd oīno simplex est pūctulare pūctū sub spē: qz indiuidui hz cōpositionē spēi z formā indiuiduale vltra. vñ breuit dico qz oīs forma q est spēs alicuius gnis est cōposita ex potēiali aliq z actu. z oīs talis est h p formā indiuiduale. **Ad aliud** qz **Boetius** ponit dīam inter diuisionē gnis in spēs z totius in ptes. z illud totū est totū integrale z totū qlitatiue diuidit in ptes. sz ex h nō segtur qz spēs diuidit qlitatiue i indi: sz qlitatiue solū. p^o. qz nō ponit nisi tres diuisiones. s. gnis i spēs z vocis in significatiōes z totius in ptes. z tūc cū diuisio spēi in indiuidua maxime cōueniat cō diuisione gnis i spēs: qz cū alijs nō puenit. segtur qz est qlitatiua sicut diuisio generis.

Notandum qz indiuidui siue vñ nūero dicit illud qd nō est diuisibile in multa. z distinguūt ab oī alio fm numez. **Prima** pō sic itelligit qz sibi repugnat diuisio i ptes subiectiuas h repugnātia nō pōt esse nisi p aliqd qd ē in indiuiduo. vocet indiuiduū a. h. pbat duplr. **Uno** mō sic. diuidi in ptes subiectiuas est ipsectiōis: vñ remouet a deo: g. h nulli repugnat nisi ppter pfectiōē aliqz in ipo. **Cite** qz dīas dicat h: qz diuidi sic est ipsectiōis in nā specificā vel in quacūqz nā fm se: z nō posse diuidi est ppter aliquā pfectiōē: tū in supposito nāc nō est ppter aliqz pfectiōē: sz ppter limitationē. **Altr** 2° arguit ad pclusionē. si talis diuisio repugnet a. a. z dīo illa sūt icōpōsēs. sz incōpossibilitas aliquoz nō est nisi ppter aliqz inclusa in ipis vñ ppter ipa tota. g. minor p3. Si em ab a. tollerēt tantūmodo aliqd p qd esset diuisibile sic. ad huc nō repugnat et diuisioni: qz qd de se

T. c. 45
de vni^{te}
z vno.

repugnat alicui sub quocūq; nō destrūte
ipm ponat semp sunt repugnātia nisi aut
repugnaret sibi diuidi nō esset indiuiduū.
h p3 i ex^o: l3 enī suba sine q̄titate nō sit in
potētia saltem prima ad q̄titate nō sit in
potētia sibi: qz tūc nullo adueniēte posset
stare cū ipa. sic q̄ supponēdo p̄clusionē p̄
bata: q̄rimus qd sit illud in indiuiduo p qd
sibi repugnat diuisio in ptes subiectiuas
tales. s. qz q̄libz sit ipm. n. n. negat ipz pos
se diuidi i ptes cēnnales sibi negles etero
geneas z hōgeneas: qnq; tñ nlla ps hōge
nea est ipm diuisum: l3 eadē spēs p̄dicetur
de pte diuisa q̄ prius predicabat de toto.
Quid igitur est illud in a. nō negatio: qz vel
iste effectus est positiuus: z p3. vel puatiu^o
z ita nō dat cā eius: s. idipm. C Si dat hec
negatio nō posse tē. Quero etiā de causa
negatiōis date: z semp quousq; stes in nā
positiua p cā. Ad h̄ esset illud arg^m p̄mū
p supia si valeret. C Itē indiuiduū est ve
rissimē ens z vnū: sicut arguit h̄ de prima
suba: qd est maxie suba. Et ip̄sus est ḡna.
tio. Et circa ipsam sunt opatiōes. Ipsa etiā
opatur. oia ista vidētur negāda ab aliquo
formali p̄stituto p negationē. Est igitur illud
in a. positiuū nullū accūs: nec multa simul
ppter argumēta supius facta: z quedā su
pra ptra negationē. Nō mā nec forma nec
esse actu si differt a forma. ppter argumen
ta facta supius. Contra. etiā oia ista est:
qz q̄libz istoz est cōbile. ḡ de ip̄o est que
rēdū p qd sit h̄ vel p qd repugnat sibi diui
di in ptes subiectiuas. Istud idē cōcludit
ptra negationē. p qd. n. est hec: qz pceptus
negatiōis est p̄rahibilis. C Notandū igitur qz
sicut aliq̄ pmo sunt diuersa. s. se tons: q̄ v3.
in nullo p̄gentūt. Sic in oibus differētib^o
q̄ sunt diuersa aliqd vnū entia o3 iuenire
aliqua qbus differat q̄ se tons sunt diuer
sa: alr pcedet in infinitū. z illa sunt vltime
rōnes vnitatis qua sic sunt indiuisibilia si
cut d̄tia specifica in sp̄e est cā diuī^{as} in
spēs: nec est cā p̄o: qz ip̄a est ibi. cui pmo
repugnat diuī^{as} illa. ip̄a etiā est qua pmo
differt ab alia sp̄e s̄m eius d̄tia: ita qz vna
d̄tia pmo est diuersa ab alia. sic de vnitatis
ḡnis ḡnalissimī in se. i. in diuisibilitate ei^o
in plura ḡna z distinctiōe ab alio genere.
Utrūq; enī p̄ sube pmo si sit pceptus s̄m.

plex: z in nullo cōueniat cū q̄titate s̄m ali
quos. sic igitur cū indiuidua sint p̄prie d̄tia
nō primo diuersa querēda est cā vnitatis
nūeral qua pmo repugnat diuidi in mul
tas ptes subiectiuas: z qua pmo distingui
tur ab alio indiuiduo. ita qz id in hoc indi
uiduo z aliud in illo sint pmo diuersa. il
lud p̄prie vocat differētia indiuidualis v̄l
singularis: cū d̄tia sit qua differūt a se sin
gula. Et constat indiuidua differre p̄prie
qz sunt diuersa aliqd vnū entia. Et p̄ d̄tia
quo ad rōnem d̄tie. s. quo ad simplicē de
terminationē cōis p ipsam v̄l p formale.
nō habere aliud supius in quo puenit cū
d̄tia opposita: nec forte cum aliquo: z eq̄li
ter ex se diuersuz esse a quolibz siue oppo
sito: siue d̄tia dispata: q̄ equalr inq; qz se to
to: nō equalr quo ad formale rōnez diuer
sitas: q̄ vno modo maior est inter oppo
sita diuīdētia idē p̄. quo aut ad incōpossi
bilitatē alio mō maior est inter dispata q̄. s.
circa idē cōe nō h̄nt fieri sicut opposita tē.
C Similr iudicandū est de d̄tia indiuidu
ali: sicut de specifica: qd aliqd: tñ est d̄tia
qz specifica est cā mioris vnitatis cui. s. nō
repugnat ois diuisio i ptes subiectiuas. h̄
maxime vnitatis: sicut inter specificas infe
rior est cā maioris vnitatis q̄ supior: q̄re
tandē est aliqua vnitatis maxima cuius cā
est pfectissima d̄tia z q̄ ponit indiuisibiles.
C Nec differētia: qz indiuisibilis nō est p̄n
cipium p̄stituēdi aliqd in rōne p̄dicabilis
sed tñ subijcibilis. z hoc maxia subijcibili
tate. z subim est m̄ale respectu p̄dicati. sic
potest vocari m̄alis d̄tia. z ideo non esse
p̄ncipiū diffinitōis que p̄prie est predica
tū z mediū demonstratiōis sic etiā d̄tia sp̄e
cifica posset dici m̄alis aliqd mō: qz p̄ncipiū
subijcibilis respectu ḡnis. z sic in. 5°. ca. de
causa. Omnes ptes diffinitionis dicūtur T. c. 2.

Contra p̄dicta h̄ d̄tia: aut est alteri
us speciei ab alia d̄tia idi
uiduali aut eiusdem. si alterius. ergo for
tes z plato differunt speciei: quia differen

nis alterius speciei, si eiusdem, ergo illud
cōe: sicut et nā hoīs. p qd ergo descendit in
hoc et hoc. si fm alias dīas idem argumē
tum de eis. et pcedit in infinitū. Cū nā
ture specificē que intelligūt in sorte sub
hac dīa repugnat diuidi. et ipsa distingui
tur ab ipsa natura hoīs q est in platone. q
nō ē idiuidua circūscripta illa dīa. Cū
natura hoīs q est in sorte: separet ab illa
dīa idiuiduali. et ita manebit nō singula
ris: nec vna nūero. Non em videt p rā
ctio q separet cū nō includat illā. ponatur
etiā sub alia dīa idiuiduali: et tū eadem
natura pmo erit hic singularis nā: postea
illa singularis nā. Cū sortis est sortis.
et est hic hō. et hoc aīal. et sic vsq; ad ens. q
in eodē erūt mltē dīe idiuiduales. Cū
qū linea diuidit qd pus fuit ps: nūc est sin
gularē p se. q gñatur ibi dīa idiuidualis
p diuisionē. et corrumpit silr cōiū^m dua
rū facta: Cū illa q pueniūt indiuiduis
vt agere gñari zc. aut insunt eis p naturā
cōem: aut p dīas idiuiduales. Si primo
modo tūc pmo insunt vlī. Si scdo. q talia
nō sunt demonstrabilia de aliquo subo. et
ita nec scibilia. et ita scia nālis nō est scia.

Intelligendum q vltē com
pletum est
qd est in plurib⁹ et de plurib⁹ nō actur: sed
potētia p pūqua. tale nihil est nisi ex con
sideratiōe intellectus. vnum aut in multis
potētia vt accipit potētia logice nō nāliter
dicif cui nō repugnat eē in multis: et sic cō
mune pōt esse in rerū nā. In sorte em nō
solū fm p fideratiōe intellectus: sed fm or
dinē naturālē pfectionum vnitue cōtenta
rū prius est aīal qz hō. et hō qz hō: qd
p ex opatiōibus p pūis. Sic em cognosci
tur ordo vnitue p tēto: vt p dictū est ver
sus finē scde questionis quarti libri: et hōi
fm gradū. p pūū nāliter pōrem gradū sin
gularitatis nō repugnat in multis esse: qz
in ipō vt sic nihil iuenit p qd repugnet si
bi. sicut q cōe est in natura: et sua vnitās vt
sic dicta est illa q pbat supra in ista questi
one. et de qua dictū est supra. cuiusq; enim
gradui reali entatis corripdet realis vni
tas. Sicut tū in alijs vnitatiue p tētis non
est sepatio realis: nec etiā potētiālis. sic nā
cū intellectus tribuit itentione spēi que di

cta est esse in re est cōis: sicut cōe est poten
tiale in re nūq; separat ab alia pfectione
vnitue secū p tēta: vel ab illo gradu in q
accipit dīa idiuidualis. Cū etiā nun qz
fiat in rerū nā nisi sub determinato gradu
nūq; est ab illo sepabilis: qz ille gradus cū
quo ponit est secū vnitue p tētus. Cū
hoc p ad tertū argumentū q p rādictio
includit q separet ppter vnituiam p tē
tiā. Cū contra. quare non pōt fieri sub gra
du nāe sine gdu idiuiduāte. et d ipa sic factā
pcedit arg^m. ponit em sub vno gdu indi
uiduāte. deinde sub alio. Cū tūc seqre
tur q nā nūq; pōt indiuiduari p aliqd nō
idē sibi vnitue. alr em pōt mutari a sin
gularitate i singularitate. Cū oīa eiūsdē
spēi eadē p tēt vnitue. q si alius est gra
dus in hoc et in isto vnitue p tētus: oī p
intelligere dīam p tētū. et ita isti gra
dus nō erūt pmo distinguētes. Cū pri
mū isto p quedā nature in se nō repugnat
et tū repugnat nature pōte in esse vel fa
cte. sicut nō esse nō factū. Silr nature in se
nō repugnat sorte separari ab oībus gra
dibus indiuidualib⁹: qz intelligēdo natu
rā sine illis nō includit p rādictio. tū in eē
repugnat sibi q separet ab oīb⁹: nō aut q se
paret ab hac. h. n. ē pōte: vt i illa et ecōuerso
Mō q pōt fieri nisi ab aliq gdu idiuiduali.
qre iste nō pōt differre re. i h pcedit scdm
argumentū. et ita stat inseparabilitas ppter
cōtinentiā vnituiā. In mutatiōe em oī sub
iectū realiter differre ab vtroq; termino.
Cū tertū natura nō cōtinet vnitue illū
gradū: sed compositū ex natura et illo gra
du. Q. aut natura ponitur sub illo gradu
nō est cā nisi agens. Si q accipit iste gdu
nō differt ab illo: nisi q cōtinet a cōtēte
negandū est. s. ecōuerso est. et tū ille gdu
nō est: nisi qz naturāl p pū cōtinet ipm est
nō. n. est nisi qz agēs pducit cōpositū pmo
Sic q cōtinet pū in eē gdu pōr in diuer
sitate. Exemplū. deus creat aerē et ignē cō
posita pmo pducit. et iō primo sunt forme
nō nisi p accēs. et iō 2° composita differūt
p formas: tū nō ecōuerso. et forme pmo di
uerse nō sic composita. Cū q p ad ter
tiū pncipale: et ad tres obiectiōes ānexas.
Cū contra vltam rāsiōnē. cōtēta vidētur
differre ppter differentiā cōtinentiū: non

ergo eōuerso ppter circulum. pbatur an
 recedēs. sensitiua in me ⁊ in te differt. qz in
 intellectiua differt nō eōuerso. CAd. nō. de
 antecedēte: est vt sic: est vt nō: sū qz pten-
 tū est formale in rōne cōtinētis vel materi-
 ale. exemplificat aut in argumento qū est
 materiale. CAd. pū pncipale: qz si intel-
 ligat speciei. i. sicut ptenū sub specie: neu-
 trū membrū est dandum: sicut rōnale: nec
 est eiūsdē generis cū irrationali: nec alte-
 rius: sic sicut cōtentū p se sub gñe. Differē-
 tie em̄ oppositē vt p̄dictū est sunt pmo di-
 uerse ppter infinitatē vitandā. Si autē in-
 telligatur eiūsdē speciei: vt diuisiū ⁊ con-
 stitutiū aliquoz eiūsdem speciei: sic sunt
 eiūsdē sicut differētie specie sunt eiūsdem
 generis. CAd. secundū: sicut lapidi albo
 formaliter repugnat nigredo palbedinē.
 ⁊ ita p̄ntem circūscribēdo albedinē lapi-
 di qz est gen^o subiectū nō repugnat nigre-
 do sic circūscripta differētia indiuiduali p
 quā formaliter diuisio repugnat compo-
 sito ex natura ⁊ illa differētia nature speci-
 ficē p illam differētiā nō repugnat diui-
 sio. vnde ipsa est cōmunis: vt p̄dictū est p
 posse logice esse in pluribus. CAd. tūc
 adhuc illa natura distinguit ab illa qz est si-
 ne alia differētia indiuiduali: qz differētia
 numerali. CAd. nō. si loqmur realiter hu-
 manitas que est in sorte non est humani-
 tas qz est in platone: ⁊ est realis differētia
 ex differētijs indiuidualibus vnitue contē-
 tis in sepabilib⁹ hinc inde. si autē circūscri-
 bamus differētiā hinc inde: sicut nec natu-
 ra intelligit vna maxima vnitue in se: sed
 tū illa vnitue minori que est cōmunis: sic
 nec est diuisa ab humanitate platonis di-
 uisione numerali: nec aliqua: qz nō specifica
 p̄: sicut nō ponēdo aliam formā generis
 aliā speciei dicere de natura generis in
 vna specie. ⁊ alia circūscriptis differētijs
 hinc inde. CAd. quartū. si ponant alie for-
 me a qbus sumunt p̄dicata in qd necesse
 est pcedere multas differētijs indiuidua-
 les in eodem. qz natura generis sine p̄tra-
 dictione potest esse prior forma specifica:
 ⁊ non est sine sua differētia indiuiduali.
 CAd. sic necesse est concedere qz hoc aīal
 possit esse hic homo: ⁊ non hic homo. Si
 niliter hic homo vel ille homo nisi dica-

tur qz hoc animal non est natū perfici a na-
 tura anime intellectiue nisi sub certa diffe-
 rentia indiuiduali: non est tamen nisi vna
 differentia indiuidualis vltima que deter-
 minat formas specificas. Si dicatur alia
 opinio de formis potest dici: qz vnus gra-
 dus perfectionis determinet omnes prece-
 dentes ad vltimā vnitatem: sicut vna diffe-
 rentia specifica determinat omnes perfe-
 ctiones precedētes ad vnitatē speciei quā
 nec ex se habent: nec aliunde qz ab alia
 differētia. CAd. contra. si vna differētia indi-
 uidualis potest intelligi in qzūm determi-
 nat genus superius: nō in qzūm determi-
 nat inferius. potest em̄ intelligi hec sub-
 stātia: nō hoc corpus ergo illa in qzūm de-
 terminat omnes pfectiones precedentes
 est in virtute multe. CAd. igitur incōue-
 niens si ponantur gradus p̄prij tot cum
 non ponantur res diuerses: sed tantū vnit-
 ue contenti. non est incōueniens hoc con-
 cedere sū vtrāqz opinionem: nisi qz ma-
 xima vnitue que est per hanc differen-
 tiam intelligeretur prius in esse substan-
 tie: qz vnitue differentie specificę que est
 minor ⁊ prior: vt videtur. CAd. respon-
 sio omne cōmunē est eque vnum in se vni-
 tate cōmunis ⁊ imēdiate post illam vni-
 tate in diuisibili: quarū neutra sū se diuersi-
 ficatur per adueniētiā magis in substantia
 qz in homine. Sed tantū extrinsece varia-
 tur: ⁊ vnum plus dicitur variari: quia est
 in pluribus essentialiter: ⁊ magis diuer-
 sis. CAd. contra. tunc omne cōmunē est spe-
 cies specialissima de se: quia vna talis est
 in pluribus qz alia ⁊ indiuidua vnitue spe-
 cie pluribus differētijs extrinsecis diffe-
 runt qz indiuidua alterius. CAd. respondeo
 differētie extrinsece non faciunt vni p se:
 cum illo qd subest: sicut hic cum cōmūio-
 ri plures dīne faciūt vni p se: ⁊ itō quodā-
 mō p se diuersificat p illas: sicut mā p for-
 mas nō sic subm p accitū. CAd. s. p diuisi-
 ones nihil positiū fit: sed fit vna precisio
 vel sollicitudo que dicit actualitas opposi-
 ta potētiālitati partis in toto. h ergo prius
 bēdictas linee que nūc est hic linea. ⁊ ha-
 ses actu dīatiū indiuidualē actualitate di-
 inguente. sic qz ipsa cum nullo facit vni
 p̄tūic p̄us ha buit illam differētiā actu

opposito potentie ante talem actum: ante generationē et per eam distinguebatur. alia me^{re}. sic q^{uod} nō fuit illa. nō tñ. sic quin ex eis fieret vñū. Ad sextū q^{uod} p se iest vñū idiuinduo cuius sile iest aliū idiuinduo inest p nām cōmū: q^{uod} differētis singularibus nō inest cōe aliqd. z ita si qd p vñā in esset p alia sile nō inesset nō plus q^{uod} q^{uod} con sequitur gñalissima sunt filia vel spēs ratione dīa z specificaz: l3 illa q^{uod} sequitur spēs duas totas rōne totalitatis sint similia. g^o gñari inest sorti rōne hūanitatis: sic gñare: q^{uod} in h^{oc} assimilaf genito tali: non tñ in sunt hic hōi sine singularitate loquēdo de eis in se. loquēdo aut de eis in cōi in sūt pmo hōi in cōi. z de illo demonstrant z sciuntur. Cōtra hoc est vñū argumentū factū extra in qōne sexta. primi libri. Ex ista opinione p3 q^{uod} singulare est vñū qd. p l3 scdo. de tri. 6. danielitas. z si singulare est vñū qd est p se itelligibile: etiā dīa idiuindualis sine fin^{is}. Cōtra. g^o diffimibile z de eo erūt demonstratibiles z scie. C^ote q^{uod} qd est in isto et^o sile est in illo. ita ab istis in qñū singularia abstrahet aliqd cōe: sic in qñū albedines. C^ote tunc sensus z intellectus quōd differēt. C^oad. dīa idiuindualis a nullo nota est in hac vita cōter. Quis pbatio est: q^{uod} tūc nota esset dīa et^o ad qd cūq^{ue} aliud. z na nō posset errare de quocūq^{ue} alio sibi intellectuali oñso: qñ iudicaret illud eē aliud: s3 illud est falsuz de alio oīno fili nisi tñ de intelligēdo se aīaz z sūi actū forte a qb^o differre diceret quāvis q^{uod} filia sibi oñsa de ielligēdo: tñ se cōpositū forte erraret: q^{uod} si subito de^o suum corpus amīlaret: z aliud aīe vñiret manētē aīa in eadē intelligēdo nō interrupta sic q^{uod} aīa qñū ad dīam indiuindibile seipaz certissime nonit h^{oc} ens. C^ouātū ad naturā specificā alia vi sensibilia certuū nouit z hāc nouitiā de se ingrit. sic glosa aug. tri. 6. g^o nō possumus indiuindui diffinire non ex pte et^o: s3 ex ipotētiā nra: sicut nec subas sepatas: vt p3 in quadā qōne sup 2° libz. Cōtra. sic spēs sube diceret nō diffimibilis q^{uod} nō p se intelligit. C^orio quālibz nām specificā sube psequitur aliqd vel aliqua. vñ eius nouitiā p effectū posuit hūi nō sic dīa z idiuindualē. sic ad aliud de demonstratōne

vel sicut dictū est ad sextū nihil psequitur in diuindui rōne dīe idiuindualis p se: q^{uod} illd esset oīno incōmunicabile. sic q^{uod} nihil et^o simile possit in aliquo iueniri quale nihil inuenit in entibus. vt videtur pter differeutiā indiuindualē: vel si qd psequitur ratio ne eius cum ipsa dicat gradū positiuū entis. ergo pōt aliqd causare tūc illa nō erūt nota. z ita demōstrabilia in se: sed nō nobis sic oportet cōcedere illud extra in questio sexta pmi libri. Cōterea illud de inf^{is} nō valet. quoteūq^{ue} em speciebus forte plures sunt possibiles: z tñ de qualibet nō minus est scia. sic hic. Nec valet de corruptibile singulari: q^{uod} icorruptibiliter sua passio p suā diffinitionē sibi iest. pōt em z vñ corrupti ab actu esse corruptis oibus singularibus. g^o Ad etiā vult Ap. 7. q^{uod} cū extra sensus fiant ima^m est vñū sunt vel nō. C^orio. hoc est de cognitiōe si est: siue rei in ppria exītia. sic etiā de vñū est imāstūm nisi sciat necessariū in aliquo singulari: q^{uod} tñ talis exītia est magis singularis q^{uod} vñū: q^{uod} nō est vñū nisi i singulari. ideo sic singularia magis dicunt nō scibilia: q^{uod} talis cognitio magis cōpetit eis. C^oad aliud dīe ille sunt primo diuerse in nullo cōuenientes. C^ojuxta hoc nota: q^{uod} si gñatio deberet dici equoca in diuinduis: q^{uod} pprietares psonales non sunt eiusdē spēs. g^o q^{uod} libz in creaturis. q^{uod} dīe idiuinduales sunt primo diuerse. C^otem nota q^{uod} a differentijs indiuindualibus. q^{uod} abstrahitur est aliqd secūde intēionis: z nō prime. z sic cū itelligo adā nō itelligo fin^{is}: q^{uod} si ipse oñde ref nescire q^{uod} ipse esset. S3 itelligo pceptū compositū ex hoīe z singulari: qd est qd dam cōe scde intēionis. talē etiā cōceptū habeo. intelligendo qd cūq^{ue} singulare. C^ode vero predictū est q^{uod} q^{uod} abstrahit a differentijs idiuindualib^{us} est aliqd scde intēionis. h^{oc} sic corrigif abstractio pprie est p dīcan dīus qd subiectū. nō em passio cōmūis dī pprie abstrahi a subiecto nō cōuertibili: tñ cōter loquēdo dicit abstractio. ideo a differentijs indiuindualib^{us}: sicut nec specificas nihil pōt abstrahi pmo mō: quia sunt rationes reales oīno simplices primo diuerse alias esset pcessus in infini tum. Sed secundo modo possunt multa

abstrahi. et non solum scde intentionis: vt pre
dicat: sed et prime vt indiuiduū vnu nume-
ro p se exis incommunicabile que forte sūt
pme intentionis. Sic ergo itelligendo cōpo-
situz ex nā vlt: et aliquo tali: vt pte objecti
non vt rōne oppositi. Ad 4^m p arg^m fa-
ctū de itellectu dē differentia cognoscēda q
nullus sensus p se cognoscit singulare: qz
eiusdē sensibilis sile omnino nō discerne-
ret ab ipso. Contra. imo ex loco. silt nūer⁹
est p se sensibilis. C Rñō. si qd idē in dib⁹
locis qd iūc. silt si ex loco. g nō est p se b qz
b nō est hoc p locuz: qz si cognosceret hoc
in qstūm hoc etiā distingueret ab illo. po-
sito q simul cēt. imo quociq; posito stā-
te hoc. Ad illud de numero o3 glosare.
certū est enī si sp sunt noui radij solis i me-
dio. sic q nullus durat ibi diu q visus no-
ster illū nūerū nō cognoscit. itelligenduz
est g numerū dissimilū. C Alia opinio de
sentēdo singulare. tangit in fine questio-
nis 6^e pmi. argumēta cōtra nō bñ soluūit
forte. Aliter pōt dici: q sensus nō est alicu-
ius nisi pntis fm naturā et in exītia accua-
li: q nō est nisi singulare. itellect⁹ itelligit
abstrahendo ab hic et nūc. b nūc est fm q
actualr existēs in natura cuius exītie cō-
ditiōes sunt b et nunc. ista abstractio sp ne-
cessaria est i itellectu. C Hoc dubiū: vt pz
in questioe. 6. i. hui⁹ in talis abstractio nō
facit singulare dicibile de multis. Ita enī
hic hō est itelligilis: nō vt exis sic hō. itel-
lect⁹ g est vltis p abstractiōez ab hic et nūc.
sensus singularis cōcernēdo hic et nūc. Ali-
ter q albedo vniuersalis est ens p accñs:
nec pmo itelligit: sed albedo cui tñ itelli-
gibili vere denominatiue cōuenit diffini-
tio vltis: qz nullo vltiori facto circa ipm
est dicibilis de pluribus cum nō itelligat
sub rōne alicui⁹ phibentis itā pluralita-
tem possibile nō impossibile p abstractiōez
ab hic et nunc: hoc mō tñ vlt itelligit. hoc
est tñ illud qd vt sic natuz est denotari ab
vltitate: nō tñ vlt. sic q vniuersalitas fit rō
itelligendē: sicut est hic: tñ itelligibile
itelligit. singulare tamē est ex parte sui
itelligibile cum fit quid: sed nō a nobis
nunc itellectiōe simplici positiua. albedo
verō vniuersalis et albedo singularis sūt
cōceptus cōpositi entis p accñs: et posteri⁹

itelligunt: sicut hō albus. singulare vero
sentit p se nec cōpositū. b albedo nec albe-
do singulariter ens p accñs. et ipa singlari-
tas est tñ itelligibile. et aliqd 2ª itentionis: et
cōmune albedini et sono. Sed albedo cō-
iuncta differentie indiuiduali: et sic est na-
tum denotari a singularitate. nō sic q con-
iunctio sentiat: nec ista differentia indiui-
dualis: nec cōiunctio fit rō formalis sen-
endi: sed modus quidam rōnis formalis
sub quo mō est ratio sentiēdi. Contra. tñ
albedo sentit cuiq; sit cōiuncta. ergo ipa
vt est sic nota nō repugnat dici de plurib⁹
sicut nec ipi vt est itellecta. ergo vniuersale
ita sentit: sicut itelligit. Similiter vniuer-
sale est sic extra aiām: qz licet albedo extra
aiām sp sit cōiuncta differentie indiuiduali:
tñ albedo pns naturalr est q illa cōiunctio.
illi sic nō repugnat dici de multis: b p fide-
rate sub differentia p differentia repugnet. g
sicut vlt itelligit sic est extra. C Rñō. ibi ē
albedo vltis vbi separat a phibēte dici de
multis: qz ibi nō impole. g possibile est hic
ē i itellectiue. sibi. n. itellecte nō p iungit
differentia indiuidualis sibi in re p iungit.
et sibi sentate maxime. C Si hoc addit q
sensus est rei fm q ex⁹. qd est verū de exi-
stēte forte. Contra. si itelligis separi realr
sic. q nō p iungat itellecto in re: falsuz est.
abstrahētū enī si est in edaciū si in qstū ad
actū cognoscēdi sic in sensu. qz hec ceitas n
sentit. Silt est in existēdo: qz illo esse pōt
qd est albedinis p pium nō est differentia
indiuidualis: qz posteri⁹ nisi dicat quis vi-
dere colorē. C Rñō. itellecto in se p accñs
p iungit dēia indiuidualis. ita q nō necio:
sensato p accñs b sine quo nō: sed necessa-
rio exīti p se: qz ille pōt gradus q est albe-
dinis in se: cū dēia indiuiduali facit vnu p
se. C Ad argumēta ptra itellectiōez singu-
lariter que sunt sup pmiū libzū. pz q nūc
nūq itelligit. vñ p pccñsima scia nunc no-
bis possibilis est de spē spālissima ibi itat⁹.
S3 difficultas est ptra b. cū. n. multa singu-
laria faciāt multa fantasmatā: quare nō a q
libet abstr ahif spēs vltis. et ita vel erunt tot
vel volūtas ibi aliqd faciet: qd est icōueni-
ens. C Rñōne ad b qre. s. di. 3. p. in rñso
ne tertie rōnis pncipalis illius questiois.
an o3 ponere spēm itelligibilez in mēoria

precedentem actū intelligendi. **C**Ad aliud. vltas est p se rō intelligēdi quodlibet itelligibile nō itellecta vt obiectū nec vt pars formalis obiecti: sicut singularitas rō formalis sentiendi nō vt obiectū: nec pars. s; precise rō. imo si debet itelligi itelligit sub rōne vniuersalis. Exemplū masculinitatē volo cōcipere qui est modus p se cōcipiēdo deū: nec obm; nec pars. illū modū si facio obiectū: p cipio sub mō femi^{is}. Tū masculinitas est femini generis: tū forte vniuersale est rō intelligendi nō ita itellecta: sic modus grāmāticālis. **Q**o. xiiij.

Trum singulare p se itelligitur. **Q**o. xiiij.

v sic videt. qz ens p se ē obm intellectus. per Aut. primo metaph. ca. 5°. z nō tū ens

in vniuersali: sed qdlibet ens in qtu h; rō nem entis. qd ergo maxime est ens maxie est itelligibile. Sed pma suba maxime est ens: qz maxime est suba ex libzo p dicamētorū. ergo zc. **C**Item opatio realis nō est nisi a singulari. Sed mouere itellectū obiectiue est opatio realis. ergo zc. **C**Preterea pmo posterior. sicut per sūm cognoscimus cōclusiones: ita p inductionem principia. Sed nulla potentia arguit discurrendo per inductionē nisi itellectus. ergo sibi nouiores sunt pmissē cōclusionē. ergo p se itelligit singularia a quibus arguit inducendo. **C**Preterea cognoscēs differētiāz p se aliquorū extremorū p se cognoscit extrema differētia: sed itellect^o p se cognoscit differētiā iter singulare et vniuersale. ergo p se cognoscit virūq; extremū. Sic arguit pbs. 2. de anima de sensu cōi. **C**Preterea intellectus rebus quos itelligit noia imponit. Imponit aut nomina singularibus quibus etiā attribuit itentides: puta hanc: singulare indiuiduū. ppōnes oppositiōes p rarias de eis facit que ptiēt ad itellectū. Nec illa reflexio quā ponunt videt multū valere cum ita possint itelligi an abstractionē vniuersalis imo du^o cui^o spēi sit hoc indiuiduū. **C**Preterea nisi in itellectus p se itelligeret singulare quō voluntas pōt p se velle actū singulare: z quō tunc peccaret? Videt. n. qz nullo mō: cum voluntas non possit p se velle nisi qd est p

se ab itellectu cognitus. **C**Preterea si repugnaret singulari vū singulare est p se in itelligi: quomō posset angelus p se itelligere seipm. z deus se: ergo certū est qz singularitas nō impedit itellectionē. Si qd aliqd aliud hoc impediāt: puta accidētia ānexa separant. si materialitas vū quid aliud certum videt qz intra qdditate singulare nō est nisi qdditas spēi signata: tolle igit oia impediētia itelligētia p se mouebit itellectus a singulari: sicut a spēi natura. **C**Preterea spēs genita cum sit essentiali similitudo nō solum p rimi gignentis ipsam: s; mediati. et b sub ita rōne obiecti sub qua gignit: qz alia rō requireret aliaz spēm ppter alia representationē cum spēs in itellectu sit genita a singulari: sed mediate illud semp representabit: licet enī nouū lumen requirat ad illam gignitionē in itellectu: qd pōt dare itensius vel minus intense representare. nūq; tū dabit aliud in representationē obiecti qz illud a quo gignit mediate vel imediate. **C**Rō. qz semp representat istud a quo gignit: sed nō sub illa rōne. ita qz gignēs eandē rōnē habeat inquātū gignēs cū rōne obiecti representati p spēm genitā. alioqn qzuis ponis: qz singulare pmo itelligitur saltem: tū o; te pcedere qz a spē singularis in itellectu possit abstrahi species vniuersalis. Alioqn vū nūq; in itelligeret: segtur qz illa spēs quā tu ponis vū p se representaret singulare in rōne obiecti.

Contra si singulare p se itelligitur duo singularia erūt duo p se itelligibilia. z cū intellectus simplex p se nō itelligit nisi quidditatē: duo singularia hēbūt duas qdditates. z p pns duas diffinitiones. z ita erunt due spēs. **C**Rō. pmo pns est cōcedendū: sed itellectus nō itelligit nisi qdditatē absolute vū: vel hāc qdditatē: vel magis b qd: qz qdditas forte nō h; iferi^o. S; quid h; b qd: qd nō est p accēs ens. iō p se itelligibile: s; hec duo qd nō hnt duas diffinitiones. **C**Preterea ad pncipale arguit: si singulare p se itelligit. g nō vū. pns est falsum. pbatio pns: qz si singulare z vniuersale p se itelligant: aut g p eandē spēm aut p alia. Mō p eandē spēm. Tum qz illa representaret oia singularia sub p rariis rōnibus. z sic idē est pncipiū cognoscendi

c. d. f. a.

l. c. l. 7. 33.

l. c. l. 4. 5.

z inde

plura ut plura. et similiter idem representabit aliud sub ratione distincti et indistincti que sunt in convenientia. Tu quia uniuersale et singulare non ratione obiecti simpliciter differunt. Tum quia si simul ambo intelligerent nisi intellectus uterque species nunc ad hoc nunc ad illud: et istum usum oporteret quod prederet cognitio huius et illius. non per aliam speciem. Tum quia utraque esset eque abstracta. et omnia habet eadem: ut videtur: ita fantasma originans quod intellectui agentem creatum et cetera. quare si una est magis uniuersale quam alia. Cetera si primo gignit species intelligibilis singularis ex fantasmate: aut per gignit alia uniuersalis de eodem: vel etiam de illa: et tunc tot species erunt uniuersalis quot singularem. et sic infinite: aut non necessario cognoscit species uniuersalis: sed tamen voluntarie. et hoc videtur irrationale omnino: cum cognitio species sit naturalis. aut secunda species vltima redit in idem cum prima. et auget eam: et sic cognitio vltima poterit iterum in infinitum: et etiam sequetur quod quanto plura singularia video: tanto perfectius cognoscam uniuersale. Cetera propterea si singulare sit per se intelligibile duo singularia habebunt duas species proprias in intellectu: et duas intelligentias actuales: et sic ex multis actibus circa utrumque poterit generari habitus qui sit per se illius obiecti cuius est actus. ergo due scientie erunt de duobus singularibus eiusdem species: quod videtur multipliciter impossibile. quia tunc duo accidentia eiusdem species simul in eodem essent. Tunc etiam nullus sciens aliqua de specie specialissima esset perfecte sciens: sed tamen in uniuersali nisi sciret de omnibus singularibus. tunc etiam idem posset habere infinitas scientias. tunc quia idem sciens de uno singulari propter hoc non sciret de alio. ergo oportet alio singulari intellectu ad sciendum de isto: accipe sciam de nouo per inuentionem vel doctrinam. nec tunc per unam artem edificandi sciret aliquis facere domum nisi unam. Cetera non ad hoc. non omnis intellectio per se iterata generat huiusmodi scientiam: nisi sit cuiusdam de quodam per medium quod est diffinitio de duobus singularibus non intelligit aliquid per duo media que sunt diffinitiones. Contra ibi est hoc subiectum hec passio: hec causa. quare. ergo non est alia scientia.

Ad primum argumentum per aliam partem dicitur quod ens est obiectum intellectus. non tamen ut communissimum: sed ut extendit

se ad quodlibet ens immateriale: vel consideratum ut immateriale. hoc est abstractum a materia non simpliciter: sed individualiter: tale autem abstractum est vltimum. Cetera dicitur deus quod ens ut extendit se ad quodcumque sit obiectum intellectus. Non dicitur ultra quod singulare est maxime ens. sed falsum est in materialibus per se loquendo: immo illud quo formaliter est aliquid singulare. ut materia individualis magis facit ad non esse quam si esse species per se esset sine tali materia: quia illa est principium corruptionis. Et quando dicitur quod prima substantia maxime est substantia. verum est ut substantia dicitur a substantiando: quia pluribus substantiatur. ita intelligitur deum in predicamentis non autem maxime substantia: quia perfectissima in essendo. Cetera secundum quando dicitur quod mouere realiter est singulariter. Dico quod mouere intentionali imprimendo speciem potest esse obiectum vltimum. Cetera dicitur quod intellectus non mouet intentionali ab uniuersali: sed ab intellectu agente principali: et a fantasmate instrumentaliter quorum utrumque est singulare. Cetera aliud dicitur quod intellectus primo intelligens uniuersale considerat se per aliquid illud intelligere: et non per essentiam suam: quia de nouo illud intelligit. sed per aliquid in se factum: quod non potest esse nisi sensus et fantasma aliquid receperint a singulari extra. ergo sic reflectendo intelligit singulare: et cum sic intellexit comparationes facit et inductionem et intentiones attribuit. Cetera aliud dicitur quod est principale efficiens generationis speciei de alio magis confert speciei representandi obiectum sub certa ratione quam originans. Licet originans det si bi vim representandi naturam obiecti in se. Cetera aliud conceditur quod singularia immaterialia sunt per se intelligibilia non materialia: quia principium indiuiduationis in eis est materia in diuidualis. Cetera prima responsio. et secunda et tertia et quinta satis videntur esse secundum sententiam Thomae. prima parte. 85. et 86. q. prima. et aliam viam quere de obiecto intellectus. in secunda questione tertia in fine. Contra responsiones secundam ad primum argumentum principale: et contra responsionem septimi argumenti. Singularitas non est per se causa non intelligibilitatis. hoc enim concedit respondeo ad 7^m et oportet concedere de deo saltem natura indiuidui nihil addit ultra naturam speciei nisi

singularitate. **N**ihil est in singulari impedi-
diu intelligi: quia nec forma sp̄i nec
materia nec singularitas alteri vel amboꝝ
et nihil est in pua singulari lapidis nisi ma-
teria singulari et forma singularis lapidis.
Cōtra primā r̄sionē ad 2^m ar^m mouēs
intentionalr: p̄us naturalr ē q̄ sp̄s ab ip̄o
impressa sit in intellectu possibilr: s̄ illa p̄us
naturalr est ibi q̄ obm cui⁹ est sit ibi: vt co-
gnitū in cognoscēte. si ergo v̄l fm q̄ v̄l
mouet intentionalr illā sp̄m imprimendo
p̄us naturalr v̄l: vt v̄l habebit aliqd eē:
q̄ sit in intellectu: vt in cognoscēte. Sed
illud eam p̄us est esse extra intellectū. igit
vniuersale fm q̄ v̄l h̄z eē extra intellectu.
et aliud q̄ cognosci. **C**ōtra r̄sionē scdaz
cuiuslibet potente passiue p̄p̄iū obm est
et⁹ motiui. ergo p̄p̄iū obm intellectu possi-
bilis est fantasmatā vel intellectu agens.
Cōtra p̄p̄iū p̄ma est falsa. **N**ā potētia co-
gnitiua non t̄m h̄z recipere sp̄m obiecti.
Sed etiā tēdere p̄ actū suū in obm. Et istud
2^m est eēntialr potētie: q̄ p̄mū regit p̄p̄t
imperfectiōem potētie et obm p̄ncipali⁹ est
obiectū: q̄ in ip̄m tendit potētia q̄ q̄ imp̄-
mut sp̄m. **Q**uod p̄z. si de⁹ ip̄simeret sp̄s intel-
lectui v̄l oculo: eodē mō ferret in obm: sic
mō et obm ita esset obm. **S**ed de⁹ nō eēt ob-
iectū: q̄ in ip̄z nō tēdit potētia: et t̄m ip̄e im-
p̄mit: sicut imp̄sit angelo sp̄s creaturaz.
Cōtra ḡ est v̄a cuiuslibet passiui est aliqd
motiui p̄ se: s̄ nō ōz in potētijs app̄hen-
sivis: q̄ illud motiui sit p̄p̄iū obm potētie
sub rōne q̄ est motiui. **C**ōtra ōz q̄ ip̄m
sub rōne qua obm terminet actū potētie.
Hoc p̄z i volūtate: qui. n. dicūt eā passiua:
dicūt eā moueri ab opposito. fm q̄ itelle-
ctū est: s̄ tēdere in o^m. nō fm q̄ est in intel-
lectu: s̄ fm illud q̄ est in se. iuxta illud cō-
mēta. 12. metaphysice. cōmēto. 36. **B**alneū
fm q̄ est in aia. mouet appetitū effectiue
sed fm q̄ est in se extra mouet vt finis. **S**ed
p̄p̄ia rō obiecti volūtatis est rō finis: et vt
res est in se: et nō rō efficiētis: nec vt est intel-
lectu. ḡ p̄z falsitas p̄p̄ōnis. et quō verificaf.
Imo nec est vera in potētijs naturalib⁹. ob-
iectū enī p̄pter potētie passiue est acc̄s v̄l
ens actu ad q̄ terminaf. et illud nō agit in
potentiam passiua. Sed aliud in ipsam
agens p̄ducit istum actum: vel istud ens

actu. **C**ōtra simili hec est falsa: **O**mnis potē-
tia actiua nata: est p̄ se agere in suū obm.
Si obm suū sit termin⁹ sue actiōis: t̄m⁹
intellectus agētis nō est ip̄m fantasma in q̄
agit: sed vniuersale salte in cognitiuis vi-
detur verum. intellectus. n. dei est actiuis
respectu sue eēntie: nō t̄m agit q̄q̄ in ip̄az
simuliter voluntas nostra nihil agit in ob-
iectū suū: etiā fm ponentes ipsam esse
actiua: sed tamē sua ratione tendit in ob-
iectum. **P**robatur ergo falsitas prime: q̄
nec omni nec soli opposito cōtingit vel cō-
uenit mouere. ergo r̄c.

Dictum est quidem igitur
et nunc ipsum verum: et tamen
amplius et manifestius dice-
mus repetentes. Nam que-
cunq̄ sunt rationis partes: et
in quas diuidit ratio: he sunt
priores: aut omnes aut quedā.
Tex. cōmēti. xxxv. Q. xv.

Truz singu

lare sit per se intelli-
gibile a nobis: videtur
q̄ non. auctoritatib⁹.
Et primo auctoritate
Aristo. hic. videtur. n.
dicere pluries often-

dere: q̄ ab euntibus a sensu r̄c. **C**ōtra
2. de anima. sensus est singularium intelle-
ctus vniuersalium. ex quo multipliciter
arguitur hic: quia diuersarū potentiarū
sunt diuersa obiecta: et in permutando. Et
etiam deducitur de proportionē potētie
ad subiectum fm materiale et immateria-
le. intellectus angelicus omnino immate-
rialis: sensus omnino materialis. intelle-
ctus noster medio modo. ergo cōsimiles
cōditiones obiectorum. **C**ōtra dicitur etiam
quarto: q̄ materia fm se est ignota. illam
includit singulare. **M**aior habet in isto
ca. et ad hanc intentionē videtur. **S**inoz
habetur ex de celo et mundo. Cum dico h̄
celū. dico materiā r̄c. **C**ōtra q̄ quid est.
est obm intellectu. ex. 3. de aia singulare nō

T. c. 53. h3 ppiū qd quid est. Tūz qz tūc esset diffi-
 rinde. nibile. Tūm qz tūc de ipso eēt scia ppiā:
 quoz virūq; est ptra A. ca. penultimo.
 huius ptra platonē. z improbat 2^m qz tūc
 qnq; scia esset scia qnq; nō scia. Tūz etiā 3°
 infinite possent esse scie: qz infinitas non
 repugnat singularitati. vñ ppter hanc rō-
 nem sūm Bozphy. Subet plato gescere et
 singularia ab arte relinque re. Tūm etiam
 4. habens notitiā pfectā de spē spālissima
 haberet imperfectā: z in potētia tm de quoli-
 bet singulari: sicut est de genere z spē. S3
 hoc pñs improbat. Nā agēs p cognitiōēz
 nō pōt pfectissime sic dirigere in agendo:
 nisi cognoscat pfectissime agibile q̄tum
 possibile est. Aristex aut p artē tm habens
 vniuersalē cognitiōem de domo pfectissi-
 me se dirigūt in faciendū hanc domūz: ita
 pfecte: sicut si hanc pfecte eandē hūs nouis-
 set. igit domus facta non est nata pfectius
 cognosci ab ipso q̄ in vli. C3te ad pncipa-
 le. si singulare per se intelligit. vniuersale
 per se non intelligitur. Pñs est falsum. pro-
 batio pñe: aut vniuersale itelligē per ean-
 dem spēm: per quam z singulare: aut per
 aliā: non per eandem. Tū qz idem quō re-
 presentabit aliquid sub rōne distincti z in-
 distincti. Tūz qz aut sic per eandem qz vni-
 ca spē que est ipius vli. est etiā omniūz
 singulariū aut quēcūq; est alicuius singu-
 laris ppiā. illa etiā cū hoc est ipius vni-
 uersalis: Nō pmo modo: qz vnica speci-
 es nō est distincta rō cognoscēdi plura vt
 plura. non scdo modo qz tūc essent tot in-
 tentiones vniuersaliūz quot singularium
 Nō scdo principali mō. Tūm qz tūc pari-
 ratione manet species vniuersalis cū spē
 cuiuslibet singularis: z tūc infinite species
 erūt vniuersalis: aut si scda itendat primā
 poterit intēdi cognitio vniuersalis: in in-
 finiti. quicūq; n. plura singularia itelligit
 perfectius itelliget vñ. Tū qz qn due spe-
 cies infuerint: quare altera est vniuersalis
 z altera singularis euz ab eodē fantasia
 gignāt z virtute eiūsdē intellectus agēs?
Contra intellectus cōcipit dñam in-
 ter vniuersale z singulare.
 igitur extremū z virūq; sūm propriā rōnez
 qz tm sic dñt. C3te discrit a singulari ad
 vñ. z eōuerfo g cognoscti virūq; extre-

mū discursus. C3te singulare solū mouet
 itellctū: qz mouere illud est actio realis:
 ergo est suppositū. C3te virtus iferior: vt
 sensus pōt cognoscere singulare. ergo ma-
 gis supior. C3tes spēz p se representat illud
 a quo gignit quelibet species itelligibilis
 primo gignit a singulari. nō ab itellctū
 agente: qz tūc esset ei⁹ spēz z pncipiū itel-
 ligendi ipm. Dicit qz in alio lumine aliud
 representat. Cōtra lumē nō facit aliā spēz:
 spēz ex natura sua representat illd cuius est.
 Exemplū de quercu putrida. nō valet: qz
 due rōnes agendi cōcurrūt sūm quaz virā
 qz in lumine sp agit: s3 altera actio est ipce-
 pubilis sensui qñ sit fortior actio. s. lucis in
 corporate. ibi qñ color mouet in pñsentia
 luminis maioris. quādo aut fortior nō pōt
 esse propter defectū luminis minor perci-
 pitur. C3te ad pncipale nullius est distin-
 cta memoria: cuius nō pcessit distincta ap-
 prehensio. itellctus suoz actiū: q nō sunt
 sensibiles: h3 distinctā memoriā: vt p3. z b
 in q̄tum singulares. ergo z distinctā noti-
 tiam habet eoz quādo insunt.

Rñō. questio est meta

phica q̄tenus querit de itelligibilitate
 singularis respectu itellct⁹ simplr. pñet
 ad libz de aia. quaten⁹ querit d itellctiōē
 singularis respectu itellctus nostri zc.
 De pmo articulo pmo videndū est quō
 singulare sit p se itelligibile. 2° quō est pmo
 itelligibile. 3° quō duplr erit sumptū pñm
 itelligibile respectu duplicis itellctiōis.

De primo. itelligibili

tas absolute sequit entitatē: vt dictū est. 6.
 .q. vltima. singulare totā entitatē qd dñtati-
 uam supior. icludit. z vltra hoc gradū vl-
 time actualitatis et vñtatis ex questiōe de
 indiuiduatōe que vñtas nō dñmunt: s3
 addit ad entitatē z vñtatē. z ita ad itelli-
 ctm. C3tem singulare nihil icludit: qd nō iclu-
 dit vñ nisi gradū pñdictū: sed nō excludit
 ab ipso itelligibilitas rōne alicui⁹ iclusi in
 vñ: qz tūc vñ nō eēt p se itelligibile: nec rō-
 ne illi⁹ grad⁹: qz tūc de⁹ vel angel⁹ singla-
 ris nō esset p se itelligibile. ergo zc.

De secundo. primo in

telligendū est q̄ ad equat actū intelligēdi: puta quādo videt quātū bipedale vt ad equat visionē pars ei: licet p se videat: n̄ tñ ad equat visionem: sic quando species itel ligitur vt ad equans intellectionem illud est p̄mo intellectum: nō genus nec dīa a p̄mo intelligitur: licet vt unq; p se itel ligatur. ¶ Ad p̄positum. q̄d cūq; aliud a singulari itelligit: icludit icōplete singula re q̄stuz ad q̄qd itelligit^{is} est in eo: qz nec icludit gradū quo singulare est singula re. singulare aut icludit cōplete q̄qd est itelligit^{is} in quocūq; supiori. Nō est ergo natū itelligi singulare vt pars inclusa in p̄mo itellecto: s; tñ vt p̄mū itellectū in quo alia quecūq; supiora p se itelligunt. Juxta hoc addit q̄ idee diuine maxime erūt singulāriū: quia distincte representāt omnia alia itelligit^a a deo.

De tertio intellectio est duplex. vna quidditativa que abstrahit ab exītia. Alia que dicat visio q̄ est exītis: vt existens. Prima licz sit cōter respectu vltis pōt esse p̄mo respectu singularis: et quando est singularis est eius p̄mo. nō. n. singulare ex se determinat ad exītiā: quia abstrahit: sicut yniversale: in itellecto scda est simul totū. i. singularis in quantū exītis. Et sic exponendo simul totū apud A. nō includet aliqd accidēs. Sed tñ exītiā que nō est de rōne alicuius: nec in q̄ntū qd: nec in q̄tū b p̄cipās qd. Nō ē aut singulare p̄mo nō obm itellectōis scde: nec ecōuerso sicut exponet respondēdo ad scdm argumentum.

De secundo articulo p̄ncipali p̄mo videndū est quo mō itellect^o noster in hoc statu nō itelligit p se singulare: nec sensus sentit. 2° quomodo aliquo modo itelligimur singulare z sentimus. z quomodo non.

De primo ostendit q̄ ita est sic p̄ tētia cognoscēs per se aliqd obm sub aliq rōne circūscripto quo. cūq; alio illo remanēte cognoscet illud p se. nō sic est de itellectu nec d sensu nostro respectu singularis. ergo zc. Probatio p̄mie ptis minoris: distinctissima itellectio singularis videt esse aliquid itentōis quā itellectus distincte cognoscit: s; posita illa

precise amota differentia ipis amato alio z alio gradu itentionis. z sic de omnibus accidentibus illi itentioni nō videt q̄ itel lectus noster sciat distinguere vel discernere sic ostēdat sibi a quacūq; alia itentione singulari eiusdē sp̄ei. ergo zc. Probatio scde partus minoris p idem. hic albedo ponat simul in loco cūq; illa albedine: manet ergo hic z h. illa z illa. quia h nō est h; p hoc esse in loco alia. nūqd sensus discernit in eodē loco duas esse albedines nūe. ro si sint eque itenē nō. Quō etiā visus discernit diuersitatē solariū radioz: qui tñ a quibusdā ponunt cōtinue variari. Contra illud obicit q̄ numer^o p̄prio z sensibilibus est p se sensibilis. ¶ Respondet q̄ virunq; sensibile s̄m illaz vnitatē s̄m quā est p̄ncipiū numeri est p̄pziū sensibile: talis nō est vnitas singularis proprie dicta. huius p̄mi queritur propter quid. ¶ Respondet nulla potentia cognoscitua in nobis cognoscit rem s̄m suam absolutam cognoscibilitatē inq̄tum. i. est in se manifesta: sed solum inq̄tū est motiua potētē: quia potētē cognitiue hic moueret ab oppositis: natura aut nō mouet s̄m gradū singularitatis. Tum quia ille gradus non est p̄ncipiū actionis: sed limitatiū p̄ncipioz actionis: tñ a posteriori: quia nō est p̄ncipiū assimilandi: sed natura tñ z idēz est p̄ncipiū agendi z assimilandi. ¶ Contra. opatiōes sunt singulariū p̄mo huius. ¶ Respondet si itelligat de p̄ncipio quo exponit: illud est nature nō sine singularitate: nō tñ s̄m formalit. ¶ Contra. dictū est q̄ itellectus noster in b̄ statu nō p̄t cognoscere singulare sub rōne qua est singulare: qz natura nō mouet s̄m gradū singularitatis: qz ille gradus singularitatis nō est p̄ncipiū actōis: s; limitatiū p̄ncipioz actōis. Sed hoc si vix esset cōcluderet q̄ angel^o nō itelligit singulare: ita q̄ singularitas sit modus itellecti: qz eius itellectus est passiuus. Ideo dicat corrigendo q̄ oīs entitas actualis cuiuscūq; rōnis est rō agendi in itellectū actōe itelligibilitatis: qz sic actus z itelligibile cōueniunt: pbat de exītia q̄ est alterius rōnis ab entitate q̄ dditatiua: z indiuiduali: que tñ mouet ad itellectionē que est visio: nō tñ entitas indiuidualis vlt

existētie est pncipiū actionis naturalis distincte ptra actiōem intelli^{ti}s intellectualē. ita enim q̄stas est actiua. Et hoc sequitur q̄ intellectus imēdiate receptiuus actiōis obiecti pōt moueri a singularitate: non aut q̄ est receptiu⁹ mediāte actione naturalit⁹ p^m est intellectus angelic⁹ qui videt imēdiate singulare materialē. scd̄s est noster intellectus in quē nō agit natura nisi mediāte gignitōe in sensu que pōt dici actiō naturalis materialis respectu illius que ē intelligibilis in ite^m. Cōtra. intellectus n^r h³ aliqua itellectionē que dicit visio que pōt esse nature existētis sine visione singularitatis: sicut visus oculi videt. q̄ intellect⁹ noster est imēdiate receptiuus actionis a re. ergo a singulari. C^o hoc cōcedit aliter nō esset mēoria in intellectu vt ē pteriti. illa enī nō est: nisi cui⁹ fuit visio intellectualis: et tunc corrigi^t q̄ omnis entitas actiualis est nō agendi imēdiate in intellectu qui capax est: nō cuiuslibet actionis imēdiate sed a tali entitate. sic intellectus angeli a quacumq; entitate. noster nō. nunc ab entitate indiuiduali. Que ratio cum sit capax actionis ab existentia que magis videtur alterius rōnis. C^o itē quare angelicus nō noster. nōne potētiē eiusdē rōnis sunt respectu omnis entitatis? C^o istud pōt pōt 3^m. cuius nō est cā in nā potētiē intellectuē cum illis duabus de fantasmatē: et tunc angelicus potest: quia pfectior: nec passiu⁹ a pluribus est imperfectius quādo nō potest p̄fici nisi patiēdo: sicut p̄spiciū nō est in nū perfectū qd̄ est illuminabile a quocūq; luminoso: q̄ qd̄ tū a sole. vlt⁹ de intellectu agēte pōt dici q̄ nō h³ actiōem circa intelligentiā. et ideo nulli obiecto coagit in ite^m visiva que est imēdiate i intellectu nō mediāte spē in memoria. Tunc enī nō esset visio: sed nec intellectus agēs obiecto nato intelligi visive coagit ad spēm i memoria: q̄ illa fit ibi mediāte visione. et ita ab intelligentiā: nō ab intellectu agēte. C^o ita q̄ cum oīs entitas que est actu in re nata sit ab angelo videri nulla requirit ite^m agentē: nec i nobis nā que nata est videri: et est actu in re vt natura. Sed nec i nobis respectu singularis: q̄ si esset natū mouere intellectu nostrū cēt ad visionē vniuersalē:

vt vniuersale nō est actu in re. et ita nō est actu sub ratione talis intelligibilis: nisi fiat in mēoria: q̄ intelligētia p̄supponit actu intelligibile. ergo nō pōt fieri in mēoria ab intellectu. S³ tū ab intellectu agente. nō a re tū: q̄ nō sic est ideterminata: nec nata est sola agere nisi in intelli^{am}. nā in angelo et nobis tantum propter vniuersale est intellectus agens.

De secūdo dicit q̄ intelligimus singulare reflectēdo ad fantasmata. intelli⁹. n. per lineā reflexā s^m d³. in. 3. de aia. cōmētato: habet lineā spherale. et ipē sic expōit: et qdditas abstract⁹ a qdditate donec restat qdditas a qua nō posset abstrahi. Sed tunc esset linea recta nō sphaera nec spherale. C^o Al^r exponit q̄ in fantasia cōfūsum est suba cum accitibus vel multa accidentia mutuo se p̄trahēna intellectus intelligēdo vniuersale abstract⁹ qd̄cūq; illo⁹ intelligēdo tandē vt intelligat singulare s^m naturā que est h³: nō in q̄stū h³: sed cum accidētibus p̄p̄is huic cōponit subm cum accidētibus. et ita terminus a quo et ad quē reflexionis est cōfūsus. et in medio est distinctus. vnde dicit q̄ nō tū sunt nomina scd̄s itentiois cōditiones singularis expuientia: vt singulare suppositū rē. Sed etiā aliqua prime itentiois. vt indiuiduū vñū numero in cōmunicabile rē. Natura igitur determinata istis intelligitur: et est conceptus nō simpliciter simplex vt ens: nec etiam simplex quidditatus vt homo. Sed tantus. q. per accidens vt homo albus: licet nō ita per accidens: et iste est determinatio cōceptus ad quē venimus in vita ista. nā ad nihil deuenim⁹ cui de ratione sua in q̄stū a nobis cognoscitur cōtradictorie repugnata alteri inesse. et sine tali conceptum: nunquā cōcipitur singulare distincte. de hoc autē et quomodo al^r singulariter sit intelligibile: quere questione de vniuersali. quomodo autem est sensibile: quere in solutione secundi argumenti.

Ad argumenta igitur. Ad primum q̄ dicta Aristotilis hic cōmuniter sunt de sitoto: illd. n. manifestū est recedēs a sensu et scientia fieret nō scia: q̄ h³ idē manens

T. c. 10.

mutato obiecto mutaret. **C**Ad aliud. illud est modus obiecti nō rō ītrīseca neq; cognita. **C**ōtra. que differentia inter obm sensus et intellectus. **C**Rñō. sensus est sub ordinatus. ergo obm fm omnē rōnē sub ordinat. ideo non valet pportio pmutata: sicut nec in alijs ordinatis. S; quō est sensus singularis determinate magis q̄ intellectus. **C**Rñō. sensus simul totius est. et ideo act⁹ sensus nō est abstract⁹ ab exītia: intellectio si abstrahit. Et ē ista cōditio obiecti nō tm p accīs cōcomitās: s; p se inq̄tū sensatū. p accīs aut sp cōcomitat intellectio nē q̄dātū de qua loquitur. **A**z. vt plurimū: q; de vīdōe intellectuali nihil videt loquitur. **C**Ad deductionē de organico: ignis nō est organicus: nec virtus in semine: nō tm pducunt vniuersalia solūmō. segtur q̄ nō determinat ad obm ex natura organi que est determinate cōplexionis: sicut determinant sensus aliunde pōt determinari et sensus indeterminari: q; natura vt natura est pncipiū agendi in sensum. **C**Ad illud de materia. de simul toto exponit q̄ est mutabile. et ideo ignotum. i. nō scibile. **C**Ad 2^m pncipale maior falsa est ex. q. de indiuiduatione: q; ille gradus indiuidual facit vnū per se natura. **P**rimū pns de diffinitione pcedit. et 2^m: si scia huius dicitur habitus inclinans ad specificandum aliqd de hoc inq̄tum hoc. **A**z. exponit de simul toto. Et qd obijcit de infinite: quodlibet infinitū est scibile nobis nō omnia siml: sicut si spēs ponant infinite. **C**Ultimū de scia i potentia pcedit. **C**Et cum improbat paritatem. **C**Rēpondet q; facit singularitatem p accīs: q; nullū p se quā inesse psequi singularitatis: facit aut p accīs: qd nō p se cognoscit. ducitur. n. ratio ad oppositū: q; est possibile cum alia intellectu p euidentiā rei. **C**Ad 3^m pncipale videt ostēdere q; p nullā intellectu quā mō habem⁹ abstractendo sit possibile sic dare modū quo vlt p se intelligatur et singulare per se: et est p primo scōi articuli. vel ad primū scōi articuli principalis. aut si est possibile: quere in questione de vniuersali.

Ad argumenta cōtra. i. 7. et 4. intelligitur de cōceptū nō simplr simplici vel siml

toto fm predicta 3^m et 5^m de natura que est singularis. 6^m de aggregato cui⁹ accitib⁹.

Quoniam aut diffinitio rō est: et omnis ratio partes habet: vt autem ratio ad rem: et pars rationis ad partem rei si militer se habet. **L**ex. cōmen. xxxij.

Questio .16.

Arcu istud ca.

pitulū q̄ritur vtrū in rebus materialibus materia sit pō q̄dātatis rei? **N**ō. auctoritate. s. huius cap. de ca.

Omnes partes diffinitionis sunt forme. **C**Item ibidem: forma est qd qd erat esse. ergo sola forma p̄inet ad q̄dātātē. **C**Item. 7°. qd quid erat esse animalis. est anima. **C**Item in eodem cap. materiale nūq; fm se est dōm: sed illud qd nō fm se inest nō p̄tinet ad q̄dātātē. **C**Item inferius. q̄cūq; partes i que diuiditur vt materia sunt posteriora: s; nullū posteri⁹ p̄tinet ad q̄dātātē. **C**Item qd quid est est pncipium cognoscendi illud cuius est: sicut habetur in cap. pcedenti. Sed materia nō est pncipiū cognoscendi illud cuius est. p̄batio mīno ris in cōmēto. c. materia siue sensibilis siue intelligibilis fm se est ignota. idem pmo physicoz. **C**Item i dictis fm se qd quid est est idēz cum eo cuius est. ergo nihil p̄tinet ad diffinitionē qd p̄hibet h: sed in oibus habēbus materiam nō est idem. **A**z. in oī probat i isto ca. dicit. n. sic materia est oīs illius qd nō est idem cum suo qd quid est. et inferi⁹ dicit cōcepta cum materia nō idē. **C**Item. 8. huius. ca. de forma. homo et homini esse nō idē nisi aīa sit homo. **C**Item in epilogū illius ca. que sunt p̄tes vt materia nō inerūt in rōne sube. **C**Si exponat de materia indiuiduali p̄tra. ita possit negare p̄tes formales eē p̄tes rōnis: q; forma indiuidualis nō inest in rōne vllis: sed nō videtur ita negare d forma: sicut de materia. **C**Dicit q; **A**z. negat in hoc caplo. de hac forma q; sit pars q̄dātatis hominis: sicut et de hac materia: sic d hac aīa sicut de hoc corpore

t. c. 2. 18

b. t. c. 35.

2. 2. pph

2. c. 35.

2. c. 34.

2. c. 35.

t. c. 2. 2

2. 1. 7. idē.

2. 1. 35.

2. c. 39.

2. c. 41.

2. c. 8.

2. c. 4.

2. c. 35.

T.c.35. corpore. Contra cōter excludit mām: si cōmuniter formā. C. Itē h in lra. ex hac ratione: v. vniuersali v. dicere q sube siml totius quodām est diffinitio: quodāmo do nō: quia fm speciem est: fm materiam nō est: quia indeterminata est materia. **T.c.33.** Idem Cōmentator. C. Oppositū in isto capitulo: Inciso nō pertinet ad diffōnem: s. que sillabe eam q est elementorū. sed ele mēta ptinent ad materiā. C. Itē ibidem. si anima nō est animal: tūc dicēdū q aīa nō est tota quiditas: ita itelligitur solutio sua. **T.c.36.** C. Item cōtra platonē. Parabola plōnis nō bene se hz: quia nō est simile de circulo z homine: superflūū est enī auferre mām a quiditate rerum: qz qdā sunt hoc in hoc. i. forma in materia: sicut in naturalibus.

Dicitur fm cōmētatorē isto. c. cōm mēto. 3. a. q nō pertinet ad diffinitionē. vnde dicit q quedam diffinitio est vbi apparet materia: qdā vbi nō apparet mā. vbi apparet materia. ibi vna pō posita nō ptinet materiā. s. vbi nō apparet quelibet pars posita ptinet. C. Itē rō ad h c. 4. v. s. hui. 7. omnia facta a casu z ab arte habēt materiā. z illa ē qua res pōt esse et nō ē ibidē. si ergo mā sit pncipiū p quod aliqd possit eē z nō ē si esset pars diffōnis qd quid est posset per se gñari z corrūpt: contra phm cap. 4. huius. 7. z penultimo. **T.c.34.** C. Cōfirmatur: qz materia fm aliquos ponitur pncipiū indiuiduationis: iō phibet itelligibilitatē s. Auic. 8. metaphysice. igitur qditas cū sit per se itelligibilis. opz qz abstrahat a materia. Ad dī q mā nō est q res est: sed qua pōt eē z non eē: esse aut aut non esse nō est de qditate rei. C. Item mā manet quiditate in isto corrupta.

Contra illam positionē sunt aucto ritates adducte. C. Item. 8. huius. in fine pmi capli. qz qd. qdēz tū diff ferunt actū quidē totū cōpositū q ponūt materiā z formā. C. Itē in eodē caplo. 3. 2. ptra platonē. oīs diffinitio habet qd q. le. z oīs h esse vt materiā: illud vt formā: ni si ergo materia pertineret nō haberet contra platonē. qz idea nō est diffinibilis: qz ē sola for. ergo qd diffinitū vere hz materiā z formā: z virūqz pertinet ad diffinitōēz. C. Item rō omnis. 7. hui. hz partes: z sic

partes rōnis ad rōnē. sic partes rei ad rez. idē in. 8. Sicut ergo oēs partes precise exprimūt totā rem. ita oēs partes rōnis rationē rei. C. Itē perfectissime cognoscit vniūquod qz qn cognoscit qd ipsum est. 7. hui. sed i possibile ē perfecte cognoscere rem nō cognita materia eius: ergo forma nō est tota qditas eius qd hz materiā. pb. m. phs. 2. hui. si spēs causaz eēt infinite: nihil eēt cognoscibile: qz infinita nō pnt cognosci. q ad cognitionē rei perfecte oīs cognoscere omnes causas. C. Itē. 8. huius. ibidē d materiāli substantia. idē plane. C. Itē suba hēt diffinitionē. nō ex additōe. 7. hui. ergo qd qd ponit in diffinitōe sube pertinet ad qd eius: sed. 6. huius in diffinitōe rei materiālis dōz poni materia: z si nō esset de ratiōe diffinitōis diffinitio eēt ex additōe. C. Itē qd qd est: ē illud qd est pmo ens: z est illd cuius ē pmo eē: sed qd pmo est: est cōpositum: qz in. 8. vbi distinguit substantiam dicit q suba cōposita est simplr hoc aliquid z separabile pmo per se existēs. Si ergo hoc: tūc qd quid est: ē cōpositum ex materia z forma. C. Itē cōtra ratiōēs pme opinionis. Primo cōtra scdām. si materia eēt de se h nō possent due mae puenire i vna rōne mae. sicut arguit de diuinitate. hēt g materia cōmunitatē sibi correspōdentem ad materias: sicut forma ad formas. C. Et h. pbatur auctoritatib. scdō phyfcorū. 5. metaphy. ca. d causa. causa z effectus semp pportionantur. ita q singulariū sunt cau. se singulares. vniuersaliū vniuersales. Si militer in. 12. huius. cap. 2. singulariū aliud vt tua materia z mea z spēs z mouens. vniuersali aut ratione eadez. similr in isto cap. homo z equus. z que ita sunt in singularibus. vlr aut non sunt substantia: sed si mul totū quoddam ex hac materia: z hac rōne vt vniuersaliter: singulare vero ex vltima mā: socrates iam est. ibidem infra anima substantia prima corp. vero materia: hō vero aut animal: qd est ex virūqz: vt vniuersaliter. Supposita igit vniuersalitate materie: quod est cōtra secundā rationem illozū. C. Arguitur ex hoc ad principale: sic materia in vniuersali considerata et forma in vniuersali considerata sunt constitutua cōpositi in vniuersali conside

rati. igitur ad quiditatez illius constituti: ut sic pertinet utriusque constitutus ut sic. His probatur: quia ratio potentie et actus propter quod ex materia et forma fit unum manet in materia et forma in universali considerati: nam in qualibet materia et forma particulari est ratio potentie et actus. ergo per materiaz communem cui primo inest. omnia prima probatur quod id quod constituit in universali: non est ens per accidens: sed ens per se: igitur habet quid. Et patet quod partes illius sunt constitutentia ipsius. ergo etc. Contra prima rationez eorum arguitur per idem: quod posse esse et non esse est passio communis uniuoce inherens multis. ergo requirit subiectum commune de quo est demonstrabilis et mediu[m] cōe per quod demonstratur. si ergo materia in naturalibus est illud mediu[m] secundum illud dictum philosophi fectur quod materia est communis et ita principium constituti communis.

Sed ad solutionez illius rationis: quod aliter conceditur cor^{le} inesse cōi: et aliter singulari. Notandum quod potentia ad corrupti siue ad non esse potest intelligi duplex. scilicet remota que est quidam aptitudo consequens nam sicut passio eius. Et illa est scibilibis per mediu[m] cōe: et abstrahit ab existentia. alioquin nulla passio naturalis communiter pertinet ad generationem vel corruptionem posset de aliquo sciri. Alia est potentia propria: que est ordo immediatus ad actum ipsum primo et primo receptiuo actus: et quod actus non inest nisi simul toti: quod non tamen includit naturam hanc: sic per se cōis includit: sed addit super hoc etiam: quod autem consequitur existentiam communiter non pertinet ad quod. nec est scibile in creaturis. ideo ista potentia non est scibilis nec materia: ut est principium huius est pars quiditatis. Nam ut sic includit materiam et idem^{ncm} et existentiam. quorum neutrum includit in materia ut est pars speciei: sed abstrahit ab utroque. Verum patet ad 2^m quod fuit confirmatio istius: quod materia absolute non est de se habet. nec principium unde compositum fit hoc. Intellectus autem alicuius intellectione abstractiva que non est visio quodalis est communiter intellectio nostra. prohibet materialitas non que est in habendo materiam: sed in habendo conditiones materiales que sunt limitatio individuationis et existentia. et ita potest exponi Avicenna. Ad autem

additur quod non est quia res est. falsum est. immo est quia in suo genere cause. alioquin habens quod primo ut uniuersale esset similis. nec per hoc quod dicitur esse quia res potest esse. excluditur hoc: sed includitur: nam nihil est principium proprium alicuius potentie in re: nisi ideo sit aliquid in re. Quere in. 9. q. 1. Ad 3° adiungitur quod materia manet: nihil valet: quod si materia non esset pars simul totius: manet. n. simul toto corrupto unde non sequitur. totum corrumpitur. ergo quod fuit de quiditate totius corrumpitur. sed forte queritur ad aliquod esse quod habuit in toto: maneret. n. a. b. secundum philosophum ab corrupta: et tamen sunt partes quiditatis ab. secundum ipsum.

Ad solutionem questionis. et etiam ad intellectum multarum auctoritatum habent in littera. 03 distinguere de materia considerata in universali et in particulari et de materia per se quod nullam conditionem includit extra rationem materie ut est pars subiecte que vere est subiecta: et de materia per accis: que aliqua conditionem accidentalem includit. et dico quomodo cumque accidentalem: siue large ut existentiam sicut materia simul totius siue proprie. et hoc vel ut necessarium. hoc est sine qua non: ut semicirculi sunt materia circuli: siue preter necessariuz: ut lre in cera sunt materia accidentalis filabes: sicut habet in littera. Sed etiam distinguere de simul toto: quod habet communiter vocatur in diuisione esse partes simul totius: quod eius est primo diuidi. non autem communis habentis proprie quiditatem. tamen aliquando vocatur simul totum compositum vel uniuersale: sicut patet in illa auctoritate superius adducta. hoc et equus etc. Similiter oportet distinguere de specie: quod quandoque sumitur pro forma distinguendo contra materiam: quodque pro vltimo distinguendo contra singulare. Similiter quid proprie non est nisi uniuersalis. et ideo simul totum in quantum tale non habet quid. Dicunt autem aliquae partes quiditatie eius que non sunt simpliciter quiditatie cuiusmodi sunt iste quas includit ultra quiditatem specificam. Similiter. s. habens quid potest intelligi vel pro illo quod primo habet: et illud est cōe. Vel pro isto quod habet

T. c. 60. huius.

T. c. 34.

T. c. 34. et inde.

T. c. 35.

per se: sed nō primo: qz. s. participat illd cu
iusmodi est singularē: sicut igitur in capi.
4. septimi. dñm est de idēitate quid. cuz il
lo cuius ē pmo. ita h dñm qz abstraccio vni
uersalis a proprio singulari non abstrahit
ab aliq parte que fuit per se pars singula
ris aliam ptem. Sed ē abstraccio idetermi
nato toto eodem determinate z idetermi
nate sumpto. est. n. possibilis talis abstra
ctio si multa que includunt in determinatu
faciunt vñū per se. Si aut nō: alterū illoz
nunqz per alterū determinabitur intrinse
ce: sed quasi per accidēs. Ita qz in se rema
nebit eque ideterminati. Si ergo ē abstra
ctio qlis dicta ē: sequitur qz quidditas inclu
dit quēcūqz cōmuniter sumpta que singu
latur sumpta includunt i per se idiuuio
illius cōis: licz nō illa que in simul toto.

Patet ergo quod per se maius non idem
indivisibilis nec simul
totius proprie sumpta. In eo considerata est
de quantitate spiritus non putat spiritus dici forma: si-
cut in libro causales non est pars: sed similitudo. per
cavitatem intelligitur forma trinitas: sed speciei.
universalis in se primo indistincto: cuius
proprie est quid et primo. et idem sibi: non autem
est omnino idem haberi quod per se: sed non primo:
quod illud includit aliquid ultra quod. Nulla autem
materia accidentalis est de quantitate spiritus: sed al-
qua sit de quantitate improprie sumpta similitudo
totius proprie sumpta. In eo de ratione eius tali quod
quod illud additum quantitati proprie dicte non
facit cum ipsa unum per se conceptum.

Primum in opposituz par
tes que sunt i dif
finitione nō sūt forme inuicē cōparate: qā
forma n̄ format nisi materiale respectu sui
sed sūt forme respectu diffiniti. s. d. ipso for
malr p̄dit^r. CAd 2^m. q. forma ē q. quid ē.
CAdicēdu q. 2. phisicoruz dicit q. forma
est natura: q. determinat rem ad eē. z dicit
tur res natura quādo habet formā: z res
cōpletue de se non ē nisi per formā: iō di
citur etiā q. est qd quid est rei. Verū est cō
pletue: non tamē est totū qd quid est: s. i
lud qd aggregat formā z materiā. Uel di
citur q. sūm platonē forma est qd quid rei:
z q. p̄s nō determinant veritatē suam d.
qd quid est. vtrū. s. forma sit qd quid rei so
lum v̄l nō: sed etiā regatur materia in re.

bus malibus vñf dicto suo. ¶ **C**ad aliò. q materia nō ē pars forme: sed est in quo est forma: sed ē pars speciei absolute loquendo. materia tamen posterior que est in individuo nō pertinet: sicut littera pertinet ad quidditatem syllabe: sed sicut cerea nō: sic intelligim⁹ i alijs. ¶ **C**ad aliò de cognitiōe per materiam: Dico q materia pertinet ad cognitionem rei. Tunc ad auctoritates. q. l. intelligitur de materia in diuiduali que ē pncipium indiui¹⁹. ¶ **C**et aliter si comparatur ad formam respectu eius est ignota: s. materia cognita per formam facit cognoscere compositum. ¶ **C**Aliter materia nō ē motiua intellectus. ideo ab intellectu cognoscēte per receptionem ab obiecto nō cognoscitur ex se et diſtincte: tamen est cognoscibilis ab intellectu cognoscēte qdlibet fm suam entitatē ppiam. nec quidditas materialis ab alio intellectu est cognoscibilis: nisi per discursū. sicut materia ex trāslatiōe: sicut forma ex operatiōe. ¶ **C**ad aliud: quod quid erat esse est idem cum omni habente. Et dico q materia non impedit identitatem habentis quod quid ē ad unum ppiū quod quid est: sed habens materiam in diuidualem non est idem cū quod quid est speciei: et hoc propter materiam in diuidualem: que non includitur ē speciei: et de quidditate speciei est sermo hic in. 7.º. quia loquitur logicē hic. Sed ad illud de. d. hui⁹. dico q ibi accipitur homo pro substantia sensibili que habet i se materiam sensibilem. unde quod quid est alius. non est idem cum homine absolute. nisi anima esset homo. ¶ **C**Aliter philosophus forte diceret q forma immaterialis est de se b: et ita nullus gradus additur nature speciei: vt indiuiduetur. Sed in materialibus fm ipsum propter imperfectiōem qua natura non habet de se summā vnitatem: oportet vltra naturam gradum indiuiduantem addi. habens autē quod quid est: non est intelligendum id qd primo habet: sed quod per se et nō primo. ¶ **C**ludigit in immaterialibus fm ipsum idem est cum quod quid est: qz nullū gradū fm eum addit. in malibus non sic: nec hoc iō est: qz forme materialis ē in materia actualiter: quia si esset separata: non esset per

fectior q̄ sit in materia. Et ita nō minus ex se habēs suā unitatē: sed arguit s̄m ipsum ex imperfectiōe quā h̄ forma q̄ nata est materia perficere. Aliter expone q̄ totū istū caplū v̄t platonici. nisi q̄ pauce improbatōnes iterferūt. Ad rōnē dī. q̄ non s̄. catio illa ē v̄a de materia ī diuinali nō de materia sp̄ei. Sed materia sp̄ei necessario est sub forma: q̄ materia sp̄ei occupat per formā specificā. Cōtra materia q̄ est sub forma ignis si recipiat aliā formā: habeo p̄positū: q̄ si pōt. ergo ē ibi puatio. Si nō cum ergo aer ex igne generat vel corripitur materia ignis: vel remanebit sub forma ignis. qd ē impossibile. C̄tē omne h̄is materiā ē in potētia cōtradictōis. Ideo dicitur q̄ mā nō de sua substantia ē p̄cipiūz trāsmutādī ab alio. Sed rōne puatiōis ad iūctē. mō materia in q̄tū pars q̄ditatis nō h̄ puatiōnē: licz sit ibi puatio: semper tamē ī quantū pars q̄ditatis nō h̄ puatiōnez: q̄ puatio nihil pertinet ad esse rei. vnde q̄ditas pōt esse z nō esse. destructo eo qd habz q̄ditatē: sed q̄ditas nō s̄m se: nec p se corripitur. Aliter q̄ materia nō ē pars q̄ditatis: nisi vt cōsiderat a rōne: z vt sic nō ē p̄cipium quo aliqd corripit. Sed in quantum existit in aliq̄ pticulari. C̄tē res p̄sio concordat aliquāliter cum responsio. ne supra ad p̄mam rōnē pro op̄ione cōmē tatoris. illa pōt quasi explanare istam.

Item animalis habētis pedes dīam scire oportet ī quantum habēs pedes. Quare nō est dicēdū habētis pedes aliō alatū: aliud nō alatū. siquidez bene dicit: sed pp nō posse facit hoc: s̄ si aliō habēs scissos pedes: aliud nō scissos pedes. bene nāq̄ sunt dīe pedis. Tex. cōmen. xliij. Questio .xviij.

Prum

differētia diuina ḡnis inferioris includit dīam diuina p̄maz? Q̄ sic: hic in .7. o3 in diuisiōe ḡnis

pedere p̄dīas. p̄ se: z tunc secūda diuidit p̄orem per se: nā s̄sio pedis ē pedalitas: qd p̄dicat de alio in ab^{to} est p̄dicatio p se p̄mo mō. C̄tē si nō. ḡ due dīe specificē. es. sent p̄ma p̄dicata. p̄batio p̄ne. illa sunt p̄ma p̄dicata de q̄bus nō p̄dicantur p̄dicata p̄iora per se. ḡ rōnale z irrōnale sunt p̄ma p̄dicata. z tūc generalissima. z tūc sequitur q̄ p̄positio negatiua negās v̄nā differētia ab alia sit imediata: sicut rōnale nō est irratiōale. C̄tē si sic: ḡ dīa inferior nō diuērsificat genus s̄m se. p̄ns ē falsum contra Arist. q̄ animal hoc ipsum qd ē: est diuersum per dīas diuersas. probatio p̄ne. In genere diuisiō si nō sit genus intermediū. nō est nisi genus superi^o z dīa p̄stitutua eius genus superius nō includit in differētijs inferioribus: nec dīa q̄ constituit. s̄. sensibile non distinguit p̄dīas: q̄ ipsa nō includit in alijs differētijs: q̄ se h̄z ad ipsas sicut potētia ad actus: sed potēiale nō distinguitur s̄m eēntiam suā per actum.

Contra

si sic. ergo dīe eēnt differētes. pb^o. s̄. dicit p̄s. differētia sunt diuersa aliqd idē entia Similr. 10 dīa aliquo sui sūt dīa diuersa nō. Sed rōnale z irratiōale sunt diuersa z differētia: q̄ cōueniunt in differētia superiori per te. sed ex hoc p̄cedit in infinitū si omnis dīa includit superiozē: q̄ si differūt: differūt differētijs: z ille dīe includit superiorem zc. Silr tūc dīa eēt vere species z tūc plura genera q̄ decē: cū nō sit sp̄es alicui^o illoz decēz. oē qd h̄z p̄dicatū dictū de ipso in qd. z dīam dictā in q̄le ē sp̄es. q̄ cōpositum ex ḡne z dīa. z pōt per illa diffiniri z oē diffinibile sp̄es ē. Sed talis dīa inferior h̄z superiozē ī qd. z aliā qua differt ab op̄posita que dicitur de ea in quale.

Dicitur

q̄ superioz includit in inferiori: q̄ dicit p̄s q̄ vltima dīa ē suba rei. hoc nō esset nisi includeret alias p̄cedētes. Similr p̄s dicit: Non o3 ponere alias dīas: sed solā vltimā: q̄ si alie ponant cū p̄ma est nugatio: q̄ non op3 ponere aīal bipes habēs pedes: q̄ h̄ est nugatio trāspōndēdo terminos. nāz dicto pede superflū ē ponere habēs pedes. Silr dicit q̄ ordo nō est in suba: sed si vltima non includeret p̄maz esset vere ordo

E.c.43.
h^o. z. 10.
h^o. t.c. 12.

E. nō h̄z
te p̄m.
E.c. 12.
z inde.

o. 12.
o. 12.

E.c.43.
E.c.43.

E.c.43.

in substantia: quia hec differentia prior. h. posterior.

Contra q. rōnes nō cōcludant. Et pmo. q. pma auctoritas nō concludit: q. est copulativa: sicut allegant vna partē: cōcedat aliā partē: q. vltima differentia sit diffō rei: qd nō cōcedūt: q. diffinitio est cōposita. C. Item q. vltima nō est tota substantia rei: q. de suba huius nō solū sunt omnes dīe: sed etiā genus. ergo genus est de per se intellectu dīe vltime.

C. Item vltima dīa nō est tota suba rei: quia oīs ratio hēt partes: et sicut tota diffinitio exprimit totam rem: sic pars partē. Cum igitur dīa sit pars diffōis exprimit partē rei et nō totā substantiā rei: qd ipsi volūt. de nugatione. dico q. sequitur ad dicta sua non nobis. ph. omnis diffō vlt dabitur per genus pimum. et per differentias intermedias vsq. ad vltimā: vel per genus pimum et dīam specificā. Si pmo mō dīa intermedia ponetur in diffōne: et vltima icludit oēs: oēs intermedie dicentur bis. q. et in se: et in dīa vltima. Si scdo mō cū genus pimum icludat dīam suā: et vltima icludit eā. dicetur bis.

C. Dicitur q. nō sic datur: sed per genus pimum: et vltimā dīam. C. Cōtra. h. in littera. Omnis diffō dabitur per genus pimum et dīam vltimā: vel per pimum genus cū alijs differentijs intermedijs. C. Item manifestius Boetius lib. diuisionis post diuisionem generis dicit q. pmo in diffinitio ne accipiendū ē genus cū dīa: et vidēdus si sit eque cū spē diffinieda. Si minus fuerit accipiēda est alia differentia et genus cū differentia prior in loco generis. et sic quousq. reddat spē diffiniedā. ergo nō solum pimum genus ponendū ē cū vltima differentia. Sed genus cū omnib. differentijs intermedijs. plane dicit hoc in lra. ergo vel ponendū est genus pimum cū vltima differentia: vel pimum genus cū multis differentijs. Item phs. 2. posterior. vult idem dīe aut omnes cōcipiunt cum genere in diffinitioe spēi. C. Cōtra 2. q. ordo nō est in substantia. C. Contra. omnis suba diffinibilis componitur ex quo et quali. 8. huius

E. c. 9. et forma prior et actus etiam potētia. ex. 9.

E. c. 13. ca. 7. tempore et perfectione. et similiter. 7.

E. c. 7. forma est magis ens q. materia et prior.

Propter istas rōnes. et speculiter ppter illā rōnem pvanie pcessum in infinitū in differentijs: vel est dare aliquā differentia q. nō icludit porem. vel q. dīe haberēt differentiam pdicatā in quale: et alia in quidvtsensibile. et sic eēt spēs. ppter nugationes dicitur aliter q. sicut forma q. est tñ forma est tñ actus. ita quelibet dīa significat formam tñ de pncipali intellectu: tamen illaz forma per modum totius significat: q. quelibet differentia est specifica respectu alterius: et ideo quelibet differentia est per se diuersa ab alia.

Ad primū q. phs non vult: nisi q. differentia superior diuidat per dīas inferiores per se: q. si sio pedis solū diuidit habens pedes: nō q. pedalitas pdicet de se pmo modo de filiōne pedis. vel aliter q. est pcretio duplex quedā. n. forma cōcernit suppositū qd est eiusdē nature. Et ē alia cōcretio ad subm: qd nō est eiusdē nature. C. Et per hoc abstractio duplex. s. a supposito: sicut hūanitas: et alia a subiecto: sicut albedo. in ppo. sio est abstractio nō solū a subiecto alterius nāe: sed a supposito ppter nature. Unde filiō pedū et pedalitas nō sunt idē solū ppter idēitātē subiecti: s. q. pedalitas abstrahitur a supposito eiusdē gnis. C. Ad aliud q. omne pncipiū qd solū est pncipiū est se toto diuersum. Et similr oīs differentia q. est solum dīa se tota ē diuersa: et omnis talis ē p dīa pimum. ita q. non sit p dīa qd sit de intellectu alicuius dīe: qd sit phs aliqua dīa. Unde dīe due nihil habent commune p dīa de eis in qd p se primo mo. C. Ad tertū q. pna nō valet: quia diuersitas fm se mae est per formas: q. qd facit vñū cū actu. diuersitas illius ē per actū diuersum: et tūc genus qd est potētiāle distinguūt in diuersas spēs per dīas. C. Et si obijciat q. tūc genus nō distinguitur per dīas: nisi sicut mā per formas. C. Et ego cōcedo vsq. phs vult. C. Ad aliud q. dīa est tota substantia. supra p3 q. nō ē interio phs. sed cōpletue et pfecte ē substantia rei: q. ab illa dīa est cōpletue tota suba rei. C. Ad aliud de nugatioe. q. nō est itēntio phs. q. diffō non pōt dari per genus et multas dif

ferentias. vñ dico qd si ponatur in diffōne multe dñe ordinate nō sequitur nugatio: s; supponēdo oppo^m illius: qd phs vult p- bare: sequitur nugatio. Nec est ypotēsis qd ab vltima dñia nō est vnitas rei. Et probat oppositū: qd da oppo^m: z quq; si gen^o sit remōtū datur diffō p multas dñias. si. n. vnitas nō est ab vltima dñia cū vnitas cō- positi sit ab vltima dñia: cū h nō sit vltima: est aliqua alia vltima z actus. z cū multe sint ibi: tūc est aliq differētia vltimus act^o z ab ea est compositū vnus. z tūc erūt due aut vna. Si vna ē nugatio cū vtraq; ponatur. Si aliud z vtrūq; in actu. z ex duobus in actu. vltimo nō sit vñū: sequitur qd ex illis duobus nō sit vñū. Et de tertio. i. ordine sube nō plus vult phs: nisi qd ordo in differētijs positus qualitercūq; nō vitet nugationē. qd si vno modo sit nugatio qualitercūq; transponantur differētie ad huc est.

Quoniā vero de substātia pscrutatio ē: itē redeamus. Dicis autē sicut subiectum sub stātia eē. z quod quid erat esse z qd ex his: z vniuersale. T. cōmen. xliij. Questio. xvij.

Queris

virum vñ sit aliquid in rebus? Ad sic vñ. omne qd ē tale per participationē reducitur ad aliquid tale p eēntiā: alioqn eētip-

sum pñū tale: sed singulare est tale p participationē: vñ hō p participationē hoīs: qd alr nō plurificaret hō in istis. ergo zc. Preterea. substātia est pñū ens. z ita reale. sed intellectus noster nihil causat nisi accidēs. scdā vero: suba ē substātia. g zc. Et propterea. si nihil eēt in re nisi singulare n^o est vnitas realis: nisi vnitas nūera lis que est ppria singulari. pñs falsum ppter sex. pmo: qd tūc dñia omnis realis eēt nūeralis: nā omne diuersum ea vnitate ē diuersum ab aliquo qua est in se vñū: hoc pñs est falsū. Tum qd oīa eque differēntialiter. z ita nō eēt in re aliquid: qre itelle-

ctus magis vñū cōceptū abstrahit ab hoc albo z illo: qd ab albo z nigro. Nec pñā pz qd si dñia realis eēt numeralis tñ. ergo differētia numeralis ē pñā cā dñie realis. Sed quecūq; equali participat pñā cau sam alicui^o effectus: equali participant effectū. pñ. sed oīa dñia realiter equali participant istud. i. differēre nūero. qd oīa differētia realr in aliquo cōi pueniūt: z inter se distinguuntur: vt pz per diffōnem dñie. s^o. metaphysice. ergo oīa equaliter differunt nūero. z vltra. ergo oīa equali realit. Tuz qd differētia genere z spē erūt tñ dñia rō- ne: z ita fm qd s; si dñia numeralis eēt realis. z ita arguēdo differunt spē. ergo differunt nūero. eēt falsa fm qd z simplr: qd est cōtra Ar. s. metaphysice. ca. de vno. C Se cūdo. pñs principale ē falsū: qd tūc non eēt generatio vnioca sine pñsideratione itellectus. Tercio nō eēt aliqua similitudo realis: qd pñū eius fundamētū est vñū ex. s. me^o. z illud 3^m iprobat respōsionez que posset dari ad 2^m. i. qd generās z genitum nō habēt aliquā vnitate: s; similitudinem tñ. C Quarto nō eēt aliqd vñū mensura realis aliarū speciez in genere: qd nō vñū numero fm Ar. C Quinto nō esset pñarietas oppositio realis: qd extrema ei^o pñā nō sūt singulartia: z opz vtrūq; eē i se vñū. C Sexto ipsius sensus non eēt aliqd obiectum vñū: qd nō vñūoce rōnis: nam obiectum precedit natura actus sentiēdi z iste oēm itellectionē in nobis. z illud obiectum sensus nō est vñū singulare. qd tūc aliud nō sentiretur. C Cōfirmat p illud 2° posterioz. sensus est vñs: s; sensus est tñ obiecti realis. ergo zc.

Sed contrarium

Aristo. 7. meta physice in 1°. cap. Qñ autē de suba cōside ratio. pñmo sic. suba vñūscuiusq; ē ppria si bi: z nō inest alteri: sed vñū nulli ē propriū Preterea scdō sic. suba non dñ de subiecto z vñū dñ. z cōmētatoz ibidē. vniuersale est de. c. relatiōis. C Itē pñmo de aia. vniuersale aut nihil ē aut posteri^o est. C Itēz aliter. logica que est de vniuersali esset scientia realis: quod falsum est.

Ista questio pñmo pōt pertrahī pñā pñā positio

T. nō hñ te 2^m.

T. c. 12.

T. c. 20.

T. c. 27 inde. 10° huius.

T. c. vlti mi. t. c.

44.

T. c. 45.

T. c. 46.

2°. 48°.

T. c. 8.

T. c. 4. huius.

nem platonis ponētis ideas fm q. Arist. imponit sibi ppter entitatē formale rerū fm pma rationē superius positā ad qstio nem. z ppter scientiā que est de necessarijs. z singularia ista sunt corruptibilia. z etiā propter generationem: qz generās particulare non sufficit.

Ista opinio si ponat ideas eē qn dam subaz separata a motu z ab accidentib⁹ per accidens nihil in se habēt nisi mām separata specificali pfectam quātū pōt eē perfecta: z forte habentē per se passiones speciei. aliter de ipsa nihil sciret: nō pōt bñ improbari: qz nō videt repugnare rōni absolute entitatē tale singulare sic nām habēs. Nec absolute hoc improbat Ari. Sed qtenus ponat incorruptibile. arguit ptra hoc i fine decimi. h aut in 7. arguit nō impossibilitas: sed nō necessitas: qz em̄ nihil nō manifestū ponendū ē a philosophātib⁹ sine necessitate. Arguit Ari. ptra ideas qz nō sūt necesse propter qd ponebant: z ita simplr nō sūt ponēde. Qd nō ppter entitatē nec sciām. arguit Ari. 7. meta. c. illo. vtz aut qd qd est qz nō p generationē. in cap. sequēti. Si aut vltērius ponat qz: qz dicta idea est formaliter vniuersale. ita qz per identitatē pdicet de isto corruptibili pdicatōe dicēte: hoc ē b: statim videt includere ptradictionē: qz idē numero sit qd ditas multoz diuersoz. z tamē extra illa aī nō ēē corruptibilis. Cū istō ptermisso potest qstio pertractari fm sententiā Ar. loquēdo de vlt.

Et sunt hic due opiones extreme: quaz pma est qz vlt ē in re ppter tres rōnes: quaz pma ē. vlt ē qd ē aptū natū dici de plurib⁹: s; res de se ē apta nata dici de plurib⁹: qz si nō: aptitudo sibi repugnaret: nec cōferri sibi posset saltē nō ab intellectu: qz tūc posset intellectus dare fori talē aptitudinem. Cū pterea. vlt ē de quo loquimur pdicat de re. puta de singulari pdicatōe dicēte. hoc ē hoc. vlt for⁹ est hō. Sed impossibile ē aliqd pdicari de re nisi sit in re. Cū itē qd absolutissimē sumptū ē vera res: z vt in alio: vel vt li

T.c.59. mutati erit vera res: qz est pncipiū z causa
z inde. vt habet vltimo ca. 7. me. Sed ipsū ab
solute sumptū ē vlt. pb. qz sic absolute sū.

prum exprimit p diffōnē: sed diffō nō ē nē si vniuersalis. modus ponēdi ē talis. in re cum gradu limitatōis quo singulare ē b: vt dcm̄ est in qōne de idiuiduatione: ē etiā natura per illū gradum limitata. Ista nā nō solū ē intelligibilis sine illo gradu sed pōt etiā est nā in re: z vt sic nō repugnat sibi eē in alio: quia vt sic est pōt non ē adhuc limitata ad hoc: vt sic ergo prior est est vniuersalis.

Contra istā opinionē arguit triplr pmo sic: vlt est vni obiectū intellectus. z vna intellectōe nūero intelligit ita qz intellectus attribuēdo ipz diuersis singularib⁹ attribuit obm idē numero plures pceptū: vt p dcm̄ diuersis subiectis vdo. hoc ē hoc. Imposse aut videt qz aliqd qd ē in re sit idē intelligibile nūero. z sic attribuatur diuersis. Cōfirmatur: quia z ista nā vt pōt gradu limitare si intelligat nūqz vere attribuet nisi vni. alteri. n. singulari nō vere attribuit ille cōcept⁹: sed est alius alterius nāe qd ē i alio. Cū pterea secūdo sic. cui iest subm sub rōne qd ē subm: ei iest z passio. Si ergo hō inest fori sub ea rōne sub qd hō ē vltis vere: sortes ē vere vltis: nec est accēs: qz mediū nō variat. Cū pterea 3. sic se qretur qz sensus haberet p se p obiecto ipsū vltē: qz vt dictū est in qōne de intellectu singularis natura mouet nō in quātum hec. s; nō nisi b. Sequeret etiā si oē vltē est actu in re ex se: qz oīno supflue ponit intellectus agens. Cū ptra modū ponēdi segit qz tot sint vltia quot singularia qz qcuqz natura in quocūqz idiuiduo hz istā rōnē vltis q assignat. z nulla est nisi re spectu idiuiduoz: vt oīdit pma rō supia. z ita qlibz vltis. z n. Cū idē etiā pdicaret de se in pdicatōe vltis de singulari.

Alia opinio est qz vltē in intellectu. p de aīa. Cū hoc ē auctoritas cōmētatoris. Intellectus fac vltiatē in reb⁹. alias etiā nō videt intellect⁹ agēs necessari⁹. Cōfirmat etiā ppositū: qz intellectus agēs nō ē vltis factina. ergo nihil causat extra intellectum. Cū itē Boet⁹ oē qd ē est vni nūero. Cū hoc est rō: qz vltē ē vni in multis z de mul de vni. nis. i. posterioz. includit ergo essentialiter z vno. comparationem ad supposita. vt p dca. T.c.25.

bile ad subijcibile. sed talis cōparatio non est in re: s; in intellectu comparate. Accuratas ad hoc. et modus positiōis habet ab Auct. 5. metaphysice. cap. 2. ubi vult q; forma intelligibilis respectu aie ē singularis. et alia in alto intellectu sed eadē respēu individuoꝝ extra ē vls. quere ibi.

Contra istam opintonē. obm natu-
rālī pcedit actus. ergo vlt
naturalī pcedit itellectionē qñ vlt itelligi-
tur. sed nō ē in intellectu in actu nisi p itelle-
ctionē. **Cōfirmatur**. q; si obm vlt obm: et
vt pū itellectione nō ēēt vniuersale non
posset ab intellectu comparari ad plura ex-
tra. **Præterea** subm scie iquātum subie-
ctum pcedit itellectionē: s; vt sic ē vniuer-
sale: q; vt subm ē pmo tale cōparādo p pri-
am actiōem. et si pmo. igit de omni. et sic d
eo scia eē pōt. **Cōfirmatur**. sicut primū
pncipium: qd est ppositio vls primo actu
cōplexo cōcipi pōt. Ita terminus ei⁹ extra
sub ea rōne sub qua ē eius terminus pma
itellectionē incōplexa. Sed terminus vt ter-
minus vls ē intra primū pncipium: q; vlt
sumptibilis. **Præterea**. 3. vniuersalitas
ēēt cōditio entis in intellectu: sicut verus. et
ita diminueret ens hoc: sicut illud: et ita si
magis ēēt aliqua sciētia de vlt q; de vero.
Cōtra ista posset dici: q; licet obm sit prius
nā actus: nō tamē hoc oꝝ de modo necessa-
rio in obo: maxime q non est modus co-
gnitus: sed sub quo cognoscit. maxime si
obiectū nō est simul nisi tēpore cū actus: sic
ponit. Auct. de vlt. **Cōtra**. tūc nul-
lo cōsiderante nō ēēt vlt in actu et ita scien-
tia habitualis non esset obiecti vls actu.
Præterea in quātū obiectū ē prius actu
non intelligitur sub hoc mō. ergo vel sub
nullo mō: vel sub opposito: q; vt est obie-
ctum aliq; modū sibi determinat. **Cōtra**
modū ponēdi illa forma intelligibilis
subiectiue ē in aia. et realī. vlt aut si est i
intellectu. videt ibi eē vt est obm cognitum
in cognoscēte: isti modi essendi sunt diuer-
si. ergo. et sic improbant hanc opinio-
nem tam posite rationes.

Circabuius qñis solutiones
pmo distinguen-
dum est de vlt. Sumitur. n. vlt sumi pōt tri-
pliciter: qñ pro itellectionē secūda que. s. ē q-

dam relatio rōnis in pdicabili ad illud de
q est pdicabile. et hūc respectū significat B
nomen vlt in pcreto: sicut et vniuersalitas
in abstracto. Alio mō accipit vlt pro illo
qd denominatur ab illa itellectionē qd est aliq
res pme itellectionis: nam secūde itellectiones
applicatur pms. et sic accipi pōt duplicif.
vno mō pro illo qd quasi vt subm remo-
tum denominat ista itellectionē. Alio mō p
subiecto ppinquo. **Primo** mō dicit nā
ab^{it} sumptiavlt: q; nō est de se hec. et ita nō
repugnat sibi ex se dici de multis. **Secū-**
do mō nō est vlt nisi sit actu ideterminatū
ita q; vñū intelligibile numero sit dicibile
de omni supposito. et illud est cōplete vlt.
De pmo mō pōt itelligi opinio secūda
q; ista cōparatio que est itenitio sedā nō ē
nisi obiecti: vt in intellectu cōparat. **De**
secūdo mō pōt itelligi pma opio: q; nā non
est de se hec. sed nec pma opinio ponit cō-
pletū vlt: q; nō sufficēter ideterminatum
q; nō ptrarie ad determinationē. sed qua-
si priuatiue vel ptradictione. nec 2^a opinio
loquitur de cōpleta rōne vls: vt qd h3 diffi-
cultatez: sed de quadā itentione postertio-
re naturaliter rōne eius cōpleta nā ideter-
minatio quasi ptraria: qua hō ē sic ideter-
minatur: vt vnica itellectionē cōceptū qd di-
tatiue ifit omni. pcedit naturaliter illaz
intentionē secūdam que est vniuersalitas
logica siue habitudo de multis.

De illo igitur tertio mō accipi-
endi vlt restat
videre an sit pmo i intellectu. et distingo q;
duplīr pōt aliqd eē in intellectu obiectiue
sicut mō loquimur de esse in. vno mō habi-
tualī. et alio mō actualī. siue i actu pmo et
secūdo. **Primo** mō ē ibi qñ ē ibi vt immediate
mōtūū ad itellectionē. **Secūdo** mō. quādo
actualiter itelligit ista esse fm positionem
Auct. simul sunt tpe: s; primū prius natu-
ra. s; n. nō ponat spēm intelligibilē: p quaz
obm ē presens pmo mō manere in intelle-
ctu: nisi dum actu itelligit. Tamē pū nā ē
obm pū vt mōtūū q; vt intellectu actus: q;
primū pcedit itellectionem: vt cā. 2. m^o seg-
tur siue pcomitat. Alius aut qui negat spe-
ciem intelligibilem: non vlt quō possit illa
duo esse distinguere: q; nullū ē h3 obie-
ctum in intellectu fm ipsum nisi per actus

intelligēdi. et ita nullū eē primū. et ita nullo modo mouebit intellectū: cuius tamē pirarum tenet ipse. Tertia via ē cōmunis: qđ primū eē z tēpore z natura pcedit esse 2^m. et manet sine eo sūm ponentes spēs itelligibiles manere sine actu. icōueniēs em videt retētiōē ppriū obiecti post actū negare intell^m iquātū intellectus creat^r cum hec sit pfectiōis in sensitiua: et licet coniungatur intellectus fantasie: qđ que ē perfectio intrinseca intellectus. accidit. n. sibi in quātū intellectus cōiungit cū fantasia. et licet sit i perfectior nō cōiuncto fantasie: nō tamē forte alterius rōnis in quātū potentia. ergo si cut separatus est intrinsece retentiūus. ita noster licet minus.

Ad questionem igit qđ ad hoc membrū. dico qđ vlt^e tertio mō dcm nō est i intellectu scđo mō ex necessitate. ita qđ. q. illd eē sit sibi necessariū: sicut pbat rationes pirar scđaz opiniōē: sed necessario est i intellectu pmo mō. ita qđ sine illo cōcomitāte obiectū nō iest ei vltas. Illoc pbat bene pma ratio cōtra primā opionē. C Sed qđ ē causa illius ideterminatiōis qua obm cūz habet eē primū in intellectu ē cōplete vniuersale. C Rñō. qđ nō sola res: qđ nō est eius in se tāta ideterminatio. vt pbat illa pma rō. Nec etiā intellect^r possibilis. qđ nō reciperet ideterminatiū qđ obm eē factiū in. In oī autē natura. vt arguit Ari. in. 3. d. aīa est dare aliqd quo ē oīa facere dato aliqd qđ est oīa fieri. h est in tota nā vli cuiuslibet potēte passiue corrūdet pō actiua. et si nō ex triseca intrinseca i eadē nā. g cū experiamur qđ est aliqs intellectus in nobis quo est vlt fieri. hoc est cui insit aliqd per qđ obiectū est pns vt vniuersale: necesse ē aliqd eē actiū illius et nō extra. vt argutū est. ergo itra. Intellect^r igit agēs cōcurrens cū natura aliquo mō ideterminata ex se ē causa integra effectiua obm in intellectu. possibili sūm esse primū. et hoc sūm cōpleta. inde terminationē vniuersalis. nec ē alia cā qđ intellectus agens cū nā facit obm sic eē. nisi qđ est talis potētia: sicut nec qđre calidum calefacit: est ergo nā in potētia remota ad determinationē singularitatis: et ad ideterminationē vltis: et sicut a producente cō

ingitur singularitati. ita a re agēte. et siml^r ab intellectu coniungitur vniuersalitati. Et isto modo bene itelligit illud dictū Auic. 5°. me^{cc}. ca. 1. qđ natura de se nō est vniuersalis nec particularis. s. tñ natura. Et hanc tertiā ideterminationē pbat tertū ar^m cū suis pbattonibus. nō 1^m que est vltis. qđ illa mior saluat similitudinē pirar etatē zc. Et illo modo dicat qđ. et ista ideterminatio ei^r ē puatiua. alia maior que ē vltas contraria Sed qđ ē actio realis intellectus agēis. non videt qđ circa obm reale: cū illud nihil sit in re. C Hic dicūt qđ qđ abstractio nō sit a fantasinate: s. ab o^o: qđ nullā spēm itelligibiles ponūt. C Cōtra obm qñ ē in eē pmo in intellectu alr se hēt ad intellectū qđ p^rus quādo nō fuit in eē pmo: qđ nūc mouet p^rus nō. nūc intellectus itelligit ex illa motione et p^rus nō. ergo aliq mutatio facta ē p^rus naturaliter qđ intellectus itelligat. sed illa nō ē in fan^{te}. p^rus: nec in intellectu agente: nec in eoz coniunctiōe: qđ semp erat equalr coniuncta ex quo illud fantasia ifuit. ergo oīz ponere in intellectu poli aliqū mutatiōem pōre natura ipsa itellectiōe per quā obm sit in eē pmo in quo non fuit. C Illoc cōceditur ita qđ abstractio obiecti nō ē aliqua actio realis: sed causat spēs itelligibiles a fantasinate z intellectū agēte simul qđ causata i intellectu poli formalr simul causatur obm abstractū ibi nō formalit^r: s. obiectiue. et sic bñ saluatur Auic. 5. metaphysice. ca. 2. de forma itelligibili. Licet enī sit duplex modus eēndi in: tamē vnus cōcomitatur aliū necessario: nisi enim ponat illa gignitio: nā actio realis potest dari itellectui agenti. et ita nec aliqua circa obz: quia illa nunq est itentionalr: nisi ppter aliqz realem. Similr nunq obm ē abstractū: nec vniuersale prius natura qđ itelligat nisi ponatur qđ cūq obm habens fantasia in fantasia cōiuncta intellectui agenti esse abstragum. et semper i esse pmo post qđ eius iest fantasia. Et tunc quomō post adiscere est magis in potentia accidentali qđ ante ad speculari. C Respondeo p habitum generatum et fan^{ca} ordi^{te} occurrūt. C Contra. ite habitus est in fantasia: si enī esset in intellectu possibili quid facit circa fantasia. vt illud moueat intellectum pos

fibilem hunc et illud tunc. nō. n. inclinatur
si potentiam in qua ē. C Sed qd illo ē pri
us. scē in intellectu vel illa in determina
tio: que po^r ppria vli. videt qd ē in intel
lectu: nā intellectus agēs pmo videt facere
aliquid in intellectu possibili. ergo si facit uni
uersalitatem hoc erit mediate. C Contra. tūc
vle erit posterius ente vero. Mō. n. solum
est ens verū qd ē in intellectu in actu scdo
sed etiā qd in pmo. Et videt qd sit imperfecti
us ens: ens verū qd ē in habitu: qd qd est i
actu. C Item fin^{tas} por ē natura qd ē in re
igit a simili. C Confirmatur: qz magis vi
detur vle abstrahere a quacūq; existentia
qd singulare. C Ad utam dubitationez po
test dici. rē.

Quoad secundū mē

brū qōnis. san sit in re. C Rñō. esse in intel
lectu primo mōvel scdo nō est nisi habere
relationē rōnis ad intellectū. Istud aut qd
est in re bene hz istā relationē. ergo illud
qd ē vle est in re. C Confirmatur alr. in sciē
do aliqua de vlibus nihil sciremus de re
bus: sed tñ de cōceptibus nrīs: nec muta
retur opinio nostra a vero in falsū ppf mu
tationē in existentia rei. C Potest igit uni
uersale ēē in re. Ita qd eadē nā ē que i exi
stentia per gradū singularitatis ē determi
nata: r in intellectu. hoc est vt hz relationez
ad intellectū: vt cognitū ad cognoscēs ē in
determinata. ita qd sicut ista duo ēē cōcur
runt p accēs i eadē nā: r posset viraq; ēē si
ne altera. ita ēt definitio r indefinitio p
dicta. C Et ex hoc appet qd nō ē necesse il
lud qd est vniuersale ēē in re: licz possit: si
cut necesse ē ipsū ēē in intellectu. C Contra
piraria nō isunt eidē: determinatio qd est h
r in determinatio qua ē idēz huc. r illi sūt
cōceptus pirarij fm pdicta. C Dicit qd nō
insunt fm idēz: qz vni fm vni ēē. r aliud hz
aliud ēē: sed tūc oportet ponere illa esse
naturaliter ēē priora istis cōtrarijs. Simi
liter qd ab^{te} piraria cōpatiūtur se in eodēz
non videt: nec aliq diuersa fm que cōtra
ria isunt. puta albū r nigrū fm alia r alia
parie superficies: talia nō isunt eidē subie
cto pprio. Si aut ad totū cōparātur respe
ctu eius sunt piraria fm qd. C Itē quō in
teligitur qd absolute vel quomō singula

re si semp nā cū intellectu agēte facit ideter
minatū complete in intellectu possibili.
C Itē est ne abstractio illa intellectus agēs
pfectiois. videtur qd sic: qz sine intellectu
agēte nō posset ēē intellectio abstracti. ergo
illud adiungitur: vt cōcausa. pppter pfectio
nem maiorē. C Contra. cognoscere pfuse ē
imperfectiois. ergo magis cōfuse ipfecti
us. C Ad pmo de pirarijs posset dici. rē.
C Ad aliud dī qd qd itelligit ab^{te}. r ita id
qd est singulare sine in dīa vliis quando
nā sola mouet intellectū sine intellectu agen
te. Sed singulare in quātū hoc nunq; mo
uet: vt pūs dictū est. igit nō itelligitur nisi
ab intellectu itelligēte res inq; sūt in se
manifeste: nam qz pmo mouet. pmo mō.
visus videt singulare. scdo mō non. tertio
mō qñ coagit intellectus agēs nature itelli
gitur vniuersale cōplete. C Contra. fictio vi
detur qd intellectus agēs qñq; coagit san^{ti}.
r quādoq; nō: cū vtriusq; virtus actiua sit
nālis. r nō libera. C Itē quō fantasia so
la virtute ppria mouebit intellectū posm.
C Ad 2^m argumentū. cuiuslibet potentie
passiue pprium obm fm qd obm est motu
um eius. ergo ppriū obm intellectus agē
tis. si rñō sit vera. C Rñō. qd pma propo
sitiō ē falsa. nā potēna cognoscitiua non tñ
hz recipere spēm obiecti: sed ēt tēdere per
actum suū in obm. r illud 2^m ēē cōtial⁹
potētie. Prīmū requiritur. pppter imperfectio
nem potentie. r obm pncipaliter est obm
qz in ipsū tēdit potentia: qz qz imprimi spe
ciem: qd pz: si deus imprimeret spēm intel
lectui: vel etiā in oculo eodē modo ferret
in obm: sicut modo. r obm ita ēē obm: sz
deus nō ēē obm: qz in ipsū nō tendit: r ta
men ipse imprimi sicut impsit angelis spe
cies creaturarū. hec ergo est vera. cuiusli
bet passiui est aliqd motuū per se. sed nō
opz in potentijs apprehensius: qd illō mo
tiuū sit pprium obm potētie sub ratioe
qua obm terminat actū potētie. Hoc patet
in volūrate. qui. n. dicūt eam passiua. dicūt
eam moueri ab obo fm qd in intellectu est:
sed tēdere in obm nō fm qd est in intellectu
sed fm qd ē in se. iuxta illud cōmentatoris
12. metaphysice. cōmēto. 36. Balneum fm
qd in aīa mouet appetitum effectiue: sz au
tem qd in re extra mouet: vt finis. Sed pro

pria ratio obiecti voluntatis est rō finis: et
ut res est in se. et nō ratio efficientis: vel ut
in intellectu. ergo. p. falsitas pponit: et quō
verificat. immo nec vera est in potētis na
turalibus. obm em p. potētē passiuē
est ens actus: vel actus ad quē terminat: et il
lud nō agit in potētā passiuā: sed aliud
agēs in ipsam pducit illū actū: v. illū ens
actu. C. Simili hē falsa. ois potentia acti
ua nata est per se agere in suum obiectū.
si suum obiectū sit terminus actionis sue.
Terminus actiōis intellectus agens nō
est fantasma in qd agit: sed vniuersale: fal
tem in cognitūis videt verū. intellect⁹ dei
actū⁹ est respectu eētētie sue: nec tamē ge
q. agit in ipsam. Similiter volūtas nra in
hil agit in obm. etiā fm ponētes ipsam ac
tūam: sed tm actiōe sua intendit in obiectū
Probaf falsitas pme: nec enim omni nec
soli obō cōueniret mouere. ergo rē.

Oportet aut primum inten
dere de his que fm diuisiones
diffinitioibus. Nihil enī ali
ud ē i diffōne q. primū dictū
genus et differentie. Textus.
commēti. xliij. Qd. xix.

Primum concept⁹ gnis
fit aliū a cō
ceptu dīe: q. nō: q. in lra
dicat. genus nihil ē preter
eas que sūt gnis species.
C. Itē in. 10. hui⁹. c. 10. Be
nus fm se ē diuersū in diuersis speciebus.
C. Itē alioqn eēt ps spēi. et ita nō p. dicaret
formaliter de ea. C. Itē. 7. physicoz. com
paratio nō fit fm genus: quin in genere la
tent equiuocationes.

Contra si nō: aut ē idē conceptū vni
us dīe tm. et tūc nō p. dica
bit nisi de vna spē: aut cuiuslibz dīe et tūc
vel tot erūt generis conceptus quot differē
tiarum: vel si tm vntis ē conceptus generis
illi vni oīno erūt idem conceptus differen
tiarum. ergo et iter se idē. omnia illata sūt
inconuenientia. ergo rē.

Opinio q. nō ppter 3^{am} rōnes su
p. 1. modus ponēdi est:

q. non sunt synonyma genus et dīa. diffē
runt. n. penes modos sue rōnes p. ciēdi
eūdē conceptū que sunt rōnes determinabi
lis et determinātis. rō gnis ē rō determina
bilis: rō vero dīe est rō determinati.

Contra illud. ergo in diffōne ē nu
gatio: q. idē conceptus bis
dicat per gen⁹ et dīam. C. Respondeo. nu
gatio excusat ppter diuersos modos con
cipiendi. C. Contra. tūc ē nugatio quando
positis diffinitionibus p nominibus idē
bis dī ex isto ca. et ex. 2. per hīermentias. po
sitis autem rōnibus generis et differentie
idem conceptus bis sumit. ergo rē. C. Ld.
firmatur q. fm Aristo. in isto ca. hic ē nu
gatio pedes habens bipes. et tūc est alia ra
tio cōcipiēdi. C. Itē ille ratiōes cōcipien
di: aut sunt eēntialiter intra cōceptū gene
ris et differentie: aut nō: s. accidentales sub
qbus conceptus illi cōcipiuntur. Si scō
mō nō vitat nugatio. si pmo mō. aut igitur
vtraq. rō ē eēntialis intra cōceptum spec
ei aut nō. Si nō. ergo diffō spēi includit: qd
nō pertinet eēntialiter ad spēm. Includit
enī qd eēntialr includit in cōceptū gnis. si
sic. ergo conceptus gnis et dīe simplicit⁹ sūt
aliq. q. per rōnes alias quas eēntialr inclu
dunt que etiā sunt de p se cōceptu spēi nō
tātam diuersitatē ponit opinio opposita:
ut iam patebit. C. Itē 3°. diffō dī ē pmo ea
dem cū diffinitio: concept⁹ iteratus nō ē idē
pmo sibi ipsi semel sumpto. ergo conceptū
spēi nō est pmo idē conceptus gnis: et cōce
ptus dīe sūt. Sed alter tm. et ita alter sup
fluit. Sequitur etiā. 4°. oīno: vt videt q. cō
pleta diffō daretur per gen⁹ tm: q. expme
ret totū cōceptum qd dītatūū spēi. et rō de
terminantis nō reqreret: q. illa rō non ca
deret i intellectu spēi. Est. n. fallā accidētis
rōnale est determinās. homo est rōnalis.
ergo homo est determinans. non ergo re
quiritur rōnale in diffinitione ppter istā
rationem: quia ipsa extraneatur diffinitio
nec ppter cōceptum: cuius esset illa ratio:
q. ille totus exprimitur per genus.

Ideo ad ostendendam oppositā
partem quatuor sunt vi
denda. primo quia conceptus generis est
vntis in se: quod ostenditur tripliciter.
C. Primo: quia omnis certitudinem ha

bens de aliquo dubitatis autē de omnibus determinantibus illud habet de illo de quo est certus conceptus unum alium ab illis de quibus dubitat. alioquin esset certus. et de nullo: quia de nullo conceptus potest autē haberi certitudo de inherētia conceptus generis alicui dubitando de quocumque conceptus speciei: ut cum aial videtur a remotis: vel melius per proprietatem convertibilem cum genere demonstrando ipsum de deo demonstrando quia de quo nescitur aliqua species generis. **Secundo** sic. differētia sunt diuersa aliquid idē entia ex

T. si bene
te ptm
T. c. 12.

s. huius. et. 10. cap. 4. Ita quia magis sunt unum differētia in illo in quo conueniunt: quam in illis in quibus differunt. Alioquin essent primo diuersa non dīa: ergo id in quo sunt idē: est in se magis unum: quam illa in quibus differunt: species generis proprie differunt differētijs. et sunt unum in genere. ergo genus est magis unum in illis quam differētie quibus differunt quod non esset nisi generis esset unus conceptus. Nam si plures ita essent isti diuersi: sicut conceptus differētiarum quo ad hoc quia species nihil unum essent. **Tertio** sic. genus predicatur proprie. et in quid de specie. ergo secundum aliquem conceptum: non eundem speciei quia tunc ista predicatio esset eiusdem de se. ergo secundum alium conceptum alia a conceptu speciei. et similiter de quacumque specie. ille autē alius a quacumque specie est unus in se alioquin tot genera quot species. Additur. 4°. quia nomen generis est uniuocum. et significat conceptum unum. Sed quomodo unum. **¶ R^o** genus autē concipitur primo sicut obiectum adequatum intellectui: aut per se et non primo. scilicet in aliquo conceptu adequate intellectui. nem in quo genus includitur. primo modo conceptus eius est unus numero: sicut intellectio una numero et generaliter ita unica in intellectu numero intelligitur magis cōe: sicut minus cōe. **¶ Nota** quia sicut idem numero fita diuersis specie. ita eadem intellectio numero hominis. nata est fieri ex fantasia te cuiuscumque singularis. **¶ Secundo** modo conceptus illi primi sunt valde diuersi. omnes tamen includunt unum conceptum numero: non quia est unus numero ut ibi concipitur: sed tot numero in quot includitur: quia non alia intellectio est circa includens et inclusus. Sed quia natus est esse unus numero: quoniam primo concipitur et indifferens ad omnes alios.

pitur et indifferens ad omnes alios.

Secundo videndum

est quia conceptus generis alius est a conceptu dīe. quod ostendetur in questione sequente. et ita alius est: quia primo diuersus. et ex hoc sequitur quod est alius a conceptu speciei: sicut partialis a totali: quia species essentialiter includit conceptum dīe et generis.

Tertio quid determinate concipitur per genus et quid per differētiā. Sciendum quod secundum quod dicitur **¶ R^o** cap. precedentis. 7. sicut ratio ad rem: sic presens rationis ad partes rei. Et in. 8. ca. 3. 5. ter^m esse ratio nem longam: et exprimere quid et quale. In specie autē non sunt nisi due prime partes essentialis. scilicet actus ultimus quo species est id quod est: et proprium potentiale respectu illius actus ultimi quocumque: ostendit illud potentiale siue ordinata realiter naturaliter siue aliter de quo dicitur in. 4. articulo. Differentia ultima que est specificata a qua est unitas rei et diffinitionis includit precise de suo per se intellectum actum ultimum in re quod est causa unitatis completa. et genus proximius precise per se includit proprium potentiale respectu illius actus.

T. c. 33.

T. c. 9.

Quarto videndum est quid istis conceptibus correspondeat in re.

Dicunt quidam quod in re sicut differētia intentionis quod nullam dīam nec compositionem actu ponit in re: sed tamen potentiale. sic quia ipsa nata est facere diuersos conceptus in intellectu de se. Ita quod ista dīa actu est solū in intellectu per se. non sufficit autē dīa rationis que est quoniam res non est nata facere nisi unum conceptum quoniam tamen per se concipitur sub diuersis modis concipendi.

¶ Cum illa opinio. precedit quod dīa rationis non sufficit ad diffinitionem generis et differētie: sicut arguitur est contra primam opinionem. sed quia nec dīa ista intentionis sufficit. arguitur sic. quia concipiēdo genus: aut concipitur aliquid rei in specie aut nihil: similiter de dīa. Si nihil isti conceptus videntur fictici non reales: nec dicentur in quid de specie. si aliquid aut aliquid idem: et tunc erit idem conceptus: aut aliquid aliud: et tunc erit in re aliqua differentia prioris differentia conceptuum. **¶ Respondetur** quod al-

Ex

¶ R^o

quid rei cōcipit: et idē nec sequitur. ergo idēz cōceptus: qz eadem res nata ē facere diuerfos cōceptus. Cōtra. vna res nata ē formare cōceptū vni sibi adequatū: qz alias nō ē cognoscibile vni: qz nec vni actu cognoscibile: s; illi sibi adequatū cōceptū formādo v; imutare intellectū qzū nata est ipsum imutare. aut si dicat qz pp suā perfectionē pter istum adequatū nata ē res imutare intellectū ad cōceptus nō adequatos. Quis erit ordo i immutādo ad illos, et ad illū adequatū. Nunqd facit pmo notitiaz ppria aut pfusa: et qdēnq; prius facit si non tm prius nā: sed tpe: videtur qz nihil amplius facit: qz agens nāle pte pte passio statim facit qd pōt. Quicqd sit de istis videtur qz pma ratio stet. nam species formādo duos cōceptus generis et dīe: non tantum causat duos actus in intellectu distinctos numero. s; causat duas notitias actuales vel habituales habētes obiecta ppria distincta: et hoc ita distincta: sicut si illa duo oba eēnt due res extra. Quero igitur istis notitijs cognoscit intellectus obiectiue aliqd in re. si nihil fictio est. si idē. ergo obm idē est. nisi dicas qz vna res extra facit formaliter duo oba in intellectu: et tūc non videtur qz res vel aliqd rei sit obiectū. sed aliqd factum a re. si aliud habet ppositū. qz differentia ante cōceptus. Item scdo ad pncipale. omnis differentia prior naturalr omni actu rationis videtur differentia realis: obiecta naturaliter pcedunt actus: et distinctio oborum distinctionē actus: maxime qn h illam causat. vt hic ponitur. ergo dīa intentionis que est in cōceptibus cōcludit priorem in obiectis que erit realis.

Potest dici sustinēdo dīam intentionis: sicut habetur in qōne de vli. qz res obiectiue ē in intellectu: vel in actu primo vel in actu scdo: et dīa quecūq; que nō p re: nisi sic vel sic. et h siue h vel illud eē p supponat dīe siue necessario cōcomitetur. est differentia rationis scz sumēdo differentia rationis cōmunitur ad dīam intentionis et rationis pprie dictā: nam nō talis rei igitur existens in se: nec sine actu intellectus cōcomitatur vel pcedente. et h i intellectus possibilis cōsiderantis: vt quantum est res in intellectu in actu scdo: vel in

intellectus agentis abstractis: vt qn est res in intellectu i esse pmo. Differentia ergo rationis stricte loquēdo est differentia posterior naturalr actu intellectus possibilis cōsiderantis idē obiectū sub alia et alia rōne et hoc siue illa dīa sit obiecti exiūs in intellectu in actu scdo: siue habitualr p habitū derelictū ex actu cōcipiēdi: nam eē tale habituale ē naturalr posteriori actu cōsiderandi. sed differentia intentionis est prior naturalr omni actu intellectus possibilis. et omni eē obiecti in ipso intellectu: siue sit actuale siue habituale derelictū ex actu eius: sequitur tamē ordine nature actū intellectus agentis et concomitatur ipsū necessario eē in intellectu possibili in actu pmo. Nec magis patet ex dictis in qōne de vniuersali.

His intellectis pro dīa intentionis in comuni vltius in spālī sciēdū est qz eēntia vna spē: quātiūq; simplex: vt albedo nata est ex se diuersa obiecta facere pntia intellectu poli: qz sicut dcm est in qstōne pcedēte nō ē realr nisi facit realr aliqd diuersa p q illa sint obiectiue pntia: nā circa esse obiectiuium cū nihil sit nō cadit mutatio nisi p mutationem realē in alijs p que ista sunt obiectiue pntia. Quare aut sit factiua diuersorum nō est rō ppter pfectionē: qz tūc deus faceret: qd negatur. Nec ppter imperfectionē qz tūc materia pma faceret. Nec p aliquā differentia porem in natura rei extra intellectum: sicut calor: qz calor est calefactus nō ppter pfectionē in cōmuni. nec ppter imperfectionē. ita quelibet talis eēntia qz talis factiua est talis duorum in intellectu realr: et p hoc duorum obiectiue. Preter h etiā factiua est vnus cōceptus adequatus: sed illius forte pmi: vt cōfusi in qzū percepti: aliorum autem prius natura: sed non perceptorum sicut alibi videtur de processu intellectus nostri in intelligendo.

Tunc ad argumenta

cōtra positionē de differentia intentionis. Cōtra pmi. genus et dīa diuersa obiecta intelligibilia includit: et tamē in vtroq; idem re intelligitur: qz sicut pōt idem hēre esse i re: et in intellectu ex qōne predicta: ita pōt habere vnum esse in re: et duo in intellectu

et concomitantibus illis duobus esse duo obiecta in uno intellectu tamen uno, et hoc. **Ad** hoc patet ad totam deductionem contra responsionem: quia et unus adequatus conceptus generat: et plures non adequatos, et simul tempore quodammodo ad esse primum in intellectu: licet non quantum ad esse secundum: quod non est sine perceptione. Sed non tenet illud in 2^a ratione, quia per perfectionem et. Et reducit ratio, concedo quod simpliciter sunt diversa obiecta: sicut si essent essentie diverse: sed sunt obiecta diversa concomitante esse in intellectu: ut autem res est obiectum eadem est ita quod idem extra sub duobus esse in intellectu concomitantibus habet rationem unius materialiter et duorum obiectorum formaliter. **Ad** 2^m principale patet dicta prior: natura omni actu intellectus tam agentis quam patiens est realis, concedatur, sic minor est falsa, sed per omnia dicta non videtur prima difficultas soluta, quomodo duo obiecta formaliter inquantum obiecta: et tamen una essentia si ista essentia aliquomodo cognoscatur, quia illa essentia una si tamen per duo esse in intellectu est duo obiecta, et si ista non cognoscitur: quia ista accidit obiecto, non videtur quomodo erunt duo inquantum obiecta. Non videtur etiam quod aliqua intellectio istarum aliquid rei cognoscatur. Quod ostenditur sic: quia sic intellectio abstractivae potest succedere intuitiva eiusdem primum obiecti precise quoad abstractiva alicui rei est imperfecta, alia perfecta: sed visiones due non possunt esse generis et diversae: quia visio non est nisi obiecti primum realiter existentis et presentis. Ex hoc sequitur quod intellectus divinus non cognoscit ut distincta obiecta ista: quorum ponit dicta intentionis nec alius intellectus: nisi abstractivae intelligentis, et ita imperfecte. **Item** cum dico, secundum 9^m est homo, non est unio actuum concipiendi: quia si actus non est ille: nec oportet haberi differentiam intentionis: quia si non habet esse extra, sed in intellectu actu primo. Tunc quia obiectum unum sic non est aliud. Tunc quia obiectum unum facit aliud inesse talis obiecti: et hoc includat ipsum unum factum non est ipsum. Tunc quia tunc non deperderet veritas orationis a re extra, ergo est unio quorumcumque sit primo saltem est pro re extra: et tunc pro opinione de dicta intentionis est predicatio eiusdem de se: nec alia erit veritas illarum, fortes est homo, secundum 9^m est animal, fortes est substantia et cetera. Qui melius scit ex

ponere differentiam intentionis eadem doctas difficultates exponat.

Alia est opinio que propter dicta motiva ne ponat conceptus simpliciter diversos generis et diversae esse ficticios. Sed cum videretur illorum aliquid in re concipiatur cum illorum actus sint obiecta inquantum obiecta, ita formaliter diversa sicut si essent res omnino diverse, ponit quod illis correspondet aliquam in re realiter diversa ita realiter quod circumscribitur omni operatione intellectus agentis vel patiens, et omni esse in intellectu presupposito vel concomitante est in re illa differentia, sed realis differentia ponit habere gradus. Est enim maxima naturarum et suppositorum, et media naturarum et uno supposito. Minima diversarum perfectionum siue rationum perfectionum unitive contentatum in una natura. **Item** istam doctrinam videtur necessarium ponere in alijs, puta in ente et eius passionibus relatione et fundamento in deo et creatura. Quod videtur etiam: sed non est ita necesse quod sit ponenda in causa multorum, sicut potest anime et virtualitas in alijs, sicut in eminencia siue alterius speciei siue eiusdem. Sed in istis duobus ultimis potest bene negari: quia idem non distinctum potest multa care. Item non distinctum potest multa excedere, et unum virtutaliter vel eminenter non est perfectionum realium quia tales actualiter continentur et formaliter denominant, virtualiter et eminenter prout continentur ut aliud ibi contineri non inesse: sed abesse vel deesse. Secundum etiam illam opinionem que ponit minus in eadem specie esse realiter magis non est ibi sicut perfectio realis tamen: sed ut pars constitutiva virtualis non modo vel corruptio sine corruptione totius rei, ita non est ibi dicta rationum realium. De qua differentia querere in quanto in questione de uno, talis necessario est dicta illius perfectionis in re quod correspondet conceptui generis, et illius que correspondet conceptui diversae. Sed maior est bene quidem: puta materie proxime et forme, sicut sensitivi et rationalis secundum pluralitatem formarum. Sed illa est minima ubi potest salvari fundamentaliter ratio generis et diversae. De perfectionibus distinctis format conceptus, et distincta sunt obiecta illorum conceptuum sicut si essent separate quemadmodum alibi habetur:

q̄ quicquid perfectionē aliquā cōsequitur ex
ppria eius rōne. etiā eam cōsequitur. qm̄ vni
tue cū alia cōtinetur: sicut actio ppria rē.
h̄mōi. Et p̄ h̄ pōt forma specifica vnitue
cōtinēs formas genēz intermediorū eē p̄n
cipiū multarū operationū illis p̄tēntis cor
respōdentū si illa intermedia ex se sint acti
ua. Nihil enim tali p̄fectiōi deficit: quādo
cōtinetur: s̄ limitatio tollit a cōtēnente: qz
non t̄m illā cōtinet: sed illā p̄tinet. ac si nō
illā. z cōuerso. De hoc quere vbi supra.
Nec tamē quecūq; p̄tinetia p̄fectionū suf
ficiat ad rōnez generis z d̄rie: sed illarū q̄
rum altera potēntialis est ex ppria rōne re
spectu alteri. z sic potēntialis qd̄ q̄tūz ē ex
per se rōne eius. etiā in se nō repugnaret
sibi eē sub opposito actu: sicut p̄fectio colo
reitis nō t̄m ē perfectibilis per gradū p̄
fectiōis ppriū albedinis: sed ēt quantū ē ex
propria rōne coloreitatis illius non repu
gnaret sibi subesse gradū ppriū nigredi
nis. cōditio prima excludit deū a genere.
si ponatur i illo talis d̄ria siue attributorū
siue idearū. n̄m̄ enim p̄fectibile ē per altez
specialr de attributis: qz qd̄libet est infinitū.
z de ideis: qz respectus ad diuersa nō
perficitur se. Ideo si ē talis d̄ria nō erit com
posito: qz nihil perfectibile nihil p̄ficiens
licet alius ordo prioritatis alicui p̄ponere
tur: nec aliqd̄ vni ex illis. Sed aliqd̄ sum
mē vni sunt illa p̄ idēitatē que s̄m pprias
ratiōes: nec vni cōponūt: nec aggregant:
qz nūm̄ non faciūt necessariū aggregatio
nē. Si aut̄ nec talis d̄ria in deo ponatur: qz
nec illa itentionis q̄ minor ē. z illam ime
diate sequitur magis. p̄ quomō nō est in ge
nere hec d̄ria z cōpositio sibi correspōdēs
qm̄ p̄fectiōes cōtēntē sint limitate. genera
lis est omni creature. Et s̄m h̄ac facilit̄
saluat quō omnis creatura cōponitur ex
potentia z actu. Non enī ibi accipitur po
tentia p̄ illa que ē ad eē qz illa nō manet i
creatura. C̄m̄ nota qz h̄ v̄ exprimi ppria
ratio illius d̄rie que vocatur s̄m itentionēz
qz illa s̄m talem cōpositionē ponit i re. ita
qz differētia cōceptū siue obiectorum for
malit̄ non oīs ē d̄ria itentionis. nec etiā
si illi differētie cōceptū correspōdet d̄ria
rationū realit̄. Sed t̄m qm̄ due cōditioēs
hic possit sunt ibi. Contra. s̄ oīs species

cōposita. z ita accidētia nō erūt in ḡne. pa
tet r̄sio. C̄m̄ opio non negat differētia. TRA
am itentionis: sed ponit sibi necessario cor
respōdere aliquā i re. z ita ponit quadru
plicē differētia: duplicēz realē rez z ratio
nū realit̄: z duplicē rōnis. s̄ itentionis z
rationis stricte sumptā. qz si differētia iten
tionis non regrat d̄riam rationū realium
in actu: s̄ sufficiat qm̄ potēntia sit in re z in
actu in intellectu iesse p̄mo: vt prius expo
situm ē: qui potest capere capiat.

Ad argumenta C̄m̄ p̄mū
additur: aur̄ h̄ est. ē quidē vt materia. z ex
plicatur de voce. z illud membrum ē ve
rum. pro quo ex^m adducitur: z oportet in
telligi ad manifestandū qz singulare in re
correspondet cōceptui cōmuni generis si
cut expositum fuit legendō textum. C̄m̄
aliud de. 10. p̄ in primo articulo quō rē.
qz conceptus generis vt in. speciebus licz
habeat aptitudinem: vt si ex se cōcipiatur
primo sit idem numero determinabilis p̄
omnes differētiās: tamē vt in specieb̄ cō
cipitur per se est actualiter ita diuersus: si
cut conceptus speciez. C̄m̄ conceptus autē
speciei non in diuersis natus est per se cō
cipi. Et quod aliquādo allegatur de sc̄do
cap. C̄m̄ 3^m pars per modū partis nō p̄
dicatur denominatiue. sig^a predicat. Que
re alibi ex^a de capitato z manūato quan
tum ad per se intellectum: z quātū ad mo
dum concipiendi propter quem p̄dicant
tur. Et quomodo est duplex d̄nominatio
subiecti per accidens: z totius a parte eēn
tiali que non excludit p̄dicationē i quid
concurrit hic cum denominatione suppo
siti. e conuerso totius de parte nō est ita es
sentialis predicatio. C̄m̄ quartū. si vna
natura requiritur ad comparationē nō
vnus concept^o. sicut ibi videtur dicere ni
hil est ad b. illa littera. Et qz dictum est eq
uocatio dictum est p̄physici non logici nec
metaphysici: quia natura non est vna: sed
alia z alia rē. ordine eēntiali.

Contra tertiū articulūz vbi dicitur
qz vltima differētia speci
ei precise icludit de suo per se intellectu ac
tum vltimū in re qui est causa vnitatis cō
pleta: z genus proximum precise icludit

pprium potentiale respectu illius act⁹ vltimi. arguitur pmo: qz tunc p^mu genus accipiet a m^a simpliciter vel materiali: qz in isto possunt aliqua conuenire sine conuenientia in aliquo gradu posteriori. Et tunc nulla sp^s specialissima includit m^am nisi quia precise includit cōceptum primi gⁿis: nam respectu eius omnes dⁱe intermedie dicunt actū. z ita nulla materia q̄ sit pprie m^a simplex est alteri⁹ rōnis ab alia: qz illa est sine omni actu distinguēte. z ita nec i celo z in igne est m^a alterius rōnis. Et tunc suba vel includet solā materiā. z ita h³ aliquos nō predicabitur de angelis. vel ē composita ex materia z forma: z nec sic h³ istos p^dicat de illis. Si neutro mō. tūc differentia corporis cōstitutiuā addet m^az supra formale ipoztatū per subaz ex q̄ materia pertinet ad quiditatē rei. Et opz q̄ addatur aliqd pertines ad suā quiditatē: qd est cōtra istuz 3^m articulū. Ad illa. Ad primū si negetur p^dicatum in qd accipit ab aliquo: nisi manifesto per operationē. hoc nihil ē. Tum qz multa genera intermedia a nulla ppria operatione sumūtur. Tum qz si intellectus noster nō sumeret: esset tamē perfectio in re: z p^dic⁹ sūptibile. Tuz qz trans⁹ manifestat aliqd cōmune: sicut et operatio cōmunis. Al^r pōt dici qd differentia sumit per se ab actual^e eēntial^r perfectiua: quādoq; autem talis est reali forma et pfectibile materia simplex vel cōposita. sic auicebron posuit omni dⁱe correspondere ppriam formā: quādoq; actualitas a q̄ sumitur dⁱa nō est forma: sed perfectio formalis. z hoc sufficit pro differentia. z tūc pfectibile nō est m^a: sed totum vt perfectibile sūm aliquā rōnem realē pfectiuā. Licet igit quādoq; ascendēdo abstrahatur vere materia cōposita a forma et formato: vt corpus ab animato. z sūm multos ab ianmato: tamē vltior abstractio fit tūc a rōne reali formali. z ita nō stat in m^a p^ma sed in ente summe potentiali respectu rationū realiū perfectiuā: tale est ens cōmunissime sumptū. Genus aut cōmunissimum oīuz naturalīū nō tūc a m^a sumitur: sed etiā ab aliqua forma sūm se indistincta z pfectibili p oēs actualitates sp^sz sicut p rōnes reales alias pfectiuas. Si autem

ominino instas qz a materia potest sumi p^dicatum in quid ex quo est de essentia rei: z ab illa forma aliud p^dicatu: z in q̄le z ita dⁱa. C^omo. illud p^dicatum a forma nō p^rahet p^dicatu a m^a sicut dⁱa p^rahit genus. qz vtrūq; est eque cōe. iō a tali forma nō p^rahēte: sed p^rahibili si accipiat p^dicatum erit genus: z i qd. ita potes habere tria genera p^ma m^aliū: s³ vnu totale includit dua partialia. 3° sufficit illud vnum z neutru alioz ponit genus: qz gen⁹ pprie dⁱ qd importat totū potēiale sp^sz p^rahibile per dⁱam vltiorē. Sed quare est vna forma sūm se indistincta que immediate inest m^ae p^me que p^rahit p oēm formā remotiorem sicut p rōnem realē nisi ponat: sūm in oī gⁿe descendendovsq; ad sp^salissimā. C^omo. oīs forma in formās materiā priam h³ vna rōne realē imperfectissimā z potētalissimā que pstituit pfectibile p aliam rōnem eiusdē forme actu^r z perfectiorem. Sic saluat illud inter potētiā z actū p^mum ē pportio sūm indistinctionēz p^me rōnis realis ab illa sumit genus p^mu materialium sūm. z a m^a vt genus totale sūm p^dicatu: quarūcūq; igit sp^sz forme specificē sole p^riciūt rōnem p^ma immediate. ad illas a gⁿe p^mo materialīū descendit tūc p dⁱas pfectionales: qūq; p partiales qd iūtur i vna forma p pfectionales: qū ibi stat: z h³ m^a cōposita additur dⁱa partialis in qua qūq; pōt vltius iri: sūm pfectionales sicut in aīali vltia corp⁹. C^omo 2^m per idem p³. C^omo 3^m dico qz ista rō realis a qua sumit generalissimū qd est suba ē simplex negatiue. i. nō includēs cōpositionē nō cōrariate. i. repugnās compōni. Qd aut dⁱa addat totalitatē eēntialē nō ē incōueniens: qz totalitas eēntialis contrahit partē pfectionalem: sicut quādoq; partē eēntialem pōt cōtrahere totū pfectionale.

Amplius autē est ita manifestū. impossibile enī substantiam ex substantijs eē inexistentibus sic vt actu. Duo nāq; sic actu nunq; sunt vnum actu: s³ si potestate duo fuerint: erunt vnum

vnū: vt que duplum ex duob⁹
dimidijs potestate. T.c.49.

Manifestū est autē q̄ sub-
stantiarum esse existimatarū
plurime potestate sunt vt ipse
partes animalīū. Nihil etenī
separatū est: quādo autē sepa-
rata fuerint: tunc entia sunt vt
materta omnia terra: ignis: ⁊
acr. Tex. cō. 56. Qd̄ 20.

Trum partes

organice aialis habeāt di-
stinctas formas spē differē-
tes? Q. nō. ex duob⁹ i actu
nō fit vnū. in lra. duo actus
pstituit duo in actu. igit̄ rē. Cū ex duo-
bus numero nō fit vnū. ḡ nec ex duobus
spē que magis differūt. Cū diuersa spē
nō cōtinuant. que em̄ forma pficeret mām
que subest terminō p̄tinuati. aial est vnū cō-
tinuū. 3o. huius. ca. de nā. vnūz sunt fm̄ q̄
p̄tinuū ad natū: ⁊ cui nascit. ḡ ⁊ hic. Cū
vnā formā substantialē ordine nature seg-
tur vna forma in materia: forma alimenti
est vna quā consequūtur immediate forme
partiū organice: q̄ quelibet pars orga-
nica simul nutrit. ḡ rē. Cūz diuidat ver-
mis. vtrq; pars manet animata. si in eis
sunt diuersa spē erūt animalia diuersa spe-
ciei. ḡ vermis prius non fuit vnū aial: si in
eis est vna forma spē. ḡ ⁊ prius in toto.

Contra mouēs ⁊ mo

tum sunt duo in actu. vna pars mouet aliā
partē aialis. Cū accidetia magis di-
uersa insunt partibus diuersis organicis:
q̄z sint diuersa accidetia multoz specie dif-
ferentū. Cū opationes iudicant for-
mas: sed diuersas habent opationes spē
partes organice. Cū diuersa mixto
in diuersis partibus. ḡ alia forma. Cū in
omni parte mixti oēs sunt forme elemen-
tares fm̄ aliquos. ⁊ tamē mixtum est vnū
ergo magis est hic.

Opinio q̄ sic pars aialis sepatur
ab aiali sine generatione
⁊ nō manet in actu p̄ formā totius post se-
parationē. ḡ per aliā quā prius habuit. an-
tecedēs p̄z. Tum ad sensum: si os extraha-
tur de corpore animalis.

Respondet q̄ generās vlt̄ inducit aliā
formā: quia equoce dicit fm̄ aliquos os vi-
uum ⁊ mortuum.

Tum p̄ rationē: q̄ abscindat aliq̄ pars
carnis successiue a corpore aialis successiue
amittet aium: ⁊ accret successiue aliā for-
mā: si nō manet illa quā p̄habuit.

Illoc aut̄ nō cogit: q̄ successio est ibi in
amittēdo aiam simul cum diuisione.

Cū forma eadē videt̄ eque p̄seruatia
sua corruptione: corrumpit aut̄ tota caro
⁊ putrescit offe manēte nō corrupto.

Illoc nō cogit: q̄ p̄seruatio maior pōt eē
p̄pter alta accidentia.

Cū forma carnis segtur ordine natu-
rali in mā forma substantialis alia ab illa q̄
segtur formā ossis. Patet in putrefactiōe
cadaveris in generatiōe alioz ex ipo. igit̄
forme a q̄bus sunt iste generationes sunt
alie specie.

Illoc non cogit: q̄ ex eadem parte car-
nis p̄ putrefactionē possunt plura ḡfari.
Ista opinio si ponat aliquā vnitates in
aiali p̄ter aggregationē quō vnus est acer-
uus lapidū. 3o q̄ vno triū modoz ponat:
vel q̄ eius vnitates sit ab vltima forma sez
aia sensitua q̄ sit silt vna spē in toto: licet
extensa p̄ accidēs ad extensionē totius. vlt̄
q̄ ante istam ponat vna forma mixti q̄ sit
dispositio ad sensitua. vel tertio modo q̄
nulla est ibi vna forma spē: sed triū multe
spē ex qb⁹ integrat vna forma a q̄ est vnitates
compositi. Cū tertium mēbrū videt̄ cō-
tra 2o. in fine septimi. quō em̄ ex malibus
partibus fm̄ ipm̄ hoc est ex integralibus est
vnū nisi p̄ aliqd̄ qd̄ sit actus respectu eoz:
ita q̄ illa integralia simul iuncta: nunq̄ vi-
dentur esse nisi vna pars essentialis alicu-
ius vnus. Alioz modoz p̄mus ponit mi-
norem vnitates. sed maiorē. Alterq; im-
probat per hanc rationē. vnus p̄fectiōis
est vnū p̄fectibile p̄suppositū: ita q̄ illa p̄-
pria vnitates vnus p̄fectibilis p̄supponit
vnitati p̄fectionis: nec ab ea quā talē vni-

EX
TRA
EX
TRA
EX
TRA

T.c.60.

tatem dabis pfectibili sensitiue fm pnam
viam: vel pfectibili forme mixtionis fm
secundā: nō videtur possibile. **C**onfir-
matur pma ppositio. quō eī impobatur
vna forma totius vniuersi ipa negata vel
quorūcūq; desperatoz. **C**item generatio
aialis ex semine est vna. g sicut terminus
a quo est vnus. ita terminus ad quē preci-
pue si vni forme tñ vna succēdit naturalr
Citem trāsformatio panis in corpus chrī-
sti est vna.

Opinio alia q forma mixti prece-
dens aīaz si esset alia ipa
eēt vna totius virtualr in se cōtinentis pfe-
ctiones multas fm quas pficeret diuersas
partes materie: z constitueret diuersa or-
gana incōpleta. f. pncipia impfecta: z quasi
remota opationū diuersaz: quare si sensi-
tiua aialis bruti ex pfectione sui includat
pfectionē talis forme mixti. z preter hoc
ppria: poterit esse vna realr: z multiplex
virtualiter: z fm diuersas pfectiones virtu-
aliter contentas tam pprias sibi: qz forme
mixti si eam includat poterit diuersas par-
tes materie pficē z diuersa organa pfecte
constituere. **C**onfirmat: quia vntas vi-
detur ponēda qz tūz est possibile nunc aut
maior distinctio apparet in opationibus.
z in alijs corrōdentibus organis in qz tūm
aīata sunt: qz in qz tūm sunt sic vel sic mixta
z tñ pfectiones eoz que sunt in qz tūm ani-
mate sunt: nō ponūtur diuerse forme sub-
stantiales integrātes vnā in animā sensi-
tiuā. etiam fm illos qui nō ponūt potenti-
as esse accidentia. igit nec oī talem diuer-
sitate ponere in forma mixti. z si non in
oculo z aure pari ratione videtur q nec
in carne z osse. **C**Secūdo confirmat p il-
lud. 2. celi z mundi. de ordinatione entū
fm multas z paucas opationes: quere ibi
Sicut igitur in corruptibilibus pfectus
ens habet plures opationes. ita videt q
forma que est pfectior sit pncipiū talium.
Ex hoc apparet vt videt quare aīa regit
corpus habens ptes etherogeneas: vt sint
apta in instrumēta multarū opationū: quaz
ipsa est pncipiū quas nō posset per vnum
instrumentū exercere: z ideo tale corpus
habens partes huius: vocat organicum.
z ita est si aliqua disponat immediate ad ta-

lem formā. videt q sit vna realiter: licet g
ponerent incōpositio multe forme ordina-
te: non tñ multe partiales.

Choc ducitur ad oppositū: qz perfectius
plurū opationū est pncipiū cū minori di-
uersitate. ergo sensitiua magis vna qz for-
ma mixti. Et lz sensitiua sit pncipiū mltorū
nō forma mixti nisi māl z dispositiue: nō
tñ possunt pfectiones vntiue contente in
sensitiua ad seipsas materialr disponere:
nec ita oportet eas differre: sicut formas
disponentes imperfectiores.

Certuo confirmat positio sic: sicut aliqd
est ens ita z vnū ergo pfectius ens est pfe-
ctius vnū. **C**Rio: intensior vntas non
semp magis excludit dīaz aliquoz i vno
Contra istā opinionē quare forma vna
dat huic parti materie hanc pfectionē. z
nō illam: quā tñ equalr cōtinet. **C**Rndes
in forma homogenea: vt ignis: quare illa
pars qz titatiua datur huic parti z materie
z illa illi: facilius videtur in pposito rñ de-
re: quia partes sunt alr disposite: vel p for-
mā impfectiorē: vel per formas corrū-
pendas: vel per qualitates in pibus cor-
rūpendi. Ideo dicere formas dare aliquā
pfectionē vni parti qz alteri. **C**ontra. for-
ma omnē pfectionē virtualiter contentā
dat omni parti materie quā pficit. **E**xem-
plum intellectiua si cōtinet sensitiuā z ali-
as. oīs ps mae q pficit itellectia pficit alijs
contentis. **C**Respondest q quedā forma
habet totalitatem qz titatiuā: z si p accidēs
z hoc sine totalitate virtuali. exemplū: al-
bedo. Quedā totalitatez virtualē sine qz ti-
tatiua omniū: exemplū: anima intellecti-
ua. Quedam virūq; simul: exemplū. in p-
positio de forma mixti: si ponatur cum sen-
sitiua: aut de sensitiua si cōtinet illā. **C**nd
accipitur in obijciendo: cōceditur de secū-
da totalitate: non de tertia: quia licet ibi p-
cedat nāl totalitas vtualis illā aliā: tñ in
pficiēdo mās fm illas pfectiones distincte
poneretur necessaria alia totalitas: qz nō
est eadem pars materie capax perfectio-
onū istarū distincte. **C**nd ossent igitur da-
ri quatuor signa. In primo est talis forma
habens totalitatem virtualē tñ. In secun-
do perficit totā materiā: vt primū perfe-
ctibile: constituendo cōpositū sine plu-

T.c. 62.
z inde.

ralitate perfectionū distinctarū. In tertio materia intelligit extēsa: et etiā forma ista p accis. In 4 intelligunt ptes mae pfi pfectioib⁹ virtualibus forme et hoc distincte.

Contra ista: si pfectiones aliq virtualiter cōtēte sunt incōpossibiles in mā. igit^r et in forma cōtēte pbatio pñe: nūq³ est incōpossibilitas aliq³ ut in sunt 3°. nisi q³ inter se sunt incōpossibilia. vnde si albus et nigrū nō essent inter se repugnātia: qñ fm pñas rōnes sūt eēnt i aliq eēntia pñere ut rubore fm pñas rōnes possit idē pñe. Cū tē q³ ē dīa huius opinionis subtilis que videt sequi rationē: et pñe que videt grossa: et est sensui consona. Mōne pñma ponit vnā formā mixti habentē multas formas pñales nō pñe quantitatuas. q³ accidit q³ vna sit extra aliam cum sunt res diuerse: et si pñiat aliam partē materie pñient: nec forma tota que est ex eis poterit materiā pñere nisi habentē partes diuersas fm quas diuerse partes forme pñficiāt. Si cōpares totā formā ad totam materiā et ptes ad partes: que inspicendo sit natural^r prior: tota. s. an pars equocatio erit: q³ tota prioritate p sectionis: pars pōtate gñationis. Quid ultra pōt secūda opinio ponere si maiore vnitatē ponat in tota forma respectu partū q³ istam: ut. s. forma nō habens partes reales pñiens materiā nō habentē partes realiter diuersas in quocūq³ nunc nature pñiat illas partes: pñdictio videt^r: ut deducit prior ratio.

Sic ergo teneatur prima opinio. Et cōfirmat sic fm pñm: cor pñmo generat etiā tpe ante alias partes aīalis: et esset assignare in generatiōe animalis: loquēdo de tota: multas mutatiōes completas ad multas formas partū: vnā ante aliam tempore: ergo si aīalis est tñ vnā forma mixti vel generatio illi⁹ est motus plurissimū imo multi motus pñsequēter se habētes vel multe mutationes inter quas cadunt multi modus habentes illas pro terminis: quorū vtrūq³ videt^r incōueniēs ponēdo vnā formā oīū pñū aīalis.

Ad primū argumētū

dicendū: q³ maior est vera quādo illa duo sūt in actibus vltimatis: ita q³ illa actuata nō sunt capacia vltioris actualitatis quales non ponuntur partes ille. Cū secūdum: quanto aliqua sunt magis vnum in participando vnam rationem: tanto minus nata sunt vñiri: ut ex eis fiat vñū: ergo cōsequētia non valet. Ad tertium negatur maior: quia maius arida cōtinuat^r carni viuere vel ramus arbori: sicut ligno lapis fm aliquos de fonte cōuertente lignū in lapidem. Cū probatiōe ma. si punctus ponatur pñuatiō vltioris longitudinis et sic linea vltioris latitudinis: et superficies pñfunditatis: non est difficultas: quia forma nihil pñficit sub puncto: nec linea sed tñ sub quātitate corporea. Si autē ponantur linea et superficies et punctus aliqua alia positiua: quia et corpus in cuius diffinitione cadunt: est aliquid positiuū ex tertio metaphysice: difficile est argumētum: quia nō sunt i materia siue forma substantiali: nec cum formis oppositis. Tunc etiam oportet omne formā substantialem requirere determinatā qualitātē in materia: imo nec aliquā quin possit nō qñtam pñcere. Cū alter minor negat^r: et ponit q³ vñitas partū aīalis est maior vñitate cōtigitatis: et minor pñtuitate. Prīmū p³: q³ fructus auulsus non nutrit. Scdm pñm in summatibus osium vbi dicit fieri cōtinuatio per cartilagīnē: post decoctionē videt^r cartilago separari non relinquēdo signā cōtinuationis. Cūtra hoc: ergo animal vñum est multa animalia: quia multe substantie sensibiles. Cū rñō. aīa est pñmo pfectio aīalis per se et non pñmo partis animalis: ergo suba aīata sensibilis pñmo est aīal: nō sic pars. Cū quartū rñō. maior videt^r vera: quia generatiōē pñcedit alteratio pñia que nō pōt recipi nisi in substantia determinata: minor falsa: q³ alimētum est alterabile fm diuersas partes diuersis alterationibus pñeūis diuersis generationibus. Cū alter dicendū: q³ sicut est vna forma pñcipalis gñantis fm quā agit: ita et vna est pñcipalis terminus generationis. Alie sine quibus non est illa: sunt termini non pñcipales. Exemplū: quādo aīal gñat aīal: fm aliquos generat

h⁹ in h⁹ bernia: seu scotia ma^{ti}

E.c.17.

de pñibus
aīaliū. li. 3
ca. 4.

formas quatuor elementorū: nō tñ vt pñ-
cipaliter intētas: s; necessarias ppter for-
mam mixtū pñcipaliter intentam.

Ad argumēta contra

primā opinionē, q; illa opinio tenet re-
spondendū est. Ad primū vnius pfecti-
onis zc. Cū partes materiales q; vo-
cantur elemēta in fine septimi: nō habēt tan-
tam vnitatē ante q; recipiūt formā: quantā
habēt a forma sicut a. z b. in se. quantā ha-
bēt a forma fille. sufficit igit respectu for-
me illimitate aliquo mō vnitatis or^{is} in par-
tibus materie. s. q; tota mā ex illis ordinē
habeat ad talem actum: vt formā adequa-
tam respectu cuius nulla pars materie ef-
fet potētia adequata. Ad illud de anima
mudi. dicat q; nō est vna forma: q; tūc vni-
uersum esset imperfectū quocūq; indiuiduo
corrupto. Contra. nunqd aīal imperfectū
quacūq; carnis parte amōta nō ē indiui-
dūa in vniuerso ponerētur: quasi partes
omeomere: z spēs quasi anomeomere.
Aliter arguit formā. igit vbi vltra pprias
opationes corruptētes pibus sūm pprias
formas videmus aliquā vnā opationē cō-
munē sicut in aīali sentire. abi cōcludim⁹
formā totius actuantē oēs partes cōiter in
partibus vntuerfi vltra pprias opationes
cōueniētes eis sūm pprias formas nullam
videmus aliaz cōmunē: vt in igne z aqua
vltra calefacere z frigesce. g. zc. Ad il-
lud de vnitatē gñationis aīalis. p; p cōfir-
mationē pñme opinionis de gñatione cor-
dis ante alia. z hoc loquendo de inducti-
one formarum partialiū mixtiōis. Si autē
gñatio aīalis dicat inducto sentire illa est
vnica in vnico instāt: nā sīl pōt q̄libet ps
sūm formā mixtiōis esse dispō ad receptio-
nē sentire. eo mō quo est eius receptiua l;
nō possit sīl semē esse dispositū ad oēs for-
mas pñales mixtiōis. vnde nota q; non
simul in ducūtur forme mixti: tñ sensitiua
tota simul in vltimo instanti cōplete orga-
nizationis: nec simul forma mixti cum sen-
sitiua. Ad argumentū psecūda opinio-
ne. Ad primū de maiori distinctiōe opa-
tionū pñtentiū sensitiuā q; formā mixti.
Vosset dici q; zc.

Explicit liber septimus.

Nec quecūq; itaq; natura
quidē: nō substantia vero non
est his materia: sed quod subij-
citur substantia: puta que cau-
sa eclipsis: que materia: nō enī
est: sed luna q; patitur: que cau-
sa vt mouens z corrumpēs lu-
men terra. Tex. cōmēti. 12.

Libri octauī metaphysice:

Questio .I.

Truzac

videns sit forma
simplex: vel sit cō-
positū ex aliqb⁹
essentiali diuer-
sis? Q; sit cōposi-
tum: arguit q; ex
7. ca. 5°. mā est q;
res pōt esse z nō
ēē. accētia sūt cor-
rupti. g. zc. Cōfirmat: q; ex 9. c. 7. vñ hē-
re: q; oīs simplex forma: z ē tñ in actu z in
corruptibilis. Cūte simplicitas pfecta est
simpliciter pfectiōis in entibus. Ad p; q;
de sūme attribuit. g. qd est simplicius est p-
fecti⁹: nā in his q; sunt p se sīl ad sīl z ma-
gis ad magis. z eōuerso. accētia igit si esset
oīno simplr esset pfectius suba q; est cōpo-
sita ex mā z forma. Cōfirmat: q; ens di-
uidit in cām z causatū. ita q; causatū tenet
ibi rationē imperfecti: q; dependēs est. g. qd
plus recedit a ratione causati pfectius est:
accētia si est pura forma minus causati est
q; substantia: quia tñ habet duas causas
extrinsecas: intrinsecā naturā. Substan-
tia autē cōposita magis causata est: z a plu-
ribus dependet: quia a quatuor causis.
Cūtem forma simplex subiectū accidens
esse non potest: sūm Boetius de trinitate.
Cū pbatur: quia potentia prior: que sez
est ad formā substantialē prius oportet q;
actuetur q; potētia secunda que est acci-
dens. Sed multa accidentia sunt subiecta
accidētiū: vt linea recti z curui, numerus

T. c. 22.

T. c. 17.
z inde.

l. i. c. 3.

paris vel imparis: motus vel locis vel tar
 T.c.12. di. Hoc etiā vult Auct. 2. metaphyca. ca. 9.

Contra phlosophus

in lra. accidentia nō habent materiā ex qua
 sed in qua. CItem in. 6. principijs forma
 est simplex. 27.

Opinio qd accidens est realiter cō
 positū. Propter tria. Pri
 mo: quia qd cum alio realiter puenit. z ab
 eo realiter differt est compositū ex duob⁹
 in quoz altero puenit. z p reliquū differt
 nigrēdo z albedo realiter differūt: vt pz
 z realiter pueniūt: qz in colore q nō est cō
 ueniētia rōnis. ex. q. de cōceptu generis.
 CConfirmat maior: qz simplr simplex a
 quociqz distinguit videt esse pmo diuer
 sum ab ipso z nō differēs: vt pz de materia
 respectu forme spēs accidentiū pprie dis
 ferūt. CItem supra in isto. 8. ca. 3. habetur

T.c.5. qd omne diffinibile oz esse compositū. per
 qd Auz. approbādo antisthenichos impzo
 bat platonis ideas: qd non erunt diffinibi
 les si sunt forme simplices. Oportet enim
 terminū esse rationē longā fm ipz: accidē
 tia aut sunt diffinibilia fm ipm in. 7. Nec

T.c.14. 2. 15. 2. 11. obstat qd ex additione diffiniunt: qz ppter
 simplicitatē non negat eis diffinitio talis
 qualis est diffinitio substantie: sed ppter de
 pendentia ad subam. CItem scdo pncipa

T.c.19. 2 inde. liter sic. 12. metaphyca. ca. 2. diffuse tractat
 Auz. qd sicut illa que sunt in diuersis gene
 ribus sūt simplr diuersa. Ita z eoz princi
 pia ppria pportiona tñ eadē: z h de mā
 priuatione forma z mouēte. g forma q est
 in gñie accidētis habet ppriū potētiāle pñ
 cipium componēs ipm: z non tñ subiectū
 vt videtur: quia tunc nō viderent pnci
 pia generū ita esse alia: sicut sūt ipsa gñia.
 CConfirmat illud ex intentione. Auz. in

T.c.32. 7. ca° octauo. vbi vult q illa pclusio. ca. 7.

T.c.22. 2 inde. qd compositū generatur vera sit in omni
 genere. g z in genere qualitatis. si illud cō
 positum esset tñ ex subiecto z accidente.

T.c.4. 2 inde. cum illud sit ens per accidēs nō esset per

T.c.22. 2 inde. se terminus alicuius motus vt videt Auz.

T.c.22. 2 inde. velle in sext. capitulo. 2. quia in nullo gene

T.c.22. 2 inde. re est motus omnis videtur terminari ad

T.c.22. 2 inde. rem alicuius generis per quā z ipse in ge
 nere collocetur. CItem. 3. principaliter

sic in decimo. ca. 9. vult Auz. qd motus est
 inter formas eiusdē generis phyfici cuius
 modi sunt contraria z media z non inter
 formas alteri⁹ gñis. phyici eiusdē gñis hic
 dñr ex 5. q hñt idem susceptiū primū tale
 ergo susceptiū habent cōtraria z media
 inter se idē z nō idē cū alijs alteri⁹ pparie
 tatis: puta omnes colores inter se. sed nō
 cum sapore. Sed quodcūqz subiectū siue
 potētiāle alterius generis a genere qua
 litatis sumat istud: sicut est idem colorum
 z ita etiam coloris z saporis: vt pz de sub
 stantia z quātitate que vtrqz eadem sub
 est colori z saporis. ergo illud susceptiū
 penes qd distinguitur generis phyfica in
 accidētibus est aliquid intrinsecū ipsis: z
 pars essentialis ipsoz.

Contra istā opinionē

arguitur tripliciter. primo sic. si albedo est
 composita sint componētia a. materiale. z
 b formale. albedo informat subiectū aliqd
 quero aut a. tñ informat illud subiectum.
 aut tñ b. aut vtrūqz. si neutruz. ergo nihil
 informat subiectū. Si a. vel b. tñ ergo p
 pria passio non inest primo suo subiecto:
 sed tñ per partem sui. Non vtrūqz. probo
 primo de a. quia tunc materia substantie cū
 sit perfectior est ipso b. nihil aliqd informare. z
 ita in infinitū ire. CScdo pbatur hoc de
 b. quia ita informat a. cuius capacitas ade
 quatur actualitati b. aliogn nō fieret vnuz
 ex eis g actualitas b. nō extendit se ad sub
 iectum. CConfirmat. forma substantialis
 que pfectior est ipso b. nihil aliud a ppria
 materia potest informare: nec perficere:
 vt informans. Ex predictis etiam probat
 qd non alterum tantū. Qd etiam aliter
 probat quia si a. tñ. ergo b nihil informat
 cum quo non facit vnum per se. z ita om
 nino nō est forma accidentalis. Magis etiā
 denoiaretur subiectū ab a. qz a toto. vela.
 b. Si b. tantū. ergo a. est z non est in subie
 cto z capax actus: ergo est materia substā
 tialis. CItem secūdo sic. inter illa potest
 eē motus que etiā habent idēz susceptiū
 ppriū. z hoc circūscripto alio suscepti
 uo accidentali: pz de qualitibus z quali
 tate siue substantia due forme duaru spe
 cierum contrariarū ex datis habent idem

T.c.33.

In hoc. 7.
i. c. 32. et ali
bi. et primo
phy. et 1. d.
gene.

pprium susceptiuu et per se: quia eiusdem
gñis: gñ circūscripto subiecto qd ē suscepti
uii accitale poterit esse motus inter spēs
ptarias: sic igitur ex albedine fiet nigre
do: sicut ex aere aqua. qd est ptra Ap. qui
in multis locis vult subiectu esse ita neces
sariu in transmutatiōe accidēali: sicut ma
teriā in transmutatiōe subali: et qd ex albe
dine nō fit nigredo. Sed qd ex albo fit ni
gru. Si dicat quālibet formā accidentalē
habere ppriu susceptiuu qd nullius alteri
forme sit capax. Hoc videt irrōnale. Tū
q: tūc forma accitālis magis cōplet capa
citātē sui receptiui pportionalis qz forma
substantialis aliqua sui susceptiui nisi forte
forma celi sim aliqz. et tūc sicut celi ponit
ī corruptibile: quare nō ita et accis cōposi
tum. Et tū: qz si motus deberet esse inter
cōtraria oportet ut videat qd subm pmo
moueret ad susceptiuu ppriu eius qstum
ad formā susceptiui illius. et ita nō esset p
mo motus inter ptarias. Citem. 3. ome
illud qd est immediatū pncipiū agēdi. vt. s.
quo agēs agit: videt esse tū actus. ita qd nō
includat duas res: potētiā et actū: qz nō eēt
quo pmo agit: s; p partē pmi q est actus:
accis aut aliqd vt calor et hmoi pōit q p
agēs agit i aliq actiōe: vt i calefactiōe tē.

Aliter dicitur ad que

stionē: qd paucitas semp est ponēda: qñ p
istam saluat apparētia iuxta sententiā phi
pmo phy. cor. cōmendātis melissum pre
Anaxag: ppter paucitātē pncipioz. natu
ra em nihil facit frustra. Et iō posito plu
riu semp debet dicere necessitatē manife
stā ppter quā ponant tot: nihil aut appet
tū accitibus ppter qd debeāt poni cōpo
sita ex duabus ptibus essentialibus cōter
loquēdo: vt patebit rñdendo ad argumē
ta. ideo cōter negat talis cōpositio. CDe
quātitate tñ pñua et discretā q vident ha
bere ptes māles. ac p hoc cēntales: qz nū
qz māles pstituit vñū cōpositū sine for
ma alia ab ipsis. CDe his inqz est difficul
tas spālis que alibi habet locū. s. in expli
cādo de scriptiōe quātitate: in gñto li.
Sed de alijs accitibus fit hic sermo.

Ad primum

pncipale rñdeo:
sicut gñabile pzo

prie est cuius aliqd pfuit. qd postea est ps
geniti ex. 7. ca. 5. ua et corruptibile est ppe
cur? aliqd manet post corruptionē qd fuit
ps corrupti: et ita tñ cōpositū generat et
corruptis in omni gñe: et h cōpositū ex
ista forma q per gñationē iducit et p corru
ptionē expellit: et ex illo qd transmutatur
sim illā formā: sicut aut in gñatione substā
tiali: qd trāsmutat est mā. Ita in accidēali
qd trāsmutat est subm. Et ita cōpositū ex
ipso et forma accitāli est p se gñabile ibi et p
se corruptibile: p se inqz sicut ibi est. p se ge
neratio et corruptio. accis aut sic nō est cor
ruptibile: sed vocādo corruptibile: qd qd
p transmutationē nālem nō est postqz fuit
sic accis est corruptibile: et etiā forma sub
stantialis mālis. CAd pfirmationē rñio
in. 5. habet ca. de vno qd idiuifibile est ma
xime vñū: et hoc si est suba: qz ex tūc est ex
se vñū et incōpossibile alteri accis lz i se sit
diuifil? ē tñ cōpossibile alteri sine q nāl
nō est. iō lz pbs diceret oēs actus pmo mō
simplices h est in se: et alijs incōpossibiles
esse icorruptibiles. nō tñ h diceret de sim
plicib? in se et cōpossibilib? cū alijs. CAd
scdm pncipale qd regit magnū tractatū:
quō illud qd est simpliciter pfectionis nō
semp pcludit istud esse simplr pfectius in
quo est excellentius illud: sed tñ sim qd:
nisi illud sit pfectissimū inter illa que sunt
similiter pfectionis: quē tractatum habes
alibi. CAd breuiter transeo: qd icorrupti
bilibus cōter simplicib? est impfectius: licet
nō ppter simplicitatē maiorē: quasi illa nō
sit pfectionis. Sed quia talis natura non
potest habere multā actualitatē cum sim
plicitate nō tantā saltem qstam cum cōpo
sitione et actualius vlr est pfectius. Exem
plū esset si quis canis esset sapiens: et cum
sapientia nō posset habere summā rabiez
cōuenientē cani: esset canis impfectior ca
ne nō sapiente: nō tñ esset ens impfectius
quia canis limitat ens et pot? ei repugnare
qd in entitate ponit nobilitatē. CAd idē
ad cōfirmationē: licet em ens causatū sit
simplr impfectum qz dependens: tñ illud
ens limitatū: cuius entitas ppria regit ne
cessario qd sit causatū pot? esse pfectius tale
ens. si est a pluribus causatū qz aliud ens
qd est a paucioribus causatū: qd nō recipit

T. c. 22.

et inde

T. c. 11.

T. c. 50.

tanta pfectionem: nam in dependētib⁹ bñ
pōt illud dependēs esse pfectius qđ depē-
det a pluribus a quoz quolibet recipit ali-
quā pfectionē sui que oia regunt ppter
suā pfectionē: ita qđ nullum p se sufficeret.
vnde cōiter causata pfectiora que nō ime-
diate sunt deo a plurib⁹ causis dependēt:
qz ppter eoz maiore pfectionē non suffi-
ciunt ita paucē ad causandū illa sicut alia
imperfecta. **¶** De minorib⁹ tertiū pncipalis qđ
dubia est: z videtur strariari. **Az.** in 4. li.
in secūda ratione contra negantes pñmū
pncipiū: quere ibi qđ sit dicēdū. Qui autē
negaret maiore: diceret Boetiu intellige-
re p formā simplicē actū purū: s̄ est essen-
tiam diuinā vel ideā. **¶** Ad pbanonē etiā
diceret qđ potentia hīc est prior illa. nō qđ
scda sit in aliquo supposito nisi ibi sit pma
sed qz actus sit prior in gñe actus. i. pfecti-
or quēadmodū potētia ad q̄ritatē pōr est
potētia ad q̄ritatem ppter ordinē actū in
gñe: nec tñ in quocūqz est scda est et pma

Ad argumētā propri-

ma opūione. **¶** Ad pñmū pz ex questione
de pceptu gñis qualis compositio sufficit
ad differentia z puenientia realē speciez
qz vel tñ compositio ex differētib⁹ s̄m in-
tentionē: vel ex rōnib⁹ realib⁹ diuersis
vnitue pntis i eodez. **¶** Et per idem pz
ad pfirmationē. Et etiā ad illud octauū de
rōne longa zc. nisi qđ oz exponere quō rō
Az. tenet pira ideas: z pōt dici qđ s̄ diffini-
bile in cōmuni nō oporteat esse cōpositūz
ex re z re s̄m p̄dicta: oz tñ diffinibile qđ ē
spēs respectu substantia. i. diuinarū cor-
ruptibiliū quarūqz esse sic compositūz:
z hoc: qz materia est p se p̄ qđditatis talis
ex. 7. sed si idee ponētur forme tñ esset ali-
qua illarū spēs respectu talū in diuinarū
corruptibiliū: nam ibi maxime ponebātur
qđ nō essent diffinibiles: sicut spēs tales: qz
forma pura tñ est pars talis spēs. **¶** Ad se-
cundū pncipale idē de. 12. metaphy. satis
soluit p exempla. aer: lux tenebra zc. hu-
tusmodi: qđ dicit qđ subm nō est p̄prium
potētiāle: qz tunc pncipia nō essent ita alia
sicut pncipia. **¶** Rñ. 3° p̄p̄coz. distin-
guū **Az.** inter ens in q̄ritum ens z in q̄ritūz
in potētia statua: potētiāle i substantiis nul-

lius alterius generis est aliquo mō: s̄ tñ
illius per reductionē: potentiale vero in
genere accidētis consideratū vt potentia
le: z vt perfectibile ibi est in illo genere p
reductionē: quia tñ sine illa ratione pfecti-
bilis est in per se pfectum ens. i. substantia
idea s̄m se ponit in alio gñe: sic facilius
forte ad ppositū **Az.** exponit illud p̄dica-
mentoz nihil p̄hibet idem in diuersis ge-
nerib⁹ annumerari. **¶** Qđ additur de. 7.
Rñ. ens per accidens licet nō sit vnum si-
cut substantia: non tñ est nullo modo vñū:
nec ita multa sicut quādo subiectū z acci-
dens manēt separata ex ca^o. de vnitāte dif-
finitionis b̄m hoc nāqz homo z albū mul-
ta quidē sunt cum alterū non in sit alterū:
vñū vero quādo in est: z patitur aliqd sub-
iectum homo: tunc enim vñū sit: z est alb⁹
homo zc. z sicut est aliqua. ita illud totum
est ens aliqd: z illius totius est gñatio. z s̄
est p se: sicut in isto genere est generatio p
se: z tñ per accidēs respectu generationis
substantie que est p se: sicut totūz est ens p
accidens respectu substantie. **¶** Et qđ ad-
ditur de sexto. non valet: quoniam in pma
parte capituli loquitur de ente per acci-
dens vno modo: in secūda parte alio mo-
do sicut dicim⁹ est in questione de ente p
accidens: z tunc illud dictum non intelli-
gitur nisi de ente raro: z hoc comparato
ad illam causam respectu cuius est ens ra-
ro. **¶** Vel si intelligitur de aggregato: hoc est
comparando illud ad per se causam subie-
cti tantū qđ subiectum cōcomitatur raro
aliqd accidens per accidens. Sed tunc nō
est ratione aggregationis: sed ratione al-
terius accidentis: qđ intelligo per raritatē
que raritas hīc concurret cum aggregati-
one. **¶** Et ille secundus modus forte ve-
re est s̄m intentionem littere. **¶** Vide exem-
pla de edificatore z domo: z qđ domus est
his tristis causa per se est causa subiecti
tantum: z aggregati per accidens tantūz:
quia illud aggregatum includit accidens
per accidens: quod raro est a tali causa.
Et ita alia accidentalitas est ibi qđ aggre-
gatio: aggregatio enim non prohibet:
quia ignis per se generat lignum cali-
dum: non tantum calidum: sed hoc: si-
cut est ibi per se. **¶** Quod aut additur de

c. de quali-
tate ad fi-
nem.

T. c. 42

T. c. 2.

I. 14.

termino motus. nō sicut dictū est in questione de generatione compositū: q̄ forma est quo generatū generat. et ideo in secūdo philosophorū generatio dicitur naturalis per hoc q̄ est via in naturā que est forma. et si non intantū qd̄: sed in quo. Ita hic oīno motus collocandus est in genere penes terminū quo: nō qd̄. nisi aliquis vellet dicere q̄ alius est p̄ se terminus motus. et alius generationis accidentalis que fit cū motu. circa qd̄ nunc nō insisto. Ad tertium principale: qd̄ videt diffinitibile: q̄ nō videt aliqd̄ ab^m dari p̄us ista p̄tra^e in q̄ vel imēdiatē q̄ hec p̄trarietas recipit. q̄ idē absolūtū similiter se habeat respectu alterius p̄trarietatis. p̄ de substantia de quantitate respectu generis colorū et generis saporū. Si q̄s etiā vellet fugere ad q̄litates primas ad huc nō videt possibilis euasio. nulla em̄ precise vna est imēdiatē susceptiui generis colorū. nec imēdiatē ratio susceptiui: sed oēs vel aliquę sic cōmixtū. et eadē simili modo vident p̄mo receptiua respectu saporū. Possit dici q̄ licet vnica sit cōmixtio elementorū in vno cōmixto: tñ vnū quodq̄ elementū multas habet qualitates: et diuersam cōmixtionē illarū qualitatum elementariū: sequitur imēdiatē aliud et aliud genus qualitatum mixtarū. puta si mixtionē ignis in q̄ntum lucens cum terra in q̄ntum termiata: et aere et qua in q̄ntum per spicua. consequat̄ genus colorū: cōmixtionem vero ignis et aeris in q̄ntum calida et rigentia humorē aque cōmixtū sicco terre stri consequat̄ genus saporū. et sic de alijs. Nec particularia sunt et longe a consideratione metaphysici. Item aliter potest dici vltius: q̄ sicut expressius habet in. 9. l. q. 5. diuersitas potentiariū actuariū. accipiendo eas s̄m q̄ sunt priores naturaliter p̄ntis: vel nulla oīno regit diuersitatē in re: vel tñ rationū p̄fectionaliū vnitue contentarū. ita et hic in potentijs passivis: et tūc vel diuersitas ḡnis subiecti: qd̄ corrūdet diuersitatē generis p̄dicabilis physici: tñ est p̄ respectū generis subiecti ad genus physici p̄dicabile: quē respectū nulla p̄cedit diuersitas absoluta: vel erit illa diuersitas generis subiecti p̄fectiones vnitue contentas p̄cedentes diuersitatē respectuum.

Nec mireris diuersas rationes vnitue ponī in eodem qd̄ capax est pluriū p̄fectionū q̄ q̄q̄ est ex imp̄fectione subiecti qd̄ nō est capax talis p̄fectionis. et si illa imp̄fectio tollatur: siue p̄ rem additā: siue fiat aliud cōtinēs vnitue illā rem addendā: bene est capax p̄fectionis cuius nō fuit p̄us capax.

Palam autem et quia si sunt aliququaliter numeri substantie sic sunt: et non sunt vt quidam dicunt vnitatum multitudo. Nam diffinitio numerus quidā est. T. c. X. Qd̄. II.

Primum forma accidentalis suscipiat magis et minus s̄m essentia suā? et nō. forma est cōpositiōi p̄tingens et c. Et est sermo de forma accidentali. Et hic in p̄ma comparatione: sicut numerus diuidit in indiuisibilia sic diffinitio acc̄tis diuiditur in genus et differentia: que sunt indiuisibilia. ḡ d̄ia est indiuisibilis. et p̄ p̄is forma a q̄ accipit. Item Boetius sup̄ p̄dicamenta sup̄ illud q̄ iusticia non est magis iusticia alia. ibi dicit q̄ qualitas s̄m se nō suscipit. sed subm̄ s̄m illā. Item si sic. ḡ ipsa manens s̄m essentia pōt intēdi et remitti. hoc falsum. p̄batio: q̄ si sic vere est motus a minori calido in maius. s. physicoz. Sed in omni motu termini sunt oppositi: Ita q̄ inducto termino ad quē corrumpit terminus a quo. igit inducto calore intenso corrumpit remissus. ḡ nulla vna essentia recipit. Et ex p̄cedēte et subsequēte fieret vnū. et tūc esset compositū illud: et minus perfectum quia compositū: q̄ forma simplex perfectior composito. Item si fieret vnū ex eis vel alterz actus et reliquū potentia qd̄ falsum: quia sunt eiūsdē sp̄ci: vel ambo in potentia ad aliam formam. Et tunc aut illa forma esset calor. et esset questio de isto: aut alterius speciei et tunc hoc totum tale per alterius speciei aliqd̄. Item p̄existens non augetur nisi maiori eo appposito: quia non intenditur tep̄

T. c. 10.

T. c. 19.

dum nisi adueniat calidus. consequens est falsum: quia tunc appositio aliquo paruo igne ligno itense calido nulli calore iduceret.

Contra

in predicamentis. qualitas suscipit magis.

ca. 9.

Ad istam questionem

per sic. scilicet quod po-

nit vno propter approximationem vel remotionem a contrario. unde. 3. topicoz. Albius dicitur quod est nigrum impermixtum.

Contra

magis et minus sit ibi: non tamen sic. sex principiorum habet

suscipit magis et minus: et non habet contrarium. ibi dicitur. Cui accipitur albedo mixta tollat nigredo et albedo non fiet perfectior: quia illa causa est tamen priuatiua: sed effectus positui non est tamen priuatiua causa. nihil ergo positui aduenit albedini quod falsum est: quia intendi est effectus posituius. ergo non tantum sic est magis et minus. Sed aliter potest esse in non habentibus contrarium.

Aliter dicitur

quod non secundum essentiam suam: sed secundum

esse in subiecto. et secundum quod subiectum est magis dispositum inheret perfectus vel minus perfecte. Contra primum secundum se non suscipit magis et minus: quia idem subiectum secundum se est in toto motu: et sub utroque extremo: vel ergo tunc forma secundum se suscipit. et habet oppositum: vel secundum inherentiā suam subiecto. quod si sit aliud ab essentia forme: quero de illo alio: aut secundum essentia suam sine addito suscipit. ergo aliquid accedens suscipit secundum essentia suam. et habet oppositum. Si secundum aliud: ibitur in infinitum: vel est status in aliqua forma secundum essentia. Contra dicitur quod nulla una dispositio est que intendatur et remittat quod est in subiecto: sed sunt diuerse potestates diuersis subiectis: et secundum unam inheret uni subiecto magis quam alij. Contra. tunc inter maius et minus in eadem forma non est motus: quia inter que est motus habent idem susceptum primum. nihil tale est in opposito: quia unum subiectum est dispositum una dispositione diuersa specie a dispositione alteri non subiecti. Item tunc minus album et magis albus non sunt eiusdem speciei. probatio quia unius forme specie est una propria potentia: et prima suscepta. consequens falsum. 7. physicoz. cap. penultimo. comparatio non est nisi in eadem specie specialissima. Sed

comparantur ad invicem. igitur. 7. Item ad principale. habito termino si ratione qua est terminus cessat motus: sed in principio calefactionis habetur caliditas secundum illam rationem qua est terminus calefactionis. ergo in principio cessat. probatio minoris ex hypothese. omne quod mouetur aliquid habet de utroque termino. 6. physicoz. et. 4. huius: ergo in principio est aliquid de esse caloris. si ergo essentia non recipit magis et minus in principio est ibi calor perfectissimus: sed calor perfectissimus est terminus. ergo in principio motus cessat motus. Dicitur huius quod non sic est terminus motus: sed secundum perfectum esse in subiecto. Contra. perfectus terminus calefactionis est ipsa forma de genere qualitatis. ergo ita secundum perfectionem suam est terminus calefactionis. et illa habeo perfectam secundum se in principio calefactionis. ergo terminus in principio est perfectissimus. ergo cessabit. Item si motus sit ad esse perfectum in subiecto. illud esse in subiecto aut est idem cuius essentia caloris. et si non sit perfectum. ergo nec essentia si aliud et accens. tunc cum suscipit magis et minus. ergo aliquid accedens. Et confirmatur. 5. physicoz. iter calorem maiorem et minorem est per se motus: et ille forme sunt de genere qualitatis. ergo per se terminus motus est aliqua forma de genere qualitatis.

Ad primum

principale respondetur in. 7. in illa questione. vtrumque co-

positum per se generet. loquitur sic: quod non recipit maius et minus quantitatie. Sed cum hoc stat quod in essentia potest recipere intensiōem. Ad 2. quod sunt indiuidua secundum quod sunt graditates per se. tamen in indiuiduis sunt diuisibilia. Ad aliud quod accens non secundum graditatem in contrarium: sicut nec substantia. Ad aliud quod dicitur in littera. in abstracto abigere potest aliquis. vtrum in abstracto suscipiatur: secundum per se certum est: sed cum ambigunt potest stare quod recipit in abstractis: licet non sit ita manifestum in abstractis: sicut in concretis. nec Boetius facit aliud: quod recitat dictum philosophi. Ad vltimum argumentum dicitur quod de calore non est manifestum si corrumpat: consequentia tamen non valet: quia magis et minus potest esse non ex hoc quod essentia caloris suscipit: sed ex hoc quod vnum indiuiduum habet natura in perfectus quam aliud. et potest esse continuus processum iter ista duo indiuidua. et per consequens motus.

T. c. 7.
32. et 87.
T. c. 22.

T. c. 19.
et inde.

T. c. 27.
et inde.

Et quemadmodum nec numerus habet magis: aut minus: nec que secundum speciem substantia, sed siquidem que cum materia, *Tex. cometi. x. Q. d. III*

Primum

suba. s. forma
subalis susci-

piat magis et minus. Q. sic,
6. physicoz. omne quod trans-

mutat primum est in termino
a quo: et partim in termino

ad quem: ergo oportet transmutatum habere partes
Sed illud secundum commenta. habet locum in qua-

tuor generibus: et genus sube est unum illorum.
Dicitur quod demonstratio non debet intelligi de

primo terminorum: sed de transmutabili quod ha-

beat partes et sit diuisibile. *Contra.* illo modo
propositio est falsa: et esset petitio: primum per quod

secundum unam partem sit in uno termino: et secundum al-

ud in alio: accipio corpus pedale cuius una
pars est sub calore: et alia sub frigiditate: si ali-

qua pars eius calefiat: habeo propositum: quia
tunc non est primum in uno termino: et partium

punctum solum. *Item* in de sensu et sensa-

to: totum aliquid potest alterari simul: non pars post
partem: tamen nihil potest moueri simul. In propositio-

to maxime est propositio falsa. et propter for-

ma inducta: et propter susceptum: quia forma
subalis est primus actus materie: quod non pre-

supponit ibi quantitas in materia: quod subum ge-

nerationis non habet partem extra partes: cuius
una sit sub forma et alia sub quantitate. Item quod

petat vult probare ibi: quod omne mobile est diui-

sibile. si tunc accipiat quod omne quod mouetur habet partes
quantitatis et partes: accipit tunc quod motus sit di-

uisibile: quod debet probare. *Item* ad principa-

le intensio et remissio in proprio effectu. et per se
concludit intensio et remissio in propria

causa: si aliquid accipis quod est proprius effectus sube
recipit magis et minus: quod suba que est causa

eius probatio minoris: caliditas que intendit
aut immediate est a suba ignis: et tunc habeo

propositum si mediante alio illud intendit:
aut ergo est a suba ignis immediate vel est

in infinitum processus. *Item* omnia habent
ita idem proprium susceptum sunt eiusdem

generis: nalis multe forme subales sunt
tales: sic per se. e. de uno in 5. Si omnes tales sunt
extreme vel medie. sed non potest omnes esse ex-

treme: quia strarie sunt tamen due: quod omnes alie sunt
medie: sed omne medium compositum ex extremis:

ita quod medium est magis unius: et minus al-

terius: ergo extrema suscipiunt.

Contra in predicamentis: ubi sicut numerus non
suscipit magis et minus: sic nec suba secundum speciem

Ad questionem dicitur quod non: quia
omnis dicitur in eadem

est dicitur specifica: dicitur secundum magis si esset:
esset in essentia rerum: et tunc esset dicitur specifica:

et de hoc non est quod sed de suba in eadem specie
maior pars: hic pars dicitur diffinitiones assimilant

numeris: ita quod diffinitiones variant quocumque
addito vel subtracto sicut in numeris. *Item*

si sic vere esset motus secundum subam: quia motus est
acquisitio forme particulariter: promotor. 5. phy.

2. is est contra philosophiam in 5. phy. Illa ratio ponit
ab Avicenna. 3. physicoz. ca. primo. ponemus

fundamentum. et dicitur quod ibi non est motus: quia
non magis et minus. *Item* si sic haberet co-

trariuz: quia ubi distantia magis et minus
ibi et maxima. 10. huius.

Contra hanc positionem quod rationes
positionis non moueat. Q.

prima non: quia si sic. eadem concluderet de qua-

litate: sed non valet: quia suscipit secundum philosophiam in
predicamentis: quia in qualitate esset additio in

essentia si in essentia suscipiat: ut probat philosophus.

Item non valet: quia magis et minus ponit
in essentia substantie et qualitate: sicut per se

quanta essentia. non quod magis et minus sit de
essentia. sicut magis et minus quantitates: sed

quantitas eadem minor sit maior manens in ea
de specie: quia si linea manens si est maior alia: et

tamen ambe sunt eiusdem specie: ergo eodem modo potest
esse ex alia parte. *Item* quod secunda ratio non

valet: quia 2. is non est inconueniens: quia in suba
est vere diffinitio motus: quia vere exit sub-

stantia de potentia in actum: et aliquis est actus
exeuntis: et ille est entis in potentia secundum quod

in potentia. *Item* quod tertia non valet: omne ge-

neris diuidit differentijs compositis et non alijs
quod differentijs strarijs: ex. 10. quia priuatiue

oppositis non: quia priuatio nihil ponit. 10.
non causat: nec constituit aliquam speciem: similiter
in suba est distantia maior et minor: ergo

maxima ex. 10. Similiter ubi supra Avicenna. *Item*

E. c. 7.
32. et 87.

2. 87.

c. 8. ad fi-
nem.

c. d. suba
E. c. 1. 9.

E. c. 1. 9.

2. 4.
E. c. 8. 2
inde.
E. c. 13.

E. c. 14.

E. c. 13.

q' ignis z aq' sunt cōtraria scōm substantias.

Ad questionē sustinendo q' suscipit ad hoc

notandū ppter auctoritates: q' metaphysi-
cus hic in .8. loquitur de forma z differen-
tia s'm q' p'inet ad quidditatē rei. Sed qd-
ditas abstrahit a supposito non includēs
aliquid quod p'inet ad indiuidua: sed su-
scipere magis z minus nō competit quid-
dati s'm se cōsiderate: sed vt est in indiui-
duo: s'm h' differentia addita qdditati sic
variat diffinitōes: substantia ergo s'm spēm
in vli cōsiderata vt qdditas nō suscipit ma-
gis z minus: sed in supposito p't. qz hoc in
indiuiduū pfectius h'z nām specificam: qz
aliud suppositū. C' aliud de substantia no-
tandū q' aliter est in accitib': qz in substā-
tijs: qz in substantijs magis z min' iducunt
mutatiōē indiui' in accitib' motu p'tinuo.

Ad auctoritates q' in cōi-
suba nō su-

scipit: sed i indiuiduo. C' ad rōnez p' p'ma
opione p'z qual' loquit de formis: quocū-
qz eni additō qd p'inet ad diffinitōē sp'ei
variat spēs: sed si addat p'rinens ad indiui-
duū: nō o'z: sic est hic: vñ suba cum māsuci-
pit magis z min'. C' ad aliud: q' si cēt ma-
gis z minus iter que cēt mot' p'tinu': sicut
in accitibus verū esset: sed nō est sic: Sili-
mot' i .3. physicoz. accipitur put ē cōe ad
motū z ad mutatiōē: z illo mō est in substā-
tia. Sed in .5. distinguit iter motū z muta-
tiōē: z dicit q' motus nō est in suba. C' ad
tertū q' p'rarietas accipit aliquando pro
p'riatiue oppositis. i. physicoz. z sic est in
genere sube: vñ put vtrūqz extremū est ali-
qd positiuū: z sic in omni genere. 3. modo
dicit nō solū distātia maxima in eadez sp'e.
Sed talis q' nata est in eodē subo succede-
re vicissim: ita q' paulatim deperdat vñū:
z acgrat alterū: sic nō est in suba: sed vbi ta-
le. ibi motus vere est: vt dicit philosoph'.
quinto physicoz.

Notandum pro primo argu-
mento: q' Ap. 6°. physicoz. ca. 2. cōclusione scōa que hic ad-
ducit: plane itelligit de diuisibilitate mo-
bilis in partes quantitauas sicut dicit hēn.
in hac questōe ad hoc argumentū: nō de
diuisibilitate terminoz s'm magis z min'.

dico aut in qd mutatur primū: vt ex albo
in fuscum: nō in nigrum. Si s'm partez ter-
mini z termini illi nō essent immediati: sicut
hic dicit. Similiter tertio. ca. Sed manife-
stissime. ca. 4. neqz in eo qd mutatiū est ali-
quid: prius est quod mutatiū est. Et probat
per diuisibilitatez temporis z mobilis. Et
ibidem statim negat talem diuisibilitatem
terminoz. Ipsum autē in quod mutatur
non similiter se habebit: homo tempus
z albus: homo igitur z tempus diuisibilia
sunt: de albo alia est ratio p'eter qz s'm acci-
dens. Tamen vt ibi vult in loci mutatiōē:
z s'm quātitatez forma s'm quā est motus
per se diuisibilis est: z ibi adeo non est pri-
mum: sicut nec ex parte temporis z mobi-
lis: ita nec ex parte forme in sola mutatiōē
s'm qualitatez cōuenit indiuisibile per se
esse. Et ca. 5. necesse est omne quod muta-
tum est mutari prius: eadem demonstra-
tio: z nō in cōtinuis: z in cōtrarijs: z in cō-
tradictōē: z intelligit prius nō natura: sed
tēpore: sicut pbat ex diuisibilitate tēporis.
Et cap. 8. respondendo ad argumentū 3e
nonis p'tra generationē: q' mutabile est in
neutro cōtradictorio respondet. Non. n. si
nō totum in quolibet nō dicitur album vñ
nō album: est. n. ex necessitate in altero cō-
tradictoriozū: in neutro aut totum semp
vbi manifeste vult demonstrationē istant
saluari in mutatiōē s'm cōtradictionē: et sic
in contradictionē: nō s'm diuisibilitatē ter-
minoz: quia ibi termini sunt omnino im-
mediati: licet vñ in se habeat magis z mi-
nus termin' est: vt hic: nō vt tantū vel tñā
z hoc s'm diuisibilitatem subiecti. Et in ge-
naratione substantiali eodē modo salua-
bitur necessario cum omne genitum sit ex
tensum. Igitur nulla pars illius ex quo sit
generatio tota simul alteratur: nec dispo-
nitur: quia sicut quelibet incipit ordinate
alterari: ita ordyne simili summe disponitur
ergo cum generatio fiat ex summe dispo-
siti sequitur q' generatio cōtinui non est to-
ta fil: z sicut in illis duob' nūc idēz p'cise nō
est summe dispositū: s'z aliū et aliū: ita in toto
tpe intermedio p'tinuū summe dispositū: sic
forma subalis p' alia z alia p'te in gbuscūqz
duobus nūc in ducit: et in tpe intermedio
inducit in quo continue aliquid summe dis-

T.c.48

T.c.49

T.c.58

T.c.52

inde.

T.c.53

T.c.9.2

ide.

T.c.8.2

ide.

T.c.56

z supra.

T.c.8.

z ide.

AD 3

T.c.32.

ponitur. Hoc consonat. 7. vbi comparat generationes: sed velocitatez. ca. 4. igitur
 T.c. 21. est alia cōpatio q̄ alterationū quā p̄misit
 T.c. 23. ca. 8. ibidē. z hanc distinguit ab illa. Igitur illud
 ar^m oīno nō p̄cludit intensiōez in forma
 subali: sed extēsiōem. z hic cōtinue acq̄si
 bitem. Cōtra. 8. p̄p̄tē. p̄ncipiū aut̄ p̄si
 deratiōis tot gutte mouēs t̄m. ps aut̄ ip̄oz
 in nullo tpe post. nō. n. si partibile in infini
 tū qd̄ alterat̄ p̄pter hoc: z alteratiō: sed ve
 lox est multotiēs. C̄tē de sensu scda dubi
 tatiōe g. o3 subito alterari z nō dimidiū p̄
 us. p̄mū aut̄ ab isto alterate trāsmutari. z nō
 necessario siml̄ alterari. In antiqua trāsla
 tione nō iueni in textu istud. velut aquā si
 mul omnē coagulari. att̄ si fuerit multuz
 qd̄ calefit: aut coagulat non subito mouet.
 Similr̄ qd̄ videt̄ in illuminatiōe si lumio
 sum aliquā p̄tē diuisibilē illuminet primo
 vel nullā primo. Tamen nō est similit̄: qz
 vbiq̄q; nō est ordo t̄pis ponere ordinem
 nature: vel sicut duoz effectuum respectu
 eiusdē cause vel quoz vnū sit cā alteri. nō
 videt̄ necessariuz. Et seq̄ diuisio actualis
 mediū in infinita. Et qz nihil p̄mo illumiāt
 natura vel indiuisibile. Sed vbi est ordo
 t̄pis iter partes effect^o ex natura eius: hoc
 nō cōcludit: qz nihil primo tpe. Sed aliqd
 primo natura: sicut subm motus p̄mo reci
 pit ip̄m: sicut natus est esse. Qantū autē ad
 t̄ps nō est p̄mū in toto. C̄tē illud d̄ gutta
 separatiō partis lapidis: lz nō fiat sic pau
 latue qz in toto tpe. q̄ sit dispo ad ipsuz fiat
 ip̄a s̄m p̄tē z p̄tē a gutta z gutta. in facta di
 sp̄sitione p̄ multas. vltima in virtute p̄ce
 dentiū agens nō separat in instanti: sed p̄us
 discōtinuat vnā partē eius q̄z aliā: z illius
 partis p̄tē p̄us in infinitū: nō sic qz discōti
 nuet a p̄tē remouēda aliquā p̄tē sui: sed il
 lam in suo toto remouendo manentē p̄us
 discōtinuat a toto lapide: q̄z illud totū re
 mouendū simul. nō ergo in instanti. Sed i
 modico tpe: qd̄ d̄ simul respectu totius q̄
 sit p̄paratiō ad motiōē. C̄tē illud de al
 teratiōe r̄ideo. pbat nō oīa sp̄ moueri. z sic
 verū est: nō si mobile p̄tē in infinitū. Ita qz
 nūq̄ possit fieri eius diuisio. sic alteratiō in
 finita: vt nūq̄ finiat: nō enī ip̄a actu signifi
 cat p̄tes eiusdē p̄portionis s̄m quas est in
 finita diuisio oīs actuz: qz sic nō possent per

transiri. Sic alia. 2. qz alteratiō est iter cō
 traria: z qz aliqd̄ quiescit s̄m qualitātē ex
 cludit illud 2^m membrū diuisiōis: qz oīa sp̄
 alterant̄. Illō aut̄ qz alteratiō nō sit infinita
 s̄m diuisiōē s̄m p̄tes mobilis. si. n. intelli
 geret qz aliqd̄ mobilis siml̄ alterat̄: quare
 diceret: sed velox est multotiēs. nō negat
 ergo infinitatē diuisiōis alteratiōis: s̄z du
 ratiōis. C̄tē illud de sensu loqr̄ de alte
 ratiōe it̄tionalit̄: vbi subm est sūme dispo
 situm ad formā. Intētiō. n. sua est: qz son^o
 nō subito multiplicat̄: qz regritur mor^o lo
 calis ad eius multiplicatiōez qz nō pōt esse
 subito color: pōt subito multiplicari: qz nō
 regritur ibi motus localis: sed alteratiō q̄
 subito pōt esse: maxime qn̄ subm est sūme
 dispositū. Cōtra. est aquā simul coagula
 ri. C̄tē aliter qz alteratiō ex genere nō
 regrit successiōē p̄pter formā s̄m quā est
 sed latio regrit. sic supra. 6. p̄p̄tē. ca. 3.
 Cōtra hoc. nihil videt̄ ad ip̄m. Illō enī
 ponit multiplicatiō soni successiua: coloris
 subita p̄pter qd̄ in forma h non ibi cū vel
 vtriq; i neutrobq; sint: s̄z p̄tē disc̄sibilitatē
 mediū respectu immutatiōis a sono p̄pter
 motū locale: nō respectu immutatiōis a colo
 re. z t̄m mediū diuisibile i se: tūc g. C̄tē aliter:
 qz son^o siue haberet in se gradus
 siue nō sit in p̄tibus mediū euz motu locali
 segit cōditionē forme s̄m quā est mor^o lo
 calis. z iō successiue sit in eis sp̄es coloris:
 licet fiat in partibus mediū: non tamen s̄m
 conditionem alicuius successiui. ideo nec
 successiue: quia alteratiō ex genere non
 prohibet. et ita nec multitudo soni in q̄zū
 alteratiō. Sed inquantū cōsequens mo
 tum localez. Cōtra. tunc nulla alteratiō
 ex ratione sua est successiua circūscripta la
 tione saltem s̄m diuisibilitatē ipsius mobi
 lis: sed tantum forme: qd̄ videtur contra
 Aristotēz sexto libro cap. 5. z 8. C̄tē
 contra primaz responsiōē. si diuisibilitas
 subiecti s̄m Aristō. est p̄ se causa successio
 nis: et remanet ita in summe disposito. si
 cut non summe. igitur zc. C̄tē confirmatur
 de primo gradu recipiendo a passo quan
 tūcūq; in disposito. respectu cuius fuit sū
 me dispositum alias in infinitum disposi
 tio. C̄tē cedatur qz nulli forme: qz in q̄li
 bet est generatiō. 5. p̄p̄tē. nec sub

T.c. 35.
z circiter.

T. 10
T. 10

T.c. 7.

iecto: vt. 8. phisicor. z de sēu repugnat su-
bita mutatio: tamē oī forme respectu subie-
cti diuisibilis pōt cōuenire successiua indu-
ctio. sic intelligit. 6. phisicor. etiā subali.
rōne aut graduū in forma alicui pōt et ali-
cui nō. 5. phisicor. distinguitur motus a
mutatiōe sic ponit motus in tribus gene-
ribus. ergo oīa dicta intelligunt de possibi-
le nō de necessario. **C**ontra. a. b. calefiat
sū gradū c. d. Si possibile est a. siml' cale-
fieri sū c. graduū ponat post illud nūc: aut
est quies. et ita nō mutatio: aut alia mutatio
z ita motus ex mutatiōib' duabus. z nunc
cōsequenter. aut successiua est sū ptes ipi' b.
aut sū gradus ipsius d. s. nulla est rō qre
ab eadē virtute nō ita subito. b. sit d. sicut a.
sit e. cū sint equalia a. b. z c. d. Nec valet di-
cere: q' successio est in disponēdo a. z in fi-
ne dispositiōis inducit c. **C**item successio
in disponēdo b. z in fine inducit d. qz idēz
argumētū est de dispōne p quid est succes-
sio in dispōne. Ideo finalr oī dicere q' suc-
cessio vbiqz rōne subiecti est possibilis. 6.
phisicor. nō vbiqz rōne forme. 5. phisico-
rū. neutra diuisim est necessaria. 8. z. 5. S3
si est mor' necessaria est si vel illa subdi-
si. n. a. nō p'us ps vna eius q's alia simul al-
terat alteratiōe successiua necesse est c. nō
simul induci: quia a. in nullis duobus nūc
siml' se hēbit. cōpleto igit tpe sū ptes c. in
instanti termināte illud nihil de b. esset in
aliquo alteratū: sed vel ab illo instanti in-
cipiet alterari. z curreret siml' alteratio b.
sū gradus ipsius c. z alteratio a. sū grad'
ipsius d. qz a. nōdū habuit formā in sūmo.
v' oportebit. a. alari. z sū c. z d. z i terminō
totius illius nihil ipsius b. esse altera-
tum: sed ab illo incipere esse alterationēz.

Contra vtrūqz istorum membroz
Contra p'mū sic. alteras
non minus po^{no} est in principio q's post. z
agit sū vltimū potētie. igitur in t'm passus
potest agere: z agit necessario a principio:
quantum post. Sed completo tpe in quo
c. inducit in a. ponitur extunc in totū a. b.
agere. z in b. ita pfecta actione sicut prius
in a. z in a. perfectione actione quantum ad
formam: q' sū d. ergo a principio equi in
totū. **C**Alr format actio i b. sū c. est equa-
lis actioni in a. sū c. Sed illa in b. nō ade-

quat potentia agentis quin euz illa simul
habet alia in b. igitur nec illa in a. adequa-
bit in principio. **I**stud eo magis concludit
quia ponit vnum passum certe quantitati
pportionatum tanto agenti in quod totū
simul agat. z s3 talia passa potest esse suce-
sio in alteratione nō autē sū partes talis
passi. **C**Dec argumenta probant: q' illud
datum est passum proportionatū omnino
CItem virtus naturalis in remotū debi-
lius agit: ergo cū b. sit remotior q's a. alias
a. nō pri' alteraret: nō ita cito alterabatur
b. ad c. sic a. alteratū est: ergo quādo a. erit
in d. b. nō est in c. z tūc mobilis diuisibilis
in 2. ppzotionata agēti: nūqz pars re^{er} p-
tinget ad dimidium forme quā habet pro-
pinquior: nisi postqz completa est tota al-
teratio a. z cōtinuet a alteratio b. donec ve-
niat ad d. z tūc agat i remotū nihil agēdo
in ppinquum. **C**Et tunc contra regulas.
7. phisicorū: nec inequali tempore moue-
bunt equalia. a. b. mobilia nec duplex mo-
bile a. b. ad a. i duplo tempore. S3. q. sex.
quialtero respectu temporis a. z aliquātū
lum plus. sū autem 2^m mēbrum sequitur
q' plusqz in duplo tempore. 2^m mēbrū vī
cōtra sensus q' prima medietas sit in fumo
z secūda omnino nihil alterata. siml' to-
tam secūda alterabit nihil tunc faciēdo
in propinquūz plusqz in tanto tempore
z ita duplum plusqz in duplo. **C**Item cō-
tra vtrūqz mēbrū simul quare pars alte-
rata primo cū recipiat formam vniuocam
agēti non potest agere in remotā que om-
nino nihil ponit habere z simul cum ha-
bet statz agat. z pari rōne illa alia. z sic de
toto. **C**Item neutrū mēbrum tenet vnā
alterationē. sed multas cōsequenter entes
vel post aliaz oīno cōpletā: vel post medi-
etatem eius cōpletā. **C**Notandū q' aliud
est ponere successionem alterationis sū
partes mobilis pportionati agēti. **C**Aliud
sū partes imppportionati: quarum que
libet per se sit mobile pportionatū agenti
In primo enim pōt poni pars alterata ab
agēte non alterans secūda vel alterans.
z hic vel pncipaliter. sic q' alteras extrinse-
cum: nō alterat secūda vel instrumentalr.
ita q' pncipale alteras sit illud extrinsecū
agens. **C**I'n secūdo pōt bene poni p'muz

T. c. 35.
z inde.

alteratū pncipaliter alterare fm alteratū.
 z rñsum est tūc ad primū argumentū ptra
 pñmū mēbrū. Sed adhuc distinguendū tā
 in scdo q̄ in pmo: aut alteratū si alterat sta
 tiz incipit altare cū aliqd habet forme: aut
 tunc tñ qñ in sūmo habet formā. Aut qñ
 habet in aliq certo gradu dicatur. 12. ita q̄
 citra illū nīl facit. In scdo est 2^m mēbrū.
 z est cōtra sensū: siue itelligat in absolute
 sūmo. certūz est siue itelligat in sūmo pos
 induci ab illo agente: q̄ dato q̄ hoc agēs
 cesset citra sūmū sibi pōle h alteratū ab ipo
 nīl vnq̄ poterit facere. Cōtra e. a. f. di
 caf alteras pñmū extrinsecū o. alteratū pri
 mū pportionatū a. 2^m ab a. alteratū sit b. ex
 e. sequit q̄ simul venit a. ad c. z b. ad c. Si
 mīl sit ad d. cōtra sensum. Cōtra. a. licet
 in principio incipiat in b. quādo o. incipit i
 a. tamē o. est efficacior. ideo citius mouet a.
 q̄ a. b. Cōtra. curz successio in a. sit posita
 fm gradus in infinitū remissior: ante aliaz
 inductis. ergo a. nō pōt aliquā remissiores
 inducere in b. p aliquo tpe q̄ sit ille quem
 recipit ab o. p eodē. igit eque cito ad quē
 cūq̄ gradū puenit b. sicut a. Cōtra. licet
 idē gradus sint h z ibi inducendi: tñ citius
 ptranseunt a maiori virtute: sicut de loco.
 p5: quia eadē diuisibilitas ptranfit a testu
 dine z lepore: sed nō eque cito. Cōtra e.
 aliter. si minim⁹ ignis calefaceret. calefieret
 siml totus aer. pbatto. a. calefit ab illo igne
 simul calefacit b. pari rōne. b. c. q̄ q̄libet
 q̄ cito h3 formā: alterat patiens sibi ppor
 tionatū quātūcūq̄ illud sit modicū habet
 aliqd patiens sibi pportionatū: licet minus.
 z sic in infinitū maxime de partibus in toto.
 12. Minima enī stella posita illuminaret totū
 ynnersūz si esset infinitū: Cōtra. ppter istud
 negat e. sicut. n. in motu locali motū: quia
 z inde. motūz mouet. z tñ ita remisse pōt moueri:
 12. 36. q̄ nīl mouet. 8°. physicoz. f. de plectis.
 z inde. sic aliqua forma pōt eē ita remissa: q̄ oīno
 ca. 7. nīl aget. z similiter ita parua in quanti
 tate forme. pbatto. pbi. primo phy. de mi
 nimo. contra Anaxag. exponitur respectu
 actionis et passionis naturaliter. Et in li.
 de sensu. dubitatioe prima. si sensibile diui
 datur in infinitū: sensus crederet in infini
 tūz: quia in eo q̄ possunt mouere dubitat
 Est igitur contra ppositionē e. 13. quia nō

omnis forma eiusdē speciei est principiz
 operationis eiusdē speciei: quia agere est
 pfecti. ergo relinquitur f. Sed quis est ille
 gradus: nō facile est assignare. forte mior
 sufficit in forma magis actiua vt calore q̄
 frigiditate. Sic ergo expeditum est in secu
 do q̄ o. habet passum pportionatum a. q̄
 totū simul alterat vsq̄ ad aliqū gradū for
 me c. in quo pōt a. p illā agere: z alterat tūc
 passum sibi pportionatū: z minus in q̄ti
 tate se z tardius q̄ ab o. est alteratū. z pōt
 a. cessare alterari: et tñ cōtinuare alterare
 b. z sic vsq̄ ad certā distantia: vltimū mobi
 le nūq̄ pducetur ad gradū in quo pōt mo
 uere: ita q̄ cessabitur ppter remissionē for
 me in vltimo: nō ppter puitatē quātūtatē:
 licet forte sit minus pcedentibus. z erūt tot
 alterationes: quot alteratia. altera^a ppor
 tioata. vnūquodq̄ vero alteras tardī^o mo
 uebitur: quāto debilius. z ita duplū in nō
 duplo: q̄ nō eadē virtus: nec equalis: tpa
 etiaz nō sunt oīno pnter: quia vnū incipit
 ante finē alteri^o: z ideo nō duplū in sexqui
 altera ab vna virtute: sed a duab^o. Sic 2°.
 cursus si essent equales: quoz vnus inci
 peret in medio alterius eē sexquialteri ad
 tēpus vni^o illoz cursuū. Cōtra si vnūq̄q̄
 alteras tardius mouet quāto debilius. er
 go scdm tardius primo sed scdm eque cito
 cū scdo: quia incipit qñ venit ad illum gra
 dum ad quē scdm venerat quādo incipit
 z ita eque efficac: q̄z tūc est ex intensione
 forme est quodlibz post pñmū: sed b. est mi
 nus a. q̄ a. quādo incipit est remissius o.
 Si aut b. alteret c. nō o3 c. esse etiaz minus
 ipo: quia b. quādo incipit est ita intensuz:
 sicut a. quādo incipit: et ita passum equale
 sibi pportionatū. Cōtra. si ex intensione
 forme ceteris paribus pcludit maior quā
 titas passi pportionati: ergo b. cum a^o
 pntue intenditur per o. vel q̄ a. continue
 maius z minus alterat b. ante q̄z veniat ad
 gradū in quo b. pōt agere a. maius ipo b.
 alterabit pntue ponat aliqd ipo c. vsq̄
 ad d. quando igitur totū b. veniet simul ad
 gradum actiūz c. vsq̄ ad d. est aliqua lter
 alteratum: igitur si illud alterat: et vltra is
 totum residuum ipsius c. vsq̄ e. vt passum
 sibi pportionatum simul agent a. z b. in c.
 vsq̄ ad d. z pntue vltra d. extēdet se a. fm

210
211

q̄ crescit. z ita c.d. citius est actiuum q̄ d.e. z prius aget in propinquum: sibi p̄portio natus q̄ in distans in quod aget s̄m q̄ cre-
 scet. Sic ergo post p̄mū alteratū semper erit
 successio s̄m partes mobilis p̄ cōparatio-
 nem ad quodcunq; vnum agens. Simili-
 ter cuiuslibet agentis p̄ter illa p̄portio
 nata p̄ior pars prius aget: quia prius pro-
 ducetur ad gradum actiui. Et erunt post
 principiū c. agentia infinita quodlibet tem-
 pore prius in actu alio: z ipsum ad actum
 p̄ducens: z cuiuslibet passus crescit in in-
 finitū: sicut z ipsum crescit. Si vis hoc vi-
 tare: dic passus proportionatus inten^{ti} nō
 necessario maius esse: fac cōclusionem si-
 cut sub hic in p̄sequendo. 2^m. et io. ar^m
 necessario conceditur q̄ a duobus simul
 mouetur. Quicquid signatus mouetur pa-
 ri ratione a. z. z inferius quodlibet prius
 tempore z nulla in motu: sed natura tantū
 in mutatione prius est in actu q̄ aliud: z h̄
 vbi forma inducta est actiua: secus est in la-
 tione: vbi prius tempore et natura vt effe-
 ctus p̄ior: non vt causa: sic quodlibet agēs
 comparatur ad infinita passa in quorum
 semp vnum prius tempore et natura: vel
 natura tantū agit q̄ in reliquū: z procedit
 vtrunq; vsq; ad determinatū ad q̄^m. s. p̄t
 se virtus agentis extendere: sicut o. alterat
 a. b. non simul. Sed a prius: nec a. simul z
 sic in infinitū: a ergo agit detur vsq; ad d. in
 infinitas partes b. c. z in nullas simul: z ita
 infinitas passos. Similiter quelibet pars
 a. agit in b. z nulla simul cu; alia: quia nul-
 la eque primo est in actu actiui: sicut alia.
 Sic omnino oportet ponere infinitatem
 agentū z patientū tempore vl' natura o-
 dinatoz: z ponēdo q̄ sit alicuius agentis
 aliquod primū passum: vt o. a. et a. b. vltra
 vlt. s. deducit crescente a. crescit eius mo-
 bile p̄portionatū: z ibi vltra terminum b.
 erit o. no talis infinitas z agentū z patien-
 tū: sicut nūc dicta est: ergo omni modo o-
 do temporis vel nature vel vtriusq; est sp̄
 s̄m partes mobilis. C. Hoc nō pro nihilo
 voluit Ar. Tamē omnis pars primi cum
 principali agente in parte aliam. ita q̄ fa-
 ciunt vnu agens. igitur principale totum
 alterat: z habet passum proportionatū in
 quod agit nō simul sed sicut natum est mo-

ueri s̄m partes: et p̄ eas vt cōcausas. Sicut
 mouens habet vnu mobile localiter q̄ to-
 tum nō fert simul respectu signi in spacio
 minori mouēte citius partes cessant alias
 ad gradus actiui mouere. Sic ergo p̄ ad
 argumēta. z de p̄portionato passio z reg^{is}
 7^a. Et quomō nō vna alteratio: nisi aliquo
 modo p̄pter vnitate cōtinuitatis inter alte-
 rabilia: quandoq; vero nec illa est: sed tan-
 tum cōtigitas: quia ad p̄positum: nō mul-
 tum refert dubitatio si vna pars mobilis
 possit aliam mouere zc.

Sed primū argumētū contra
 vtrunq; membrū
 querit de prima suba: vbi dicitur: q̄ nūq;
 est successio alteratōis s̄m partes mobilis.
 sic q̄ vna alteret aliam: quod ostenditur
 multipliciter. C. Primo sic: quia efficiens
 z effectus nō sunt vnum ens. 8°. p̄physicoz.
 nullum continuum mouet se. C. Item ge-
 nerans est prius naturaliter in actu genitoz:
 ergo quot partes in mobili: tot sic se habe-
 rent q̄ prius naturaliter in actu s̄m forma
 esset vna q̄ alia et distincta: quia alterans
 z ita infinita in actu. C. Item 3°. omne ge-
 nerans habet vnum primū z immediatū ge-
 nitū: illud nō potest esse indiuisibile. Tū
 quia forma naturalis non est nata ibi esse.
 Tum quia illud alteraret aliud indiuisibi-
 le. z sicut totū alterabile ex indiuisibilibus
 superficialibus: z motus ex mutationibus
 ergo illud est diuisibile: z ita si illud simul
 nō prius vna pars q̄ alia. Si habeo d̄ vna
 parte satis est. C. Item. 4. nūq; aliquid al-
 teraretur quia ab vno termino anteq; per-
 ueniretur ad aliu: quantūcunq; illud esset
 modicū: essent infinite generationes actu.
 C. Item 5. quomodo pars pulsi pellet alia
 partem: vel tracti pars trahet aliam. verti-
 go. C. Item quomodo vna pars grauis mo-
 uet aliam. C. Item 6°. cum impressio agen-
 tis non sit sibi vniuoca: sed analogica: quia
 generatur ab eo s̄m essentiam et esse quo-
 modo generabit effectus vniuocum in se-
 cunda parte sibi que genita est ab agente:
 C. Item. 7. si generat impressionē sibi similem:
 ergo non mouebit materiam ad aliam for-
 mam: cuius contrarium patet de impulsu
 dato: p̄fecto faciet impulsus nō motū z im-
 pressio ignis in māz aq̄ faciet ipsius: non

T. c. 3°.
 et circiter.

35m
 32. 2
 35m

formā ignis de potētia educet. **C**itē. 8. nō est cā quare lux reflectit ad obstaculū frangatur ad dyaphanū mediū discontinuātū. **C**itē. 9. pma ps nō alterabit scđam nisi in virtute primi alterātis. ergo pmi magis. **C**item. 10. in alterante pari rōne vna ps prius alterabit q̄ alia: qz vna ppingoz. Et ita tota virtus fm pfundū nō cōcurreret ad agendum. Et ita efficaciter tunc pōt opari quātūcūqz tenue: sicut q̄tūcūqz spissum.

Ponitur igit qz nulla ps mouet aliā in mobili pportio, nato: sed totum imēdiatē a pncipali agēte mouet. **C**ōfirmat: qz realiter agēs agit in reali pūatū: sed quando realiter forma est in aliqua pte est etiā in alia. igit in alia nō est actio. **C**ōtra. illud agēs est imēdiatū pmo patienti. p hoc enī in scđo de aia pbat necessitas mediū iter visibile z visūz.

T. c. 73.

z inde.

T. c. 8.

z inde.

Citē. 7. physicoz. **C**itē p hoc pbat de^o esse vbiqz p̄sens fm essentia: qz vbiqz agit. **C**itē. 7. virt^o non est: vbi nō est substantia. **C**itē si nō est imēdiatū pmo effectui. q̄ aliquid mediū in qđ nō agit: qz tunc aliud nō esset primus effectus ergo nec i remotus ager. Ex illo p̄bato sequitur ppositū: qz extrinsecū agēs nō pōt esse imēdiatūz cuilibet pti mobilis: sicut vna alijs. **C**itē. 7. destructa forma partis ppingoz: dīstruit forma partis remotioris. z posita ponitur. igit forma ppingozis est causa alterius. **C**Ad illa respōdet. **C**Ad pmi qz tact^o mathematicus nō est necessari^o agētis z patiētis. cū. n. nō tangāt nisi sup̄ficies vltimas n̄ agunt nisi in illas. z ita in nullā. z sic nihil est argumentū. igit regrit tactus v^ol^o. et sic itelligit **A**z. 7. physicoz. p̄sens in rōne potēntis agere. et sic est p̄sens pfundo passi. vbi nō est eius essentia. sic ad p̄batōes: nec ex illo aīte sequitur ppositū: qz nulli pti pōt esse imēdiatū. **C**Ad scđz imēdiatū si excludat mediū i rōne cause cōcedit. Si effectū itermediū falsum est. hec. n. forma p̄tis ppingue est effectus imēdiatior q̄ remote: sicut motus nō pōt pducere aliqđ vltimū: nisi p itermedia: quoz nullū est cā vltimi sed effectus p̄or: sed ibi tpe p̄ior: hic quiqz nā tñ. **C**ōtra. nec sic ordo qz adamas attrahit ferrū nō aerem itermediū: z centrū terrā: nō aerē itermediū. **C**R. nō. oē agēs

in remotius p̄us agit in p̄pinquius. s. nō actiōe simili. p̄scis mortificat manū p̄scis toris nō r̄hete. Et sol agit in orbe q̄ p̄us in elementa: nō tñ ibi. sicut hic formas p̄ducendo. **C**Aliter centrū nō trahit: sed terra sua gravitate mouetur: sicut. q. centrum attraheret. sic exponitur.

Notandū qz pō de imēdiatōe agētis suo passo p̄cedit falsa: qz tñ sup̄ficies ei esset imēdiatū. z tūc si saluaret pō de successiōe mot^o penes p̄tes mobilis. qz in mobili esset dare primū. Et vel post quies vel nūc imēdiata. et in mobili indiuisibilia imēdiata. s. r̄ qz pōt hoc tangit qz p̄us nat̄ra vel tpe agit in p̄pinquū q̄ in remotū l̄z v̄z sit. z bñ respōdet ad instantias: tñ nō est p̄positū. ergo de p̄posito quedā argumēta pma vident p̄cludere qz impossibile sit successiōe mot^o ēē fm p̄tes mobilis. **C**Uedā qz hoc est impossibile: sic qz ps p̄or moueat scđam. **C**Enē dū at videt fm **A**z. z i motu locali ē manifestū: qz successiō pōt esse fm p̄tes mobilis. Et qz ex hoc sequat aliud. s. causalitas p̄oris respectu posterioris. **P**robat: qz om̄e ens actiue pōt om̄e ens in potētia sibi facere actu. p̄or pars p̄or est in actu actiue q̄ scđa ex p̄pothēsi successiōis. igit scđam q̄ tunc ex se est in potētia pōt facere actu cūz sit app̄oximata. Nec videt impedimētū: vt ostenditur respōdēdo ad argumēta: ergo pōt cōcedi qz motus p̄or esse successiue fm p̄tes mobilis. z sic etiā qz p̄or alteret posteriorē: qñ. s. p̄or puenit ad gđū actiū fm s. nō a p̄ncipio fm e. Et vbi nō est successiō fm illas p̄tes pōt cōcedi qz illa cālitās manet: qz p̄or ps p̄us natura h̄z formā q̄ posterior: l̄z nō tpe. ergo pōt eā facere in illo: qz in illo tūc nō habet sic in illuminatōe. Si autē est successiō fm formas: tunc ps p̄or ager: non scđa a p̄ncipio: sed qñ habet illam fm gradum actiūm.

Ad argumēta. **C**Ad primūz vñ ens tē. cōtinuus falsum est. vñū idētitate verum est. **C**Ad Arist. mouere se nō est vñā partē cōtinui mouere aliam. **C**Ad 2^m. actu esse est equiuocūz: vel in entitate p̄pria extra cām vel in esse distincto ab alijs. p̄mo mō est generās actu p̄us natura genito. illo scđo: quia

T. 30

ADDJ

L.c. 52. 2
circuer.

qz cōtinuatur genito pmo mō necessario sunt infinita actū: qz qlibz ps cōtinui est sua entitate extra cāz. scdo mō nō. CAd tertū ppo pma negāda ē q est opposita pclusio nis q tenet: vñ si poneres successio rōne forme nō esset aliqd pmi genitū eius. 6. pphicoz. ca. 4. 7. 5. ā. s. manifeste. CAd pmo vt opponit ei qd est fm pte. sic pcedit fm tpe. CAd quartū. illud nō est cōtra causalitātē ptes ad pte. S3 absolute cōtra successiōnē penes ptes: z idē fieret cōtra successiōnē fm formā vñ infinite trau mutationes in potētia: qz ptiue siue a pncipali agēte: siue ptiis apte. CAd qntū q lo caliter mouet motu illo nō acgrit formam actiua saltē vnica actio: idē nec ps pte mouet: nō sic in alteratiōe: vtrobiz tñ est successio fm partes. CAdtra. mobilis localr vna pars ppingor: z pus ordine nāe mouet. ita q motu eius posito ponit motus ptiis posterioris: z destructo destruit: z tñ nō seqt q sit cā: igit nec alibi. CAd rō. sola ppingtas nō cōcludit: sed qz recipit formā actiua pōt agere in approximatiū passum. Quid tñ nāe h pcedit in effectibus ordi natis: nō causis: nō sic in alteratiōe: qz effectus hic pōz nō est natus causare scdm: sic ibi. CAd sextū. si intelligat qz oē agēs im primū spēm immediate negat. Sed formā vniuocam siue in mā nata recipe: z ita illa pōt vniuocā facere. CAd hoc ad septimū nō est impressio q moueat mām: tunc em moueret a se nō ab agēte extrinseco: s3 extrinsecum mouet immediate ad formam. CAd octauū magis p hāc positiōe qz p aliam datur causa forme vel eq: actiui em agit in receptiui: z qz iuenit obstaculum nō pōt versus illā partē agere: agit reflectēdo. CAd 9. post. CAd 10. nō ē filē: qz s3 ptes agentis nō est successio: ptes em acci dūt agēti p se sunt passi. Propingtas igit partū eius est p accēs: sicut z ptiualitas qz si nullas ptes hret: z esset eq actuale: eq ageret. CAd scdo incōueniēti virtus in toto est vna: z maior in maiori qntitate: l3 p accēs sit qntitas: ideo tota in pfundo pcurrit. Et p hoc ad aliud incōueniēs: q in tenui nō est tanta vītus: qz in maiori magnitudine maior vītus. CAd vndecimū qd ē pfirmatio positiōis rō. actio subita fil est

cū termino. idē sic nihil agit in reali puati tūc qñ agit s3 vsqz tūc. CAdtra rñsiōne ad decimū: qntūcūqz agēs nō alterat nisi ptes mobilis minorē in infinitū quacūqz data qre nō qdēcūqz puū agēs posset idē alterare: z ita nulla ex ptiētia passiuoz pportio natoz mobilibus diuersis. CAd hoc z ad nonū argumentū dicit q pmi alteras alterat pncipalr: ps alterata alterat istrumē taliter. idē maius pōt in passum maius: vt pncipale agēs: nō tñ nisi p ptes passu: sicut in motu locali virtuosius pōt maius mobile transferrē: tñ nō nisi mō sibi possibili sc3 fm successiōnē partū respectu spaci. CAdtra. forma vniuoca in qcūqz est h3 rationē cāe: qz cāe ordinate spē differūt. 2. sup. Ideo in vniuocis solū possibilis infinitas. igit ps alterata nō est istrumentū pncipalis agēti. CAdter dicit q agēs pncipale: z ps alterata: vt vñ agēs alterant pte alia. CAdtra. vel vtrūqz est cā sufficiens effectus. ptra ē. 10. ca. iuxta: aut neutrū: z tunc seqtur q pncipale agēs nullū erit causa sufficiens: qz nō forme in idiui duali: qz ibi nō est nō in diuiduali: qz pars eius cū pncipali cā causat ptiis alteri formā: z tñ p altati: vt ita dicā nō altati se. Sic igitur vide quō possibile ē successiōne esse in alteratione vel alterabilitate pnter entibz fm altera pportionabilia diuersoz alterantiū q alterata qñqz sūt ptiua qñqz ptiua Scdo quō fm ptes vnius mobilis pportio nati pōt esse successio z causalitas a respectu b. qñqz causalitas sine successiōne in illuminatiōe: qñqz econuerso in latione. CAdtargumēta ptra hoc. 3. quō nec in pmo: nec in scdo a. fm quēlibz gradu forme ei alterat b. s3 fm tertū. 4. quō agēs ptiis pmo patiēti vel effectui pus agat in propinquū qz in remotū.

Nota q via tenēs successiōnē alteratiōis penes di^m forme hēt ponere gduos infinitos in forma. z n^m minū q remissior nō possit p se eē: qz pus tpe acgrit: z post tpe depdit. CAdtra illa sil' tabla. 5. pphicoz. CAd via ponēs quēlibz gradu eē aliud idiuiui spēi h3 negare infinitatē: qz als sūmus gduos infinitus: qz excedēs infimū p infinitos equalis quātū

tatis ponēs minūm & maximū pōt nega-
re cōtraria simul: sed successione pōt po-
net sūm ptes mobilis. 6. p. h. y. c. o. z. Cōtra

T. c. 7. illud eodē modo videt ponēdus mor^o in
& inde. suba: sicut in qualitate: qz penes ptes mo-

T. c. 9. def. p. tra. Arit. 5. p. h. y. c. o. z. vbi cōcedit in
& inde. tribus gñibus negat in suba. Cū vide-

mus qd aliqd qñtum motū pū hz calorez
renūsum: postea intēsum: quō fit h. Cū d
pūm: quedā forme substantiales sunt vni-
genēe qd eandē dispōnē regūt in qñbz pte
vt forma ignis: ibi pōt pcedi successio gñia-
tionis penes ptes mae extēse p accēs. De
cuius vna parte pū reducitur forma qz de
alia. Sic rīdet Arit. ad rōnē. zenonis i mu-
tatione sūm p. contradictionē ponit mediū pe-
nes ptes mobilis. Et sic currit illa ppō qd nū
qz vna ps aque est sūme disposita pūm cū
alia pte: & tūc fit gñatio ignis qñ cor^o est
sūme dispositū p. trario sibi. Alie for^o ethe-
rogenēe: vt aīa nō regūt eandē dispositio-
nē in qualibz pte: & si posteri^o alterari ice-
pit vna ps qz alia possibile est quālibet in
vno instāū esse sūme dispositā suo mō. Et
ita aīa sūl pōt induci: sic igit aliqua gñatio
nō est mor^o sicut alteratio. Cōtra: gñ aliq
alteratio non est motus. Cū pōt dici qd
gñalr forma subalis pñcit materiā nō me-
diatē qñtitate: & iō sūū pūm susceptiūū in qñ-
tum hui^o nō hz pte extra partē. Et ideo in
eius iductiōe nō est successio sūm ptes sui
susceptiūū: qz susceptiūū p se nō hz ptes: s3
p accēs: qz nūqz est sine qñtitate. Et iō per
accēs pōt esse successio penes ptes susce-
ptiūū: p se aut in alteratiōe: qz qualitas est
p se in qñto. Cū d secundū: si ab aliq instā-
ti incipit corpus calefieri nō est pma ps mo-
tus sicut nec mobilis iduct in ptes mobilis
alige gradus minim^o caloris: q est mensu-
ra in pma pte mobilis p ptes incipit ali^o mo-
tus eiusdē ptes sūm alii gradū maiorē. Cō-
tinuaf tū pma alteratio in pibus alijs mo-
bilis: ita qd qñbz vna alteratio est sūm vni
gradū iductū successiue in pibus mobi-
lis: qua cōpleta vel quātulacūqz ei^o pte pōt
incipere alia: & sic cū illa alia 3°: & currit mille
sūl vel pñter eites: ita tū qd nihil sūl alteraf
nisi vna illaz: s3 pōt ps alteraf 2° alterati-
one qñ posteri^o adhuc pma alteratiōe

alteraf in fine pōt ps est itēsus ca^o qz ps
posterior. Cōtra. qñqz gñus ex qd est in-
diuisibilis totus sūl induci: & ita p mutati-
onē illa nō est terminus alicui^o mor^o. & vi-
det motus cōponi ex mutatiōibus. Cū itē
agēs sufficiēs approximati passō disposi-
to i nālibz: vt videt: itanz agit. 9. metaphy-
ce. ca. 4. igit cū istud calefaciēs sit actiūm
sūm illas alteratiōes diuersas sūm diuersos
gradus forme: & semp approximaf passō
alterabili sūm oēs illas imēdiate postqz al-
terauit ipm pma alterabit ipm secūda vel
necessario gesceret p ptes nō agēs: cū tū sit
actiū & passō approximati. Cū itē quātū-
cūqz debilis virtutis calefaciēs calefaciet
mobile sibi pportianati in qñtitate eque-
cito intenso calore sicut pfectiūm calefa-
ciēs: qz oportebit pcedere p oēs illas alte-
ratiōes ordine certo: & inter quaslibz eē-
getē. Cū itē 5. qñbz ps est sub alio gradu qz
alia: & ita sub alio idiuiduo: & ita totū erit
calidū. n^o vno ca^o sūm nūez: s3 multus val-
de forte infuit i actu. Cū itē aliq altatio est
subita: vbi tū mobile ē diuisibile: gñ hec nō
est ca. Cū d. 1. qñbz gradus & si indiuisibi-
lis est in se in qñtūz est gradus forme: tū est
diuisibilis p accēs ex subo & successiue in-
ducit in ptes mobilis: nec ē ibi aliqua mu-
tatio alicuius ptes: sed motus. Cōtra igitur
motus sine mutatiōe: nā illa mutatiōe
qd mutaret: Non ps illa mouet nō indiui-
sibile illud nō recipit calore: aut o3 pcedē
punctū calefactibile subito: aut nullā mu-
tationē ibi qua aliqd nouū insit. Scdm il-
lam viā pñctus nihil ē. Cū d. scdm. 8. p. h. y.
c. o. z. ca. 8. Amp. in gñatione nihil pducit
natura: vt statz corūpaf: gñ si posset aliqua
ps mutari: nō imēdiate sequerē scda post
terminū alteratiōis pme in qñtaciūqz pte:
sed o3 getem iterū p mediā in qua pma
gradus inesset: nec est passum dispositum
statim recipere oppositū illius qd statim est
inductū. Quāto tpe o3 gescere. Cū d. nō
est dare certū tps: qz minus & minus in in-
finitū sūm qd maior est mot^o virtutis. Cū d.
hoc ad tertū quō velocius mouet intensi-
us noiatiue. Cū d. ad 3° impetū mouēs
o3 incipere a minimo gradu: & pcedere per
oēs medios: pfectus pōt incipere a scdo. ita
qd ille sit sibi pma: alius pfectior a 3°. ali^o

T. c. 10.

T. c. 63.

a. 4.º. et sicut non est primus necessarius ante secundum ex parte mobilis: sed propter imperfectum mouentis quod non potest perfectus. tunc assimilare si bi passum: ita forte incipit a secundo non est tertius necessario prior. 4.º. si immediate quod alij est sibi secundus tertius. alij sibi tertius. Ad quartum diuisibile non est motus diuisibile quoniam totum primum et simul alteratur.

Ex predictis nota sex conclusiones. Prima quod in omni transmutatione secundum presens mobilis est prius a. d. Secunda: in omni transmutatione qua forma actiua inducit usque ad gradum actiui est prius a. viroque non secundum partes mobilis. Tertia: inducens cuiusque forme possibile est prius b. secundum presens mobilis. Quarta in nullius forme inductione est per se necessaria successio temporis secundum presens mobilis. Quinta in omni inductione ex parte graduum forme est possibilis simultas opposita omni modo portatis. Sexta in aliqua inductione ne est possibile prius a. d. et b. secundum partes forme: ubiqueque. scilicet forma habet gradus proprios. ubi non habet: non est sic possibile: ut ponit de forma substantiali. Ad euentiam conclusionum cum sit portitas nature tam in genere cause quam in genere effectus: et portitas ipsi per a. intellige prius natura. per d. effectum priorem per b. prius tempore in essendo. Contra quartum videtur esse instantia de ubi et de quantitate inducenda. Item quoniam primum alteratum proportionatum agenti primo incipit alterare: aliud semper crescit eius alterabile: ut patet ex supra dictis. Et ita successio secundum presens mobilis est accidentis: quia alteras ponit variari. Ad primam instantiam si ubi est aliqua forma mobilis sit calor: tota est i. tota: et per se in parte: nec nata est prius tempore per se mobilis a. esse in parte: ubi c. quam b. in d. imo necessario simul tempore. si a. b. est primum: quia primum est cuius motus est vñ.

2. c. 23. indiuisibilis secundum tempus. 5. phycor. Si autem motus localis sit ad locum cum prior pars mobilis necessario sit prius cum aliqua parte loci signata quam posterior pars mobilis necessaria esset successio secundum partes mobilis vel simul. et presentes eides parti loci: sed 2.º modum non teneo. Ad 1.º non est instantia. Si de augmento non prius a. per se mobilis accipit quantitatem c. quam d. b. alias nullum esset instans terminans motum in quo totus cessat.

ret. Sed magis videtur instantie ille contra quintam: sed si in omni genere est generatio: et omnis motus terminat ad mutationem necesse est in ultimo instanti aliquid forme induci quod ante non fuit: et par ratione posset tota. Contra: unde ergo successive secundum formas. Responsio: ex defectu agentis non potentis totum simul inducere possibilitas vero successionis ex parte forme. Contra: in principio agit secundum ultimum gradum sue potentie: ergo tunc producit quicquid potest producere: potest autem ultimum gradum producere: igitur. et c. Item quicquid facit in ultimo secundum aliquos non manet. Item ergo successio a mouente non a mobili nec forma. Ad primum: agit quicquid potest tunc agere: non quicquid potest tunc agere. Contra: si tunc potest: quare non agit: tunc cum non sit ab extrinseco: quia illud natum est fieri tunc. Responsio: eadem est questio quare non curro in instanti: cum potentia currere sit in me in instanti. Contra illud non est natum simul fieri. Responsio: nec illud ab illo licet ab alio. Contra: quicquid absolute est possibile nunc fieri: nunc sit a nunc potente facere. Responsio: non: sed a potente nunc facere. Ad secundum respondent illi aliqui. Ad tertium nunquam est successio in forme inductione necessario nisi ex resistentia mobilis ipsi mouenti que non est ex contrario: quia tantum potest super illud: quantum potest inducere formas: nec est ex natura mobilis absolute quia tunc cuiusque resisteret. Sed est ex defectu virtutis agentis. Inductio vero per quedam media in composibilia simul necessario est non subita ex resistentia mobilis ad media simul: non quia mobile habet contrarium: sed quia mediarum inter se. Sed non posse inducere nisi per talia media est imperfectio in agente: ergo nec distantia terminorum est causa necessaria successionis: quia si vnus potest simul induci et alius. Si intelligatur distantia propter multa media non differt ab illa causa propter resistentiam medij ad mobile: et hoc est ex impossibilitate mediorum in isto. Si non est necesse ire per media hic tunc: et hec causa nulla:

ergo tñ 3^a cā. i. resistentia mobilis ad mo-
ues q̄ est ppter defectū virtutis mouētis.

Circa istas duas qōnes de ma-
gis z minus sic pce-
dendū est. pmo recipiēde sunt opiones: z
iprobāde. Scdo vītus declarāda ē. Cōpi-
mones sunt tres. Cōpma ponit z ipro-
bat ab auctoritate. 6. pncipio z. q̄ magis ē
ppter incrementū subiecti vel accētis vī vtri-
usq̄: tam in eodē q̄ in diuersis: pbat qm̄
est qd̄ hz maiorē q̄uitatē extēsiue. Cōtra
s. suscipiet tūc magis: qz incrementū reci-
pit q̄uitatē. vī vīr maior: puero. Cōtra q̄u-
itates sole p se z figure q̄ psequit̄: qz ille q̄
p se crescit: recipit magis: qd̄ est ptra Az.
in p̄dicamētis. Tū in. c. de q̄uitate z q̄lita-
te. Tū ifra q̄dratū crescit gnomone circū-
posito: nō tñ alteratū est. Cōtra oē maius
albū esset albi. p. 3. ē fallū. Cōpimo alia
de p̄trario pus ponit cū iprobatiōe. Cōtra
iprobāt de magi z min^o in lumie i medio
vbi nō est p̄trariū. Silr de virtute sine oī
vicio z gratia sine pctō in statu innocētie.
Cōtra motus in magis est dealbatio. gter-
minus ad quē nō est tñ sepauo nigredi-
nis. Cōtra opinio 3^a de magis fm̄ eē in
subo ponit pus. Cōtra hac Boeti^o in p̄-
dicamētis. Cōtra ipm̄ arguit pus in infi-
nitū zc. Cōtra due opinio es negāt in ef-
fentia magis p. 6. pncipio z. forma est cō-
positiōi zc. Cōtra dōia formalis est speci-
fica. Cōtra addito aliquo non manet spēs.
Cōtra illā p̄clusiōnē: illud pus factū ha-
bitus p̄sentibus zc. Cōtra illud p̄trariū
in vno q̄du est incōpossibile alteri in alio
nō. igit in pmo aliqd̄ hz in eētia q̄ repu-
gnat nō p subm. Cōpimo 4. auctoris. 6.
pncipio z. q̄ magis est p accessū ad termi-
nū in quō sit ipositiō nōis. Cōtra. tūc ni-
hil esset albiū albedine nisi albiūssimum.

Circa solutionē sic pceden-
dū. Pmo q̄ sit intentio
Az. hic. quō. f. negat. Uno mō magi i suba
z accidēte. Scdo: q̄ vbiūq̄ ē magis: est
ppter l^o q̄ aliqd̄ ē mai^o nō maiortate mo-
lis: s. pfectiōis: vel i nā rei: siue in cōplemē-
to pfectiōis: vel in pōtētia siue in feruore
actiōis. Pm̄ia dī nālis bonitas. 2^a dī nā-
lis vigor. Cōtra: q̄ nō. vbiūq̄ est mai^o

pfectiōe. ibi ē magis. Cōtra. in q̄ cōiter
p̄sistit rō eius magis q̄ est maius pfectiōe
Cōtra. q̄ mai^o sic inuenit in q̄cūq̄ re
spectu alteri^o. vel minus: loquendo de di-
uersis naturis siue cōpatis inter se siue ad
deū. Scdo pcedendū est in vli cōparā-
do maius z min^o vā vītutē. Et pmo nūe-
ralē. vtrū idēz nūero possit esse mai^o z mi-
nus: z ibi pus declarat q̄rtus articulus p-
cedēs. Scdo vtrū idē spēs possit esse maius
z minus. Et iuxta l^o vtrū necessaria sit vni-
tas spēs: z tertio an vniū gīe possit esse zc.
Quarto an vniū analogice: Quinto an vniū
equoce. Cōtra. pcedendū est in p̄ticulari.
Pmo q̄ istoz modoz est maius in ac-
cidētib^o. Scdo in substantiis. Tertio quō l^o
z ibi alr. Quarto special^o pcedet. Et pmo
an in substantiis malib^o. Scdo an in oibus
malibus: rōne forme. Tertio an ratiōe ma-
terie. 4° an in q̄uitatibus. 5° in gbus q̄lita-
tibus. Sexto an in relatiōibus. Septimo
an i actiōe z passiōe: z sic p̄ter de alijs
p̄dicamētis. Cōtra pmo Az. loquitur de ad-
ditate in q̄tuz exprimit per diffinitionē. z
sic nō recipit magis: ita q̄ includat: qz ab-
strahit ab vtroq̄ opposito: pbat p p̄prie-
tatē pcedentē quocūq̄ addito: z est in q̄-
tum diffinibilis. Q. dicit: substantia fm̄ spe-
ciem: accipit p q̄dditate in vli: sicut p totūz
hic accipit substantia. Q. dicit: si qdē cū mā:
vel sunt due dictiōes: si suba hz magi qdē
cū mā vel vna dictiō si quidem cum mate-
ria. i. in inferioribus que respectu ei^o sūt
mālia. Nulla ḡ maioritas est in q̄dditate:
vt q̄dditas: qz abstrahit ab oī p̄ditiōe in-
diuisibili. Cōtra. vtrū in suba z accidēte. 8.
metaphyze apud. De scdo. vbiūq̄ aliqd̄
fm̄ aliqd̄ dicit magis si vtrūq̄ esset idiuisi-
bile esset impole magis igit alterū est in
se maius Et cōiter est illud fm̄ q̄ aliqd̄ dī
magis. Maius z minus est aliquoz cō-
paratoz fm̄ p̄prie q̄uitatē vītutis vel mo-
lis. Magis dicunt aliq̄ q̄ cōparant fm̄ il-
la q̄ dicunt maius z min^o. Cōtra. qz
nihil maius nisi p̄dicatū denotatiū. ideo
zc. Cōtra. dicitur em̄ dictū in qd̄ eqliter di-
citur de quolibz subiecto: qz p se includit
in quolibz. Cōtra. nō pbat pma. Cōtra
p secundū pbat eqlis veritas cuiuslibz cō-
positiōis: nō aut eqlitas in p̄dicato. Ita

in p^o p̄di-
camētis.
ca. penul-
timo.

E. c. 10.
huius.

diceb in denoiatiu: si enim necessaria est co-
sequētia ab abstractis ad concreta: sed ois al-
bedo est equali albedo: h̄ nō equalis al-
bedo: et ois albus est equali albus. **C**Ad
p̄mū aduerbiū nō est determinatiuū nisi vi
verbi: vel habētis vim eius p̄cipiū inclu-
dit in cōcreto: vt habēs: non aut in abstra-
cto. **C**Itē in grāmatica notat q̄ adiectiuū
tū recipiū cōparatiōē. **C**Contra: tū solu-
dit ip̄prietatē: n̄ falsitas. **C**R̄nō ad scōm
soluit p̄mū: vt dicis q̄ hic nō est magis al-
bedo: nec vt magis determinat cōpositiōē
nec vt p̄dicatū: Sed tū est maior albedo.
CItē aut significat maior: cū albedine: qd̄
magis cū albo. **C**Ideo cū equali determi-
nare possit p̄dicatū hinc ide nō tenet p̄na.
Nullū igit abstractū dicis magis: nec ali-
qd̄ dicis magis aliqd̄ in abstracto. **C**R̄nō
logica: qz si magis determinet esse: falsa est.
Si p̄dicatū rō grāmatica: illud nō est de-
terminabile p̄ magis: sed tū adiectiuū for-
ma dicis maior alia fm̄ quā subm̄ habens
dicis magis alio. Licet forma sit maior alia
nihil fm̄ eam dicis magis nisi denoiēt p̄-
prie h̄ est subm̄ alterius nature. **C**Ideo fm̄
formā substantiālē nihil dicis magis. **C**De
quarto necesse est illud qd̄ dicis maius ha-
bere latitudinē quandā: cui⁹ sunt duo ter-
mini in sūmū et in h̄mū: ip̄obaf. **P**ro-
batur rōne: qz nō stat in diuisibili. **C**Itē
auctoritate **A**z. determinator nullū reci-
pit magis. Determinata dicunt limitata ad
gradū diuisibile. **C**Item Simplicius q̄
dam infinitate. **C**Itē auctor. 6. p̄ncipiorū
ad terminū accessus tē. De q̄nto: sicut cre-
ature p̄cedūt a deo: vt numeri et ordinate.
Ita inequali: qz multe nūero: qz ineq̄les
mensura: qz cōposite p̄odus. i. ad dissolu-
tiōē inclinatio: igit maior h̄ illa. Sed in-
ter se compatio p̄pria. Ad deum compa-
ratio excessiua.

Circa secundū principale. **C**De p̄mo
h̄enf. e. f. qz sit in accidētibus ps post partē
ideo ibi natura singularis h̄ latitudinē et
determinatā ad singularitatē nō determinat
ad gradum: nisi per motū potentē sistere
in quolibz gradu. **Q**uā ergo forma accide-
ntalis vna maior alia latitudo ponit nō tū
in natura specifica: sed in eadez singulari

forma: et hoc nō est fm̄ gradus diuisibi-
les. Sed pres diuisibiles habētes termi-
nos diuisibiles: vel quasi p̄tinuātes: alio
nō esset motus cōtinuus et cōtinuatus p̄ mu-
tationē. Sed nūqd̄ infimus: non: qz nō est
dare fm̄a mutationē in motu. **C**Itē nec
vltimū nec in esse: ergo infiniti gradus
CItem ergo sūmus infinitus. **C**Item ḡ
aliqs gradus erit inferior materia. **C**Que-
re solutionē. **D**. 26. g. In substantijs nō sic
sed sola natura vltis h̄ latitudinē in quo
libet singulari est determinata ad gradum
ideo nō est ibi modus: nec intensio: h̄ ma-
gis. **C**Contra de gradibus equalib⁹ scd̄us
nō intendet. **C**Item ex sequēti et p̄cedenti
quo mō sit vniū. **C**Item termini motus in
cōpossibiles. **D**. 26. g. **C**Item forma moue-
retur a magis in minus. **C**Item p̄fectior
cōpositio realiter. **R**ōnale videt qz vbi cū
qz est magis eodē modo se habeat ad mi-
nus. **Q**uā aut in aliqua sp̄e est: vel in suba
nō ponit cōpositus qd̄ est magis. **C**Item
tenet alia ps qz nihil idēz numero est ma-
gis et minus: sed dīa p̄pingo: nature est
ma. et minus remouet differētia diuisi-
bilis: p̄fectius aut qz p̄se virtuali p̄net
minus nō realiter: sicut maius cōtinet qz
min⁹ nec tū nō p̄net p̄uationē i min⁹: h̄
nec rem ipsam q̄ subest. **C**Contra. **D**. 26. g.
sub de quātitate. **C**Contra ois dīa maior
nūerali p̄ se ordinata ad ipsaz est specifica.
Probaf: qz diffinitioē exp̄ssibil. **C**Itē in
eadē sp̄e nō sunt idēz termini motus. **C**Itē
qd̄ aliter i accessibus qz in subijs. **C**R̄nō
3° tertij de scd̄o dīa specifica tē. nō stat in
idiu. **D**. 3°. **S**. eth. a. n̄ oī amicitia dici vni
uoce: qz magi et min⁹: vñ coloratio fm̄ ge-
nus: qz p̄spiciū magi emiat: et sapiētior ma-
gis qz grāmatioz. **C**De ḡne diuiso p̄dis-
ferētiā additas: et p̄ gradus n̄: q̄re e. d. c. e
CContra. 7. p̄hycor: de cōpationē fm̄ sp̄ez
acho^{am}. **D**. q̄nto sic: in ente cōpantur suba
et accis. 7°. metaphyice. **D**. q̄nto **H**enf. c.
f. nō fm̄ diuersas rōnes p̄ribiles in cōpati
est magis et minus: sed requit vna rō cōis
vniūca vel analogica: tū qz cōparatio eq̄
uoca abusua: lux clarior tenebris: excessi-
ua infiniti ad finitū. **C**Contra p^o celi et mūdi
principale regula **H**enf. b. f. qz tāti,

**E. c. 31. et
circiter**

**E. c. 36.
et circiter**

mō quēcūq; in determinata determinabilita
nō in ab aliquo intra essentia vt q̄sta: sed
cū hoc ab eo in quo sunt hñt magis. **C**De
primo 2do sic: qz nō in indiuisibili. **C**Itē
arguit p motū: s; in 3° articulo hoc pz: quō
illd argumentū tenet ptra secūdū forma
substantialis pfectissima. **C**Item dat eē sim
pliciter: q̄ adueniēs est accūs. **C**Itē motus
in suba. De tertio tertius pmi. **C**Item in
accūsibus motus lz nō manēte eadē singu
lari accūsē i suba totū subito iducit. **C**Itē
est dria compando ad cōtrariū: qz in acci
dētibz cōpossibile ptrariū ptrario remis
so in substantiis simplr incōpossibile: ideo
hic motus. **C**Contra: sicut penes infinita
indiuia est motus in accūsē: quare non
pōt ita esse penes infinita idiuia sube. in
gradibus infinitis. **C**Itē fm infinita indi
uia accūsē nō est motus nisi ex mutati
onibus: qz nullo tpe est subm sub eodem.
CItem de suba demonstratio **Az**. 6. q̄ est
pmū argumentū supra ad. 1. q. **C**Ad pmū
ante nūc gñationis nihil inducit: tñ mā to
talīme disposita: igit sil gñatio. **C**Contra
13. 2. sub 2 supra in pclusionibus. **C**Tene
qz **Az**. ponit gñationē successiuā sicut mo
tū z oēm successionē penes ptes mobilis:
nisi in quātitate z vbi.

Circa quartū

principale. **C**De pmo **l**ent. nō
b. e. cōtra r^{dm}. **C**De secūdo in elementis
fm **L**oment 3° celi z mūdi. pbatur p cor
ruptionē. **A**lter ignis densior aqua ante
generationē terre ex igne z densitas: sine
subiecto pprio: q̄ zē. **C**Item quō mixtio
elementoz. **C**Item de aīa intellectiua: se
cundū articulū igit pfectissime z impfecti
sime: q̄ oēs medie. **C**Alr. ex opatiōe z p
pzijs accūsibus. **C**De tertio q̄re in **l**ent.
ca. a. **A**magis male dicit: cuius mā est vir
tualiter maior: z tūc dicit mltā: qñ aut actu
extensa dicit magna. **C**De quarto nulla
q̄ntas. qz ratio eius in extensione vel di
scressionē substantie. **C**Contra. 10. metaphy
sice: maior p̄tinuū: cuius motus indiu^{or}
CDe qnto tñ in 4ª spē nō est magis: qua
re q̄ non est motus in prima nec secunda.
CAd. 6. non zē. **Q**uere.

Non sent ergo formari tres q̄
stiones de susce

ptione magis z minus in formis substanti
alibus. **C**Prima an forma substantialis sit
maior alia eiusdē speciei. **S**ic **l**ent. vlr.
Auerroys p̄ticulariter. **S**eda: dato qz sic.
an idem nūero itendat. **l**ent. nō. **A**uerro
ys sic. **C**Tertia si sic. an p media p̄tinua vel
tñ indiuisibilr: qz qlbz gradus indiuis
si diuisibilr: lz successiue acqrat forma pfe
cta: qd nō est in cōueniēs in gñatione nisi
pcedat successio s; nō tñ mot^o p̄t subm:
qz nō est: sicut currū viraq; rō **Az**. in. 5. nō
ptra successionē: s; qz gñatio nō ē diuersis
parti^{is}. **C**Nota qz q̄stio pma mota de sub
stantiali forma nullā bz rōnem cogentē p
nec ptra p. est articulus vigesimūprimus
igit de intellectiua. z **A**uerroys in. 3. celi z
mūdi de forma elemētari. **C**Ex his pclu
dit de medijs qz sic: ptra nō ē **Az**. b. qz sol
uitur ante ad. d. in p̄dicamētis videt ptra.
Sed pōt exponi: sicut ad. e. z g. qz in ca. de
qualitate negat iusticiā dici magis z min^o
nec principium sex p̄ncipiorum infra ipse
in termino loqut de noīe non de re: vide
qualē simplicitatē pbat i essentia: sicut. 8. **C**Contra.
metaphy. 12. vident tria media: vnu
est ex qualitate ppria cōparata ad elemen
tū: cuius est ppria. aliud cōparata ad aliū
subm. 3^m ex actione inequali: que sibi cō
p̄t rōne forme substantialis. **C**Ex primo
sic. calidū intēdit z remittit: igitur ignis.
Probatur p̄na: qz ppria passio saltē psequit
formā tanq; p se causam. **C**Causa silr se ha
bente z causatū. **S**ecūda pbatio est **A**uer
roys 3° celi z mūdi: qz qua ratione ignis
manēs nō remissus pōt remitti fm vnum
gradum caloris pari ratione: z fm omnē
Chēc posset esse rō. q. p se: quare manent
in mixto: igit in se remittunt. **S**ed aīa est
du^m. z **A**uicē. negat psequentiā. **C**Sed
pbatur: qz quō ille in se intēse sunt potē
tiales respectu forme mixti cū qlbz sit na
ta sic pfecta p̄tinuē p se ens. **C**Itaq; hēc
rō de mixto est p̄ticulari z cōcedēti aīa est
pbabilis. **C**Ex secūdo medio arguit: in alte
ratiōe p̄cedente corruptionē aque in ignē
inducit calor: igit z forma ignis nō pfecta
ergo remissā. **C**Primū pz: qz tūc cessaret
actio: vel saltē post pmū gradū caloris in
ductū nulla esset gñatio. **P**rima p̄na pbat
p p̄mā pbatōne pus: qz passio vel p secū

2. c. 3.

2°. 67.

2. c. 10.

2°. 67.

2°. 67.

2. c. 1.

da saltem videt accidēs p̄p̄riū. Et p̄ tertiā q̄ tunc totus calor igneus posset esse in aqua. C̄t̄ cōfirmat: q̄ si nō inducitur in aq̄ calor incōpossibilis aq̄ p̄ alterationē: non sequitur corruptio: q̄ forma nō expellitur nisi p̄ gradū sibi incōpossibile si inducat: igit̄ habet calorem excedentē aquā. C̄t̄ alia p̄bat̄io est: q̄ aqua manēs aqua erit multoties calidior igne manēte igne: p̄o: sit em̄ sup̄mus gradus caloris ignei. 10°. aqua ante corruptionē h̄z nouē gradus alias nō sūme disponit̄. C̄t̄ ignis corrupēdus fr̄gescit. igit̄ ante corruptionē nō h̄z nisi vni cū gradū: q̄ al̄s nō sūme disponit̄ ad corruptionē: aqua ergo corrupēda excedit ignem corrupēdū in 8. gradibus calor̄is: et est nōtēs calidior igne. C̄t̄ alia p̄batio est ex 11. de aīa: vbi p̄bat̄ q̄ corpa nō tangūt se imēdiate in aere vel aqua: q̄ extrema eorū sunt humida: ē est aer vel aqua. C̄t̄ Ex tertio medio arguitur: ignis remissio calorem eque igit̄: nec vinū aquaticū conuertit semper aquam in vinū: nec caro sūm materiaz conuertit alimentū in carnem. Et tamē ille generationes sunt per formā substantialem generantis. C̄t̄ Contra: videtur vnuz mediū ex altioritate: q̄ negatur motus in substantia: sicut conceditur in qualitate non penes partes mobilis: quia sic generatio est successiua. 13. 6. sup̄a: ē penes partes et imparit̄ formaz. C̄t̄ Ad aliud mediū dat̄ p̄ se esse. C̄t̄ Qui tenet sic t̄m p̄pter articulum: posset ad secundā. q̄ motam dicere: q̄ non cum Henrico. et tūc tertia questio illā esset sibi: nec multo magis quarta egeret ad saluandū. Alz. de nō esse motū in substantia. Sed qui tenet p̄pter alterū mediū. dicat p̄sequēter q̄tum vtrūq̄ concludit: q̄d vtrūq̄ est. Ad secundā questionē q̄ sic. Et ad tertiā similiter: q̄ sic: p̄z em̄ q̄ si intensio qualitatis cōcludat intensiōē forme elementaris: igit̄ cōtinua intensio in fluxu eiusdem qualitatis p̄cludit cōtinuā intensiōē in fluxu eiusdem forme ignis. Alioquin alio instātū nō cōresponderet p̄p̄rius gradus forme ignis p̄p̄rio gradui qualitatis in instātū illo: et tūc statim receditur a medijs illis quia simpliciter non concluderent. C̄t̄ Itaq̄: qui tenet p̄pter auctoritatē auerroyz cū ille probet

propositum per primū: mediū habet dicere consequēter q̄ sic ad primā ad secundā et tertiā questionē: et nō restat ad bñ saluandū p̄m q̄ nō sit ibi motus nisi quartū. Igitur Henr. nō dicit p̄ter cum ponat cōclusionem p̄pter auerr. C̄t̄ ad secundā questionē respondeat negatiue: nisi intelligat de alijs substantijs ab elementis. S̄z nec de illis pōt qualitas intendi continue sine cōtinua intensiōe forme subalis.

Tenendo primū me-

dium potest dici q̄ non solum elementa sed multa mixta habent qualitates p̄p̄rias respectu quarū forma substantialis eorūz sibi p̄ se derelicta: hoc est excluso cōtrario agente extrinseco est causa naturalis actiua sūm p̄portionē perfectiōis sue: quia causa naturalis sibi derelicta et sufficiens: ex q̄ agit sūm vltimū potenties: si est p̄fectior effectum p̄fectiores p̄ducit: et talis qualitas apparet p̄fectior in vno indiuiduo sp̄s sibi derelicto q̄ in alio: igit̄ c̄t̄. C̄t̄ Itaq̄: nō teneo primū mediū q̄ omni gradui qualitatis p̄p̄rie que inest per actionē agentis extrinseci cōrespondeat p̄p̄rius gradus forme: quia tunc sequitur illud incōueniens prius positum. Sed gradus qualitatis in esse quieto sequitur determinatum gradum forme. vnde breuiter sic arguo: Una substantia eiusdem speciei habet qualitatem necessario conuenientē speciei intensiōē q̄ alia: et hoc excluso omni agente extrinseco: ergo forma substantialis vnius est p̄fectior alia. Antecedens patet in indiuiduis ignis et aq̄ c̄t̄. p̄z in carne et carne: vino et vino: et multis alijs. C̄t̄ sequētia p̄z: cā nālis alicui⁹ q̄ nō impedit agi sūm vltimū p̄o: igit̄ eā p̄fecta non ipedita necessario habet effectum: eque p̄fectū forma substantialis potest esse causa naturalis qualitatis consequētia: quia siue in generatione qualitas illa sit a generante: siue non saltem potest esse per actionē forme circūscripto extrinseco: sicut p̄z quādo primo per contrarium qualitas talis remittitur: et postea substantia sibi derelicta redit ad gradum perfectum qualitatis illius reditus non videtur causa efficiens nisi in indiuiduum: vt habens formā substantialem.

Itaq; ad secundā questionē ibi dico qd
nō ppter idē mediū: qz si remissa quali-
tate remitteret forma substantialis. igit am-
oto ppario remittēte: nulla esset cā intrinse-
ca redēdi ad gradū intēsum: nam forma
substantialis remissa p te nō est pncipiū agē-
di ad q̄litate intēsiōre: qz illa nō est sibi pro-
portionalis. Sz ille gradus remissus. silt
nec forma remissa p te est pncipiū intēden-
di se ipam z sic ex pnti q̄litate. p3 qd nihil
intēdit se effectiue. Cōsilt dico qd q̄lita-
te tali inaturali intensa p ppariū pns: sic
qñ aer calefit cōtra gradū naturale nō intē-
ditur forma aeris: qd tūc amoto igne non
esset cā intrinseca p quā aer rediret ad pfe-
ctū calozē remissum. p3 etiā qd nō. Cū se-
cundā questionē in aiabus de qbus est ar-
ticulus: z videt simplr in alijs. nihil enī
pcludit formā substantialē sic intēdi.

Ad argumēta pma. Cū p pma pna
nō valet: qz cā nālis est impedi^{ha} p ppariū
pns z agēs: z ita p illd ppariū pōt effect⁹
eius remitti: lz cā nō remittat: qd hic p3: qz
eque sibi derelicta causat effectū pfectū: vt
pus. Sed valet pna sic arguēdo: caloz est
maior in hoc igne sibi derelicto q̄m in alio
q̄m hec ignetas est pfectior: sicut pus argui-
tur. Cū pbatōnes pñe. Ad. i. dico qd nō
est pna passio: qz nec idiuisibilt sequēs:
nec soli inherēs: sed est q̄litas necessario
pns formā necessitate absoluta fm aliqūē
gradū indeterminatū: sz nō scdm gradum
certū necessitate tali q̄lis ē cōnālis ad agē-
dū: q. f. manet cā sibi dēlicta: nō aut manet
ppario impediēte: tūc illa est falsa: cāe silt
habere z causatū: nisi itelligat cā silt se ha-
bere ad extra. f. ipediēdo q̄m silt in se. p^o 2°
auerroyz nihil valet: qz multa simplr ne-
cessario regrit q̄litate infra latitudinē ali-
quā. nō tñ necessario in hoc q̄du. Exēplū
vita regrit sanitatē aliquā: igit regrit hanc
pporionē ppsam humoz ad h: vt fit hec
vita: tūc seq̄ret qd corpe meo aliquāl in-
firmator: aia mea itellectiua remitteret: qz
illa formalit̄ viuō: nec sequitur: et iisdem
rōnis est vnus gradus q̄littatis z oēs: q̄ eq
pōt indiuidū carere oī: vt vno: qz nō eq
necessario regrit ad illud. Sz q̄ cā: q̄re ne-
cessario regrit aliqūē gradū: vt in oī corru-

pto forma corūpat cū q̄libz accidat. Cū
secundū mediū: nego pnam: qz q̄litas illa
lz pmo in sit igni ex se: nō tñ solū: qz est cau-
sa alijs coloris: scdo metaphyce. Cū. 2.
pbatōnes p3. Cū tertiū siue ponat que-
cūq; idiuisibilia nihil nisi ēē puaides pū-
nūoz. siue ponat p vltimā mutationē nul-
lū gradū nouū induci: sed in tpe calozē in-
duci in instanti inductū esse. Cū cedēda
est pclusio: qd tantus caloz est in aqua in fi-
eri quātus in igne in geto. Cū tūc confir-
matio nō est ptra. Cū ē in stās p se: p-
pter motū locale in instāti arguēdo de ra-
ritate z augmēto. q̄re. Si aut p mutationē
vltimā pcedat nouū gradū induci calozis
pna nō valet: qz sicut pus latitudo est ne-
cessaria: nō tñ supmus gradus qñ ppariū
impedit: ita aliqua latitudo q̄lis est cōpos-
sibilis alijs gradus supmus qui sibi repu-
gnat infimo necessario huic non est incō-
possibilis. Cū confirmationē dico qd in
toto tpe alteratiōis: nō inest alijs gradus
incōpossibilis ipi aque: qz nō repugnans
necessario gradui ipi aque. aliqñ repu-
gnātia vt repugnātia silt erūt: vel aqua ma-
neret sine frigore sibi necessario: qz manet
in tota illa alteratiōe: nec seq̄. gāq nō cor-
rumpit in vltimo instāti: quia tūc induci-
tur gradus incōpossibilis. Sed seq̄r: qd
in tpe alteratiōis nō corūpit. Cū pcedo
aliā pnam qd ignis qñ qz i via ad corūpti-
onē in aquā fit minus calidus q̄m aqua in
via ad corūptionē in ignē pcedo: als neu-
trū sufficiēter dispoūet ad corūpi i ali-
ud: sed nō est sic in geto esse. Silt si tu dice-
res formā ignis intēdi cū calozē i materia
aque corūpēde: sequeret etiā qd dū ma-
net aqua magis esset illud corpus ignis q̄m
aqua: z in alia corūptiōe ignis minus ēēt
ignis q̄m illd hic. Cū aliā pbatōne de se-
cūdo de aia. Dico qd si tangēs esset forma-
liter humidū bene posset imēdiate tange-
re carnē aliā humidā: sicut calida pōt imē-
diate tangere calidā: q̄litas em inherens
nō phibet imēdianū tactū corpoz. Cū
intētiō phi est ista: qd caro tangēs aliam in
aere vel aqua est humidā humiditate nō
inherēte: sed adherēte carni: hoc apparēt
ad sensum in aqua: z ibi supponit in aere
qui non est ita sensibilis: z ita adherens:

humiditas autē adherens nō est in carne:
 vt in subieto: quia tunc inhereret: non ad
 hereret: ergo in alio subiecto nō est ibi po
 nere nisi aerem et aquā: ergo in principio
 nō est tactus immediatus. Sed si diu adhe
 reant donec calor dissoluat illud corpus
 humidum adherens: ita vt exaletur: bene
 tunc tangunt se immediate: si etiā statim tan
 gens vehemētus applicet alijs: tanta virt⁹
 posset esse: q⁹ corpus humidū adherēs ne
 cessario sibi cederet et tangeret se immediate:
 sicut qñ cutellus cutez nō est verisimile q⁹
 aere vel aqua mediate scindat cutē: sed ex
 pellit virtute motiua applicate cutellū ne
 possit itericipi. Cū de dicta sunt p⁹ itentioe
 Ar. ibi. Sz ad ppositū sufficē q⁹ nō itēdit hu
 more in eē soli aq⁹ et aere: sic nec calore soli
 igni et aeri. Sz ibi tangētia cōiter humida
 sunt humiditate sibi adherētē i extremis:
 et p⁹ nōs nō immediate tangunt. Cū tertiu
 mediū p⁹ q⁹ bene pcludit de substantia sibi
 derelicta: q⁹ iequaliter agit h⁹ et illa actōe:
 forme substantialis. De nō derelicta nō va
 let: q⁹ illa ieq⁹ agit p⁹ p⁹ ipediēs exirefēcū.

De dubitatione vero dicta
 circa diffinitōes et numeros q⁹
 causa essendi vnū deinceps di
 cendū eē videt^r. Quid enim q⁹cu
 q⁹ plures ptes hnt: et nō est vt
 aceruus q⁹ totū: sz inest aliqd
 totū pter ptes: ē aliq⁹ cā. Tex.
 cōmeti. xv. **Questio. 4.**

Meritur vtrum ex
 ma⁹ z for
 ma fiat p se vnus. Et videt^r
 q⁹ nō: q⁹ ex duob⁹ i actu nō
 fit p se vnū ex. 7. mā est act⁹
 ex q⁹ne de en⁹ māe zc. Si
 dicat q⁹ h⁹ mā in se fit aliq⁹ act⁹: ē tñ ipsec⁹
 et potētia⁹ respectu forme. Cū dōra: ita sub
 iectū dicet eē ens i actu ipsec⁹ et potētia⁹
 respectu accidētis: q⁹ ex ipo et accēte fieret
 vnū p se: q⁹ est ptra Ar. in. 5. Cū scdo sic
 mā z forma maxie distāt: q⁹ ex eis minime
 natū est fieri vnū: pbatio pūe: ptes pūui
 faciūt p se vnū: q⁹ sunt eiūsdē rōnis in toto

etherogeneo: cui⁹ ptes nō sunt vni⁹ rōnis:
 minor ē vnitas: q⁹ zc. Cū op⁹ ē Ar. i lra. T. c. 15.

Rñō. sicut vnū in cōtmediate
 psequitur ens in cōtita
 q⁹ nullū est mediū nobis not⁹ ad hoc de
 monstrandū: nec forte aliud mediū in re.
 aliud a q⁹dditate extremoz: ita singula en
 tia fm p⁹rios grad⁹ entitatis: psequitur ime
 diate p⁹ria vnitas: sicut ergo non omnis
 entitas est vni⁹ rōnis: ita nec vnitas: nec est
 alia ratio diuerse vnitatis nisi alia entitas
 quā psequitur: sicut ergo omnino simplex
 se toto est ens et vnū. Ita ens cōpositum
 ex principijs essentialibus eius: sicut mate
 ria et forma: que sola nata sūt aliquod ens
 per se cōstituere: est vnū per se: et hoc p⁹
 p⁹ria vnitate alterius ratiōis ab vnitate sim
 plicis: sicut et ab entitate altera est entitas.
 Cū ergo queris quare ex materia et for
 ma est vnū per se. Respondeo: fm phy.
 solophum in littera: quia hoc actus: illud
 potentia: nō adhuc dubio: hoc sic exponit^r
 quia illud idem quod prius fuit in poten
 tia per rationem materie iam est in actu p
 formā. Extractio autē de potentia in actū
 fm cōment. hic non largitur multitudinē
 sed perfectionem. Et videtur exposito cō
 menti consonare cum littera illa:

Sed ista via poneret quodli
 bet ens vere sim
 plex: nō enim albedo est magis compo
 sita si prius fuit in potentia: et nunc in actu
 q⁹ si semper fuisset in actu. compositio enī
 est ex partibus compositi: pars autē est
 aliqua res in toto. Et licet aliquo modo in
 potentia: nō tamen sicut generabile est in
 potentia ante generationem. Nec igitur
 via que procedit per hoc q⁹ idem ante ge
 nerationem est in potentia: et post in actu
 non offendit quomodo ex actu et potentia
 fit vnus: sed quomodo idem est quod quā
 doq⁹ est in potentia: quādoq⁹ in actu. Alia
 est enim vnitas ex vnitis. Alia est identi
 tatis vnitorum.

Ideo aliter potest dici: q⁹ sicut
 dictum est exponē
 do textum huius capituli: q⁹ realiter ema
 turaliter compositum est in potentia pro
 pter materiam preexistentem que potest
 esse aliquid eius: quia potest esse sub for

T. c. 49.

p⁹ 15°.

T. c. 7.

z. 13.

T.c.22. omni generatione oportet aliquid preexistere quod sit per se pars generati. Sicut igitur solum agens est causa quare composita prius ens in potentia: postea fit in actu. Ita ipsum solum est causa quare materia prius existens in potentia ad formam: postea fit actu sub ipsa: et fit ex eis unum: huius enim unitatis nulla est causa intrinseca: nisi velimus introducere: quod hoc actus: et istud potentia: et tunc non est iam dubio. quod hoc est primum notum.

Sicut enim primum notum est quod ens simplex est suo modo unum: ita ens compositum ex materia et forma est suo modo unum: nec est causa quare: nisi quod hoc materia: illud forma: sicut nec est aliqua causa quare sunt cause: et quare sunt tales cause. si intrinsece constituentes causantur: quod autem potentia equivoce sumitur secundum quod generabile dicitur esse in potentia ante generationem: et secundum quod materia dicitur esse in potentia: ut hic sumitur potentia: satis apparet in 9. q. 3. ar. 3. solutio. **C**ontra predicta obijciunt dupliciter. **P**rimo quod materia et forma si intelligantur non unita non est contradictio quod utrumque intelligatur in se esse: et compositum non erit. vel sic illud compositum habet aliquam causam sue unitatis in se: et non partibus eius: cuius partes non unitate possunt intelligi in se esse sine contradictione: ex fine. 7. ergo ex. 7. in fine: aliud est in composito quo ipsum est unum per materiam et formam. Suppositum etiam apparet esse verum de facto in anima intellectiva et sua materia secundum aliquos. **C**ontra non videtur necessitas ponere aliquid absolutum additum: nisi quod materia et forma possunt intelligi in se absque contradictione: sic a. z. b. sine syllaba ab. z. ignis et aer absque hoc: quod intelligatur caro et os. Ex quo sequi videtur quod aliquid absolutum erit propter materiam et formam in composito quo ipsum fit unum. Sed si ista ratio valeret: sequeretur eadem ratione de illo absoluto addito et partibus quibus additur: quod ex quo absolutum est: non est contradictio: intelligere illud in se illis non unitum: et sic non est compositum ex illo et partibus: nisi per ipsum absolutum additum. Et eodem modo arguitur de illo tertio: et sic esset procedere in infinitum. Standum ergo est in principio. scilicet quod nullum additum absolutum est in composito propter partes essentialiter. scilicet materiam et formam. **P**ropterea ratio non destruit nisi facta mutatio

ne circa aliquid absolutum: sicut non potest esse motus vel relatio nisi facta nova mutatione aliqua absoluta acquisita in uno extremo: vel in utroque. materia autem et forma si maneant separata non mutantur etiam destructa relatione unionis: quod in composito est aliquid absolutum propter materiam et formam: quod sit immediatum unionis fundamentum quo compositum est unum: si quod materia et illud forma. h. n. sunt habet quod sunt separata: et compositum non est. **P**ropterea iuxta objectionem in prima ratione: cum accideret sit actus subiecti. quare ex eis non fit per se unum. **E**xemplificatur etiam per litteras. **P**ropter primam difficultatem ponetur a quibusdam propter formam quod est altera pars: alia forma tota qua est unitas compositi. **S**ed hoc tripliciter possit improbari. **A**d primum in hoc sufficit: quod difficultatem non evadit: nam si est alia tertia essentia non est contra dictio intelligere illam aliis non unitam: et est illa tertia et non est compositum: ergo in composito est aliquid 4. et sic in infinitum. **A**lter dicitur quod forma quod virtus materie: concipitur materie quoddam esse respectu cuius facit unum cum ea. Sed hic nihil videtur esse si intelligatur quod effectivum causat in materia aliquid esse in seipsa. **D**at enim esse materie formaliter: et ipsum esse est ipsamet forma: quia ipsamet materiam informat: nec compositum etiam est formaliter illud quod est per aliquid esse aliud a forma: ut sit fuga: de esse communica to non videtur esse nisi vocalis tantum. **A**lter dicitur quod unitas compositi non est ex ratione materiam et forme absolute sumptorum: sed secundum quod sunt unitate: et sic non manet sine proposito.

Contra hoc tripliciter. primo: quod tunc ar. 7. de 7. metaphysice: vel non valebit vel sequitur quod compositum nec illis nec altero illorum fit unum: sed ipsa unionem illorum que est relatio: et ita quodlibet compositum essentialiter erit relatum: quod illud est de essentialitate cuiuscumque: quo copulatur ipsum est unum essentialiter: quia eodem est ens et unum. **S**ecundo sic: quod relatio non potest esse nova nulla mutatione facta in aliquo absoluto. Et hoc neque in uno extremo relationis: nec in alio: materia et forma si maneret separata: et in nullo illorum fit mutatio: quod eadem est ipso relatio quod fuit ante separationem. Si dicatur materiam mutari: quod prius informata tunc non infor-

mata. Hoc nihil videt esse: qz termin⁹ re-
lis forme ad mām: vt act⁹ ad potētā nō est
mā iformata: s; mā tm illa in se non mutat.

Difficilia sunt hec z locū habent
in quocūq; vno: cuius
ptes sine cōtradictōe pnt manere separe:
puta in toto integrali quocūq; homogeneo
vel eīperogeneo. In quāto qūq; pūuo
vel discreto. In vno p accīs ex subo z acci-
dente. C Et de hoc tactū fuit in. 7. in qōne
de inherētia accidētis: z eius subo hucusq;
dilata. C Pōt dici p nunc qz oīno cōcedit
verū esse: quo nō cōcesso seqtur aliqd incō-
ueniens manifestū. Aut g dicam⁹ omne p
se ens esse oīno simplex: ita qz falsū sit illd
mā est ex qua est res pmo cū sit. s; ret mae:
et ita sit cōposita albedo ex mā z forma sic
hō: qz qūq; in potētia est vt ante gñationē
z qūq; in actu. Ant scōo dicam⁹ oēm subaz
māle cōponi ex duab⁹ pūb⁹ essentialib⁹ ad
min⁹: quaz altera nō sit aliq cēntia absolu-
ta: z ita respectus sit de essentia cuiuslibet.
Aut si sit absoluta tm cēntialre depēdens a
reliqua pte: ita qz ptradictio sit ipam separi
cū sint tm due essentie absolute: z neutz cā
alteri⁹. Aut 3° dicam⁹ cōpositū nō esse vnū
nisi ipyvnitū: z tm nō esse ptradictionē in-
telligendo ipa nō vnita. Et qz duo prima
vident incōuenientia: q ad pns supposito.
Ad intellectū tertij: sciendū est qz qū ali-
cuius causati sunt multe cāe essentiali: ille
nunq; causant causatū nisi in causando cō-
currant. Concurrere autē et nō cōcurrere
nihil variant circa absolutam naturā ali-
cuius causē. Nec est ille cōcursus qnta cā.
Itaq; sola relōne alia z alia cāz adinuicē:
que tm non est eis nec alicui eaz rō cāndi:
cāe qūq; cānt: qūq; nō. Ita hic de duabus
causis spāliter. s; mā et forma: qz vnita h est
cōcurrētia ad causandū cānt: q cōcursus sit
eoz pactōez agētis: nō cōcurrētia nō cānt.
Ex h at qz cānt cātū faciūt vnū: qz idē ē cā
vnitatis z entitatis: non igit aliq alio ab⁹
ex mā z forma sit vnū ex eis. Nū g arguit:
igit i cōposito ē aliqd pter ipa. Si intelligat
alqd. i. aliq respectus arguit qz pter ab⁹
nām vtriusq; est in cōposito: nō vt cā itrin-
seca: nec rō cāe: ac p lb: nec vt ps cēntial⁹ cō-
positū: s; vt cōcomitās pte z cām sine q cā ū
cāret: nō pnt negari pna: nec pns est incōue-

nies. Si aut intelligatur aliquid. i. aliqua
essentia absoluta: vel in composito vt pars
essentialis eius: neutrum seqretur: sic respō
suū est ad rem. Sed quomō saluat argu-
mentū. Az. in fine. 7. de a. et b. et ab. Rñs. T.c. 6°.
ibi arguit qz aliquid est in composito pter
elementa. i. partes materiales: quarū vna
nō est actus alterius: sed ambe simul sunt
vna materia receptiua forme: sicut appa-
ret in a. z b. Et ista conclusio probatur sic:
quia tales partes sunt sic separabiles: z ab
agente naturali: quia separate manent: et
tunc totum non manet: igitur zc. C Et est
ratio necessaria: agens enī naturale non
separat formam materialem communiter
loquendo in alijs ab homine a materia:
ita qz vtrunq; separatū maneat: sed si trans-
mutet materiam a forma ad priuationem:
forma corrumpitur per accidens: ergo cō-
muniter in alijs ab homine illa que ma-
nent separata sunt tales partes cōpositi qz
nullū suū forma: pter aut qūq; ptes mā-
les oī in cōposito ponē formā g zc. C S;
si arguit iuxta hoc de sepatim manētib⁹ nō
pactōez nāe: sed absolute sine ptradictōe:
pna nō tenet: qz alterz illoz sepatōz: sic bñ
potuit eē forma cōpositi cū sit separabilis q;
cūq; cēntia ab aliq a q nō dpēdet cēntialr.
Ad 2^m de nouitate relōnis pnt dici qz nul-
la ps sola totū pstituit: s; sic ē relō pti i cōi
ad totū i cōi: z talis pti ad tale totū. ita etiā
est talis pti ad talē cōptē: vt ita loq;: z ecō-
uerso: sic hī in. 9. q. 3^a ar¹⁰ 3°. Et pntunc ps
mālis hīe p pmo cōz⁹ pte formalē: z ecō-
uerso: aut hī cōz⁹ māiūz et formatiū p p se
relatiuo: d hac relōne vni⁹ ad duo ad vnū
per se tantum: et ad aliud primo: quere in
quinto capitulo de ad aliquid: vniuersali-
ter aut facta mutatōe in per se cōz⁹ mu-
tatio sit ex consequenti: z in vtroq; illoz:
vel etiam si illud esset vnius illoz tantūz
fieret in illo: z ex cōsequēt: z quasi accide-
taliter per accidēs: in 3° exemplū optimū:
in appreciante precio et appreciato. Nec
enim in precio nec in appreciato: que pri-
mo referūt mutuo aliqd absolutū mutat:
quando de nō precio fit preciz: fit tamen
mutatio absoluti in voluntate appreciāte
volentis habere dominū: vl dimittere p-
dūto illi⁹ ad qd appreciās dicit amb o illa

p se. Et ideo p mutatiōem absoluti in app-
 ciente fit ex pnti mutatio in pco: z in app-
 ciato sic h entitas cōpositi est aliqua entitas
 3^a ab entitate mae z forme: z causata ab eis
 in illa fit mutatio cor^{nis} qz non est postqz
 fuit: z ad illā dicebant ambo causata p se:
 lz nō pmo: iō seqtur mutatio relatiōis i eis
 ad corruptionē relōis z fun^{ti} in illo com-
 posito. Cōtra relōis mutue materie et
 forme dicunt pōres relōibus ipax ad cō-
 positū: qz sicut cāe pōres sunt cāto: ita z p-
 us cōcurrūt ad cāndū: pus aut nō corrūpit
 ppter corruptionē posterioris. Cū sepa-
 tio mae z forme videt pōr naturāl^r corru-
 ptiōe cōpositū: g in illo instāti nature est re-
 latio corrupta sine mutatiōe alicui⁹ absolu-
 ti. Alii pba^t: qz sicut cōcurfus mae z forme
 est cā cōpositi: ita in negatiōibus. Cū sic
 mā dī pmo ad materiā z ecōuerso: vt ps
 talis ad tale totū. Itē mā vt iformabilis vi-
 det pmo dici ad formā: vt in formātē z ecō-
 uerso. Et ita i duab⁹ ecētijs absolute mae
 z forme fundant qtuor relōes habentes
 ppria correlatiua pma: due. s. mutue: z due
 ad cōpositū: g quelibet hz ppriū correlati-
 uū: z nō tm p se. Cū nō cōclusio istius vlti-
 me rōnis posset cedi. Cū tūc esset aliter
 dōm ad illud de nouitate relōis. s. qz qñ
 aliq mutuo referūtur: z icōpole est illa sic
 referri nisi alterū illoz sic referat ad aliqd
 3^m vlt^m ambo bene pōt corrūpi relatiō eorū
 mutuo sine corruptione alicui⁹ absoluti in
 altero illoz sola corruptiōe absoluti posita
 in illo 3° ad qd alterū illoz dicit. Sic h in-
 cōpole est materiā et formā esse vnita: nisi
 vtrūqz sit ps cōpositi: g i cōposito corrupto
 aliq absoluto qd erat fundamētūz relōis
 totalitatis in ipō corrūpit relō totalitatis.
 Et ex pnti relō pntis in istis: et 3° relō mu-
 tua in vtroqz isto: q nō pōt stare sine illa.
 Cū 3^m z tunc illa est falsa: relō nō corrū-
 pit: nisi corrupto aliquo absoluto in alte-
 ro relatiuozū: nisi addat: vel in aliquo 3°
 ad qd necessario dicit alterū relatiuozū.
 Ita q sine h tali relōe nō refert. Cū tē-
 do istaz responsiōē que videtur rōnalis:
 tertia obiecto iam facta non est cōtra eam.
 Cū Sed ad alias duas oportet respōdere:
 quarū vtraqz procedit ex rōne prioritatis
 fm naturam. In prima obiectione prima

propositio videtur falsa: quia essentialius
 videtur materia dependere ad cōpositū:
 z ecōuerso qz ad formā: vlt^m ecōuerso essen-
 tialius videtur prius natura nisi distin-
 guatur prius natura prius generatione z
 pfectione. Cū concessa tamē illa prima pro-
 positione. scda est falsa i relatiōib⁹: nam
 si est aliqua prioritas in cor^{nis} illa relatiō
 que est causa priorū est illa que est in esse
 cu de quo habetur alibi: sed tamē ecōuer-
 so est in corruptione. Nam pmo corrum-
 pitur fundamētū in effectū: z ideo relatiō
 ei⁹: z quasi tertia relatiō causa. Cū scdm
 obiectū: si prima propositio esset vera nō
 esset forte incōueniens in illo signo natu-
 re: nō intelligi aliquā mutationem absolu-
 ti: dum tamē in eodem instanti tempore
 sit realis mutatio in aliquo absoluto: pō-
 ritas ent^{is} nature nō est aliqua prioritas fm
 esse: sed tantūz in intelligi siue in per se ra-
 tiōne quidditatiua rei. Cū aliter quia nec
 videtur intelligibile relationem non esse
 que pferunt non intelligendo aliquā mu-
 tationem in aliquo absoluto. Cū forte ne-
 garet aliquis antecedens. Et ad probatio-
 nem diceret qz in affirmationibus z nega-
 tionibus est ordo cōtrarius. Sed licet ita
 sit in cōsequentijs: non tamē in per se cau-
 sis: vt patet pmo posterior. Cū ideo tene-
 tur prima responsio. Et qd hic dicitur nō
 videtur itelligibile zc. falsum est. sicut acci-
 pitur nō itelligendo aliquā mutatiōez zc.
 bene enī pōt itelligi mām z formā nūc nō
 esse vnita nō itelligendo entitatē cōpositi
 nō esse. Nō tamē p itelligi ipā nō esse vni-
 ta itelligendo entitatem cōpositi esse ppter
 incōpossibilitatē: s. quantūqz affirmatio
 sit incōpossibilis alicui aliud bene pōt itel-
 ligi nō itelligēdo negatiōē illi⁹ affirma-
 tionis: ita qz p ly nō negat actus itelligē-
 di z nō obiectū. Cū scdm aut difficulta-
 tē s. tactā de ente p accūs rō. sicut i gñali
 nō est cā: qre ens est vnū nec in spālī: qre h
 ens ē sic vnū. Ita etiā: nec qre ex istis pntib⁹
 fit sic vnū: nisi qz tales ptes: q. n. ex. 4. ele-
 mentis fm aliq natū ē fieri vnū mixtū: z
 ex lapide z carne non est natū fieri. sic igit
 apud Aristō. actus z potentia itelligunt
 h pportional^r vnitati. s. si p se p se. si p accūs
 p accūs: et qd dī q exemplificat. q. in ma-

L. c. 3.

nifestiori: verū est q̄ ad aliquā vnitatē: s; n̄ q̄ ad eēntialē: nihil. n. phibet minozē vnitatē eē manifestiozē maiore. C. S; q̄re ille act⁹ ē p se act⁹: z ille p acciōs. C. R̄no. nō est cā q̄re illa ē forma subalis: z illa ē acciōs: qz pponēs p se pmo mō n̄ h̄nt ppter qd: z sic h̄ est p se pmo mō albedo est q̄litas. S; h̄ hō est suba: ita z hec humanitas qua hō est homo: est forma substantialis.

Ad argu menta pncipalia. C. Ad p̄mū p̄z ex dictis imediate. C. Ad 2^m dico q̄ q̄ magis sūt vni^r rōnis: min⁹ sūt vmbilia: vt ex eis fiat vni^r: p̄z idu cēdo: z l; q̄nq; ptingat sic exēplificat in p̄tib⁹ homogeneis: tñ p̄me ptes in q̄s est diuisio toti⁹ q̄ p̄prie dicūt eēntiales: sic potēziale p̄prie z actuale nūq; p̄nt esse vni^r rōnis: s; sunt p̄mo diuerse nēcio. Quēcūq; at sunt vni^r rōnis sunt tñ integrales: z p̄mēf oēs sub vna pte eēntiali. s. sub potēntiali p̄ter illud qd̄ est aliqd̄ actuale a q̄ est cōpletiue vnitās cōpositū. C. Explicit h. 8.

Quoniā vero d̄r ens hoc q̄ dē eo qd̄ qd̄: aut q̄stitas aut q̄litas. Ali^r fm̄ potēntiā: z actū: z scōz opus. Tex. cō. I. Libri noni metaphysice: Q. 8. I.

Trum potē

tia et actus opponā? Q. nō. qz actus infert potēntiā: sequitur enī est: ḡ ē pole cē: qz oppo^m nō stat. C. Itē cōfirmat qz fm̄ Arist. cap. 2. vbi

notificat pole: pole est cū^r act⁹ si extiterit nihil est impole: manifestū est q̄ illd̄ qd̄ actu ē p̄cipat hāc rōnē: ergo. ipm̄ est pole fm̄ q̄ Ar. loquitur de potēntiā z poli. C. Itēz idē suppositū nō pōt subesse q̄nq; vni op̄posito diu^m genus: quandoq; alteri: sicut p̄z. 4°. topicoz: de fide z opione. S; potēntia z actus dicunt de eodē: sic q̄ hō in potēntiā: z hō in actu idē sunt: qd̄ nō aliud est in potēntiā: q̄z qd̄ est i actu p̄ Lōmē. 8. hui⁹: extractio de potēntiā nō largitur multitudi nē: sed p̄fectionē. C. Itēz vni^r oppositū nō

p̄ficat alterz: nec facit vni^r cū ipō. Ali^r autē p̄ficat potēntiā z facit vni^r cū ipa: vt p̄z. 7. hui⁹. z. 8. C. Itēz illa nō diuidit aliqd̄ diu^m: vt opposita: quoz alterū cōuertit cūz diuiso. actus cōuertit cū ente: qz ens in potēntiā est tñ fm̄ quid ens: ergo simplr nō ens.

Contra in tho. 9. ca. 5. Est autē act⁹ existerē rez: nō fm̄ ita sicut dicim⁹ potēntiā zē. C. Itē in p̄hemio de aia C. Questio .II.

Veritur viruz op̄ponāf re

latiue. Q. nō. quia relatiua sunt siml^r nā: sed act⁹ simplr est p̄z potēntiā triplr. 9. metaphysice. ca. 7. ḡ zē. C. Itēz

vni^r opponit tñ relatiue vni^r: sed nō tantū actui vni^r opponit potēntiā vna: vel ecōuer so: qz eadē est potēntiā p̄rarioz actui vnde in. 10. ca. 4. p̄rarta sunt q̄ sūt sub eadē potēntiā. Et isto. 9. ca. 7. omnis potentia siml^r p̄radictōis est. C. Itē correlatiua opponit relatiue: sed potentia passiua nō refert correlatiue ad potēntiā actiua: ergo nō refertur nec opponit relatiue potentia actui. C. Itē relatiua nō sūt p̄me differēne entis: sed actus z potēntia sunt huiusmodi. ergo zē. C. Itēz cōfirmatur rō: qz que sunt determinati generis nō possunt diuidere ens in quātum ens: sed relatiua sunt determinati generis: ergo potentia z actus que p̄mo diuidit ens nō p̄nt opponi relatiue

Contra d̄ rōne oppositoz relatiue est q̄ vni^r diffinit p̄ aliud z h̄ nō puenit in alijs oppositis: s; actus z potentia sunt huiusmodi: vt p̄z. 9. metaphysice. cap. 7°. ergo zē.

Ad solutiōes illaz questionū op̄z distinguere

de potentia: vno modo potentia dicit quēdam modūz entis. Alio modo specialiter importat rōnē p̄ncipij: cui aut illoz fuit nomē prius impositū z inde ad aliud trāslatū dubiū est. si tñ p̄mo imponebatur ad significandū modū quēdā entis: cū iste nō pueniat enti tali: nisi p̄ aliqd̄ ens p̄ncipiūz p̄pter qd̄ pōt eē: cōuenienter pōt nomē potentie transferri ad p̄ncipiū: tāq; ad illud quo possibile pōt esse nō quo formalr. sed causaliter. Similiter si p̄mo imponebatur

T. c. 22. z ide. T. c. 15. T. c. 11.

T. c. 6. z inde.

T. c. 13. z inde.

T. c. 14. T. c. 17.

T. c. 13. z inde.

ca. 12.

p̄^o. 15.

principio p qd res potest esse: potest trāsser-
ri ad significandū generaliter inodū essen-
di similē illi quē habet principiatū in prin-
cipio. **De 1° 6°** potentie sūm qd dicit prin-
cipium dicit in sequenti qōne. hic. n. p. qd
non est de illa po^a difficultas: qz nō minus
res est aliqd p^m qm actu principiat qz qm
nō principiat: sed pōt pncipiare. **Et** ita
p solone istaz duaz qōnū: p. qd potentia
vī est pncipi de rōne sui nō opponit actui.
Ubi videndū est de potentia cōmuni
tis accepta: videlicet vt iporat modū quē-
dam entis in se sine rōne principij: z quia
metaphysicus considerat ens z passionē
eius. Ideo potētia sic sumpta ad cōsidera-
tionē metaphysici pertinet. Et ideo ppter
breuitatē in sūmone pōt dici potentia meta-
phyca. iuxta illā potētiā pprie trāssumit
nomē potentie ad seruandū potētiā me-
taphoricā que est i mathematicis: z etiam
potētiā logicāz siue q est in logicis vt in
ppōnibus possibilibus. **De** mathemati-
ca tangit pbs. s. meta. ca. de potētia vbi dicit
sūm metaphora autē q est i geometria dicit
potētiā: z sic dicit lineā posse in suū qua-
dratū: z in numeris: sūm. radix qdrati dicit
posse in qdratū: z sic in. 10. euclidis poten-
tialī cōmensurabiles dū lineę: quaz qua-
drata sunt cōmensurabilia: q potētia nō
est cōpōnīs: qz ista nō est polis: linea est su-
um quadratū: nec est realis. Mō enī ex li-
neis fit quadratū: sed est imaginata iuxta
potētiā: sicut enī realiter mā. est in potē-
tia ad compo^m q p trāsmutationē māe cā-
tur: ita imaginat punctū fluere z per eius
fluxū lineā causari: z lineā fluere: et p eius
fluxū quadratū eius causari. **De** potē-
tia logica dicit pbs in. 5. possibile quādo
nō necesse fuerit pvariū falsum esse: etiam
in isto. 9. cap. vltimo. semp componuntur:
z non possibilia diuidi zc. Et illa potētia
est modus quidam compositionis factus
ab intellectu causatus ex habitudine ter-
minoz illius compositionis. s. q nō repu-
gant: z licet cōmuniter correspondeat sibi
in re aliqua potētia realis: tamē hec non
est per se de ratione huius potētie: et sic
possibile fuisse in mūdū forte ante eius crea-
tionē: si tunc fuisse intellectus formās hanc
cōpōsitionē: mundus erit: licet tūc nec fuis-

set potētia passiua ad esse mundi. Nec etiā
actiua: posito hoc per impossibile: dum tū
sine pñadictōe posset potentia fore ad h
actiua: z de vtrāqz potētia dicta tangit **Alz.**
in pncipio. 9°. Similitudine quadā dicit
quēadmodū in geometria possibilia z im-
possibilia dicimus: eo q aliquo modo sunt
z nō sunt hoc est: quia sic vera sunt vel fal-
sa. **De** potētia me^a dicit philosophus
in pncipio istius. 9°. In plus est potētia
z actus eoz que dicunt sūm motū solū. Et
ca. 5. nō solū dicimus possibile aptum na-
tum mouere zc. Sed z aliter ista potētia
tripliciter accipitur: vno modo opponit
impossibili nō quidem vt dicit modum cō-
positionis sicut in scdo membro distinc-
tis: sed vt dicit dispositionē em alicuius in-
complexi quēadmodū sūm **Alz.** s. huius. ca.
pitulo 3 falso: aliqua ratio dicit in se falsa:
quia cōtradictionē includit: z sic possibile
conuertitur cum toto ente. Nam nihil est
ens cuius ratio cōtradictionē includit.
Alio modo sumitur potētia vt oppo-
nitur necessario: z sic loquitur **Auicē.** de pos-
sibili pmo metaphce sue: z sic dicitur ne-
cesse qd ex se habet entitatem indefectibi-
lem: ens possibile qd defectibilem. Tercio
modo stri cūsume sumitur potētia meta-
phyca: put nō stat cum actu circa idem: et
sic loquitur **Alz.** ca. 5. vbi notificat actus q
actus est quando res est nō ita sicut in po-
tētia. Et ibidez ponit multa ex^a de oppo-
sitis: vt vigilans z dormiens. Et in fine sub-
dit alteri parti est actus determinatus alte-
ri aut possibilem.

Ad questionē ergo primam
ddm q tantū
modo potētia metaphca: vltimo modo
sumpto opponit actui: qz circa idē habent
fieri: et simul esse non possunt.

Ad secūdā qōnē ddz q relative
aliqua opponi p du
plū itelligi: vltimū. s. q vtrūqz bz bitudi-
nē p se ad alterū: vlt nō mutuo: nō pmo mō
opponitur acti^o z potētia: qz cū ita sint
simul natura z diffōne: seqref tūc q actus
nō esset pōr rōne qz potētia: nec rō potētie
sumeretur ab actu magis qz ecōuerso: qd
est pñā **Alz.** in isto. 9°. ca. 7. scdo mō oppo-
nunt: nam supponēdo significatū nois

T. c. 2.

T. c. 1.
T. c. 11.

T. c. 34.

T. c. 11.

T. c. 17.
T. c. 12.

patet q^d potētia sic sumpta dicit ordinē ad actū. Et ille ordo essentialis est respect^u ad actū: habens ḡ respectū essentialē ad aliud inquantū huiusmodi illi alij nō opponit nisi relative. Sed hoc nō est ecōverso: q^d ratio actus est absoluta: vt pbatū est ex intentione phi. Exemplū autē quōd pōt p se esse relatio ad aliqd absolutū p^{er} fm p^{er} fm in .5. cap. de aliqd. De scia que cēntialr referit ad scibile: nō ecōverso: ergo scibile est absolutū inquantū ad ipm est relatio scie. Nō enī idē est referri et relōne terminare: imo vbi cōcurrūt in eodē vident^{ur} p accēs cōiūcta: sicut in relatiuis mutuis: l³ hoc ibi sit dubiū. Ita posset dici creaturā referri ad deū sine omni correlatione in deo corresponsdente relationi creature.

Itē circa istā potētia^{meta} cam^{cam} vt opponit actui pmo dubitatur: q^d si dicit ordinē ad actū: vel ad actū in potētia: vel ad actū in actu: primo modo nō: q^d tūc esset pcessus in infinitū: q^d actus in potētia ad quid: aut sic aut sic: nec scdo modo: q^d ad actū i actu nō est potētia: tunc enī simul idē esset in actu: et in potētia: et ita illa nō opponerēt^{ur} qd negatū est. Item secundo: si potētia dicit relationē: aut ergo actualē aut potētialem. Nō actualē: q^d terminus eius non est in actu: et relō nō est sine terminō. Nec potētialem: q^d tūc esset potētia ad potētia: et sic in infinitū. Item 3°: si potētia est relō: ḡ fundat in aliquo: non in materia: nec in forma: q^d iam esset potētia nālis vt patebit in qōne sequētī. Nec videt^{ur} aliqd aliud ens posse dari in quo fundetur. Si in nō ente fundetur: ḡ est nō ens: quia relationon est magis ens suo fundamento.

Ad ista intelligendū q^d potētia meta^{ca} p^{er} se supia. i. vt abstractū ab oī potētia nāli fundat p^{er} se in cēntia q^d dicitur pōtis esse. Et est ordo illi⁹ cēntie ad esse tāquā ad terminū: sic in essentia aīe antichristi fundat pō⁹ ad sui esse. Ita autē potētia q^d est iter duo vtrūq^{ue} illorū pōt denominari vnu: vt quasi subm: aliud vt q^dsi termin⁹. Quēadmodū dictū est in .7. q^d aliter est ista vera: mā ḡiā: et al⁹ h. cōpositū generat^{ur}: q^d pma vt forma denoiat subm: scda

vt via denominat terminū. Sic in proposito: et fundamentū est possibile potētia fundata in ipso: et terminus est possibilis eadē potētia: quia eadē est ad ipsum terminū. Sed p^{er} p^{er} p^{er} p^{er} dicif totū quādo dicitur essentia est possibilis esse: siue potest esse: quia tunc exprimitur habitudō amboz. Unde hec ppositio: possibile est hoc esse: plus explicat q^d illa: hoc est possibile: quia prima includit fundamētū et terminū. Per hoc ad argumenta. Ad primū quando queritur aut ad actū in actu: aut ad actum in potētia: dico q^d vtrāq^{ue} pars distinctiue est distinguenda fm compositionem: et diuisione: et in neutro sensu est verum q^d potētia est ad actū in actu: quia tunc idē simul esset in potētia vt terminus potētie et in actu. In sensu etiam compositionis falsum est q^d potētia est ad actum in potētia. Ita. i. q^d terminus potētie intelligatur hoc totū act⁹ in potētia: nūq^{ue} enī terminus relationis est per se cōpositū ex termino et relōne: sicut per se terminus paternitatis nō est filius patris: sed filius. In sensu autē diuisionis est verum q^d potētia est ad actū in potētia: hoc est: quia actus est in potētia. Et cum arguitur cōtra hoc de pcessu in infinitū: dico q^d potētia est ad actū: quia est in potētia eadem que est ad ipsum: nō alia: sicut eadem dicitur possibilis nō alia. Et si queritur ista potētia ad quid: aut ad actū in actu: aut ad actū in potētia: dico q^d ad istum eundē actū qui est in potētia ista eadē replicata vocet^{ur}: quāuis nūq^{ue} est nisi vna potētia et vnus actus. Ad secundū dicendū q^d potētia est relō nec potētialem nec actualis sed talis que est ipa potētialem: est in potētialem in termino suo q^d est potētialem formaliter nō nisi illa eadē potētialem. Ad tertū ddm q^d potētia qua aīa creāda pōt esse: fundat in ipa aīa creāda: nec requirit^{ur} subm actu exi⁹ cū nō sit accēs actualē. Et pcedendū est q^d illud qd fundat in nō exi⁹te nō est exi⁹ns: nec in potētia est aliqd exi⁹ns: q^d tūc eēt act⁹ vel in actu. Sed quare ponit^{ur} potētia esse aliqd cū nō sit existens: nec aliqua rō cōclūdat entitatē aliquāz cōuenire nō existentē: et eodē modo d fundamētū ei⁹. Alia enī il-

la nihil est anteq̃ creet: alias nō crearet. Et nō videt nisi rōnis: quaten⁹ itellect⁹ pōt cōcipe eēntiā: que nō existit in ordine ei⁹ ad existētiā. Ad. i. potētie actiue cui⁹q; nēcio vñ ponere aliqd pōtē corre: spōdēs: qz respectu ei⁹: qd nō est in se pōtē nulla est potētia actiua. De⁹ autē ē creati⁹ anteq̃ creet: q̃ creabile est possibile creari nō tñ potētia logica: qz illa quāta est de se posset eē sine actiua: vt dictū est pri⁹. ppter hoc q̃ ponit ista potētia metaphysica i eēntia poli aliqua entitas qualis nō est in chymera: s; d fundamēto ei⁹ qualē entitatē h; atq; existat difficultas est magna: nec hic ptractāda: forte enī videret diffusius: pli⁹ pncipali. Ad 2^m dōm q̃ nō ois relatio q̃ est in obo itelligibili nō habēte aliqd esse exīte nisi in intellectu est relatio rōnis: sicut nec est relatio rōnis: relatio finis que inest alicui intento qñ illud nō h; aliqua exīstia extra itentioem itendentis. Sed ista sola est relatio rōnis: q̃ causat in obiecto actu intellectus cōpantis illud ad aliud: sicut est relatio vniuersalis. De hoc ampl⁹ in qnto caplo: d ad aliqd. Potētia autē pri⁹ naturalr inest obiecto qz ipm cōparet ad esse ab intellectu. Nō enī qz itellectus creatus cōparat ad esse: ideo pōt esse: sed qz pōt esse: ideo est verus itellectus. Et exemplū cōuenientissimū est de prioritate tps que oīno videt similit̃ relatiōez impozire: sicut potentia. Nā vtrāq; de rōne sui requirit: vt qñ relatio talis est ad terminū terminus nō existat: nec tñ prioritas est tñ relatio sñ rōnem cāta in aliquo ab intellectu cōsiderante et cōparante ipm ad aliud qd est posterius tantū sñ rōnem.

Aliter dicitur q̃ ens in potētia simplicit̃ est nō ens p z pñs refo sūdata in ipso est tñ rōnis: et diuisio entis p ens in actu: z ens in potētia est quasi diuisio p z contradictionē: nō simplr: qz tñc ens in potētia cōuertet̃ cū nō ente: et diceret̃ de impossibili. S; sicut pūatio n̄ pl⁹ ēntis dīc qz negatio h; sit negatio ptracta ad subz. Et iō diuisio p hñtū z priuatiōez est p contradictionē quādā: sic i pposito: ens in potētia nihil formaliter dīc nisi nō ens qdā: cui. s. pōt succedē ens: et itelligit̃. q. idē ens sibi succederet. q. pri

mo fundet potētia deinde sit termin⁹ potētie: qd nō est nisi sñ intellectū cōcipientem idē. Nā qñ nihil est in re nō est idē: nec aliud: qz ille sunt differētie entis: sic q̃ potētia q̃ est dīa entis in q̃tū itelligit̃ determinat sibi p fundamēto eēntiā itellectā: que eadē postea ē: nō entitas autē: nec in re: nec in intellectu aliqd subm sibi determinat. Et p tanto vñ ens in potētia magis ens qz negatio entis: sicut pūatio videt magis ens qz negatio: nō pūatio ponit termin⁹ mot⁹ naturalis: negatio nō: sic enti in potētia itelligit̃ succedere ens: s; nō sic nō enti ab solute sñ illos q̃ ponunt eēntiā nullā hñe entitatē oīno: nisi qñ existit actu: videt̃ hec via scda pabilis: z maxime si ponat eēntiā et eē nō differre nisi rōne: tñc enī videt̃ necessario pcedendū q̃ potētia eēntie vt fundamētū: ad esse vt ad terminū nō pōt eē nisi relatio rōnis: qz n̄ est iter distincta nisi rōne tñ sicut idēntas. Scdm viā istaz z argumēta superi⁹ mota. s. 2^m z 3^m: z etiā duo postea iducta ptra rñsiones ad illa: z qñtū argumētū pncipale ad qōnez nō hñt difficultatē. Nec restat nisi rñdere ad illud d creatiōez: diceret̃ q̃ illa ē refo rōnis: z sufficit q̃ sibi cōrñdet̃ refo rōnis. Si arguit̃ d agēte naturali i quo est refo realis ad effectū pductū: et eadez pcessit ad pductionē: diceret̃ q̃ nō illi eadē: nisi sicut ens in potētia: z ens in actu sunt idem iuxta modū p̃p̃osuitum.

Alterius ad āpliorē notitiā habendā de potētia: vt est dīa entis ad itellectū mlioz que dicunt de potētia: z in isto. 9. et alibi a pho sciendū est q̃ illa nō diuidit̃ in potētia an actu z cum actu: qz opposita est actui: z ita nulla est cū actu. S; tñ an actu. Nec diuidit̃ sñ qd est termin⁹: z sñ q̃ est fundamētū: vt pmo modo dicat̃ obiectiua: scdo modo subiētiua: qz eadē est potētia subm z termin⁹ diuersimode denominās sñ q̃ dictū est supra. S; cū potētia dicat̃ ordinē alicui⁹ in quo est ad actū sñ q̃ talis ordo variat̃ disinguitur: z p̃p̃ozet̃ potētia. Nā bitudo autē potētie ad actū: quedāz est ad actum formale: respectu illius in quo est potētia: quedāz nō. Et de hac secunda dicitur infra. qōne. 4. ad pñtū argumētū.

CDe pma

De pma nūc est vdm. cum aut ois actus formalis sit eē extēdēdo eē z eē aliquod pī esse alicui⁹ vel simplr vī fm qd: siue ppuz vel siue nō ppzi: sed qsi extrinsecū: sed h erit pmaria diuisione duplex potētia. qdā ad eē ppziū z simplr illius qd ē in potētia z alia ad eē extrinsecū qsi z fm qd illius qd est in potētia ad illud eē. pma est cuiuscun qz eēntie substantialis vel accidentalis ad p pziū eē. z fudatur i illa eēntia. cuius est illud ppziū eē. ita. n. eēntia accētis vel albedinis ē in potētia ad ppziū eē suū: sicut essentia aīe creande ē in potētia ad suū eē. **Et b** ppziissime est dīa entis. z pōt dici potentia obiectiua. quatinus totū ē in potētia ad exītiā. z nō in actu: tā subm ei⁹ qz terminus. z de hac locū hnt tria dubia superius mota z soluta. 1^a nō est cuiuslibz entis: qz nō est nisi illius qd pter eē ppziū natum ē recipere aliud eē ab alio. z ita qn nō habet illud. ē in potētia ad illd. verbi gīa corpus nō albū est in potētia: vt sic: nō simpliciter: sed vt sit albū qd est eē eius fm qd z extrinsecū. Et ita pōt dici subiectiua: z sic ielligēdo subiectiua potentia z obiectiua potētia non sūt vna potētia diuersimode pīderata: sed due: qz in duobus lz ad eundem terminū ac p hoc. nō ita due. sicut 2^a obiectiue sunt due. **Alia** gpe est potentia in albedine futura fundata ad ppziū esse suū. z alia in corpe ad illud idē eē: nō vt suū eē. s. corpi nisi quasi fm qd z extrinsecū prima potētia: siue passiua nō diuidit in eēntialē z accidentalē nec ppinquam z remotā: qz in quacūqz eēntia nō exīstēte ē eque ppinqua z eque eēntialis potētia ad ppziū eē eque dico pportionabilr. Sz diuidit illa potētia in potētiā q est ad actum purū: z que ē ad actū mixtū potētie. Scōz enī diuer^{tem} eēntiaz potētia est ad actum diuersimode recipiendū. qnqz simul totū sicut eēntie pmanētū nate sūt recipere eē quādoqz successiue: ita qz semp cū actu terminante potētiā stet potētia ad vltiores actū: sicut in successiuis. ita qz ibi nūqz potētie sīl succedit actus opposit⁹. **Itāc** diuisionē potētie in. 5. ca. hui⁹. 9. Ari. ponit ibi aliter at z īfīnitū eē. **Scō** potētia. s. subiectiua diuidit etiā fm modū reductionis pme potētie ad actū. s. simul vel successiue.

sicut z pma diuidebat. Itā sicut aliqua essentia iformās aliā reducitur ad eē ppziū simul vel nō simul. Itā z formatū reducitur ad idē eē. q. participatū. Diuidit aut ita secūda simul fm diuersos modos: qb⁹ aliquid ē iformabile illo qd est in potentia pmo mō. **Alr. n.** mā est iformabilis a forma iducenda p generationē. **Alr** subm ab accidente iducendo per motū. Itā qz potentia materie ad eē cōmunicatū sibi a forma pōt dici subiectiua. Et qz ad eē subale i se z qz illud cuius ē illud eē per se facit vnū cum mā que est in potētia. Potentia autē subiecti ad eē sibi cōmunicadū ab accidente pōt dici accidentalē: z qz ad eē in se accidentale: z qz illud nō facit vnū per se cum subiecto: qd est in potētia: vt p3. **Itē** vtra qz potētia dicta diuidit in ppinquā que. s. per vnā trāsmutationē reducitur ad actū. z in remotā: que. s. nō pōt reduci in actum nisi per multas trāsmutationē medias. Et de illa diuisione potētie tractat pbs. ca. 6. huius libri. Quādo aut zē. **Itē** aliqd est in potētia pma qz. s. ipsū totū est iformabile ab actu ad quē est potētia aliqd nō pmo: s. per partē que sola iformabitur. Et hec vel altera mā. z sic hō ē in potētia ad scientiā: que solū aīam iformabit manente tñ corpe: aut altera parte corrupta. z sic ignis est in potentia ad eē forme aque sibi cōmunicadū. z hoc corrupta forma ignis. Et iste diuisiones. 4. posite potētie subiectiue possunt seinuicē subdiuidere quādo qz sicut patet intuenti.

Alia itaqz diuisione potentie pīderāda sunt qdam de potētia ista metaphysica in cōi. Et quedā q de hac potētia: z q d illa dicunt. Prīmū ē q neutra potētia pdicta. s. nec subiectiua: nec obiectiua manet cū actu: qz sibi opponit fm qz vtraqz nūcrat fm numerū actū. Sicut vtr relō fm p se terminū. Et ex his sequit 3^m q po^a subiectiua in qcunqz siue in materia sine in subo aliquo: nō est eadez eēntialiter illi in quo ē: qz illud in quo est. manet cū actu. z non nūcrat. Et 2°. rō est ad lz qz illud in quo ē. est absolutū. potētia nō. **Sed** nūqd ista po^a ē aliud ab illo i quo est. **Rñō.** diceret aliqs qz ens in actu. et

E. c. 15.

E. c. 11.

R

ens in potētia nō cōnumerant iter se s; vt
entia in actū iter se: vel entia in po^a iter se.
idē. n. z alⁱ diuidit ens: s; iā diuisū p actū
z potētiā. ita q; aliqd idē mēbrū diuisionis
per actū z potētiā p̄supponit diuisioni per
idē z diuersum. z tūc potētiā: nec ē idē
subto in quo est: qd est in se aliqd ens
z potētiā: nec aliqd. C^o Alⁱ pōtētiā pōtētiā
ei q; potētiā qualē h; idētitatē. ita ē aliud:
sed nūqd ad ipsāz est potētiā alia vt sic eat
in infinitū. B; q; nō qn ipsa iest: s; semp in-
est: nisi qn ipōssibile ē ipsam iesse: z tūc nō
est potētiā ad ipsam: q; ad ipōse nō ē potē-
tiā. Sed quōd semp iest: cū qnq; iſit act^o euz
quo nō stat potētiā. C^o R^o nō. cū actu illo
stat potētiā ad aliū actū nō ad istū: nec quā-
do iest pōse ē iesse potētiā ad istū. B; sup pri-
mo p̄h^o diffusiū h; locū. C^o Variū ē de
cōparatiōe istaz potētiāz adinuicē: q; nō
maiorē entitatez dicit de rōne sua formali
potētiā subiectiua q; obiectiua: q; viraq; ē
ad eundēz terminū sine cui^o entitate neu-
tra ē ens. C^o Lōtra. qre igit subiectiua sp̄sū
datur in exīte z obiectiua in nō exīte. vi-
detur. n. q; relatiōib^o eā parua entitatez
habentib^o sufficiat fundamēta eque parua
entitatez habentia. C^o Ad illud pōtētiā
multiplicit. D; vno nō q; falsū supponit
de potētiā subiectiua. Nam si aliqd tot^o ignis
crearetur: pōtētiā dicit q; ante ei^o creationēz
nō tñi fuit pō obiectiua in eēntia ignis ad
suū esse. Sed ē potētiā subiectiua in mā illa
creanda ad formā illā creandā sicut si mā
iam eēt creata. Et si ita est: tūc qn ipsa po-
tētiā subiectiua est in exīte. hoc ē p accidēs
q; nō in q̄stus exīis: s; per se in eēntia cui
accidit exītere in q̄stum fundat talē potētiā
am: sicut scia per accidēs est in hoīe albo. s;
hoc nō placet de potētiā passiua: sicut nec
ignis creandus videt h̄re potētiā actiua
nisi per accidēs i potētiā que per se est ad eē
eius quā p̄sequitur potētiā actiua. C^o Tūc ali-
ter pōtētiā dicit q; sicut priuatio nihil formalr
iccludit nisi negationē: q; ē necessario p̄tra-
cta ad gen^o regit subm: q; negatio in cōi
nō requirit. ita nihil entitatis formalr iclu-
dit potētiā subiectiua: sicut nec obiectiua.
Sed q; ē determinatus ordo: non ad eē p-
priū illius in quo est: s; quasi extrinsecū
iō p̄supponit in illo in quo ē eē p̄priū. Mō

enī videtur potētiā ad eē extrinsecū nisi i re-
ducto iā ad eē p̄priū. Sed ista rō h; sit p̄ba-
bilis: tñ nō cogit: q; in eodē creādo qd pōtē-
tialit^o i formari: bñ pōtētiā pōtētiā ordo illa-
rum potētiāz: vt q; obiectiua eēt pōtētiā. z o;
ipsam p̄us reduci ad actū q; subiectiua re-
duci ad actū: nō tñ p̄us q; subiectiua in eēt.
Exemplū de calore z siccitate in igne. z eo-
rum effectibus. vtraq; rōne tenet eque par-
uam entitatem in vtraq;. C^o Quid ē: q; sub-
iectiua ē illa q; ponit in diffōne mot^o nō q;
est ad motū: sed q; ē ad terminū ei^o. nā an-
te motū est potētiā ad motū. z ita euacuat
cum mobile icipit moueri: sicut. s. nata est
euacuari nō tota siml: s; successiue: z respe-
ctu hui^o potētiā motus ē actus: sed euz illo
actu stat potētiā ad terminū: que vel ante
motū nō iſuit: vel q; magi credo de illa po-
tētiā subiectiua metaphisica prius iſuit:
sed nō reducit ad actū imēdiatē per agēs
nāle: nisi illa ad motū prius reduceret sim-
pliciter: tñ p̄siderādo ambas illas potētiā-
as: vt ad metaphisicū spectat. etiā cōparan-
do ad subm in quo sunt: nullū videtur ha-
bere per se ordinē nec actus eoz: vt possit
actus vni^o dici eē alicui^o in quātum ē i ali-
qua potētiā vel alia a pōtētiā: vel eadēz diffe-
rens sim cōpletū in termino: z icōpletū s;
illos q; ponit talē differētiā iter motū z ter-
minū. de hac diffīnitiōe quere sup 3° p̄h^o
ficoz. C^o Sextū est qd due potētiā ad p̄tra-
dictoria: siue ad q̄cūq; duo opposita imē-
diata circa aliqd susceptiui nō p̄nt siml sta-
re in illo susceptiui: q; illa potētiā nō est
cum actu p̄prio. p; z qn ille act^o p̄prius nō
ineſt: oppositus iest ergo z c. Nō tamē istū
sextū accidit p̄p oppositionē potētiāz. q;
sic opponatur iter se: sicut act^o. quoz sunt
qd p; mā p̄traria me^a nō minus opponū-
tur q; p̄traria imēdiata: tñ potētiā ad p̄tra-
ria imēdiata simul sunt in subo qn est sub
forma me^a. multa aut possunt de potētiā
dicta verificari que nūc p̄termittō.

Ad argumenta p̄me qōnis.
C^o Ad p̄mū
dōm q; p̄cedit de potētiā logica. z qn p̄fir-
matur per diffōne polis postā scdo ca. illa
est diffīnitiō polis logice. Qd p; qm post
illā diffōne p̄bat ex ea. q; si aīis ē possibile
z p̄ns. q; p; nō ē itelligendū nisi de potētiā.

na logica. Et ad 2^m dñm qd bñ pbat qd diu
fio entis p actū z potētā nō est dñs gñis p
dñas eēntiales: qd cōcō. Sed ē magis sub
iectu per passiōes oppositas: qd dñt modū
illius subti qualis est diuifio linee p line
as rectas z curuas. Ad 3^m dñm qd pcedit
de potētā qd ē pñcipiū: nō qd cūq; s; pass
uum de quo dicit in qñne sequenti. Ad
4^m dñm: qd licet ens in potētā nō sit ens:
ita simplr: sicut ens i actu. ac sic rō possit di
minuat ens: nō tamē oīno destruit rōnem
entis. bene aut tale determinatō pōt habe
re rōne diuifitatis. ita enī ē i diuifione entis
per vnū z multū: qz multū fm suā formale
rōnem iquātū opponit vñ. diminuit ens
licet non oīno destruat. Sed si teneat alia
via superi^o dicta de potētā oīno qd destru
it ens. z qd nō ē relō nisi rōnis. tūc illud ar
gumentū ē cōcedendū. z est .q. diuifio alis
per viuū z mortuū: cū diuiditur ens p
actum z potentiam.

Ad primum argumentū scde
qñis p3 qd ma
ior ē vā de correlatiōis. hic tñ altez ē rela
tiū. Ad 1^m dñm qd minor ē vā de potē
tia: vt est pñcipiū speci^o passiuū nō de potē
tia opposita actui: p3 ex scdo nōbili supra.
Ad 3^m patebit in sequēti qñne quō potē
tia actua iquātū pñcipiū nō absolute: sed
fm trāsmutatiū dñ ad passiuū. S; poten
tia de qua pñdictū est ē vt iuenit in potētā
actua tñ dñ ad actū. Ad 4^m posset dici
qd relō potētie nō est determinati gñis: s;
trāscēdēs: z ita etiam posset dici de relōne
pñcipiū z cāe de gbus minus vñ: nec cadūt
ille relōnes sub aliquo mō illoz qd ponun
tur in. 5°. hui^o. Alr pōt dici qd oīa trāscēdē
tia pter ens sūt determinati gñis qd dñtatiue
sumpta: licz dñoiatiue supia sint trāscēdeu
tia. qz. s. oīa dñoiant. De hoc qñ in. 4. hu
ius in. q. de vñoz an significet idem entī.

**Quod qdē igitur multipli
citer potentia z posse determi
natū ē a nobis i alijs. Itaz at
quecūq; quidē equiuoce dicū
tur potētie ptermittātur. Te.
cōmen. ij. Questio. III.**

Meritur de poten
tia fm q
dñ pñcipiū. vñrū sufficiēter
diuidat a pbo? Et vñ qd nō
qz sicut gñans primo gene
rat nō aut forma qua gene
rat: ita vñ illud ē pmo pñcipiū qd pñcipi
at: nō quo pñcipiat. ergo īsufficiēter Arist.
diuidit pñcipiū cū nō diuidat nisi in illa g
bus pñcipia pñcipiāt: vt ex modis quos
ponit p3. Cōfirmat: qz cū pñcipiūz qd z
quo nō sint idem simplr: vñ qd pñcipia relō
vñrūq; ad pñcipiātū sit alia: qz relō diuer
sificat fm diuerfitatē fundamēti. C Item
de actiōe z passiōe pñsiderat nālis: sicut p3
ex. 3. pñsicoz. z pmo de gñatōe. ergo z de
pñcipio actiūo z passiūo: vel ergo illa po
tētā: vt ē pñcipiū pñtinet ad metaphycum:
vel est alia potētā pter modos h positos:
q oēs pñtinet ad agere z pati. C Item nō vi
detur alia potentia qd est pñcipiū bene fa
ciēdi z patiēdi ab illa qd est simplr pñcipi
um faciēdi z patiēdi. ergo male distigui
tur ab illa. antecēdēs pbat: qz sicut potētā
est pñcipiū absolute ita bona siue perfecta
potentia est pñcipiū bene. potentia autem
z potentia pfecta nō sūt alia potētā. C Item
potentia inmotua siue qñe est pñcipium
resistēdi trāsmutātū in pñe: aut ē pñcipi
um resistēdi: qz est pñcipium pñra agēdi:
aut precise siue omni pñtractione resistēdi
qz est pñcipiū gescēdi in tali perfectione.
Exēplum de primo. calor intensus resistit
frigidō. Exēplū scdi. durities resistit scidē
ti. Si pmo mō nō videt alia potētā qñ acti
ua. ergo male distiguit contra eam. Si
scdo mō. male ponere sub potētā: qz non
est pñcipiū. Nam nō habet aliqd pñcipia
tum: nihil. n. pñcipiāt a duritie p hoc qd di
uidens nō pōt durū diuidere. C Item. 5. hu
ius dicit Aristō. qd quotiens dicitur causa.
totiens z pñcipium. ergo quatuor debēt
esse potētie corresponsdētes quatuor cau
sis. Omnes autēz hic posite videntur cor
respondere duabus scilicet agentī z mate
riali. Cōfirmatur ratio. sicut enīz agēs
z materia habēt pñcipiam rationem pñci
piandi: quare non similitur forma z finis.
Ad oppositū ē Aristō. hic z in quito ca
pitulo de potentia.

T. c. 15.
z inde.
T. c. 46.
z inde.

T. c. 1.

T. c. 2. z
inde.

T.c.17.

Quæcūq; autē ad eandē specie-
ciem: oēs principia qdā sunt:
et ad primū vñū dicūtur: qd ē
principium trāsmutationis in
alio: inquantū aliud ē. Tex.
cōmenti. ij. Questio. iij.

Meritur

iuxta hō

onibus potentiaz. Arguit
specialit̄ de potētia actiua.
q̄ iconueniēter describat.
p̄mo cōtra hoc q̄ dī p̄nci-

pium: q̄ si ē p̄ncipiū. ergo nō agēs nō hēt

T.c.5. potētia actiua. p̄ns ē falsū fm̄ Alz. 3°. ca. cō
z inde. tra megaricos. p̄b°. p̄ne. nō agēs nō habz

T.c.3. p̄ncipiū in actu: q̄ illd̄ sit est z nō est cum
p̄ncipio in actu. ex .5. huius. Nec hz p̄nci-
cipiū in potētia: q̄ oīs potētia ē ad aliq̄
actū eius: qd ē in potētia: sicut p̄ ex p̄cedē-
tibus: taz de obiectiua q̄ de subiectiua. nō
agēs autē potēs agere: nō ē in potētia ad
aliq̄ actū sui: q̄ tūc trāsmutaret q̄n age-
ret. Si dicat q̄ actū q̄ nō agit est in potē-
tia ad actū alterius. puta affectū. Cōtra. i

li. i. ca. i. de somno z vigilia. cui⁹ est potētia ei⁹ ē ac-
tus. z similr̄ segtur tūc. q̄ potētia de qua in
p̄cedētib⁹ dictū ē. s. que opponit actui. nō
sufficiēter diuidat in potētia obiectiua z
subiectiua. erit. n. p̄ter istas potētia 3°. nō
ad aliq̄ actū ipsius qd ē in potētia: s; ad
aliq̄ aliud ab ipso. Cōtra p̄tra hoc q̄ dici-
tur trāsmutādū aliū: q̄ ex hoc sequeret q̄
potētia creatiua nō esset actiua: q̄ nō trāsmu-
tat aliud vlr̄: etiā sequeret q̄ potētia
actiua nō abstraheret a motu z mutatione
z ita nulla p̄tineret ad me. ap̄hysici. nec p̄
p̄ns aliq̄ p̄sideratio cause efficiētis ad ip-
sum p̄tineret. Cōtra 3°. p̄tra hoc qd dī aliū
p̄ arguit sic: q̄ tūc oīs potētia actiua esset
factiua: qd vlr̄ esse p̄tra itentionē Alz. infra

T.c.16. cap. 7. diuidētis potētia in factiuam z acti-
uam. cui⁹. s. vltimus finis ē vsus. z non ali-
qd factū. p̄na p̄z: nā actiua stricte sūpta nō
trāsmutat aliud fm̄ Alz. ibidē: q̄ actio ma-
net in agēte. Cōtra 2°. p̄tra idē. illud aliū ē
trāsmutabile: sicut p̄z: s; trāsmutabile non
v̄r p̄onēdū in diffōne potētie actiue: nisi

tāq; correlatiuū: nō ē aut ei⁹ correlatiuū
p̄bo: q̄ oīs p̄o dī ad actū. nulla igit ad ali-
ud correlatiuū. Cōtra. Si dicat q̄ potētia q̄ dī
ad actū. nō est ista q̄ est p̄ncipiū de qua mō
est sermo. Cōtra. saltē hz p̄positū: q̄ p̄nci-
piū per se dī ad p̄ncipiatū: trāsmutabile aut nō
est p̄ncipiatū respectu potētie actiue: q̄ p̄-
supponit p̄ncipiatū ei⁹: vt ex ipso trāsmu-
tabili illd̄ p̄ncipiatū causet. ḡ rē. Cōtra. Si
m̄l̄r p̄t argui p̄tra descriptionē potētie
passiue. Cōtra oppositū est Ari.

hic sunt vidēda. 4. p̄mo quōd p̄o

ad p̄siderationē metaphy. 2°. qd imponat
noīe potētie sic sūpte. 3°. de diuisione ei⁹.
4°. de rōnibus diuidētū. Cōtra p̄mo sciē-
tiam q̄ cū p̄pter aliud eē. z eē p̄pter quod
aliud est sūnt p̄ditiones entis absolute. nō
p̄tracti ad metaphysicū vel nālez. z ille sūnt
relationes cām z cāe. Segtur q̄ ad meta-
physicū p̄tinet p̄stīr cām z causati. cūq;
4. genera causaz distinguāt cām per hoc
q̄ causati alr̄ est per qdlibet illorū absq;
hoc q̄ descēdat ad motū vel quātitatē. seg-
tur q̄ oīa genera causaz p̄tinet ad meta-
physicū. p̄ferre. n. ad esse alicuius: vt pars
essentialis eius z h: siue actualis siue potē-
tialis: p̄z q̄ non p̄trahit ad motū. Et iste
sunt spāles rōnes cāe formalis z mālīs. d̄
qbus tractat p̄ns in. d. z quō ex eis fit vñz
q̄ h actus z illud potētia: oē etiā bonum
ad qd aliud ordinat: p̄z q̄ non p̄trahit ad
motū. z h est rō cause finalis de qua loqui-
tur Ari. in. 12. mouet aut vt amati rē. z ali-
bi. p̄scrutādū aut z qualr̄ habet ton⁹ nā
bonū z optimū. Cōtra efficiēte videret q̄
nō abstraheret a mutatiōe z motu: s; licet
h verum esset quo ad p̄uertibilitatē in re
q̄ nullū esset efficiens q̄n efficeret per mo-
tum vel p̄ mutationē. tñ de per se rōne effi-
cientis: non est v̄r. Itaz si intelligat aliqd
dare esse sine h q̄ intelligat aliqd moueri
vel mutari certū est q̄ dans esse tale intelli-
gitur habere rationē cause respectu pro-
ducti: z nō alteri⁹ q̄ efficiētis sicut ratio
vñus qd est compositū ex actu z potētia
fm̄ se non p̄trahit ad motū: sed p̄tinet ad
metaphysicū: licet nunq; tale vñū eēt nisi
per motū vel mutationē potēntialis. ita
in p̄posito. p̄dicta tamen quatuor ḡnā cau

T.c.15.

T.c.36.

T.c.51.

farum p̄tracta ad naturalit̄e. puta iquan-
tum sunt ppter que aliqd h̄z esse n̄ale: v̄l i
quantū ppter illa mō naturalia aliqd h̄z eē
pertinet ad p̄siderationē p̄physicā. v̄l falsus
est: vt videt aliquā cām excludere a p̄side-
rationē metaphysicā v̄l etiā n̄alis: licz diuer-
simode eas p̄sideret mō p̄dicto. Et sic di-
ctum est de causis: ita itelligēdū est de p̄n-
cipijs siue principiatibus. sine quibus alia
principiant: cuiusmodi dicuntur potentie
vt parebit in secundo ar°.

De quo sciendum q̄ ab
abstracto q̄q; dicunt plura denotatiua q̄
scilicet nata sunt denominare diuersa ad
que diuersa habz habitudines illud quod
per abstractū signat. Cōfiter in multis
exēplificari si p̄plexitas h̄z obstat et sic ab ista
relone. s. que d̄r p̄ncipiatō signata in ab-
stracto diuersimode denotat illud qd p̄n-
cipiat. et illud quo p̄ncipiat: q̄ illud quo i-
mediate: et illud quod mē. Et s̄m hoc p̄nt
duo denotatiua istis appropriari: vt. s. illud
quo dicat p̄ncipiū. et illud qd d̄r p̄ncipi-
ans. videt aut p̄ncipiū esse. q. abstractū re-
spectu eius qd est p̄ncipiās. Sicut. n. calor
est quo calidū ē calidū. et ita respectu eius
abstractū. ita p̄ncipiū ē quo p̄ncipiās p̄n-
cipiat. Tamen s̄m veruatem p̄ncipium
est denominatiuū: q̄z ip̄sibile est relonē
pure in abstracto significatā de aliquo ab-
soluto p̄dicari: q̄z tūc diceret in qd de ipo.
calor aut d̄r eē p̄ncipiū. l̄z nō p̄ncipiatō.
Cōfiter itaq; q̄ p̄ncipiū ip̄ortat essentialit̄
relonē p̄ncipiatōis. et hoc in cōcreto: vt. s.
natiū est cōcernere imediatū suū fundamē-
tum: qd ē quo: nō aut remotū siue subm q̄
nō est quo. Cōfiter hoc itelligendū ē vbi qd
et quo distinguuntur aliquo mō realit̄. In
oīno aut simplicib⁹ vbi idē ē re qd et quo:
tūc d̄r nō relonē. Cōfiter ibi dicitur p̄nci-
pium et p̄ncipians: siue aut idē dicat p̄n-
cipium et p̄ncipians vt in simplicib⁹ siue
aliud aliquo mō: vt in cōpositis eandē tū
relonē quā p̄ncipiatō ip̄ortat: ip̄ortat
vtrūq; istoz p̄cretor: licz aliquo mō in-
quantū illa eadē diuersimode cōcernit fun-
damentū et subm. sicut similitudo eadē de-
notat forte q̄ est similis s̄m albedinē: et al-
bedinē s̄z quā est similis. Si tū esset aliqd

cōcretū ip̄positū quo albedo posset deno-
minari tūq; tū est quo aliqd assimilatur.
Cōfiter similiter oīno oīdm ē de potētiā lita-
te potētiā et potēte q̄ eandē relonē ip̄por-
tant. Prīmū in abstracto. alia duo in cōn-
creto: s̄z diuersimode s̄m q̄ illa relō nata
est diuersimode denotare fundamētū p̄xi-
mum et remotū siue subm. sicut aut alia cō-
creta cōmuniter accipiunt⁹ p̄ subitis inqua-
tum h̄nt tales formas. ita frequēter q̄n di-
ctimus potētiā nō itelligimus de respectu:
sed de illo in quo sūdatur respectus: s̄z an
potentia ip̄ortet cōmūne relationem si-
cut p̄ncipiū siue causa: dubiū est. Cōfiter h̄z
tāgūt 3^m argumentū ad primū q̄onē. Cōfiter
ceret aliqd q̄ sic. et q̄ ita potētiā puenit for-
me et finit: sicut efficiēt et m̄e: licet nō sit cō-
suetū illis causis attribuere nomē potētiē
forte: q̄z in eis nō distinguit quod et quo.
Cōfiter forma p̄z q̄ sit simplex. De fine simi-
liter vt si finis ponat operatio. cuius eē ē
simplex. Sed tūc nō videt q̄ nomē potē-
tiē deberet attribui m̄e p̄me: quia nec ibi
distinguit qd et q̄: nisi forte rōne: sicut nec
in forma vel in fine. Cōfiter p̄ter posset dici q̄
s̄m p̄dicta supra in p̄ncipio solonis p̄me
q̄onit ab vno significato potētiē videt no-
men translātū ad aliud signatū ppter pue-
nientia inter illa: q̄z. s. nihil habet modū
eēndi potētiālez formalit̄: nisi quia aliqd
p̄ncipiū est potētiāle respectu eius. p̄n-
cipium aut potētiāle respectu p̄ncipiatū
tūc pōt esse duplex. s. efficiens et m̄e: forma
enī nunq̄ p̄cedit cōpositū: nec per ip̄sum
tanq̄z per p̄ncipiū potētiāle posset cōposi-
tum eē in po^a. Similr nec finis q̄ntum ad
eē in re. Cōfiter ideo forte vt potentia signat
p̄ncipium nō est ip̄positū generalit̄ om-
ni p̄ncipio siue cause. Sed tūc p̄ncipio ac-
tīuo: qd est quo efficiens pōt efficere. et p̄n-
cipio passiū qd est quo ex aliquo pōt ef-
ficari aliqd. et p̄ vtrūq; istoz p̄ncipiatū est i po-
tentia. Cōfiter op̄z p̄tendere de noīe cui sit
ip̄positū. q̄z loquendū est vt plures: ex. 2. to-
picoz. Cōfiter q̄s velit p̄mā viāz tenere per
dissue^{nem} excusaf: nō oīz laborare ad cōtra-
arguendū. Cōfiter sc̄avia videt de itentione
philosophi qui de ipsa potētiā nō loquit i
quantū est p̄ncipiū: nisi vt pertinet ad du-
plex genus cause. Et rō ad hoc assignata

caplo. 6.

translatione videtur satis congrua.

Sciendum tamē

scdo qd
tum ad
istū articulu qd pncipiū nō in h3 relonez
ad pncipiātū. z tale pncipiū ad tale pnci
piātū. puta efficiēs ad effectū: mā ad ma
teriātū. Sed etiā vnu pncipiū respectū
habet ad aliud pncipiū: qz siue sint extrin
seca: siue intrinseca. hec z illa mutuo nūqz
cānt nisi iter se aliquo mō vniātū z cōcur
rant: qz nulla vna sufficit ad causandū illū
qd depēdet a multis causis eēntialr. Quo
mō vō quatuor cause pcurrit in causādo
idē. z quō ordinant eēntialr in cādo. p3
pelone. 9. ca. 2. in tractatū de pmo pncipio
Et ille due relones sunt oīno alteri rōnis
z pnt ambe fundari in eodē ab^o. imo ne
cessario fundātū qd eēntialius vel pus nō
est mō qd potētia ergo si iponet illos du
os respect^o in qciqz cā. h est equoce: z pro

Ex. 20. vtroqz expmēdo vī nomē accipi: qnqz ab
Alz. verbi grā de po^a actiua exēplificat. 5°.
li. ca. de ad aliqd. vt calefaciēs ad hoc qd ca
lefit cē. Et paulo post: qd fecit ad scm: z fa
ctū ad faciendū. sicut. n. p^r d^r filij p^r: cō
stat qd calefactiū ad illud qd calefit: nō d^r
vt pncipiū ad pncipiātū. Sed vt pncipiū
puta actiū ad passiū ex qbus seqtur vnu
pncipiātū ad qd ambo dnr. s3 p^r ad filium
non sic d^r: nec factū ad faciendū vt ad
pncipiū: s3 vt ad pncipiātū: z tñ ambo exē
pla ponit pro scdo mō ad aliqd: q est s3 po
tētia actiua z passiua. In hoc ē p3 exēplū:
quō pncipiū passiū dicit Alz. h3e potētia
passiua respectu alteri^o pncipiū nō respcū
pncipiātū: s3 respectu etiā pncipiātū h3 po
tētia inqstū ex illo pōt fieri pncipiātū.

Ex. 21. Un in. 7. c. 3. hoc aut ex quo fit quā dicim^o

Ex. 2. mām cē. ibi. z. 12. h^o. ca. 1. nō solū fm acci
dens ex ente sunt oīa potētia qd ē ente: ex

Ex. 3. nō ente vero actu cē. Et in. 8. ca. 1. mām di
co q potestate ē hoc aliqd ē p^rdicatio fino
doica. qz est in potētia vt sit pars ei^o qd est
h aliqd: z per h totū hoc aliqd est in potē
tia: vt sic. h3 etiā passiū p^rim^m r^m ad for
mām cū quo sicut cū pncipio intrinseco pnci
piō intrinseco pncipiat pncipiātū. Et de h

Ex. 15. loqur. 8. li. ca. vltimo. qd iō vnu est ex ma
teria z forma. qz hoc act^o illud pō: qd expo
situm est in vltima qōne sup. 8^m. Sed sic h

pō in tertia significatiōe sumit p^rter. s. duas
fm quaz vna noiat relōne pncipiū passiū
ad pncipiātū: z fm aliā ad p^rm actiū: ita
z actus qd est cōr^m in potētia illo mō sum
pt: equoce sumit ab illa rōne act^o. de qua
dcm est in p^rmis duab^o qōnib^o que. s. oppo
nitur potētia: vt modus entis opposit^o fi
bi. Nam actus illo^o d^r de forma inqstū re
fertur ad mām cū qua pncipiat: z fil^o sūt pō
isto mō z actus: z sūt mutuo r^{la}: qz sic potē
tia hoc mō est respectu alicui^o actus: ita et
iste act^o est alicui^o potētia act^o. Tres p^rdi
ones opposit^o sunt in pō z actū pmo mo
do sumptis: qz nec vnu est in pncipio re
spectu pncipiū inqstū p^rm: nec fil^o sūt nec
sūt mutua. Un de pmo actu itelligit qd for
ma est in actu qnqz: qnqz in pō opposita ac
tui: sicut z cōpositū. S3 de scdo actu z pō
nunqz forma est i pō: sed actus: et qñ est in
potētia pmo mō: adhuc ē actus scdo^o. non
potētia. Cōpositū aut quādoqz existit: licz
nō sit actus: tñ act^o est modus entitatis p
prie tot^o: nō tñ entitatis forme. forte cō
muniter nō curat de illa equocatiōe actus
pp hoc qd actus cōpositū pmo mō pncipalr
est ab actu. secūdo mō fm cōe dcm: licz nō
sit ab actu secūdo mō: nisi inquantum il
le est in actu primo modo.

Ex dictis apparet terti^o articulus
sc3 qd sufficēter diuidit
potētia in actiua z passiua pma diuisione
z hoc itelligēdo passiua tripli^{tem} equoca3
sc3 vt dicit relatiōem pmo ad pncipiātū
passiue: z scdo ad pncipiū actiui: nō iquā
tum ē actiū acti: sed inqstū actu acti^m actu
abilis: qz sic ecōuerso refert pncipiū acti
uum z passiū. Et 3° ad pncipiū actuale:
qd secū pstituit cōpositū faciēdo vnu cum
ipso. Silt itelligēdo actiua dupli^{tem} equo
cam sc3 ad pncipiātū acti: z ad aliud p^rm
actuabile 3^m. s. ad formā forte nō o3 pone
re: qz sicut eadē relō actiui denominat for
mā agētis: vt quo etiā cōpositū: vt qd s3
dicta in pncipio scdi articuli. ita ex pte pnci
piātū pōt dici qd eadē relō genit^o cōpo
sito: vt qd respcū agētis z forme vt quo: s3
qd tactū est in. 7. in qōne de glatiōe cōposi
ti. De relōnib^o istaz trium causarū ad fi
nem non videtur multum necessariū ad
propositum pertractare.

Ex predictis p³ 4° articulus.
 Nō enī diffinit pō actua iquātum cōparat ad picipiatuz
 z iō nec p picipiatu diffinit: sed diffinitur
 iquantū cōparat ad aliud p^m: nō tñ i vli
 iquātū actuabile quō ptiēret ad metaphy-
 cum: s; in qñtū actuale sic. s; q; trāsmutabi-
 le. vñ z p trāsmutabile diffinitur: z ita illa
 diffō nō est me^a. nec potētie actue meta-
 phidērate. Sed phyca z po^a physice phide-
 rate. Silt de rōne po^a passiuē intelligēduz
 est. Nec valet i^a pñā. i metaphysica Alz. dif-
 finit b sic. g h ē diffō metaphysica: mltā enī
 in me^a ponitur ptiētia ad physica. z ecō-
 uerso. C. Quātr. n. alr disputaret in pmo
 physicoz ptra illā opiniōem quā dicit a
 phyco ptermittendā: nisi q; iduit formam
 me^a in ar^o. Exēpla possent alia mltā ad-
 duci. C. Pōt tñ excusari Alz. quare talē dif-
 finitiōē ponit. z nō pprie metaphysica: for-
 te: q; po^a hoc mō descripta manifestior ē.
 Et silt ex hoc pōt satis hñ rō potētie acti-
 ue: me^a loquēdo dimittēdo illud qd ptra-
 hit ad nālitatē. z ponēdo gñal^o qd ptiē-
 ad metaphysicu. Est aut potētia actua fm
 eius vnā significatiōez metaphysice pñ^m
 agēdi agibile scdm alia: pñ^m actuādi actua-
 bile. Potētia vō passiuā fm vnā ei^o signi-
 ficatiōē est pncipiū ex quo aliqd pōt mu-
 tari. Scdm alia ē pñ^m actuanādi passiuē ab
 actu actiuo. fm alia ē pñ^m actuabile siue i
 formabile ab actu siue a pñ^o actuali

Ex predictis p³ solutio vtrius
 q; qōnis quō di-
 uisio ē iufficiēs intelligēdo tñ q; sit pñ^o in
 duo mēbra. alia. n. sub illis pñētur: vt di-
 cetur rñdēdo ad. 4. z ad 3^m ar^m. C. Et pro
 scda qōne p³ quomō descriptiōes sunt con-
 nēntes. z quomō debent intelligi.

Ad primum argumētum pme
 qōnis p³ q; pñci-
 pium qd z quo nō distinguit rōne pñcipij
 ex scdo articulo. C. Et cū cōfirmat p diuer-
 tatē fm^o rñō p³ ex eodē: q; tñ vñū est fun-
 damentū z aliud sub^m. C. Ad 2^m argumē-
 tum. actio fm q; fūdat in motu: phiderat i
 3° physicoz: z i pmo de gñōne adhuc pti-
 larius phideratur. s. vt est iter cōtraria: nō
 vñ iter terminos tñ. s; vt agēs ptiariat pa-
 uenti: vt p³ ibi: qd nō op³ accedere nisi i al

teratiōe vniuoca vel generatiōe vniuoca
 extēdendo ptiarietate ad formas subales.
 C. Rñō. actiōis abstractior est fm q; p age-
 re itelligit dare eē fm q; satis expositū est
 in pmo articulo: z ab actione sic abstracta
 dñ po^a actua: vt per se ptiēret ad metaphy-
 sicum: s; vt sic abstractif: h non diffinit. vt
 dcm est i. 4. articulo. C. Lū g arguit q; ali-
 quis modus est ptiē illos qui ptiēret ad
 agere z pati: si itelligat agere z pati stricte:
 cōcedo. si abstracte: nō o³: vt dcm ē: q; z illi
 sic sunt de phideratiōe metaphysici. C. Ad
 3^m p³ in scda pte scdi articuli. quare nō di-
 stinguit potētia in tot: in quot z cā. C. Ad
 4^m dico q; in actione quacūq; bonitas nā-
 lis ē a bonitate pncipij. z ideo sicut pcedit
 ar^m: cōcedo q; po^a agēdi sic nō est aliud a
 po^a agēdi: s; ptiēret sub ea. Et q; Alz. n
 posuerit istū modū tāq; distinctū a pñis i
 re. Sed forte ppter loquētes q; appropria-
 bant potētia ad bene: sicut nomē ipositiū
 cōi pōt equoce appropriari ptiēto. p³ i fi-
 ne scdi cap. hui^o. 9. ip^o bñ potētia sequi-
 tur ea que est solū faciēdi z non ecōuerso.
 zc. Nñq; aut est in actōe aliqua bonitas ac-
 cidētalis: z ista pōt eē ab alio pñ^o. q; a quo
 est actio. sicut ponit bonitas moralis iactu
 nostro a vñute: nā a potētia tñ a qua ē actio
 fm substantiam. Et sicut in salūdo boni-
 tas accīdētalis est ab arte qua q; sicut corpus
 apte mouere: licet ipsa motio sit a vñute na-
 turali: sed quomodo cūq; sit aliud pñcipi-
 um huius z illius absolutū hoc ad pposi-
 tum ptiēret q; pñcipiū actiuū bonita-
 tis in actiōe siue vt qd: siue vt quo non est
 modus pñcipij distinct^o ptra pñcipiū acti-
 onis in cōmuni: s; qñq; sit aliud realit ab
 aliquo determinato pñcipio determinate
 actionis. C. Ad quintū dñm q; potētia un-
 motua a corruptiōe dicitur vñ o³ modo
 tacto in arguēdo. Et qñ est pmo nō: cōce-
 do q; nō ē nisi quedā spālis potētia actua
 inquantū. s. cōparatur ad corruptiōē. Nñ
 aut ē scdo mō. tñ dico q; nō accipit potē-
 tia pñcipiū: sicut pbat ar^m. sed pñcipiū scz
 pro carentia pñcipij passiuā a corruptiōe.
 Et hoc vñ dicē Alz. in. 5. c. de potētia. aliqui
 p hñe aliqd vñ tale eē: aliqui p pñcipiū loq-
 tur de posse corrupti. Sed eodē mō pōt di-
 ci de nō posse corrupti: qd aliquādo ē ta-

T. c. 4.

T. c. 17.

le p hēre aliqd: vt in pmo mō: aliqn p pua
ri vt i scdo mō: licz illud pua nō fit qnq; si
ne hoc q; habeat aliqua pfectio piraria il
li quo pua: vel cōtraria simplr: vl piraria
quantū ad actū patēdi corruptionem.

Ad argumēta scdo qōnis p
mū tāgūt dif
ficultatē hāc quō po^a vt opponit actui pōt
applicari pncipio actiuo. Mō. n. negādū ē
illud qnq; i potētia ad pncipiādū: aliogn
sicut arguit z bñ: nō agēs nō possz agē. Qz
si hoc nomē pñ^m iporet aptitudinē ad pñ
cipiādū: tūc qñcūq; ē i actu p^o ē actu pñ^m.
sz qñq; i po^a pncipiās. Si aut nomē pñci
pij iporet idē qd actu pncipiās: tūc qñ ē i
potētia ad actū 2^m est in potentia pñ^m.
Cū hoc mō vlt dōm ē de alijs pncipijs: z si
nūq; sint in po^a pncipia. si n^o sig^m pñō
mō dicto: pñt tamē oīa ēē in po^a pñ^m saltē
illa que pñt pcedere t^r sua pncipia q sūt
iduo: vt dēi est i 2° artu solonis. Sz de ac
tiuō. qz nō recipitē difficultas quō ē i po^a
pncipiās. Cū 3° at quō potētia opposita
actui applicet po^a passiue ex distinctōe po^a
in obiectiua z subiectiua. posita in p^a solone.
Cū est dōm de actiuō: qz l3 qñ nō agit: n
fit in po^a subiectiua stricte sūpta: put. s. tal
po^a ē subu iformabilis: est tñ in po^a subie
ctiua. extēdēdo eā ad subm denō^a. actiuū
enī est denō^a ab actu ad quē est ista po^a: l3
illo actu nō fit iformabile. Cū hoc mō pñt
teneri q po^a opposita actui sufficēter di
uidit i obiectiua z subiectiua: itelligendo
subiectiua cōtinere sub se vitāq; pñctā. s.
stricte z large sūptā. Cūc ad illa q obij
ciūt cōtra respōsiōnē supia. Cū pñm
de somno: qz nō o3 actū ēē eiusdē formalr
cui po^a est formalr: nisi tñ i passiuis vl ac
tiuīs stricte sumptis pñra factiuas: sensus
aut de quo z cui actū ibi loquitur aut ē passi
uus aut actiu^o stricte. Cū pñt posset dici q
loquitur de po^a vt ē pñcipiū: sicut p3 cōside
rātū itentionē ei^o: nō de po^a opposita actui.
Sz ista pñra nō sufficit sine pñra: q dicit i
qbus act^o est ei^o cui^o est po^a: i sciūo aut nō
est eius: nisi vt subiecti denōiabilis tantū.
Cū 3° arguit scdo q diuisio nō ē sufficēs
potētie in potētia subiectiua z obiectiua.
Cū 3° nō. verū ē sumēdo subiectiua stricte
fm qz ista ē vera: oīs po^a subiectiua est ad

aliqd ēē formale illi^o in quo ē illa po^a. ē tñ
sufficēs extēdēdo subiectiua ad sub3 dno
minabile z iformabile. Cū sic o3 pñōnē
illā sic exponere hoc mō: qz oīs po^a subie
ctiua ē ad aliqd ēē vel formale vel denōia
tiū saltē ei^o in quo ē po^a. Cū 3° mō rñde
tur tenēdo q diuisio po^a oppositae actui ē
sufficēs in obiectiua z subiectiua stricte sū
ptaz: z tñ q po^a subiectiua applicat po^a ac
tiue. z est ad aliqd esse ei^o nō absolutū. Sz
ad relōnē actualē que sibi in erit qñ ager: z
pñ^m nō i est: sed sic oporteret ponere obie
ctiua ad pductū naturalr pcedere potētia
ante actū: vt applicat potētie actiue: qz nō
videt aliqua po^a ēē ad relōnē: nisi qz eadē
alia aliq mō est pñ^m ad ab^m. sicut nec mu
tatio ē ad relōnē: nisi qz pñ^m ad aliū ab^m.
vel i codē vel i alio ad qd ē tal relō. Cū
aut negat illa diuisio po^a i obiectiua z sub
iectiua extēdere se ad actiua: z tñ ēē suffi
ciēs vt po^a opposita actui applicet po^a pas
siue. Cūc pñt dici 3° rñdēdo q qñ po
tētia actiua ē in potentia ad agēdum: nō
est in potentia ad aliqū actū suū: sz ad ali
quē actū ab illo. Nec illa ppositio: cui^o est
potētia eius est actus. facti cōtra hoc: qz si
cui potētia est eius: nō vt in fieri: sed vt ab
illo fiendi. ita actus est eius: quia ab ipso.
Cū 3° secūdum argumētū p3 pñdicta i 4°
articulo. Cū 3° teruū dicēdū q pñt i dif
finitione aliud: aut iquātū aliud. Et qua
re ita distinguit. inuit in 5°. vbi statim sub
dit: 3° medicinalis potestas ens existet i
sanato: sed nō in quātū sanātū. vnde dicen
dū q actiua stricte sumpta vere ē actiua:
z qñ elicit actio imanes vere in eliciendo
eam est actio: ita pfecte habēs quicqd ē de
rōne actiōis: z forte veri^o qz trāsfiēs. Agēs
tamen ista nō transmutat stricte sumendo
trāsmutare: put dicit esse ad actū pñm tñ:
nec trāsmutat aliud: sed idē subiecto iquā
tū aliud: sicut magis patebit ifra. qōne. i. 4.
Cū 3° ideo rō h posita. s. trāsmutatū esse n
p^a prope actiue potētie stricte sumpte. Ra
tio tamē metaphysica. s. actiuiū esse ve
re sibi p^a: nam actus secūdus fm qz sic ac
tuabile in actu per ipsūz vere est actus z p
fectus. licz nō talis qz sit proprie trāsmuta
tionis terminus: sed quare nō est termin^o
trāsmutatiōis cū sit natura alia a subiecto i

Ex. ro.
s inde.

quo recipit. Diceret aliquis quod per hoc non terminatur transmutatio: quia est actio et ad actionem non est transmutatio ex se physico. Sed aliter dico quod intellectio licet dicat communiter actio vel operatio siue actus secundus: vere tamen est terminus actionis proprie: prout si actio est in predicamento actionis et est essentia aliqua ab se. Item in ipsa necessario fundatur respectus. Illa autem actio est prope dictam cuius intellectio est terminus: designamus contra per hoc quod est elicere intellectus. non elicit intellectus non autem intellectus aliquid agit: et est exemplum caloris. non nam ab se terminatur calefactionem. prout calefactio notat proprie actionem: quia actio caloris fit siue producit et que actio proprie non producit. Sed quare non dicitur calefactio elicitur: sicut etiam dicitur intellectus. Respondetur non est utrobique sermo forte eque proprius. Sed illud de calefactione intelligitur forte in quantum ipsa est eadem realiter calori producto: et non habet propriam rationem calefactionis: sicut ex alia parte intelligitur de intellectu siue propria eius ratione aut forte equocat vocabulum elicitur ad non rationem habitudinis principij actui ad productum in intellectu. et ad productionem in calefactione. proprie ergo mutatio est quoniam inest intellectui intellectio. Sed non que est terminus moris: quoniam est contra ad formas que contra vocatur actus primi. Ad 4^m ar^m p³ supra dicta.

¶ Questio. v.

Meritur an potest activa siue passiva in quantum potest esse naturaliter principiato: includit essentialiter aliquem respectum? Arguitur sic: quia idem absolutum potest esse in potest activa respectu unius et passiva respectu alterius. Item in quantum est actum et passivum non distinguitur per aliquid absolutum. si ergo distinguitur: distinguitur tamen per relationes: necesse autem est ut videatur quod distinguatur: quia si principiatum non haberet principia propria priora se. ergo in quantum est principium naturaliter principiato includit relationem. Ad idem arguitur de potentia actus inter se comparatio: nam tales plures possunt fundari in eo de absoluto. et oportet ponere distinctionem ipsarum in quantum sunt priores principiantis: ut ostendit per probationem precedentem. ergo habet per relationes que erunt eorum differentie in quantum sunt priores.

Ad oppositum si respectus includit hoc non est: ut ratio malis: quia tunc presupponeret ab se: sicut male formalis. Item includit ut ratio formalis. Hoc videtur falsum quia ratio sit formalis ratio principiantis aliquid: sicut etiam inconueniens est quod sit formalis ratio terminandi principiationem.

hic dicitur quod forma naturalis non est principium actionis siue quod est perfectio eius in quo est: sed solummodo siue quod habet respectum ad effectum quod potest ostendi: quia non est principium agendi nisi in quantum habet aliquem ordinem ad illud quod agit: vel in quo agit quia tali ordine amoto nihil ager. ordo autem ille est ratio siue respectus. Secundum hoc ponitur quod potest esse non dicitur nisi eandem essentiam autem ab se cum diuersis respectibus ad diuersa obiecta: et diuersos actus quod respectus oportet quod cadat in rationem propria potentiarum in quantum tamen procedunt actus: alioquin nulla distinctio prederet in potentia distinctionem actuum: quod videtur inconueniens: quia licet actus manifestet distinctionem potentiarum. non tamen ea cant. non enim. quia differt intellectio a voluntate: id differt intellectus a voluntate. Sed magis econuerso. Et similiter etiam potest ex parte obiectorum quod differentia formalis obiectorum naturaliter precedit differentiam actuum. non autem est illa differentia per aliquid absolutum. prout nam idem absolutum esse obiectum plurium potentiarum siue est per respectum. ergo illi respectus erunt de ratione obiectorum formalium in quantum procedunt naturaliter actus. et habet respectu potentiarum passivarum: ut principium aliquo modo actuum.

Contra ista arguntur: quia licet potest esse compositum: et plura includere. tamen potentia activa in quantum includit quicquid naturaliter procedit principiatum: oportet esse rez unius generis: quia non est ens per accidens. Et si perueniendo diceretur posse esse agens: non tamen potest dici esse potentia activa: absolutum autem et respectus in eo fundatus non sunt res unius generis. ergo precise alterum est essentialiter potentia activa. Non relatio tantum. patet: tamen quia non est perfectior termino producti: nec eque perfecta: nec est principium assumptum sibi passivum: sed forma ab se: tamen si illa precise est potentia activa. Et si aliquid ratio principiet ad rationem potest actus in quantum potest esse naturaliter principium

ceptiatio. aut illa est relatio po^a: ut importat rō
nē pncipiū: aut potētie ut opponit actui: qz
nō videt aliā posse dari. Non scō: qz illa
nō manet qn actu pncipiat. manet autē in
p^a qn pncipiat quicqd ē de rōne ei⁹ in qz
tū est p^a naturaliter pncipiat. C^o Propter
idē etiā non potest dari qz illa relatio sit relatio
pncipiū in po^a pncipiantia: qz nec illa ma
net: o³ g^o dare qz relatio sit pncipiū pncipiat
in actu. Sed hoc ē icōueniēs: nā illa sil^a nā
est cū pncipiatō iquātū pncipiatū cū sint
correlatiō: z posterior ē nā eo qz ē pncipia
tū h^o ē illo in qz fūdat relatio pncipiat qz rō
pncipiatū qz sil^a ē cū relatiōe pncipiatū in actu
posterior est eodē. qd. s. ē pncipiatū. opor
teret aut relatiōe intrinsecā potētie actiue eē
priorē nā illo qd ē pncipiatum: ergo dīno
nulla relatio inuenit talis. C^o Itē hoc v^o spā
liter de po^a passiva: nā ipsa sū illa rōne es
sentialē est ps cōpositū: z pncipiat a forma qz
altera ps sū quā rōne ē p^a naturaliter pnci
piato: ut tale p^a m. hoc at est pncipiat sub rōne
ab^a. sic. n. immediate ē ps cōpositū: z pncipiat a
forma: qz si aliq^o relatio eēt de rōne ei⁹ iquātū ē
ps cōpositū. illa ē relatio eēt de rōne cōpositū: z
ita nullū mōle eēt eēntialiter absolutum.

Ideo dicitur al^o ad qōnez: qz
cū relatio quā ipor
tat hoc nomē po^a: sicut p^a ex solōne 3^a qō
mo sit sil^a nā cū relatiōe pncipiatū actu actui:
z po^a potētia: ac p hoc illa relatio nullo mō sit
p^a naturaliter pncipiatō. C^o Itē qn qrit d po^a
ut ē p^a naturaliter pncipiatō: necesse ē qz
hoc denotiatiū po^a accipiat p subito qd d
noiat: nō i sensu p^a pōnis: qz nec sic ē p^a: s³
i sensu diuisiōis: nec tū p isto quocūqz: sed
sū illa rōne sū quā immediate recipit p^a
cātionē hui⁹ cōcreti po^a. Et iste modus lo
quēdi vñtat^o ē in ista mā de po^a p^a z cā. sic
n. h^o ē vera: cā nāliter p^a ē cāto. z pncipiat
pncipiatō: z nō aliter. C^o Hoc mō intelligē
do qōnē: d^o qz nūqz ē de rōne po^a nisi ab^a
aliq^o eēntia in qua immediate fundat aliq^o
respect^o ad pncipiatū. Ita qz nullus respe
ct^o pcedit i actu ipsam pncipiatōnē p quā
q. determinat ad pncipiatū: s³ ab absoluto
sine oī respectū pcedēte ē effect^o absolut^o: q
posito posteri⁹ nā se g^o relatio actualis mu
tua pncipiatū ad p^a m^o qz i neutro eē potu
a altero extremo nō posito: ut argutū ē p^a

tū i 1° ar^o p^a p^a opionē. C^o Cōfirmat^o
ē h^o p^a: si. n. in eēntia ab^a puta i calore nō
posset immediate fūdari relatio pncipiatū:
ut. s. sine respectū p^a determinatē nō pncipia
ret: q^o de 1° respectu ad qd ē. p^a qz ad ali
qd extra. imo ad idē ad qd ē post pncipia
tiōnē relatio pncipiatū. z tūc ad qd ponē
due relationes simul eiusdē ad idē. z sū
eūdē modū relationis. Alut si nō sūt due
sed vna: quō vna pcedit aliā nā. z. q. fūda
mētū eius⁹. Nā qquid ē de rōne po^a iquātū
p^a ē nāliter pncipiatō totū v^o ē de rōne
fundamētū relationis ipsi⁹ pncipiat qn p^a
cipiat aliq^o pncipiatū. nec pōt dici qz vna
tū pcedit aliā tpe: qz p^a qz agēs h^o actio
nē cōeūā sibi: ita determinat: z h^o qquid re
grit ad talē determinationē: sicut agēs p
cedēs i actionē suā. g^o relatio determinans
si qua est nō o³ qz pcedat tpe: sed tū natu
ra: qd videt icōueniēs sū p^a deducta.

Ad illa qd d^o p^a p^a opione rūdeo
qz p^a accipit de forma nā
li. Dicit qz cā sū qz cā prior ē cāto. z cā sū
qz cā sil^a est cū cāto. vñqz vā ē. Sed p^a si
reduplicatū illud absolutū qd ē imedia
tū fundamētū relationis: z si reduplicet
relatio. sic si reduplicet respect^o: cū d^o sū
qz respectū h^o ad effectum: sicut v^o p^a so
nare: negat simpliciter illa p^a. Et eodē
mō negat illa p^a quā pbat in quātū ha
bet ordinē. Et cū pbat: amoto isto nihil
aget. fallā p^antis est. coloratū sine qzitate n
primo videtur. g^o inqz quātū primo vide
tur. Plus. n. regritur ad hoc qz aliq^o p^a
net ad rōnē essentialē alicui⁹: qz qz sine il
lo nō possit eē sic nūqz aliq^o ē actiū: nisi
natum sit h^o ordinem ad aliq^o extra se:
nec tamen ille ordo essentialis est actio: ut
modo loquimur: hoc est inqz n^o ē p^a na
turaliter actio. C^o s³ nūqz forma in quā
tū pncipiat illud in quo est: est pncipiatū agē
di. C^o Rūdeo qz hoc conceditur si redu
plicetur formalis p^a actui. C^o Tamē illud
perficere pcedit forte naturaliter ipsum age
re qn pueniunt eidez forme. C^o Possunt
enī relationes in eodez ab^a ordine qdaz
fundari ut sic h^o prior sit comparatio actus
qz est de se ad illud actuabile: cui det eise
primū: qz ad agibile ab ipso. licz p potentia
diuinā p^ama cōparatio actualis possit tot

in state 2^a. Ad illud qd addit de potētis anime dī q si po^a intelligat aggregatuz ex absoluto z respectu: isto^o distinguit p re spect^o formalr. Sed sic nō sunt priores nā liter actib^o pportionaliter accipiēdo respec tū principij in aīa z in actib^o respectū pn cipiati. s. si actu actu. si potētia po^a. Si aut p potētia aīe intelligat illa pfectio que pcedit nālī actū: sicut rō elicitur actus: siue rece ptua motus obiecti: illa pfectio dicit ab solutū. Et tūc tenēdo q po^a sint idē cū eētia: vel differēt pfectio: sic diuerse rōnes pfectio nales in eodē vnitiue cōtēte de q dīa dēm ē i. 4. hui^o. qōne de vno. vñ nullo mō reali differūt: s. in itenitūe vel rōne. Sed nec talis dīa cū sit cōpletue in intellectu z nō in re: nisi in potētia pcedat naturaliter dīam actū. Qd si querit quō ab eodem oīno idistinctio in qzū est pñ^m pñt imedia te eē plura. Licz posset euadi ponēdo ali quos actus aīe eē ab obiectis: nō tñ oz sic fugere. Cū alit rñdeo: nisi pcedit in in finitū in entibus oportet multitudinē redu ci ad vnitatē: z in pposito est rñō spālis z in similib^o. si. n. vna forma limitata ad vnā operationem pōt eē sufficiēs pñ^m eius: z qzūm ad entitatē z quantū ad distinctio nē. z alia alterius forma illicita aliquo mō respectu istaz que p hoc q pōt in aliā ope rationē nihil min^o pōt i istā: pōt in vtrāq; z quātū ad entitatē: z qzūm ad distinctiōnē earuz sicut z due possent. Q si arguitur q maior diuersitas nō est ab omnino vna: ni si mediāte diuersitate minor: ergo nec di uersitas actū que tāta est: nisi mediāte di uersitate minoru potētiarū. Cū rñō. hoc arguit cōtra ypothesim que h supponit de idēitate po^a cum essentia: quā qōnē nō oz disputare. pñde enim esset ad propo^m si potētie ponerentur accidentia absoluta. semp enī que tenet pclusio pñcipalis hu ius questionis. pōt tamē dici q vult respo dere ad maiore argumētū iam factū: q ve ra est. vbi est ordo eēntialis mīoris diuer sitatis ad maiorem. sic nō est in pposito: qz quodcūq; ens perfectū immediatū ordinez bz ad pñā operationē. Et si ens pfectū in istis inferiorib^o ad plures opationes: quaz forma sua ē pñcipium sine alia diuersitate media. Sicut si esset vnus pñcipium sine

medio. Est ergo maior pfectio vā in illis mi nus diuersis: quozū singulū natū esset pce dere singulū maioris diuersitatis: nō vbi n^m si esset singulū pcederet aliquod sin gulū: sicut ponitur h. Ad illud qd addit de obiectis l3 hoc tactū sit. 6°. hui^o. in qōne de ente z vero: pōt tñ dici sicut dēm est de potētis anime. q si idem absolutuz est ob iectū: nullus respectus pertinet ad eētia lem rationē obiecti: qz vt ibi tactū est aū omnem respectū pōt intelligi absolutū. z imple ē intelligi qd nō icludat rōnem for malē obiecti pñi intelligibilis si quod ē pñū cōmune. Et cū querit de distinctio ne oborū. Rñō illa nullo modo est p re spectus in quātū formaliter sunt obiecta. Sed respect^o cōsequitur actus circa illa: si actu actu si potētia po^a. Distinguit ergo vel vt perfectiones vnitiue: vt dictum est i. 4. de vno vero z bono. vel nullo mō lo quendo de intellectu z voluntate. potētie enim sensitue patet q habēt oba difficta saltē alique. Cū bi breuiter sciēdū q due potētie iuicem cōparate i^o se pñt hēre: vel vt omnino disperate: vel vt ordinate. z h^o vel sub z supra in eodē gñe: vel oz^o: sicut po^a generis alteri^o. Ex^m pñi. visus audi tus. Ex^m scōi. sensus pñcipularis. sensus cō munitis. Similr gēq; sensus respectū itells. q oēs sūt in genere po^a cognitue. Ex^m ter tiū qcūq; potētia cognoscitua. z po^a ap petitua sibi cōrñdēs. De solis pñis: vñ est p se q diuerse potētie requirūt diuersa obiecta formalia. Et pz q ibi ē diuersitas i absolutis: nō tñ per respectus. Cū de scōis nō est verū nisi sic intelligendo. q prima obiecta differāt: sicut subordinata. h est q potētie superioris obm primū ad plura se extendat qz obm primū inferioris tanqz per se obm respectu supioris: licz nō pñū. Sicut enim album est p se obm visus: nō primum: sed coloratum sub quo continet sic qcquid ponit obm visus cōtinet sub ob iecto sensus cōmunitis. z quicqd sit primū obiectum eius cōtinet sub obiecto intelle ctus. Quia. n. primū obm potētie dicit illd qd adequat ipsam: z illud qd adequat infe riorē nō adequat superioz: sed aliquid cōtū cōtūes illud qd adequat inferiorē. It oz obia pñia eē subordinata mō pdcō: nec

in istis obiectis p se et nō p mīs pēpit pō^a superior tñ rōnez sui p mī obiectū; etiam rōnē p p rā sui per se obiectū. si pfectius qz inferior: cur? illud est p mī obm. Puta non tñ sensus cōis in albedine vel colore pēpit cōfūse rōnē qualitatis sensibilibus. S; dī tñctē rōnē coloris. imo distinctē qz visus. Quō. n. alr iudicaret dī tam coloris et saporis. C; tē n tñctē pēpit albedinē iquā tum ens. h est cōfūse rōnez entis in albedine. Sed distinctē p p rā rōnē al^{is}; et pfectius qz visus. vñ ista ē falsa: quēlibz pō^a pfectius pēpit suū primū obm qz aliq alia p cipiāt ipm: cur? alr nō est p mī obm. De tērijs pōt simplr negari p pō: qz appetitua videt i idē tēdere formalr qd apprehensum ē. Quia si aliq dicat oēm appetitūez respicere formalr bonū sub aliq rōne. tam vī volūtas fieri p ticulario: pō^a ipso itelle. tur: qstūm ad ratiōes in o^{is} l; nō quāti ad supposita oba: l; n. qd cūqz suppositū ē verum: est etiā bonū: nō tamē videbit qz oēs rōnē in supposito possit volūtas habere p p se obō: quā pōt intellectus: qz nō qdā includit ens additativē includit bonū qd dātū. nihil aut vī p se obm pō^a: vt mō loq^r

E. c. 63. de per se obō: nō sicut loquitur **Az.** in 2.º d
et inde. aia: de sensibili p se nisi includit qd dātūez
p mī obm eiusdē pō^a. Et tūc quēqz appetitua cū hoc qz est alteri^o gñis a cognoscitua: si poneretur ēt subordinata cognoscitue qstū ad rōnē obiectuā: licz nō qstūz ad cōmunitatē in obō respectu suppositoꝝ. ad huc posset dici qz nō esset distinctio cognoscitue et appetitue p oba i q ambe tēdunt qz eādē rōnem formalē obiectuā respiciunt licz illa respectu appetitue poneret p ma. respectu aut cognoscitue nō p ma: s; p se. alr in qstū ignoti appetere. S; ēēt differecia illaz potētiaz vel nlla realis in qstūz pcedunt suos act^o: vel aliud ē qz ab obiectis iuxta tacta prius de potētis aie. Qd dictū est de cognoscitua et appetitua qz nō hñt alia oba nō est pira **Az.** qz. 2. de aia. ca. 3.º.

E. c. 35. unde accipit illa sentētia de obiectis et actibus. dicit sic: si oī dicere qd intellectū: sē sitūū et vegetatūū his adhuc pōra opposita oī p dērare: vt de alimēto sensibili et intelligibili. Cū hoc non dī si pō^a aie. ergo et obta licet inuat aliquo mō in exēplo suo:

sed vult tñ qz obm pū ē cognoscēdūz qz pō^a: qz ex hoc cognoscim^o aiam hīe virtutem talis opatiōis: qz circa tale opatōe. nō qz opatio sit cā essēdi virtutis: nec in se nec distinctio: nec obm per pñs. qz d obiecto pcludit **Az.** me^o opatiōe. sed vtrūqz est cā inotescēdi nobis distinctiōē potētiarum. s; nō loquit ibi **Az.** aliqd nec ex itē. tione: nec in exēplificādo de pō^a appetitū cōparata ad suā cognitiuā: imo in eodē. c. 3. potētiaz et. vult in pñ capli. si sensitiuū inest et appetitū. Et ifra i eodē p bādo hoc dicit cui sensus et letitia et tristitia. et ifra qz aialib^o habētibz tactū. itelligē etiā si sensum hēant et appetitū ifrū. Quō h essent vera si potētia cognitiua et appetitū hēnt obiecta disperata sicut hñt sensus diuersi maxime cū obm sensus p mī nō p supponeret obm appetitus: s; magis ecōuerso. Quia ēt dī **Az.** abi i. 2. de aia. ca. 2. sensitiuū ēt et opinatiuū alteꝝ si qdem et sentit ab ipso opinari. silt et alioꝝ vnum qd qz nō est ptra p dīa. bñ. n. seqtur: oba p ma sūt alia. ergo et pō^a alie: sed ecōuerso ē falla pñtis: nā aliunde possit potētie distigui: imo ab obiectis nūqz causalr distigui. si āta signo arguit aliqrum disticio: ecōuerso nō seqqz sine istis signis possent distigui. Et exēplificari posset de motu et termino quō diuersitas termini bñ pcludit diuersitatē motus: nō ecōuerso: qz multis vijs aliud ē qz a termino distinctus pōt idē terminus acquiri p mī motu locali. sed de ex^o isto: qz aliquibus videt dubiū nō oī hic dīputare. Qd etiā dēñ ēt in tota ista rñsiōe pncipalr oba scz nō distigui p respiciū p mī **Az.** 2.º d aia vbi cūqz. n. assignat obm p p rā. illd ē ab^o nō respectiū: vt de visu dicit: cuius est visus color ē: sed nec includit respectū. vñ subdit qz ē visibile s; se nō rōne: s; qm in se hēt cām eēdi vī. hoc ē nō p dīcat respectus de ipso primo modo. sed secundo.

Ad argumēta pncipalia p ex dictis: qz siue idē ab^o faderet rōnē pō^a actiue et passive: siue duaz potētiaz actiuarū vī pēise ē itali ab^o i qstū ē pū nālī pncipiato dīa rōnū pfectiōaliū vnitue pētiaz vī nlla dīa realis. Cū cū dī tūc p p rā pncipiati nō esset propriū pncipiū. Cū respōdeo qz ap

E. c. 27.

E. c. 27.

E. c. 29.

E. c. 12.

pprietur sic q̄ hēat i se totā pfectionem re
q̄sitā ad cātionē hui⁹. **Adic** o3: sed q̄ li^o tñ
hui⁹ nō h̄ o3: sicut superi⁹ dcm̄ est. alr. n. cā
vltis nō ita posset pducere effectū determi
natum: sicut z p̄icularis ad tale effectū li
mitata. Quāto ergo cā ideterminatioz ē i
determinatioz illimitationis: siue indeter
minatioz imp̄fectiois: sic m̄ā ē idetermina
ta qñ ē i po^o. tāto ē determinatioz: sic o3 ad
pducendum effectū h̄ est actualior.

Questio.

vj.

Irca fundamētū z ter
minū potētie acti
ue z passiue: q̄ro p^o vtz po^o
actiua fūdet in quolibz en
te? Et vī q̄ sic: quia s3 p̄bz
4°. meth. eoz. oia deter

E.c.14.

E.c.17.

minata sūt opatiōibus. cuiuslibet ḡ entis ē
ppria opatio. **Clōr** mas p̄ Az. 2. de ce. et
mūdo. vbi vult q̄ oē h̄ns opatiōē est pro
pter suā opatiōez. Ex hoc arguit. oē ens
qđ nō est finis est pp̄ aliq̄ finē: de^o autem
q̄ est vltim⁹ finis: p3 q̄ h̄t aliq̄ opatiō
nem. oē ergo aliud ex quo ē pp̄ finē: vel ē
pp̄ter opatiōē: z h̄t pp̄positū. vel pp̄t ali
qd aliud. Sed illud nō est finis eius nisi q̄
tenus attingit illud p̄ aliq̄ opatiōez: vī
vī z ita sequit q̄ h̄bit opatiōez. **Item**
agere p̄ alicui inq̄tū ē in actu. z hoc p̄fe
ctioni illo qđ o3 cāri vel eque p̄fecto. s3 qđ
libet ens est in actu altero illoz modoz
respectu alicuius facubilis. ḡ zc. **Adic** nō p
batur p̄ locū a minoz: q̄ q̄tūcūq̄ unpfem
ens accipiat ipsū ē in aliquo actu quo ita p
fectus ē p̄portionabilr respectu alicui⁹ si
milis facubilis: sicut p̄fectoz respectu p̄fe
ctionis. verbi gr̄a: ita p̄portionabilr p̄fe
ctio rēlonis p̄fectioni alteri⁹ relationis si
milis ei qđ ē dare relatiū cē: sicut p̄fectio
caloris p̄fectioni alterius caloris quē cau
sare pōt. **Item** spēs sensibiles z itelligibi
les vident i p̄fectissima entia. vñ ex dīa
ad oia entia q̄ dñr realia. ista dñr iten^o vī
entia itentionalia. Sed iste spēs videntur
habere pp̄rias opatiōes: tū in gñando sibi
similes: tū in mouēdo potentias cogniti
nas s̄m cōmuniter ponentes ipsas.

Contrarium

vī manifestus de
oibus entib⁹ p̄re
ter q̄z de formis subalib⁹ aligbus z aligb⁹

q̄litatebus que sole videntur actiue.

Ad questionē qui pōeret q̄
actio p̄ma cu
iuscūq̄ forme ē in p̄ficiendo suū pp̄ui po
tentiale h̄t et p̄nter ponere q̄ ois forma ē
po^o actiua: q̄z ē p̄n^m p̄fecti^m sui potētiālis.
z talis forte actio vocat ab aliquo vī ab Au
gu^o. actio ab^o: sicut exēplificat. 5°. i. 4. ii. 9.
Et a p̄ho de lucere q̄ ē opatio manēns in
agēte: z cui⁹ p̄n^m ē ipsū luminosū formali
ter p̄ suā lucem. ita posset dici q̄ q̄tere vel
quātitare: vī ita loquar est pp̄ria operatio
quanti z formaliter per quantitatem. z du
rere duri per duritatem.

Contra hāc opiniōē nō o3 dispu
tare de noib⁹ si b̄itudines
forme ad mām qñ ex eis sit vñū dicat ē ac
tionē. loq̄tur vī vult. **Adic** aut de tali actio
ne nō est locutus: ḡ in. 2. ca. huius credidit
sufficiēter diuidere potentias actiuas i rō
nales z irrōnales de q̄bus tractat ibi. z. c.
4. nihil aut loq̄tur cōparādo formā ad p̄
fecibile. **Adic** propterea ois actio p̄p̄e dicta
de qua loq̄tur p̄ba siue sit trāsfiēs siue ima
nens talis ē q̄ p̄ ipsā aliqd est ab agente. z
aliud ab ipso: forma aut p̄ficiēdo mām: ni
hil aliud a se cāt in mām: q̄z ipsamet forma ē
p̄fectio pp̄ria mām nō tñ aliqd effectū a for
ma. **Adic** p̄pterea sicut forma inq̄tū causa
aliā rēlonē cēntialr h3 ad cātū: q̄z efficiēs
iquantū cā eiusdē cātū. ita ē ad quācūq̄ ali
am cām concāusantē hē due cāe cōparent
aliā habebūt rēlonem ad illa. ḡ ad mām
alia est oīno rēlo forme z agētis. imo nec
possent coincidere nō idē nūero. z p̄ p̄ns:
sicut idē nō pōt ēē agēs z forma resp̄cū p̄n
cipiati. ita nec respectu alterius principij.
Adic si aligs veller adducē auctoritates **Adi**
sto. d̄ actione. de. 3. p̄p̄sicoz: z de p̄mo de
generatione. q̄ agēs z paties sunt p̄raria
z q̄ tangunt se. et h̄mōi: multas posset ha
bere: sed non debet imozari.

E.c.3.
E.c.10.

E.c.18.
z inde.
E.c.31. z
ciriter.

Itaqz hac opiniōe tanq̄ abutē
te terminis p̄termis
simplr tenēdu ē q̄ nō solus nō in quocūq̄
ente: sed nec in quacūq̄ forma fūdaf rela
tio potētie actiue: nec vī difficultas in oīte
dendo: q̄ ita sit: nam ceteris minus p̄fe
ctis p̄termis: p3 q̄ q̄tū inq̄tū q̄tū nō al
simulat siue adequat sibi in q̄tū aliqd quā

tum primati pus iequale: nec duru durat
aliud pus no duru: actiuu aut sibi appropi
matu opposito mo se hns stat transmutat:
vt assilet sibi circumscripio ipedi^a appet de
calido. Ita p argui q nlla forma actiua e
nisi aliqua substantialis forte: z aliqua de
genere qualitate.

Sed difficultas est in assi
gnado p
pter qd: qre. s. saltu act^o p^m no qcuq; e pⁿ
cipiu act^o scdi. z h saltu respectu act^o simil:
cuius. s. pfectio no excedit pfectionem talis
act^o sicut tagit scda ro ad hac qonez. **Est**
z alia difficultas de actione q est factio. Si
qs velit extendere qone qre factio siue pdu
ctio sil puenit in pfectissimis substantijs: vt
elementis z parz ascen^{do} mixtis iaiatis non
p^t vltra ascen^{do} mixtis aiatis: p^t coter vltra
ascen^{do} pfectionib^{us}: vt itelligit^{ur} siue cor
porib^{us} celestib^{us} no p^t. Ita q no v^t aliqua
posse maxia vlis assignare: cui enti pueni
at pducere. si me^m sumit ex pfectione z pfe
ctius magis pduceret. Si ex impfectione i
pfectu magis pduceret: vtrunq^{ue} h^{ic} ista
tia ex dictis. **Et** ad ista iuestigadu pot di
ci: ad p^mu q pp quid aliqd est actiuum.

Ad argumenta **Ad** p^mu
ddm q enti
um naliu p se existetu de qb^{us} v^t ibi loq^{ur} snt
pprie opationes. z hoc extendedo opatione
ad quacuq; siue imanete siue transeunte: siue
etiā sit ad formas candam siue ad vbi. z sic
grauē h^{ic} opatione ppria tedere deorsum
qn e extra locu: qn etiā gescit d^r h^{ic} opatio
nem z pfectione qz qn mouet: de quo pos
set ee plixa iq^{ue}stio an sicut moueri a graui
tate. ita z termin^{us}. s. illud vbi pⁿue cause
tur a grauitate qn graue gescit: vt sic dicat^{ur}
grauē opari duz gescit. sed opatione no v^t
arist. ita extendere 2°. de celo z mundo. vbi
vult q impfectu caret opatione. **Et** sic etiā
in 2°. de generatione negat grauitas ee q^{ue}li
tas actiua. illo igit in. 4°. metheoroz. itel
ligit de opatione stricte: nec de quocuq; en
te: put ens diuidit in subam z accis: s^{ed} de
ente p se qd est suppositu sube. **Ad** p^rir
matione ronis q accipit de 2° celi z mun.
pot dici q opatio est finis hntis: opatione
sicut ibi vult. no hntis no e. **Et** cu arguit^{ur}
tuc aliqd aliud e finis. v^t e: s^{ed} no est finis

nisi attingat ab illo p opatione huius.

Questio.

vij.

Secundo

vtro refo
po^o actiue
fudetur imediate i aliq for
ma subali. **Unde** q no: ga
nalis po^o vel ipotetia est in
scda spe qualitatis fm Ari.

c. de q^{ue}st.

in p^redicamentis. **Et** iperfectissimu no im
mediate accrit sumā pfectione: sed mediat
te aliq pfectione minoz. g^o eentia sube q est i
pfectissima n^{on} stat accrit pfectione summaz
q e opatio: sed pus aliqd accis manens q
ordinet ad opatione. **Et** in eode gene
re sunt po^o z actus. ois actio creature e ac
cidēs. **Et** si firmat in de sensu z sensato dic
phs. ignis non agit in quantum ignis: sed
in quantum calidus.

Contra po^o passiuā si^{cut} prima sicut e
ad p^mu ens. s. subam: ita su
datur in suba q e m^{ax}ia a fili potetia actus
p^ma fudatur in substantia q est forma.

Ad questionem omissa p.
pter breui
tate op^{er}aria: cui^{us} fun^{ctio} tacta sit i argue
do. **Ad** qone d^{icitur} e simplr q i forma sub
stantiali fundat refo potetie actiue. **Ad** p
batur rone triplr. s. p^o q^{ue}z. **Deinde** pp^{er} qd.
Et 3°. auctoritate. **Qu** prima ro talis est: ef
fectus no pot ee pfectior ca sua efficiete: si
ue sit efficiens equocu: qz tuc e pfectius ef
fectu: siue vniuocu: qz tuc e eque pfectu cu
effectu. Suba aut p se generat. g^o p se effici
ens illi^{us} generatiois est suba. suba aut no
esset per se generas: nisi illud quo gnat ef
fet forma subalis. Si. n. forma accidenta
lis sola gnaret: suba per accis generaret.
Contra q accidēs agit in virtute sube. z to
effectus pot ee suba v^t est enim q nullu
agēs in virtute ppria pducit pfectu^{us} se: tu
in virtute alteri^{us} pfectionis se pot. **Con**
tra: aut illud in cuius vtute agit est ca effici
ens effectus: aut no. si p^mo mo habet pro
positu: qz ca no est in cui^{us} vtute aliud agit
nisi in q^{ue}stū substantia. p^{er} z si est efficiens re
motum eo magis h^{ic} ppositu: qz ca quato
prior cato verius cat. ex p^ma ppone d cau
sis. Si scdo mo. g^o effect^{us} pfectior est sua per
se ca efficiete: maz illud in vtute cuius agit
nullo mo e efficiēs. **Et** hoc etiā 2°. m^{od}o

2. c. 64.
z inde.

2. c. 8.

statim vñ icōueniens: qz in nullo gñe cau-
se vñ aliqd cāre in vñte alterius: nisi illd
alterū pñcipalius eēt in eodē genere cau-
se. CScda rō q̄ ē pp qd est talis. agēs in q̄
tum est in actu agit. Ita q̄ pfectus ens in
actu pfectus agit. Qd ex hoc pz: qz alias n̄
attribueret rō actōis deo in summo: qz n̄
hūl attribuitur deo in summo: nisi qd ē pfe-
ctionis simpliciter. vel sequitur perfectio-
ne simpliciter sic qz si magis magis: z ma-
xime maxime. forma aut subalis ē actus p-
fectior omni acēte. ḡ rē. CSi dicat qz im-
mediatū ordinē h̄re ad actōem ē impfecti-
onis: qz accñtia ordinē quodā isuit sube.
ita qz remotius nō ē natū iesse nisi ppingo-
re pñs iherēte. Et ita qd immediatū ē res-
ctu actōis ē in primo gradu respectu eius
qd qdē est ipfectōis: qz qd impfectiori ē
ppingus est ipfectius. pñcamētū vō actio-
nis est ens diminuti: qz nō dicit rez ab^{am}
formali. z ita nec substantie puenit. CDe
terea quātitas ē actus perfectior qz q̄litas:
qz sube imeditatioz: nec tñ segt qz q̄litas
sit actua: si q̄litas est actua. CAd. i. qz quā-
tis pñcamēta sunt ordinata in ordine pñ-
camentali: tñ ime^{te} pñt cōseq rem alterius
pñcamētū. Unde relo z actio imediate cō-
quūtur subam necynū me^{te} alio. Silr si rō
pcluderet: qualitas non eēt imediatū pñ^m
actōis: qz relo ordinat ante actōes. Silr
nūq̄ regritur quantū eē quale ad hoc qz
sit in vbi. CAd aliud pz alibi qz q̄litas ē p-
fectior q̄litate. Silr licz quātitas nō sit acti-
ua ptransmutationē: tñ ē actua in sensum
z intellectū: z facit imutationē sensus n̄ solū
ad modū imutandi. Sic mā pñma ē actua i
inte^m angeli cognoscētis eā. s̄ nō relo for-
malr: s̄ fūdamētū in quo virtualr icludif
C Si dicat etiā qz s̄m rōnē hāc. i. mixtum
vt lapis eēt magis actū q̄ elū vt ignis: qz
est ens pfectū. CDe cēdē dū ē: qz h̄z pfectio
rem opationē: licet nō cū trāsmutationē z
cōpositiōē. C Tercio auctoritas ad ppositū
est. in. 7. hui^{ca}. 7. dicit A. pñuū sube est
qz necesse ē pexistere semp subam alteraz
actu que facit. quale vō aut q̄tū nō neces-
sariū nisi pñte solū. ipossibile ē qualitatez
aut q̄litate eē postqz nō fuit nisi p aliquaz
cām efficiētē: z nō ōz pexistere q̄tū aut q̄le
actu. igit suba istis acētibz circūscriptis

h̄z vñtē pducēdi illa. z ita potentia actiua
C Doffet ē argui de subo respectu proprie
passionis. Qd. s̄ habeat potentia actiua
respectu eius. alias nō necio iesser: qz po^a
māe nō ē sufficiens ad necessitatē. C Dōf-
multer ex dca auctoritate pōt alt h̄i ppo-
situm: qz si nō ōz q̄tū aut quale pcedere
generationē quāti aut qualis: multo magis
nec generationē substantie. ḡ si sola suba p-
cederet esset generatiua sube.

Ad primum argumētū pōt di-
ci qz si illa aucto-
ritas multū faceret. ḡ sequeret qz nulla q̄li-
tas. 3. spēi eēt po^a actiua: qd ē manifeste flz.
C Ad 2^m dico qz sit fiat s̄mo de factiōe illa
nō est pfectio sube q̄ facit sicut pz ex. 7. ca.
h^o. 9. Et ideo nō ōz qz suba prius q̄z faciat
alio pñciatur. similr nec in actōe nec i facti-
one ppter idē pñcipiū: qz forma subalis ē
pfectior accñtali. Et ideo l̄z suba sit ipfecti-
or qz suba qualis itelligēdo pfectionē pro-
pñam sube cū alia addita: tñ accipiēdo p-
cise pfectionē vtriusqz formalē suba pfecti-
or est suba quali. ḡ magis pōt agere z facē:
qz vtrūqz ē pfectū. C Ad 3^m illud pcluderet
qz ois po^a actiua eēt in gñe actōis p se. nō
im. n. potentia z actus sunt in eodē mēbro
entis: vt ens diuiditur per subam z accñs
sed etiā in eodē genere: vt ens diuidit in
10. genera. C Tūc ad argumentū equocat
potētiā: qz maior est vā de po^a obiectiua.
pz ex pñma qōne. Et in minori accipit potē-
tiā q̄ est pñcipiū actiū vel passiū. C Ad
auctoritatē in de sensu z sensato. diceret ali-
qs qz loquit de actiōe sensibilis in sensū et
suba nō ē sensibilis nisi p accñs.

T. c. 16.

Questio. vij.

Artio vñz aliq̄ q̄litas pñte
spēi sit po^a actiua? et
vñ qz nō: qz po^a ē q̄ h̄is pōt sim-
plr. p habitu aut nō vñ aliqs pos-
se simplr: s̄ sic. puta facilr. vel dlectabilr vt
expēdit. si. n. hitu simplr posset. ḡ ante illū
eēt simplr impotēs. z ita act^o pcedēs habi-
tum nō eēt eiusdē rōnis cū actu sequēte ge-
nerationem habitus. ḡ nec ex pcedētibus
(generaret habitus.

Contra A. i. lra h^o. 9. c. 2. oēs artes
z factiue scie potētiē sūt pñcipia: nā pmuta-
tiua in alio aut in quantum aliud.

T. c. 3.

T. c. 32.

Ad questionem q^a poneret oēs pōz i qua est habit⁹ eē precise passiua; haberet p^oter dicere: vt videtur q^d habitus nō est actiuum principium.

Sed quomodo habilitatur aliq^o pō^o ad patiendū maxime si ē ex se sūme disposita: sicut ē de intellectu respectu intellectiōis. Quomō etiā vti habitu est in p^ote habētis sūm Ari. si vsus ei⁹ licet iproprie dicitur vsus sit tū in patiendū: pati enim non est in potestate patientis.

Ideo aliter pōt dici q^d hitus q^o ē in potētia actiua est p^om actiuū. z hoc exp^ose vult Ari. sicut ad duct⁹ est in arguēdo. Et etiā in .s. lib. ca. de pō^o dicit. ars medicinalis p^oas ens existet vtiq^o in sanato. vbi exponit diffōnē potētie actiue. Et in isto .9. ca. 4. diuidit potētiā in inatas z acq^ositas. z hoc vel p^osuetudine: vt q^o ē sūstulandi. vel disciplina: vt que ē artū. p^o z c. Sed saltē loquēdo de habitibus acq^ositis nō v^o habit⁹ eē potētia eo dem mō quo potētia nālis in qua ē hitus dicit⁹ eē potētia. Nam talis habit⁹ nō v^o eē p^om actiuū. ita q^d simplr p^oncipiet aliqua; actionē sūm subam: est tū potētia actiua: q^o vt acti^om p^oncipiat aliq^o modū actionis q^o modus acc^os ē respectu actiōis. Si. n. posset eadem actio stare q^oq^o vtiuosa existens quādoq^o eē nō vtiuosa. pateret modū illuz quē dat sibi virtus eē acc^os actiōi. nunc autē actio q^o manet nō pōt trāsmutari a modo vno in modū oppositū: sed quēcunq^o modū habet cū est: transeūte ipso sub illo modo trāsīt etiā simplr: ita q^d modus oīs actiōis p^o modū eēndi actiōis īseparabilis est ab ea: nec tamen minus ē acc^os. z ita q^d p^oncipiat illum modū vere est p^om: l^o non ita perfecti entis sicut si esset p^oncipiū actionis cuius est ille modus.

Ad argumentū p^o ex solutiōe qōis.

Questionis ix.

Ad quarto v^oz pō^o posset ter m^oari ad quodlibet. Et v^o q^d si saltē in creaturis q^o q^oq^o ibi est q^oq^o nō fuit. ergo ab aliquo agēte. Et v^o q^d in diuinis re.

spectu saltē psonaz pductaz sit aliqua potentia actiua vt g^onatua respectu filij: z sp^oratua respectu spiritus sancti.

Ad oppositum q^o est terminus potētie actiue v^o eē a p^o se agēte cui⁹ ē illa pō^o: casu alia nō sunt a cā p^o se. Et de deo p^oz q^o p^om in g^one cause mālīs nō h^oz mām respectu sui. ergo nec p^om agens est termin⁹ alicuius potētie actiue.

Ad questionem dōm q^o cū nō sit itelligibile aliq^o eē postq^o nō fuerit: nisi ab aliquo hēat eē. De aut aliud a deo est: postq^o nō fuit. circa cui⁹ p^obanō ē mō nō op^oz infistere. It^oz q^d tale ab aliq^o h^oz esse. z ita ē termin⁹ alicui⁹ pō^o actiue. S^oz z si aliq^o nō haberet nouū eē: dū tū nō eē ex se necesse ē adhuc forte oporteret q^d eē suū h^oet ab aliquo. De quo q^ore īfra in qōne de sempiternitate mūdi an sit solis: sicut aut q^odam entia īmediate a p^om h^ont eē: q^oda āta cāis scōis. Ita aliq^o sūt termini hui⁹ pō^o actiue tū: aliqua illius z illius simul si effect⁹ totus cause z ē a p^oma effectiue. Deus aut cū ex se sit necesse esse: nō est termin⁹ actiue pō^o p^oprīe sūm aliquos si talis pō^o regit p^oter mino nām producibilē. z in suppo^o ab^o. Diuina. n. nā nō p^oducit: l^o suppositū relationū in ea p^oducatur. z p^o hoc ipsa cōicetur. Q^oda n^o v^oz sit de pō^o actiua: an nō ī creaturis videri nō pōt: q^o īstantiā ibi nō recipit. Forte eandē nām cōicare videret⁹ p^ose. citius agere q^o aliā p^oducere. Suppositum etiā v^o p^om terminus p^oductionis: sicut p^om p^oducēs: ex p^om metaphyze. Si p^om pōt stare sine scō. v^o stare actio p^oprīa illi⁹ q^o de pēdet a tali p^omo. De his q^o h^ool scutere nō est locus cū sūt theologia p^ofundā: pōt h^o trāsiri. Si aut intelligit⁹ q^o de actione īmanēte. z de termino ei⁹ nō quo p^oducit ipsa: sed circa quā ipsa sit: q^o terminus dicitur obiectus. patet q^d q^ocunq^o ens est terminus talis actionis: quia ens intel ligibile z amabile.

Ad primum ar^om p^oz ex dicti in 6. li. in qōne d^o en te p^o acc^os. Nihil. n. ē casuale respectu v^ontus eē nālis: q^o sit itentū ab alia: nihil q^o oīno casuale aut fortuitū q^o nō sit p^o se terminus potētie

potentie diuine. C. Et tñ hic difficultas
q uellet imorari: utrū respectu fortuiti ter-
mini sit alio mō potētia diuina q̄ respectu
p se intēti ab agēte a pposito. Si sic, hoc nō
est: nisi qz cā scda nō agit ad pducendū for-
tuitū: et ita illud erit imēdiate effectus dei.
Nullo autē mō effectus agētis volūtarij pti-
cularis: nisi qz facit illud ad qd psequit in
paucioribus deū facere illud sine quo for-
te de⁹ nō faceret: lz posset. S3 sicut aperiēs
fenestrā illuminat domū: imo magis: qz sp
vel in plurib⁹ ad aptiōē seq̄ illuminatio:
nec pot agēs nō illuminare illo facto. Si
nō: g ita coagit deo cā scda in pductiōe for-
tuiti: sicut in pductiōe p se intēti: quō g est
fortuitū. C. Hic posset dici qz rē. C. Ad ar-
gumēta facta de deo p z pira: p3 ex soluti-
ōe questionis. **Questio decima.**

¶ Vinto vtrum

potentia passiva sit in quo-
libet ente: Et videt qz sic.
Et p mō qz in deo: qz filius
nō generat de nihilo sm

Augustinū. pira max^m: s3 de suba patri. g
ista suba videt esse i potētia passiva: quasi
subiectū gñatiōis. C. Item pfectū simplr z
imperfectū sunt p uatiue opposita diuidentia
totū ens pfectū simplr de solo deo: of g qz
lz causatiū est imperfectū p uatiue: g z pfecti-
bile: qz p uatio nō est nisi in apto nato. De
autē pfectibile h3 potētiā passiua. C. Con-
firmat illud: qz solus de⁹ pcedit esse act⁹
purus: g in oī alio est aliq potētia passiva.

¶ Ad oppositum

de deo p3:
qz est actus
infinitus. C. qz de multis creaturis: p3 sic
de relone z de multis accūbus q nullius
actus sunt receptiua: g nō est in eis poten-
tia passiva.

¶ Ad questionē

dicendū qz ali
qd ens ppter
summā pfectionē nō est aliquo mō pfecti-
bile: z ideo nec hīs potētiā passiua reali-
ter: hoc ens est de⁹. ponūt tñ aliq in essen-
tia diuina. q. potētiā passiua: sicut t̄git ar-
gumētū sumptū ab auctoritate Aug. sed
de hoc transeo. Idz qz ad nullū actū realr
est ibi potētia passiva: qz nullus est ibi qui
nō sit idē essentie: potētia autē passiva realr

sumpta: z actus eius realis nūqz in codez
oino fundant: qz reptiū nō tñ nō est re-
ceptū: s3 ab ipso denudatū: z de se nō tale.
Imposē est em̄ p̄cise actuare illud in quo
est potētia passiva realis qn de se intelliga-
tur nō hīs actū cuius est illa potētia. Aliq
verō entia sunt ita imperfecta vt nullā pfecti-
ōē possint suscipe vt accidētia vltima sub-
stantie inherētia: z tō nullā habēt potētiā
passiua: lz habeāt metaphycā qn nō sunt
in actu: sicut dictū est in solutiōe pme q̄stio-
nis. C. Dicūt em̄ aliq oīa accidētia esse ta-
lia q nullū actū recipiūt: lz sit qdā ordo in-
ter ipa in pficiēdo substantiā: vñ in 4° z in
2ª rōne pira negātes p̄mū p̄ncipiū: dicit
Ar. nihil magis lz illi: qz illud huic acci-
dit. C. Sed de hoc regre ibidē in 4° quia
Alicc. videt dicere p̄rartū. 2. metaphyce:
ca. 1. Hoc certū est: qz dictū est qz qdēqz ac-
cidēs nō est pfectibile aliquo actu vltimo:
re: nō fundat potētiā passiua: s3 qd sit illd
in spālī plirū esset: forte em̄ relatio de qua
minus videt h3 p̄p̄iā passiua q eā pficit
z respectu eius est potētiālis z receptiua:
qd modo pretermitto.

¶ Ad primū

argumentū p3 ex so-
lutiōe q̄onis. C. Ad se-
cundū dicendū qz in p uatiōe oppositis di-
uidēbus idē cōe hoc gñalr vez est: qz cir-
ca idē diuīsum nata sunt fieri sic intelli-
gēdo qz p uatio regit aptitudinē ad hituz
in illo i quo est nō semp sm naturā p̄p̄iā
eius: s3 sm nāz illius diuīsi. Sic em̄ rōnale
in asino nō regit qz asinus sit apr⁹ esse ra-
tionalis in q̄stū asinus: s3 in q̄stū aīal hoc ē
sibi in q̄stū aīal: hoc nō repugnat: ita intel-
ligēdo in pposito de ente imperfecto qz sibi
in q̄stū ens nō repugnat esse pfectū licet
repugnet in q̄stū hoc ens. Et de tali p u-
atione loquitur Ar. in. 5. huius ca. de p uatio-
ne: sicut talpa dicif ceca. qz in q̄stū aīal na-
ta esset videre. **Questio vndecima.**

¶ Exto utrū po-

tentia passiva possit terminari
ad qdēqz ens cātus? Et
arguit qz sic: qz p̄s vult: 12
hū^o. ca. 2. qz oīus sunt p̄nci-

pia pportionalr eadē: qz sic in suba est potē-
tiāle z actus z p uatio tria p̄ncipia: ita in q-

E.c.14.

E.c.27.

E.c.19.
z inde.

libet gñe tria pportionalia alia ab istis: scilicet aut alia genera differunt a suba: cuiuscuq; aut est ppiu pncipiu passiuu illud est pportente passiuu.

Contra tunc in oi gñe esset ppiua mutatio: pñia oñdis: qz motus in coi: vt. s. extēdū se ad mutationē: dñf. finit in 3. pñycoz qz est act° zc. ista iueniet in oi gñe dato ante. **Confirmat:** qz pñt itelligi sine mutatiōe termini potēte passiuē: vt pñcipiatu pducit p hoc qz suu pñcipiu potēiale de ppiua puatiōe reducitur ad actiu pñtū: pñs z si nō videat esse contra **Ex. in 3. pñycoz:** ponētē motū in tribus generib⁹: qz ibi stricte accipit motū. **Et nō** rōnes qbus pbat motū nō esse in relōne ppter hoc. s. qz pñt de nouo iesse alicui ad mutationē alterius: z in actiōe: qz tūc esset actiōis actio in infinitū eq̄ iprobāt mutatiōē in istis: sicut z motum.

Ad questionē dicēdū qz sñm dicta in solutiōe 3ª qōnis huius non: triplex relatio est potētie passiuē. s. ad pñcipiatu: ad efficiēs z ad formā. **Primo** qz mō nihil est terminus potētie passiuē: nisi compositū ex pportentiā passiuo: z ex actu eius. **Secūdo** mō nihil est terminus eius: nisi qd hz potentia z actiua: z qd sit illud: qre in pñma istaz questionū. **Tertio** modo terminus potētie est ois forma ppiue loquēdo hoc est qz nata ē aliqd informare: qd dico ad excludendū intelligētiā qz qz dicūt forme: h mēbra: qz de se patēt nō oīz insistere ad pbandū.

Ad argumenta tangūt questionē que qrit in spālī: an in oi gñe sit cōpositū z forma ppiā: respectu quoz potēiale pñcipiu ppiu sit in duplici po^a. **Et pñt pcedi** qz sic sñm intentionē pñi in 7. ca. 6. qz in oi gñe generat compositū: z in 12. sicut allegatur **Sed** quō illa cōpositio sit itelligēda: dictū est in 8. in qōne de simplicitate accidētū. **Ad scdm** igit argumentū qd tangit de mutatiōe. Dicendū qz ois mutatio pñe dicta est inter terminos oppositos puatiōē z formā: illa nō sūt sñl tpe eodē: pñ nec puatio pcedit tpe formā nisi susceptiuū pcedat eā: qz in nō susceptiuo nō est puatio **Ad nullā** qz formā est mutatio: nisi quā

pcedit tpe suū susceptiuū: qz multe forme necessario sūt simul cū ppiis susceptiuis: ideo sine mutatiōe isunt: solūmodo autēz pñt esse mutatio p accēs ad illā in qñtū est ad aliqd qd est prius ea nālī: z qñ rō susceptiuū. **Et hoc** mō quēcūqz forma non esset nata sequi tpe esse sui ppiū susceptiuū non esset nata terminare mutationē: qz aut nō se queret: in qñtū est de se nata esset seq: nō terminaret mutationē: l3 nata esset terminare. **Quā** ergo arguit ex diffinitōe motus: nō valet: qz ibi sumitur potētia opposita actui: vbi aut illa est i susceptiuo bene pcedit mutatio. **Sz** l3 illa nō sic bñ pñt ēē potētia passiuā sñm triplicē eius respectū qd dictus est in solōne illius qñtionis. s. ad pñcipiatu: ad agēs: z ad formā: nā utriqz istoru inest qñ est incōposito: tertius inest in instāi pñmo quo forma inest: l3 etiam sine mutatiōe in sit. **Pñt** tñ potētia actiua esse alicuius termini z potētia passiuā sñl cui nō pñt potentia opposita actui: ideo nec mutatio est ad illum.

Ex dictis pñ diuisio potētie actiue: nā ex rñsione ad 3^m arg^m qōnis 4^a pñ qz diuidit in factiuam z actiuā pñe dicta: z hoc ponit infra. ca. 7. 9. **Ex dictis** aut in qōne. 6. pñ qz diuidit in rōnale z irrōnale. **Et hoc** ponit ca. 2. ab **Ex.** z iste diuisiones manifestabunt in sequētib⁹: pñma i qōne. 14. **Et** 2^a in qōne. 15. actiua pñe sumpta sñm pñm ca. 7. est cui⁹ vltimus finis est vsus: z nō aliqd actui: cuius etiā actio manet in agēte. **Primū** ē intelligendū sic expositū est s. 4. qōne i rñsione ad 3^m ar^m: nō qñ p illā potētia vñ sit aliqd actui: qd etiā ē aliq nā ab^a. s3 qz nō ē tale qd natū sit iduci p mutationē ēminantē motū nec dī act⁹ pñm⁹. s3 scds: sic est de itellectiōe z volutiōe: ē tñ aliq actiua qz h3 secūda pñtitionē. s. qd ei⁹ actio manet in agēte: nō aut pñmā. s3 qz vltim⁹ finis sit vsus mō iā exposito: s3 etiā finis eius est aliqd actui: qd de nā sua: ita est pñm⁹ act⁹ qz natū ēē iduci p mutationē ēminantē motū tal⁹ ē po^a actiua subiecti respectu ppiue passionis. **Et ita** pñ diuisio po^a actiue ppiue sūpte in ppiūssimā z min⁹ ppiā. **Ex** his pñ quō due dñsōes pñdicte se hñt ad suicē. Quia irrōnalis qdā est actiua qdā factiua. **Et** hec qdā min⁹ p-

T. c. 6

T. c. 9. 2
unde

T. c. 16.

T. c. 3. 210

T. c. 16.

T. c. 27.
2. 32.

2. c. 10.

prie vt in subo respectu pprie passionis. Nulla ppriissima: qz nihil est ibi qd nō sit natū terminare motū: vel sit ipse motus. Rōnalis aut etiā fm phm vī diuidi in actiua z factiua. CS; h intelligēdū q rōnalis diuidit in inatā: z acqstā: sicut pōt accipi ex pñ. 4. ca. z etiā ex solone. S. qōnis s. Et in nata in rōnalē p essentia z in rōnalē p participationē stricte sumptā: q est appetit⁹ sensituius. Et vltra rōnalis per essentia large sumptā in intē^m z volūtātē. Cōsili mō diuidit pō⁹ acqstā. s. hūis in habitū appetitus sensituius: z in habitū intellectuāle z morale nō habitū volūtātis: l; pbs diuidēdo intellectuāle z morale sub morali cōprehēdat habitū quēcuq; appetituius siue volūtātis siue appetitus sensituius: si tñ in volūtate aliquē habitū posuit. CDe oibus istis potētis rōnālibus pbs videt diuissē acqstas intellectuāles in actiua z factiua: sicut p3 de arte z prudentia. Et p pñs intē^m o3 ponere tam actiui qz factiui fm istos diuersos habitus: appetitū aut quēcuq; seu habitū eius nō videt ponere factiui: sed in actiuius. CQuo aut sunt ista itelligēda videt quō intellectus vel ars habeat causalitātē effi⁹ respectu artificiatū: z quō nō: tactū est in 7. q. de pñia. Ar. ptra platonē: genitū est h aliqd zc. CQuo etiā actiui alr puenit z alr diuersis dictū ē in p. in qōne de scia practica. CItē 3. mō pncipali diuidit actiua potentia equocam z vniuocaz. Et equoca est qñ fundat rō potēte sup for mā alteri⁹ rōnis ab illa ad quā est: z ibi sp o3 fundamentū pfectius ē termino: loqn do de tali potētia actiua. Alioq effect⁹ excederet efficiēs in pfectiōe: vniuoca aut est qñ eiusdē rōnis sunt forma sup quā fundatur rō potēte: z ad quā est. CItē 3 diuidit actiua in totalē z partialē: qd intelligo sic: effectus nālis vel artificialis cōter pducit a plurib⁹ causis efficiētib⁹ ordinatis: oīa il la respectu effectus sunt vni efficiēs totale: qd libz vō nō loquēdo de deo ē efficiēs partialē. Et illoz pñaliū quoddā dicat pñ ciale quoddā instrumētale: z quoddā pñ mū: quoddā scdm. An aut idē sit cā 2. z in instrumētū: z de nūlis alijs dictas diuissōes tāgētib⁹ dictū est in pclusionib⁹ de causis: h trāteo. Causaz q ordinataz i qñq; vna

actiua est potētia actiua ppria ad eundē effectū: z h pñalis in suo ordie nō loquēdo de deo: oēs ille potēte sū sumptē: vt. s. pñe xē z cōcurrētes ad effectū sunt vna potētia actiua totalis: vna in qz vnitatē ordinis nō realr vnitatē spēi vel nūero: imo semp disferūt spē: sicut dictū est in. 2. an qōne de statu: in causis efficiētib⁹. Questio xij.

Truz potētia

passiua diuidat in naturalē z obediētiāle: siue supnaturalē z violentā? Et arguitur q nō: qz oīs potētia naturalis est obediētiālis: z ecōuerso: p. qz potētia naturalis est i susceptiuo ad oēm formā que pōt ipm pficere: s; nō est in potētia ad recipiendū aliā aliquaz: alias em etiā mā ignis esset in potētia ad recipiendū imēdiatē intellectuāle aliquā vel volūtatiōē vel formā an¹ dato q angelus sit imāterialis: vel lapis esset in potentia obediētiāle: vt manens lapis esset sapiens: qd videtur inēquētiens. CPer idē pbat: qz omnis violenta est naturalis: qz passiui nō repugnat alicui forme nate perficere ipm: z nullā aliā pōt recipere a violēte si esset violentas.

Contra ex. 9. huius ca. 6. colligit q nō qd libz est in potētia qd libet: sicut nec terra hōs: sed semen: hoc aut est falsum de obediētiāli: quia imēdiatē ex terra fit homo: CItē pro alia diuissōe: quia violentū p se: sicut z naturale sumit ex pte passi: sicut em dictū ē in. 7. an qstione de rōnib⁹ seminalibus si nō ēēt potētia oīno ad aliqd nō posset violētiari: ergo est aliqua potētia z tamen ad formā violentet inducendā: z illa potest dici potentia violenta: patet etiā q aliqua est naturalis: ergo zc.

Ad questionem dicē

dum q fm dicta supza sepe in materia est triplex respectus scilicet ad materiā: ad formā: ad agens inquantū actiuans ipsam: tam prima qz secunda: vel absolute consideratū: vel comparandū materiā inquantū existens sub vna formā: transmutabilis est imēdiatē ad aliā:

Primo mō considerādo vtrāq; potētiā illaz dico qd nulla est in mā prima nisi nālis: qz nālem in inclinationē hz ex se: vt sit cuiuscūq; qz cōpositi ps: z quacūq; forma pficiat: cuius pōt esse ps z qna pōt pfici: nec pōt ptra nec sūā inclinationē in aliq cōposito esse vlt sub aliq for^a qz eius est quocūq; pfectia. Ad ipōibile aut nullā hz potētiā vtrāq; pdicta in aliq subo ente in actu pōt esse violēta z nō nālis sicut in aq manēte aqua ad calozē: z in graui manēte fūi ad ferri sursum: qz tale subm ppter actū quē hz determinate inclināf ex se ad oppositū talis forme: z ita ptra nāz suā inest: si inest: pōt aut inesse ab agēte vincēte actualitatē istā inclinationē ad oppositū: sicut pns ignis aq vin cit actualitatē eius qz inclināf ad frigiditatē. Sz vlt pdicta neutra pōt vlt eē obediētī alī nisi illa obediētīal vel sit nāl vel violēta qz ois for^a etiā a deo ipressibil^{is} cuiuscūq; passo vlt videt eē sūm inclinationē passi vlt ptra: maxime si ex hoc ipō qd nō est ptra inclinationē passi sit sūm eā si passum qdlibz inclinēf ad oēm actū pfectū eius cui nō repugnat. Si ponat aliq forma pfectiua alicuius subiecti qd ad ipsaz neutro mō se hz. s. qd nec inclināf ad ipsam: nec ad eius oppositū: tūc pōt respectu talis potētiā nuda dici obediētīalis: s. nō ppte dicat obediētīalis vt iam dicef: nā z talis forma si qua esset: posset forte ab agēte nālī induci: multo magis qz forma ad quā est potētiā violēta: qz susceptiui est magis capax: sic qz ex dicto quō potētiā mae ad cōpositū z for mā absolute sumptie: z cū mā diuidit ppe in nālem z violēta: z forte nudā siue neutra: sed nō ppte in obediētīalē: vt dicef.

Nunc restat videre de vtrāq; pdicta comparando materiam vtrāsmutabilis est a forma in formā. Et de hoc videt dicēdū qd cū formenāles habeāt ordinē necessario in succedēdo sibi iucem in mā sūm qz manifestū ē ad sensuz: z aliq accipiūt ab Alz. s. hu ius c. 4. de vino z aceto zc. cuiusm ppter qd difficile esset assignare: o3 dicere qd mā vt sub vna forma nō est nata transmutari imediate ad quācūq; sed ad determinatā Sed qz ordo ille ordo nō est necessarius nisi in qz mō mā trāsmutat ab agēte nālī: cuius

ius virtuti nō subiecit ille ordo. Ideo hic hz locū potētiā obediētīalis sūm quā mā cuiuscūq; forme capax est imediate post quā cūq; p transmutationē ab agēte: cuius virtuti subest dictus ordo. Non tū est hic potētiā mae ad formā: vel cōpositū ppte obediētīalis: sed ad agēs a qz sic recipit formā. obediētīa em ppte significat subiectionē respectu agētis potētis de obediētē facere qd vult. Et sic breuiter dicat ad questio nē qd cōpādo māz quācūq; hz est siue substantialē siue subm accidētis ad materiātū vel formā nō est ī mā potētiā obediētīalis ppte s. nālis vel violēta: vlt forte neutra: iuxta qd exposuiz est. Comparādo aut ad agēs a quo est actuabilis pōt hīe triplicē potētiā pdictā in qz mō ab agēte recipit formā ad quā sūm triplicē modū pdictū se pōt hīe. Sed nō habēdo aspectū ad formā: s. ppte ad efficiēs nō est nisi duplex potētiā in mā: qz vel limitate subdit agentū qz mō s. pmo ad formas determinatas: z 2° qz mō ad modū determinatū recipiendi illas ab ipō: puta p modū talē vel talē. Et 3° qz mō ad ordinē determinatū recipiendi hāc post illā. Vel illimitate subdit. s. qz mō ad receptionē cuiuscūq; pfecibilis iesse: z quocūq; mō z quocūq; ordine: pma potētiā dī naturalis: qz nā est determinata ad aliqd: vel ad aliqua. Secūda dicat obediētīalis qz illa ē qua mā subiecit agēti tali z pfecite. Itaq; accipiēdo quācūq; vna rationē potētie in mā nulla diuidit p nālem violentā z obediētīalē: sed vna p naturalē violentā neutra forte. Alia p naturalē z obediētīalem. Et in illa diuisione secūda in vtroq; mēbro forte pōt incidere violenta: de primo mēbro si mouet ptra inclinationē suā nālem vel nālis de pmo mēbro: vel neutra si qua est.

Per illud pz ad argumēta facta cōtra diuisionē istā: Cū em pmo arguit qd nālis est obediētīalis z ecōuerso. vtrūq; falsum est: hīe em quicūq; est nālis potētiā ad formā: mā ad recipiēdū illā fit in potētiā obediētīalis nō tū illa nālis est obediētīalis qz naturalis est ad formā: obediētīalis est ad agēs vlt a quo pōt mā illā formā recipere: est etiā in potētiā nālī forte ad agēs nāle a qd pōt

recipere eandem. Sed adhuc illa nālis ad agens z obediēialis sunt alie sicut sunt ad alia agētia. Cū arguit de violēta: q̄ oīs violēta est nālis. Idz q̄ nō in subiectis vbi est aliqua violēta: in mā pma nulla est violēta: sicut dictū est in prima pte solutiōis. Cū arguit in p̄trariū: illud bene pcedit de nālitate in mā respectu forme nō absolute: qz si immediate post formā terre p̄ficeret materiā formā vni: ita naturalr p̄ficeret: sicut q̄ p̄ficit mediate: s̄z intelligit respectu forme: vt acq̄site post aliā p̄ trāsmutationē. Cū alr pōt dici forte melius q̄ ibi nō est dīa cōparādo materiā ad formā sed tñ cōparādo materiā ad agēs: sicut. n. est in potentia nālī vt post formā seminis recipiat formā hominis: quia respectu agētis naturalis est sic in potētia: z hoc mō nō est in potētia: vt post formā terre immediate recipiat formā hoīs: z hoc tactū fuit in sc̄do mēbro distinctiōis. s. q̄ potētia materię ad formā cōparata ad trāsmutationē de vna in aliā nō dicit obediēialis ad formā: s̄z ad agens: q̄ exp̄ssius pōt dici q̄ simpliciter nō obediēialis est p̄ se nisi respectu agētis: nō aut respectu forme nisi p̄ accēs in q̄tū per agens illa pōt induci: semp em agēs formā aliā inducit. Ideo potētia materię ad agens aliquo mō respicit formā.

Questio xij.

¶ **Truz potētia**

passiua diuidat in de qua: siue ex qua: z in qua: Et arguit q̄ nō: qz oīs de qua est in qua: vt p̄z z ec̄uerso. p̄o

qz si aliq̄ in qua sit de qua: z alia nō: oīs potnere materiā aliquo mō esse p̄ncipiū respectu forme huius z illius: q̄ respectu ali cuius forme haberet aliā habitudinē: q̄ receptiui: s̄z vltra hoc nō videt aliqd posse poni nisi mā: vel etiā aliqd in ipa ponit p̄s forme: qd est ip̄obatu in 7° in questione de rationibus seminalibus.

Ad oppositum cū oīs materia recipiat formā suā: sequeret q̄ eodē mō se haberet materia aeris ad formā ignis: z corpus organi cū ad aīam intellectuā: aer etiā ad lumen z esset nihil dictū: q̄ quedā forme iuduci

tur de potētia materię siue passi: quedā nō z vanū esset q̄rere q̄ sit z q̄ nō: que sunt cōtra dicta cōia: z contra p̄m: s̄m quē videtur: intellectus est ab extra.

Quantū ad illam diuisionē de q̄ q̄rif. s. de q̄ z in q̄ 2° de gīf. tiōe aīalū ca. 3°. dicēdū q̄ in q̄cūq; p̄n^o passiuo: hoc ē siue materia siue subiecto: ille respect^o quē h̄z tale p̄ncipiū ad cōpositū ex ipso z actu: est tanq̄ ex quo tale cōpositū est vel pōt esse: z ita ille respectus pōt dici esse potētie de qua. Cū ille aut respectus quē h̄z tale p̄ncipiū ad actū cū quo p̄stituit cōpositū est respectus potētie in qua: qz materia nihil est ip̄sū actus q̄ p̄mo in ea est: qz tunc nō esset p̄mo in ea: sed tñ p̄ partē: sed tñ est materia p̄p̄iū receptiui forme: z ideo i qua nō ex qua. Cū respectus aut tertius māe. s. ad agēs pōt dici rō potētie in q̄nā: s̄m q̄ ille auctor. 6. p̄ncipioz: vult q̄ agens requirit aliqd in qd agat. Et hoc in qd est: nō est illd qd agēs agit: siue vt p̄ductū: cuiusmodi est cōpositū. siue vt quo p̄ducit cuiusmodi est forma. Istō modo dicta distinctio ex quo z in quo z in qd est distinctio triplicis respectus passiui ad 3^a ad que cōparat: z est cōueniens distinctio: Sed ad vniū qd qz illoz compando māz dicta distinctio non h̄z locū: qz q̄libz respectus p̄cise est ad suū terminū: ita q̄ nō possunt cōcurrere respectu eiusdēz termini sicut facillr patere pōt consisti rōnes eoz. Quō em idē respectu eiusdēz passiui: est actiui z forme: vel sc̄do actiui z cōpositus: cuius illud passiui est p̄s: vel 3° cōpositū ex illo z forma illius vbiq; videt p̄radictio. Cū addunt aut aliq̄ potētia de qua: qualē ponūt in luminoso respectu luminis negādo ip̄z educi de potētia mediū: z illā potētia dicūt esse in cā origināte virtualr: z p̄ hoc effectū originātū nō ēē de nihilo: s̄z sicut p̄pagās est qdā originās ita originās ē qdā efficiēs: vel oportebit dare qnq; genera cāz. Idz. n. q̄ sub alio nullo ḡnē p̄nēt q̄z sub efficiēte. Cū itaq; si h̄z est dicendū effectū esse de tali: vel de sumat pro quodā ab. vel qd verius de tota suba sua: vt in diuinis: vel de parte: vt in aīatis tanq̄ de materiā vel. q. mate-
teria originās originat: z tunc originatus p̄mo est de illo qd ē sibi materia: vel. q. mā

qđ fuit aliqd generāus in creaturis: z est aliqd gñatū in deo z tō p se pmo dī origi natū de origināte rōne illi qđ est vel fuit aliqd originatū: sicut hō sanas: qz torax hō modo potētia materie de q est: vel. q. māe: nec facit aliud mēbrū a predictis duobus scz ex qua z in qua. Itaqz illa est tantū tri mēbris diuisio nō capiēs de qua. q. 4^m mē brū pter ex qua z in qua: z in quam: intel ligēdo illa tria mēbra: sic supia expositi ē.

Ex dictis apparet pōt diuisio cō pleta pō. Exclufa autē potētia metaphorice z logice sumpta z ex cluso possibili: vt quertis cū ente: cuius rō videt satis ppinqua rationi polis logice sumpti: loquēdo de potētia pprie sumpta videt qz ipm nomē potētie videat ipōta re ordinē: z hoc pōis ad posterius: qz ad pū in qstū huius nūqz est potētia: illa etiā q simul sunt in qstū simul nō hnt ordinem pū aut in cōi diuidit in pū natura z tpe. Cū iuxta hoc videt pma diuisio potētie. s. vt dic rōne pncipij: z vt opponit actui vel necessario: pncipiū. n. pū est pncipiator: z specialr duo pncipia qbus appropriat nō mē potētie fm dicta in solone 3^c qōnis: po tentia aut opposita actui pō: eo tpe. Et po tētia opposita necessario aliq mō intelligi tur vt pō: lz istū modū nō oporteat h ex ponere. Potētia pncipiū diuidit in acti uū z passiuū. Diuisio actui dicta ē an qōne 12. Et diuisio passiuū in qōne. 12. z. 13. Diui sio aut vtriusq: tacta est qstū ad aliqd in so lutione 3^c. q. Potētia etiā opposita neces sitati possit diuidi fm multos gđus rece dēti a necessitate. Alius em est in successi uis. Alius in permanentibus per motum inducibilibus z hntibus ppria corrupti ua. Alius in pmanētibz sola mutatiōe p ducibilibz: nec p se corruptibilibz nisi pro pter accētia sua hntia corruptiua nālia p pia. Alius in nō hntibus corruptiua natu ralia: habētibz tū māz z formā. Cū uin^o z vitimus in angelis fm negātes ibi ma teria. Potētia opposita actui diuidit sicut terminatum est in solutione duarum pzi marum questionum.

Quapropter inquantū si mul natū est: nihil patitur ipz

a seipso. Unuz enim z non ali ud est. Tex. c. 2. Q. 14.

Nia dicit phi

losopqus in lra: ca. 1. vltius non in qstū simul natū est: nihil patitur ipm a seipso: vnū em z nō aliū est. C. 30

pōt qri: an aliqd pōt moueri a seipso? Ar guis qz non: ex lra 12. iam allegata. Silr ibidē: vt videt: innuit. p^o sumpta ex diffi nitōe potētie: qz est pncipiū transmutadi aliud. C. 30 arguit per rationē que innit in. 2. de aia: quia tūc semp tale ageret: si est agens naturale: quia actio illa nō depen deret ab extra ex quo idē est agēs z passūz pns patet esse falsum.

Contra naturalia habēt in se pnci pium motus z status ex. 2. physicoz: nō passiuū tm. Tūz qz forma ve rius natura qz mā: ergo verius participat diffinitionē nāe: ita qz sit pncipiū motus. forma nō videt pncipiū passiuū. Tum qz in. 2. physicoz: dicit sic: naturalia sunt que cūqz a principio in seipsis mota zē: princi pium a quo est efficiens.

hic dicitur vlt qz nihil mouet se nisi forte p ptem qz. s. vna ps mouet aliā: z h nō est ps essen tialis aliq: s. ps vna qstitutiua: aliā distin ctā loco. C. 30 h ponūt tres rōnes. Pri ma accipitur ab 12. 7. physicoz a. qz nihil mouet a se pmo qz tūc nō gesceret ad quie tē alteri: qđlibet aut mobile gescit ad getē alterius: qz ad quietē pns. Omē em mobi le h3 partē: z illa gescētē: p3 qz totū nō mo uetur pmo. C. 30 rō accipit ex. 3. physicoz: vbi dicit 12. spēs aliq semp existima bitur mouēs: vt actu hō facit ex potētia ho minē. Hinc accipit qz mouēs mouet in qz tum est in actu: z mobile mouet in qstū est in potētia: vt p3 ibidē ex diffinitionē mor^o. Impossibile est aut idē simul esse in po^o z in actu respectu eiusdē: z scdm idem: g zē.

C. 30 dem confirmatur: qz agens z patiens sunt contraria ex pmo de generatiōe: z se cūdo de anima. C. 30 tertia accipit ex. 5. hu ius: qz fm 12. ibidem in ca. de ad aliqd: actiuū z passiuū: siue motiuum ad mobile

T. c. 2.

T. c. 30. 32. 7. 39.

T. c. 16.

2. p. 57.

T. c. 12.

T. c. 16.

T. c. 2.

T. c. 17.

T. c. 3.

T. c. 31.

T. c. 34.

z circū

T. c. 20.

realiter refertur penes fm modū relatiuo
rū: relationes autē reales oppositae non vi
dentur posse fundari in fundamēto vno
limitato: hoc em̄ attribuit essentie diuine
qz illimitata est: qz possit esse fundamētū
relationū oppositarū: quare zc. Secūdu
ista gñalia dī in spālī fm ordinē pcedēdo
in entibus. Primo vlt qz nihil est effectū
uū sui accidētis: licet sibi coeui: puta qz sub
iectū respectu pprie passionis nō hz ratio
nem cause efficiētis: sed tñ mālīs siue su
ceptiui. Scdo dicif idē de accidēte quocū
qz: qz qñq; inest: qñq; nō: z hoc siue illud
inducat p motū: puta vbi vcl qstitas vel q
litas: siue in ducaf p mutationē z tñ: vt act
appetitui z cognitui. CDe istis g accidēti
bus: pmo de vbi nō videt qz aliqd moue
at se ad vbi in corporibus: nisi grauiā z
leuiā: z aialia pgressiua. De vtrūq; negat
idem mouere se. CDe pms g dicif qz gra
ue z leue nō mouēt se fm Az. determina
tione in. 8. physicoz de ipis dicentem: nihil
horū habet pncipiū faciendi: sed pati
endi tñ: qd videt pbare quatuor rationi
bus que patēt ibi. CSecūdo dicif idē de
aialibus: qz aialia non mouent se motu p
gressiūo: nisi qz vna pars mouet aliam: si
cut videtnr determinari in. 8. physicoz de
mouēte se: z motus motionis huius ma
gis determinat in libro d motu animalū.
CTertio dicif de motu ad qstitatē qz ani
mata aia vegetatiua nō mouēt se in nutri
tione vel augmētatione: s; mouēt alimen
tū qd puerit in se. CQuarto dicif de mo
tu ad qualitatem: quod nec aqua calida a
se effectiue fit frigida: nec semen animati
seipm alterat: sed semen maris distinctū
loco z subiecto a semine ministrato a ma
tre: z vnum agit in alterū: sicut artifex in
lignum: de quo facit scaninū: sicut videtur
Aristo. velle in de animalibus libro. 16.
Ibi autem non sunt duo semina maris z
femine: vt in plāis assignant duas partes
in eodem semine distinctas loco: quarū
vna agit in alia. CQuinto dicatur: qz nul
la potentia cognitiua est pncipiū actiū
cognitionis: sed tñ passiū z obiectū acti
uum. CEt hoc pfirmatur p Arist. secūdo
de anima: vbi vult qz sensus est passiūus:
non actiūus. Et tertio de aia: vbi idē vult

de intellectu. CConfirmat etiā de vtroq;
qz cognitio fit p assimilationē cognoscētis
ad cognitū: g agens ibi est illud cui assimi
latio fit: qz agens assimilat sibi passum: p
mo de generatiōe. CConfirmat tertio de
cognitiua z appetitiua simul: qz cognosce
re z appetere respectu ipsaz potentiarū
vident esse accidētia cōia que assunt z ab
sunt zc. ad talia autē accidētia nō videtur
subiectū ex se determinatū: z ita videt nō
esse causa sufficiēs illoz. CSexto dicif idē
de appetitu. Quod pfirmat per Az. 3. de
anima: mouens imobile bonum actuale:
mouens autē z qd mouetur appetitiuum.
Similiter confirmatur per cōmentatorē
12. metaphysice. cōmento. 36. de balneo:
quere ibi. CAd singula predictoz addu
cunt diuersa: sed z vniuersaliter de alijs
quibuscūq; pclusio pncipalis tenetur.

Hic sic est proceden

dum: sicut illa positio tenet vniuersalē ne
gatiua: z ex h cōcedit quēcūq; videtnr seg
CIta primo ostendendu eir generalr q
aliqd pōt agere in se qd est p contradictoriū il
lius vniuersalis. Et deinde in spālī in qui
bus pticularis illa habeat veritatē. CPr
mū pbatur: actiūū quodcūq; pro pmo ob
iecto respicit passiūū tale: nō h passiūū:
verbi gratia: tam calefactiūū in cōmuni:
qz quodcūq; calefactiūū: pro primo obie
cto respicit calefactibile in cōmuni: nō hoc
vel illud: s; r ecōuerso: passiūū vt calefacti
bile: z hoc siue in cōi: siue qd cūq; calefacti
bile respicit p primo obiecto calefactiūū:
nō hoc z illud: sed in cōi. Ex his sequit qz
qdlibz ptentū sub pmo obo alicuius sit p
se obiectū eiusdē qd cūq; calefactiūū respi
cit qd cūq; calefactibile pro per se obiecto:
z ecōuerso qd cūq; calefactibile: qd cūq; ca
lefactiūū: sed possibile ē qz aliquid sit acti
ūū scdm a. eodem modo quo aliquid aliū
est actiūū fm a. idem etiam sit passiūū
fm a. sicut quodcūq; aliud passiūū est fm
a. ergo illud in ratiōe actiui ita habet seip
sum pro obiecto in ratiōe passiui: sicut
quodcūq; aliud: ergo ita potest in se age
re: sicut in aliud: maior autem satis est ma
nifesta ex prima ratiōe inter cōia: sed mi
nor negatē vel etiā ipa pcessa negatē vlt

T. c. 5. z
circif.

T. c. 1. 4.

T. c. 32.

p. d. gñō
ne aliū.
ca. 19.

T. c. 51.

T. c. 2. z
inde.

tima pñia: qz agēs debet esse approximati
passo: et ita distinetur sit: sic nō pōt idem se
habere aut esse. Cōtra pñm: minor pbat
multi sunt effectus nati pducī ab actiue eg
uoco: et nō vniuo: p3 de leuitate in igne
generato: illā formā equocā o3 ponē aut
formā substantie: aut aliā aliquā qualitatē:
g habēs illā actiua p se est leuificatiui: vt
ita loquar: pōt aut ista forma eē in aliq le
p3 in exēplo pdicto: qūq; enī forma in ge
nerate ponere actiua respectu leuitatē ea
dem est in igne ge^{to} et pōt est nālī ipa leui
tate. Id3 qz est pñcipiū eius actiui: g nō est
pñcipiū qz ipa in sit generato leuificatē
nō inexistēte: et p3 qz pōt inesse illi: qre idē
sine pñcipiū pōt esse leuificatiui et leui
ficabile. Cōtra scdm: pbat illa pñia vltia:
nā approximatio h nō videt necessaria ad
agen dū: vt includit distinctionē situs: nisi
qñ maior pñtia nō est possibil' inter actiui
et passiui. Si enī h pñtia sufficit multo ma
gis maior pñtia sufficeret. Cōd pbat du
pliciter: p^o dubitādo ad incōueniēs: alio
qn si ponere ignis leuificēs aq sicut ange
lus ponit sil' cū celo nō calefaceret aquā:
nec angelus moueret celū. Cōsdo pbat
idē ex causa qua nō o3 agēs esse pñs patiē
ti: nisi qz virtus agētis nō pōt attingere im
proporionālī distans: vt ibi aliqd efficiat
qz si passum secū esset: nōne pfectus atin
geret a virtute agētis? hoc g supposito ar
guīt vltia: cū idē verius est sibi pñs: si est
actiui et passiui fm idē qz aliud posset eē
sibi pñs: ita verissime saluat illa cōditio
ppter quā appropinqtiō regit qñ maior
presencia esse nō pōt: g verissime est actio.
Cōfirmat tota illa ratio: et qz ad p
bationē minoris et pñtie vltime. Si a. p se
sit forma actiua respectu b. et a. sit in c. nul
lus negat qñ est actiua respectu b. si ēd in
d. et econuerso si a. esset in d. esset pñcipiū
actiui respectu b. in c. g si a. est in c. et in d. et
tam c. qz d. sint in potētia ad b. et c. et d. agāt
in se mutuo fm a. pducēdo in se mutuo b.
S3 tñ videt incōueniēs idē respectu eius
dē fm idē esse actiui et passiui: sicut idē
respectu sui: qz in alijs est silē: qz sicut nihil
est causa sui: ita nec circulus est possibilis
in causis: vt idē respectu eiusdē sit cā et cau
sati: g si pñm possibile sit et scdm etiā. Ex

istis descēdendo in gñali p3 qz dicta ratio
nō pbat idē posse in se agere nisi actiōe eg
uoca: et hoc qñ est capax forme q nata est
terminare actionē equocā forme actiue iā
habite. Cōtra tenēdū est regulariter qz
solū et vlt tūc pōt aliqd in se agere qñ duo
ista pcurrūt. s. qz h3 formā que est pñcipiū
agendi equoco: et qñ cū hoc est capax ter
mini talis actionis.

Descendendo

igit in spālī: ex hoc p3 pri
mo: qz nihil agit in se causando formā sub
stantialē: qz nulla de nouo pōt aduenire
vt faciat cōpositū vñū p se: qñ illa sit pfecti
or quacūq; entitate pcedēte ipsā: impfecti
aut nō est pñcipiū actiui respectu pfectio
ris. Id3 scdo qz quacūq; actiōe vniuo ca ni
hil in se aliqd agit qz tunc ratio agendi et ter
minus actionis essent eiusdem speciei: et
differrent numero. Idet quia nihil est
pñcipiū agēdi se: ergo et duo indiuidua
eiusdē spēi possent simul esse in eodē subo
qd negatū est in. s. li. in qñtione de hoc mo
ta. Et spālī in accidētib^o abso luti: p3 qz et
illa q est rō agēdi esset absoluta: et illa q est
terminus. Id3 3° qz cū ois augmētatio sit
ab agēte equoco: qz quātitas nō est forma
actiua ex. 6. qñtione supra. ois etiā motus
ad vbi ē a mo^{to} equoco ppter idē: qz. s. nul
lū vbi est forma actiua: multe etiā alteratio
nes sunt ab equoco: vt vlt illa q sunt ad q
litates nō actiuas stricte loquēdo de acti
uis: vt loquitur Arz 2. de gñatiōe: sicut dictū
est supra: qñtione sexta ad pñm argumētū:
ois etiā qñtas pōt esse ab agēte equoco: h3
aliqua possit esse ab vniuo: sequit qz in
genere nō repugnat alicui substantie causa
re in se qualitatē: quātitatē et vbi: cōcurrēti
bus aut duabus pñtioni bus supra dictis
causabit: et h vel coeui sibi: et ita sine muta
tione: vel non coeui sibi: et ita p motū vel
mutationē. De coeui p3 in subiecto et pro
pria passione. Cōd quod arguitur dupli
citer. Primo: quia potentia receptiua dis
ferens ab actu: nunq; ex se necessitatur ad
actum: est enim talis quelibet potentia cō
tradictionis: subiectum necessario deter
minatur ex se ad passionē: alioquin in he
rentia passionis propter quod: siue per pñ
cipia subiecti non demonstretur: quia

E. c. 8.

E. c. 17
huius.

demonstratio est necessarij. **C**Scdo: quia argumentū prius factū in vniuersali hic habet euidentiā. Si enī generās fingatur agens respectu passionis genit: p q nō vni uoce p passionē in generante: maxie si illa passio nō est forma actiua: si etiā est actiua: videt idē q l3 illa qualitas in tpe pcedēti vltimā generationē fuit pncipiū alterādi subm: cū illi alteratiōis in vltimo infāti non manet: sed fit aliud: quō in illo alio habebit actionē instāteā sine motu alteratiōis factio in illo: Quicqd sit de hoc ar: guis qm passio nō est forma actiua: sicut de quantitate pnte subam corporeā genitā si generās equoce illā causat: quero p qd: p a. in genito est a. eiusdē rōnis cuz a. in ge^{te} z prior naturalr ipa quātitate: qz in generāte ponet pnt natura quātitate in ipso forma actiua pnt naturalr forma inducibi li ab ipa i receptiuo potest esse pncipiū inducendi illam in illo: pntas enī ipis nō requiritur: patet de luminoso et lumine: nec distantia localis: vt supra probatū est: ergo ita vel magis genitum causabit in se tales passionem qz generās. Et ex hoc patet qd dictū est coeui causari sine mutatiōe: quia mutatio requirit terminos oppositos: et ita puatiōe pcedere formā: puatio non pcedit nisi quando subiectū aptū pcedit formā: hic nō sic: z de hoc dicitur est supra: questione. ii. respōsione ad secundū argumentū. **C**Qtra hoc agitur: qz mutatio stat cuz termino ad quē: ergo nō oportet q tempore pcedat puatio. **C**Item in illo priori nature quādo principia agēdi pcedunt terminū intelligit subiectū puatum termino: alioquin iam terminū intelligeretur productus. **C**Item in primo instanti habet alium respectum ad agens: vt videtur qz in tempore pnte: quia in primo dicitur ab ipso induci in tempore illo: nō ergo aliqua mutatio est in illo instanti que nō est in tempore habito: ppter quam etiam dicitur forma tunc primo esse siue incipere esse. **C**Ad illa respondeo qz in primo est fallacia psequenti. Sequitur enim: mutatio est: ergo terminus: loquendo de indiuisibili: sicut hic loquimur: non de conuerso nisi accipiat terminus nō solum pro illo qd natum est terminare mu-

tationem: sed etiam pro actu terminante. Et quare non econuerso est: quia forma que nata esset esse terminus non est terminus nisi pcesserit oppositus terminus: mutatio. n. l3 essentialiorem habet habitudinem ad terminum ad quē qz a quo tamen proprie sumpta sine neutro potest intelligi. Si dicās mutatio nō est aliquid realiter: nisi ipse terminus ad quem. Illoc tangit aliud: sed supposito hoc pro nunc quantum ad absolutam entitatem et realitatem que est in mutatione. Includit tamē preter hoc respectum ad terminū a quo: vt postqz est immediate qui respectus non manet in tempore habito in quo non est forma immediate post puatiōem. Et ideo nec mutatio manet post primum instans in ratione mutationis: licet absoluta realitas maneat. **C**Iste autem respectus non est in passione coeua subiecto. **C**Ad 2^m prioritas nature non ponit puatiōez posterioris: sed tantū q prius intelligatur sine intellectu posterioris: vt sit essentia pfectior in se: sed ex hoc non saluatur puatio: z ita nec mutatio. **C**Ad tertium respectum ad agens habet forma alium in primo instāti qz in tempore habito. Sed ille respectus non complet rationem mutationis: sed complet rationem factionis passiue. Unde tunc dicitur fieri: z post nō: sic pmo esse et incipere cōparatur precise ad negatiōem esse pcedentē: nō autē ad puatiōez nisi qm subm aptū pcessit tpe formā. Et tūc pcurrūt duo respecti in forma p p^o instāt: vn^o ad agēs: alr^o ad puatiōez in q includit ille q pnt dicebat ee ad negatiōez: z ambo respecti nō manēt tpe hito: s3 alr^o tūm cōplet rōne mutationis. De his alibi.

De accidēte q aliqd subz in se cāt nō coeui sibi nūc vidēdū est. **C**Et pmo in illi dicit posset qz cā mere nāl: l3 ex se terminet ad effectus: pōt tū impediri: ipedimēto aut amoto ita tū agit ad pductionē effecti: sic a pncipio egisset si nō fuisset impedita. **C**Et ita vbi cūqz saluant due pdictiōes supra dicte necessarie alicui ad hoc q agat in se si ab extrinseco ponat ipedimēti a pncipio: postmodū amoto ipedimēto. statim agat in se. Et ex isto generali descēdendo ad spālia:

intra pcessus poris opionis pōr dicit pmo
q qdūq; p se ens nāle hz pncipiū actiuū
respectu vbi sibi pueniētis: qd vbi si nō hz
a pncipio sui esse: postea p illud pncipiū
mouet se ad illud vbi. Quid debeat autē
respondēri ad. 4. rōnes ap. in. 8. physicoz.
de graui z leui: z quō itendat ibi q mouēt
se ad vbi: q sunt in potētia accidētali: sicut
sciens ad speculandū: qre in expōne illi

17. ca. Mouentiū zc. Et distinctū est supra
le. in. 7. in qōne de rōnib; seminalib; de prin
cipio actiuo z passiuo motus in graui. Et
fm alterū est in potentia accidētali ad mo
uere. Scdm alterū autē est vez illud Arist.
patiendi tū: illud fugiēdo fingunt vie mi
rabiles: vñ graue mouet: p; enī q mouēt
nō impeditū. Si dicat q a pūue influēt
in totū medū quomō eadē influētia exiēs
in eadez pte medū graue deprimit: et leue
eleuat: si p rōnē plen. s. ne fiat vacuū: quia
pellit aerē a se: z ppter plenū o; q sequat
aerē pulsū: quō pellit nisi pū moueat lo
calr. Et querit vñ: p; n. q qescens localr
nō pellit aerē cōguū. Si plēnū posset
saluari p aerē ppinquū itrantē locū aeris
pulsi: quare lapis itrat. C Si dicat q cē
trū trahit graue. Quid est ille tract? nun
qd p alteratiōem grauis: vel latio erit per
actionē vnuocāz: Similr p iposibile tota
terra amota idēz centrū terre est qd pū z
ad id mouebit gleba. Quid attrahet: nun
qd mathematicū vbi? C Si dicat 4° q ge
nerās mouet: quō effect^o in actu erit sine
eā in actu? Dices dedit virtutē. Vex est ge
nerauit: z qn generauit fuit: nūc nō est: quō
nūc mouet: si getm ab ipō manēs nūc mo
uet. Et hoc est qd querit. Itaq; istis q fictio
nes vident ptermittis: z sensui pcor dat q
graue a se mouet. Et fm Az. in. 8. physico
rum: fatuū est querere rōnē vbi habet sen
sus: z pcor dat rōnē: qz null^o negat qn gra
ue effectiue mouet deorsū aliud corp^o sibi
alligatū cuius leuitas nō excedit grauitatē
eius: z per pūis quō nō pū se mouebit ad
illud vbi: nā pū natura itelligit moueri
deorsū qz mouere deorsū aliud sibi al
ligatum: z mouet actione equiuoca: z ipm
est capax termini illius actionis: ergo sic
mouebit se. Quid etiā effectiue frangit tra
hem: cuius minor est virtus in resistendo

q; virtus grauis.

Secundo dicit q aial mouet se
progressiuo motu: nō
tū: qz vna ps aliā: pma enī ps mouens lo
caliter mouet localiter: et non videt q ab
alio. De hoc quere in. 3. de aia. Obijctur
etiā de saltu in quo totū aial mouet se: nō
ps pte. Et ad hāc obiectionē quasi pūpē
dēdo respōdet: q mor^o ille cōponit ex pul
su z tractu: ita q posterior pars pellit ante
riorē: q pulsa post se attrahit posteriorē:
z illa attrahit itez pellit: z sic pūue fit tam
in saltu: qz in cōi pgressionē: b; apparet ad
sensum in verme repente: videt q hoc nō
sufficiat in saltu: qz sicut determinat Az. in
lib. de motu aialū: o; oēm motū inniti ali
cui imobilit: cuius imobilitas maior sit qz
mobilitas moti: sicut p; de existente in na
ue: z pellēte nauī innitendo terre p remū:
sicut fit qn nauta pmo vult amouere nauē
a loco in quo qeuit diu in sicco: impin gēs
aut in malū nō moueret nauem: z sicut ibi
vult de imobilitate tē respectu mobilitatē
celi: qd est satis mirabile. In pmo igit pul
su ps posterior aialis ex q innitit terre q im
mobiliōr est pte anteriori alis pōt illā an
teriorē pellerē: illa anterior pulsa ad certā
distantiā possibilē maxime itensionē ptiūz
alis attrahet pte posteriorē. Et eleuabit pa
ru; sica terra: o; si erit motus q posterior
tracta pellet anteriorē: s; impōtē est: qz ex
quo iā sepata est a terra: z in aere est: nō hz
aliqd imobile cui innitit. Aer enī nō est imo
biliōr pte anteriori aialis talis gressibilis:
sicut se hz respectu volabilis: cui aer est: q.
terra nobis: g post pūū tractum z pulsum
alis: null^o potest sequi pulsus aut tract^o: et
caderet aial sibi dimissum post. 2. dicta: ita
q nūq; est saltus polis p pulsum z tractū.
nec aliq mor^o in fursū vltra locū primū
ad quē potest ptingere aial maxime exten
sum: stādo in terra. Quid sit de articulo
isto d motu aialis an mouēs p se exiēs itra:
vel p acciēs moueat: sicut nauta mouēs na
uē motu pulsus a terra: vel ab aqua in re
mugando mouet p acciēs motu vectōnis
in naue saltē dictus motus sal^o saltū non
videt cōueniens. C Et exponi posset Az.
de illis duab; pūb^o in quas pōt diuidi aial
mouens se: q vna nō sit effectiue mouēs

alias p̄cise: s; alia ē actio: vt moueat. Ideo p̄receptū motū s; forte a cognitiua l'app^a: vel altera effectiue mouēte locali mediate aliqua alteratione: q; spēs sunt quasi res fm̄. Et ita in .s. phyficoz, nūc saluare q; mor^aialis nō sit aliq; simpliciter vn^o: q; p̄cedit motus obiecti vl^o cōt^{is}: vt videt ibi dicere. nō o; igit allegare ipm̄: q̄i vna ps corporis gescēs locali moueat alia locali quod intēdūt isti vt videtur.

Tertio de nutritōe: q̄qd sit: q; nutritio est q̄daz generatio: vt h; determinari in p̄mo d̄ gñatiōe. Et dcm̄ est p̄i^o q; nihil p̄ gñatiōē in se cāt formaz substantiālē. Tame d̄ augmētatiōe nō videt bona euasio: q; nutrimentū nō auget: sed corūpitiuū animatiū qd̄ p̄fuit auget. Quid p̄ fuit qd̄ cāt q̄titate illā determinatā q̄ est terminus illi^o mor^o? Illō est dare nisi q; cōpositū virtute aie vegetatiue vt p̄ncipiū actiui. Tū quia rēphendit ille: scdo de aia: q; p̄o: sunt p̄ncipiū actiui hui^o esse ignē: et inuis illud p̄ncipiū esse aiam: tū quia agere est operatio vegetatiue: vt p̄ncipiū actiui: ex eodē 2° alibi. Satis etiam appetensui q; nulla maioratio q̄titate si fiat ab agēte extrinseco est augmētatio: aut. n. est iuxta posito: aut rarefactio: nec p̄t i augmētatiōe dari ps augmētans aliam distinctā loco z subiecto: q; quelibet pars aucta est aucta. Si dicat fm̄ Arist. scdo de aia: ca. 4° q; ci bus nutrit in quātū potētia qd̄: augerāt i q̄tū pōa q̄tū: ḡauctū auget ab alimento quāto: vilis videt istātia. nō. n. quāttas in actu est p̄ncipiū alicui^o actiōis: quanto magis nec quāttas in potētia: ci bus autē corūpitiuū aut p̄us tpe: aut saltē natura q̄s fiat motus augmētatiōis: q; nutritio in q; corūpitiuū cibis p̄cedit augmentatiōē: sic vl^o sic: quō nō ens mouebit. C̄ Ideo itelligendū est illud dcm̄ phy: sicut z satis lra sonat Lib^o. n. in quātū potētia quid quō nutrit? nō nisi materialr: q; de ipso in quātū est in pōa ad formam carnis generat caro: que gñatio est nutritio: ita q; nutrit materialr: ita in q̄tū in potētia quātū auget materia: luer: quia de ipso in q̄tum in potentia est q̄ta: caro generat caro quāta: p̄ quam generationē consequitur augmētatio. C̄ Dic posset multū exponi de modo augmenti:

s; hoc in p̄mo de generatiōe: z in .2. de aia: magis h; locū: p̄ nūc sufficit q; in cibo nō est efficiens rō augmentādi: sed in animato cōuertēte ipm̄: nō q; augmētatio fiat per ipsam cōuersionem: siue in carne; saltem quantā hoc est habentem quantitatē notabilem: quia maiorem respectu illius que fluxit: cui^o loco illa restituit nō sic q; in istā ti gñatiōis hēat maiorē: s; nata sit h̄re maiorē in tpe habito illi instanti in quo tpe sit motus augmētationis. C̄ Hoc hic omitto.

Quarto dicitur de alteratione tali qualis est vtraq; illarum de qua exemplificatur q; idē se alterat: puta aq; frigescit se: z semen se alterat. C̄ De primo dictum est in articulo de accidente nō coeui in vniuersali: quia amoto impedimento agit illud qd̄ a principio egisset nō impeditum. C̄ De scdo alisu prolixior erit sermo dñō p̄cedēte: et aliqd tactū est i 7. in quēstiōe de rationibus seminalibus.

Quinto de cognitiua quō ē actiua sue cognitiōis: z etiā obm̄: z quō duo actiua possunt cōcurrere ad eūdem effectū alibi diffusius habet. Et p̄ hoc vitant in cōueniētia que p̄sequitur in ponendo intem^o oīno passiui. Similr et que videntur sequi ponēdo ipm̄ pure actiuū. Ita. f. q; obm̄ nihil agat ibi: vtriq; videtur Aug. attribuerē actionē. 9. de tri. a cognoscente inquiring z cognito paritur notitia. Quomō. n. intellectio caloriz est a calore solo: vt ab agēte equiuoco a quo est calor re^{is} genitus: vt ab agēte vniuoco: cū intellectio simplr sit p̄fectior omni calore genito: z impossibile est aliquem eiusdem agētis effectum equocū esse nobilioz effectū vniuoco: q; tūc esset nobilioz agēte. Quō etiaz vilificat natura aie: q; sensibilia: imo fantasmata sensibilia cāt effectiue p̄fectio nē: ita nobilē aie respectu cuius aia tm̄ est receptiua. Alia in cōueniētia alibi predicta h̄c omitto.

Sexto de appetitu intellectu te^r q; simplr ē actiu^o. Nec ponētes ipm̄ eē passiui mere ab ipso obo vñr verā vl^o totā saluare posse libertatē in hoīe: sed tm̄ modo vt videtur necessitatez sic procedendi: sicut z calor in calefiendo: aut solū: mō a casu posse aliter eē: sicut dñr nō eē in

E.c.17
z inde.
z spe^r. i.
c.20.

E.c.38.
z circū.

E.c.4. i.

E.c.34.
z circū.

E.c.47.

ca^o

potestate nostra que cognoscenda pmo de-
currat: s; hec de vo^a a multis multipl sunt
improbata que no oportet hic in speciali:
sed alibi explanare.

In fine generalr dicit q nulli nae ne
gandū est aliqd qd positi p
fectiois eēt in tali nā: nisi oīdat aliud q
talis perfectio illi nō inest: qz ip nā facit qd
mel⁹ est qn fuerit posse et n deficit i necrys
Creature cōter pducūt in eē carētes aliq
pfectione ad quā nate sunt attingere: puta
aiata cōter in imperfecta q̄tate: sine etiā
opibus aīe. Alia vero quedā sine q̄litate
pprijs: quedā sine pprio vbi. Si daret eis
pncipiū actiū respectu talis pfectionis ad
quā nate sunt simplr eēnt pfectiores: qz mi-
nus ab extrinsecis depēdētes: s; qñcūq; nō
appet q talis nulla nō hz pncipiū actiū
respectu talis pfectionis: imo magis videt
q hz: hoc simplr pcedendū est: qz h digni-
ficat naturā. Cōtra. qre s; nō statim dicūt
pfecta s; m oēm pfectionēz polēz: qz h magis
dignificaret nāz. Cū natura pportiona-
uī actiū et passiū in vniuerso nō sp
idē respectu sui: s; aliō respectu alteri⁹: sic
videt maior cōnexio in rebus: et ita vlr da-
bit respectu pfectionis polis in q̄cūq; aliqd
agēs: s; aliud ab illo poli. Cōfirmat: qre
enī nō vnicūq; dedit natura pncipiū acti-
ū respectu oīs pfectionis sibi possibilis: vt
ficauserat cōnexio eoz s; m actōez et passio-
nez mutuā: Cū p m u rñdeo. Si calitas
auferat nō haberet oēm pfectionē cui sūt
capaces: si aut statim fieret qdlibet vniuer-
salr pfectū q̄rū posset pfici vī aliud a pdu-
cente videret esse cā alicui⁹ in alio. Cōtra.
si ipm met est cā pfectionis pprie: qre nō
a pncipio se sūme pfiat: Cū nō. qz natua
ra q̄cūq; regit successiōe in aliqb⁹ opatio-
nib⁹ ppter impfectionē virtutis agētis re-
spectu effect⁹ pducēdi. Ita est h: verbi grā.
Si q̄libet homo generaret pfecte quāti-
tis pprie n̄ heret rōne cāe saltē i actu res-
pectu q̄tatis pprie: nā tantā nō posset cāre
nisi p motū augmētatiōis: imo p mltos mo-
tus pnter. Cū scdm: nūquā actio vniuo-
ca facit cōnexionē actiū et passiū in
vniuerso. Nec videt plis ponere tale agēs
et effectū essentialr ordinata respectu talis
terij: sed s; m equoce agētia et effect⁹ est eēn

tialioz cōnexio. Cōtra illā equocationē
positionis in vno: nō aut vniuocationēz:
ergo magis tollis cōnexionē. Cū nō. cāe
essentialr ordinate respectu terij effectus
aliū habet ordinē in cādo s; m q dēn est
in scdo: in qōne d statu cāz. Et ista est eēn-
tialis cōnexio vniuersi forte: siue vltima
causa sit vniuoca: siue equoca cū suo effe-
ctu. Et hec cōnexio ita saluat: ponendo in
eodē rōne vltimē cause respectu effect⁹: sic
ponedo in alio. Cōtra. sicut in eodē pnt
currere rō cause imēdiate et effectus: qre
nō ita rō cāe posterioris et prioris: et sic nul-
lus ordo causaz videtur necessarius pre-
ter primā cuius ratio nō potest concurre-
re cum ratione formali alicuius postero-
ris cause. Cū nō. rō posterioris cause. et
alicuius prioris bene possunt concurrere
in vno supposito: et forte in vna natura si
habeat vniue plures gradus pfectionis
principiatuos eiusdē effectus: licet nō sit
omniū causarū ordinatarū: quia alicuius
illarū ratio tantam perfectionē absolu-
tam requirit in qua fundetur q illa nō po-
test esse in eodem in quo est alia minor in
qua fundatur ratio secūde cause postero-
ris: hec in partibus exemplis extremis sa-
tis patent: quomodo. n. in boue generāte
possit esse pfectio solis solis s; m quaz coo-
peratur boui generanti.

Ad illa que inducitur pro pri-
ma opinioe. Cū d
primū de. 7. physicorum. querit enim quo
modo cōtradictio est: q aliqua passio ho-
mogenea qualis est mouere localiter insit
alicui toti integro siue quātitatiuo primo
scdm q primo cadit in diffinitioe vniuer-
salis. in primo posteriorūz: et cum hoc pri-
mo s; m q primo sumitur in quinto physi-
corum: prout opponitur ei qd est s; m par-
tem integram. Et de solo tali toto quāti-
tatiuo probat Arist. q nō potest moueri a
se pmo: vt pmo accipit qn ppria passio dī
pmo inesse pmo subo. Et alē enī pducit
nūq; remouet ab illo cui pmo inest ppter
h q oppositū ei⁹ inest alicui qd nō recipit
pductionē illi⁹ pmi subiecti: ps aut q̄tita-
tiua non recipit pductionē toti⁹ q̄tatiui:
lz idē toti vniuersale predicet d viroq; in
homogeneis: ergo toti qd pmo mouet sic

E. c. II.
E. c. I.

accipiendo pmo nō gescit ad getez partis. i. nō caret p̄dicato pmo inherēte: qz ps q nō est illud totū caret illo: s; oē totū gescit zc qz est diuisibile. Et ita sumit alteruz apud arist. p illo qd nō recipit p̄dicationez pmo motū. Et ly ad tenet cōsecutue nō causalr. Qz si fiat pmo p ablm absolutū p te gescite zc. dz expom p si: nō p qz: l; n. maior esset vera cū qz: tñ qz mior est falsa. Qz g vanuz est arist. adducere h ad cōclusionē hāc ge. neralr pbādā qd nihil mouet se: cū in sim plicib⁹ motis nihil valeat: sicut in potētis aie. Lū etiā in qbuscūq; quāis nihil faciat pira h aliq; ponit: nā si ignis est causa effe ctua ppry calor: l; ille tot⁹ se totū faciat ca lidū. et ita idē pmo mutat vel mouet se vel agit in se accipiendo pmo: sicut accipit in. s. phycor. n̄ tñ ille ignis pmo facit se calidū accipiendo pmo fm aliaz significationē: qd mirū: qz vnde cū qz fiat: nec ille ignis p̄cu laris quāt⁹ est: fit primo calidus: sequit. n. p̄radictio: qz. i. nō est calid⁹ si ps eius sit nō calida: z qz est calid⁹ si ps ei⁹ sit non calida. Prīmū sequit ex primitate scdo modo: 2^m ex p̄mitate primo mō. Quid g est calidū pmo: vel calefacit pmo: sicut pmo notat in herentia p̄prie passiōis ad subm: C Rñō. null⁹ p̄prie passiōis p̄sueuit hacten⁹ assi gnari p̄mū subiectū aliqd singularē: s; vni uersale: qd abstrahit ab omī quātō: z eqlr saluat in h toto: qzto homogeneo: z in ei⁹ pte. Et vez est qz ab illo vniuersali nunq; remouet si aliqd nō fit calidū de qz istd vlt nō p̄dicat alia circūstātia. Hanc rñionē z plura de equocatiōe ei⁹ qd est pmo qre in loco supra signato C Ad 2^m de actu z potē tia dī qz in mouēte se qñq; sunt plura dīa fm iten^m. fm qz vñū mouet: z fm alterū mouet. Et ita nō pmo mouet idē se q ad p cedēs ar^m. Nec fm idē est in actu z in potē tia q ad istd 2^m ar^m. Nec fm idē est funda mentū relonū oppositaz q ad 3^m. Exēpli ficat de vo^{te} mo^{te} se: qz est appetū: z est li ber: z in quātū liber mouet. C Rñō istud arguit: qz differētia itētiōis nō est in re: nisi in potētia fm istos: cōpletue aut z in actu est ab intellectu tñ: si q aut differētia requir in aliq ad mouere se: cū ille sit effectus rea lis: o; qz illa differētia sit realis: qz realis effectus nō depēdet ab actu rōnis. C Item

si quecūq; spēs cūz hēat gen⁹ z differētia q differūt iten^m fm istos: poterit qūq; spēs formaz dīe mouere: z fm formā generis moueri. C Item totū essentialē est minus vñū qz istud i quo est tñ differētia iten^m qz partes essentialē realiter sunt diuerse z verā cōpositionē realē faciūt: z tñ in tali toto essentiali nūq; forma mouet mām: g multo magis ne hic. C Item p̄prie passio recipit in subo inq̄tū est in actu p dīam specificā p̄prie. Quod pbat. Tum qz alias nō inesset subo pmo si inesset sibi fm aliqd in intellectu eius z non fm aliud: sicut hō non pmo viuūt: l; p se viuūt ex. s. c. de p se. Tum qz si inq̄tū h; formā gñis inesset si bi illa passio cuilibz sub gñe inesset: z ita nō ēet hūc p̄prie: aut si ex aliquo ipedimēto ali; nō inesset saltē generi in isto p̄us natu ra inesset qz illa forma intelligeret deter minari p formā dīe. C Ex hac pbata ar. guit vltra: cū multa ad que aliq mouēt se sint p̄prie passiōes eoz mouebūtur ad il la inq̄tum sunt talia p differētiā p̄prie nō solū inq̄tū includūt genus: sic em ad il la mouebūt quō illa recipiunt: z pstat qz agant inq̄tum sunt in actu per formā: g fm idē re z rōne: vt fm imēdiatā rōnez ab solutā agunt z patiūtur. C Propter istam rōnem spāl r qz posset bñ declarari pōt di ci aliter ad argumentum: qz si potentia ac ci piatur pur opponit actui quō sermo ha bitus est de ipa in p̄mis duabus q̄stionib⁹ hui⁹. 9. nūq; idēz sit est in potētia z in actu fm idē: nā qñ est aq calida actu: tūc nō est actu frigida: sed potētia tñ. Et cū arguit si est motua sui ad frigiditātē: g est in actu ta lis qle est mobile in po^a: fallacia p̄ntis est: itelligēdo de actu formali: nō. n. seq: sol ē trāsmutatiūis mae p putrefactiōē ad for mā vermīs: g sol est in actu vermīs. Si em ad agēdū effectū sufficit p̄fectio actua qñ qz eiūsdē rōnis cū illa q est in effectū: quā to magis sufficit excellētiō: z sic agēs qd cūq; egnoct est in actu respectu effect⁹ nō formalr hñs actū similit: qz tūc nō ēet agēs equocu. S; virtualr hñs: qz. i. formalr h; eminentiōrē. C Scdm qd igit est in po^a: z fm qd in actu? C Rñō: est in po^a fm termi nū mor⁹ in actu fm p̄m actū equoce re spectu terminū. Si aut po^a accipiat vt dicit

T. c. 23.

relatione pncipij quod dictum est de ipa in. 3. 2. 4. q. 9. huius autem dicitur relatione pncipij ad pncipiatum: aut ad aliud pncipium: quod pmo distinctum est in solutione questionis. 3. ar. 10. 2. Si ad pncipiatum si illud dicat actus cōcedo quod nihil idē essentialiter est potētia et actus: quia nulla vna essentia seipam pncipiat p ppe effective: nec in quocūq; genere pncipij. Cūdem tñ suppositum pōt in se hēre duas naturas: qz altera sit pncipium actiui: et altera pncipiatum: et ita est in potētia: h est potēs p pncipium actiua et in actu: siue actus ppter pncipiatum. Sed isto mō nō cōsuevit cōiter accipi actus p acto. Si autem potētia dicat relatione pncipij ad actum: vt ad aliud pncipium extrinsecū: tunc accipere q in nullo vno supposito est vtrūq; accipere qd nullum suppositū est sic predicamentale: et ita nullū suppositū erit compositū ex pncipio potētia et pncipio qd dicitur actus: qd est falsum. Si tandē potētia dicat relatione pncipij passiuū ad pncipium actiui: qd dicitur esse in actu. factiui: nō autem dicitur actus: tūc accipere qd nihil idē est in potētia et in actu nō est nisi sub alijs terminis exprimere istud: qd nihil idē est actiui et passiuū: et nō est pbatio a pōt. Sed est petitio: idē accipiēdo sub alijs terminis ad pbatōne sui ipsius. Cūdem cōfirmatōes de cōtrarietate agentis et patientis: h ex dictis in qōne sexta ad primum argumentū p3: qd ibi stricte sumitur actio: quō enā modo sūm pdicta nihil agit in se: pōt tñ dici qd sicut agens assimilāt sibi passum in fine: ita ptrariāt sibi in pncipio actiōis. Quādo autem equoce agi nō assimilāt in fine formaliter: sed virtualiter tñ: qz n. n. ad esse formale effectus talis imitat causā nō p ppe assimilāt: ita in pncipio ptrariāt passio virtualiter p quāto habet in v tute formas alias formaliter ptrariāt forme passi. Et talis ptrarietas sufficit ad actionē: sic tñ ptrariantur actus viciosi habitui virtuosos: quēz tñ corrūpūt. p3. 2. ethicorū. Cōtra rñso. nēz istā que in hoc stat qd actiui est in actu virtualiter et idem est in potētia receptiua formaliter illius ad qd est illa virtus. Arguitur tripliciter. Cūmo sic: qd est in actu sūm aliquid formaliter nullo modo est in potētia ante actum ad actum similem: ergo nec qd est in actu virtuali sūm aliquid est

in potētia ad illud formaliter: antecēdē p3: qz tūc duo actus eiusdē spēt possūt eidē in esse: pna pbat. Tum qz actus in quo est alius virtualiter pfectior est illo formali qui est in virtute eius: ergo pfectior magis sub3: et ita tollit potētiā et formale magis qz aliud formalis. Tum qz frustra videt in fieri illa pfectio formalis phabita ista virtuali: quia p formale nō fit pfectus illud qd recipit qz p3. Tū. 3. qz tūc videret deus posse esse in potētia receptiua multaz pfectionū q sibi formaliter nō sūnt: h3 virtualiter sūnt: sol etia3 videret esse in potētia passiuā ad formas generabilius quas h3 aliquo mō virtualiter. Cūdem arguitur sic: actiui qd cūq; immediate respicit passiuū tale in cōi. Et ideo respicit p se quodlibet in q reperit rō talis passiuū: sicut supra pbat in pmo articulo solōnis: nullū autem illorū que ponūtur actiua respectu sui h3 rōne actiui respectu passiuū alteri a se: qd tñ est passiuū eiusdē rōnis: g nec est actiui respectu sui: pbatio minoris: aq calida aliis frigefactibile approximāt nō frigefacit: s3 calefacit. g nō est v e actiua respectu sui: sic nec respectu alteri: sic cognitiua vel appetitua in alia potētia nō pōt cāre actiui cognoscendi et appetendi: q tñ alia capax est illi. Cōfirmat rō ista: qz vbi m^m est eē actiui equocū: sicut de sole respectu generabiliū p3 q equocatio agētis nō tollit rōnes gūales actiui q vident esse agere tñ in aliis: et in qd cūq; aliud passiuū approximāt. n. n. sol se trāsmutat ad formā verius: sūm alia mām: et h3 quācūq; e q disposita et approximata. Cūdem istud 2^m cūz arguit qd actiui equocū ageret in aliud a se: sicut agit in se. Cūmo. qñ est eēntial' ordo iter duos effectus eiusdē agētis in quātū sunt ab ipso licet neutz illorū sit cā alteri: nō tñ potētia agens effectū posteriorē cāre nisi p3 nā cāet effectū pōrē. Exemplū de pōrē pte radij et posteriore: tenēdo qd totus radij sit immediate a luminoso: vt a cā: tūc autem effectus cānd' in ipso in q est pfectio actiua: et effectus cāndus in alio: vt in aq calefacta sic se hnt: iō nō pōt frigefacere aliqd nisi p3 frigefaciat se. Cūdem h rñso deficit: qz aq cā frigiditātē in alio p effectū frigiditatis p ppe nō p seipam. Cūdem h rñso nō se extēdit ad potētiā apphensiuā et appetitiuā: iō tūde

p alia rñsione: q assũptũ est vez de agẽte
actiõez trãseuntẽ nõ imanẽtẽ. C 3°. arguit
p istantia: qz fm dictã rñsionẽ diceref oẽm
actiõez in aliq eã se: equoce agẽte: puta q
lignũ calefacit se: ñ aut ignis: s; est tñ sine
quo nõ: sicut ponit aliqui de obo respectu
potẽtie: qd est tñ sine q nõ respectu actus.
C Dõfirmat istud. nõ. n. magis repugnant
act^o z potẽtia in vno q; in alio. Si g alicu-
bi reperit act^o cũ po^o sine repugnãtia eorũ
vbiq; repiet. z si alicubi neget repugnãtia
eorũ vbiq; neget: z tñc nihil vñ eẽ p qd im-
probe q qdlibet cũ b q eẽ in po^o ad aliqd:
est tñ in actu respectu eiũdẽ in actu suffi-
ad agendũ illud. C Iuxta h addit q pñci-
pia meta^a q sũt vñsima nullo mō sunt in
qũq; pñciari negãda: ppter quãcũq; dif-
ficultatẽ spālẽ icidẽtẽ. Si n. i vno negent:
z in oib^o. Et ita ex ignorãtia vñ^o pclusiõis
negarent pñ^a z alie pclusiões multe: quẽ
admodũ si qz ex aliq ignorantia pcederet
idẽ posse eẽ albũ z nõ albũ pñũ pñ^m sim-
plr negat: qz eadẽ est rō in istis z in alijs.
C Ad ista que difficulta vñr rñderi potest.
C Ad pñũ q psequẽtia nõ valet: qũq; n.
rō assignaret p ante de actib^o eiũdẽ rōnis
pro consequente non concluderet scilicet
de actib^o alteri^o rōnis. C Ad pñã pbatõez
pcedat q pñce sumẽdo vñũq; actũ. i. vñua-
lem z formale vñualis pfectio est qñ tñ est
limitat^a nõ eẽ ita pfect^a: vt oẽm potẽtia subti
excludat respectu formalis: qz ille formal^{is}
aliq pfectio est inqũtuz distinguit a vñuali:
z ita fm illũ pñũ gradũ eius nõ pñceret
subm qd hñet solum vñuale. Der hoc ad
scdãz pbatõẽ q pfectio minoz nõ supflu-
it in aliquo: qd pñmo habet maiorẽ pfectio-
nem nisi illa maior oẽm gradũ pfectionis
cõferret qz hñet subm habendo illã maio-
rẽ cũ minoz: z hoc nõq; est qñ illa maior
est limitata: qz ois limitata minor est seip-
cũ alia. C Dõfirmant iste rñsiones: pñ. n. q
sustãtia qũq; pñce supia pfecti^o ens eẽ qũ-
q; accñte suo pñce sumptio: nec tñ act^o sube-
tollit potẽtiã ad accñs: nec supfluit accñs:
qz subitãtia cũ accñte pfectior est qz subitã-
tia sola. C Ad 3^{am} pbatõẽ pñ: nã act^o vñua-
lis in deo inñit^a est: z iõ si p impole formal^{is}
in esset nullo mō esset pfectior: qz finitũ cũz
inñitũ nihil mai^o est inñitũ solo: s; qd addi-

tur ibi d sole: rñdeo generalr ex rñe act^o
vñualis et formalis nũq; est repugnãtia
qz inñit eide: qz tñc vbiq; esset repugnãtia.
Dõ tñ vñ^o esse i aliq: cui ali^o repugnat ex
alia cã: nõ tñ qz habet aliũ actũ: s; in ppo-
sito calidũ esse formalr repugnat soli: qz eẽ
ppria qñtas corpis corruptibilis: z p pñs
nõ est sol subm capax ei^o. Nec ignis capax
albedinis q est ppria qñtas mixti: s; nõ iõ
est sol nõ capax caloris: qz est calid^o vñualr
pñ. n. q faturn^o q ponit frigidus vñualr
nõ magis est capax caloris formalr qz sol:
vñ oia talia argumẽta pcedunt fm nõ cãz:
vt cãm. Nam vñcũq; vñ^o itoz actũz test
z aliũ nõ pñt inesse nõ est cã impossibili-
tatis: qz aliũ inest: s; ex alia cã spālẽ que si
staret sine illo alio actu adhuc esset cã eiũs
dẽ impossibilitatis. C Der hoc pñ ad 3^{am}. s.
ad istantia illã: nãz cõcedo q actus talis z
talis siue act^o vñualis z potẽtia ad forma-
lẽ oĩno in nullo repugnant: qz tñc vbiq;
repugnatẽ: pñt tñ aliez illoz alicui^o 3° re-
pugnare cui alter inest: z alicui^o 3° nõ: z ali-
cui^o 3° vñũq; repugnare. Et fm hoc qñq;
neutrũ pñt inesse: quãdoq; vñũq; qñq; b
sine illo: quãdoq; ecõuerso. C Ergo dñ:
qz tñc nõ restat: vñde pñetur q lignũ nõ
calefacit a se: sed ab igne. C Rño. vident
isti ex defectu argumenti ad ppositum suũ
dimittere partem opponentis: z assumere
partem respondentis: sustinendo impossi-
bile. C Iã enĩ ad hoc vertitur disputatio:
vt cõtra talem solutionẽ arguẽs: pñando
q lignum nõ calefacit se. C Et dico q ad
hoc nõ accipere argumentũ ex repugnan-
tia actum predictorũ in eodẽ: sed aliunde
Et ille premisse precise nihil concluderet
cõtra me in alijs: que dico a se moueri. Dñ
additur de pñcijs metaphysicis: vez est
q sunt vñsima: s; nullũ illoz i aliquo sin-
gulari recipit instantiam. Signum enim
est sermonum verorum confesse se habe-
re his que apparent: sed quomodo dice-
tur illud esse principũ ad quod tot absur-
da sequuntur. Non credo q aristo. posuisset
aliquod complexum esse principũ nõ
solum primum: sed nec decimũ: ex quo
in multis singularibus euidentia absur-
da sequerentur: si etiam illud est princi-
piũ primum metaphysicum scilicet nĩpĩ

idē pōt esse in actu virtuali: et in potentia: ad actū formale: cui^o ille virtualis sit pncipiū effectiui: si in q̄s est pncipiū p̄mū meta p̄physicū: scio q̄ illud nō est i metaphysica Arist. scriptum. Si ipi habeant aliā meta p̄physicā: quō soli isti talē intellectū habuerūt q̄ terminos isti pncipiū cape poterant oibz alijs nō potēb^o cape: q̄ si capēt terminos: et istud esset: vt pncipiū p̄mū statz huic acq̄sere: qd̄ tñ multi nō tñ nō capiunt vt pncipiū: imo dicūt simpliciter falsū p multis ei^o singularib^o. C Ad 3^m pncipale p opione p̄ma de relōnib^o oppositis: dicēdū q̄ sic uicē est in solutiōe. 3. q. hui^o 9. articulo 2°. alia est relatio pducētis ad pductū. Alia pncipiū actiui ad pncipiū passiui: q̄ ambo sunt pncipia respectu eiufdē pducti. C Prime due relōnes nūquā insunt eidē supposito: nihil enī seipz signit: nā tūc qñ nō esset esset: s̄ nec fundant iste in aliqua vna natura limitata: q̄ natura limitata nunquā se totā nō diuisam cōicat p ducto supposito: 2° due relōnes qñq̄ pnt in vno supposito: et in vna natura fūdari: q̄ sic relata nō dependent eēntialr vnū ab altero: sed tñ accidentaliter hoc vt faciat: illud vt recipiat aliquid ab isto: nō vt sit ab illo in p̄mis relōnib^o pducti s̄m illud qd̄ est in creaturis dependet a pducēte: ipose est eandē nām a se eēntialiter dependere: nō autē est ipossibile idē a se depēdere quātum ad aliquā perfectionē accidentale: s̄ ne s̄m quid. C Posset aliter dici q̄ due relationes reales opposite quādo insunt eidem prius illi insunt due relationes disperate: puta duplex respectus pncipiū respectu eiufdē pncipiū quā forte cōsequit relō mutua pncipiū ad p̄m^m. C S̄ h̄ rñ o duo dubia supponit: vnū q̄ ille dispāte sūt priores oppositis. Aliud q̄ talis prioritas aliqd̄ facit ad hoc: vt opposite possint iēē. Si. n. ex se repugnat etia3 disperate alie illam repugnatā nō tollerēt. C Potest ḡ dici q̄ sic natura oīno illimitata pōt eē fundamentū relōnū oppositaz p̄maz pducētis z pducti: s̄ nō cause z causati: q̄ tūc idē a se eēntialr depēderet: ita natura aliqua liter illimitata pōt esse fundamentū duaz oppositaz istaz 2^{az} que minus repugnat: quelibet aut natura que cum hoc q̄ est re

ceptiua alicuius perfectionis: ponit etiam actiua respectu eiufdē: ponitur aliquo mō illimitata in q̄stū pbent illā virtualr: iō zc. C Cōtra illud arguit: opposita oīa includunt p̄dictoria: ergo si eidē insunt relōnes opposite eidē ierūt p̄dictoria. C Itē 2. p̄physicor: mā nō coincidit euz alijs cāis: nec in idē sp̄e: nec in idē nūero. C Ad p̄mū pōt dici q̄ relatiua nō includūt repugnatiā: vñ relatiua sunt: s̄ rōne fundamētoz iter q̄ est essentialis depēdētia. Alr dī q̄ alia a p̄dictorijs nō sunt formalr opposita: nisi in abstracto: maxime si contraria esse simul nō sit cōtradictio: vt qdaz dicunt. C Ad 2^m intelligit de mā ex qua nō in qua. z efficiēte quociq̄: vel si de mā q̄cūq̄ tunc de agēte vniuoco: nō de vtroq̄ ḡialr simul. De mā ex qua satis vñ Ar. log. quaz ponit cām vnā in naturalib^o. De alijs que adducunt s̄m p̄mā opionē in sp̄ali prius dictū est illa improbādo: s̄ in aliqb^o rāgūf aliq̄ p̄batiōes ad quas restat rñdere: cū ad ducunt dēn Arist. 8°. p̄physicor: de graui z leuib^o reuiter pōt exponi de graui in q̄stūz p̄siderat p̄cise vt nāl̄ mobile: nō aut vt habēs pncipiū actiui mouēdi: sic. n. est potētia accēntialr ad mouere: sicut sciens ad speculārī: z quō idē re est pncipiū actiui ex q̄ hoc est mobile nāl̄: alio tñ rōne: tactū est in 7° in qōne de rōnib^o feminalib^o: rōnes aut in 8° p̄physicor: nō p̄bat simplr q̄ graue nō mouet se: sed q̄ nō mouet se agēdo vniuoco: vñ nō sicut aīal: q̄ nō h̄z pncipiū sistendi suūz motū: nec ad dīas cōtrarias mouet se: sic aīal: ita q̄ illa argumēta aliqd̄ pcludūt de veritate: z intelligēda sunt s̄m determinatiōes ei^o sequētē: sicut in alijs locis: vbi arguit: z postea determinat. C Ad illud qd̄ addit de motu aīaliū pōt bñ cōcedi q̄ aliqua ps quiescēs localr alterata tñ mouet localr alterā partē sibi p̄unctā pel lēdo. z deinde mouet a p̄mo pulsū trahēdo: z sic q̄ ille mot^o nō sit a moto nisi p̄ pte z ille ptes trahēs z pellēs sūt due ptes cordis nō ps supior corpus: z inferior in saltu: sicut p̄bat supra. C Postea adducit Arist. de. 16. de aīalibus de semine h̄ exponitur: s̄m quādā excellentiā actiōis ex pte seminis maris: nō q̄ illd̄ p̄cise agat. Tūz q̄ quō tūc fetus qñq̄ assumulat matri. Tum q̄ eiufdē speciei

speciei est semē vtrūq; actio segt forma3.
L.c.18. Tū qz. 7. hui⁹ ca. 6. equus z afina qdā mō
sunt mulus. CAd illa q adducunt de co-
gnitiuis: p3 rñō si ponat: tā potētia q3 ob3
ēē actiui respectu acti⁹ cognoscēdi. CAd
illud de accēte cōi nō cōcludit pira cogni-
tias tenēdo pdictā nīam. CDe appetitu
rōnali rñdes in sequēti qōne quō est suffi-
ciēs cā sui acciūs cōis. CAd autoritatē Az.
3. de aia: dī q appetit⁹ si itelligit de rōnali
mouet metaphorice: mouet aut ppprie effe-
ctiue: nec ē in cōueniēs q in il la breui lra
equo cet moueri: ita iuenirent ex⁹ multa
in libris eius in pmo phycor: pma 2^a nō
sunt ex alijs: nec ex alterutris: s3 oia ex ipis
quō sumet ex vni uoce si bñ videant pba-
tiones illoz mēbroz. CConfirmat illa rñ-
L.c.36. fo i. 12. metaphy. ca. 4. a. mouet vt amati
z desiderati finis. s. S3 h est mouere me-
taphorice: qz finis in q3tū finis nō est effici-
ens: g moueri sibi cōrriēs ē moueri me-
taphoricū. CPer h rñdes ad Auer. in cō-
mēto sup illud. 12. s allegatū q falsuz dicit
nec in h exponit Az. q nec ibi nec alibi in-
uenit ponere q amati duplīr mouet. s. p-
prie z metaphorice. De h qre in. 6. in que-
stione de vno.

Ad argumenta Principalia.
 etonitate **A**z. b. p3 q3 soluit seipam: q3 em̃
 addidit inq̃stū sil' natū q3 ab' n'oluit dicē
 nihil mouet seipm: sed cū determinatiōe in
 q̃stū rē. z sumit sil' natū p idē v' p3 p'bat
 onē: vnū em̃ z nō aliud: z sic in diffōne po
 tētie actiue nō posuit ab' trāsmutādi aliū
 sz addit: aut inq̃stū aliud. **C**ad 2^m dico q3
 hito termino agēs nō agit: nō hito etiā z
 ipediti pōt: ne agat p' vitūe p'ariā forzo
 rē. Si etiā nō ē tota cā actiua: sz aliū cū ipō
 si illud aliud nō assit: nō agit: si etiā nō h3
 in qd' v' circa qd' agat nō aget. Si itez alia
 actio nātr' p'supponat suā: illa nō posita nō
 aget. Si tandē est libez ex se potēs nō agē
 vno istoz sex modoz pōt saluari de quo
 cūq; motiua: qre nō sēp mouet se. **E**x^m
 p'm: gūe qñ est in cētro. **E**x^m scd'a: aq' bult
 ens p'nte igne calefaciētis nō frige facit se.
Explū teriū in cognitiōis: tenēdo z obm̃
 z potentia agere. **E**xplū quarti z gntitū
 bil itelligēs nihil vult cōit. **E**x^m sexti: itellu

onēdēte aliqd volūtas pōt illd nō velle. Et
sic generalr p3 solō illius argumēti.

Palaz qz: 7 potentiariū alie
erūt irrōnabiles a ie cū ratio
ne. quapropter oēs artes 7 sci
entie factiue potentiē sunt.

Lex. côm. eti. 3. Q. 15.

Trum differē

tia quā assignat **Alz.** inter
potētiās rōnales z irrōna-
les sit quēniēs. s. q. ille sūt
oppositoꝝ alie vni^o oppo^{ti}

CArguit qd nō: p^o de rōnalib⁹: sic hīs po
tētiā pōt illis cui⁹ est illa po^a: qd pōset aliq
in opposita. **C**Dicit sicut videt A^z. rñde
re in lra: qd nō hz potentia faciēdi oppo^a
fil: l3 habeat potētiā sil ad opposita. **C**E
tra. in isto nūc in quo est vnu oppo^m: qro
an possit in eodē nūc alitū inesse: aut nō:
si sic hī ppositū: vt vī qd opposita sūt. **S**i
nō: qd po^a ista in b nūc nō est nisi vni⁹ op
positū. **C**Itē 2° sic: nō est po^a qd nō pōt i ali
qd: illa aut qd est opposito^z cū nō possit sūt
in opposita nō vī posse in aliqd: nisi deter
minet: sicut arguit in lra in .4. ca. determi
nata aut nō videt eē nisi vni⁹: qd in qstū po^a
tū vī esse vni⁹. **C**Itē 3° si sic: tūc seqret qd
volūtas possit in oppositū finis: et pōset
in malū sub rōne mali: sicut et in opposita
istoz: pñs falluz: qd i. 12. hui⁹ ca. 8. dicit A^z
liberis nō l3 qd pingu ferre et c. Lōtra aliū
mēbrū. s. de irrōnalib⁹: pmo sic: sol pōt in
oppositos effectus i istis iseriorib⁹: dissol
uit. n. glaciē et pstringit lutū: in po^a eius est
irrōnalis. **C**Item infra ca. 7 vult phis qd
ois po^a est p^oradicūis: et declarat etiā in
actiuis. **C**Itē rōnalis fm A^z. nō opponi
tur esse opposito^z p se. S3 vni⁹ p se vt ha
bitus: alteri⁹ p acciis: vt p^ouatiōis: l3 po^a ir
rōnalis sic pōt esse. opposito^z: frigus em
est cā p acciis calozis: et p^oiciēs pilā ad pa
rietē est cā rehilūis: qd nō ē dīa dicta que
niens. **C**An oppositū est phis in lra.

Ad istam questionē tenēdo dīctas
esse bñ assignatā pmo
videndū est quō sit itelligēda; deinde que

T.C.S.

T.C.3.2.10
2.19.

E.C.10.

E.C.52.

E.C.17.

E.C.3

Σ. C. 3

fit eius cā. De pmo sciendū est: q potētia actiua cuiuslibet est: si ue actiōis siue terminum pducit: sic est illius: q manēte nā nō pot ipa esse actiua alterius: q cuius ex se pot: frigiditas em manēs frigiditas: nō pot esse caloris actiua: nec elicitua calefactio: nis si nō est de se actiua: qz qd circa ipaz fieret: h aliud posset aliqd facere ad esse caloris: nūqz frigiditas faceret ad hoc: illa g po^a actiua dicit esse oppositorū siue cōtrariorū: siue p^atradicorū: pductorū q manēs nā vna h terminū pmi sub quo pot vtrūqz oppositū eq cadere. Sz illa est oppositarū actionū q manēs vna est sufficiens elicitivū talū actionū. Et si actio potentie pprie actiue dicat act^m: sicut expositus est qone. 4. ad terū argumentū: tūc oia q est oppositorū actionū est oppositorū actionū: nō ecōuerso: h aut debet intelligi q potētia sit oppositarū actionū: seu actiōis z negatiōis ei^o: sicut patebit in 2° articulo: z vocat h po^a actiua: nō ipa relo q nūerat h: nūex correlatiuorū. Sz nā ab^a q est relorū pluriū q sunt ad oppositos effectus ppriū fūdamētum.

De secūdo

videt Ar. cām dīe ponere talem: quia forma nālis solū mō est pncipiū assimilandi vni opposito similitudine nāli sicut ipa est ipa z nō opposita: forma aut intellect^o putā scia est pncipiū assimilandi oppositis similitudine intētionali: sicut z ipa est virtualr similitudo oppositorū cognitorū cū alterū cōtrariorū includat puationē alterius: agēs aut illius ē actiua qd pot sibi assimilari fm for mā q agit: nō videt Ar. ponere dictā dīaz

Sed aliaratio

multip^r im-
probat. Pri-
mo: qz forma nālis pot esse pncipiū assimi-
lādi virtualr opposito: p^o de sole. 2° qz so-
lū mō intellectū vel sciam ponere videt po-
tētia rōnalis: qd falsū est: vt post dicemus.
Cū hoc etiā exp^osius ponere videt in. 4. c.
vbi cludit q potētia rōnalis est opposito-
rū: z nihil facit nisi determinet ad alterū il-
lorum: z illud determinās dicit esse appe-
titū: aut pheresim: g istam videt excludere
a rōne po^a rōnalis: v^o ipsa est oppositorū.
Et exp^osius p^o p sequētia: vbi dicit dicere
q rōnalis sic determinata necessario faciet:

sicut z irrōnalis ex se necessario facit. Ut
des g simplr: q nō sit potētia rōnalis illud
aggregatū ex intellectu quē ponit esse op-
positiorū: z ex appetitu determinate quem
ponit necessariū ad hoc q aliqd fiat. C^o
nō videt valere pbatio q intellect^o sit con-
trariorū: h puationē oppositorū qz cōtrariū
z si includat puationē alteri^o: nō in pte: s^o
est aliq nā positiua: z ita hz aliquā cogni-
tiōē ppriā siue entitatis: z nō p se alterū
oppositū: imo p alterū oppositū nū fm qd
cognoscitur.

Quantum

g ad 2^m articulū pri-
mo videndū est de
dicta dīa in se. 2° de intētiōe Ar. circa ipz
De pmo sciendū est q pma distinctio po-
tētie actiue est fm diuersiū modū eliciēdi
opationē: q. n. circa h vel illd agat: z si ali-
quo mō distinguat: aut distinctiōē oīdat
nō tū ita immediate: nō em p^a ad oīem circa
qd opat cōpat nisi mediāte opatione quā
elicit: z hoc sic vel sic. Cū aut modus eli-
ciēdi opationē ppriā nō pot ee in gūe nisi
duplex. Aut. n. po^a ex se est determinata ad
agendū: ita q qzū ē ex se nō pot nō agere
qū nō impedit ab extrinseco: aut nō est ex
se determinata. sed pot agere hūc actū vel
oppositū actū: agere etiā vel nō agē. Pri-
ma po^a cōter dicit nā. Scdā dicit volūtas
Cū pma diuisio pncipiorū actiūorū est in
nām z volūtātē. Cū iuxta qd Ar. in. 2. phy-
sicoz duas ponit cās mouētes p accūs: ca-
sum iuxta nāz: z fortunā iuxta ppositū siue
volūtātē. Si g huius dīe qrit cā: qre. s.
nā est tū vniū. hec est cuiuslibet vel quo-
cūqz sit determinate ex se est istius vel illorū:
volūtas aut est oppositorū. i. ex se idetermi-
nate huius actiōis: vel opposite seu actio-
nis vel nō actiōis. Dicit pot q huius nulla
est cā: sicut. n. effectus immediatus ad cām
immediatā cōpatur p se z pmo: z sine cā me-
diā: aliogū tref in infinitū: ita cā actiua ad
suā actionē in qzū ipam elicit videt imedi-
ate se hēre: nec est dare allquā cām: qre sic
elicit nisi qz est talis cā. Sz h est illud cui^o
cā qrebat. Sicut g calidū calefacit: qz est ca-
lidū: nec ista ppō est mediata: s^o est pma in
4° mō p se: ita z hic calidū ex se determina-
te calefacit: sū illa: volūtas vult z volūtas
nō vult determinate determinatione necia

E. c. 50.
z inde.

E. c. 10.

ex se. Contra ista obijcit pmo sic: ista p-
positio est contingens: voluntas vult: si volun-
tas nō est ex se determinata ad volendū:
quō aut aliqua ppo contingens est immediata.
¶ Scdo sic: qre ponit ista indeterminatio in
volūtate si nō pōt pbari p nām voluntatē.
¶ Ad pmiū rō ex necessarijs nō segtur cō-
tingens. Patet: accipiat aliq contingens.
Si est immediata: hī ppositū. Si nō: def me-
diū: altera pmissa ad ipam est cōtingens.
alias ex necessarijs inferret contingens: ista
pmissa ptingēs si ē me^{ta} alta pmissa ad ipam
erūt cōtingēs: z sic in infinitū nisi stet in
aliqua ptingēte immediata. ¶ Confirmatur
pmo posterior vltio. vult Alz. q ptingat
opinari ppter qd. si p immediata: z q p media-
ta: ita in pposito: voluntas vult a. si nō est cā
inter extrema hī ppositū. Si est cā: puta
voluntas vult b. pcedet vltius alicubi sta-
bitur: vbi qre voluntas illud vult: nulla est
alia cā: nisi q: est voluntas. Et tū si illa vltia
ppo esset necessaria: nō aūderet sola ad
aliquā ptingentē. ¶ Ad 2^{am} a posteriori p-
bat: expitur em q vult se posse nō velle si-
ue nolle: iuxta qd de libertate voluntatis
alibi diffusius habet. ¶ Scdo dubitat cir-
ca pdicta quō reducet talis cā ad actū si in-
determinata est ex se ad agendū z nō agē-
dum. ¶ Rō: est quedā determinatio infu-
ficiētē: siue ex potencialitate z defectu actua-
litate: sicut mā nō hīs formā: est determi-
nata ad agendū actionē forme. Est alia su-
pabundantis sufficiētē q est ex illimitatiōe
actualitatis vel simplr vel quodāmo. ¶ Pri-
mo mō indeterminatū nō reducitur ad actū:
nisi pūp determinet ad formā ab alio: scdo
mō indeterminatū pōt se determinare. Si
em possit hī: si haberet actū limitatū quāto
magis si illimitatū: cū nullo tunc careat:
qd fuit simplr pncipiū agēdū: alioqn deus
q est sūme indeterminatū ad quācūq: actio-
nē indeterminatiōe illimitatiōis actualis
nō posset ex se aliqd agere: qd est falsum.
¶ Ex^{ta} huius: ignis est calefactiuus: nec qri-
tur extrinsecū a quo determinet ad agen-
dū: si tūc nulla diminiūōe facta in pfectio-
ne caloris daret sibi pfectio frigoris: quare
nō ita ex se determinari posset ad calefaci-
endū: vt pūp. Ex^{ta} tū illud nō est oīno sile-
sicut dicitur rīdendo ad argumētū pncipa-

le. Indeterminatio aut q ponit in volūtate
nō est mālīs: nec ipsefectionis inqzū ipa est
actiua: s; est excellētis pfectiōis z prius nō
alibi ad determinatū actū.

Sed quomō faciūt pdicta ad
intentū Alz. qui
dīam dictā nō ponit inter nām z volūta-
tē: s; int irrōnālē potētiā z rōnālē: p rōnālē
itelligēs solū itellm: vt videt fm s allega-
ta. ¶ Rō: intellz z volūtas pnt cōpari ad
actus ppios qd eliciūt: vel ad actū aliarū
potentiarū inferiorū in qbus quandā cālī-
tatē hnt: intellz ondendo z dirigēdo: vo-
lūtas inclinādo z ipando: pma cōparatio est
ēēntialior pz. Et sic intellz cadit sub nā: est
em ex se determinatū ad itelligendū. z nō
h; in pte sua itelligere z nō itelligere
siue circa complexa: vbi pōt hīe pūarios
actus. Nō h; etiā illos in pte sua assenti-
re z dissentire intū q si etiā aliqua vna
noticia sit oppositorū cognitorū: vt videt
Alz. dicere: adhuc respectu illius cognitio-
nis nō est intellz ex se indeterminatū: imo
necessario tūc elicit itellectionē: sicut aliā
que esset tūc vnius cognitū: volūtas aut ad
pūū actum eliciendū opposito modo se
habet: vt dictū est prius: vnde isto modo
loquendo ponitur tūc due pductiones in-
diuinis: z q intellectus est idem pncipiū
cum natura: fm hanc pma comparatiōē
nō videtur loqui Alz. ¶ 2^a cōparatio vide-
tur quasi accidentalis. Tum qz ad actus ali-
arū potentiarū: non comparātur utē po-
tentie: nisi medianubus actibus proprijs:
vt videtur qui proprij priores sunt illis a-
lijs. Tum quia specialiter intellectus hoc
modo non habet rationem potentie acti-
ue proprie dicte: z actum est in. 7° cap. 6.
q. 2. Et hoc modo videtur Aristot. loqui
z ponere tal. m ordinem q primo requi-
ritur noticia aliqualis oppositorū. Sed
ista ex se est insufficiens ad aliquid causan-
dum extra: quia vt arguit in. 4. ca. tunc fa-
ceret opposita: hic nō videt sequi: nisi qz
intellz etiā cognoscēs opposita qzū ad il-
lud cālītatis qd h; respectu eoz fiendoz
extra ex se determinatū est ad illud cuius
est: z ita non solū non est rōnalis respectu
actus proprij: sed nec completiue ratiōa-
lis respectu actus extrinseci in quo dirigit

¶ c. 3. z
inde.

¶ c. 10.

inmo p̄cise sūptus etiā respectu extrinse-
ci est irrōnalis: solumō aut̄ s̄m qd̄ rōnalis
in q̄tū p̄xigū ad actū potētie rōnalis. Se-
quitur volūtas determināns: nō sic q̄ ip̄a po-
tētiatis ex se determinata sit ad vñū: z p̄
h̄ aggregatū: z ex intellectu oppositoꝝ z
volūtatē sit vñū: vt supra allegat: s̄ q̄ vo-
lūtas q̄ ideterminata est ad actū p̄p̄iū illū
elicit z p̄ illū determinat̄ inte^m q̄tum ad il-
lā calūtatē q̄nā h̄ respectu f̄edi extra. Cū
T.c.10. **Az.** dicit: hoc aut̄ dico appetitū: aut phere
sim. electionē: nō dicit aut̄ volūtatē. s. po-
tētiā. Itaq; si potētia rōnalis dicat̄ ab **Az.**
it̄ intellectus: dīta dicta sic intelligēda est s̄m
supra exposita: sibi nō puenit respectu actū
p̄p̄iū: nec in q̄tū p̄ actū suū p̄currit ad actū
potētie inferioris p̄cise sumēdo actū suū.
Sed vtroq; mō cadit sub nā: cadit aut̄ sub
alio membro in q̄tum p̄mus p̄ actū suū
actibus volūtatē. Si aut̄ intelligit̄ rōnalis
id est cū rōne: tūc volūtas est p̄p̄ie rōna-
lis: z ip̄a est oppositio: itā quo ad actū p̄-
p̄iū q̄ quo ad actus inferiorē: z nō oppo-
sitorū mō nāe: sicut intellectus nō potēs se
determinare ad alterū: s̄ mō libero potēs
se determinare: z iō ē potētia: q̄ ip̄a aliqd̄
pōt: nā pōt se determinare: intellectus aut̄
p̄p̄ie nō est potētia respectu extrinsecorū:
q̄ ip̄e si est oppositorū nō pōt se determina-
re z nisi determinet̄ nihil extra poterit.

Per dicta pōt r̄ndert̄ ad illa que
supius allegant̄ cōtra
viā **Az.** Cū p̄mū r̄ndeo de sole: for^a na-
turalis si est illuminata z p̄ncipiū opposito-
rū in materijs dispositis illorū est ita deter-
minata: sicut illa q̄ est vnus t̄m est illi^o de-
terminata: nā nō est in p̄tate sua ad alteru-
trā istarū formarū nō agere p̄tate passio rece-
ptiuo hui^o forme z illius: sicut nec esset si
esset vnus t̄m: volūtas aut̄ actiōis sue: siue
circa hoc oppositū in qd̄ pōt: siue circa il-
lud nō est p̄ncipiū ex se determinatū: sed
p̄tate determinatiū sui ad alterutrum.
Cū p̄ hoc p̄z quō deficit s̄litudō supius
posita de calore z frigore in eodē p̄tatis
vnitue: nec breuiter aliqd̄ pōt ex^m cōueni-
ens oīno adduci: q̄ volūtas est p̄ncipiū
actiū distinctū p̄ra totū genus p̄ncipio-
rū actiūorū q̄ nō sunt volūtas p̄ oppositū
modū agēdi. Et iō satis videt̄ fatuū p̄les

p̄pōnes de p̄ncipio actiūo applicare ad
volūtatē p̄pter h̄ q̄ nō habeat instantiā in
aliquo alio a volūtatē. Sola em̄ est nō ta-
lis: nec iō negandū est cā esse talē: q̄ alia
nō est talis: q̄ p̄ncipiū actiūū creatū capax
est sine p̄radictiōe illius p̄fectionis quā
attribuimus volūtatē. s. q̄ nō solū determi-
net̄ ad vñū effectū vel actū: q̄ multas h̄z
in virtute. Sed nec ad aliquē illorū deter-
minat̄: quos in virtute sufficiēte h̄z. Quis
em̄ negat actiūū esse p̄fectius quāto min^o
dependēs z determinatū z limitatū res-
pectu actus vel effectus. Cū si hoc p̄cedit
de illimitatiōe ad multos z cōtrarios effe-
ctus: cū determinatiōe t̄m nāli ad quēcūq; il-
lorū: quanto magis si cum p̄ima indeter-
minatione ponit̄ z secūda: hec em̄ nobili-
or est p̄t^a necessitate: sicut tactū est i. s. in. q.
mota. ca. de necessario. s. quō p̄fectionis est
in deo nihil necessario cāre. Si ḡ ista p̄fe-
ctio quā attribuim^o volūtatē p̄ncipio acti-
ūo creato nō repugnat: z s̄mū tale est: vo-
lūtas sibi rōnabil^r est attribuēda: z ista de-
claratio melior est q̄ illa p̄us posita de ca-
lore z frigore vnitis. Scdm̄ hoc pōt illa rō
q̄ videt̄ poni in ista p̄tractari sic: si intelle-
ctus p̄ eandē noticiā est aliquo mō opposi-
torū: vt ostendēs: ḡ potētia actiua idetermi-
natorū pōt esse excellētiōi mō oppositorū
s. vt ip̄a vna existēs possit se ad vtrūq; illo-
rū ostendēs determinare: alioq; frustra vi-
deret̄ data fuisse po^a p̄ oppositorū: q̄ ip̄a
sine scda in nullū illorū posset. Ita q̄ ar^m
sit a minor: nō aut̄ a cā p̄p̄ia dīte p̄dicte.
Cū 2^m nō excipit **Az.** volūtatē a po^a rō-
nali: nisi vt potētia rōnalis sumit̄ incōplete
s. p̄ noticiā oppositorū. Sed dicit̄ istā incō-
pletā nullius extrinseci esse cām nisi deter-
minatiōe facta aliūde: q̄ro a q̄ sit ista deter-
minatio p̄ electionē: nō nisi a po^a eligēte: z
h̄ vt distinguat̄ p̄ra rōne: rō em̄ nō est de-
terminatiua cū sit oppositorū: respectu q̄z
se nō pōt determinare: nec multo magis ali-
ud a se: aut si determinare: hoc esset s̄l ad
opposita: sicut **Az.** arguit̄ d̄ agere: z illud
aliud nō necessario determinat̄ ad istud op-
positū: q̄ tūc intellect^o nec in potētia remo-
ta esset oppositorū: igit̄ ad illū aliud p̄tin^o
se determinat̄: z cū p̄ actū suū fuerit deter-
minatū p̄nter determinat̄ intellectū. Innuū

ergo Alz. q. illa potētia est ex se oppositorū
sic q. est determinatiua sui ad alterutrum: per
cuius actū iam determinate elicitū ponit il-
lā determinari respectu opis exterioris: q.
erat ex se sic oppositorū: q. necessario nec
potuit se determinare. Et ita ostendit. 4.
ca. q. d. rōnalis potētia incōpleta pcedit
ad actū manifeste videt inuere q. est alia
rōnalis cōpleta q. tū ad illā dīam hic po-
sitā: z q. ille due cū actibus suis pcurrūt re-
spectu effectus exterioris ad quē nō est po-
tētia ptradictionis pprīe in potētia exequē-
te q. est rōnalis p picipationē. S. tota rō-
potētie ad opposita formalr est in volūta-
te. C. d. aut subdit Alz. q. rōnalis sic de-
terminata necessario est vnus q. d. p. cupi-
scit pncipalr b. faciet. C. d. posset dici q. non
est verū de necessitate absoluta: sicut enim
a. n. s. si ē a. n. s. illud velle nō est necessariū
ita nec p. n. s. si est necessario p. n. s. si illud ex-
terius facere est necessariū. Si aut segtur
necessario vult hic extrinsecū: q. nō impe-
ditū facit hoc tūc Alz. nullū effectū pone-
ret: nisi a. cā p. n. s. determinata ad ipm p. n. s.
nā q. ipm p. n. s. p. n. s. p. n. s. solo velle: q. d. se-
gtur apphēsiōne oppositorū z determinat
fm ipm respectu sequentiū extra. Sic pos-
set exponi illud q. d. est in fine ca. 4. p. p. t.
q. d. neq. si opposita vult necessario faciet
z. c. q. e. m. nō segtur hic de volūtatē: z tū
p. n. s. arguit i. pncipio. c. de potētia rōnalis:
q. ipa sil. faciet. s. opposita videt bona dīa
q. sic faciet: sicut faciēdi h. z. potētia: nō aut
sicut h. z. potētia faciēdi: potētia aut rōnalis
incōpleta ipa ex se: vt dictū est: est nālis re-
spectu oppositorū: iō q. tū est ex se nō tm sil
oppositorū: sed etiā oppositorū sil. Et ideo
si ipa ex se faceret illa sil. faceret p. n. s. uia ly
faceret cū nō aū sic sicut sol est oppositorū
sil. in diuersis receptiuis: z sil. faceret illis
approximatis: z si esset illoz equalr z tm
mō aliqd idē passū e. q. receptiui aboz eēt
sibi approximati nihil faceret: v. l. sil. i. illo op-
posita: ita hic. C. Contra intellectus nō est
equalr oppositorū: q. ageret fm virtutē for-
tiorē. C. R. nō. p. n. s. nōcīā v. n. s. q. est habit⁹
z p. n. s. nōcīā nō est equalr istoz: sed huius
p. n. s. z illius p. n. s. accūs: s. p. n. s. duas noticiās po-
sitiuas pōt esse cā oppositorū. C. d. tra. quō
v. z. p. n. s. Alz. de nō equalr. il. n. s. sic aut de

volūtatē: si em est oppositorū virtualr sil.
est eoz: sed nō eozū simū: q. nō ē eozū mō
nāe: s. z. potēs se determinare ad alterutrum a. n.
alter: z iō sic faciet. C. d. mō posset forte
4. m. ca. exponi: q. multū esset p. n. s. volūtatē: s. z.
aliqd videat ibi cōtra volūtatē. C. d. Sed cō-
tra. q. r. e. saltē vocat ita frequenter potētia
rōnalē intellectū: z nō sic volūtatē: s. z. in-
nuat fm p. n. s. dicta: pōt dici q. actus intellect⁹
p. n. s. est cōior actū volūtatē z nobis no-
uor. Alz. aut de manifestioribus sepius lo-
cutus est: vnde de volūtatē pauca dixisse
inuenit: q. n. s. de dictis eius aliq. sequatū
in qbus p. n. s. inter dixisset si ita considerasset.
C. d. Tertiū cōtra Alz. inductū verū p. n. s. cludit
scz q. noticia simplicis apphēsiōnes v. n. s.
usq. p. n. s. r. r. r. est p. n. s. sibi: z p. n. s. specie p. n. s.
noticiā: tū discursiua q. v. n. s. est p. n. s. natu-
raliter alio pōt esse p. n. s. p. n. s. cognoscendi
aliqd de illo: z sic pōt exponi illud p. n. s. mō d.
a. n. s. rectū est iudex sui z oblig. iudiciū em
nō p. n. s. ad simplicē apphēsiōne: sed ad
collationē cōplexoz: q. tū em ad noticiā
fm qd v. n. s. pōt simpliciter apphēsiōne app-
hendi p. n. s. p. n. s. aliter: q. tū. s. ad p. n. s. uationē
quā includit: nō qd em intra suā essentialē
rōnem: sed cōcomitanter. C. d. Primo q. mō
p. n. s. r. r. r. est noticia eadē vnus formalr z
alterius virtualr: sicut p. n. s. p. n. s. z cōclusio-
nū: z si aliq. volūtiō: puta forte electio p. n. s.
gat iudiciū aliqd de eligēdo: pōt v. n. s. p. n. s.
r. r. r. p. n. s. alterz cognosci quo ad illā noticiā
s. z. p. n. s. illud iudiciū q. n. s. eligat. Scdo mō
est eadē noticia p. n. s. r. r. r. vnus fm qd al-
terius simplr: z ista sufficit ad hoc q. volū-
tas velit alterutrum p. n. s. r. r. r. in q. tū o. n. d. f.
p. n. s. illā noticiā: z sic pōt in cōtraria: s. z. sim-
pliciter: q. nō repugnāt absolute: nisi rati-
one p. n. s. uationis talis: nō aut in rōne volūbi-
lis: vt videt q. v. n. s. q. in q. tū positiuū vide-
tur volūbile. C. d. dicat q. potētia rōnalis
valet ad opposita: nisi determinet ad v. n. s.
z tūc nō. C. d. tra. ex b. segtur q. nō est dīa
ster potētiās rōnāles: z irrōnāles q. tū ad b.
qd est posse i. oppo^m. p. n. s. est salm ex isto. q.
metaphyze: s. z. a. n. s. p. n. s. batio p. n. s. e: potētia ir-
rōnalis tam actiua q. passiua: vt est p. n. s. na-
turalr actū determinate pōt in opposita:
vt p. n. s. ex Alz. z. p. n. s. r. r. r. z Boe⁹. 6. cōmetariū
sup eundē: editionē scda: vbi ponit ex^m de ca. 2°.

T. c. 10. z inde.

T. c. 10.

T. c. 10.

T. c. 3. z. 10

T. c. 55.

ca. 60.

aqua q̄ pōt frige facere z calefacere. Cū
si nō pōtēt in opposita q̄n est actu deter-
minata: hoc est in illo instanti: z p illo nul-
lus effectus actus esset actu ptingēs: p̄ns
est falsus: q̄ z aūs: falsitas p̄ns p̄ p̄m
p̄mo p̄er³³ vbi vult q̄ hec p̄pō est necessa-
ria: omne qd est q̄n est necesse est esse: q̄
aliquid est ptingenter: p̄batio p̄ne: effectus
nō dicit ptingēs in potētia: nisi rōne cause
potētis in oppositū: q̄ nec in actu effectus
pingens nisi cā actu causans actu posset
in oppositū p illo nunc p quo causat ip̄m.
Sed p te tunc nō pōt: cū pro tūc sit deter-
minata: q̄. Cū dicas effect³ dicit ptingēs
q̄ pōt nō fieri. Cūtra p̄ns nō fuit ens: q̄
nec prius actu effectus cōtingens: loquitur
em̄ nūc de ptingentia: put est modus en-
tis in actu q̄n est in actu: z p illo nunc pro
quo est in actu. Cūtem qd cōuenit alicui
p se z p̄mo eius oppositū nō puenit ei p se
nec p accēs ip̄o ma⁶: aliqñ demonstratio
ppter qd pcludens passionē de subo non
esset ex necessarijs: sed posset in opposita
puenit potētie rōnali fm se z p̄mo: vt p̄pa
p̄o⁶ rōnali: in q̄tū rōnalis nā p h̄ distin-
guis ab irrōnali. 9. metaph. q̄ zc. Cūtem de⁹
p̄destinatio pōt nō p̄destinare in illo z pro
illo nunc p quo p̄destinavit nō obstat de
terminatione volūtatis sue pactū p̄desti-
nadi fm oēs: q̄ determinatio nō tollit pos-
se in opposita.

Ad argumēta principi

palia. Cū p̄m p̄ q̄ p̄o⁶ rōnal⁶ put dē vo-
lūtas ē p̄rarior nō sū fīdēoz: s̄ pōt se de-
tēmiare ad alterutq̄: nō sic itēlls. Cū argui-
tur: p̄tra possum nunc nō sedere nunc sup-
posito q̄ sedēā. Dico q̄ in sensu cōposito:
p̄pō de possibili cōponendo opposita est
falsa: q̄ notat potētia esse ad opposita sū
in sensu diuiso. Dicerēt aliq̄ q̄ q̄n ē sessio
est necessaria: iuxta illud p̄mo p̄hier. Qd
qd est q̄n est zc. z nihil pro tunc pole: sed
tū p̄ instanti p̄ozi p quo potuit nō fore nūc
Et isti nō vident q̄ possunt saluare volun-
tatē nunc esse potētia ad oppositū eius
q̄ inest huius po¹³ absurditas p̄s. f. q̄ ne-
cessitas z ptingētia nō sint pprie cōditōes
entū q̄n existūt: s̄ tunc necessitas z cōtin-
gētia nūq̄: q̄ q̄n nō est: nec est necessario

nec cōtingenter. Quō aut illa auctoritas p̄
mi p̄hier. p illis nō facit ppter fallaciā con-
sequētis z figure dictōis: z ppter fm qd z
simplr: p̄lixum esset nūc explicare. Cū dō
dici alr q̄ volūtas q̄n est in aliq̄ volūone
tūc cōtingēt est i illa: z ista volūo tūc p̄tin-
gēt est ab ip̄a: nisi em̄ tunc nūq̄ q̄ nūq̄
alias est ab ip̄a: z sicut illa ptingēt in est:
ita volūtas: tūc est potētia potēs respectu
oppositū: z p tūc in sensu diuisionis: non
scilicet q̄ possit illud oppositū pone-
re simul cū isto: s̄ qd possit illud oppositū
ponere in h̄ instanti nō ponēdo illd aliū in
hoc instanti: qd tū aliud diuisim ponit in h̄
instanti: z hoc nō necessario: sed ptingēt.
Cū 2^m h̄ arguit de volūtate: dico q̄ illa
pōt in actu nulla determinatiōe in ip̄a p̄in-
tellecta actui: ita q̄ p̄ma determinatio z tpe
z nā est in pōne actus. Et si tunc de ip̄a ac-
cipias in nihil pōt nisi p̄us determinata: fal-
sum est. Si aut arguit de intellectu. cogno-
scēte opposita: tūc verū est q̄ respectu ex-
trinseci nō pōt aliqd: nisi determinet aliū
de: q̄ ex se est illoz p modū nāe nō potēs
se ad alterū determinare: vel q̄ ambo aget
vel nihil. Et si de intellectu pcludat q̄ non
est sufficiēs potētia rōnalis: pcedit iuxta p̄
dicta: imo si sol p impole esset cū virtutib⁹
inferiorib⁹ siue volūtate nihil vnq̄ fieret
nisi determinate mō nāe: z nulla esset po⁹
sufficiēs ad faciendū alterutrū oppositoz
Cū 3^m tēnuū dicit q̄ pōt h̄e actū circa op-
posita q̄ subsunt suo p̄mo obo: q̄ q̄tū ad
actū volēdi ponit bonū verū vel apparēs
nō est aut circa oppositū sui primi obiecti
qd ponit malū in q̄tū malū. Sūtr de actib⁹
ponit q̄ oppositos pōt h̄e. f. velle z nolle
circa illud in quo pōt aliqd iueniri de rō-
ne p̄mi obiecti vtriusq̄ actus. f. aliqd boni
z aliquid mali in fine vltimo nihil inueni-
tur de malo z respectu eius videntur ali-
qui ponere q̄ nō sit potētia rōnalis. Sūtr
vident ponere q̄ p habituz aliquē possit
imobil⁶ respectu alioz aliq̄ a fine vltimo
Discussionē istoz: z an circa finē determi-
net ad velle: z circa malū in q̄tū malū ad
nolle: h̄ omittō q̄rē. Cū 4^m ar^m de sole
p̄ supra ad rāsonē ad primū obm contra
Alr. Cū q̄ntū dici pōt iuxta p̄ncipiū p̄i-
mi articuli q̄ frigus nūq̄ facit ad esse ca¹³

facit tñ aliqd quo facto aliqd aliud pōt ma-
gis calefacere: puta cōstringit: ne calor in-
terior diffundat: z ita calor vniū magis
calefacit. CDe ptectione pile lz sit aliqua
cōtrarietas in motu reflexo ad motū rectū
quāta regit inter vbi termināta: nō est. tñ
p̄trarietas formalis: qz violēter mouēs ali-
qd ad vbi mouet ad omne vbi pōssibile ac-
gri p̄ illū motū: sñ directū pōt sic mo^o si nō
redit: z hoc donec factus fuerit motus p-
portional^o violētie mouētis. CDe z alia
quecūq; in radijs reflexis z fractis q̄lis est
in rōnalis cōtinētia z etiā alibi nullā talez
indriaz ponūt in aliq̄ potētia irrōnafi q̄lis
est i rō^o. CAd vltimū absq; exceptiōe: oēs
po^o passiue ex se sunt p̄tradiatiōis: lz si for-
ma necessario depēderet ad mām compo-
sitā: esset incorruptibile: z mā neciō esset
sub illo actu: sñ nō ex necessitate ex pte sur-
sñ ex forma. Actiue vero sunt cōtradiatiōis
sicut exponit A^z. p adesse: z non. Qz si in-
telligat de passiuo appoxiato z nō appro-
ximato: sic oīs actiua: cui^o actio depēdet
a passio pōt esse p̄tradiatiōis nō ex se: sñ ali-
unde. Si intelligit de impe^o: sic oīs actiua
nālis corruptibilis est ipēdibilis etiā per
cām naturalē aliā actiua: sed nulla natura-
lis ex se lz pōsse oppositas actiones circa
idē elicere: seu ex se agere z nō agere quō
potētia rōnalis est cōtrarietatis vel cōtra-
dictiōis. Ideo illa ppositio nō facit con-
tra intentionē A^z. assignantis differentia
predictam.

CExpliciūt questiones metaphysicales
fratris Joānis Scon Doctoris subtilissi-
mi ordinis m̄morum.

CEabula. q. libi metaphyce Doctoris sub-
tilis Scon.

Refatio in qua exponi-
tur illa ppo.

p Oēs hoies natura zc. Car. 2

Questiones p̄mi libi.

pma **Utrū** p̄p̄m subm metaphyce
sit ens inq̄m ens zc. 4

2 Utrū hic sit oēs hoie natura scire de
siderant. 11

3 Utrū prudētia sit in brutis. 12

4 Utrū ex expimētis gñetur ars. 13

5 Utrū exptus solū nō hñs artē certius
operetur zc. 17

6 Utrū actus z oēs gñationes sint cir-
ca singularia. 18

7 Utrū metaphyca sit practica. 20

8 Utrū spe^{va} sit nobilior practica. 21

9 Utrū ad metaphycū inq̄m talis p se
ptinet p̄siderare oēs q̄d dta. zc. 31

10 Utrum vltiora sint nobis difficiliora
ad cognoscendum. 22

Questiones secundi libi

pma **Utrū** pma p̄n^a cōplexa q̄ sunt
de q̄libz affir^o zc. sint no-
bis naturaliter zc. Car. 23

2 Utrū difficultas cognoscendi res sit
ex parte intellectus nostri. 44

3 Utrū sube imāles possint intelligi a
nobis zc. 44

4 Utrū sit necesse ponere statz in omi
genere causarum. 28

5 Utrū sit pcedē i infiniū i effectū. zc. 28

6 Utrū infiniū possit cogsci a nobis. 29

Questiones terij libi.

pma **Utrū** genus p̄dicet p se de dif-
ferentia. Car. 34

pma **Utrū** Questiones q̄rni libi.

pma **Utrū** ens dicat vni^o de oibz. 34

2 Utrū es z v^m significet eādē nāz. 36

3 Utrū hoc p̄ncipiū ipossibile est idēz
fil^o esse z nō esse sit firmissimū. 41

4 Utrū iter p̄tradiatiōis sit mediū. 42

5 Utrū ps pōt supponere p toto cuius
est pars. 44

Questiones quinti libi.

pma **Utrū** finis sit p̄ncipiūz z cau-
sa. Et vtrum sit causa ipi
agēti. Et vtrū maxia cā. Car. 44

2 4

1. Utroz oꝝ cām pticularē in actu singu-
larē. zc. simul eſſe nō eſſe. 46
2. Utz neētia habeāt cām ſui eſſe. 47
3. Utzum diuiſio vni^o imēdiate poſita
ſit cōueniens. 48
4. Utz ens ſm ſe cōter diuidat in .10.
genera gñaliſſima. 89
5. Utz mēbra diuidētia diſtinguantur
eſſentialiter. 49
6. Utz poſſibile ſit aliq̃ accētia tñ nu-
mero dīa eſſe in eodē ſubo. 55
7. Utz hec ſit rō cōis pōis: q̃ pū eſt:
qđ eſt pñcipio ppinquius. 57
8. Utz pñcipia rō qđ dūat ſm q̃ gñaliſſi-
mū ſit diuiſibilitas vel rō mēſure. 57
9. Utz quātitas qua motus eſt quātus
formaliter ſit tempus. 61
10. Utz relatio ſit aliq̃ rēs cui conuenit
modus eſſendi ad aliud. 62
11. Utz pñcipio cōuenienter ponat. 3. mo-
dos relatiōis ſue relatiuoz. 67
12. Utz 3° modus diſtiguat a ſcdo. 69
13. Utz idē referatur ad duo. 69

Queſtiones ſexti libri.

- ¶ **Utzum** iſta diuiſio ſit ſuffici-
ens. ſ. ſcie in .3. ſ. diui-
nā: phyſicā: z mathe^{cam}. 70
1. Utz de ente p accis poſſit eē ſcia. 70
 2. Utz es verū debz excludi a pñſidera-
tione metaphyſice. 79
 3. Utz metaphyſica ſit de ente zc. 82

Queſtiones ſeptimi libri.

- ¶ **Utzum** iherētia ſit de eſſen-
tia accētis. 82
1. Utz ſuba ſit p^m oim entū tpe. 84
 2. Utz ſda ſit p^m oim entū i cognitōe. 85
 3. Utz ſba ſit p^m oim entū i diſſōne. 85
 4. Utzum materia ſit ens. 86
 5. Utz forma ſit pōr cōpoſito z mate-
ria. z vtrū magis ens vtroq̃. 87
 6. Utz qđ qđ ē ſit idē cū eo cur^o eſt. 88
 7. Utz materia p ſe generet. 89
 8. Utz forma p ſe generet. 89
 9. Utz cōpoſitū generet pmo z p ſe in
oim genere. 90
 10. Utz ratio pñ cōtra platonē de ydea
valeat zc. 92
 11. Utz in mā rerū naturalū ſit aliqua
pars forme generādi. 93
 12. Utz nā lapidis de ſe ſit hic vel p ali-

- quid extrinſecum. 95
14. Utz ſingularē p ſe intelligat. 102
15. Utz ſin^{re} ſit p ſe itell^{le} a nobis. 103
16. Utz i reb^o māti. mā ſit p qđ^{re} rel. 105
17. Utz dīa diuiſiua gñis iſterioris iclu-
dat dīam diuiſiua pñā. 107
18. Utz vñ ſit aliqđ in rebus. 108
19. Utz pcept^o gñis ſit ali^o a pce. dīe. 110
20. Utz ptes organice aīalis habeāt di-
ſtinctas formas ſpē differētes. 113

¶ **Utz** Queſtiones octauū libri.
accis ſit for^a ſimplex. 115

1. Utz for^a accitāl ſuſcip. mā. z mī. 117
2. Utz for^a ſubal ſuſcipi. mā. z mī. 118
3. Utz ex mā z for^a ſat p ſe vñū. 125.

¶ **Utz** po^a z act^o opponāt. 127

1. Utz opponant relatiue. 127
2. Utz ſufficiēter diuidat potētia: vt ē
pñcipiū zc. 130
3. Utz deſcriptiōes potentiaz bñ aſſi-
gnentur. 131
4. Utz po^a actiua z paſſiua in qđtū pōr
eſſentialr pñcipiato icludat eſſen-
tialiter aliquē reſpectū. 133
5. Utz potētia actiua fundetur in quo
libet ente. 135
6. Utz relatio potētie actiue fundet
imēdiate in aliq̃ for^a ſubali. 136
7. Utz aliq̃ q̃litas pñe ſpēi ſit potētia
actiua. 136
8. Utz po^a poſſit tēmiari ad qđlibz. 137
9. Utz po^a paſſiua ſit i q̃libz ente. 137
10. Utz potētia paſſiua poſſit tēmiari
ad qđcūq̃ ens cauſatū. 137
11. Utz po^a paſſiua diuidat in nālem z
obediē. ſue ſupnālē z violētā. 138
12. Utz po^a paſſiua diuidat in de q̃ ſue
ex qua z in qua. 139
13. Utz aliqđ pōt moueri a ſeipō. 140
14. Utz dīa quā aſſignat Utz. inter po-
tētiās rōnales z irrōnales ſit cō-
ueniēs. ſ. q̃ ille ſunt oppoſitorum:
alie vñius oppoſiti. 145

FINIS.

Subtilissimi Doctoris Magistri Joannis duns Scoti Ordinis Minorum: De primo omnium rerum principio Tractatus singularis ac proprie diuinus incipit.

Primum rerum principi

prius mihi ea credere sapere ac perferre cōcedat que ipsius placeant maiestati: et ad eius contemplationē eleuent mentes nostras.

Capitulum primum.

Omne de

us noster ad Moyse suo tuo d tuo nomine filiis israel proponendo a te doctore vacillimo sci sciunt: Sciens quod de te posset capere intellus

mortalium nomen tuum benedictum referas respondisti: Ego sum qui sum. Exo. 3. Tu es verus esse: tu es totus esse: hoc credo: hoc si mihi esset posse scire velle. Adiuua me domine ingrentes ad quantam cognitionem de vero esse quod tu es possit perungere rationem nostram ab ente: quod de te predicasti inchoando. Quis autem entis sunt plurime passionis: quare consideratio valeat ad proponendum persequendum: Tunc de ordine essentiali tanquam de meo secundum primum persequar istum modum. Cum primo. c. quatuor diuisiones ordinis primiti ex quibus colligetur quod sunt ordines essentialiter. Manifestatio vero diuisionis tota regit: primo ut diuidentia notificetur: et sic ostendantur primum sub diuisione. secundo ut diuidentium repugnancia declararet. tertio ut perbeat diuidentia euacuare diuisionem. Primum fiet in hoc. c. alia in secundo. hic igitur diuisiones narrando ponam et rationes diuidentium assignabo. Accipio autem ordinem essentialiter si fricte ut quidam loquuntur dicentes posteriori ordinari ad prius. Sed prius vel primum esse supra ordinem: sed contra: primum ordo est relictus egpantia dicta d priori respectu posterioris: et e converso: primum scilicet ordinatum sufficiens diuidi per prius et posterius. Sic igitur quicquid de ordine: quicquid de prioritate et posterioritate fiet sermo.

Dicendum igitur primo quod ordo essentialis videtur per maria sui diuisionis diuidi: sic equocum in equocata. in ordinem eminentie: et in ordinem dependentie:

primo modo prius dicitur eminens: et posteriori excelsum. Et ut breuiter dicat. Quicquid est nobilius et perfectius secundum essentialiter est sic prius: hoc modo ponitur: perbat Aristoteles. 9. meta. actum esse potest potentia: ubi illud prius vocat secundum substantiam et spiritum: quicquid in generatione sunt posteriora illa specie et substantia sunt priora: secundum primum dicitur a quod aliquid dependet et posteriori quod dependet ab illo. Cuius prius hanc intelligo rationem: quia etiam Aristoteles. 5. meta. testimonio plonis ostendit: prius secundum naturam et essentiam est illud quod contingit esse sine posteriore: non e converso: quod ita intelligo: quod si prius necessario esset posteriori: et ideo sine ipso esse non possit: sed tamen non est: quia ad esse suum eget posteriori: sed e converso: quia si ponatur non esse posteriori: non minus prius erit sine inelusione contradictionis: non sic e converso: quia posterius eget priori: quia indigentia possumus dependentiam appellare: ut dicamus: omne posterius essentialiter a priori necessario dependere: non e converso: sed quandoque posterius necessario sequatur illud prius. Et quibus ista possint dici prius et posterius secundum substantiam et spiritum: sicut alia dicta sunt: tamen ad distincte loquendum dicuntur prius et posterius secundum dependentiam ordine secundum eminentiam in diuisione manente subdiuidendo ordinem dependentie: quia dependens autem est actum: et illud a quo dependet est causa eiusdem: aut dependens est actum remotius alicuius cause: et illud a quo dependet est causatum propinquius eiusdem cause. Ratio primi membri huius diuisionis. scilicet satis nota est. Et quod illud primum sub diuisione. per. n. quid causa. quid causatum: et quod causatum essentialiter dependet a causa: et quod causa est a qua essentialiter dependet secundum rationem supra positam prioris. h. diuisionis. Sed secundum membrum huius scilicet diuisionis: nec in se per. nec quod sub diuisione primum. Cuius primum declarat sic: Si eiusdem cause sint due effectus quorum vnus prius et immediatus natus est cari ab illa causa: alius autem non nisi isto immediato tam causato: dico illum alium esse posteriori causati eiusdem cause: et immediatores iam causatus prius actum h. est ratio huius membri. Et ex hoc secundo ostendo quod primum sub diuisione per. effectus remotior dependet essentialiter a propinquior: tunc quod non potest esse illo non existens: tunc quod illa causalitas cause respicit illa ordinata: ergo et e converso illa habent ordinem essentialiter se: ut copant

E. c. 15.

E. c. 19.

ad tertium quod est causa amborum. Item se absolute: tertio: quia causa talis non intelligitur esse ex se: nisi causa propinqua soli effectui proximi: et illo non cato intelligitur: quasi remota causa respectu aliorum. Sed illo itaque cato intelligitur ut prima respectu secundarum: causa autem remota precise in quantum remota non est causata. Item secundum de pedet a causa: quod posuit ipsum propinquus in esse ergo ab esse propinquiore. Istius sedem divisionis virumque membrum subdividit: subdividendo primo secundum: quia tam predictis personat. Nam primum quod est catum propinquius cause: non tamen dicitur quod est propinquius cause prime virumque: sed etiam remote: puta si prima causa unius causati sita. que non sit aliquo modo causa alterius. scilicet. b. sed aliqua alia causa prior est causa b. prima et remota causa illi: cuius alia causa est prima. Adhuc iter ista causata erit ordo essentialis: ut causati prioris ad posteriori catur. Et si si calitas cause communis amborum secundum essentiali ordine illa respiciat ut causata. Secundum membrum huius divisionis minime videtur esse subdivisio: hoc autem sic probatur. Nam virumque catur respectu tertium quod est causa istorum essentiali ordinat: ergo et inter se. Tunc etiam causa communis. q. remota causa intelligitur respectu posterioris prioris non causato. Tunc etiam posterior non potest esse sine priori. Primum membrum sedem divisionis quod est causa famose subdividit in. 4. causas satis notas: finale: efficientem: materiale et formale. Et posterior sibi oppositum similiter subdividit in. 4. sibi correspondentia. scilicet. in ordinatum ad finem: quod ut breviter loquor dicatur finitum: et in causatum ab efficiente quod dicatur effectum: et in causatum a materia: quod dicitur materiatum: et in causatum per formam quod dicitur formatum. Rationes dividendi huius divisionis hic transio: quia alibi diffusius hec tractavi: et inferius quicquid tangetur quando materia id requirit. Cuius articuli fructum summam colligo. Ordo essentialis per sex ordines dividitur evacuatur. scilicet. per quattuor ordines cause ad causatum: et per unum causati ad causatum comprehendendo huiusmodi sub eodem duo membra tertie divisionis: et per unum eminenter ad excessum: hanc divisionem ostensio duo adhuc ostendi requirit. scilicet. quod membra eiuslibet iter se repugnant: et quod evacuatur ratione divisionis: que duo in sequenti et quantum opus erit ad propositum ostendetur:

et in quo etiam quedam generales propositiones necessarie proponuntur. Et predicti ordines et extrema secundum necessaria vel non necessaria concomitantia conferentur: quia dictorum comparationes ad sequentia bene valent.

Conclusiones

Nulla omnino res essentialiter ordinem habet ad se. conclusio. prima.

In quocumque ordine essentiali est circulus impossibilis. conclusio. secunda.

Quod non est posteriori prioris nec posteriori.

Quod non finitum non est effectum. conclusio. 3^a

Quod non est effectum non est finitum. conclusio. 4^a

Quod non est effectum non est materiam. conclusio. 5^a

Quod non est materiam non est formatum. conclusio. 6^a

Quod non est causatum a causis extrinsecis non est causatum a causis intrinsecis. conclusio. 7^a

Quatuor genera causarum in causando idem essentialiter ordinantur. conclusio. 8^a

Si duo comparantur ad eadem causam: aut igitur proximam aut remotam. conclusio. 9^a

Nullum omne causatum cause propinquius est causa causati remotioris. conclusio. 10^a

Nihil dependet essentialiter nisi a causa vel a causato propinquo alicuius cause. conclusio. 11^a

Nullum omne excessum dependet essentialiter ab eminente. conclusio. 12^a

Non omne dependens est excessum ab illo a quo dependet. conclusio. 13^a

Nunc pluralitas ponenda est sine necessitate. conclusio. 14^a

De finitum est excessum. conclusio. 15^a

De dictis quattuor divisionibus ostenditur: et de extremis dictorum ordinum essentialium comparandis huius persequitur. conclusio. 16^a

De finitum est excessum. conclusio. 17^a

De dictis quattuor divisionibus ostenditur: et de extremis dictorum ordinum essentialium comparandis huius persequitur. conclusio. 18^a

De finitum est excessum. conclusio. 19^a

De dictis quattuor divisionibus ostenditur: et de extremis dictorum ordinum essentialium comparandis huius persequitur. conclusio. 20^a

De finitum est excessum. conclusio. 21^a

De dictis quattuor divisionibus ostenditur: et de extremis dictorum ordinum essentialium comparandis huius persequitur. conclusio. 22^a

De finitum est excessum. conclusio. 23^a

De dictis quattuor divisionibus ostenditur: et de extremis dictorum ordinum essentialium comparandis huius persequitur. conclusio. 24^a

De finitum est excessum. conclusio. 25^a

De dictis quattuor divisionibus ostenditur: et de extremis dictorum ordinum essentialium comparandis huius persequitur. conclusio. 26^a

De finitum est excessum. conclusio. 27^a

De dictis quattuor divisionibus ostenditur: et de extremis dictorum ordinum essentialium comparandis huius persequitur. conclusio. 28^a

De finitum est excessum. conclusio. 29^a

De dictis quattuor divisionibus ostenditur: et de extremis dictorum ordinum essentialium comparandis huius persequitur. conclusio. 30^a

De finitum est excessum. conclusio. 31^a

De dictis quattuor divisionibus ostenditur: et de extremis dictorum ordinum essentialium comparandis huius persequitur. conclusio. 32^a

De finitum est excessum. conclusio. 33^a

De dictis quattuor divisionibus ostenditur: et de extremis dictorum ordinum essentialium comparandis huius persequitur. conclusio. 34^a

De finitum est excessum. conclusio. 35^a

De dictis quattuor divisionibus ostenditur: et de extremis dictorum ordinum essentialium comparandis huius persequitur. conclusio. 36^a

De finitum est excessum. conclusio. 37^a

De dictis quattuor divisionibus ostenditur: et de extremis dictorum ordinum essentialium comparandis huius persequitur. conclusio. 38^a

De finitum est excessum. conclusio. 39^a

De dictis quattuor divisionibus ostenditur: et de extremis dictorum ordinum essentialium comparandis huius persequitur. conclusio. 40^a

De finitum est excessum. conclusio. 41^a

De dictis quattuor divisionibus ostenditur: et de extremis dictorum ordinum essentialium comparandis huius persequitur. conclusio. 42^a

De finitum est excessum. conclusio. 43^a

De dictis quattuor divisionibus ostenditur: et de extremis dictorum ordinum essentialium comparandis huius persequitur. conclusio. 44^a

De finitum est excessum. conclusio. 45^a

De mine deus noster qui doctore

venerabile Aug. d te trino

seriose scribetes infallibiliter

docuit: quod ipse in primo de

trini. scriptis dicens. Nulla

res oino est que seipam ut sit gignat. None

tu nobis eque certitudinaliter impressisti

hanc similem veritatem.

Quod nulla oino res essentialiter ordinem habet ad se.

Nam de ordine eminente quod impossibile

est in quo etiam quedam generales propositiones

necessarie proponuntur. Et predicti ordines et

extrema secundum necessaria vel non necessaria

concomitantia conferentur: quia dictorum

comparationes ad sequentia bene valent.

Conclusiones secundum capituli sequentis:

Nulla omnino res essentialiter ordinem

habet ad se. conclusio. prima.

In quocumque ordine essentiali est circulus

q̄ idē seipm̄ excedere s̄m p̄fectionē cēntia-
lem. De alijs sex ordinib⁹: qd̄ impossibili?
q̄ idē a se depēdere q̄ sine seipō posset eē
s̄m intellectum huius supius assignatum:
hoc etiam consonat veritati.

1.º. **Quia in quolibet ordine cēn-
tiali est circulus impolīs.**

Quia q̄cqd̄ est p̄us prior, est p̄us poste-
rior, segtur oppositū p̄me ex scda negata.
Idē etiā erit p̄us ⁊ posterioꝝ eodē ⁊ p̄fectioꝝ ⁊
minus p̄fectioꝝ eodē: ⁊ dependens ⁊ inde-
pendens respectu eiusdē: que longe sunt a
vero: hunc circulū excludit A. a demon-
stratioib⁹: p̄mo posteriorioꝝ: nec min⁹ ipolīs
est in reb⁹. C. Iuxta hanc scdam regulā ex-
plico quāda que a p̄ma p̄bat: ⁊ in ipa sa-
tis includitur: qz inferius vtar ipsa.

T.c.6.º
inde.

3.º. **Quod nō est posteri⁹ p̄ore
nec posteri⁹ posteriore.**

C. Segtur ex affirmatiua dicta: ex ista seqt
q̄ illud qd̄ nō depēdet a p̄ori: nec a poste-
riori. C. Et vltra: qd̄ nō est cāti cāe prioris
nec posterioris: qz posterior in cādo de-
pēdet a p̄ori cāte. Jam te deo duce dictos
sex ordines ad iuicem cōparem⁹. Et p̄mo
4. ordines cause ad causatū. C. Istoz tñ
differentiā vel i diuidendo sufficiētiā: qz
satis nota videt vtrunqz: hic p̄termitto p̄se
q̄qz: p̄lux posset esse: nec ad p̄positū ne-
cessario regitur tñ modo dictos ordines
q̄tū ad cōcomitantā vel consecutionem
ex parte causati in sex conclusioib⁹ cōpando.

4.º. **Quod non est finitum non
est effectum.**

C. Probat p̄mo sic: qz qd̄ nō est ab aliqua
cā efficiente nō est effectū: qd̄ nō est ad finē
nō ē a cā p̄ se efficiēte: q̄ zc. maior p̄bat: qz
in nullo genere p̄accis est primū: qd̄ A. z.
satis exp̄mit. 2. p̄hy. vbi casuz fortuna tāqz
cāis p̄ accis p̄ores ponit necio nām ⁊ itel-
lectū tanqz cās p̄pone in illo gñe cāe: qd̄ at
nō est a priori: nō est a posteriori: ex tertia
iā p̄missa. Et loqz de his q̄ solū sunt p̄prie
effectibilia: patet q̄ maior. minor sic p̄bat.
Agēs p̄ se: oē agit p̄pter finē: qz nullū fru-
stra: qd̄ A. in. 7.º p̄hy. determinat de nā d̄
61. 7. 75. qua minus videt q̄ agat p̄pter finē: q̄ arō

T.c.66.
z circiter.

T.c.49.
61. 7. 75.

ergo tale nihil efficit nisi p̄pter finē. Pro-
batur cōclusio principalis scdo sic. finis est
prima causa in causando: et ideo ipm̄ dicit
A. uic. causam cāp: qd̄ etiā p̄bat rōne: quia
entz finis mouet metaphorice: vt amatus:
ideo efficiens efficit formā in m̄a: non aut
mouet finis: vt amatus: quia aliqua causa
causat. Est ergo finis p̄ma causa essentialr
in causando: hoc etiā sic p̄bat Arist. 5.º me-
taphy. finis esse causam ostendit: quia per
ipsum respondetur ad quēstiones factam
p̄pter quid: que quēstio querit causam: er-
go cum per ipsum scz finem detur p̄insuz
p̄pter quid ipse erit p̄ma causa. A. uia ipm̄
p̄batur. Quēstio enim quare efficit respō-
detur: quia amat vel intendit finem: non
ecōuerso. C. Ex p̄mitate finis tripliciter
iam ostensa sequitur conclusio p̄ncipalis:
quia cuius causa nō est prior nō est poste-
rior: iuxta regulā tertiā p̄missam.

T.c.2.

**Quod non est effectum nō
est finitum.**

C. Probat sic: qz finis nō est causa nisi in-
quātū ab ipō tanqz a p̄ore essentialr depē-
det esse finiti: p̄z: qz quelibet cā est sic prior
inquātū cā: nō aut depēdet finiti quātū ad
esse a fine vt sic p̄ore: nisi inquātū finis vt
amatus mouet efficiens ad dandū sibi cē:
ita q̄ sicut efficiens nō daret esse in suo ge-
nere: nisi inquātū motus a fine suo modo.
Ita finis nō daret esse finiti nisi mediante
efficiēte amante finē: et dante esse finiti in
sua cālitate. Nihil igit cāt finis: nisi qd̄ effi-
cit ab efficiēte amāte finē. C. Dic segt cor. 1.º
nō tacendū. s. q̄ imaginatio falsa est d̄ fine
dicentuz q̄ illud est cā finalis entis finiti
vel effecti: qd̄ est operatio vltima: vel obm̄
qd̄ p̄ istaz opationē attingit. Si itelligit q̄
tale inquātū tale. s. inquātū attingit est cā
finalis: falsū est: qz illd̄ cōsequitur esse effecti
vlt finiti: nec esse finiti dependet essentialr
z ab illo inquātū tale. Sed precise illud
propter qd̄ amatum ab efficiente efficiens
facit aliquid esse quod ordinat ad amātū:
illud inquātū amātū est causa finalis finiti
Quandoz tamen obiectum operationis
vltime est tale amatus: ratione cuius est fi-
nalis cā: nō qz termin⁹ opatiōis talis nāc:
sed qz amātū a cāte illam naturāz tamen

Coz. 1.º

De primo

opatio alicui⁹ vltima: vel qd p ipam attin-
git qnq; dicit finis: qz vltimū et aliquo mō
optimū. Et ita hz aliqs cōdicuōes finis.
Non g̃ Az. poneret itelligētiā p̃prie h̃re
cām finālē z nō efficiētē: sed vel tñ finem
extēdēdo finē ad obm opatiōis optime: vñ
si p̃prie daret z efficiēs: nō qdē p motū: nec
p mutatiōē: qz cāc. 4. p̃tinet ad p̃sideratio-
nem metaphysici: z sic abstrahūt a seip̃is:
vt p̃tinet ad cōsideratiōē physici. Nec po-
neret p̃mū dare eis esse post nō esse: si po-
neret eas sempiternas z necārias. saltē p̃
duratiōē: sed post ordinē nāe tñ: sic expo-
nit Aui. rōnē creatiōis. 6. metaphy. ca. 2.
Cū aut cāto repugnet necitas: an nō:
p̃positū nō inquit si posset aliqd efficiēs
simp̃r necārio cāre: et finis aliqs necārio
finiret: z nō ecōuerso: saltē qdlibet cātū nō
tñ est posse: vt opponit ipolē: s; etiā vt op-
ponit necārio ex se: qz est termin⁹ vñ obm
potētiē sue cāc: s; nō sit posse p̃ungēs: vt op-
ponit necārio in cōt̃ fm phos: qz talē p̃un-
gentiā a se patis negaret. Cū autē cor^m
p̃ finis nō est cā finalis efficiētis: s; effecti⁹:
vñ qd dicit q̃ agens agit p̃pter finē: nō est
intelligendū suū: sed sui effectus.

Cor^m.

6^a. 2°.

**Quod nō est effectū nō est
materiātū.**

Probatur: qz mā de se est in potētiā p̃tra-
dictiōis ad formā: g̃ nō est ex se actu: nisi p
formā: g̃ ab alio reducēte illā potētiā ad
actū: illud est efficiēs: qz idē est facere cōpo-
sitū z mā eē in actu p formā. Prima p̃na
p̃z: qz potētiā mere passiua p̃tradictiōis n̄ se
reducit ad actū. Et si dicas formā reducere
ipam: potētiā ad actū: Cū est formalis: s;
cū p̃intelligant mā z forma nō vñtū illud
a q̃ vñtū hz rōnē cāc efficiētis quā seq̃
actuatio formalis. Secūdo p̃bat p̃na: qz effi-
ciēs ē p̃xima cā finalis: g̃ p̃or mā: cui nō est
p̃or nec posterior: p̃ma p̃positio hic p̃bat:
nā mouere metaphorice: vt amatū ē cāto
finis: sic aut mouet efficiēs nō aliā causa. 3.
Cū p̃bat: qz cōpo^m ē vñ vñū: g̃ hz aliquā
entitatē vñā: q̃ nec ē ētūas māe nec for⁹: illa
entitas vñā est cāta nā a duab⁹ entitatib⁹: p̃o
qz nihil vñū est ex plurib⁹ nisi in virtute
vñū p̃mo vñ p̃ncipalr: nec ab altero duoz
primo: quia vtrūq; illoz est diminutū re-

pectu entitatis totalis: ergo est ab vno ali-
quo extrinsecō: et sic p̃z conclusio p̃ncipalis.

**Quod nō est materiātū nō
est formatū: z ecōuerso.** 7^a. 2°.

Probatur: quia qd nō est māū nō est cō-
positū ex p̃ribus essentialib⁹: quia in oī
sic cōposito perfecte vno altero pars est
potentialis: quia non fit vñū per se: nisi
ex actu et potentia. ex. 7. z. 8. metaphysice.
Quod igit nō hz p̃tē p se potentialē nō est
cōpositū: g̃ nec formatū: quia formatū est
cōpositū habens formā partem sui.
Et sicut argutū est de mā et forma: ita p̃r
argui de subiecto z accidēte suo mō. Cū
firmat iuxta illd Az. 7. metaphy. Si quid
ex vñco elō esset non esset nisi illud: imo
illud nō esset illud elim: ex p̃ma p̃positiōē
hū⁹ sed c. que est. Nihil eēntialr a se depē-
dere. g̃ a similit: si qd hz tñ vñā p̃tē eēntialē
nō est nisi illa: imo iam nō est pars nec cā:
p̃pter p̃mā regulā dictā: ergo omne
causatū ex aliqua causa intrinsecā: hz etiā
aliā intrinsecā p̃causantē. z ita p̃z p̃positū.

T. c. 22.
27. z. 60.
z circūte
T. c. 35.

T. c. 60.

Qd nō est cātū a cāis extri⁹ 2°. 8°.

secis nō ē cātū ex cāis intrinsecis

Hec ex p̃missis. 4. p̃z satis: hz tamē p̃ba-
tiones sp̃ales. Prima est: qz cālatēs cau-
sarum extrinsecarū perfectiōē dicunt cui
nō est annexa necessario imperfectiō. Cū
se intrinsece ex necessitate habent imperfe-
ctiōē annexā ita qz cause extrinsece sūt
p̃ores in cādo intrinsecis: sicut p̃fectū im-
p̃fecto. Adūge scdā que est hec: Qd nō
est causatum cause prioris nec posterioris:
sequitur p̃positum.

Secūda ratio est ista: quia cause intrinsece
possunt esse in se causate respectu extrinse-
cay: ergo sunt posteriores in cādo respe-
ctu earū: aīis p̃z de forma. Patet etiam de
materia in quantum pars: sed de ipsa in se
inferius ostendetur: hec conclusio bene
probat sextam.

**Quatuor genera cāz i cān-
do idez essentialr ordinātū.** 2°. 9°.

Patet ex 5. p̃missis. Sed ex se videtur
rationabile: qz multa a quibus aliquid de-
pendet essentialiter ordinem habeant fm

quē. s. illd ab eis ordinate depēdet. Nam ex qbus nō sit vñū vt ex actu z po^o si oīno nullā hñt vñitatē ordīs nā cānt aliqd idēz eēntialr. Cū igit qtuor gñā cāz nō sunt ptes alicui^o cōpositi ex ipis: sicut ex actu vñ potētia: si etiā oīno nullā hñt vñitatē ordīs iquātūz cānt: quō tūc aliqd idē cārēt: g hñt vñitatē ordinis inquātū cānt cātū q ordīe sunt oēs vñū respectu tertij. s. in cāndo: sic multa in vñuerso p ordinē sūt vñū in eēndo. Et qñs sit ordo istoz genēz pz ex dicit de fine z efficiēte inter se. Ex scda pbatōe quartē: z scda pbatōe sextē: z intrinsecāz ad alias. s. extrinsecas ex eisdē. z ex. 8. Quālis aut sit ordo intrinsecāz iter se nolo multūz psequi ingrendo: qz paz illis vtar in pōcessu: videt tñ materia pōz fm idēpēdētā: qz cōcernēs z informās videt depēdere a pma^o z informato: qz formatūz pntelligit informabile: Et ita exponūt qdā Aug. lib. 12. p̄f. de prioritāte materie respectu forme. Et si qñs q ordine est prior. C. Rñō. sicut causatū p̄p̄inquitus eiusdē causē remotē: p̄p̄inquit^o in qz necessario fm istum ordinēz fm quēz nunc forma causatur de materia prius causata ab ipō: tamē forma est prior fm emunētā quā p̄fectior: qd tanqz planū accipit Arist. 7. meta. vbi comparat ea: lz ex dictis eius alibi. 9. metaphy. d actu z potētia possit probari. Intellige autem q alud est causas in causando: siue fm causationes esse eēntialiter ordinatas: z aliud est ea que sunt cause esse eēntialiter ordinatas: sicut patet per Avicē. 6. metaphy. sic. c. 5. Nam primum verum est: et ostensum alias: iste essent false quia amat finē: ideo efficit effectum: z quia efficit. ideo forma informat: z materia materialit: que tamē cōmūniter amittuntur. Secundum autēz falsum est: nam illud quod est finis nō est causa eius quod est efficiens: nec quādoqz eōuērsō: cōmūniter aut illud qd ē efficiēs nō est causa eius qd est materia: quia eam supponit. Causationē aut vñius cause esse eēntialiter ordinatā ad aliā est ipam nō esse causā eiusdēz nisi virtute alteri^o suo modo causantis: qd quidēz causare in virtute nullā dependentiā ponit in ipō: qd est causa posterior nec aliquid absolutum a priori receptum in ipō: sed tñ aliqd

ab eis esse ordinate p̄us ab vno qz ab alio: z vñū p̄us cātū alteri^o qz cātūz ambōz: sic alibi de cāis eēntialr ordinans diffusi^o explicam. C Sed vltēri^o itelligē qz inter cās inquātū cāe: nō est ordo dependentie: qz vt hñt in pmo. c. z pbat h. 12. p̄clusiōe: talis nō est nisi cātū ad cām: vel cātū remotioris alicui^o cāe ad cātū p̄pinquus eidē cāe. Mēu- ter est h. 11. scdō. p̄z saltē cōparādo efficiēs ad finē q est pma cā. Nō aut p̄mus. p^o vel cātio dicit tñ relationē effectū vñ in causa. Relatio nō est cā relōnis pmo: h aut si causatio vñ^o esset cā cātōis alteri^o: h eēi pmo: qz p̄us naturalr qz esset cā cātū oīm cātūz. Tūc etiā nulla cā extrinseca esset imediata cā cātū cōmunis: sed tñ cātōis alteri^o cāe. Tūc tertio: nō oīm finitū esset effectū: p̄tra gntā hui^o. Causatio qppe efficiētis p te est finita: qz causata a fine cāntē: n tñ ē effecta. C. Itē pbat in cōi q iter causationes cātū nō est depēdētā: quia tūc fine cōtradictiōe possit esse cātio prior sine posteriore: g et correlatiū sine correlatiū abqz cōtradi- ctiōe: qd est falsum. Tū qz oēs relōnes cātū sunt idēntice idē absoluto: g p̄radictio est vñā eē fine alia. Tū qz aliqd possit eē i re sine p̄radictione ens ad finē z nō effectū: qd est p̄tra gntāz. Similr est p̄radictio q aliqd sit materialit z nō formatū vel ecōtra pz ex septima. Silr effectū qtuor causarū qd. s. est ab efficiēte p mutationē p̄radictio est sic effici z nō eē formatū vel mātūz. Est igit iter cātōes cāz ordo eminētē: qz vñā est p̄fectior alia: h satis pz. Nec iō dī. qz hēc cātio illa: qz sit ibi ordo depēdētē: s; qz ordo eminētē: vel magis qz aliqd est cātū vñ^o cāe: qz nō est alteri^o: s; respectu cātū cōmunis nō ē rō. C. Itē si iter cās sit ordo depēdētē: g vñā cāt alia inquātū cā. Non. n. pōt ibi poni cātū p̄us: g finis cāt efficiētē: que tñ nō efficit ppter p̄cessum infinitūz: g gnta falsa. C. Itē si vñā cā cātione vt finis ipsius efficiēs: z sic vltia: tūc nihil erit im- mediate cātū a qtuor causis: z sic cātū a qtuor nō ē p̄ximū cātū nisi vñ^o vñ duorū: nulla cā est eqliis cātio: itelligo de totali in quocūqz genere: pbat: qz iter eqlia nō est depēdētā eēntialis: pz iducitue: intrinsece sunt minus nobiles: extrinsece p̄fectiores. C. Cōtra: qre ignis vñuocuz nō est totale. T. 30

ADDY

12.
T. c. 7.
T. c. 13.
z inde.

De primo

EX **TRA** **Q**uestio quare si ignis esset incā^o nō cāret.
Exposito de cōpatione mēbroz quarte
diuisionis. **D**e tertia breuiter trāseundo:
qz planū est eius diuidentia repugnare: z
diuisum euacuare.

10^a. 2°. **Q**uia si duo compantur ad
eandem causam: aut ergo pri
mam aut remotam.

De scda diuisione duas p^ones pponam.
Prima est distinctio membrorum.

11^a. 2°. **N**ō omne causatū cause p
pinquius est causa cāti remo
tioris ab eadem causa.

Ergo est aliq^d cāti p^{us} qd nō est causa.
Ancedēs h^o pbat exēplo z rōne. **E**xēplū
ponit tale: quātitas. n. est ppingus cāta q^ui
tate: nō tū ē c^o cā: p^o discurredo p cas: pbat
etiā rōne qz. **2^a. 2°** ē d^o sufficiētia diuisionis

12^a. 2°. **N**ihil dependet essentialr
nisi a causa vel causato ppin
quiori alicui cause.

Probatur: qz si depēderet ab aliq^d alio sit
illud a. z d^o pēdēs b. a. nō existēte b. nō erit:
sed a. nō existente oēs cāe p se ip^o b. pnt cō
currere: z etiā oia cāta istis cāis ppingora
q^ui b. pnt esse iāz cāta: qz a. nullū istoz est p
te: g^o oibus cāis p se cōcurrētib^o z oib^o cāis
ppingorib^o ip^o b. tā possit. b. nō erit. g^o oēs
iste cāe p se nō sūt sufficiētes cāe etiā ppin
gorib^o cāis iāz positis: p^oia p^o qz cāe suffi
ciētes iam cāis ppingorib^o positis possūt
cāre remoti^o cāti. **S**ed si dicas q^u argu
mentū nō cludit quin possint: s^o cōcludit
q^u nō cānt. **H**oc nihil est. nam a. nō potēte
esse p te. b. nō pōt ee: sed oib^o p^odictis ex pte
cāz oim z cātoz p^oz positis a. nō pōt esse
p illa qz si est aliq^d istoz. nec cābile ab eis:
g^o b. nō pōt esse p illa: nam p nihil pōt esse
aliq^d p qd nō p^o illud esse sine quo impōse
est illud esse. **S**i dicās cōpositūz pōt esse
p agens nāle: nō tū materia pōt esse p ipm
sine q^u ipōssibile est cōpositūz esse. **I**nstan
tia nihil ualēt: qz agens naturale nō est to
ta causa cōpositū a q^u circūscripto. s^o oī alio
pōt esse cōpositūz. **D**e tali loquor: qz si oēs

cās in oī g^oie cāe ordinatas ad b. ptingas
z effectus ppingiores ipso. b. sint pducti
p oēs istas: a. nō potest esse: qz nō est causa:
nec cāti de nūero istorū: z sine. a. b. nō pōt
esse: ergo p oīes istas fil^o iūctas: b. nō pōt
esse: g^o p oēs iste fil^o iuncte nō sunt totali cā
ipius. b. qd est oppositū positi. **D**e p^oma di
uisione filēs duas p^ones ppono: p^oma p^o
de distinctione mēbrozū z est:

Nō omne excessūz depen
det essentialr ab eminente.

Ergo p^ome diuisionis p^omi mēbrū nō in
fert necessario 2^m. p^obo a^ois. **S**pēs nobilioz
est eminēs respectu min^o nobilis: puta cō
trariū respectu cōtrarij: nec tñ respectu ei^o
est aliqua cā: p^o inductiue: nec cāti pping
us: quia cālitās cause cōmunis nō respicit
s^om ordinē essentialē illa vi cāta: tunc enīz
nō posset causare aliq^d excessūm nisi p^{us}
causaret eminens: qd est patens falsum de
quacūq^z causa: qz si p^otrariū uilius p^oducti
tur ab hac cā cōtrario nobilioz a nulla cā
p^oducto: ergo respectu nullius cause sic or
dinant^o: ylt^oerius: si eminēs aliquid nō est
causū respectu excessi nec cāti ppinguius
causa amboz: g^o excessūz nō depēdet ab ip^o
essentialiter: psequētia p^o ex p^omissa ostē
sa: ex abundantū cōiungo eius cōuersam.

Nō oē depēdēs ē excessūz
ab illo a quo dependet.

Probo: cōpositū depēdet a mā cū ipm sit m^o
tū pfectū: similr fortasse forma dependet a
mā: ut tactū est p^oclusiōe 9^a. tñ forma est p^ofe
ctior. 7. metaphy. **I**n motib^o etiā ordinatis
qd est posteri^o g^ofiatiōe dependet a p^ore: qz
p^{us} est effect^o ppingor: cāe amboz: tñ p^o
steri^o est pfectū. 9. meta. 3°. p^o sufficiētia hui^o
diuisionis hāc g^oialē ppono ap^o **A**z. sicut notā

Nāquā pluralitas ponē
da est sine necessitate.

Cum igit^o nulla necessitas appareat po
nendi plures ordines essēntiales q^u duos
predictos: illi soli sunt ponendi. **H**ec autēz
p^opō generalis ostendit tantū esse sex ordi
nes essentialē in quos scōs subdiuiditur
tot esse ostēsi sunt: z ad ponendum alios
necessitas nō apparet. **C**omparans mēbris

13^a. 2°.

14^a. 2°.

T. c. 7.

T. c. 15.
z ceteris.

15^a. 2°.

¶ pme diuisionis ad inuicē in cōi cōparo in spālī posterī^o pmi ordinis pme diuisionis: ad posterī^o pmi ordinis scē diuisionis cōparo. s. excessum ad effectiū z finitū: hic conclusionēz nam propono que est talis.

Omne finitū est excessum.

¶ Probatur: quia finis est melior eo qd est ad ipm: hoc pbat sic. qz finis vt amātū mouet efficiēs ad cāndū: sic igit finis a. efficiens b. effectūz finitū c. tunc si a. nō est min^o bonūz ipō b. nec equale: ergo maius: scda pars antea pbat: qz nō equale: qz qua rōne equale moueret: eadē rōne et idem posset mouere c. qz eque amabile z desiderabile. z ita posset effectū causa finalis sui. Cōtra pma ppositionē hui^o scdō: ex hoc cōcludit qz nec min^o. Cōtra natura agit ppter finēz sicut ars ageret si ageret naturaliter: sed a fine in artibus sumitur pncipiū cognitōis artificialis vel moralis de finito. 2. pphico rō: pncipiū est verū. g. finis qui icludit illā veritatē virtualē est pfectior. Cōbicies. aliqua voluntas causat aliquid ppter minus bonū amātū: ergo ibi finis est excessus. Ans pz in oī actu bono ex genere: z malo ex fine: qz ordinatur ab agēte ad finē inferiorē se. Cōtra. cōclusio pcedit de fine ex natura rei qualis est semp finis nature: z finis voluntatis ordinate. Sed nec instātia de voluntate inordinata destruit cōclusio nem: qz talis nō est pma cā: effect^o g. si a tali aliqd fieret n. ppter pfectiorē finē: tñ fieret aliqd cā superiori ordinala ad finē supiorē vel pfectiorē: qz alias nō esset ordinata: vt pbatio pclusionis oñdit: z si vt a supiore pducit hz finē pfectiorē: g. hz aliquā pfectio rem. g. oē finitū est excessum ab aliquo fine suo: lz nō a primo. ppter quā amātū agēs primū in ordinatū cāt ipm. Cōtra et enā dici qz finis ille eēt finis ei^o fm qd. Cōtra nō placet: qz efficientia cause inferioris est efficientia simplr. g. si nō efficit p se vt motū sicut baculus cur^o nō est finis p prius: qz nō est agēs p prie: sed quasi effectū ppingus. Si inqz nō sic efficit finis eius est finis simplr. qz oīs pe^a se efficiēs est se finis.

Conclusiones

tertiū capi
tuli.

¶ Aliqua est nā in entib^o effectiua. p. 1.

¶ Aliqd effectiū ē simplr pmi. p. 2.
¶ Simpliciter primū effectiū est incau
sabile. p. 3.

¶ Simpliciter primū effectiū est actu ex
stēns: et aliqua natura existēns actualiter
est sic effectiua. p. 4.

¶ Incausabile est ex se necesse esse: p. 5.
¶ Necessitas efficiēdi ex se vni soli nature
conuenit p. 6.

¶ Aliqua est nā in entibus finitua. p. 7.
¶ Aliquod finituum est simpliciter pri
mum conclusio. 8.

¶ Primū finitū est incabile. p. 9.
¶ Primum finituum est actu existēns: et
alicui nature actu existēti conuenit ista
primitas conclusio. 10.

¶ In nāis entib^o aliqd est excedēs. p. 11.
¶ Aliqua natura eminens est simpliciter
pma fm pfectionē. conclusio. 12.

¶ Suprema natura est icabilis. p. 13.
¶ Supma nā est aliqd actu exis. p. 14.

¶ Alicui vnice nature et eidem actui ex
stenti inest triplex primitas in triplici ordi
ne essentiali efficiētie finis z eminentie.
conclusio. 15.

¶ Impossibile est idem ad duo essentialr
dependet ad quoz vtrūqz eius dependē
tia totaliter terminatur. p. 16.

¶ Vni soli nature inest quēcunqz pmitas
cause extrinsece vnus rationis. p. 17.

¶ Primū effectiū ē actualissimūz vtuāl^r
continens omnem actualitatem: pmi finis
est optim^o vtuāl^r pūnes oēs bonitatē pmi
eminens est pfectissimūz eminenter conti
nens omnem perfectionem. p. 18.

¶ Vna nā exis est pma in triplici ordine
pdicto se: efficiētie eminentie z finis: et
quelibet alia est sic posterioz ista. ppter
missis ordinibus finis et eminentie ex so
lo ordine efficiētie qui efficacior est: po
tes procedere ita accipe huius terij. 6. pri
mas cōclusiōes: z sexte adiunge. 16. 17. 19.

et sic habes huius terij. 9. conclusiones:
quattuor prime concludunt primum effi
ciēs esse: alie. 5. qz est tñ vnus fm spēm vel
nāz: deinde. 4. c. satis valet p vti efficiētie
qz alias regit: puta tñ z aliqd pponēs. 12.

pnt pmitte: si nō illis ppo^m oñdit fm illō
paucā de primo. c. essen t. necessaria: et ali
qua de scdo.

conclusio. 19.

conclusio. 19.

conclusio. 19.

2. c. 89.

2. c. 89.

230

De triplici pmitate in pmo principio.

Omine de^o noster:
Qui te pri-

¶ma 2°. Aliqua est natura in enti-
bus effectiva.

2.ª. 2.º. Aliquod effectiuū est simpliciter primum.

le ab alio: vñ qz vñtute alteri effectiuū si ne-
gat negatio ponit affirmatio: illd̄ alter fit
b. de quo arguit: sic argutū ē de a. aut pce-
deret in infinitū in effectiuis: qz qdlibz re-
spectu pōis erit scdm̄: aut stabitur in aliq̄
pore nō hñte pus: infinitas nō est polis in
ascēdēdo: ḡ pñtas necaria: qz nō hñs pus
nullo pore se ē posterio: nā circulū in cāis
destruit 2°. 2. 2¹. c. Cū dic istat: qz fm̄ phylo-
sophātes ē polis infinitas in ascēdēdo: sicut
ip̄i ponebāt de gñantibz infinitis: qz nullū
ēēt pñmū: s; qdlibet scōz: z tñ h ab eis pone-
bat sine circulo. Cū hāc istatū exclūdēdo:
dico qz pñi nō posuerūt infinitatē polem in
cāis p se z eēntialr ordinat: s; tñ accñtalr:
sicut p3 p 2¹uicē. 6. metaphy. c. 5. vbi loq̄
de infinitate idiuiduoz in sp̄e: sed ad pposi-
tū ostēdendū expono que sint cāe eēntialr
subordinate: z q accñtalr: vbi sciēdū qz aliū
est loq̄ de causis p se z p accñtis: et de causis
eēntialr z accñtalr ordinatis. Itaqz in pmo
est cōpatio vñ^o ad vñū. s. cāe ad causatū: et
est cā p se q fm̄ nāz p pñā nō fm̄ aliqd sibi
accñs cāt. Et cā p accñs est q p aliqd sibi ac-
cidēs cāt: z sic est cōpatio duaz cāz iter se
inquātū ut ab eis cātū. Et differūt in tribz
cāe eēntialr z p se ordinate ab accñtalr oz
dinatis: pma dñā est: qz in p se scōa iquātū
cāt depēdet a pma. In p accñs nō: lz in eē
vel in aliq̄ alio depēdet: scōa est: qz in p se
ordinate est cālitas alteri rōnis z alteri oz
dinis: qz supior est pfectior in accñtalr oz
dinatis nō: hec depēdet: siue seq̄ ex pma.
Itā nulla cā a cā eiusdē rōnis depēdet eēn-
tialr in cāndo: qz in cātionē alicui sufficu
vñū vñi rōnis. 3ª seq̄ ex duabz pmissis. s.
qz oēs cāe p se ordinate fil nēcario requirūt
ad cāndū: alioqn aliq̄ p se cālitas deēt esse
ctui. S; n̄ requirūt fil accñtalr ordinate. Ex
istis oñdis pposituz sic. Infinitas eēntialr
ordinatoz est ipolis: z infinitas accñtalr oz
dinatoz ē ipolis nisi ponēdo statū in eēn-
tialr ordinat: ḡ oī mōt est ipolis infinitas in
eēntialr ordiatz. Si ē negf ordo eēntialr
infinitas ē ipolis: ḡ oīno ē aliqd pñ^o simplr
effectiuū. Cū dic sunt tres pponēs assūpte
pp̄ breuitatē: p^a dicat a. 2^a b. 3^a c. p^a istatū
pbat. s. a. q. f. in eēntialr ordinat ipolis ē
infinitas. Tū qz vniuersitas cātoz ordina-
toz ē cāta. ḡ ab aliq̄ cā q nihil ē illi vniuer-
sitatis

fitatio

statis. tūc. n. aliqd eēt cā sui. Tota enī vni
uersalitas dependētiū dēpēdet. z a nullo il
lius vniuersitatis. Tū. 2°. qz īfinitū cāe eēn
tialr ordinate eēnt nūmū in actu. ex. 3° dis
ferentia sup̄a. nōs nullus plis ponit. Tū. 3°
tertio: qz p̄us est p̄pinguis p̄mo. ex. 5. meta
physice. ergo vbi nullū p̄mū nūmū eēntia
liter p̄us. Tū. 4°. qz superior ē p̄fectior ī
cādo. ex. 2° dīa. ergo in īfinitū superior
est in īfinitū p̄fectior. z ita īfinitū p̄fectiōis ī
cādo. Est ergo nō cāns in vīute alterius
qz oīs talis īp̄fecte cāt. eo qd dēpēdēs in
cādo. Tū. 5. qz effectiūm nullā īp̄fec
tione nēcessariō ponit. p̄z in p̄pōne octa
ua secūdi capli. ergo pōt eē in aliqua natu
ra sine īp̄fectiōe: sed si eēt dependēs ab
alia ī īfinitū in nulla eēt sine īp̄fectiōne
ergo effectiuitas in dēpēdens pōt iesse ali
cui nature. Illa est simplr prima. qz effecti
uitas simplr p̄ma est p̄lis: sufficit hoc: qz
īferius ex hoc p̄cludetur qd est in re. Et sic
quinqz rōnib⁹ p̄z. a. B. p̄batur. s. qz īfiniti
tas accidentalr ordinate ē īp̄possibilis ī
fī statu p̄posito ī eēntialr ordinate: qz īfiniti
tas accidentalr si ponit hoc nō est simul vt
p̄z: sed successiue tñ altez post altez. ita qd
īz īcōm aliquo mō sit a p̄or: tñ nō dēpēdet
ab ipso ī cādo. pōt enī causare illo non
existere: sicut filius generat patre mortuo
sicut ipso viuo. Talis īfinitas successiōis
est īp̄possibilis: nisi ab aliqua natura durā
te īfinita: a qua tota successiō z quodlibet
eius dēpēdet. Nulla. n. dīfformitas perpe
tua nisi in vīute alicuius p̄manētis: qd ni
hil ē successiōis: qz oīa successiua sunt eius
dem rōnis. Sed ē aliqd p̄us eēntialr: qz
qdlibet successiōis dēpēdet ab ipso. z hī
alio ordine qz a cā. prima que ē aliqd suc
cessiōis illius: p̄z ergo. b. P̄robatur. L.
scs si neget ordo eēntialis īfinitas ē sim
pliciter īp̄possibilis: qz ex p̄ma huius capli
cum aliqua nā sit effectiua. Si negetur ef
fentialis ordo effectiūm: ergo illa in nul
lius alterius vīute cābit: z īz ipsa in aliq
singulari ponat cāta: tñ in aliquo est īcau
sata: qd est p̄positū de natura prima: quia
si in quolibet ponat cāta: iam p̄radictio ī
plicatur negādo ordinē eēntialem: qz nul
la natura potest poni in quolibet cāta. ita
qd sit ordo accidentalr sub ipsa sine ordine

eēntiali ad aliam naturā: sicut ex. b. p̄z.

Simpliciter primum esse. 3°. 2°
ctiuum est incausabile.

Cl̄ hoc p̄z ex secūda: qz si sit ab alio effecti
bile vel vīute alteri⁹. effectiūm: ergo p̄ces
sus in īfinitū: vel status in aliquo ī effecti
bili: z ī dēpēdēt effectiūm: illud dico pri
mum: z illū aliud p̄z qd nō est p̄mū ex da
tis tuis. Cūterius cōcludit. Si primum ē ī
effectibile. ergo īcausabile: qz non simbile
ex 5° p̄positione secūdi. Nec materiabile
ex 6° eiusdē. nec formabile ex septimā ibi.
Simul et de materia z forma. ex. 8. ibidez.

Simplr primum effectiūm ē 4°. 2°.
**actu existēs: z aliq natura exi
stēs actualr est sic effectiua.**

Cl̄ p̄bat: cū rōnī repugnat posse eē ab
alio: illū si p̄t eē: pōt eē a se: sed rōm p̄mi ef
fectiū simplr repugnat eē ab alio ex tertia
z pōt eē ex secūda: imo ibi. 5. p̄bat. a. que
minus vī cōcludere hoc p̄cludit. De hoc
alie possunt tractari de existētia: z sic sūt d
cōtingentib⁹ tñ manifestis: vel de nā z qd
ditate z possibilitate: z sic sūt ex necessarijs
ergo simplr p̄mū effectiūm pōt eē a se. Qd
non ē a se: nō pōt eē a se: qz tūc nō ens pro
duceret aliqd ad eē: qd est īp̄possibile: z ad
huc illud cāret se: z ita non eēt īcausabile
omnino. z hec. 4°. p̄clusio declarat alr: qz
īcōueniens est vniuerso deesse sup̄remū
gradū p̄tem in eēndo. Cūxta istam. 4. **Cor^m.**
nota correlariū: qd p̄mū effectiūm non tñ ē
quod ē prius alijs: s̄z quā p̄us eē includit
p̄radictionem sic īquātū p̄mū existit. p̄ba
tur vt. 4. Nā de rōne illi⁹ maxime īcludi
tur īcausabile: ergo si pōt eē: qz nō cōtra
dict enūtat: pōt eē a se. z ita ē a se.

Incausabile ē ex se nec ē eē 5°. 2°.

Cl̄ p̄batur: qz excludēdo oēm cām aliā
a se īrīsecā z extrīsecā resp̄cū sui eē ex se ē
īp̄ossibile nō eē. p̄bat: nūmū pōt nō eē ni
si aliqd sibi īcōpōse p̄positiue vel p̄uati
ue possit eē: qz saltē altez p̄radictioz ē
semp̄ vez: nūmū īcōpōssibile īcābili p̄osi
tiue vel p̄uatiue pōt eē: qz vel ex se vel ab
alio. Nō p̄mo mō: qz tūc eēt sic ex se ex. 4.
hui⁹ capli: z ita īcōpōssa simul eēnt: z pari

De primo principio.

rōne neutrū eēt: qz pcederet p illd icōpōle illd icābile nō eē: z ita seqt ecōuerso. Mon scōd mō: qz nullū cātū hz vehemētū eē vī potēt a cā qz icābile a se hz: qz cātū depēdet in cēndo: icābile nō: politas ē icābilis ad eē nō necario ponit actu eē ei: sic est d icābili. Nihil icōpōssibile iā enti pōt esse a cā nisi ab illa recipiat vehemētū: vel pōtētus eē qz sit eē sui icōpōssibilis.

6^a. 2°. **Necessitas eēndi ex se vni soli nature conuenit.**

Probatur sic. si due nāe pnt eē ex se nece eē cōis ē eis neccitas essendi: g z aliq entitas qd dicitur a fm quā ē eis cōe: z a q accipitur qsi gen^o eaz: z pter h distinguuntur formalitatib^o suis actib^o vltimis ex hoc se quunt duo icōpōlia. C^o Primi qz vtrūqz erit pmo nece eē p nām cōez q ē minor enitatis: z nō p nām distinguētē q ē maioris actualitatis: qz z si p illā formalit sit nece eē: g bis ē nece eē: qz illa formalit nō includit nām cōem: sic nec dīa gen^o: vī aut ipōssibile q minor actualitas sit q pmo aliqd ē neccius: z maior nō sit q pmo nec p se sit aliqd neccius. C^o Scdm ipole ē q p nām cōez q ponit vtrūqz p^o eē nece eē neutrū sit nece eē: qz neutz ē sufficiēt p illā naturā. Quelibet n. nā ē illud qd ē p formale vltimū. p q. n. aliqd ē nece eē p illud ē in effectu circūscripto oī alio. C^o Si dicat naturā cōem sufficere ad eē pter nās distinctiuas igit ipsa cōis ex se ē in actu z idistincta: z p pīs idistinctib^o: qz nece eē iā ex nō ē i pō ad simplr eē. Esse aut gīs i spē est sim. plr eē respē ei. C^o Itē due nāe sub eodez cōi nō hnt gradū eqle. pbat p dīas diuidētes gen^o cū sint icōles. g z eē vnus erit pfectū eē alteri: hz nullū eē ē pfectius ipso nece eē ex se. C^o Itē istatur. sic enī eē polia sunt ordiāta fm pfectionē itentionē hz politas sit eis cōis: ita diceret de necariis esse. C^o A etiā plus appropinquat ad eēntatē essendi qz forma gīabilis: z tñ nō hz eē pfectus intēsiue. ita ē in pponib^o necessariis vī ordo fm pfectionē neccitatē ē in necessariis eē sicut in primis pncipiis. C^o Item si due nāe eēt ex se nece eē nullā depēdentiam hēt vna ad aliā in cēndo: g nec ordi nē aliqū eēntiatē. g alter nūq eēt h^o vni-

uersū: qz nihil ē i vniuerso: qd non hz ordi nem eēntiatē iter entia: qz ab ordine partium ē vnitas vniuersi. C^o Itē istat: qz vtrūqz hz ordinē eēntiatē ad ptes vniuersi: et ille sufficit ad vnitatē. C^o Contra alterz ad alterū: nec illū ordinē hz: qz eēntiatōis nature ē pfectū eē nullū ē pfectū eē ipso nece eē ex se. Alterz ē nullū ordinē hz ad ptes vniuersi: qz vni^o vniuersi ē vn^o ordo: vn^o ordo est ad vniū pmiū. pbatō: qz ad duas pmas nās si ponant nā pxiā pme nō hēt vnicū ordinē: aut vnicā depēdētā: sed duas sic sūt duo termini ad quē: z ita de qlibz nā iferiori: g sic i vniuerso toto erūt duo ordines primi: z ita duo vniuersa: vel tñ ad vniū nece eē erit ordo: z ad aliū nō. C^o Itē qz rōne nālī nālīter pcedēdo: nihil vī esse ponēduz in vniuerso nisi cui^o apparet neccitas: vel cui^o entitatē oñdit aliq ordo ad alia manifeste entia: qz plura nō sūt pōnēda sine neccitate: ex p^o pby. nece eē oñdi tur in vniuerso ex icāusabili: z illd ex pmo cānte: z illud erit cātis. nulla neccitas apparet ex cātis plures naturas pmas cāntes: imo ē ipole: vī ostēdet ifra. p^o dōne. 15. huius. 3. c. g nec nece ē ponere plura fm nāz incāta vel plura nece eē. iō rōnaliter non ponūtur. C^o Instat de psonis diuinis. quorum nulla pmo ē nece eē relone. C^o Rō. relo fm ppiā rōnē nō est pfectior actualitas qz eēntia absoluta: sic oī ponere de illa realitate: vī sumit dīa specifica respēu realitatis: vī sumit gen^o: sīlī q ad 2^m illatuz si p cōe ē nece eē oī qz nō aliā realitatē reqrat illd cōe ad eēndū: aliā inqz quōcūqz ita qz faciat pponē cū nā cōi: sed aliā formā eādem eēntialr pōt regre q. s. est eadē eēntie pp īfinitatē: qz si nec aliā. igit h de^o ē p se extēns: hz nō icōicabilis. C^o Instat ptra scōz igit aīalitate nō ē hō pmo aīal: qz eget rōnālī: Quaderet p ex nāta fm te. Nihil valet C^o Ideo alr rōdeo idēpēdēs iesse pfectissimō sibi poli ex ppiā rōne formalit: nec necario regres aliū ad tale eē ex rōne ppa est i tali eē: qz libz alia realitate circūscripta z iō idistinctib^o: qz expectaret ptra hēs ad eē: hz dēpēdēs nō sic ē ex se: nec neccio simul regres. Bēn^o depēdet a dīa qz tūm ad tale eē: vī effect^o ordinat^o qz posteri^o pducit: qz nō hz pfectissimū eē simplr sibi pōtē nisi i

2. c. 50.

2. c.

2. c. 50.

spe cui⁹ ē po: i cēdo aut par: spēi posteri⁹
cātū z mā forma: aut fil nō at pus. C Juxta
q̄tuor p̄clusionē p̄mas h⁹ capli de effectiuo
pono quatuor similes de cā finali: que eu
am similter ostenduntur. prima:

7^a. 2°. Aliq̄ natura ē i etib⁹ finitia
C Probat aliqd ē finibile. pb⁹: qz aliquid
effectibile ex pbatōe p̄me h⁹: ḡ z finibile:
p̄na p3 ex. 4. scđi. b ē manifest⁹ de ordine
eēntiali ex. 9. scđi q̄ de effectiuo.

8^a. 2°. Aliq̄ finitiuū ē simplr p̄mū.
C Hoc ē nec ad aliū ordinabile: nec i vtu
te alterius natū finire: ista pbat. s. pbatōi
bus sibi illis ad scđam huius tertij: vbi
probat⁹ prima p̄positio a.

9^a. 2°. Primū finitiuū ē icābile.
C Probat: qz ifinibile alias nō primū: z
vltia: igitur in effectibile ex. 4. secūdi. vlt
tra vt sup̄a in probatione tertie conclusi
onis huius tertij.

10^a. 2°. Primū finitiuū est actū exi
stens z alicui nature actū exi
steti cōuenit ista primitas.

Cor^m. C Probat sicut 4^a huius tertij: z iuxta b
est correlariū: qz est ita p̄mū qz ipossibile ē
aliud pus esse pbat vt correlariū. 4. p̄dcē.
C Cōclusionibus quatuor de viroq; ordie
cālitat⁹ extrīsece iā posui. similes q̄tuor p
pono d ordine eminētie. Prima talis est:

11^a. 2°. In nāis entiū aliq̄ ē excedēs.
C Probat. aliq̄ finita ē. ex. 7. huius: ergo
z excessa ex. 16. scđi: z si aliq̄ excessa. ergo z
aliqua excedēs.

12^a. 2°. Aliq̄ natura ē eminēs sim
plr prima fm p̄fectiōez.

Ec. 10. C Hoc p3 ex ordine eēntiali s3 Az. forme
enī se hnt sicut numeri. 8. metaphi. i b ordi
ne natus probatur illis. s. probationibus
positis ad scđam huius. c.

13^a. 2°. Suprema natura ē icābil.
C Probat. ē ifinibilis. ex. 16. scđi. ḡ i effecti
bilis. ex. 4. eiusdē: et vt sup̄a i. pbatōe. 3^a.
h⁹. C Itē qz sup̄ma nā sit i effectibilis. pbat
ex b. i pbatōe. 2. huius: nam oē effectibile
h3 aliquā cām eēntialiter ordinatam.

Sup̄ma nā ē aliq̄ actu existēs 4^a. 2°. 1.
C Probat: vt. 4. h⁹. Correlariū. ipa aliq̄
eē sup̄iorē vel p̄fectiorē p̄radictionē inclu
dit: pbat⁹ vt Correlariū 4. p̄dicte.

Alicui vnice z eidē nature
actu existeti iest triplex primi
tas in triplici ordine essentia
li p̄dicto.

C S3 efficiētie. finis z eminentie. C Hec.
15. fruct⁹ h⁹ ca. seq̄ euidēter ex oñis sic. Si
vnice nāe iest necēe eē ex se. ex. 6. huius z
cui iest p̄mitas q̄cūq; dicta z triū illd est ex
se necēe eē. ex. 5. z tertia d vna p̄mitate: z ex
hac z. 9. de alia p̄mitate: z ex. 5. z ex. 13. d ter
tia p̄mitate. ḡ vnice nāe iest q̄cūq; p̄mitas
p̄dicta: cui etiā nāe iest vna z alia qz q̄libz
iest alicui nāe i actu ex. 4. z. 14. z nō aliq̄ z
aliq̄ nāe: ḡ eidē: pbat minor: qz tūc mltē na
ture eēnt necēe eē. ex scđa p̄pone arg. iaz fa
cti. C Itē pbat p̄positū p̄icābile: qz illd est
vniciū p̄mū q̄libz dēnt ē icābile: qre. zc.
maior pbat quō multitudo ē a se. ista p̄clu
sio ē valde p̄gnās: nā sex cōtinet in v̄tute. 3
de v̄tute nāe cui iest p̄mitas q̄cūq; p̄dicta:
z tres de idēitate nāe sic p̄me ad nāz
sic p̄mā cōparando iuce p̄mitates: z h̄ ita
p̄gnās p 6ª solā q̄si maiorē oñsa. exp̄dit
aut ad sex cōclusionē p̄dictas p̄prias alias
exprimere si que poterunt iueniri. C Ad
duas primas conclusiones ostendendas
p̄mitto vnam conclusionem talem:

Impossibile est idem ad
duo essentialiter depēdere ad
quorū vtrūq; ei⁹ dependentia
terminetur totaliter.

C Hec pbat sic: vna cā totali cānte aliqd i
aliq̄ ḡnie cāe ipole est aliā cāre idē in eodē
ḡnie cāe: qz tūc idē bis cāretur: vel neutra
eēt cā totalis. Silr illd tūc cāret q non cau
sante nihilomin⁹ eēt cātuz: qd est absur dū
z ita ipole ē idē q̄cūq; d̄pēdētia d̄pēdere a
duob⁹: q̄rū alterz ei⁹ d̄pēdētia terminaret
totalr. iā. n. alterz nō sufficientē t̄minaret si
adhuc ad reliquū d̄pēderet. Silr tūc d̄pē
deret ad aliqd q nō existente nihilomin⁹
esset fm eūde3 ordinēz essendū: qd est p̄ra

De primo principio.

rōne depēdētē intelligēdo qd nihilomin⁹
eēt fm eūdē ordinē. Cū hac pōne oīsa nūc
duas pmas i. 15. sil' icludas d' cāis extrisecis
ppono sic vni solināe iē qūq; pmutas cāe
extrisecē vni rōnis. pbat: qz si plurib⁹ isit
talīs pmutas: aut respēu eorū dē posterioz
aut alioz. nō pō nō. ex. 16. iā pmuta. silr in
qlibet posterioz eēt due depēdētē etus
dem rōnis: qz ad duo pma nō ē vna depē
dētā. pns ē icōueniēs: nec scdō mō pōt po
ni: qz si sic ad aliū p⁹ z alioz illoz: z alio
rum ē aliū vniuersū: qz entia ista. z illa nō
ordinabūtur int' se: nec ad idē. sine. n. vni
tate ordīs nō ē vnitās vniuersi. vñ i ipso fi
ne vno ponit' Alz. bonitatē vniuersi pnet
palē: qz ad vniū sūmū est vñ ordo: sufficit
mibi log de solo vniuerso: nō fingē aliud
de quo nullā rōne hēo. imo pot' obuiati
onez. Cū pōnes. pbabiles apponūtur
in eēntiali ordīe ascēdēdo itur ad vnitatē:
z paucitatē. g. statur i vno. Cū em cāltas
cāe supioris ad plura se extēdit. g. quāto su
peri⁹ itur pauciora sufficiūt g. zē. h. dclarat
primā. Cū de pmo emīnētē vī manife
stum: qz si ipolē est duas nās eē nō sic ordi
natas: qru vna aliā nō excedat: qz i h nūe
ris cōparātur: multo ipossibill⁹ ē duas eē
in eodē gdu p⁹. Cū de fine: qz nūc null⁹
finis eēt oīs alteri⁹ a se getatiu⁹: cū h itelli
gibile sit. sequit' vī pus. Cū alē nulla nā
pūneret pfectiōez oīs alteri⁹ nāe a se vīua
liter: cū g hoc itelligibile sit sine ptradicti
one nllā eēt pfectissima: ad tres ē alias cō
clusiōes sūt ē pbatōes spāles. Primū ef
fectiū ē actualissimū: qz vīualr pūnes oēs
actualitatē possibiles p⁹ finis ē optimus
vīualr pūnes oēm bonitatē possibillē. p⁹
eminēs ē pfcissimū emīnētē pūnes oēm
pfectionē possibillē. hec tria nō pnt separa
ri: qz i vni ē i vna nā. aliū i alia. qd istoz
siml emīnēt nō possēt dari: vnde iste
tres pmutates vīr expūmē tres rōnes sū.
me bonitatē necio pcurrētēs: q sūt summa
cōicābilitas: sūma amābilitas: z sūma ite
gritas: sūma totalitas: bonū. n. z pfcissimū idēz
5. meta. z pfcissimū z totū. ex. 3. phyl. p. autē de
bono qd ē appetibile: ex p⁹ ethyl. z cōica
tiū p Alz. 6. meta. nullū. n. pfcissimū cōicat:
nisi qd liberalr cōicat: qd vī sūmo bono cō
uenit: qz ex cōicatiōe nō expectat aliā retri

butiōem qd ē ppiū liberalis. p Alz. ibidē
ca. 5. Unica. nā exis est pma i triplici ordi
ne pdicto respēu cuiuslibet alteri⁹ nāe. Cū ita
qd qlibet alia ē sic triplr posterioz: illa pma
posset qd pteru⁹ tenēdo. 16. dicē qd pter il
lam sūt mltē nāe nō qd sic pme: s. nec po
steriores illa pma fm aliqū ordinē predi
cto: s. efficiētē: vī tū emīnētē z finis: nō
qd efficiētē: vī qdā dñt Alz. sēsis de itel
ligētis post pma: z fortasse de mā pma. h
qdē l3 posset iprobārī ex pdcio: tñ expedit
explanārī. pzo qdē iprobāt ex. 6. hui⁹ ca.
pituli. qz si necē eē ex se vni nāe iest. Et qe
qd nō ē posterioz in qūq; triū pdcioz o: die
est necē eē ex se: g unica nā nō ē posterioz
qlibz posterioz: g sic triplr qlibz alia ē po
sterioz. Cū scda ppositio h⁹ argumētū piz
ex. 3. nona. z. 13. h⁹ capli. aduige cuilibz. 6.
hui⁹. Cū scdo pbat i spāli: qz qd nō ē finis
nec ad finē aliqū ē frustra: i entib⁹ nihil ē
frustra. g qlibz alia nā a pzo finē ē ad finē
aliqū: z si ad aliqū. g ad primū ex 3. scdi.
Silr de emīnētē. qd nō ē supmū nec ex
cessū ab aliq nullū h3 gdu: z sic nihil est. g
omne qd nō ē supmū ē excessū. g a supmo:
ex. 3. scdi. Ex his oñdit de efficiētā q nega
ret qz l3 ē finis prim⁹ vī finitū: h duo pba
tur. s. g est primū efficiēs vī efficiētē: nā mē
bra hui⁹ disticti pueriūtur cū mēbris illi⁹
scda p3 ex. 4. z. 5. Cū de prima p3 ex prima
pcedētē. Silr p emīnētā si qdlibz ē supmū
vel excessū a supmo: g primū efficiēs vī ef
fectū: qz h ē mēbra pueriūt: ex penultia
z vltima scdi. z. 15. h⁹ tertij: positiō ē alicu
ius entū nullū ordinē hntis irrōual est val
de: sicut in scda rōne ad. 6. z i probatōe. 17.
huius aliquāl oīsuz ē. Clere dñe oīa i sa
plentia ordiata fecit: vī cuilibz itellectui
rōnabillr videat qd oē ens est ordinatū: vñ
absurdū fuit philosophātib⁹ ordinē ab ali
quo amouere. Ex hac aut vī ens oē est or
dinatū: sequit' qd nō oē ens ē posterioz: z nō
oē pri⁹: qz vtroqz mōy. idē ad se ordinare
retur: vī circulus in ordine poneret. est g
aliqū ens prius z nō posterius: z ita pmiū
z aliqū posterius z nō primū: nullū autēz
quin sit aut prius: aut posterius: tu es vni
rum primū: z omne aliud a te est poste
rius te. sicut in triplici ordine: vī potui de
clarauī.

12. me.
E. c. 5. 2.
z inde.

E. c. 21.
E. c. 63.
ca. p⁹.

Conclusiones quarti capli.

CPrima nā in se est simplex. p^olo. p^a.
Quicquid intrinsecum est summe natu-
 re est summe tale. p^olo. 2^a.

Dis perfectio simplr z i sumo inest ne-
 cessario nature summe. p^olo. 3^a.

Efficiēs ē intelligēs z volēs. p^o. 4.
Ep^m cāns qēqd cāt ptingēt cāt. p^o. 5.

Ep^m nām amare se ē idē nāe pme. p^o. 6.
Nullū itelligē pōt eē accēs p^a nāe. p^o. 7.

Intell's pmi itelligit actu semp z necio
 z distinctie qd cūq; itelligibile pūs natura
 luer q̄ sit illud in se. p^olo. 8.

Primū principium est infinitū: z a fini-
 to incomprehensibile. p^olo. 9.

Primū pncipiū ē oīno simplex nō hīs
 partes eēntiales: nec q̄natiuas nec alicui
 conceptui cōponibilis. p^olo. 10.

Qd ē tñ vnū principū p^m. p^o. 11.
De simplicitate z infinitate z intellectu-
 alitate primi entis. Cap. iij.

O mine deus nī. De tua
 nā vnica vē p^a.

vellē pfectiōes q̄s in eē nō dubi-
 to ali qualr oīdē si faueres. Cre-

do te simplicē infinitū: sapiētē: z volētē: z qz
 nollē vñ circlo i pbādo. d simplicē qdā p
 mitā q pñ p^a pbari: alia d simplicē vsq; ad
 suū locū vbi possunt pbari differātur. est
 igit huius. c. 4. bec. i. cōclusio oīdenda.

Prima natura ē i se simplex. p^oma p^o.

Cū in se dixi qz tñ de simplr simplici eēn-
 tiali: itello h: q̄ excludit oēs pōnē i eēntia
 absolute: h pbat sic. p^a nā nō est cāta: vt pz
 ex 3ª tertij. pz: q̄ n hīs ptes eēntiales mām
 z formā. **I**te nec diuersas pōnē q̄lrcū
 qz i re distinctas hz: ex qb^o. i. possit rō gñis z
 drie sumi. pbat ex p^a pōnē. 6. tertij. qz vl
 altera illaz fm pparz rōnē eēt qua totū eēt
 p^o necē eē. Et reliqua nec p^o nec p se: z hē
 cū cā reliqua eēntialr icludat i toto: totū n
 erit necē eē: qz icludat n neciū formaliter
 aut si vtraq; realitate eēt totū p^o necē eē
 eēt bis necē eē: z hēt duo eē: qz neutruz
 eēntialr icluderet aliez: silr vtraq; esset in
 vtraq; qz nō eēt vnū ex eis: z si vtraq; pmo
 dat necē eē: vtraq; erit actualitas vltima: z
 ita vl nihil idē ex eis: vl nulla dīa eaz: et
 ita nō vtraq; **C**orrelariū: p^a nā nō est in

gnē. pz ex ista. pbat etiā: qz nā in gnē tota
 expmit pōnē: vbi nō iporat oīno idē
 p gen^o z dīa: pp nugationē: oppo^m in sic
 simplici iuenit. **C**hic istat: si duoz exiū-
 um i eode altero tñ pōt ipsū eē neciūm z
 ita reliq nō neciū: alias eēt bis necē eē. seg-
 tur qz nlla distinctia hz rōnes formales pos-
 sent poni eē i necē eē: g nec i p^a pōna di-
 uina eēntia z reld. pñs ē falsū. iō pb^o pma
 peccat. **C**ilr pira scdaz: qz vtrūq; eoz ē
 set actualitas vltia: vel aliez nō neciūm.

CRñō. q̄cunq; fm rōnes formales distin-
 guūtur: vl sic act^o z pō: z sic cōponibilia:
 vel sic duo nata actualr idē: vl sic act^o z act^o
 z sic nō cōponibilia: tūc si vnū eēt infinitum
 posset icludere p identitatē aliū. imo icludit
 alias infinitū esset cōponibile: qz iprobabil
 pōne. iō. h^o: si aut sit finitū nō icludit per
 identitatē illd qd est p^o diuersū fm suā rōnē
 formale: qz finitū tale ē pfectibile illo: vl cō-
 ponibile cū illo: g pōnēdo necē eē habē-
 re duas realitates: quaz neutra p identitatē
 pūneat aliā: qz regit ad pōnēz: segtur qz
 altera nec erit necē eē nec formalr nec per
 identitatē: vl totū erit bis necē eē: z ita tenet
 vtraq; pbatio. **C**Instāte de diuina pōna
 nulle sūt: qz ille due realitates nō faciūt cō-
 positōem: s; vna ē alia p identitatē: qz vna ē
 infinita. **Q**d si obijcias: ita dicaz in pposito
 qz ē cōpositio: z due vnitates z due realita-
 tes in necē eē: sed altera ē infinita. **C**ōtradi-
 cis tibi duplr. p^o qz ps ē mior: toto: scdo: qz
 si ponis pōnē neutra realitas ē alia p idē-
 titatē: z sic currit vtraq; probatio.

Quicquid est intrinsecū sū 2^a. 2°.
 me nature est summe tale.

Probat: qz oīno ē idem illi nāe pp sim-
 plicitatē: g sic illa nā ē sumā nā: ita illud est
 sume tale: qz idē ē. alias si posset itelligi ex-
 cedi fm suā entitatē: g nā posset itelligi ex-
 cedi scdm suā entitatē. q̄ eadē ē entati illi^o.

Dis pfectio simplr: z in sū-
 mo iest necessario natur sume

Perfectio simplr dī qz i qlibet meli^o est ip-
 sum qz nō ipsū. hec descriptio vñ nulla: qz
 si itelligeret de affirmatiōe z negatiōe vt
 est in se: qz affirmatiō eēt melior sua nega-
 tione in se: z i quolibet si i eo posset eē. Si

De primo principio.

aut intelligat: nō i se: z in qlibet si posset in
esse: s; in qlz simplr falsū ē: q; nō melior ē
in cane sapia: q; nlla ē bonitas i illo cui cō
tradit. Cū nō famosa ē descriptio. expo
natur sic: meli^o q; nō ipsū. i. q; qdlibet posi
tū i icōpossibile in q; icludit nō ipz. ē in q;
sic. meli^o in qlz: nō cultibet: sed i qlibet q;
tū ē ex se: q; meli^o ē suo icōpossibili pp
qd nō pōtēst iesse. Breuit^r g; dicat q; pfectio
simplr ē: q; ē absolute meli^o q; cūq; icōpossi
bili. Et ita exponit illd i qlz q; nō ipz: z h
est q; qd; q; nō ē tpsū: z d; intelligi de icō
possibilitate fm p dicationē dno iatūā: q; a
ita fmo fit cōiter. Cū d; 3° p dōne sic
intellectā. pfectio simplr ad oē icōpossibile ali
quē h; ordinē fm nobilitatē non excessi p
descriptionē: s; enūciat: g; vel nāe supme
est icōpossibilis: z ita excedit eā vel cōpossi
bilis: z ita pōt ei iesse: z etiā in sūmo: q; sic
est ei cōpossibilis. Si ē alicui cōpossibilis
iēst sibi: sicut ē sibi cōpossibilis. Nō aut in
est: vt accūs ptingēs: q; tūc pfectio simplr
etiā i sūmo posset excedi: q; suba melior ē
accūs. Sillr nā p^o nō h; et oēm pfectionēz
nobilissimo mō h; d; g; vel vt idē: vel vt p
pna passio: z vtroq; mō h; tūc ppositū scz
q; necio iēst. Qd aut non vt accūs p accūs
ptingēt iēst: pbo: q; i oī pscōne cui nō re
pugnat necitas pfecti^o h; illā: qd h; neces
sario: q; qd ptingēt. pfectiōi simplr nō re
pugnat necitas: q; tūc aliq; nā icōpossibil
sibi excederet eā: vt illa q; ē neccia: vel p^o ē
Nihil aut pōt pfecti^o h; ē pfectionē simplr
q; nā pma ex scda h^o g; zc. Cū d; de iū
tate z ceteris de simplicitate ponēdis p
mittit illa de iellu z volūtate: q; i fero sup
ponēt. Prima conclusio talis est:

4^a. 2°. **Primū efficiens est intelli
gens z volens.**

2. c. 66. Ista pbatur. pmiū ē p se agēs: q; oī cā p ac
tūdes pōt ē aliqua p se. 2. p h; pcoz. oē per se
agēs agit pp finēz: ex h; arguit duplt. pmo
sic. oē nāle agēs p se p se p se ageret: sic
tate z cā ageret si ad nullū finē ageret: sic
si ēē i dē pēdēnter agēs: g; si nō agit nisi pp
finē h; est q; dē pēdet ab agēte amāte finem
g; zc. scdo arguit: si p^o agit pp finē: aut g; si
nō ille mouet p^o efficiēs: vt ama^o actu vo
lūtatis: z p; ppo^o: aut vt nāl; tūc amatus:

hoc falsū ē: q; nō nāl; amat finē aliū a se: vt
grauē: cōtrū z mā formā: tūc. n. ēē aliq; mō
ad finē: q; iclūat ad illū. Si tūc nāl; amat
finē q; ipse ē: h; nihil ē nisi ipsū ēē ipsū. hoc
nō ē saluare rōnē duplicē cāe i ipso. Cū tūc
p^o efficiēs dirigit effectū suū ad finē ipz
g; vel nāl; vel cognoscēdo z amādo illū
nō p^o mō: q; nō cognoscēs nihil dirigit in
si in vīte cognoscēs. sapiētis. n. ē pma ordi
natio. p^o i vīte nullū dirigit: sicut nec cāt.
hec ē cōclusio pbat: q; oī nō viuū viuūz ē
melius: z iterviuū oī nō intelligēte intelligēs
est meli^o: pmo nihil ē meli^o g; zc. Cū tūc
3°. sic. aliq; cātū ptingēt: g; pma cā pū
gēt cāt: g; volēs cāt. p^o pme pūe: q; cā
scda cāt iquātū mouet a p^o. g; si pma necio
mouet. q; necio mouet z qd; necio cau
satur. p^o scde pūe: nullū ē p^o opandi cō
tingēt: nisi volūtas vel cōcomitās volū
tate: q; q; alia agit ex neccitate nāe: z ita nō
pūgēt. Cū d; pūa pma pūa q; dā
io q; deus necio cāt: q; tūc nō mouet ime
diatē volūtātē nām: idē segtur q; nām vel
le posuit adhuc pūgēt cātē aliqd. Cū tūc
p^o pūe pūe: et negauit pūe ponendo
cōtingētā i inferiorib; ex motu q; necio cā
tur in q; tūc vniūformis: s; diffōrmitas segtur
ex pūb^o ei^o: et ita cōtingētā. Cū tūc scdam
alia mota pūe ipedit: et ita oppo^o cōtingē
ter euenire. Cū d; p^o si ē p^o si ē pūe effi
ciēs respēcū volūtātē nāe. idē segtur d; ipsa
qd; de alijs: q; siue imēdiatē moueat eā: si
ue aliud imēdiatē: et illd necio motū mo
ueat: q; mouet ex h; q; mouet: tūc pūe
necario mouebit volūtātē: et ita necessario
vo^o volz: et si erit volēs necio: segt vltēri
us ipse q; necario cāt qd; volēdo causat.
Cū d; 2°. nō dico h; cōtingēs qd; cūq; qd; n
est necariū nec sempiternū: s; cūq; oppo
tum pōt fieri qū illd sit: idē d; aliqd cōtin
genter causatur: non aliquid ē cōtingēs
mō dico q; p^o nō potuit cōsequētā nega
re soluēdo aūs p motū: q; si ille mor^o totus
necario ē a cā sua: q; p^o cātū necario
qū cātū. hoc ē iēuābilis: ita q; oppo^o tūc
nō posset cāt: et vltērius q; causat sic per
quācūq; partē mor^o necario: tūc cātū. i. m
euitabilr. vltērius nihil fit pūgēt. i. euita
bilr vel p^o sic cāt imēdiatē q; posset nō cā
re. Cū d; tertiū: si aliq; cā pōt ipēdire illa si

i. mece. in
pbe.

q; zc

q; zc

q; zc

pōt nīsi vīte superiōz cārū īpedire: et sic
vīq; ad primā q̄ si īmediatā cām sibi neces-
sario mouet ī toto ordine vsq; ad istā īpe-
dientē erit necitas: q̄ necario īpediet: ergo
tūc nō posset aliqua alia cōtingenter cāre
aliq̄ cārū. **¶** Quarto pbat cōclusio: aliq̄
malū ē ī entib;: q̄ p̄mū cōtingēter causat:
et tūc vt p̄us. p̄b^o p̄sequēte: oē agēs ex ne-
cessitate nāe agit sū vltimū sue potētie: et
ita ad p̄fectionē possem p̄duci ab ipso: ergo
si p̄mū agit necario: et p̄ p̄mū oē aliū agēs:
vt iā declaratū est: sequitur q̄ tot^o ordo cārū
causabit ī isto qcquid ē eis posse cāre: ī il-
lo q̄ nulla p̄fectiōe caret q̄ pōtab oib; cāis
agētib; īnduci ī ipso: q̄ nulla caret quam
pōt recipere: q̄ nō ē aliqua malitia ī ipso. cō-
sequēte sūt plane: qz oīs p̄fectiō receptibi-
lis ī isto ē cābilis ab aliq;: et ab oib; causis
ordinat: vltima p̄ ex rōne malit: et p̄cludit
illa p̄b^o de vīto ī morib;: sic de p̄ctō ī nā.
¶ Dices: mā nō obedit. Nihil ē: qz agens
pōtēs viceret ī obediētā: hāc p̄clonēz pro-
bat alig. s^o. via ex tertia pōnsa: qz ītellige-
re: velle: sapia: amor: sūt p̄fectiōes simplici-
ter: qd supponūt quasi manifestū. **¶** S; nī
vī vī ista p̄nt magis cōcedi eē p̄fectiōes
simpliciter qz nā p̄mū āgeli. s. n. accipias sapiē-
tiam denoiatiue: ē melior oī denoiatiuo ī
cōpossibilitate: nō p̄basti q̄ p̄mū ē sapiens. Et
si accipias q̄ de^o ē sapiēs. **¶** Dico q̄ petis
tūc potes h̄re q̄ sapiēs est melior: nō sapiē-
te exclusō p̄mo. **¶** Cōtra. isto mō p̄mū ange-
lus ē melior oī ente denoiatiue sūptō icō-
possibili sibi p̄ter deū: imo eē p̄mū āgeli ī
abstracto pōt eē melior simpliciter sapia. **¶** Di-
ces repugnat mltis: tō nī cui libet ē meli^o de-
nominatiue qz oppositū. **¶** R̄sō: q̄ nec sa-
piētia ē cui libet meli^o denominatiue: qz repu-
gnat mltis. **¶** Dices: imo eē cui libet meli^o
si posset īesse: qz canis eēt melior si canis es-
set sapiēs. **¶** R̄sō: ita de p̄mo āgelo si pos-
set eē canis eēt melior et canis eēt melius: si
posset eē p̄mus angelus. **¶** Dices: imo il-
lud destruit nām canis. q̄ nō ē bonū canis.
¶ R̄sō. ita sapiēs vel sapia destrueret na-
turā ei^o: nō est dīa nīsi q̄ angelus destru-
it canē: vt nā eiusdē ḡnis sapiēs vt alterius
icōpossibilis: tūc qz determinās sibi p̄ subo-
nām eiusdē ḡnis icōpossibiles: et cui repu-
gnat p̄mo submī eidem p̄se: s; nō p̄o passio

subiecti repugnat: vulgaris sūmo de perfe-
ctiōe simplr sepe vacillat. **¶** Itē intelligibi-
le vī dicere gradū sūpmū determinati ge-
neris: vt sube. vī igit cōcludet q̄ ē p̄fectiō
simpliciter de passiōib; entis ī cōsecus ē: qz
p̄sequit oē ens: vt passio cōis vt alterz dis-
iunctoz. Si p̄teru^o diceret q̄ oē denoiati-
uum p̄mū cuiuslibet ḡnis ḡnialissimū est p̄-
fectiō simpliciter vī iprobaret: diceret. n. qd li-
bet tale eē meli^o q̄cūq; sibi īcōpossibili.
¶ Si intelligat denoiatiue: qz īcōpossi-
bilia sibi nō sūt nisi denominatiua sui ḡnis
qz oīa illd excellit. Si intelligit de substanti-
is denominatis īquātū denominata. sūt di-
ceret q̄ si submī determinat illud: determi-
nat sibi nobilissimū. Si nō saltē submī qd
libet īquātū denominat isto ē meli^o qz ī
quātū denoiat alio sibi īcōpossibili.

**Prīmū cāns qcquid cāt cō s^o 2°.
tingenter causat.**

¶ Probat: qz qd īmediate cāt: p̄tingēt cāt
ex 3° p̄batiōe. 4. p̄misse: q̄ qd cūq; aliū: qz cō-
tingēs nō p̄cedit necariū nālī nec necariū
depēdet a p̄tingēte. **¶** Itē ex volutiōe finis
nō necario ē aliq̄ volūtū: nīsi illd sine q̄ nī
stat illud qd ē volūtū circa finē. De^o amat se
vt finē: et qcqd circa se vt finē amat stare p̄
si nihil aliū ab ipso fit: qz neciū ex se a nul-
lo depēdet: q̄ si ex volutiōe sui nihil aliū ne-
cessario vult: q̄ nec necario cāt. **¶** Contra:
velle illd ē idē p̄o: q̄ necē eē: q̄ nō cōtingēs.
¶ Itē si tertia p̄bō p̄misse cui ista īnitit te-
net. q̄ nlla ē cōiūctiō cuiusq; cāe scde ī
cādo nīsi sit cōiūctiō p̄mī ī volēdo: sic
enī necitas p̄mī ī volēdo concludit necita-
tem cuiusq; alteri^o ī cādo: ita determi-
natio ei^o ī volēdo p̄cludit d̄terminationē cu-
iusq; alteri^o ī cādo: s; d̄miatio ei^o ī volē-
do ē etna: q̄ q̄cūq; cā 2° p̄us q̄ agit ē d̄miā-
ta: ita q̄ nī ē ī p̄tate ei^o d̄miari ad op^m. 11°
vlteri^o d̄clarat: qz si ī p̄o^o h^o ē d̄miat se ad
op^m: q̄ cū d̄miatiōe cāe p̄^o ī volēdo stat
ist^o īd̄finitio ī cādo: qz nō ē ī p̄tate
ei^o facē p̄mā cām īd̄finitatā. Et si cūz d̄-
terminatiōe p̄rie stat īd̄finitio h^o: ita vī
cū necitate ei^o stare nō necitas vel p̄tatiō
hū^o. s. ī cādo: vel igitur tertia probatio
nihil valet. vel volūtās n̄ra non vī libera
eē ex se ad oppo^{ta}. **¶** Itē si p̄ d̄miata d̄mi-

nat: quod potest alia causa secunda mouere ad aliquid aliquo modo: ad cuius oppositum prima mouet: sicut est de voluntate nostra peccante.

Item. 4. oē efficere ē ptingēs: qz depen- det ab efficiētia pmi q est ptingēs: ista sunt difficilia: quoz plena solutio multa narra- ri et declarari requirit. Queratur in qō- ne quā de scientia dei respectu futurorum contingentium disputauit.

6.º. Primam naturam amare se est idem prime nature.

Uti hāc p: obo sic. cālitās et cātio cāe finalis est simplr pma. ex. 4. et ideo cālitās pmi finis: et ei^o cātio ē penitus icausabilis secū- dum quācūq; cātionē in quocūq; gñe cau- se. cālitās aut pmi finis ē mouere pmi effi- ciens vt amari: qd est idē isti. pmi effi- ciens amare pmi finē: qz nihil aliud ē obm amari a voluntate nisi voluntatē amare obz: ergo pmi efficiēs amare pmi finē ē peni- tus icausabile. et ita ex se necesse ēē ex. 5. ter- tij: et ita erit idē nāe pme ex. 6. eiusdē: et de- ductio p3 in. 15. terij. dūcitur aliter: s3 i idēz redit. Si primū amare se est aliud a pmo. g est cābile. ex. 18. terij. g effectibile ex. 4. et 5. scd: ergo ab aliquo p se efficiēte: ex pba- tione. 4. h^o ergo ab amate finē ibidē. ergo si pmi amare se ēēt cātum hoc esset ex ali- quo amore finis pōze ipso cāto: qd est im- possibile: hoc Ari. ostēdit. i. 2. metaphysice de intelligere. Alias pmi nō ēēt optima s3- tantia qz p intelligē ē honorabile. Alias. n. laboriosa ē pnuatio: qz si nō est illud: sed in pō p: adictiōis ad illud ad illā seqt la- bor: s3m ipsū. C3ste rōes pnt declarari. Pri- ma: qz cū oīs entitatis in actu pmo vltima pfectio sit in actu scdo quo ptingit optio: maxime si sit actiui: nō tñ factiui: oē autē intellectuale ē actiui: et pma natura ē intel- lectualis ex pma: seqt qz ei^o pfectio vltima est in actu scdo. g si ille nō ē idē sibi nō ē ei^o substantia optima: qz aliud ē suū oppositūz Scda: qz pō solū mō receptiua est p: radi- ctionis: g ē iperfā: tñ nec ista 2ª nec rō pōz simplr s3m Ari. est demratto s3 tñ p: babilis rō: vñ pmittit: rōnale ē rē. C3 Ari ostendit ex idēitate potētie et obij iter se: g act^o ē idē eis: pntia nō valet. Instātia: intelligētia itel- ligit se. amat se: actus tñ nō ē idē substantie.

Uti hāc p: obo sic. cālitās et cātio cāe finalis est simplr pma. ex. 4. et ideo cālitās pmi finis: et ei^o cātio ē penitus icausabilis secū- dum quācūq; cātionē in quocūq; gñe cau- se. cālitās aut pmi finis ē mouere pmi effi- ciens vt amari: qd est idē isti. pmi effi- ciens amare pmi finē: qz nihil aliud ē obm amari a voluntate nisi voluntatē amare obz: ergo pmi efficiēs amare pmi finē ē peni- tus icausabile. et ita ex se necesse ēē ex. 5. ter- tij: et ita erit idē nāe pme ex. 6. eiusdē: et de- ductio p3 in. 15. terij. dūcitur aliter: s3 i idēz redit. Si primū amare se est aliud a pmo. g est cābile. ex. 18. terij. g effectibile ex. 4. et 5. scd: ergo ab aliquo p se efficiēte: ex pba- tione. 4. h^o ergo ab amate finē ibidē. ergo si pmi amare se ēēt cātum hoc esset ex ali- quo amore finis pōze ipso cāto: qd est im- possibile: hoc Ari. ostēdit. i. 2. metaphysice de intelligere. Alias pmi nō ēēt optima s3- tantia qz p intelligē ē honorabile. Alias. n. laboriosa ē pnuatio: qz si nō est illud: sed in pō p: adictiōis ad illud ad illā seqt la- bor: s3m ipsū. C3ste rōes pnt declarari. Pri- ma: qz cū oīs entitatis in actu pmo vltima pfectio sit in actu scdo quo ptingit optio: maxime si sit actiui: nō tñ factiui: oē autē intellectuale ē actiui: et pma natura ē intel- lectualis ex pma: seqt qz ei^o pfectio vltima est in actu scdo. g si ille nō ē idē sibi nō ē ei^o substantia optima: qz aliud ē suū oppositūz Scda: qz pō solū mō receptiua est p: radi- ctionis: g ē iperfā: tñ nec ista 2ª nec rō pōz simplr s3m Ari. est demratto s3 tñ p: babilis rō: vñ pmittit: rōnale ē rē. C3 Ari ostendit ex idēitate potētie et obij iter se: g act^o ē idē eis: pntia nō valet. Instātia: intelligētia itel- ligit se. amat se: actus tñ nō ē idē substantie.

Nullū intelligere potest esse 7.º. accidēs prime nature.

Uti hāc p: obo sic. cālitās et cātio cāe finalis est simplr pma. ex. 4. et ideo cālitās pmi finis: et ei^o cātio ē penitus icausabilis secū- dum quācūq; cātionē in quocūq; gñe cau- se. cālitās aut pmi finis ē mouere pmi effi- ciens vt amari: qd est idē isti. pmi effi- ciens amare pmi finē: qz nihil aliud ē obm amari a voluntate nisi voluntatē amare obz: ergo pmi efficiēs amare pmi finē ē peni- tus icausabile. et ita ex se necesse ēē ex. 5. ter- tij: et ita erit idē nāe pme ex. 6. eiusdē: et de- ductio p3 in. 15. terij. dūcitur aliter: s3 i idēz redit. Si primū amare se est aliud a pmo. g est cābile. ex. 18. terij. g effectibile ex. 4. et 5. scd: ergo ab aliquo p se efficiēte: ex pba- tione. 4. h^o ergo ab amate finē ibidē. ergo si pmi amare se ēēt cātum hoc esset ex ali- quo amore finis pōze ipso cāto: qd est im- possibile: hoc Ari. ostēdit. i. 2. metaphysice de intelligere. Alias pmi nō ēēt optima s3- tantia qz p intelligē ē honorabile. Alias. n. laboriosa ē pnuatio: qz si nō est illud: sed in pō p: adictiōis ad illud ad illā seqt la- bor: s3m ipsū. C3ste rōes pnt declarari. Pri- ma: qz cū oīs entitatis in actu pmo vltima pfectio sit in actu scdo quo ptingit optio: maxime si sit actiui: nō tñ factiui: oē autē intellectuale ē actiui: et pma natura ē intel- lectualis ex pma: seqt qz ei^o pfectio vltima est in actu scdo. g si ille nō ē idē sibi nō ē ei^o substantia optima: qz aliud ē suū oppositūz Scda: qz pō solū mō receptiua est p: radi- ctionis: g ē iperfā: tñ nec ista 2ª nec rō pōz simplr s3m Ari. est demratto s3 tñ p: babilis rō: vñ pmittit: rōnale ē rē. C3 Ari ostendit ex idēitate potētie et obij iter se: g act^o ē idē eis: pntia nō valet. Instātia: intelligētia itel- ligit se. amat se: actus tñ nō ē idē substantie.

re aliud: vel igitur intelligere idē est oīū: vñ
 itell's alteri^o obit. Cññō. fallā ē accitū ex
 idēitate aliquoz iter se absolute cōcludē
 idēitate respectu tertij: respectu cui^o extra
 neant. Ex^m. intelligē diuinū ē idē suo vel
 le: gñ si ipm intelligē ē alicui^o ipm velle ē eius
 dē: nō seq^r: s; ē velle: qd qdē velle ē aliqd
 eiusdē: qz intelligere eiusdē: ita qz diuīsim
 pōt iferri nō diuīctum pp accitū. Cññē sic
 arguit: itell's pmi h; vñū actū adequatū
 sibi z coeternū: s; intelligē sui ē idē sibi: gñ
 pōt hñe alui: pñā nō vñ. Anstātia. de sil' vidē
 te deū z aliū: Etūā si videt deū s; vltimū ca
 pacitat' sue: vt pōt d' aīa xpī: adhuc pñ aliū
 Cññē arguit: ille itell's h; i se p idēitate p
 fectionē maximā intelligēdi: gñ z oēm aliā.
 Cññō nō seq^r: qz aliā q' minor ē pñ eē cābil'
 z iō differre ab causabili maximā nō pōt.

8^a. 2°.

**Intellect^o pmi intelligit actu
 semp necessario z distincte qd
 cūq; intelligibile prius natu
 ralit^r qz illud sit in se.**

Cññima ps. f. qz pōt cognoscere qd cūq;
 intelligibile: pñā sic: qz h; ē pfectiōis i itel
 lectu posse distincte z actu intelligere: imo
 neciūz ad rōnē itell's: qz oīs itell'ct^o ē totū
 eūnt cōūtime sumpti: vt alibi declarauit
 nullam autem intell'ctionē pōt hñe itel
 lect^o pmi nisi eādē sibi ex proxia: ergo cū
 iustibet intelligibilis h; actuale intelligere
 z distinctū: z hoc idē sibi. pñā etiā prima
 ps alr: p hoc qz artifex distincte cognoscit
 omne agendū anteq; fiat: als nō pfecte ope
 raretur: quia cognitio ē mēsurā iuxta quā
 opatur: ergo de^o omniū producibilū a se
 habet noticiā distinctā actualē vñ habitua
 lē saltē z priozē eis. Cññōtra istam instatur
 qz ars vñis sufficit ad singularia producē
 da: scdā ps de pōritate pbat: qz quicqd
 est i dem sibi est necesse eē ex se. ex. 5. tertij:
 z prima quartij: sed esse aliozū a se intelli
 gibilium est nō necesse eē ex se. ex. 6. tertij
 necesse eē ex se est prius natura omni non
 necessario: probat aliter: qz esse omnis al
 terius a se dependet ab ipso vñ a cā. ex. 19.
 tertij: sed ipse vt causa est alicui^o: talē neces
 sario icludis cognitio eius ex parte cause:
 ergo illa pōr ē natura ipso esse cogniti.

**Altitudo diuinitatū sapiē^o 9^a. 2°.
 Ro. II.
 tie z scie tue deus qua omne i
 telligibile comprehendis. nun
 quid intellectui meo paruo po
 teris concludere te esse infinitū
 z incomprehensibilem.**

Cññē abo gñferre cōclusionē valde secū
 dā: qñ si i pncipio fuisset de te pbat: pñcto
 rū qz pluria facit patuit: ita itell'ctū igit tuā
 si ānuas ex dictis de intellectu tuo pñā
 bor iferre. Deide qdā alia adducā: an va
 leāt vñ valeāt ad pcludēdū ppositū igrē
 do: nōne dñe de^o itelligibilia sūt infinita: z
 h; actu i itell'u oīa intelligēte: gñ z nā cui in
 tell's ē idē ē infinita: gñ itell's illa sil' actu i
 telligēs ē infinitū: tal' ē de^o nñ itell's tu^o: ex
 7^a iā premissa: hui^o entimemati oñdo aīis
 z pñis: z pñā sic: qd cūq; sunt infinita i po^o.
 i. accipiēdo alterz post alterz nullū pñt hñe
 finē: illa oīa si sunt sil' actu: sunt infinita: itel
 ligibilia sūt hñōi respectu itell's creati: sic
 pñ. z in tuo de^o sunt sil' actu oīa intellecta q'
 a creato sunt successiue intelligibilia: igitur
 ibi sūt actu infinita intellecta: hui^o syl' pñā
 maiorē: h; satis euidentē videat: qz omnia ta
 lia acceptibilia qñ sūt sil' exñtia aut sūt ac
 tu infinita: aut finita. Si actu finita: gñ acci
 piēdo alterū post alterū: tadē pñt esse oīa
 accepta simul: gñ si nō pñt esse actu accepta
 oīa: si actu sūt simul sūt infinita actu. pñāz
 entimemati ita pñā: qñ plālitās regit vñ
 pcludit maiorē pfectionē qz paucitas: infi
 nitas pcludit vel regit infinitā pfectionē.
 Ex^m. posse ferre quatuor maiorē virtutē
 motiue regit qz posse ferre duo. iō posse
 ferre infinita pcludit infinitā pfectionē vñ
 virtutē motiua. gñ in ppo^o. cū sil' intelligere
 plā maiorē pfectionē itell's pcludat qz pos
 se vñicū intelligē. seq^r ppositū. Cññō vñi
 mū pñā: qz regit determinata cōuersio i
 tell's z applicatio ad intelligibile distincte i
 telligēdū: gñ itell's qad plā pñ applicari ad
 qdlibz ē illuminatū: z ita qad infinita ē appli
 cabil' oīo ē illuminatū. Sil' pñā ppo^o ialtē
 de intelligere ex q' sequit ppo^o itell'u. illā
 cū intelligere a sil' aliq' pfectio. z intelligē bz
 fit sil' aliq' pfectio: nūq; idē intelligē ē ipm.

De primo principio.

a. z b. eq̃ diffictē: vī duo eēnt nisi pfectiōes
duoz itelligē icludant i illo: z sic de trib^o
z vltia. Dicit qñ p eadē rōnē itelligēdi mlti
ta itelligunt n̄ pcludit maior pfectio ex p̄la
tate q̃z ex paucitate. Cōtra q̃ rō de itelli
gē cōcludit qñ illa p̄la itelligē nata essent
h̄re pfectiōes diffictas formales q̃les n̄ sūt
nisi itellectiōes diuersaz sp̄rū tales n̄ sūt
ifinite itelligibiles: s̄z idiuinduoꝝ q̃rū plu
riū itellectiōes: q̃z nō als pfectiōes forma
les dicūt: n̄ pcludit maior pfectionē act^o
q̃ ē resp̄cū pluz talū. Cōtra p^m. q̃z d̄ ipa
rōnē itelligēdi arguit: sic de itellū z actu:
q̃ maior pfectio pcludit ex p̄tate illoꝝ q̃
rū ē rō itelligēdi: q̃z oꝝ q̃ eminēter icludat
pfectiōes oīum p̄parū rōnū itelligēdi: q̃
rū q̃libz fm̄ p̄p̄ia rōnē aliquā pfectionēz
ponit: g̃ ifinite ifinita pcludit. Cōtra se
cūda r̄fionē idiuindua i rōnē v̄lis impfē
itelligunt: q̃z n̄ fm̄ q̃libz itelligibilitatū i
eis: q̃z nō fm̄ q̃libet entitatis positūe in
eis: sic i q̃ōnē de idiuinduatōe oñdi: g̃ itel
lect^o itelligēs q̃libet itelligibile fm̄ oēm
rōnē itelligibilitatū positūe itelligit disti
ctas entitates positūas pluriū idiuinduoꝝ
q̃ maiorē pfectionē ponit i itellectiōe q̃z i
tellectio vni illoꝝ: q̃z itellect^o vniuscuius
q̃z entitatis absolute positūe vī ē ei^o ē aliq̃
pfectio: als illa nō exite itell^o nō eēt min^o
pfect^o nec itelligē: g̃ nō oꝝ illud ponere i i
tellū dīno: q̃d excludit p octaua. Cōtra ifi
nitas itelligibilū sp̄e cōcludit ex nūert z
figuris p Aug. 12. de ci. c. 18. Cōtra oñdo
ppositū sic. Cā p̄ma cui fm̄ vltimū sue cāli
tatis cā secūda aliqd pfectiōis addit i cān
do: nō vī sola ita pfecte cāre effectū: sic ipa
cā fa: q̃z cālitatē solū p̄me dimiuit ē resp̄cū
cālitatis s̄l ambaz: g̃ si illud q̃d natū ē esse
a cā scda z p̄ma s̄l sit: multo pfecti^o a sola p̄
ma scda nihil pfectiōis addit p̄me: s̄z oī fi
nito aliqd additū addit aliquā pfectionē: g̃
tal cā p̄ma ē ifinita. Cōtra p̄po^m notitia cu
iuscūq̃ nata ē gigni ab ip̄o: sic a cā p̄ma:
z maxie illa q̃ ē visio: g̃ si alicui itellectui il
la uest sine actiōe q̃cūq̃ tal obiectū: s̄z tñmō
ex v̄tute alteri^o obiecti p̄oris: q̃d natū ē eē
cā sup̄ior resp̄cū tal cognitiōis: seq̃ q̃ illd
obiectū sup̄ius ē ifinitū in cognoscibilitate:
q̃z iferius nihil sibi addit in cognoscibilitate:
tale obiectū sup̄ius est nā p̄ma: q̃z ex p̄ntia

sola ei^o apud itellm̄ p̄mi nullo alio obie
cto cōcausante ē notitia cuiuscūq̃ obiectū
itellū ex octaua hui^o: z pfectissima ex fa
hui^o: g̃ nullū aliud itelligibile aliqd sibi
addit in cognoscibilitate: g̃ est ifinitū: sic
igit z i entitate: q̃z vniūq̃q̃z sic se h̄z ad eē:
ita ad cogn̄. Cōtra instat: g̃ nulla cā scda
q̃ est finita pōt facere notitiā cāi ita pfectā
sicut nata ē cāi ab ip̄somet cāto: q̃d falsūz
ē: q̃z cognitio p cām pfectior ē q̃z rei ex se
sine cā. Cōtra ex hoc q̃ p̄ma cā ita perfecte
causat sine scda: sic cū illa nō vī seq̃: nisi q̃
pfectionē secūde h̄z pfecti^o q̃z ip̄a fa: h̄ n̄
vī cōcludere ifinitatē: q̃z finita pfectio pōt
eē enūmentūoz pfectiōe secūde cāe. Cōtra
h̄z nihil addat in cādo p̄me cālitati fm̄ vī
timū p̄o: quō p̄bat q̃ nihil addit in essen
do. Itā in cādo lumē in medio si iste sol
cāret q̃tū mediū possz recte al^o sol nihil
adderet sibi in cādo: z tñ adderet sibi in
eēdo cū eēt alius sol. Ita in itellū p̄mi ē
notitia quāta pōt eē ex p̄ntia prime nāe vī
obiecti. Scda g̃ cā nihil addit in cādo: q̃z
nō est natū agere in illū itellectū itā sūme
actuātū: sic nec al^o sol in mediū: vñ si ex h̄
p̄bat nihil addere in eēdo vī cōsist ar
gui q̃ terra nihil addat soli in eēdo: q̃a
nihil addit in cādo lumē i medio. Cōtra
ista r̄fideo. Cōtra p̄mū: q̃z q̃z nihil sciētifice cō
cludit de aliquo nisi in se simpliciter p̄co
cepto. Itō in scia nostra qñ cātum scim^o per
cām: cā nō facit notitiā cāi simplicē qualē
ip̄m causatū natū eēt gignere fm̄ Aug. 9.
de tri. c. vl. A cognoscēte z cognitio paritur
notitia: aut si quā simplicē posset facere: s̄z
non illā que est ituitiua: de qua alibi mul
tū dixi: vñ vltia oēm cognitionē p cām ali
qua causatur que nō nisi ab obiecto in se
causatur in nobis. Cōtra: fantasma pōt
cāre simplicē cognitionē cāi: g̃ magi sp̄s
vel notitia cause pōt h̄. q̃z in isto pfectius ē
obiectū q̃z in illo. Cōtra: non ordinatur
ad cām in cādo notitiā simplicē: sicut fa
tasma ad ip̄m si in illo ordine est prima cā
respectu cātoꝝ. Cōtra: igit non sicut in
eēdo: ita i cognoscēdo. Cōtra: ita in co
gnoscibilitate: s̄z nō in cognoscibili: q̃z co
gnitio depēdet ab alio q̃z cognoscibile: cā sic
est cā in eēdo: ita z in cognoscibilitate: q̃z
ens ex se ē cognoscibile: s̄z cā nō est cā in cog

ADDY

EJO

sci nisi mediāte cā s. a. f. ipso met. cognoscibili
cāto pri^o: z sic coagēte ad cognosci sui: spēs
intelligibilis ē cā prima intellectiōis ab-
stractiue. cā obiecti ē cā valde remota. Sit
illa a. cātu cognoscibile. b. fantasma. c. spēs in-
telligibilis. d. intellectio abstractiua. e. vi-
sio. f. p. p. cēsus. ¶ Si igit intellectiōe itū-
tiuā hz de^o de lapide ipso nullo mō cānte:
o3 qz lapis ī cognoscibilitate ē p. p. a nihil ad-
dat in cognoscibilitate essentie priuū: per
quā lapis cognoscit. ¶ Cū igit ifers nulla cā
finita facit noticiā pfectā de cāto. pcedo p
fectulimā polem icite nobis. Cū dictis co-
gnitio p cām est pfectior: dico qz in cogni-
tiōe p cām icludif cognitio effec^o simplex
cāta ab ipso. z cognitio cōplexa cātur sū a
cognitiōib^o cāe z cāti: z vey est qz a causa
pma z scda sū est aliqd pfectū qz a scda sola
Cōtra: a sola cā finita pma pōt eē aliqd
pfectū qz a sola scda: z a sola scda ē sola vi-
sio ei^o. ¶ Cū Rō: a sola pma finita pōt aliqd
esse pfectū qz a sola scda: sed nō effec^o nat^o
cāti a scda: vel vt scda vel magis vt pma
respectu cuiusqz alterius cāe finite: qz in
cādo talē cognitioē videt accidentalit^o or-
dinata ad quācūqz cām priore finitā: qz ta-
lis nō est nata eē p cām finitā porem ipso
vifo: qz eēt etiā si vifus esset icausatū a tali
causa: vel eēt sine omni cā pōre finita. z in-
tellect^o esset. ¶ Ad 2^m: l3 cā pōr finita pti-
neret eminenter pfectionē totā scde cāe in
cādo: z in hoc excederet scdam: que tū
formalr hz illā: tamē ipsa vt eminēter ha-
bita: z formalr etiā habita excedit se etiā in
cādo vt tū eminēter habita: z vlt quādo
ipsa vt formalr aliā pfectionē addit sibi vt
eminēter: tūc ambo excedūt virunqz diut^o
fū: tal additio ē qū emines ē finitū: qz fini-
tū additū finitū facit maius: aliogn nō pfe-
ctius esset vniuersum qz pma nā creata: qz
illa ponit a gubidā oēm pfectionē infe-
riorz eminēter ptinere: qd ego supra nega-
ui in vltima secundū. ¶ Ad tertiu illa per-
fectio que vt ē causabilis nata est causari a
solo aliquo formalr tali: qz respectu eius-
de3 habet rationē. q. cause prime ad prio-
res finitas accidentāl^o ordinatas. aut soluz
mō ē tal^o cābilis ab illis finitis illo formalr
tali concānte illa pfectio sine illa nunquā
tp eē nisi ī vltute alicui^o ī finiti cui illud for-

malr: tale si addat nihil addit in cādo: si-
cut tenet ratio supraposita: quia si qd ad-
deret: tūc p. p. ratio causalitatis eius: vt
est formalr tale deesset illi finitū: z ideo a
tali formalr vt tale depēdet vel ab illo cui
tale nihil addit in causando. ¶ Alterius. igit
nec in eēdo addit: qz illa cāto eius est p
pma sibi sū esse formale ei^o. ergo si in eē-
do aliqd adderet pmo deesset illa pma cā-
litas que est ei^o. vt formalr tale: z ita nō ha-
beret ex se illud eminetius qd natū est a ta-
li: vt tale est causari: patet igit qz instantia
de sole nulla: quia si huic soli aliquid cau-
sare cōpteret iquantum iste. Alius illud
non causaret nec in se haberet sine isto. z
sic illi aliqd adderet in causando: sicut etiā
in eēdo. non curo. tunc ad quodcūqz
passum cōpares. breuiter dico nihil eius-
dem ratiois cū causabili necessario abali.
quo vt est tale formaliter: necessario inqz:
ita qz nō aliter pōt esse causatū vel incausa-
tum perfectius causabili: nisi in virtute ali-
cui^o cui hic vt tale nihil addit ī causando
nec in eēdo. ¶ Instantia de terra nihil va-
let: lumen nō est natū ab ipsa vt a causa ali-
qua dependere. ¶ Tertio cōclusionēz nō.
strā sic ostendo: nulla perfectio finita eius-
dē rationis perfectioni accidentāl^o est sub-
stāntialis: z per cōsequēs nec infinita. intel-
ligere nostrum est accidēs: qz essentialiter
qualitas. ergo nullū intelligere finitum ē
substantia: sed intelligere primi est substā-
tia ex. 5. 6. z. 7. huius probatio maioris: qz
que cōueniūt in rōne formali a q accipit^o
dīa pueniūt ī gñe: sicut qz pfectio formal^o
sit finitā: qz tal dīa finita in qūqz est eius-
dē gñis ptractiua: sec^o ē si dīa ī vno sit fini-
ta. in alio ī finitā. tūc. n. sū eiusdē rōnis sū
aliqd. qz s3 rōne formalē: s3 illa vbi ē finita
ptracti gen^o. iō pstituit p ipam ē in gñe.
dīa vbi ē ī finitā: nihil p p. rāhere. iō tale
nō pstituit in gñe. b3 mō intelligo illd: qz spēs
trāsfert ad dīa nō gen^o. qz ipēs dicit pfe-
ctionē: gen^o nō. b3 ptraductionē icludū si in-
telligit de spē tota: qz in ei^o itellū essentiali
icludif genus. d3 igit intelligi rōne dīe
que pfectionē dicit: non sic genus: hoc bñ
est posse: neutz. n. per se icludū aliqd: s3 nec
trāsfert dīa vt dīa: qz sic ē finitā: z cōstitutū
in gñe necessārio: s3 absoluta rō dīe q

.colo

De primo principio.

absolute perfectione dicitur in differēte ad finitū et infinitū quod dicitur modos perfectionis illius entitatis: sic magis et minus in albedine. Cuius quod aliquid in narrata contradicitur opinio: aliquid quod: sed non habet assumpti varias opiniones probare: alibi loci erit: iuxta istam tertiam rationem potest fieri quod si filius ratio est: sic: nulla suba finita est eadem perfectioni quod in ratione sua esset accidentaliter si esset finita suba prima est eadem intellectui rationi et cetera. et ita addi potest maiori terminē rationis: nulla perfectio eiusdem rationis cum alia accidentali est suba: vel id est substantia: quod genera sunt primo diuersa: et quod vni est accensio nulli est suba: quod intelligitur nulli subeque est in genere substantie id est: et si hec est finita est talis: si non: propositum. Cuius iuxta hoc propono quod ratio: ois suba finita est in genere. prima nam non est in genere: ex prima huius: ergo et cetera. maior pars quod tale cōuenit cum alijs in cōceptu cōi substantie: et formaliter distinguuntur: pars ergo distinctiua id est aliquo modo cum substantie entitate: non per identitatem oimodā: quod eorum rationes sunt primo diuerse. et neutra infinitatio neutra ois non includit aliam per identitatem: ergo fit vni ex eis: sic ex pirahēte et piractio actu et potest. quod genus et oria: quod species. Cuius breuit sic arguitur et id est: ois realiter cōueniens et realiter differens cōuenit et differt realitate non formaliter eadem sed nec realitas quod cōuenit est illa quod differt per identitatem si non sit altera infinita: et tunc includit virtutem: per identitatem est infinitum: si autem neutra per identitatem sit altera: sequitur cōpositio: ois quod differēs essentialiter et cōueniens essentialiter: aut est cōpositum ex realitatibus forma liter diffinis: aut est infinitum: ois per se existēs cōuenit sic: et differt: quare si est in se ois simplex: sequitur etiam quod erit infinitum. Cuius quatuor vijs vnde infinitas posse cōcludi de deo ex tribus medijs sumptis de intellectu. et 4. ex simplicitate iesse que est suum per omnia. Primum via eminētis: scilicet quod arguo sic: ois finito est vel potest esse aliquid perfectius eminētis finitum: in cōpossibile est aliquid esse perfectius ex correlario. 4. tertij: quare et cetera. Maior probatur: quod infinitum non repugnat entitati: ois finitum maius est infinitum. Cuius aliter arguitur. et est id est: cui non repugnat infinitas itē sue illud non est summe perfectum nisi sit infinitum: quod si finitum potest excedi: quod infinitas sibi non repugnat: quod non repugnat infinitas: quod perfectissimum est

infinitum. Maior huius que in precedenti argumentatione accipiebat non videtur a priori posse ostendi: quod sicut piradictoria ex rationibus proprijs contradicitur: nec potest per aliquid manifestius hoc probari: ita non repugnātia ex rationibus proprijs non repugnātia: nec vnde posse ostendi nisi explicatio terminos vel rationes ipso per. Eius per nihil notius explicat: infinitum intelligimus per finitum: et hoc vulgariter sic expono: infinitum est quod ois finitum datū secundum nullam mensuram terminatā potest excedi: sed ultra omnem habitudinem assignabilem adhuc excedit. sicut in propositum suadet: sicut quodlibet est ponendum possibile cuius non apparet impossibilitas: ita et cōpossibile cuius non apparet impossibilitas: si non apparet: quod de ratione entis non est finitas: vt apparet ex ratione entis: nec finitum est passio cōueribilis cum ente: alterum istorum requirit ad repugnātiā predictā: passiones per se entis: et cōuerbiles satis videntur note si bi iesse. Cuius secundo sic suadet: infinitum suo modo non repugnat quantitati: i. in accipiēdo partem post partem: quod nec infinitum suo modo repugnat entitati: i. in pfecte si essendo. Tertio si quantitas virtutis est simpliciter perfectior quantitate motus: quare erit potius infinitas in mole. et non in virtute: quod si est potius: est etiam in actu: ex 4. tertij. Quarto sic: quod itellus cuius obiectum est ens nullum inuenit repugnātiā intelligēdo ens infinitum: imo vnde perfectissimum intelligibile mirum est aut si nulli intellectui talis piradictio nota foret vel patēs circa primum obiectum eius: cum discordia in sono ita facilius offendit auditum si in quibus discōueniens statim percipitur et offendit: cur nullus intellectus ab ente infinito nāli refugit sicut a non pueniēte: sed primum obiectum de struēte: per illud potest colorari ratio Anselmi de summo cogitabili: intelligēda est descriptio eius sic. Deus est quo cogitato sine piradictioe maius cogitari non potest sine piradictioe. Nam in cuius cogitatione includitur piradictio. illud dicitur dici non cogitabile: et ita est. Duo sunt tunc cogitabilia opposita que nullo modo faciūt vnum cogitabile: quod neutrum determinat alterum. Sequitur autem tale summe cogitabile esse in re per quod describitur deus: quod ostenditur: primo de eius quiditatu: quod in tali cogitabili summo summe gescit intellectus: ergo est in ipso ratio primi obiecti intellectus. scilicet ens. et in summo. ultra de esse existit summi co

psolo. 1.

gitabile: n̄ ē tñ intellectū cogitāte: qz tē pos
set eē: qz cogitabile: z n̄ possz eē: qz rōni ei⁹
repugnat eē ab alio fm̄: qm̄ z qrtam terū.
¶ **Ad** 1^{am} igr cogitabile ē illd qd ē i re: qz qd i
intellū tñ: n̄ sic intelligēdo qd idē si cogitē p
h̄ sit mai⁹ cogitabile si existat. **C** 3° qd ē
i intellū tñ ē mai⁹ aliqd cogitabile qd existit
¶ **Ad** 2^{am} colorat sic. **Ad** 1^{am} cogitabile ē qd
existit: i. pfectū cogitabile: qz visibile. **Ad** 2^{am}
n̄ existit: n̄ i se: n̄ i nobilitate cui nihil ad
dit: n̄ ē visibile: visibile aī ē pfectū cogitabi
le n̄ visibili: s; tñmō intelligibili abstractie
g pfectissime cogitabile existit. **C** 5ta via
ad ppositū ex pte finis ē tal: volūtas nra p̄t
oi sine finito aliqd mai⁹ appetē vl amare:
sic intellect⁹ intelligē: z vi inclinatio nālis ad
amādū sūme bonū infinitū: nā ide arguit
inclinatio nālis in volūte ad aliqd: qz ex se
z sine h̄itu p̄mpte z delectabilr vult illud:
volūtas liba sic expimur nō vr̄ i alio p̄fē
getari: qz i amādo bonū infinitū: quō illud
nō nāl odiret: si eēt oppositū sui obiecti:
sic nāl odit nō eē. **C** 7ta via ē ex parte
cause efficiētis quā tagit **A** 2°. m. 8. phy. z
12. meta. qz mouet motū infinito: g h̄z potē
tiā infinitā. **Ad** 2^{am} colorat qm̄ ad ance
dēs: qz eē cōcludit ppositū si possit mouē
p infinitū. sic si mouet: qz idē est ei ipm eē in
actu z i po⁹. Quātū ad p̄nam sic: qz si ex se
z nō ex virtute alteri mouet infinito motū:
g nō ab alio accipit sic mouē: s; in sua vi ac
tua h̄z sūū effectū fil: qz idē pēdēt qd fil
h̄z v̄tualr effectū infinitū ē infinitū: g zē. **Ad** 3^{am}
colorat rō: qz p̄mū mōuēs fil h̄z i virtute
sua oēs effect⁹ possibiles pducit p motū: il
lū sūū infinitū si mot⁹ infinit⁹: g zē. **Ad** 4^{am} n̄ vr̄
p̄ntia pbari bñ: nō p̄mo mō: qz duratō ma
ior n̄hil pfectiōis addit: qz nō pfectior est
albedo: qz vno anno manet qz si vno die
maneret: g mot⁹ quātēcūq; durationis nō
ē pfectior effect⁹ qz mot⁹ vni diei: g agēs ex
h̄z qz h̄z i virtute actiua effectū fil nō conclu
dit maior pfectio h̄z ibi: nisi qd agēs diuti
us mouet ex se: z ita eēt oñdēdū qd eterni
tas agētis pcluderet infinitatē ei⁹: alias ex i
finitate mot⁹ nō pōt pcludi. tūc vltima po
positio colorationis negat nisi de infinita
te durationis. **S** cōs color abluit qz n̄ ma
ior pfectio itē sua concludit ex h̄z qd agēs
qdēūq; ei⁹ idē sp̄i pōt pducere successiue

quādiu manet qz qd pōt in vni⁹ tale vno
tpe eadē virtute pōt i mille si mille tēporib⁹
maneat. **N**ō est aut apud p̄hos possibilia
infinitas nisi nūeral effectū pducibilū p
motū. i. gñabilū z corruptibilū: qz i sp̄ib⁹
infinitatē nō ponebāt. Sed si qd ali⁹ p̄bet i
finitatē sp̄ez possibilib⁹ p̄bādo aliqd mot⁹
celestes eē icōmēsurabiles: z ita nūq; pos
se redire ad vni⁹formitatē. ēt si p infinitū du
rarēt z infinite p̄iunctiōes sp̄e cārēt infinita ge
neralia z corruptibilia sp̄e. **D**e h̄z qd sit i
se: s; nihil ad itētiōē **A** 1°. qz infinitatē sp̄ez
negaret. **C** Obijct h̄z vltēr⁹ iquirēdo quō
in p̄mo argumēto nitebat pcludē infinita
tē: qz eēntia diuina est cā cogscēdt: z h̄ negat
h̄ posse pcludi ex hoc qd ē cā eēndi infinita
qz si mai⁹ sit facere aliqd eē cognitū qz eno
verz. **C** 7te quō i 2° argumēto pcludere vo
lūti infinitatē ex h̄ solo qd nā p̄mi ē totalr rō
cogscēdt vel vidēdt aliā nām singularē: z
negas h̄ posse pcludi ex h̄ qd ē rō totalr
eēndi respectu ei⁹: nā saltē p̄ime nature
sibi ē totalis cā eēndi. **C** 1° p̄mū: qd p̄t
aliq multa fil: quoz qdlibz regit aliā p̄fē
ctiōē p̄p̄ia illud pcludit p̄fēctū ex plura
litate talū: ita ē de itelligere infinita fil. z ita
cōcederēt si p̄bares qd possit cārē fil infini
ta qd eēt viri⁹ infinita. non ita si successiue.
C 2° tra: qz fil h̄z: z quātū ē ex se fil possit:
sed nā effectus nō pmittit. **E**xēplū. sicut nō
potēs cārē albū z nigrū fil nō min⁹ ē perfe
ctū: qz illa nō sunt causabilia fil. hoc. n. ē ex
ipsa repugnātia n̄ ex d̄fectu agēt. **C** 3° rō.
nō est pbatū qd p̄mū ē tota cā illoz infinito
rū. z qd fil h̄at totalr illa: qz nō est pbatū
ex cālitate efficiētē qn cā scda sit necessaria
pp aliā cālitate cor̄n̄dētē sue pp̄rie forma
litate. **C** 4° tra h̄z bñ pbat qd h̄z eminet oēs
cālitate scde cause ēt p̄p̄ia illi: h̄z nō sit pro
batū qd illa vi formalr nihil addat sibi: vt
eminēt: h̄z igr eminet oēm cālitate fil
respectu ois effectibilis ēt infinitozū: l; ista
fiat successiue. **C** 5° rō. hoc ē vltimū qd
colorat dictā p̄nam **A** 1°. qz. quantū video.
z ex isto p̄bo infinitatē sic. **S**i p̄mūz h̄eret
oēm cālitatez formaliter z simul l; nō pos
sent cābilia simul poni ē esse eēt infinitū: qz
simul quātū ē ex se possit infinita. z possit fil
plura pcludit maiores p̄m intensiue. g si
h̄z p̄fēctū qz si haberet oēm cālitatez for

malr magis segtur ifinitas itefiua: fi h3 oēs
f3 totū qd ē i ipfa eminēt⁹ q3 fit i ipfa for
malr: g ē ifinite po⁹ itefiue. V3 igr oipoten
tiā dei pprie dictā f3 ite^m catholicoz vsq
ad tractatū de creditū distuleriz: tñ illa n p
bata ifinita po⁹ pbat q3 fil ex se eminent⁹ h3
oēm cālitate que fil quātū est ex se si eēt for
malr posset in ifinita si eēt fil factibilia.

ADDJ.

En negaret ifinitas itefiua pēdi i cā ex
vūte fil hīta respēi ifinitoz nifi fit totalis
cā: ita q3 fil quātū ē ex se posset cāre ifinita
vt total cā nō egēs cāis scōis: q3 vñ probari
posset ex pmitate efficiētie: n video: quāuis
vez eē i se nō dubitē. vñ oipō⁹ sic nos itel
ligim⁹ h ē: q3 oē pole posuit imediate pdu
cē nulla alia cā cōcaufante: vñ pbat: nō vi
deo: ponere pclufionē illā si pbationē vi
dere p rōnē: q3 h ex auctib⁹ nō pcedo: sicut
pdictū ē i fā via ad ifinitatē. idē eminēter
z formalr excedit se: vt eminēter tñ nifi vt
eminēter fit ifinitū: q3 si finitū ip3: vt forma
lit aligd additū q3 ambo sūt pfectioza al
terutro l3 vt eminēter pūse fit pfectū seipo
vt formalr pūse. Qui scit pbare p rōnē oī
potētā f3 intellectū catholicoz de ipa h3
mediū f3 deductōz iā h piratātā. CSup
pleat hic q pōt. CSi obijc pūm nō posse
ex se fil ifinita: q3 nō ē pbatū q3 fit totalis
cā ifinitoz. Illoc nīhil ob. si. n. heret fil vñ
eēt cā totalis nīhil eēt pfectū q3 nūc fit: sic
qñ h3 vñ fit pma tñ: q3 ille due cāe n reg
runt pp pfectionē addēdā in cādo: q3 tūc
remou⁹ eēt pfectū q3 pfectionē cāz regreret
f3 si regrunt f3 m phos. h ē pp impfectionē
effect⁹ vt pūm cū alia cā impfecta posset cā
re impfectū qd f3 m ipfos nō posset imedia
te cāre: tñ q3 pfectionēz tote f3 m Az: eminē
tius sunt in pmo q3 si ipse formalitates ea
rū sibi inēnt si possent inēē: z sic vñ posse
pcludē rō Az. de po⁹ ifinita. CAd 2^m ob3
filr dico: q3 q3 eētua dīna sola ē rō vidēdi
lapidē pfecte: segtur q3 lapis nīhil pfectio
nis addat illi essentia: nō segtur hoc si eēt
rō cādi lapidez imediate ē vt tota cā:
nā respēi supme nāe pma cā ē totalis cā: q
tñ cū fit finitū: nō pcludit ifinitatē pme cāe
respectu ipfi⁹: nō ē aut pbatū q3 respēi alio
rū fit total cā: g zc. C Iuxta hāc viā efficiē
tie arguit: q3 creat iter creatōis extrema
ē distātia: sic q3 nullo alio a se pūpposito

deducit aliqd de nō esse ad eē: z sic reducū
aliqd ex distātia ifinita. S3 hoc aīs pōt
crediti: z vez ē vt nō esse q3 si duratiōe pce
dat eē f3 m fidē. Et vt q3 nā f3 m Auice. Aīs 6°. me^o
oñdit ex. 19^a. terij: q3 saltē pma nā p⁹ deus ca. 2.
ē ab ipso: z nō a se: nec pōt eē ab eo aliqd p
supposito. Illā vt iā dcm est effici nō requi
rit mutari: f3 sic accipiedo pus nā nō eē q3
eē solū eē est extremū mutatiōis: qd causat
illa vñus: vñ qd sit de aīcedēte. pma n p
bat: q3 qñ i extrema nulla ē distātia: f3 ipfa
dicunt distare p se rōne alteri⁹ extremi tā
ta est quātū extremū illud. Exemplū: de⁹
distat in ifinitū a creatura: q3 ē ifinitus.
C Ultimo oñdit ppositū ex negatiōe cāe i
trinfecē: q3 forma finit p mām: g que nō est
nata eē in mām est ifinita. Illoc reputo nīhil
valere: q3 f3 m ipfos angelus q est imālis
nō est ifinitus nā. Nunqd esse posteri⁹ eēn
tia f3 m ipfos eētua finitabit: vñ quelibet
entitas h3 gradū intrinfecū pfectionis: nō
p aliud ens. Et si forma finit ad mām: g si
nō ad illā nō finit: fallacia est psequens.
Corpus finit ad corpus: g si nō ad corp⁹ ē
ifinitū. Illā tūc vltimū celū erit ifinitū. So
phisma ē terij physicoz: q3 corpus pus i
se finit: ita forma finit pus in se finitū est:
q3. f. pus est tal⁹ nā i entib⁹ q3 finit p mās:
nā fā finitas pūpponit pma z non causat
eā: pus g in aliq signo nature est essentia
finita: ergo nō ē finibilis p eē: ergo in secū
do signo nō finitur per esse: breuiter dico
vnam ppositionē: q3 quecūq3 essentia ab
solute finit in se ē finitū: vt pūelligif om
ni cōparatione sui ad aliā essentiam.

E3D.

Ex ifinitate sequit oimoda 10^a. 2°.

simplicitas pzio itrifecaeēntial

Q3 aut cōponeret ex finitis i se: aut ex i
finitis. Si pūm: g finitū: si scdm: g ps nō mi
nor toto. 2° q3 nō cōponit ex pub⁹ quātū
tūis: pbat ex h3 q3 ifinita pfectio nō est in
magnitudine finitū: q3 in maiore eēt ma
ior virt⁹. Infinito aut nīhil maius: nec in
magnitudine ifinitū: q3 ifinita magnitu
do eē nō pōt: h est rō pbi. S. phy. 2. 12. me^o.
taphy. Sed instat: q3 pfectio ifinita effect⁹ z inde.
eiusdē rōnis in toto z in parte: z iō non in
maiori maior: sic mō anima intellectua ē z inde.
pfectissima forma z ita pfecta est in modi.

E. c. 31.

E. c. 78.

E. c. 42.

co corpore: sicut in magno: et in pre corporis
sicut in toto: et si ipsam sui essentia co-
sequeret infinita po^a. si intelligeret infini-
ta intelligibilia: ita sequeretur ea in magni-
tudine modica: quod si maior poneretur non esset
maior po^a. hⁱgⁱ negat. Dis po^a i magni-
tudine maior est in maiori. R^o 2° Alz. colo-
raf p^h q^u pbat perfectionem vel potentia
infinita non esse in magnitudine sic q^u exten-
dat p^h accens: q^u sⁱ po sit in pre: q^u tunc maior
esset in tota q^u in parte quantum ad efficien-
tia in opando: hⁱ non sⁱm intentione in se: sicut
p^h de igne magno et parte eius: et ita sequitur
q^u in magnitudine finita non est po^a infini-
ta sⁱm efficien-
tia: et hⁱ extensa: gⁱ nec sⁱm inte-
tiones in se infinita: hⁱ p^hia scda p^h: q^u non co-
cludit infinitas in se nisi ex infinitate in effi-
cientia: sed q^u primu sequitur ostendit dupli-
citer. p^hmo: q^u in quibet parte aliquota ma-
gnitudinis finite est po^a finita sⁱm efficien-
tia: alio ps non esset minor toto: ergo in toto
est finita: q^u co positu ex finitis in se: et fin-
ties sumptis est finitu: 2° sic q^u si intelligit
magnitudo crescere: crescit po^a. sic. sⁱ q^u se-
xidit efficientia: igit prius fuit finita: et sem-
per est quadiu intelligit posse crescere q^u
semp est du est in magnitudine finita: igit
nunqua intelligit impossibilis crescere nisi
sit in magnitudine infinita. et ita nec alio e-
infinita sⁱm efficien-
tia. ergo nec sⁱz intensio-
nem. CSz qd ad ppositu q^u po^a infinita i-
tensue non extendit p^h accens: ita q^u ps sit in
pre magnitudinis quo hinc sequeretur q^u
omnino non sit in magnitudine. supplet vl-
tima r^o sic. Extensio extendit aliqd q^u est
subm: et non illa pfectione infinita nec maz
cur illa sit forma: sicut intellectiva est cor-
poris: q^u illa pfectio non est in ma ex prima
huius: gⁱ zc. vii et an ista pbatonez probat
p^hs non esse et^u miam. 12°. mataphy. et vⁱute
illi^u conclusionis p^his et istu^u sequitur pposi-
tu sufficienter. C^opropositu sic pbat bre-
uius. Intelligere non est subm extensionis
p^hia na est intelligere. ex. 6°. hui^u. et non re-
ceptu in ma q^u pot dici quata ex p^hia hui^u.
C^one quatu est diuisibile: gⁱ posita diuisio
ne saltez in intellu q^uro si vtraq^u ps sit deus
si sic: gⁱ totu non est de^u. q^u ps p^ho toto. si non
vtraq^u gⁱ non fuit infinita pfectio in quonq^u
pre quatu: gⁱ ipsa fuit extensa: et sic maior in

maiori: et non infinita nisi in magnitudine
infinita. C^otra: sic argue de homine di-
uiso: gⁱ plures homines. non sequitur. C^ono
anima regit corpus organicu: vt primu
pfectibile hⁱis magna dⁱam organo: p^h
operationes varias exercendas: sed deus
si est quatus nullu actu hⁱz nisi intelligere
et velle que vniformiter sunt: vt forma est
in toto: et vt in parte ponendo partes qua-
titatis. hoc pbat: q^u intelligere est ides na-
ture p^hme: ergo nulla opatio illi inest inco-
possibil^u ipsi intelligere. C^otertio ex hⁱ co-
cludit q^u non est coponibilis alicui acciden-
ti: q^u omne perfectibile caret sⁱm se entita-
te perfectiois alias non esset in po^a ad ipam
ideo perfectio addit perfectibili. et totum
est aliqd perfectius altero vnitoru. iⁿfini-
to nihil deest. et nihil pfectionem addit q^u
sit vnibile ei. tunc. n. infinito aliqd mai^u es-
set. 2° q^u accens materialia sibi inesse non
p^hnt: q^u non est quatus. Accidentia immalia
pertinentia ad intellectu et voluntatem non
sunt in ipso: q^u que vident ibi maxime ac-
cidentia sunt ides sibi: vt intellige et velle.
ex. 6° huius. C^oalr arguit ad hoc q^u in pri-
mo nihil est per accens: q^u per se an omne
p^h accens in primo nihil est causatu. in p^h-
mo nulla est potentia. Hoc ondit q^u acci-
dentia non sunt de essentia primi. si at q^u non
insunt ei accidentali: p^hmu non: q^u in essen-
tia p^hmi que p^hma est nihil esset per accens:
hⁱz aliquid aliud ab ipa accentali sibi in esset
et id illo p^h accens esset p^h se pus: quia essentia
p^hma esset p^ho illa vnione accidētis ad se.
C^oscdm non: q^u essentia p^hma esset in causa-
ta: hⁱz aliqd causatum ipsam accentali ifor-
maret: q^ulibz enim essentia substantie create
non est ca sui: hⁱz aliq sit ca sui accētis. C^oter-
tiu non: quia po^a ad accens est potentia sⁱm
quid: vⁱn ostendit q^u non possit esse in aliq
q^u in essentia sua est tm act^u. C^oalr arguit
q^u nihil est in p^hmo nisi perfectio simplr ex
scda et tertia huius. quelibz tal^u est idem es-
sentie illi: als illa non esset optimu ex se. vt
plura simplr optima. C^ono cludit: quia
sicut patet per illud q^u dictu est in. 4. hui^u
probatioe. s. non repugnat r^omi perfectiois
simplr q^u sunt multe perfectiones simplici-
ter. et q^ulibz suma i suo gradu. et in vnu sum-
mu meli^u alio. et oib^u illis sit sup^uis: et quo

E^o.E^o. 30.
et circat.

303.

bet eorū meli⁹ eēt eētia pmi lz nulla eaz
fiteadē sibi: sed iherēs tm: qz nō sequit: est
denoiatiū meli⁹ quolibz sibi icompossi-
bili. z est fm suā rōnē in summo: g simpli-
citer optimū. Sed tm sequit: g est optimū
totius illi⁹ generis in q ē ipm. z denoiati-
ua sibi icōpassibilia: sz si oēs pfectiōez q di-
cunt simplr icluderēt se per idētatē. quic-
qd haberet vna pfectiō alio. z aliā sic habe-
ret: pns est falsum. z materia. n. est magis
necessaria qz forma. tm nū⁹ est act⁹. Acci-
dēs minus idependēs qz substantia. tm sim-
plici⁹ ipsa. Similr celū est icorruptibilis
mixto. tm nostrū corpus animatū nobili⁹ ē
iquatū animatū. Ideo sequit qz differunt
pfectiōes simplr pter aliquas que sūt pas-
siones entis: z inter se z a subiecto forte: z
vna itense habet. alia nō itense vel oīno nō
habet. C Sed nec pma ppositio hui⁹ rō-
nis qrite est oīsa: nec illa secūda que alle-
gat. f. qz pfectio quelibet simplr est idē eē-
tie illi. f. summe. non pbat de accidentē in-
herēte: sz de intrinseco nature sūme. Si aut
accidēs poneret in summo ab aliquo. pter
uo: difficile eēt cōtra ipsuz ostēdere illud nō
esse pfectio simplr: qz qnqz nobiliores na-
ture denoiantur a denoiatiuo min⁹ nobi-
li. z min⁹ nobiles a nobilioz: qd dicat pfe-
ctio simplr. Exemplū materia pma ē sim-
plex. hō nō est simplex: simplicitas est de-
noiatiū tale. imo difficile eēt ex istis qtu-
or medijs vltimis. z forte impossibile pbare
qz nō sit accidēs i pmo p accis cōtingēt
iherens z fm qd possit p accidēs mutari
sue a se: sue ab alio posteriori: qz volun-
tas nra ponit ex se mutari ad aliqd velle:
lz ponatur pma causa respectu actuz no-
strorū. Si bene probata esset in pmo sim-
plicitas accidenti repugnans secūda con-
clusio esset valde. Si tibi due pbatōes p-
me hic posite n placeāt: afferas meliores.

Dñe deus nī plurimas pfectiōes
a phis dte notas pnt ca-
t hōlici vtuqz pcludē ex pdcis. tu primū effi-
ciēs. tu vltim⁹ finis. tu supmus i pfectiōe z
cūcta trāscēdēs. tu penit⁹ incausat⁹: iō igni-
bil⁹ z icorruptibilis. imo oīno ipossibile n
eē: qz ex te necē eē. iōqz etern⁹: qz itēmina-
bilitatē duratiōis sil habens sine potentia
ad succēssiōē: qz nulla succēssio pōt eē n-

si vel i cōtinue cāto. vel saltez in eēndo ab
alio depēdētē: qz depēdētia lōge ēa. neces-
sario ex se in eēndo. Tu viu⁹ tua nobilis-
sima: qz itelligēs z volēs. Tu beat⁹ imino
eēntialr bitudo: qz tu es cōprehēso tui ip-
sius. Tu visio tui clara: dilectio iocundissi-
ma: z lz in te solo beat⁹: z tibi summe sine
alijs sufficiās: tu in oē itelligibile sil actu
itelligis: Tu oē cābile ptingētē z libere si-
mul potēs velle: z volēdo cāre. Clariissime
ergo es infinite potētie. Tu icōprehēsibilis
infinite. Nā nūhil oē sciēs est finituz: nūhil
potētie infinite ē finitū: nūhil supmū i en-
tibus nec finis vltim⁹ ē finitū: nec p se ex nō
simplex penit⁹ ē finitū. Tn es infinite z sum-
me simplicitatis nullas ptes hñs re disti-
ctas nullas realitates: in eēntia tua hñs re
aliter nō eadē. In te nulla qzitas. nulluz
accidēs pōt iueniri: z iō es scōm actū n mu-
tabilis: sic te in eēntia tua imutabile eē su-
per⁹ iaz expōit. Tu solus simplr es pfectus
nō pfectus angelus aut corpus: sz pfectus ens
cui nūhil deest entis possibilis alicui inesse.
Nō pōt oīs entitas alicui formalr inesse.
sed pōt in aliq formalr vel eminētē habē-
ri quō tu de⁹ hēs q es supmū entū. imo
solus i entib⁹ infinite. Tu bon⁹ sine terminō
bonitatis tue radios liberalissimē cōicāns
ad quē amabilissimū singula suo mō con-
currūt: vt ad vltimū suū finē. tu es itelligi-
bilis sub pfectissima rōne itelligibilis: tu es
tuo itellectui pfectus. tu solus es. vltas pma
qz nō ē qd apparet. falsū ē. qz ē aliud
sibi ratio apparēdi: qz si sola ei⁹ nā eēt sibi
rō apparēdi appareret eē. qd ē tibi nūhil ē
rō apparēdi: qz oīa appēt i tua eēntia tibi
pmit⁹ apparēte: ac p h nūhil tibi posterius
est rō apparēdi. In illa inqz eēntia oē itel-
ligibile sub pfectissima rōne itelligibilis ē
itellectui tuo pfectus. tu es igit itelligibilis
pclarissima vltas z vltas ifallibilis: z vltas
tem oīum itelligibilū certissime cōprehē-
dens. Nō enī alia qz i te apparēt. iō tibi ap-
parēt: vt te fallāt: qz i te apparēt: qz h rō ap-
parēdi nō phibet pprā rōnē oīsi per ipas
tuo itellectui apparere. Sicut nī visus fal-
litur. qn extranei apparentia phibet illud
qd ē apparere. nō est ita in tuo itellu. imo
tua eēntia apparēte qd libet in te relucens
ex eius pfectissima claritate fm pprā ra-
tionem

nō ē apparet. De vītate tua z ideis i te nō
est opus amplius ptractādi pp ppositū me
um exequēdū. Multa de ideis dīr: qb^o tū
nūquā dīctis: imo nec nominatis ideis: nī
minus de tua pfectiōe sciret hoc cōstat: qā
tua eēntia ē pfecta rō cognoscēdi qd cūq;
cognoscibile sub quacūq; rōne cognosci
bili. Appeller idea q vult, hic non itendo
circa grecū illud: z Platonīcū vocabulūz
imozari. Prēter pdicta de te a phis pba
ta sepe catholici te laudāt oīpotētē imēsz
vbiq; p̄sentē: vtz: iustū. z misericordē. cū
cū creaturis: z specialr itelligibilib^o pui
dentē: q ad tractatū aliū prīmū differētur.
Cū hoc g ppe tractatū tentant quō phy
sica de te dicta rōne nālī aliqualr cōclude
rētur. In sequētū. s. in theozemaub^o ponē
tur credibilia qbus vel ad quoz assensuz
rō captiuat: q tū eo sunt catholicis certio
ra quo nō itellectui nro cecutient: z i plu
ribus vacillant: sed tue solidissime verita
ti inīuntur: vni tū est q hic pono: z i quo
hoc opusculum consumabo.

**Q. s. vn^o de^o sit extra quē nō ē
alter sicut p pphetā dixisti.**

Ad qd ondedū nō puto deficere rōnes.
Ad hāc p̄conē ppositiōes qnq; ppono
quaz qbz p̄bata infert pposituz pncipale.
Prima ē. vnicus tū nūero ē īfinitus itel
lectus. Scda vna nūero tū ē īfinita volū
tas. Tertia vna nūero tū est īfinita po^a.
Quarta vni nūero tū ē necē eē. Quinta
vnica sola ē bonitas īfinita. Qz ex qualz
haz sequat ppositū satis patet: pbat p̄
o: dīnē. pbat p̄mo p̄ma. Infinitus itelle
ctus quōlz pfectissime ex se itelligit. hoc est
quātū ipsū ē itelligibile: z itelligēdo a nul
lo alio dpēdet: qz tūc nō eēt īfinit^o. Si duo
sūt itellect^o īfiniti sint a z b. In vtroq; defi
ciet p̄fca itellecto idēpēdēs. Māma. si itel
ligat b. p. b. dpēdet i itelligēdo b. ab ipo b
sic act^o ab obo qn nō ē idē sibi. Si āt a. p se
itelligit b. z nī p b. nō ita p̄fctē itelligit b. sic
b. ē itelligibile: qz nihil ē pfectissime p̄sens
nisi vel i se vel i aliq eminētissimō p̄nēn
te ipsū a. nō p̄nēt b. CSidicat q ē simile
Cōtra. cognitio p simile ē tū cognitio i vli
inquātū assimilātur: p hoc nō cognoscētur
ppria i qb^o dīstīnguūtur: hec ē cognitio i

vli nō est īfinita: s; abstractiva: z īfinita
est p̄fctior. Cū idē act^o nō hz duo obta
adequata. a. adequat sibi: g nō itelligit b.
CSedo pbat 2^a ppō de volū^{te} īfinita ipsa
sūme amat sūme ama^{te}. g zc. Ex h sic. a. sū
amat sū^o ama^{te}. s; a. nī sū^o amat b. cū nālī ma
gis amet se g sū^o volū^{te} libera z recta sic
amat: qz qz būs eēt i b. q dīstrūcto nīhil mī
nus eēt būs. Cū ipō^{le} ē idē posse i duo
bus b̄ficari: qd seqt ex dat: nā ipo b. nī vti
tur. a. g fruf: g i ipo b. ē a. būs. C3^a ppō d
pō īf^{ta} sic pbat. Dīpotēs p̄tēg vult oē ali
ud a se saltē cābile: p̄tēg a velle b. z b. nolle
g b erit z nī erit. vlt alt erit nī oīpotens: ita t3
rō Rī. q vn^o possit facē aliū nllipotētē. nō
dīstrūcto ipz i se: s; dīstrūcto ipz volendo
op^m. Cū ec ē fīngē qz necio velit p̄cordit
cū hēant vo^{tes} idē p̄tēg z libē respiciētes
Cū a. velit b. z b. velit b. nī erit a dīob^o:
ita q vtz q; sit total^o e^o cā. Impole est. n. eē
duas cās totales eiusdē: qz tē dpēdēt ab i^o
eēntialr sū q eē possz eē. nec b erit ab alto
illoz: z reliq nī: qz hāt vo^{tes} eē potētes g b
nō erit: g neut ē ops. CSic pbat de pō īfī
nita: si eēnt due po^o īfinitē viraq; eēt p^a re
spcū eorū dē: qz dpēdētia eēntial^o ē ad nām
z eē ad qd lz i nā: ad duo p^a nī p̄nt eādē dpē
dē ex 16^a. tū. nī igr ē p̄litas pncipatum
bō: qz aut ipolis: aut vq; pnceps erit dīmi
nur^o z pncipās ip̄scē. Et tē ē qz vīte cur^o
vni^o p̄tēg i pncipādo. C4^a ppō d necē
eē sic pbat. Spēs mltiplicabil^o ex se ē mlti
plicabil^o i īfinita: g si necē eē p̄t mltiplicari
p̄nt eē talia īfinita: g z sūt qz qd cū q; neciuz
nisi sit nī p̄t eē. C5^a ppō d bono sic ondif pl^o
ra bōa sūt meliora vno qn vnuz altī addit
bonitatē: īfinito nīhil meli^o. Cū iuxta h sic
arguit: qz cūq; vo^{tes} oīo i bono īfinito vni
co getat: s; si eēt alid possit rōnabilr velle
magis ābo eē qz vnicū: g nō oīo getaretur
i vnto sūmo bono. Cū p̄fctia alia media
adducit: s; ad p̄ns ista sufficiant.

Domine deus nr. Tu es vn^o nālī
in es vn^o nūeralr. ve di
xisti q extra te nō ē de^o. Māz z si sint dī mlti
nūcupatiue z putatiue s; tū es vnic^o nūera
lit de^o ver^o: ex q oīa: i q oīa: p̄que oīa: tū es
benedictus in secula seculorū. Amen.
Cū p̄fctia tractat^o s; b̄lissim^o f̄ris Jo. dūns
Secū Dī. Mīnoz. De p^o oīum rex p̄n^o.
A

Preclarissimi Doctoris subtilis Fratris
Joan. Duns Scoti Ordinis Minorum ex
tenuis penetralibus sapientie spiritus reuelata ad
otium scientiarum speculatiuarum et Theologie
peruicacem necessaria preclaraque elementa:
Theoremata feliciter intromittunt.

pm theo-
rema. vel
ppositio
vel 2°.

Intelle- ctione intelli- gibile natu- ra precedit: Quod est.

Quoniam pas-
sio presupponit agens
et ois actio circa

aliqd est illud circa est quod intellectio alterius est.

1. **P**rimum intelligibile intel-
lectione creati possibile est.

Quod ex 2° p^o comparatio intellectione et
intelligibile ad eundem intellectum.

3. **U**niversale primo intelligim^o

Quod ex signo p^o p^ous. n. puer concipit ho-
minem quod hunc hominem. p^ous enim p^ores suum di-
stinguit a non homine quod a non fonte: cum oem ho-
minem vocat p^orem. et nullum aliud alium.

Opi. no-
minalius
qua segf
ochan.

Sed hac p^oponit famofam apud philosophos ne-
gat loquens. asserens p^omo p^ocipi singulare a
quo species intelligibilis p^omo genita est. nihil
autem agitur nisi in quantum singulare. igitur nec gi-
gnit: et species sic ostendit omnem sicut ab ipso gi-
gnit. **C**um de puero obijcit: respondet quod hunc
hominem p^omo p^ocipit: sed de homine certior est di-
stinctio: quod minus alijs assimilatur quod h^o il-
li. **Q**uod utaq; intelligitur vlt^o: **C**um respondet. relin-
quendo quod singulare est in p^omo obiecto: et nam
intelligendo: nam o^o compositum potest itella sua
virtute distinguere p^ote p^ociendo ut o^o: et p^otes
negligendo. Itaq; intell^o agens non facit vlt^o
quod circa obiectum actum intell^o nihil operatur: sed
tamen circa intelligibile in p^ote: et eius operatio
terminatur ad intell^o in actu quod adhuc est sin-
gulare. **S**ed vlt^o intell^o possibilis di-
stinguendo in p^ote: et in p^ote p^oceptus a
p^ote facit vlt^o. **Q**uare ergo de singularibus non sunt
p^ote sententie: quod tamen cum sint infinita iubet plato
relinquere. **Q**uod est h^ois species in triangulo p^o illa

non errat in describendo hunc triangulum rectum
cum tamen artifex non cognoscendo in particulari fa-
cile errat in faciendolo: h^o enim non habet speciem an-
tequam ipsum describat: quod vult esse illa genita: sic
edificator de singulari domo edificanda p^o-
pria arte h^oet quod non posset acquirere: nisi
domo p^ous facta: nec domus fieri non posset
ars. **C**um d^o arguit loquens: singulare agit:
sed non in quantum singulare: nam enim est ratio agē-
di: et sicut in actio reali p^oductum non assimila-
tur p^oducenti secundum singularitatem p^oducentis
sed secundum naturam: quod fuit ratio p^oducentis: ita in gigni-
tione ista species est similitudo nature non singu-
laritatis quod non fuit ratio gignendi: igitur necessaria sit
ad gignitionem: aut enim impole est singulari-
tatem esse rationem agendi: et impole erit species
propria esse singularitatis: sicut et effectum rea-
lem simile singulari in quantum singulare esse
aut non necesse est singularitatem esse ostendi
quod nec esse rationem formalem gignitionis cuiuscu-
que: et tunc sensus non cognosceret per se singu-
lare: aut non gignitionis quod fit in intellectu quod
principaliter fit ab intellectu agente: aut saltem in il-
lo lumine singularitas non potest se multipli-
care: nam potest: quod est perfectior ratio agendi: aut si non
per lumen quod manus lumen sufficit ad gigni-
tionem a debiliore sibi proportionato: saltem intel-
lectum possibilem singularitas non potest:
nam potest: aut tandem (quod ad p^opositum sufficit) si
singularitas est entitas aliqua: et tunc possibile
est quod sit ratio agendi: siue p^oducenti propria simi-
litudine: et si pole: igitur et necesse: quod nam non est
libera: p^ous nam ipsa erit ratio gignendi. igitur species
eius p^ous imprimetur: et ita stat conclusio p^onci-
palis contra loquentem. **C**um d^o d^o diffinitione due
p^ome partes non placet nec aliqd membrum
sub secunda parte: quod quilibet attribuit perfectio-
ni intellect^o in cognoscendo: et in perfectione singu-
laritatis in cognoscibilitate: quod non credo
verum esse: sed ex imperfectione itell^o: et si enim
comparando p^ocise sit natura perfectio cognos-
cibile singularitate: tamen perfectior est cogni-
tio nature singularis quam nature tamen: quod distinctior
sicut aut intellect^o componens potest cognoscere
principium: et ex imperfectione sua et p^ontis non
potest conclusionem remotam: cuius minor est cog-
noscibilitas: tamen perfectior est si vtriusque posset: sic
h^o p^ofectum polis: quod non est passivum dispo-
situm non potest mutari nisi a forti obiecto: **C**um
tra est: summe dispositum ad omnia. **C**um item qua

to inferius passiuū tāto sufficit debili⁹ agēs.
CAd p^mū: sūme: per carentiā p^rarij: nō
 per inclinationē nālem. **C**Ad scd^m: verum
 accipit qū passiuā duo ordinant ad tales
 duos actus inferius ad inferiōrē: superi⁹ ad
 superiōrē: al^r est falsū. Aliqd enī pōt moue
 re subam cōpositā local^r qd nō pōt moue
 re mām p^mā ad formā substantialē: simili
 ter ad eūdē actū passiuū superius: ita q^d di
 ffrōditus pōt debilius agēs mouere: sic hic
CAl^r pōt poni pp defectū lūmis intelle
 ctus agētis natura q^d cognoscibilior ē: pōt
 in ipso agere: et intellectu possibile imutare
 nō autē hoc pōt singulare: qd ē minus co
 gnoscibile: posset nī si esset lūmē fort⁹ quē
 admodū debile coloratū in lumine cande
 le nō videret: in quo tū videret fortius co
 loratū: debile vero in maiori lumine vide
 ret. Aut pōt poni defectus hic: nō ex parte
 luminis iquantū regitur ad actionē ob
 iecti: sed iquantū regitur ad actionē sine
 ad intellectiōnē intellect⁹ polis: vt: v3 speci
 es singularis ihat ppli. Sed i⁹ nō pcpit p
 pter defectū sui luminis: quēadmodū spe
 cies decime millesime parus milij ihat oculo:
 sed obiectū nō pcpit pp defectū lūmis
 in potentia: et sic posset poni q^d semp fit ea
 dem spēs singularis nature: s3 ondit huic
 intellectui naturā nō singularitate pp defe
 ctum v³utis cognoscitiue que pōt dici lu
 men intellect⁹ vno mō. **C**Ad t^ra: sicut in par
 te milij cōfufum p^rcognoscit: et pars nō di
 stinguit: quare hoc totū nō intelligit p^mo
 sc3 nā singularis: sed separatim nā. **C**Re
 spōdeo vbi cōfufio totius eēntialis vel in
 tegralis nō pūgit distinctiōi oppositē cō
 fusioni totū v³is ibi cōfufū p^rus intelligitur
 si a remotis albū v³is nō cognoscit albu3
 sed coloratū: q^d v³us nō cōcipit nisi confu
 sum p^rufione v³is nō eēntialis: q^d illud ē di
 stinctū. ois igit simplex apprehēsiō p^mo
 est cōfufū v³is: sicut in sensu: ita i intellectu:
 lic3 distinctiua: qdā p^rus sit cōfufū eēntialis
CAd t^ra: igit v³is p^rus apprehēderet q^dli
 tatem q^d colorē: vel ens q^d colorē. **C**Ad nō
 nulla potētia excedit obm suū p^mum nec
 igit v³is coloratū: s3 si v³is haberet ens
 pro obō p^rus apprehēderet ens q^d q^dlitatē
 illā: et illā q^d colorē. **C**Ad aut ait loquens
 ad instantiā de puero: nūqd p^ria vocem

nouit: si inquātū hoc intelligo: igit distincte
 a non hoc. **Q**d addit: quō v³le intelligit: vt
 qd necessarius est intellect⁹ agēs: intellect⁹
 enī polis pōt de se hoc cōcipere alio nō cō
 cepto. imo hoc est ex defectu suo: si ppter i
 tellectionē singularis ē necessari⁹: illa seq
 tur itellectionē vniuersalis: ita q^d spēs p^ri
 us est ipossibili. **C**Si dicas nullā species
 intelligibile gigni sine eo. **C**Item si vniuer
 sale abstrahit a singulari intellectu: aut idē
 a diuersis: et tūc crescit notitia v³is in infu
 nitum inte⁹: aut a primo tūc: et quare nō fit
 militer a scdo: cu3 in illo silr includat: aut
 aliud a diuersis: et tūc multa vniuersalia
 idem v³le. **C**Item quid iste dicit intellectū
 differre a sensu qui quodam modo est vni
 uersalis: s3 p^mo singularis. **S**i ideo q^d p
 prius sensus est rei: vt existentis a quo ab
 strahit inte⁹: ita et fantā⁹ si q^d sensus est cō
 iuncto3 cum sensibili p^rio: nō est etiā s3
 nisi sensibilem cōmuniū: ita et fantā⁹ si
 tandē intellectus solus separat sensibilia p
 p^ria a quātitate: sed ipsā quātitatē quodā
 modo aliter separat q^d fantā⁹: q^d solā substa
 tiam cōsiderat sine quantitate q^dq^d: stat ita
 q^d tertia p^rposito ex cui⁹ declaratiōe pa
 rent multa que lector attendat.

Quilibet v³is correspondet i 4.

re aliquis gradus ētitat i quo
cōueniūt contenta sub ipso v³is

Qd ex 2^a et 3^a fiet māifestū: si. n. nullū v³le
 dcm i qd d singulari extra catur p itell⁹ne3
 vt ex illis seq^r: sibi cōr^rndet aliqd in re: q^d
 oē itellibite: vel ē i re v³l catur p itell⁹ne3:
 nec intelligit h cōr^rndere tūc: sic fūdamētū
 q^d sic 2^a itēnōib⁹ aliqd cōr^rndet. **A**l^r. n. nō
 magis dicere hō v³le q^d fortis: s3 sumit h
 cōr^rndere sic suppositū idem reali illi v³is:
 ita q^d v³is nō sūt fictiōes itell⁹: tūc. n. nūq^d
 in qd p^rdicarent de re extra: nec ad diffini
 tiōnē pūnē: nec meta⁹ differret a logica i
 mo ois scia eēt logica: q^d de v³is itaq^d s3 o3
 dinē v³is ē ordo g^rduū entitat in ididuo.

In eo qd qd est p^rdicantia in
infinitū ire ipossibile ē.

Qd ē: qm tē nihil erit notū: q^d infinitū ē
 p^rafire: nec sil intellectu finito apphēdē

Theoremata

non aut pfecte cognoscit aliquid ex 4^a ppo-
sitione resolutoria cognoscit nisi oia pdi-
cata in qd cognoscant: 13 confuse cognos-
ci possit illis pdicatis non cognit nisi co-
fusiue in illo qd possit fieri dato p impole
q essent infinita: qz alias nullo mo diffici-
lius actus circa speciem plura gna hnt
Item pbaf h³ qm infiniti gradus entu-
tatis essent in spe spaliissima: ex quarta.

6. **Aut in vno vniuersalissimo**
pdicato i qd statut: aut i mltis
Cōnabilis v^o oem multitudinem ad
vnu reduci in qcunq; ordine. 2. si plura
pma dent nullū erit vniuersalissimū: qz d
qbuscunq; illoz dubitando stat certitudo
de conceptu cōmuniōi.

7. **Plura pma eē: quoz qdōz**
fit vltimū simplr impole est.
Qd est qm resoluendo sp uir ad conce-
ptum simpliciorē: igit primus simplicis-
simus: z sicut in quocunq; ordine eodē im-
possibile est duo inuenire pma. igit magis
in supmo: cui multitudo magis repugnat
igitur solute sunt due pme questiones.

ADD. **Quod qualitas** fit pō vni-
uersalr qz-
tate. pbaf multipliciter. Quia consequit
oem substantiā creatā: qzntas tātum corpo-
ream. Consequit subam rōne forme. quā-
titas aut rōne mae. Item qualitas ē pri-
cipiū agendi: qzntas non: qualitas est qua
agens alterat. Alteratio aut pcedit augmē-
tum: impossibile est quātitatez induci nisi
per actionem qualitatis: non econuerso.
Item qualitates attribunt deo vt pfe-
ctōes simplr: nō sic qzntates. qualitas hēt
multas species. v3 spūalium z corporalū
vt lux zc. qbus entia attingūt suos fines: et
homo beatitudinem p grām z caritatē atti-
git zc. Quātitas cōtinua tantū tres species
z ipsa nullū ens suū finem attingit cōsequi-
tur omnem speciem. secūdū suā actualita-
tem. nō aut quātitas secūdū ipsaz est ordo
vniuersi: locus nālis z motus z qes secū-
dum ipsas vt o^{ia} distinguūt po^o anime
quāto etiā est ens pfectus: tāto h3 ipsā pfe-
ctiorem non qzntatem: angelus nec hō tā

tem quāta terra. hic argutū est pp cōitatez:
pp actualitatē: pp pfectionē simplr: pp gna-
tionē. Ad. 2. p^o nez pfirmat. 2. z. 3. per h
qz ordo accidētium imediate vel imediate
possit subam ē fm eoz pfectionēz. Item ar-
guit pōt pro z pira: cōparando 4^{am} spēm
qualitatis ad qzntatē. Item aris^a ē certior
scia nālitabstrahit aut a qualitate. Item
quātitas ē imediatior substantie fm Arist.
Cōnō substantia z est subm accidētū: z est
perfectius: quia cā efficiens quo ad p-
mum est in potentia: quo ad 2^m actu. fm p-
mum quantitas est imediatior: z fm secu-
dum qualitas.

Quid potest eē subm accidētū:
um: in subo reg-
ritur ipsefectio: qz potēntialitas tō nō de^o. Et
pfectio qz sit ens actu: cōpositū. iō nō forma
substantialis nec accālis: nec mā: nec ange-
lus si simplex: hec quatuor mēbra vidētur
dubia: z multipliciter iprobantur: de mā
enī videt qz possit eē subm: qz in potēntia g-
zē. de forma substantiali intellectuā. Rō qz
separabilis. Cōtra de sensitiua respectu
speciei sensibilis: vel actionis senuēdi. fm
Augustinū. aia aut facit in se: z sicut calor
separat^o h3 opationē: sic magis v^o de sensi-
tiua. illa manet. igit zc. De accidētē ar-
guit: finitū z infinitū qzntati pgruit. pmo
pby^o. diuissibilitas. 3. pby^o. Item Auit. 2.
metaphy. c. 1. plane expēlicat mot^o voloz
z tardus zc. pbaf: illud ē ppiū subm cui p-
se iest passio: z de quo p se demōstrat: z nō
de quo p accūs: rectū z curuū per se. de cō-
tinuo per accūs de omni alio. Item supfi-
cies albedinis i sacramēto: qz mutatio nā-
lis circa illas qualitates. igit subm natura
le. Item scia in intellectu: caritas in vo-
lūtate. Idēz est de angelis: tū nūc omuto.
Cōnō. argumentū illud. s. pmi soluitur
Ad a^o: ipsefectio regit in subiecto: qz po-
tentialitas z pfectio saltē maior qz sit illa ac-
cidentis. silt qzntas natura creata cu3 non
sit act^o purus ē impfecta. z vna ipsefectior
alia vsq; ad vltimā: si est vltima. igit qlibz
citra potest eē subm accidētis. Cōnō. q
dam nāe sunt ipsefecte pūtiue duplr: vel
psefectioe eiūsdē nāe: sicut albedo remissa
vel alteri^o nāe vt suba respectu qzntatis q
dam negatiue similiter dupliciter: primo

10. tri. c.
5. c. 15.

2. c. 15.
2. c. 15.
z circiter.

modo vi forme omni i tentione z remissio
ne carentes: vt numer⁹ z figura: z forte q
dam forme substantiales: scdo mo vi volumi
accidēs: illud eni si est aliqd ē iperfectu⁹ q
liber pcedenti nō puatue: qz tūc nō ēēt vl
timū: sed negatiue: qz ad argumētū redi
tur: ad maiore regit iperfectio puatua
scdo mo: z sic mīnoz nō pbatur: imo fm il
lam pbationē si valeret pcedere in infinitū
qz nullū accidēs oīno est actus pur⁹. Cō
tra: puatio ē carentia possibilis gñatione
in esse: talis est h: qz nō est cōtradictio q in
fit. C Item aut est ita pfectū formaliter in
trīsece q nō pōt pfectus ēē in trīsece: nec
extrīsece: vñ ponat itensū in sumo natu
re sue: z tūc erit pfect⁹ in suo gradu natu
raliter: qz hō in suo: aut nō: z habet propo
situm. C Item quare qdditas nō recipit ac
cidentia cū sit in potētia: qz iperfecta pu
atue: z quare hec ē ipossibilis: humanitas est
alba: pbatur q nō: qz in xpo verbū nullūz
accidēs recipit: igit natura humana: sed h
fuit subm accidētū: sequit q si hec huma
nitas: ē humanitas. C Itē nūqd forma in
quantū forma ē rō recipiēdi accidēs: vt de
subo z p ppta passiōe. C Rō. illa natura
q est forma ē rō imediata recipiēdi nō in
quantum forma: quia sic cōparatur ad ma
teriam: nec in quantum actus in se: qz tūc
deus: sed qz actus iste z ibi includit limita
tio hic quam sequitur potentialitas: sic in
tellige. r. s. de forma.

^{2. p. n. l. s.} **Conceptum dico q actum in
telligendi terminat.**

Alid obm dī vel itelligibile vel intellectu
vel itensio. p mū cōsimū ē: qz ad oēs potē
tias. 2^m cōe ad o^m intellect⁹ i potētia vel i
actu. 3^m p p p p. 4^m vtunt arabes: vt Alinc. z
Aluerrois. sicut at itentio equiuoce dicitur
de obiecto z de actu: ita z concept⁹: hic au
tem sumitur pro obiecto.

**Primo concipi dicitur q i
intellectui adequatur.**

C Adequatio itelligitur sic q fit totum ob
iectum non pars obiecti.

**Per se pcepti q qd i pmo
cepto centialiter icluditur.**

C Sicut genus per se pceptur quādo spe
cies pmo concipitur: sic in alijs.

**Omne illud: z solū illō pie
cte concipitur cui⁹ nihil latet.**

C Qd. sin ipso centialiter includitur. h in
telligit pfecte nō a tus in quātū elicit a po
tentia: sed in quātū cōparatur ad obiectū
ita. si q nihil in trīsecum obiecto si igno
ratum quocūqz modo cognoscatur.

**Concept⁹ simplr simplex ē q
nō ē resolubilis in conceptus.**

**Conceptus simplex nō sim
pliciter qui per se est vn⁹ tamē
resolubilis in conceptus.**

C Illoz aut in qz resoluit: alter determi
nabilis alter determinās. p m⁹ aut potētia
lis: alter actualis: alter nō ēēt aliqz vn⁹ cō
cept⁹ ex eis: p m⁹ qdē dī in qd: scds i qle de
ceptu 3°. cui tū vtetqz ē centialis: ē cential
le in plus se habet qz dcm in quid.

Aliqd pmo z pfectē concipi.

Concept⁹ aliquos cē dūfictos

Conceptū resolutio statū bz

C Ex pma pntioe in hoc q dicit pmo: et
ex diffōne 3^a. hac aduicta illis: potētia fini
ta nō sil p se pmo pcepti infinita. C Et alr ex
pma pntioe in hoc q dicit pfecte: z ex q
ta diffōne: z hac aduicta infinita pmo cnci
pere intellectū finito est ipossibile: siue sil
qz tūc infinitū actus sil eiusdē potētie finite
siue successiue: qz infinita nō ē p rāfire. scdo
metaphy⁹. Ari. C Itē. 8°. metaphy. Arist.
Diffinitio resoluti i idimibilia. z. 2°. me
taphy. nō ē possibile scire pus qz ad idim
sibilia duentat. vez ē pfecte an resolutioez

**Nullum cōceptū vnū i qd
de ceteris omnibus predicat.**

C Tum qz tūc nullus alius simplr simplex
z ita in eodē icluderent cōcept⁹ infini vel
idez infinites: qz cūqz n. alius icluderet illū
vnū: z aliqz alui: z ille alius illū vnū: z
aliqz alui: z sic in infinitū. Tum qz nulli
duo pcept⁹ cēnt pmo diuersi: qz in vno cō
ceptu cōueniētes: ac p hoc nulli distincti.

4.

5.

6.

pntes. i.

2.

9°. p. n. l. s.

1.

E. c. 15.

E. c. 10.

E. c. 11.

2.

Theoremata

Contra secundā penonē. ois enī distinctio
reducit ad distinguētia pmo diuersa: p qd
enī essent distincti: nō per id in quo cōue
niunt igit alijs: z redit infinitas q in pma p
banōe. Tum tertio: qz in oī pceptu alio eet
nugatio: qz illd qd cōe ponit: frequēter cō
tiperet: semel nāqz vt ps vna pcepti illius
z itez vt inclusū i alia pte: z itez i parit illi
partis in infinitu: z sic nugatio sequeretur

Cōceptum stabit resolutio
ad aliquos primos.

Ex p^o z 2° pcone: ita qz qd pcepti per se
vni: aut erit aliqz illoz: aut p se icludet ali
quē illoz: ad quos: iquirat respiciētes: per
qd etiā eēt distincti: nō p illud i quo cōue
niūt. igit p alia: z illa qd distincta: nō illis
quibus conueniunt igitur alijs: z redit in
finitas que in prima pzbatione.

Determinās z dēterminabile
nullū pceptū p se vnu icludūt
nec vnu eorum conceptū per
se alterius icludit.

Concedi si intelligat vltis negatiua: pbat: vt se
cūda z 3ª pcone. Si aut piculari negatiua
pbat: vt secūda qconqz pbanōe: id enī ibi
sequitur icōueniētia: quia o^m alteri parit
hui^o cōclusionis ibi supponitur.

Cōceptui gnīs z dīe nihil cō
mune: nec vnus icludit aliū.

CSimiliter de materia z forma.

Dīa supio: q icludit i gñe
nō icludit i dīa inferiori.

Concedi: nugatio i diffōne z pcessus i infini
tu: i differētijs: qz differēt dīnūy. Euz sit
hucusqz cert^o pcessus. **C**oncedi pteru^o qd
determinās cōceptū cōem ē aliqd cōcretūz
de cui^o cōcretū intellectū nō ē dēterminabi
le: est tñ dēterminabile de intellectu abstra
cti ipf^o dētermināns: pbat igit pcedentia
q nullus vn^o cōcept^o est cōis ad oēm aliū
quēcūqz intellectū: qz nō in pcreto: ē tñ cōis
qd dītatue ad oēm intellectū i abstracto.
Concedi: abstractū z pcretū eundē pceptū
p se ipē: tñ: aut saltē ipossibile est pceptūz
cōcretū eē simpliciorē qz cōceptū abstractū
sine aliqd icludē p se in cōceptu abstractū

qd nō icludit in cōceptu cōcretū: igit ma
gis sequit nō diuersitas pmo z id nō disti
ctio magis infinitas de concreto contrahē
te qz de abstracto.

Creato z increato null^o idē
concept^o per se cōis erit.

Cōceptū dico obm actu itel
lectū prout. s. ē in intellectu: non
vt forma: sed vt actu cognitū.

Concedi at eē i nō ē nisi pte relatione actualē
ad intellectum: siue intellectum ad ipsum:
siue vtrūqz ad vtrūqz.

Omnis cōcept^o p se vnus:
aut ē oīno simplex: cui^o scilicet
aut nihil concipit^o aut tot^o aut
non est omnino simplex.

Concedi in cōplexus dicat resolutibilis: qz plu
res pcepti eētialit icludit: quoz aliter si
ne toto pcepti pōt d nō p se vno: qd aggre
gat^o: vt hō alb^o: z de 4° qd cōplex^o: z de
5° qd dīscursiuus: inferius quere.

Omnis concept^o ad quēcū
qz nō omnino eūdē compara
tus aut ē pmo diuersus ab illo
si cū illo i nullo pceptu pūciat

Concedi differēs si in aliq cōueniat z in aliq
drat: aut ordinat^o: puta si vn^o totum aliū
icludat: z nō ecōuerso: dicatur alter iclu
dens: alter iclusus: solus resolutibilis diffe
rens ē: z icludēs: pmo diuersus z iclusus
potest eē tam simplex qz resolutibilis.

Primo concipi dicitur q i
tellectui adequatur.

Per se nō primo: quicquid
in primo intellectu icludit.

Perfecte cognoscit^o ex pte
obiecti quādo nihil obi latet.

Simplex itaqz si concipi
tur perfecte concipitur.

Resolubile cōt^o git ipfē pcepti

Cor^m.

Cor^m.

6.

6.

7.

8.

10. p^o p^o
dūctio

2.

3.

6^m cor^m.

2^m.

Conceptus aliquos esse insolubiles
Conceptus aliquos esse non inclusos
 Cui conceptus omnium singularium et solus: omnes quidem alii in his includuntur: et ab his abstrahuntur.
Confusa a nobis accipi per distincte
Distincte accipit: quod secundum hoc
accipit secundum quod ab alijs distinguitur
Confuse accipit quod indistincte.
 Cuius generis est quod non per se confuse: quia generis ita perfecte accipit in conceptu diffinitionis: si per se sit tamen non per conceptum: sed diffinitionis. Contra: quod ergo duplex confusio: secundum duplex totum uniuersale et essentialis: vel integrale.
Uniuersale vel contra dico cui
non repugnat dici de multis.
Singulare cui repugnat.
Omne per se unum et non simplex
primo est ex actu et potentia: siue
ex materia et forma.
 Cuius utique contra ai conceptus quod inuit perpa theticorum princeps: sed hoc inquit materia: illud vero forma: et hoc quod de actu: illud vero potentia: non adhuc dubitatio videbitur esse quod quid sit: sed hoc est quod quod erat esse utique: quod si dicatur in subo includi predicatum per hanc propositionem esse per se notata: dico autem per ex illis esse: quoniam si ex pluribus per se: sed non per quod illorum: vel erit aliquid ipsius potentialis vel actualis: de potentiali per per ea que dicuntur elementa: ut a. b.
Uniuscuiusque compositi est aliquid
per se actus unicus et simplex
 Cuius illo namque est unitas compositi in se: et distinctio ab illo. Contra. n. distinguitur. igitur est per se: sed et unicus: quia quod compositum respectu eius est potentiale: et ita non est actus huius compositi: sed respectu alius in composito possit dici actus: propter idem simplex: alias aliquid eius erit ultimum actus.
Conceptuum resolutio statim habet
 Alias nihil perfecte cognoscibile: ex diffinitione. 4. et 5. quia nec quilibet eius: non enim uno actu infinita concipiens a nobis: nec infinitum quod non erit per se. Contra. inconueniens est quod non solum a nobis: sed ex se non sit cognoscibi-

le. Contra. non: uno actu infinita confuse.

Omnis conceptus resolutibilis primo resoluitur in determinabilem et determinantem.

Contra. per potentiam et actuale: seu male et formale ex conceptu itaque determinabilis dicat quidditativus determinans qualitativus: itaque essentialis excedit quidditativum.

Definitio et determinans nihil idem essentialiter includit: nec unum alterum.

Contra. per se sunt per diuersa: alias negatio in omni conceptu resolutibili et processus in infinitum: quia illud contra in viroque determinabilis et ipsum et determinans aliquid includunt: quod iterum determinabitur in infinitum.

Cuiuslibet resolutibilis est aliquid quod ultimum determinans.

Contra. per unicum: ex ratione de actu simplex quia ultimum: et hoc dicat per se determinans: quia quidditativus aliquid est in conceptu illo re: et est determinabile: sed re per se ponit suum aliquid modo determinans: sed non totalis conceptus: itaque quod conceptus resolutibilis: totum per determinans. per diuersa a determinabilibus.

Contra. per se iterum ex ista: itaque nullus conceptus contra omnes: ita ex. 3. quod ex ista: sed statim resolutio cuiuslibet qualitativus irresolubile: negatio namque sequitur et infinitas: nullius alius est conceptus simpliciter actus illos duos per diuersos: quare illos dicentes.

Non statim resoluitur quicunque conceptus in quidditativum irresolubile.

Contra. duo conceptus tunc essent per diuersi: non. n. perueniunt qualitatis ultimis ex contra. 4. et si non in aliquid quidditativum: tunc in nullo. Contra. tunc simpliciter simplices tamen essent in numero duplo respectu resolutibilium. qualitativum quod per se equales sunt numero resolutis: sed quidditativum excedit.

Quidditativus conceptus resolutibilis sunt communiores: sed in resolutione posteriores prioribus sunt communiores.

Contra. quidditativus dixi. qualitativus. n. proprius conueniunt ei resolutio: ex contra. quare. hoc probatur ex diffinitione communis: quia potentialiter non repugnat ex se actus.

7. alius ab isto: quo determinatur.

Quid itaue resoluendo ad unū p̄mū p̄ceptū status erit.

CEst autē iste cōcept⁹ cōmunissim⁹ ex 6°: et est entis: cui certitudine nāq; de isto pōt sta re dubitatio de quocūq; cōceptu alio qddi tatiuo: nō autē certitudo eiusdē et dubitatio de eodē cōceptu. **C**Itē vn⁹ cōcept⁹ quo ēs cōissime negat. **C**Itē si p̄fusa p̄us: nota ali qd simpliciter p̄mo ip̄amet intellectui: qd bene asserit. **A**uc. eē ens: nō. n. plura cōfu sissima eque p̄mo occurrūt: neq; illoz ali quod si respectu alioz nō ē p̄fusus. **C**Itē vn⁹ qm̄ p̄mū intellect⁹: et p̄mū habit⁹ scien tifici. **C**Itē cōparant quūq; duo alij qddita tui fm̄ p̄fecti et ip̄fecti i entitate. **C**Itē cōnumerātur duo entia: qz quodlibet ens ad qdlibet ens nō idē est diuersū: ḡ illa sūt duo entia. cōparata autē cōnumerata i ali quo vniocantur.

Tantū est vn⁹ cōcept⁹ quid ditiuius cōmunissimus.

CQuia si duo vterq; in quolibz alio iclu deref: aut igit alter i altero: et tūc alter nō cōmunissim⁹: ex 6°. aut neuter in alio: et tūc vnus determinabilis: alter determinans ex 2°: et ita tantum alter qdditiuius.

8. **Sub p̄mo qdditiuiuo imedia te p̄tinet alig p̄cept⁹ qdditiui**

CQuia si oēs imediate: i finitū cōcept⁹: cō tra p̄mā: si tūc vn⁹ imediate: p̄mū nō illo cōioz: cōtra sextā. Quot igit sūt: tūc decem famosē ponunt: qdō imediate p̄mo: qz i q libet alio qdditiuiuo cōceptu alig istoz iccludit: et nullus istoz in alio: nec ali⁹ qdditiuius i eoz: aliq nū p̄us h̄ ḡnālissima ḡnā seu p̄mā ḡnā dūr. **C**Cōtra. cur nō p̄i us cōcept⁹ gen⁹ p̄mū si in qd p̄dicat: et per d̄rias determinat illē ad illas decē? **C**Rū detur: qz est de intellectu d̄rie qd ḡnū nō p̄i hoc arguēdo dixit. **A**z. cū sit ip̄ossibile eū dem p̄ceptū in ḡnē et d̄ria iccludi ex terna: nec vnū alio: itaq; si ens ē de intellectu dis ferētē ip̄sū determinātis equocū eēt: et ali us cōcept⁹. nihil autē prohibet cōcept⁹ ḡnū et d̄rie equoce eodē nomine importari.

Est alig p̄cept⁹ q̄litiui⁹ de nominās quēlz qdditiuiū.

CDenoiāns inq; ad d̄rias q̄litiuiū detini nāt: qz determinās p̄ se iccludit: denoiāns nō hoc p̄bat: qz denoiāns p̄mo denoiānat p̄ se qdlibet isferi: alig p̄mo denoiānt ens: vt vnū vtz bonū: itaq; quēlibet quiddita tiuum per se denominabūt: h̄ dicantur denominatiui cōmunissimū.

Nullus concept⁹ denomia tiuus cōmunissim⁹ p̄mū quid ditiuiū per se includit.

CNec igit aliqū isferiorē: et ita i nullo ḡnē ro. p̄dicamētoz: igit trāscēdētia q̄litiuiua: hoc p̄bat: qz nugatio ens vnū. **C**Item quia nō cōueriūt p̄dicationes p̄ se. h̄ per se p̄dicātur de ente: non itaq; eōuerfo: i diffinitione etiāz passionis subm̄ cadit vt additum: non itaq; vt inclusum. **C**Itē qd libet istoz seipsum denominaret.

On potest probari deum esse viuum.

CTum qz ordo h̄ nō p̄clu dit: sol nō viuit: bos viuit: tum qz h̄c nō ē d̄ria aliqua

entis: nec cōmunis oib⁹ entib⁹: vel ei⁹ op positiū: sed tūc sūt d̄rie corporis corruptibi lis. Tum qz p̄mū h̄ p̄fectionē nobilitorē vna: sicut et sol habet: nō tamen viuit.

On potest probari deum esse sapientem vel itelligētem

CTum ex p̄ma: tum p̄bat: vt illa: et p cōsequēs nec p̄scientē nec p̄destinantēz: nec p̄artē: siue per ydeas: siue quocūq; mō intellectualr aliqd producentem.

Nō pōt p̄bari deū eē volētē.

CTum ex vtrāq; p̄missaz: tum p̄bat: vt ille: et per cōsequēs: nec amantē: nec iustūz: nec misericordem: et p̄ p̄is: nec iudicē me ritozū vel demeritozū.

Nō pōt p̄bari deū h̄re ali quā opationē manentē in se.

CEx duab⁹ p̄mis: p̄ p̄is nec aliq opatio ne b̄m̄: sed beatitudo eius equoca nō itre

potē eē i suo eē qd ē sibi. meli^o qm nūz opari nobis. Vido nō pb at cōtrariū: p3 de sole.

5 **Concessis quatuor cōclusio-
nibus primis: lz non pbatīs:
nō potest pbari deū aliquod
aliud a se itelligere vel velle.**

**Quia ad pfectione z pōritatem act^o suf-
ficit pfectio z pōritas o^o. per pns sequitur
cōrre^m. 21°. z cōrrelarium. 22. z illud cor-
re^m 9°. pbi multa scripserunt zc.**

6 **Non pōt pbari deū actu i-
telligēdi z volēdi pducere ali-
qd itra: qd sit p se tmin^o istoz.**

**Quia isti videntur vltimū act^o nō requi-
rētes terminos productos: sed tñ o^o: agēs
aut hic est omniū ex pcedēti.**

7 **Productio extrinseca ē vo-
litiua ex pte sui nō necio p sup-
pōit itrisecā si pducatur nō p̄t pba-
ri pductū eē equale in natura**

**Sicut nec vbu meū ē egle. nāe aīe: nec
vltier termin^o intellectūis nature itelligēti**

8 **Nō p̄t pbari pductio p̄sōa-
rū diuinārū in essentia diuina**

**Ex proxima: cū talis pductio fieret per
intellectū z voluntatem secūduz ponētes
qz non videntur aliū actus ad intra.**

9 **Nō p̄t pbari eēntiā dinā eā
dē numero cōicabilē multis.**

**Ex ordine: superiora nō sunt ma-
gis cōmunicabilia. Tum ex pmissa: qā
per productiones tales cōicaretur.**

10 **Non potest probari circū-
incessio personarum.**

**Ex proxima cum illa sit ppter vnitates
essentie cū distinctione.**

Essentia diuina si cōicaret.

11 **Non potest probari qz tantū
duobus modis communicef.**

Ex quia ex 3°. p̄p̄sicoz. cōmēto. 46.

**Tum quia potēne magis videtur produ-
cere qz sapiēne vel voluntatis: sicut in ali-
is pō^o requit qd volūtas iperatur: qz ali-
modi pncipiādi per modū nature arit zc.**

12 **Non pōt probari essentia z
cōmunicari a tribus tantū.**

**Ex pmissa: tum qz nō potest pro-
bari aliqū trū pducere: cū quilibet habz
principium productiuum essentia z actū
itelligēdi z volēdi eque pfectum.**

13 **Non potest pbari tantū tri-
nitas personarū in diuinis.**

Ex pmissa.

14 **Extra **Non pōt pbari qz insepara-
biliter agant circa extrinseca.****

Require in tabula.

15 **Nō potest pbari si sint tñ
tres qz tñ relatiue distinguāt.**

**Ex quia si essent 3ª absoluta. adhuc illi-
mitatio essentie esset ratio quare ipsa esset
cōmunicabilis ab illis: sicut z a tribus rela-
tūis numero distinctis. Tum qz p̄s agit
qz referatur. z per pns prius est.**

16 **Nō p̄t pbari qz p̄sone tñ di-
stinguant relatiōib^o oppositis**

**Ex proxima: tum qz quilibet relo
si cōstituit: distinguunt constitutū a quolibz
alio. si nō cōstituit illa duarum que p̄ma ē
in supposito in illo pōt distinguunt.**

17 **Nō p̄t pbari tertiā p̄sonā p-
cedere fil^o a duabus p̄sonis.**

**Ex pmissa: tum etiā ex parte cō-
municantis omnia essentialia in ahero ē
in ambobus. Tum ex parte communicati
posteri^o natural^o cōicatione. Per pns nō
sequit. si. nō distiguit a filio. si nō pcederet
ab eo: nec etiā a patre: si nō immediate ab ipō.**

18 **Nō potest pbari animā ra-
tionalē esse imortalem.**

**Ex cōsequens non potest probari re-
surrectio nec vita eterna bonorum: nec
pēna malorum.**

19 **Non potest pbari hominē**

Theoremata

eē ordinatū ad aliquā beatitudinē in hac vita nō attigibile.

Ex premissa.

Non potest pbari hoīem sine pctō esse ipassibilem.

Ex premissa.

Nō p̄t pbari ex his q̄ apparet circa hoīez: hoīem peccasse

Ex premissa.

Nō potest probari nos na sci cū peccato originali.

Cum ex pmissa. Tū p̄ difficultatē vitā, di peccatū actuale: possent oēs apparētie saluari p illud: negādo peccatū originale.

Nō p̄t pbari nullū pctm̄ eē remissibile sū p̄a alia a pctō.

Alle in quē peccatur principalr ex misericordia pōt oīno remittere.

Nō p̄t pbari pctm̄ tñ posse remitti p pūitiōez alteri^o a peccāte z nobilioris ipso peccāte

Cū ex pmissa. Tū qz vel pctm̄ erit irremissibile: vel peccāt obligabit ad ipossibile. Tū qz grā p̄us nālī satisfactiōe ei i xpo ē ita sufficeret in quocūq; hoīe ut videtur.

Non pōt pbari deū oportē pati p̄ pctm̄ hoīs remittēdū

Ex vtrāq; precedentium.

Non potest probari deum oportere incarnari.

Ex premissa cum h q non videtur aliq causa incarnationis nisi redemptio.

Non potest probari deum carnē sumpsisse de virgine.

Cū ex premissa. Tū qz siue nō oporteret cōtrahere originale ex. 21. siue oporteret adhuc mūdār: postea potuit satisfaccē hē dī q bīā vgo p̄raxit: tñ p̄ ea mūdāta fuit.

Non potest probari excel lentia aīe xpi: que ponitur.

Cū Nec i scia omniū: nec in grā tāta quātā deus posset dare z caput. z ab istā conce ptionis. z per quā semp eēt ipeccabilis. z q sil cōphēor z viator. Tū ex relone vni onis nō sequitur. Tū ex redēptiōe q vī finis

Non pōt pbari deū i sepa bilr sibi naturā vnisse hūanā.

Cū ex pmissis. Tū qz expleto illo p̄ qd vnēbat: ppter quid vltra vnir etur?

Non p̄t probari necessariā esse istitutionē aliquorum sa cramētorum in ecclesia.

Quia solus deus p se pōt: z plus dedit bīe vgiur: sine istis q̄s alicui sancto cū istis

Nō p̄t pbari necitas baptismi

Cū ex premissa. Tū ex. 21. nec p̄firmatō. Tū ex premissa. Tū multi martires nō confirmati: non extreme vncionis. Tū ex pmissa: tū martires nō vnciti sunt.

Non pōt probari necessi tas cōfessiōis homini faciēde.

Tū ex pmissa: tū qz i lege veti nō fuit: i nouo accipit ex dco 3a. vbi legi. orate p iūce zē. De 2° nō ē sacm̄ necariū istitutū ad salutē.

Non pōt probari corpus xpi verū esse in altari.

Adē apparet an p̄secrationē z post bōi vel mali sacerdotis nihil agentis: igit nec animā nec quātitatē: pōt. n. sentētia xpi saluari de corpe z suba tñ. vnde igit nec to tā psonā xpi sūm deitatem z corpus.

Nō p̄t probari necitas ordīs

Cū ex quor: pmissis: tū nō ppter dispō sationē sacramētorū non magis aliorū q̄ baptismi: qui est maxime necessarius.

Nō p̄t probari necitas coniugij

Si fornicatio non est peccatum modo nec q sit sacramentum non magis q̄ corruptio corporalis sicut illud ad speciem: sic hoc ad indiuiduum.

Inessentialr ordinatis est da re primum q sit vnicum z co eum illi coordinationi.

15. p̄n^{te}. p^a p̄ctio

In omni genere cause est ordo essentialis.

¶ Hæc due propositiones petantur: quarum prima 3^a partes continet. secunda est simplex. utraq; licet sit probabilis: tamē difficile est se vel forte nobis impossibile eā simpliciter necessaria ratione: et mere naturali probare.

p. 2.

In genere cause efficientis est dare unicum primum efficiens: quod nunc est in re natura.

¶ Huius propositionis prima pars ex secunda petitione: et duabus partibus. prima secunda pars ex 3^a parte illius petitionis prime: illud autē primum dicatur de.

Omne efficiens perfectius effectus: vel eque perfectum.

¶ Quia nihil agit ultra quod est actuum.

Deus est perfectior omni effectui.

¶ Ex secunda conclusionem et secunda parte prime petitionis. Et ita perfectissimum omnium entium et summum in omni differentia entis quod simpliciter ipsonat perfectionem: cuiusmodi sunt verum bonum necessarium et cetera: quod quodlibet tale est simpliciter perfectio aliquo modo communis: ita per modo quod alius. Idcirco pone terminum cognoscibilium de deo per rationem naturalem necessariam: et hoc suppositis illis petitionibus duabus: quomodo probabitur prima pars prime. scilicet primum plus in essentialiter ordinatis quam in accidentaliter ordinatis: cum utrobique causa secunda presupponat priorem causare: et utrobique prius: igitur primum: et tamē in accidentaliter ordinatis negant philosophi primum Avicem. Quomodo etiam probabitur secunda pars. scilicet unicum. cum aliud possit poni in efficientibus uno modo productum ab isto productum uno. Alio modo a nullo productum: cum duo talia sint magis bonum quam unicum tale. et etiam causata possunt esse equalia ut videtur. Quomodo probabitur coeum primum de aliquo eodem numero si primum a. possit ad b. uniuocum sibi producere. tunc. n. l. 3. a. non sit coeum. stabit in coordinatio propter b. productum uniuocum sibi: et sic potest b. propter c. et deinceps quatuorquod opus per aliud et aliud numero. Et secundo si primum efficiens in totam suam speciem in requiratur ad se.

ri effectus. et non ad esse siue conseruationem: quare tota specie illius primi destructa non poterit manere coordinatio. uniuocum inter se habens: et in eadem per prius et iagere. Per rationem naturalem non potest probari. Et hoc per ex ordine causarum: quoniam si solus iste posset facere alium solus: et desineret esse: et ita staret ordo causarum per illum alium solus: sicut nunc stat per istum: virtus autem contra rationem primi in specie sit fieri. potest dicitur. Et non potest improbari ex ordine causarum: quia posito solus destructum: non minus ignis maneret in propria specie: et per se sequens haberet propria rationem: vel si hoc non sit verum: quomodo contrarium eius posset necessario probari? Secunda petitio non videtur necessario probari: si enim multi effectus sunt ita iter se ordinati: ut nullus respectu alterius habeat rationem effectus: ut bos a finis: quare omnes cause sunt ita ordinate quod semper una est causa alterius si ipsonat hoc nomen de? alicui primo efficiens eadem numero: sequitur ex secunda quod non posset probari deum esse nunc in rerum naturam: quia illo non existente staret coordinatio per alium uniuocum sibi. Ex secunda sequitur plus quod non posset probari nunc deum esse etiam si hoc nomen deus imponat alicui primo efficiens in specie: quia illo non manente siue non existente manet effectus in esse: et ita potest operari cum deus non probetur causa esse nisi in fieri: unde sequitur deum esse vel fuisse: sic ex domo concludit edificatoris esse vel fuisse. igitur hec que videntur non posse probari necessaria ratione mere naturali per ordinem in conclusionibus exponantur: nec non et alia que probari non possunt: sed alia probari non posse sequitur ex hoc quod ista probari non possunt: quia alia sunt minus nota et accipiantur probari ratione naturali necessaria.

Non potest probari ordinem essentialē esse in efficientibus.

¶ Tum quia tunc nulla duo inter se non ordinata: ut est in numeris et figuris: tum quia nec talis ordo est effectuum: tum quia ratio prima 2^a metaphy. ad b. non demonstrat. Quere ibi.

Non potest probari primum secundum speciem in efficientibus esse vel fuisse

16. p. n. l. 3. a. ppōnes credite. T. c. 16. et inde.

Tū ex p^a ne: qⁱ p^mtas pbar ex ordie
eēnati: tū qre p^h qⁱ accēnalt ordiuat.

3. Nō pōt pbari pⁿ aliqd idē fm
nūernū efficiētib⁹ eē vel fuisse

Et ex scda: tū ex scda supra. Aliqd pⁿ
mū pōitū aliqd vniūoē sibi pducere.

4. Nō pōt pbari aliquod idē
fm specie vel quasi idē fm nu
merū primū efficiēs nūc esse.

Cor^m. Cū dīa p^a ex h^a z h^a ex 3^a. vtrūq³. i. p. z. q. i
ponat nome de^o. nō pōt pbari qⁱ d^o sit nūc

5. Nō pōt pbari deū eē necariū
ad cōsuationē nāe create in eē

Cū dīa p^a n^o i opari. Tū ex 4^a. tū ex 2^a. s^o
ordo nō regit sic supiorē regit pp inferiorē

6. Nō pōt pbari deū coagere oī
cāe scde aliqua actiōe ppa sibi

Cū ne nētiās duarū actionū cū 2^a agēs
sit eque actu cū pducto: silr quō nobilio:
agētis nō ē nobilioz actio. z ita actū nobili⁹

7. Nō pōt probari deum esse
vbiq³ fm essentiam.

Et tū qⁱ nō necario cōsuat ex 5^a: nec neca
rio coagit ex 6^a vtrūq³ sit vbi agit. tū qⁱ ordo
b nō regit: cū. n. nō sit sol. adhuc ē terra. sol
nō ē i terra: qⁱ nō pōt pbari qⁱ de^o sit imē
sus. Et seq³ qⁱ hoc nō pbat illabi. illabi. n.
nō ē fil⁹ eē subiectue: tūc. n. de^o nulli illabe
ref. s³ qⁱ d^o accūs subiecto: nec fil⁹ eē localr
corpus glorioz fil⁹ z nō glorioz: n^o eē pⁿs
pⁿentia: tūc igit creatura sibi illaberetur z
deo z alij creature: z cōuerso: s³ illabēs a:
ē pⁿcipalius ip^si a: qⁱ a: sibi: z pⁿes s³ eēn
tiā z fm cālitate pⁿa: qⁱ plus causat zē.

8. Nō pōt pbari deum posse
aliqd imediate prodacere nisi

tū vnum effectū primum.

Tū ex 6^a aliq³. Tū qⁱ ordo b nō regit: s³ so
lū qⁱ p^m efficiēs pducit p^mū effectū nō quē
libet: cū sol nō possit pducē hoīes imediate.

9. Nō pōt pbari qⁱ de^o aliquid
possit extra istū ordinē carūz.

Et tū qⁱ nullū nō quantū est nobis ne
cessaria rōne cognoscibile: qⁱ nec sensibile.
Tū quia ordo hoc nō cōcludit. superio
ra. n. non minus quanta. imo maiora. Tū
qⁱ quātitas p^mo aduenit substantia.

Et tū ex 14. tū qⁱ ordo hoc nō cōcludit
mo supiora h^{nt} accētia nobilioz n^o videt

Et tū ex 8^a. tū sic 6^a pbat: vū nō pōt pbari p^m cor^m
qⁱ agat de necessitate nāe: nec lib⁹. nec volū
tarie: nec alr pōt qⁱ agit. pⁿ nō pōt pbari 2^m
qⁱ cāta sint coeua sibi tā aū qⁱ p^o. s³ nō sit ne
cesse ip^s eē coeui eis ex 4^a z 3^a. nec pⁿ 3^m
qⁱ pōitū aliqd cāretū ex hac 9^a. tū qⁱ ordo
b nō cōcludit. ita sol supponit mās sic hō.

Non pōt pbari qⁱ de^o pos
sit facere qcquid pōt fieri ex p
te sui: licet ppter defectū agē
tis nō icludat cōtradictionē.

Et ex 9^a. Tū qⁱ nō poss³ pbari cās al⁹ nō sup
fluere. vū nō pōt pbari qⁱ de^o sit op^a pprie. Cor^m u

Non pōt pbari qⁱ deus vt
significat. q. nō incepit.

Et ex 3^a s³ pbatōne. 2. tū pōt pbari qⁱ vt sig³ cat
p. qⁱ n^o a se. p³. n^o a b^o pue p^o pōitū p duci

Nō pōt pbari qⁱ deus siue
p. p. siue p. q. est icorruptibil⁹.

De. q. p³ de. p. pbat ex cor⁹. cū in hac ad
iūcta: videm⁹ vltios effect⁹ oēs corūpti: tū
qⁱ ordo b nō pēdit. Cōtra. a qⁱ corūpt⁹:
Cū nō. corūptio nō regit cās effectūaz.
mōis duplex fm⁹ p^o p^oleta cadet i n. n^o
lā cōordinatiōne videm⁹ icorruptibilē: qⁱ
oīa senescit: z variant: qⁱ ip^s ē mētura.

Non pōt pbari qⁱ deus est i
mutabilis: nec imobilis.

Et ex 12^a. z pⁿs nec qⁱ successiōe careat:
nec qⁱ sit etern⁹ pprie loquēdo. Cōtra. a
quo mouetur vel illuminatur vel mutat⁹:
Cū nō. a se vide quātū valeāt argumēta.
7^a. z 8^a. pⁿsicorum. contra hoc. volūtas
mouet se. z animal se.

Non pōt pbari qⁱ deus ca
reat magnitudine.

Et tū qⁱ nullū nō quantū est nobis ne
cessaria rōne cognoscibile: qⁱ nec sensibile.
Tū quia ordo hoc nō cōcludit. superio
ra. n. non minus quanta. imo maiora. Tū
qⁱ quātitas p^mo aduenit substantia.

Nō pōt pbari deū carē oī accētie
Et tū ex 14. tū qⁱ ordo hoc nō cōcludit
mo supiora h^{nt} accētia nobilioz n^o videt

agere i distantia nisi mediantib⁹ accidētib⁹.
tū talē actionēz nō ē pbare dedeo ex. 8.

16 **Nō pōt probari deūz care
re p^{ri}bus essentialibus.**

Coz^m. Cū ex. 14. aliq^r l⁵ n⁵ h⁵ auerroy^m. Tūz
qz ordo h⁵ nō cōcludit: nec pōt pbari aliqd
tale posse p^{se} esse. igit nō pbat q^d est oīno
simplex: nec p cōsequēs actus purus.

17 **Nō potest probari q^d de⁹
sit infinitus intensue.**

Coz^m. Cū ex. 12. Tū ex. 14. h⁵ finē. 8. phy⁹. Tū
qz ordo h⁵ nō ostēdit: cū supior possit i esse
cū nobilitore: z p^m i nobilissimū: tū finitū.
Cū ē qre magis vnu infinitū q^d infinite cāe
cū vtrūq^z sit eque ipossibile in corp^{al}ib⁹.

18 **Nō pōt pbari q^d de⁹ sit quo
nil melius cogitari possit sine
contradictione.**

19 **Nō pōt pbari q^d oīs grad⁹ p
fectōis ē i vnīuerso q^d possz itel
ligi eē sū iplicatōe p^{ri}dictōis**

Coz^m. Cū ec q^d pōt eē: qz nihil p^{ri} ipm pducē ex
18. Cū hī multa dixerūt de deo: ad que p
rōnē nālē necessariā pertingere nō potue
rūt: p^{ri} ex. 11. z. 6. sequētib⁹: z libris phy⁹.

17. p^{ri}lis.
i. 2⁹. **Agens scōm h⁵z operatōez
ppriā. instrumentū nullam.**

Cū iō eandē quā p^{ri}ncipale: qz vna opatio
vni⁹ opantis nō aliā. qz in illa nō ē istrm:
aut agū illā p^{ri}ncipale ipso. z sit v^{ri} p^{ri}: si
mīl^r quicquid sit istrumēto sit a p^{ri}ncipali
agente: nō sic de agēte secundo.

2 **Instrumentū nō habz ope
rationē p^{ri}iam p^{ri}orē opera
tione p^{ri}ncipalis agentis.**

Cū quod agū nō in virtute alterius i illa
est p^{ri}ncipale nō istrumētū. Ex^m illorūz
nō valet: serra nō diuidit sine mōtore.

3 **Quo elicitue de necessita
te est simplex.**

Cū via actus p^{ri}mus.

Quo istrm p^{ri} eē cōpositū. 4

Coz^m. qūo oculo al^r videm⁹ z po⁹ vīua.

Quīuscunq^z forma elicit ip⁹ 5

sum totū agit si ē p^{se} vnu ens.

Coz^m. n. p accens sic n⁵ p^{se} sit ita n⁵ p^{se} agit

Coz^m. qd p^{se} calefacit: n⁵ calor: qz ē for⁹

elicitua. nō ē aut aliqd cōpositū cū⁹ sit h⁵

for⁹ p^{se} nisi ens p accēis. null⁹ istrm forma ē

elicitua actōis. Cū hīo. sicut istrm ē q^d ita

forma ei⁹ elicitua istral^r: vt acuties cōtelli.

Idē resp^u forme ei⁹sdē sp^{ei} 6

pducēde p^{ri} eē p^{ri}ncipale agēs

z istrm resp^u diuersorū passorū

Coz^m. Sigillū figurat aerē vel aquā cū quo n⁵

gurat cera. Cūtra vni⁹ actus secūdu⁹ est

vni⁹ actus p^{ri}mi elicitue per p^{ri}ns ei⁹sdem

agētis: ex 3^a. Exēplū nō valz. imo aer z aq⁹

ex nā sua replēt forāmia sigilli nō actōe si

gillū p^{ri}es eleuat repellūt aerē: sed cōcane

nō sibi ip^{ri}mut: sed ipse aer vel nā vniuer

si saluās plenū: z refugies vacuū.

Agens illimitatū producit

diuersas actiones specie. 7

Coz^m. si idē esset vni⁹ue habēs calorē z co

lorē calefaceret. z vīsum immutaret.

Agens illimitatū si diuer⁹ 8

fas actiones nō pducit nisi di

uerfis istrmis: vel i diuersis pas

sis: oīa tamen nō erit actionū

ex istrumētis vel passis.

Coz^m. sicut nec diuersa agēta cōsimiles ope

rationēs facerēt. tū modo p^{ri}libus istrum

tis: vel in sibi⁹ passis: sed tū est differētia

ex differētia perfectionū vni⁹ue habitaz

in agēte: que ita sufficit: sicut si real^r differ

rēt: minor enim differētia sufficit in elicitū

uis ad maiorem in actibus: istud ē contra

arcelmū de vna actione illimitata qual⁹ ē

forma. Cūtra eū est etiā: qz tūc gignitio

z spiratio eēt in deo vna actio illimitata.

Agēs p^{ri}ncipale equocū siue⁹ 9

illimitatū min⁹ assimilāt for⁹

maliter effectui q̄ vninocum
sue limitatum.

Ex Cōtra: igit de^o per cām remotā magi fa-
cit scire effectū. Cōtra. dī si diuersas.

Cōtra tñ pfectū pducit quādo pducit: sicut
forma pfectius: vbi est illimitate.

10 Agēs pncipale qñq̄ min^o
affilat formalr effectui q̄ iſtr^o
z tñ n̄ min^o agit: nec formalr ē
actio hec talis ab iſtrumento.
Tamē pncipale plus affilat ef-
fectū sibi q̄ iſtrumento: z plus
iſtro q̄ ipm iſtrm sibi affilet.

Cōtra: quo magi pducē sūt i pſoib^o iſtr^o
cū effect^o sit vn^o i 2° z cā i pma. Cōtra. d
terminat actionē nō pſitionē nec effectū.

Idē totū pducit ab agētib^o
ordiat: vlt^o alterz i pducēdo pci
se ptē. nō ē i hoc agēs ordiatū.

12 Nō oē agēs aliqd totū sic
se habet ad illud q̄ nō pfecti^o
aliqd sūt ambo q̄ agēs. ex. xi.
nec oē habens aliquod totum
i vtute actiua sic se habet zc.

Cōtra: q̄re igit n̄ aliqd magi creatura z
de^o q̄s d̄s un. Cōtra. n̄ q̄s d̄s h̄z i vi actiua: s̄z
i pfectione for^o vniua z totalr: qz illimitate

13 Cā superior nullā causalita-
tē habet respectu cāti remoti
aliā q̄ hēat respēcū cāti primi.

Cōtra finis vltim^o alia moioē mouet ap-
petitū q̄ iſtr^o medii: s̄z alia ē pōrtas ad cā-
tū primū z remotū: qz aliud extremū: pa-
ri rōne alia cāltas: s̄z q̄o a^o. 8° va. Rñō
glō. qñ pducit. Sed pbaf hec. 13^a. qz alio-
qn ex. 8^a. z. u. videt^o seq qz cā fa nō ēēt ne-
cessaria: s̄z v̄ foz nō necaria: nisi q̄ten^o
dedit 2° formā qua agit: sic de gñante gra-
ue vbi pōz sit cā pseruās 2°. sic de^o: nec tūc
h̄z a se aliū agē a cōsuari. hec. 13^a. v̄ m̄iſe

ita de materia z forma iſrifica: illa tñ vni
substat: v̄ pfectibile: h̄ tñ vni^o pfectibil^o ē p-
fectio: vbi multe sūt m̄ae z forme ordinate

Finis intra z extra.

18. pñ^o

Extra q̄to pfectior tātō plū.

2

Intra quātō pfectior tātō pau

3

Forma intra z extra.

4

Intra quātō pfectior tātō pau

5

Extra plurium.

6

Illec duplex exemplaris z
ralis vniua.

7

Illec duo cōcurrunt in deo
tamen alibi separantur.

8

Cōtra artificatorz z albedo colorū: neutra
ē v̄ actiua de se: vñ d̄s triplr h̄z oīa i se ef-
fectiue: vniue z exēplariē: pp me^m ē q̄ n̄ ē
pl^o pfectiōis i pō z i creatura q̄ i ipso tñ.

10. pñ^o

Quā z efficiēs quātō pōz:
tātō plū matorū z effectuum.

9

Forma z finis extra plū.

10

Intra plurium in eodē ordi-
natorum ad finem.

11

Et iſformatorz siue pfectoz: n̄ plū suppo^o

Forma auferēs oēm puationē
a m̄a pstituit ppositū icorrupt

12

Cōtra: gra de celo. Cōtra si m̄a n̄ ē nata
recipe aliā formā nisi a. a. pōt tollere oēm
puationē tal^o m̄a: qz suā tollit: z nō pōt ibi
ēē alia nisi apta ēēt recipe aliā: tūc ppositū
ē icorruptibile sic p trāsmutationē m̄ae ad
aliā formā. Si aut m̄a sit apta nata recipe
tā b. q̄z a. a. quātūcūq̄ sit pfecta nō pōt tollē
puationē b. nisi q̄tenus hēat in se pfectiōē
b. z hoc n̄ pte ēēt m̄a actū pprū b. neqz pfe-
ctiori mō. solū. n. iſnitū i pfectione pōt hēre
totā pfectionē alteri^o si se excellēt q̄z alterz
hēat in se alioqn entia formalr differēt p
puationē. Cōtra: igit nulla forma cāta pōt a
m̄a: apta nata aliā recipe: oēs puationē tol-
lere simplr. igit nec simplr auferre corru-
ptibilitatē ppositū ex pte mutabilitatis m̄a

terie: tñ forma aliq̄ secūda pōt tollere cor-
ruptibilitatē tal' cōpositū ex pte forme: qz. s.
nō ē aliud agēs qd possit sup hoc ppositū
vincere. z ita nec ipm corūpe. sñr aliq̄
ex pte ordīs mae ad formā: nā mā ad talē
formā maxie nāl'r inclinat: ad al's min⁹ nā-
lit: ita qz nāl'r gescit sub hac cū pūatōe alia
rū q̄ sūt min⁹ male qz sub alijs: z ad q's mi-
n⁹ declinat: z cū qb' ē pūatio h' i q̄ ē mai⁹
malū. Cū itō 2^m l3 pēdat corruptionē
ppositū tal' ēē corruptionē simplr: vt dī pō
de gñōne siue tristē: pp bñ pēcludit eā ēē i
possibilitē: qz tūc nūqz corūper hō in cada-
uer. Ita vñr ondē qz mā celi nō ē nata aliā
recipere: si celi ē nāl'r i corūp^{le} sm. i2. pferri
cū aīa itellecūua sit pfectior forma qz for^a
celi: z magis h3 i se pfectiōes a² vñtue: l3
nō effectiue: z tñ aīe itellecūne pp opatio-
nes: quaz ē pncipiū: pgruit tal' mā q̄ sit na-
ta recipere aliā formā: vñ mā celi nō pgrue-
ret ex opationib⁹. Cū ā ē finis z ē cā: act⁹
z po^a variat cām. Lā ē pōr nā rō pfectior: l3
n. pcessus i finitū p bñ o. nūqz cōcidūt: ga-
cur ē po^a mā: illud ē cōpositū: z illi nūqz
pars ē efficiēs. q. 4. z. 77. S^o est dubi⁹.

EX

TRA

10. pñ^{lis}

in finitū

p^o dīo z

petitio

2° dīo z

petitio

EX

TRA

10. pñ^{lis}

Lā ē p quā aliō vt causatū ē.

Cū ē diffō. qz equocū ē cā. s. notificatio.
Cū qz p pōnes diuerse app: opiate signi-
ficāt circūstātiās diuersaz carū. ex. mae. p
forme. a. vel ab. efficiētis. pp. vel p. finis.

Quatuor sunt genera causarū

materia: forma finis z efficiēs

Cū nota mā z forma sūt pncipia itriseca. z
ptes cātū: z ita nulli simplicis sūt tales cāe.
finis z efficiēs extriseca. z sūt cūiustibz alie-
rius a deo: qomodo tamē finis sit causa. 3°
metaphysice. q. pma.

Lā diuidit i modos: actu z

potetia: vlt z singulare: p se p

accidens: simplex cōpositum.

Cū nota p sōfōne qōne mote in cōmēto
cōclusiōis. 6. si relatio cāe pcederet cātio-
nē nō videret diuidi per actū z po^m. de
dīa. 3° metaphysice. questio est.

Nihil est causa sui ipsius.

Cū diffinitione cause probat.

Causa nāl'r est prior causato 2^a. 2°.

Cū nō intelligit de relōnib⁹ q̄ nō sūt nā. s3 d
his q̄ sub sūt. Cōtra finis posterior. Cū ē
ita relō pōr i q̄ sūdāf. nō i relōne cāe: nūqz
zē. Cū nota qz in pductis p motū mā z effi-
ciēs tpe pcedūt: forma nūqz: sed simul. si
nis quādoqz simul: quādoqz posterior.

Cū probat per argū^m diuisiuū: aut sic: aut
sñr. aut post. s3 duo mēbra iprobant ex dif-
finitōe naturalr 2^a: sic natura duplex: vel
sm mām: sic iperfectiora pōra sm nām vt
sm formā: sic perfectiora pōra.

Causatū diuidit in quatuor ge

nera: z in modos tot quot z cā

Cū ex diffōne cāe: qz correlatiā sñr mul-
tiplicāt: qz cāe cōis causatū cōmune: pprie
ppuū z eōuēso. z sic de alijs differētijs.

Lā nō dicit p se ad effectū.

Cū ex diffōne sñr extertia pōne: s3 ad cā
tā. Efficiēs vō ad effectū: sicut mā ad ma-
teriatū: forma ad formatum: finis ad finitū

Est alia relatio causati ad

quatuor causas.

Cū de toto z pte forte pbat: qz e2^o cu-
iuslibet cāe ad ipm ē alia relō. p3 ex 4^a. tñ
vna relō nō pōt ēē sine alia. n. n. pōt ēē mā-
tū nisi sit formatū: nec ē effectū nisi sit finitū

Relatiōes cause z cātū sunt

transcendentes.

Cū probat: qz nō sūdāt sup rē alienū gñis
determinatiō nō reducūt ad aliquē modū
5°. meta^o: pcedūt ne relō cāe ipsam cātio-
nē sūdātā sup essentiā: vñ que causat?

Causa perfectior ē causato. 7^a. 2°.

Cū falsū ē in mā: in alijs vez vbi cālitate
cōcomitat pfectio. z forte falsū est de for-
ma: qz pars: z sine itriseco: qz accidēs: z ef-
ficiēte vñuoco. igit falsū simplr: s3 accūta-
lit vez i efficiēte equoco. z sine extriseco.

Nihil est cā z cātū respe

ctu eiusdē i eodē genere cause

Cū probatur ex petitiōne pma.

**Cāe pñt sibi ēē iuicē cāe i di-
uerso genē cālitate: nō i eodē.**

Theoremat.

Contra pars pbat ex diffone: qz p efficiēs est finis: z ecouerso: per māz ē forma. z 2° hoc dubiu: p finē est quelibz aliarū. De h poit fa pars probatur ex. 8.

Cause nō coīcidūt necario pūt tñ coīcidere aliq aliqñ.

0°. 2°.

2. c. 70

z circū

Contra ps pbat iductue. 2^a ps expōit. 2°. pby^z. nūqz mā iquātū mā coīcidit cū alijs nec alie iquātū alie: s; alie tres: pñt. forma z finis i idē nūero: finis in qz mor^o. n finis format: vñ n eiūsdē ē for^a z finis: nec itrim fec^o nec extrisec^o: efficiēs tñ eiūsdē i idē tpe.

11°. 2°.

Oppositorū oppositē sunt cause: alterius altera causa: pfectionis perfectior causa.

Contrahit intelligi i causis pñtis: nūqz vez ē in mā: nisi forte de pñia: q ē dispō q ē necessitās ad formā talē: z sic necessitās: vt sit ipa cā mālis tal ppositū pstituedi p talē formā.

12°. 2°.

Causa indeterminata ex se nunquā ē cā alicuius determi nati nisi aliud sibi addatur.

Contrahit per extriseca: qz determinatio cātū ē p determinationē in cā: sicut cātū per cās. rō intelligit de indeterminata ptingētia na. ta. 0°. 35. sub. s; cōtingētia infinita. pñra: vo^{tas}

13°. 2°.

Cā nō simplr necia quocūq; amoto extriseco nō fit necaria.

Contrahit gñ nulla cā ipedibil^r necario cāt amoto ipediūto: pbat ppō: qz nihil ē necio cā ni si pp pfectionē itriseca sibi. **C**ontrahit alr. nul la eēt cā: vt i pñb^o: nā a. cā ipedibil^r nō cāt nisi qñ nō ē ipedita: z tūc necessario. igit si mlti amoto ipediūti si ē b. p nāle agēs ē p ipm nō ipeditū: z ita tūc necario: silt si b. n ē imptm necessario agit: z sic vsq; ad pñm oia necessaria. **C**ontrahit nulla demōstratio nāl effect^o est ex necarijs. de hoc 0°. 35. sub.

Cor^m.

In oī genere cāe ē stat^o z. i.

14°. 2°.

2. c. 5. z

uide

Contrahit aliqd pñm. 2ª metaphy. **C**ontrahit b. i. n de mñat forte: vt hē b. aū. 1^a. 2^a. 3^a. tñ pbabilr oñ dif. z silt rōnabilr n pteruo. **H**oc itelligat sic: pñm efficiēs nō pñm: vltim^o finis nō pñm: pñm nā nō pñm sūt ad quē ē stat^o

i istis trib^o generib^o cāe: q tñ. 9. metaphy si ce. c. 6. ponit ppñe mā: z simplr in po^a ad formā itelligit de p^a ppñq. **D**e forma ē du^m. vñ rōnā ad vltimā i resoluēdo q. s. ē pñia mā: vel ad vltimā i cōponēdo q ē re. monoz a mā: s; cū cālitā forme sit actuare z pñcere: vltia aūt magis actuat 2° pñm^o mime stat ad vltimā: sed scdo modo.

2. c. 12.

z inde.

In sil^r exñtib^o tpe nō pōt p bari alterū eē cām alterius.

15°. 2°.

Ex

Contrahit ē: qz nō pōt p bari p qd illoz aliū ē: vñ n valz: illd q posito pōit aliū: q amoto amouet aliū: ē cā illi^o: pōt. n. ponit vel ecō. uerso: qd illud p b. vñ q ambo sūt p 3^m q ē necaria cā amboz. g nullus sciens scit se scire: silt nec de n sil^r exñtib^o: qz alterū pñt tpe respcū posterioris pōt esse tñ sine q n.

2. c. 14.

In omni genere cause ē ali quid nō causatū in illo genere

16°. 2°.

Contrahit ex. 14. cum prima.

Causa quāto pōr tāto pau ciora pñsupponit in illo gene re cāe. in alio gñe hoc occidit.

17°. 2°.

Contrahit ps pbat: qz nō pñsupponit nisi pō. ra: ps 2ª forē vā ē i fine z efficiēte q pōra s; vltimū sui nō o3 tot i alijs causis pñsuppo. nē: quot o3 posteriora: z hoc loqndo de p ou z posteriori: de nā z arte: i mā nō tenet in forma fallum est: breuiter nō videt pba ri alicui per se ex rōne pñoritatē.

Cā qñto pōr tāto pñfectior.

18°. 2°.

Contrahit de pñdet ex. 7. aliquo mō: vbi. n. cā. litatē cōcomitat pñfectio: ibi ordinē cālitat cōcomitat ordo pñfectionis. hoc nō ē in mā nisi sit pñfectius in potētia nō ppñqua: sed remota. z hoc est simplr ipñfectius.

Cā fa aliqd pñt i vtute cāe p me: qd nō pōt in vtute ppñia.

19°. 2°.

Nihil pōt in se hēre cālitā tē alteri^o nisi in se hēat pñfectio nē fm quā cāt in talī genere.

20°. 2°.

Contrahit hoc ideo additur: alter hō posset esse materia vel forma corporis simplicis.

11°. **Dis cā p tātō tollit priuatiōes aliarū in illo gñe p quāto hēt in se causalitatem illarum.**

Clarec ppō duplir pōt intelligi vř q pōr cā in facit sine 2° qñtū cū illis: iste intellect^o est dubi^o: nisi forte de scđo efficiēte i illo gñe: vř q nobiliori mō causat qñ ille: qñ sic cālitatē aliarū h3 in se iste intellect^o rē. nihil tollit ppe puationē nisi forma cāe extrinsece: nō iō pmiū efficiēs: z pmi^o finis nō phibēt idē eē ad aliū finē: ab alio agēte. pma etiā mā nō phibet cōpositū fieri ex alia mā ppinq^o vltima forma nō phibet formas pōres ifor mare: s3 nō ē idē cōpositū ex mā p^o z proxi ma: vt ex mā: nec ex formavltima z pōn vt ex forma: vnde illud vř sophisticum.

11°. **Quicqd ē cā cause ē cā causati**

Intellige cām mediā i eodē gñe cāz cā: tñz cātū pme cāerz puerit: qēqd ē cātū cā: tñz cātū cāe. Et ita qđlz cātū i aliq^o gñe est cātū a cā pma illi^o gñis: z nō puerit: qñ qēqd ē cā cān ē cā cāe. pbat ex pma pcone hoc vř ē de efficiēte z fine de mā z forma falsū de pmo simplr: s3 vř de pmo i b. nō enī i qđlz cōposito ex mā z forma ē pma for ma simplr ex pcone. 14. igit nec pma mā simplr: cū magis depēdeat mā a forma qñ eēouerso. Silt quare nō possit refelo eū do versus p^o stare ad aliqū actū: q tñ ē pōr re^o alteri^o act^o cū ille sit pfectior mā p. ma. Silt pō^o ad accūs est posterior pō ad subam: z tamē illa ē sine hac in angelis.

13°. **Causa pōr z posterior eius dem toti^o causati sunt cāe.**

Clarec alia cālitatē dicit. 2. 4. qñ h. 2ª nullius ton^o ē cā: nulli^o ē cā si pōr nō eiusdē: i b. nō ē cā pōr: qñ imēdiate illd pducit: nec re^o illi^o h3 scđm: igit respectu illi^o nō ē cā prior.

14°. **In oi gñe cāe primum plus causat quolibet posteriore.**

Clarec prima de causis. Cōtra: igit per causam remotam magis cognoscit res qñ p p pinquā: cōtra Ari. pmo posteriorum.

15°. **A dē alia cālitatē cāe priorz re cāe scđe z respectu cātū vltimi.**

Cā pōr ē cā pluriū causatorz. 16°.

Clarec dicit qñtū aq plura supposita sicut ex pōnif ante de mā z forma: s3 vř ē qñtū ad plura cāta: vt pbatū ē ex 1^a pte. 22. ex nega tiua. f. nō puerit rē. cū pma pte. f. affirma tiua eiusdē. 21. Cōtra p ordine ab illo lo cō: cā ē p quā aliū vř cātū ē. ē talis pcessus: pmo z in pmo articulo sūt. s. pōnif diffō cū duab^o petitiōib^o q sūt cū duplici cāe di uisione. In. 2. s. pōnif. xi. p clones puen tes ad cām ab^o in cōi pñderatā put extē. dicitur ad oē gen^o. In. 3. pōnif. 3. pclusio nes cōparādō cām ad necessitatē. In. 4. 7 de causis ordinatis inter se. In. 5. s. de or dinatis comparatis ad effectum.

Qñ ē ex q fit aliqd i existēte.

Clarec in to metaphy. ca. 2. a.

Qñ ē q res pōt eē z nō esse.

Clarec primo metaphy. ca. 5. b. ipossibile ē aliqd factū eē si nihil preexistat q qdēz po palā: materia vtiq^o pars. ibidē. pars etiā p tinens ad essentia: vt videtur. 7. metaphy sice. ca. 8. z li. 8. ca. 1.

Qñ neqz qd neqz quale rē.

septio metaphysice. ca. scđo.

Et mā fm se ignota est. 3.

Clarec primo meta^o. 8. z pmo physicoz ēt scibilis fm analogiam ad formam.

Qñ alia sensibilib^o: vt qñ mobil

Clarec intellectualis vt mā^o. 7. videm.

Qñm dico q non ē hoc ali

quid: neqz ens actu ptātē ē hoc

aliquid. Ex eodem primo om

nia: aut ex eisdem primis.

Clarec octauo metaphysice. ca. 3.

Est tñ aliqua ppa mā cuiusl3

Clarec ibidem post.

Quorū dā alia mā ex neēitate

fiūt plures mae eiusdē qñ al

tera alteri^o fuerit ibidē. Qñti

git vna exñte materia fieri di

uersa ppter mouētē causam.

ERA.
20. pñ.
E. c. 4.

2.
E. c. 21.
E. c. 23.
E. c. 24.
E. c. 34.
E. c. 3. 2. 11
E. c. 8.
E. c. 35.
E. c. 69.

4.
E. c. 35.

E. c. 11.

6.
E. c. 11.
7.
8.

E. c. 11.

Theoremata

- E.c.11.** **C**ibidem.
9. Si ex altera mā puenit idē fa-
 cere pncipiū q̄ ē vt mouens.
E.c.11. **C**ibidem ibidem.
10. Si altera materia z mouēs:z
 quod factum est.
E.c.12. **C**ibidem.
11. Forlan nālia sempiterna nō
 habēt mām: aut nō talē: sed so-
 lum fm locum mobilem.
E.c.12. **C**ibidem.
12. Quecūq; sine trāsmutari sūt z
 non sunt: nō ē eorū materia.
E.c.14. **C**ibidem.
13. Quecūq; sūt a nā nō sube nō ē
 in his materia fm q̄ subijcit.
E.c.14. **C**ibidem.
14. Quecūq; sic trāsmutant: vt
 ex mortuo viuū ad materiā
 oportet redire primam.
E.c.14. **C**ibidem.
15. Que cā exndi vnū ex mā z for-
 ma: hoc qdē pō: illud vō actu.
E.c.15. **C**ibidem.
16. Quecūq; n. nullā hnt māz sta-
 tim: vnūq; vnū aliqd est.
E.c.16. **C**ibidem. nō ē alia cā eēdi vnū nulli illo-
 rum nota cā. s. it īfeca: q̄ sit aliqd et. **C**ō-
 tra: forma nō iexistēte mae z nō informāte
 adhuc eēt pō z act: z tñ nō vnū qd. igit in
 cōposito pter hoc: si ponis 3^m. idem ar^m de
 isto qd de forma. **C**itē in subo ē pō ad ac-
 cidēs: qre ex eis nō est vnū p se: qñ hoc fit
 ex a. p. b. agēs si aliud agēs ageret ex a. nū.
 qd idē pduceret: qre enī magi ē vnitas nu-
 meralis a mā: qz efficiēte a q̄ plus ē eē si ēt
 b. pducet ex alio qz ex a: nūqd idē faceret.
 Quare ē eadē forma nō pōt aliā māz īfor-
 mare: sicut ecōuerso d mā. **C**ōtra. mā sim-
 plicit q̄. s. p se substitit: z nihil īformar: qz qd
 qd ē ī accēte īformar subm sicut si mā sit in

aīa: nō tñ simplr p se ens: itā q̄ nullū īfor-
 matua: sed tñ vna pō ē potēntialis recepti-
 ua alteri q̄ ē et act: z illa pōt dici materia
Cōtra. tūc mā accidētius erit pfectior qz
 mā sube corporee: qz est act: alicui z illa
 nō. **C**ōtra. h est p se ens: z illa dependēs.
Cūta pōtōne scōdaz generalē cor^m. q̄ i.
 possibile ē cām inq̄tū talis aliquā pfectio-
 nem vel īfēiōem recipe a cāto: qz eiusdem
 rōnis īfēiōz gradus z ali⁹ vel īfēiōz pfe-
 ctior. igit si ille ab effectu z tota entitas cāe
 corre⁹. igit cognoscēs cōclutionē nō pfe-
 ctius intell⁹ pñ⁹ l3 extēsi⁹. qz i plib⁹: sic vo-
 lūtas ex volūtōib⁹ entū ad finē nō crescit
 i volēdo finē: igit semp sūmo conatu vult
 i^m vel sibi subest illa volūtiō sic alie. **C**ūta
 septimā pōtōne nota qz cā i gñe dicit ali-
 qd simplr pfectiōis: qz sp̄ alterz diuidētius
 ens ē tale: qz alterz cōuenit deo: tñ sic vnū
 in aliq̄ īferiori: vt i cōtinuo nō est simplr p
 fectio: sic cā i īferiori nō dicit aliqd simplr
 pfectiōis: qz fm tēriā duo gñā cāe icludū
 rōne ptiō: z ita potēntialis z limitati z imp-
 fecti: vnū nō trāstēritur ad deū. Duo alia ge-
 nera sūt simplr pfectiōis. **C**ūta cōclūsi-
 o nem. 11. nō cōueriā. s. qz altera cā ē alterius
 siue qz ipole ē duas cās p se z sufficiētes in
 eodē gñe cāe z eiusdē ordinis eē eiusdē ef-
 fect: qz pbat ex diffōne cāe: qz et seqz vnaz
 supfluere: imo nihil facere: z ita nō ē cām
 qz si p hāc sufficiēter ē: nō igit p alia. **C**ō-
 firmat. si p hāc sufficiēter ē i hoc gñe z or-
 dine cāe qz qz alio moto: adhuc sic p hāc
 est: z ita illo alio amoto: qz autē amoto res
 sufficiēter ē illud nō ē cā. p⁹ et 3⁹ mō: quia
 idē nō refert pō ad diuersa. **C**ōtra d p re
 z filio respē. 11. z vlt qñ. 2⁹. agunt: z alte-
 rum posset p se. **C**lalet īstātia obit. 15. 3. sub.

**Inquātū cum sit nota cause
 per se: stricte tñ accipit inquā-
 tum p cā pēsa z prima.**

Cic vī idē cū pmo qd addit sup per se.

**Inquātū cōif pōt eē nota cu-
 iuscūq; cāe fm genus z cuius-
 cūq; dñe i quolibet gñe.**

Cūta pñe remoto zc. 15. nō cāe p accis.

Sequēs inquātū nō sem

per accipit p suo formali nec illud nō ita est cā: sed totum.

Et hō pōt ee vel p^o vel h^o p^o tē z hāc v^l illā

Quod quid p se iest superi ori z inferiori: z ita inquātum.

Et nō non inferiori p^o nec per se rōne formalis eius sed materialis eius.

Sicut cā diuiditur in necessaria i plurib^o z cōtingentem ad vtrūlibet: sic inquātum potest notare quamlibet.

Un rō segtur: g ois nec necario. Cōtra p^o pōz in q^u bonū: g oē bonū. Cōtra p^o pōz posterior: p se supponit d omni z id cludit necio. Cōtra deo. omne bonū bene segtur intelligēdo sic p^ois. s. potest esse per se causa in demonstratiui includit necessario non omne de omni.

Quādo q^s q^suerit qd causa opz oēs dicere z primas et circa substantias gnabiles.

Opz oēs cognoscere. S. metaphy. c. 3. T. c. 13. Cōtra nota pclusio g^oialis. 12°. p^obat: tūm per H. 9. metaphy. c. 4. p^o rōnalis: qz est vna cōtrariopz nō necesse ē qz faciat: qz tūc siml faceret cōtraria: qre necesse est aliter ee qz p^o p^ouū est dico h appetitū: aut pheresim: tūz qz qre magis fieret qz gesceret: qre etiā magis fieret hoc qz illud: tū qz si cōis est o^o hā beat in se vtutes p^oarias: qz eadē v^l nō ē ad opposita: tū qz si nō ē dare quare magis faciat qz gescat: nō ē dare quare magis dat esse effectui qz nō: z ita nec quare effectus magis ē qz nō ē cū id sit: qz cā dat: tūz quia plus dicit ee cām in actu qz i habitu z pus est in actu qz effect^o sit. Cōtra nota cōclusio ē falsa de volūtate: z p^obatōes nō valent: qz ad faciēdu aliqd nō opz dare cām: nisi per se sufficientē. Et si qrit quare de effectui sufficiēt rūdet p talē cām: volūtās aut est cā sufficiēs ois act^o sūi: z quasi illimitate v^lutis: qz libera v^lualiter resp^o act^o: z ei^o op^opositū: z resp^o actui oppositopz: z ita causa cōis: tū sic cōis qz ē p^op^oria: qz imediata. Cōtra p^omā p^on^om negat si loq^utur de volū

tate: si at de scia v^larte pōt expōi qz illa est oppositopz: s. i sufficientē cā: qz tū directua: directio aut nō sufficit sine iperio z executioe: cā aut ideterminata: qz ē i sufficientē nū qz aliter pductū nisi aliqd addat: sic pōt itel ligi p^ocho p^on^ois. Cā aut ideteriata qz p^o qz sufficiēs plus pōt sine alio: qz dieriatā v^l i mitata: v^l fortē simplr ē magi nobilitat i cā cōtingētia incādo qz necitas. Cōtra: effect^o necius ē nobilior pūgētēg^oit z cā. Cōtra. aūis ē vez ceteri p^ois: p^ocise at esse ei^o i se necio: nō aut ad quē cā necio deter minat: sūr cā cōtigēs pp defectū actualitāt ad cāndū est min^o nobilis cā necia nō pū gens pp dūiuz sup opposita. sūr cōtingē tia i cādo ē magi nobilitat qz necitas p^ocue respectu cāti nō adequati sue v^lutū: sic z cāre multa qz v^lū tū i h^omōi. Cōtra secū dum nō ē aliqd quare nisi cā sufficiēs: nō qz determinat volēdo: tūc enīz velle hoc: qz vult hoc. Cōtra 3° h^o v^lū v^lutē illimitatā respectu cōtrariopz. Cōtra 4° nō ē cā qre dat nisi nā ei^o qz ē imediata cā dandi cū dat z nō dādi cū non dat: z tū est cā quare esse eius ē: qz. s. cā dat ee: s. illud dare nō habet cām dēteriātā. Cōtra 5° nihil p^o ē i cā: ni si qd vna relo p^olegit qz nō p^osequit qū nō p^ocedit cātionē: tū qz fundat sup eā: tūm qz ē ad terminū pductum per actionem.

Forma ē eēntia simplex pfectior ps cōpositi z p^opa sibi.

Forma est forma vel actus materie nō causa formalis: qz nec pars compositi est forma: z causa formalis.

Cōtra. igit v^lis: Rō nō si pcedat opp^o cō clōis: tē forma ē cā duoz cātoz z i forma ti extra qd ē eēntialr: z i formati cui^o eēntie aliqd ē: s. tū illd possūdi i formati cui^o nū qz sit i for^o p^ope: z tē. 14. i fer^o cū actib^o se qn nū^o itelligēde sūr de cāto forme qd ē cōpō sūi nō qd ē mā p^o. Cōtra teneat qz pōs for^o ordinate p^ociū māj p^omā s. n. aliqz poste riores for^o magi sūr i ueritate māj: z pene trātes pōlitatē ei^o z maiore i stabilitatē dant tā māj qz totū ē: v^l se hūit ad als sic radix ad ramōs: z sic agēs p^oncipale ad iūz s. b. po

T. 10.
21. p^on^ois.

1.

2.

fitio ultra dicit formā ultimam actuare tñ
vñū. f. mām pñā: z tñ cōpositū nō videre
tur vñū nisi aggregatōe: cū n° formaz or-
dinataz sit in potētia ad aliā: nec aliq act°
alteri°: aut cū hoc q etia formā quālibz in
terminat: z etiā cōpositū qdlibz interme^m
z tñ videt idē eē act° multoz etiā totoz z
pñū eoz: tñ ordinatoz multoz. Scd hāc
via locū hñt in formis ordinatis ille q ex-
cludunt in. 24. z trib° sequētibz: z hoc lo-
quēdo de cāto forme: sicut mā ē ei° cātū nō
sicut cōpositū. Scdum hāc etiā vñ poni pos-
se vbi terminat ordo formaz subaliū: z in-
cipit accūs: qz illd nō pñat mām pñā fm
subam cōpositā in spē cōstitutā. Sed b via
vñ eē cōtra 8^m. C Si teneatur alia via fm
quā currūt. 24. z 3° sequētes. f. q forma p
fectissima tñ pñat pñū pñecibile cōpo-
situm. f. ex mā z formis pcedētibz: vbi inci-
pit accūs cū forma specifica sit per se ratio
receptiva pprie passiōis: sicut forma prior
respectu posterioris. C Itē quare nō dice-
tur q pñū receptivū simplr ē forma: non
tamen iformans: sed subsistēs: sicut nunc.

3. Forma prior ē ppria rō re-
ceptiva posterioris: z esset si p
se esset vt videtur.

4. Forma exemplaris nō ē forma il-
li° cui° ē exemplar. sed magis p-
tinet ad gen° cāe efficientis.

5. Si forma ē magis ens mā erit
z cōposito pp eādē rationem.

6. 7. C Septimo metaphy. z iuxta. 7. 2° nē vñz
forma non generatur.

8. C Ex pñā: qz nō est divisibilis: z sit i alio
z cōpō^m p se. ibidē. c. 6.

9. Forma ē i oī cōposito ex pti-
bus mālib° possibilib° manēf
dis aliō ab illis nec ex illis.

10. C Ibidem vltimo caplo.

11. Forma ē p eēndi z distinguēdi

12. C Octavo metaphy. c. 1. Sumenda. zc.

13. Alteri° māe ali° est actus.

Ibidē. Palā zc. 2° cū illo pñū dāia. 2° 53. T. c. 6.
10. Qd qd est forme idem sibi
existit non sic cōpositi.

11. C Ibidem. c. 2. a. T. c. 8.

12. Diffō nō ē nisi sube cōposite cu-
ius ē hoc materia illud forma.

13. C Ibidē d. Quare anthistemi zc. T. c. 9.

14. Quod qd ē si ē aliquo aliter
numerus hoc est.

15. C Quia iuxta. 14. vñ ad idivisibile stat
qz spēs p additionē variat: qz aliq alio ab
elis ē vñitas: qz nō est magis zc. nō addu-
citur iste similitudines de forma cū nō sit ser-
mo de illa: sed de suba q pōdici ē entia rei
cuz hoc pñat oēs similitudines. n. n. forma re-
soluit i idivisibilia: nec diffinit: nec ei aliqd
addit i qñū forma: qz re° additi fieret mā:
nec vñitas forme est ab aliquo alio ab ipa
sicut vñitas numeri est ab aliquo alio pter
vñitates: nec valet: forma nō recipit magis
fm spēm. i. fm formam.

16. Accidētia sūt pure forme
non habentia materiā ex qua
sunt: sed tñ in qua.

17. C 8° meta. c. 3. C Lōtra: accidētia pventiūtre
alr z dñt: nō eodē igit ita diffiniunt: sicut
sube: igit ita pposite. C Lōtra: nec ita diuer-
sas opatiōes hñt: nec trāsmutatio possibil-
p specificā manēte alia aliogn pñū subz
motus eēt actus per formā generis.

18. Non ē dubitatio qre ex ma-
teria z forma sit vñum nec pp
aliud: nisi ppter efficiens.

19. C 8. 4. Ilic ē qñio bona mota iferi° 1. 19. q
enī dria ē accētis nō iformātis subm: sed i
exñte subo: z accētis iformātis subm: z for-
me subalis iexistēt māe nō iformāl z ifor-
mantis ipsā: cuz in 2° mēbro z 4°. sit pō z
actus actvans. in 3°. z pmo act° nō actvans.

20. Quēcūqz carēt mā carēt z for-
ma ac iō se totis sunt vna

21. C 8. 4. e.

22. Per formā ē ppositū potēs ad

T. c. 6.
10.
T. c. 8.
11.
T. c. 9.
12.
13
14.
T. c. 15.
55.
T. c. 16.

3.
4.
5.
T. c. 7.
6.
T. c. 22. 2.
inde
7.
8.
T. c. 5. 2.
inde.
9.

16. **agēdū: n̄ tñ p̄ oēz q̄titatē reſo**
ni zc. nō igit̄ ad recipiēdum.
 17. **Quiuſlibet act⁹ p̄imi ē ali**
q̄s actus ſcōs p̄p̄ius aut talis
forma videretur ocioſa.
 18. **In omni genere ē vnū p̄mū.**
 19. **In oī gñe ē p̄p̄a forma: p̄p̄ia**
p̄uatio: p̄p̄ium ſubiectum.
 20. **Juxta ſcōdam vlem: ſi reſo**
forme fundet̄ ſup actionē: igit̄
forma agit in materiā p̄p̄am.
 21. **Juxta ſeptimā: nō oppoſitū ē**
vex̄ ō p̄ma forma iſormatiua
l̄z nō de exēplatiā nec vnitiua
 22. **Juxta nonā: nihil qđ eſt cā**
formalis alicui⁹ ē aliquo alio
gñe cālitate cā eiꝯdem.
 23. **Forma p̄or adueniēs poſte**
riori dat p̄fectionē non tñ ſibi
p̄p̄am: ſed etiā poſteriori p̄p̄
am: aliter non fieret vnum ex

mā z forma niſi aggregatione

Cl̄ecp̄b⁹ nō v̄ bona. q̄z cōpoſitū iſorma
 tuꝝ poſteriori for⁹ añ q̄z p̄orē recipiat ē i p̄o
 p̄p̄in q̄ ad illā p̄orē: z tūc adhuc nō ē iſe p̄
 ſecti⁹ ſe: idē aut qđ p̄o ē i p̄o: poſtea in actu
 recipit illū. Al̄i nō eēt p̄us i p̄o p̄p̄a ex. 9.
 meta. ex h̄ aut q̄ h̄ p̄o. illud act⁹ fit vnum
 p̄ ſe ex eis. 8. meta. 3⁹ v̄ falſa iſra p̄fectum:
 3⁹ ne. 4. Quare forma ignis q̄ ē p̄fectioꝝ n̄
 pōt p̄ficere iſormatū forma aq̄. ſi tot for⁹ or
 dinate q̄t d̄r̄e z p̄dicata ordinata i gñe iter
 ſenſitiua z ſpecifica aſini erūt tot for⁹ i aſi
 no quor ſūt ſpēs alis ſi gen⁹ vnica diuiſio
 ne tñ i 2⁹ spēs diuidit̄: quaz ſola alia pōt
 eē ſpālūſima: igit̄ reliqua erit gen⁹ iterme
 diū: z ita quor ſpēs alis ſpālūſime tot diſi
 ones: z tot gñā: int̄ aial. z aſinū. C̄tē ordo
 formaz nō v̄ iuuat̄ ad remanēdū idē ſpe
 cifica abiecta: illa enī nō abiicit̄: ſaltem ab
 h̄oīe niſi p̄ d̄ſtructionē for⁹ mixti q̄ ad ip̄az
 diſpoſuit: maxie ſi fuit diſpō neceſſitas: ſi
 etiā maneret m̄a diſpoſita ad formā corru
 ptam p̄ agēs naturale poſſet illa induci

Juxta vigēſimā: nūquā ali
qua forma iſormās pōt habe
re p̄fectiones aliarum ordina
tarum inquantū ordinate.

Quia tunc h̄ret i ſe p̄cedētem nō p̄ mo
 dum ſui: ſz p̄ modū p̄cedētis: ſic dē⁹ poſ
 ſet iſormare materiā vt ſufficiēter ſm vnā
 p̄fectionē diſponat ad ſe ſm aliam: ergo
 zc. 3. igitur. 16⁹. nihil valet.

Juxta a. b. hic n̄ h̄z locū: q̄z for
me nihil ē creatū niſi cui⁹ illa ē
p̄s imediate p̄ſtituēs: ſz ſic nō
ē ō alia forma: q̄z illa ē ſimpler

Juxta a. c. nō h̄z locū hic q̄z
forma p̄or eſt pars perfectior
illius compoſiti: cuius pars
eſt forma poſterior.

Juxta. a. d. plus cauſat non
idē cātū iuxta p̄dicta ſm aliud
q̄ actuare ē magis cauſare.

Theoremata

28. **Iuxta a.e. illa vñ hic manifesta**
cū nñ lū sit iformabile pma for
ma nisi ppū dispositū ad ipaz

29. **Iuxta a.f. intelligat sicut ex**
ponitur qrtadecima ante i cō
clusionibus vniuersalibus.

22. pñ^{lis}. **Omne agens agit aliquo**
quod est forma eius.

I. **Uer** h. pbat diffō aie. 2. de aia. C. Itē 3.
pby. spēs aliq̄ extiaib monēs istāia dñel
lectu hz cōmēt. de caritate hz magfz sniarū
de vñfōe bñā hz Thō. p. a. q. 12. ar. 2.

2. **Illud quo agēs agit: lz sit**
forma agētis: ē tñ in gñe cāe ef
ficientis respectu effectus.

Quo duplex istz. for: agētis z h eli
cūua: de cūuatiua: z h iperatiua regulatiua

3. **Agēs nāle p cōtinuationē**
vel frequētiā actiōis dñilitat.

C. fallū ē p se. vñ p accñs: qñ repatit istā.
ita dñūmo illūināte: sñr agēs morale vñ
itelligēs forūficat p frequētiā actiōis. Quā
re etiā pō vna agēs itēse ipedit aliā. 6. nāli
u3 p. s. c. 7. i aiat. z nō ita i nālib^o alijs: lux
z color. C. R. q. i aiat actiōes vñiusq; po
tēte cōcōmūt actiō alicu^o tertij qd nō pñ
vbiq; itēse agē. C. Lōra sic suba ignis agit
qñ color: z qñ lux zc. g eadē cā ibi. sñr quo
modo semp est sic in potentij aia.

4. **In artificialib^o ad gen^o cāe**
efficientis concurrūt imperās
dirigens z exequens.

C. s3 p3^m p se ē efficiēs primū: palia duo
nō s: qz hñs vñtutē supiort agēt: sicut de^o se
h3 re^o nāe cui z iperat z eā dirigit. Quis
ordo istoz dirigēt z iperāt re^o actiōis. 8.
si tñ esset in isto directio sine imperio: nū
qd artifex o. 36. f.

5. **De agēs est pñtātius patiēte.**

ca. 29. **C. Aug.** 12. sup. Bñ. Et pñs p^o de gnōne
circuer. agere ē forme pati mae. i. alicu^o in qñtō h3
E. c. 7. formā vel māz: forma nobilioz. 7. meta. sic
E. c. 50. igit segt: oē agēs pñtātū zc. C. Lōra ibidē

c. d actiōe pñarietas regrit iter actiū z pat z inde
sñu illa ē rōne forme in vñroq; nōn rōne
māe. C. R. regrit vt quo pati mae: vt sine
q nō i passo vñū pñariū: h3 aliō i agēte reg
rit: vt quo agat: sñr lo^o ibi de mutua actiōe
z passiōe vbi actiū ē ē passiū.

Omne agens agit sibi simi
le: vel assimilat sibi passum.

C. dñio de gnōne. c. d actiōe: pbat ibi: qā
faciēs ē cōtrariū patiēt: z gñatio ē i pñari
um: igit patiēs trāsmutat i faciēs. h p^o nñ
vñ bona cū gnō possit ēē i me^m: igit ex hoc
q gnō i patiēte ē ad pñariū illi^o forme p.
habite nō segt passū assimilari agēt. C. Notā
duz q h ē ordo 2° nū istaz: p^o ē agēs agit
sibi sñle: h ē vñ simplr i vñiuocis: qz sñle for
malr aliq^o i equocis: qz sñle sibi h3 vñtez
q agit. Ex hac segtur si simplr vñiuoca: igit
tur z patiēs receptiū for^o iducēde ē eius.
de rōnis cū mā agēt: vñtra ex rōne mor^o se
gtur pñariū tñmo a q pñesse extēdēdo cō
trariū ad oēs formā eiusdē gñis nālis. f. ad
pñariū pñe z me^m. Si aut actiō illa ē sine
motu cū mutatiōe sola: tē nō segt cōtrariū
pñesse: s3 tñ pñatōez: difficile tñ z rax vñ su
sceptiū formaz alicu^o gñis nālis nullaz
illaz actu hñe: qz quō vna abijciat nisi alia
iducat: cū nā nō itēdat pñuationē p se. istud
vñ ē i oib^o for^o forte iducibilib^o p motuz
qz sic sic iducūt: ita sic abijciūt: z mor^o hñt
vñrūq; tñm^o pñm^o: s3 i formis iducūt p mu
tatiōez fallit: p3 dñuē i me^o dñp sēssibili
z itell^o de aia hōis h3 pñes formas: igit re
deū^o ad p^o mēbz p3: quō ex vñiuocatōe ac
tiōis: z rōne tñmōz mor^o. segt 3ª vñtra pas
suz pñariari agēt: z 4ª vñtra agēs repati
i actiōe cū mutatiōe nō segt 3ª nec 4^a.

Iustro dat forma q ē istm: z
ipm hñs eā cū pñcipali agēte
agit sine alia ei^o motiōe. ambo
eni sunt vna causa sufficiens.
C. Effectus. 24. z. 26. gñalis: z i tabula ad
agēs dñfluēna: qz rgrit pñtia aboz: vt sint
vñū agēs sic de mā z forma. s. 11. quere.

Actio naturalis pñt subesse
imperio voluntatis.

C. Sic ois actiō nāe subest volūtati dñi sñr

E. c. 52.
z circue

7.

8.

voluntarie qd se precipitat vt cadit: z tn nāl
 gs videt pnte obo z medio illūinato: z tn
 voluntarie. Itē sūt tres gduo: i p^o actio nāl
 vni^o: l^oz neēia re^o ei^o: z nullo mō sub ei^o p^ota
 te ē sub vo^o alicui^o supiori. i. 2°. idē volun
 tarie ipat: z nāl exeq. ita qd n̄ exeq nō ē in
 p^ote sua cū icepit exeq. i. 3° ipact^o z p^otiua
 itō ē i p^ote volēt. Cū nō actio nāl dī nāl a
 for^o executiua p accis ē liba si subest ipio
 libi. Cū nō ē q nlla actio quocūq: oio sub
 sit vo^o n̄ neēio ipanti eā ē neēia: g nāl actō
 q sub ē vo^o muta^o tū ē vt i p^olib^o ipeditibilis
 Cū nō actio nāl q subest vo^o n̄ sic ē liba: sic
 velle: n. n. p^o ipedit^o vo^o illā actōez actiuo
 z passiuo n̄ ipedit: z appoxiatū qstūciq:
 itō ipet opp^o. S^o p^o facē ipando agēs n̄ ēē
 appoximatiū patiēt: vltēz ipedit: z p
 h actionē illā ipediti: suū āt actū p^o p^o e
 mittē vo^o tū sic fac^o agēs nō appoxia
 tū patiēt vltēz ipedit: s^o sū viroq: istoz
 sic saluaf illd Aug. p^o retractionū .c. 9. z.
 22. Nihil tā i po^o vo^o qz velle: z illd. 14.
 c. c. 23. Ali^o ipat corpi facili^o qz sibi. p^o itel
 ligif qz^o ad actū i se. 2° qz^o ad pcedētia ac
 tū: facili^o. n. ais palpebras ipat claudt ac sic
 rē n̄ videt qz ipet sibi n̄ amare qd amat: vltē
 e^o magi tū ē i p^ote ei^o n̄ amar: qz illa actō
 sp duz ē ē i po^o vo^o i se: ita vt o^o app^oia^o
 puta actū itē^o: z nec ipso: nec vo^o ipedita
 dimittat amatio: n̄ sic visio stānb^o oib^o pex
 acti ad vidē: p^o ē i p^o itelli d velle qd iest n̄
 d illo qd n̄ iest: qz pceptiuitaia mea dñide
 rare: qd n̄ dñideraui. 2° vez ē ancedēt taz
 d velle qd iest qz qd n̄ iest. vo^o tū ipedit^o z
 p^o ipedit^o itelle^o: z sū ipedit^o. sic vo^o
 coplat itelli^o mēorie: z puerit cū ipat vti
 forma i mēoria l^o cū ipat oia ipe^o amoueri
 qb^o ipe^o tal visus q^ota p^ouēri ēē itēse opa
 tiōes alia^o v^oitū sic ē i dor^o. sic ē i spēs oclō
 rapti i p^o m^o: n̄ tū videt qz l^o visio sit actio
 nāl z spēs recepta agēs z paties appoxi^o tū
 visus ipedit agē p^o forte actōez alit^o po^o qz
 o^o amoueri z sic itēse visū coplati rei. Mō
 h vt dare vo^o actōez nālē: sic daf aru p qz
 p^o p^oue^o actia adhibēi passiuus: vt sic aliqd
 nāl pducit. igit cū sic sit actio i po^o: sic et
 mod^o agēdū: itēse i remisse: z eod^o: sic actō
 tal ter^o n̄ ē i po^o vo^o nisi ancedēt: sic nec
 ei^o itēno: igit oclō n̄ ipe^o adhibitu visibili
 nō ipedito iten^o sūlime videbit: z sic d alijs
 potēijs qstūciq: vo^o ipet l^o vt opp^o sūm

ē igit qd dī de vo^o. ci. 14. iō pba^o: q: si pōt
 nun^o z min^o pōt cōtinue diminuēdo nihil
 agere. Eodēu^o pbat: qz plus repugnat
 p^o actiuo oīno cessare qz min^o agere.

**Agēs naturale nō ipeditū
 agit sū vltimū sue potentie.**

Cū n. agere nō ē in potestate sua: sic
 nec itēse nec remisse agere.

**Agēs nālē: mltō magi d volū
 tario: nō ipeditū n̄ neēio agit.**

Cū ex. 8. tu. 7. sū ex. 13. vlti^o p^oatio ne
 cessario: qz nō ē tū c i p^ote sua nō agē: z iō
 ipz neēia: nō ē neēitas simplr: tū nāl itē
 determinate semp ager: voluntariū nō neu
 trum tū necessario agit nisi i sensu pposito
 Contra hāc. 10. 6. metaph. ca. 4°.

**Agēs nō necessariū simplici
 ter etiā qn agit nō necessario
 agit nisi in sensu composito.**

Cūbi ē neēitas pcomitāte n̄ pcomitātis:
 nā i^o. nūc p^ous ē nā potēs agē qz agat: z in
 i^o. p^oon nā ē potēs nō agē z in qstū sic p^ous
 cāt actōez. nō in qz n̄ agēs: qz idē cā sū.

**Nūllū agēs se applicat ad
 agēdū nisi volūtas sed aliū de
 applicatur: aut quando agit:
 aut in productioe agentis:**

Cūid ē ita applicatio: z destructio gñan
 te qd facit ipsū ad istā applicationē.

Actio ē cā passiōis vlt m^o mot^o

Cū qz mouēs mouet. iō mobile mouet
 falsū vt si ē idē re actō z passio: tū p tāto ac
 cipit: qz vlt^o actiua qd ē vltū extre^o: p^ous ē
 nā ipso effici qd ē aliud extremū: iō nēllā
 accipit p^ous relōne agēt ad effectū: qz e^o.
 vñ p^o h̄ intelligit qz mobile recipit moueri
 a vi motiua: z non econuerso.

**Disio pōi eēntialē z accñtalē
 n̄ ē nisi pparādo ad sū actū.**

Cū n̄ daf nisi d pō actia: z diē dfectū ali
 cui^o circūstāte neēie ad pducēdū effici^o q
 si ē tota vlt^o actia vlt^o p^o ei^o tū tale ē i pō eēn
 tial ad agēdū: si extra sic i aliq. ipeditmēto
 amouēdo: tūc daf agēs in pō accidētiāl.

ps. 118. c.

9.

10.

Extra.
II.

17.

13.

14.

15. **Nulla potestas ē plene actiua si per suā eēntiam ī nullū actū z in nullū obiectū pōt.**

Intellige sine aliq actuāte ip̄s n̄ p se. i. si ne iūro vel sine passō vel sine actōe alteri p̄oris agētis. volūtas re^o itellus.

16. **Elgens p̄ncipale h̄z superius obiectū ac actū nobiliozē.**

Instat. voluntas nō habet o^m nobilius q̄ habitus caritatis.

17. **Instrumentū v^l cā scōa n̄ mouet nisi mota p̄us naturalr.**

Agit recipit actionē p̄us p̄ncipal agētis q̄ nō v^l nisi applicano ei^o ad agendū: z ita nullū iūstū n^m ēi 2^m agēs erit ex se sufficiēt d̄teriatū ad actū suū. Cōtra. tūc iūstū h̄z actionē p̄pūā p̄tra sepūmā: de agēte 2° v^l opp^m. 2. 4. v^l cōclusiōe. Cūte magis v^l iūstū vel cā scōa ēē determinata ad effectū q̄ agēs p̄ncipale: q̄ immediatior effectui.

18. **Nullū agēs cui^o oīs actio manet ī se agit aliqd p̄ instrumentū.**

Cor^m. Illoc n̄ v^l d̄ iūro p̄iūcto: sic pō re^o eēntie: sic hū^o re^o pō: nec gīat v^l iūstis agēdi s̄z for^o mouēdi forte q̄: mor^o iūstū ē for^o rō mouēdi aliqd: sic bacul^o p̄ nāz suaz n̄ mouet aliqd loca^l s̄z for^o: q̄ mouet: tūc iūstū n̄ mouet

19. **Non oē agens ē p̄sens suo patienti vel effectui primo s̄m subam nec s̄m aliqd eē: sic nec finis illi eius ē finis: sed tūc efficaciter vel virtualiter.**

Ita q̄ ibi cāt vbi n̄ ē: put d̄teriat ibi t̄mi. nūz cātōis: sic ibi video: vbi nō sū: eūz pas suz nō possit eē immediatū agēti nisi tūc s̄m sup̄ficiē: si. n. nō agēt p̄o nisi ī immediatū ter. m^m agēt ī sup̄ficiē: z illa ī p̄xiaz z sic sup̄ficiēs eēt sibi īmediate ī passō: z īfinita ī actu q̄ mouēs z motū op̄z eē actu disticta: sic ut igit nō tūc vna ps agēt p̄o agū s̄m totū: sic h̄z aliqd totū passū p̄pōziōatū sibi: qd̄ p̄o patit ab ip̄o: z illi totū ē p̄sens efficacit: siue ī rōne agētis: s̄z nō loca^l: als mag agēt: et puo v̄iuolo: z d̄bili idē eēt p̄pōziōatum

passiuū: tūc stantia localis dupl^r p̄siderat: vno mō abso^l. Alio mō q̄tū ad ordinē p̄iūz. p̄o mō īpedire pōt pp suū excessū actio. nez oīs creature. 2° mō dupl^r: aut q̄ actio nō sit ī distās n^l sit ī p̄p̄inui: sic pūnet ad oēm actionē corpālē q̄ nūq̄ agū ī distās n̄ h̄l agēdo ī me^m. Alio mō q̄ actio sit s̄z ordinē p̄iū. v^l s̄. p̄us nāl^r trāsmutet qd̄ p̄p̄inquis: z sic nihil trāsmutabit p̄o: z hoc negat 19. 2°. sic ḡ distātia nllō mō regit ad actio nez dei: q̄ si n̄ vbiq̄ eēt adhuc forte op̄s eēt z ita possit cāre ī terra: z nō p̄ trāsmutatio nē ītermediōz: q̄ tūc nō cāret cū distātia oī mō ad actōez corp̄is: sic q̄ d̄termiatōez regit z ordinē p̄iū ei^o. sic q̄ sp̄ loca^l ē īmmediate p̄is suo p̄xio alterabili s̄z vltimū ei^o: sic q̄ tact^o v̄tual^o n̄ ē ibi sine tactu corpālī: sic v̄t^o ē corpālī ī tactu iūstū totū s̄z aliqd ei^o. sic q̄ p̄p̄ingores sūt trāsmutabiles ab ip̄o als nūq̄ trāsmutabit remotes: q̄ act^o ei^o ē p̄ lineas rectas. Cū ad actōez an^l regitur d̄teriatā: s̄z n̄ ordo p̄iū v^l nō īnq̄^m h̄ns talē ordinē: p̄t. n. agē forte ī distās nihil agēdo ī p̄p̄inui: sic ī locutiōe z illūinatiōe: nō enī agū p̄ lineas rectas. s̄z p̄ p̄uersionē spū alē itelligēdo z volēdo: qd̄. n. ē approximatō ī corpib^o est cōuersio ī spiritib^o.

20. **Cā originās nō est aliud nisi efficiēs: tūc forte tale efficiēs q̄ cōsubstātiale nō materia.**

Cū tē aliqd ei^o eēt ps p̄stitues origiatū z tē ī oib^o p̄terq̄z ī d̄imis aliqd sube originā. tis auferret ab ip̄o p̄ hoc q̄ actu originat.

21. **Causa p̄mptoria videt efficiēs: non p̄ncipalis: sed d̄isponens ad hoc.**

Similr alliciēs vel iducēs: s̄l^r p̄sules ī volūtarijs: z coadiuāz: multa sūt alia.

22. **Creans nō est nisi mere de nihilo nullo p̄supposito.**

Trāsmutās at māz ad formā īnq̄tū talis nō creat s̄z gīat ēt si formā d̄. nihilo p̄duce ret: s̄z si v̄trūq̄ fac: ita q̄ formā p̄ducat māz nō trāsmutādo: cui^o p̄ductiōis p̄ se t̄minus erit for^a nō cōpositū: q̄ tūc p̄me īp̄siones oīm agētū erūt creatiōes s̄z p̄mā opionē: forte ibi sūt due mutationes: vna creatio.

alia gñatio: sic ē i aia intellectiua: si at aliud
pducatur: et aliud vnatur: siue qd idē ē: materi
am trāsmutat ad formā: siue qd idē ē: ppo^m
pducatur: vnies dicet generā: l3 nō fit for^a
ab ipso, forma. n. ē p accis termin^o gñōis
cōpo^m autē per se. Aut nihil omnino no
uū ē: aut tñ a dō imēdiate: et ita nlla creatu
ra aliqd opat: aut aliqd pducit p creatiōez
cui^o nihil pñit: et si creat h3 cālitatē: sup ali
quā pte for^a: cui^o nihil pñit: pari rōne sup
totā: cui tota sit eiūsdē rōis: et agēs totā ha
beat i se: nec tñ creatiō: qz nō ē iter nihil et
ens: s3 iter puationē et formā: qz creat in q3
tū tal ab^o fit ens n alicui^o forma nec mā il
la pductiōe: qd aut pducit p^o p gñōnē cō
positū ē et forma p accis in q3tū aliqd ei^o.

Contra igit nulla necitas ponēdi
aiaz rōnalē creatā cū ibi cō
po^m p se pducatur: et tñ ē creatiō p te. C3tē
pus nālī vī qz o3 for^m ēē q3 mā3 i formā.
C3tē n magi potēs ē vī agētis sup id qd p
accis vī scdario atigū q3 ēē si p^o atigeret
qz vī i pping^o magis agit. igit sup formā p^o
posset agēs nālē. C3tē si actiō ē idē cū ter
mino: et pus nālī ē actiō q3 ipsa pdu^r. ppo
sitū igit pus naturalī ē forma q3 cōpositū.

Ad primum ex his q apparēt
circa trāsmutatio
nē corpis hūani a puōne ad formā: vbi cō
po^m pmo generat nō o3 forte ponē crea
tiōnē aīe: s3 h aliud ē pbabī. f. q aliqd nūc
ē de nouo: qd nullo mō cadit sub cālitatē
agētis creati: vñ ex me^o qd accipit de for^a
ignis: qz aliqd ē ei^o cui^o nihil pñit nō segt
ipam gñari. C3d 2^m flm ē pus tē. s3 econ
uerso: vbi tñ creat ibi pducit absolute in
quātū ens: et postea nā vñt: alia mutatiōe
forte. Sic ad 4^m. pus. n. termin^o actiōis ē
cōpo^m nō forma. C3d 3^m. bñ pōt aliqd i
aliud p accis i qd p se nō pōt sic q̄ltas acti
ua i aliq3 formā alteri^o gñis pñtē q̄ltatē p
ductā. C3tē p^o de^o p^o cāre aliqd nobi
li^o cōtinēs i vīte formā q nllō mō cāf: igit
illud posset p trāsmutatiōez māe pducere
talē formā. C3tē mō aia intellectiua ē q hō
agit ad dispōnē necitātē ad ipaz. C3tē vñ
sciet ppo^m ēē p^o terminū: C3d p^o. sic nō
sp eq nobile pte ē agēs vñtuoce sic nec sp
nobil^o equoce: si tal forma n sit actiua: aut
igit for^a de q arguit h3 de rōne sua q qñcū
qz de nouo ēē p se pducta de mībulo: et tūc

nō pōt fieri aliqd pñtēs ipam i vīte acti
ua: aut n: et tūc pōt: et pcedit 2°. C3d 2^m ali
qd p^o sup dispōnē: l3 n sup formā. C3d 3^m
cōpositū p se est: igit ab aliquo pmo est: de
forma nō ponet nisi necessariō cōcludat:
qre enī inest isti ptās sine necessitate.

Ad siquid due virtutes acti
ue ad duas actiōes spē cōclu
dunt duas formas realī: vltīm
duas rōes reales i vna forma
C3d 2° primo Dama. est. 3. l. c.

Superioris forme et pfectio
ris nō ē nisi vna actiō specie.

C3d 3 illa ē pfectior: et ad plā se extēdēs q3
actiō inferioris: sic itelligere q3 sentire.

Actio est terminus actio
nis intrinsecus.

C3tē mutatio termin^o motus. et sic passio
passionis: sed nō termin^o pducit p ipsam:
sic itelligat illud: actionis non est actio: n^o
mutatiōis mutatio. 5°. phisicorum.

Actio cuiuscūqz qñ ipm fit
istm variat specie ab actione
eius: vt principalis agentis.

C3d 3 de calore qñ est istm anime.

Actio n tñ assimilāt pncipio
agendi: sicut terminus actiōis
C3d 3 i nālīb: p pñs pira hēricū de assila
tiōe itells: p actū nō erit: sicut ēē per spēm

Si forme sint plures i eē pfe
cto et actiones: qz forma ē pnci
piū sufficiens actionis.

C3d 2° p^o vī f. a qñ forma nō ē totale eli
ciēs actiōis sicut hūus vel spēs. s3 aliud vt
po^a agit mediante illa: quia potētia deficit.

Potentia habēs actionem
coequatā sibi: siue fm totum vi
gorē siue fm vltimū potētie n
potest simul aliū actū habere.

C3d 2° probat de mouēte aliqd mobile s3 vlti
mū po^a siue nō pōt simul aliud mouerē:
C3tē nūq̄ altera illarū actionū alterā re

gulet vltordiet: p'ficiat. **C**ōtra: sp arguit eodē mō: ad i^m altū actū regrif aliq' vigor po^o. q' n' tot' exhaufit circa p^m actū. **C**irā: alr glōfādo ppōnē fm oēm rōnē po^o vel fm formā q' mē^{te} po^o agit. d's v' tū h'z portione fupiorē: z tū p' fua spēs: reftat pōmo iferior z alia spēs. **C**ōtra p^mā glōfā: d's v' ab itellū fm oēs rōnē itell's: altoqn nō oīs bñficaret: z h'z totā vītutē omnis rōnis. **C**ōtra 2^m: fi opādo p hāc spēs exhaufit tot' vigor po^o: n' po^o reftat ad opandū fm alia spēs. **C**Alr ppō negat: ignis h'z vltimū fui calefaciēdo a pōt fil calefacē b. **C**ōtra ita v' a. fperice mltiplicat i diuerfas ptes pōe totā fm vnā lineā mltiplicari ad vnū h'z totū vigorē: n' reftat. **C**Alr ppō flā ē. **A**n ftātia: itellectōes dei adeq't eētūa dīna i rō ne obī: z tū fil aliud itelligit. **C**ōtra h' n' ē alr act' h'z idē act' in aliud obm mediatum.

Oēs forme eiufdē rōnis fūt p'cipia actionū eiufdē rōnis.

CAlr mima caritas nō fufficeret ad actū fuū: nec fides mima. **C**ōtra: ē m^m fensibi le: min' fi pōt eē p te nō pōt agere in fen- fuz: q' tūc fenfus poffet crefcere in infini- tū i acuitate. **C**Itē mō^o tardus ferri ad la pidē nō gñat ignē: velox gñat: filr de fono z corpib' fono: applicatis. **C**Itē mima ca ritas nllō mō bñfī: nec ifepabilr vnit obo

Nihil agit in fe.

CAlr vel idē opponit fibi: actio. n. ē rōne p'rietatis: filr agēs ē i actu: patēs in po^o refpēu eiufdē: filr q're n' q'libz i fe. **C**irā: i q'dā actōe. fequoca fufficit p'rietatis v- tualr p'tē i agēte ad illd qd ē in patēte: fol n. n' ē p'riari^o formalr frigidō: act' p^m i q'v tualr ē f's: z po^o ad 2^m formalr n' opponit. **C**Ad 3^m: n' q'libz act' p^m h'z vltualr quēcū q' actū 2^m q' iēc pōt. **C**ōtra p^m act' vltual ftat cū carētia act' formal: igr nō oppo^o illi carēte. **C**ōtra 2^m n' act' formal oppo^o po^o formal: igr multo magis vltual: q' ille cō tinet actū formalē p'fecu^o q' fit i fe: alr quō d's ad nihil eīt in po^o. tū tū vltualiter zc. **C**ōtra 3^m q'libz fuba ē p'fecu^o q'z fuo ac cidēt: igr fe mouebit. **C**Itē vñ pbabit ali omd ab extrinfeco moueri?

Inter 2^m nē fcdam: 22ª nota q' quā do forma eīt quō ē caufa effe

ctus: non alia q's efficiēs: igr falſum eīt q' illud quo eīt iſtū agētis: vltia fi cōpōſitū nō pmo eſſicit: q' aliq' ſui: igr illud prius vlt ad nullū p^m erit h' reduciō. **C**irā: re ducit ad p^m agēs nō ad aliqd pmo qd ſit i tra. Et ad p^m d' q' nō ē cā: q' nō ē. **C**ōtra h' tūc nō tū erit nō cā eſſicit: h'z nec ē cōpō ſit agētis: q' nō ē. **C**ōtra alia rñſionē: oē p'di^m d' de aliquo ſubieciō pmo: q' p acci dēs ad p ſe: z illud ad p^m: ſicut oīs veri tas mediata ad immediatā: g' actio ſpecifica ipſi^a a de aliquo d' pmo nō de deo. patet. **C**Ad p^m iſtōz: efficiēs d'z eſſe ens p ſe: q' agere pſupponit eē: z q' actio ē ſuppo ſit. **C**Ad 2^m: equocat p^o pira pte z pira fa rio ſiue immediate: immediate. n. d' de p^o. **C**Itē 3° ad 2° nē illā: cōpō^m ſic pauſ p pte qd ſola mā recipit i trāſmū^o ſbali i trāſmū^o accñtali totū p^o pauſ: q' totū p^o ſcñ ē tale: igr ſilr de actōe z forma. **C**Itē q'cūq' for^a ſepata a mā ē cā pprie opatiōis ita pfecte ſi cur in mā: p' de aia refpectu itelligere. z d' accñtib': igr inq'tū ſunt caufe accidit eis mā. **C**Itē accñs z ſubieciū nō faciūt vnū p ſe ens: ergo nec p ſe agens: igr ſi aliqd eīt ibi per ſe agens erit accidens tū. **C**irā: concedi pōt q' accidēs eīt caufa efficiēs re ſpectu ſui effectus z accidēs tū effect^o: q' accidens eīt per ſe ens habēs ſuā entitatē cōplete: z nō ē eſſentialr aliqd alicu^o: nō ſic de forma ſubali: vñ ſimile non conclu dit: tamē ppter alias duas rationes pcedē tes. f. 3^a z 4ª poteſt concedi q' ſimiliter ſola forma ſubſtāialis pmo eſſicit realiter de mō loquēdi non eīt diſputatio: compo ſitū aut per ſe: q' p aliqd eius: z eīt vñum. **C**Ad 2^m maxime habent concedere qui dicūt **E**x **I**RA formam agere in materiāz primā. **C**Sed **I**RA cōpōſitū ex ſuba z accūte per accñs: q' per aliqd ſui: ſed ipſum non ē aliqd: ſz ali qua: q' ſi mā nec accñtali p accidēs multo magis: nec ſubm: ſicut vñuierſalr eīt com parādo ptes hñtes oppoſitas conditiōes ad totū inq'tū denoiatur a p'rietate vñ^o ptis. caput pes: hō refpectu cruſpi. **C**Itē confirmanſ due pme rōnes: q' ad rōnem cauſe efficiētis nō regrif q' ſit ens ſubſi ſtens: ſed actu exñs p accidēte vel actu: alſ nec eſſentia dīma inq'tū hui^o p^o carēt: vñ nō o'z q' ſit actu per actu qui ſit aliquid ei^o forma autem pmo eīt actus nō cōpōſitū

Confirmat: qz sicut notat 2° 20. s. **C**onfirmat
 cōclusionē septimā vlem: causalitas ef
 ficientie est sicut pfectionis nō sic causalitas
 forme: act^o iquātū act^o pfectio est. **C**Et si ar
 guat qz qd per se requirit ad esse: z ad agē
 materia requiritur ad esse forme: z subz ad ac
 cidēs. Non valet p se cā: igit ipm: z effect^o
 sunt cause per se ordiate. 16. a. **C**onfirmat
 2°: qz cui imēdiate iest etiā pmo. i. totalr i.
 est: alia passio supioris pmo iesset iferiori.
 Linco. Nihil non cāns zē. neqz silt in ha
 bitib^o zē. 16. **C**onfirmat. 19. 22^a. z. 24^a.
 vniuersale: z pma z scdaz. 17^a. pnt eē cāe p
 se ordinate: lz nulla sit cā alteri^o: faciūt. n.
 vnā cāz respectu tertij. ita qz pōr ē pfectior
 qsi ps illi^o ton^o cāe. secunda impfectior: z
 qsi p^o siue magis est illud 3^m a pōr: lz a
 neutro sine alio inquatū sunt cause ordia
 te: sicut mā z forma cānt ppositū: z forma
 magis z pfecti^o: tñ nō sic pus qz possit itel
 ligi cāū ab ipsa: z non cāū a mā: itelli
 gēdo. n. ipz cāū ab ipsa: itelligit hñs actū
 z non act^o: igit habēs aliqd aliud qz actus
 sic igit non sequitur formā hñe aliquā cā
 litatem respectu mae. lz sint cāe qsi ordina
 te re^o compositū: sic. n. seqz pōrē cām aliqz
 cālitatem hēre respectu posterioris: igit si
 si hz lz acci^o iquātū est causa supior: vñ igit
 24. vniuersalis neganda: qz cālitās pōris
 respectu posterioris facit pōrē esse per se
 cām eius: non tamē per se ordinatā etiā
 dato qz secūda non tñ in fieri: sed etiā i eē
 depēdeat a pōr: sicut accidēs a subiecto: qz
 tamē non est cā p se ordinata respectu ac
 cidētis vel effect^o accidētis. q. 16. f. vlt quic
 qd a. cāret si a. maneret amoto per pole vñ
 ipole qlibet alio: z non eēt nisi a. hoc dico
 qz si maneret sine alio eēt deus. z ita possz
 in cā. igitur nūc non est cā secūda respectu
 c. non sequit pp istud si esset tñ a. non. n.
 posset c. qz a. sed quia de^o in quo icluditur
 ei accidit: in hoc a. non est cā: igit quantū
 cumqz b. sit necessarium necessitate opposi
 ta ipoli vel incompōibili ad eē a. nō seq
 tur b. esse cām pōrem ipso a. comparādo
 vtrūqz ad c. nisi b. vltra hoc sit necessariuz
 pp actionē a. sic qz c. fit ab a. z b. vt ab vna
 cā itēgra: z ab a. min^o z iperfectius: qz ab
 ipso b. non solū itelligit hoc ē esse simpli
 citer iph^o a. sz de qūqz eē p qd ipm a. cāret

qz semp b. eēt cā eē a. f. qz eē cāt. multo igit
 magis non o3 i causis ordiatīs pōrez esse
 cām alicui^o esse i posteriori: qz oio sit acci
 tale posteriori ad cāndū: igit influētie cāe
 pōris in posteriorēz respū tertij p se loqn
 do non est aliqz trāsmutatio posterioris. n.
 ipsa aliqd recipit: qz vt arguit aliud agēs
 qz qd eē illud amota cā pōr: z illo manēte
 posset 2^m p se pducere effectū: qd est ipol
 sibile: sic lz posteriori isto non recepto idi
 get pōr: z tūc cū non eēt nisi recepit illud
 qñ cāret non eēt depēdētia a pma. imo p^a
 nihil faceret in effectū: oppo^m creditur pp
 mouēs z motū qz moueri sit ratio format
 mouēdi: sz tñ ē ordo hui^o ad lz in eēndo a
 qz 3^m q ordo cōter est sz ordinē essēdi ab
 solute: nisi qñqz ppter modū essēdi a. per
 trāsmutationē: sicut angl^o dñ non cā for^e
 materialis: cuius sol est cā. **C**Si iste ordo
 sufficeret: tūc quecūqz distātia localis non
 impediret. **C**Rñ. distātia localis huius
 cause phibet pductionē effect^o qz opz cām
 pntē esse virtualr effectū: similiter illi^o cau
 se. opz igitur ambas ppe eē: non ppter se
 inuicē: sed ppter tertū tunc. 19. falsa. **C**on
 cedit: nisi sicut exponitur ibi: vbi mor^o est
 forma ppria in strū: sed p^a z 2^a. 17^a. saluat ac
 ciendo opationem p pprio effectū: vñ
 qz pma sic accipit ppria 2° agentū. flm ē. vñ
 ista op. n. distiguit iter in strū z cām scdām
 si at opatio accipiat ppe put denoiat opā
 tē: sic pmi hz ppria: z 2^m ppria. **N**ota. 9.
 metaphy. q. i. potētiā po^a potēs pmiuz
 mere importat respectuz: 2^m est denoiati
 uū respectu eius: sed abstractū respectu ter
 tij: qd 3^m denoiat compositū mediū ptē
 compositū: sicut principiano pncipiū pnci
 piās: cātio: cā: causans: sed non sunt ista p
 pria noia si: sicut in potētia: que tamen i il
 lo sensu significāt pncipiū: igit eadē rela
 tione denoiatur imēdiate ps compositū. z
 prio mediāte parte. z per partē compositū
 Ex^m. beatitudinitas beatitudo que deno
 minat actionē vt visione z vel dilectione z
 cui^o essētiā nō dicit: sic nec pdicādo finē d
 ipsa. vltimū denoiatiū est beatus: tenes
 igitur qz quo est pmiuz pncipiū: z eodē ge
 nere quo compositū principiat. imo eadē
 relatione numero cum illa que dicitur de
 composito cuius est quo: igitur zē.

Theoremata

Cōtra: igit p solā relōne a. cāt qz per in-
fluentia ipsi^o b. siue in virtute ei^o: qd idem
est: per hoc patet. 18. vlt. qz posse in vtu-
te ē posse. vt p tota cause: z cōiuncte alte-
ri p pncipaliori: qd nō pōt sine tali cōiū-
ctione. **C**ōtra. sicut arguit cōtra. 14. 20.
z. 13. 21. eēntia materie z forme nō suffi-
ciūt ad hoc qz cōpositū sit vniū: sed necesse
ē ipsa itelligi vniū: z tū ipsa vniū nō ē ali-
qd itra eēntia ipsi^o cōpositi: qz tūc nō eēt
p cūse cōpositū ex mā z forma. Et de eēntia
ab^o eēt relatio: imo vltia forma ei^o: sed tū
materia z forma sunt cāe itrisece: nūquam
tū causāt sine relōne vniū: sic nec cāt
sine relōne cause: q tū nō est de eēntia cō-
positi: sic h pōr cā z posterior: nūquā cāt
sine ordine: nec tū ille est formal^o rō cādi
in altero: s; absolutū: nō tū sine tali relatio-
ne: nec depēdet inferior a relatione s; a su-
periori ad quā h; relationē. **C**ōtra: igit
cōpositū est formal^o illud qd ē p relationē
igit mā z forma sūt relatiua. 7. metaphy. g.
Cōtra. sit eēntia māe. c. forme d. cōpositi
e. dico qz ē formal^o p d. sicut itelligit. 14.
20. z itegral^o ex c. d. nō tū sine relatiōe: sic
efficiēt^o lignū est calidū p calore ignis: n;
tū nisi sub relōne: qz z ignis pmo fuit cali-
dus: igit nūc formal^o calefit p relationē: n;
seqt. elcīnētia vō aliq pfectōe absoluta egēt
q est de eēntia cōpositi. **C**ōtra: separatis
c. d. manēt ipsa: z nō e. igit aliqd est i eēn-
tia pter ipsa: ita videt argui. 7. metaphy. g.
Cōtra. vniū. c. d. pōr est natural^o vniū
e. ergo z entitate. **C**ōfirmatur: qz n cāt
nisi vt vniū cā pōr. **C**ōtra. separatis sepa-
rabilib^o natural^o manētib^o: vt ibi exēplif
cat ipsa manēt natural^o h nō: qz separatio
h ē corruptio alteri^o extrēi. **C**ōtra. 2°. vniū
pōr: vt sine quo nō sit relō cāe. forte tū ac-
cipiēdo e. iquantū cōpositū: sic refert ad c.
d. inquantū cōponētia. e. sed cōpositū ē ens
per accidēs. **C**ōtra p^o. de aīa itellectiua
Cōtra nālter qd valz: quomōcūqz. n. h sūt
z illud nō h nō sūt tota eēntia eius: qz tūc
idē sil eēt z nō esset. **C**ōtra ista vniū aut mu-
tatur sine mutatione extremoz aut in illa
separatione o; ponere māz mutari vlt for-
mā: igit aliquod absolutū pus qd n nūc.
de ista mā quere. 8. meta. qōne vltima.

Perfectum dicit^o cui^o non

est extra aliquid accipere.

Cōtra cōis est ratio siue in substantia siue
in virtute: siue in quātitate durationis vt
permanēte. z h siue perfectio simpliciter
vt deo: siue creato simplr perfectio: vt vni-
uerso: siue h vt spēi certe: ex hoc seqtur.

Perfectū ē qd pōt facē sibi sile. 2

Cuarto methaurozū: glosat i p hēmio **C**ōtra. 24.
metaphy sic hoc est perfectio virtutis. 2 circ.

Similiter perfectus est qd
habet finem studiosum.

Cuinto metaphy sic. hec ē pfectio aliq **C**ōtra. 21.
modo virtutis p quā acquirif finis.

Unūquodqz pfectoz a me
liore ipso pficiē relatiū ad ipm

Cōtra. 6°. cōmēto. 9°. post.

Qualiter perficiē dete-
riora ad meli^o ipfis nō relata.

Cōtra.

Unūquodqz natum est su-
spicere melius seipso.

Cōtra suscipiēs meli^o z perfecti^o sit: nō su-
scipiēs manet in iperfectio. ibidē aī snial^o

Nō oīs potētia pfectior sit
ex opatione sua ppria intensa

Cōtra de actu appetit^o itentui in nobis.

Totum z perfectum idē. 3.
phyzicorum.

Cōtra infinitū vt est possibile in quāt
tate non est perfectum. **C**ōtra. 64.

Bonum z pfectum idem. 9

Cōtra omues pñderatiōes tertij top.
de meliori z de pfectione itelligunt ceteris
parib^o. **C**ōtra qz suscipiēs illud si est ei^o
perfectio perfectius sit fm illā pfectionem
non pfectius fm suā eēntia: materia enī
ita pfecte est mā qn non habet formā: sicut
quādo habet: nō tamē ita pfecta perfectio
ne forme que est aliquo modo etiā ei^o pfe-
ctio: sicut forma iformati: nō sicut intri nse
ca perfectio intra eēntiam eius: adhuc mi-
nus est subm perfectū recipiēs accidens.
Cōtra h nō qz nūqz mur^o nobile ppter

Cōtra. 60.

Cōtra. 3. f. 14.

cōiunctionē cū nobilitatē nobilitat in se:
nec mā pp cōiunctionē cū forma: nec sen-
sus pp cognitionē cū intellectu: nec intellectus
pp cōiunctionē cū voluntate pl^o q̄ si sine
illis eēnt. Tñ dupl^r nobilitat aliquid vno
mō nobilitatiōe illius cui cōiungit: q̄ no-
bilitatio ē eius aliquo modo eo. s. modo q̄
illud nobilius est cā vel pfectio min^o nobi-
lis. scdo modo natura facit dispōnes: vel
min^o nobilia pp nobilioza. z ideo facit ea:
sicut cōgruunt cōiunctioni cū pfectionib^o
non cōgruerent nisi in se fierent pfectioza
q̄ si deberēt remanere sola. ideo sensus ē
in eis nobilioz in hōie q̄ in pecore.

**Perfectio participata quā
to simplicior: tāto perfectior.**

Ut esse q̄ vivere. D^o de di. no. ca. p. s.
ens est pfectius qd plures pfectiones par-
ticipat hoc sū ipsum vbi ē compositio ag-
gregatiōis: nec quātitati: nec distinctiōis.

**Nō simpliciter perfecti^o ē
quod p se: q̄ quod per aliud.**

Quia creatura pfectius intelligit a deo:
z tñ nō per se. sic q̄ ipsa sit rō intelligēdi se:
sed eēntia diuina: q̄ si intelligeret ab alio.
ita q̄ ipsa eēt rō intelligēdi se: vt mens a se
sū aliquos: tñ in actionib^o videt pfect^o p
se agere q̄ p aliud: sicut de^o per se intelligit.
Nota p^o istātia videtur deficere: q̄ in
rōne o^o meli^o ē intelligi p se q̄ p aliud. Cō-
tra de visōe rex i vbo. z i se. C^o R^o no. tā ad
b q̄ ad p^o mū. p aliud nō extrinsece continēs.

**Necessarium in omni abso-
luta perfectione est nobilitatē
maiorē q̄ possibile i nulla re-
spectina est simplr pfectiōis.**

Sic intelligēdo q̄ illud sit pfecti^o i q̄ ē re-
spect^o necessari^o q̄ possibile: imo si ē ad aliud
semp ē imperfectiōis: q̄ ponit aliquā neces-
sariā dependētiā ad aliud: vñ nulla tal ē in
deo: p^o tñ aliqd eē nobilius i sua nā: qd h^o
respectū necessariū alio qd nō h^o: vt terra
tota i gravitate pfectior vno lapide. h^o ne-
cessario deozuz: ille possibil^r: respect^o tñ
ipse si i se aliq res ē: z pfectio alia a sūdam
to nobilioz ē si ē necessaria q̄ si ē possibil^r.

Nota simplicitas ab^o ē p-
fectio. sic
q̄ simplr meli^o ē ipm q̄ nō ipz. sic q̄ si ē vlt
de oib^o attribuit: qd d^o sic intelligi: quātū ē
ex pte ipoz: nō q̄ tū ē ex pte illi^o cui cōparat^r
q̄ forte destruit: sic sapia repugnat cani.

**Non oē illud cum quo stat
simplicitas in creaturis ē me-
lius illo cui oppōitur: nec cui
conuenit maior simplicitas est
melius illo cui cōuenit mior.**

Aliter mā p^oma eēt pfectior cōposito. et
punctus pfectior oī p^onuo. z vnitatis nūe-
ro: z ita vniuersalr pars toto: q̄ totū cōpo-
sitū: z tamē totū z perfectū idēz: tertio phy-
sicozū: tamē iquātum simpliciū est meli^o
sicut nō oē incorruptibile: sicut materia p^o
ma est simplr melius oī corruptibili: puta
hōie: l^o in hoc sit melius. z ideo q̄ nō est
tū vna catena in mūdo. 2. 8. 9. 55. sub.

Nota simplicitas nō ē p-
fectio
simplr i creaturis: q̄ qbusdā repugnat: si-
cut z sapiētia: si tamē posset stare cū natu-
ra earū esset perfectionis in eis.

**Eodem modo iudicanduz
est de simplicitate z cōpōne in
spiritualib^o z corporalibus.**

Cōtū ad a. b. c. q̄ vbiq̄ p^o stare simpli-
tatis ceteris parib^o pfectior ē illa nā: sic ē i
spiritib^o. de simp^o opposita cōpositioni ex
diuersis reb^o: nō autē de opposita cōposi-
tioni itentionū siue rationū formalū rea-
liū z similiū talū: q̄ talis simplicitas cete-
ris parib^o nō pōt eē in creatura.

Explicunt Theoremata Fratris Ioan-
nis Duns Scoti doctoris subtilis Ord-
inis Minor^o: nec nō eiusdē qōnes super li-
bros metaphysice Aristotelis: ac etiā Tra-
ctatus de p^omo omniū rerū pncipio eiusdē
magno qdē tū labore: z vigilātia pclariss-
mi Doctoris Magistri Alaurici hiberni-
ci eiusdē Ordinis in gymnasio patauino or-
dinarie legētis: ordinata z castigata: ac de
tenebris (vt ita dixerit) luce clarioza reddita.

Theoremata

Cassaurin^o hybernicus ordi^s dⁱmo^rz
Antonio Trombete Theologo^r dⁱario
eiusd^e ordiⁿis cū ob^seruatia: Salutes.

Si antea

honorat^{us}. pater q^{ui}
fides metaphysicas
Jo. Scoti q^{ui} tot an
nis nescio ne tempo
ris iniuria: an ho^um
negligentia: siue enā
earū d^e difficultate:
q^{ui}si abiecte in oculo latitabant. An. An
dreas eius discipulus: vt erat magni ige
nij: exq^{ui}teq^{ue} doctrine: acute sciteq^{ue} castiga
uit primaria p^{re}ceptoris sui dicta accurate
eligēdo: ac in ordinē resolutū fideliter di
gerendo. Ego t^u nup^{er} cū in id opus Sco
ti incidissem egre ferens rē tam p^{re}clarā: op
timāq^{ue} a re l^{ib}eraria exulare: e situ: tenebrisq^{ue}
in apertū lucēq^{ue} v^{er}edicaui: idq^{ue} Petro Ba
rochio patanino p^{re}suli dicatū ēē volui: hūc
adiunximus opusculū eiusd^e Scoti de p^{ri}
mo p^{ri}ncipio: z Theoremata. Bone iesu cū
quāto labore: tū ob ex^{em}plaria vetera: mē
dosa: rara: tū q^{ui} scitisa ipsa breuita sunt z oc
culia: z q^{ui}b^{us} nisi tot^{us} ad sis: facillime allu
cineris. Illeq^{ue} id arroganter a me factū exi
stimes velim. Adhuc n. nos z Doctores
Scoti contraneit mei singularis beniuo
lētia: z eius doctrine: eū^{us} lacte ab incuna
bulis suis nutritus amor: nō mediocri^s. Ad
de q^{ui} ex hac re z religiōi n^{ost}re plurimū de
cus accedere itelligebam: z Scoti sectato
rib^{us} maximā vtilitatē. Et si. n. q^{ui}d Aristote
les obscuri: pressiusq^{ue} scripsit: Themisti^{us}
Alexaderi: Simplicius: z vt de nostris di
cā: Albertus ille cognomēto magnus: ac
ali^{us} pleriq^{ue} additis aut imutatis verbis cla
ri^{us}: fusi^{us}q^{ue} tractarūt: quis tū peripatetico
rū his riuulis sitim sibi exhaustā putet: n^{on}
si latices ex ipso Aristotelico sōte degusta
uerit. Uticūq^{ue} Antoni^{us} Andreas: vt in dia
lecticis: ita hic z obscuriora: z difficiliora
p^{re}ternisit: accedit ad hoc q^{ui} verba ipsa sco
tica hūc nescio q^{ui}d latentis energie. Quo
fit: vt q^{ui} se hūc^{us} viri discipuli appellari cu
pit: is eius scripta legat necesse sit. Q^{ui} aut
multa in huiusmodi q^{ui}stionib^{us} p^{re}tractant
adeo ardua: difficultiaq^{ue} z sere supra vires

hūane facultatis iuenta: Textusq^{ue} ipse va
rie correct^{us} erat: nūc additio: nūc dⁱra
ctio: vt moris ē antiq^{ui} scriptorib^{us} id in
margine annotatibus: nō modica p^{ro}plexi
tate an^{ti}us erā: v^{er}z q^{ui} tam excellētis ige
nij ho^um nihil frustra: vel cogitasse: vel
scripsisse arbitrabar: oīa suis locis appo
sui: multi additio: aut extractio signari vo
lui: pla^{ce} et omni ab alijs: tū appositā: q^{ui} oīa
fra hūc opusculo igesti: ne q^{ui}d a tā excog
tato: elaboratoq^{ue} ope detractū esse videat.
Loca v^{er}o seu auctates Aristoteli: Auerrois
aliorūq^{ue} sapiētū. Cōfuse olim more antiq^{ui}
adducta: p^{ro} curiosos hūc^{us} ipis scolasticos
v^{er}ū ita doctos: i margine q^{ui}b^{us}dā l^{ib}ris an
notauimus: laboriosa ea q^{ui}dē: z vt videt^{ur} p^{ro}
teruentis industrie. Ad maiore tū opis elu
cidationē cōpendiū: quod sequit^{ur} ad finez
earū d^e q^{ui}onū apposui: q^{ui}s castigatōes sco
tice metaphysices placuit iscribere: i quo
qdē opusculo z mēdas oēs: z cōsentanea
iter se dicta vt h^{ic} ita alibi: z r^{ati}ones q^{ui}run
dā dubioz more suo alibi q^{ui}rendas: atq^{ue}
argutias seu instatias (vt aui) ab aduersa
rijs notādas: euacuādasq^{ue}: opiones quodq^{ue}
z opmātes nō exp^{re}sos: quātū mihi per li
broz iopia datū est: z deniq^{ue} vbiq^{ue}q^{ue} vel
additio vel extractio signari solet: ea dili
gētia qua potuimus: annotauim^{us}. Cū aut
hūc nostre lucubratiuncule patronū ing
rerē: qui z l^{ib}ris z auctoritate plimū valeret
tū te mihi honoratiss^{us}. pater in p^{ri}mis obtu
liti: q^{ui} z dignitate amplissim^{us}: z doctrina
eruditissim^{us}: z esles z dicereris. S^{ed} vt te
multa p^{re}termittā quis i scoticis disciplinis
in q^{ui}b^{us} Datau^{us} tot annis publice docet:
atq^{ue} decertat: siue id p^{ri}bie sit seu theol^{og} tibi
p^{re}ferri pōt: q^{ui}s iudex i his reb^{us} fincior: q^{ui}s
censor grauior: q^{ui}s defensor acrior: q^{ui}s ca
stigator politor: Ea igit^{ur} q^{ui} ego (vt igestū
fatear) p^{ro} igenij siderationē: ibecillitatēq^{ue}
ichouauit: nō vt tibi aliq^{ui} mō p^{re}ire: s^{ed} magis vt
te ad maiora p^{er}citare tū absolues: atq^{ue} p^{ro}
mabis. Interea tū accipe has mei laboris
p^{ri}mitias: q^{ui} tuo munite p^{ro}sidio cauillatores
calūniatoresq^{ue} tāū faciet: quātū indus ele
phas culicē. Ad unūculū id q^{ui}dē p^{ro} exigū
ē: s^{ed} q^{ui}d tibi p^{re}les denūciat: cū tuis auspicijs
se op^{er} egregiū cōsecutos ai aduerterint.
Vale ex Vtino: calendis septēbribus,

Fratrie Mauritijs Hibernici de Novu
Ordinis Minorum Epithomata castigatio,
nū pformitū atq; elucidationū in qōnes
metaphysice: de pmo pncipio tractatu: atq;
theoremata doctoris subtil' fratris Joānis
Duns Scoti eiusdē ordinis feliciter icipuit.

Moniā ut iquit

phs. 6°. topicoz. ca. 2. 1^a ē ob-
scuru qd iustitū. 2. 5. topi^o. c.
3. Qd multipl^r dī obscurz fac
qd dcm ē: qre cū. q. metha^o.
doctoris subtil' de p^o pncipio
tractatū atq; theoremata ipsi^o ipsorie arti-
piti sūmi dei puidētia: z mei igenioli lucu-
bratiūcula ad singulorū man^o sūt porrectu-
ri: q̄ hacten^o rarissima erāt i qb^o ardua: z vt
ita dicā: senticosa plima z iaccessa min^o p-
uctis prupta: ac multipl^r iterptāda iherūt:
p cōi scolasticoz vultate: pauca q̄ sequun-
tū addē decreuit: q̄ epithomata castigatio
nū: seu correctoriū: aut certe elucidariū qd
dā legētib^o erūt vbi z lfe correctōz z snias
pncipales: z vbi defūt rñsiones: q̄s plezq;
omisit: z opiones varias diuersoz: vt po-
tero suis locis discurredo p modūz table
annotabo: alitū ēi cōcordāttas necārias:
z i snias atq; remissōes z defendēdi mo-
dū adiungā. Sz aūq; ad lram doctoris ac-
cedā: qdā gñalia documēta pbabil^r ppo-
nā: quoz pmi est tale. v3. q. qōnes meta-
physice: z expōne i ipaz pus q̄ i snias scri-
ptū doctor subtil' edidit: q̄uis oppo^m cen-
suerit plimi consistē: z pbabilia pla pro eis
sint: qd videri p̄t ex. 57. di. 3. q. vnica. arti. 2.
pte. 2. z. 11. di. 4. q. 3. arti. 2. pte. 2. vbi remit-
it dicta ad. q. 6^a. z. 9^a. metaphysice. z si ali-
cubi in qōnib^o metaphy. iueniant remis-
siones ad sentēttas in locis suis tāgā. imo
vt credo in seculo adhuc doc. artū: aut iu-
nio: si scripsit: vnde problematicē i aliqb^o
locis icedit more bone idolis z minime ar-
rogātis maiorib^o z antiquis more gerēs
iuxta doctrinā phi. 2. ce. z mū. i. c. 2. z licet
fundamenta pprie vie tetigit pluribus in
locis: z stabiluit: nō tamē ita plerūq; asse-
ruit: z in vnā partē se penit^o determinauit
sicut postmodū fecit religiosus z puctior
affectus dum sentēttas legit: ex quo corre-

latione seq videt q̄ stabilis doctrina hui^o
viri maxime sup sentēttas habet: vñ pluri-
mi seqces alia oīa parū faciūt. Nilhilomi-
nus: qz pncipia scolastica vtpote logica^a
z metaphysica atq; nālia: que miro igēio
edidit iunior: iuniorib^o sensu antiq^o l3 voce
tediosa absq; qbus nō recte speculat^r i lo-
cis suis copiosius hñtur pmitēda z puidē-
da sunt: z si ad virāq; pte iterdū disputauit
nobilitat ai: z excellētī igenio attribuēdū
ē: q̄ tñ i vno loco pblematice i alto asserti-
ue iuenies: vt infra sepe patebit: supra hūa
nū fere igeniū pncipia logice z metaphy-
sice tradidit: q̄ q̄ attigeri nō valēt respuūt.
CScdo notādū q̄ modū doctrine Alz. cō-
mūiter imitat^r: z breuitate z obscuritate:
z vbi nō est loc^o pprie determinatiōis ali-
cuius veritatis famose loquēdo antiq̄s sē
p preponēdo z inde est q̄ ea ex qb^o seq vi-
dentur cōtradictiones plurime in dictis
eius minime implicantes: vt in locis suis tā-
gam. Tertio premittēdū q̄ non habentur
cōmuniter qōnes eius in metaphysicilib^o
nisi ad. 9. li. iclusue: z hoc vel qz imitat^r ē
Aluic. vel qz ea que sequuntur. 9. lib^m sunt
tam fere habita in. 5. z in alijs preter. 12. q
theologus est: quare i sentēttis de natura.
12. lib. disputauit: vt patet intuetū. in aliqui-
bus tamē originalibus antiquis habētur.
super omnes. 12.

Nunc ad litterā accedo: p̄mittitur
cōter qōnibus plogus
vel p̄fatio: vel introductio littere: vel mo-
re antiquoz lectio: sicut varie in sequenti-
bus doc. ipm noiat: vbi declarat p̄ma ppo-
textus. z tota illa littera patet clare i expo-
sitione sua quam cōmuniter attribuimus
Antonio Andree in principio. CAduer-
tendū ergo pmo cū dicit infra. Declaratur.
2° a qbusdā a priori: q̄ illa ē p̄batio theo^o
in expōne sua h. CQd infra ibidē tangit i
applicatiōe propositionis de cognitiōe
vltimozum: declarabis sic h3. 5. di. pmi d
pmo cognito. z. q. 10. pmi huius. CAbidē
posset dubitari ex dictis Alu. q̄ notat. q. 1.
enē res z vñ sunt cōmūissima: et q̄ nul-
lū hoz pōt manifestari nisi p̄batiōe circu-
lari: cū tñ vñ sit passio entis: passio vō p
sub3 manifestet. z de q̄ vide infra i. 4. h^o. q. 2.
z. q. 1. p. h^o. CAbidē par p^o nō vñ extra

ab illo loco: sed illa probatio vsq; ibi. 2^a p^a minoris rē. Ista tñ bona & notāda: vt alibi sepe accidit i additōib⁹ & extra: qre oia in seruiū. C^ontēno doc. i h^o plo. ē reddere auditores attētos: nobilitatē & vtilitatē huius scie manifestādo: & dociles q̄moz eius cās expli^o. & fm hoc duo facit i hac pte. 2. ibi. Ex predictis rē. C^o ibidē ista i pncula d^a cā formali. ibi. Cōtra dicit ista rē. vsq; ibi: hoc mō metaphyca rē. ponit extra sed not^a ista: vt p3. C^o ibi ista in du^o isto. Que rit que cā sit subm rē. qd dimittit isolutū: s3 arguit p oī cā: notabis p resolūone ea q h3 in plo. q. 3. soluēdo arguūta pnci^a. & q. de p^ari. & q. 13. quō^o. & q. 7. & 9. 3. di. pmi. ve. ri^o. n. d^a cā efficiēs & final^a q3 formal^a & mālis: sed cognitio eius est pon^a finis p^ami. quis formal^a saltē: q3 ipsum: motua p cā formali facit soluit. aliud est dare spēm vnitatū & ordinē: & aliud formal^a ē tales: distingue etiā de dare intrinsece & formal^a & extrinsece & virtual^a: pōt. n. appellari for^a exēplari saltē: motua p cā māli soluitur ex distinctione materie quā tāgit. similiter de causa finali pōdera omnia verba doct. & finias preclaras vbiq; in littera.

Sequitur q. 1. pmi. h. in qua venaf subm metaphysicē: cui⁹ resolo ē fere pblema^a. Tres enī op. ppo^a pbabiles. vna ē Auer. alia Auer. vt i ibi p3 i lra. 3^a ē modernior quā sequūf ples latinoz. & albertiste: & thomiste: q. f. suba est subm hic: pma cōter sequūf sco niste: vt ista in. 6. q. 1. se determinat doc. & q. finali expse: l3 saluari & glosari possēt alie due. 2ª dupl^r sustēiat. vno mō ad mētem Auer. alio mō spāliter imaginādo: & subnlt: l3 in pma op. vl^o vt incidere: tenebis tñ pma op. vt in prolo. q. 3. se determinat: & pferit Auer. op. ptra Auer. expse resolute tñ possēt distigui de subo: vt pōica^o dicaf ens pncipal^r vel p^aic^o vtual seu attributō nis gñal suba: pncipalissime vō p^aidera^o & vltiatē attributōis d3 vl gen^o entū sepa toz: veri^o tñ d^a de q3 gen^o tale: vt imponit Auer. dixisse. p^a exēplū adduci de subo tri plici logice: p^a ē ens rōnis. 2ª syls. 3^a de m^aratio siue syls demonstratū. Multū tñ refert ad vītātē dictoz resolo illi⁹ difficul tatis nodose de p^aideratōe. v3. metaphysi

ci. an. si i vlt^a certe i pnculari specu^o. vt id git notāter i lra doc. Multa h^o tāgat lector curiosus: q3 apla & copiosa & vltis disputa tio. si. n. tñ i vlt^a p^aideraret metaphyc^o eno eēt ponēdū subm oī mō dē: vt p3 iducētū sec^o si i pnculari. C^o Trib^o rōnib⁹ an o^a ar. guit ptra duas pmas op. i qru 2ª ponit p. uū extra ibi. Tñ q3 pmetatoz: vsq; ibi i p^a 3^a p^ais rē. Ista tñ bōa ad ppo^a. C^o D^ase p^aaz p^a pncipiū solonis. q. fortitudo op. auer. p^a i aliqb⁹ originalib⁹ qdā pūi extra ibi p^a d^a gnōne vsq; ibi: p^aerea p^air^o rē. C^o D^a ibi tāgit soluēdo rōes pncipales: vt sūt cō tra Auer. de libro elēchoz. & lib. p^a p^astru ctionū p^aciā. vide. c. p^a p^ami elēchoz: vbi pōit h^o p^aclone. f. q^a syls elēchus ē & p^a batrōne qdrupliciz ex^o: multiplici^o miorū vō volumie p^aciā. l. p^a i p^a h^o illd aliō: & l3 qdā conat h^o euadē ex egidio & alijs: vā deat tñ disere^o moderatoz vbiq; replicas & euacuet. C^o D^a ibidē p^ase^o h3 soluēdo 2ª pncipale de distinctiōe p^apetatū a subis i creatur^a al^r q3 i dnis & sepi^o i hac. q. tāgit du^o v^o rē: q3 vt p^arouerfia i doctria ei^o: nam cōter tenēt scotiste idēputatē realē passio nis & sub^a h^o vt dicē o^a maxie i creaturis. I idē h3 i plo. q. 3. soluēdo arg^a pncipalia: & sic ibi saluat p^arouerfia cōter. ita d3 h^o euad^a vel q^a loqut famose vel de p^apetatib⁹. & nō ppo. 4. modi: vel q^a caput real^a & eēn^a ual^a extēiue: & sili^o distinctionē rōnis i dnis vel q^a est fmo cōparatū: eo q^a datur gra dus i idēitate real^a: eo q^a alia ex infinitate alteri^o vel vtriusq; extremi identificaf: alia ex conueniētia in. 3°. qualis cōmunit^a est in creaturis. d. di. primi. C^o Consequenter ibi ipugnādo op. Auer. an aliqb⁹ originalibus ponit tota pma rō. vsq; ibi. Itē cōtra cōmet. ēē extra vel additio in aliqb⁹ vō solū illa lra. Sed ista ratio nō mouet rē. vsq; ibi. Rō q^a vna p^apetas rē. C^o ibidē parū post in p^a notabili assignat vñū pūi extra. qd sic incipit. Cōtra h^o i h^o p^a inferius dicitur rē. vsq; ibi: Aliud ē notan dū rē. & est bonū ar^a cōtra p^ahm de necessi tate actiōis diuine ad extra: posset tñ soluti a defendētib⁹ ipm maxie si loquat de neces sitate immutabilitatis non coactionis: v^o recurrēdo ad cās scōas. & vide soluēdo p^ami dubiū post. 4. pōnē i hac. q. ad. 3. p^ami

Infra ibi. Contra si deus nihil causat &c. vsq; ibi. Ad auctoritate pma. 6. huius &c. assignat extra ab aliquibus: & qd ibi sequitur in q. d. rñsioe: de lib. ibi. qre infra i hac. q. 2. 2. 3. 5. huius & in theorematib; & de pmo pncipio in. 1. dist. 2. & 4. & alibi sepe de causis essentialr ordinatis: & in eadē additōe pōdera ad quē loq; cū dicit: tenes & ponis: & applica rñsioes ad sua loca ordinate: que ibi p̄fise hñtur. **C**ōd tāgit inferi ibi. Ad aliā rñe: ad ma. etiā vbi videt velle qd deus nō hz p̄dñōes req̄sitas ad subm scie videt p̄radicere his q̄ hz in plo. q. de subo theo: dic sicut ibi copiose hñ: quō theo est scia: & quō nō & q̄tis scia videtur etiam loqui hic de scientia viatoris naturalr acquiritā & speculationis: qre infra in sexto libro. **N**ota valde illud qd hz in solūdo argumēta pncipalia sustinēdo. **A**liū. ibi. Ad aliā rñe: & ibi. p. 3. vbi videt velle qd ens p̄dicat in qd de suis passiōib; & p̄st̄ fonte posset dici de modis intrinsec: & differētijs vltimis sūptis vt qd: hz nō vt modus qd videt eē p̄ra ipm. 3. & 8. di. pmi sentētiarū: tñ mīa est ista & necessaria: quā exponit subtiliter: qre infra. q. 1. 4. li. **C**ōd videt p̄az post in solōne. 3. pncipalis ibi: vel aliter tenet: & vsq; ibi. **C**ōtra rñsionē ad p̄mū argm. &c. assignat extra ab aliquibus. **C**ōfē. ibi. Ad infra. **S**3 p̄ra p̄dicta instat vel hz alios ibi. **T**enēdo qd de s̄t̄ subm &c. vsq; ad finē. q. ponit extra in aliquibus originalibus mā tñ singularis est: iō totā lege. **A**rgumēta facta p̄ra op. **A**liū. quā tenet cōter sco. niste facit solūtur vt scis. **I**nfra assignādo 4^m modū dicēdi in qōne. ibi. his sic p̄tractatis &c. aduerte bñ ad totū digressum & spāl̄r ibi: vbi dicit. **T**alē metaphysicā hz de^o &c. cū tñ. 3. q. plo. hz deū nullā sciaz habere p̄ter theologia: hoc tñ non obstat: qz me^a talis est vā theologia hz nō dō p̄p̄tē scia vt loq̄tur p̄s pmo posterioz de scia: vt in qd docto eo qd nō p̄ discursum q̄ qualiter regat: vide ibide: vñ nihilomin; ex p̄sle tenere in plo. & maxie in reportatiōib; q. 3. qd deus nō est subm metaphysice q̄ facit p̄cordabis ex his q̄ notant a pncipio & dist^o de metaphysica scia & subiecto: & sic d̄ alij vt alij lector notabit. **C**ōd aduerte ad. 6. dū^a q̄ sequitur in fine solōnis: & ad

solutiōes ear; & ad quasdā replicas q̄s nō soluit: q̄ tñ satis patet: & infer. ex oib; vltimate intentionē doctōis & p̄clusionē. q. pncipalē. **I**n aliquibus originalib; habetur hec vba in margie in qōne. f. **N**ota de ordie genex. 9. accentū inē se: spāl̄r relōis ad alia. **I**te de me^o demōstrationis potissi me. **I**te de distinctione scie. **I**te iuxta hoc quō deus pōt poni subm theo: itā etiā rō facies fidē p̄clusionis ex p̄missa creditur: quā demōstratio p̄cludit aliqd de subo p̄ me^m aliud ab extremo. **I**te. 5. quō est ordo pncipioz immediatoz. **D**ecларare terminos questionū: & insistere circa singula dicta doct. in lra: & diuidere in p̄ticulars determinatiōes. q. & depēdentiā: & ordinē. q. inuestigare & cetera q̄ incūbunt lectori: ad p̄sens nō intendo: sed alias si ocium & legēdi munus occurrerit: solūz em̄ gratia necessarie correctiōis & elucidatiōis operis hec pauca notare curauit.

Sequitur q. 2. de nālī appetitu oīuz hoīm: imo oīuz intellectualiū naturaz respectu scire: vbi aduerte pmo qd doct. hic incidentalr post oppo^m disputauit illā difficultatē quā in q. Antonij andree inter. q. enumerat: licet ipe p̄ du^a lrali eā hz in expōne lre: vtrū v3 visus magis facit scire & adducit. 5. rñōes & eas soluit in fine q̄stionis. **C**ōd pncipio solōnis ibi. **N**otādū circa ordinē: vsq; ibi. **A**d solōnē tñ hui^o. q. &c. totū ponit esse extra vel addi^o & aliq̄ hñt eā infra ad finē. 4. q. sed est singularis passus: qre legat hic. **O**biectiōes q̄s ibi iducit qd nō cōter de oib; &c. facit solūtur: pma ex his q̄ hz. q. 3. & 4. plo. & q. 4. 3. di. pmi. & 4. 5. di. & alibi sepe: nā p̄tingētia certū cognoscitur & infallibilr. **S**ūt scda p̄s. **A**d. 3. dic qd ab intellectu etiā intuitiue s̄m aliq̄s. **E**t videt intētiō hui^o. **A**d. 4. pōt p̄cedi p̄mū si intuitiue vel p̄ spēm sui. vel alterius si abstractiua. **A**d ibi dicit: qre. f. in qōnibus de intellectu vide vbi s̄. & 3. di. 2. & 9. eiusdē: & i q̄stiōnibus collationum: & in. q. li. de aia: sed se remittit ad alios maxime q̄ negāt cognitionē p̄ essentialē. **A**d. 5. pōt cōcedi qd inferf remoto ipedimēto. **A**d ob^o de **B**etro: sūt ex insolita angeli visione antonij: vt **B**asilus in rap̄u: vel dic alr recurrēdo ad cās

nāles vehemētis passionis zc.

Infra soluēdo primā rationē **Idem**. ibi: circa hoc stude: pōt dici ad aliud dubiū: vt p3 ex sequētib⁹ hic: z alibi sepe in doctrina huiusmodi: q^o appetit nālis grauis vel alterius nihil aliud est q̄ tendentia: que non est aliud a nā ipa: que si sit relatio est tū fudauētalis. **Q**uā infra tangit expo: nēdo: illud Augustini. 9. tri. desiderū in: hūis: z l3 vtrāq; expositio sit pbabilis: p ma tū magi placet: s3 vide curiose in. 3. di. 26. z alibi: si placuerit. **I**ntentio doc. in hac. q. est q^o desiderio naturali l3 nō aiali vel intellectu oēs hoīes scire desiderant: alia plura colliget lector.

Sequitur 3. q. de prudētia bruto rū: in qua ponit pclu: sionē cuius pma ps est affirmatiua: z scda negatiua cōtra Thomā h in plo. metaphy ce in oppositiōe. **I**bi infra soluēdo 3^m pncipale tangit op. **Idem**. z alioz plurium de cognitōe subie: z suffocatiōe quadā sen sus interioris: z lo^r famose: vt p3: qz aliter inferius determinat se resoluēdo intentio: nē phi. **I**n fine. q. vbi dicit: qre rūsionez alibi. illud pōt qri apud **Az.** in de aialib⁹ z **Alber.** magnū: z **Auic.** z alios metaphy ficos. Sed breuiter ad pmiū dicat q^o nō cō currit in hyme appetitus sensitiuus cum estimatiuo: qz nō delectat ip̄s: z alia ipedi mēta occurrūt instinctu etiā alr agēte: alr opatur. **A**d aliud recurrēdū ad idem et ad virtutē celestē qua regūt plurimū bruta **A**d 3^m posset pcedi q^o inferi idēz saltē fm genus. **A**d vltimū z quodā mō ad pceden tia. qre. 45. di. 4. z in de mēoria et remini scētia: z adde plura curiosa hic. z nota val de subtilē determinationē doct. ad finē so: lunōis huius. q. qz sapit.

Sequitur 4. q. de gñatione arit ex expmētis: vbi ad: uerte q^o multi varie in originalib⁹ hī lra huius. q. et admixta multi additiōib⁹ z ex tra. **I**nter argumēta. n. pncipalia solēt po: ni quedā rōnes p opiniōe platonis q sic incipiūt. **I**te aliud argumētū ei^o pmo posterior zc. vsq; ibi. **I**te non videt ex lra: z qz infra in corpe. q. habent: ideo sup stua esse censent in pede: qre ipa penitus omittit. **I**nfra i pncipio solonis ibi. S3

hoc nō est verū: vsq; ibi: vbi sciēdū zc. po: nitur esse additio: z alia parū post ibi: hoc dubiū est zc. vsq; ibi. **N**ō possunt intelligi nisi zc. oia tū notāda sunt. **I**nfra post so: lutionē. 2. pncipalis ibi. **N**ō aut sili sit de vno zc. vsq; ibi. **C**ontra quo mō ex effectu zc. in quarta colūna sequēt: totū ponit ad ditio z extra: oia tū lege: voluerūt etiā ali qui lram plerūq; illā hinc inde trāsmutā: dā eē in. q. ad varia loca: s3 sat bñ ordiat. **C**ōter ibi lra: ptra g sciēs: scit se scire zc vsq; ibi. **C**ōtra platonē zc. ponit extra: ad motiū in se facit rīdes de cognitōe vie z ignorātia eiusdē diuersimode in aplis: qd etiā inferi in pncipio pōt pcedi. **I**lla etiā lra infra ibi. **A**d pmiū argumētū pncipale zc. vsq; ibi. **C**ōtra quō ex effectu sen: sibili zc. videt oīno supstua: s3 posset addi ly alr. **I**ncidentaliter em post solutionē. 2. pncipalis: pus itroduxit totā illā disputa: tionem sup quam notauī additio vel ex: tra pus. **A**d uerte infra ibi: dō: q^o bñ iue: niret zc. z seguit sicut pbāt ista argumēta 3^a in aliquibz libris seguit ibi e. f. g. q^o con: suetudo hui⁹ doc. erat notare argumēta in marginib⁹ z solones aliqñ p huiusmodi lras vel saltē cōputare maxie in hac meta: physica z theozematib⁹: vñ insurgit maxi ma intricatio lre: z obsecritas: qz scriptoz negligētia z longitudine ipis omittūz est sic assignare: diligens g lector aduertat ad singula. **I**nfra etiā sup illa lra. **A**d istam g rōnē scdaz zc. vsq; ibi. **A**d tertiā rōnē pncipalē zc. ponit extra in aliqb⁹: s3 est singu: laris solō z subtilis: z scdus modus dicēdi ad argumētū 2^m pncipale supius ppter instātiās oēs vitādas: igit legat: multa nā qz h assignāda duxi extra z additōes: q tū i origiali imp̄o omitt assignari: vñ addat vel deponat diligēs lector. **C**ōsequēter parū post ibi: sed dices zc. vsq; ibi. **A**d 4^m pncipale zc. ponit extra. **E**t ad obiectionē pma triū: quas ibi iducit: quā nō soluit fa: ciliter: dic ex pcedētibz q illud qd inferi nō est icōueniēs sane exponēdo. **C**ōter ibi infra: sed quō docēs zc. vsq; ibi. **A**d quintū pncipale zc. assignat extra: satis tū ad ppositū: z singularis doctrina: ideo zc. **I**nfra ad finem. q. ibi. **N**otandū aut zc. vsq; in finem dicitur esse extra.

Determinatio doc. in hac. q. satis clara est: sed pro maiori fortitudine et declarati-
one eorū q̄ tangit hic: q̄nere eā in. 3. dist. p.
q. 4. 2. 5. di. 2. q. finali 2. 9. di. eiusdē. 2. 14.
3. 2. 45. 4. et collige plura singularia ex p.
cessu. q. huius vbiq; vult.

Sequitur 5. q. de compatitōe ar-
tisticis iexpu ad exper-
tum nō arūticē in operādo: in cuius p̄nci-
pio post 2^m p̄ncipale: et replicā etus in ali-
qbus originalibus: in aliqbus vero ad fi-
nem etus ponit vñū extra vel vacat: qd sic
incipit. Q. singulare p se intelligit p3 zc.
vsq; ibi in clusue: tanto pfectius cognoscā
vniuersale: sed qz totum habet infra in. 7.
li. q. 14. licet aliqualis variatio hinc inde
in sra. Ideo hic omittatur: sed nō minus
valeret hic qz ibi: qz questio. 15. sequens
ibidem satis est ad ppositū. **T**ertiu etū
argumentū p̄ncipale ibi. Item qui pfecti⁹
sūt qdditatē zc. que sequitur vsq; ibi. Op-
positum vult p̄hs zc. ponit extra ab aliq-
bus vel additio: sra tñ bona: ideo legatur
Infra ponitur quoddā extra qd sic inci-
pit. Cōtra si artifex zc. vsq; ibi in clusue: sin-
gulare p se intelligat: et sequitur immediate in
aliqbus. Tamen ex hoc zc. in aliqbus vero
Aliter dicit fin q̄ diuersimode in origi-
nalibus locat: sentētia doc. in hac. q. clara
est: sra diuersimode ordinat in diuersis li-
bris: sed satis bene hic habet. **A**lterioz
curiosa inestigatio in duabus his. q. que-
rat apud antiq̄s p̄hos et metaphysicos: s3
minime deserat vitas s̄conica vbiq;.

Sequitur 6. q. de opposito actiui
et opationū: vbi nota
istā instantiā doc. parū post p̄ncipitū soluti-
onis cū dicit: sed hec p̄batio nō valet zc. et
soluo sicut bñ rñdet Antonius an. hic. S3
videt extra vt p3 in multis originalibus.
Contrā post ibi. Contra tunc nō magis
zc. vsq; ibi. Ad tertiu dicendū zc. est extra
sed pōt solui facili q̄ infertur pcedēdo: s3
specialis difficultas erat de actiōe.
Infra assignatur quoddā parū extra
ibi. De ista vnitāte zc. vsq; ibi. Cōtra illud
zc. parum post assignat aliud ibi. Unitate
sibi p̄pua zc. vsq; ibi. Sdē. Tunc zc. tamē
littera bona et dependens satis.
Consequēter infra ibi. Rñdeo q̄ non

sine zc. vsq; ibi. Ad p̄mū dicit q̄ sine actu
vniuersale zc. ponitur esse extra: sed satis
bene ad ppositū et vālenō tñ est bona de-
pendentia s̄re: vt p3. Et parū post ibi. Con-
tra qdditatē fin se zc. vsq; ibi. Et tunc dice-
rēt zc. ponitur extra. **A**duerte qualiter
debet solui illa obiectio infra: ibi. Contra
si sensus non sentit obm zc. vbi dicit in fi-
ne: istud: et quere infra in. 7. q. 14. 2. 15. 2. 3
di. p̄m q. 6. et in theorematib⁹ p̄positione
3. est em p̄ditio agētis nō ratio agendi sin-
gularitas ipsa: s̄lī nō est ratio terminādi
actum: sed p̄ditio terminātis: etiā respectu
intellectus viatoris pro nunc: vide infra.
ad finē huius questionis vbi satis exp̄es-
se patet solutio: vt patet. **A**d finem. q. ibi
Sed circa hanc s̄ram zc. vsq; ad finem est
mouū. 8. q. quā format Anto. Andr. hic
et nota singularissime qualiter pauci mul-
ta perstringit subtilissime: vnde patet cla-
re eius intentio in toto processu q̄stionis.
Cibi vero dum facit mentionē de dua-
bus vīs in questione aduerte q̄ sunt due
responsiones ad tertiu p̄ncipale: in qbus
replicando se dilatauit: prima ibi.
Ad tertium dicendum: secunda ibi. Di-
co igitur aliter zc.

Sequitur septima que-

stio de fine et metaphysice: in qua cōmuni-
ter non assignatur correctio: licz in aliqui-
bus illa littera infra ibi. Contra quare ex
amore naturali zc. vsq; ibi. Ad p̄mū ar-
gumentum zc. ponatur extra: littera tamē
bona et singularis.
Aduerte tamē q̄ hec questio in aliqbus
sequitur. q. sequentē de cōparatione spe-
culatiue et practice: et ex littera docto. patet
q̄ sic deberet ordinari ibi ad finem questio-
nis. Ad argumentū de opposito scientie
practice zc. vbi aliqui libri habent. Ad ar-
gumentū et aliū ad argumētā: et subdit p̄i-
me. q. illud enim argumentū est in. q. illa
ibi. Alij dicunt q̄ nulla voluntas et sequi-
tur: q̄ probatur: quia oppositū speculati-
ue zc. vñ manifestū est: vel q̄ illa rñsio de-
beret poni ad finē sequēt: vel q̄ illa debe-
ret pcedē istā ad h̄ facit ordo text⁹ p̄hi sup
que mouet: vt p3: qz tñ cōter ordo. q. est ta-
lis: q̄re nō mutauimus ipm: mutat lector.

CAd finē huius quēstionis nota solutiōē dubij: qd̄ dimittit in solutiōē: qz erat theolo-
gici: ideo dicit de hoc alibi. Quere in plo-
go. q. de praxi: vbi de scia dei est pblema sa-
tis intricatū: si aut nō ponat practica: hoc
ideo est: qz pō practicas nō est regulabilis
aliūde: s; vniūformis: z nō pōt cadere error
in eius opatiōe. Igit̄ idē iudiciū est de ipa
sicut de voluntate naturali: de qua loquitur
doc. in lra. **S**entētia doc. clara est hic: s; videat̄ p̄fundius in plo. vbi supra.

Sequitur ^{8. q. de cōparatiōe spe-}
culatiue z practice in
qua nihil occurrit notandū nisi quotare
op. varias quas recitat: quere i plo. in mā
de praxi oia apud istum: z antiq̄s doctores
z in hoc plo. vide Alberiū z alios ex-
positores antiq̄s. hic z quēstionistas.

Sequitur ^{9. q. de mō z mensura}
cōsiderationis meta-
physicalis q̄ z sequēs decima ordine text⁹
in quo fundat̄ deberet pcedere duas pce-
dētes: sed doc. paz curauit de ordine dum
mō veritas apperet: s; forte curiose ingre-
do posset ordo eius sustineri: de quo non
mō. **S**entētia doc. in hac. q. l3 videat̄ cla-
ra tenendo partē negatiua: vt cōis scola.
Ex dictis tñ eius alibi sequaces ipsius va-
rie sentiūt eo q̄ verba eius in diuersis lo-
cis diuersimode itēptant: vt pz in plo. q.
1. z. 3. z. 2. di. p. q. 2. z. 3. di. 2. q. 1. z alibi sepe
si tñ subtiliter p̄sideret disputādo de meta-
phyca in se: z in nobis vli z pticulari: z q̄
refert dicere p̄siderare in vli z vle: z i ptu-
culari z pticulare z ecōtra: z ponderet fm̄
suppo^m supra in pñ^o q̄ p̄missi in hoc ne-
gocio facili oia cōcordabūt: verba tñ doc.
supra. q. 1. multū mouēt ad partē affirma-
tiua in hac. q. z p̄cessus. **A**z. descendendo
in pticulari ad decē gñā z spēs eoz: z p̄fe-
rēdo substantiā accētiū cōsideratiōe me-
taphysice z multa alia. Qui ḡ vellet tene-
re affirmatiua hic posset dicere iuxta il-
lud 2^m notabile supra expo^o doc. vel q̄
loquit nō de vltate p̄di^o vel cōtatis: sed
p̄cisionis: vel abstractionis: q̄ verba pos-
sunt ponderari: qz placet: nō curo ipedire
certam recitādo varias opimones diuer-
soru z grecorū z latinorū: vt multi sophiste
moderni faciūt: qz hoc potius vacui recita-

toris vel hystoriographi q̄ subtilis in da-
gūnis vel speculatiui officii censet. **C** In
pncipio solutiōis ibi. **C** Item pma cogni-
tione de aliquo zc. vsq; ibi. **S**cdm declara-
tur zc. assignat extra sed lra satis bona est
ideo zc. **C** Item infra etiā ibi: hic rñdetur
zc. vsq; ibi. **I**tem pbs dicit zc. ponit extra
z infra ibi. **I**te ad vnitates scie zc. vsq; ibi.
Ad argumentū opinionis zc. assignat ex-
tra. **E**t infra ibi: hoc pcedit zc. vsq; ibi. **S**o-
la h̄ demōstrat zc. dicit extra vel additio.
Et infra soluēdo. 2. pncipale ibi. **C**onclu-
sio em̄ zc. vsq; ibi. **I**deo aliter dicit zc. po-
nitur etiā extra. **E**t paz post ibi: sicut h̄
a dyo^o zc. vsq; ibi. **A**lia rñsio zc. est extra
fm̄ aliquos. **E**t vltimō infra ibi: p̄ poten-
tiā est potēs zc. vsq; ibi. **Q**z aut habuit vni-
uersali zc. assignat extra. **Q**ue oia l3 voce
tediosa: nō tñ infructuosa: ideo ruminent̄
Posset fieri vis in illo exemplo q̄ tangit̄
de **D**ionysio quo mō viz esse sumptā cum
alijs p̄fectiōibus diuinis sit nobili^o seipo
p̄cise accepto cū infinitū nō possit excedi:
sed videat̄ iste. 1. z. 5. q. quolibet. z. 8. di. p.
z alibi sepe ad hoc. **Q**uerant hic **A**lber-
tus z **P**aulus **C**lenetus: z **J**o. **B**uridanus
z **A**lex. de **A**lex. quē p̄supponit plerūq; in
hac meta physica: frater **A**ldā. z **N**icolaus
boneti: z alij plures p op. quas recitat do-
ctor: vide fra. de maronia in plo. p̄status
q. 14. **C** Ad qd̄ videt velle cōmē. de substā-
tijs sepatis q̄ p̄siderant in piculari hic: se-
cus aut de mālibus nullū colorē videt ha-
bere loquēdo de intellectu viatoris: z de
cognitione q̄ddatiua: vt pz discutienti.

Sequitur ^{q. ro. z vltima huius}
primi in qua disputat̄
etiā pblema satis difficile de cōparatione
magis z minus vniūuersaliū in p̄p̄tate z
difficultate cognoscēdi: sed doc. sententia
satis clara est: z videat̄ altius. 3. distin. pmi
q. 2. z aliquid aliter inferūt in. 7. **C** Opinio-
nes quas tangit ibi de cognitione singula-
ris patebūt infra in. 7. q. 14. z. 15. **C** Non
sunt corruptiōes in lra notabiles: s; aduer-
te ad illud qd̄ dicit cōparando inter se sin-
gularia magis z minus vli: q̄ singulare
viz. magis p̄us intelligit̄: z qz vidēt re-
pugnare his que dicit in primo loco pal-
legato. **A**d qd̄ dices sicut ibi soluēdo obie-

etiones dicit ad argumētū factū ex expunē
to Amē. zc. vel pſidera altius: qz ſano du^m
z difficile. Ad uerte qz duo notāda icidē
taliter ibi: Ad finē. q. iducta poſſet assigna-
ri extra: ſz eſt doctrina ſingularis: tō legā-
tur zc. Opiniones extreme in hac mā-
ſunt thoz z alioz pluriū antiquoz aſſe^m
magis vſe pmo cognosci z noialū dicen-
tū ſingulare eſſe tale: ſcōtus videt mediū
tenere: ſz vi a pncipio notauit multū in his
q. uniat antiquos z pblematice icedit.

¶ Circa primam

q. 2. li. de nātūate cognitio-
nis pmo pncipioz: z orit
r. cōmē. p. Aduerte pmo qz
pncipia pma cōplexa ſunt
in multiplici dīa: vt hī pmo poſteriorz. i.
c. 6. z in libello Boetij de hebdomadibus
ad Joannē diaconū z alibi ſepe. h. em vi-
det loq de ſimplr pms: vel maxime notis
ſaltē ex terminis apphēſia. Et nō cadit
aliqua correctio in. q. Nam ſmā docto. eſt
clara tenēdo partē negatiuā: ſz caute expo-
nendo poſſet affirmatiua teneri ex dictis
etis z alioz: querant Albertus Joānes
Yandonus z alij antiq z moderni h. vipe
hunc. 3. diſt. pmi qōne. 4. z. q. i. z. 3. plogi.
45. diſt. 4. q. 3. z. 14. di. 3. z alibi ſepe vſpro
poſitū altius eluceſcat. Ad finē. q. mouet
octo dubia: z non ſoluit: z totū poſſet aſſi-
gnari extra: ſz qz ſunt notāda ſubtilia z ſin-
gulariſſima legātur. Et breuiter p nūc ad
ſingula rñdet ſaluo ſemp meliori iudicio.
Ad primū pōt pcedi pars affirmatiua:
vt p3 ex doctrina Alz. 4. metaphyſce: z hu-
ius hic z ſupra. q. 4. z. 3. diſt. pmi: vbi p3
prior em eſt apphēſio terminoz q3 aſſen-
ſus. Ad aliud dictū Amē. pōt dici: qz lo-
quit de ſcire iprope. Ad 2^m pōt dici qz ē
intellect^o poſis talis aſſenſus ſz iſte videat
tur dubius vbiqz in hoc pblemate: vt 3. di.
q. 7. z. 15. q. quolibet z alibi ſepe: ſz magis
placet ad mentē Alz. tñm veritate illa ps
que ponit oēm elutionē eſſe intell^s poſis.
Ad 3^m poſſet diciqz ſic ſz reſpectu vni^o:
vt pncipij pncipalr: z reſpectu alterius: vt
pclusionis ſecundario: veritas em ſe em^{na}
pncipij z pclusionis: vt. 8. diſt. pmi. q. final: h3
iſte nō differunt niſi ſicut pars z totum: ſz

qui poneret habitus pncipioz z pclusioni
nū eſſe pncipia formalia talia aliter habe-
ret rñdere: ſed tūc dubiū eſſet de pncipio
formali pme adheſiōis huius z illius: nā
puiſqz generat talis habitus ſit aſſenſus
z adheſio. Si etiā ponat tale pncipij lu-
men naturale intellectus: p3 qd dicendū.
Ad 4^m poſſet dici qz nō maxie apphen-
ſionis: nec etiā adheſiōis ſaltē p^o: ſz an app-
hēſionis vel adheſiōis: pclusionis diſpoſitiue
vel formalr conſidera. Ad qntū pōt dici
qz nō incōuenit poſterior eſſe naturale: et
p3 liberū ſeu violentū. Exēplū primi de
igne naturalr cōbūre cuius approxima-
tio ad lignū neceſſario pſuppoſita ē mer e
libera. Exēplū ſcōd de graui poſito vio-
lēter ſurſus: naturalr tñ moto deorſum: ſz
ſz hoc ſit pbabiliter dictū: poſſet tñ dici qz
vtrūqz eſt naturale: ſz vario mō: vt p3 ſpe-
culātū. Ad ſextū pōt pcedi qz ſunt diuer-
ſi actus illi qnqz de qbus loquit ſz noiales
alr ſentiāt: ſed an ſint ſit bona difficultas
eſt z ſatis pbabilr dicī qz ſic maxie loquē-
do de pncipio: ſecus de alijs cōplexis: ſed
videt cōis ſmā hui^o doc. qz nō poſſunt eē
plures actus pfecti in intellectu ſit. poſſet cō-
cedi forte qz h. verū eſt de actib^o eiſdē rō-
nis: ſz etiā de illis ſit difficultas. Breuiter
poſſet dici qz hoc maxie verū eſt de actib^o
oppoſitoz diſpatoz: quoz vni nō inclu-
ditur in alio: nec intell^s vnus depēdet ex
intellectu alteri^o mō intell^s cōplexi hīc de-
pendet ex incomplexi notitia z concluſi-
onis ex premiſſa: z ſit de aſſenſu zc. ſed
alia via poſſet ſuſtineri pbabilr: cū oē n3
itelligē ſit cū p̄tinuo z tpe vt h3 pbs in de
mēoria z reminſcētia: n^m igiſ icōueniēs ſi
ponant huius act^o ordie qdā tps: ſz forte
impceptibilis ppter p̄nexionē corz. Et qz
ibi addit doc. qre alibi h. zc. vide. q. collati-
onū: ſz nō ſemp ad ſua: ſz ad alios ſe remit-
tit: vide curioſe ad h. Girardū odonis ſup
p^o ethicoz: lectiōe. 11. q. 1. qre etiā ſup li. 3.
aia q3 plures vt expedit. Ad 7^m pōt dici
qz dlecta^o z dolor: z gaudiū trīſt^o ſunt paſ-
ſiones appetit^o ſenſitiui z intellectui: vt h3
videri. 10. ethicoz: z in 3° huius di. 15. p̄e
ſupponūt: tñ ac^m cognitue: vi. 6. ethicoz
c. 3. Qd eſt in mēte affirmatio z negatio ſz
in appetitu eſt p̄fectio z fuga: verius em

dicif volūtas pſentire vel pſeq q̄s aſſēire
licet doc. aſte in pmo di. 1. q. 5. ponit dupli-
cē aſſenſum intell's & duplicē volūtatē: &
ſm illa vba poſſet dici hic q̄ aſſenſus & de-
lectatio ſunt in eodē: puta in volūtatē: licz
nō in intellectu: niſi idē. CAd octauū fa-
cilis eſt ſolutio: q̄ aſſenſus eſt vītans cō-
plere ſolū q̄ h̄z eē in cōpoſitiōe: & diuiſiōe
vel ſi incōplexe: nō tñ vītalis: de q̄ vide in
fra in. 6. q. 5. vbi fere oīa iſta duā pnt ſolui
in mirabili digreſſu quē facit vltra īgeniū
dicā ne āgelicū: ſaltē hūanū: vide ibi: plu-
ra alia hic tāget lector curioſus.

Sequitur q. 2. de cā difficultat
cognoſcēdi itell's cre-
ati. t. c. 2. poſt cū argumēta ad ptes mouet
3. de cognoſcē ſubāz ſeparatāz ab intellectu
viatoris. t. c. 3. quā pūs ſoluit q̄s ſecūda: qd
ſepe accidit i doctrina huius: vbi ſolū vni^o
q. depēdet ex alia: vel qñ vna ē gñalior q̄s
alia: vbi aduerte q̄ q̄uis cōit ponit in pñ^o
illius. 2. q. iuxta h̄z cōtū ab i^o ponereſ.
Querit zc. In pñ^o vñ. 3. pgrue ponit. In
iuxta h̄z q̄rit zc. CAbi pmo aduerte q̄ poſt
argumentū pñū in oppoſitū illi^o 3. q. af-
ſignat quoddā extra qd ſic icipit Itē de in-
telligibili^o dei zc. & durat vsq; ibi. Rñdē
ad qōnē zc. ſed iſa bona eſt p totū. COp.
in hac. q. antiqz q̄rant apd Auer. 3° de aia
pñ. 56. & op. quā tāgit doc. in pñ^o. ē maxie
Tho. in. 3. pte. q. 11. & pma pte. q. 12. & 85. &
2. 2. q. 18. & in cōmēto li. de cauſis & alibi ſe-
pe q̄rat. CSnia doc. in. q. clara eſt: ſz vide
ad h̄z. 3. di. p. q. 1. & 3. & 1. & 3. q. plogi. & i
q̄libeto. q. 14. & alibi ſepe: & pōdera ei^o p-
ceſſum op^{me} hic. CInfra ibi. Itē. 9. meta-
phyſice. c. vltio zc. vsq; ibi. Itē eſſe imedia-
te zc. ponit extra in aliqb^o CItē infra ibi.
Itē Aug^o. ad nebridiū zc. vsq; ibi. Itē de
intentionib^o ſcōis & aſſignat extra. CQ. in
ferus ibi tāgit allegādo Thomā: ſz nō ha-
beat cōiter in originalib^o cū dicit. Itē al-
quādo dicit Thomas zc. q̄re. 1. pte. q. 16. &
6. metaphyſice & in. q. de veritate: & pmo cō-
tra gēiles. Eſt etiā op. Egidij q̄libeto. 4.
q. 10. quere in lūenr. CAbidez parū poſt
aſſignatur ab aliqb^o p extra illa littera.
Rñō vniuerſale zc. vsq; illuc. Ad illud er-
go de proportione: que tamen ſatis ſingu-
laria & bona eſt: quare legatur.

CConſequēter infra: vbi ad mentē pñā
ſoluit. q. applicādo gradus cognoſcē ſen-
ſitue ad intellectuā dicens: q̄ pñā que
eſt intuitiua nō eſt polis in via in intellectu
zc. Aduerte q̄ caute iſtud intelligendū eſt
ppter ea q̄ h̄z in. 3. di. pmi. q. 4. & 45. di. 4.
& 3. di. p. & 14. q. quolibet: & infra in hac
q. parū poſt: ſz loquēdo de potētia nālī in
attēgēdo: & de ſubſtātijs ſepatis de qbus
nunc eſt ſermo vñ eſt qd dicit: ſi aut vñus
loquat exponat caſte: q̄ illa vñs videtur
ſimplr falſa: nulla potētia reſeruās ſpēm
zc. expone ḡ de itellu viatoris vel vbi ſpē-
cies eſt cōcā vbiq; ſz tota illa iſa. Notā-
dum q̄ in ſenſu zc. vsq; illuc. Ad arg^o in
o^o zc. videt extra: q̄ infra ibi. Ad plenio-
rē igit ſolutionē zc. habet tota: & melius
ad mentē doc. q̄re hec iſa eſt ſupflua niſi
q̄ pmo ponitur. 6. gradus. & 2. 4. quare
vtraq; ſaluet ſi placet. CInfra ſolūdo ar-
gumētū poſt o^o pncipale ibi. Alr poſſet
dici zc. vsq; illuc. Aliter dicif q̄ intelligif
zc. aſſignat ab aliqb^o extra. CAduerte
pñr ad ea q̄ dicit infra in replicis & ſoloni-
bus earū ſolūdo argumēta pme op. in. q.
vbi tangit de vniūcatiōe & equocatione
entis & eius analo^o: nā oīa pblematicē in-
terpanda ſunt: infra vero in. 4. vītans rei
appēbit: & ſilr qd ibi dicit de ſpē ſube eo dē
mō intelligēdū eſt: vnde negātes vniū-
cationē entis habet pcedere ſubſtātiā per
pñā ſpecie intelligi: vñ p3 hic & alibi apud
iſtū efficacit. CAlas replicas q̄s ibi nō ſol-
uit: ſolue ſic. Ad 3. viz. negādo pñam. Et
ſi inferat eſt actu ens: ḡ actu intelligibile. ad
huc negat pñā: q̄ ne dum ens: ſz modos
eius vel paſſiōes modificāt aliū modi eius
dē: vel alr q̄ h̄z eſt multiplex eſt actu intel-
ligibile referēdo actū ad entitatē vel ad in-
telligibilitatē vel 3° & melius pcedit pñā &
pñs abſolute loquēdo: ſz nō quo ad nos:
ſicut exponit cōiter illud: vñūq; q̄ ſicut ſe-
h̄z ad eſſe zc. diuiſio em̄ intelligibilis per
actū & potētiā eſt tñ audicda ſm modū
nre cognoſcē: vñ mā pma eſt ita pportio-
naliter actu intelligibile ſicut itelligē^o: vñ
p3. 5. di. 2. q. finali. Qd inferatur de ſingula-
ribus & corporalibus: totū verū eſt. CAd
aug^o patet. 3. di. pñm. q. 7. quid dicendū.
Qd vltimo inferatur ſorte cōcedi poſſet ex

natura potētie pter ptn^o de qbus est specialis difficultas: et primū ens qd nō cadit sub obiecio motui naturali attingibili.

Confrā ibi. Ad pleniorē igitur solutionē zc. Nota singularissime illū pcessū z maxime de cognitione sube: qz nullibi ita bñ sicut hic declarat fere. **C**Ad duas instantias ad finē solutionis quas nō soluit: vbi dicitur stude: lz dicant additio ab aliqbus; bone tñ sunt: ideo legātur z solvūt sic. Ad pñū negat qz infer: est em̄ nunc impedimentū qd nō erit in pñia: nec pro statu nature institute fuit nec ex natura potētie: vt 3. di. pñi. z. 3. di. 2. z. 1. q. quolibet. z. 1. q. plo. z. alibi sepe habet. Concedo em̄ capacitātē passiuā: sed nego attingentiā z actiuā causalitātē pro statu isto respectu speciei substantie sustinēdo op. huius: z licet substantia sit causatiua speciei pñaliter nūc nō tñ reliqua causa pcurrit necessario regita: vt in locis palleatis habet.

CAd aliud tangetur infra. q. 1. q. 15. 7. potest em̄ vtrūqz dari pbabiliter vel qz p speciei pñia: vel qz per spēs inferioris sensibilibis pñio vide 3. di. p. q. 6. vbi videtur sustinere pñū membrū licet arguitur. qz quid tenebis dicit consequēter.

Sequuntur 4. 5. z. 6. q. q̄ sunt dependentes de statu casāz z effectū z cognoscibilitate in finitū z possibilitate ei. t. c. 2. 5. z. 13. ideo pñius mouent oēs: z arguitur ad partes qz aliqua earum soluat: vbi aduerte qz scda earū nō habet locūz determinatū in textu sed incidētaliter mouet: vel queratur eius fundamentū in sra. t. c. 6. z sequētibz.

Cibi post o^m 3. q. Cōtra qd pōt virtus inferior zc. vsqz illuc. Idic est notandū in generali zc. videtur esse extra. Cōsequēter infra ibi. infinitū etiā in actu est difficile vitare zc. vsqz illuc. Infinitū negatiue zc. ponitur ab aliqbus extra: sra tñ tota subtilis z bona: quare legat. Cōd ibi tangit de infinitate aiaz: vide. 1. di. 2. q. 3. resolutionē op^m. lz bñ hic soluat: z singularissime z infra iterū in hac. q. Cōd sequit de pcessu in infinitū in spēs vide di. 4. 4. p. z. 13. di. terij. lz quere alios ibi z alibi: specialiter herneū butonē quoli. 1. q. 12. z sra. z lida. di. 43. p. 2. status: z ocpā atqz alios antiqz

z modernos: s3 doc. h videt pblematicē loqz: mā altioris negocij est vta pñ^o notari: videant doc. sup. 3. z. 8. pñ. z calculatoz z alij sophiste: nam mā ita multū intricata ē: vide. 2. di. 2. q. 9. pla ad ppositūz. **C**Demittit doc. quāda3 gñalē solonē: siue pñia z documēta cōia ad has. 3. q. vel saltē duas pñas ab illo loco: h est notādū zc. vsqz ibi: pñ ad pñia. q. vbi snia satis clara est applicando distinctionē quā facit a pñicio solonis de infinito resolutio p cōclusiones. Cōsequēter anteqz soluat argumēta principalia 2°: rñdet ad primā: vbi snia doc. est clara. **C**ibidē ad finē solutionū pñcipaliū aduerte ad duas instantias qz nō soluit: solō pñe p3 ex dictis fm diuersas op. in solutionē generali supra: solutio scde p3 infra soluēdo argumēta pñcipalia scde. q. querātur ibi: z applicentur **C**Aduerte qz tota illa sra: p ampliori solutione istius. q. zc. vsqz ibi. Ad aliud q̄situm zc. assignat extra vel additio ab aliqbus: sed est notabilis: z ad mentes doc. vide. 2. di. p. q. 1. z in tractatu de pñio pñ^o z i theorematibus ea que faciūt ad solutionē istā totam: ibi in aliqbus originalib^o ponūtur a. b. c. denotādo ppositiones in illa rōne omniū causarū mediārū zc. sed non sunt necessaria: ideo zc. **C**onfrā anteqz soluat argumēta principalia. 2. q. omisit duas replicas siue obiectiones ad quas in forma nō rñdet ad finem. v3. additōis p̄dicte Ad quas pōt dici facili. Ad primā cū arguitur. Itē z in ordine p accides zc. negatur qd infertur: cuius declaratio p3 ex his que tacta sunt supra. q. 4. z. 6. p. li. Ad aliud p3 ibidem. **C**illa sra que sequit. Ad aliud dictum est supra: posset referri ad replicam primā illarū duarū dictarū: vel ad ambas. Sed melius est addere: vt cōter originalia correctā habent. Ad aliud q̄sitū dictum est zc. z debet referri ad. 2. q. hāz trium: eius solutio p3 ex his que dicta sūt supra in generali de infinito: z sequitur ad argumēta eius principalia speculatiōes ibi. Ad primū principale. zc.

Confrā ibidem assignat qdādam extra ab aliqbus ab illo loco. Contra cōmē. dicit zc. vsqz illuc. Ad aliud de linea zc. lūtera iū singularis z subtilis: quare zc.

CAbidez parū post. ibi. Dicendū alr. vbi
segitur q nulla diffinitio zc. vsq; ibi. Sed
qz est linee recte: illa verba alligant ex
tra: sed sūt optima. vt. 8. di. p. q. 2. h3 iste.

CAlia lra q segit in fra ibi. Confirmatur
2ª rñsio ad rñe de atibus zc. vsq; ibi. Ad
aliud q illa ppō zc. videf additio: s3 bene
valeret supra in solone gñali: vbi ponit il
la rñsio scda post ipas: h3 vō h3 locū quod
ā modo incidentalr ppter solone. 4. pñci
palis: s3 si placuerit lectori legat vbi supra:
notabilis em doctrina z singularis est.

CInfra in illa rñsione Ad aliud q illa p
positio q impōtē zc. q sequit ibi: qz cū in
quolibz diuiso esse stat zc. vsq; ibi. Ad for
mā g argumētū zc. assignat additio vel ex
tra: s3 singularis z difficilis. Totū pcessū
illius rñsionis vide curiose. 2. d. 2. q. 9. in
sol. 2. pñcipalis. **C**Consequēter infra ūne
diatē ante solone. 3. q. est notabilis replica
quā nō soluit ibi. Contra totā rñsionē zc.
posset fieri vis in ante an diuisio sit gñatio
sed ipō pcesso negat pñā loquēdo de actu
subsistēdi: s3 nō exñdi vel in exñdi infini⁹
aut actualis: negat de sit subsistentib⁹ ma
xime saltē p locū extrinsecū: de h infra ma
gis. 8. li. huius. **C**An aut intelligit de pub⁹
fm solmā: z nō fm mām: z an exñtia pue
niat illis indēter: z an vna exñtia actual
oīus partū z totius: pñsidera. **C**Rñsiones
quasdā quas ibi impugnat de diuisione
cōtinui. v3. Rogerij bachonis z aliorū: vi
de in. 2. vbi supra. f. di. 2. q. 9. vbi quotant.
CConsequēter soluendo. 3. q. pñcipalem
pñmo ponit opiniones thō⁹ ad q. z ad ar
gumēta pñcipalia p⁹: quā quere. 1. pte. q.
12. z. 86. z in. 3. parte. q. 10. z alibi pluries:
cuius monua inducit z impugnat: z cōse
quēter solutiones eius ad argumēta pñci
palia: deide op. pñziā ponit ibi. Ad. q. zc.
Et licet qdāz conant soluere motiua doc.
h contra Thomā z alibi: si tñ equus mo
derator erit videbit eos litus arasse. **C**ōfir
mabis igit z replicabis vbiq; Et ad ppo
sitiū. 3. di. p. 2. 2. z. 1. 4. q. quolibet. z alibi se
pe h videant: z sup pñmo physicoz cōter.
CSñia doc. clara est applicādo fm multi
plicē acceptiōne infinitatis pñones rñsi
uas. z in fine: vbi se remittit: qdā li. hñt. q.
4. hui⁹. qdā. 8. qdā. 9. s3 in oībus illis loc

poterit qdā mō repiri: pñfunde tñ in. 2. di.
1. q. 3. z di. 6. q. 1. z. 1. repōnatiōnū di. 4. 3. z
in fñā. in pñmo pñā. di. 3. q. 11. videb de in
telh⁹ pñadictō z impōsitiū. **C**Uidef i fine
definiare se de ipossibilitate infini in actu
in multitudine: s3 pñtoni videf pñlema: vbi
supra notant igrat: solones pñcipaliū rati
onū notabis singularissimē. **C**Infra ibi.
Uñ magis videf ad intētiōne pñi vsq; ad
finē questiōnis vel saltē vsq; illuc. **C**Notan
dū zc. assignat extra vel additio ab aliqb⁹
pñclara tñ doctrina est: s3 illa lra. **C**Notandū
q infinitū pñtrarie zc. vsq; ibi iclusue ho
minē irrōnalē: ponit varie in originalib⁹
in diuersis locis in solone: in aliqb⁹ post
illā lram in. q. 4. huius in aliqb⁹ in fine:
vt posuimus: sed quōcūq; lra est optima.
CQz ibi tangitur de intellectu aīe xpī
vide. 1. 4. di. 3. vbi plura ad ppositū pñeni
entia: z similit. 13. di. 3. z alibi plerūq; apud
istū z alios.

Arca vnicam

q. 3. li. de pñdicatiōe z modo
pñdicādi genez de dñā. t. c.
ro. aduertēdū q snia doc.
ibi clara est: z nō occurrūt

correctiōes in lra: vbi tñ scire debes q alie
due qñstucule qñs antea mouet h de imobi
lib⁹. v3. z de istā sunt dubia lralia maxie
illa de instanti quā h3 doct. in. 2. di. 2. q. 2.
incōdētaliter aliā vero collegit hinc inde
vt p3. **C**Infra soluēdo. 2. pñcipale est qdā
replica quā nō soluit ibi. Contra. pbat ibi
demonstrationē zc. Ad quā pñdici q da
ro assumpto z illato: ita q ne dum loquaf
de pñlone: s3 etiā de pñmissis p se: nō tñ segf
q ppō nō p se sit nō necia: imo est pñs cū
necariū sit i plus: vt p3. 1. posterior. loqf g
ibi d p accis ppe cur⁹ assignat tres modos
t. c. 35. nō aut de p accis trāspñtine q est ex
traneū pñmo elēcor: z alibi sepe. **C**Qz ibi
tangit de duplici abstractiōe z pcretionē:
posset hñe istātiās ex dictis eius sup. **C**Doz
phī⁹. q. 1^a. viz gen⁹ vñ pñdicet d spē infini¹⁰
s3 sup⁹ loco copiose h tractauit qre silr. di.
p. q. 1. z alibi p3 d gñib⁹ abstractionū: vbi
ibi notant: qre Jo. tādonū h: z vide noia
les z alios āuq; z infra in. 7. h⁹. pñā ad h no
tāda hñr: z sup. 1. postēf. z alibi sepe igrat.

In q. 4. li. d. vniuo
catōe entis. t. c. 2.
q. magne difficultatis et am-
biguitatis apud antiquos et
modernos ē. Aluerie q̄r
pbabilr ostēdit modū susti-
nendi z vniuoatōez fm̄ Aūic. z analogiā
fm̄ cōmē. z alios: seu equocatōez logice lo-
quēdo: z nō determinauit se expse h̄ ppter
cās quas assignauit a pncipio. in primo vō
sūiaz dī. 3. z. d. se determinauit. Quere op.
antiq̄z z modernoz h̄: vtpote Rabi mo.
Alberti. Tho. Den. noī alihū: z sup sūiaz: et
in hoc. 4. z alibi pluries. Quatr aut sit lo-
gice equocū: z me^{ca} trāscendit licz nō p̄di-
catur vniuoatō: z qualr argumēta doc. p. et
p̄tra dbeāt iterptari z p̄cordia iducit: alias
sup. q. 4. antepdī^r hui^r copioſe notauit: vi-
deant oīa ibi: fere eodez mō h̄: z in illa. q.
sentit: s; h̄ nō debet mō^{re} aliquē ad iferen-
dū p̄radictōez in dictis hui^r. vī. s. notauit.
Cū aliquibus originalib⁹ ad finē. q. ponūf
solones argumētoz post o^m. q. ordiate sic.
Qui vult tenere ens esse vniuoatō dīre pōt
ad agumēta pncipalia: scā in o^m p hūc mo-
dū. Ad illud Porphyrii. si q̄s oīa entia vo-
cet zē. Rñō. sicut equocatio dī zē. et sic bñ
valerēt: licz aliq̄ totū vsq; ad finē dñt extra
in aliquib⁹ vō immediate addūf singule ad
singulas. Eligat lector qd̄ voluerit. Cū
inter argumēta an̄ oppositū ponūf duo in
aliquib⁹ que in alijs nō habent nec solones
ad ipsa: p̄mū ibi. Item diuisum zē. 2^m ibi.
Item si ens zē. que tñ faciliſſe solūnt te-
nendo aliam viam: z in p̄dicamētis vbi
supra solūntur. Cū infra ibi. Ad. q. istaz zē.
vsq; illuc. In ista. q. zē. assignat cōiter ad-
ditio: satis tñ ad p̄positū bona lra est. op.
quā ibi tangit: quere in antiq̄s h̄ic z alibi.
Cōſeq̄nter infra arguēdo p op. Aūic. po-
nitur quedā additio in aliquib⁹ originalib⁹
ibi. Notandū q̄ illud argumētū de obo
itellec^{to} zē. vsq; ibi inclusiue: et sic nugatio
z p̄cēſus in infinitū. Et ſeq̄ntur immediate i
aliquibus originalib⁹. Notandū q̄ si sit ſmo
de re zē. vsq; ibi inclusiue: s; oīo in nullo
gñe sunt: z totū assignat extra. Ad finē tñ
q. hui^r. Illud ſcōm notādū in alijs origina-
libus ſituaſ. z ſans bñ qz ex hoc iſertur de-
terminatio inten^{to} doc. in. q. 11. l. 3. pbabilr

sustinet vtrāq; viā: magis tñ Aūic. vt in fili
supra. q. i. p. huius disputauit: fauet namq;
aut. iter phos vbiq; nisi sit p̄tra fidē: z Au-
gustino iter doc. catholicos: z Paulo iter
ap̄los: z Joāni iter euāgelistas. z nimirū:
qz teste boe^o: oīs ſiſtitudo appe^{ta} est. Cū
infra ibi. Ad h̄ pōt dici qz porphy. zē. vsq; ibi
Itē etiā gñia p̄ma zē. dī additio: ſed bona:
vbi aduerie in p̄ma istaz triū rñſionū q̄r
caute exponat ens eē vīe: p̄pterea que h̄z
25. d. p. p̄portationū z alibi ſepe: i. 2. rñſiōe
videt fundari op. Boneti. in 3^a vō modus
dōi ſrā. in plo. cōflat^r q. 11. q̄s oēs colozā-
bis z defendes cōtra loquētes. Cōſeq̄n-
ter ibi. Ad illud ar^m ſunt q̄tuor rñſiōes: vī-
qz ibi. Itē nūquā diffinitio eſſet ſine nuga-
tiōe zē. ponit totū extra vel additio: s; lra
valde ſingularis eſt: iō zē. Cū infra etiā ibi
rñō maior ſic itelligit zē. vsq; ibi. Ad qōnē
zē. dī extra: s; notabis qz in tota hac diſpu-
tatōe p̄tra op. Aūic. vt oñdant argumēta
nō valere: addidit doc. rñſiōes immediate vī
in margine: vnde dñr extra: vel in lra for-
maliter: z poſtmodū assignate ſunt: vt. s.
Eſſica^m tñ ſunt: quare defende eas: z licz
multi conant iſtingere ipas: z ſiſt ſatifface-
re argumēt ad o^m: tu tñ aſſume gladiū ſo-
lertie ſcotice: z ſcutū ſincere vitatis ariſto-
telice z clipeos p̄fringes z capras diſp̄des
z garrulos diſſipabis loq̄ntes: z auerſoꝝ
ſtarum vmbroſas euellēs frōdes. Cū ſiſta
doc. ibi. Ad qōnē p̄cedo zē. exponat vt dī
xi prius: z declarauit vbi ſupra notauit ſatis
topioſe. Antēdū. n. p̄c^o oñdere qualr ſm̄
imaginatiōez antiq̄z ſuſtineri poſſit entis
analo^a vel equo^o: nō qz h̄ ſuſtinere velit
niſi ſiat ſmo de vni^o p̄dicabili z p̄p̄ie lo-
gica. Cū 3^m ar^m p Aūic. remanet inſolutū
in q̄ ſe fundat vbiq; d alie^{re} z neutralitate
p̄cept^o: de q̄ eſt certitudo zē. q̄re illā viā cō-
ſeq̄nter p̄uect^r inſecut^r eſt: vltior decla-
ratio hōz: qz nimis p̄lixa h̄: queraſ vbi. s.
z dimittat lector ſubtili. Q. in hac. q. et. s.
q. i. li. tetigit de p̄dicatiōe entis de oibus in
qd̄ cū accipiūtur vt qd̄: h̄z videri multū p-
funde qz valde ſingularē: z obiectiones in
cōtrariū alibi ex dictis eius ſolut: vī aliter
declarando conſeq̄nter dic.

Sequitur q. 2. de ſeconditate entis
z vniuo. t. c. 3. que etiā

notabilis est difficilis: et valde subtilis ut
p3: et magne alcatōis iter opinātes aut q̄s
et modernos: in q̄ doc. etiā pblematicē ice
du sustinēdo pbabilr viā Alui. et oppositā
q̄ v̄ auerr. l3 diminute: q̄re eū i l3. 4. p̄m.
3. 7. 10. huius. p̄m. 8. Adducit ḡ p̄o rōnes p
Alui. et adiūgit eua^{ncs}: et adducit replicas:
et sustinēdo ei^o op̄. soluit p̄ncipalia p̄o^m:
dein ar^{ta} p̄tra ip̄m: et sustinēdo oppo^m op̄.
ei^o soluit p̄ncipalia an^o. Cōsequētr r̄ndet
ad illa ar^{ta} scā p̄tra Alui. et addit duas rōes
fortiores: demū r̄ndet ad q̄stus q̄dā^o mo-
de^{no}: s3 declinando ad op̄. Alui. et itē resu-
mit ar^{ta} p̄o^m: et soluit et declarat p̄lēh^e: et illa
vltia ar^{ta} p̄tra aui. scā soluit: in q̄ toto p̄cel-
su subit^m v̄trāq; viā sustinet: s3 magis Alui.
vlti^o resolutōe. q. reducit ad. 4. dubia p̄n-
cipalia in qbus se dilatat. C̄tra tō vsq; ibi.
Q^m ad p̄mū zc. est satis bñ ordiata et cor-
recta et totalr legēda. C̄p̄. p̄mū h̄ currūt:
ut stoicoz p̄ctagore et plōnis et Alber. et
Tho. i. p. q. u. q̄s q̄re v̄tfcis. C̄lduerte ad
illā remissionē ibi. Q^m ad p̄mū sit vt hēs
s. zc. p̄t referri ad ea q̄ premisit in hac. q. p
Alui. ar^{do}: et aliq. l. nō h̄nt. q. 2. z bñ: v̄t si ad
dā: dic q̄ totū seq̄ns est tanq̄ additio. q.
p̄ncipali: et q̄ ibi addit: nō i sūma: itellige
sic h̄ est non sūma^e ex plib^o ibi dictis in ar-
guēdo zc. vel fōte remittit se ad aui^m hen.
ad quā sepennū recurrit i hac me^{ca}. alibi
q̄re si volueris. et dic p̄r. C̄n̄fra ibi. q̄
dicat p̄uatiue zc. vsq; illuc. de 2° zc. posset
assignari extra: sed po^{to} q̄ sit de lra facili
soluit ex dictis p̄mo dictū Alz. q̄ loquitur
cōcoitātē l' p̄notā^{ve} n̄ formalr v̄lalt q̄ acci-
dit mltitudinē et idiuifibile p̄ substrato: vt
p3 in expōne cōmē. ibidē. vñ. n. est: q̄ vni-
tas ip̄ortat p̄uationē vel negatōez: s3 nō p̄-
cise: nec etiāz positiuū qd̄ est formalr ens:
s̄lfr dicat ad dictū aui. et q̄ratur du^a l' alia.
10. in a. a. vbi l3 optie h̄r. C̄nd p̄r h3 i se
r̄i^o ibi de 2° sic etiāz vbi seḡtur infra ibi ip̄a
multitudo zc. p̄t solut. totū sustinēdo p̄tem
p̄maz q̄ loq̄tur az. et etiā aui. de vno vt est
passio dis^{ta} z nō vnica. p̄ma v̄o ps pōt itel-
ligi de pa^{nc} vnica. v̄t scire debes q̄ p̄ totūz
ad v̄trāq; p̄t ingeniose pbabilia adducit
etiā sol^o: h̄ du^a. s3 elige foun^a. C̄ybidē in
fra vbi dicit. illō p̄mū ar^m p̄tra h̄ac op̄. zc.
q̄r mouet qd̄a du^m q̄ non soluit. Alz qd̄

posset pbabilr dⁱ. q̄ sic et q̄ vnitas fū^{ta} in
aia nō est de ḡnē q̄stutatis s̄m q̄sdā v̄l dato
q̄ sic nō seḡtur q̄ sit diuifibil vel extensa:
q̄ tñ p̄ se q̄stutib^o p̄uēit hū^o modi pa^{ncs}
nō aut reductiue entib^o i p̄di^o q̄stutatis: v̄l
de fin^m. 24. d. p̄. reptōuz. et sup̄ p̄di^a z aliⁱ
hūc et alios copiose h̄: et aduerte nōnter ad
determinatōez id̄ntez ei^o in so^{nc} 3. dubij
p̄ncipal^r z. 4. q̄z n̄ vlgaria: s3 valde secreta
et subtilia adducit: s3 p̄ble^{cc}: iferr^o aut deter-
miat se magis ad op̄. aliaz excu^{do}: tñ op̄^m
aui. q̄re zc. C̄lduerte i^o so^{nc} 3. dubij. vbi
allegat hen. de gā. q̄ illd̄ h3 in. q. de fin^{te}
dei q̄re in sūma: et q̄r q̄^{to}. 4. q. 3. z. 6. v̄t ali
quā notāda ad p̄po^m h3. C̄n̄fra ibi d̄ ista
p̄m^{ta} vñitua et d̄ia p̄tē^a q̄re illd̄ p̄t q̄r apd̄
ātigores: v̄t pote Alua. et alios: s3 apud istū
h̄r. s. d. p. z in plo. reptatōuz. z. 5. q. q̄^m z aliⁱ
sepe ifra etiā i hac me^{ca} in. 7. z. 8. tāgit idē
C̄lōsequētr adducit q̄dā replicā quā non
soluit ibi: p̄tra si sub3 ei^o h3 p̄tes zc. et est sa-
tis subtil^r et vario^o fin varias op̄. posset sol-
uit. illd̄. n. qd̄ tāgit ibi de for^a nūi q̄. s̄ est di-
scere^o: et idē dⁱ. c. de q̄stutate in p̄di^o est du^m
apd̄ ip̄m p̄mo reptatōuz. di. 24. q. 2. s3 loq̄
nūc pba^r et famosē: et tūc posset dici q̄ sub3
q̄si tōle nūi nō h3 p̄p̄te p̄tes inextrites n3
itegrates nec formalr q̄stas: sed tñ pō^r v̄l
fūda^r: et h̄ lo^{do}: de subo p̄p̄i q̄ cui^o sūt vni-
tates q̄s appellat q̄si p̄tes vt ifra h3: v̄t resu-
mit h̄ ar^m: et soluit clare paz p̄re^{can} illā.
Cōsidera alte p̄a h̄: q̄ vñū meo iudi^o triū
difficillimoz ē nūer^o: alia duo mor^o z tps:
q̄re doc. īgēiose h̄ volaut: p̄cede ḡ lero pas-
si: et cūcta pōderabis. C̄n̄lōb̄s caute vñū
v̄bū doc. ibi cū dic q̄ eē^a d̄ia ist^{as} p̄fectōes
p̄tinet: q̄z alibi v̄t sentire o^m si itelligat ex-
ten^{ve} vt sonāt v̄ba: dic ḡ q̄ loq̄ cōpatiue et
p̄pter mlti^m p̄fectionū dinaz ponit in f̄m
p̄ ideteriato q̄ ad nos forte sec^o i se. Alduer-
te fin^m ad ea q̄ h3 d̄ p̄m^{ta} vñitua: q̄z vbiq;
reḡr̄f̄ vide. C̄l̄d̄ idē i p̄o reportat. di. 43.
q. 2. et. i. z. 16. di. 2. z. 46. di. 4. q. 3. Et ad de
m̄ltiplicē acceptōez p̄tinet vt nosti. bene
examinādo: et q̄re illos op̄^{cs} de qb^o fac̄ mē
nōem: ibi Alld̄it a ḡbusdā zc. et sp̄āl̄r di. 13.
2^a z alibi: q̄re vua. et hen. z. 8. d. z. 2. ḡl^m et
Tho. vbi nosti ip̄gnatōes et eua^{ncs} alioz
h̄ expedies: vt. s. docui: et pō^a signāf ea q̄
dicit de nūō duplici: et vñis cōmūdētib^o:

q: sapit satis ille mod' ddi.

Sequitur 3. q. t. c. 8. t. c. 9. de pmo
pn° firmissimo simp°

q ad nos pmo euidem: vssimo certissimo
sine q nihil scire pur' demo°c sim' idemfra
bili atq: pperue vñtatis: s; aliq ei° op° cre-
diderūt ex electōe vel sensu moti. de qb° z
ei° varijs p ditiōib° z opionib° diuersoz cir-
ca ips: qre in b. 4. s; fin° apd istū: vide. t.
q. plo: z. 3. di. p. q. 4. z alibi plies. Ceter
minatio doc. h satis clara est: te°: cūz pbo
ptē affirmatiuā. s; pñ. delatōez z pbatōem
nō acceptat q ad pñā p ditiōez pñt pñcipij
in lra. C Intra ibi. Alr declaratō zē. qre sic
opo°: vide hen. z alber. z alex. de alex. z
alios attōes: d q ifra magis. q. 7. s. li. C dōse
qñt ibi. Itē p ditiōia itelligūt zē. vsq;
illuc. Itē vel idē ar' zē. ponit a qbusdā eē
extra vbi tñ lra varie hī i originalib° vt pz.
C Processus doc. h ē breuis z obscur': qre
aduerte ad singla dili° p supponit bonaz
logica z sophi° cam quere copiose fran. de
mar. i. plo. pñā. z trac. d p° pñ° z alios alibi

Sequitur 4. q. d me° p ditiō
rioz vel d imediatōe
ipoz. t. c. 17. in q nec op. iduc nec articlos
varios pponit. s; sim' cū pbo sentit ptē ne-
gatiuā: z dilatat se in solonibus pñcipaliū
addu° replicas plēs subtiles et solones.
pgrinas: z l; aliq possent assignari ibi ex-
tra vel adduones: qz tñ depēdētia op° ma: z
doctria singularis totū legēdū et correctū
ponit: vbi collige breuiter dñā p ditiō
rioz z p ditiōz ime°: z qñ iter p ditiō
ria sit itelligēda distātia infinita: z q maior
oppōnū: et qñ pñt vñficari sñ p ditiōia
de eodē: z quō in incōplexis atq; cōplexis
reperiunt: z plā alia nōda. Aduerte ibi an
solonē. 3. pñcipal' ad replicā quā nō soluit
cōtra illā singularē solonē de coexndi mō
z cēndi gradu. Ad quā facili p ditiōi pcedē
do scdām ptē. s; q pt eē maxia distātia posi-
tiua inter p ditiōia aliq: z nō qñcuq; z b
q ad cēndi gdu. Et cū dñ q tñ ē distātia
infinita nego si extremū posituū sit infinitū
vñ distātia positua p ditiōrioz est attē-
den° fm p ditiōez extremi posituū: vide co-
piose. 2. di. p. q. p. z. 1. di. 4. q. 4. z cū addif
q qñtūq; paz distet vñū ab alio zē. pce°
sed ex b n seqe qñlis distātia positua: imo

fac. p p° mēb° solois: plā h addat igenio.
sus lector. C In ibi tāgit in solone. 3. pñci-
palis d oppōne q ē gen° zē. z q oēs oppō-
nes formalr acceptē sunt i gñe relonis: lo-
qur famose z satis recte si bñ exponat: qre
in postp ditiōis. ca. de oppōne. q. 1. vbi
fin° oia h; C Vide. 2. di. p. pte. 2. q. 1. in so-
lutiōe pñcipaliū: z p° reportatiōnū. di. 28.
q. 1. z 2. di. 2. q. 9. z alibi sepe d p ditiōe
z ipius nā. ingre etiam sophistas antiquos
anglicos vt scis.

Sequitur 5. q. z vltia d suppone
ptis p toto. t. c. 29. q tñ
est pon' dñ lrale cōputādū: qz qō q vñ
breuis z clara est: vt pz: sed sophi' speculā
posset dilatarī mltū qd relinqur arbitrio
legētis: videant aut logicalia hui' p deci-
siōe z vltiori declaratiōe ei': vbi aut i lra
pñi fundef posset eē altercatio: s; satis ad
ppositūz oriz. t. c. 29. vt notauim': l; t. c. 10.
quodāmo posset elici.

Irca i. q. s. li. t. c. i. et. 2. i
q iph' s; icidēta
luter icludif. 4. q. pñā an
finis sit pñcipiū. 2° an cā. 3°
an cā agēt: et 4° an maxie
cā: q qñuoz tāgit in arguen-
do ad ptes: z in decisiōe. q. q satis clara est.
vt pz tenēdo affirmatiuā ptē. C Intra ibi:
Alr d errore zē. vsq; illuc. vltra si finis est
intentus zē. assignat extra vel vacat in ali
quibus originalibus.

C Deinde soluendo argumētus pñcipale
z se° nō valde pcessum illum de causali-
tate finis z replicas et solutiones singula-
res: et quere in theozematibus huius: vi-
de etiam antiquos hic: vt Tho. i. parte. q.
18. z. 1. 2. q. 11. z. 83. z Albertū h et Gand. et
lhen. de Ban. z alios qz plures: quia varie
sentunt de causalitate finis: scētia tamen
doc. est satis clara z subtilis: adeo eā seqre.
C De sufficientia et ordine causarum que
re vbi supra: z super 2° phisicorum copio-
se: et ad fines huius solutionis: vbi aduer-
te q ab illo loco: in causis inqñtum cause
sunt non est circulus et cetera. vsq; ad finē
posset assignari extra vel adduio: sed tota
lra est bona et notabilis. iō legat. Inducit
. n. abi viā am. d ēntate cālitute z ordie seu

bonitate finis: et sicut de alijs causis copatio
ad ipsas: et iter se: ubi cum dicitur: sed dum est virtus
magis sic: vel e converso: hoc est dictum: virtus ma-
gis dependet a materia forma: quam forma a materia: et
non soluit: potest ibi dici probabili quod simplicitas
loquendo magis dependet a materia forma: non quod
implicat ipsas esse sine forma: nec quod non ha-
beat suum proprium esse extra causam et intentionem:
sicut forma: nec etiam quod causam per formam: sed quod
esse totum principalem est a forma quod esse concausam
utriusque: prout. quod. 6. q. 1. et 1. 2. di. 1. q. 9. et di.
1. q. 4. et 5. et 7. et 2. q. quolibet: et in sicut in
theorematibus. et 1. 2. di. 4. q. 2. comparando quanti-
tatem ad qualitatem: sed ex alia parte posset pon-
derari positum esse materia in ratione receptum:
et an aliquod esse concausam forme vel e contra im-
mediate loquendo et directe et an sit difficilius
imaginari materiam esse sine forma quam e contra: id
quo videtur in 2. di. 12. et alibi plura ad hoc no-
tabis. ut. 8. di. 1. q. 1. et 1. di. tertium. q. 1. que
omnia caste masticabit subtilis lector. Et ostendit
infra ibi. Arguitur sic: finis est eiusdem speciei et
usque illuc. Relinquendo ergo viam predictam et. prout
faciliter solui ille instantie: ut patet discurre-
do: sustinendo ea que premittit: quod relinquit
lector: sicut illa argumenta infra soluant si
quis voluerit tenere illud singulariter motum dei
in illa parte. Relinquendo ergo et. Et examina di-
ligenter totam litteram: quod satis subtilis et obscu-
ra est aliquid ad primum iuenies. 3. et 4. q. plo.
et 1. di. 1. et 49. di. 4. q. 8. et 4. di. eiusdem. q. 2. et
1. et Francisco de marchia. et de mayrois: ut scis.

Sequitur

q. 2. de. silitate cause parti-
cularis et effectus talis
ad esse et non esse. et c. 3. in cuius primo. ibi. Item
in motu preiunctionis et. usque illuc. de a. me-
bro. notat extra vel addit. 13. littera notabilis. id
poterent solones ad illa artem: posset etiam
inchoari illa additio ibi: de hoc quod causa singulari
in actu et. et durare usque ibi. Ad. q. de et. omnia
tamen solue facili si legere placebit ex his que
hic et alibi habes istos: et alios. Et ibidem infra.
Ad. q. de et. ponit op. Egidij super. 2. phy.
quod hic et ibi alios antiquos ad propositum: et maxi-
me in theorematibus huius notanter.
Deinde in solone propria ad. q. ab illo lo-
co. si autem est causa in actu et. usque ibi. Ad prima-
rione et. assignat ab aliquibus extra vel addi-
tio: 13. optima est littera et finis per totum: id legat:
de eterna doc. ibi clara est ut patet: et assertiva

et doctrinalis: grans aduersarij et excluda-
tur ubique. Et postea soluendo principalia po-
nit quod additio vel extra: et incipit sic. Quod
autem causa non mutatur et. et durat usque illuc. Ad 3.
arguitur autem et. est tamen littera finis et subtilis et proba-
bilis ad partes: quod bene discutias. Et aduerte
ad ea que tangit ibi: prout auer. de purgencia
calitatis deit: et ipsi inuoluntate et nouitate effectus etiam
inuenit producti ab ipso: et quod copiose in primo
di. 8. q. finali. et di. 1. et 2. q. 39. di. 1. p. 7. q.
1. et alii sepe: et in destructione destructionum
auerrois. 13. Elgaselimitabere q. altioris
indaginis fuit. Et ibi tangit de relatione dei
ad creaturam an sit noua: an etiam realis vel
rationalis: et varios modos ordinis. quod est talis re-
lationalis in deo vel in creatura. quod in primo
di. 30. et 35. et in. 40. et 43. et 1. 2. ubi. 8. et bre-
uit si ille respectus sit causa ab ipso vel voluntate divina
omnis quod sit eterna: si vero a primo vituli creata est ex
tempore: et est ponenda in deo forma: secundo
ste relatione reali: et denominatione que
sit a tali quere Theophrastus. Quia et alios ubi
supra in primo quotantur: et specialiter
f. de mar. in. 2. di. prima ad propositum.
Et illud quod ultimo ibi tangit comparando
relationem rationis in causa ad realem in
effectu videtur habere bonam difficulta-
tem in doctrina huius que illarum sit prior
per utraque parte: quere. 8. di. prima. q. 4. vel
3. principalis: et ubi supra notavi in primo et
2. Et posset probabiliter teneri quod illa in
causa est prior: ut doc. videtur tenere actua-
lis saltem: quod ab eterno per opus intellectus diuini
licet illi eterne forte correspondet alia ra-
tionalis eterna in creatura in esse cognito co-
siderata non realis actualis: sed quod ibi addit
de prioritate nature causatiui et causabilis
poterari debet: et forte negari formaliter
capiendo illa: dato etiam illo assumpto exami-
net prima. Confirmatio: sequens debet maxime
attendi de absoluto quocumque in causa et. Et
illud quod addit prout. 1. q. maior dicta reductis
ad maiorem haberi videri et examini in quarto. q. 2.
ad finem breuit finis doc. in hoc dum est probabilis
et famosa: 13. an dicta intentione. videat bene in
loci pallegat: posset etiam hic inuestigari an re-
spectus causatiui in deo quam dicit arguens precedere
nam et. sit realis vel rationalis: et plura alia que lector
attendant. Et ea que prout tangit de relatione
scibilis et scientie notentur: et infra. c. de

reſone magis patebūt: ſed h̄ ſn̄ia op^{ma} eſt: an̄ in illa reſo mutua quā h̄ ponit ſit realis vel rōnis: z cūm ſi modi ſit: conſidera.

Sequitur q. 5. d. cāli^{te} paſſiua neceſſario rōi. t. c. 6. i qua aliq tota illā ſra z ab illo loco: rōi ad qōnē vſq ad ſinē volūt eſſe additōis ſeu extra. aliq pte etia: ſed hoc nō eſt neceſſariū po- neretia: ſra op^{ma} eſt z cuncta recte dicta: duos. n. modos ddi tangit in. q. quoz p^m e: vt ipe diſputat. d. di. p. q. finali i ope an^{co} vel pncipali in reportatis: z in qlibeto. q. 7. q. bene pōt aliqd eē formali neceſſariū: z in ab alio cātū: z videt intētiō Alz. z p^m. vt ibide: p³: z quaſt liden. z aliq antiq circa hoc varie ſentiant: videatur ibi. Alius mo- dus ddi ē diſtinguēdo de neceſſario com- plexo z incōplexo z h̄ vſ fm qd vſ ſimplr: vt p³ in ſra: z fm p^m modū ddi rñdet ad ar^{ta} an o^m: z fm 2^m ad arg^m in o^m. Adduc p^m plures inſtātiās p^m ſcōm modū ddi q cōformis eſt Alue. z ſoluit: q oia videbis in p^o. z qdlibeto fere vbi ſ. z. 39. eiusde: z. 39. z. 2. C Inſra ibi: p^m voluntas que eſt p^mo ſinis zē. illa inſtātia facilr ſoluit cō- cedendo: q voluntas nō ſit neceſſario ali- cuius alteri^a ſine: nec etia: ſinis ipius lo- qndo de creatura. vel ſi volueris pcedere aliqua neceſſario ordinari ad ſinē vltimū: itellige de neceſſitate p^mie: vel in eſſe obie- ctivo pſiderata z ſi realis exiſtē: q ſic oia p^mingentia z p^m ordinata. C Alia re^{ca} in ſine: ibi: p^m oppoſita zē. quā nō ſoluit: ſoluit in p^mo vbi. ſ. notau. Quere h̄ Al- ber. z alios opinantes. z p^m ſuſum Alue. et Alue. de pductione rerum vt noſt.

Sequitur q. 4. de diuiſiōe 2ª ſeu lo^{ca} vnius. t. c. 12. in q ſn̄ia doc. eſt ſatis clara et determinata: nec occurrūt correctiōes nec op. pter eas q tan- gunt in ſra: allegat. n. thomam: z h̄ ſup. 5. hui^o in expōne hui^o text^o ſup q fundat h̄. q. C Idio ampliori tñ declaratiōe eoz q tan- git doc. h̄ vide eum in 2. d. 3. pte. i. p tōū de pncipio indiuidu^o: z ſilr in. q. logicalib^o: et maxime ſup Iſoꝛphy^o: p declōne logi- caliu q h̄ tangunt: z in p^mdicamentis p illo qd tāgit de generaliffimo intentionum. C Et iſra in h̄ lib. et. 7. hui^o. Aduerte etia: ad quattuor rñſiōes. 4. pncipalis: z maxie

ad 4^{am} que ſubtilis et metaphyſica pprie eſt atq: logica ad p^mo^m: et quaſt notanter iueh^t p^m Alue. z h̄ z vbiq: C Circa ſo^m vltimas obonū ad ſines. q. nota ſignant de gradib^o in intentiōib^o z difficultatib^o circa hoc plurib^o. Et quaſt oia vniuerſalia re- ducūt ad duo p^mia vt. 25. d. p. reptatōis h̄: z copioſe notau ſi. q. porphy. quere.

Sequuntur 5. et 6. q. d. diuiſiōe entis in. 10. gñā: z ipoz genez iter ſe di^{te}. t. c. 14. que notabi- les z neceſſarie atq: ſubtilis ſunt. vbi p^mo aduerte i argumēto poſt o^m. q. vbi dicit. Nō eſt h̄ o^m zē. q. itentio doc. eſt q l3 in p^m dicamentis h̄ expſſe a p^mo denari^o nume- rus: nō tñ. me^{ca}: iō dicit. Non eſt h̄ o^m zē. Et adducit excuſatiōem p^mie. quā breuiter impugnat. Tacita g̃ dubi^o: eſt i illis verbis qre. ſ. p^mis omiſit h̄ enūciare ſitū et habitū que in p^mdicamētis collocat: vñ ex p^mo h̄ potius habet argumentū ad pte negatiua q. q3 ad affirmatiua. iō dicit doc. ſi eſt h̄ o^m zē. excuſa^o p^mie: l3 appens ſit q. ſ. ppter bre- uitatē omiſit illa: tñ notanter impugnat a doc. poſſet g̃ phabilit dicit q illa tacuit: qz pſupponitiam ipa eſſe expſſa in p^mdicamē- tis. Sed dices q eadez rōne tacuiſſet alia. pōt dicit q nō eſt ſimile: tñ qz illa vltima: tñ qz minime cūtat: tñ etia qz ſimilia quod ammo pcedentib^o h̄itudinib^o extrinſec^o aduenientib^o: vñ etia in topicis z phycis z in moralib^o vbi enumerat p^mdicamēta nō oia decē exprimit. Ad placitū igit auctoris talia ſunt referenda videant ea que habēt iſte in antep^mdicamētis. q. finali: z in expoſi- tione hui^o loci in ſequētib^o etia in hac. q. magis cuncta apparebunt. C Sequit ibi qddam extra: qd incipit ſic: du^m eſt de iſtis p^mdicamētis zē. z durat vſq: ibi. Iux a hoc de diſ^{te} zē. qd eſt pncipiu alteri^o. q. z in ali- quibus originalib^o ponit eum argumētis ante o^m: et recte: in aliquibus vero nō h̄r: cōiter aut poſt o^m collocat: vbi mouetur quedā du^o que nō ſoluit: z qz ſra notabilis eſt: iō legatur: z ad p^mū dubiū dicatur cō- ſormiter his que notau ſup. q. 4. z. 7. ante p^mdicabilib^o hui^o: z ſup. q. in Iſoꝛphy^o. ca. de gñē copioſe. Ad ſcōm vero vbi plā tan- guntur difficulta. Ma: quo ad p^mū de vbi duplici. z qñ zē. ſorte recte poneret. vt. 10.

di. 4. q. 1. z. 13. di. eiusdem: et in quolibeto. q. 11. z. sup sex pncipia tagit: s; an tot gñalissima dubiū est. famosē. n. accipiunt p passiue ta lib⁹: sic loquitur pñs. Refert etiaz loq de respectu tali in se z annexo actōis vel passiōis respectu: qñe aut respectu actōis z passiōis faciūt duo gñā z nō sic hui⁹ enūerata: pōt eē rō maior cōueniētia in voce z pñ hic qñ ibi: z plā alia: ad hūgratur vbi s. et alibi vt diligēs lector agnoscat: z in sequētibz magis: z alibi explicabo deo duce. Et q addit ibi de potētis aīe: vel vt qdā hñt respect⁹ earz: qdā aliū aspect⁹: z posset bene dici affect⁹ ipaz: in q vñ pñdicamēto hñt pñ: posset dici si loqimur d respectib⁹ q sūt vel trāscēdētes vel de gñe relōnis si iūm fec⁹: vel actōis z passiōis si extrinsec⁹ adueniētes: si vō dicat aspect⁹ vel affect⁹ si itelligat act⁹ pñdicat q in gñe sube reducitur si act⁹ 2° in gñe qñtatis: l; cōcomitāter vel idēce in gñe relōnis vel vbi s. vide. q. 13. qñbē. z. 15. z. 16. di. 2. z alibi sepe. Q. seqf de inclinatioib⁹ violentib⁹: z si dicant aliqd positi⁹ aut absolutū aut respectiū trāscēdētē vel limitatū: actualē vel funtē seu aptitē: applica 2° inuestigādo: poti⁹. n. negatōez inclinatiois qñ positiū aliqd vñr importare. Et q vltēr tagit de spēb⁹ sensibilib⁹ z itelligibilib⁹ dicat expedire q pñ nēt ad pñā spēm qñtatis saltē p subit⁹: de motu vō fm q 2° accipif sic 2° dicat: de pñcipijs sube: dic q sūt in pñdicamēto sube reductiue lo⁹ de pñtis intrinsecis: vt ibidē. c. de suba habet i⁹: de pñetis aut dic vt i an. pñtis. q. finali elegātē d⁹: sunt. n. in eodez pñdicamēto in quo sua absoluta: qz eadē pe nit⁹ ex natura rei. C. Deinde rñdendo ad q. pñit p⁹ op. Auic. z etiā Tho. z Alberti z aliorz antiqz h z alibi: z l; nō impugnat Auic. facill⁹ tñ impugnari. z ex dicti pñijs z alienis posset sustinendo famosam. Al. diuisiōez. n. libitū pbatā: l; diuersi diuersi mode ponūt ei⁹ sufficiētia ipugnat alios modos dñi q ad vñqz. q. z soluit eoz motua: vt pñ in lra: z pñr ponit op. pñā sustinendo ptem affirmatiuā vñusqz. q. vbi cūcta ei⁹ dicta pōderabis. C. Aduerte q in aliquibz originalib⁹ assignat extra vel additio illa lra: notaq varie sūt vñe diuisiue zc: vsqz illuc. Cōcedo g diuisiōē zc. est tñ

bñ ad ppositū: z ad mentē doctoris: qñe legatur. C. Nota q aliq rōnes doc. ad ondēdū dñ⁹ pñdicamētoz pcedūt ex cōter cōcessis: z ad hōiem: z specialr illa rō qua pbat actiōem z passiōē distinguit a relōne: vbi dicit q impossibile est relōne esse fundamētū relōnis zc. z q segur de relōnibus 2° modū: z fūdāmētū eoz: naz alibi o^m vñusqz sentit: vt in pmo di. 19. z in 2. di. 1. q. 5. z in 4. d. 6. z. 12. z in q^o. q. 3. z. 2. 6. i. 4. di. 13. z alibi sepe. C. Aduerte etiā qñ itelligit h distinctionē realez vel eēntiale pñue videlicet. an extēsiue: z pōdera dicta sua in quolibeto. q. 13. z i. 4. di. 12. z auctores formalitatu pñsule: z maxime Petruz. Tho. z Franciscū: vt caue notaliū a nugis: z realitatu in extremo a grossitie sed tene me⁹ cūz formalistis. C. Assignat ab aliqb⁹ extra soluēdo argumenta pñcipalia: pñe. q. illa lra. Contra passio vñuoca zc. vsqz ibi. Ad aliud d qñtate: s; satis subtilis z bona est: vbi aduerte ad finē obiectōez quā n soluit si recte ponit cōtra: nam facill⁹ euadi pōt. C. Infra soluēdo argumēta pñcipalia. 2. q. ibi: rō vel rñō tota constituit in h zc. vsqz ibi inclusiue: z si nō pñemāt sic pōt zc. ponitur extra ab aliqb⁹. C. Ibidez infra assignat illa lra additio q icipit sic. S; vñra quō segur q actiōis nō est actio zc. vsqz ibi: de passiōe pñ idē zc. sed notabil⁹ lra. C. Itēz ad finē. q. ibi. S; q actio nō sit in agēte: vsqz ibi. Ad aliud cū dñ q gñā zc. ponit additio: z legi pñemētē dñet an illā solōne pñcedentem ibi. Ad illud de qñ q nō est idē zc. cū alijs argumētis z rñsiōibus de actiōe: lra notabilis est z subtilis: z cōter locat ad finē fere. q. Examinais oēs solōnes ad pñcipalia hāz duaz. q. z huiusmodi fundamēta alibi z in logicalib⁹ et modoz significādi tractatu: z sup snias applicabis z difficultates curiosas hñc in de isurgētes declarabis: qz copiosa et subtilis materia hāri. q. 7. de cōpō⁹ accentū tñ nūero dñntū i eodē subo. t. n. hñte 2°: q notabilis z magne altercationis iter doc. hñ. vbi pñio post o^m ponit qdā extra ibi pñra illd q sup⁹ dñm est zc. vsqz ibi: dñ q nō ē pñe zc. lra. tñ valde notabilia. iō pōderari debet: z bñ hñ le gi cū argumēto. 2. pñcipalē: z ei⁹ solōne: et

quia ibi dicitur spectantur partes et per se: ad uerte quod si atque: ut alacem quem per se uent doc. nunc contra allegare et alij per se spectantur scriperant: ultimo in mirabili resolutione et in defra ille eximus theok. et phis si Joan. pectea anglie ordinis minor: quodam archieps catuariensis breui quodam copedio ea tradidit i tres pres diuiso: in qz pma. 84. i 2^a. 56. et i 3^a. 22. 2° nes notauit et ex posuit: et ut lector forte ob penurias originalis in declaratoe huius loci non perturbetur h breuiter notabo ea quod ad propositum faciunt: 2° 2^a ptis est talis: reflexiones solas a regularibus sup. ficieb⁹ factas oculo sentiri: dico superficies regulares illas quod sunt dispositionis unisiformis in oibus partibus suis: ut: planas concatas: concatas: et huiusmodi: irregulares autem sunt superficies corporum asporu in quas radii vel lux cadentes dispartit et distrahunt: ne regulariter ori ri super oculo possit 6^a 2° eiusdem ptis 2^a talis est. Angulos incidentes et reflexiones equales esse: radii quod incidentes et reflexu in eadem superficie esse cum linea erigibili a puncto reflexionis: de angulo incidentis quod constituit radii cadentes super speculum cum superficie speculi vel ex una parte vel ex alia cum linea imaginabiliter erigibili a puncto reflexionis. Angulus autem reflexionis est quem cum eisdem constituit radii reflexi. Et quoniam angulorum experimento colligitur: ratione probatur ibidem. 26. 2°. eiusdem ptis est talis in omni superficie reflexionis. 4. propterea puncta contineri: et quod extra illa est minime videri. hi. 4. puncta sunt centri visus: punctus apprehensus: terminus axis. i. perpendicularis dicte a centro visus in speculum: et punctus reflexionis: Has tres per se tangit doc. h. 3. p. maiori declaratione horum oportet et plura alia: et in per spectantia et geometria videri videantur per pue. i. 4. 15. et 16. 2° nes pme ptis spectantur et per se alie illi scilicet: quod oia longum esse h inferre: persequat diligens lector multa addendo si motu illa soluere uolueris quod. 13. di. 2. h. idem sentit: quod h tangit de illa spe rubonis: dicuntur bene inuestigando ut ibi et alibi h3: idem. n. potest esse species et obiectum. C. Consequenter ponit op. Tho. et Hen. que Tho. in. q. de uita te: et in 3. pte. q. 35. et h. i. 5. et alibi: et Hen. q. 4. q. 3. et alibi et alios sequentes: pte negatiua quod tenentes et soluentes argumenta principalia quod op. impugnat copiose: ubi aduerte quod

notat unum par extra ratione. 2. extra primum modum aliorum ad primum principale ibi. Est enim dare et esse. ubi. Itaque quod dicat et esse. Et alid infra ibi. Ad primum ratio et esse. ubi. illuc. Illud dicitur quod due species et esse. ita tamen ubique bona. C. In fra etiam ibi. Et dicitur forma naturalis annihilat et esse. ubi. g. sequitur quod eadem sit et non sit et esse. assignat extra: scilicet satis bene ad propositum ut p3. C. Inferius in quodam ratione de relationibus allegat quod auctor antiquus et varie notatur quodam secheruuo: quod alio modo. est. n. angelicum cognome: et videtur fuisse nominalium opinionis: sed de nominibus non est vis et esse. C. Determinatio doc. est satis clara in. q. ubi per se per se possent elici. ut an. an. fec. sed paucis multa comprehendit suo more doc. ubi notat quod daz paru extra ibi. h. glosa et esse. ubi. Si autem habeat et esse. et infra ibi. Si actio dicat respectu agentis ad passum et esse. ubi. illuc extra solutione. q. et esse. assignat extra ab aliquibus: totum tamen notabile. Totum etiam sequens ubi. ad finem. q. vocat additio vel extra ab aliquibus: sed quia singulare et subtile legatur totum.

C. Illud quod infra tangit allegando di. 13. 2. non obstat his que a principio notatur: quod vel alios allegat: vel h. lra additio est postquam scriptum est 2° hic addita: sed magis sapienter: si deum est de illo quod infra tangit de di. 17. q. 4. ut quodam libri habent: quere in Qua. et Tho. et alex. in primo de charitate: vel ut alij libri habent. 77. q. 4. et potest referri summa Hen. et Alex. studuit enim maxime in iuuentute in summa et quarto Hen. in Qua. et Alex. id allegationes theologice in hac metaphysica maxime habent referri ad illos: in primo tamen an^o et repositionis h. tenigit ipse: videantur calculator et alij de intentione formarum: et ea que infra lib. 8. h3 p. his que h. ultimo tangit in. q. et ponderari debent oia verba ad vngue: oia namque difficulta in aciem speculatiue certaminis ubique proponit.

Sequitur q. 8. de uitate diffinitionis per se. t. c. 16. q. satis clara est: ubi nulla correctio notabilis in lra occurrit: determinatio uero doctoris assertiua et lucida existit: per aphorismum autem meum discussioe videatur ea quod i. postpositam ad propositum h3 et ibi deliramenta quidam: et maxie Qua.

Burlei exterminens: de gradib⁹ etiā z mo-
dis pōis: z diuersitate ordinu⁹ quera⁹ in
doctrina hui⁹. et frā. de zlday. in plerisq⁹
locis vralias sepe notauit: z thomita⁹ im-
pudica obstinatio ordinē asserentiū alicu-
bi. vbi pōitātē negent penit⁹ impugnetur
z alia plura que lector addat.

Sequitur q. 9. d. rōne q̄ritat qd
recitat pmo duas op. antiq⁹ de rōne q̄ri-
tatis. pma q̄ est rō mensure: 2^a q̄ diuisibi-
litas. Quere alber. z Alex. z alios hic z in
p̄dicamentis. z Tho. maxime in pmo. di. 17.
z. 19. sed vtrūq⁹ impugnat: z vlmo ponit
modū ddi suū. vbi tota snia eius est satis
clara. Bñō. n. essentialis q̄ritatis: nō qdēz
diffinitua: q̄ illā nō habet: sed cōcept⁹ ei⁹
q̄dditatu⁹ maxime circū loq pōt p eius pas-
sionē p̄mā cui⁹ est diuisibilitas: z sic loquitur
p̄hs b. assignando. talē qualē ei⁹ rōnē. vi. 2.
di. 2. q. 9. z. 3. di. eiusdē. q. 4. habet iste. assi-
gnat aut in impugnatiōe. 2. op. vniū parūz
extra ibi. Item ista ratio videtur conclu-
dere zc. vsq⁹ ibi. Item diuidi non stat zc.
z aliud infra ibi. Diuisibilitatē sequitur fi-
nitiū z infiniū zc. vsq⁹ ibi. Ad p̄mū argumē-
tum zc. sed tota sra notabilis est. iō legatur
z plura addant bene ponendo. Cōsset
adduci h discordia in dictis huius: nam in
p̄dicamentis. ca. de q̄ritate tenet illā op. d
diuisibilitatē quā h impugnat: imo q̄ ista
sit vera: z in pmo modo q̄ritū est diuisibile:
z q̄ritas ē diuisibilitas: videt ibi asserere:
hic autē oppositū sentit. Ad qd facili⁹ dicat⁹
q̄ loquitur ibi famose: h aut ex intentiōe:
cōsiderare enī rōnes reales. iō. gener nō
p̄met ad logicū nisi p accēs. ad metaphysi-
cū aut p se: vñ ad hoc vñ intentio generalissi-
mi quā p se p̄siderat logicus applicet q̄ritū
tati sufficit q̄ dicat aliquē vñū pceptū: z q̄
habeat aliquā vñā rōnē p̄uertibile siue qd
ditatiūā exp̄ssam siue implicitiā circū locū
tam p̄denotiatiōē seu qualitatiūā rōnem:
metaphysicus quoq⁹ intinuius speculādo
reperit illud passionale qd logicus ponit
essentialē: quare nulla p̄trouerha nisi ma-
le intelligentib⁹ z obtusis cerebris. Cō-
inde soluendo argumenta p̄ncipalia assi-
gnatur vñū parūz extra ibi. Cōtra quanti-
tas est diuisibilis zc. vsq⁹ ibi. Tunc dico zc.

Et aliud in fra ibi: qz sunt diuersi nūeri zc
vsq⁹ illuc. Cōtra. tunc diuidens zc. vel vsq⁹
ibi. Ad auctoritates zc. sed est optima sra z
valde notanda: z totū sequēs in hac qōne
ideo mastice⁹ minutim. Cōsequenter
infra ibi. Nunqd tanta est vnitās zc. vsq⁹
illuc. Cōtra adhuc stat argumentū zc. assi-
gnat extra: vbi pōdera plura motiua que
tangit: et dic p̄r: si legere volueris: satis
enī facili⁹ soluitur oia bene cōsiderando:
sed sra non videt multū necessaria nec de-
pendēs supra lib. 4. q. 2. plura tangit que
sunt hic ad ppositum z ecōtra. Cōduerte
singularissime ad ea que tangit de nūeris
z vnitatē z diuisibilitatē cōtinui z minimo
naturali: z cōsidera bene solutionē illi⁹ re-
plice ibi. Cōtra cuius est potētia zc. vel an
velit q̄ pcludat: z tunc alio mō respōdeat
ad argumentū p̄ncipale: posset enī dici q̄
diuisibilitas nō dicit potētiā: sed aptiū
dinē: vñ recurre ad ea que habet in. 2. di. 2.
q. 9. z posset negari illa ppositio diuidi re-
pugnat zc. z ad p̄bāde⁹ dicat p̄r illa etiā
ppositio: cuius est potētia zc. exponat vñ
alibi plerūq⁹ habet: distingue etiā de subō
denotiatiōis: z informatiōis seu inhesiōis:
vñ in p̄dicabilibus. q. si nali. vide etiam in
postp̄dicamentis: et alibi plerūq⁹ specialit⁹
p̄mo repositionū. di. 24. Cōp̄niones
etiam quas tangit de minimo quere in. 2.
vbi supra: z sup pmo. z. 6. z. 8. phisicor⁹. et
p̄mo de generatiōe. vbi aduerte q̄ ab illo
loco. Item si est dare minimū zc. vsq⁹ ibi.
Ad aliud q̄ locus zc. assignat extra in ali-
quis originalib⁹: s̄ totum lege: qz sapit.
Cōduerte q̄ magna variatio est in origi-
nalibus ibidē de nōmie cuiusdā auctoris
que⁹ inducit: nam aliqua ansel. aliqua ar-
cellinū habet: sed recte arcellinus noiat: z
est cognōmē anglicū: z erat p̄hs sophi⁹ seu
calculator: quē etiā in theorematib⁹ inducit
ne forte esse ille alicui⁹: de quo i. 2. di. 12.
fit mēio. Cōtra etiā nota quotatiōem: ex
tablis phisicor⁹: quas vñ credo scripsit iste:
z qōnes seu p̄nes in phisicis ad quas sepi
us recurrit in hac metaphysica et theore-
matibus que raro habentur: quas tñ cū
tpe dei auxilio conabimur in publicū con-
ferre. Cōde sufficientia verō z nūerō sp̄ez
q̄ritatis z q̄ritatis z aliorū generū videat⁹
apud

apud antiquos et modernos h. et sup. p. di. camenta: et plura alia subtilia q. nō hic in. sereda decreui.

Con aliquibus originalib. habet extra in margine huius questionis: vbi sit sermo de numero h. lra: q. nūmerus nihil est: videtur q. nō maior unitas eius q. numerus totus: que nō est nisi aggregatione. Item si esset posset separari sicut quantitas continua separari. Item infinitas rerū. Item ex subtilitate nō sit nō suba nec ex unitatibus: q. que sunt sube: nec pari ratione ex illis q. sunt qualitates fiet quantitas: nec etiā ex unitatibus continuorū: q. forme vnius speciei non sequitur principia materialia alterius. Et ita numerus est per se sensibile. 2. de aīa. Item subiectū scie. realis: vt arithmetice. Item fundamentū reionis realis in pmo modo ad aliqd. Item Augusti. q. senarius est numerus pfectus zc. Et q. in loco suo nō inseruimus hec verba: hic ea notanda et extendēda atq. declarāda lector habebit: nam vt prius notauimus de diffinitiois cognitione est numerus: vt patet.

Sequitur q. 10. d. cōpatione mor. ad ipsū in esse quātū. i. c. 18. q. satis clara est q. sum ad sententiā principale p cuius maiori ampliatione queratur ex positores et q. stioniste. 4. p. h. f. c. o. z. : z iste in. 4. di. 48. q. 2. Ea vero q. tangit incidet taliter de unitate ipis et eui atq. identitate et varietate eorū: et vtriusq. nunc vbi tāgit plures modos dicendi vide copiose in. 2. di. 2. pte pma in. 4. p. m. s. q. vbi subtilissime cūta h. h. vero breuib. et notāter valde ptransit: quere alios theologos in eadem di. 2. Hen. vbiq.

Cubi aduerte allegatiōes ei. Quaronē qui pceptor erat ab oprido. Quara in anglia sic nūcupatus: vnde p3 veritas p. sup. positi pncipalis supra q. v3 bas. q. prius q. sup sententiā scripsit: aliter ad dicta sua ibi recursum habuisset: q. ochan et sequaces: nō vt imiteris: s. potius vt fugias: plura alia adde: q. hec valde difficilia s. quotidiana motus v3 et tps: de gbus recte nō gustabit asinus: multo minus cui et eterni tans archana.

Sequitur q. 11. de entitate et cō. ditiōibus reionis. i. c.

20. in qua est sermo difficilis de obo difficili. f. relatione: nā minime entitatis teste. Auerroy. 11. metaphice. cōmē. 19. et p. p. n. s. cogni. v. p. 3. 2. metaphy. cōmē. 4. primo breuib. videf rīdēre ad quēdā: s. licet subtili et singularissime: tū potius sequēdo dicta Simplicij et Henr. q. p. p. v. in sequētib. p3: videat Henr. quolibet. p. q. 6. 2. 7. 2. q. libeto. 7. q. 1. et quolibet. 9. q. 3. et ochan q. libeto. 6. diffuse: et alibi sepe et alios vt nōti quere.

Consequēter pcedit longo digressu p. ponēdo pclusiones et correlaria i hac mā vltra fere humanū ingenti inuestigando entitatē pdiōes modos et p. p. etates relationū et relationū nisi in originalib. antiquis solent assignari pclusiones ordinatē numerādo vt. 30. vel plures vel pauciores: et q. varie quotatiōes in originalibus inueniebatur: omisimus eas ad iudicium lectoris suo mō cōputādas: aliq. incipiūt primā pclusionē ibi: Relo cōparatio zc. aliq. parū post ibi: Relo aliqua est res nature zc. q. lector distinguere h3. ibi etiā p totū loquitur narratiue: vt infra p. stes: sed lector eligat eligenda: et omitat que ad rem nō faciunt bene examinādo fundamēta hui. alibi: nam vt a principio notauimus vniuersali indagine hic plerūq. incedit.

Contra passio necessario iest zc. posset dici extra: vsq. ibi. Item scientie mathematice zc. sed posito q. sit de lra: facilliter dicetur recurrēdo ad aptitudinē et actū: nō em dicit p. h. q. equale: s. s. m. ipsaz dici egle est p. p. n. s. q. stitatis et simil. de fili respectu qualitatis. Aliqui etiam assignāt totam illā lram ibi. Hanc questionē circa hanc pclusionē zc. vsq. ibi. Relo aliq. est res rōnis et extra: s. satis notabilis est et se. quēs et subtilis: iō legat. Cui aduerte ad illam infra. Rūo ens v. qd est in cōpōne zc. q. lra posset dici extra: sed q. optima et subtilis: et ar. appenter euadēs impugnetur p. r. vt infra in. 6. habet. Nam l3 ad cō. v. reale reducatur entia rōnis: nō tū sub ipō p. tinent: vt p. res subiectiue: sicut relo p. tines ideo zc. plura alia ibi adde curioso **C**onsequēter infra ibi. Nota circa scdam pclusionē zc. vsq. illuc. Relo nō videtur vntus rōnis zc. assignat extra: sed singu.

Albertum & Thomam hic talibz vt nosti
z imitare semper aquilam.

Con originalibus habet quedā remissio
seu allegatio infra ibi qz forte materia ma
gis dicit materia compositi qz forme: z po
nitur. **E.** z sequitur secunda cōclusionē de
forma: z debet intelligi per Theoremata
qz ibi habet qd dicit sed possit loco. t. poni
supra si pūs theorematā scripsit: dubiū aut
est qd horz pūs scripserit an theore^{ta} an cer
te has. q. qz ibi etiā remittit se ad. q. istas: s3
si volueris tenere qz has: pmo dic qz hī
erat additio qstū ad hec verba. Si vero
econtra: qz illa videntur alphabeta quod
dā metaphysicāle: dic pnter: pmiū tū satis
pbabile est ppter plura que nō o3 hic ad
depe: sed infra in. 9. q. 11. ad finē: videt alia
pars verior: solebat em̄ doc. nunc addere
nunc deponere: nūc limitare sua dicta an
teq3 ad manus alioz traderent: nō de pūs
scriptis pōtētibz z ecōtra aliqua iun
gebant: nō vt huiusmodi scriptores festina
tes agere solent qz suos qnternos impressi
ont citius qz: correptioni subiiciūt: vt infra
sepe facit: nam q. li. sequentiū allegat in p
cedētibz: forte tū nō tenuit ordinē scribē
di pmiū in oib3 nec ordinē text3 scripsit.
Consequēter soluēdo pmiū dubiū de
numero. 12. aduerite ad illud: qre nā vbi ē
in pmo di. v3. 30. tangit hoc: z vbi quotan
tur alibi ibidē: infra etiā. q. sequētes satis co
prose habet de lib3 z in theorematib3. Item
vbiq3 supponit: qz tpe suo fumosus erat.
Coluendo etiā. 1. dubiū pmiū quoddā
extra longū in aliquibus originalib3: qd sic
incipit: Cōtra fieri in facto esse zc. vsq3 ibi
Ad tertiu dicendū zc. z qz nō videbat lra
multū vtilis omisim3 eā pter pmiā obone
tū: quā etiā omittit: vt dīc psequēter: raro
em̄ ponit: s3 subtilis argumētatio est: z in
hil omittēre decreuit ex tantū gēntū discū
su: s3 videant verba alioz: quare hic totū
notabo: sequit lra sic. Ait ens in actu: z ens
in potētia nō imēdiate diuidūt ens: qz fm̄
expositionē istam: sed est in facto esse sub
nētro mēbro coequali. Cōtra dicit ad c.
cū potētia z actus sufficiēter diuidant ens
cūlibet p̄dicato fm̄ genus z spēm̄ corre
spondet p̄pria potētia z p̄prius actus: si p
prius actus est fieri pte: igitur relatio

fundata in receptione habet terminū fieri
in quo etiā fundabat alia relatio ad factū
esse relōis p̄ime: si in altera: relatio op3
habere potētia: illa autēz per se ad p̄pū
fieri terminabit z in illo relatio ad factū
esse secūde: z sic in infinitū ergo zc. Cōtra
dictum ad d. si passio sit actus: pductio: re
ceptio z motus cū prius naturaliter recipi
atur qz actus eius: sequit qz relatio funda
ta in illa: vt receptio sit prior relatiōe fun
data in ipsa: vt actus: similiter sicut ipse in
istas prior est productio: ergo zc. **C**on
verum est: sed prior est pductio forme qz
sua receptio. Contra relatio quā ponis in
passione. i. ad totum compositū vt per se
terminū quē nō precedit relatio: receptio
autem forme ipm̄ precedit: ergo z relatio
fundata i passione: vt receptio ad receptū
precedit relationem productionis: vt tu
ponis ipsam ad productū. Contra ad ad
ditūz ibi: si productum in qstū tale alia z
alia ratione dicatur ad actionē z passionē
quō ergo idēz bis nō dicitur? Contra di
ctum ad. 8. si volitio nō sit per se passio
sed receptio volitionis: ergo receptio vo
litionis p̄mo terminat relationem potē
tie non ipsa volitio. Itēz si volitio nō sit
ipsa receptio nec actiua productio: sed for
ma producta sicut volitio: sicut enim voli
tio nō est productiua alterius: ita nec al
bedo vel quantitas: z sicut albedo z quan
tas requirunt actionem z passionem per
se terminis sicut forme productur: ita z
volitio: hēc etiā videt contra dictū ad. 9.
CAd pmiū qz fieri volitōis que est qua
litas informans: z est receptio illius qua
litas: z productio z passio in quo funda
tur relatio productionis ad productum:
ideo nec modo potest volitio que est qua
litas producta producere ipsam producti
onem passiuam: sicut non actiuam: est er
go productio siue receptio passiuā imēdi
atus effectus actiōis que est elio nō que
est qualitas elicta.

CAd hoc patet ad 2^m qz idē nō pcedit se
s3 elio actio pcedit virtūq3. Aliq3 forte di
ceret p̄nt qz sicut passio de gēne passionis
nō est sine termino: sicut nec actio sibi cor
rūdens: s3 viraq3 fundat illas. 3. relōes:
volitio tū q nō est p se passio: s3 p tanto qz

recepta in alio nō hz terminū vltiorez.
Tota g̃ lra oīno est extra: z tāgūt sofones.
2.3.4.2.8. dubioz. vnde p c. intelligit. 3. z
p d. 4. z c. sicut sibi mos ē in his metaphy-
sicalibus z theozematibus z alibi: z an sit
lra p pna vel alterius du^m est: sed p pna ēē
p babilis apparet: satis tñ fracta z impuñs
C Ex his p3 ad illā obiectionē quā nō sol-
uit cōtra solutionē. 4. dubij. Silr ad duas
alias ptra solutionē. 8. dubij. quas nō sol-
uit: sed omnia examinabis.

Deinde cū dicit Ad. 7. qre vide valde
signanter ad h: in primo. di. 30. q. 2. soluē-
do argumēta pncipalia: quere in Una. z
alijs antiquis ibidē idem.

CSilr parū infra cū dicit ad. 9. qre: z que-
rit sen queris quare: vide ad hoc infra in
9. li. z in. 4. di. 13. z in q̃libeto. q. 13. z in p^o
reporatōnē di. 17. z in p^o an^o di. 3. q. vl-
tima: nā equocū est hoc nomē actio: z silr
hoc nomē passivū nō g̃ pugnat dicta: sed q̃-
rit qre: z ex illis locis declara qre: plura
alia notabit diligēs lector hic: qz mā val-
de copiosa z ardua: nimiz g̃ si vltimū
pblematicē pcedit: hic doc. sed qz in ardu-
is certior agla: qre antiq̃s hic z alibi: z mo-
dernos etiā vltima.

Sequitur q. 12. de pueniētia assi-
gnatiōis. 3. modoz
relōnta. t. c. 20. q̃ satis clara est z correctā z
notabilis: vbi pmo in g̃nali pponit veri-
tatē questit: deinde in spali discurrendo p
singulos modos relatiōnū vbi possent
formari. 4. q. vel. 4. art. vi An. an. facit.
Quere Tho. z alber. z alios hic: z hūc ma-
ximē in quolibeto. q. 6. z in p^o di. 19. 29. z.
31. z in. 4. di. 6°. 12. z. 13. ad plura q̃ hic tā-
gūt maxie de fundamentis hoz modoz: z
dis^o eorundē z 27. di. pmi: vide Thomā
in. 4. di. 12. art. q. 2. vide etiā Una. ibi: z
alibi maxie ppter op. tactas hic: z in istā-
rias hinc inde notabis.

Sequitur q. 13. de dīa tertij mo-
di relatiōnū a 2°. t. c.
20. que brevis z clara est: sed in istāis ex
dictis p̃us tange: z alibi vbi supra: z quere
thomā z alios hic p opiniōē quā tangit: z
impugnat: vide vbiqz. Alexan. de Alex. z
Albertū. Paulū vero Ctenū minime ni-
si gratia m^o.

Sequitur q. 14. z vltima huius
5. de habitudine vni^o
ad plura: z possibilitate eius. t. c. 20. q̃ etiā
satis clara z correctā est: z in istā doct. deter-
minata z notabilis: quā etiā hz in pcamē-
tis. c. de ad aliqd. q. finalis: vide. 13. q. quoli-
beti: art. 2. singularissime motua aliorū
ibi: z instantias hinc inde adducat lector.
de angustijs igit respectivis hui^o qnti ad
arduas contēplationes. 6. festinat.

Arca primam

questionē. 6. li. de trimēbri
diuisione speculatiue. t. c. z

Aduerte in pncipio soluti-
onis ad duas op. q̃s addu-

cit de distinctione z idēitate scientiāz qre
Thomā hic. t. 1. 2. q. 54. z lhen. quolibeto
9. q. 4. z Albertū z Joannē Gandonū: z
antigozes: vt Alpharabū z gondizalys de
diuisione scientiāz: z Boe^m in li. de tri-
nitate cū expositiōibus: hūc vero in plo.
vtriusqz pmi Qualiter etiam burlei super
Dorphyrio z alios moderniores ibidem
copiose z maxime resolutos parisienses:
z qz ambe deficiūt quodāmodo a sincer-
itate veritatis: id eas impugnat: z l3 qdaz no-
uelli conant satisfaccere argumētis doc. h
z alibi volētes cōcordare ex intētiōe dis-
cordātes videāt ne operā pdiderit: lector
aut replicas vbiqz adducat: nam absqz ra-
tione efficacī iste nihil dixit.

Consequētē ponit modū dicēdi suū
q̃tum ad hūc articulū distinguēdo de tri-
plici vnitātē hūc valde subtili z mēbra de-
clarādo 2° distiguēdo d̃ speculatiua p̃m tri-
plicē defmitionē: deinde ad pncipale ista
applicādo rñdet ad q̃ntū vbi ardua spe-
culatio: z singularis doctrina. Et l3 alibi
vtpura sup. 1. q. huius in porphy^m satis re-
solute collegi breuibz ea q̃ debēt attendi
ad vnitātē hūc exprimendā: z hāc tripli-
cem vnitātē resolute: vt potui tetigi: alijs
nihilomin^o omissis illa breuia d̃ vnitātē ta-
li h replicabo: voco vnitātē specificā obie-
iectiua scē: g̃ sumit ab o^o cōplexo vel in-
cōplexo lse: z p se p̃siderato. Generici vō
ppinqui appello q̃ respicit obm cōplexū
vel incōplexū virtuali actuali p̃siderati
vel p̃tentū. Generici aut remotū d^o q̃ cō-

cernit obiectum complexum vel incomplectum vir-
tualiter potenter vel promissive apprehensum.
Et huiusmodi specificum et genericum non ex modo
entitatis obiective; sed ex modo considerandi: nam
de obiecto in se specifico potest esse scia gene-
rica: et de obiecto generalissimo specifica: ut nunc
probabiliter suppono.

Deinde adverte cuius est illa ratio quam ad-
ducit et impugnatur in solone ad ostendendum
quod subseparate pertinet ad metaphysici conside-
rationem: quare albertus h. Thomas h. quidam
in simili idem hic: comparando ens ad primum ens in
ordine ad metaphysicum.

Et age etiam placet circa rationes formales ma-
thematicas et physice subiectivas in subiecta cor-
poralia an sint distincte res vel realitates: et per-
quirentes obiectiones et instantias et maxime ex
12. di. 4. q. 2. contra. 2. op. arguendo: et examina-
stricte omnia verba doc. in hac positione.

In aliquibus originalibus ante illam litteram
intelligendum est quod ex dictis et c. ponitur ille
obiectioes cui sequentibus quod habes ad fines
q. ibi. Contra superius negabat et c. vsq. ad fi-
nem: sed de ordine pariter refertur lector: nihilomi-
nus eligat ut voluerit et secundum meliorem pene-
trationem. Et hic prout introduci nonnulla ex dictis
huiusmodi. 34. di. 3. de diuisione habituum
et alibi sepe: et ex alijs auctoribus et alias co-
prose notatur: quare antequam hic per fine solo-
nis explicando.

Infra soluendo. 2. principale: ubi introdu-
cit op. de habitu speculativo et practico vel in
ordine ad omnia vel ad finem seu subiectum: nota
euncta in plo. in pone god. et ipugnatione
eius in materia de practico. q. 2. cuius etiam dicta: et
Egidij plerumque in his. q. tangit: quare ergo
originalia virtusq.

Adverte diligenter ad solones principalium
valde fertiles in quibus fundamenta proprie
op. ubique necessaria radicaui: et incidentia
multa vtilia inducit: ubi ante solutionem. 6.
principalis ibi: nota ordinem intellectus nostri
et c. videtur esse extra vel additio: sed littera no-
tabilis ubique. Antecedendum etiam quod ab illo
loco: ulterius est sciendum: quod quoniam aliquod gen-
remotum diuidit et c. vsq. ad fines. q. doctor
in originali cancellauit seu vacat: assigna-
uit loco eius alia: prout huiusmodi appositum:
sed quod omnia exposita: sed eorum aliquid tam explicata:
ideo ea inserui legenda: ubi discretus lector

cuncta equabit omittendo non necessaria et
vix tractando saltem ille obiones in fine le-
gant. Et dicit in fine obiones finalis seu
replere. stude: ut aliqui libri habent: sed in alijs ni-
hil ponit nisi obiectionem insolutam: potest ibi
cedi quod inserti physice loquendo: sed ex di-
cognitione metaphysica quod non habet: ut phy-
sicus efficit perfectus sciens: verum etiam propeta-
tes physicas inuestigabit cum metaphysice
obiones nouit: recurre ad ea quod dixit placet alia
hic notabis ex plo. virtusq. primi et secundum rationem.

Sequitur 2. q. de scilicet en-
tus p. accis. l. c. 4. 2. 6.
in quod premissis duabus distinctionibus ad quod
tunc determinate et notate valde ridet: ubi
adverte quod illa littera ante secundam dicitur. Sed
contra. 2. q. 2. c. vsq. illuc. Secundo distinguendum
et c. videtur esse vacat vel saltem extra: sed si vo-
lueris soluere motum: recurre ad ea quod habet
physice et expositores. 2. physice: et in de bo-
na fortuna. Regre plura hic ad propo-
sitionem. 2. 8. et 39. di. primi et q. 21. quolibet: et super
2. physice: ut prius: et in antiquis: et super li-
elenchop in isto non. Et super Morphi-
singularissime de multiplici acceptioe acci-
dentis: et alibi ut nostri maxime scilicet parti-
sientes resolutos hic et ubique atque oxoni-
ses nostros ingeniosissimos: desideras tamen mo-
dernos in quod: quare forte quod locupletes vel an-
tiquos recte veneras potius alienis quod
suis fidem impendit: omniumque acutissimi iu-
dices existunt. Quere etiam considerationes
astrologorum de futuris contingebus et euen-
tibus reus ad propositum: et nota valde deci-
siones doctoris in hac materia: in quod ut fecit An.
An. due. q. possent moueri: sed suo modo bre-
uitate vti. Adverte eleganter ibidem duos
modos dicendi. Ad primum principale et alias
solones principalium: et maxime vltimum: et ad-
de plura vti scis.

Sequitur 3. q. de exclusionem en-
tus veri a consideratione
metaphysice. l. c. 8. p. adverte ubi quod illa ratio quod po-
nit ad vltimum principale immediate ibi. Ratio
res non est et c. posset assignari extra: sed bona
est quam etiam imitatur ad finem. q. 10. potest legi tan-
quam ar. euacuatio: et ea quod dicunt ad finem. q. sunt
eius affirmatiua: vel posset omitti tanquam su-
perflua. Totum premissum. q. nota valde logicę
et metaphysice singulare: ubi primo ponit

opinio egredi de roma qlibeto. 4. q. 10. q. re enā liden. vt nosti: z Thomā. i. pte. s. q. 16. z hic z pmo pira gentiles: z in q. de veritate. q. 1. z alios: z hūc maxime in q. li. de aia. q. 17. 18. z 19. z. 3. di. 1. q. 3. z i q. 14. z seqes eius: vt nosti p declaratiōe ampli ori huius. Cū aliquibus originalibz illa infra ibi. Sz ad huius exclusiones zc. vsq; illuc. Exponit aut ab alijs zc. assignatur extra vel additio: vel salte ab illo loco: sz nūqd obm volutatis zc. Sz volēdo eas legere: dic pnt ad dubia illa ibi nota. vide in plogo sententiarz z. 2. z. 3. di. pmi z. 25. z. 2. in qlibeto vbi s. z. 15. z. 26. di. 3. z i mā de beatitudine: z alibi.

Consequēter infra ibi. Exponit aut ab alijs zc. qre liden. z god. vide. 3. di. pmi. q. 5. z. 35. 36. 39. 43. z. 44. eiusdē ad h. Et nota ipugnandēs notabiles pira hūc modū dicēdi: z infringe quorūdā enaciones friuolas hic vt nosti ex fun^{ta} huius.

Infra ibi ppter istā rōnē pcedendū est zc. declarabis caste illa verba q sequūtur ibi de clusione essentiali entis in qlibz p se intelligibilibz: qz vidētur repugnare pma facie his q bz. 3. di. pmi. q. 3. z. 35. di. eiusdē in reportatis maxie: sz tu pōderabis p cupue ly p se intelligibilibz: z an intelligibilitas p se pueniat nisi his qbus p se puenit ens z pōt dici q nō: qz de quo in sedo mō dicif passio in primo mō dicif subm: notabilis valde determinatio ē ista hic: nec repugnat dictis alibi si recte exponant. Ad pauca. n. aspicientes zc. vide infra in. 9. q. 5. z. 1. di.

Aliqui assignāt exta illā parua larm infra ibi. Quo mō etiā obm zc. vsq; illuc. Dicendū est ad. q. aliter zc. sed sauis bene est ad propositum. Deinde in solone pncipali ponūtur in aliquibus originalibus quedā verba q non sunt multū ad rem ibi. Si tñ hoc verū videt zc. vsq; ibi: relo aut est posterior zc. z sunt extra z pnt ptractari alr theologicē: alr pphice: z mltā addi que dimittant lectioni curioso: vide pmo z 3° ethycoz: vt z vbi nosti ad ppositū: totū qz sequitur in solutione notabis mensurādo singula verba: z qre sup pmo pper^{as}: z alibi hūc z alios: transcendētē sere humanū ingentiū i hac tūc figuādo: vt attingat vnatē vnatū doctor.

Cū aliquibus originalibz imēdiatē ante illā rāsonem Ad 3^m ille est actus obiecti zc. ponit quedā obiectio pira pcedētia q sic incipit. Cōtra eo qz res est vel nō est zc. z sequitur ibi pira lra: quā qz nō multū necessaria: nō etiā ad ppositū multū: sz fracta z discreta: omisi hic: z alibi si lectori placuerit: ingrat z addat. Illaz facile est addere: (vt aut) inuētis: in dies em vt spero augebis huius scripti pscrutatio.

Determinatio doc. resolute habet ad finē. q. qstū ad pncipale questū vbi colligere pclusiones z coe^{re} pōt lector z resu^{te} totū fructū. q. vbi aduerte ad illa verba: B dubiū ingrat zc. vide optime. q. 13. quolibet: z sup lib. ppermenias: z alibi z maxie in seqcibus huius modernis.

Ad finē. q. vbi incipit soluere argumēta op. in pmo articulo de obo intellectu: z nō psequitur: z hoc vel qz ex dictis pū in pmo li. in fili de obiecto sensus z intellectu: z in fra in. 7. z alibi patet: vl forte ex iaduerētia aut forte ipeditus vel quōcumq; facili tñ rñdebis. Ad pmiū negādo pnam: qz intellectus illuminat^o obiectū: sz nō entitativē: vel aīis posset examinari loquēdo de bo^o exister: z si adducas Ap. 2°. de aia de distictiōe potētiaz p oia zc. dicendū qz verū dicit i potētis eiusdē gñis z dispe ratio: nō aut subordinatis nec alterius generis nisi fm excessum apphensionis: nō aut simplicitis exclusionis: vide infra in. 9. li. q. 5. pclare. Ad secundū dicēdo qz diuisio entis per sensibile z intelligibile nō est p oia: qz omne sensibile intelligibile sz nō ecōtra. o3 qz sumat intelligibile cū pē sione ad hoc qz sit aliqñs oppō mēbzorū: ens igit indifferēs ad vtrūq; est o^m adeq; tum intells: vnde talis indria est sufficiēs determinatio ppositio z appropatio ipsius entis ad intellm: pcedat qz arg^m vsq; ibi: sup ens nō videt zc. secus est de potētis limitatis eiusdē gñis vel alterius: vide h copiose. 3. di. pmi. q. 3. z. 35. di. eiusdē: z sup li. de aia vbi supra notauit: z infra. 7. in fili: z alibi sepe vt nosti. Alia multa hic addat lector p entis veri maiori declaratiōe: z diligenter aduertat ne fictū diminutū atq; ens rōnis existat ne a speculatiōe passiva z actua pmi solutūq; pfecti me^{cl} excludat.

Sequitur 4. z vltima. q. de me-
taphyfici p[er]sideratione
circa ens. t. c. 1. 4. z 8. in qua clara est deter-
minatio doc. Resumendo em dicta Aluic. z
Auer. vt. q. 1. p. li. p[er]lix p[er]tractauit tenet in
Aluic. declarando motiua eius: z dimittit
Auer. z in hoc p[ot]t ponderari notabil[iter] q[uod]
ea que in vno loco disputatiue z p[ro]blema-
tice determinat alibi asserendo altera par-
tem sustinet ne diu in his metaphysicalibus
sed etia in theologicis: p[er]t[er]q[ue] vt a princi-
pio notati p[ro]supponit etia ea q[uod] dicta sunt
de vniuocatione ens in. 4. z plura alia q[uod]
lector attēdat: z maxime illud singulari[ter]
vbiq[ue] necessariū de subo z ad equatiōe du-
plici: formali v[er]o z virtuali mente teneatur
z examinetur.

Circa huiusmodi hic tangit illā difficultatē in-
tricatā apud multos: an v[er]o metaphysicus
h[ab]et p[ro]bare p[ri]mū ens esse: q[uod]re antiquos hic
z alibi vt scy: h[ab]et etia. q. posset p[re]cedere oēs p[re]-
cedētes in hoc. 6. vel saltē duas imēdiate
p[re]cedētes s[ecundu]m q[uod] fundari posset sup[er] diuer-
sa loca textus: vt notati textū quātōdo in
eius p[ri]ncipio sed satis recte situat: q[uod] etia z
oritur t. c. 8. alias duas. q. in p[ri]ncipio hui[us]
6. quas ponit Ant. an. accepit ex p[ro]lo. sen[te]t[ia]
de verbo ad verbum: vt p[er] ex notabilibus
textualibus huius. 6.

Circa primam

q. 7. li. de copatiōe iherētie
accidētis ad essentia eius.
t. c. 2. z 3. in p[ri]ncipio solutio-
nis assignat in aliquibus li.

q[uod]dā extra. ibi. Et hoc forte cōsuevit dici
z c. vsq[ue] illuc. Tertio exponit z c. obiectio-
ne aut ibi nō solutā sustinēdo d[icitu]r esse bo-
nam: q[uod] famosa est: solue p[ro]ut aut negādo
assumptū: aut alit[er] declarādo: vt nosti: sed
videtur omnino extra.

CAliud etia parū extra notat in aliqb[us]
originalibus infra ibi: sed iste respect[us] est
relo z c. vsq[ue] illuc. T[er]t[er] q[uod] iherētia videtur.
Infra etia parū post ibi: si ponit hoc Al[ex].
z c. vsq[ue] ibi. Tertio dicitur q[uod] iherētia z c.
est extra: z in pluribus originalib[us] nullū
hoc trū habet. iō t[er]c[er]o. **C**Determinatio doc.
hic est clara z resoluta: nā p[ri]misiō. 3. distun-
ctiōibus adiūgit. 3. p[er]lonis vbi adherere in

p[er]batiōe 2^a. t. p[er]lonis an illū q[uod] ibi inferat
vt icōueniēs sit incōueniēs aliq[uod] v[er]o p[er]d[icitu]r
dictū in q[uod] de q[ua]ntitate z q[ua]litate repiri in se-
rius ente z sup[er] v[er]o q[ua]ntitate illor[um]: nā nō nulli
scoutiste hoc vident p[re]cedere: posito q[uod] ens
diuidat p[er] q[uod] dicitur: vt in snb[ar]z z accis ab-
soluti: z respectiui ar[istote]l[is] saltē currit ad ho-
minē: vt p[er]t[er]q[ue] arguit doc. hic. **C**Hanc
mā vide in. 4. huius. di. 12. q. 1. copiose:
z aliquat[er] in. 4. di. 2. q. 4. z 5. Et 3. q. q[ua]libet.
Opiniones alior[um]. v[er]o p[ro]t[er] auerrois: Alex.
Zandoni. alber[ti] z Thome. vide hic z ali-
bi ad p[ro]positū z maxime. 12. dist. 4. vbi theo-
logi cōter p[er]tractāt hanc materiam.

CTange instantias p[re]sequēter in solutiōe
argumentor[um] post o[mn]i p[ri]mo quō p[ot]t esse
equocatio in cōcreto, stante vniuocatione
abstracti: cū idem significet vt in antep[er]di-
camentis ex intētiōe. q. 8. h[ab]et iste z alibi p[er]-
t[er]q[ue]: vide in. 4. di. 1. q. 1. articulo. 3. Et in
p[re]dicabilibus. q. finalit[er] ordi me debui: dem-
de q[ua]litate ista possit esse vera: inherētia in-
heret cū p[re]d[icitu]r z subiectū sumant sub op-
positis modis significādi. vide supra in. 5.
z q[uod]re fran. 8. di. p[ri]m[us] p[er]stat[ur] z 29. di. eiusdē
bene p[er]siderando.

CNota etia infra ibi. Et d[icitu]r q[uod] illud ex
emplū corrigitur z c. q[uod] expositio in meta-
physica que attribuitur Ant. And. est hu-
ius doc. vt hic expresse dicit: z infra sepe: z
alibi in sententijs: sed forte alto ordine z
modo scribendū: sed in primo z. 4. vbi su-
pra habetur talis expositio valde notat[ur]
originaliter tamen hic.

Sequitur questio se[cond]a

cūda de p[ro]prietate substantie tempore re-
spectu accidētis. t. c. 4. vbi tres opiniones
recitat z impugnat: quaz p[ri]ma est cōm[un]e.
vbi in lra. 2^a alexandri. tertiā q[uod]re in alber-
to: z fratre Alex. z alijs hic. Et licet quidā
conantur euadere impugnationes doct.
hic: tamen tamē replicabis vt nosti: vbi aduer-
te q[uod] tertius modus dicendi est multū ap-
parens: vnde doctor insequitur eum sup[er]
porphyrio ca. de p[ro]prio. questioe tertiā:
z qualiter non sequatur ex hoc contradi-
ctio: dic vt supra in p[ri]ncipio: z alibi notati
hic enim fuit locus p[ro]prie determinatio-
nis: z non in logicalibus: vt patet.

Determinatio doc. est satis clara bñ; sub
tilis: vide eū in. 2. di. 1. q. 5. Et in. 4. di. 1. q.
1. et alibi sepe ubi exponit hanc prioritate
vniuersitatis. **A**ssignat qdā extra ibi: sub
stantiā. n. cē. 2. v. q. illuc. Ad p^m ar^m 2. c. s.
lra notabilis et singulari do^{na}. id est caste pcur
rat ubiq; **C**onsidera bñ in solone ultimi
pncipali: ubi dicit: qd indiuiduū cuiuscūq;
spēi posset p se existere: sine oī accēte pac
cidēs: gignis sine calore et hō sine q̄titate
et sic de alijs dic pñr: qre i. 4. di. 12. et i. Clar.

Sequitur q. 3. de prioritate sub e
cognitione respectu ac
cidētis. t. c. 4. q. satis factis et correcta est et
snia doc. determinata et subtil. op. de cogni
tione sube: q̄s tāgūt ibi soluēdo ar^m pncipa
le: qre in lben. et Tho. et alijs antiq; et mo
dernis vide. 3. di. p. et sup p^o de aia: et hunc
ubi s. sup li. de aia. et alios vt nosti: infra ēi in
7. et s. li. 1. et 2. plura adhuc patent.

Infra ad finē ibi. Si possemus ad illaz
ptingere et c. vsq; illuc: et q; illa cognitio q̄
habem^o et c. assignat extra ab aliqbus: sat
tñ bñ ad ppositū pter illā allegationē ex
7. sed dic consequēter.

Sequitur q. 4. de pōtate sub e
diffōne respectu acci
dētis. t. c. 4. q. satis clara est et correcta s; in
decisione tāgūt dicta aloz. qre lben. et
alios q̄s s. notauit hic et hūc. 12. di. 4. q. 1. et
in p̄dicamētis. q. 8. et in. 2. di. 1. q. 5. et seq̄es
moderniores sup pmo pby. et ipm si inue
nire valebis: diffinit. n. acci^o qd cūq; diffini
tōe metaphyca et getatia: ne dū appitūdina
liter: imo actuali: ne dū icōceto: imo i ab
stracto p subam exp̄sse vel iplicite non qn
existere possit aliqd saltē sine ipa actu: sed
q; actu semp depēdet: et depēdēs inq̄tum
tale nō cōplete intelligit absq; depēdēte
termini exp̄ssione vel cognitōe: et vt eius
est et in ipa potius q̄ ab ipa regit in acci
dētis diffinitōe suba hoc dicit.

Infra ibi. Contra diffinitōe est minus ēs
et c. vsq; illuc: Ad p^m pncipale et c. ponit
extra in aliqbus: in aliqbus vō originali
bñ illa argumēta tria ponūt in pede. q
3. pncipalia argumēta: et tres solutiōes ad
ipa ponūt ad finē. q. in pncipio solutio
nū pncipaliū. Sic ad p^m ar^m pncipale
vex est de pte qddatiua et c. sed quōcūq;

fituetur littera est satis bona: et ad propo
situm: ideo et c.

Cad ibi tāgūt de cā pma et de sepatiōe ac
cidētis a suba: examīabis bñ: vt h; in 4. et
2. ubi supra: et in pmo di. 2. s. 4. et alibi. Et
maxie i q̄libeto. q. 7. qre alios vt nosti plu
ra addēdo hic.

Sequitur q. 5. de entitate mae. t.
c. 8. ubi aduerte qd in
aliqbus originalib^o hanc pcedit illa. q. de
pōtate forme respectu cōpositi et mae et
recte: q; illa oris. t. c. 7. s. et iā. t. c. 8. fundari
posset: vt notauimus: de ordine tñ parum
refert dūmō vītas habeat. Eligat lector:
quā pponere voluerit: hic ordo sat placet
Infra in pncipio solonis ibi hec rō. 2. p.
et c. aduerte qd q̄tatiōes cōmentoz nō sunt
de lra doctoris: s; recte i margine nō pote
rāt locari inferuim^o eas lre suis in locis.
vt vides.

Determinatio doct. clara et assertia quā
auctorib^o et rōnibus et cōgruētis pulcher
rime ordinauit balbutientes vie cōis peni
tus pprā vocē hic ignorātes nō curabis:
et solutiōes nō soluētis infringes: et argu
mētatiōes vento excuties vt nosti: vide. 12.
di. 2. copiose hūc et alios theologos: et sup
p̄mis pbycoz: et de gñatione: et alibi de
attributis et cōditōibus atq; pprietatibus
mae: notāter. Antiq; etiā varie de entita
te mae et potētia et puatione et coeuitate ei^o
cū forma: et in sepa^o et sic de alijs ibidē que
re: et adde Clar. elegāter in. 2. vide et Mico
lau Boneti singulassime: atq; alphasarabū
et modernos scottistas parisienses.

Sequitur q. 6. de pōtate forme
respectu mae: et totius
cōpositi. t. c. 7. et 8. ubi aduerte p p^o argu
mento ibi: fieri est p se via ad cē et c. q; illa est
snia pbi p^o pbycoz. t. c. 62. et 2. pbycoz. t. c.
14. et 1. de gñatiōe. t. c. 18. et 4. meta. t. c. 2. et
alibi plerūq; **I**nfra ibi Itē acc^o ē simplr
pfectiōis et c. vsq; illuc: Ad o^m et c. assignat
extra: et in aliqbus originalib^o ponit post
oppositum: et satis bene.

Inferius in solutione. q. ibi. de ista pñā
et c. vsq; illuc. Ad p^m argumentū et c. po
nitur extra in aliqbus originalib^o: sed lra
bona ubiq; vide in theozematib^o: et in. 4.
di. 1. q. 3. et alibi sepe in doctria huiusmodi.

Determinatio doctoris satis assertiua est & clara: vide singularissime ad ppositū in quo^o. q. 9. vide etiā in theozemantib⁹. et in pmo pncipio pma etiā. q. 3. & 8. di. 1. q. 1. Et tange instantias hinc inde vt nosti. vi. de cōmentatorē. 2. pphicoz cōmēto. 4. et alios ibi. & hic. & pōdera psequentiā Arist. in littera hic. Et qualr doc. interpretat ipsuz paucis & obscure. plura addendo.

Quod tangit infra de ratōe substantie: vide in quolibeto. q. 3. & in pmo di. 26. & in 4. di. 12. q. 1. et super pdicamenta maxime apud modernos scolasticas.

Sequitur q. 7. d. idēitate: q. qd est cū eo cuius est. t. c. 20. vbi pmo ponit op. alioz ponit logica qz metaphyca apparet tamē: s; impugnat eam vel de subtiliter: & licz quidā cōātur euadere argumenta: nihil faciunt bene cōsiderando. Quere quos supra notauī hic & alibi pondera bene ibi verba doc. de homine albo. an. v3 ista: hō albus est hō alb⁹ sit necessaria: & hec ptingēs: hō est albus: & an p se. & itēz ibidē habes qualr exposuit textū: & q addit de qdditate in diuidui exa minabis bene ppter dicta sua in. 2. dist. 3. & plura alia notab iuxta hanc disputatiōem.

Determinatio doctoris assertiua et clara & notab valde et vere metaphysicalis. In aliquibus origialib⁹ assignat extra illa sra. Modus est iste & c. vsq; illuc. Sed in dictis per accidens & c. sed optima videtur et ad propositum. ideo & c.

Pro vltiori declaratiōe hui⁹ materie vide in quolibeto. q. 2. & in. 2. di. 3. q. 6. et in 3. di. 22. fundamēta hui⁹ resolute. Et adde plura ex antiquis: vt nosti.

Confirmat qualr currit illa distinctio de qdditate. v3 pconsiderata absolute vt sic dicat qd quid est: et cōsiderata in ordine ad illd cuius est vt sic dicat quod qd erat esse & c. nunc enī forma nūc esse nūc essentia: nūc ratio nūc diffinitio nūc quid: nūc qd quid nūc qd quid erat esse apud Arist. & alios nuncupatur: vt patet discurrenti.

Illa pposito assumpta in rōne. 5. cōtra op. veritas in intellectu cōposite catur ex b & c. patet supra. q. penultima. 6. ex predictis etiam. c. de substantia & c. de prior. 1. 4. metaphy. c. 26. & 5. metaphy. t. c. 13. & 9. me-

tafhy. t. c. penultima. & vltimi habet. Quere excludendo tamen nominaliū garru⁹ b. **A**ntonius Andreas addidit post hanc q. quandaq; questunculā de generatione animaluz vniuo ca & equiuo ca: seu de genitis per propagationē & putrefactionē. aut generalius vniuo ce & equiuo ce: quaz nō ponit doc. hic: sed eam habet incidenta liter in pmo di. 2. parte. 2. q. 4. vnde d verbo ad litteram accepit eam ille docto. quā lector introducat si voluerit: & tangat altercat ones antiquozum & modernozum.

Sequitur d. 9. & 10. q. determinio per se generationis. a n. v3 ponit esse materia an forma. an certe cōpositū. t. c. 21. & 27. vbi aduerte q in diuersis originalib⁹ varie situat littera. Nā in aliquibus prius soluitur due prime. q. qz moueatur. 3. q. in aliquibus autem immediate post argumentuz ad oppositū. 2. q. mouetur. 5. & vterq; ordo habet apparētiā ex verbis doctoris in diuersis locis: secundo modo ordinauimus ipsas: s; aduerte bene ad totam litteram: quia in aliquibus locis intricata & difficilis ac singularis: vt patet.

Determinatio doctoris satis clara & assertiua: vult enī q materia generatur subiectiue: & forma & cōpositum terminatiue: vnum vt quo: aliud vt qd: sed instat singularissime an hoc veruz sit tantū in genere substantie: vt cōmunis scola tenet: an certe in omni genere sit per se cōpositum per se terminans generationē. Et videtur tenere q sic valde notanter & argumenta difficilia in pparatū adducit & soluit suo modo sed infra. q. 1. li. 8. de hac compositione in accidentibus amplius inquire.

Ad pma. q. arguit primo pauciores tribus argumentis: cōsequenter per tres rōnes: et infra immediate ante qz soluat. q. respondet ad illas rōnes: hec. n. erat cōsuetudo eius: plerūq; addere immediate respōsiones ad argumenta vt videant argumēta pauci momenti: vel vt replicis infringant respōsiones: vel vt alioz solutiōes nō satisfacere ostendat. Nota valde totū pcessum ibi in pede. 1. q. in solutionibus & replicis. Nam tres respōsiones ad primaz rationē induci contra duas primas repli-

cas 3^m tenet z hic: z in 2. di. 1. q. 2. z in 4. di. 1. q. 1. prima responsio est conformis dictis Hen. quolibeto. 6. q. 1. z alibi: z appes 2^a egidij: quolibeto. 6. q. 3. z. 4. z. 2. 1. 2. di. 1. q. 2. post o^m: qre Thomas, 1. pte sume q. 45. articulo. 2. et in 2° scripti. di. 1. q. 1. et Bonaueturā ibidē. z Egidij z alios cōf. Quid tangit in solone. 2. rōnis de subin. tractōe partū māe que iprobaf alibi vt inquit: quere in phisicis: z in de gñatōe: z in 4. di. 10. q. 1. aliquat vide calculatores: vt nosti z alios sophistas.

Cum dicit postea. Ad 3^m quere zc. vide infra in. q. de plalitate formaz: z in theore matib⁹ notanter: et in. 4. di. 1. q. 5. et alibi. 1. 2. 3. 4. n. forme pfecte cōter est scda: z p pñs cōpositū ex mā z forma: z b loqndo de mā totali z imediata talis pōt pducī termiatue p se: h fmo est de mā pma maxie: vlr. n. mā vt mā nō pducit p se termiatue: plura alia ibi adde ponēdo: nō incōuenit aut idē esse materiam vnus: et terminuz alterius pductionis: licz hoc accidat.

¶ Illa lra ibidē. Circa pñm argumētuz dr q nō sequit zc. vsq; illuc. cōtra est phs zc. posset assignari additio vel extra: ē tñ satis bona. Querit. n. illa motiua qre a solo dō est pducibilis mā equoce: z q ab alio agē te possit pducī psuadē: vide in 2° et in. 4. vbi supra rōnē: l3 alij theologi varias assi gñat rōnes: z qd addit de raro z dēso satis pus dictū est: qre sup. 4. phycor: et maxie apud scontas pñsenses: z antiquos etiam expositores z questionistas.

¶ In pede. 3. q. imediate post primū pñci pale addit eius solutio i aliquib⁹ origina libus: z sic posuimus: s3 ibi meli⁹ scriberet sic. Ad b rñō q pmo est equocū zc. in aliqb⁹ aut ponit ad finē. q. illa rñsio z bene. ideo lector ordinet vt placuerit: vide. 2. di. 2^a. q. 10. egregie determinationē illaz de duplici pñmate: sed hic satis expedite z subtiliter habet. C Similr infra ridet ad 3^m de generatiōe hois: que respōsio etiā ponitur ad finē. q. in aliquib⁹ originalib⁹ cuz oibus replicis sequētib⁹: z satis bñ: z susti nēdo pñm rñsionē possent tres replicate cōtra ipaz solui. dicēdo q b necessitas est cōdictionata fm qd: et d potētia dei ordiata: est ergo quāu ad pñm actiua: z quodāmo

passiua forma mixtiōis respectu itellecties similr de nō pōt nō agere ad hoc: nō neces sario necessitate pñe: s3 simplr ptingent q ad 2^m simplr ad tertiu dicat: vt pus: 2ª aut responsio sequēs pulebra est: quā multi tenent in hoc du^o: z q adducit in op^m. d rō nib⁹ seminalib⁹: p3 ibi. et q vltimo tangit de aia sepata se reuniente zc. poss3 negari silitudo: sed qualr valet. vide in. 4. di. 43. q. 3. singularissimē: arduū enim et difficile du^m est: qualr homo generat hoiem: l3 fa cilit pferat apud phycos. Quere in. 2. di. 17. z. 18. z in. 3. di. 2. z. 4. z in. 4. q. 1. z i qli beto. q. 2. ea que faciūt ad hoc Hen. z gan. ad hoc inquire z alios antiquos vt nosti. omittē g in pede hur⁹. 3. q. si volueris totā illaz lram ibi. Ad. 1. ar^m. 3. q. zc. vsq; illuc. Itēz si cōpositū zc. z similr ibi. Ad 3^m ar^m. 3. q. zc. vsq; illuc. Ad pñcipale si sic zc. et le ge totū ad finē. q. S3 videt q doc. in mar gine vt additiōes has solones adiuxit. ppter replicas z alia que sequuntur.

¶ Infra cū dicit. Ad virāq. q. phs vult zc. tenēdo ordinē quē posuim⁹: posset ibi scri bi sic. Ad duas pñmas. q. vel vt in alijs ori ginalib⁹ habet: et bene. Ad pñmissas. q. zc. sed de grāmatica rei paz curādū est: ibi. n. itendit rñdere maxime ad duas pñmas. q. z lra bñ solut fm aliu ordinē quē pus re citauit. Dicta doctoris in toto pcessu pon derabis. examinabis diligenter: quia suo modo transcendit terrena ingenia.

¶ Cū dicit infra ibi. Item si calidū esset se paratū zc. illa verba declarabis: vt habet in. 4. di. 12. q. 2. z. 3. Itē infra soluēdo ar^m ex auctore. 9. pñcipiorum. nota signanter expositionē doctoris. sed instatias pñsidera Ad finē. q. cū habet in aliquibus origi nalib⁹: z sic posuim⁹. Ad ar^m pñcipale zc. itellige de 2° pñcipali: z nō de pñmo: sed in alijs vbi responsiōes oēs ad pñcipalia po nūt ad finē. q. habet sic. Ad pñm ar^m. 3. q. zc. et sequit infra. Ad 2^m ar^m pñcipale dr q cōpositum zc.

¶ Illa respōsio. Ad aliud de generatione hois zc. nō est necessaria habita respōsioe supius assignata in pede. q. nisi quia ibi sit mēto de forma hic de dispositiōe z natura litate. Et videt q illaz responsiōne volue rit sustinere: ad reliquas aut dicit cōmuni

ter ut supra notant.

CAd deū p^{ri}mū in 7. p^{ri}mo. 31. adductū in 3. p^{ri}ncipali nō rīdet: sed facili possēt di-
ci: vel q^{uod} loq^{uitur} de forma specifica: vel p^{er}ce-
di pōt q^{uod} dicit absolute. q^{uod} nō est p^{er}tra nos:
v^{er}o p^{er} ex respōsiōe doctoris: quia generās
vniuersū nō dimittit ipm cōpositū vsq^{ue} in-
ductionē vltimē specificē: z h^{oc} vel formāl^{iter}
vel v^{er}uāl^{iter} saltē generās limitatū equocū:
de quo infra in. q. de rōnibus seminalibus
z de pluralitate formaz.

CUltima respōsiō ibi. Ad aliud q^{uod} nūquā
est mutatio zc. debet applicari ad arg^{um} in
solone p^{ri}ncipali. 4. q. 3. q^{uod} p^{ro}bat scōz cōmu-
nē viā: z cōmē. v^{er}o videt q^{uod} in genere acci-
tis nō generatur cōpositū p^{er} se: Alia addat
diligens lector curioso.

Sequitur p^{ro}lonis ipugnata. l. c.
28. in qua assignatur q^{uod}dā extra in pede:
ibi. hic sunt due difficultates zc. vsq^{ue} illuc
inclusiue: sed p^{er} accidēs ordinatū: z in ali-
gbus ponitur ante duo vltima argumēta
an oppositū: in aliqb^{us} vero post illa: z ma-
gis ad rem aliquāliter: et est bona littera:
de quā fit mentio. q. sequente: vbi locū h^{ab}et.
CAbidem tangitur quotatio de articulo
dānato. vbi aduerte q^{uod} articuli dānati o^{mn}i-
nio z p^{ri}stus ordinant^{ur} p^{er} ca. s^{ed} diuersas fa-
cultates materias z pōtīfices: vñ iste articu-
lus est: 1° ca. 7. 1° z 2°. Quoz p^{ri}mus est: q^{uod}
itelligēte inferiores creat^{ur} vegetatiuā z sen-
sitiuā motu celesti mediante. error.

CScōs articulo. Cum itelligētia sit plena
formis ip^{ri}mit illas in mā p^{er} corpora cele-
stia tanq^{ue} p^{er} instrumenta. error.

CDeinde ponit op. cōmē. z sequaciū eius
cū suis rōnib^{us}: z ipugnat z rōsiones quo-
rūdā fauētū cōmēta. examinab^{it} z iⁿfringes.

CAssignat extra in aliquib^{us} illa l^{it}ra. Nota
q^{uod} hic imutat rōsionē cōmēt. zc. vsq^{ue} illuc in-
clusiue: z p^{er}cedit ex vnitatē cōpositū: z po-
nit iⁿ aliqb^{us} an o^{mn}i in aliqb^{us} post rōnes op.
z nō videt multū necessaria: adde tñ si vis
inquirendo antiquos quos supra.

CDeterminatio doctoris clara est: Vlt
eniz q^{uod} ratio Az. arguit nō necessitatē: nō
tñ impossibilitatē ydeaz p^{ro}lonis hic. vbi si te
volueris extēdere de ydeis: vide ātīquos.
p^{ro}hos z theologos: z hunc q^{ue}segregie. di.

35. p^{ri}mi z maxie in reportat^{ur} z alibi v^{er}o scis.
vide etiā in quolibet. q. 7. cōclusionē. 4.
singularissime ad p^{ro}positū huius mā^{te}.

CVerba doctoris in impugnatione op. z
in decisōe valde notab^{il}is: z special^{iter} impu-
gnando. 2. rōnē op. nota p^{ro}pōnem illā im-
possibile est aliqd transmutare aliud p^{er} me-
diū nisi transmutet mediū: quere cōmēta.
8. p^{ro}physicor. 2. p^{ri}mi. 37. z. 2. celi z mū. 2. p^{ri}mi. 42.
z hunc in. 2. di. 9. z di. 14. q. finali optime.
CInfra etiā ibi. Item ex dictis p^{ro}p^{ri}is iⁿfer
p^{er}tra cōmēt. an corpus celeste esse cōposi-
tum ex materia z forma: aut cōtradictionē
manifestā in dictis eius: plura alia tangat
diligens lector: altioris indaginis.

CAduerte q^{uod} nō rīdet ad p^{ri}mū p^{ri}ncipales:
sed incipit a scō: solutio tñ p^{ri}mi p^{ri}ncipalis
p^{er} ex solone. q. arguit enī nō impossibilitē:
v^{er}o patet in exemplo quod adduct^{ur}: sed nō
necessitatem.

CAl^{ter} etiā dici possēt negando p^{ri}am: z q^{uod}
addit de ca^{te} sepatō: dic v^{er}o h^{oc} in. 4. di. 12.
q. 2. z. 3. tantum enim in potentia remota
potest generare.

CTota illa littera q^{uod} v^{er}ellet tenere viam cō-
menta. zc. vsq^{ue} ad finē assignat additio ab
aliquibus: sed notabilis discursus z singu-
laris. iō legat^{ur} infra tñ ibi. Nec p^{ro}positio tñ
scilicet mutatio terminans motū zc. vsq^{ue}
illuc. Ad. 2. suba equinoce zc. que non ha-
betur in multis originalibus: ponatur ex
tra: z omittat^{ur} si placuerit. quere l^{it}ten. quo
libeto. 5. 7. z. 9. in diuersis. q. de ydeis: z q^{uod}i
libeto. 2. 3. 4. 69. 10. z. 12. iⁿ diuersis. q. de hoc
q^{uod} tangit hic: v^{er}o de pluralitate formaz et
hois z diuersitate agētū in p^{ro}ducēdo.

Sequitur q. 12. de inchoatione
formarum: seu de rō-
nibus seminalib^{us}. l. c. 29. que famosa z ma-
gne altercatiōis apud antiquos z moder-
nos existit. varie stoic^{orum} epicur^{orum} z pipathe-
tic^{orum}: arabes in hoc p^{ro}blemate sentiunt
vide copiose. 2. p^{ro}ly. v^{er}o nosti. z in l^{it}ten. q^{uod}i
libeto. 4. q. 14. z. 18. di. secundi sententiarū
in doctrina huius z altiorum theologoz
z in Al^{ber}. hic et in summa theologicē: et
in Tho. hic z in 2°. vbi supra: z in. q. de po-
tentia. q. 3. z de virtutibus. q. 3. z in tractatū
de nā mā^{te} z dimensionibus iⁿterminatis. z
Al^{ber}. di. 12. 2. z ochan in. 3. s^uma. z Al^{ber}.

notat de 3. trini. z medicos: vt Galienū
z cōciliatorē differētia. 48. z. 101. z copio
se in. q. 1. rui pncipioz vbi hanc. q. disputa
uit An. An. post scōtū z alios q̄ ples anti
quos z modernos q̄re hic: z examina di
ligēt Auer. etiā pmo ce. z mū. pmeto. 101.
z sup. 12. metaphy. pmeto. 18. ingre g sa
tis pulchre in via sua pseruat ad pposito
de rerū inchoatiōe z pductione: z pbm. 2.
de generatione animalium.

C Recitat opp. famosū pdictozū pluriū
z Alberti z sequaciū quā varie subdividit
fm diuersozū imaginationē: et impugnat
oīa mēbra de inchoationē formaz z addu
cit resolute qd tenendū est: deinde inuesti
gat qualr sunt ponende rōnes semiales: z
in qbus z qd sint: nō tñ ponendo eas coe
uas materie: vbi valde notatē z resolute
habes de veritate quesit.

C Pro declaratiōe eozū que dicit in solu
tione primi principalis: vide in. 3. di. 11. q.
1. et in. 2. di. 1. q. 2. z infra et di. 3. eiusdem
soluendo argumenta. 1. q. z di. 17. eiusdem
z. 18. z alibi sepe vñ nōst. quere glosam in
pncipio sup Bene. vide etiā i. 4. q. 1. idē.

C Similiter ad ea que tangit in solutiōe
2. motui principalis: vide super. 2. pby.
antiquos z modernos: z in pmo. q. 1. plo.
z in. 2. vbi supra. et di. 2. specialiter. q. 10. et
in. 4. di. 43. q. 4. z sup. 5. metaphy. c. de nā
in expositione huius. z psequēter de diffe
rentia naturalū z artificialū. tange plura
vñ nōst omnia bene masticando.

C Pro declaratione vltiori illius diffi
nitionis violenti. vide in. 2. vbi supra. z su
per. 3. ethicoz vt scis. z in. 3. di. 16. et in. 4.
di. 29. optime z. 43. z alibi: littera satis be
ne correctā et ordinatā est: plura diligens
lector addat.

Sequitur q. 15. de pñ^o indiuidua
tionis que fundari p̄t
super diuersis locis textus: licet super. 5.
metaphy. poterat oriri vt eam aliquali
ter tetigit An. An. ibidem: potest enim. l. c.
28. 35. et. 45. oriri: vt notauimus in pnci
pio eius: famosa enim z ampla et maxime
speculatiōis est hec materia: et capos ma
gnū op̄i. z disputatiōnū: quā tamen mi
rabili ingenio hic amplectitur compedio
se: z testante etiā aduersario doctrine hui⁹

vullino ochā: in pmo di. 2. ceteros omnes
excellit iste in hac indiuiduatione z subti
litate eius: de qua dicit^r in. 6. q. ad plenū. et
resolute et difficulter pertraciat in. 2. di. 3.
parte. 1. quaruz principalis fructus in hac
vnica. q. habetur: et plura subtilissima ad
duntur scolastico volatu mirifico.

C Aduerte qz in aliquibus originalibus
ante oppositū ponit paruz extra ibi. Nota
pñū argumentū zc. vsqz illuc. Contra. 4.
metaphy. zc. et in margine in aliquib⁹ ha
bet quedā littera que sic incipit: virū suba
materialis ex natura sua sit indiuidua zc.
vsqz illuc inclusiue: vt hui⁹ generis: z alia
que sic incipit: de an¹⁶ q. nō. 12. metaphy.
zc. vsqz illuc inclusiue. Item natura perfe
ctior. cōcator: z qz nō multū necessaria et
diminuta. quare nō posuimus in origina
li impresso eam: lector addat si voluerit.
C Scdm argumentū post oppositū est di
uisiū: vt patet: cuius vnū membri remo
uet: aliud vero membrū impugnabis: vt in
sequētibz habet: superposuit enim satis
manifestum scdm membrum esse inconue
niens. ideo tacuit.

C Infra ibi. hic male allegatur Aristo. zc.
vsqz illuc. Tertia est d materia zc. assignat
extra: sed littera satis bona est: et cum dicit
alibi potest remitti ad expositionē littere
ibi. z supra. q. de ratiōe quantitatis: z infra
in hac. q. z in. 2. vbi supra. et si sic congrue
ponit extra sustinēdo suppositū pncipale.

C An decisio. q. introducta duas vias pñ
cipales: quaz pma est qz natura per aliqd
positiū quodāmodo aliud ab ipsa indiui
dualiter que subdivis in. 6. vias quaruz. 5.
sunt alioz z. 6. est ppria. 2ª via principalis
h3 duas vias: prima qz seipsa nā est h. 2^a qz
duplici negatiōe: z sic vñ uerso sunt octo
vie minus pncipales: opinantes pme vie
ptialis pme pncipalis exprimūt in lra:
scda via ptialis est God. quolibeto. 7. q. 5.
z quolibeto. 6. q. 14. z Egidij quolibeto. 1.
q. 5. z in theorematib⁹. 3ª est Alberti. 5. me
taphy. z in libello de intellectu z intelli
bili. z sci Thome: l3 ppter infastiōes de
monū mām signauerit quātītatis cruce in
frōte: vide eu3. 5. metaphy. et in libello de
indiuiduatiōe mae: z sup Boe⁹. d trini. et. 1.
pte sūme. q. 7. arti. 1. z. 50. q. z in. 2. scripti ex

possius: di. 3. q. 4. vide etiā Bona. & Ricar. dū in 2° ibidē notāter ad h. & alios antiq̃s 4ª via attribuit Rogerio bachonis: et vñ Auicebron: q̃ tñ poti⁹ formā posuit eē pñcipiū idiuuidua⁹: & hanc sequitur Nichola⁹ Boneti. 8. metaphyze: et alig quotiā Sod. do. gre. Luaro. in. 2. vbi pñs 5ª via est multum spālis quā tacuit in. 2. q̃re. Luaro. in. 2. q. 4. & lhen. quolibeto. 3. q. 9. & alios ad h. Prima via pñalis 2ª pñcipalis est noīaliū quas sequitur ochā i pmo di. 2. pte. 1. copiose & aliquatū q̃libeto. 5. q. 12. & 13. & sñ Adam lib. 1. di. 33. q. 8. arti. pmo: q̃re aureolū & alios vt nosti. 2ª via ē lhen. q̃libeto. 5. q. 8. & 5. Cūq; vias pñcipales ipugnat. pmo in gñali vel saltez tres pñmas p q̃tuor me^a notabiliter. psequenter in spāli arguit singulatim cōtra eas suo modo.

Aliqui assignāt extra ibi. hic rñdet Egidius d illo modo zē. vsq; illuc. Ex scda via sic zē. & illa rñso hñ vbi supra q̃tati ipm. Qd̃ tāgit ista in exēplo iprobādo. i. via 2. pñcipalis: vbi dicit fm vnā op. q̃re i p^o. di. 36. illas op. & cōsequenter in. 2. via recitat dicta lhen. i. sūma & quolibeto. vbi ibi tangit: sed vide omnia in fonte si potueris: et pondera singula.

Infra ibi dicit q̃ q̃ nā nō est vna zē. assignat extra in aligb⁹: sñ satis bona lra: et pñ assignari. 9. op. in solone. q. et vnuz est fm oēm q̃ singularitate formastr et pñme est singulare: sed de h nō querit: vt habet.

Deinde ibi. Et nota q̃ nō q̃rit zē. Declarat titulū quesiti. & ostēdit pñ negatiuā eius quāti ad pñm pte: vñ q̃ natura lapidis nō sit de se h. vbi introducit disputatōez de vnitāte minori reali vnitāte nūerali: q̃ etiā infra. q. 18. replica: iō h possit omitti q̃ famosa est in doctrina ei⁹: & breuit & subūlt pcedit: & l3 multi conant soluere motu ista: vt ochā & seq̃ces vbi. s. & sñr alia argumenta supra pñra alias vias h. tu tñ facilt infringes cūcta bene discutiēdo: nā obfistatio nihil persuadetur.

Cōsequenter aduerte ad illā rñsionē ibi infra. Rñdet ad pñm iprobatiōē psequētis zē. pñra quā nō replica: posset enī assignari extra: & si volueris facilt infrigis: nā l3 idifferētib⁹ nūeralr posset reperiri in equalitas: nō tñ in differētia ipsa. an etiā sit

alicui⁹ quātitatis. & sic capax q̃litas: pñcipiuz in diuidiuatiōis pōderabis ex dictis huiusmodi: & pbabiliter diceret q̃ nō nisi extensue. Quere. 5. q. quolibet. i. 26. di. p. sed instantia est aliquatū. i. di. p. & alibi.

Infra aduerte q̃lier argumētū de vnitāte obieci potētie infrigit: sñ de vnitāte obieci vñ act⁹ replica cōmendat: q̃re. s. lib. pmo: & in scdo sententiarum. vbi supra.

Deinde pcludit qd̃ tenēdū sit in hac. q. ibi. Ex his pōt pcludi zē. vbi psequēter videt magna intricatio in pcessu. Nā rñdet ad diuersas. q. cūz in vna tñ mota sit. Et in originalib⁹ diuersis trāsmutat lra: tota nā q̃ illa lra. Dicit q̃ natura nō est vna nisi p vnitātē de gñe quātitatis zē. vsq; illuc. Ex his pñ pcludi: omittit in aligbus. & vocat extra: & satis rōnabilr. Illa etiā lra. Nō tandū q̃ idiuuidū siue vñū numero dicit illud etiā p tonū vsq; ad illud iclusue: sicut mod⁹ grāmatalis pcedit illā pte. Ex his pñ pcludi zē. q̃ sequitur: & satis bon⁹ ordo est ille: teneat tñ ordo iste quē posuim⁹: qz satis bon⁹: & legatur tota lra. quia optima vbiq; & singularis doctrina de singulari.

Cū dicit ibi. Ad duo pñma pñme. q. zē. debent applicari ad pñcipalia argumenta p vtraq; pte: tan⁹ o^m & post ille solutiōes: vbi aduerte q̃ q̃tat ar⁹ añ oppositū ibi: vt. s. in illo extra ante oppositū ea cōparauit.

Infra psequēter cū dicit: Ad aliā. q. ibi i telligit implicite. q. nā fm multiplice rectatā op. multiplex subintelligit h. q. vt expresse ponit in. 2. h vero grā breuitatis sub vna oēs icludit. simplr ista cū dicit: Ad aliā q. q̃ forma est pñcipiū zē. applica ad op. d tñ materialib⁹ in qb⁹ nō cōcedunt plura in eadē spē fm cōmunē viā: & ibi argumenta implicita q̃ soluit: q̃re in. 2. vbi supra. q. 7. et in illo extra qd̃ notauit supra de angelis zē. habētū breuib⁹: sñr infra ibi: Ad aliā q. zē. applica ad op. de quātitate q̃ ibi tāgit vt pñ: licet declaratio illa est generalis in hac materia in omni via vt patet.

Deinde iducit obiectōes pñra solutiōez. q. pñcipal⁹ soluit valde notāter: & aduerte ad solutiōez vltime obiectōis ibidē: qz videt hñ instantias ex dictis boeciū li. diuisionū q̃ diuisionē spēi reducit ad diuisiōez totū in ptes: sñ salua doc. vt nosti. & sñr oēs

alias solutiones h̄ examina bis diligenter iudicio boni viri.

C Sequitur illa ps. Notandum q̄ indiuiduū rē. vbi declarat pcedentia: et altius oīa inuestigat: et de p̄ncipio indiuidualis: et vnitatem reali minor vnitatem numeralem: et vltimate vbi cōsequenter inducit. 6. obiectiones contra dicta: et ante q̄ soluit eas inserit pla de claratūa et instantias et solones: vñ infra ibi. Ad p̄mū p̄ncipale rē. itelligit de p̄mo illarum. 6. obiectionum.

C Pertrāsib̄ lēto passu: illd chaos metalē scōtēū: vbi assignat ifra ibi. Q. vō p̄dictū est q̄ qcqd abstrahit rē. vsq; illuc. Ad 4^m p̄ argumētū factū rē. extra: s; lra singularis valde: quā etiā ifra tāgit: et nō habet cōter in omnibus originalibus in hoc loco.

C Iuxta ad finē. q. an illā imediate. Ad argumēta p̄tra itellectionē singularis rē. ponit in aliqb̄ originalib̄ obiectione talis. Cōtra sp̄stat q̄ p se sentit vniuersale qd̄ est extra aīam: hoc est illud qd̄ natū est denominari ab vni^{te}: et satis facilis est solutio ex dictis: vel omittit: quia nō necessario.

C Rōse q̄nter ibi. Rēspōsiōne ad h̄ q̄re. s; 3. di. p. rē. illd additū est: et nō est de origina. It doc. vna enī remissio: s; nō h̄r in originalib̄ aīas: et tenēdo suppo^m p̄n^{te}: nā ē d. lra varie h̄r ibi. lra i diuersis: et aliq̄ addunt q̄ nō sunt h̄: supra li. 1. et li. 5. ad hoc pla patet: q̄re. 4. 5. 4. et alibi sepe. Alios seq̄ces hūiū h̄r vide: vt frā. p. de. c. 2. de a. 2. modernos paritēses: s; volabis semper cum aquila.

Sequitur q. 14. et 15. de itell^{te} singularis. t. c. 35. que etiā cōter occurrūt: et i qb̄ variū varie sentit: q̄z ordo ad pcedētē rē sequitē. q. possit pōderari: nā in aliqb̄ sequuntē seq̄ntē h̄c. et sic vident fūdari in textu: s; de h̄ p̄az referre: p̄ma etiā istaz n̄ videt multū necessaria: q̄ eadē fundamenta p̄ et p̄tra fere h̄r in 2°. id̄ possit notari extra s; ad maiore ex p̄essione possunt legi abe. Illaz vna est de itell^{te} singularis abe: alia in ordine ad itellectū n̄r. s; etiā li. 1. q. 5. in aliqb̄ originalib̄ ponit tota h̄. 1. 4. sub breuitate t̄i. et satis bñ esset ibi ad ppositū: vt ibi notatū.

C Processus doc. i hac. 1. 4. satis p̄z arguit enī ad vtrāq; p̄te copiose: et soluit fm̄ via 3. Thome ar^{is} p̄ncip alia: et ipugnat i fine so

lutiōes. Ad ar^{is} alteri^o p̄te h̄r r̄siōes. q. 15. et 3. li. 2. vbi se remittit i. 2. etiā sniaz di. 9. et 3. pla ad h̄ h̄z: et i. q. collationū: et in. q. li. de aīa et in theorematib̄ ppositiōe. 3. et i. 4. di. 4. 5. et in 3. di. 1. 4. et in q̄libeto. q. 15. et i. 3. di. p. q̄ in q̄sequēte ampli p̄tractari h̄r. **C** In. q. 15. arguit etiā ad p̄tes fere vt p̄us copiose: vbi post o^m ibi d̄r q̄ i alio lumie rē. vsq; illuc. Itē ad p̄ncipale rē. assignat extra ab aliqb̄. **C** Resolū. q. i duob̄ ar^{is} culis satis clara ē et notabil valde in 2° ar^{is} p̄ncipali: p̄te. 1. ibi. Cōtra d̄m̄ ē q̄ itell^{te} n̄ rē. vsq; illuc. de 2° d̄r rē. assignat extra ab aliqb̄: s; tota lra valde notabil ē et subtilis atq; singularis: q̄re legat et exponat attēte: vbiq; op̄iones antiq̄ et modernoz adde h̄ si voluerit: vide. s. 1. p̄hy. 2. et 3. de aīa: et in hoc. 7. et 2. sniaz di. 3. et alibi: vide ochā in p̄mo: et q̄libet rē defende vītate scōncas vbiq; de mō vō cognoscēdi singulare nō valde ea q̄ ponit doctor in. 2. p̄te. 2. p̄ncipalis ar^{is} et q̄re alios varie ad h̄: vbi p̄us ifra magis in. q. d̄ vlt h̄ singularissime repetit: vult breuit doc. h̄: q̄ singulare est p se itelligibile: et p̄mo et abstractiue et ituitiue: s; n̄ a nob̄ p̄ statu isto sub p̄pua rōne et vnitatem nisi in cōceptu quodā vago seu cōfuso aut certe aggregato: et hoc maxime cognitiōe abstractiua: s; de iūmīna du^m vñ: vbi poterit lector p̄nes ordinate pponere plures vel vnam vt posuit.

Sequitur seu q̄dduatis: et maxie m̄lis m̄li. t. c. 35. et vide: i q̄ etiā varia iterpretatio auctoz veterz et modernoz repit. **C** Ponit op̄. cōmen. in p̄ncipio solōnis q̄ habet p̄m. 35. hui^{us}. 7. s; est 3^m cōmē. c. d̄ p̄bus diffōnis: idē tāgit cōm. 21. hui^{us}. 7. et alibi sepe: quā op̄. imitat Aliber. et Jo. Bando nus et m̄li alij quā p̄r ipugnat auctoz itatibus et rōnib̄ et motiua ei^{us} soluit: et vt p̄us sepe notatū fugā alioz h̄m̄ caput abfcon. dentū p̄sequenter ipugnabis. Et subtilitate Auer. cōmēto. 34. hui^{us} sibi et alijs: vt sui motus ē ipceptibile: cū m̄gt fm̄ p̄siderationē ad subam declarātē et etiā: nā nō d̄r eē ps sube: s; eē apparēas deferēs formā et suā diffinitōes rē. deridebis et ad h̄ oīem argues vt nō offit p̄az potētiāle quā apparētiā m̄ q̄due on^{is} possit ferre: si credis crede n̄ cre.

denti. **D**eterminatio voc. h. e. resoluta. z determinata: p multis eni. s. distinctioib⁹ v⁹ 6. coputatio illa de potentia duplici ad corruptionem pcludit qd tenendū vbi possent varie conclusōes ordinari: qd lectori relin. quat: hāc materiā ingre i. 3. di. 22. opime: vbi alios theologos igre: vt Bona. C. lūa. Hugonē de sacramētis li. i. pte. 2. c. vltio. z Thomā pma pte. q. 75. z in 3. pte. q. 50. z in 4. di. 44. z in tractatu de ente z eentia: vt de in. 2. di. 3. pte. i. q. 5. et sequaces hui⁹ pla addendo vt scis: littera est bene ordinata z correctā per totum hic.

Sequit^r q. 17. de copatōe dīaz ordinataz in linea p⁹di⁹ fm eentiale iclusiōem z p⁹dicatōez. i. c. 43. cū⁹ ordo ad seqntes possit trāsmutari: hīta vitate qūto ordo nihil facit. In pncipio solutōes tāgit op. plurū hic: qre Thomā. i. pte. i. q. 67. z i. 4. di. 11. z in de nā generis. z alberū z alios h: quā pū ipugnat noiant z euasīōes pūter tu ipugnabis: deinde cōclusiōne quā itēdit breuib⁹ absoluit: vide eū copiose in. 4. di. 11. q. 3. z in p⁹dicabiliū qōtib⁹. q. 9. z. 13. vbi itātias hūc inde notauit: z vt potui euacuauit: sup. 6. etiāz topi⁹ possent plura ad hūcueniri: et alibi in logicalibus. Ista satis clara est z correctā. Querat diligēs lector plura subtilia hic: qz mā satis curiosā est metaphysice z logice pcedō: grossiōs vbiq; pūrbabis: et noialū garrū penū cētēne. Comētaria Boetii subtilis inquit ē vbiq;.

Sequitur q. 18. de vlt. i. c. 44. q famosa est et difficilis que hū ordinaret post seqntē. q. 13. vt sepe dixi: ordo nō nocet. Ante o^m replicat breuib⁹ argumēta supius facta. q. 13. de vntate reali minor: vntate nūerali que ibi notauit posse dici extra vel additio: vel certe hic vbiq; tamen ad maiorem expressiōne possunt legi z ponderari.

Op. in hac materia plures fuerūt: vide Thomā in tractatu de vniuersalib⁹. z 2^a 2^a q. 47. Epicuri. n. e. platonici hic alr sentiunt: vide. i. posteriorz cōtra platonē: z hic Alr. n. pncipio igit solontis tractat. q. fm fatāsim platonis: z impugnat breuib⁹. Cōsequēter recitat op. latinorū duas extremas: pma est realistaz aliquāl nūis

descēdentū: z reb⁹ sensibilib⁹ vltra modū inuoluto z. scda est noialū z Thomāz anglicū. z alios qz plures illi⁹ vie ad ppositū: z sup. i. posteriorz. z phy. z in logicalib⁹. z spālter sup Porphyrio vt nosti vtranq; ipugnat qz nūis excedūt z in extremis.

Infra in impugnatiōe. 2. op. ibi. Ad ista possz dici q: l3 obiectū sit pū z c. vsq; illuc cōtra modū ponēdi z c. assignat extra vel additio in aliquibus originalibus: z satis recte.

Deinde respōdendo ex intentione propria ad questū premitit quasdam distinctiones: et applicat membra ad predictas opiniones: z ibi tangit de specie intelligibili: vide optime. 3. di. p. q. 6. z. 3. di. 2. q. 1. z in. q. logicalib⁹ sup Porphyrio: et. 2. pte. 3. di. 2. z psequēter ad questū respondet for. maluer. vbi duo pncipaliter facit: et totus processus est satis clar⁹ sed valde notād⁹: ideo totaz istam distīctē declarā: vt scis. **I**nfra ibi. Ad istam dubitationē potest dici z c. vbi cōmūter nō habetur plus in littera: adde tu ex his que supra. q. de ente vō dixi i. 6. z ex. 3. di. 2. vbi p⁹ z alibi: z specialiter ex. 45. disti. 4. q. 3. et aliquid 8. di. pma. q. 3. z alibi sepe vt nosti.

Clteri⁹ infra ibi: cōtra cognoscere cōfū se z c. vsq; ad finē notat vt additio v⁹ extra in aliquibus originalibus: sed littera notabil⁹ z subtilis: ideo legatur si placuerit: pōderabis vero solutionē illam quā incipit: z nō psequitur cum dicit: Ad primū de cōtrariis z c. nō enīz fm idem insunt: nec eodem modo nec in eadē acceptione: vt p3: sicut responsio imēdiate addita dicit: s3 replicam cōsequēter adductā euadere vt nosti. Et videt tota littera non multū necessaria: z extra: atq; p maiorē parte supra. q. 13. habetur: nihilominus facilius omnia hic bene applicari possunt z defēdi: quare z c.

Cōtrouersiā quandā que videt hic z in logicalib⁹ sup Porphy⁹. q. 8. de subo vltis vt ē itētiō 2^a: pōdera vt ibi notati plire: z solue: z mīta tāge ex his q ibi collegi. **P**rolixas qstōes plurū modernorū in hac mā videt sup pmo physicozū: sed parū enīz resolutos vbiq; imitabere et nō fr. Ara chartam impediētes balbutientes.

Aduerte etiam qd multū refert dicere vñ
realia z cōia vel cōmunicabilia vel nāe vñ
qdditates tales i hac mā: nā pñū est ipso
pñe dictū cetera vera z pñia dicta.

Sequitur q. 19. de cōpatib⁹ pce-
pius generis et diffe-
rētie atq; spēi respectu virtutisq; sūm idētia-
tem vel diuersitatē. l.c. 4. 3. q. vi pñs notauit
posset cōgrue pcedere duas pcedētes vel
saltē immediate pcedētē: qd etiā pulchra est z
subtilis ac vere metaphysica.

In pñcipio solonis adducit modū dñi
Tho. in tractatu de nā gñis: z ipugnat pñe
qñter satis euidēt: l. 3. qdē conant euade-
re argumēta ex sūdamētis Thomae suo mō.
In fra ibi. nota qd sic idēz nūero zc. vsq;
illuc. scōd mō cōcept⁹ illi zc. assignat vnūz
paz extra: z aliud infra ibi. Nota qd h videt
expmī zc. vsq; illuc. Ista opinio nō negat
zc. z ibi tāgū illud qd dicit. p. 3. rñso zc. qñ-
ter patet expmendo vt nōst.

Propter maiorē expñtionem illi op. in
4.º articulo solutiōis: de dñia itētiōis sci-
endū qd Hen. z Thomas etiā videt pone-
re differētiā itētiōis tanquā mediā inter
differētiā realē z rōnis maiorē vñ scōda mi-
norē pñā z reperit illa triplex dñia taz in
diuinis: qñ in creaturis sūm eos. Realis. n.
differētia est iter subiectūz accidēs in crea-
turis: in diuinis vero iter pñonas. Rōnis
aut differētia in creaturis est iter diffōnes
z diffinitū in diuinis iter abstractū z cōcre-
tū: vt iter bonitatē z bonū: iter eētiā etiāz
sūm Hen. z pñietates originis: itētiōis vñ
differētia in creaturis hī iter gen⁹ et diffe-
rentiā in diuinis iter attributa: vt iter bo-
nitatē et sapiētiā. vide Quat. in pñmo. di. 2.
q. 3. z di. 8. q. 1. z di. 4. 5. optime ad h. z De-
trū de aq̃la in. 2. di. 3. q. pñma. Incidētaliter
vero habent in. 2. hui⁹. di. 1. q. 5. z di. 5. p. q.
2. z di. 8. eiusdē. q. 3. aliq; verba de hac diffe-
rētia. vide Hen. in sūma. arti. 2. q. 23. z 24.
z quolibeto. 8. q. 9. z qñlibeto. 9. q. 1. z 2. z qñ-
libeto. 11. q. 3. z quolibeto. 5. q. 1. z 3. z qñlibe-
to. 13. q. 1. z alibi pluries ad pñpositū expri-
mendū: pñmo qd impugnat op. de differētia
itētiōis cōsequēter dat sibi intellectū sanū:
z sustinet eā: et soluit motiua in o.º addu-
cta: sed in stat finalr eaz excludēdo totalr a
pñposito: vñlumo aliū subtile modū dicend.

adducit: vbi oīa verba mēsurabls: et ē sua
pñia atq; Qu. q. 2. 8. di. p. q. 3. z 2. di. eius-
dē: z in repositiōis in plo. z alibi: et apd se-
quaces hui⁹ copiose. vbi aduerte de gradi-
bus distinctiōis realis z rōnis. vide in qñli-
beto. q. 13. z in pñmo vbi supra: z fundamē-
tis generis z differētie ex pte rer⁹: qñ nec
de: nec aliqd formalr deñ de ipso fit in ge-
nere z pñnētia vñtina: z in fine notabis
valde illa verba: qd pñ capere capiat. et. 5.
ibi: qñ eadmodūz alibi habet: qd qñqd pñe-
ctiōnē zc. pñsidera an sit extra: vel vbi ē illd
alibi: in sentētijs enī pñt repiri vbi supra:
sed supra li. 4. et in thozemantib⁹ qñe pñe.
z vide ad pñpositū in logicalib⁹ hui⁹ egre-
gie sup⁹ Morphy. c. de gñe. q. 3. vel 4. com-
putādo qd iunculā de loco. z. q. 7. z in an-
pñdicamētis. q. 7. z i pñmo. vbi supra. z in. 2.
di. 3. q. 6. z di. 16. z in. 4. di. 46. q. 3. z primo
repositiōnū di. 45. q. 2. z notabis differē-
tiā pñnētie actualis: potētiālis: virtualis
vñtina: z eminentialis: notāles z alios de
via communi inquire.

Breuit̃er hic tene qd pcept⁹ gñis ex pte
rei distinguit ad minus formalr a cōceptu
differētie: z ex natura rei a pceptu speciei:
sed an formalr cōsidera: et adde plura hic
vt nōst. Qd addit in solone. 3. pñcipalis
ibi. qñe alibi exēpla d manuato et capitato
zc. vide in. q. sup⁹ Morphyrio. ca. 3. genere
q. 3. et in originam. Aūcē. vbi ibi notauit.
Cetera que ibi tangunt in obiectiōib⁹ z so-
lutiōib⁹ vigilanter valde notabis: quia
singularis z subtilissima pñsideratio: z maxi-
me ea qd dicit de mā totali z pñiali z de pce-
pu gñis: z cōrñdētia ei⁹ ex pte rei zc. i so-
lutiōe etiā pñi pñcipalis pñdera mētiōēz
quā facit de expositiōe text⁹: vt supra.

Sequitur q. 20. d. pñralitate for-
maz. l.c. 49. z 56. que
famosa valde est z lūgiosa: sūnt enīz māe
cōiter currētes hoc tpe in qbus magna di-
scolia habet de pñmo. vñ cognito de plura-
litate formaz de vñnēsalib⁹ realibus de
vñnē entis: de principio indiuiduatiōis:
apud theologos vero curiososq; magna-
tes de eēntiāe mūdi immortalitāe atq;
futuris cōtingētib⁹ pñcēntiā: z pñdestina-
tiōe famosa qñtio hī: que quāto magis vñ-
tilant: tanto difficilius cōprehenduntur.

¶ Hanc

C Hanc materiā copiose habet in. 4. di. 11. q. 3. et in. 3. di. 2. et. 4. aliquantulum: et in. 2. di. 18. et alibi sepius incidentaliter.

Aduerte qd h. q. in aliquibus originalibus solet poni. 4. li. 8. sed ibi habeat locum: hic etiam non minus valet.

In principio solutionis ponit op. quā sequitur finaliter in hac. q. quā etiā Hen. de gan. in multis quolibetis h3 vt supra notauit: et quā dilatant noiales nimis et sequitur auicebron etiā et Linconiensis. et Joānes Jandonis: et plures alij habēt idem: p qua arguit notāter: vbi aduerte qd euasiones ibi addite immediate ad argumēta notanter extra vel additiōes: pmo ibi rñdētur qd generās zc. vsq; illuctum prationem zc. secūdo ibi. Hoc autē nō cogit zc. vsq; illuc: Item forma eadē zc. 3° ibi. Hoc nō cogit zc. vsq; illuc. Item formā carnis carnis zc. 4. ibi. Hoc non cogit zc. vsq; illuc. Ista opinio zc. et si volueris eas legē adhuc pnter replicas sustinēdo op. illam vide in. 4. vbi supra: et apud alios gradua tores formarū. quere in. q. triū pncipiorū copiose hic

Deinde declarat illā op. notāter: et qualiter defendi possit: et vltimo eā impugnat fm oēm intellectū satis notāter: sed in fine q. illa motiua soluit.

Consequēter ponit secundā op. que est Thomae: vide etiam Alberti et Egidij. et multo sequatū: qre Thomā. 1. pte. q. 76. et 77. et in. 4. di. 11. articulo pmo et di. 4. 4. et in pmo scripti di. 8. et in libello de natura generis cap. 17. et in. q. de potētia. q. 3. et in qstionibus disputatis: qre Hieruei quolibeto 1. q. 10. et 1. q. libeto. 4. q. 10. qre Clua. et alios minores vt nosti: et modernos parifenses et noiales: et specialr ochan quolibeto. 2. q. 10. et 11. et sup sententias et Auic. et alios medicos.

Adducit consequēter motiua p illa opinione apparētia: sed addit euasiones bonas vbi assignatur qddā extra ibi: hoc ducitur ad o^m zc. vsq; illuc. 3° confirmat zc. sed est satis bona littera.

Deinde impugnat illā op. et vltimo cōcludit cū pma opinione qd tenendū sit: et motiua in o^m soluit: vbi doctoris snia est satis clara et singularis: vt in locis allega.

tis supra plixi^o habet: quā pfirmabis multiplr ex antiqs et modernis: vide cōmē. 6. phisicoz. cōmēto. 57. et alibi: sed instātiās plures adducere potes: vide in. 2. di. 15. argumentū ad hoiez: sed facillr euadif: 13 ha beat bonā apparentiā. pñdera etiā hic qd sint ponēde forme totales et puales: et a q forma est vnitas aialis: et plura alia difficulta ptractabit h curiosus lector: q: materia copiosa est: et solones argumentoz pñcipaliū: et op. examinabis diligēter.

Propter illud qd tangit infra exēplari ter de ligno pnuato lapidi in quodā fonte zc. aduerte qd ille fons est in hybernica seu in scona maiori aut herlandia in partibus septentrionalibus insule: lignū em afixum illi aque ad limū vsq; inclusiue peracto determinato tpe repitur tripartitū: cōtinuū tñ: nā ps supeminēs aque remanet lignū: ps media ferrū: et ps infima lapis: et hoc nimirū est respectu alioz pluriū que in hac insula iueniunt. Nam ibi locus est in q nullū aial mori pōt: qdū ibi deget: sūt et arbores ex se generātes aues fere anserū siluestriū qstatis: sunt alia loca in qbus cadauera ilico resoluūt: et alia in qbus ppetuo manēt illesa: est etiā tota terra imunis ab oibus venenosis imo tanqz remediū contra ea vbiq; ferat: plura alia querātur apud antiquos: quere consilia. torē. 10. pticula pblematis: in cōmento pblematis. 7. taceo incolarū virtutes et mores ne assentiri nostratibus videar: animi tñ nobilitate: et armoz vehemētia ceteros excellere asserere nō ambigo: hec a meta phisici speculatione aliena sunt sed ppter exemplū exemplariter hactenus dicta.

Infra ibi: vide nota qd nō simul zc. vsq; illuc. Ad argumēta. 2. opinionis zc. assignatur extra in aliquibus: sed littera satis bene est ad propositum.

Aduerte consequēter ibidem ad solutionem illam quā omittit inceptā tantū ad primū argumentū secūde opinionis quere in. 4. vbi supra: et nota ibi: que forma: et cuius operatio in alia potest contineri: et que non breuiter potest negari et formam mixtionis: et operatiōes psequētes eā posse contineri in aliqua anima: pñdera tñ instātiās de forma corporeitatis pertracta.

bis fm varias opiniones vt nosti.

CAliam vltimā. q. An. An. hic disputauit de composito que non est multū necessaria habito supra sufficiēter determino generationis quo z qd: z infra. q. vltima. 8. li. habet sufficiēter: sed pro quāto tangit de 3. entitate notabilis est: totum accepit ex. 2. di. 3. q. 2. z alijs sequacibus huius: vbi cōment. imagina^{em} impugnabis ex proprijs dictis plerūq;

Incipiam

q. 8. libri de simplicitate for me accidentalis quo ad pres essentielles. l. c. 12. aduerte pmo q. An. An. hic mouet ante istam plures alias: quarū pma videtur dubius literale: 2^a habetur in. 3. 4. 3^a potest colligi in. 4. di. 11. 12. 43. 7. 44. 4^a habetur in. 2. di. 14. q. 1. quere etiam hanc 4. super li. ce. z mū. z precedentē super li. de generatione: z. i. phisicorū. gnta vero apud ipm est pma hic: nō videtur: tamē bene tenere ordinem questionū predictarū z sequentiū in hoc libro: 8. vt pz in textu. Hec questio satis clara est: z sentētia doctoris est assertiua: sed multa difficilia posent induci: ponit opinionē quādā pro affirmatiua secūde partis questū: z per consequens pro negatiua pme partis: quā videtur sequi Joānes Andonus super 5° metaphysice quere antiquos hic z alibi: pro qua opinione arguit tribus rationib⁹ z impugnat alijs tribus: primā rationem impugnationis in simili tangit: in. 2. di. 16 contra Bona. z in. 3. di. 2. q. 2. cōtra Uua. Deinde breuib⁹ tenet affirmatiuā partē q. q̄tum ad primā partē eius: z negatiuā quantum ad secundā z hoc loquēdo de cōpositione physica z rei: secūde est de metaphysica z realitatum: de quibus habet. 8. di. 1. p. q. 1. z. 3. di. 1. p. q. 3. z. 3. di. 2. q. 6. z. 46. di. 4. incidentaliter: z nota singula dicta vbiq; quere Uua. z alios sequaces: z tanget instantias ex his que dicta sunt supra. q. 10. 7. li. vide Thomā in de ente z essentia. z l. Henr. z nominales ad propositum: multa addendo curiosesemper cum aquila solem intueri.

CInfra soluendo. 2. pncipale: cum dicit:

quē tractatum habes alibi zc. aduerte q. illud tangit notāter in theozematibus ad finem ad quē locum: vt reputo se remittit hic. In sententijs enim habetur. 8. di. p. q. 1. z di. 19. q. 1. di. 2. parte. 2. q. 1. z alibi: quere Uua. z l. Henr.

CAduerte diligenter ad solutiones pncipalium: maxime opinionē impugnatē: qz singularis doctrina: z valde pfunda metaphysica: in qua declarantur plura alibi: z hic ambigua: z singularissime aduerte ad illam expositionē qualiter idem sit in diuersis generibus: quere in quolibeto. q. 13. idem. Quere multa in naturalibus pro solutione vltima infra: z tange instantias ad hominem ex dictis suis: vt nosti: aduerte etiam q. hec questio congrue sequentes duas hic sequeretur: vt fundant in textu: sed de hoc non multum curandū vt sepe supra.

Sequitur q. 2. de intentione forme accidentalis: z remissione eius. l. c. 10. que famosa est z magne altercationis inter sophistas z phisicos etiam atq; theologos: que sequitur in aliquibus originalibus sequentes hic de intentione z remissione forme substantialis. ideo soluendo argumenta pncipalia eius habetur in antiquis sic. Ad pmoz secunde questiois respondetur in septimo zc. ordo etiam littere in his duabus varie habebatur: sed ordo quez hic habes satis bonus est.

CIn principio solutionis recitat modū dicendi Thomę z Alberti: z auctoris sex principiorū fere: vide Thomā. 1. 2. q. 52. arti. 1. z. 2. q. 54. z hic: z in primo. di. 17. z quolibeto. 6. 7. 2. 2. q. 24. z alibi sepe: quā breuib⁹ impugnat. deinde modum dicēdi aliorū: vt pote Egidij quolibeto. 2. q. 14. z quolibeto. 6. q. 9. z l. Henr. quolibeto. 14. q. 3. adiūgit z impugnat z absq; vltiori determinatione propria ad principalia respondet: vnde aduerte q. longa additio quā notauimus in sequentibus ibi. notandū p primo argumēto zc. Et maxie ibi. circa istas. 2. q. zc. vsq; ad finem est determinatio harum duarū. q. Primo enī ponuntur seorsum z breuib⁹ soluitur: deinde cōiunctum pertractatur: sed vt pms

notauit alio modo ordinabatur littera in antiquis originalibus multe alie opinio- nes hic solent recitari de causa suscipiendi magis et minus: de quibus amplius in se- quentibus videantur terministe et calcula- tor. Si uis et anglicus et Jacobus forlun- sis: et sup. predicamenta antiqui et moderni expositores: et iste ibidem notat. c. de qua- litate: et theologi sup. 17. di. p. ubi hec ma- teria copiose tractatur: et maxie apud istos et sequaces eius: et Quia. et Fran. de May. specialit. et W. de candida. et Hug. de ca. no. et specialit. Bernardus Odonis ibi: et di. 13. 3. li. q. 1. qui negat realitates acquiri vlt. pdi in intensione et remissione et similiter in aug- mentatione et diminutione in. q. etiam. 3. et 6. pncipiorum: et super. 5. physicoz apud diuersos diuersarum viarum hic querant.

Sequitur q. 3. de intentione vel educatione forme sub- stantialis. c. 10. que specialior est et magis determinata communiter: quam An. An. non hic: sed super. 11. huius posuit: ubi primo recitat op. commune fere omnium loquentium in hac materia tenendo partem negatiua auctoritatibus et rationibus inmitentibus: que- re liben. quolibet. 4. q. 15. et liben. de ca. no. in. 2. di. 15. et modernos ca. de substantia in predicamentis: et super. 5. physicoz. et Tho. prima parte. q. 76. et 93. et super. 5. physico- rum. et 11. metaphysice. et Thueroy. 3. et 5. physicoz. et 3. celi. et auicebron: et alios quos plures antiquos et modernos.

Deinde impugnat illam positionem: et breuiter ponit alias quas sustinet quod vlt. sim esse individuales: licet non quidditatiui si- scripit substantia magis et minus: et differunt ab accidentaliute ratione acquisitionis diuisi- bilis: indiuisibilisq: et soluit innotua alte- rius vie valde notanter: et cuncta notabis attente.

Consequenter sequitur illa littera. Mo- tandu pro primo argumento et. quia vsq: ad finem. q. assignant multi: vt additione vel extra: que tamen mirabilis subtilitatis et in- daginis est: licet in aliquibus locis diffi- lis correctionis et intricata: ubi suo modo humani ingenii transcendit: qui poterit ergo capere capiat: sed aliquatulum in istas circa dicta pedetentim: licet non ad plenu

exponendo. In principio enim illius littere et per longu processum pertractat dicta Alz. 6. physicoz. de diuisibilitate seu paribili- tate motus suo modo: aut vlt. ex parte mo- bilis: aut ex parte forme vel termini debz attendi: et sustinet quod ex parte mobilis pri- mo: quare non sequitur inconueniens: quod in- fert argumentu principale: sed instat ex re- plicat et restringit dicta quando et qualiter etiam ex parte forme attendi: sed ex hoc non sequitur intensio: sed extensio tantum maxi- me in substantiali quod dictum est probabile tantum: totum illum processum habet in. 2. di. 2. q. 9. in digressu quem facit in soluendo. et principale: quere sequaces ibidem.

Infra ibi: Ideo finalit. 3. dicere et. post illa vba necessaria est h vel illa sub diuisi- ctione: sequitur in aliquo originalibz sic Alz. 7. physicoz. dicit quod omnes motus eiusdem spiritus sunt esse equales: et tunc querit quare hoc est in alte- ratione cum ipsa fiat in quantitatibus: et equitas non nisi in quanto. Respondetur quod diuersitas vel equitas vel identitas aliquorum potest con- siderari comparando res inter se: vel com- parando subiecta in quibus sunt et dicit Com- tator cometo. 33. in exponendo rationes quod vtrumque considerandum est in iudicando de alte- ratione. Et dicit etiam quod non est perfecta equi- litas duorum motuum alterationis siue eiusdem spiritus siue diuersarum specierum: nisi attende- do passionem ipsam: similiter et subiectum: et sequi- tur si enim a. si alteret et. quod si non vides multum necessaria: nec contra habet: quare vel di- mitte vlt. lege: vides oino additio vlt. extra.

Deinde ibi. Contra. c. arguit: ubi aliq. libi hnt. q. sed e. lra recte ponit: aduerie quod consuetudo huius erat quotare propositiones et membra distinctionum et rationes per ordinem maxime ad idem argumentum multiplices et alia loca sepe per litteras alphabeti more an- tiquorum: vnde sepe hic quotando Alz. ponit post. c. a. vel b. c. et. ad denotandum quod est in pmo: vel ppe vel in meo: vel in fine: vel cir- citer: in originali g. pprio vt credo scripte- rat huiusmodi litteras: sed alij omiserunt eas: vel saltem ipse subintelligebat eas: et exp- mit pnt ipas i applicando vel soluendo vel instando sic g. itelligit hunc locum recurrendo ad dicta i pcedentibus: ubi plura sub quibusda di- uisioibz et notatioibz et ppositioibz tenet: ibi s.

Notandum qd aliud est ponere zc. vel potius ad illas plures responsiones ad argumentum de alteratione datas debet hic locus referri: z ad obiectiones ibidem coſe- quēter: z ſimiliter dicēd f. infra cum dicit: relinquit ergo f. hec reddunt valde intri- catam ſram plerūq; hic z in theozematib⁹ qd credo ſcriptoris incuria z longitudine tpi⁹ z breuitate dicēdi huius accidisse: le- ctor ergo hic neceſſario habet ſupputare has ppoſitiones z loca diligenter.

CSilr infra ibi: Eſt ergo ptra pbatōnez vel ppoſitionē e. 13. vel vt alij habēt l. hic 13. ſi ſic valet querat bene ſupputādo: vel ſi eſt l. dic vt p⁹ in theozematib⁹: z in ta- bulis pphicorū: z cōcluſionib⁹ multoties inquiri debent ea que dicit ſic obſcure ſe remittendo z ſupputando.

CLocus iſte eſt obſcurus valde vſq; ibi: ſed primū argumentū: ideo exponat caſte exponit miro ingenio philoſophū: z cur- rit ad aſtra cū pphice ſophiſticātib⁹: que- re ſuiſet: z alios vt noſt: ab illo vero lo- co vſq; ibi. Nota qd via tenens ſucceſſionē alterationis zc. intro ducit pulchraz diſpu- tationem de ſucceſſione alterationis: z an pars alterata alteret alia: an certe oēs ab extrinſeco ſimul vel ſucceſſiue: z vtrāq; partem moderādo dicta ſuſtinet: z ibi no- tanter de duplici contactu z pſentialitate: z qualiter dantur actu infinita: z qualiter non: z plura alia ſingularia dicta: vide in 2. vbi ſupra: z diſt. 9. z 14. ei⁹ ſed: z in. 4. diſtū. 44. z alibi ſepe ad hec: in ſine vero epilogat reſolute dicta hactenus.

CLoſequenter ibi. Nota qd via tenens zc. comparat duas vias de ſucceſſione al- terationis inter ſe: z inſtat oſtendendo in ſubſtantia fore motum: z ſoluit valde no- tanter: z replicat pluries: z ſoluit: vbi ad- uerte ad quāda inſtantia: quā non ſoluit aperte: ibi. Contra igitur motus ſine mu- tatione zc. z dic bene inueſtigando ex di- ctis z ſequētib⁹: z alibi vt ſcis.

CObiectio vltima. ſ. vltimarūz ibi debet precedere penultima: z ad illaz que. ſ. eſt dic conſequenter vt noſt.

CSequitur illa pars: Ex predictis nota zc. vbi ſex cōcluſiones notabiles: de prio- ritate: poſterioritate z ſimultate atq; par-

tibilitate ſeu ſucceſſione tranſmutationū proponit: vbi a. b. d. accidit in littera expo- nit aliter qd precedentibus: z conſequenter inſtat z replicat z euadit valde notanter: vbi omnia verba ponderabis: z maxime in ſine de cauſa ſucceſſionis in motu: que- re in. 2. vbi ſupra.

CSequit illa pars. Circa duas iſtas que- ſtiones zc. vbi accidit ad propoſitū magis z pertractat ordinate z reſolute quid tenē- dum in his duabus queſtionib⁹ ppoſitis. CEtum qd preceſſit ab illo loco: notan- dum pro primo argumēto zc. ſuit inci- dentaliter pertractatū: z tanq; preambulū quoddā: z quodāmodo alienū a queſtis ſed quāte vilitatis z ſubtilitatis dicant pa- duant: principaliter ergo duo facit: primo recitat quatuor opiniones: z breuib⁹ ar- guit pro z contra: ſecūdo declarat verita- tem queſti ſm pprimā opinionē in qua- tuor articulis pncipalibus: quorū duo p- mi in gnq; tertius in tria: quartus in ſeptē membra ſubdiuiditur: in quibus paucis multa comprehendit: z ſingularis valde doctrina continetur maxime in primo pncipali: in ſecūdo tertio z quarto pncipali- bus eſt valde breuib⁹: z per conſequentes obſcurus: vbi ſepius ſe remittit ad l. Henri. z alios: z ad dicta ſua hic z alibi: z quota- tiones atq; litteraz alphabeti assignatio- nes reddunt litterā valde intricatam. Ad- uerte ergo qd l. Hen. dicta vbi ſupra ipſum quotauit: z in ſūma diuidit per a. b. c. d. et dicta ſua in hac ſolutione diuidit p quos- dam numeros: z cōcluſiones pphicorum preſupponit atq; theozemata: vnde niſi vi- deatur originale ſuūz pprimū cum magna difficultate hec littera ad plenum diſpone- tur in dies quoq; deo dūce omnia in lucē clari⁹ adducētur z diſponētur: nam pncipū qd pluſq; rei medietas cenſetur iam habetur: ſubſtantia tamen littere z ſenten- tie pncipales clare habentur: de quotatio- nib⁹ z remiſſionib⁹ minor cura eſt: po- ſuit enim litteras z numeros ad particu- las cōcluſiones obiectiones z ſolutiones in hoc toto proceſſu quos poſteri omiſe- runt: breues ergo inſtante non ſoluit: ſo- lutiones etia⁹ quas alibi dicit querere no- tentur diligenter a ſagaci lectore: z conti-

nuntur eleganter: primo in primo principali membro tertio ibi. Contra tantum concluditur improprietates &c. secundo in fra. ibi: in secundo principali membro. 1. Que resolutione: illa etiam littera parum post ibi. Rationale videtur &c. vsq; illuc. Item tenet alia pars &c. assignatur extra tertio infra ibi. Contra. o. 26. vel sic 4. & 6. sub de quantitate 4. ibi. Responso 3. 3. 5. de genere diuiso 2. 6. ibi. Contra. 7. physcorum de comparatione fm speciem. 7. ibi. Contra primo ce. & mun. vide. t. c. 36. & circiter 8. in. 3. principali ibi. de 3. tertius primi &c. que sequitur pro & contra: & specialiter ibi. Contra. 13. 2. sub & supra &c. 9. in. 4. principali ibi. Contra decimo metaphysice &c. 10. ibi. Ad. 6. non &c. quere: hic omnia bene ponderentur: & vbi prius notam queratur querenda: & soluantur solueda ingeniose: ea naq; que alibi plix apd auctores: & in dictis suis proprijs inueniuntur hic mirabili breuitate fragmentis quibusdam adducit: quare lector lento passu hic procedat: aliter offendet.

¶ Deinde in illa parte: possent ergo formari tres questiones &c. specialiter prosequitur de formis substantialibus in tribus q. & ad partes hen. & Auerrorjs. Tunc atq; Alz. fundamentis & aliorum incedit: finaliter autem tenet in formis substantialibus non esse magis & minus de mente Alz. 13. altam viam probabiliter defendere videtur: & sequaces eius vt plurimum ipsam imitantur: vbi ponderabis articulum parum de anima intellectiva que 3. quod rat. 2. 1. sed cuius cadde: vel absolute loquitur omnes enumerando: & auctoritates atq; media pro opinione Auerrorjs sunt apparentia: omnia tn ifra soluit ibi. Ad argumenta &c.

¶ In aliquibus originalibus habetur quedam littera ante illa verba: secunda probatio est Auerrorjs &c. que sic incipit. Quod motus sit idem &c. qua adde si placuerit: totum processum consequenter ibidem ad vnguem exa minabis.

¶ Infra ibi. Contra videtur vnum medium ex auctoritate &c. sustinendo aliam viam: considera solutiones illius medij: & sequentis: bidem: vide in. q. trium principiorum

notanter ad propositum: & super predicationem: & alibi apud modernos.

¶ Inferius soluendo argumenta alterius vie. s. Auerrorjs ibi. Sed q. causa. quare necessario requirit aliquem gradum &c. pondera solutionem illius dubij: que in. 4. di. 12. q. 3. & 4. vni notat: & alibi sepe ad hec.

¶ Consequenter ibi: de hoc est instantia p se &c. & sequitur: quere: vide in physice: & apud calculatores & in. 4. di. 12. & 43. q. 5. ponderabis optime illas solutiones: & maxime vbi singularissime exponit Alz. 2. de anima: & adde hic multa alia si placuerit. Nam difficiliora tetigit: tu vero resolues & terminos notificabis vt scis. Controquer sic si que apparebunt in dictis doc. alibi & hic faciliter soluentur solertia ingeniosi lectoris.

Sequitur 4. & vltima. q. de vnitatem per se compositi ex ma & forma. t. c. 15. i. p. n. declarat veritatem quesiti: inuestigando causas vnitatis compositi: & in stat & addit: vbi facit mentiones de expositione textus: quere Tho. contra gentiles. c. 38. & sequentibus: infra ibi. Item non videtur necessitas &c. vsq; ibi: Preterea relatio. ponit vacat vel extra ab aliquibus. Illa etiam ratio sequens ibi: Preterea relatio no destruit &c. vsq; illuc: Preterea vel 2. sic iuxta obiectionem in prima ratione &c. tota tamen. littera videtur satis bona.

¶ Inuestigat notabiliter d. 3. entitate hic & in relatione eius ad partes & partium inter se: quere opiniones antiquorum: & modernorum: vide comentatores. 1. physicoz coment. 17. & applica alia loca eius plerumq; contra se: & maxime. 7. metaphysice. coment. vltimo. & 3. de anima. coment. quinto circa medium: & 1. physicoz. coment. 69. & tertio ce. & mu. coment. 7. & alibi sepe: vide Clua. q. 11. 3. sententiarum qui sustinet viam coment. vide. B. o. in. 3. di. 2. q. 1. egregie & alios sequaces huius: & pondera multiplicem gradum vnitatis: ex. 2. dist. p. parte secunda & compositione multiplicem: quere. B. o. di. 13. q. 8. & totum multiplex: & in quo ponenda 3. entitas: in quo no vide Boetium li. diuisionum: & huc etiam in 2. di. 16. & alibi pluries inquire.

CSoluendo obiectiones infra ibi. de quo habetur alibi: vide supra ca. de resone. q. 1. o. m. in videt. 1. di. 2. q. 2. z. 30. di. p. atq; 35 z. 43. eiusdē: sed tu pcoradabis dicta vi s in illa. q. de resone teugi: z adde hic multa p z ptra: pōdera illud dama. q. semel assum pfit: arguēdo ad hominē ex sua ppria ex- positione de partibus pncipalibus: di. 16 3. per locū a minori: tāge etiā de diffictiōe talis totius a pib⁹ an pprie real' an forma lis: an mutua zc. vt nosti. Quere vbiq; se- raphicu Bona. z defende z non errabis. Francisci quoq; acumi clarissimū: z ocha l'z aduersantis atq; aureoli: decorāt em z declarāt sententias scotistas. Hugo semp fidel: q; vicin⁹ de castro no. manuteneas.

Incipiam

z. 2. q. 9. li. de opōne actus z potentie. t. c. i. aduerte q in hoc nono dilatat se miz in modū de potētia quātū ad eius entitatē pditiones extrema oppo sitionē z diuisionē multiplicē: z similr per oppositū habetur noticia actus: premitur ergo diuisionē potentie in cōmuni valde notabilem fundamentale: z vbiq; necessa riā quā tangit aliquatiter l'z nō ita comple te. 2. di. p. parte. 2. z. 7. di. eiusdē z. 7. z. 12. di. 2. z. 27. q. super li. elenchorum.

CDeinde rñdet resolute ad. q. z vltimo mouet dubia de potentia metaphysica: et soluit valde subtiliter: nullibi altius qz h habent: valde em resolute scribit in hoc 9. z clare te doctrinaliter: deo plerūq; ad dicta hic se remittit: z in hac me^{ca} z alibi.

CInfra cum dicit ibi. Sed de fundamen- to eius qualē entitatē zc. vide ad illā diffi- cultatē. 1. di. 2. q. 1. z. 2. z. di. 36. p. z. 43. que- re frā. may. di. 4. 2. z. 46. di. p. pñla. z De. de a. in. 2. di. 3. q. 1. z alios antiquos z mo- dernos vt nosti.

CAduerte pñr ad illos duos modos di- cendi de resone potētie: an. s. fit realis vel rōnis: quoz qlibz est pbabilis z subtilis: qre in quolibeto. q. 13. optime ad ppositū z supra. c. de aliquid.

CConsequēter adducit diuisiones specia- les potētie me^{ca} seu obiectiue: z potentie formal' phyce seu subiectiue: z adducit. 6.

notanda seu pñderatōes de eis vbi mira solertia laborat: in re em subtr^{ma} z muntē entitatē cognoscit subtilis: z faci^{me} diffi^{ma} piraciat. Nemo profecto nec antiquus nec modernus reperit in talibus taliter se di- latasse: spūs pculdubio sapie calamo affu- it. Nota fra est bñ ordinata z correctio: qua re legatur audacter.

CIn fine totius solonis ibi. Non tñ istud sextū accidit zc. adde caute: z pñdera instā- tias ad hominē. z dic pñr: aduerte etiam ad remissiones in li. physicoz: aut ad suaz aut certe ad aliena intēdit: quere tabulas de quibus supra.

Sequuntur 3. z. 4. q. de diuifi- onibus z desert- pñonibus potētie: p pncipio accepte. t. c. 2 que notabiles z doctrinales atq; subtilissi- me sunt. Ad q's soluendas pmitit. 4. arti. Ex qbus breuiter elicit qd tenendū sit ad vtrāq; q. vbi aduerte qualr in primo arti. ondit. 4. cas punere ad pñderationē me- taphysici: vt alibi sepe l'z: vide in theore- matibus z. 8. di. p. in repositis: z super. 5. metaphyce: z pmo in expositione: z qd ibi tangit de efficiēte: vide. 1. di. 2. q. 2. z. 3. z. 30 di. p. z alibi sepe: quere abstracciōes frā. mayr. vt nosti plerūq; ad ppositum.

CConsequēter in. 2. arti. parte. 1. aduerte di- ligenter ad illuz discursum de diuersitate concretoz ab eodē abstraccio sumptoz: q- re sup li. elenchor. q. 16. z sup li. d'orphy. q. vltima: z in pmo di. 5. q. 1. z in. 4. di. 11. q. 1. z di. 12. q. 1. z supra. 4. huius: z alibi: vt in theorematibus ad ppositū: sed instantias excludē de idēntitate cōcreti z abstracti in doctrina huius: quō ergo vñū multiplex z aliud simplex supra teugi: est em multi- plici cōnotationis nō significatiōis.

CDuos modos dicendi ibi de forma z fi- ne: an recte conueniat eis nomen poten- tie pro pncipio bene ponderabis: quia subtiles z quatiōne de pmo pncipio: ex qua inferre potes illi tractatū: z p pñs theoremata pcessisse has. q. metaphysice: l'z aliqn ibi se remittat ad has: sed hoc ibi- dem pertractabo.

CCu parū post dicit: q essentiali⁹ vel pñs nō est mō qd ad b. vide notāter s. q. finali 8. li. z in. 2. di. 1. q. 4. ad finē: z ifra b. arti. 4.

aliqui z. q. sequēte ad plenū: z alibi: z totū
q. seq. valde doctrinali ex fundamentis
A. z. z. sinderesi scotica metū iprime: z de eq
uocatiōe po^o actiue z passiue: z rōm^o ea
rū: z q. l. r. diffōnes in me^o assignate nō sēp
sunt me^o: nec i phisica phisice: z filr d lo
gica z alijs facultatib^o pōt dici: vii poteris
elicere multa: z maxie de p̄sideratiōe me^o
in vii v3: vel i p̄ticulari: p̄ hec. n. dicta mul
ta euadūt z declarant difficilia. C. In fra
p̄ solone. 2. p̄ncipal: p̄me. q. nota ea q̄ dici
p̄formiter in. 2. di. 2. q. 10. de varia p̄siderat
tione A. z. in diuersis locis de actiōe: z sic
de alijs. Reteras solones sequentes succo
plenas pōderabis: z spālī ad p̄mū z. 3. 2. q.
recurrēdo ad loca p̄formia alibi: vt nosti:
vide. 13. z. 15. q. q̄libet: z. 3. di. p̄. q. finali p̄
dictis ad illud. 3. 2. q. 13. etiā di. 4. q. 1. z. 27
di. p̄. in reportatis ad idem videatur.

Sequitur q. 5. de ētate po^o acti
ue z passiue in illo pō
ri in q̄ p̄cedit p̄ncipiātū: z nō assignauim^o
ibi textū sup q̄ fundat est ista. q. nec octo se
quētes: q. 2. doc. icidentalr h̄ disputat copio
se de po^o vltra ea q̄ tāgit p̄hs de ipa: l3 oia
possent in alijs locis textus: aut hic aut
alibi oriri q̄ p̄sideret lector. C. In p̄n^o so
lutiōis recitat op. Men. quol. 3. q. 14. z. q. 3
z i sūma arti. 57. q. 7. quā ipugnat notatū
in p̄mo etiā di. 3. z. 7. q. 1. in. 2. di. 16. z alibi tā
git eādē op. z ipugnat deū pōit aliā q̄ se
quit f̄solute z subulr z soluit motia alteri^o
vie notat valde. vbi in solone motiū de
potentijs aīe: z obiectis eaz dilatat se suo
mō: sicut alibi etiā tāgit: vide in. 2. vbi s. z
di. 3. z. 9. etiā dē: z in p̄mo di. 3. q. 3. z in q̄li
beto. q. 9. z. 13. z in. 4. di. 44. z. 45. z. 49. z
supra. 1. z. 7. huius: z spālī in. 6. q. 3. z ali
bi sepe ea q̄ sunt ad hoc. C. Concordat hic
cōfirmat sicut z vbiq; omnia dicta funda
mentis A. z. C. Textus est correctus in his
tribus. q. absq; supfluitate z diminutione

Sequitur q. 6. in qua z. 5. sequē
tib^o facit sermonem
de fundamentis z terminis potentie acti
ue z passiue: que omnes sex in aliquibus
antiq̄is originalibus mouent simul: et
soluitur sub vna questione totali: sed or
do earum seorsum satis placet: vt hic ordi
nantur: que quante vultatis z singularis

doctrine sint res ipsa declarat.
C. Adducit opinione antiquā satis singu
larē: que videtur quodā modo au^o: z an
sel. quā quidam medicorū uniantur. Et
breuib^o eam impugnat. Et ponit propri
am notanter.

C. Mouet consequēter quasdā difficulta
tes quas non soluit hic expresse: quere in
theorematibus: z in p̄mo. reputationū:
di. 7. q. 2. z in. 2. di. 3. q. 7. z in. 4. di. 1. q. 1. z
supra ad finem p̄. li. in dubio literalr: z ali
bi plerūq; vt nosti ad p̄positū z. q. sequē
te aliquāliter: duo etiā vltima p̄ncipalia
solue consequēter plura bene ponderan
do: vide etiā in. 4. dist. 12. q. 3. z sequēti
bus aliqua ad hec.

Sequitur questio septima in cu
ius p̄ncipio ponit mo
tiuū Egidij. quolibeto. 4. q. 8. quere Tho.
in. 4. di. 12. z alibi sepe vt nosti. Deinde po
nit p̄p̄riā opinione quā probat ratione qz
z p̄pter quid: z auctoritate.

C. In fra cum adducit eua^m ad. r. rationē
ibi. R̄sponderi qz accidens zc. est responsio
Thome vbi supra.

C. Deinde soluēdo instantias infra ibi.
Ad aliud p̄z alibi zc. quere in theoremati
bus notanter: habetur etiā in. 4. di. 12. q.
2. de ordine p̄dicamentoz quā ibi tangit
z qualiter relatio imēdiatē possit fundari
in suba: vide s. li. 5. z alibi sepe: vbi ibi no
tant. C. tāgit p̄r de subo respectu passi
onis: dic vt s. notat: alia plura adde hic.

C. S̄nia doc. in his oib^o. q. ē assertiua z cla
ra: iō omisi explicare eā: lra ē s̄ sal. correctā
z ordiata p̄tōi: singla tū vba pōderabis
vbiq; Q. etiā i. r. rōne. p. q. p̄ncipali h̄z de
cā equoca z nobilitate ei^o respectu effe ei^o
limitabis: vt nosti alias sepe doctria ei^o de
cā v3 equoca totali vel p̄ncipali p̄tali: s3 vi
des velle q̄ sit v^m vlr de quacūq; equoca:
sicut habet in. 2. di. 3. q. 10. iō declara p̄r
aut ad hoiez: aut assertiue: vide. 14. q. q̄li^a
Sequitur q. 8. in cuius p̄n^o pos
set signari ille text^o q
quotatur post oppositum: sed hec omisi vt
supra notauit.

C. In p̄ncipio solutionis tangit vnu mo
dum dicēdi breuiter: quē impugnat pau
cis quere copiose in p̄mo di. 17. ad hec.

Deinde ponit suum propriū modū dicen-
di expedite et notanter quē confir-
mabis et declarabis atque defendes ex dictis in pri-
mo ubi supra: et in quolibeto. q. 18. et in 3.
dist. 13. et in materia de habitibus: et alibi
sepe quere in ethicis et alibi plura ad hec
addendo et subtrahendo visus 3^a etiā di.
p. 2. 49. 4. et 14. q. quolibet ad hec inue-
nies. Quere Henrī. quolibeto. 4. q. 10. et
Bod. et Thomā in primo ubi supra: et pri-
2. q. 49. arti. 3. copiose.

Sequitur questio. 9. que clara et
satis facilis est: l3 ad
magnā difficultatē deduci possit theolo-
gice loquendo: an v3 ad intra in diuinis
sit potentia actiua actus transiens: de quo
quere in primo di. 2. et infra sepe. et di. 27.
specialiter et in quolibeto. q. 2. Quere alios
theologos vi nosti: et maxime magistrum
abstractionū: et Quā. et Henrī. et Thomā tē.
quere etiam in tractatu de pmo pncipio: et
in theorematibus ad hec: platonem etiam
et Aristo. et Auicē.

Aduerte eūz dicit infra in solutione: de
quo quere infra in. q. de eternitate mundi
tē. q. si intelligit per infra. 2. sententiarū:
ubi illa. q. disputatur di. 1. recte confirmat
illud qd dixi a pncipio huius opusculi in
pmo generali presupposito: si vero inten-
dit. q. 12. huius: ubi illa. q. posset habere lo-
cum: sicut super. 8. physicorū considera:
sed primū credo verius: multa tū docto-
res presupponūt se interdum dicturos a
quibus impediti cessant. forte etiam intē-
dit. q. super phy. quas aiunt ipm scripsis-
se: quere in. 2. di. 1. et in pmo di. 35. et sequēti-
bus: et maxime di. 39. et 43. et in quolibeto
q. 14. plura ad ea que paucis hic tangit in
5. etiam di. p. 2. 26. et 4. q. quolibet ingre-
idē: alios antiq̄s et modernos inducēdo.

Ad difficultatē quā nō soluit ad finē. q.
posset dari pmo membrū disunctiue: ibi
dem vel addi vt nosti: quere tū ad plenū
in quolibeto. q. finali: et 8. di. p. 2. 39. et 16.
di. 3. et 7. q. quolibet et super. 2. phy. et ali-
bi plerūq; ad hec.

Sequitur questio. 10. in qua sen-
tentia doc. est clara et
determinata: vide in pmo: di. 8. q. 1. et sequē-
tibus: pro pncipio solutionis ibi de simpli

citāte dei. Et considera ad hominē instan-
tiam ibi cum dicit: potentia aut passiuā re-
aliter sumpta: et actus eius tē. ex. 2. di. 2. q.
10. et 25. di. eiusdem. et 3. di. p. q. 7. et alibi
sepe et dic psequēter: et pondera cum dicit
animo eodem.

Ubi etiam tangit op. Henrī. quolibeto.
8. q. 9. et in sūma: articulo. 50. q. 3. de quasi
potentia in diuinis: quā et eius impugna-
tionem vide in primo: dist. 5. q. 2. et alibi se-
pe incidentaliter: supra etiam in. 7. q. 10. et
in. 8. q. 1. et finali: vide ad ppositū: et ponde-
ra quid possit assignari tale vltimum acci-
dens de quo loquitur: et quere in simili su-
per Porphyrio questioe sexta de vltimo
in secundis intentionibus.

Infra ibi: dicunt enim aliqui omnia ac-
cidentia tē. tangit opinionē Bod. pictam
ensis in quarta parte sūme in materia de
eucha^a qre ochan in tractatu de eucha^a: et
alibi: et Egidius in theorematibus: vide
in quarto distinctione. 12. questioe. 2. opti-
me pro et contra ad hec.

Quō vltimo dicit ibi: de relatione et eius
passione: considera an famose loquatur
cum dicit passionē recipi in subiecto et re-
spectu eius subiectum esse in potentia pas-
siua: atque per ipsam perficiat assertiue: et
hoc tenendo identitatem realem eorum.
questioni etiam sequente idē tangit: vi-
de. 8. distū. p. q. 2. et 1. dist. 2. q. 5. et 3. distin-
ctiū. q. 6. et 16. di. ad hec vide etiā. 35. di.
primi reportationum in simili saltem: et
adde plura: et antiquos si libet voca.
Ad ea que ad secundū principale dicit
de pncipione: applica dicta sua in primo:
distū. 18. et super Porphyrio questioe fi-
nali de differentia. et in postpredicamen-
tis: et i. 4. di. 11. q. 4. aliq̄liter: et alibi sepe.

Sequitur questio vii.
decima cuius sententia clara est ex dictis:
recollecta ad q se remittit: ubi aduerte ad
ea que tangit in solutione. 2. pncipalis de
mutatione: quere in pmo di. 5. q. 2. in solu-
tione pncipali: et in. 2. di. 1. q. 4. ad finē: et
di. 17. et in 3. di. 2. q. 3. et di. 7. q. 2. et in 4. di.
1. q. 1. et di. 10. q. 1. et di. 11. q. 1. et di. 13. q. 2.
et 5. pro et contra: sed defende qd hic dicit
quia sic intendit.

Deinde ibi: Ex dictis p3 diuifio potentie actiue zc. Recolligit dicta hacten^o suo modo de potentiaru multiplici diuifione. vbi aduerte pmo ad verba sua de fubiecto z ppria paffione: et moderabere vt nofti. fcdō infra ibi. dictum est in cōclufionibus de caufis zc. cōfidera vbi funt ille cōclufiones: fed vident^r omnino eſſe in theozomati^o. vbi hoc egregie habet licet. i. q. pme di. 4. tangat idē. z. q. 3. atq. 6. di. eiusdē articulo. 3. q. 1. fupra etiā li. 2. q. 4. fed quere tabulas in phyca: ſi volueris: hinc ergo pōt colligi veritas illius qd fupra ſub dubio te rigi li. 5. q. 11. q. v3 pūis theozemata ſcripfit q3 metaphyſica: qd verifimile videt^r ex multis: licet alia p3 habet apparentiā de quo ibi forte aliqua tangam.

Sequitur q. 12. que in aliquibus originalib^o mouetur ſimul cum. 13. de diuifioe alia potentie ſpeciali qua vtuntur: maxime theologi: z poſſet fundari ſuper illa littera que allegatur ad oppoſitus: omniſimul tñ litterā aſſignare hic vt ſupra dixi.

ſentētia doc. ſatis clara eſt: z quāte vilitatis z ſubilitatis narrēt hi qui ſentiunt p cur^r maior cōfirmatiōe: vide cū in pmo q. 1. plo. z in. 2. di. 18. z i. 3. di. 1. q. 1. z in. 4. di. 10. q. 8. z di. 43. q. 4. z in q̄libeto. q. 19. fran. etiā de 2° ſay. q. 3. plo. inchoantis. Ab oriente parte tres zc. z alios q3 plures inquire ad hec: nullibi fere clari^r z elegantius q3 hic: extimo enī qd in hoc. 9. totū conatum fecerit hic homo valde ſuper oia.

Sequitur q. 13. i qua alia diuifio potentie notabiliter pertractat. vbi ſinia doctoris clara et ſolēnis eſt: tangit modū dicendi aliquoz que breuiter excludit: qre antiquos hic et alibi vt ſeis: addit i fine per modū epilogi in tota hac materia ſummarie diuifiones potentie. Tota littera hactenus ſatis glorioſe correcta z ſincera videtur.

Ad hic z. q. p̄eunte tangit de materialitate angelozū notabis plura addendo: ex 2. et lib. de anima: z alijs plurib^o ſententijs aliorū antiquozū z modernozū.

ſimiliter qd ibi tangit de origina^{ne} in diuinis de tota ſuba originantis pertractabis: vt habet in pmo di. 5. q. 2. z alibi adde

aliqua ſubtilia hic ex Gaetano et Paulo Cleneto ex clipeo thōſtaz z ca. ſi iocari 13.

Sequitur q. 14. de motu alicui^o reſpectu ſui ipſius: vt mouentis z moti. t. c. 2. z eſt pma quā format An. an. in hoc. 9. Aut qz nō vidit alias pcedentes: aut qz ſententias pncipales aliquaz earū in notādis iuxta litterā inſeruit aut qz alibi inſerēdas ipas reſeruaui quomodocunq; ſit: hic. q. eſt multuz ventilata apud antiquos z modernos: z maxime in via huius eſt notabilis z copioſe hic eam tractauit. In pmo etiā ſententiā di. 3. q. 7. z in reportatis. q. 1. plo. z in. 2. di. 2. q. 10. z di. 25. q. vnicā ipſam diſputauit ſpeciali^o tamen q3 hic.

Plato ſuperius inchoando videtur tenuiſſe partē affirmatiuā in hac. q. particulariter ſaltem de anima rationali z elementis: vnde pbs z Lōmē. eius: z alijs ſequaces impugnant dicta ipſius pluribus in locis quere. 7. phyſicorum. cōmēto. 2. z. 8. phyſicorū cōmēto. 40. z. 3. ce. z mū. cōmēto. 28. z. 4. ce. cōmēto. 22. z. 1. de anima cōmēto 22. Quēpace etiā partem affirmatiuā: quātum ad motuz elementoz aſſeruit: vide aſ. Averroys. 4. phyſicorū. cōmēt. 71. z. 4. ce. vbi prius.

Doct. aut in principio ſolutionis ponit op. tenentē negatiuam partē in. q. pma in generali: z conſequenter deſcendendo in pnculari. vbi. 7. vel. 8. dicta ſeu cōclufiōes poſſent formari: z tres rationes principales pro principali conſlutione notat: vide Tho. 7. z. 8. phyſicorū: z primo cōtra gentiles: z in. q. de potentia. q. 10. z. 5. z. 3. z in. 3. parte. q. 32. vide aſ. etiam in. 2. diſt. 24. z in q. de veritate. q. 10. z 1^a 2^a q. 45. z. 82. z i. p^a 2. q. 9. z. li. 3. cōtra gentiles. c. 88. in quibus locis videt^r repugnantia in dict^r ei^o: vt p3 intuenti recte. Queraſ etiā 3° qd. quolibeto. 6. q. 7. z quolibeto. 8. q. 12. z quolibeto. 9. q. 19. vel. 13. z q̄li. 13. q. 3. Et liden. quolibeto. 10. q. 9. z quolibeto. 13. q. 11. z quolibeto. 14. q. 2. z. 5. Et Egidiū lderemita ſup li. phyſicorum. 7. z. 8. z alibi: querantur etiam ſequaces horū: z Albertus magnus: z Joānes Zandonus: qui tamen affirmatiuā v^o fouere ſaltes parualiter: ochan z ceteri nominales inducantur.

Cōsequēter impugnat illam op. et ponit dicta opposita in generali et spāli pcedendo et declarat egregie: vbi idē: et qñ nō pōt agere in se vel mouere se: et respectu cuius termini et vbi et qñ et respectu cuius sic et instantias tollit suo modo: et tu impugnabis euasiones thomistaz et alioz hic garrulātium ppriam vocem ignorantium vt scis. **I**nfra ibi cum dicit: de his alibi qre supra li. physicoz. et in. 2. di. 1. q. 4. et in. 4. di. 11. q. 1. egregie: et in quolibeto. q. 12. aliquatū et alibi sepe: supra etiā i li. 1. et 3. huiusmodi tetigit ex illis respōsionibus instantiaz bene itellectis inferri pnt plura que relinqnt lectori. **A**d hanc illā respōsionē ibi. Ad 3^m respectū ad agens h3 forma alium et. ponit quedā ista q assignat extra: sed q notabilis et subtilis: et supra omīsa hic apponā eaz q talis est. **C**ōtra aut itelligis q pus iquātū pus si ne intellectu posterioris itelligit qd ostēdit impossibile cum sit relatus ad ipm: aut q illud qd est pus sine intellectu illius qd est posterior itelligit: et tunc in sic separatim itelligi cōsisteret prioritas nature: et tñ illud qd est posterior si sit absolutum similr possit itelligi sine intellectu illius qd est pus: seqq q naturalr posteri^o est naturalr pus: sicut cōuērsio. **N**ō ergo in hoc q est hoc posse itelligi sine illo cōsistit nature pōritas huius ad hoc: sic enī asinus esset pōr natura hominis: nec in hoc qd est hoc esse vel posse esse sine illo: quia tunc premisse demonstratōis potissime nō essent piores natura cōclusione: cum deus etiā nō possit facere q illis veris existentibus conclusio esset falsa: in quo ergo consistit ista prioritas? **I**n pdicamētis dicit: et. 5. metaphysice. q illd est pus natura a quo nō cōuertit subsistenti cōsequētia: si ista diffinitio sit cōuertibilis cū diffinito: quō tūc pmissē demonstratōis sunt piores nā conclusio: ibi. n. cōuertit existēdi psequētia h3 nō cāndi. si dicat. 5. mod^o pbi. in pdicamētis: q duoz fm existentia se pntui qd est cā alterius est prius natura alio: vt hominē esse ad orationē h3 dicentē: quō ergo itelleci^o pus natura voluntate: respectu enim illius nec est causa partialis nec totalis: nec vt volunt aliqui sine qua non. **E**t h3 ista satis subtilis et notabilis est: pro

cui^o declaratiōe et euasioe: vide in. 2. q. 1. et in qli. q. 4. et in frā. specialr in pmo cōfla. di. 13. quere ochan in pmo di. 9. et 12. s3 nō imitādo multiplicē acceptiōez ordīs in cōi: et ordinis nāe in spāli notabis in diuinis et in creaturis plura hic addendo. **D**einde descendēdo in spēali ibi. de accidēte q aliqd subm. et. procedit de motu grauiū et leuiū: et ibi facit mētiōez de expōsitiōe illi^o c. **M**ouentū et. 8. phy. 1. c. 27. pside ra an fuerit ppria ibi. an alibi an alioz: ex timo enī q exposuit et. q. disputauit i physici: s3 in. 2. di. 2. q. 10. ponit expōsitiōes illas rñ siones: quere etiā aliquatū i. 4. di. 12. q. 4. et alibi. **E**xcludit cōsequēter. 4. fugas: s3 plures possent assignari: vt h3 in. 2. vbi. 8. de cā mor^o grauiū. **Q**uere illas vias in expōsitiōib^o antiqz. 8. physicoz. et 3. celi et alibi. vide modernos pñsentes ibidē: nec n. p se a remouēte phibēs: nec ab influētia celestē: nec a pellēte vt talē: nec a cētro trahēte: nec a se vt actu moto: nec a generāte nisi vtualr: relinqtur g q a se effectiue vt qd et grauitate aut a forma substantiali vt quo quod ostendit suo modo discurrendo. **Q**uod additur ibi de motu pgressiuo aliu. pondera per totū et euasione et impugnatōne singulare. et expōsitiōez in **A**z. non vulgarez. vbi posset introduci id quod habet i. 4. di. 10. q. 7. et di. 49. q. 14. de potētia motiua totali: nāz quicqd dicit aduersarius de potentia motiua organica saltem d illa totali: loquēdo nō valet fuga: recurrendo ad diuersitatem partium. **A**duerte etiam ibidē ad illam remissiōnem ad li. 3. de anima: an itelligit de littera **A**risto. et antiquis expōsitiōibus: an certe de suis. q. ibidem: quas sibi attribuunt et hoc scdm videtur probabile: q̄uis nō nulli scōtisse illas. q. velut nō fuisse ei^o. conformes tamen doctrine ipsius sunt: et omnino eius esse fortius reor. **D**einde ibi. **T**ertio de nutrione et. aduerte ad ea que habet in. 2. di. 15. et 19. et in 3. di. 16. et 1. 4. di. 10. q. 6. et d. 4. q. 1. et 49. q. 13. et sequentibus: et alibi sepe: quere antiquos et modernos super li. de generatiōe plura addendo: expōsitiōe etiam singularē ibi i **A**z. 2. d. aia pondera signanf. **C**ōsequēter cum dicit infra ibi. **D**e sedo

alibi plixior: &c. quere in. 2. di. 18. & in. 3. di. 4. quere medicos: & i phisicis & alibi plura ad hec.

Deinde par post cū dicit alibi diffusius habet. Quere in. q. li. de aia & q. collatio. & in quolibeto. q. 15. & in pmo di. 3. q. 7. & 8. & in. 2. di. 3. pte 2. q. 1. & di. 25. & 17. di. p. pondera ibi cum dicit alibi pdicta ppter illud qd supra in pncipio presupposui de his. q. & scripto in sententias q̄tum ad prioritate bene discernendo.

Infra ibi: sed h de vo^a a multis &c: & sequitur: sed alibi explanare: quere in 2° vbi p̄us. & i pmo. & super. 2. phy. & 1. di. p. & alibi plerūq; in doctrina hui⁹ & alioz: vt no. sti. 17. di. p. satis copiose tractat: vide vbiq; Bonauenturā.

Præmissis. 6. dictis seu pclusionib⁹ addit alia generalē scotica vbiq; notandā de dignit^{is} nāis entiu: & est inia phy. 8. phy. i. c. 56. & 2. de gene. i. c. 59. et alibi sepe. vide in di. 2. q. 11. & i pmo. di. 17. q. 2. & in. 3. di. 3. 13. & 14. & 19. & in. 4. di. 10. q. 7. & alias plies. Et sequitur ibi. Creature cōter pducitur &c. hoc dicit ppter spāles creaturas de potentia absoluta: & forte ordinata saluandas & oia que sequuntur in obonib⁹ & replicis ibi ad vngue ponderabis: & solones fecū. diffinas: nam nullibi melius examinavit & omnem penitus remorsum abiicit.

Rñsiones ad argumēta op. valde fertiles minuti masticabis: vide in. 2. vbi supra plixiorē subtilitate de duplici pmitate i. r. solone tacta: sed ad quē locū se remittit in fine illius rñsionis notabis vt supra sepe allegauit multa alia addēdo.

Ad 1^m argumētū pmo adducit rñsionez que videtur lden. q̄re eum vbi supra. & im pugnat singularissime: & vltimo ponit suā valde doctrinalr: & vltimo istat triplr: vbi adducit rñsionē. 2. añq; format. 3. & posset littera trāsmutare: satis tamē bene iacet: pōderabis ibi cū dicit: stude. & an illa verba que sequuntur sint extra vel vltimata resolutione ad mentem doct.

Cetera que ibi sequuntur: vsq; ad finem menti impune: faciunt enim lectorē velit nolit attentū: nisi sit asinus ad lyraz. Expositiones speciales valde in Alz. ibi ponderabis: de actu etia; virtuali & formali & po

tentia correspondente: vocat enī in. 2. di. 3. q. 8. actiones tales virtualiter vnuocas vide Tho. 1. parte. q. 77. arti. 6. primū. vide tur ponere huius duplicem actum: l3 nō vtatur his terminis: vide i quolibet. q. 15. ad finē: & in primo reportationū: di. 15. q. 1. optime ad ppositū: sed hic singularissime. Examinabis diligenter illam solutionē de relationib⁹ oppositis: nam in via huius potest ponderari valde illud argumentū difficilius omnibus alijs: vide. 31. di. p. cōditōes relōis realis & 6. q. quolibet. 2. & 13. eiusdē sed. 26. di. pmi nota bonam euasione. Cōsidera etiam an tales relōes sint reales non obstante q̄ sint. 2. modi: posito etiā q̄ sint: attende q̄ refert eas poni esse eiusdē vt subiectū: aut eiusdē vt fundamenti vel termini. Aduerte etiam quo mō intelligi doc. extrema aut nude aut sub relationibus. plura alia subtilia adducatur. Quere fran. in primo confla. disti. 3. q. 8. vide Landulphum et De. de a. & alios sequaces: & super. 7. & 8. phisicorum resolutiones scotistas: & caue ne nominalium garritus incurras.

Sequitur q. 15. et vltima hui⁹. 9. de differentia potentialium rationalium & irrationalium. i. c. 3. que pulchra atq; vtilis plerūq; est: in qua sententia doctoris licet sit subtilis satis tamē determinata declarat primo intē^m differentie. Deinde querit eius cām: vbi videt tan gere modum dicendi aliorum: quē tamen infra sustinet ad mentem Alz: quere antiquos hic: maxime Alex. de alex. quē p̄supponit vbiq; in hac metaphisica & Albertū & Tho. & alios. obijcit vero p̄tra illum modum dicendi: seu cause redditiōem triplr. Deinde psequitur alio modo intētūz sub duplici mēbro. Alibi sepe tangit fundamēta huius solutionis: quere eum. 2. dist. p. & 10. & sequentibus in quolibeto etia; q. 16. & sequentibus: & alibi.

Q̄ tangit ibi cōsequenter de immedatione propositionis contingentis: vide in prolo. q. 3. & 8. di. p. ad finem: & 14. q. quolibet. vbi plura ad propositum huius materie. 39. etiam di. primi. et alibi sepe idem habet quere ochan vt nostri.

Deinde cū dicit: iuxta qd d librate vo^{ns}

alibi tē. quere antiquos quos supra sepe notauit: et maxie theologos: quere in theorematibus: et super. 2. physicorum. In primo. dist. 1. q. 4. et dist. 10. et infra. et in. 4. di. 4. q. 10. et in quolibeto. q. 16. et. 18. et in 2. di. 25. et. 28. et alibi sepe in doctrina huius habet h. copiose: sed ochā quolibeto. 1. q. 16. et. 17. et alios aduersarios inquire: et excludere vbiq.

C Aliud notabile qd pñr tangit d duplici vñ indeterminatōe opposita: vide optime 28. di. p. q. finali. et. 2. di. eiusdē: pre. 2. q. 4. et etiā. 3. di. eiusdē. q. 7. ad finē. et. 7. dist. eiusdē vbi plura ad ppositum: et alibi plerumq; idem inuenies.

C Infra ibi. Sed quo modo faciunt tē. vide que sequitur ibi in primo di. 2. parte. 2. q. 4. ad finē: et in quolibeto. vbi pñs notat **C** Etera que sequitur ibi. p dicta pōt responderi tē. vsq; ad solutiōes pñcipaliū: nota singularissime: q; pñda et necessaria vbiq; doctrina: et tēge plura p et pñra vt no fit ex antiquis et modernis.

C Et Notium illud qd tangit in solutione pñcipalis primi ex primo perhyrmeni as omne qd est tē. videtur esse lñen. Pro cuius clarioz notitia: vide in primo di. 39. soluendo instantias in solutiōe pñcipali. et in. 2. dist. 1. q. 3. soluendo rōnes lñen. et in 3. di. 18. soluendo. 4. pñcipale: et sup pmo lib. perhyrmenias ad finem: maxime in modernis parisensibus. et alibi.

C Infra ibi: discussione isto: et an circa finē determinet ad velle tē. omisit idiscussum: quere vbi supra notauit. f. in pmo. di. 1. q. 4. et in. 2. di. 6. aliquantū: et vbi prius: et in quolibeto. q. 16. optime. et i. 4. di. 49. q. 6. 9. et. 10. et alibi plerūq; qre sñā. may. et ochā et alios ātīquos vt sepe notauit. Vult breuiter vbiq; q; voluntas creata non necessitatur absolute respectu alicuius obiecti: et q; potest suspendere actum respectu cuiusq; si tamen elicit respectu finis vñ boni inquantū tale est tantūz velle: et mali tantum nolle.

C Deinde q; breuiter pertractat in solutione. 5. pñcipalis de causalitate frigoris respectu caloris: et de motu reflexo: quere in physicis: et apud medicos: et in pblematibus Arist. et in perspectiua et alibi vñ scis

copiose. et similiter in solutione vltimi pñcipalis. vide diligenter ea que paucis colligit. quia maxime secundaritas.

C Alias questiuunculas quas An. An. hac mouet vñ an actus sit prior potētia tē. et an actio sit in passio: accepit ex dictis supra: et in sententijs et physicis. vide in. 4. di. 13. q. 1. et in quolibeto. q. 13. et primo. reportationum di. 27. et alibi sepe in doctrina huius pro scda. prima vero videtur tantū dubiū litterale: qre etiā in sex pñcipijs p scda: altercatio in magna apud antiquos videtur esse circa illam: quere thomā et sequaceos: vide. 1. q. 4. et. 2. q. quolibet. art. 1. ratione 2. et. 2. dist. p. parte. 1. q. 4. in solutione. et. 1. reportationū. di. 7. q. 2. ea que faciunt ambiguitatē pro et contra: an actio sit in agente: an certe in passio.

C Similr. q. 10. lib. hincinde collegit. Illā 4. prime qñtiuncule sunt dubia litteralia de quibus fecit doc. mentionem supra: aliqua etiam ex postpredicamentis: et primo phy. accepit in. 4. illarum. 5. vero et. 6. q. accepit ex sententijs. 8. di. pmo et alibi: et predicamentis ca. de qualitate. et ex dictis supra in. 8. li. et aliquantū ex. 2. di. 15. et ex primo et. 5. phy. cor. et alibi plerūq; satis ingeniose tamen: vltima autem questiuuncula est dubium litterale: pertractatur autē sup predicamenta: et in. 2. sententiarum: et primo: et supra sepe terminat eius habiti sunt. **C** Questiones etiam vñicam vñdecimū li. accepit ex dictis supra. in. 8. q. 3. vel scda: et ex physicis. et ex. 2. di. 2. q. 9. et sequentibus et ex. 4. di. 4. 4. et ex predicamentis: et alibi sepe in doctrina huius: ipsius motiua tractantur. an autem conclusio quā ibi tenet sit de mente huius satis vbiq; dubium est: qd discerni poterit ex dictis in. 8.

C Eodem modo dicendum est de. q. 12. li. nam due prime sunt dubia litteralia: que in plerisq; locis in doctrina huius possunt fundari: vide in prolo. q. finali ad finem. et. 3. dist. prima. et. 2. et. 2. et. 8. dist. eiusdē et alibi sepe. 3. vero. q. accepit ex dictis i quo libeto. q. 7. et. 8. di. prima. q. finali. 4. etiam accepit ex. 2. di. p. q. 1. et. 35. dist. p. et sequentibus: et ex tractatu de primo principio vltimam autem de verbo ad verbum accepit ex. 2. dist. primi. q. 3. immo fere tota hic hñ.

Ex quibus correlarie inferri videt veritas illius. 3°. presuppositi a principio huius tractatus: quod videlicet tantum super. 9. li. scripsit doctor. quoniam: 13. vbi notauit in aliquo antiquo originali reperiant. quod super alios libros: aut ab ipso additos aut a sequacibus: 13. prout fuit in consilio libro. Ea certe que sequuntur 9. libros in Aristotelem. vbi ad. 12^m fere repetunt que prius dixit. Materia vero. 12. libri disputat in sententiis: vbi de veritate: simplicitate immutabilitate infinitate intellectus et omnipotentia atque eternitate et immutabilitate et essendi necessitate: necnon et gubernatione primi entis atque alio ad ipsum dependentia et ordine de intelligentiis. etiam natura et numerus: et alijs omnibus fere que ibi tangit philosophus. congrue ergo doctor hic omisit ista pertractare: vti ea que balbutiendo tetigit. Alio de illis non essent sibi fundamenta. quod veraciter: sed ea potius que veritas ipsa nobis reuelauit in scripturis diuinis. Potentia etiam cum Alio. amico eodem numero: potentius insum angelicus doctor. cum intelligentiis: de quibus posuit meruit finaliter effici triplicem ierarchiam triplicem numero: quantum ad li. et christi discipulorum circiter quo ad. quod ad cuius obsequium cuncta recte ordinauit. Quid enim predest antiquorum somnia de rebus principijs in primo: de veritate in consilio cognitione in 2°. Eiusdemque inquisitione in particulari altercatione in. 3. determinatiue vero quo ad ambitum considerationis in. 4. Et quo ad nomen multipliciter in. 5. atque modum considerationis in. 6. de entis quoque per additas predicationes diuisione atque ipsius per subiectiue per subiectum. vbi sensibilis additatur philosophia logica tri et in comuni inuestigatione in. 7°. Reali autem applicatione in. 8. per potentiam insum et actum entis diuisione in 9° de primis passionibus eius in. 10. de principijs eiusdem entis incomplexis pambulari in. 11. et vbi potuit ingeniosus Aristoteles. determinatiue in. 12. de mathematicis vero entibus in. 13. et. 14. contemplari: ac in eorum speculatione confusa et intricata ipsa et etate pretere: nisi mercede laboris expectem: vti facili vix iturum primi entis iudicia cernitis: oia eminentissime continens obscura in clara metaphysica commitem: quod in olympiis diuinitatibus prestantibus. Quia ergo pauper Maurus dirige in obsequium christi: cui sit honor in eum. Amen.

Secundo principaliter circa dicta doctoris in tractatu de primo principio incomplexo vbi omnium rebus deo maximo: optimo: unico et vero conformiter procedentibus breuiter discurre. Est enim hic tractatus ne dum speculatione singularissimum cuius fundamentis vtiliter conuenit in sententiis: et alibi verum catholicum atque deuotissimum: fidei quod christiane fulcimentum radicale: contra etiam eius aduersarios perclara et offensiva atque defensiva arma. Intentio doctoris in hoc tractatu est antiquorum philosophantium atque paganorum errores confutare. et circa primum eius vnitatem infinitatem: calitatem atque ceteras perfectiones naturali ratione: vti huius status inbecillitas attingere potest negociari: vti sic si dei aduersariis omnibus non modo ex creditis et supernaturaliter reuelatis posse suffragari nostre religionis orthodoxe veritati: verum ingenij humane inuentione: et maxime huiusmodi iter sidera nitidius collocatis cellerrimo volatu scripsit vti ex timo hunc tractatum ante. quod in metaphysica. et etiam theorematum vti infra tangam. que in. quod. 11. 5. li. et 4. 9. li. et alibi sepe implicite: 13. vnde ad oppositum aliquando: vti in sequentibus pertractabo. **Diuidit autem in quattuor capita principalia: et primum nectum christi et sequentium: verum platonis etiam in Thymeo secundo monitione inuocationis diuinam toti tractatu. et sicut in principio cuiuslibet capituli. et vtitur congrue verbis. S. ad victoriam descripti in principio cuiusque capituli. et suo more procedit per pathetice a coloribus ad minus colorum. possit etiam diuidi in primum et tractatum. et tractatum in. 4. et. et primum. c. in parte primum executum: et sic de alijs: proponit ergo intentum: et incipit ab ordine essentiali quod est passio quedam entis et diuidit ipsum: persequitur membra subdividendo: et rationes eorum assignando in primo capitulo. et in secundo in duobus ultimis ad propositum applicando: et intentum concludendo. Et in fine capituli epilogat notanter dicta. Illic lector introduceat multiplicem diuisionem entis in quod dicitur. vbi vti in subiectis et accidens. in modos vti in finem et in infinitum: in passionibus: vti in vnum et multa: et passionum atque modorum notem multitudo et ordo et que absolute et que respectiue sint. ordo. n. essentialis videtur passio.**

quedā respectum ipi⁹ entis a quo incepit doctor: vt ex eius multi^{te} z mēbroz nouifi- catione ad ordinata cognoscēda deueniat z p⁹ p⁹is ad primū: ad qd oīa ordinant: qd est p⁹ncipale itentū hīc. Quare autē de eē- tiali z nō accidentali ordine p⁹tractat infra magis apparebit: vbi etiā aduerte cū dicit. Rōnes diuidentū hū⁹ diuisionis hīc trā- seō: qz alibi zē. qz illud alibi possēt assigna- ri in theorematib⁹: vbi illa tangū egregie: sed qz infra videt hūc tractatū p⁹us scrip- sisse saltem quantū ad aliqua que ibi inse- runt: v3 p⁹ponēs creditas: illud alibi q⁹rat in phisicis: vt supra sepe notaui. Pro am- pliori notitia dīctorū vide. 30. di. p. q. 2. ad finē optime. et. 3. di. 1. q. 7. qd sit ordo: tāge etiā multiplicē acceptionē ordinis in cōi- v3 p⁹fectiōis generatiōis nāe: qui multipl⁹ sumit: duratiōis etiā z originis et rōnes mēbroz z equiuocatiōez: vt nosti. vide in quolibeto. q. 4. in principio: et copiose in fran. dist. 12. z 13. p. cōfīa. z apud alios for- malistas: quotiens enī p⁹zitas totiens or- do accipit: z ecōtra. qcquid dicāt obfīati. vult g⁹ breuit⁹ i h⁹ p⁹mo ca. qz ordo eēntialis ali⁹ p⁹rius ali⁹ cōis: cōis vō ali⁹ eminetial⁹ ali⁹ dependētie: dependētie quoqz ali⁹ cau- sati ad cām qz est q⁹drupe⁹ fm q⁹tuoz cās: ali⁹ cām postē⁹ ad cām p⁹us eiusdē cāe: z h⁹ v⁹l p⁹pinq⁹ v⁹l remote: z d⁹ itelligi d⁹ ordine eēntialis eēntiaz p⁹pter istātiāz ex p⁹. q. 3ⁱⁱ. z. 19. q. q⁹lib. d⁹ p⁹edētia nāe ad suppo⁹ q⁹ vocat eēntialē: et ponit mutui⁹ in oib⁹: et rōtib⁹ cōfirmat z declarat membra: vbi lector plura addat diligenter.

Circa dicta in hoc p⁹mo cap. possent multa ingri: sed pauca tangaz vnde ad maiora lector moueat. C⁹primo quare a p⁹rietatib⁹ passius ipi⁹ entis ice- pit: euz absolute sint maioris entitatis: z p⁹ p⁹is cognoscē⁹. C⁹Secdo quare dicit illaz p⁹mā diuisionē esse equiuoci in equocata: cum tū ordo essentialis diuidat ordinē in cōmuni p⁹tra accidentalē: equocatiū autē in p⁹ma diuisiōe videt vniuocans in scda: al⁹ vox in voces diuideret. Itēz sequit⁹: est or- do eminentialis: ergo essentialis: s3 i equo- cis nō est p⁹na nec oppō. plura alia motiua ad hoc possēt adduci. C⁹Tertio p⁹tra p⁹mā diuisionē obijciatur: tū qz membra coinci- dunt: quia emineas est indepēdens z ecō

tra vt videt. Tūm quia mēbra nō sufficien- ter euacuant diuisum: nā in diuinis ad in- tra ponit ordo eēntialis: vt habet expresse fran. vbi supra. nō tū est ibi dependentia nec eminentia. C⁹Quarto videt qz p⁹mus modus ordinis essentialis. s. p⁹prie capien- do ipm magis erat ad p⁹positū h⁹: qz primū qd veniat est supra ordinē: z non refert ad posterius: quare ergo illū postponit: seg- tur etiā dei ad creaturā esse relōne reale3 cum sit causa eius: aliter p⁹cessus nihil erit. C⁹Quinto videt qz incōuenienter dicit or- dinē esse entis passionē: et cū hoc ipm esse egparantie relōne: qz etiā inferi⁹ p⁹se esset passio supioris. C⁹Sexto circa scdm mem- b⁹um. 2. diuisionis dubitat: quia nō videt qz sit ordo essentialis: sed potius accītal⁹ effectui iter se nisi ponat vnu esse cām al- teri⁹: z tūc mēbra coinciderēt: assumptuz pbatur: quia vel effectus tales cōparētur ad causam p⁹mā: vel ad causaz scdam: si p⁹ modo cum nihil ad extra necessario agit: ergo potest ponere primū effectum nō po- nendo scdm z ecōtra: si scdo modo cum ta- lis taliter mouet: sicut mouet a p⁹mo: ergo vt prius potest causare scdm nō posito p⁹mo: plura alia hīc possent adduci: sed his solutis patebit facili⁹ via ad reliq⁹ solūda. C⁹Ad primū patet. 2. di. primi. q. 1. in prin- cipio solutionis: z. 1. repositionū in plo. q. 1. art. 1. z. 3. di. p⁹mi. q. 1. et in quolibeto. q. 7. de qua. et fran. 2. di. p⁹mi. z Tho. 1. pte. q. 2. art. 3. z alios vt nosti. Pro processu enim in cognitiōe dei ab intellectu viato- ris est ex creaturis cum de lege communi nō possit p⁹pter quid seu a priori cognosci. p⁹rietates autem relatiue primi entis im- mediati se hīit ad medū demonstratiōe. qz qz ab⁹ te: cū imedi⁹ ex eē vni⁹ relatiui seq⁹ eē sui correlatiuiō 1^a qz imediati⁹ sunt p⁹mi enti remoi⁹ z mediat⁹ attungunt a nobis. C⁹Ad. 2. dixi copiose in simili super. q. 4. antepred⁹ huius: sustinendo equo⁹ en- tis: non incōuenit enim voces equiuocas ordinate idem significatum significare: et ita diuisio p⁹me vocis sit in equiuocata me- diate: z scde immediate. Exemplum de di- uisione entis in subaz et accidens: qz tamē adhuc equiuocum est ad. 9. genera: similif dicatur in proposito. C⁹Ad aliud qd addif ad idem de illa cōsequētia: dici potest qz

nō tenet nisi sumpto pñte p vno significat
to: vt vbi. s. h. 3. r. sup li. el. eoz.

CAd 3^m q ad primā pbationē dico q nō
comiciūt formalr sed bene p substrato sic
cōter accidit in alijs diuisionib⁹: maxie re-
spectiuis z etiā absolutis aliqn q ad. 2. pba-
tionē: d^o. q i doctrina scoti nō repit expste
in diuinis posse assignari ordinē eēntialē:
imo pot⁹ opp^m. vt. 4. q. qⁱⁱ h. 3. art. p ad fi-
nē: s. saluādo frā. d^o h q logf doc d ordie
eēntiali eēntiaz: q̄lis n̄ est in diuinis frā.
vō extendit ordinē eēntialē ad ordinē eēn-
tialiū pfectionū seu pprietatū eiusdē eēn⁹.
CSz dices q vt cōter d^r qdditas sub mō
vocat eēntia: s. in diuinis sūt ples qddita-
res sub pprijs modis: g ples eēntie nō sine
ordine: vt v^r: g in diuinis ē ordo eēntialis
eēn⁹. **C** Bōt dici vno^o q illd dcm cōe ea
facilit^r pōt negari q affirmari: vel sustine-
do vitatez ei⁹ pōt dici q oēs eēntie tales in
diuinis trāseūt in idētatē sim^{is} vni^r radi-
calis: qre tū manet ordo p̄suppositus z ori-
ginis nō pprie eēntial^r nec nāe. vide in re-
poriatis. q. i. p. lo. z. q. i. q̄libet: z seqntib⁹.
CAd 4^m. dico vt p̄us q incipit a cōiozib⁹
vt descēdat isfrā ad specialia. Et q addit d
relōne reali: p̄me cāe qrit pulchra difficul-
tatē: quā vide singularissime i pmo di. 30.
q̄stioē scda ad finē. **C**Ad 5^m dico q ordo ē
passio respectiua vt supra notauim⁹: nō tamē
species relationis p̄dicabilis: sed transce⁹:
sicut causa et huiusmodi: nec oportet q sit
adequata: sicut pater de alijs distunctis. ne-
go ergo q sit p se inferi⁹ ad diuiss⁹ vt tale.
CAd vltimū sustinendo primū effectū nō
esse causam scdē: dico nihilominus q cau-
sa vtriusq⁹ est in potentia remota ad. 2. nō
posito primo: z potētia propinqua ipso po-
sito. Tunc cuz queritur: aut talis causa est
p̄ma simpliciter: aut scda: potest dari vtrū-
q⁹. Et cum arguitur p̄ra p̄mū membrū: di-
co q est necessitas cōsequētie: licet nō cō-
sequētiis: z loquendo de potentia ordina-
ta dicit n̄ pōt aliter causare: vtpote ignire:
nisi p̄us saltē natura calefaciat lignū: phy-
sice vero loquendo negare^r assumptū: de-
quo nō curo: quia in hoc theologo semp
credendū. potest etiā z forte securus dari
2^m membrū: qz deus res quas cōdidit sic
administat zc. z sic nec essentijs. ita nec ac-
tūib⁹ suis priuat cōmunitē enna. Et cū

dicit q prima mouet contingenter. verus
est simpliciter loquendo: sed scdmquid z
de potentia ordinata: z necessitate psequē-
tie necessario. Exemplum de creatione et
infusione anime intellectiue: causa autem
scda necessario et naturaliter pōt agere: s. z
tamē totū est fm quid: vide. 8. di. p. ad finē
z i quolibet. q. 7. z. 39. di. p. z. 2. di. atq. 11.
12. z. 20. eiusdem. z. 1. di. 2. q. 1. art. 3. z di. 2.
eiusdem. q. 1. z. 8. q. quolibet ea que faciūt
ad propositum hic optime. vnde breuiter
dependentia essentialis simpliciter tantū
est ad cām p̄mā loqūdo de calitate extrin-
seca: fm qd vō ad alias cās pōt poni: vide.
12. di. 4. z alibi vt nosti plura addendo.

Equitur ^{ca^m 2^m in} cū⁹ p̄nci-
pio in aliquibus originalib⁹
ponit nūer⁹ p̄clusionū z ti-
tuli earū q in hoc capitulo
disputant^r: z similiter in se-
quentibus. c. in principio cuiuslibet habe-
tur: s. quia nō videtur littera doc. assigna-
uimus totum vt additionēz vel extra. vsqz
ad principū capli exclusiue in hoc cap. vt
in pmo ca. p̄misit p tractat de illis diuissio-
bus ordinis essentialis: et qualiter mēbra
repugnāt: z sufficiēt euacuāt diuiss⁹: q sūt
p̄ditōes bonē diuissiois: vt docet Boetius
li. diuisionū: in p̄ncipio igit ca. p̄mittit tres
regulas vl p̄pōnes ḡnāles: z oñdit vitatē
earū q̄s sicut ceteras p̄nes lra grossa ad
modū text⁹: reliquū vō ad modū expōnis
vl glosa ānotari fecim⁹. Deinde cōpat mē-
bra diuisionū: z pmo 2^e z ibi p̄ncipalr cō-
parādo cāz ad cātū fm q̄tuor ḡnā in. 6. cō-
clusiōib⁹: in qz primis q̄tuor cōpat effect⁹
4. cāz fm cōcomutātiā iter se: in duab⁹
vō relis cōpat cās iter se: z maxie i vltia.
Deinde cōpat effect⁹ iter se fm ordinē: vl
tūmo cōpat mēbra p̄me diuissiois: z oīa isfrā
exp̄ssez ordinate p̄ponit: diē g pmo cōpan
do effectū cāe finalis ad effectū efficiētis.
Qd nō est finitū zc. quā p̄nē pbat duplici
rōne in qz p̄ma cuz dicit: Et loqr de his q
solū pprie sūt effectibilia. d. 3. itelligi de po-
sitiuis et entib⁹ realib⁹ ad dīas negatiuū
vel non entium vel respectuū rōnis in. 2.
rōne oñdit p̄mutatē finis respectu efficiētis
tripliciter. z ifert veritatē p̄clusionis: et isfrā
totā satis clara est. Deinde cōparat effectū

efficientis ad effectū cāe finalis: dicēs: Qd; n̄
est effectū zc. quē ppositio est magne alter
causis inter philosophos z theologos: z
maxime apud Averroistas: z alios aliter
Alz. interpretantes atq; iter se dissentientes: dei
nāq; pmissioe seq̄es illi? cōmētatoris hac
animaduersione pfundunt: vt iter se plerū
q; discrepēt atq; tradicant: z nūmz si pfu
sum imitātes z ipi pfundant: pbat aut illā
pclusionē vnica rōne: z ifert notant valde
tripli correlariū vl duplex vt exp̄sse loq̄
doctoz: tñ ponendo 3^a 2^m possēt assignari
ibi. Nō ergo Alz. zc. vbi breuib; tāgūt iten
tionē philosophi de pductōe intelligētiāz
vbi currit varietas opionuz: q̄re. S. di. p. q.
finali. z. q. 7. quolibet. z in. 2. di. p. q. 2. p. vl
teriori declaratiōe hic doctoz: vide etiā in
pncipio. s. metaphysice. z i plo. p. q. 3. z. 4.
pp̄ter ea quē dicit de obiecto z opatione z
fine multiplici. Qd; etiam tangit ibi de .4.
causis: habes in theorematib; z metaphy
fica vt supra notauit: et alibi sepe: pondera
omnia verba textus ad vnguē. Cōseq̄nter
cōparat effectū efficientis ad effectū materie
dicēs: qd; nō est effectū zc. quā pbat tripli:
z nō ponit pma ecōuerso cōter: qz multa
sunt effecta: quē nō h̄nt mās: vt p3 de ange
lis z accidētib; de q̄ alias: z lra satis facilis
est: quāz infra magis examinabo. Deinde
cōparat materie effectū ad forme effectū:
dicēs: Qd; nō est materiātū zc. quā vnica rō
ne satis efficaci pbat ex fundamentis Alz.
Cōseq̄nter ponit aliā pclusionē generālē
cōparādo cālitate intrinsecāz cāz ad cau
salitātē extrinsecāz: dicēs: Qd; n̄ ē cātū zc.
quā pbat dupli: z notāf. ex pcedētib; etiā
satis patere videt post illa verba: hec pclu
sio bñ pbat. 6. ponit in aliquibus originali
bus vna longa additio quē sic incipit: De
ordine causarū in cādo zc. vsq; illuc ex
clusiue. Q uatuor genera causarū zc. z qz n̄
erat multū necessaria nec cōis: omisimus
eam: addat lector si voluerit totū. Ultimo
quātū ad hanc prez ostēdit ordinē causarū
adinuicē: z quis z qualis sit z fm quid attē
ditur: dicēs: Q uatuor genera causarū zc.
quā pbat: z ex pcedētib; z speciali pbatōe.
vbi digredit singularissime ptractādo or
dinē causarū: z vnitātē earū: z modū ordis:
z intrinsecāz ad extrinsecas: z iter se vtro

biq; Ad que clari? intelligenda: vide plura
2. phy. z. s. metaphysice. in. 2. etia3 di. 37. z
in. 4. q. 1. z alibi sepe: z maxime in. qōnib;
9. metaphysice. egregie plura habebis ad
ppositi. Aduerte ibidē infra cū dicit. sicut
alibi de causis essentialr ordinatis diffusi?
explicauit: illd; alibi posset assignari i theo
rematibus z in metaphysica. et vbi supra in
sententijs: s; si volueris hūc tractatū pcede
re illa. Quere eum in phisicis: vt supra se
pe tēgi. Aduerte etiā qd; illa lra ibi. S; vl
terius intellige zc. vsq; illuc: nulla causa est
equalis zc. ponit additio ab aliquibus: satis
tñ bona z bñ ad ppositū. Ab hinc vero. s.
ibi. Nulla causa est equalis zc. vsq; ibi. Ex
peduo: videt oīno extra: sub illa enī addi
tione: quā tñ lege: ostendit qd; sit ordo cāz
seu cātionū causarū in cādo: qz v3 nō de
pēdētē: s; eminetē. Illa duo breuia mo
tūa sub illo extra ibi. Cōtra q̄re ignis vni
uocuz zc. facili solunf si volueris: posset
enī dici qd; icōueniēter ponit vnicū: vt cā:
qz cā z cātū arguūt diuersitatē in essentia:
sed extēdēdo pductionē ad cātionē cōter
dicimus cāz vniuocā: dico tūc qd; illa ppō:
nulla causa est equalis zc. debet intelligi ne
dū in eodē ordinē eiusdē generis: s; de to
tali totū generis vt p3 in lra: z sic p3 ad in
stantias. Cōseq̄nter psegutur de alijs mem
bris subdiuisionis scde pncipalis: ponēdo
tres pclusionēs quē satis patet: pma ibi: Qd;
si duo zc. sda ibi: Nō omne cātū zc. z debe
ret p̄nuari lra textualis: vsq; illuc. Ante
cedēs hui? zc. quā pbat: pmo exēplo 2° rō
ne: quē tñ n̄ habet cōter i originalib; nisi
inchoatiue tñ: pōt aut suppleri: recurrēdo
ad illa quē dicta sunt ca? pcedenti diuiden
do ordinē dependentie q alius est causati
ad cām: alius cātū posterioris ad cātū p̄us:
tūc arguit sic: si oppositū hui? cōclusionis eēt
verū: seq̄et qd; mēbra illius diuisionis nō re
pugnarēt: imo coinciderēt vt p3 speculāti
si volueris alto mō formare eam: ingre al
tius vniēsem ad arcē 3^a 2° ibi: Nihil depē
det essentialr zc. quā pbat satis efficaciter.
Deinde ponit. 4. 2° nes declaratiuas mē
broz pme diuisionis: quāz pma est ibi: Nō
omne excessum zc. vbi ostēdit mēbra nō
coincedere: imo repugnare z separatis re
periri: quā pbat suo modo. C S cda cōclu
sio: ibi:

ho ibi. **N**ō omne depēdens ē excessum &c. q̄ est cōuersa pcedēns & notabilis valde quā pbat īgeniose. 3^a ibi. **M**ūq̄ pluralitas &c. que est famosa apud Arist. pmo phis. cor. 1. c. 50. & alibi sepe: & est pncipium fere scoticū: in qua ostēdit sufficiētia illi⁹ pme diuisionis quā pbat resolute: vltima conclusio est cōparatiua vnius mēbri pme diuisionis ad vnu 2^e. que notabilis valde ē & quā singularissime ostēdit & obijcit & soluit: & tota lūtera ē satis sincera: pōdera ī solutiōe obiectionis de multiplici fine: vt in fra magis tāgā: & de bonitate multiplici actus: quere in pmo. di. 17. & q. de praxi. & in 2. di. 7. & in quolibeto. q. 16. 17. & 18.

In fine capli ponit in aliquibus originilib⁹ quedā additio que sic incipit: sūme excessum h3 cāni &c: & durat vsq; ad finē. quā ēt. qz nō erat multuz cōis nec necia omisimus: nā sicut necia omittē ita nō talia addere videbat par peccatū. lector vero addat si iuenerit: & oīa subtilr ponderabit.

Circa dicta ī hoc. 2. caplo possēt plura inquiri: & cōtra ea obijci et ad hoīem & ad rem: pauca tamē tāgam. pmo possēt inquiri quare p̄us de diuisione 2. & eius mēbus fecit sermonē q̄ de pma. **S**cdo circa. 4. cōclusiōem possēt inquiri de causalitate finis: & quo modo prior et nobilior causa: videt etiam oīno falsa. **T**ū quia deus est causa efficiēs crea⁹. q̄ tamē non h3 causam finalem: qd̄ p̄batur: qz si sic vel deū vel creaturā. **N**ō p̄mū: qz tūc ēet prior & nobilior se. **N**ō secūdu qz tūc ēset nobilior deo qui ē efficiēs: & p̄or pte. **T**uz etiā quia voluntas tam creata qz increata videt ēē prima causa actus: vel opationis sue: & tamē est efficiēs respectu eius: q̄ p̄imum ppter quid nō est semper causa finalis ī agēte a pposito. nā si q̄rat q̄re de⁹ creat mūdum r̄ndetur quia vult: & q̄re vult: nō assignatur causa alia q̄ volūtas que ē efficiēs: similiter de volūate creata respectu actus sui. **T**eruo circa. 5. cōclūmōnez & eius p̄batiōes possēt inquiri de necessitate cōnexiōis causalitatu finis & efficiētis cum prius possit esse sine posteriori. **I**tem de causalitate itelligentiax finali & effectiua: & de itentioe Arist. circa hoc v̄ magna difficultas. **I**tem videt q̄ illa imagina-

tiō dicētiū operationē vltimā vel obiectum qd̄ attingit p̄ ipsum ēē cām finalem sit bona: & per cōsequēs nō r̄probāda: quia phis. 2. phisicoz h3 q̄ finis est vltimuz & optimuz: similiter iste. 2. disti. pmi. q. 1. dicit q̄ omnis entis ī actu pmo pfectio vltima cōstitit ī actu. 2. quo cōiūgitur optimo: vltima aut pfectio rei v̄ causa finalis et⁹: similiter qd̄ tangit doc. ibi de necessitate cāti videtur satis dubiuz an sint cōpossibilia esse causati & formaliter necessariū. **C**4°. circa. 6. cōclūsiōe dubitat: qz ī doctrina hui⁹ idē pōt esse actiū & passiū: ergo idē potest ēē materia & efficiēs eiusdē: idē aut nō est p̄us seipso: igit & 2. p̄bationes n̄ currunt. **E**xplīcat in multis: vt 5. de sub^o & passiōe p3 de potentia etiam appetitiua & cognitiua respectu sui actus: de graui similiter se mo⁹. illud qd̄ tāgit de entitate cōpositi alia ab entitate partū h3 diffi^{tem} vt nosti. **I**tem q̄ idē nō sit a pluribus p̄mō videtur esse cōtra istum ī plerisq; locis: pōnit enim plura & eiusdē & alteri⁹ rōnis cōcurrere ad eūdē effectū: vt p3 de potentia & obiecto respectu operatiōis patre et matre ī generandē plis: plurib⁹ et ī tractu: maius cōcurrētibus. **C**ū itō circa se primā cōclūsiōe & eius p̄batiōe dubitatur. **M**am omnis creatura ē cōposita: vt. 8. di. pmi habet: nō tamē materiata. **I**tem sustinet iste p̄babiliter. 7. & 8. metaphysice accidētia esse vere cōposita: & similr omnes spēs oīum genēz. vt. 8. di. pmi. q. 2. habetur: nō videtur ergo v^m nihil ēē cōpositum qd̄ nō h3 materiā. **S**exto circa. 9. cōclūsiōe: & p̄bationes eius: dubitat primo cum dicit q̄ materia ē īdepēdens: nam oppositum videt. 8. di. pmi. q. 1. & di. 1. 3. q. 1. & alibi sepe: pmo etiā phisicoz habet q̄ cognoscitur p̄m analogiā ad formā: vnuq̄d qz autē sic se habet ad esse &c. **I**tem v̄ q̄ mā non modo origine: sed pfectiōe & eminetia sit p̄or forma cui⁹ oppositū dicit: nā illud videt pfectū q̄ solū ē pducibile a cā pfectissima: sed materia ē h̄mōi cū sit termini creatiōis. **C**ōfirmat ex dictis huius 8. di. pmi. q. 3. cōtra **A**en. vbi dicit: q̄ illud qd̄ est posterius natura alio nō pōt ēē perfectius illo: mā autē ē h̄mōi. 9. metaphisice respectu forme. **I**tem v̄ q̄ causa h̄nt ma-

iozem vnitatē in causando: q̄ vnitates or-
dinis: vt patz de specie intelligibili z intel-
lectu cōcurrentibus ad causandū actū vel
habitu. Cū oīdo sit respectus q̄ nō
est de genere actiuoz: nō videt q̄ aliquid
faciat ad causandū. Cū v̄r q̄ cause q̄ ad
suum esse: z nō soli quō ad causare sint ef-
ficienti ordiate: quia i pbatōe. 8. 3. nō di-
xit q̄ cause intrinsece possunt esse in se cau-
sate ab extrinsecis. Cū q̄ ne dum oīdo
eminētie: sed etiam dependentie sit inter
causare causas videt ex multis dictis. hic
z. 2. di. p. q. 1. Q. enī non mouet nisi motū
videt depēdere a mouēte. Quomō etiam
dabitur causa mediata z imediata: p̄pinq̄
z remota nisi ponatur depēdentia: Quo-
modo etiam efficiens p̄pinq̄: s̄m alijs
multa alia dicta doc. hic ad hoc possūt ap-
plicari: z similiter circa alias cōclusiones se-
quentes. licet satis ex terminis sint emē-
tes: potest dubitari: quod lectioni curioso re-
linguatur.

Ad ista breuiter respōdetur. Ad p̄-
mum p̄z facilius soluno ex
cōmuni p̄cessu doctorū qui plerūq̄ ex de-
terminatione sequenti resoluit p̄ceden-
tia: magis enī videt causari p̄pinq̄us
esse cām causari remotioris q̄z eminēs qd̄.
cūq̄ excessit: igit ex remotione illius p̄ lo-
cum a maiori remouetur istd. Nihil ergo
abre git igeniosus Joānes. Cū 2. m̄ iq̄-
re. 5. metaphysice. z. 2. physicoz vi prius
notauit de causalitate: p̄iortate z nobilita-
te finis. Cū arguitur falsitas p̄positionis p̄-
mo comparādo deum ad creaturā: dico vt
habet iste in plo. z alibi q̄ efficiēs agit p̄-
pter finem nō sp̄ sur: sed effect⁹. dico vltēri-
us q̄qd̄ alijs dicūt q̄ ratio finis in deo ē pri-
or ratione efficientis in ipso: concedo igit
q̄ deus agit p̄pter se tanq̄z p̄pter finem
creature: nec sequitur q̄ sit p̄or vel nobilior
se: sed q̄ rō finis in ipso sit p̄or ratioe effici-
entis: q̄ hoc supra p̄ opus intellectus: siue ēt
ex natura rei. Cū d̄ vltēri⁹ arguitur d̄ vo-
luntate zc. dico q̄ licz voluntas diuina sit
p̄ma re^{la} cōtingentiū quantū ad liberā de-
terminationē z cōtingentē loquēdo de ef-
ficaci vel beneplaciti: nunquā tamen agit
nisi rationaliter: z p̄p̄ finē effectus iuxta
illud: deus fecit rationalē creaturaz zc. q̄.

re. i. di. 2. z oīa numero pōdere z mensura
cōdidit de^o: sapientie. 11. p̄mo ergo vult finē
in se z sibi: scdō vult alia p̄ illum z illū ali-
is. similr voluntas creata vult q̄qd̄ vult p̄
finem. aut v̄x aut apparētē: aut p̄stitutū.
Refert ergo cōparare finē ad intellectū: et
ad voluntatē: ad causā naturālē z liberā.
Refert etiā cōparare voluntatē ad velle: et
ad velle a. eē vel non eē: de actibus q̄ deli-
beratiuis: z maxie trāseūib⁹ est verum q̄
agens omne agit p̄ finē effectus de actib⁹
ināntib⁹ indifferētib⁹ z surrepticijs ha-
bet specialē difficultatē: mouet enī effici-
ens methē^o obiectiue. s̄ intellectualiter: in
intellectus verō p̄acticus dicitur volūtan sic
vel sic: z sequitur electio: quere b̄ alius alibi
in moralib⁹: z apud theologos: z maxime
in doctrina hui⁹ vt notū breuiter q̄ potest
dici q̄ nihil sit in entib⁹ qd̄ nō ordinat ad
finem ab agente aliquo: vide in. q. de bōa
fortuna: z alibi vbi supra notauit q̄re anti-
quos. Cū 3. m̄ potest dici q̄ est necessaria
cōnexio in ordine ad ternū. s̄ effectū. p̄du-
cendū. Et cū dicit q̄ p̄us ponet eē zc. vñū
quāū ad absolutū virtutis: inter se cōpara-
ta: loquēdo de fine simpliciter vltimo sec⁹
de p̄ducibilit ab efficiente: nā licz finis sem-
per obiectiue p̄cedit i exītia tamen ple-
rūq̄ p̄ducitur in esse. Quod tangit de in-
telligētijs quere optime i p̄mo. di. 8. q. fina-
li: z in quolibeto. q. 7. z apud antiquos vt
notū. Cū aliud de opatiōe vltima zc. q̄-
re in plo. q. 1. soluēdo istantias cōtra du-
as p̄mas rōnes philosophoz. z. q. 3. plo.
soluendo rōnes p̄me lateralis. z. q. vltima
prolo. z. 1. di. p. q. 2. z. in. 4. di. 48. q. 2. z. di.
4. q. 8. de multiplici acceptiōe finis. scdō
etiā de aia h̄z p̄bus expresse: q̄ finis alijs
quo alius grā cui⁹. Cū qd̄ vltēri⁹ addit
de cōpossibilitate zc. q̄re vbi supra i p̄mo:
z quolibeto: z specialr. 1. di. p̄mi. p̄e. 2. q. 3.
soluendo argumento p̄ncipalia: alijs enī
est loqui de necessario a se: z aliud de ne-
cessario ex se: z hoc vel formāl: vel effecti-
ue: vel i alie^o eēnue: vel i idēitate: alijs eti-
am sequēdo p̄ncipia p̄bi: aliter sequendo
p̄bi⁹ theologoz. nō cōuenit breuiter ap̄
Alri. ponere neciū ex se formāl: z ab alio
effectiue. Cū 4. m̄. dico q̄ loquitur doc. hic
de mā ex qua: nō in qua: sic cessat oēs in.

stātē. loquitur etiā spālīt de mā p^a q^a v^e ē in
potētia remota z p^radictionis: q^d tangit
de 3. entitate habes cōter i doctrina hui⁹
z p^rncipaliter. 2. di. 3. z. 7. z. 8. metaphysice.
Et q^d vlt^rius d^r de plurib⁹ cōcurrentib⁹
zē. dicendū q^d oīa reducūt ad vnū saltē
genetrix vel spēcifice vel nūeraliter: s^z lo
quitur doc. hic de intrinsecis cōstitutiōis q^d re
ducit ad extrinsecas causas: nūquāz enim
nec ex mā solū: nec ex forma: nec ex amba
bus simul fit vnū nisi ponat extrinsecū
vnūens: vide. 8. di. 1. q. 1. nisi cōtēdas q^d for
ma seipsam vniret. de quo q^re in. 4°. i mā
de resurrectiōe. di. 43. q. 3. Ad 5^m dico q^d
illa cōpositiō q^d ponit in oī creatura nō est
pprie ex partib⁹ cēntialib⁹ realiter diuer
sis de qua hic loquit^r: z sic itelligendūz est
de cōpositiōe accidentiū q^d est me^a cōsti
tutio potius q^d cōpositiō. Ad 6^m dico q^d
loquitur respectiue: imo nō ponit materiaz
dependere: sed quandā habitudinē habe
re ad formā. Et q^d addit de p^rmo physico
rūm: dico q^d v^ez est quo ad nos: non quo
ad naturam. imo seclusa quacūq^z forma
est s^m se cognoscibilis. Ad aliū dico q^d
nō pp perfectionē mae est p^rdictibilis solū
a p^rma causa: sed pp iperfectionē vel cōdi
tionē limitatiōis: vel modū agendi cause
create. vide. 1. q. 4. z. 1. di. 2. Ad cōfirma
tionez que satis apparēs est pōt dici q^d ac
tus seu forma est pōr natura mā: vt loquitur
doc. ibi de prioritare nature: z hoc h^z phi
losophus. 9. metaphysice. de quo vide ibi
notāter in qōmb⁹ h⁹. potētia autē ē prior
origine vel generatiōe nō pprie nā: v^t ali
ter distingue de pōritate nature: vt supra
sepe notatū plura pō^o. Ad aliud dico
q^d loquitur doc. hic de causis alteri⁹ generis
p^rncipaliter. ar^m vero p^rcedit de causis p^ri
alibus eiusdē generis. ibi enā accidit q^d
habeāt maiore vnitatē q^d ordinis: vt p^r 3.
di. 1. q. 6. in solutiōe ad finē optime. Ad
aliud dico q^d ordo requiritur ad causatiōē
tanquā cā sine qua nō: vel tāquā conditio
causantiū: z similiter alij plures respectus
vt approximatio z h⁹ etiā extrinsecus adue
nientēs. qual^r autē dicit p^rfectionēz vide.
12. metaphice. 2. di. 19. 1. q. 1. z. 30. di. eiusdē
Ad aliud dico q^d accidit causis inqⁿan
tum causant q^d habeāt eē ex seinuicē. ē etiā

alius ordo cēntialis iter eē causaz: z aliū
iter causare: vt p^r 3. Ad aliud dico q^d q^d
uis extēsiue ibi posset cōcedi de pēdētia. p^r
prie tamē debet appellari eminentia. Ad
dicē de mo^o z mo^o. zē. dico q^d hui⁹ locu
tiōes sūt metaphorice: vide egregie. 9. me
taphysice. 2. 1. q. 4. z. 37. di. 2. z h^z in l^ra ali
qualiter: oīs enim cā mouet se in suo ordi
ne: z forte scdā p^rus mouet se: q^d mouetur
a p^rma formaliter dico. imo omnes simul
natura z duratiōe mouēt se. effi^{es} d^o. vide
in theozematib⁹: z q^d cōmunit^r d^r causaz
p^riam prius agere intelligēdū est de p^rio
ritate p^rfectionis z v^tutis: vt hic dicit: z vbi
supra: similiter dicendū est de mediatiōe
z imediatiōe z remotione z p^rpingtate: et
hoc itelligo i causis per se ad d^riam instru
mento^r. Multa alia de claratiua horū ad
dat lector: q^d materia ista est copiosa z sub
tilis z multis ad pauca aspicientibus mul
ta horum que asserit viderentur extranea
dicta.

Equitur 3^m c^m applicati
uū dicto^r ad p^r
positū. Eligat enī de nūero ordi
num p^rmissoz tres q^d sūt ad rez
v^z emineētiē z cālitatis duplicis finalis. s^z
efficiētiē: z p^rcedu per cōclusiōes ordinate
z satis clare: z q^d tota h^z mā in his duob⁹
vltimis. c. habet fere de vbo ad verbū mu
tato aliquāl^r ordine. in. 2. di. 1. q. 1. z ibi de
claratur z examinā cōter: ideo hic breui
ter p^rtrāsēo: ponit. 1. 4. p^rclusiōes de p^rimi
tate effectiua: in q^rū p^rma nota q^d dicit ex
cludēdo istantiā de p^rpositiōib⁹ de possibi
li z de actu: z q^dliter p^rme sūt necessarie: plu
ra ex logicalib⁹ addendo: vide i qlibe. q. 7.
in simili: z alibi. In scdā vō p^rclusiōe ad
uerbe ad illā p^rpositiōē: si negat negatio
ponit affirmatiō quā in simili h^z alibi. s. i
p^rmo. di. 17. q. 1. z in. 2. di. 2. q. 1. z. 9. z in. 4.
di. 1. q. 6. ibi et pōdera istantiā ex p^rhis q^re
8. phy^z. a p^rno ad lōgū. z. 2. d. ge. t. c. 56. 58. et
68. z alibi i solōne vō istātie digredit val
de notāter: z totū h^z ē i p^o: vbi supra: z assi
gnat d^riam triplicē cēntial^r ordinato^r ad
accidētiā ordinat: z qual^r alia est cōpara
tio talū: z alia cāe p^r se ad cām p^r acciō. Et
ponit tres p^rpositiōes: quarū prima est q^d
in cēntialiter ordinatis datur stat⁹: quā ap

pellata. et pbat eam rōne. 5^{ci}. quas conaf
 frater guelino ocham infringere quolibeto
 2. q. 1. et alia in hoc pceſſu vi iſtra tangā: ſed
 quantū pſecut ibi dicā. 2^a ppoſitio ē: q in
 acidētaliter ordinatis pōt nō dari ſtat^a quā
 appellat. b. in cuius pbatōe cū dicit: talis
 infinitas ſucceſſiōis ē ipſoſibilitis zc. quere
 ad hoc. 8. phyſicor. 1. c. 53. z. 7. 8. z. 12. meta
 phyſice. 1. c. 29. z ſequētib⁹. z pmo ce. 2. 2°.
 de gſtatiōe vbi ſupra z alibi: pſequēter ibi:
 Nulla enīz diſſormitas zc. pondera i ſimi
 li in. 4. di. 12. q. 3. in ſolutiōe. 3^a ppoſitio ē
 q ſimpſr eſt ipſoſibilis infinitas in cāis: cu
 ius pbatōe bene exāminabis. Prima g
 cōcluſio ponit in entibus naturā effectiua
 2^a ponit pmitatē er⁹. 3^a i-cauſabilitate. 4^a.
 exiſtētiā actualē: z addit correlariū. 4. con
 cluſioni cōtinens quaſi. 4. dictas cōcluſi
 ones: deinde addit alias duas cōcluſiones
 iudicētales que cōmunes ſunt triplici dē
 pmitatē: quāz pma ponit neceſſitatē eēn
 di i-cauſabilis: z ſcda vnitatē nature que ex
 ſe eſt neceſſe eē. cuius pbatōes ſingula
 res valde notabis: z ſpecialiter vltimaz q
 currit: z confirmabis maxime ſcdam ex. 8.
 phyſicor. z pmo ce. 2. 12. metaphyſice: vt
 ſcis: quas etiā ocham infringere conaf: vi
 de eum quolibeto. 1. q. 1. z vbi ſupra: z di.
 2. p. q. de vnitatē dei. tu tamē ſoſtificabis ar
 gumenta doc. z ipugnabis ſolutiōes eius.
 In aliquibus originalibus aſſignat qddam
 pax extra. ibi: qd ſic incipit. Hic iſtatur zc.
 vſq; illuc. Itē ſi due nature zc. z aliud iſtra
 ibi. Inſtatur de perſonis diuinis zc. vſq;
 illuc. Juxta quatuor cōcluſiones zc. z nō
 ſunt de ſſa neq; multū neceſſaria: ſz ſi volu
 eris legere totum. plura notabis: z addes
 diligētē vide. 2. 5. 8. 26. z. 33. d. p. z. 5. q. q^{ti}.
 z alibi ſepe: pro declaratiōe illius ſſe. z. 3.
 di. p. z. 2. z ſuper. 7. metaphyſice. C Deinde
 ponit alias. 4. cōcluſiones ſimiles pmiſ
 4. de pmitatē finitua: z alias. 4. de pmi
 tate eminētiā. in quāz 2^a probatiōe nota
 qualiter ſpecies vel forme ſunt ſicut nūeri
 vide ſuper. 8. metaphyſice in. q. z in pmo.
 di. 17. q. vltima ſolueno pmi pncipale:
 z in. 2. di. 3. q. 7. z. 10. cōueniunt enī nume
 ri z ſpecies quo ad reſolui in indiſiſibilia
 quo ad nōn pati diuiſiōnē. quo ad habere
 per ſe vnitatē. quo ad nōn ſuſcipere magi

z minus: differūt aut in alijs vt noſti: adiū
 git etiā cuiſbet quaternā⁹ ſuius cor^m. vt p
 mo: z littera ſatis p3. In aliquib⁹ origina
 libus ponitur quedā ſſa que ſic incipit. Itē
 de primo eminentie zc. quāz nō multū
 ad ppoſitū diuiſimus. adde ſi vis. C Con
 ſequēter ponit. 5. alias cōcluſiōes quāz pri
 mam appellat fructū hui⁹. c. eidē. v3. nāc: z
 vnice attribueno pdictā triplicē pmitatē
 quā cōcluſiōnē dicit pregnāte ſenario ſe
 tu. Alias vero quatuor quaſi cōfirmatiuas
 z declaratiuas eius adiūgit vbi tota litta
 ra valde depēdēs z reſoluta z ſingularis
 doctrine exiſtit. aſſuit certe calamo para
 cleti dignus. In ſine vero quaſi epilogan
 do cōcludit intentum huius capituli.

Circa dicta in hoc ca. poſſent nōnul
 la dubia moueri ſicut circa pre
 cedētia: ſed qz vt dixi p3 in. 2. di. p. copio
 ſe diſputant vt ibi ſepius notauit: z aduer
 ſarij atq; ſequaces huius ptractāt fere oīa
 z maxime nominales: quoz argumēta et
 ſolutiones hic pertractare longū eſſet: iō
 omnia omitto lectori ingenoſo: z ad alia
 feſtino vbi declaratiōis prolixioris vrget
 neceſſitas. Meſcio enim quo zelo ductus
 guillm⁹ ochaz vbi ſupra: z quolibeto. 7. q.
 17. z ſequētib⁹. z quolibeto. 3. q. 1. conatus
 eſt totum pceſſuſ doc. in hoc ca. z ſequē
 ti ptribare: aut quia anglicoſi z iſte ſcotoſi
 qui raro cōcordāt: aut quia ſubtilē z inge
 nioſum ipugnando ſimilis apparere vo
 luit: aut quia forte fidem xpianā magnū
 voluit omnia iſta eē credita: z ad hoc poſ
 ſet accipi argumentū ad hominē hic: quia
 in theozematib⁹ ſeu i tractatu ppoſitio
 num creditaz habet iſte q non poteſt p
 bari deū eſſe intelligentē vel volentē vel ſ
 finitū: z ſic de alijs que hic tractantur et p
 bantur: videt ergo cōtradecere ſibi ipſi: et
 ita ocham bene dicit. Eld hoc tamē p3 ſo
 luto ibidē vt iſtra tangā: quia loquū ibi
 de pbatōe euidenti demonſtratiua pro
 pter quid zc. hic vō viuitur pbatōne pſua
 ſua: vt in reſortatis. p. diſti. 2. expreſſe di
 cit: ſimuluer ibidē in prolo: cōtra antiquos
 theologos inuehit qui viliſicāt theologū
 z theologū nihil ſibi ſcientificē attribue
 tes vltra vetulam. vide in. 3. diſti. 2. 4. z in
 quolibeto. q. 7. plura ad ppoſitum: au.

certe voluit oēdā qui plurimum sophista
erat potius apparere et non existere q̄ ecō
tra: desiderauit nāq; fundamenta illi⁹ vie
nominaliū vbiq; dilatare: sed vltimate in
aere tremulo totū protegit. aut forte cuz se
quacib⁹ doctoris cōcurreret: licebat autē
illis ipib⁹ in materijs idifferētib⁹ cuiuslib⁹
suo modo dicere: s; quis altius edificauit
et stabilius et sincerius cōgregauit: facit⁹ di
cit: forte etiā nō in vituperiū doctoris quez
sui et religionis et subtilē plerūq; nominat
scripsit: sed rigore minorū qui nemini par
eunt sinderesi et cōscientia sibi appropria
tis mort: cūctos ingenij eleuatiōe et in da
gine: salua pace alioz dixeriz transcēden
tes vsus est: sed quomodocūq; fuerit aux
purgauit quoties i fornace examinans ri
gorosi verba scotica cōmouit. Nimirū etiā
si ingenui subtilitate huius doc. vmbiti cō
nati sunt subtilia a ut pro aut cōtra addere
cum obtusa capita semp in ventis conten
ta tactāt se posse aut respōdere aut argue
re ad huius aquile monimēta. Estimo bre
uiter q̄ vir ille doctissimus atq; catholic⁹
admiratiue ponit q̄ asseruue cōtra huius
doct. doctrinam aliquando isurgit: licet
vt verum fatear equo albo sua disputatio
abundauit.

Equitur 4. e. in quo p
prietatibus absolutis primi p
cipij: et ponit cōclusiones p ordinē
ad ppositū ostēdēdum: quaz pma ē d sim
plicitate eius: de qua habes diffinē. 8. dist.
1. q. 1. et sequētib⁹: de gradibus etiā cōposi
tionis et simplicitatis: quere vt nosti apud
formalistas: et super. 8. et 10. metaphysice:
vide. g. o. di. 1. tertij. q. 8. singularissime. oñ
dit ergo simplicitatē dei hic p negationē
cōpositiōis rez et realitatum seu physice et
metaphysice. et instat cōtra se notāter: et sol
uit. israyo. cōclusiōe. 10. hui⁹. ca. oñdit sim
plicitatē omnimodā ei⁹: vt in pmo vbi su
pra. Cūbi aduertendū q̄ qdā ad intra in
dinis est formaliter necesse ē: licz nō a se:
ex se tamē: et ideo licet relatiōes diuine non
sint formaliter quāte: sunt tñ formaliter ne
cesse esse. nō tñ ex hoc sequit⁹ q̄ psona diui
na sit his necesse ē: vt instantia illa infert.
Et licet quibusdā videatur q̄ nō bene sol

uatur: nec q̄ argumētū contra qd adducit
procedit sufficienter. dōm nihilomin⁹ cuz
doc. qui alt⁹ volauit: q̄ ipsi nō bene vidēt
q̄ sicut ponit doc. quālibet pfectionē diui
nam ēē formaliter infinitā. ppria infinitate:
ex quo tamē nō sequit⁹ psonam habentem
hūmōi duas pfectiones esse bis infinitā: eo. q̄
sicut oēs pfectiones transeūt in vnā realit.
ita oēs infinitates: ita hic dōm ē de necesse
esse. nūera⁹ ergo talis querit distinctionē
rerū vel realitātū: potest tñ cōcedi: q̄ pso
na talis habet in se plures rōnes formales
vnde sit infinita et necesse esse. Et si arguas:
sicut in fili solet sepe arguere doctor q̄ tūc
aliquid esset infinitū vel necesse ēē aliquo q̄
non posito nihil minus ēē infinitū. vñ ne
cesse ēē. Dico vt ipse. 2. di. 1. q. 3. et 4. dic q̄
ibi potest intelligi implicatio cōpossibilū vel
īcōpossibilū pmo modo procedit argu
mentū: et ita doctor ar⁹. q. de vnitatē dei. et
q. 5. quolibet. et 1. di. 3. et alibi. Nō pōt enī
poni vna pfectio simpliciter sine alia: nec
vnū necesse esse sine alio: imo nisi in alio.
qualiter aut pluralitas formalitātū stat cū
sūma simplicitate: et qualiter aliter ē idēti
tas talū in diuinis q̄ in cre⁹ realitātū vñ
formalitātū generis et dīe: vide vbi supra
distin. 8. p. q̄ nō intēdo hic aliquid addē: q̄
diffuse alibi habet in doctrina hui⁹. Argu
mentū ḡ doc. ex rōne necesse esse pcedens
qd ēē. 2. di. 8. metaphysice. ca. 4. vñ bene
cōcludere qcquid dicat loquēs: forte tamē
philosophus poneret necesse ēē i genere
sed hoc vez ē de necesse ēē causato: in hoc
tamē errauit vt nosti: vnde qui negat ante
cedens negare debet et cōsequēs: si recte sē
tit. Secūda cōclusio ē de sūmitate eius: et eo
rum que sūt intrinseca sibi: et notāter dicit
intrinseca pp respect⁹ ad extra: et extrinse
ca entia vniuersi: quā pbat facilliter: et bre
uiter ex idētitate talium ad ipsam naturā
sūmā. C Sed ibi posset obijci ad homines
quia p ipsum relatiōes dīe maxime origi
nis nō sunt quāte formaliter: sed q̄ nō est
quantū nō videt⁹ ēē summū: ergo opposi
tum cōclusionis est vez. C Item idētitas ē
intrinsecū aliquid in diuinis. maxime sūm
ipsum: q̄ ponit eam relatiōē res lē. vt. 31.
di. pmi habetur: sūma autem idētitas nō
semper ibi ponitur sequendo doctrinā hu

suo: quia ponit di^m formale z ex natura rei ibidem: z realem iter personas: z esset bonum motuū pro aduersarijs si sciret bene venari: sed nihil subtilitatis habent in suis scartapharijs nisi q^d medicarūt ex nostris. Item possent argui reflectēdo argumentū ad distinctionē: z cōtra eos: z cōtra doc. cōtra eos q^d nō ponunt nisi distinctionē rationis: que nō ē sūma: imo minima: cōtra doc. etiā qui ponit distinctiones ex nā rei vel formale que minor est prope reali. alia plura possent adduci sed nolo in morari. Ad p^mū pōt dici vno mō q^d loquitur de pfectōib⁹ absolutis que sunt capaces sūmitatis formalis: vel al^r q^d relationes tales sunt sūme idē⁶ vt pcedit p^batio conclusōis: s³ nō formalis: vel 3° q^d sunt sūme loquēdo de pfectōe i^pothetica nō q^d dicitur: vide. 4. z. 5. q. quolibet. z. 1. z. 26. d. p. z alibi sepe: vñ sū aplm p^rinitas dina est a qua oīs alia i celo z in terra noīat: sūme etiā tale in pposito accipit p illo q^d nō p^r excedit: z q^d est verissime tale nō aut^r pro i^p finite tali nisi identice. Ad aliud p³ idē. est enī idētas sūma in diuinis idēce: ē etiā oīs idētas ibi. licet nō iter quecūq³. Et q^d d^r ab aduersarijs idētas formalis vel ex nā rei est maior reali: ergo ē ponenda iter pfectōes diuinas: vbi est sūma simpliciter: oddm q^d nihil ē ponēdū q^d nō pōt poni sine implicatōe cōtradictionis: implicat aut^r in diuinis poni formalitātē sapiētie et bonitatis z cū hoc q^d sit idētas formalis talium. Nec obstat infinitas viriusq³: q³ licet arguat idētitātē reale: z cōpossibilitatē talem nō tamē formale: q³ modus est conseruatiuus z nō destructiu⁹ q^d dicitur. Quere copiose in doctrina hui⁹ z sequaciū ad h³ plura addēdo: z bene pōderando. Ad aliud q³sum ad p^mā p^rte sustinēdo op^r. cōem dicitur q^d distinctio rōnis nō est intrinsecum in diuinis: ideo nō est cōtra p^rconē. Quātin ad. 2. partū dicēdū vt p^rus dēxi est: talenī distinctio ē sūma z idēce z sūm exigētiā extremoz z cōpossibilitatē ad idētitatem simplr. C³ tertia cōclō ē de coexigētia perfectionū simplr atq³ simultate in nā sūma: siue in p^mo p^rncipio. Ad cui⁹ p^batioēz p^rsupponit^r rōnem perfectionis simplr ex Ansel. monol. 15. cōtra quas instat z soluit

suo mō exponēdo eā: vt alibi sepe tangit. Vide i p^mo. di. 2. parte. 2. q. 1. in solone et di. 8. q. 1. in solone p^mi argumēti: sed plixius in quolibeto. q. 5. arti. 2. z rōne. 2. hic vero paucis z egregie exponit eā. q³re frā. May. in p^o p^rsa. di. 34. z. 35. copiose de pfectōib⁹ simplr. vnde breuiter z regulariter tene omne illud z solū tale ēē pfectionem simplr cui nō repugnat infinitas formalis. Est ergo intellectus rōnis ansel. iste pfectio simplr est talis que in quocūq³ supposito absolute p^rsiderato sūm rōnem suppositi nō determinādō nām in qua vel cui⁹ sit suppositū: melius ē ip^sū q³ nō ip^sū: hoc est q³ quodecūq³ in cōpossibile sibi: quo p^rmissio pbat optime cōclusiōē: z ex necessitate z cōmunicat^r pfectiōis simplr: q³re vbi sup^ria i quolibeto. Vide instantias circa h³ dicta in frāciscovbi sup^ria: z alibi sepe: z q³re o³chā vt nō sit: z maxime. 8. di. p. pōdera q³ omnis perfectio simplr est trāscēdens z cōuenit deo in sūmo. C³ In aliqb⁹ originalibus habet quedā l^ra hic que sic incipit: s³ nihil valet h³ p^ba⁹. zc. vsq³ illuc exclusiue: dicens de infinitate zc. idē q³ nō videbat multum vtilis omnisimū eāz: quere si placet. rui. C³ Quarta cōclusiō ē de intellectu z voluntate p^mi p^rncipij quam pbat. 4. rōnibus efficacissimis: cōtra quas tertū instat z soluit: z totū fere h³ in p^mo. di. 2. q. 1. p^rnt^r adduct^r p^batioē alioz quā nō acceptat: quere Quia. 2. alios: vbi sup^ria: deinde replicat pluries: z soluit vsq³ ad finē subtilissime digrediēdo. Pro hui⁹ materie vltiori declarationē: quere eū p^mo i^potationū. di. 25. singularissimē: z fran. di. 36. p. cōstatu z Bri. 12. metaphy. t. c. 51. z Au^r. ibidez satis bene suo mō: quere o³chā quolibeto. 2. q. 2. Et q^d ibi tāgūt rōnez pro cōclusiōe d^r cōtingētia causatiuis p^mi efficiētis pōderabis p^r z cōtra plixē vñ nō sit: vide. 8. di. p^mi q. finalis: z di. 39. et i^psdē. z. 7. q. quolibet in gre fundamenta philosophoz vt scis ad oppositū: z tange ibi instantiā ad hoiem ex dictis suis in p^mo. di. 1. q. 4. z in. 2. di. 25. q³ re alios ibide ad h³. z dic p^rnt^r semp saluando veritatē scoticā. Cōfirmabis etiā in p^o rōne ad cōclusiōnez illa verba: Omne naturale agēs precise cōsideratū zc. ex his q³ habet. 1. q. 4. p^rpositiōe. 3. cōtra Au^r. z pon

dera bene instantias. Illa pba^o ibi. h^o etia^z p^oelutio pbatu^r est. v^oq^{ue} illuc. It^{em} 3° sic est. v^o est additio: q^{ue} infra in aliquibus originalibus post. 4. rōnes ponit: satis tamē valet: licet forte simpl^r et a p^ori petu^r: quere. Alⁱ. tri. 15. c. 4. et de ciui. dei. li. 11. ca. 16. et p^oim. 12. metaphy. et 2. de generatiōe aīaliū. c. 1. et adde plura p^o et p^oiravi nosti. q^{ue}re. 2. p^ohy si cor: et in quolibeto. q. 16. et sequentibus: et 17. di. p^oim: et alibi sepe in doctrina h^um^o: et alioz ad hec: et pōdera q^{ue} hec p^o q^{ue} h^um^o conat^{ur} rōne naturalⁱ oñdere ē de numero creditaz: vt infra patebit. C^{on}stare contra dicta h^um^o pl^ure posses: sed vbi supra oīa que fātur. Ad hōiem vero q^{ue} genus arguēdi difficultus est: diligēs lector instantias confiderabit: atq^{ue} cōsequēter dicet: nihil pfecto nec superflū nec dūminutū in his dictis iuenies si passioibus semons iudicabis: q^{ue} re euasiones frivolas alioz hic et instantias facili^{ter} cōtemne et ifringe: vt vbi supra h^um^o videri. Satis nāq^{ue} erat hūic viro ad veritates creditas: licet in se demōstrabiles rōnes ita efficaces nālī igenio reperisse: quales forte nūquā p^obi ad naturalⁱ nota probanda adinuerūt: sed vt probabil^{iter} suppoⁿo cū ad d^ose in mōte hic vidit: aut cū paulo ad 3° celū ascēdit: aut certe cū alio Joāne: supra pect^o sapie recubuit: vbi cūctā in regulis eternis didicit: vallis g^o caligie circūdati patientiā velint nolint habeant aduersarij. C^{on} quinta p^oelo ē de mō causandi p^omi p^oncipij que ex iā dictis p^oz. et vbi supra quotatū plenus disputat. Instat cōtra se q^{ue}tuor rōnibus quas hic nō soluit. C^{on} Ad p^omam breuiter dicat q^{ue} bene stat aliqd in se esse necessario eē cū actio vel opatio ad aliud p^otingēt^{er} terminat: vide. 1. 4. q. quolibet. et 39. di. p^oim. et 8. di. eiusdē. C^{on} Ad aliud q^{ue} h^um^o determinatio dīne volūtatis sit et nā: et ab eterno: nō tamē pro eterno ad extra. Ad vltiorē declaratiōem illius ratio nis pōt negari similitudo: vel alⁱ q^{ue} pro q^{ue} cūq^{ue} instanti ē determinatio dīne volūtatis ad extra: pro eodē est determinatio volūtatis create p^ocurrentis: h^um^o viraq^{ue} cōtigēter in sensu dīsonis: nō igit^{ur} necessitat^{ur} volūtatis create: nec frustratur dīna. videatur enā hoc iⁿ p^omo: vbi supra: et di. 40. et 41. et 48. et alibi: et iⁿ quolibeto: et 1. 2. di. 1. et 2. et

sequentib^{us}. C^{on} Ad aliō dico vt p^ous q^{ue} mō^o p^oma mouet secūda: et econtra ad quod enī q^{ue} positi^u producibile ab viraq^{ue}: et q^{ue} tāg^{it} de volūtate peccāte. q^{ue}re. 1. 2. di. 37. et 7. di. eiusdē. et 1. 4. di. 4. et alibi. C^{on} Ad 4° concedo q^{ue} ifertur simpl^r loquēdo: licet sit necessitas h^um^o qd aliquādo: q^{ue}re. iⁿ p^omo vbi p^ous: et alibi vt nosti: plura adde bene examinādo. C^{on} Eredo q^{ue} illa verba iⁿ fine: cū dicit: q^{ue} rant in qōne eē. sūt extra vel additio: alit^{er} oportet et v^o q^{ue} scripsit. q^{ue} de futuris cōtingentib^{us} seorūm: q^{ue} bene possibile ē in logicalibus: aut iⁿ p^ohy sicis: vel q^{ue} p^oimū sentētiā p^ous scripsit q^{ue} hūic tractatū: cui^{us} tamē oppositū probabil^{iter} sustineo: et supra p^omit^{it}: dicat ergo additio v^o recurat ad illa loca. C^{on} Sexta conclusio est de identitate opatiōis appetitiue: et similiter cognitiue: p^omi p^oncipij respectum sūt: vt obiecti sue nature: quā probat: p^omo rōne sua igenio: se dupliciter eā formādo: et intellige causationē et causalitātē non pro respectib^{us}: sed pro substrato: et sic cessabit frivola instantia aduersarij hic. Intellige et cū dicit: quia nihil aliud est obm^o amari a volūtate eē. de alietate realⁱ esse vnū: de alietate vero rōnis falsū v^oscis. Deinde probat cōclusionē rōnib^{us}. Ar^g 12. metaphy. quas declarat suomō iⁿ declaratiōe p^ome rōnis. C^{on} Posset ori^{ri} istāna de itell^u creato et volūtate talⁱ: q^{ue} si hec declaratio valet: seq^{ue}tur q^{ue} n^om itell^u ligere ē nobili^{us} n^om itell^u: et s^ul^r de angeli co pōt argui: s^u ad hoc pōt dici q^{ue} itell^u gere creatū ē nobili^{us} obiectiue seu terminatiue ipso itell^u: et s^ul^r de volūtate et v^ol^u: et h^um^o q^{ue} sūt ip^o h^um^o entis p^omi subiectiue v^o et formalit^{er} eē cōtra: cū vnū sit suba: et alit^{er} accidēs sequēdo imaginatiōē: Thomistaz: vide: et necit^{ur} et nō icōueniēs: illō q^{ue} ifert v^oro q^{ue} mō: q^{ue} iⁿ h^um^o q^{ue} sūt eiusdē g^ois posterius g^otiōe ē p^ofecti^u maxie si p^ous ē receptiuū ei^{us}. de q^{ue} alio. Aduerte et q^{ue} dicit iⁿ fine declaratiōis. et q^{ue} ite rōnes et h^um^o 2. nō erat demōstratiōes: q^{ue} ex h^um^o h^um^o: et q^{ue} rōnes doctoris sūt efficaciores Ar^g. et q^{ue} v^o v^o itēdit simpl^r h^um^o dīmōstrare h^um^o ē vt mā patit^{ur}: et igenū viatoris atigē pōt efficacit^{er} arguē. Cōf^o adduē aliā p^obōne q^{ue} ē cō. 12. me. cō. 51. et. 3. dīa cō. 15. quā ē h^um^o 2. Tho. 1. p^ote. s. q. 14. ar^g. 4. et iⁿ p^omo scriptū. di. 35. q. 1. soluēdo. 3. ar^g. et Egl.

quolibeto. 3. q. 10. quā tollit p istantia: que
 tñ hic bona sit ad theologū: vt p 3. di. 2. q.
 2. z alibi: nō tñ qd ifert eē icōueniēs apd
 Cōmē. sed qualr etiā valet z pbari possit
 cōtra ipsū: vide. q. 1. 4. z alibi. Deide ifert
 4. correlaria ex hac cōclusiōe valde notan
 ter: quere. q. 1. plo. i reportatis: p declara
 tiōe corref. z. i. 2. di. 3. q. 10. alia plura h p z
 ptra adducat studiosus lector. C Septia
 pōlo ē de identitate intelligere: z similr vel
 le pmi pncipij respectu cuiusq; vt obie
 cti sue nature: qua pbat: pmo. 4. rōnibus
 pprijs. Pro cōfirmatiōe. i. rōnis nota ea q
 hēt in. 4. q. 1. ppōne. 3. ptra Aui. z in pmo
 z. 2. plerūq; de pductionib⁹ ad itra z ad ex
 tra: z in quoli. q. 2. arti. 3. Q tum ad scdā
 rōnē excludit caullationē auct. de intelle
 ctioē itell⁹ adepti respectu sui z respēu alio
 rum. Quo ad. 3. rōnē posset eē istantia ad
 hoīem de identitate itellct⁹ z volūtatis quā
 ponit: qz sicut h arguit sequeret q⁹ intelle
 ctio in vo^l z velle i intellectuē recipere: z
 quare intellectus veller z volūtas intelli
 get: silr si qd ifert eē icōueniēs nobili⁹ v3
 esse susceptiuū ignobili⁹: quare nec accidēs
 in suba: nec reslo in qualitate reciperetur:
 z sic de alijs. Ad pmiū dōz qz hic sintyna
 res: sūt tamē diuerse realitates vel formali
 tates qd sufficit ad diuersas denotationes
 z formales receptiōes: vide in. 1. di. 16. sol
 uēdo argumenta pncipalia. z. 15. q. quoli
 bet: z alibi z istāuas subtiliores adde: vt
 de. 35. di. 1. i reportatis. Ad aliū nō valet
 similitudo: qz secus de his que sūt eiusdē ge
 neris ppinq; etiā secus de his q sūt alte
 rius pdicamenti: vt p 3. z etiā qz actus scdi
 ima^{tes} sūt fines z nō grā alterius: vt p 5. 9.
 metaphyze. an aut suba z quodcūq; susce
 ptiuū alicui⁹ iquantū tale sit nobilius rece
 pro h3 cōsiderari: qre vt nosti. In. 4. rōne
 pōdera bene cū dicit. Idē intelligere pter
 esse respectu plurij obiectoꝝ ordinatoꝝ:
 nota ly ordinatorum: vnde tollitur instā
 tia ad hominē. 3. di. 2. q. 10. z. 1. q. 4. pposi
 tione. 2. cōtra Aui. Deide adducit res rō
 nes alioꝝ ad hāc cōclusiōē quas suo mo
 re: qz nō cōcludūt etiā topice: sed tātum so
 phistice ipugnat. qre Alex. de Alex. in pri
 mo. di. 35. z alios. p exēplo qz tāgit in. 2. rō
 ne illa de intelligere aie xpi z beatoꝝ: vt

de in. 3. di. 14. 2. 18. plura hic possent p et
 cōtra adduci. que omīto lectori: qz nec te
 poris cōmoditas suppetit: nec plixitas de
 lectat. C Octaua pōlo ē de actualitate: eter
 nitate: necessitate z pfectiōe: atq; pñoritate
 intellectuōis diuine respectu omniū alioꝝ:
 z hab3 duas ptes pncipales. 2ª ibi. pus na
 turaliter zc. quas pbat egregie. in pbatio
 ne pme partis aduerte: cū dicit: vt alibi de
 clāue: q illud alibi pōt assignari sup li. de
 aīa: vbi tenet ens esse obm adequatū itel
 lect⁹: z hoc susti^o p supposita supra. habe
 tur aut in me^a z sentētis copiose: pro veri
 ficatiōe z declaratiōe hui⁹ pconis. vide
 35. 36. z. 3. di. 1. z. 3. q. plo. sed pōdera istā
 tiam ex his que h3. 8. di. 1. q. 3. z. q. 3. plo. et
 alibi sepe: qualr itellct⁹ diuinus cū pñci
 intuitiue intelligat: qdā intelligit ab eterno
 potuerit omnia cū nō dū fuerint intueri nī
 si forte em^l vel virtualiter: qd non eē pprie
 ea intelligere formalr: qd cōter tenet de in
 tellectu diuino. vide frā. di. 36. 1. z alios:
 sans hoc dubiū cogit de futuris maxie cō
 tingentib⁹: z hoc sequēdo pncipia huius.
 Qd etiā tangit de arte z notitia artificis: q
 re. 1. q. 2. z. 8. q. qlibet: ibi vero cū dicit. Cō
 tra istā istatur zc. vsq; illuc. Secūda pars
 zc. vt extra vel additio: z tangit notatē i
 theorematib⁹ ppōne tertia i cōmē. Et pōt
 dici q illa vltis genera^r ex expmētiā: z il
 la ex singlarib⁹ actibus: vt p 5 pmo meta^{cc}
 Ulteri⁹ ē dōz q ex ipsectiōe itellct⁹ crea
 ti: b puenit: qual n ē ponēda i deo. In pba
 tiōe ē scdē pñs cū dicit: qz ē alioꝝ a pmo n
 est necesse eē. pñsidera istantia: qz vt q en^o
 i eē cognito ab eterno pducta sint necesse
 eē: cū nēcio in tali eē pducta sint a deo. Ad
 qd vide. 36. di. p. z sequētib⁹. z. 1. q. 4. z. 1.
 di. 2. q. 1. z. 2. 14. q. qlibet: z alibi: ibi etiā
 pōdera istātia ex p^a ppōne theorematū. i.
 uellectiōes intelligibilē: z dic pñr vt ibi no
 tabo. C Circa hāc pconē ē magna alterca
 tio sequēdo ineprias Auerroye: vt cōt ex
 po^r. 12. meta^{cc}. vbi supra z seqūtijs ei⁹. vult
 enī q nihil extra se intelligit z spāl^r fin^o:
 vt aliū addūt: sed mētū in caput suum. imo
 qdā intelligit est singulare: vl virtute sin
 gularis illd intelligit. hic enī eēntia diuina
 sit vlt in representādo: ē nī seipsa singula
 ris i pdicando. posset tamen colorari pp

Az. q. v^m est in ratione motu: in rōne at
terminatur saltē secundariū falsissimū. Ad
ducere hic motu eius et sequentiū ipm fru
stra iudicant: qz als copiose: vbi supra ha
bētur: quere antiquos et modernos theo
logos: vñ et ipse et magis eius pbat p^m esse
intelligētē et volentē nisi ex effectib⁹. cū ta
mē negat deū aliqd efficere. Ex fundamē
tis tñ arif. pōt pūaderi qz de⁹ intelligit alia:
et si dicas qz in vlt^o v^m representatiuo et mo
tiu: sed nō vniuersale vlt^o vniuersali tñ: i
mo in particulari: pdeē enī singulariū et
ne dū specierū ponūtur ab eterno in itel
lectu diuino: vide. 35. et 36. di. p. et maxime
in repositis: pōdera bñ. i. de aia. et 3. me
taphysice: motuū **Az.** de cognitiōe lūis:
p^mo et ethicoz. 7. 10. de felici dei amicissi
mo: et de dei cura et sollicitudine circa en
tia ibidē. et 12. metaphysice. ad finē. et alia pla
alibi: obstinatis nihilomin⁹ et pteruis ni
hil p^m babis. Cōmona cōclusio est de infinita
te primi entis: et est fere principalis in hoc
tractatu: nā p^mato qz sit formalit^r infinitū ha
bēf facili^r qz sit vñū: vt. 5. q. quolibet. arti
culo. 2. egregie ostēdit: et simil^r de alijs p
fectionibus dōm: et assumit p^m ichoatione
p^mclusionis dictū Pauli ad Ro. 11. Et aliq
hic assignāt p^mcipiū ca. 5. hui⁹ tractatus:
sed nō o³: qz oīa ista pertinent ad vñū. c. p
bat autē hāc cōclusionē. 6. vel. 7. vijs. vlt^o
5. seu. 4. p^mcipalib⁹: et inceptor mouet ad
singulas vias singulas. q. quoli. 7. vbi su
pra: et ex fundamentis auerroys ruinosis
multa possunt h⁹ adduci ad impediēdū rō
nes doc. omnia tamē vento agitabis: et in
fringes facili^r. Circa infinitatē itensiuā seu
vigoris p^mi entis est magna alterca⁹ i do
ctrina **Az.** et auer. et seq⁹ctum varie exponē
tū. 11. 13. 8. pby. et expresse. 2. ce. et i de suba
orbis vidēf dicere cōmētator: qz est tñ in
finitas durationis in ipso ponēda: licz. 12.
metaphysice vidēf vacillare: doc. tñ noster
et hic. et 5. et 7. q. quolibet. et 8. di. p. iudicio
meo ex fundamētis **Az.** satis euident^r oñ
dit infinitatē vigoris eius: qz auerroys di
cat pro vel cōtra parū refert: qz ex itentio
ne conabatur omnia fundamēta legis di
uine euertere. vtere ergo regula scotica.
7^a. q. q³libet. vbiqz circa dicta **Az.** et auer
roys: 3ª ergo p^ma media pcedit de itelli

gere p^mi. et cōditionibus eius: et de itelle
ctu suo atqz obo eius: p^mi me^m examina
bis bene: et iquire in quolibeto. q. 5. ad p^mo
fitū optie. Sed posset obijci cōtra hoc qz i
fert ibi: vñ. ex infinitate intelligibilis infinita
tē itellec⁹ simul etiā oīa itelligētis ex his
que habet in. 5. di. 14. de intellectiōe aie
xpi: sed ibi satis bene soluit hec itan⁹ loq⁹
enim hic de intellectu ex se: et pfectionē itrin
seca potēte itelligere infinita vñico actu: qz
rū quodlibz regit determinatā pfectionē
in intellectiōe et itelligente sui: vbi pon
dera illā regulā scoticā. Qñ. s. p^malitas cō
cludit maiorē pfectionē et c. quā in plerisqz
locis adducit: vide in. 2. di. 3. q. 10. et 13. vbi
supra: et quā nō verēf loquēs hic negare:
que tñ ex terminis vidēf euidentissima. Ad
duas euasiones apparētes: et impugnat
ipugnatione. 2. aduerte cū dicit: sicut i. q.
de indiuiduatione ostēdit: qz posset poni ad
ditio: vel aliqd l^re addi vt saluēf superius
dicta: vide tamē. 7. metaphysice. q. 13. et 3.
di. 2. ad p^mpositū. h⁹ varietas allegationum
parit nō modicā perplexitatē: sed supra cir
ca hoc copiose qz mihi videbat dixi. For
te enim seorsum plures. q. p^mo disputa
uit: quas postmodū in vñū collegit. C²^m
me^m pcedit ex infinitate itell⁹ entis p^m: qz
fortissimū est: qz quid dicat adueriari⁹: et i
stat tripl^r: et soluēdo p^mam instantiā pōde
ra optime que dicit: qz singularis solo: et
vbiqz necessaria: vide in p^mlo. et di. 3. p. et ali
bi sepe ad p^mpositū: ibi etiā aduerte cū dicit
de qua alibi multum dixi: illud alibi que
re super li. de aia: et posset poni additio vlt^o
extra: hēs tñ illud in. 2. di. 3. q. 9. in p^mincipio
solonis. et in. 3. di. 14. q. 3. et in. 4. di. 10. ar
ticulo. 3. q. 2. et in quolibeto. q. 6. articulo. 1.
et q. 13. et in. 7. metaphysice: vt nosti. ibi assi
gnat qdā additio que sic incipit. Cōtra san
tasma pōt et c. vsqz ibi. Singl^r itellec⁹ nē i
tuituā et c. et ponit in aliqbus originalib⁹ i
mediate an solonem. 2. istāne ibi. Ad fin
l⁹ causa p^mo et c. Et sequit^r alia additio: quā
habes ista: que sic incipit: tamē negaretur infi
nitas itensiuā et c. vsqz illuc. Si obijciat p^mi
non posse ex se et c. et alia etiā quā habes i
fra: que sic incipit. Item quātū est diuisibile
et c. vsqz ibi. 5^a ex h⁹ excludit et c. oīa in quas
ponitur sū in aliqbus originalib⁹ media

te ante solone. 2. istante: vt supra: s; siue sil
siue seorsum qd coueniens est: habeatur
vt posuimus no sunt multu de necessitate
lre: satis tn subtiles sine: qre vl addant vl
omittant vt voluerit lector: pōdera pūr so
lutione. 2. 2. 3. istantia: q; valde pegrine
z necessarie: profecto dū h scribebat cala
mū in mēte tangebatur: lra tota correctā z ir
refragabilis. C3^m me^m est valde singula
re z subtile: z nō ponitur in. 2. di. p. sed pōt
colligi vel saltē pfirmari per ea que habet
in. 8. di. p. q. 2. z. 3. z pcedit ex substantia lita
te intellectiois pmi: z per psequēs ipsi^o in
finitate: vbi tn caute expone substantiā z acci
dēs. Et aduerte ad singula verba: z qualr
sunt eiusdē rōnis intellectio finita z infinita:
z quo mō pfectiones absolute in dīnis sūt
suba vel substantiales: z nota valde qualiter
exponit speciem trāsferrī ad dei^o z hoc rōne
dīne: oīa quere. 8. di. p. vīusq; z alibi ex
cusat se psequēter de breuitate: z format ali
ter argumētū: z totū examinabis diligēter
q; oīa plēa succo. C4^m me^m pcedit ex sim
plicitate pmi: eo q; pōnis real^o z rōnis ex
pers: vt supra dīcū est. Et instantias cōtra h
vide. 8. di. p. vbi supra. Et per totū hic: vi
de cauillationes aliorū: quas nō duxi hic
īserendas: vt pū dixi: q; sup sentētiās itē
do oīa pertractare. C5^m me^m siue^a via ē
ex eminetia pmi entis: vide in quolibeto.
q. 6. articulo primo: pto declaratione pnci
pū rōnis. 2. hic pōdera pcessus doc. h opti
me. 2. Multi enim negāt infinitatē couenire
enti: z pbare oppositum est difficile: cona
tur tamē suo modo hoc ostēdere nō pter
uo saltē. Deinde īfra cū dicit: sicut contra
dictoria ex rōm^o ppijs zc. est regula sco
tica: vide. 2. di. p. q. 1. vbi etiā oīa sequētia:
z. q. 4. eiusdē: z dis. 13. z. 17. eiusdē. q. finali
z in. 2. dist. 1. q. 3. z in quolibeto. q. 5. articu
lo. 3. z alibi sepe. Nota etiā rōnez infiniti in
actu: quā addit ibi: quere super. 3. phy corū
sed singularissime in qlibeto. q. 5. in p^o.
pōdera etiā alia regulā scoticam: īfra ibi.
Sicut qdlibet est ponēdū possibile zc. vi
de i quolibeto. q. 29. z alibi sepe in doctri
na hui^o: adde hic illā ppōnē notabilez. q.
h3. 3. di. 2. q. finalit: ad finē: omnis: v3 grad^o
possibilis in ente est. Exponit psequēter
īcidentaliter rōnē seu descriptionē Ansel.

p sol. 2. de sūmo cogi^o vide. 2. di. p. q. 2. vi
de etiam ppter ea que ibi tangit in qlibet.
to. q. 3. articulo. 1. sed tange instantiā ad ho
minē in. 2. di. 1. q. 3. z di. 6. q. 1. z dic cōsequē
ter: vide et in quolibeto. q. 1. articulo. 1. par
te. 1. z. 8. di. p. q. 3. contra. 2. op. z alibi sepe
plura pto resolutione eorum que ibi tangit.
Aduerte etiā ad ea q ibi dicit de esse qddi
tatio z exītie: z dī illibit: visibili z abstra
ctiue plura addēdo. C6^m medius seu
6^a via est ex vltimata gete: z appetit^o nālī
obiectiua pmi entis: vide copiose i. 4. di.
49. z i. 2. di. 6. z pōdera ibi singularissime:
vī cognoscit īclatio natural^o respectu ali
cuius i aliq: multa adde vt nosti. C7^a via
seu me^m. 7. est ex cālitute effectiua pmi en
tis: quā dicit esse Alz. cuius cōsequentiam
ponit: vide totū in quolibeto. q. 7. Et reci
tat coloratiōes seu declarationes aliorū i
Alz. quantū ad antecēdēs: z pnam vide
īdenr. quolibeto. 4. q. 3. z Bona. in pmo.
di. 33. q. 1. articulo. 1. z alios antiquos: que
re Aluerroym z eius sequaces sup. 8. phy
cor. sed modernos hui^o sequaces: q; s no
stī. ingre ibi z alibi. C8^a sequenter impu
gnat huius declarationes: quātū ad cōse
quētiā: z pmo tāgit motiū Alz. i. ethicor.
cōtra Platonē. c. 7. de duratiōe maiorū: et
p3 in fili. q. 6. quolibet: s; possit adduci i
stantia ex. i. di. 1. q. 3. psequenter tn dices: vt
ibi notauī. Propter dicta in ipugnatione
2. declarationis: vide Frāsciscū in pmo cō
sta. di. 43. q. penultima. Add^a quādā rōnē
ex cōsideratione astrologica: vt ostēdat īfi
nitas specierū quā dicit nō esse ad mētem
Arist. vide in. 4. di. 43. q. 3. in p^o. Deinde
obijcit cōtra se dupl^o valde notāter: z sol
uit: vbi tangit de potētia simultatis: z de si
multate potētie: z plura vbiq; vtilia: vltio
ponit suā declarationē in Alz. Tāge ibi istā
tiā ex. 4. di. 12. q. 3. de mō dādi eē effectiue
z formalr: z dic psequēter: ibi et aduerte
q; h3 oipotētia vt ponit a theologis nō pos
sūt dīfari: seu efficacī rōne nālī ostēdi. po^a
tn infinita sic: quere in quolibeto. q. 7. z in
pmo. dist. 42. ibidē īfra cū dicit vīq; ad tra
ctatū de creditis zc. aduerte q tractatus il
le habet vl īserit in theozematib^o. vt īfra
tangā: z ibi notauimus: sed an debeat esse
seorsuz an nō: ibi h3 videri: ponunt ibi ad

ditio quedam de qua supra mentionē feci. Quare etiā canse. 2. cōcurrūt cum pma tā, sit ibi phifice imaginando: sed alit dicas theologicē vt nosti: plura ibi p z cōtra ad de bene masticādo. Cūltimo pro hac cōfione adducti rōnes alioz: quarū pma est Hen. quolibeto. 4. q. vltima: z Ricar. de me^o villa. in. 2. di. i. articulo. 4. q. 4. qre tho mā z alios. z pcedit ex vltute creatiua pmi etis quā ipugnat: z quātū ad aīa: z cōsequētiā: z declarat egregie: quālī intelligi dīz dīstātia īfinita extremoz creatiōis: vide idē optime in. 4. q. i. quere in. 2. di. i. q. 2. z di. 39. p. ad ppositū bic aliqua. Cūlti resolute doc. q. dīstātiarū alia est pūatius alia positiua: pma pōt poni finita: z hoc vel maior vel minor. z vtrāq; positiue vel pmissiue: pōt etiā poni īfinita: z hoc vel excessiue vltideterminate: z vtrūq; positiue vel pmissiue. Cūlti pncipalis aut est quātitatiua: z hoc vel per mediū maius vel minus aut est entitatiua: z hoc vel sine me^o vlt medio: z vtrūq; modo vel est finita vel īfinita: z hoc vel positiue vel pūatiue: quere declarationē membrorū in. 4. vbi pū z alibi vt nosti: de multiplici acceptiōe īfinitū. quere. 3. phyc. z de cōditionib^o creationis z extremoz ei^o: z cui pūeferē: vide in. 2. z. 4. vbi supra: z in. 3. di. ii. z qlibeto. q. 12. z alibi. Cūlti rō alioz ad hāc pōlo. nē pcedit ex imaterialitate pmi pncipij: qre pma parte. f. Thome. q. 7. articulo. 1. z 2. quā ipugnat ad hoiez istando: vide bñ ī reponatū. p. di. 2. h ponit enī Thomas an glm eē imaterialis: q an vep sit: qre. 3. di. 2. in antiq; z maxie in Bona. z in. q. hui^o super li. de aia singulariūtime: z excludit euasione eoz. vbi supra de eē z essentia ad q vltimate refugij hñt Thomiste plerūq; nescio si terminos soli recte sapiūt aut certe īfantiū: dū pcretū abstracto accidere: et realit ab ipso distigui asserūt: vlt fonte. dum alij gustarūt nectar z māna dormitarunt. docet igit doc. egregie cui p^o puenit finitas vel īfinitas: qre. 8. di. p. q. 3. z. 5. q. quolibeti: pse^o nāq; extrīsecus ītrīsece qdūatez pū qdūq; alio nō formālī īclūso: ibi ostēdit defectū argumēt eoz: sicut ī fili habet. 3. phycorū. t. c. 31. vbi disputat pbs an sit dāre īfinitū: z arguit q sic. s. rōnib^o: in qū. 4.

ē sophi^o: de quo loqr doc. z infra. t. c. 74. soluit ipm z expisse hz id qd h itendit: q. i. oē finitū ē in se tale pū qz ad alterū cōparat. Omīto plūtozē dīspūationē pdictorū h. solutū. n. et refutātū et ipugnatū motū et cauillationib^o nostratū minor: q soli (pace alioz dixerim) limpide viderūt doctrinā hui^o: aliozū tela minime sunt for midāda: sup sentētias. igit deo duce oia re citabo: z que ad rem nō faciūt anihilabo. Cūlti p^o est de oimoda simplicitate pmi pncipij: nā lz supra: p^o nē pma h^o pūctauit de simplicitate eius: nō tñ oimoda: sed tñ opposita cōpōsitiōi cēntali phifice vel metaphysice. quā pbat pmo de cēntali: 2° de ītegrali. 3° de accēntali cōpōsitiōne dīspūatō: q oia fere habētur. 8. di. p. q. i. Expo^o notāter ar^o M^o 8. phyc. z. 12. metaphysice: z applicat ad ppo^m. vide oclā qlibeto. 7. q. 21. satis apparēter ibi ponit q dā addi^o de qua mētiōne feci supra: z ē satis ad ppositū. Deinde pbat q nō sit ī pūo ppositiō accēntal adduct. 4. pbatōes qū duās pmas magis accē. Mā pūa alīs duās notabilī iustat: vbi pulchra vbiq; notāda pfectiōib^o simplicib^o: vide hūc z alios vbi supra notauit. Tota lra ē sincera: z satis clara: quā tñ diligēter oclabis. Cūlti cōsequēter ibi. Dñe dñ nī plimas zc. Recolligit hacten^o dca: z nōnulla alia addi^o z oīdit. n. pbi z q catholici de deo oīdē valēt: z q līr su^o pcessus fuerat phyc^o h: ad credita vō remittit se ī tractatū sequentē: de quo supra loca ī Aristo. z commen. atq; Aul. z ceteris antiquis: vbi hic enumerata habent^o supra fere expresse habentur. z tu ad de z quere alibi pluries: z nota valde dīscursū contemplatiūz quem facit tanquam aliter ī pathmos beatus Ioannes z ostendit notāter excellentiam veritatūz creditarū respectu naturaliter acqūsitarū de ydeis nō multum curat. Omīnia ī sententijs diffuse habes dīspūata. ideo hic pertransēo. Cūlti ponit vltimam cōclūsiōne z de vnitāte numerāli pūm pncipij ī qua terminat suū opus cum Aristoti. pceptore. 12. metaphysice ad finē: z cum veritate fidei deuterio. 6. Iere. 3. et pme ad Corīnthos. 8. et ī simbolo triplici: et alibi sepe ī sacris lit.

teris. Ad quā pbandū possit. s. pncipales
ppositiones. seu me^a. que oia z plura habz
2. di. p. q. 3. Quere ibidez alios theologos
z maxime Thu. Qua. p. euidētia etiā pme p
positiōis. vide eū in quolibeto. q. 5. arti. 2.
z in. q. de subo theologie. Inceptorz conat
oia argumēta h scā soluere quolibeto. i. q.
i. Sed quere frā. may. q. d. vnitatē dei. vbi
supra z alios seqces hui⁹. z vbi pus notau
mēsurabis oia ad vnguē. p. dictis in 2^a via
vide in. 3. di. 27. articulo. 3. z i. 4. di. 49. q.
i. 4. z 15. Sed istātia posset pōderari ibi ex
his q. habet in. 2. di. 6. q. 2. vide in. 4. di. 50.
q. 2. z in. 3. di. 13. q. 2. In pmo etiā di. 1. q. 2.
p. 2. rōne illi⁹ vide. quere p. lā. Quere Da
ma. p. clū. magistrū sententiarū. z alios vt
nostri p hac cōclusiōe verificāda. que tū in
se est verissima. Ultio cōcludendo iten
tū epilogat. z posset p. m. 3. ps pncipal⁹ hu
ius tractatus. ita q. d. videretur. vt solet di
di li. finiarū in p. h^{em}. v3. tractatū z epylo^m.
et eū bonis spiritib⁹ postq. h oia vidit i v
bo in pmo signo. z i genere p. p. in scdo.
furrexit in laudē dei i 3°. z ibi regessit per
petuo ac vespere remoto exultat z letatur
in dño. Cūec pauca p hui⁹ dñi tractatus
elucidatione. castigatione. atq. enucleatio
ne cursum. z simplici stilo tēpōis iopia. dū
in agrū vtinentem spūs pon⁹ refocillādi
gratia canicularē rabiē effugiendo. q. 3.
scribēdi cōmoditate atq. itentione his die
b⁹ me cōtuli. (vtinā cōpēdiōse z vtil⁹) adie
ci. vt lectoris curiosi aius excitet ad altio. a
z nedū grā sciēdi. sed bñ agēdi cūcta diri
gēdo in obsequiū xpi. Quid. n. p. dēst nos
se p. m. enis pmutatē triplicē essentialiūz
atq. notionaliū ordinē z emanationē. atq.
ipsi⁹ radicalis nature pme omnimodā p
fectionē atq. imēsitatē. vnitatē quoq. ac sin
gularitatē cū p. his rōne natural⁹. quia z ca
tholicis i enigmate l3 certe. nisi bñ agēdo
orando. atq. contemplando mūdēf oculo.
z purgē affect⁹. vt egit noster scot⁹. q.
vere videat. z in seipso gustet glōsus de⁹
cui sit honor in euum amen.

Artio pncipalit

circa dicta doctoris in theore
matib⁹ atq. castigationes ill⁹
tractat⁹. vt in pcedēb⁹ nego.

ciatū ē nūc psequamur. Est i pmo ille tra
ctat⁹ valde singularis z ingeniosus rarus z
obscurus plerūq. ac multipr. oca ibidem
interpretari possunt. Fundamēta ēt plura
psupponit. z philosophorū. z theologoz
plima quoq. paucis verbis cōprehēdit. ne
scio breuiter quo spū mī sapiēte dīne hu
iusemodi spectamīa adiuuenit. Textus i
super valde iuricat⁹ erat tū rōne ordinis
ppositionum. tū quotationū perplexita
te z numeroz ac remissionū. tū diuturni
tate temporis z scriptoz vicio atq. origi
lium hacten⁹ raritate. Itaq. nedū mīh⁹. i
mo ipsimet auctori ad ple^m huius tractat⁹
depuratio difficilis certe nūc esset. vt po
tuimus tamē cūcta disposuimus. z nūc ma
gis de clarabimus. z iuxta textū. p. l. x⁹ soli
to istabimus. ppositiones tamē ipse z sen
tētie pncipales satis clare habentur. diffi
cultas fere tota est. z in ordine earū. z i ap
plicatione quotationū. z allegationū ac ve
rificatione earū. vt i sequētib⁹ suis i loci tā
gā. Posset p. s. tractat⁹ didi in tres ptes
pncipales. s. m q. mām triū facultatū cōti
net. v3. theologie. metaphysice. z physice.
Oia tū vt finalr viderur ad speculationēz
metaphysic^{em} reduci pnt. p. libusq. alijs sub
diuisionib⁹ q. i locis suis tāgā. possent p
tes z pncipule didi. tot⁹ ē tractat⁹ in tot cōclu
siones seu pncipulas p. tiri poterit vt i notabo.
Ad rē igr accedo. Et q. s. mō d3 ē maxum⁹
in p. n⁹ s. i. e. platōis. vt recitat auerr⁹ 5. d
aia. cōmēto. 4. iō pmo a tractat⁹ nois inter
p. rōe i choabo. Supius g i choādo theos
grece latē d⁹ de⁹ vltimoz q. puenit colēt⁹.
b⁹ deū. idē thys. q. i sacrificio deoz adole
tur. Inde ēt i theoteta. i. dētas. z i theozō the
ozas. i. videre. vñ damascen⁹ li. i. c. 12. Se
cūdū nomen vō theos. i. de⁹ d⁹. vel ab eo
q. est thē. i. curare vel fouere vniuersas
vlt ab ethē. i. ardēs. de⁹. n. cōsumēs oēm
malitiā. vlt a teaste. i. a p. s. i. d. rādo oia. nlla
n. eū latē. vmo oīum est cōtēplator. cōsīde
rauit enim oia ante generationē eozum i
temporaneē sine tempore excogitās. ideo
vt inq. iste. 2. di. p. q. 2. s. m omne interpreta
tionē Damasc. deus est actu operās. theo
rare etiā est cogitare dīna. vnde theoria
vel theozica d⁹ scia que tractat de inuisibi
libus. idē theozicus. i. speculatiuus vlt p. rē

platu⁹ a theoro etiā theatru⁹. i. spectaculū
venit: z theodoria. i. diligens pscrutatio:
venit etiā ad ppositū a theoro: hoc theore
ma. n. elegās: z diligēs verborū pscrīp⁹.
vel regula: vnde regule geometricē di
cuntur theoremata: teste Boe⁹ de discipli
na scolastica. c. 4. vbi enarrando loca aca
demie: z auctores atq; facultates quondā
athenis: dicit. hic vigent euclidis theore
mata quasi apertiones: quia aperiunt z il
luminant mētē lectoris: idē z theorisma:
vnde pma pncipia appellātur regule eter
ne: vt exponit iste. 3. di. p. q. 4. dicitur etiā
spectamina: vt habet Aug. 2. soliloquiorū
q̄ si spectacula: z cōmunes aī cōceptiones
vt loquit Boe⁹ de ebdomadib⁹. Ad ppo
sitū g doc. appellauit hūc tractatūz theore
mata eo qz regulas euidentissimas seu spe
culatiuas poti⁹ atq; cōtēplatiuas h̄ tradidit
vt i plurib⁹: maxie fm cōmunitē loquen
tes iterdū limitādo aliquas atq; corrigēdo
seu totalr excludēdo: cōter vero eas expo
nit mō suo: nā textū z cōmentū facit ad mo
dū procli vel dauid iudei: q auctor d̄ cau
sis noiatur: ideo posuimus dīam in lra
grossa: v3 pro textu: z subulē p cōmento: l3
ad plenū nō obseruabāt: vt ifra i locis su
is notabo seriatim. l3 is ē t̄ maximis vtiur
in scriptis suis plerūq; saltem iplicite. l3 nō
nulli quoz antiquoz scripsere theo⁹ ad
diuersas materias in spāl: vt ē gidi⁹ Ro
manus in materia sacramenti eucha⁹: ista
vō generalia dicta sunt atq; elemēta: z ma
xime in speculatiōe metaphysicali nālī: et
theologica: vt p̄s dictū est: his ergo d̄ tra
ctat⁹ noīe plibatis ad lram doc. z corrigē
dā z aliquāl declarādā: defendēdam at
q; cōformādāz accedo: paucis tamen z bre
uibz lectionem solū modo ad altiora inq
renda excitando: vt i precedentibus feci.

Rimum

theorema vl p̄
ma ppositū scil
p⁹ est talis. Intellectionē itelli
gibile zc. superi⁹. n. ichoauit iu
sta ea que notauit super pmo metaphyce.
q. 2. in quodā notabili i p⁹ solōntis: q̄ ex
tra assignauimus: vbi iuestigat modū inq
rēdi veritatē z cognitionē rerum: z vnde
incipere debemus: cum ergo q̄cqd scimus
z itelligimus itellectione formalī. z obie

cto seu itelligibili effectiue vel terminati
ue saltem itelligimus: cōgruum erat vide
re pmo qualr se habēt adinuicē ipsa itelle
ctio z itelligibile: deinde qualr itelligibi
lia iter se: p̄mum tangit in duabus p̄mis p
pōnib⁹: 2⁹ incipit pposuōe. 3. ibi. Cū inuer
sale primo zc. dicit ergo pmo q̄ itelligibi
le p̄cedit itellectionē nā: nō dicit duratiōe
vel tēpore ppter itellectū dīnū z angelicū
z humanū aliquādo si p̄onat ituitiue itel
ligere. et simul tpe aliq̄ itelligibili vt se v
act⁹ suos vel sensibilia p̄mo pducta: vt. 45
di. 4. et. 3. di. p. et alibi plerūq; in doctrina
hui⁹ pōt videri saltē de quocūq; itellectu ē
verū q̄ itelligibile natura p̄cedit eius itel
lectionē: et hoc nō solū v3 est de potētia
itelligibili: sed de actu itelligibili. Deinde
exponit se ibi. Qd ē qm̄ passio p̄supponit
agēs zc. que expō ē obscurior fere textu: z
cōtinet multa in sentētia: licet vba sint pau
ca: z posset formari rō sic. Quicqd ē poste
ri⁹ natura vno eoz que sunt simul natura
est sic posteri⁹ reliquo: sed itelleccio ē po
sterior itelligēte vel itellectiuo: q̄ sil nā est
cū itelligibili: ergo ē posteri⁹ nā itelligi
bili: Quia vba formalia doc. nō sint ista:
tū argumētū istud satis pbat eius itentū.
dicit ergo q̄ passio p̄supponit agēs: z si
mulit actio passum circa qd ē itelleccio alit
est circa itelligibile: qd ē alterū: vel ad alte
rū fm altam lram. Alr tū ad mētēz doc. ar
guif p̄supponendo. pmo q̄ itelleccio pos
sit dici actio z passio: vt p̄tractat iste. 13. z. 15.
q. quolibeti. z. 3. di. p. q. finali. z. 13. di. 4. p.
suppo⁹ et q̄ obz saltē motuū sit cā efficiēs
ptial itellōis: vt. 3. di. p. q. 7. z alibi sepe
habet. Tūc sic itelleccio si ē passio p̄suppo
nit itelligibile tāquā agēs z causam ei⁹.
Et si est actio p̄supponit itelligibile tanq̄
circa quod habet esse: z ad quod termina
tur. ergo omni modo accipiēdo itelle
ctionē ipsam natura itelligibile p̄cedit.
hoc argumentum fidem facit.

Circa hoc

theorema z cōmētum
ei⁹: vt clarius itelligā
tur: istatur pmo in dīnis: cū ibi negat cō
ter p̄ortas essētie dīne: et itellectionis ei⁹
cū sint penit⁹ idē idēitate simplicitatis. sal
sa ergo est ppositio ibi. Item illa sunt si
mul nā q̄ sunt i eodē itātū nature: s3 oia ad

stra in diuis ponitur in eodē istāti natu-
re i doctrina h^o. vt. i. q. p^o. di. 2. h^o. z. i. 4. q.
quolibet aliquat. Itē intellectio diuisa nō
includit iperfectionē cū sit infinita itensue
sed oē poster^o alio natura icludit iperfe-
ctionē: s intellectio diuisa nō est nā posterioz
intelligibilis: p^o cōsequētia cū maior: mior
est i^o in quolibet. q. 4. articulo. i. ad finē
Itē generalr vt ppositio falsa: qz corre-
latiua sunt fil^o nā intellectio z intelligibile sūt
h^o r^o zē. ma. z mī. sunt. Itē minor etiā est
h^o in quolibet. q. 13. z alibi. Itē illud
intelligibile nō pcedit natura itellōne q^o p
itellōne pducitur in eē: vt simplr: vel fm
qd: sed multa sunt h^o mōi intelligibilia: vt p^o
de creaturis oibus resp cū itellēctōis diui-
ne: z de actib^o itellēct^o di: z i^o itentionib^o
respectu cuiuscūq; itellēct^o. Itē nihil vi-
detur actu intelligibile: loquēdo de materiali-
bus: z respectu intellectus viatoris nisi per
actū intellectus de ordine in ordinē trāsfe-
rētis: falsum ergo est q^o actu saltē itelligibi-
le nā pcedit sicut exposuisti. Itē cōtra
dicta in 2° p^o p^o agēs arguit p^o mō cū dicit: q^o
passio p^osupponit agēs: p^o q^o nō sic. Qd
nō p^osupponit ab vno eoz q^o sunt fil^o nā nec
ab altero loquēdo de ordie nature: s^o pas-
sus qd est poster^o vel fil^o nā cum passioe nō
p^osupponit agēs: s^o ē fil^o nā cū eo: ergo zē.
vel sic. Q^o est pus altero eoz que sunt fil^o
nā nō p^osupponit reliqui: sed passio ē p^o
passo sicut cā formal^o effectui talis: passus aut
est fil^o natura cū agēte: ergo passio nō ē po-
sterioz agēte: nec p^osupponit ipm. Itē
cū dicit q^o oīs actio circa aliqd est: videtur
falsum de actione creatura que nihil p^osup-
ponit. Et si dicas q^o itelligit terminatiue:
istantia est de actioe annihilatiua. Itē
q^o qd velit inferre ex his nisi ponat itel-
lectionē eē passionē vel actionē: si passio-
nē p^otra tūc nō erit in diuis. Itē erit re-
spectus z non pfectio absoluta seu q^olitas:
qd cōter videt negandū. Si aut ponit ip-
sam eē actionē vt verba vident^o exp^oniere:
z obm eē passus: p^otra tū qz vt pus erit re-
spect^o: tū qz obm est mouēs nō motū. 3. de
aia. t. c. 5. 4. Tū etiā qz non videt deductio
ad p^o p^o sic: cū dicit: passio p^osupponit agēs
imo pot^o ad o^o nisi itelligeret itellēctio-
nē eē passionē. Itē cū dicit q^o illd^o circa qd

est itellēctio est alterū: cōtra in diuinis vbi
nō est tal^o alietas. Itē multi volunt q^o
actus rectus z reflexus sunt idē: quo posi-
to falsa est ppositio: si vero ponat alia l^ora
s. ad alterū adhuc videt falsa plerūq.

Ad istas istatias rideo. Itē p^o in diuinis fm veritate ē
ordo nature: z per p^ons p^oritas tal^o: nec ob-
stat simplicitas diuisa z identitas real^o: qz cū
vera identitate tali stat pluralitas rōnum
formalū nālter ordinataz: vt in plerūq;
locis habet iste: cōter igitur negat^o spe^o
negant. Itē aliud dico q^o instatia i^o na-
ture: de qbus loq^our doct. i. q. 2. habēt lat-
tudinē ita q^o in vno eoz assignat^o ordo mlti-
plex nature. vt ibidē tāgūt exp^ose. stant
igit^o simulat^o z posteriozitas diuersimode.
Itē aliud nego mī. Itē probationē di-
co q^o loq^our ibi doc. de ordie nature: z eē
tiali naturaz: z eēntiari diuersaz: nō aut
de ordie nature nālū perfectionū eiusdēz
nāe qual^o est in diuinis. Itē aliud qd p-
cedit de relatiuis mutuis p. z. 2. modoz. n
autē de illis. 3. modi. v^o negat^o minor loq^o
do de p^ose relatiuis: vel al^o q^o nō itellēctio
s^o itellēctiū ē er^o correlatiū: vide in q^o
q. 13. Itē aliud qd itelligitur p^o de itel-
ligibili motiūo z p^oario: vt sequens p^o
declarat. vel al^o q^o cre^o p^ocedunt virtua-
lit^o: z relucēt in memoriā an itellēctionem
eaz i illigētia: vt. 10. di. p. h^o. z q. 2. iten^o
alio actu pducunt^o z alio itelligunt^o vt in
difficultatib^o ad hoc motis sup. q. huiusm
porphyriū diffuse tractati. Itē aliud da-
ta veritate assumpti dico q^o ille act^o quo fit
actu itelligibile de p^o itelligibili non est
itellēctio: s^o ē act^o itellēct^o agētis abstrahē-
tis vel spēm cāntis: vñ actus itellēct^o p^oscin-
dit ab itelligere z dicē. Itē aliud q^o agēs
z passū p^ont accipi p^o formal^o: z sic pcedit ar-
gumētū: vel p^o substrato: z sic loq^our doc.
passio. n. siue absoluta siue respectiua p^o
supponit absolutū agētis: s^o actio absolu-
tū passū: vt. 30. 35. 2. 43. di. p. z. 1. di. 2. q. 2. h^o
iste. Itē aliud posset negari q^o actio crea-
tura nihil p^osupponit simplr loq^ondo. imo
duplex eē rei creabil^o p^osupponit. i. cognitū
z possibile: vt. i. 2. vbi supra h^o doc. v^o si cō-
tēdas q^o n^o reale p^osupponit: poss^o dici vno
mō q^o itelligit p^oposito terminatiue. Et tē

istātia de annihilatione nō pcedit: qz an-
 hulare nō est agere: sed negatio vel pūatō
 actōis: vt. 1. di. 2. z. 1. q. 4. z. 12. q. quolibet
 hz iste. Sed dices qz tūc nō est ad ppositū
 qz termin⁹ non presupponit: hoc negari
 pōt loquēdo de ab^{to} in termino: z respē
 actōis: qz absolutū in effectu pū est respe
 ctu in ipso: z in causa: sed qz intelligibile nō
 est termin⁹ intellectōis: sed pōt⁹ intellectū.
 pōt alr dici qz vniuersalr est verū omne ac
 tionē: siue imanētem siue trāscentem ēē cir
 ca aliquid aut obiectiue aut subiectiue p
 suppositū: quo mō aut z qre intellectio dici
 tur actio z passio cū veri⁹ sit operatio: vide
 vbi supra in pmo: z quolibet. Ad aliū
 pz. s. q. mō itelli⁹ ipsā itel⁹ onē ēē passiōē
 z actōis: siue imanētem siue trāscentem atq; meta
 phorice. Et cū iserf qz nō ēē i diuis: vide
 35. di. p. in reportatis egregie ad b. Intel
 lectio enī diuina nō recipitur: nec efficitur
 nec producit: nec elicit pprie loquēdo: s3
 est operatio emanās: penuria vero nomi
 nū z metaphorice vumur modo dicēdi cir
 ca creaturas in diuinis: verius nāq; itelli
 guntur qz exprimuntur: z verius sunt qz in
 telligantur a nobis dei inuisibilia archa
 na. Cū iterum iserf qz tūc esset respect⁹
 nego formalr: sed bene pcomitāter. quere
 in quolibet q. 13. fundamēta subtilissima
 ad hōmnia: z quor z quales respectus: et
 ad que includit intellectio. Qd additur ex
 3. de anima: qualr obm est mouēs nō mo
 tum: quere singularissime. 3. di. p. q. 8. sol
 uēdo pmo pncipale: z. 3. di. 2. q. 8. soluēdo
 3. istantia in solutione: z in quolibet vbi
 supra z in. q. 11. de aia. expōnem illius ppō
 nis: sed ad ppositum cōcedo qz intelligibile
 dicit passum: vel māle metaphorice: ppe
 vero motuum z effectiuū: z hoc loquen
 do de pmaro vel motiuo: vt prius. Ad
 aliam pbationem ibi: qualiter intelligit in
 tellectionem esse passiōē: z qualiter de
 ductio est ad ppositū: iam dicta est. Ad
 aliud dico qz sufficit alietas ex natura rei:
 vel formalis ad verificandum dictum do
 ctoris: qlis est in diuinis maxime respectu
 o⁹ pmarū. Ad aliud de actu recto z re
 flexo: dico qz alia via est securior in creatu
 ris. s. qz sunt diuersi actus: quere oclā: et
 frāctū: z alios seqes huius: sed qz vellet

tenere illam viam posset dicere qz argumē
 tū pcedit de obō scdario z terminatio uñ.
 Ad vltimam istātia si illa littera placue
 rit: dico qz oē intelligibile ē ad alterū reso
 ne reali vlrōnis z hoc sufficit: alia tñ litte
 ra. s. alterum absq; ad: magis placet: plura
 alr addat ingeniosus lector ad hec.

Sequitur 1ª cōcl⁹. Prīmū itelli
 gibile zc. que fait cla
 ra est ex dictis: vt inqt doc. in 3°. sunt enī
 vt cathena quedā itel⁹ propōnes vt pluri
 mum: z potest verificari hec propositio de
 triplici pmitate. s. originis adequationis
 z perfectionis: z notanter dicit pimum ad
 differentiam secundariā qd intellectio po
 test causari: vt patet de ipsa itellectioē que
 potest esse quo z qd. Excludit etiā instan
 tia exponēdo propōitiones cum dicit: cō
 parando intellectionem z intelligibile ad
 eundem intellectū: quia vt supra notau in
 intellectus diuinus pducit oia in esse cogni
 to actu intelligēte: z ita qz est pimum intel
 ligibile naturaliter simplr respectu itelle
 ctus creati producit intellectioē dei que
 est mensura rerum. 12. metaphysice. z hoc
 debet intelligi de pmo pmitate origi
 nis: non perfectionis nec adequationis
 vt patet speculāti posset etiam pōderari il
 lud quod notau super. q. 4. huius: in por
 phyrium de intellectione vniuersalis h:
 z plura alia ad que aduertat lector. Ex cui
 dentia etiam huius theorematis patet fal
 sitas imaginationis Thomistarum de pri
 mo cognito qz assignant magis vniuersa
 le: qz ex fundamētis op. eorum: nō habet
 aliquod esse reale: sed tantū per intellectū
 ergo pimum intelligibile fm eos causa
 bitur intellectione eiusdem intelligentis:
 quod est oppositū veritatis hui⁹ cōclusio
 nis: z p oīs heresis metaphysicalis.

Sequitur 2^a cōclusio: Tūc pmo
 itelligim⁹: in q tangit
 ordinē intelligibilū iter se. que valde nota
 bilis est: z singularis ambiguitas in do
 ctina huius: disputauit enim. 1. metaphy.
 2. 3. di. p. de pmo cognito comparādo ma
 gis vniuersale ad minus vlr: disputauit et
 7. meta. z sup li. de aia. z. 13. z. 2. di. 2. z. 14.
 3. de itelli⁹ singularis: sed qd pimum itelli
 gitur an. s. singulare an vlr b determinat z

egregie pertractat: et intelligit p[ro]p[ri]o de p[ri]mo
tate originis. In c[om]m[un]i digreditur suo m[od]o:
p[ri]mo p[ro]bat c[on]clusionem a signo cu[m] p[ri]mo in p[ri]mo
h[uius] p[ar]te p[er] h[uius] ibi. Q[uod] ex signo p[er] zc. et p[er]
ditu[m] de v[er]bo specifico ordie c[on]fute cog[n]i-
t[i]o[n]is actuali. Deinde adducit op[er]e aduersa r[ati]o[n]e.
ibi. Sed h[ab]et p[ro]p[ri]e zc. quia legi o[mn]i d[i]c[t]i.
3. p[er] zc. quolibet. 1. q. 13. et multa sequaces: et
ponit motu[m] eius: et euasione[m] ad a[ut]e[m] p[ri]m[um]
et suu[m] a signo factu[m] ibi. Qu[od] de puero zc. et
appellat opinante loquente[m]. n[on] eo zelo quo
auerroys inimic[us] legu[m] audet legitas no-
minare loquetes in p[er]isq[ue] locis: cu[m] t[ame]n ip[s]e
se garrulato[r] exultat: s[ed] veritate impulsus:
qua[m] p[re]honorare sc[ilicet] censet: in apparetia
n. verbo[r]um et sophisticis cauillandib[us] et ob-
stinatio[n]e ipudica doctrina ho[r]um no[m]i[n]alium
p[er]sistit: quos imitant p[er]m[od]o hui[us] p[ar]tis. ne du[m]
scholastica c[on]certatio[n]e: sed q[uod] p[er]ius est mo-
ralis vite ostentatio[n]e. C[on]sequenter ibi. Quo
m[od]o itaq[ue] intelligit v[er]bo zc. mouet dubiu[m]: et re-
sp[on]det: que r[ati]o[n]e licet videat sua: n[on] t[ame]n seg-
tur e[ss]e: s[ed] e[ss]e opinatus: que t[ame]n satis subtil[is] est
et apparet: ideo multi scotiste i[n] hoc digres-
su cespitant: q[uod] breuis valde e[st] hic doct[ri]na. si
cut co[n]t[ra] in his theorematib[us] volabat cer-
te mira solertia: vbiq[ue] in metaphysicis:
vnde n[on] ab re nomen subtilitatis sortit[ur]:
et p[ri]ncipat[ur] speculationis: quo fit: vt dif-
ficulter et resp[on]siones et argum[en]ta et sua et
alio[r]u[m] d[i]c[t]a discerni possint in p[er]isq[ue] lo-
cis. Declarat ergo in illa r[ati]o[n]e modu[m] i[n]
telligendi v[er]bo. et a q[uod] pot[er]it fit: et q[uod] e[st] o[mn]i[n]i tel-
lectus ag[en]tis et possibilis. Deinde ibi. Quia
re ergo de singularib[us] zc. ob[er]at c[on]tra opina-
tem dupl[ic]i: et c[on]sequenter r[ati]o[n]et ad motu[m]
etis ibi. Q[uod] arguit loqu[en]s zc. c[on]formiter
his que h[ab]et 3. di. p[er] zc. 3. di. 2. zc. 7. metaphy[si]ce
et super h. de a[ut]e[m]a: vult breuiter q[uod] sicut i[n] ac-
tione naturali seu reali p[er]physica aliud e[st] q[uod]
agit: aliud r[ati]o agendi: aliud c[on]ditio ag[en]tis:
p[ri]mu[m] est simul totum: 2^a natura ipsa: 3^a in-
singularitas circumstan[ti]a. Ex^{ta} de genera-
tione ignis vel caloris ita in actione inten-
seu intellectuali: que tam[en] extensiu[us] real[is]
est: aliud agens aliud ratio agendi: aliud
p[er]dino ag[en]tis: et p[er] h[uius] v[er]bo ibi. Aut eni[m] im-
possibile zc. vbi ponit disunctiu[us] triu[m] p[ar]tes
suas: sub quaru[m] 2^a sunt. 3. vel. 4. membra. 2^a
pars disunctiu[us] incipit ibi. Aut n[on] necesse

e[st] singularitate[m] sp[eci]e[m] o[mn]i d[i]c[t]i. 3^a pars ibi. Aut ita
de: q[uod] ad p[ro]positu[m] sufficit zc. inquit enim
vel impossibilitate[m] vel necessitate[m]: v[er]o sal-
tem poss[ibi]litate[m] gignitionis sp[eci]e[m] intelli-
gibilis ipsius singularis: vbi aduerte euz
dicit in 3. parte: et si possibile: igit[ur] necesse
q[uod] tenet de necessitate: s[ed] quid t[ame]n: max[ime]
in creaturis. h[uius] p[ar]te p[er]physice loquendo absolu-
te c[on]cedere: v[er]o h[uius] videri. 2. 8. zc. 39. di. p[er]. et
7. q. quolibet: et alibi. Deinde ibi: hui[us] di-
sunctiu[us] zc. excludit duas p[ri]mas partes di-
sunctiu[us]: et omnia membra. 2. vbi saluabis
n[on] superfluitate[m] in verbis: v[er]o n[on]i et acce-
ptat. 3. partem egregie: v[er]o vbi supra a p[ri]m[um].
resp[on]sione allegauit ip[s]i c[on]formiter tenet
C[on]sequenter istat dupl[ic]i et difficulter: c[on]tra
dicta vltimo in hac resp[on]sione ibi. C[on]tra:
sume zc. et soluit breuiter et suo modo. In
p[ri]ma resp[on]sione nota caute cu[m] dicit: n[on] p[er]
inclinatione[m] natural[em]: q[uod] c[on]tra eum. t. me-
taphy[si]ce. q. 2. zc. 1. q. plo. zc. 14. q. quoli. et
alibi sepe posset ex hoc obijci: distingue g[er]
de inclinatione naturali mediata et im-
mediata nuda et habituata: ex se seu ex natu-
ra pot[er]it et inclinatione dispositionis su-
peradde[n]te sine ex c[on]ditione status vel sub-
alijs verbis v[er]o scis: vide. 1. q. plo. soluendo
argum[en]ta p[ro]p[ri]a et p[ri]ncipalia: zc. 3. di. p[er]. zc. 2.
et i quolibet vbi supra: et alibi p[er]u[er]q[ue] ad
h[uius]. In r[ati]o[n]e. 2. instantie declinat quod d[i]c[t]u[m]
modo ad ea que dixit p[ri]us in 2. p[ar]te dis-
cunctiu[us] supra: et est singularis doctrina: et p[ri]m[um]
istat[i]e n[on] nulle ibi adduci ad homine[m]: q[uod]
relinquo lectori: et t[ame]n exempli p[ri]m[um] i[n] de
sensu et sensato. 6. 7. Alterius ibi. C[on]tra fit
cut in parte zc. replicat c[on]tra applicatione[m]
illius exempli: et resp[on]det satis obscure:
pro cuius declaratione tange[m] plura eoru[m]
que habet. 3. di. p[er]. q. 2. Illa videt p[ri]ma fa-
cie repugnan[ti]a in d[i]c[t]is h[uius] ibi: sed si bene
speculaberis o[mn]ia c[on]formiter et dicit: aduerte
bene ad duplex c[on]fusi[us] et oppositu[m] disti-
c[t]u[m]: et qualiter magis vniuersale potest ac-
cipi v[er]o c[on]fusi[us] vel v[er]o distinctu[m]: seu v[er]o p[ar]s
et v[er]o totu[m]: et plura alia v[er]o scis. C[on]sequenter
ibi. Q[uod] aut[em] loqu[en]s zc. ipugnat resp[on]sionem
superius data[m] a loquente ibi. Cum
de puero obijciatur: et similiter alia resp[on]sionem
sequente ibi. Respondeo relinquo
do q[uod] singulare zc. impugnat ibi. Quod

addit

addit quo modo vñe rē. ingrēdo stāte vīta
te illi⁹ rñsonis: ad qđ ponere ē itell⁹ agēs
vbi aduerte qđ illa lra. Si dicas nullā spe
ciem rē. pōt poni cōiuncta pcedentē vel se
pata vt euasio quedā quā admittit iplicite
z alr arguit psequēter cōtra loquentē ibi.
Item si vniuersale rē: vsq; ad finē: z aduer
te diligēter ad singula verba p totū: z que
re. 7. metaphy⁹ce. q. 13. ad finē. z. q. 15. z. 18.
resolute z egregie cōplementū huius ob
scuri sermonis: z in sententijs vbi supra: z
alibi sepe: z hāc. 3. pclusionē maxime intel
lige verā de cognitiōe abstractiua: p statu
vie: z de vli p substrato seu i potētia: z alia
notabit lector vt doct. admonet ad finem
non sine causa.

Sequitur ppositio. 4. Cuilibz
vli rē. An qua postqz
in 3^a ostendit vli intelligēdi ordinē z mo
dū psequitur de eius cōrespondētia reali
in re: z est notabilis valde: z ptra noīales
cuius motiua in textu z cōmento habent
in qōnibus. 7. metaphy⁹ce. z in. 2. di. 3. q. 1
z sup porphy⁹. q. 4. z alibi plerūq; Quis
breuiter qđ dant gradus in entitib⁹ fm
magis z minus cōe in re ex natura rei: z si
militer in vnitatibus sibi cōrñdētib⁹: z
distinguit de duplici cōrñdētia fundamē
tali vñe loca⁹l: z subtiua: seu suppo⁹z loq
de vli me⁹ p substrato: cui⁹ p ditiōes tāgit
in. 2. vbi supra. z. 3. di. p. q. 6. de quo diffuse
in. q. huius sup Porphy⁹ z antepdicamē
ta notant. Et pbat pclusionē istam ex dua
bus pcedētib⁹ in cō⁹: z lra est satis clara
ponit qđā lra i aliqb⁹ originalib⁹ ad finē cō
mēti qđ sic incipit Rñō dici pī rē. vsq; ad finē
qđ videt extra vel additio: quā omisimus:
qz nō multū cōis nec necessaria.

Circa dicta in textu hic z in cōmento pos
set multipl⁹ obijci: s; breuius quo possum
me absolu⁹: videt em qđ p radicat cōmen
tū textū: qđ textus dicit in quo pueniūt cō
tenta sub ipo rē. z cōmentū declarādo cor
rñdētiā illā dicit sicut suppositū idē reali
rē. An nullo em eodē supposito pueniūt
oīa pntenta sub vli. Item cum dicit pñr: tūc
em nunq; in qđ pdicaret rē. videtur dice
re oppositum sup Porphy⁹. q. 1. vel. 2. de
genere soluendo argumēta pncipalia.

Item si deductio sua esset bona seque

retur qđ due intētiōes essent fictiones in
tellectus cā nō habeāt talem cōrñdētiā
de qua hic loquitur.

Item videt valde difficile assignare hu
iusmodi gradus entitatis in re: z maxime
in accidētib⁹: z in substantijs imālib⁹.
Ad primū dico qđ est cōrñdētia forma
lis quo ad gradū entitatis: z suppositalis
iden⁹ gradui: vult em qđ hōi z aīali: z sic
ascendēdo cōrñdet: verbi grā: socrates q
est idem eis etiam formāl⁹: z in socrate est
gradū cōrñdētia a qbus sumūt talia
predicata: z in qbus pueniūt supposita.

Ad secundū dico qđ loquitur hic pprie
de pdicari in quid: vt. s. determinat inherē
tiam: in logicalibus vero iproprie: vt ibi
notant sepe.

Ad aliud dico qđ respectue loquendo
possunt due intētiōes dici fictiones intel
lectus: nō aut simplr. Ad aliud dico qđ
pconsideratiōes metaphy⁹sicales transcēdunt
imaginationē sensibiliū: z cōcedo qđ sunt
difficiles: nō tñ impossibiles de his: vbi
supra notant sepe: vt potui plixē ptractant
qre. Aduerte etiam qđ notanter ibi dicit
doc. Cuilibet vli rē. z nō absolute cuilibet
cōmuni vel pceptui: ppter ea qđ. 8. r. q. 2. h3
z sup. q. 4. in antepdicamētis copiose dixi
z alibi sepe: sed non est parua difficultas:
vtrū cōceptui entis cōrñdeat qđ gradus
in re sicut alijs pdicatis cōib⁹: qđ aut z qđ
sint pclusiones reqsite ad rationē vli sup
Porphy⁹ plerūq; notant: quoties etiā ac
cipit ipm: quere ibidē. Pñr affirmari hec
pclusio ex pmo postērioz: qz vli sunt vbi
qz z semp: qđ debet itelligi de vlib⁹ posi
tis z pfectionē aliquā dicētib⁹: quere ibi.

Sequitur pclusio in eo qđ qđ
rē. de statu in predica
mētis vlib⁹ ponēdo: z ordinate pcedit
doc. h pōlo habet pmo postērioz copiose
pbata z. 2. me⁹ z. 4. atq; 8. quā pbat du
pliciter. An prima pbatōne tāgit duplicē
cognitiōē alicuius: z alioz in ipo: vide. 3
di. p. q. 2. z remittit se ad. 4. ppositiōē re
solutoriā: s; originalia varie ibi hnt lram:
ita qđ ly resolutoria addit pponi vñ cogni
tiōē: sic resolu⁹ cognitiōē: z sic posset po
ni. p. 4. 10. infra nūerando tñ sex ante dif
finitōes infra: s; alia lra placet omittendo

in cognitione: infra vero notauimus ppositiones resolutorias ibi. Conceptus dico zc. que in sunt diffinitiones. Elige q. volueris: q. vtraq. s. a poterit saluari: illa. 4. est talis: o. illud: z. solū illud zc. s. posset assignari infra ibi. Conceptus resoluo zc. Est etiā varietas originalium ad finē illi p. ratiōis: ibi q. nec modo difficilior actus vel sic: q. alias nullo mō diff. cilior: zc. s. prior s. a placet: s. alia posset saluari recurrēdo ad cognitionē distinctam seu pfectā 2. p. bano ppositiōis est satis clara ex. 4. In istas hic adducere omitto: queratur sup. r. posterior: z. vbi s. copiose vt volueris.

Sequitur conclusio. Aut in vno vltimo zc. q. in nō assignat conclusio in aliquibus originalibus: sed s. a dependēs ex. s. sed satis pgrue numeratur inter ppositiōes: z. est de termino status p. dicamētor: z. q. o. disunctiua: z. p. exclusio nē vnius partis cōcludit p. babiliter alterā: z. pōt cōfirmari sententijs p. b. in pluribus locis. Nulla em̄ est hic ppositiō q. nō pōt reperiri formaliter vt equaliter vel saltē reductiue seu cōfirmatiue in A. z. videt em̄ argue re ad vtrāq. partē: p. mo ibi. Rōnabili. se cūdo ibi. Q. si plura. 3. iterū ad primā in oppositum argumenti. pro secunda ibi. Contra q. est zc.

Sequitur conclusio. 7. vel. 6. si volueris pcedentes ponere. q. z. nō cōclusionē: plura p. ma zc. in qua determinat q. in pcedenti q. rebat z. in determinate ad vtrāq. partē arguebat: z. debet exponi vniuersalissimū ppositiue: aliter esset instantia de p. dicamētis q. sunt vltissima prima nisi loquat de vli transcendentī: aut certe in eadē coordinatiōe limitato: z. in fine cū dicit: igit. solute sunt due p. me q. ones vel cōclusiones: vt habet alij pōt referri vt dixi ad immediate pcedentē disunctiua: licet in aliquibus originalibus habet immediate sequētes: sed nō ita bñ ad ppositū vt video: posset tñ s. a sic cōpetenter stare. s. igit. resolute sunt due p. me p. clusiones immediate sequētes: ibi v3 pceptū resolutorio zc. s. placet s. a vt iacet: posset etiā referri ad illas. q. de quātitate z. qualitate: que sequit immediate: z. tūc nō esset additio: sicut notauimus dic consequēter. Tange hic instantias plu

res logice z. metaphysice vt nosti.

Sequitur illa particula: Q. qualitas sit prior zc. q. possit poni. 8. conclusio hic: sed q. nō habet cōiter in originalibus: nec videt multū dependere ex pcedentibus assignauimus eā vt extra seu additionē. Arguit pluribus medijs ad primā partē: z. reducit o. ia finaliter ad. 4. media pncipalia: deinde s. a est intricata. Nam qdam li. habet sic. A. d. 2. 8. z. pōt stare ponēdo vt dixi hāc esse p. clusionē. 8. alij sic: ad duas cōclusiones: s. s. a pōt intelligi vt hī sic. A. d. 2. p. clusionē. s. q. q. uitas sit p. fectior qualitate z. sic est pncipiū argumētū vel ecōtra: z. tunc esset s. a cōiuncta pcedentis: sed de verbis nō refert arguit em̄ p. z. cōtra z. breuiter in fine pmissa vna distinctione soluit dubiū: s. si volueris videre hic al. n. z. singularissime: vide i. 4. di. 12. q. 2. cōtra primā op. ratione. 2. z. applica hic plura alia vt nosti.

Sequitur alia dubitatio q. possit etiā assignari: theorema: s. ponit vt additio. Quid pōt esse subiectū accidentiū zc. vbi ponit in principio cōditiones subiecti accidentis: z. impugnat rñsionē q. tuar ad partē eius quo ad. 4. mēbra satis subtiliter vbi aduertit pnter de ipse cōtione p. uatiua z. negatiua duplici: z. instantias sequētes de forma qualiter pōt esse subiectū: z. aduertit ad ea que incidentaliter agunt de natura hūana in xpo quere vt nosti in 3. de vltimo accidente: q. nō est accidentis alterius capax: p. sidera vt scis plura: an def tale z. quale sit. vide optime. 8. di. p. q. i. in laterali z. 7. z. 8. metaphysice ad ppositū: infra etiā in hoc tractatu erit sermo ad hec. A. d. de multa ad ppositū: vt expedit: quere 12. di. 4. vbi supra: z. 1. q. 3. articulo p. ponit in aliquibus originalibus: quedā s. a quā nō hēs in illo argumēto. Itē quare q. d. itas zc. s. nō est multū necessaria: quare zc. de p. dicatōne accidentis de abstracto z. multiplici abstractione: z. sic de alijs: vide sepe in doctrina huius in fine ibi. Sic intellige zc. originalia sunt varia: q. sequit in aliquibus. 15. de forma: i. aliquibus. 18. de forma: sed bene sic ponit instantias de forma: p. sidera.

Sequitur illa particula: Conceptus dico zc. s. varie si

tuatur in originalibus precedēs additio:
quia in aliquibus infra post has diffinitiones
z cōclusiones quasdam sequētes: sed cōter
habetur: vt posuimus vbi aduertendū q
more euclidis pcedit in his theorematib⁹
qz nūc cōmunes animi pceptiones nunc
diffinitiones: nūc petitiōes: nūc vero pclusi
ones adducit. In hac ergo pticla ponit p^o
6. d. diffinitiones: deinde duas petitiōes: z
sequitur cōclusiones: diuidendo autē to
tum tractatū in pticulas: vel pncipalia the
oremata vel ca⁹ vt alijs placet: posset hic af
signari. 8. pncipalis: z hoc ponendo lram
precedentē additionē: vel si tñ enumerē
tur cōclusiones p theorematib⁹ nō ponet
hic quota⁹ aliqua: sed infra ibi. Cōceptuū
resolutio zc. z poterit poni. 8. pncipalis:
vel. 10. alio modo. nam maxima ambigui
tas huius pcessus consistit in illis quota
tionibus z diuisionibus: vt infra patebit:
quare lector aduertat ad singula diligen
ter: hoc etiā videt pcedere vere metaphy
z transcendēter: in pcedentibus vero po
tius logice vbi fuit sermo de vli z predica
mētis zc. licet tñ cōnotando pmas intenti
ones: in qbus verificatur ibi dicta: diffinitio
ergo pceptū in cōmuni: z est notabilis dif
finitio: z in doctrina huius valde necessa
ria: qz huiusmodi termino vti⁹ vbiqz. In
terpretatur aut diffinitioē quadrupl^r: s3
tertiū mēbrum maxime acceptat: ita q ob
iectū sub concipi cōceptus recte dicat: nō
q fiat aggregatum ex vtroqz: qz sic ens p
accēs: z etiā sic idem ad se terminaret: sed
q tunc pprie obiectū cōceptus dicit dum
actu terminat actū: z nō solū potētia vel ap
titudine: aliqui vero iste vti⁹ cōceptu in. 4.
acceptiōe: hoc est p actu cōcipiēdi: quere. 8.
di. 1. z alibi plerūqz. Dis g res realitas: qd
ditas seu formalitas pōt dici cōceptus: vñ
res realitas: qd ditas seu formalitas: z pce
ptus se habet fm magis z minus cōe: qre
frā. z alios formalistas. An modi intrinse
ci possint dici pceptus est dubiū in doctri
na huius: qz varie de hoc loquitur: qre. 8. di.
p. 2. 5. z. 6. q. quol. sed pars negatiua cōter
tenet: z h maxie tenēdo eos: vt modos: nō
vt g: vide. 4. metaphysice. q. 1. concipiū
tur potius qz cōcipiant: ideo formalitates
esse cōter negantur: instantias plures hic

tange vt scis alibi sepe hic notauit copiose
ideo hic breuibus contentor.

Deinde diffinit primo p se z pfecte cōci
pi notāter valde z ordinate: qz postqz no
tificauit conceptū iam notificat variū con
cipiēdi modū: z maxime scientificū: z due
prime possent cōfirmari ex primo posteri
ori: qz vt exponit pma: intelligit ibi li. p^o
mo pro pmitate pfectionis z non vltatis
seu p pmitate qdditatuā nō qz titatuā: vt.
de. 7. z. 9. metaphysice. 1. 2. di. 2. q. 10. z ali
bi sepe quere etiā p duabus pms in pmo
di. 1. q. 2. optime. Aduerte ex cōsento pri
me q doc. intelligit pmitatē hic: seu ade
quationē non simplr z vniuersaliter z re
spectu potētie absolute loquēdo: sed in or
dine ad vnū actū intelligēdi: z itellige ad
uerbia in his diffinitionibus obiectiue z
non subiectiue.

Alterius notandum q loquitur in se
cunda diffinitione: z eius cō^o multū stri
cte de per se concipi nisi ly essentialiter ex
tendatur ad virtualiter vel vnitue contē
tum: vide vbi supra in primo: z di. 3. eius
dem. q. 2. z di. 3. 2. parte. 2. z specialiter. q. fi
nali: vbi singularissime distinguit de obie
cto per se duplici. Exemplū tñ ponit i ma
nifestiori vt cōuenit: verum enim est q di
cit z exemplificat: sed nō asserit cum preci
sione: ideo extēde vt nosti. Clertus illius
tertie diffinitionis p3 pmo physicoz. t. c. 1.
z disputatur cōmuniter ibidez de quo tra
ctat etiam. 3. disti. p. q. 2. sed an cōtingat sic
concipere pro statu isto quidditates speci
ficas dubium est apud multos: maxime cū
differentie vltime rerum sint nobis igno
te: videtur nāqz q solum simpliciter sim
plicia sint sic conceptibilia: sed an sic: vel
non: vide vbi supra primo physicoz. et
maxime apud modernos scotistas. z. 3. di.
p. q. 4. egregie. Cum etiam dicit in fine di
ffinitionis: cuius nihil late potest intelligi
vel virtualiter vel formaliter: et hoc vel
equialenter: vel circumlocutiue: z sic de
alijs: licet maxime quando actualiter z in
conceptu proprio: illa littera qz scilicet in
ipō essentialiter includitur posset addi te
xtui tanqz declaratio seu specificatio: aut
certe limitatio pcedentium: et tunc com
mentum inciperet ibi: hic intelligitur zc.

Et notanter dicit. Quod essentialiter includitur. Et quod si ad perfectionem concipiendum aliquid regitur notitia omnium: vel virtualiter vel accidentaliter: seu etiam idem includitur in ipso vix aliquid perfecte concipitur: maxime notitia simpliciter. In omni enim signo nature datur notitia perfecta in suo genere: et ita homo perfecte cognoscitur in primo signo: sed non ut risibilis: nec albus: et sic de alijs. In commento declarat optime quod per perfectionem intelligitur obiective: ut dixi prius: hoc est ex parte obiecti precepti et non actus concipiendi: quod actus in se per se perfectus: dato quod non comprehensio obiecti simpliciter apprehensio: et per ut notatur dicitur doc. inquitur elicitur a potentia: sed non in quantum causatur ab obiecto: sed enim duas causas principales effectivas in creaturis videtur. di. p. q. 7. h3. et ita potest habere perfectionem ab una: dato quod non ab alia quicquid: sed quod magis specificatur ab obiecto: et si non principaliter causatur: ut ibidem. q. 8. habetur: igitur absolute quicquid non totaliter seu copre hensive se habet respectu obiecti dicitur imperfectus: maxime ponendo respectum essentialem eius: ad omnia de quo vide. 13. q. quibet. Cum dicit in fine commenti: quocumque modo cognoscatur: potest referri ad formalem vel virtuale cognoscere: vel ad intuitive seu abstractivum: vel in verbo seu in genere proprio: et sic de alijs: ubi tange differentiam inter esse ignoratum et perfecte notum: de multiplici etiam ignorantia: et multiplici modo cognoscendi pertractabis ut nosti: quere. 3. di. p. 2. q. de subo in plo. 2. 7. 2. 14. q. quodlibet. et alibi sepe.

Deinde ponit alias duas definitiones prout subiectivam preceptus: quod etiam habetur. 2. di. p. q. 2. 7. di. p. q. 2. et posset addi 3. de summe simpliciter: ut habetur. 8. di. p. q. 2. tamen ille preceptus tamen in divinis habetur: ideo hic tacuit forte ipsum dum etiam est: an sit aliquis horum: ita quod preceptus summe simplex prout est simpliciter simpliciter: quod reputo vult esse loquendo de summe realitatem: de quo alias erit sermo de multiplici acceptance simplicitatis et compositionis: ubi si notavi in metaphysicalibus et theorema. quere. infra et commentum satis patet: vide. 3. 7. 8. di. p. 2. 3. di. 2. 7. 8. metaphy. et in logicalibus huius: plura declarativa horum terminorum videtur hic loqui totum de conceptu simpliciter intelligentie: de divisione autem et compositione: considera quales preceptus sint:

et quo modo complexum sit simplex: et quo actu percipitur: et an uno vel pluribus: quere. 6. metaphy. 2. 2. et in logicalibus. Considera coram ad finem commenti de essentiali respectu dicti in quod idem habetur in. q. super. Idem per hunc causam de differentia. Tange etiam hic plura de multiplici determinatione: et qualiter quod ditas per modum determinatur: et quo modo se habet respectu tertii: ut habes sepe in doctrina huius et sequacium habet non est immorandum circa quantum diana documenta doctoris: sed duxat circa difficultates: et signatim hic dicta: lector vero addat ad omnia.

Consequenter ponit duas petitiones modo antiquorum ut supra notavi: et satis patet: de verificatione autem earum posset fieri altercatior ut prius circa definitiones dictum est: pone etiam inter esse distinctum et distincte concipitur: et similiter de perfecto et perfecte. Adverte etiam qualiter est loquendum metaphysice: et ex natura etiam obiectorum et potentiarum: et aliter ex positione statim: per alia adducat ingeniosus lector.

Sequitur illa pericula. Conceptum illa pericula. Resolvo. Et quod potest poni 9. principalis: vnde notavimus vel. 8. seu decima secundum alias supputationes: si enim tamen enumerentur conclusiones: erit. 8. principalis vel 7. et hoc ponendo additionem supra recte notatam. Enumeratio ista varie habetur: et generatur hic: ut dixi: maximam ambiguitatem: oia tamen moderari possunt iudicio lectoris solertis. Illam eadem facilitate qua sic vel sic partium possunt et aliter partiri: dummodo veritas sententialis habeatur: de numeris et ordine minus refert: promissis namque definitionibus et petitionibus: adducit conclusiones: et in hac pericula possunt notari. 7. vel. 8. per ordinem conclusiones ut habes: quot tamen sunt conclusiones tot pericula possent assignari: placuit nihilominus ex conformitate convenientia et dependentia conclusionum per se sub una pericula: caplo vel theoremate principali collocari ut infra magis dicetur. Prima ergo conclusio est de statu in processu divinis seu resolutorio ponendo quam confirmabis ex primo posteriorum: et ex. 5. principali supra: et ex. 4. metaphysice. Quam probat in commento notatim ex dictis et alijs propositionibus specialibus secundum adiectis quas roborat sententijs. Al. et specificat in allegando. Al. ad etiam metaphy. Aut.

vbi aduerte qd caute z sincere loquitur in illis ppōnibus adiunctis in cōmento: dicit em̄ pmo potētia finua ad dīam potētiarū vitaliū dei: deinde addit simul ppter instātiā de successione cognitiōis infinitorū: vide. 3. di. p. 2. 2. 2. 1. q. 4. 2. 1. 4. di. 3. Addit vltērius p se pmo ppter instātiā de cognitiōe rerū in verbo z accidēiali cognitiōe oppositi in obiecto z virtuali effectuius in causa: z sic de alijs. Tange tñ instātiās: vbi supra in. 3. z dic pñr bñ pōderando. Quere in. 4. in mā de beatitudine: vide Fran. z ochan z alios: In aliqb^o originalib^o nō ponit hec pclusio h: s; tñ magis placz vtpo suimus vt i sequētib^o patebit: de actib^o itel ligēdi ppter dicta in cōmento: quere sup li. de anima z alibi pluries vt nosti.

Deinde ponit pclusionē seu ppositionē scdām. Nullū cōceptū vñū zc. quē negat pueniētiā oīuz pceptū in aliq^o vniuoce dicto: seu in qd de eis: quā expedite z pulchre pbat in cōmento: quā etiā h; 3. di. p. q. 3. z 4. metaphyze. z sup li. de aīa: quere Aui. 5. metaphyze. c. 6. vide seqces huius z spālīr Betrū de a. 3. di. p. q. 1. Et frā. in p lo. pfa. z alios. Excipit em̄ a pdicatiōe qd dīatiua: seu in qd entis differētiās vltias: z eius passiōes: vbi supra in p^o: s; an passiōes inferiorz z dīe idiuidualēs debeat sīlr excipi dū^m est: sed de dīntijs idiuidualibus facilius est determinare cū non sint entitates qddatiuē: s; ppo^o qre nec icludunt nec iccludūt qddatiuē: pñt etiā intelligi sub dīntijs vltimis: qz sunt vltie realitates: vide. 3. di. 2. q. 6. de pueniētiā z dīa eaz cū specificis. Forte tñ doc. ibi ta- cuit eas: qz nodū determināuit i sentētijs de eis: z ppter repugnantīā op. tetigit tñ cōi ter nota. de passiōib^o vō inferiorz ad ens fm̄ varias op. varie esset dicendū. Nam q passiōes tales ponūt p se in pdi^o qūitatis hñt tenere ens includi qddatiuē in eis: q vō alr sentiūt: vtpote q sint respect^o qdaz transcendētes aptitudinales reductiue tñ in pdi^o sui subit: vt cōi ter ponunt scotiste: adhuc etiā pbabilr pñt dicere idem cū per absolutū z respectiui tanq; p qdditates di uidat ens: loquēdo maxime de respectiō qddatiuō: sed ad op^m posset obijci multi pliciter: de quo alias de modis etiā intrin

secis dubiū est: qz etiā doc. vbi supra ta- cuit eos: circa qd notati pñs sup me^{ca} quē dam modū dicēdi doc. 1. z 4. meta. de mo- dis vt qd: z vt modus acceptus. Satis tñ se cure dici possz: qz cū modi tales: vt h; ipe. 8 di. p. nō sint ppe alte for^{tes}: seu pcept^o a qd dīantibus: quarū sunt modi: nec p pñs ali qd formalr seu qddatiuē includētes: qd em̄ nō est qd: vel formalitas quō alicui di- cito in qd: seu formalr subijcti: cū talia sint pdicamēta: qūa pmittūt subiecta: sed hui^o ambiguitat vltērior discussio h; fieri: vbi supra. Quere Fran. z alios forālistas: z in oībus ochan: nunc ad o^m: nunc ad pposi tum oīa sane ad mentem doc. diiudicādo. Prima pbatio pclusionis in co^o posset licet subtilis z efficax sit habere instātiāz ad hominē: qz non obstante sim^o diuina vbi sūma simplicitas habet: ens qddatiuē de deo pte pdicat z p modos: q qñ con ceptus qūitatiui sunt: ad ipm ptrahit. qua- re ergo nō eodē modo de vltimis dīntijs dicere z ptrahere ad eas. Considera bñ ponderando plā qre. S. di. p. q. 2. 2. 3. z in frā. hoc em̄ motuū multū facit p intenti one frā. in plo. pfa.

Secūda pbatio bona est: h; hiet euasio nem recurrēdo ad realitates z modos vt pñs: vbi aduerte qz lra debet esse cōiuncta z dependēs ibi. Cōtra scdām petitiōē zc. z nō nota seu pncipiū obōnis: vt in pluri- bus originalibus repitur.

Tertia etiā pbatio patitur instātiā ad hominē: vbi s; in pmo iuxta regulā scoti- cā: ibidē. Cōmune v; ad duo inferiora: qz vñū denoiat alterū piculariter sine nuga tiōe denoiat seipm. Ex^m de aīali rōnali: in quoz vtroq; vt ponit ab aliqb; includit qddatiuē ens: sīlr cū dī hō albus: z sic de alijs. S; tu pñderabis diuersitatē hincin- de: z pcessum in infinitū: z resolutiōē in realitates z conceptus: z sic facillt instāte omnes de modis euadentur: singularissi me enim z ingeniosissime tribus probati- onibus oñdit veritatē pclusionis: h; ochā conat in oībus obijcere: alterius tñ z loci z ipis est hoc diuini psequi. Attende qz in aliqb; post cōmentū huius cōclusionis addunt duo cox^o q tñ infra post. 4. cōclu- sionem habes. Conceptui generis zc. sed

ubi qd satis bñ currūt hic: v3 z ibi: quare legant vbi placuerit lectori.
Clteri^o seqt. 3. pclusio. Cōceptui stabit zc. illā cū in pma oñdit statū in resolūdo z in 2^a qd nō ad vñū saltē in qd: l3 bene ad vñū: aut i qd: aut saltē idē^o seu denoiatiue a pōi dictū. In hac 3ª tāgit limitationē re solutiōis ex pte termini ad quē ipius ostē dens qd nō o3 tot esse cōceptus pmos quot resolūtiōes: s3 ad aliquot pmos fit oīuz re solutiō: sp em pluralitas supflua vbi pau- cetas saluat appentia. Et in cōmēto recur rit ad pūs dicta: z l3a ē varia i diuersis ori- ginalib^o: z ibi p qd etiā essent distincti zc. vsq; ad finē extra vel penitus supflua: qz p us in cōmēto 2° hī. Aduerte cū dicit. Ad quot inqrat respiciēs zc: qd ibi posset fie- ri longa iuestigatio s3 in sequētibus magi explicabit ista. Posset breuiter distingui de resolūone ad pmos pceptus vel in gñe: v3 v° extra genus. p^o mō possent poni tot pmi pceptus in qd z in qle qd sūt gñalissi- ma z pma ptractiua eoz. 2° pnt poni duo vel tres pmi tm: vnus in qd vt entis: alijs in quale: vt primi modi entis: vel alij duo duoz modoz: s3 ex pte modoz posset fie- ri altercatio: z filr ex pte passionū: q3 v3 p mus: q3 scōs: z q entis pma diuisiō de quo alias saltē vitas pclusiōis hī: qz pme di- uisiōes entis sunt terminatē: z ptractiua pma eius sunt in determinato nūero: igit aliqt pmi pceptus: quoz supputationē di- misit ad iudiciū boni viri: ne michi zolo- gus videat. Quere. S. dis. p. hui^o z in plo. plla. in frā. z in trac. de transcēdētib^o: z apd formalistas: poss3. n. pbabilr dici qd ad hos duos ens reale fit vltimata resolū oīuz ex tra aiām: z ad hos alios ens rōnis oīum: que actu collatiuo derelinquit. Alibi spo- deo dipo^o alit^o iuestigare hāc ābiguitatē. CDeinde ponit. 4. pclusiōne de diuersi- tate pmo determinabilis z determinatū: determinas z determinabile zc. vbi notā- ter dicit in pma pte pclusiōis: pcep^m p se vñū: ppter pueniētā eoz in pceptu pacci- dēs talit^o nō tñ pscū: z hoc etiā extēdendo pacciis vt scis. In 2ª etiā pte notāter ait p se aliterius zc. ppter identitā in clusiōne z illimitatū: z maxie in transcēdentibus. Vult breuiter qd determinas z determina-

bile sunt. p^o diuersa: qz nec vñū alter: nec ambo 3^m p se saltē includūt. Vbi aduerte qd h poss3 fieri instātia ad hoies: qz vt h3. 3. di. p. q. 3. ens pdicat in qd de aliq dñā: idō nō pōt esse genus: vt exponit fin^m pbi. 3. mēta. t. c. 10. si igit itelligat pclusio vñs ne- gatiua: vt egregie h3 in cōmēto videt falsa vt repugnātia i dicis: idō vt istātia excludat ponat pticulart negatiua: ita qd nō de qñ q3 determinatē: s3 de vltimo: vel saltē nec re nec realitate alio a determinabili intelli- gat: nota etiā qd specificauit. 3. pbationē 2^a si itelligeret vñs negatiua: eo qz alie due nō ita essent ad rēs: s3 qualr 3ª etiā nō pclu- derent: tēgi s: famose em currūt: h hic suf- ficiebat. Rectius vō ponit pticulart nega- tiua z logicē: z realr loquēdo cū dicit in cō- mēto. z 3. pbatiōe: pōi omittit ly z vt in plu- ribus habet: vel subintelligi ly h. Multa hic curiosa adducat lector curiosus bñ pō- derādo. CDe sequēter ponit duo corre^o. q tñ vt pūs notat in aliquibus originalibus: imo cōter sequitur cōmētū. 2. pclōis: hic tñ satis recte locant: qz p^m est. Cōceptui gñis z dñe zc. qd itellige vt limitam pclu- siōne qd ad virā qz er^o pte videt log plerūqz hic de cōi limitato seu supō ab aliq re vel real^o vna: s3 gñalr loquēdo ppō est vā: vt pticulart negatiua: l3 nō vt vñs. Ad addit ibidē filr de mā z forma: siue sit ps textus: siue vt cōmētū h3 ābiguitatē: qz. 3. di. p. z 8. di. eiusdē videt tenere qd ens vñuocē: z in qd pdicat de mā z forma: pōt dici expe- dite qd illa similitudo debet attēdi qd ad. 2. pte correlariū nō quo ad pma. vel si pcedas qd vlt itelligit: dic qd loqz de p^o diuersis re vel realitate: nō aut pceptu reali: vel alr: z redit in idē: qd loqz de diuersis se totis sub- iectiue: nō aut obiectiue. Et sic h3 pcor da- ri id qd h3 in 2° di. 12. q. 1. vbi idē qd hic de p^o diuersitate māe a forma tenet cū his q dicit in p^o vbi s. fessoz doctrine scotice nisi stabilt z caute egtauerit de facili cespitabit Tota s3 totaliter videat eius doctria afr- interpti: z pceptū immet z runa. Alud eoz^m. s. dñā supior zc. p3 ex intētiōe sup 7. meta. q. 17. z. 11. di. 4. q. 3. z alibi sepe: s3 istātia ibi tēgit alibz qd ad alia festino hic pla omittit: diligēs lector dñā suppleb. CDeinde introduct quādam cauillatio,

nē seu euasione ibi: Cum sit hic vsq; tē. z se
quit immediate cōmentū 4° in aliquibus: po
nēdo corē^o vbi p̄us supra: sed satis habet
hic bñ ad p̄positū z merito appellat rñdē
tem p̄teritū: q; appet ex rñsione manifeste
potius enī viderē p̄mo diuersitas deter
minabilis z determinātis in abstracto q; in
pereto: cū in cōcreto vñū p̄dicat de alio:
z ambo de 3°. in abstracto p̄mo minime. ver
bi grā: hec p̄cedit: rōnale est aīal: z ecōtra:
z h: socrates est rōnale z aīal zē. h aut ne
gat cōiter: rōnaltas est aīalitas: l; garruli
nōiales nō verent eam cōcedere. Rñō tñ
illa videt habere aliquale apparetis ex
dictis huius. q. r. p. metaphy. z. q. i. 4. eius
dē: z. q. penultima. 6. de quocūq; sumpto:
vt qd zē. Sed de hoc ibi aliquantulū p̄tra
ctant: nec ad hoc recte vadit rñō: s; ad sim
plicē identitatē qd dicitur determinātis z
determinabilis abstractiue sumptoz: qd
tñ oīno falsum est: quere in logicalibus z
sup. 7. metaphy. z. 3. z. 8. di. p. z. 3. di. 2. z ali
bi p̄teritū: maxime de gñe z dñā: de qddi
tate aut z modo videt fere idem: vide no
tante. 6. q. quol. Qd ibi tāgit in impugna
tione rñsionis de idēitate cōcretu z abstra
cti: quere in. q. antēp̄dicamētōz. q. 8. egre
giē. z in stātus pōderabis: vt nosti: vide su
per li. elencōz. q. 16. z 9 metaphy. q. 3. vbi
hec equalit p̄tractant: z sup porphy. q. vlti
ma: z in. 4. di. 11. q. i. art. 3. singularitū
hic enī loquitur de cōcreto p̄ formalitū ac
cepto: vbi etiā pondera ad finem argumē
tationis qualr: vt notant reduci argumē
tū ad oppositū: p̄la alia h adducat lector.
Cūterius sequitur: Creato z increato zē.
vbi assignauimus. 5. p̄clusionē: l; in aliqb^o
originalibus sit lra dependens ex p̄cedēti
bus iam declaratis: pōt tñ recte ponit con
clusio vel p̄ncipiū p̄ncule: seu theorema
tis p̄ncipalis: vbi aduerte q; hic posset di
stingui sicut illud p̄mū cor̄^o supra: deter
minans z determinabile zē. v; in vniuer
salem vel in particulare: particularis enī
affirmatiua: z particularis negatiua pos
sunt esse simul vere maxie in terminis nō
essentialibus vt nosti: licet igitur alicui cre
ato: z alicui increato sit cōceptus cōmunis
vniucus vniuoce dictus: non tñ omni vt
p̄ius dictū est. Et hic intelligo creatū ex

tensūe pro quocūq; alio a deo: z sic forte
entia rationis possent dici creata de qbus
manifeste p; veritas conclusionis compa
ratis ad entia realia siue creata siue in cre
ata: licet quidā imaginātur vniuo cationē
entis vtriq; hoc tñ non est ad mentē hui^o
vt patet in logicalibus: z metaphyca. z. 29
di. p. z si instantie possent alibi inueniri: vt
de. 3. z. 13. q. quolibet. z. 2. 4. di. p. in repoz
tatis: z sup. 5. metaphy. z alibi. pondera eti
am cum dicit per se cōmunis zē. p̄pter idē
tificam p̄dicationē: z analogie vnitatem
seu cōmunitatē: qre vbi supra notauit sepe:
intelligo p̄positionē sic ad mentē doc. 11. 6.
oīūz creato z increato aligs idē cōceptū zē.
nisi loquatur famose hic: qd probabilit
posset dici.

Deinde sequitur illa p̄positio: Concep
tū dico: que est explicatiua diffinitionis cōce
ptus superius assignate: z nō h̄r in oibus
originalibus: z posset ibi assignari vna p̄ti
cula p̄ncipalis seu theorema: posset etiam
appellari cōis animi cōceptio: vel ad ma
iores expressionē ponit quocūq; p̄positio
est notabilis: vt p; vbi pōdera multiplicē
acceptiōē cōceptus: vt supra notauit: vide
tur hic accipi vt obiectū: nō quocūq; sed
vt habet esse in intelligentia nō tñ in me
morā: ideo dicit non vt forma zē. vbi plu
ra tangat lector de conceptu entis z corē
spondentia eius: z sic de alijs: vide ea que
notant sup. q. 4. huius in antēp̄dicamētis.
In cōmento declarat se breuiter z subtili
ter q̄stum ad particulā esse: v; in intellectu
actu: vbi ponit difunctionā. 3. partū: z vlti
ma pars p̄balititer dari pōt: vide optime
q. 13. quol. de his rebus: z. 5. metaphy.
z alibi sepe vt nosti. Considera etiā an ta
les relationes sint reales vel rōnis: vbi su
pra: z alibi sepe: z adde ibi plura ad p̄po
situm bene masticando: z maxime relatio
nes que sunt dure digestionis.

Consequenter addit aliam in qua tan
git multiplicem acceptiōē conceptus ob
iectalis. Omnis conceptus zē. fm enī tri
plicem actum intellectus potest assignari
triplex cōceptus: z p̄mus subdiuidit in p
se: z per accidēs: per se etiā in oīno simpli
cem: z in simplicem: vide. 9. metaphy. ad
finē: quere. 3. di. p. q. 4. z in p̄cedētibz:

z supra hic concept⁹ etiā cōplexus pōt mul-
tipliciter subdividi: z sūp̄r discursivus: q̄re in
logicalib⁹: vide frā. in plo. p. p̄la. z alios
vī nōstī. s. ergo pceptus tāgit: s; de duob⁹
p̄mis ad ppositū intēdit: q̄ ad alios se ad
sequētia remittit: q̄re in metaphyca: z aliq̄
liter infra hic: z alibi plies. Aduerte q̄ to-
ta s̄ra posset poni textus: s; satis bñ assigna-
tur cōmentū: vt habess; posset inchoari:
ibi dicat resolvable zc. q̄re. 6. metaphyca
p̄la ad ppositū explicandū: pōdera etiam
notāter dīam int̄ pceptū aggregatū vel p
accēs z pcept⁹ cōplexū ex s̄ra z adde vt scis
Ultimo ponit. 8. vt assignauimus. Dis-
ceptus zc. In qua cōparat pceptus iter
se s̄m diueritatē dīam z ordinē valde si-
gnāter: z tota s̄ra posset poni textus vel sal-
tē vsq; ibi: dicat alter zc. cuius fundamēta
pnt haberi. s. metaphy. in Az. z in isto: z
alibi sepe: s̄ra satis clara est vsq; ibi: primo
diuersus z inclusus zc. si teneas l̄ z copu-
latiue: s; iō dico: q̄ pceptus p̄mo diuersus
videt oīno irresolubilis: bñ em̄ verū est
q̄ pceptus inclusus pōt esse simplex z re-
solubilis: s; de p^o diuerso est dubius: si l̄ z
tenere dīunctiue nulla ambiguitas ēēt:
s; igitur forte de p̄mo diuersis subiectiue
seu p̄dica⁹ nō aut obiectiue: seu trāscēden-
ter: q̄re. 5. metaphy. z alibi plerūq;.

Sequitur illa particula. Primo
pcepti zc. quā. 10. p̄nci-
cipalē notauimus vel si t̄m p̄clūsōes enu-
merabis pone. 8. p̄ncipalē: seu alio modo
supputādo: vt s̄ notauī erit s̄ vel infra: in
qua ponūtur. 7. diffinitōes: dua cor⁹ z. 3.
petitōes: z l̄ aliq̄ hor⁹ p̄us posita sunt: cō-
muniter t̄m in originalib⁹ sic reiterant: z s;
vel ad maiorē exp̄sionē v̄l scriptor⁹ vicio-
vel quomōlibz alr: forte em̄ nūc vt diffini-
tiones: nūc vt p̄clūsōes seu cōmunes ani-
mi pceptiōes: aut petitōes ponūtur: q̄ le-
ctor attēdat. aliq̄ v̄o originalia s; nō hnt: s;
nihil omittere voluit: etiā septies repetita
placebūt. Tres p̄me diffōnes clare sunt z
p̄us declarate: de p̄mo v̄s p̄se z p̄fecte cō-
cipi 3^a hic resolut⁹: q̄ supra ponit: duo ēt
cor⁹ satis ex dictis clara sunt: l̄ 3^a p̄ra p̄mū
cor⁹ p̄la posset adduci: q̄re. 3. d. l. 1. z alibi
z. 9. metaphy. Az. ad finē. Tres petitōes
patent manifeste: quarū. 3. maxime p̄s ex

p̄mo phyficorū z. 3. dist. p. q. 2. z supra hic
z p̄mo metaphy. 2^a etiā p̄s primo poste-
rior⁹ z. 2. metaphy. z ca. de sp̄e in Boz-
phy⁹. z alibi plerūq; 4. z. 5. diffinitiones
patent vbi supra in primo z alibi sepe.
Deinde p̄ modū correlatiū sequit. Non
ergo oīne q̄ nō p̄mo zc. z ponit vt cōmē-
tū: l̄ posset poni vt textus vsq; ibi: q̄ gen⁹
z posset impugnari sicut optime doc. ipu-
gnat: z aliter etiā. Nam nihil p̄mo pcepti-
bile videt p̄fecte p̄cipi: nisi p̄mo cōcipiat:
nō ergo ita p̄fecte: vt videt cōcipitur gen⁹
vt pars diffinitionis sicut seorsum: sed im-
p̄fecte z distincte cōcipiēdo dātur gradus:
vipote per se p̄mo: per se non primo zc. z
sic loquitur doc. genus etiam vt diffinitō
non est natum cōcipi nisi vt pars: vel di-
stincte: licet alio modo vt. s. species vel to-
tum: vel vt genus posset cōcipi aliter cōfi-
dera. Deinde obijci z nō soluit: que t̄m
obiectio nō habet in aliquibus originali-
bus: sed posito q̄ sit de littera: z sustinen-
do dicta facilius respondet q̄ genus est
pars in predicādo totum s̄m Boetii: z s;
p̄prie vel appropriate: vt habet super por-
phy⁹. q. 3. de genere iste: z ideo idem pōt
nunc confusum: nunc distinctum esse: sed
adde q̄ aliud est confusum esse z confuse
concipi: z similiter de distincto z distincte:
quere vbi supra in primo z alibi plerūq;
z adducantur hic plura fundamenta hu-
ius z sequacium: z tange multa de natura
generis z cognitione eius.

Ultimo diffinit vniuersale z singulare:
z notanter dicit vniuersale vel cōmune:
quia cōmune est in plus q̄ singulare. Itā
quidditas in potētia etiam remota ad vni-
uersalitatem est cōmunicabilis pluribus:
vt. 3. dist. 2. habet z supra. 7. metaphy. 2^a
tactum est. q. 3. z alibi plerūq; quere. Mo-
tāter etiam dicit: cui non repugnat: z nō
dicit q̄ de facto dicitur de multis: quia si-
ue in vno tantū indiuiduo sit: siue in plu-
ribus habet non repugnantia: non tamē
semper actum: vt ibidez determinat: vide
super primo physermenias: z super Boz-
phy⁹ z alibi. Refert etiam forte dicere ha-
bere non repugnantia: z habere aptitudi-
nē: p̄sidera bñ: z videb q̄ nihil diminute
nihil sup̄flue dixit diffinitionē etiā singu-

laris p^o oppositus declarabis: vt vbi supra
in. 2. & in metaphysica h^o: in istatis hic plu
res & resolutiones dictor^u adducat lector: q^u
hic omnia inferere non sinūt ipis angustia
ad maiora acceleratio: famosa enim sunt
hec omnia in doctrina hui^u: q^ue grantur.

Sequitur que possent dici cōes
animi cōceptiones: vt de pmo eoz asserit
doc. hic z infra. 2.^m vero vocat cōclusiones
in sequentibus: z vident p̄physice cōsidera-
tionis maxime: lz ad metaphysicā extē-
di possūt. Alz. enī ppter difficultatē specu-
latōis z abstractōis metaphysicālis: cōiter
etiā i metaphysicis locut^{us} est p̄physice: aliō
voce pponēs: aliud quasi mystice subintel-
ligens: sicut theologi suo modo etiā diui-
nitus inspiratis in scripturi sacris loquūz
tur: p̄ma ppositio est talis. Omne p se vnū
z c. vbi notāter addit: z nō simplex: qz p se
vnitas ne dū cōpositis imo simplicibus et
p̄ncipalius cōuenit: addit: etiā pmo. i. ad
q̄te: qz nec p̄ci^{us} ex actus: nec p̄ci^{us} ex potētia:
nec p̄ci^{us} ex aliquo actus: vel ex aliquo po-
tentialis: vt in cōmēto exponit optime: et
sup. 7. z 8. metaphy. copiose disputauit: et
nō refert Auer. z sequaciū imaginatio re-
mouentū v3 māma qd quid est rei mālīs.
In cōmēto vero hanc ppositionē fūdat
in dictis Alz. quē p̄ncipē p̄p̄a^{te}: imo oīum
fere naturalū loquētiū nō platonē: vt vulū
it Tuli^{us}: sed scotū sp̄ excipio: merito appel-
lat: vt nālīs imaginatio attingere valuit. 8.º.
metaphy. t. c. 15. vbi videt p̄hs velle hāc eē
p se notā z p̄ oīa p̄di^{ctum} eius includi i subo-
quere ibi expōnē. z. q. huius copiose ad p
positum: et adde plura vt nosti. qz paucis
multa tangit.

CEide sequitur scda ppō. quā. 12. pncipa-
lem notauimus: z pcedentē. 11. s3 vt prius
notauimus modo supputando possit alij
quotari: he etiam due possint cōgrue sub
eade pncila locari: s3 has quātes omitto
ad iudiciū boni viri: que est talis: vniuseu-
iuscūq; cōpositi zc. vbi tria tangit d actu. s.
ei^o simpli^{em}: vt h3. 6. pñ^o auctoz in pñ^o. vi-
de. 7. z. 8. meta. z. q. 9. quol: z alibi sepe: ei^o
vnitate z ei^o pprietate q^o optime cōmēdat:
roboret z exponit in cōf^o: vni^o. n. rei vnuz
est esse: de quo tamē vide in. 3. di. 8. q. 1. cē

aut principaliter est ab actu vel a forma: quæ
actus vnicus proprius etiam est: alias non
distingueretur a quocumque non ipso. quæ. 7. me-
taphy. t. c. 49. Non obstant hic dicta his qui
habent. r. d. 4. t. 7. meta. z. z. 4. d. 3. z ali-
bi plerique de pluralitate formarum: quia for-
me priores sunt potentiales: vel saltim par-
tes: vel aliquid potentialis forme vltima-
te et specificæ: ut egregie breuibz in cōto
declarat. Excludit etiam hinc castrationes
nominalium de cōpositione ex corpore z
anima intellectuali. Nam quæcumque pars
hominis nō est homo: quicquid dicat illi
garruli propriam vocem ignorantes: sed ade-
quatum potentiale cum actu specifico homi-
nem constituit: culus sunt. corpus organū
cōpletū ex principalibus saltem organis: et
anima intellectiva: quæ ex precedenti pro-
positione: z dictis huius alibi cōfirmabitur.

Sequitur illa p̄ticular. Dōcēptū
resolutio zc. quaz. 1. 3.
p̄ncipale notauimus: z in qua. rr. ppōnes
assignam^r: sed vt prius dixi aliter sup̄p̄n^r
poterit alio modo litteram ordinando: et
videtur superflua aut hic aut supra h. ppō
quare posset omitti hic vel ibi: sed si eas le
gere volueris excusabis vt notatū supra:
quam pbat vt prius: licet nō ita ad plenū
z cum dicit in co^{to} ex diffinitione in aliqui
bus originalibus: immo cōmune nō ad
ditur quotatio aliqua: in aliquibus vero
ponitur vt habes. 4. et. 5. et aliqui addunt
d. z. e. s. sine quotatione: littera est bona: si
aut adderetur quotatio bene esset. 3. habē
do respectū ad precedentes immediate: vel
4. et. 3. ad nie^o et immediate: habet enim
referri ad illam diffinitionē perfecte con
cipi: z distincte seu per se concipi. tange in
stantias circa dicta in cōmē: vt prius nota
ui: vbi aduerte cōsequenter in littera q̄ in
aliquib⁹ vt habes: ponitur obiectō in co^{to}
sic. Contra: in cōueniens est zc: z potest re
ferri ad cognitiōē infinitorū: z r̄io seq̄ns
satis vadit ad p̄positum. s. licz nō distincte:
cōfuse saltem possunt infinita apprehendi
vno actu: sed cōter in originalibus habet
loco cōtra cōclusiō: z debet referri ad illud
in principio cōmēti: aliter n̄bis perfectē
zc: z placet magis scilicet littera: z tunc illa re
sponsio ad finez posset poni additio vel et

tra: aut si ponat de littera est euasio seu cauillatio quedam: et facilliter infringi potest: quia non fit sermo hic de cognitione confusa: sed perfecta et distincta: ut patet in littera utroque modo cum potest littera percipi. eligat lector quod voluerit consequenter plura addendo.

Consequenter ponit. 2. Omnis conceptus est. et tota littera cum eo patet per se. Aduerte in commento cum dicitur ex conceptibus: quod videtur recurrere ad illam supra. Omne per se unum est. unde habes ponderare valde ordinem et numerum varie in hoc processu: ut infra magis opus erit propter intricaciones allegationum.

Deinde sequitur tertia: determinabile et determinans est. que etiam cum commento prius habetur: et instantias hinc inde considerat: et excludit ut supra notauimus.

Consequenter ponit. 4. cuiuslibet resolvable est. que satis notanda est cum sua declaratione in commento: tangit enim. 3. vel. 4. de terminantibus additiones: ubi quod cuiuslibet resolvable datur determinans vltimum unum cum simplex et proprium: et omnes ille particule possunt notari ut textus: et remissiones: ut commentum: ubi nota correlatiua que infert consequenter pulchre ad propositum: et superius omnia sere habita sunt: probat autem conclusionem ex precedentibus notanter: ubi habes ordinem conclusionum fore conuenienter assignatum: limita: ut scis caute quod dicit de conceptu communi omnibus: de qua comitate debet intelligi. **D**einde sequitur. 5. Non statim resolutum est. ubi posset poni principium particulare vel casus. sed satis bene quotiens: et est de ordine et gradibus in quidditatiuis conceptibus assignandis: ut plato et porphyrius. post ipsum: quam probat dupliciter in commento: quare secunda est valde notabilis: et maxime preceps probationis de conceptibus specificis resolvable: prima vero probatio posset impugnari vel pati instantiam: ut patet comparando hominem et asinum ad conceptum animalis qui in casu ponatur irre-solvable: vel comparando corpus et spiritum ad conceptum substantie: vel saltem comparando substantiam et quantitatem ad conceptum entis supposita vniu-ersali: sed bene ponendo optime probat doc. quia accipit conceptum quidditatiuum cum per se: ut distinguit contra conceptum includentem quidditatiuum et qualitatiuum: conceptus enim hominis

non est precise quidditatiuus: quare si resolveretur in conceptum animalis qui in casu esset irre-solvable: et per consequens precise quidditatiuus: tunc ille comparatur ad conceptum quemcumque alium sic quidditatiuum esset ab eo primo diuersus: quod falsum et inconueniens est: et sic de alijs exemplis dices. Non possunt duo conceptus conuenire quidditatiue in tertio nisi contra-hatur ad ipsos per aliquos qualitatiuos: ex quibus constituuntur: et per consequens non erunt precise quidditatiui: an vero: hoc verum sit de per se modalibus: et conceptibus transcendentibus: vel an loquitur precise de conceptibilibus predicamentibus: et realitatem: dic consequenter bene ponderando. **A**dde hic plura subtilia: curiose: et salua spiritus aquile discursus transcendit certe caprarum imbecilles saltus: et non formidatur porcorum garrulus.

Sequitur. 6. Quidditatiui conceptus est. in quo comparatur quidditatiuus conceptus in quo ordinatur sit resolutio ad qualitatiuos: et resolutio et ad se inuicem secundum maiorem et minorem communitatem: et littera tota patet: ubi aduerte cum dicit in commento: quod qualitatiuos proprius conuertitur est. quod talis conuertibilitas non est per viam totalis entitatis comprehensio: sed potius vltimate constitutionis: et antho-nomica: ut supra notauimus: quare. 11. di. 4. et alibi ut nostris: pondera etiam cum dicit. Ex diffinitione communis: quia illa est diffinitio. 6. supra vniuersale vel commune est. potestiale enim indifferens est in quantum tale: actus vero distinguit et separat: et vltimate constituit: et primo prioritate perfectionis: quare. 7. metaphysice. ut scis. 2. 22. dist. 3. 14. 2. plura ad propositum.

Septima propositio: Quidditatiue resolutio est. in qua ostendit statum esse ad conceptum entis quidditatiue: et notabiliter in commento ostendit breuitate vniocationis entis quod supra super metaphysica pertractauimus: et ambiguitates circa hoc et ubi et qualiter ibi quere. Tangit primo in commento illud famosum argumentum de conceptu certo et dubio: in aliquo: immo communiter non habetur ratio sequens quam habes. Item vniu-ersal conceptus est. et procedit ut videtur per viam contradictionis inferende: quod non conuenit nisi in vniuocis. **T**ertia preceps de primo co

gnito: sed declarabis caste: vt supra notaui super metaphysica: et habet. 3. di. p. 2. 8. eiusdē: et pondera differentia inter cōsum et cōfufe: et inter cōfufum p̄fufione partiu subiectuarum et essentialiu: et multa alia ibi tāge: et loquitur famose p̄sidera bene. Quarta ratio procedit ex vnitāte obiecti intellectus et habet metaphysice. Quinta ratio p̄ viam cōparationis: que tantum habet fieri in vniuoco. 7. phisicorū: vide optime. 8. di. p. q. 2. Sexta et vltia ex nūmeratione in entitate: q̄ etiam arguit vni uocationē: que omnia dilatabis et examia bis: vt alibi habes: et maxime vt. q. 4. ante p̄dicamentorū huius copiose dixi: et aduersarios excludē.

Deinde sequitur. Tantū est vnus cōceptus quidditatiuus et. quā. 8. notauimus sed in aliquibus ponitur in cōmento p̄cedentis sic. Item tantum est vnus cōceptus et. tanq̄ p̄batio p̄cedentis: et satis bene: s̄ potest poni conclusio tanq̄ ad maiorē exp̄pressionē et exclusionē cauillationū cōtra p̄cedentē: posset enim quis cōcedere q̄ resolutio fieret ad ens tanq̄ ad primū cōmunitissimū exponendo ly p̄mū negatiue: et cū hoc posset esse ad alia p̄ma: vt pote ad rem vel aliquid vel huius: hoc ergo excludē. do ponit istā in qua ostendit ens esse vni uocū p̄mū cōmunitissimū via resolutionis exponendo ly primū positiue: quā probat paucis singularissime ex p̄cedentibus: et littera satis clara est.

Sequitur. 9. Sub primo quidditatiuo et. in qua ostendit diuisione primā entis nō esse indifferenter in quocunq̄ inferiora: sed in determinata: quā ostendit ingenio fissime in co. 10. quia nec in vnum tantum: nec in infinita: relinquitur ergo q̄ in aliquot: et determinata numero. Et querit in quot: et respōdet famose: q̄ in illa. 10. p̄dicamenta. Et probat q̄ immediate: que omnia supra patent. 5. metaphysice. q. 5. et sequenti. Excludit p̄sequenter obiectionē quare: v3 ens nō sit primū genus adducēdo motua et. 2. tertio metaphysice. vbi nō tanter dicit: hoc arguitue vel arguendo dixit Arist. supple. et nō assertiue: vt. 3. dist. p. q. 3. optime pertractat: et q̄ ibi tangit de equiuocatione entis: et inclusionē essentia

li eius in intellectu differentie: declarauit supra: et super. q. in Dorphy. et p̄dicamenta: et vbi supra i metaphysica. et in p̄mo inuenies: loquitur plerūq̄ h̄ famose: vt a p̄mō p̄supposui: oia tñ sale cōdita et breuitate et subtilitate mirabili. Aduerte etiā q̄ licet h̄ theoremata posuimus post metaphysicā. ordine tñ doctrine: et vt reor editionis p̄cedūt: q̄re ea que dicit h̄ breuib⁹: ibi plix: et que p̄blematicce aliquādo et famose ibi determinate: et similiter de metaphysica: in ordine ad sententias est intelligendū: nō enī asinino cursu: nec violēto motu: vt multi hui⁹ etatis fatuorū applausus vsurpantes in suis scriptis p̄cessit: q̄ lector eius doctrine attendere maxime debet. Quātr vero ens descendit in. 10. genera: et an p̄drias determinat: vide vbi supra: et multa logice et metaphysice ad hoc vigi⁹ stude. In autē p̄p̄us diuidat ens in aliquos cōceptus transcēdentes quidditatiuos q̄ in. 10. genera sunt varie imaginationes sequaciū hui⁹: q̄re formalistas: et plura loca hui⁹ doctrine vt scis: quicquid tenebis: dic cōsequenter vbiq̄: supra etiā h̄ notauit. Deinde ponit 10. Est aliquis cōceptus et. in qua ostēdit cōitātē passionū et modorū entis. vide copiose ad h̄ fran. in p̄logo cōfla. et alios sequēs hui⁹. Ens nāq̄ p̄dicat de oib⁹ idēitice: seu nālri: s̄ alia pla de ente formalr: et p̄ p̄is de inferiorib⁹ ad ens: vel sic p̄dicatur ens de oib⁹ denominatiue a p̄ori. alia vō de ente denotiatiue a posteriori: vbi aduerte. signanter differentiam quam facit inter determinās et denominās: et accipit p̄prie denominās: vt phylosophus in antep̄dicamentis: vñ diuisiones entis p̄ passioes et modos: s̄ sint p̄denotiatiua: nō tamen p̄prie p̄determinatiua: q̄ determinās h̄ accipitur p̄ distincto saltē p̄m realitatē q̄ cū de terminabili facit cōpositioes metaphysicales saltem: determinans enim cōstituit in actu primo: denominans vero in actu scdo: et p̄supponit p̄mū: addē ad h̄ plura vt nō offi. et cum dicit q̄ determinans per se includitur: debet referri non ad determinabile: sed ad tertium constitutum: denominans autē nec sic nec sic per se includitur: licet bene idē: et hoc loquendo de p̄fēssitate primi modi. Nota etiam ibidem d̄riam inter

denominans pmo: et denominans per se: sicut cōter in p'dicamentis. 2. modi p'senta-
tis habes pmo posterior: de multiplici cō-
tractu: 2. determinatiuo: quere in logica:
libus huius: vt alias notauit: et alioz sepe:
et in metaphysica. et alibi: et plura in pceden-
tibus dicta iuxta hanc declarationem casti-
gabitis: et adde motiua instantias et alia.

Et sequenter ponit. 11. et vltima huius pu-
ncle. Nullus cōceptus et cōceptus quā sup enā pira-
ctauit. et d. 3. p. q. 3. et 4. metaphysice. et post
Ira textus durare vsq; ibi. hoc pbat et c. sed
satis bene facit: posset enā illa pucula: nec
igitur aliquē inferiorē et c. assignari cor^m:
et ita multa alia alibi plerūq; in pcedentib⁹
et sequentib⁹ cor^e possent notari: vt assigna-
uimus. q. lector suis in locis addat et speci-
ficet. Multa igit q. sicut dant cōceptus quid
ditatiui transcendentes: vel saltem vn⁹ p'm⁹
ita dari debent qualitatiui et plures quali-
tatiui considerare possūt vnico qdditatiuo:
nec mirū: cum vnitas prioris stet cum plu-
ralitate posterioris: et vnitas subi cuius mul-
tiplicatio formaz accidentiū modoz atq;
passionū: sicut enī materia p'ma in phy-
sica. ita p' poni ēs i metaphysicis de nūero
et ordine transcendentū qualitatiuoz: que
re vbi supra notauit et qualiter demonstrari
possunt et c. pbat aut p'clusionē. 4. rationi-
bus breuib⁹: sed fortissimis: quere vbi. 8.
in p'mo. et 4. metaphysice. p'ma pcedit p viā
vitande nugationis. 2^a ex nō mutuitate p
se in se p'dica^{is}: p'mo posteriori: nedū eiusdē
modi: sed simplr: et hoc in p se causa. 3^a ex
repugnantia seu diuersitate p additū diffi-
nitur: et formaliter inclusi: q're p'mo poste-
rior. 6. topi^c. et 7. metaphysice. 4^a ex impli-
catione cōtradictionis: seu ex repugnantia
denominatis et denominati respectu eiusdē
Nam oē denotans qdditūne inclusus p'o
nast supponens denotat et includens: instan-
tias et euasiones: et alia p'la hoz declaratiua
et p'firmatiua adducat ingeniosus lector.

Sequitur illa p'cularia. Nō p't
tractatum p'positionum creditariū placuit
appellari: vt in tractatu de primo p'ncipio
eam notat doc. Et nō seorsum debeāt iste
p'pōnes ponant certe vt cōter cū alijs vt
notauim⁹ ponuntur dubiū est: nō vident. n.

dependentia ex pcedentib⁹ h'ie: de ordine
enā eaz ad sequētes creditis ibi. Nō pōt
probari ordinē essentialē et c. posset dubita-
ri: qz possent recte poni post illas. cōmuni-
ter tñ habentur vt eas habes et q'qd dica-
tur de dependentia eaz ad alias et ordine
in seipsis saltē sunt valde notabiles. et fidei
catholice necessitatem ad salutē viatoris
manife^{re} et ordinate procedit in eis incho-
ando a p'fectionib⁹ in insectis in diuinis ad
extrinseca pcedēdo eo modo quo adag⁹
in sententijs pcessit: ita q. mā q'uior li. sen-
tentiariū h'ie cōpēdioso habet: vbi aduerte
q. loquitur doct. hic vt infra se dēclarat de rō-
ne mere nālī naturalr acq'sita. Adz statu-
vie post lapsum maxime nō p'supponēdo
fidē: et de p'batione simpliciter necessarie
et demonstratiua. Nō obstat his ea que h'z
in tractatu d' p'mo p'nci⁹: qz illa disputatio:
totalis p'supponit fidē: vltatē nō pcedit
a priori: et ex simplicitate necessarijs: loquitur
etiā de potentia creature et de facto via
atingētīe naturalis: non aut simplr de re-
pugnantia capacitatis passiue: aliter p'ra-
diceret sibiipsi in q'libet. q. 7. et in senten-
tijs plerūq;. Qui enā velle dicere q. h' lo-
quitur famosē sequēdo aliquos theologos:
posset dicere q. alibi p'uectoz aliter sen-
tiebat: sed p'mus modus dicendi satis p'ba-
bilis videt: et verus vt extimo. Qui sic vel
sic dicere voluerit: dicat sequēter: et si pla-
cuerit seorsum h' ordinare alio modo p'ri-
culas tractat⁹ ordinabis: vt supra notauit
et infra magis tangā. Nec his p'pōnib⁹ de-
bet paganus vel philosophus gliari: imo
potius cōfundi: q. p'cessus philosophoz
plures haz p'bare conantū nō habito lu-
mine fidei euacuans: qz iter falsa que locu-
ti sunt verū videre et si potuerūt noluerūt
tñ: quare dū sapiētes videri voluerūt stul-
ti facti sunt: nec fidem catholicā denigrare
possunt eo quia plura credimus que pro-
bare nō possumus: quia si ea nos ignora-
re dicēmus: que testimonio didicim⁹ alio-
rum quid ipsi philosophi scirēt: vir enim
vel nunquā in Arist. inuenies: qui tamen
lumen aliorum fuit: vnam demonstratio-
nem potissimam propter quid pro aliqua
veritate nālī cognoscibili oīdēda: testio-
nys enī antiquoz plerūq; dicta p'firmat: q

tamen fallere et falli potuerunt. Nos autem si decepti sumus ipsa per essentiam veritas: que nec fallere: nec falli potest nos decepit: videat tamen disputator huiusmodi primo reportationem. q. 1. et sequentibus. p. lo. et in. 3. di. 23. et 24. et in quolibet. q. 14. et 1. q. p. lo. anglici. et 1. 4. di. 49. ad propositum explicandum. di. etiam 43. 4. ad idem habet plura ut infra in locis suis applicabo. vide expresse mentes eius. di. 4. 2. primo exponendo Ricardum ad propositum de gradibus cognitionibus dei et cognoscentium etiam viatorum: quere ibidem. vide alios theologos antiquos et modernos. Has ergo propositiones creditas: licet satis clare sint: bene uisibus tangat sigillatim. Attende etiam quod multum refert politate creditorum et factum ostendere ratione naturali: primum facit iste plerumque: sed 2^m non potest: ut hic loquitur: vide discurrendo in suis disputationibus theologis ubique: loca autem scripturarum in quibus habet propositiones habent: ad ducat lector quod habet omitto coactis ipsius angustia et ne curiosis scolasticis: sacra verba naufragi generet: quod abhorreo dicere: et magis ita esse.

Prima propositio est de vita dei: superius. n. et ab initio inchoauit: ut. 1. q. quilibet arti. 1. pte. 2. habet Augustinus tamen et alij antiqui: et theologij alij conati sunt hoc ostendere: vide alex. de hales ut nosti. et Tho. 1. pte. q. 18. articulo 3. et alios super sententias. p. 12. metaphysic. t. c. 39. et ide. et. 1. ce. t. c. 22. et 100. et 2. ce. 2. t. c. 17 et alibi sepe conati ostendere deum vivere: et ex dictis eius. 1. de generatione animalium idem potest inferri: sed hoc non infringit veritatem scoticam: quia theologij ex creditis: et p. 12. ex pbabilibus procedunt: pbat autem conclusionem tribus rationibus: satis efficaciter: quia vix nec ex ordine aliorum ad deum nec ex diuisione adequata entis attributendo deo perfectius diuidens: nec ex perfectione maxima ipsius vite hoc pbati potest: examinabis autem pbationes et instantias excludens ut nosti. in. 3. pbatione cum dicit quod habet nobilioris perfectionem vitam: et exemplificat de sole posset dubitari quod est illa perfectio: et maxime si ponat vitam de ratione formali essentie: ut vbi. s. in quolibet tangit: p. nunc breuiter dico quod illa perfectio potest dici necessitas essendi vel infinitas iten sua: et similiter de sole dicat suo modo: nec doctor nisi ex creditis potest ostendere vitam esse eternalem ad itra: vel ex sensibilibus vel pbabilibus procedendo: et scilicet patrum

fundamentis: ut p. 12. ibidem. Quid autem dicit habere non esse diuinitatem entis etc. potest moderari sic: eo. s. modo quo philosophi diuidunt ens coter: ut p. 12. in coordinatione. Idorphy^{na} quere p. 12. de anima: et qualiter pbat res sensibiles vivere: et ex consequenti ad propositum comparabis.

Secunda propositio est de intellectualitate et perfectionibus intellectualibus dei: et ordinate valde preedit in his propositionibus: quia spiritus posterior ex partibus dependet: nihil. n. non viuunt intellectualiter. si ergo non potest pbati vita dei: quod sapia vel intellectualitas pbabit: hoc tamen theologij conatur ostendere: et a priori et a posteriori: vide hunc. 2. di. p. q. 1. et in. 1. de primo principio. et 35. di. 1. maxime in reportationibus: et alios theologos. p. 12. etiam. 12. metaphysic. t. c. 51. et 3. d. anima. t. c. 15. idem ostendit: sed dic ut prius. 13. eni habet propositiones in se: et quo ad itellum proportionatum sint demonstrabiles: nisi dent aliquae earum immediate: non tamen ab intellectu viatoris: et forte vilius a nullo intellectu creato: non tamen repugnat statui viatoris noticia formalis: 13. tamen attingeret vel clare vel intuitue vel forte veri? non magis quam comprehensibilis nisi tamen de potentia ordinata et de lege communi breuit ad nullam perfectionem intrinsecam deo potest aliqua creatura attingere ex puris naturalibus etiam p. quocumque statu: nec cognitio est complexa nec complexa: distincta dico et perfecta et maxime a priori. propria et immediata: dant tamen gradus et congruitie: eo quia. Hierarchie varie in vniuerso: et in domo dei mansiones multe sunt. In habentibus namque symboli faciliores transitus: angelicus ergo intellectus: et humanus beatus ad hoc facilius eleuatur quam viatoris: totum tamen obiectiue voluntarium: an autem subiectiue effectiue: consideranda. Remittit pbationem conclusionis ad precedentia: et infert correlatum notabile: de cuius materia habes. 35. 39. 40. et 41. di. p. q. 1. et 12. p. 12. metaphysic. et alibi: et apud alios instantias tolle: et plura adde ut vis.

Tertia propositio est de voluntate et volitione dei: cuius etiam pbationes remittit ad precedentia. Et infert corollarium: quere tamen p. 12. vbi supra: et primo ethicorum. ca. 13. et 1. metaphysic. in primo. et 12. metaphysic. ad finem: et theologos ut nosti. et specialiter. 45. di. p. q. 1. et maxime in reportationibus. et 2. di. p. q. 1. et in. 1. de primo principio et dic consequenter ut prius notauimus de

his aut que tãgit in correlarijs: quere. 32. di. 3. et di. 46. 47. 2. 48. 4. hincide omnia bene cõformando. z saluando.

Quarta ppõ est de opatiõibus in mani bus dei: que etiã depēdet expcedentibus: et inferi corre^m singulare de bñdine dei: quere pñm vbi supra. z. 10. ethicoz. c. 10. z hunc. 2. di. p. q. 1. z. 49. di. 4. z. 1. q. quol. et alibi sepe. cõsimiliter oĩa moderando: z multa addendo.

Quinta cõclusio est de cognitiõe z voli tione dei respectu aliorũ a se: quã breuiter z obscure pbat. z pbatio consistit in hoc: qz actus accidit pfectionē ab obiecto: z posita tē: pfectionē qz est cā eius ptialis saltem: vñ saltez terminat ad ipm: z nō pōt esse nisi sit eius: quare depēdet ab eo depēdentia ex trinseca: positatē etiã: qz obm pñs si est cā vel si terminat idē segtur: si igit deus aliqd aliud a se intelligeret vel veller: tunc vile sceret intellect⁹ z intelligere ei⁹: z sñr de vel le: qz z pfectionē z positatē aliud haberet qz a se: z sic pcedit argumēta phi z Lōmē. 12. metaphy. t. c. 51. Possēt alio mō formari rō doc. sic ad pfectionē z positatē act⁹ itelli gendi z volendi dei sufficit prioritas z pfe ctio obiecti. s. pñarij: cui⁹ est eēntia sua: fru stra igit ponere f alicui⁹ alteri⁹: tanquã ob iecti: elige vt vis: sed pñm magis sapit. In fert cōsequēter corre^m illatiuū: z pñmati uū corre^m. Vbi attende qz ex qñtatiõib⁹ istis cū dicit. 21^a z 22^a p qz hē ppõnes credite deberēt seq alias sequētes infra ibi. Nō pñt pbari ordinē eēntialē zē. post oēs illas. 19. qz hē. 21. z. 22. quas allegat hic sunt. 2. z. 3. pcedētes h: vt notauim⁹. nisi forte enūerat oēs cõclusiões a pñci⁹ omittēdo multa: vt ibi notauit. sed pñm pbabilius: vt in seqñtibus magis patebit: vñ de segtur: et illud: vel vt aliq cōter hñt: z pñm corre^m cōe: qd ifra habet post. 19. illaz creditaz: z posset loco cōe poni. 19. s. cōe recte dī: vt pñ: phi mlta scripserūt zē. vel vt aliq hñt dixerunt de deo zē. Extimo qz doc. iter scalaris has res scripsit z originalia remanserūt nō or dinata vt in operib⁹ maxime notabilibus antiquorũ solebat accidere: sicut Aug. i. li. retractionū de nōnullis suis scriptis re fert: qz anteqz cōpleuerat: et vt intendebat ordinauerat e manib⁹ capiebat: quare le

ctoꝝ attendat diligēter ad singula: vt cōi ter aut iuenim⁹ originalia: ita ordinauim⁹ ista: aliq alr ordinare poterūt indices: pñm eniz plusqz rei medietas Az. snia reputa tur. 1. ethicoz. Si aut volueris tenere or dinē quē habes: vt infra etiã habet in alijs remissionib⁹ qz sit bonus: poteris lraz cor rigere loco 21ª ponendo 2ª loco. 22^a po nendo. 3ª vel recurrere ad alia loca: z super putatōes: hē eni varietas quotationū gene rat h maxiaz pplexitatē vt pñxi. C Attēde etiã cum dicit. Lōcessis. 4. cõclusiõibus pñi mis: l3 nō pbatis zē. qz notāter dicit nō p batis: quia pbatōnes ille possent euadi: z etiã si vniuersaliter itelligantur: vt prius ponderauit: z nō solū respectu itellect⁹ via toꝝ: seu creati sunt falsē: et falsum nō pōt pbari. 1. posteriorū. Ex illis etiam verbis posset inferri: qz loquitur in hoc pcessu fa mose phylosophoz z theologoz aliorū fundamētis inittēdo: sicut supra notauit. alibi vero opposituz ostendit: vbi has ve ritates pertractat: sed breuiter quicquid sit de hoc intendit doc. qz nec vna ps nec alia rōne necessaria naturali in his ppositiõibus pōt ostendi. C Ulterius sciendum qz illa pbatio Lōmē. z Az. facilius euaditur quia pcedit de obiecto pñma motiuo z terminatiuo intellectus diuini cui⁹ est eēntia sua. Quere vbi supra. 2. di. pñma. q. 1. et 35. di. eiusdē: z vbi prius in. 3. z alibi sepe in doctrina huius et alioꝝ theologoz ad hic. persuadebis etiam ex multis locis in Az. deũ alia a se itelligere z velle quere. 1. de anima. t. c. 80. z. 3. metaphy. t. c. 15. de cognitione litis: quere etiam vbi supra. 1. z. 10. ethicoz. z. 12. metaphy. t. c. z alibi se pe. saluetur ergo Arist. vt supra: z omittat Averroys ex intentiõe mentitus. Nec va let illa fatua fuga de cognitione vniuersa lium: z in vniuersali zē. quia licet essentia dei sit vniuersalis in representando: nō ũ in predicando nec in vniuersali: sed distin cte in particulari z intuitiue omnia repre sentat: z pñcipaliter singlaria: z necessario oĩa incōplexa saltem: vide in mā de y deis di. 36. p. in reportatiz: vide etiam in pñ. q. 3. z vbi supra et alia plura h tange: qz satis copiosa materia inter theologos et phos pro vniuersali etiam fundamēto in his

omnibus: vide. 2. di. p. in reportatis. q. de infinitate di ad finē ea q̄ dic̄ 2. 7. q. q̄libeti. **C**Sexta est de p̄ductione ad itra in diuinitis: de que fit sermo copiose. 2. di. p. et. 4. et sequētibz: quā pbat ex fundamētis cōmunibz de actiōibus vel opationibz immanētibz: quere. 9. metaphysice. p̄mo et. 10. ethicorū: et alibi sepe. **N**esset aut̄ simplr te. neri veritas huius: q̄. s. per actū intelligendi vel volendi nulla sit productio nisi eo modo quo se^o necessario ad aliū posset di ei fieri p̄ illud: extensue tñ andia hic fieri: quere vbi supra istū: et in quolibeto. q. 1. 2. 2. 14. 2. 1. q. p̄me. di. 2. li. actu enī p̄ductiuo qui nō est actus intelligendi vel volendi: sed bene actus intellectus fit productio ad intra: loquitur autē doctor hic cōmuniter et forte famose sicut **M**en. de gan. et multi antiquorum: vel extendit actum intelligēdi et volendi ad omnem actum harum potentiarum. **I**nfert correlariū notabile de ordine productionis extrinsece ad intrinsecam quod optime discutit in secūdo vbi supra. et in quolibeto. q. 8. 2. 14. quere alios theologos: et maxime **C**ua. et **H**ugo. de cap. no. et alios sequaces huius **T**ho. etiam prima parte summe. q. 45. articulo 6. et **M**enr. quolibeto. 6. q. 2. et moderabēre cuncta vt nosti. vide. 10. dist. p̄ma. aliqua ad materiam huius cōclusionis. **C**Septima est de equalitate producentis et p̄ducti in nā q̄ incipit ibi: Si p̄ducatur zc. quā pbat a simili: s; similitudo claudicat vt scis: probare tamen defectum eius forte non facilius quis posset nisi ex aliquibus creditis presuppositis: quere vbi supra in primo. et dist. 19. eiusdem et. 31. 2. q. 6. quolibeto de hac equalitate: pondera bene cū dicit in cor^o: ex pte sui zc. vt declarat optime vbi supra in. 2. et quoli. ponitur ibi ad finem correlarij quotatio quedam in aliquibus originalibus remittēdo se ad alia loca: siue ad alios antiquos quam om̄simus: quia non communis nec bene intelligibilis: hoc etiam quam notauimus 7. non habetur communiter notata vt cōclusio hic: sed videtur pars illius. 6. cōclusionis seu correlarij eius: aut certe incidentaliter adducta: vt patet ex cor^o sequēti. vbi dicit ex proxima q̄ debet referri ad. 6. omit

te ergo notare hanc vt conclusionē si volueris: et vbi ponitur. 8. pone. 7. et sic consequenter procedendo supputabis. **P**hilosophorum motiua hic ponderabis: et plura adde pro et contra: vt nosti. omnia tamen in obsequium christi.

COctaua vel septima est de productione personarum in diuinis: et patet ex precedentibus: quere scda di. primi. et vbi prius copiose ad hoc. cuius probationē ad precedentem remittit: possibilitatem tamen huius ostendit satis notanter in primo: semper tamen aliqua credita presupponēdo: quere ochan et sequaces vbiq; hic: et alios modernos: vide optime in. 3. di. 2. 4. fundamenta que faciunt satis ad hoc. et in prolo. reportationum. et. 1. q. prolo. anglici et ebreorum fundamenta.

CNonā est d̄ cōmunicat̄ essentie diuine: que est satis notabilis et efficacit eam ostēdit ex dictis: quere vbi supra et alibi sepe in doctrina huius: et maxime. 1. 3. et. 10. q. quolibeti. de hac cōmunicat̄. vide. 5. 2. 26. dist. pri. aliqua ad propositum plura addendo vt scis: cauillationes philosophorum in hoc facilius euaduntur: maxime ex creditis.

CDecima est de circūinceptione personarū: de qua habet. 19. dist. p̄. q. 7. singularissime cuius rōnem breuibus in cor^o tetigit. vide alios theologos ibidem: et alibi: vt nosti: hoc enim est creditum speciale: et ex creditis dependens.

CUndecima est de modis cōicādi cēntiā: vide i p̄mo di. 2. parte. 2. copiose. et in quolibeto. q. 2. et dist. 10. et sequentibus. vsq; ad 14. p̄. et tange instātiā: hincinde. et dic cōsequenter caste: quā tripliciter pbat: s; facilius oia euadunt: vt patet ibidē in. 2. probatione tangit motiū depotentia executiua in diuinis: que si poneretur tantum ad extra operaret: sed ad mentem huius nō videt ponenda: vt in materia de praxi h3: et. 37. di. 2. li. q̄quid dicat **F**ran. de **M**ay. 43. di. p̄. cōfla. q. 5. et alij plures qui eā ponūt: motiū vero p̄mū ex **C**ōmē. 8. philosophorum per tractat copiose in p̄mo vbi. s. et filr tertius sufficiebat doct. ad ostendendum p̄positum q̄ reperitur instantie naturaliter loquētiū: et satis pbabiles ex naturalibz ad oppositum harum p̄positionū creditariū:

nō tñ demōstrantes: qz tunc fides de falsis. Nō pñt autē ambe ptes alicuius pblematis rōnibus necessarijs ostendi: et l3 vno oīa cōsonāt. i. et hīcorū: plerūq; tñ falsa magis apparenter pbanf: vide pmo elēcoz: qre aliqua ad ppositū huius crediti. i. q. 4. z alibi vt volueris.

C12^a est eadem cōicabitatē: qñtū ad eius sufficiētā z lra varie hī. Nā aliq origina lia hñt tñ a duob⁹: aliq tñ a trib⁹ aliq tñ trib⁹ sine a: sed oī mō pōt hīc bonū itellm in. 2. etiā pbatōne hī varie lra: aliqua habent alicui triū: aliqua aliquē triū: aliqua aliq triū: sed pma lra cōior est: licet aliam habes: z possēt habere bonū itellm cū negatione sic: aliquē triū nō pducere: z esset bene ad opozpositū: vt p3 ex sequentibus affirmatiua etiā satis bene intelligit: qz remota pductōe nō videt rō cōica^{is} tñ trib⁹ vt p3: de hac materia: qre in pmo vt supra: z alibi vt nosti: vide deliramenta auer. 12. metaphyze. cōmēto. 39. et alibi cōtra xpianōs a finina subtilitate fret⁹. Nemo enī veritates creditas: quā ip̄met catholici doctores efficti⁹ impugnat: vt fides locū habeat: z aduersarius eius cōfusus abscedat dum efficacissimis rōnibus satisfiat. quere hunc dūm̄taxat.

C13^a est de trinitate psonaz quā ex pcedētibz oñdit sufficienter pbatū: vide etiā vbi prius in principio. z. 2. 4. di. eiusdē aliqua ad hī habes.

C14. quā notauimus non habet cōiter: z videtur extra vt notauit: vñ illud qd addit: vt cōmentū saltem pōt poni extra cū dicit. Regre in tabula: de qua supra feci mentio nē: quere. i. q. 2. z. 1. di. 3. et 8. q. qñ. et alibi.

C15. ēd distictis z pstitutis p^{re}. vide pblematice disputatū. 26. di. p. sed in reportatit: z. 4. q. quolibet se determinat: quere Bonauē. vbiq; qz sapit optime: vide multa subtilia in Fran. di. 26. p. z reportatiōib⁹ hui⁹ ibidē de his cōstitutis. Nā iter oēs veritates theologicās hī maxime: et circūstantie ei⁹ sunt altissime specula^{is} pbat aut pclusiōe dupl^r: quaz scōam examinabis bene: vide vbi supra in pmo: et quolibet: z optime. 7. di. p. ad finē. et. 4. di. eiusdē: si loquatur de deo vel essentia verū dicit: si de persona pōt negari loqñdo de refer.

ri fūda^r z for^r vt quo: seu hitualr vt ita loquatur. Cōiter vbiq; hic adducit probatōnes famosas: vt prius notauit.

C16. est: suppositio qz constituant z distinguant psonē relatiōis cū alie sint oppositē refones: vt pñritas et filiatio: alie dispate: vt pñritas z spiratio passio: vñ filiatio z spiratio actio: dubitari possēt an distinguant tñ oppositis refonib⁹ an certe disparatis. Nedo dicit qz nō pōt pbari zē. quā probat notant: vide pulchre ad ppositū. 11. di. p. q. 2. vbi hanc pclusiōe oñdit ptra Tho. z alios antiquos. qre Boiffre. z noiales ibi dez: z alibi vt nosti: z tange plura ad ppositū ex. 5. z alijs sequacib⁹ hui⁹: semp salua bis Bonauēturā vt scis. 2^a ps disunctiue in probatione est danda: vt verbi gratia: in filio est filiatio seu generatio passio: cui est aduent^a spiratio actio: cōstituitur ergo pmo: z p pñis distinguit a quocunq; ipa filiatiōe: similr dicat de patre suo mō: an aut inasibilitas pcedat in pie paternitatē: iter doctores est pblema: sed se determinat iste in hoc: in primo di. 28. z in quoli. q. 4. quere Bonanē. z alios antiquos.

C17^a est de pcessiōe. s. z facit p grecis: licz nō totalr excusat. vide. 11. di. 1. q. 1. et. di. 12. copiose ad hī. pbat pclusiōe singularissime ex eq̄litate et plenitudine pfectiōis cuiuslibet psonē diuine: vide in fili. i. q. 2. ideo ex pie cōicantis videt posse pcedere ab vna: sicut a duabus: vbi aliqua originalia hñt omnia cēntialia: alia oīa equalia z vtraq; lra pōt bene intelligi. Ex parte etiā cōicati arguit idem: vbi caute itellige cū dicit. posterior vel posterioris vt alij habent nāl^r zē. videt velle dicē in illis paucis verbis. qz prius naturalr nō pōt esse a posteriori naturalr: modo fili⁹ cui fit cōmunicatio est posterior cōicatiōne: quare nō pōt cōicare: sed sic: vt videt pax valeret rō: qz duplex ē cōicatio: vt scis vñ recurre ibidē ad ordinē originis patris z filij inspirando: vt. 12. di. 1. q. 2. tangit z. 1. q. 2. plura adde ex antiqs bene discernēdo. Infert cor^m: qd est ptra Tho. vide vbi supra. q. 2. 11. di. p. idē. imo nō modo non pōt pbari: sed falsum est fm ipm ibidē: nec ē creditū: sed voluntarie potius dictū: vt ibi disputatur optime.

C18^a est de immortalitate aīe: et pōt hī reduci ad mām

ad mām. 2. lib. di. 17. z. 19. z. alibi pma etiaz
di. 2. 2. 1. idēz posset hēre originem: sed co-
piose in. 4. di. 43. q. 2. facit doc. singulare
digressum de hoc: z. tenet veritatem huius
p^onis p^otra multos antiquos: qre Tho. 1.
p^ote. si. q. 75. articulo. 6. z. Ricē. in. 2. di. 19. et
Bona. z. alios. 15. dūia vero phoz ad op-
positū ibi notanter excludit. Inseri cor^m.
cuius fundamenta h3 in. 4. di. 43. z. 44.
z. sequentib^o.

C11^a est de bñtū^{te}: cur^o fundamēta h3 in
4. di. 49. q. 11. z. 12. singularissime: pōt eti-
am in. 1. li. reperiri motuū h^o: vbi sup^ora: q
re philosophoz fundamēta.

C20^a est de ipassibilitate in statu innocen-
tie: quere in. 2. vbi sup^ora dist. 19. in. 4. etiaz
di. 49. q. 13. optime h inuenies: adde plu-
ra si volueris ex medicoz z phoz imagia-
tiōibus. vide. 15. di. 3. plura ad ppositum d
condicionibus hominis in statu innocen-
tie ex parte corporis z aīe. h tange.

C21^a est de peccato pmi parentis: vide in
2. distin. 21. z. sequentibus copiose.

C22^a est de pctō originali: vide in. 2. di. 30
z duab^o sequentib^o copiose ad h: z pp pro-
bationē: vide. 23. z. 28. di. 2. z adde plura
ex sententijs antiquoz z theologoz z pho-
rum: vt scis: vide et. 29. di. 2. aliqua ad ppo-
situm declarandum secūdiū.

C23^a est de remissione pecca-
ti in generali: an. s. per penam: quere in. 2.
vbi sup^ora. z. 33. eiusdē. z. sequentib^o: sed hec
cōclusio posset assignari pma h p^ones ad
mām. 3. li. vide di. 20. 3. z in materia d me-
rito xpi. di. 18. z. 19. eiusdē: vbi attende cu3
dicit pena alia a peccato zē. q. ipsū pecca-
tum est pma pena que icurrit ex peccato:
vt hab3 Aug^o. pmo cōfessionū. c. 12. z. 3. de
li. ar. quere in. 3. di. 37. z. in. 4. di. 14. z ad
ppositū habet optime in. 4. di. 15. q. 1. vide
Bona. z Ricar. probat questionem recur-
rendo ad dei misericordiam: vide in. 4. di.
stin. 46. aliqua hic: z adde multa ino-
ti. caste tamen.

C24^a est de remissione pec-
cati in speciali descēdēdo ad modū remit-
tendū: z p3 huius cōclusiōis fundamentū
vbi sup^ora tam notauit: z maxime in. 3. z in
4. quam pbat notanter: vbi examinabis
ea que dicit de grā z satisfactione: quere in

4. vbi sup^ora. z. 1. di. eiusdē. q. 6. z di. 16. eius-
dem: vide et enim de mēte hui^o q. q. satis-
facere posset sine grā licet nō meritorie: vt
de. 17. di. p. 2. 4. di. 4. articulo. 2. q. 2. ad fi-
nem singularissime: z alibi vt scis: saluabis
tamen dictum doc. loquendo de potentia
ordīata: z meritorie z post culpe dletōez.
C25^a est de necessitate passiōis
xpi vide i. 3°. vbi sup^ora: z quere antiq3 the-
ologos: vide etiam. 16. distinctione. 3. ali-
qua ad ppositum.

C26^a est de necessitate incarnationis: vide
i. 2. 2. di. 3. sed q. dicit in pbatōne exami-
bis: q. loquitur famosē: vide. 7. di. 3. q. 3. z. 19
di. eiusdem: z. 4. di. p. in reportatis z ali-
bi: z adde plura hic.

C27^a est de modo cōceptiōis seu informa-
tionis cor^o xpi. vide. 2. 3. z. 4. dist. 3. vbi ad-
uerte ne aliquid sine causa omittamus in
lra doc. seu ei addamus q. i originalibus
cōmuniter habebatur illa littera ad finem
cōmenti sic: sicut beata virgo contraxit zē.
vbi loquitur doc. famosē sicut cōmuniter h
p totum: z maxime in pbatōibus: vt sepe
dixi: sed ne garrulis occasio laterādi detur
addidi illa vba. s. sicut d^r. q. sic intendebat
doc. z maxime si h iunior scripsit vt suppo-
no: loquitur et de lege cōmuni: pōt etiaz di-
ci q. cōtraxit q̄tum in se fuit. vt in. 3. dist. 3.
dicit: z mundata fuit pueniendo: z postea
mūdāta: vt dicit ordine nature priuatio vt
negatiuo vt ibide3 habet: z. 1. di. 2. q. 2. mū-
data etiam non per deletionem deformi-
tatis: sed per additionē mundicie formalis
sc3 gratie z aliorum charismatum: multa
alia addat hic curiosus lector.

C28^a est de excellentia xpi:
de qua h3 in. 3°. distin. 13. z. 14. vbi aduer-
te i co^o. cū dicit z capitis: q. pōt bene intel-
ligi sic. s. q. caput oīum ponit: z ex scriptu-
ra: z vbi sup^ora: posset etiā loco capitis poni
capacitas: vide. q. 6. 1. di. 2. z vbi sup^ora i. 3.
quere in vere notanter de capacitate tali:
vt nosti. qre etiā. 49. z. 50. dist. 4. plura ad
idē fin^o. vide. 18. z. 19. di. 3. z. 9. di. eiusdē.
z. 12. p his que addit in 2° in pma pbatō-
ne aliqua originalia habent. Tum ex re-
latione: vt habes aliqua. tum ex rōne: z lo-
co non sequitur ponitur i se. sed vtraq; lra
potest bene intelligi: scōam pbatōne exa-

minabis ut supra.

C29^a est de inseparabilitate nature assumptae a verbo: et semper in probationibus presupposita communem viam: ut prius tetigi. **N**on enim potest propter redemptionem generis humani verbum assumptum nam humanam: imo si Adam non peccasset: nihilominus eam assumpsisset: quia natura illa fuit predestinata et primo et in primo signo ut esset filius dei: et non occasionaliter et licet ordinem iterationis prius predestinata: quod uniri verbo preuisa: ordine tamen executionis: e contra. vide in .3. et in primo ubi supra. **D** factio etiam fuit natura separata a verbo in morte christi: licet non partes eius principales: et hoc ponendo. 3. entitatem: ut ponit iste. secus si negetur: quere pro hac conclusione sepe in .3. et in .9. quolibet in doctrina huius: sicut enim contingenter eam assumpsit a principio: ita contingenter ipsam conseruat unitam. **N**on solum ergo non potest hoc probari: imo oppositum eius est verum: et probari potest saltem ex creditis presuppositis.

C30^a est de institutione sacrae: et pertinet ad materiam. 4. sententiam: quere di. 1. 4. et sequentibus in doctrina huius optime ad hoc. **Q**uod tangit ibi in 2° de beata virgine dubium est an recepit sacramenta: et maxime baptismi: vide. di. 4. 4. articulo. 3. q. 1. bene ponitur: et plura hic adde ex antiquis et modernis videris. **C31^a** est de descendendo in speciali ad sacramenta nouae legis. de baptismo: confirmatione et extrema unctione: et posset textus iterum scalariter poni in co¹⁰. ibi. **N**ec confirmationes etc. aduerte etiam hanc supra in co¹⁰ 27. ex allegatione. 21. quod ordo harum conclusionum: et ichpoatio ut conueniens. de quo in fra ad hanc magis: et supra in co¹⁰. 5. tetigi. vide di. 1. 3. et 4. 4. et sequentibus vsque ad .7. per prima parte conclusionis: et di. 7. pro. 1. et di. 23. p. 3. et pondera: et declara hanc multa.

C32^a est de confessione: quas disputat valde notat in .4. di. 17. ubi examina bene ea quae dicit in probationibus. an. v3. in veteri testamento erat institutum hoc sacramentum: et sicut quod dicit de institutione eius in nouo ex dicto Jacobi loquitur famosae. quere Alex. et Ric. aliter tamen sentit ipse ubi supra. **E**t addit ibi de secundo etc. potest referri ad illud Jacobi. et orate: et a simili arguendo: vel ad illam per conclusionem homini faciende. considera:

et plura adde pro et contra ex antiquis: ut volueris.

C33^a est de exteriori corporis christi in eucharistia quere copiose in .4. di. 10. et 11. **Q**uod dicit in co¹⁰ probando 2° nem boni et mali sacerdotis: quedam originalia non habet licet nihil ibi: sed affirmatiua: et satis valet ista sic: quedam habet: imo communiter: ut etiam posuimus: et declara sic in generali di. 1. 4. h3. et di. 8. in speciali: et sequentibus: quod dicit consequenti de aia et quantitate: vide di. 8. 2. 11. et ibi potest textus 2° nis partiri in tres partes: et in fine co¹⁰ non habetur contra illa littera et corpus sed terminatur ad ly deitate. **M**ulta hanc subtilia tange: quia subtilis et copiosa materia est: vide antiquos et sequaces huius: et ochan bene tamen castigando.

C34^a est de ordine: cuius motum: vide in .4. di. 2. 4. sed quod dicit in probatione facili enaudatur ut scis: quere hic per totum canonistas si volueris dilatare te in his conclusionibus et probationibus et improbationibus earum.

C35^a et vltima est de coniugio: vide di. 2. 6. 4. et sequentibus vsque ad .43. exclusiue de hac materia: in probatione tange plura de hisque breuibus dicit primo an fornicatio sit peccatum. deinde de comparatione coniugii et corrupti. onis corporalis ad spiritum: et ad individuum. plura alia adde ad hanc: he conclusiones sunt positae et morales et theologice: et tractatus pro maiori parte scolasticus et speculatiuus est: quare succincto quo potui perstrinxisse sermonem in istis: quia in locis suis: ut nota uideri possunt: maxime quia iunioribus hanc elementa contra adaptantur: et si verba empedocles plerumque dicat: lector versos discretus secundum materiam subiecta se dilatat: quia proximum est mathematicum persuadere et rhetoricum demonstrare.

Sequitur illa particula: **I**n eentia litteraliter ordinatis etc. quam poteris legere ante precedentes si vis vsque ad illud cor^m coe post propositiones creditas infra ibi philosophi multa dixerunt etc. inclusiue.

Primo premittit duas petitiones: quae etiam supra in .1. de primo principio. tacta sunt. 2. 2. meta physice. 2. 2. di. p. q. 1. in prima tangit. 3. si primitatem et unitatem numeralem et coeunitatem

alicuius: ad qđ eēntialiter ordinata ordi-
nātur: vide. 10. metaphysice copiose: z oī
dī difficultatē pbatōis hāz licet ipse et
p̄s conantur eas probare.

Deinde ponit cōclūsiōes: quarum p̄ma
habetur vbi supra notauī copiose: z habz
tres partes: sicut p̄ma petitio quāz probat
ex p̄cedētib⁹. vbi īfra in aliqb⁹ originali-
bus habetur sup̄flue quantū ad. 2. 2. nē:
qz p̄mitit petitōib⁹ z replicat post p̄mā
sed bene habes īfram: vt ordināui eā. Ad
ta hīc p̄ z cōtra possent adduci: s; qz supe-
rius tractāui ista festin⁹ ad sequētia. p̄lix⁹
ea p̄sequi h̄ postpono.

Scđa p̄cō est de p̄fectiōe efficiētis. Illaz
equē p̄fectū si vniuocū: p̄fectius vero si
equiuocū: vbi tñ attende qđ nō recte de ri-
gore sermonis dicī efficiēs vniuocū stri-
cte loquēdo de vniuoco specīfico. s. s; poti-
us p̄ducēs vel saltē agēs debet dici: qđ iō
dico. q. 3. di. p. q. 7. z. 25. dist. 2. dicit qđ rela-
tio cause z causati ip̄ortat depēdētiā eēn-
tialē: z arguit distinctionē in natura: debz
ergo accipi extēsiue vbiq; ponit huius
distinctio. Cūteri⁹ notādū qđ illud qđ di-
xi de cā equoca debet attendi de causa eq-
uoca totali z nō partiali: vt in plurib⁹ locis
habetur vide. 3. di. p. 2. 2. licet forte vniuersa
liter vñ sit vt effect⁹ vt hui⁹ cōparat ad hoc
vt ad cām: secus si comparātur simplr iter
se entit⁹. quere. 3. di. 2. q. 10. solūdo argu-
menta p̄ncipalia ad finem: vide notāter ī-
stantiā z regulā cōmunē. s. qđ dependet ex
pluribus zc. ī quolibet. q. 14. articulo p̄o
de fide īfusa z acq̄sita: z adde dicta huius ī
p̄mo. di. 3. q. 4. in solūtiōe. articulo p̄o cō-
tra Henr. moderādo cūcta vt nosti. quere
q. 17. quolibet. art. 3. z s̄rā. in plo. ab ori-
ente parte tres. q. 3. optime: vt hīc alt⁹ exe-
quaris. Tertia est de p̄fectione dei qđ
supra pertractata ē copiose: vbi aduerte qđ
illa cōparatio ē excessiua vel abusiua quāz
pbat ex p̄cedētib⁹. For⁹ īfert cōsequen-
ter notabile: vbi aduerte cum dicit īfra ali
quo mō cōis zc. qđ hoc dicit: vel qz nō ē lo-
cus determinationis illi⁹ cōmunitatis hīc
sue. s. sit analogie: siue vniuocationis: vel
iō: qz nō est cōmunitas nisi solius conce-
ptus: notāter etiā dicit in oī differētia en-
tis que dicit p̄fectionēz simplr p̄pter ea qđ

tangit. 8. di. p̄mi. q. finali: z p̄ma distin. 2.
q. 3. de causa z huiusmodi.

Deinde facit digressum notabilez ī cō-
p̄mo ostēdendo quantū z ad quē terminū
vltimate attingit rō nālis necessāta crea-
ture rōnalis vel saltē viatoris de deo: vide
in p̄logo. vtriusq; p. 2. 3. di. eiusdē z supra
2. metaphysice: z alibi sepe p̄o z cōtra plu-
ra addendo.

Cōsequenter pertractat partes illius p̄-
me cōclūsiōis: ostēdēdo difficultatē p̄ba-
tiōis earū per ordinem: sed supra de p̄-
p̄ncipio: z vbi ibi notāui conatur illa oīa
p̄bare: que tamē s̄r repugnāt: vt sepe dixi.
facilr tamē dici potest qđ in eēntialr ordi-
natis potius datur p̄mū: qz nisi ibi p̄mū
nec p̄mū nec vltimū in alijs: qđ tamen exa-
minabis bene: qz pulchre doc. h. mouetur

Ultra cum ibi allegat Auicē. aduerte
qđ illud habet. 6. metaphysice. cap. 5. quere
etiā Arist. 2. de gene. t. c. 56. 58. z. 68. z ali-
bi ad idem: z maxime. 8. phisicorū. Quo-
modo autem valet illa cōsequētia: datur
p̄ius: ergo p̄mū: vide supra. 5. meta. q. 8.
Aliud quod tangit circa probatiōem
2. partis: quere. 2. distin. p. q. 3. z supra de p̄-
mo p̄ncipio: z qualiter currit z quando
iuxta regulam tertiū topicozum: duo bona
sunt magis bonum vno eorum seorsum: z
quando non ibi habes: z vbi notāui ibidē
Ibi etiā pondera duos modos ponen-
di duo prima: aut. s. vtrunq; a se: aut vnum
vniuoce ab alio.

Deinde ostendit circa tertiam partem
scz coeternitatem valde signanter difficul-
tatem probatiōis dupliciter: aut loquen-
do de eodem numero: quia sic posset ima-
ginari aliud z aliud numero distinctum
sibi succedentia: aut s̄m speciem: ita qđ tñ
ad fieri rerum requireretur p̄mū z non
ad cōseruationem: vbi aduerte qđ licz cō-
muniter habetur in littera ibi. per rationē
naturalem non potest probari zc. magis
tamen placet ibi improbari: z additur in
originalibus antiquis l. 2. ad denotandum
p̄mū dictum: quia sic doctor signa-
bat loca textus plerunq; per litteras: sicut
antiqui biblie capitula: z ipse Aristotiles
z Auicē. z aliquando Henricus questi-
ones in processu solutiōis earū: z hoc

accidit sepe in his theorematibus: et meta-
physica: et maximā generat ambiguitates
qz vicio et negligētia scriptorū nō fuerunt
apposite marginibus hmoi lre si eas do-
ctor apposuit. vel si plicite itellexit: nō ita
faciliter alij capere possunt: vult ergo do-
ctor qz illa duo que tetigit: pmo ibi: primo
de aliquo eodē rē. scdm ibi. Et scdo si pmo
efficiēs rē. nō possunt improbari facili p rō-
nem naturālē: nec ex ordine carum: et iō i
ferius debet esse. 2^m nō pōt improbari rē.
vbi plura originalia habēt. Et nisi capiat
ly: et materialr p signo sicut l. dubiū qz tā-
git: ad qd se remittit: pōt facili solui tenē-
do negatiuā: et hoc si scdm eiusdē rōnis ē
effecibile: de quo isra in hoc. c. 2. in senten-
tijs: et alibi sepe: et hoc nisi negetur ordo ef-
fentialis de quo vbi supra in p^o: et de pmo
pncipio. Cōsequenter dat instantiā. 2. pe-
titioni supra: s; facili solueret qz spēs sunt
sicut nūeri. 8. meta. t. c. 10. 7. 10. meta. t. c. 2. 2.
inde. In oī gñe rē. s; hoc tolleret recurrē-
do ad ordinem pfectiōis et cālitatis vt scis
et dir^o de men^{ra} multiplici: vide. 2. di. 2. pte
1. copiose: et alibi plerūqz in doctrina hu-
ius et alior. pōdera oīa que dicit qz nihil si-
ne rōne. Cūterius psequitur dicta ponē-
do casum de ipōne hui^o nominis de^o: vbi
cuz dicit sequit ex l. recurrit ad illud pri-
mum dictū prius notatū: et originalia ibi
dem varie se hñt: in aliquibus ponit. 12. i. ali-
qbus. 2. in alijs alio mō. postea cū dicit ex
2. itellige de. 2. dcō prius: vbi aliqua origi-
nalia hñt ex 2. qz bñ posset stare tenēdo ly
2. vt notat prius materialiter et pro signo
rē. Cōsequēter ibi: igitur hec que vidē-
tur: dat ordinē rōnē et modū dicendis: vñ
elicere potes qz pcedentes oēs credite: vt
qz ad pma; petitionē supra pgrue seqren-
tur sequētes creditas vt supra tractauit. Vbi
etiā finaliter declarat se qualiter intelligit
non probari in his creditis per totum: vñ
de instantie vbiqz soluuntur.

Sequitur illa particula. Nō po-
test pbari. vbi posset
poni qz supra posuim^o tenēdo alium ordi-
nem. Incipit tractatus rē. quotatio vero
particulē ibi in margine omittat supputa-
tioni lectoris: vt sepe notat: ponit igitur
ppōnes creditas per ordinem: quas tamē

alibi conat probare: s; qualr ex hoc nō re-
pugnat sibi ppi supra tetigit: fortiores tamē
sunt iste pcedentib^o creditis assignatis: qz
etiā pbi conati sunt has oēs fere ostēde-
re. igit nō excludit doc. hic oīmodā pbatio-
nem ēt ex nālīb^o: s; necessariā vt p3.

Cūma ppō seu p^o est de ordine essen-
tiali effici^m quā probat triplr: qre supra de
pmo p^o. 2. 2. di. p. 2. alibi sepe. 2. etiā me-
ta^c. Ari. t. c. 6. 2. idē: et in alijs expositiorib^o
et qōnistis iuenies plura ad hoc pro et ptra
qre Auerrorm et Alberti: et Aui. etiam in
6. metaphysice. Algazel et alios ad hoc.

Cōda ē de pmo efficiēte quo ad vnitātē
specificā: quā ex pcedentib^o probat: quere
vbi prius pro et cōtra. 2. 8. physicoz. 2. 12.
metaphysice: et in proclo. et auctore de cau-
sis. Tertia est de primo efficiēte quo ad
vnitātē eius numeralē: quā etiā ex pce-
dentib^o probat: vide vbi prius apud istuz
et alios: et maxime. 12. meta. t. c. 49. 2. i. Ba-
ma. c. 5. 2. 8. physicoz. t. c. 48. vide Qua. li.
pri. di. 2. q. 2: et ochan quolibeto. l. q. 1. pro
quo faciunt dicta doctoris in hoc tractatu
sed non simplr. Extimo. n. qz hinc accepit
audaciā in suo processu vbi supra notatū
de primo principio: sed moderabere cun-
cta: vñ ibi notat: et in pcedentib^o hic: et salua
fundamēta hui^o vbiqz. Cū theologis enīz
sumus catholici: et cuz pbi rōne plusqz
grecis existit. Quere sequaces hui^o. 2. di.
pri. 2. collige obiectiones ad hoīem: et pipo
vt nosti. Aduerte qz in scda probatione in
co^o debz eēt tamē ex l. supra vt prius dēla-
raui: vbi tñ originalia variā lram habēt
sed sic placet et consonat dictis.

Quarta est diffinitive de efficiēte quo ad
nūc existere: et depēdet ex pcedentib^o: p
cuius declaratione nota singularissime ea
que habz. 2. di. pri. q. 2. qz nullibi meli^o. Ex
qua isert cor^m. vbi ponūt in originali-
bus cōter due littere. s. p. q. quaz prima d
notat pma partē cōsonit: et 2^a 2^m: quas for-
te apposuit in suo originali illis partib^o vt
prius notat: sed posset bene intelligi lit-
tera sine illis: ad maiorem vero expressio-
nem forte eas addidit: sicut alibi sepe fecit
Quinta est de conseruatione rē in esse:
quam etiā pbat ex pcedentibus. Ex q
isert cor^m. vide. 12. q. quol. 2. 1. di. 2. q. 4.

p notitia terminos. qre. 2. di. p. 8. z. 36. eiusdem. z. 35. z. 37. di. 1. z. alibi sepe pro cor^o. illo explicatio. Examina bene instantias hincide: vide. 4. 8. di. p. 2. 4. 4. 1. ad h.
C⁹ est de coactioe dei cas scdis: qua probat duplr: qru prima pot fundari. 2. phyf. cor. z. 5. metaphy. de ca z effectu pticulari bus. 2. pcedit ex coparatioe nobilitatis effecti ad cam: q tamen facit solui put: vide vbi supra ad 2. ne prima notauit. z. 1. q. 4. z caue phantia deliramenta. Mo enim maximis fatigatur: nec in minimis parte sit virtus diuina. Quere antiquos z moder nos hic. **C⁷** est de immensitate dei: qua pbat duplr: vide. 37. di. p. z maxime i repositiois. Infert duplex cor^o: quoz 1. co muniter no ponit hic in originalib^o complete: vt posuimus: s; ifra post has pposi tiones creditas in aliqb^o. In alijs vero ali bi de ipso. v; illabi: sed satis valz h z nota bilis doctrina e littera bn z sufficienter et talis. Et ex hoc sequit q no pbat vel pot probari illabi: z q sequitur illabi enim zc. est declaratio seu notificatio termini: vbi ponit tres ppones negatiuas: z quartam affirmatiua. In aliqb^o originalib^o habe tur sic. Cor^o 2. 7. Ad non pbat h illabi. In alijs alio mo: vbi aduerte q coit in ori ginalibus cor^o ponitur in ifra sic. Cor^o 2. zc. sed placuit vna cu pconib^o notare ea in margine. Aduerte etiaz q sicut duplex ponit ifluentia diuina. ita duplex illapsus gñalis. v; z specialis: vide i pmo di. 19. q. 2. z in. 3. di. 1. q. 1. ad finē. z. q. 4. Aliq etiam describunt illabi vel illapsu sic. Illapsus e supreme eētie itima pſentialitas creatu ram intellectuāle vitali imutans ad actum cōteplatiui: quē viri experiuntur deuoti dū dinam itrant caliginē: qre Bona. in. 7. di. 8. parte. 2. q. 2. z alios theologos vt libet pro ampliori elucidatione.
C⁸ est de immediate pducto a deo: vide. 8. di. p. q. finali: z. 2. dist. 2. q. 2. z p. q. 4. z op. Aut. ibidē. z. 7. q. quol. ad mām huius con clusiois examinādū bn. vide Auer. i pmo. ce. pmeto. 102. z. 12. meta. cōmē. 18. z. 3. me ta. 2. m. 7. z alibi plerūq; hincinde instātias pōderando. qre lhen. z. l. uia.
C⁹ est de cāione dei de nihilo: quam pbat ex pcedēb^o. Et ifert triplex cor^o. pro

pmo: vide. 2. 8. 39. z sequēb^o z specialiter 4. 4. z. 45. p. z. 7. q. quol. z supra de primo pn^o. z alibi sepe p 1. z. 3. vide. 1. di. 2. q. 2. z. 3. qre alios: z supra. 8. phy: z p^o celi. z. 12. meta. vbi caste cūcta mensurabis.
C¹⁰ est de vltimate caluitate dei: ex qua in fert cor^o de oi potētia. qre. 4. 1. di. p. z. 7. q. quol. z. 43. di. p. z supra de pmo pn^o vbi q; examinabis nominales.
C¹¹ est de eternitate dei: z ponuisse lit tere q supra in cor^o. 4. habetur. p. q. entz inte^o deū: vt in idēitate nūerali pmutz z p p: vt in qdditate vel idēitate specifica pmut licz igit illud pmut fm nūmerz posset plu rificari z icl^o per pñs: z h per posse vel im possibile: nō tamē ita fm spēm. i. a tota spē supposito q def pmutuale: q; vt deducit doc. vel a se. qd ē impole. vel ab alio pore: z tūc negat suppositū. Quere vi nosti plu ra ad hec: vbi aduerte q 1. ifra: tamē pot p bari vi significat p. pot pōt 2. ps pñs.
C¹² est de incorrupte seu immortalitate di. quere. 8. di. p. z alibi sepe: z antiquos theo logos. Et nota q iste doc. imitatur in suis scriptis illā notabile regulā: quā ipse pōt 4. q. quol. in pn^o. Mo enim inqt. opz oia i dubi^o renocare: vbi suppositis dictis coi bus propositū pot declarari. Non scripsit igit de oibus theologicis veritatibus seoz sum extensue sicut antiq licet itensue pla pace alioz dixerint: quare nec de eterni^o nec de imoz^o: nec de alijs hmoi pluribus qōnes singulas h; oia tamē equa^o vel eli citiue: seu iplicite tūentes in eo: quere. 6. q. quol. de eternitate: z vbi pñs de immortali tate. Alex. Bona. Ric. z alios: vide q expf fus de his disputarūt. Mo curauit iste car tam vacuis vbis ipēdire. Mā qualitas pre fert quantitati: z carmē vnicū. (vt aut vni us poemate alterius: nec q diuturnius zc p^o ethicoz cōtra platonē. Probando con clusione p prima parte remittit ad cor^o. 9. supra: z est 2. cor^o ibidē. Deinde obij cit cōtra dicta. Et soluit breuibz z subtilif mō suo. vbi aduerte cū dicit: mors duplex zc. q ibi vult iplicite q mors accidit: vt ex periodi cōple^o: vel ex causis illanuis: z h vel intrinsecis: vel extrinsecis: quod cla rius explicandum: vide notanter ea q h; in. 2. di. 15. soluendo argumenta: z dist. 19.

eiusdem. 7 in. 3. di. 16. 7 in. 4. di. 44. q. 1. 7 di. 49. q. 13. qre pñderatōes medicorū 7 pñi vt nōst: sñlẽ hui⁹ dicti de morte 7 cā essectiua h3 de anihilatōe q maxime esset in pposito ponēda in casu pñlonis: quere. 1. q. 4. soluedo pñcipalia: 7 di. 11. eiusdez. q. 4. vide etiam. 12. q. quoli. 2. 1. diffi. 2. 7 alibi ad ppositū bene pōderādo. Qd dicit cōsequēter de gñali corrup^o oim: considera plura: quere vbi supra: maxime h3 veritatē si ponat mā in oibus: vt aliq volūt: vi desupra. 7. metaphy. 7. 12. di. 3. Tange etiā cum theologis: q mors accidit ex conditōe nature: sicut accidit virgini: 7 in statu inocētie accidisset: nisi pueniret: 7 i xpo etiā. accidit etiā de meritorie in penā peccati sentētia Pauli. Notāter etiam dicit in corruptibile 7 nō icorruptū: vnde celū est corruptibile: qz materiale: vel generalius capiēdo corruptibile p anihilabili vel destructibili: sequitur: est corruptibile: qz creatum vel creabile. Qz vterius ibi h3 de tēpore 7 mēsuratis tēpore: quere. 2. di. 2. c. piose: 7. 4. phyficoz: vide ibi specialr. t. c. 117. ppter vba lfe de senescere 7c: 7 notāter dixit: quoz mēsurā ē tps: ad dñam eut: 7 eternitatis: de qbus vbi supra in. 2°. Adducant hic fundamēta Alz. p. 7. 2. ce. 7. 12. metaphy. de icorrupt^o dei: 7 oia examina bit diligens lector: 7 addat plura hic: quia copiosa materia.

Cr 13ª est de imutabilitate dei: quere. 8. di. p. q. finali. p. an^{co}. 7. q. 2. in pmo reportationū: 7 in alijs theologis: ibidē 7 alibi. 8. etiam phy. 7. 12. metaphy. h3 pñs ex intentione ad h: que oia cōcordabis: 7 ifert cor^m notabilr. Deinde obijcit vbi cōtēter nō habetur ly illuminat: sed satis valet: quere 9. di. 2. cōsequēter rñdet: 7 qz aliq diceret qz pñs. 8. phyficoz. t. c. 21. 7 inde ad longū 7. 7. t. c. 2. pbat o^m. ideo dicit: vide quantū valeant argumēta. 7. 7. 8. phyficoz: cōtra hoc: 7 ibi d3 esse punct^o 7 lra pñ^a. vterius cum addit: volūtas mouet se 7c. oñdit o^m eoz qd dicit pñs: 7 notanter ponit: volūtas mouet 7c. qz pñs concedit: aīal mouere se: eo qz diuiditur in duo ibidē in. 8. t. c. 28. et 30. 7 circiter: sed de vo^o magis du^m ex ei^o sim^o: 7 ita h ad ppositū valet: h vide bene examinata in. 7. di. 2. q. 10. 7 di. 25. eiusdem

in pmo etiā di. 3. q. 7. aliqua ad h3 super 7. 7. 8. phyfico. etiā disputat cōmuniter: et supra nono metaphy. qñe. 14. patet: vbi omnia ponderaui.

Cr 14ª est de magnitudine molis nō ponēda in deo que pñnet ad simplicitatē dei: vi de etiā. 8. di. pñ. 7 alibi in antiquo 7 modernis theologis: quere. q. 5. quol. pbat cōclusionēz trib^o rōnibus que satis clare sunt: 7 quantū valeāt bene discutiāt: quere etiam 8°. phyficoz. t. c. 78. 7 idē. 7. 12. metaphy. ce. t. c. 41. fundamēta Arist. 7 alibi ad hoc 7 concordabis cūta semper sustinendo scoticā. sinceram veritatē.

Cr 15ª est de sim^o dei quo ad accidentalem cōpositionē: qre etiā. 8. di. p. 7 vbi pñ^o quā pbat notabilr: sed quātr pcedunt pbatōnes: 7 quantū diiudicat lector bene. Qd tāgit ibi de superioribus agētibz in distantiā: quere. 9. di. 2. optime. 7. 14. di. eiusdez. q. vltima: finaliter istat cōtra pbatōnez ex dictis prius: 7 solue si placet.

Decimasexta est de simplicitate dei quo ad essentialē cōpositionē: quere etiā 8. distinctio. pñ. optime: 7 vbi supra notauit in pñs. 7 spāl. 12. metaphy. t. c. 30. 7 circiter: 7 nō solū de pñone phyfica: sed etiā metaphy. h3 h pñlo pōderari pro 7 contra pbat pñlonē. pmo ex. 14. aliqua in q. vbi notāter dicit doc. 13 nō vel vt aliū hñt: 7 nō fm Auer. hoc iō dicit: qz auer. negaret hāc pñam: in deo ē magnitudo molis: ergo cōposino eēntialis. vel sic nō pot pbari qz in deo nō sit magnitudo molis: g nec qz non pño eēntialis: qz ipe in d suba orbis negat in celo mān: 7 in celū ponit quātum 7 magnū: vide. 14. di. 2. q. 1. optime vbi. qz cōtingēs in pauciorib^o ē: cōmēdat Auer. quātum ad hoc imitatē Alz. 13 oppo^m veruz sit fm veritatē theologica: 7 de mēte hui⁹ vñ valere hoc ar^m. est pño accidentalis: g eēntialis: qz fm ipsū. 3. di. p. q. 7. potētia ad accidēs nūquā fundat nisi in suba i actu: qd itelligo loquēdo de subo vltimato seu sub stenti^o ex. 4. meta. t. c. 14. vide. 3. di. 2. q. 4. hoc tamē 13 excludat mān pñā eē sub3 accūtis: 7 forte formā māle educibile d potētia māe: 7 ex hoc illa fatua fabulavie cōmunis de quantitate itēminata nulla ē nisi imaginatio somniantū 7 pteruentium

de alijs tñ non compositis: vtpote d' angelis esset du^m nisi ponantur cōponi ex materia: & sūt de aīa separata: & accitibus ei⁹: sed ppō doctoris pōt sane glosari dis⁹: de ente actu vī nōstrā: alia probatio conclusio- nis & correlarium sequens satis patēt vbi plura adde.

Cr⁷ est de infinitate dei intensiua: & qualiter nō repugnat pcessui istī: supra in de pmo pñ⁹. 2. 2. di. p. q. 1. pōderabis bene vt supra sepe notauit: vide repositiones ibi: dem ad finem. q. de infinitate signāter q̄li- ter ēt non cōtradictat sibi hic. 2. 4. 2. di. p. 2. q. 7. quolibet: vbi vī velle: q̄ q̄uis oīpo- tentia dei vt eā ponūt theologi non possit demīrari: licz in se demīrabilis sit: infinita tñ potētia demōstrari pōt: considera diligēter ex dictis: hanc cōclusionē pbat ex pce- dentibus. s. 12. vel. 13. pot⁹. 2. 14. fm finez inquit. 8. physicoz: hoc ē dictu: q̄ si nō pōt probari deum carere magnitudine molis & virt⁹ infinita non pōt ēē in magnitudine: nec infinita: q̄ nō datur: vt in. 3. oñdit Alz. nec finita vt ibi pñr probat: s; tñ pbatio nō pcedit: nisi vt eaz colorat iste. 2. di. p. q. 1. let melius. 8. dist. eiusdem. q. 1. sequitur igit ista q̄ v3 nō pōt probari deū ēē virtutis infini- te seu infintū intensiue. alie. pbatōes que se- quūtur satis clare sunt. Illec cōclō pma fa- cie vī facere pro Zuer. q̄ ex itentōne puer- sa tamē: vult deū ēē finitū intensiue: vt. 8. phys. 12. metaphy. 2. 2. celi. cōmēto. 63. ex- pressē: & alibi sepe h3. & si aliq unitates ip3 nitant eū exponere: & violenter traher ad o^m: estimo tñ q̄ penit⁹ peiorē partē elegit Rescindat & ipse cū impio sathana. Arist. tñ saluet vbiq; g bene sentit maxime in p- posito. Illo facit autē hec pēlo p Zuer. nam & si demīratiōe simplr necia: vt supra tacui est: nō possit infinitas dei demīrari: immo forte per se nota ē hec: de⁹ est infinit⁹: saltez vera & credita: ē efficac⁹ pōt probari q̄ ei⁹ oppo^m. vnde Ricar. de tri. 1. c. 3. Ad oīa q̄ fide tenem⁹ nō soluz habem⁹ rōnes nāles sed necessarias: q̄ tñ intelligat vt exponit iste. 4. 2. dist. p. 2. Quere expositores & qōn- stas in Alz. vī scis ad hoc: vide. 8. di. p. q. 3. 2. s. q. quol. ad hāc infinitatē expmendam pfundī: & cōsidera an sit mo⁹ trīnscē: an certe de rōne formali diuina: & si ponatur

mo⁹ an possit demōstrari: pla alia hic ad- de ex sequacib⁹ hui⁹ & alijs antiquis & mo- dernis: quere ochā vbi supra. i. de primo pncipio: quotauit eū ad hoc: & alios sequa- ces: s; ligabis te aqle ad alas.

Cr⁸ est de pbabilitate illius descriptiōis famose Ansel. p sol. 2⁹. de sūmo cogitabili quā exponit iste. 2. di. p. q. 1. 2. 2. & supra de pmo pñ⁹ pertractata est: que pclusio pos- set ex pcedentib⁹ pbari satis efficaciter: vt p3 speculantur: & maxie ex proxima. Nam quocūq; finito pōt sine cōtradictione cogi- tari mai⁹: quare autē addit sine cōtradictio- ne ibidem: quere vbi supra. Addat ibi le- ctor plura propositum explicantia.

Cr⁹ est de pfectiōe vniuersi: quere optie di. 4. 4. p. & alios theologos ibi: & alibi in- uestigabiles ad hoc. Auctores etiam plures de pfectione specierū: vide philosophū primo ce. copiose: quere hunc. 13. 2. 14. di- stinctio. 3. & alibi sepe ad hoc. Fran. de ma- yo. & alios sequaces huius inquire: supra etiam. 2. metaphy. & alibi vī t nōstr. Anfert cor^m quod appellat cōmune ex his cōclu- sionibus de quo supra feci mentionē: vbi pondera cum dicit rationem naturālē ne- cessariam: & probat eum specialiter ex. 11. supra: & ex alijs sex conclusionibus que se- quuntur illam. licet ex alijs pcedentib⁹ & sequentibus sequatur idem. Et si volue- rit lector ordinare post hoc cor^m alias p- positiones creditas supra. ibi. Ilon poteit probari deum esse viuū: & que se quun- tur vsq; illuc. In essentialiter ordiatis & c. poterit rationabiliter facere. Nam minus videntur ille probari posse ratione natu- rali necessaria q̄s predictae: iam cum philo- sophi plures harum vel omnes i suis seri- ptis conati sunt probare: aduertat quoq; siue sic siue alio modo ordinauerit: quali- ter quotatiōes in co¹¹ hūcīde assignatas accommodant.

Illec pauca circa has creditas hic cura- ui notare: quia alibi eas diffusius videbis & parant prouecti prolixitati: si que sit: et simplicitati declarationis: iuniores quoq; breuitati & obscuritati: nam vtrūq; hec ac- cōmodare dcreuit: s; scioq; q̄cūq; mō dispo- suero a celi duct⁹ vicissitudine: a sibi sol pla- cētib⁹ calūniabor: dum tamen phariseorū

scandalum fuerit: quid inde.

Sequitur illa particula. Agens^{2m} zc. in qua pſegitur cōsiderationes metaphy. z naturales: z incipit a cōmunionib⁹ suo mō: nā agēs est cōi-
us cause ſtrictē loquēdo: z maxime extēde-
do agēs ad pducens. h vero pōt accipi p
efficientē: nā h pſequit de. 4. cāis in ſpālī
z in vlt. vt p3: z l3 hic particula poſſet loca-
ri cū alijs cōcluſiōib⁹ infra de mō agendi z
agētib⁹: ſic tñ cōiter ſeorſum habētur: ſic
ſupra de cōceptionib⁹ h3: aut g cōes aī con-
ceptiones ſunt: aut pcluſiōes aut petitiōes
nō refert valde ſaltē viles z vles ppoſitio-
nes ſunt: ideo examinentur bene.

Quinta ē cōparando cām ſcōm ad iſtr3
z eſt notabilis z multū ſingularis: quā p-
bar ſatis clare z copioſe: vide in. 4. di. 1. q.
1. z. 4. z meli⁹ ſeu diſſuſus di. 6. eiſdem:
arti. 3. q. 1. z hic acci¹ in ſtrm pprīe. Nam. 5.
modis pōt accipi. ſ. vel p cā ſcōa vel pro di-
ſpō⁹ ad pncipalī itentū: vel pro acito tñ
in fieri vel in motiōe actiua aliūde: vel p
pte. totius: vel p iſtrumento artis. Ex^m p-
mi: vt rana in gñatione rane cū ſole. 2¹. vt
calor in generatiōe ignis vel carnis: tertij
vt ſpēs ſenſibilis in me⁹ ad actum vidēdi.
4¹ vt organum nutritiue in nutritiōe aīalī
ſ. vt ſecuris in factura ſcāni: z ſic de alijs: ſi-
ue attingat ipſo pncipalis terminus: ſiue
tñ diſpoſitio ad ipſu3. hic igit maxime h3
locū in ſtrm. 5. modo accep^m. l3 ad. 4. mo-
dum poſſet etiā extēdi vt ibi. ſ. h3 hic ppo-
ſitio eſt ptra multos antiquos. z Tho. ma-
xime tange inſtantias pro z contra:

ſcōa ē de ordine opationis pncipalis:
z iſtrumētalis: nā vt ē in ſtrm nō h3 pprīaz
g nec pōtē operationē pncipalī: vbi aduer-
te cum dicit. Ex^m illo3 zc. q. eſt. ex^m Tho-
me. qre eū in. 4. di. 1. q. 4. z. 1. parte ſūme.
q. 4. ſ. ar. 3. z alibi pluries: qre hūc vbi ſu-
pra in. 4. z ſequaces ei uſ bene pōderādo
Tertia ē de quo eli⁹. vbi aduerſe ſ3 bo-
entū de hebdomadib⁹. q. i oib⁹ citra pmiū
dñt quo z qd: ſicut g duplex ē qd agēs. ita
duplex quo: de qbus ib hīs pponib⁹ men-
tionem facit elicitū. v3. z iſtrale: z cū3 di-
cit q d3 elicitū eſt ſimplex: intellige caſte
diſtinguēdo de multiplici ſimplicitate: tā-
ge op. de mālitate oīum entū limitatoz3

de qua ſupra. 7. z. 8. metaphy. z alibi ſepe
vt ibi notauit: qd etiā ſequit: eſt actus ſus
ergo ſimplex: cōſidera de multiplici etiā
actu primo pertractabis.

Quarta ē de quo iſtrali: vbi dicit notan-
ter poteſt eē cōpoſitū: z nota q ſemp de fa-
to eſt: z ponit ex^m de vtroq3 q. z ibi pōt ex-
tēdi iſtrm multiplī: vt ſupra notauit: multa
addat lector hic: vbi nolo imozari: qz ſatis
cōia. **Quinta** ē de comparatiōe quo ad
qd in elicitis: z pōt cōfirmari ex ppe⁹. me-
taphy. z p⁹ de aīa. i. c. 6. 4. z alibi ſepe: z nō
tant dicit: ſi eſt vnū p ſe vt poſtea exponit:
vide. 6. di. 4. ar. 3. q. 1. optime: vide etiā. 9.
q. quol. z alibi. Obijci cōtra z nō ſoluit ex-
preſſe: lic3 ſolo ſequēs poſſet quodaz mo-
do applicari ad ppo^m. poſſet ibi dici ſeqn-
do ea q dicta ſunt. ſ. 7. meta. q. 10. z. 8. me-
ta. q. finali: q calor ē ppo^m p ſe zc. vel ſequi-
do cōem modū ddi poſſet cōcedi qd infer-
ita q ignis calefaciēs p acciōis calefacit ca-
lore: niſi dicat q forma ſua z nō calore ca-
lefacit: vel q i calore pñt reperiri q z qd.
nam ſi eēt ſeparatus calefaceret. 2¹ tamē
an de facto z potentia ppuqua.

ſcōa littera que ſeguit ibi. Nulli⁹ inſtrū-
zc. l3 cōmuniter non ponatur 2⁹: poſſ3 tñ
recte poni: z eēt 6⁹. z tñ quotationes p or-
dinem trāſmutarent augendo numerum
z ſeguit ex prima z. 1⁹. ſ. vel poſſet referri
ad pcedentem obiectionem tāq3 inſtantia
ita q calor diceret inſtrū ignis in calefaci-
endo z non forma elicitua: z etiam euafio
bona ad argumētū: qz pſupponit falſum.
ſtrū que ſequit eſt declaratiua virtutis:
q3 ſed prim⁹ intellectus littere ſatis plac3
ita q ſit 2⁹ vel ppoſitio p ſe: vel ſaltem ps
illius. 5. qd magis placet ppter verba doc.
infra 2⁹ ne vltima hui⁹ particule in cōmē-
to: z tunc illa rñ ſequens eſt moderatiua
eius: ſed exēplum eſt caſte intelligendum
ſi intendat acutiem eſſe formam actiuam:
vt optime habet in. 4. diſtin. 1. q. 4. vtrāq3
declaratio: poteſt ſtare: eligat lector: quod
magis placuerit: vbi attendendum p ma-
iori declaratione horum z ſequentium q
proponit plerunq3 propoſitiones famo-
ſas. z ex Ariſtoti. z ex antiquius auctorita-
tibus: z quia videt eas: vel aliquas ſaltem
earum. non neceſſario veras ſeu abſolu-

recedas: ideo nunc obijcit: nunc rñdet; nunc psequitur rñdendo vel defendendo: q vo voluerit vñtates earū tenere simplr rñ deat: vel obijciat pñter. CDeinde in 6^a cō parat agēs pñcipale z insti: ale ad diuersa obiectiue z ad idē subiectiue: ibi. Ides respectu forme zc. quā l3 notabil sit: ipugnat z bñ corñdenter dictis: qz tñ illa ppō: vn^o actus scōs zc. est dubia: vt patet. s. phy. cō. mēto. 38. z alibi sepe. z. 2. q. uolū. arti. p^o. z alibi plies: examinais bñ ipsam pōderā. do actū pñmū limitatū: z ac^m. 2^m eiusdē rō. nis vel alteri^o: z multa alia ibi addātur ad ppo^m. ipugnat pñr ex^m positū p pclusiōe. fin^m. vbi nota ad finē cū dicit: sed ipse aer vel natura vniuersi zc. qz 2^a ps vñ vertor: qre opñme. 27. di. 3. z alibi sepe in doctri. na huius. Inñtātas hñ ples z loca in Alz. z solōnes notabis. C7^a est de agēte illimita to. vbi plura nālis pñderationis addātur Ex^m gnāle ē de sole pñstīgēte lutū: z dissol uētē glaciē. Qd addit in ex^o de vñtūe hē re: vide notāter in. 4. di. 46. q. 3. z. 8. di. p. z. 16. di. 2. z alibi plies. de illi^o ēt multipli ci pñtractabis vt nosti: vide. 9. di. 2. z. 15. dis. eiusdēz ad hñ. C8^a est de causa diuersitatis actionū pñdēnū ab eodē agēte illi^o que valde singularis ē: multas quoqz īstantias hēre posset: valet pulche ad declarādum opationes z pductiones dīnas ad itra: va let etiā pzo mā. 16. di. 2. optime: z ad multa alia in doctrina huius: quere. s. phy. z. 8. metaphy. z alibi pluries i Alz. ad hec. Mo ta valde illā ppōnē de dñā mīnorī in elici tiuis: qz in actib^o expectāda: quā hñ in cō. mēto. Alduerre tñ qz multipl^r potest atten di diuersitas actionū: hñ videt loqui de itri seca z formalit^rōne diuersitatis vel saltem radicali z pñcipiatua: vide. 3. de aia: z ali bi. Ibi isert pñter applicādo deā ēē cōtra quēdā arcellūm de quo fecit mētionem. s. metaphy. q. 9. vbi etiā originalia diuersi mode habent vt ibi notauit. Illā aliq^o hñt Ansel. aliqua alia alr: motiū aut clarū vi. def. Illā volebat agētis illimitati ēē vñicā actionē: sicut z vñicā formā: sed alr^o doc. ī uestīgat. Estimo hñc fuisse anglicū ex co. gnominē. qre pñr: de vñbis nō est vis faciē da: vñ ēt qz illius op. fuerit Tho. z aliq^o via cōi ponētes tñ dñam rōnis iter potēnas

vītales deis: sed forte ipsi negabūt hñc con clusiōnē mō suo. Multa hic subtilia pos sunt adduci: z naturalia z supnaturalia ad que attēdat lector. C9^a est cōparādo agēs illimitatū equocū ad vñtuocū in ordie ad assilari effectui virtusqz: vbi notanter dicit assimilat formaliter ad differētiā assimi lationis virtualis que ē cāe equo ce ad effe ctū: ita qz assilatio formalis ad vñtuocūz ē virtualis ad equocū: quere. 3. dis. p. q. 7. z 8. nā qd plus dat formā pl^o dat silitudinē fm eā: equocū aut plā cāt. i. de cātis: qre ēt 3. di. 2. z alibi sepe ad hñ: mūn^o igit formalr sol assilat rane qz rana rane: qz nñ nifi i for mā generica remota: rana vero i spe^{ca}. ma gis aut virtualr ecōtra: z sic de alijs pōde. rabis. Cōiter ibi isert qdam obo: z aliq^olis ei^o rñō: quā notauimus extra. Rñō tñ nō ita communiter ponit in originalib^o: sicut obo: quā etiā īfra p^o ne vñ. 24. in cōmēio tāgit: aliq^o assignant ibi vacat: aliqui extra. Estimo qz nō sit de pñ^o lfa doc. s. pōt ap. pli^o ad ppositū sic: sicut in actiōib^o nāe cā pñcipalis: vel agēs pñcipale zc. q sequun tur in p^o ne: ita vt qz in actiōe rōnali vel i. tellect^o cur^o ē demñratio i demñratioe vo cā i mediata vñ magis z euident^o i ferre p^o nem qz cā mediata: qz demñ^o ex imediate est potissima: z eo mō qz ibi pōt poni assimila^o formal^o videt ēē ad ppinq^o magi z ab ea cā ri: cur^o o^m videt ex p^o ne ista: vñ meli^o valz lfa sic. Cōtra: g demñratio zc. qz sic vt multa originalia hñt. Cōtra: g de^o magis zc. Illa rñsio qz sequit in aliquibus est satis breuis z mirabil^o z obscura. s. rñsio: si diuersitas: vel vt aliq^o hñt si diuersas. Qd pōt itelligi vl cō cōparādo pñmissas mediatas ad imediatas qz nō sūt simplr diuerse: qz imediate inclu dūt mediatas: z sūt pñfectiores eis: iō pñlo ista nō hñz locū nec īstātā ibi: vel alr^o cōpa rādo pñmissas ad p^o nem: vel scire pñmissas seu noticiā ad noticiā pñsonis: vbi ēt non est simplr diuersitas: vt. 8. di. p. q. finali hñ iste: qz veritas cōclusiōis z veritas pñmis sarū non dñnt nisi sicut partiale z totale: pñ misse ergo cōmediate complete cōtinet illā veritatē: qz cōtinet vel virtualr vel forma liter oia cōtinetia eā: vñ nō est depēdētia essentialis: z si forte ordo talis iter pñmis sas imediatas z mediatas: sicut ē iter cām

equocā z vniuoā in cādo. Posset etia3 dici: vel q3 premisse huius siue mediate siue immediate se tenent vniiformiter: vel ex pte cāe equoce vel vniuoce: z ita nō est instantia ad ppositū. Quere vbi. s. 3. di. p. q. 8. ad finē: z q. d. p. x. ad finē: z q. 13. quol. ad h. discutiēda. Nō etiā premisse sūt cause conclusionis vlt. scire ei: tāge h. vt supra notauit: z pmo posteriorz copiose habetur. Aduerte etiā q3 aliud est loqui de cā remota naturaliter causante: z aliud de ptingēter tali ad ppositum: plura alia adducat h. lector: sed pōt illa obo omitti si vis. Illa a^a p^a text^u q3 addit ibi. Et tamē perfectius zc. pōt pōt p^a textus: vel vt cōmentū vt volueris: z p^a eam pon^o currit illa obo: q3 cōtra primam: quare posset littera trāsmutari: forte tamen in margine primo erat vt notauit p^aus. Nam examinabis.

Cro^o est de comparatione pncipalis ad instrumentale quo ad assimilari effectui: vt i precedēte: que satis singularis est: z notāter dicit quādoq3: q3 non semp est veruz: vt patet in multis: quomodo. n. incisio ligni magis formaliter assimilatur securi q3 manui: pōt tamē hēre veritatem de instrumētarij vel sigillo: z h. mōi: vel si extendatur instrumētū ad alios modos: de quibus supra: vt calefacere ad calozē in ordie ad ignē: viad pncipale. o^m pclusionis eēt verū: vt p3 pterūq3: pōdera: etiā ibi ly formaliter: vt in cōclusionē precedēte notauit alia pars ibi. Nec formalr est actio zc. h3 pfirmari per dicta p^aus in cōclusionib^o supra. Nō sequitur ibi. Tamē pncipale magis zc. nō habetur cōmuniter in oibus originalib^o: pōt tñ intelligi de assimilatione virtuali. z qñq3 formalr: vltima particula p3 ex dictis in precedente. Quere p^a ad h. vt nosti p z p^ara. Obijcit notāter p^ara has duas pclusiones pon^o ly magis: dictum enim fuit prius q3 eque pmo cōcurrūt ad effectū agēs pncipale: z secundarij: z q3 in instrumētū nō habet aliam actionē a pncipali actionē: ideo quō pōt intelligi magis zc. Rūdet suo modo expedite z subtilr q3 de terminat actionē zc. hoc ē q3 d3 referri ad p^am agēdi: z ad actionē vt egredientē: seu elicita vel vt ab hoc. nō aut ad effectū vel passionē aut actionē: vt in hoc. Exēplū de

tractu nauis a duobus: quoz vn^o esset fortior alio viroq3 agēte sim totū conatū. Ex^m etiā in dñis de eēntia z intellectu vel voluntate pcurrētib^o ad pductionē suppositi: qre. 2. q. quol. z hoc ē qd solet dici cōter: cām. s. pōrē in essentialr ordinatis p^aus cāre: qd nō debet itelligi: nec de pōtate duratiōis nec nāe p^arie: sed tñ pfectionis: qre. 37. di. 2. nō ergo alietas est in effectu nec i passionē: sed maioritas pfectionis in actione: h3 nō p^arie alietas actiōis: q3 oia bñ masticab^o q3 h3 subtilia sunt: difficilis tñ digestio nis: z plib^o cauillatiōib^o subia: qre antiquoz: z adde plura ex dictis hui^o z alioz h: vide ifra z supra ad h. vñ. n. difficile q3 illa maioritas nō hēat vificari: z de effectu z d pas siōe: s3 tu moderabere cuncta.

Cri^o est de idēitate pducti nō obstatē diuersitate agētū: dum modo in agendo inter se sint ordinata: z cōfirmat precedētia: z maxime solonē obonis iā ptractatā: vbi p^a adducant pro z cōtra. z sultū i his p^a pōmb^o z sequētib^o recurrēdiū ē ad p^alum z dauid iudei: z ad suos expositores. Zluc. ēt z alij annq querātur. Calculator: quoq3: z moderni noiales examinentur.

Cri^o est de cōparatione agētis: z ab eo pducti: vel virtualiter in ipso p^aienti quo ad pfectionē maiore z minore sūt vel seorsum acceptorum: z est pulchra valde: z potest exemplificari cōparando solē ad ranam: vbi sol z rana dicūt maiore pfectionē etiā intēsiue q3 sol tñ: z hoc itellige eo mō quo ex his duab^o pfectionib^o potest fieri vna i tēsa: vel meli^o cōparādo solē ad lūmē seu radiū vel calozē pductū a sole: vbi sol ē cā totalis effect^o: h3 forte respectu rane etiā ita posset poni stante influentia gnālī deo: aliter nō habet aliq cā totalis in vniuerso q3 cū quacunq3 necesse est: vt cōcurrat p^ama: vbi notanter dicit: nō oē agēs zc. pp i stantia quā adducit de deo q3 in illis vñis satis soluit: q3 nō vniuersaliter loquebat. Obijcit p^ari: z si vt dixi euacuaf in p^am solutionis: vt tñ causam diuersitatis assignaret merito obijcit: vbi solo sin^o z: quā ifra p^acula seqntē iterū specificat. nō ingt: q3 de^o zc. q3 si sic sequeret eodē modo de q3 cunq3 agēte: q3 posita cā p^acia in qñq3: ponit z effect^o vel illatū vel p^am: s3 facilius

dicere q^d vis actiue totalis^o est in deo et
nō alibi: h^o ergo vis actiua absolute: h^o non
arguit: vis tamen talis sic: quere supra i. t.
de p^o pⁿo. 2. 2. di. p. q. 1. 2. 3. ad h^o: q^dre etiā
3. topi^o. s^o elegāter et expedite ad hoc: vide
itētiōe ei^o i quol. q. 5. arti. 2. et infra ad finē
hui^o tractat^o: p^o pōdera singla vba l^ore hic.
C^o 13^a et vltima est de comparatione vnius
cause prime ad plura cāta ordinata: et est
specialior pcedētib^o: sicut cā agente: sed
vnu plerūq^o ponit pro alio vt scis: quas et
infra h^o sicut nōnullas alias dicitur: p^otra
quā primo obijci^o et soluit^o: et psequēter eā
pbat: ponat q^d in isto istanti pducatur de so
le et hominē mediante sole: vel pone ex^m
de intelligētia p^oma pducēte scdā: et mo
uente me^o illo celli: vel pone ex^m de pdu
ctione cōpō^o hūit^o ples formas vel de p
cessu medēdi per plura media: vel de pdu
ctione intellectuali inferendo plures cō
clusiones ordinatas: et sic de alijs: bene tñ
pōderando instantias. Obijci^o tripliciter: p^o
mo ex diuersitate motionis finis vltimi et
iter medij: ex^m in sana^o et h^o mōi. s^o m autem
diuersitatē motionis et finis diuersimode
opaf agens. secundo arguit ex diuersitate
positatis cause ad diuersa causata: de qbus
est sermo: quia variat^o relatio cui^o est pōzi
tas ad diuersitatem extremi. Causa enī vt
infra h^o s^o pōz est cāto: ergo varietas pōzi
tatis arguit varietatem causalitatis. 3° ar
guit ex. 8. pcedēte: que pōt poni illa: Agēs
illimitatum et c. que quotat^o. 7. sed addēdo
aliā vt notauit: erit. 8. posset etiā loco. 8. po
ni. 6. supra: aliqua etiā originalia habet. 7.
sed tenendo quotationem: vt ordinauim^o
dic q^d ista. 8. est illa. Agens illimitatuz si di
uersas et c. que bñ est ad ppo^o. deinde rñ
det mirabiliter. In aliquibus habet tantuz.
Rño glosa: i aliquibus addit qñ producit.
In aliquibus illa vba pcedūt ly glō. in aliq
bus ponit ly qñ p^ote: nunc ante nūc post
ly glō. Breuiter potest esse sensus iste: q^d
ppo^o debet glosari quādo pducit: et pōt ad
di: supple causatum proximum et remotū
ita. s. q^d eadē itentiōe itendit finem vltimū
et me^o oia: et s^o it^o eadē executiua actione cau
sati proximi et remoti: h^o forte nō indui
sibili: vel s^o m aliā l^oram pōt dici sic absolu
te glō. qñ dimittens i arbitrio lectoris: qñ

veller dicere: qñ nō s^o p^o p^o sed aliqñ
vtpote qñ ad cāitates p^oxi^o segtur nēcio
pō remoti: vel si volueris verificare ipsaz
de p^oingēter cāte: et maxie p^oia: dic p^ori:
quomōcūq^o dicatur: videt hēre instantias
multiplices. doc. tñ videt h^o accipe cātū p
ximū pro cā scdā. vt h^o in cōmēto: et infra h^o 3a
ita q^d itēdit vltimū p^oncipali^o: mediatē tñ p
ximo: vel q^d terminetur actio ei^o in primo
et illud producit vltimū: vt philosophi di
cerēt de causa prima respectu aliarum: q^d
re p^one et Alii. et auer. vt nosti. Ad obo
nes aut faacilr rñdebis ex dictis: vel si vo
lueris referre ly glosa et c. ad obiectiones
illas: qd forte veri^o est: dic p^ori. Deinde p
bat cōclusionē dupliciter de agēte: et appli
cat eā vltio ad causas intrinsecas notanter.
In. 2. pbatōne ad finē est varietas i origi
nalib^o: quedam habent a^o a conseruari: q
dā a^o a cōseruabili: quedam addunt nisi a
conseruabili: et omnia pōt recte intelligi.
Qd addit vltio^o de causis intrinsecis pōde
rabis valde pp pōne de plalitate forma^o
q^dre supra. 7. meta. 2. 11. di. 4. et alibi vt scis
mā. n. p^oma cōcurrētib^o oib^o alijs vsq^o ad vl
timā specificā formā est. potētiāle. et vnica
po^o ab^o saltē et eadē cāitate cāt suo mō p
xi^o et vltimū cōpositū: vt ibi pōt elici. s^o it^o d
actu dōm: s^o ē ibi diffi^o. q^d act^o d^oz poni p
m^o: et q^d nā: cōsidera. vt. n. q^d velit doc. alr
h^o: q^d famose loq^o. vt p^oz: ita q^d mā p^oma tātū
h^o cālitatem suā respectu p^omi cōpositi. pu
ta cōcurrēte forma corp^oitatis: illud vō est
potētiāle ad seqntē p ordinē. Ita h^o q^d p^o cā
tū pducit primū: et si ē de^o v^o a^o h^ons vim
cōsuatiuā cātī cōsuat ipm tñ: et illud pseq
tur pductionē vltio^oz. vbi nō a^o ponit cā
litas p^omi: nisi tñ cōseruare et m^o stāte sola in
fluētia gñali p^omi: et h^o itendūt pbatōes in
l^ora: et istātē hñt glosari: qñ plā talia essent
ab eadē cā p^o: qd forte negaret h^o nisi i his
que nō habent talē ordinē: vel que nō sub
sunt causalitati inferioris: prima hic: locus
valde obscurus est: quare examinabit be
ne lector oia: et hic ponderari habz alietas
op. theologo^o et p^oho^oz plura addēdo. Ex
verbis doc. hic cu dicit in cōmento hic. 13.
et c. habetur q^d illa cōtrouerfia quotationis
conclusionum istarum: quam supra tetigi
facilr tollit: q^dre tene q^dationē vt posuim^o.

Sequitur illa pticula. *Finis intra* 2c. in qua psequit de cā finali pncipalr z alijs iter scalariter: in ferius iterū i spālī psequit seorsum de mā z forma z rōnis ordīs hic: l3 pcessus doct. volūtarius sit: sicut cōter i alijs auctorib⁹ i mā idēnti hīr: tamen pōt assignari talis: nam pmo ponit specialia documēta gnālī ter: tē mē de causis seorsum: deinde de omnib⁹ cōiunctim psequit in particula seqn. te: in spālī vō pus de efficiēte q̄z de fine ser monem fecit: qz z si causalitas finis sit pma q̄ tamē problema ē: diminuta tñ ē respcū efficiētis: z quo ad eē posterior. Ad ne duz in causando sed i eēdo z psequēdo doc. causas hic p̄siderat: collige ergo simul eē z causare: z sic effi⁹ p̄mū z finis sequit. Mā ipsum cālitas est mo⁹ metaphozice efficiēns p̄supponit igitur mobile: z maxie cū motuum tale dependet a mobilitati: cāe vero extrinsece pcedunt intrinsecas maxie in causando: z si nō sp in eēdo oēs: q̄re p3 oz do: intrinsece vō inter se nūc materia prior: nūc forma fm diuerfas cōsiderationes de eis: z h3 h patet pcessus doc. quere. 2. phy. z. 5. metaphy. de ordine causarū vide albertū z alios antiquos: vide etia3 supra. 5. meta. z alibi apud istū ad h. 3ite ppōnes pnt appellari vel petitiones: vel cōclusiō nes: vel aliter vt placuerit: cōmuniter. n. non assignantur cōclusiōnes: nec aliquis apponit numerus ad ipsas: numerus etiā earū poterit assignari: vel maior: vel minor q̄ posuimus: quia nō refert: dum mō veritas habeatur paucitas vel pluralitas numerorum vel sectionum: quas etiā faciles satis breuiter pertransibo.

Ad prima est de duplici fine: sed videtur q̄ male dicit aliquem finem esse intra: cū de ratione finis sit esse extra: hic introdu catur multiplex acceptio finis: quere. 2. de anima. t. c. 37. z. 5. metaphy. t. c. 5. vide supra. 5. metaphy. copiose in hoc z in alijs. z. 2. phy. vide etiam in prolo. q. 1. 3. 2. 4. z prima di. p. q. 2. z. 48. dist. 4. q. 2. z. 49. di. fin. eiusdem. q. 8. de modis varijs capien di finem: breuiter finis extra potest intelli gi vel in causando: vel in terminando vel viroq; modo. finis intra potest appella ri operatio vel forma rei. vide. 2. phy. t. c.

12. z inde: z specialiter. t. c. 23. posset etiam finis propinquus appellari intra: respecti ue loquendo.

Deinde cōparat hos fines inter se: vbi assignauimus duas propositiones: que ta men possent poni paries prime: vt volue ris: quarum prima clara est: discurrēdo in vniuerso. sed a vero loquendo de forma patet quia forme cōmuniōres perficiētes: z cōmunitates p̄dicatiōis imperfectiores sunt: vt patet de genericis: specificis z nume ralis: sed accipiēdo pro operatione posset hēre instātiā: nisi intelligatur obuiē: s3 ibi etiam patet instātiā in diuinis: z vbiq; si eque perfecte vide. 1. dist. 2. q. 6. ad h. z considera pro z contra.

Deinde ponit vniūmē distinctionem de forma: z comparat membra eodem mo do: vbi vt prius potest ponderari instātiā quo modo recte dicitur forma extra: cum forma sit causa intrinseca: vbi adde multi plicem acceptionem forme vt nostri: vnde grammatici ponunt vsus quosdā dītales tales. Semp i est forma: verbis tamen ap propriatur. Nec nō nominibus forma tra hit esse figurā quere supra. 7. metaphy. z. 5. eiusdē. z. 2. phy. z alibi plerūq; in antiquo z modernis: z spālī apd formalistas. bre uiter: for⁹ itra ē forma pficiēs: vel p̄tis: vel forte qdditatē dēclarās seu totū. forma vō extra ē duplex: vt p̄ir dic. z. 5. ppōnes: q̄s ibi distinctas ordinauim⁹ pnt iter se depēdē tiā: z pnt reduci ad vnā vel ad duas: vlt po ni seorsum vt volueris. for⁹. n. extra pnt dici spēs supiores mēsurātes inferiores in vniuerso: vide. 8. meta. t. c. 10. z. 12. meta. t. c. 52. z inde vdee rerū etiam possent po ni forme extra fm aliquos: ita q̄ finis ex tra: z forma extra aliquando coincidunt pro substrato: vel materiali saltem sicut p po⁹ itra suo modo: vbi plura addat lector solers: vide supra in t. de pō p̄n. t. 2. di. p. q. 1. ad h. p̄a: vbi attende p̄ir q̄ addit qua luer pcurrit in deo illi duo modi accipiē di finem extra: sec⁹ in creaturis. Exempla de anima vniūte cōtinentē potentias su as: z de arte q̄ est accidēs ei⁹. z forma exē plaris z sic in alijs ponderabis: sed doct. exēplificat itra in lūtera de arte z colore d alia pte q̄lr. s. i. deo cōcurrūt: claz ē imo vī

q non sunt in deo aliud: vel q forma exē
plaris ibi reducitur ad causalitatem effectiuā:
vide. 2. diff. p. q. r. in pñ. solutionis optie
ad ppositū. cōter tñ theologi ponūt i deo
triplicē causalitatem: vide in. 2. in pñ. z. 35.
di. p. z alibi sepe: deinde exēplificat in crea
turis de forma exēplari z reali vni^{ta}. caste
tñ declarabis illā cōtinētā vnitūā: qz dis
simile pot^{est}: exēpla tñ ponim^{us}: stricte. n. lo
quēdo aliud est eē mēsuram: aliud p^{ro}ptine
re vnitūe: extēsiue loq^{uitur}. Deinde cū di
cit q neutra est virt^{us} actiua: instantia posset
esse de arte: qz ponit pertinere ad idē ge
nus cause cū artifice: et similiter posset ar
gui de forma vnitūe cōtinēte plerūqz: su
stinebis tamē id qd dicit: qz singularissi
mū: l3. n. albedo posset poni actiua respec
tu imutationis sensus vel generatōis spe
cie sensibilis: nō tamē respectu nigredinis
z sic de alijs: similiter de arte dōm: vbi no
ta valde id qd dicit: ex se: z applica ad artē
z artifi^{ca} z artifice. z sic solue pñr istātiā. s.
qd addit postea: de modo triplici habendi
oia in deo. declara vt prius notauim^{us} mo
derando. z quere vbi supra remisi. Cū vlti
mo addit propter me^m. i. fin^{em} modū hūdi
oia in deo. s. vnitūe. declara sicut supra cō
clusionē. i2. in cōmento nōui. z ibi expresse
ponit alia addat hic lector.

Deinde cōparat mām z efficiens ad mātā
z effecta. vbi assignauim^{us}. 9. ppōnem. vbi
alio mō supputando poteris aliter pone
re. Et h^{ic} fin^{em} ponitatem z posterioritatem pla
nitatem z paucitatem hincide proportio^{ne}.
z est de se clara lra. et ad expiētā cōmūis
Cōsequēter redit ad formā z finē extra
z intra. per comparationē ad formā z fi
nita hincide proportionalit^{er} plicata. vbi
breuiter dīa est q huiusmodi extra respi
ciunt plaritatē supposito^{rum} seu naturarū.
intra vō pluralitatē partū potentiariū. seu
virū eiusdē supposito^{rum}. vbi tange instantiā
ex cōmēto vltimē pclusionis particule pce
dentis z dic pñr pla addendū. vbi aduer
te q nūc famosē: nūc pprijs fūdamētis ad
herēdo plerūqz in hoc tractatu loquit^{ur}. ad
oia diligēter autēde. Cūltimo ponit fin
gularem ppōnem de forma cōstituētē cō
posito^{rum} incorruptibile. z vī famosa sū op^{er}
cōm cōcedentē māj esse in celo. z cū hoc

celū esse incorruptibile. vñ exēplificat de
celo. declarat pñr singularissime qñ forma
tollit oēm puationēz mae: z qñ non z licet
Egidius Roman^{us} in tractatu de mā celi.
voluerit q forma celi tollit puationē mae
celi. de mente tñ hūus hoc nō est verum.
Quere in. 2. di. 14. q. i. cui snie hic pcordat
nisi dicat vt Bodfer. q^{uo}. 5. q. 2. z l3. q^{uo}. 10
4. q. 16. z Thōs. i. pte. f. q. 66. dicunt q mā
celi est aliterius rōnis a mā hōz inferio^{rum}. q
ibidē impugnatur iste. z in. q. li. de aia vide
euz in q^{uo}. 10. q. 2. ptra l3. den. aliqñ ad ppo^{si}.
Cūduerte notāter in lra qñ aliqd potest
pūnere pfectionē alterius in se: z qñ sit sic
pūnēs: z quō corrup^{ti}as z incorrup^{ti}as intel
ligūt^{ur} aduenire alicui rōne mae z forme
z qñ nō op^{er}at^{ur} vbi attende in textu cū dicit
Tñ forma aliqñ scda potest tollere zc. q ly
2° nō h^{ab}et cōter in originalib^{us}: nec est neca
rium. pōt tñ intelligi p cōparationē ad for
mam p^{ri}mū infinitas. Cū dōdera vltimus
quod addit de ordine z inclinatione mae
ad formā nobilitōre: q satis ambiguū est z
examinabis diligēter. qre. i. z. 2. pby^l. z. i.
z. 2. de gñatione. z primo celi: z alibi sepe.
vbi pñr attende euz dicit. cū puatione alia
rūz que sunt minus nāles sibi. z vt quedā
originalia habent: vel vt h^{ab}et in alijs q sunt
minus male zc. q vtracq lra potest stare si
scdm leges que magis placet: loco pua
tione pone puationib^{us}. Cū deinde limi
tat vltimo dcā de inclinatioe materie. z in
fert inconueniens notabile de corruptio
ne hōis si dicta essent simplr vā. eo quia
anima intellectiua est nobilissima forma
inter omnes perficientes materiam. sup
posito q celum non sit animatus. z si esset
etiam nisi poneretur alteritas rationis in
intellectiua. igitur maxime inclinatur ma
teria ad animam intellectiuam: sed nihilo
minus corrumpit homo. vbi pulchre no
ta differentiam inter continentiam anime
intellectiue respectu aliarum formarum:
z forme celi: quia hec vnitūe ad bonū in
tellectum vt supra notauim^{us}. illa vero effecti
ue. Sz posset quis dubitare: quare perfec
tior for^{ma} non est plurtum effectiua: vt quo
z esset bona difficultas. z argumentum ap
parēs pro anima celi. vt quidam tenent.
Ad quod soluendum recurrendū est ad

influentiam partium. & corporum celestium
varietatem: & extensiuā potius pfectionē q̄ in
tensiuā. Quere cōsideratiōes phoꝝ & theo
logoꝝ: vt scis vt vbi: ad motū etiā mlti cur
rūt h: sed parū valz. Mō semp pfecti^o plu
riū pductiuū: p3 de angelo & rana. quere
alio^o. CDe cā icorruptibilitatis celi: vide
p̄mo ce. t. c. 101. & seq̄ntib^o: sed caste decla
rabi: q̄re. 3. di. 2. q. 7. & 22. di. 3. & alibi i do
ctrina hui^o ad hec. CAduerie etiā cū dicit
in lra: si celū icorruptibile: q̄ in aliquib^o se
quitur in textu s̄m l: & cōmuniter: & possz
referri ad ea que exposui in illa pticula:
In essentialit^o ordianis zc. vbi fuit sermo d
isto l: vel pōt referri ad hāc p^one supza h.
forma auferēs zc. que pōt dici l: suppo
nēdo q̄ eēnt t̄m. 10. ppōnes in hac pticu
la q̄ notant p. 10. p̄mas lras alphabeti. In
aliquib^o vero ponit ibi. 12. & hoc pōt bene
stare: referēdo ad eādē cōclusionē susti
nēdo assignationē nūeri p^onu3: vt posui
mus esse conuenientē: possz etiā referri il
lud l: ad p̄mū dēi in hoc cōmento de cā
icorruptibilitatis ex pte mae: sicut vt su
pra notauī posui l: ad primā pbationem
ibi et. z vel. 2. ad aliā: forte habuit aliq̄s fan
tasia speciales ad hōmī caracteres plusq̄
ad alios: vt conuenit. Qd vltimo addit de
mā hoīs & celi: declara vt nosti: vide. 2. de
aia: & alibi sepe. & adde plura vt volueris:
quere in dissolutione duarū q̄onum diffi
ciliū. 2. ce. t. c. 60. & ide. Cibi etiā tāgū q̄ta
tionē ex pho p̄mo de gnōne: de corruptio
ne simplr: q̄re. t. c. 11. & seq̄ntib^o: & addit: l3
nō communiter: siue tristē: & est magis ad
ppo^m q̄ illud de corruptioe simplr: nō tū
habet p̄mo de gnōne: sed posset elici in. 2.
de ge. t. c. 59. meli^o t̄m. 3. ethicoꝝ. c. 11. sed ad
ppositum bñ ē. 2. topicoꝝ. c. finali. z. 5. me
taphy. t. c. 6. aliq̄ vero habēt loco tristē s̄m
qd: qd bñ habet p^o de gnōne: sed alia lra
magis placet. Ista digressio l3 breuis: est
valde fructuosa: & nullibi ita ad vnguem
dixit. CSequitur in aliquib^o originalib^o ibi
quedā lra: quaz assignauimus extra: imo
ponit vacat ab alijs: que est extranea & di
scorrecta cōmuniter: quā omittē penit^o si
volueris: qz tamē nihil vt p̄misi: qd in plu
ribus originalib^o h̄ iserit punēs quoquo
mō ad ppositum dimittere decreui. q̄re si

volueris eā legere: licz ifra i particula de
mā pot^o h̄ret lo^m: aduerie ad quotationē
in fine: qz posset itelligi ad pclusiones se
quētes: vtpote ad. 10. vel. 8. vel. 1. vel. 4. vt
ordinaui vel alr ordinādo applicabis: &
23. vel forte p^ones phycoꝝ. seu. q. allegat.
ibi etiā pōdera qūo mā est finis: si lra. valz
nisi referat ad corruptionē vel nisi h3 viā
Tho. q̄ dicit q̄ forma finit ad māz: vide su
pra de p̄mo p̄ncipio que sequunt^o vsqz ibi.
Licet enī zc. sunt clara totū sequēs nō cōi
ter ponitur nec videtur habere itellectu3
nisi velit obijcere cōtra illud de fine. ex. 2.
phy. t. c. 70. videt tū lra falsa. ly. o. ponit p
instantia communiter in antiquis: virgu
la tamē p̄tracta in mediū. Querantur ori
ginalia antiqua correctioꝝa vbiqz h: qz in
dies hic clarescent luce diligēis examinis
Ad finē ibi. q̄ntus est dubius: forte aliquis
addidit extra hic: ita q̄ p ly quintys intel
ligere velut ly sensus: supple horum ver
borum: si pro numero ponitur: quere sup
putando vt igeniū seruiet: alia multa hinc
inde considerabit lector.

Sequitur illa particula: Et ē p
quā zc. In qua cōiun
ctum de causis sermonem facit notabilem
valde: & multum corrīdet dictis auctoris
de causis: & procli & Auic. & Auz. & aliorum
antiquorum: vbi premitit primo diffini
tionē seu notificationē generalez cause: et
duas cōsequēter diuisiones seu petitiōes:
& deinde addit cōclusiones: q̄s vniuersa
les appellat: quia de causa cōmuniter sum
pta plerūqz verificantur. & l3 plures parti
cule possent assignari in hac digressionē.
omnia tamē sub vna posuimus. vbi aduer
te q̄ littera vsqz ibi t̄m dateria est ex q̄ zc.
varie habetur in originalibus s̄m ordinē
& p̄pōsteritatem p^onum: ordinauimus
tamen eam inelius quo videbatur: si ali^o
ordo placuerit: sagaci lectori prosequatur
suo modo: quia nil aliud q̄ rei perfectio
nem desideramus.

CPrimo ergo notificat causam: & est anti
qua notificatio: quere Minium & Aui. &
Tulium & grāmaticos: & addit excluden
do cauillationem: q̄ ista nō est diffinitio:
qz equiuoci nō est diffinitio. 6. topicoꝝ
c. 2. sed quedā notificatio colligitur q̄ hinc

q̄ equoc potest esse notificatio: vnde philosophus. 5. metaphy. notificat multa nomina multiplicia: et alibi sepe. Aduerte et q̄ ly per nō accipitur ibi appropriare: sed cōmuniter vel pprie: vt p̄ ex sequētibz. de pluribus interpretationibus vocabuli: quere in auctoritatibus supra notatis: hic contenti sumus Aristot. determinatio ne et scoti.

Deinde ponit q̄ddaz notabile de p̄pō. nibz diuersis circumstantiis diuersarūz cārum ip̄tantibz: vbi notanter dicit appropriare: quia aliquādo vna pro alia ponitur: et forte pprie: quere. 5. metaphy. t. c. 29. de multiplici acceptione huius p̄pō. sitionis ex: et ita posset in alijs inueniri: h̄ autēz vt recte loquitur appropriare capiūtur. Consequenter addit primam diuisionem vel petitionem de numero causarum: que patet. 2. physicozū. t. c. 28. 2. 5. metaphy. t. c. 2. et addit notabile de causis intrinsecis et extrinsecis: vbi tange. q. cōtra illud quod dicit q̄ cause extrinsece sunt cuiuslibet alterius a deo ex. 3. metaphy. t. c. 3: et alibi sepe ex p̄siderabim̄ p̄horūz salti: et maxime Auer. sed ad hoc patet ibi in quodā dubio literaliter: et supra sepe vt nosti. Qd̄ ultra tangit de causa finali posset poni extra: p̄pter allegationē. q. nisi alium allegat tenendo quod supra pbabiliter dixi de ordine huius tractatus ad metaphysicaz: alia qua autem originalia ibi habet. c. 2. 2. p̄ma: sed si ponat. q. posset exponi: vt alibi allegat: vel remittit ad nōdū scripta: cōsidera. Deinde ponit. 2. diuisionem seu petitionem de modis causarum: quos. 8. ponit: quere copiose. 2. physicozū. t. c. 32. et inde. 2. 5. metaphysice. t. c. 3. vbi omnia querantur discussa: et examinentur bene: et addantur difficultates et resolutiones vbiq̄. Vbi additur quedaz littera quā extra assignauimus. satis tamen bona que probat etiam ordinem quem assignauimus cōuenientem. Nam s̄m alium ordinem illa conclusio. 6. quam allegat est. 15. in ordine. Quod addit ibi de differentia cause in actu et potentia: et allegat. 5. metaphy. si. q. dic vt prius. videtur enim totiens i b̄ remittere ad metaphysicam: vnde du-

bium est quod prius edidit: sed dic consequenter.

Prima conclusio est manifestissima ap̄ philosophos et theologos: quere. 2. d̄ anima. t. c. 47. et primo de trini. ca. 1. et probat eam ex diffinitione cause cum dicitur ibi. per quam aliud ē.

Secunda est de prioritate cause respectu causati: que debet intelligi saltem naturaliter: et exponit se de causis p̄ substrato et nō formali debere intelligere quere. 5. metaphy. q. 2. et in. 2. distin. 1. q. 2. 3. et in quolibet. q. 4. et distin. 26. p̄. et alibi sepe. Adduntur ibi quedam obiectiones quas extra assignauimus: et totum sequēs: vsq̄ ad probationem conclusionis ibi: probatur per argumentum diuisionum et c. in aliquibus tamen originalibus illa probatio preceedit obiectionem: et satis bene: prima obiecto clara est: sed facilius soluitur distinctione de fine in re: vel in intentione: que re vbi supra in. 5. alia obiectio videtur facere pro conclusione: et sic poneretur vna et probatio: vel si volueris applicare eā contra conclusionem. Infer sic si tñ substratum est: prius ergo causa vt causa non est prior: vel si sic: videtur q̄ fundatur illa relatio prioritatis in relatione cause: contra expositionem tuam: potest concedi q̄ relatio causalitatis non est ratio prioritatis nature: l̄ forte bene originis: et tunc cuq̄ i fertur: ergo causa vt causa et c. concedendo si tenetur ly vt pprie reductiue: nisi reductur fundamentūz relationis: vide notanter. 1. distin. 2. q. 2. et 35. distinctio. p̄. et 43. distinctio. eiusdem: et alibi sepe. Quod additur in notabili de productis per motum nota singularissime: vide. 1. distinctio. 2. q. 3. et 43. distinctio. 4. q. 5. et alibi sepe rationem huius: et adde plura hic ex fundamentis huius: et philosophozum: vt scis ad propositum. Adde tamen q̄ prioritas durationis accidit cause vt causa. Et quod additur de fine habet intelligi de fine in tra: vel quo: vt videtur: et in esse reali. Argumentum diuisionum pro conclusione ē satis clarum. p̄. n. nō est per sui posteriorem: nec per illud quod est simul natura: l̄ aliquando sine illo non possit esse: vt p̄ i

relatiuis: z sic ex diffinitione cāe duo mem-
bra vltima excluduntur. p̄mū ergo dabit.
Nota signāter ibidē illā diffinitionē: nāli-
tatis: siue h̄mōi aduerbiū nālr que i aliqb⁹
originalib⁹ alibi locat. ibi tñ satis bñ currit
z examinabis ex. 9. meta. z alibi vt nosti:
du^m tñ est ex parte formarū iter se compa-
ratarū in eodē cōposito. nam tñc forma i
perfectior videt̄ p̄or p̄fectior: vt patet ex
diffōne p̄oris talis. 5. metaphy. c. 1. c. 16. po-
test dici q̄ vt est p̄or habet se in rōne potē-
tialis respectu posterioris: z nō i rōne for-
me: cōsidera tñ bene pōderādo. Tertia
est de p̄licatione causati in genera z mo-
dos p̄por^{is} cause: quā pbat clare: z videt̄
i ferre cor^m. ibi. Ergo cause cōmunis zc.
h̄ tamē p̄h̄z pōderari diuersimode s̄z va-
rietatē op̄. de 3ª entitate: qd̄ cōsiderabis di-
ligētē. Quarta est d̄ referib^{is} cāe nō ad
effectū: sed ad cātū: vbi aduerte q̄ me-
lior p̄tinua^{re} l̄e eēt ponere illā p̄culā: sed
ad cātū que est pars p̄nis imēdiate post
ly ad efficiē: z addere. Efficiēs vero zc. z i
fine subiūgere. Ex diffōne zc. satis tñ cur-
rit l̄ra: vt habes. Et ibi pōdera ly. p se d̄r:
vbi forte bñ itelligeret per se p̄. si tñ acci-
pit cā p vno signifi^c tñ. i. pro efficiente v̄
du^m. q̄re sicut efficiēs refert̄ ad effectū nō
sic cā: similiter i accipiat cā in cōi pro eg-
uoco. du^m ē quō possit referri: cū sic nō h̄z
p̄cep^m vñū vt p̄z. R̄sionē q̄re. Quinta
ē de alie^{re} relonū cātū ad diuersas causas:
que p̄z ex p̄cedēte: z ex nā cor^{re} mutuo^{re}
que est cū multū^m. pōdera similitudinē de
toto z p̄tib⁹: z quare dicit forte: declara ēt
caste illā i se parabilitatē talū relonum: vt
caute loqtur doc. aliud est. n. cōparere i tri-
secas iter se: z extrisecas: s̄lr aliud has ad
illas: z ecōtra: vbi p̄la adde vt volueris.
CSexta ē de illimitatiōe relonū cāe z cā-
ti: vbi adducat lector multiplicē diuisionē
relationis: q̄re supra. 5. metaphy. copiose:
z alibi pluries: sed qd̄ addit ibi: qd̄. s̄ nō re-
ducunt̄ ad aliquē modū zc. v̄ du^m. imo n̄
v̄ seq̄: maxime ex fundamētis h̄mōi: q̄ re-
lationes diuine sunt trāscēdētes fm̄ eum:
cum omne p̄redi^m formalr dcm̄ de deo sit
trāscēdēs. z tñ nō negat eas reduci ad ali-
quē modū: vide. 4. q. quol. 2. 7. z. 28. di.
p̄. et alibi sepe: s̄lr dis. 30. p̄. z alibi multo.

tiēs habet q̄ relationes dei ad creaturā p̄-
tinēt ad. 3. modū: que tñ sunt trāscēdētes
vt videt̄: z maxime creature ad dei: q̄ re-
cuiuslibet generis fundant̄: vt hic arguit
Ad h̄ posset dici vno mō q̄ loqt̄ doc. h̄ fa-
mosē: vel aliter q̄ modi relatiuozū z relō-
nes eozū p̄nt accipi dupliciter: p̄prie: v̄z: z
extēsiue: p̄mo mō loqtur doc. h̄. 2° mō ali-
bi: vide. 5. metaphy. z. 19. dis. p̄. q. 1. z in. 4.
di. 6. arti. final. q. 2. in fili: z applica p̄la h̄
vt scis. z s̄d̄ouet p̄r qōnē quā nō soluit: s̄z
supra post. 2. petitiōez habet sub extra: vbi
adde p̄la de gradib⁹ z ordine cāndi: vide
1. distin. 2. q. 4. z. 9. metaphy. z. 13. q. quol.
5. etiā metaphy. z. 2. phy. q̄re plura. CS-
ptima est de p̄fectione cāe respectu causa-
ti: quā limitat egregie: vbi notanter dicit:
vbi causalitatē cōcomitatur p̄fectio zc. ga-
tñ causis extrinsecis cōuēit sic causare: ma-
xime sine imp̄fectiōe annexa. Qd̄ addit de
forma cū forsā est pulchri p̄blema: vide
7. metaphy. q. 6. z alibi sepe i doctrina hu-
ius: z i instātiis h̄ncide: q̄re. 8. di. p̄. z. 1. di.
3. q. 1. de cāitate materie z forme ad h̄. Ad-
uerte etiā q̄ ibi declarat se de fine itra. d̄ q̄
supra sepe: videt̄ enim appellare ipsā ope-
rationē vel ac^m 2^m. vide. 2. di. p̄. q. 1. z. 49.
di. 4. z alibi pluries: cōcludit̄ ḡ p̄nē eē ve-
rā accidentalr: z falsā simplr. CS^a est de
i cōpossibilitate cāe z causati: quā probat
ex petitiōe prima: q̄ tñc materie eēt mā ip-
sa causa: z efficientis efficiēs zc. sed bñ pos-
set p̄bari ex p̄ne p̄ma: vt patz: limitabis tñ
istā p̄nē vt nosti: z adde p̄la cōfirmatiua
et usde: videtur. n. vā imēdiate per se z di-
recte loquēdo: sec^o opposito modo. v̄g.
forma dat eē cōposito: z eē cōposito ē eē for-
me p̄uci^{re}: ḡ forma cāt eē sui: z sic de alijs:
cōsidera tñ cūcta caste: vide. 9. q. quol. z ali-
bi. C9^a ē de cōpossibilitate earū: z habet
duas partes. 2ª ibi. non in eodē que patet
ex p̄cedēte: z est philosophi. 2. p̄ho^{re}. t. c. 30
z. 5. meta. t. c. 2. quā pbat ex diffinitione cāe
i ducēdo: z notāter dicit hoc du^m. vbi loq-
tur de causalitate materie z forme mutua:
q̄ non de eē primario est verū: sed sc̄dario
z quodā modo origina^{re} per accidēs tñ:
forma. n. dat actū formalr materie non en-
titatiū. z materia dat eē subsistēte forme
non entitatiū: nec formale vel for^{re} com-
positū

positū dat varig; eē cōplete z vltimate: lz ori-
ginatiue sitab ipis: vt dictū est: pōdera etiā
quō p finē sunt alie: z de q fine loqz z in q
eē pñderat: z qd eē dat: remittit ad dicēda
infra in sequētib: z alibi. C. Decia ē de co-
incidētia cāz oīuz: vñ aliqz de nccio vñ de
poli: q hz duas ptes. 2. ibi pñt tñ zc. vbi p-
traciat vñ p. 2. p. phy. 1. c. 70. vbi tñ nō ex-
pñt loqz de mās: s. omittit eā tacite: vel re-
xtus deficit cōter: vbi pōdera cū dicit: mā
in qzū mā: qz forte mā vñ postz eē forma
vel efficiēs seu finis alterius: loquēdo de
mā sedā: mā etiā prima est termin⁹ creatio-
nis: vt p. 3. p. Aug. 12. p. fessionū. possit hic
obiici ex illo extra s. notato. Alia ē finis zc
sed dic pñr: vt p. 3. ibi filr etiā nota cū dicit:
nec alie in qzū alie: eo qz forma vñius pōt
eē mālē alteri⁹: nō tñ in qzū forma: videt
etiā qz eodē mō possit dici de alijs tribus
inter se cōpatis. Cōsidera ibi pla: exposito
res z qōnistas: qre vt nosti vbi s. Aduerte
etiā ibi de duplici fine: s. gñatiōis z geniti-
vel motus extēsiue vel extrinsece z formati
z applica pterūqz: cetera q sequit̃ satis pa-
tēt. C. 1. vt assignauim⁹ ē de pportioe cāz
z cātoz in opiniōe: alie ē z pfectione. In
alijs originalibus est alia pñuatio pclusi-
onū h filr tñ ponit cōter in hac pclusiōe
illa pma ps. s. oppositoz oppositē sunt cāe
reliquū in aliqb⁹ nō hñ: in alijs vō ponit
pclusio seorsum s. satis bñ sic currit: vt ordi-
nauit addit ad finē pclusionis. Cōis cōis p-
pñz pñia in aliqb⁹ limitat cōclusionē de
cā māl q est vnica oīuz: p de gñatione: z
alibi sepe: vbi notāter tagit de mā pñia
z ei⁹ dispōne necessit⁹: vbi pla adde phyce
z theologice cōsideratiōis. C. 1. est de re-
ductiōe cāe indeterminatē ad determinatā
q est satis fin⁹ quā pbat breuib⁹ z obscu-
re vbi tagit definitiōne p extri⁹ z p intri-
seca polēs fieri: z remouet a ppo: pma:
vbi etiā addit q ad itellz pclusionis: de q in
determinatiōe loqz: z duplicē mō pñuente
adducit: vbi aliq originalia hñt in fieri alia
in finitā: z inferit cōter qdā qñatio vbi vñ
remittere se ad dicta ifra: tō dicit sub: vt cō-
munit hñ: lz aliq g. b. lras hñt: possit tñ omit-
ti vt in plurib⁹ originalib⁹ omittit: qre in p-
ticula sequēte de agēte ad l. s. forte etiā pti-
culas pñcipales multiplicauit plus qz or-

dinanti breuiter pñculā seu pñcipalē pclu-
sionē cū sequētib⁹ pñalib⁹ ibi qñat: qd dis-
pone vt volueris: vel ibi remittit se ad ea
q hz ifra sub illa additiōe: quā notauit post
pñones de mā: ibi. Nota cōclusio gñalis
12. pba⁹ zc. vbi s. pbatōes huius pñonis
ponit: z oñdit q nō pcedūt de vñ. Attēde
q pñin⁹ natū appellat ad qd ē maior incli-
natio qz ad oñ: z nisi ipediat cōter euenit
vt canescere in senectute. Cōtingēs infinitū
ad qd nō ē maior inclinatio: seu determinati-
tio qz ad opm: vt loqz vñ nō loqz: z huiusmo-
di: qd vocat ad vñlibz cōter: dicit g dōc.
q pclusio itelligi debet de cōtingētia 1. o.
Et in fine addit obo breuis: pñra vo. 1. s. qñ
vellet dñe q volūtas sic indeterminata se
z alia sibi subia determinat: vt p. 3. g. meta. 1.
c. 10. de hoctū ifra z spālis ser mo: z cōclu-
sio notabilis: ibi nullū agēs se applicat zc
vel ibi infra sub additiōe. Nota pclusio
est falsa de volūtate zc. ad q loca remittit
se hic in illa qñatiōe dicta. Et pōt dici q illa
instātia nō est cōtra cōclusionē: qz tūc ad di-
tur aliqd volūtati qre ad h. 2. p. phy. z s. me-
taphy. z s. s. pmo pñm⁹ z. 39. di. p. z i. 2. i. mā
d li. arbi⁹ z i. quol. q. 16. z inde z. 9. me. ex
intētiōe copiose: z adde hic pla subtilia: qz
expedit: vide ifra vbi notauit. C. 1. 3. ē de cā
necētia: vbi tagit notāter necessitatē simplr
z infert coz. 1. s. nō cōter ponit vt coz. 1.
v3 de cā ipedibili: vide. 8. di. p. q. finali ad
h z alibi sepe in doctrina hui⁹ vñpote in. z
di. 1. q. 2. z. 7. q. quol. pbat cōclusionē pñr
duplr z in. 2. pbatōe aliq originalia hñt:
nulla esset cā ipedibil: sed vt plimū ponit
loco ipedibilis vt in pñibus: z vñaqz ifra
currit. Infert in fine coz. 1. de demñratione
nālis effectus: z est valde notabile: vbi pla
adducant de cōsideratiōe phyce z de mñra-
tionib⁹ nālibz z quō pcedūt: vide sup p.
mo phyceoz: z pñmō de gñatione: z pñmo
de aia: z alibi sepe: z maxime acutos pñen-
ses z roniēses: vide hñc in plo. q. de praxi
ad finē z. 3. di. p. q. 4. z. 1. meta. Addit vñio
eandē qñationē: vt s. qre vt ibi notauit: in
aliqbz li. hñ sub in alijs loco supponitur
g. b. vt pñs dixi: sed pma lra melior: sñm q
pñculas diuidis pñcipales: seu theorema-
ta sic a pñcipio notauit: ita hic dispōne nu-
merū z pñcipatis z sequētū hic ad pñosi-

tu ad libitū: qz tñ cōter habet lra sic: vt ia
cet: iō eā nō mutauimus: forte etiā p lras:
z forte p numeros huiusmodi puculas si-
gnabat: quare attendat curiose in silibus
vbiq; lector. C14^a est de statu i causis: vbi
notāter addit: qz pba hoc nō demonstrauit
z remittit se ad ppositiōes creditas supra:
vbi assignauit. 16. pncipatē: vñ sequitur qz il-
las creditas in his theozematib⁹ ordinauit
z cōter qratio est intricata: vt tñ varie or-
dinabitis: ita pone numerū: pclusiones. 1. 2.
z. 3. ibi sunt hic ad ppositū: vt p3. Conse-
quēter exponit pclusionē: ad qz v3 termi-
nos intelligit hunc statū: z maxie in extri-
secis z mā. Et excludit tacitā obiectionem
ex. 9. meta. Deinde de forma dubiū ppo-
nit: vbi distinguit de forma vltia: aut. s. via
cōpositionis vbi plures cōcurrūt: aut via
resolūtiōis: z cōcludit valde notāter: pfor-
miter dictis supra in cōmēto. 2. pclusionis
qz vltima ad quā est status i cā formali est
vltima in cōponēdo: vt in hoīe itellectiue
de hōctñ qre supra. 2. meta. q. 4. z alibi se-
pe qre. 11. di. 4. z. 7. z. 8. meta. z instantias
excludit. C15^a est de sil' duratiōe existen-
tibus sup qua posui extra: qz raro habetur
hic: z ppter numerū hāz pclusionū varie
assignatū: vt p3 infra: posset pueniēter po-
ni supra iter creditas. Est tñ notabilis val-
de: z multū in doctrina hui' currit. Nam
famōsa sūta Thome: z alioz cōter loque-
tū est qz cā est pōr nā z duratiōe cāto: vñ
dicūt qz oē coeū causato est a cā illius cau-
sati: z nō ab ipō effectiue. Qd tñ iste impu-
gnat plerūq; vide i. 2. di. pma. q. 2. z. 3. z. 5.
di. eiusdē. q. 2. que tñ ptnet ad materiā. 4.
di. h3. expise ad h. z. 3. di. eiusdē. z. 1. 2. di. 4.
z alibi sepe: s3 igit illud v^m sit: vt dicit doc.
qz nō pōt pbari. Qd intellige vt supra de
creditis exposui. Efficacius tñ pōt pbari
qz oppositū: z declarat optime in cōmēto:
quare z quō nō pōt pbari illa ppō: vide. 3.
di. p. q. 4. z sup. 4. meta. ad h: vbi aduer-
te qz illa lra: Ergo nullus scies zc. videt esse
instantia ptra dicta. Qd sic deducit. Qui
scit se scire scit pclusionē scitā seq ex pmissis:
vel ex pncipijs demonstratiōis tanqz ex
causis: pmo posteriorz: s3 pmissis vel pnci-
pia sunt sil' tpe cū pclusionē: maxie qz tum
ad mālia seu significata ex pre rei: z sil' tpe

etiā pnt sciri pmo posteriorz. Nūc vō p te
uō pōt pbari sic sil' esse cām alterius: qz aut
nō pōt pbari nō pōt sciri: s3. zc. h' deductio
vī esse ad ppo^m. Qui vellet alr' imaginari
ibi: qz intēdit v3 inferre qz nō sil' tpe posset
qz scire: z scire se scire: qz ille act^r reflexus
causaret ab ipa scia qz in casu est simul tpe:
qd nō pōt pbari p te: pmissis itell's satis pla-
cet: s3 ad vtrūq; posset rñderi sustinēdo ve-
ritatē pclusionis z pbatōnis eius vide s.
1. metaphy. z. 3. di. p. vbi supra. z pmo z. 2.
posteriorz. instantia tñ videt pulchra: z iō
forte pclusio famōsa: vt sepe prius notauī
posset em' dici qz noticia qua scio me scire
est expmētalis z forte intuitiua: z nō rōci-
natiua si volueris illud pns ponere extra
poteris rōnabilr: vel esse cor^m pclusionis:
vel alr' exponere. psidea. Et vltimo for-
us dicit qz nō pōt pbari in nō sil' duratiōe
exñtibus zc. z est. 2. pars pclusionis: vbi pon-
dera cuncta z adde multa ex fundamētis
huius z alioz hic. C16^a est de icāitate pri-
mi in omni gñe: que clara est ex dictis: vt
p3: an aut posset pbari euidenter: vide s3 p-
positiōes creditas z adde vt scis. C17^a est
cōparādo cās inter se quo ad pns z poste-
rius: z psuppositiōne pluriū vel paucorū
sui vel alterius gñis z h3 duas ptes. 2ª ibi.
In alio gñe zc. pma. pbatō est clara. z h3 do-
nuū 2^a h3 in. 2. di. 1. q. 2. cōparādo artē nāz
z deū iter se respectu psuppositoz pluriū
vel paucorū zc. Idem tangit. 1. q. 4. Que-
re antiqz qz ibi quotātur: dicit qz i mā z for-
ma fallit. vbi grā. pfa efficiētia regrit mā p-
ma: vt cōpositum saltē mixtū vel pfectū ex
ipā fiat qz mā pxiūm vt p3 inducēdo: z hoc
stante cōi cursu nāe: silr' etiā forte v^m est de
finib⁹ maxie itra: vel ppings. eodē modo
ddm ē de for^a pōre s3 pfectionē z cōpositi-
ōne maxie cōparādo ipam ad māz: z forte
ad efficiēs z finē. Instantia posset esse de
forma qz ad pma partē pclusionis: s3 accipien-
do vñ pxiūm z psuppositiōne: p3 solo
vide infra pñcula de forma pclusionē. 23.
vbi hanc destruit: z cōsidera. C18^a est de
pfectione causarū inter se cōparataz: z re-
mittit se ad. 7. cōclusionē huius pñs: z p-
bat p regulā topicā: sicut simplr ad simplr
zc. z excipit materiā notāter: vbi pōdera
plura de potētalitate māe: z an dent grā,

duos tē. vide in. q. li. 8. aia. z supra. 7. 8. z. 9. meta. z adde mla p. z pira h. vt placuerit. Cr⁹ est comparādo cām secūdā ad pma z est famosa apud phos z theologos: p cuius ampliori declaratiōe qre hūc in pmo di. 3. q. 7. z. 8. z di. 17. q. 1. z. 2. z in. 2. di. 3. q. 8. z di. 9. q. 2. ad 3^m pncipale. z di. 37. eiusdē z s in t. de pmo pncipio: vbiqz hic videat auctor de causis: z expositores eius: z alij antiq. Cr¹⁰ est de cōtinētia cālitatis alteri⁹ cāe in altera: quā supra aliquālī tractauit z est notabilis ppter ordinē causaz neces sariū in causādo: vt pz supra sepe. vñ forte posset elici q nulla cā in creaturis cōtinet causalitātē alterius respectu tertiū: qd tñ be ne cōsidera: vide supra in t. de p^o pncipio z. 2. di. p. q. 1. z alibi sepe in doctrina hui⁹ z alioz. Qd ibi addit d mā z forma corpo ris simplicis pondera pta addēdo vt vis. Atten de etiā hic qre deus nō hz in se cau salitātē mae z forme: sicut efficiētis z finis q. s. nō accidit: eo qz nō cōtinet earū pfecti onē: sed qz ei repugnat eaz impfectio an nexa. Cr¹¹ est de quadā alia rōne cōtinen tie causalitatis vnus cāe in alia q fuit su pra tacta pncipia pcedēte ad finē. Et dat du plicē intellectū pclusioni: z dicit vtrūqz eē dubiū nisi limitādo se: vide supra de pmo pncipio z. 2. di. p. q. 1. z alibi plerūqz. Est etiā ppō famosa apud theologos: q qd pōt deus me¹⁶ cā scdā p se pōt sine illa: est ta men credita z nō nālī rōne pbata. vt habz iste plerūqz: vide. 7. q. qlibet. z. 4. 2. dist. p. Deinde declaratiō cui cōuenit pprie tollere puatiōnē qz forme vt pz supra: puatio etiā dicit psonē p^m transmutatiōis: lz p acciis pducti. Aliud etiā est tollere puatiōnez aliud supplere alterius vicē extrinsece. Le tera q dicit in cōmēto sunt clārā: valde tñ notāda: vbi ad finē attēde ad alietatē mae forme z cōpositi in ordinatis via cōpositio nis: vt s dictū est: z h pformāt dicta supra: z hincinde tange instātiā: z oia salua. Cō suetudo etiā solertie scotice est q i vno lo co breuiter vel dubie vel pblematicē dicit in alio distincte enucleare vt expedit. In fine q pcludit hanc cōclusionē. Et quodā mō eius pbatiōnē esse sophistīcā: z rōne equiuocatiōis z fallacie pntis considera. Cr¹² est illa maxia cōis de idēitate cause

cause: z cāe cāti: z hz duas ptes. 2ª ibi: z nō cōueritur zē. quā declarat singularissime vt. s. meta. q. 1. z alibi sepe exponit z puer titur inqt vno^o nō tñ alio^o vbi logice pon dera illas puerfiones: vt scis. Et videt in ferre cor^m ibi. Et ita qdlibet causatiū in ali quo giie zē. Deinde limitat hoc cor^m z cō clusiōnē ad cās extrinsecas tñ: sed de cau sa finali prima est: difficultas si loquat de ne vlumo simplr: de quo supra in t. de p^o pncipio: pz sed q sit vera de tali fine pōt pbari: Cum etiā prima cā vt pōte deus glo riosus sit primū efficiēs in omni effectū p ducēdo: z sit agens ppter finem nō sū: sed effectus: z ne dum ppter primū: sed remo tum v3 seipsuz: ad quē oia ordinat ordina bilia saltem: z pmo via intentiōis lz vltio via executionis: q pclusio seu cor^m est ve rū de p^o simplr in causis extrinseci: d cās in trinsecis secus est inqt: z h loquēdo de p^o simpliciter: nō de pmo in hoc. Vbi habet cōsiderari que sit forma simplr pma z mā de qbus hic loquit: sed breuiter posset di ci pformiter dictis s. q forma simplr est pfectissima mās: Nam lz deus posset dici forma vt s notat: nō tñ est pprie in giie cāe formalis q limitet ad pñiciū forma liter mām z ad cōponendūz intrinsece: z sic pz q dicit de forma. Qd vero infert de mā nō videt bene seg: z qd assignat p cā il lati videtur valde extraneū: z nisi caute ex ponatur ad oppositiū potius qz ad ppositiū. Sed hoc modo intellige. doc. vocat mām simplr ipm rle pscindēdo ab oī for ma: tale inqt simplr primū nō videt cōpo nere omne cōpositū māle: vbi nota ly. oē: z videtur loqui hic pformiter dictis auct. z Alberti z aliorum pluriūz de forma cor poretatis que inseparabilis est a materia prima sū eos: vel saltem vt cōponit pfecti ora entia oportet q sit sub formis impfe ctionibus pcurrētibz cū ea in rōne potē tialis: z ita differt pma i hoc z pma simplr z hic semp imitat op. de pñalitate forma z: vt pz. Mō tñ ex hoc sequit q doc. negaret resolōnē fieri vīq ad mām pma tāh me¹⁶ vt habet in. 4. di. 11. z super. 8. metaphy ce in expōne: nisi forte loquat hic famosē. q videtur pbabile z ex quibusdā dicens cōse quēter vlti⁹ cū reddu rōnē illati dicit cū

magis depēdeat mā zc. intellige sic qz for-
ma pma simplr nō pōt informare māz qz
cūq; sed determinatā quā sibi determinat;
z a qua depēdet quodā mō in subsistendo:
igit mā pma simplr q est minoris entitat;
z maioris p pns depēdentie nō pōt sic nu-
da cōcurrere indīnter ad quācūq; cōposi-
tionē immediate cū quacūq; forma: sic pōt ex
poni iste locus: si habebis meliorē: adde
vt vis. Alie pñsiones ad pbandū idē illa-
tū de mā satis clare sunt: z lz appntes sint:
posset tñ facili solui: p^a pcedit de resolutio-
ne nō vltimata: vide infra pticula de for-
ma in cōmēto cōclusionis 2^a: z sequētibz.
2^a nō currit multū: qz equocat de mā z po-
tētia: vt p5. plura hic subtilia adducātur: qz
patet multa amplectū suo mō: oia equa-
bit ingeniosus lector. C23^a est de idēitate
cāi cāe pōis z posterioris in essentialiter
ordiatz cōformiter dictis s in. t. de primo
pn^o z. 2. di. p. q. r. z alibi sepe in cōmēto re-
mittit ad. 2. 4. q est 2ª sequens: vt ordina-
uimus: tñ est. 25. s3 ponēdo ad illā. 15. extra
vt fecit: motus maxie hac remissione: tunc
25. erit. 2. 4. vt p5: z pbat clare z subtilr cō-
clusionē: qre supra pticula de agente ad h.
C24^a est illa famosa pma auctoris de cāis
de pncipalitate cālūat z influētie pme cāe
Obijci ibi pñr: quā obōnē z ei^o euasione
ptractant: s pticula de agēte sub qdā extra:
ppōne. 9. in cōmēto: qre ibi: h nō ponit ali-
quā rñsionē: s3 tu dices vt ibi notauit: z pla-
pñderabis h vide. 37. di. 2. z vbi s. allegauit
sepius: z apd antiq; expositores ad hoc be-
ne enucleādo. Lausē pme ad iferendū sūt
q pfectus cōstituit: intrisece hui^o sunt vl-
timē z immediate: z iō refert dicē cām remo-
tam z pma: nisi equocādo de p^o: de extrin-
secis vō si cōcurrat ad iferendū: posset dici
ecōtra: z ifra nihil ptra Alz. ex his dictis si
bñ discutiat pcedētia z sequētia h oia p-
babit. C25^a est. 13. s. i pticula d agēte: quā
exponē z declara z defende: vt ibi. In ali-
bus originalib^o ponit ibi qdā qratio: z est
remissio ad illā pticulā supra: z nūerū cō-
clusionis corrige s m q supputabis pñr.
C26^a est de cālitate cāe pōis in cōpatione
ad posteriōrē in ordine ad pluralitatē cā-
toz: z declarat se notāter cōrñdenter di-
ctis in pticula de mā z forma pue: z recur-

rit ad dicta in. 21. pcedēte quā tñ. 22. nota-
nimus: s3 corrigēdo vt dixi supra erit. 21.
Deinde ad finē harū cōclusionū ponit
in aliquibus originalib^o qdā lra: q extra vel
additio pōt dici. Estio tñ q sit doc. quā iō
potuimus z etiā qz pñrmat ordiue quē te-
nui in trāsmutādo laboriose has cōclusio-
nes: nā. 4. hic erat penultima in alijs: z d ce-
teris: v^o pulchre dat ordinē harū cōclusio-
nū: z assignat. s. vt etiā ordinant: z ita est in
telligendū in alijs locis hic ipm velle: vbi
est cōnexio in mā cōclusionū: z qz nō obser-
uabat h: vicio scriptoz remissioes z alle-
gatioes in his rebus remaserūt valde in-
tricate: signauit etiā loca z. s. varie z forte
cartas z colūnas in originali vel: qd nō fe-
cerūt alijs: vñ multū hic turbāt originalia:
snie tñ in se integre sunt: z absq; oī tali al-
legandō intelligi pñt.

Sequitur illa pticula: z s3 dā est zc.
vbi spālē digressus fa-
cit de mā: s3 oia sunt ex sentētijs Alz. hic in-
de vt doc. allegat z loca assignauim^o: vbi
aduertat lector: q nō curauit in his quota-
tōibz: vt aliq huius etatis curiosa supflu-
itate z ostēn^{te} friuola: mō legistaz descen-
dere in allegādo pticulas cōmentoz z ca-
pituloz. z. s. zc. huiusmodi. h. n. est pdere
ips in legēdo: in cōferēdo vō fuga z sum^o
Breci nāq; rōnem qrit teste Paulo z nō
signa nec testimoniū nisi raro: vide Alz.
2° meta. t. c. 1. 4. z inde: vbi rephendit hūc
modū. Qui g voluerit sic descendere descē-
dat ipe. Ergo vō ascendere intendo: z cū pla-
tone gescere in spālissimis: vel saltem cūz
scoto in idiuiduis: paucis g in hac pte me
expediā: cōputū ppōnū: quaz aliqui sunt
sunt diffinitioes: aliq petitiones vel cōclu-
siones: cōsideret lector: z maiorē vl mino-
rem numerū vt placuerit adueniat vl cō-
tentus nūero assignato pcedat: qritum em
ad h magis oia sentio: z nō auctētie vel
assertiue. Examias oia q dñr hic de mā
vt copiose habes in doctrina hui^o: qre. 7.
z. 8. meta. in. q. z expōne: vide. 12. dist. 2^a. z
14. eiusdē. 3. etiā di. 2. z maxime in antiq;
spālir in Bona. qre z. 12. di. eiusdē. 43. z
44. di. 4. qre aliq ad h. i. etiā pby. z pmo
de gnōne: qre expositores z qonistas: pō-
dera illud verbū Alz. forsan nālia sempi-

terna zc. extēde etiā dicta ad varietatē ex-
positionū auctoz in *Alz.* h si volueris imi-
tabere auct. vbiq; nō digredis a verbis
Alz. z intellectu sincero scotico: vbi vō per
se vadit penit^o omittat nisi in mā indrnti.
sermo de mā est satis difficilis: qz obm in
certū z minime entitatis z fundamētū de-
bile: l3 oim radicale. Qz aut mā est h aliqd
z ens actū: z intelligibilis p se: z quō nō pū
cipiū indiuiduatōis pūū z equalr debet
intelligi illa vltima de imālibus habes vbi
supra saluādo semp pūm. Cetera relinquo
lectorū i hac pticula: angustia tps ppedi^o.
C Segur ibidē quedā lra: vario in nō in
originalib^o situata q pōt poni extra vel ad
ditio ibi: cōtra forma tū inext^o zc. vsq; il-
luc. Juxta cōclusionē scdām zc. pma obo
est cōtra illud qd dicit de vnitatē cōpositi
z mā z forma in pponib^o vltimis de mā:
z pōt solui vel q casus est ipollis: itaq; ma-
teriā iformari est formā inexistere saltē cō-
comitātē de necessitate: s3 pōdera bñ an
informare dicat actionē: vide infra in cō-
mēto. 19. pticula sequētis: vlt def 2^m. l. qz sit
3. entitas: nō tñ sine iformatiōe mae a for-
ma: l3 enī pma cā. possit suppēdere cālitate
extrinsecā inferioris cāe: nō tñ intrinsecā
facta tali approximatōe cū ceteris dispōni-
bus requisitis assistētib^o: vide tñ infra ptic-
ula sequēte in cōmēto. 13. ad h notāter: z
cōmēto. 19. vltērius pōt negari qd inferi
de 3° qz nī est informās: s3 tōi forma qddi-
tatē declarās. Ad. 2. obonē rīdet pbs i lra
8. meta. ad finē: z iste plerūq; qz. l. h po^o: z
h act^o sunt tales: z illi tales: qre. 12. di. 4. z
alibi vt. 7. z. 8. meta. 8. sed plures alie de-
claratiōes possent addi: l3 radicalis cā sit
illa. Considera an forte velit has obones
currere: vel saltē q pbs dicta nō pbat: l3 cō-
mūia z vera sint vbiq;. C Deide ibi. Qñ
hoc fit ex a. zc. mouet quedam du^a z nō est
depēdētia ex dictis: et sunt. 3. vel. 4. q tñ
nō soluit h: z pūit applicari ad pponēs s3 d
idētē vlt alie^o mae z mouēt: z pponēda-
liter eius q sit p p^o du^o vide in. 2. di. 20. q
2. z 43. 4. q. 3. arit. 1. z. 2. egregie. ad 2^m vī
qz pbs velit vnitatē vtriusq; regri: vt p3 in
lra. 8. meta. vbi s3 in pponib^o. S3 q a mā
magi qz ab efficiēte sit vnitās pōt eē rō: qz
intrinsecē pstituit entitatē: z ita dat vnitatē.

Et qz dī qz magis ab efficiēte ē ēē: pōt nega-
ri vel alr qz cōpatio debet esse in vniuoco:
alia z alia est habitudo ad aliā z aliā cām
vt s3 dixi: secus etiā est de esse forme z de
esse totius. Ad idē pōt dici qz nō: qz regri
idētitas mae: illi tñ q formā dicunt esse to-
tū esse haberēt aliter dic. Ad. 4. videt rñō
sequēs declarare itellm dubij: d q v3 mā d
bet intelligi: l3 nō multū ad ppositū appa-
ret esse: sed ad aliud. quō v3 in accidētib^o
est mā cū accīs z intrinsecā oīa sibi sint act^o
z forma: pōt g dici qz maior est in dīa mae
q3 forme. Nam actiuoz actus zc. z mēbra
leonis zc. qrit ergo forma dispositionem
in mā determinatā nō ecōtra: maxime lo-
quendo de pma simplr: stante etiā vnitatē
pōis sit plurificatio in posteriori. Illa vō
rñō sequēs est valde notabilis de mā acci-
dētis z aīe itellēctue ponēdo ibi materiā
vide supra. 7. meta. 2. 8. z sup li. de aīa in. q
huius: z replica sequēs: z ei^o solutio cōpa-
tādo mām accētī ad māz subē corpeē: sūt
notabiles z satis clare: adde plura hic vt
volueris. C Cōsequēter addit ibi quedā
longa lra. quā additiōe notauimus: cōt-
ter tñ ponit in originalib^o: z plura subti-
lia z vilia continet: quare si lectori videbī-
tur ad sua loca applicet diligētē: transmu-
tauimus aut lram ibi alr q3 cōtēter habetur
ppter cōuenientiā ad ordinē cōclusionū
q quotātur. Infert g pmo cor^m ex 2ª con-
clusionē gñali vel vlt s3. ibi. l. Cā nālī est p
or zc. vbi cōpat notāter pfectionē cāe ad p-
fectionē cātū: qd bñ examinabis. Ex q aliā
correlariā pponē inferi de cognitiōe con-
clusionis z pncipiū valde notāter: z pōt cō-
firmari ex dictis eius. 8. di. p. q. finali: z am-
plificat singlarissime i sili ad act^o voluntatis
circa finē z media ad ipm cōformiter dictis
in p^o di. 1. q. 4. z i. 4. di. 4. q. 10. z i quol.
q. 16. z lra satis clara est: s3 bñ ponderāda.
C Deinde circa dicta in. 7. cōclusionē gñā-
li vt ordinauim^o: ponit aliud notabile de
pfectione causaz: z h3 pōderari. 1. z. 8. dis-
p. 2. 1. di. 2. z. 8. in 1. de pmo pncipio: z alibi
sepe: ibi nota z pōdera exemplū qd addu-
cit de vno: cū dicit: qz fm tertiā zc. vt cōtēter
textus hī: si referat ad tertiā pctionē vt eā
ordinauim^o: nō vī ibi expsse nec iplicite
nisi multū remore posset sic scribi: qz fm

comentū. s. elusdē. 7. cōclusionis: z in nota
bili quodā post p̄mā diuisionē supra ante
p̄ctiones ḡnāles h̄r: vel pone septimā lo-
cō. 3. ^{am}. vel p̄mā iuxta aliu ordinē: posset et
inueniri in sequētib⁹ p̄ctionib⁹ de forma.
Tange p̄m̄r ibi plura p̄ z cōtra de attribu-
tis: z quō accipit ḡnā cāz cum dicit q̄ duo
alia sunt simplr p̄fectōis: qz instātia est. p̄^a
q. quol. art. p̄mo pte. 2. vbi dicit q̄ nulla re
latio est simplr p̄fectōis: s̄z pondera bene.
Consequēter circa dicta m. 11. p̄ctione
ḡnāli de corr̄ndētia alietatis cāe z causati
q̄d intelligi debet de cā totali eiusdē ḡnīs:
z eiusdē ordinis: vide. 5. meta. 7. 2. phy. z s̄
in 1. de p̄mo p̄nō. 2. 1. di. p̄. z alibi sepe i do-
ctrina huius p̄batiōes q̄s hic adducit: ad-
ducit in fine cōtra. 3. p̄batiōne ex. 5. meta.
sp̄licite. t. c. 10. quandā instātia: qualr. s.
p̄r z filius referūtur eq̄ p̄mo ad sp̄m̄ sanctū
z ecōtra: z vltius inqt q̄ duo agut zē. z ad-
ditur ibi cōter quedā remissio seu quōtā^o
z posset poni. 23. sub. s. in p̄tula de forma
vel forte enūerat oēs p̄ctiones a p̄ncipio
posset etiā supra p̄tula cōclusionū vltius
assiḡri: z ita loco sub ponere supra. Ne
forte etiā remittit se plerūqz ad p̄clusiones
physicōz. z t. de p̄mo p̄nō. Ad obiectionē
tū in se pōt dici q̄tūm ad p̄mā pte: qz non
sunt duo spiratores: s̄z vnus: p̄. 12. di. p̄. est
enī vnitas fundamēti z p̄ncipij: z termin⁹
etiā formalis. Posset etiā pōderari ibi or-
do origis in spirādo: z ita negari assūm-
ptū. Qz vlr tangit: p̄. 5. q̄ sunt tanqz vnū in
tali casu. s. totale: z sic loq̄tur p̄hs: vide ad
hoc plā in physicis me^{is} z theologicis cō-
siderationibus. Cūterius sequūtur ibi p̄-
positiones quedā de ly in q̄tūm: z alijs si-
gnis seu dictiōib⁹ reduplicatiuis eodē mō
z varie situant in originalib⁹. Mā in aliq-
bus ponūtur inter illas p̄clones ḡnāles
ad finē. in alijs vero imēdiate post illas p̄-
positiōes de mā. In alijs vt ordinauimus
In alijs q̄qz totalr omittūtur: s̄z quōcūqz
ordinent̄ satis pulchre sunt: z ad p̄positū
in mā de cāis: iō hic sub additiōe eas ordi-
nauit: legant tū qz sapiūt: z posset assigna-
ri p̄tula p̄ se ista in q̄ tractant vt voluerit
lector. Prima clara est z cōis distinctio de
ly in q̄tūm z cā: z scda s̄lfr si ponant̄ due.
Mā. 2. posset poni ps p̄oris. 3ª est notabilis

nā aliqñ sequēs ip̄m in q̄tū pōt accipi p̄ se
toto vt hō in q̄tū hō tristat vel ḡnāf: vel p̄
eius formalr: vt hō in q̄tū hō itelligit vel
est risibilis: vel p̄ pte māli vt hō in q̄tū hō
est ex terra vel elemētis: vel corruptibilis
vel mortalis zē. 4ª ppō est valde singula-
ris: vbi aduerte q̄ doc. ibi capit māle in in-
feriori p̄ q̄ddatē vel nā p̄tractat: ita d̄ria
indiuidualis diceret formale socratis: rō-
ne cuius nō est risibilis: s̄z rōne hūanitatis:
an ppō possit cōueri: cōsidera vt scis. 5^a p̄
positio etiā est pulchra: vbi aduerte q̄ to-
ta l̄ra: in his vsqz ibi: vñ nō segtur: pōt po-
ni textus vel diuidi vt ordinat in textū z
comentū: dicit in fine illius. 5. qz nō segtur
verbi ḡra. ignis in q̄tū ignis cōburit: ḡ ne-
cessario zē. vel ḡ ois ignis zē. z s̄lfr exēpli-
fica de cā cōtingentia ad vtrūlibet: vel sub
alia forma z alijs verbis pone exemplū: z
instat cōtra se breuib⁹ ex p̄mo p̄no. 2. t. c.
35. z p̄mo posterior. 2. t. c. 8. z 11. z circiter: z
ridet signāter z breuiter exponēdo vtrū-
qz locū: p̄mū de positatē: 2^m faciēdo d̄riam
inter necessitatē cālitatis p̄ncipij respectu
p̄clōnis. z vlitatē illatōis: z pōdera valde
vide sup p̄mo posterior. z pla adde: z cō-
sidera. Posset tū facili d̄ri ad illud p̄mū
posterior. qz ibi est necessitas simplr: nō
tū vt in pl̄ibus: z sic nō est cōtra dicta: sed
nota valde r̄fisionē doc. qz singularis z su-
stentabilis. Pro his explicādis altius vi-
de logicos in mā de reduplicatiuis: vt no-
sti: z declaratiōes istius in p̄. di. 1. q. 2. z in
3. di. 6. z 11. q. 2. z p̄. repositiōnū. di. 21. s̄z
clare z doctrinalr in quol. q. 3. art. 2. pte. 2.
pla ponderādo. Cūterius ibi. Mā qz q̄si-
erit zē. ponit quedā alia ppō ex. 8. meta. t.
c. 12. q̄ varie situat in originalib⁹: p̄met tū
ad mā de cāis in ḡnāli vt p̄. z cōcordat
s̄nie. 2. p̄. phy. t. c. 1. z alibi sepe addat p̄-
cedētib⁹: vt volu rit lector: instātie col-
ligātur p̄ z cōtra: z examinētur oia verba
doct. Consequēter ibi. Nota p̄clusio ge-
neralis. 12. zē. redit ad ppōnem. 12. vltm̄
supra p̄bandā illā v3: cā indetermiata ex
se zē. z adducit pulchre. 5. p̄bationes eius.
Quere in. 9. meta. copiose z alibi in doctri-
na huius: vtpote. 2. di. p̄. z. 39. z. 28. z. 7. di.
eiusdē. 2. etiā phy. z plerūqz alias in anti-
qs z modernis. Aduerte ad vltimā p̄batū

onē ibi. Tum qz plus dat vel dicit cām eē
zē. qz ibi itēdit qz cā i actu plus hz rōnē cāe
qz cā i hītu: z nō est i actu: qz dū est ideter
minata: z pū est in actu cā qz effectus sit
qz verū est: loquēdo de absoluto cāe: sec^o
de respectu vt. 2. q. pūme di. 2. hz: z vbi ibi
notatur. **A**ddit pñr aliud notabile ostē
dendo qz nō pcedit pēdo de volūtate: s; de
alijs a volūtate: vbi oñdit illimitationē z
sufficiētiā: z cōitatē z determinatiōnē z p
prietatē eius in cāndo: qre vbi pū in con
elusione illa. 12. z alibi ante z post notant.
Deinde rñdet ad illas pbatōes p ordinē
onidendo qz nō pcedūt de volūtate: vbi ex
ponit in pñia rñsione qstione illā: z dūstū
guit de cā ideterminata duplici: z qualr alr
ars vel scia est ideterminata z alr volūtas:
z pñmo quō cōingentia est nobilior cō
ditio cāe qz necessitas: z lz loquat cū for
san hālibi nī hoc asserit: vt. 8. di. p. q. fina
liz. 39. di. eiusdē. z. 1. di. 2. q. 2. z. 3. optime
Deinde replicat cōtra rñsionē cōparā
do pportionalr effect^o z cās iter se s; bre
uiter ibi posset dici qz sicut necitas repu
gnat cāe: ita z effectū: z lz loquēdo d necē
sitate ne dū imutabilitatis: s; inmutabilita
tis. Rñio nī docē valde notabilis: vbi oīa
verba ruminabis bñi: qz plena succo.
Ad alias. 4. pbatōes rñdet pñr: q val
de notabis vbiqz: qz nullibi ita resolute di
xit: oīa sūt satis clara: vide. 5. di. 2. q. 2. z al
bi vbi supra.

Sequitur illa pñcula: forma est
esse simplex zē. vbi p
segur de cā formali in spāl: ponēdo ppo
sitiones singulares z cōes ex fundamētis
antiquoz: z pñijs: sale scotica pñitas: qz
etiā breuib^o discurrā: qz alibi sepe hñtur:
z sic pū i alijs: ita hic aduertēdū duco de
nūero z ordie hāz nī topice. z vt pgruēti
us magis videbat determinasse. **A**ddat vel
dumminat lector: vt expedire videbitur.
Elūma ppo q est notificatio forme hz. 3
ptes quaz: pñia est auctoriz: z supra pñcu
la de agēte ppoñe 2ª tacta ē. scda ps est pñi
7. meta. 1. c. 7. z ide. 3. ē supra sepe pñactata
z infra etiā tanget que oīa examinētur: vt
plerūqz hz iste. **C**2ª ppo est valde notabi
lis: q etiā hz. 3. vel quatuor ptes: z fere oīa
tacta sunt s; in pñonibus gñalibus: z in

fra magis explicat. **O**bijcit pñr cōtra. 2. p
positionē satis mirabilr: s; videt inferre b
qz nīc. s; seqref formā esse vlem: vel vt alia
originalia hñt vltimū: hoc est dictū: cum
cōpositū sit tanqz cōe: iō cā vt sic erit cōis:
z videt declinare ad cōez viā q ponit māz
eē cām idiuuatiōis z determinatiōis i reb^o
mālib^o vel sic z magi ad ppo^m: si oīs for
mā iformat māz: z nūqz est ps māe: vt ifor
met totū p formā pfectiorē aduenientē: igit
tur nī māz pñia in formabit: s; talis forma
q imediate aduenit māe pñie est vltimū pz
de forma corpētatis: g. zē. cōsidera altius si
nostrū tpe. **A**d hoc rñdendo itroduct pul
chra fundamēta p^o declarādo qd seqref ex
opposito illius pñonis: si daret: vbi tāgit
duo cāta: z duplicē informatiōnē forme: z
notāter dicit qz cōpositū: de cuius essentia
est mā nō pprie dicit iformabile: s; est po
tius forma ipa totius. vt. 2. di. 3. q. 2. hz. q nī
teneret o^m pñonis posset ad hec rñdere:
si cōpositū ex vna forma: z mā esset potētia
le respectu 2^e forme: iō hoc excludit cū di
cit: si oīs forme ordinate zē. vbi nō debet
esse. s; pñcipiū: sed lra cōtinua: z remittit se
ad. 2. 4. infra: z sequentes tres. illa. 2. 4. est
ista. **I**uxta. f. A. b. hic non habet locum zē.
Deinde ibi: fm aliquos zē. tangit tres mo
dos dicendi de formis ordinatis: z pñus
habet duo dicta. 2. ibi. hec posino vltia di
cit zē. z inferi incōueniens ibi. **E**t tunc cō
positūz nō videretur vni zē. quere **T**ho.
z lhen. z alios antiquos vt nosti. 2ª positio
est ibi: **E**lur cum hoc qz etiā formā quāli
bet intermediā zē. **E**t inferi qz videret
ex hoc sequi incōueniens ibi: z iunc videt
idem esse zē. z applicat illum modū dicen
di ad. 2. 4. z sequetes. infra. z declarat vltē
rius vbi incipit accidēs: qz est totius z non
māe pñie: z nota qz loquitur de accidēte per
accēs: ibi etiā declarat esse terminū forma
rū subaliū: vbi v3 incipit accēs: qre hunc
12. di. 4. z. 3. di. p. z. 2. z ostendit pñr qz hec
via repugnat. 8. cōclusioni infra. 3^a op. ex
plicat ibi. **S**i teneat alia via zē. q videt ma
gis sua: vt s; in cōclusionib^o gñalib^o: z alibi
sepe tangit: vide ante particulam illā: s; i
nus intra zē: in cōmēto z in. 4. di. 11. quere
alios plerūqz: z maxime **C**lua. z sequaces
hui^o z obijcit pñra illā viā duplr p^o inter
ff 4

rogatiue ibi: vbi incipit accens. 2.º ibi. Item
 qre nō dicet rē. q̄ tñ facili soluitur sustine
 do illū modū. Incipiet em̄ accides. coeui
 subo posteriū nā passione aut. rōne for
 me aut mae: aut cōpositū aut ab intrinseco
 aut ab extrinseco causef: nisi forte dicas ali
 qua accitū cōuenire p̄us tpe illi mae tota
 h: qd̄ v̄z est: tūc aliq̄ accitū p̄cedūt pas
 sionē specificam: licet non prius dicant de
 specifico toto. Qd̄ q̄rit de forma p̄ore: p̄z
 8. meta. nō em̄ vt forma est pficif: s̄ vt pars
 totius p̄fectibilis: t̄ ita pōt negari si p̄ se eēt
 q̄ informaret vel pficeret: seu recipet aliā
 formā. vide s̄. pticula cōclusionū vniuersa
 liū cōclusionē. 2. 1. cōmēto ad hēc: vbi ad
 uerte q̄ lra 1.ª sic nūc debet cōtinuari tñ il
 la forma p̄or vsq; ibi. forma exēplaris rē.
 vbi incipit conclusio. 3. vel. 2. si primā pro
 positionē ponis diffinitionē t̄ nō cōclusio
 nem. t̄ tota illa lra pertinet ad cōmentū: in
 quo varie hñtur originalia. t̄ ita cōputabis
 cōclusionēs p̄ ordinē. t̄ erunt tñ. 28. vel. 27.
 non cōnumerādo primam. Examinabis
 optime oīa verba doc. in hoc digressu. vbi
 illas tres vias sub dubio reliquit. t̄ adde
 pro t̄ contra fundamenta antiquorum t̄
 modernorum vt scis.

Deinde p̄sequit̄ ppōnē. 3. vel. 2. vt nota
 uide de forma exemplari. t̄ notāter cōformi
 ter dictis in p̄mo di. 2. q. 1. in p̄ncipio solu
 tionis: vt supra in illa pticula. Finis intra
 rē. declarat: vñ forma exēplaris pōt cōpa
 rari vel ad illud in quo est: vel ad illud ad
 qd̄ ē: seu subitue t̄ obiectue vel imiatue: p̄
 mō pōt recte dici forma maxime in creatu
 ris: t̄ sic loquitur cōter doc. scdō mō redu
 citur ad efficiēs: vt hic recte dicit doc. t̄ ali
 bi in diuinis: for. 2. exēplaris pōt dici ydea
 vt cōter ponit: q̄ tñ deo non est forma: qz
 tñ obiectue habet ibi eē nisi ponat respe
 ctus qdaz rōnis: pōt etiā verbū diuinū ap
 propriatē appellari talis forma: sicut ars
 vel sapiētia: s̄ nō eque recte: cēntale. etiā
 scie vel artis pōt sic noiari: t̄ ipa essentia
 dei radicali: t̄ volūtas seu intellectus pra
 cticus seu p̄pinq; qre theologos vt nosti.
 Propositiones que sequunt̄ vsq; ad. 9.
 clare sunt ex determinatiōe hui. 7. t̄ 8. me
 taphy. t̄ vbi ibi notat copiose in doctria
 huius. Q. addit infra in cōmento. 8. ibi cō

uenit cū illo p̄mi de aia: vbi originalia cō
 muniter discōrecta erant: aduerte q̄ reci
 tat ibi dictū cōmenta. cōmento. 53. Alēbra
 leonis nō differūt a mēbris cerui: nisi p̄p
 diuersitatē aīe ab aīa: qd̄ est cōtra Thomā
 stas ponētes materiā esse p̄mā rōnem di
 uersitatē: i formis: qz tūc circuls: s̄ expone
 nihilomin⁹ ibidez ly: p̄pter in auctoritate
 cōment. nam neq; materia forme nec ecō
 tra est p̄ma rō diuersitatis. Qd̄ sequitur
 de qd̄ qd̄ ē: t̄ diffinitioe: qre supra. 7. meta.
 2. 8. t̄ cōsidera: de cōpositione illa de qua
 loquitur. 10. t̄ fundamēta Alz. ibidem p̄ra
 ctabis: posuit em̄ imaterialia necesse esse
 rē. Tangit cōsequēter in. 11. notabiliter
 quo mō qd̄ qd̄ est: seu spēs sunt numeri p̄
 tractando siltudines quas adducit p̄bus
 8. metaphy. t. c. 10. iter spēs t̄ numeros: cō
 ueniūt em̄ quo ad resolui in idiuisibilia:
 quo ad nō pati diuisionē: quo ad habere
 p̄ se vnitatē: quo ad nō suscipere magis t̄ mi
 nus: qre in. 2. di. 3. q. 7. t̄ 10. t̄ in p̄mo dist.
 17. q. finali t̄ supra. 8. metaphy. hic. 4.
 tangit hic breuiter t̄ ondit q̄ nō intelligū
 tur de forma partis: s̄ de forma totius seu
 essentia vel suba cuiuslibet: vbi plura p̄nt
 pōderari: t̄ spāl̄ de graduatiōe formaz.
 Similiter q̄ sequit̄ in. 12. de simplicita
 te accidentū p̄z supra. 7. t̄ 8. metaphy. 2. 8.
 di. p̄. Quere Aluebron t̄ Bona. t̄ alios
 vt nosti. Obiectiōes ad vtrāq; partē: quas
 adducit facili soluitur: p̄ma em̄ p̄cedit me
 taphy. t̄ ad mentē huius t̄ fin verita
 tem. secūda vero phy. t̄ vt p̄z: t̄ qd̄ ibi in
 fertur ad finem: cōsidera an c. si in substa
 tijs: ponit pluralitas formaz ibi tñ nō ad
 dicitur ad finem per formā generis: in ali
 quibus originalibus: t̄ satis recte: sed ter
 minat sic: esset actu: vel sic esset actus: hoc
 est dictu: ponat albedo cōposita ex a. t̄ b.
 transmutetur b. in c. manente a. tanq̄ for
 ma cōmuni generica vel tanq̄ materia: cū
 tamē a. sit actus formalis: sequitur subiectū
 transmutationis esse actu formali vel actū
 talem: hoc dicit supra. 7. metaphy. sic. oīa
 videbis: sed bene examinabis cuncta.
 Sequens de compositione materie t̄
 forme: t̄ resultatione tertie entitatis tacta
 est supra: particula de materia ad finē: t̄ in
 sequētibz dubijs: t̄ qd̄ ibi tangitur in. q.

habente quatuor mēbra potest dici ut dixi supra. videtur enim qd primū mēbrūz et tertium sint impossibilia nisi informare dicatur efficere: qd non videt ut supra in vniuersalibus conclusionibus dictū est: quere hic formalitas et nominales: vide supra primo physicoz. 2. 2. et 5. metaphysice. bene ponderando.

¶ Ad additur in. 15. de quātitate et relatiōe qd non sint actiue limitabiles ut scis bene examinando et pondera ly omnem ut nosti Obiectio sequens contra secundā partē conclusionis: que posset poni correlatiu. 3. qualiter currit: vide vbi se remittit: et sustineri potest tanq̃ conclusus in multis: p̃z de quātitate respectu qualitatis et de vtraq; respectu relationis: limita igitur dictūz ponendo ly compositū et ly formā: quere vbi supra 2. 12. di. 4. et in. q. predicabilium q. 6. et distingue de multiplici receptione: in cōmēto etiā sequentis. 16. declarat se doctor hic.

¶ Nota valde ea que dicit in cōmēto. 16. vide. 7. q. quol. et alibi sepe illa fundamenta: et pondera egregie distinctionē illaz de actionibus inuenientibus et transeuntibus et aduerte qd ille in istāte ste quibus loquit in. 15. sunt iste: non tamen per omnē quātitatē et. quere auer. et alios antiq̃s hic. ¶ Deinde qd tangit in cōmēto. 17. pondera optime et caste de illa cōmēntia vniuersali pertractabis: vide. 8. di. p. q. 2. p̃ncipali optime: supra etiā in particula illa: finis intra et. habet de hac duplici forma: adde multa hic de perfectione et gradibus et excessu. entium.

¶ Illam. 18. sequentē expone ut supra. 7. et 8. metaphysice. habet: vide Auerroym et alios antiquos. 12. metaphy. imaginatio. nem Nicolai tironensis: examina de materia p̃ma: et compositione accidentiū: et vlt̃ omnū limitatorum.

¶ Deinde ponit alias conclusiones: vtpote. 19. et sequētes referendo vel presupponendo conclusiones quasdam vniuersales supra. ¶ Vbi aduerte qd illa obiectio post 19. potest euadi sustinendo ut dixi prius illam relationem fundari super absolutum cause: licet doc. supra dixit hanc. q. esse bonam. nō tamē insolubile: vide vbi ibi nota

ur: et cōsidera diligenter instantias et repletas ut scis: hic in aliquibus originalibus signantur hic ille cōclusiones per litteras in aliquibus per numeros consuetudine doc. ut notaui sepe.

¶ Consequenter in. 22. pertractat de formis ordinatis in eodem composito singularissime. In aliquibus originalibus habetur in principio comenti sic: hec propositio non videtur vera et. in alijs sic. hec probatio nō videtur bona. et vtraq; littera potest bene stare. Aliqua etiā non habent illam primā impugnationē vsq; ibi: Quare forma ignis et. examina illū digressum de pluralitate formarum: sed illa difficultas de forma ignis comparata ad formā aque facilius soluitur: quia iste sunt specificē disperate: ut patet prima impugnatione intendit qd illud qd est in potentia propinqua ad actum perfectionē actus accidit: huius est compositum ex forma priori et materia ut dicit: et satis recte. Deinde remittit ad particulam vltimam infra de perfecto conclusionē quarta: vnde etiā potest confirmari illud qd supra de diuisione huius tractatus in particulas principales. §. seu. c. aut theoremata notaui: et non habetur in omnibus cōmunit̃ illa remissio. Vult etiā quasi alio medio arguendo qd illa conclusio quarta est contra istam: quia ex sola relatione ad perfectiōnis minus perfectum perficitur: ergo non recipit propriā eius perfectionē in se formaliter: sed tantum terminatur ad ipsam: qd infra ibidem in cōmēto nono declaratur optime. Et. igitur consequenter contra nominales ponētes tot formas quot predicta in genere substantie satis notat: sed qd infertur de asino oportet limitare. s. qd velit asinum esse vltimā speciem sub animali: vel qd loquitur de specialissimis animalis supra asinum duntaxat: et non absolute: vltima ratio ibi notabilis est: sed limita eam: ut. 11. di. 4. exponit quere ad idē di. 43. q. 3. optime. Illam hic plerūq; vtitur fundamentis cōmunit̃ vie maxime arguendo. Non intendit ergo qd non sint ponende plures forme in eodē: sed qd nō tot quot predicamēta: nec vlt̃ perfectior est forma imperfectioris: nec formā ut talē: s; cōpositū p̃ficat et informat

superueniens perfectior. **C** Sequitur. 23. conclusio q̄ p̄formis est. 20. vbi supra l3 in illa q̄tatione cōter origialia sūt disconrecta: z est multū notabilis z valde examināda in mā de pluralitate formarū: z pondera cū dicit in q̄stum ordinate: z cōsidera quo mō intellectua cōtinet sensitiuam z vegetatiuā: nota etiā cū dicit forma informās ad dīaz forme eminētis vel vniūtiue p̄tinet: z p̄batōne expōne ad vngūē. **I**nsert cor^m destructiui. 16. vltis s. vbi sp̄ aduerte q̄ illa sup̄ q̄ ibi posuit extra: nō debet nūerari inter illas vles: nā ista. 16. est 17. vt habes quotationē illa. f. cā q̄to por 17. c. alia multa ibi addat lector. **C** 24. z. 4. sequētes de q̄bus fecit mentio nē pus in cōmento 2° in q̄bus posuit lras vta. b. a. c. z c. satis difficulter applicari p̄nt eo q̄ ille lre vel omisse fuerūt negligētia scriptorū: si doctor eas ī origialī suo ī margine vel in p̄ncipio p̄ponū posuit: aut certe si implicite eas itellexit ab alijs itelligi nō curauit sed p̄mū credo verius: vñ breuiter videt mibi q̄ hic excludit: vel p̄tractat z expōnit. 5. vltimas p̄clusiones vles supra: ita q̄. 22. appellat b. z sic p̄ ordinē p̄a. vero oibus pōt itelligi: vel. 21. vltis supra: vel p̄ma p̄clusio huius p̄ticule: de forma aut scda. **N**el forte illa via vltimo recitata supra in cōmento. 2. cōclusionis hui^o p̄ticule vel si volueris imaginari has lras z p̄ponēs p̄ eas assignatas in cōmento illius 2° p̄clōnis: vbi recitat diuersas op̄. z im̄pugnāt: poteris p̄babili: sūia tū p̄positio nū in se satis clara est. q̄rat curiosus lector altius si pōt. **N**e forte l3 minie reor esiodi vel Empedoclis sermonib^o doc. voluerit hic vti: b. p̄lixius imozari in applicatione varia harū nō sinit t̄pis angustia. **C**lñ in sūma notandū q̄ iter alia valde varie in h̄ p̄blemate p̄cedit h̄ p̄ totū: quātr: v3 forma por se h3 ad posteriorē: vel potētiāle eius z ad mām primā: sed huic vltimē vie magis adherere videt: vt supra in cōmento. 2° z alibi dixit: oēs tū vie susētābiles sunt. **Q**uerant sequaces huius: z graduatores formas plura hincinde bene masticādo. **S**equitur illa p̄ticla: **O**me agēs agit aliquo zc. vbi origialia varie habent q̄tū ad ordinē p̄po-

sitionū: vt supra in illis vlibus p̄tingebat trāsmutauim^o lram mell^o quo videbat ad p̄positū: vt vides: si ali^o ordo cōueniēti^oz appebit: eligat discretus lector. **N**onit em̄ p̄mo loco ab aliq̄bus illa quā infra. 13. q̄tāt. z sic de alijs. **I**n hac p̄te regredit ad agēs seu cām efficiētē: l3 supra in ḡnālī p̄tractauit de ip̄a sicut ibi notauit: z nimirū q̄ maxie auctores loquūtur varie de agēte: s̄m ḡ sūias diuersas diuersimode de eo sentiri pōt: forte etiā ibi magis trāscendent: hic vero limitate vel in sp̄ali: z p̄physice magis vt p̄z in p̄cessu: h̄ito em̄ sermō de cāis in ḡnālī p̄fecit^o est de oib^o in sp̄ali: vt vides ordinate. **O**ia tū ad agēs p̄tinetia possent sub vna p̄ticula locari. **I**n hac etiā p̄les. 5. ordinari s̄m q̄ diuersimode d̄ agētib^o: actōib^o z modis agēdi p̄tractat: que oīa relinquo lectori: maxime in his p̄po. sitionib^o loq̄tur assertiue z s̄m p̄p̄iā op̄. z vbiq̄: in via eius currunt.

Prima est famosa apud eū: vide in primo di. 17. q. 1. z. 2. in 2. di. 1. q. 1. z di. 3. q. 8 z alibi pluries: quā p̄bat ex p̄ho notāter. **E**t instat cōtra cōclusionē ex cōmentatore 3. de aīa. cōmēto. 5. z idē z alibi sepe in fictione illa de intellectu z nō solut: q̄ nihil v3 nō mēref aliud: nisi q̄ p̄mū p̄ncipiū ne gētes sūia **Z**ui. q̄ t̄s exp̄itur in adeptione intellectus agētis cū possit ad tormēta. **D**einde. 2. instat ex magr̄o sententia 2. di. 17. qui posuit sp̄iū sanctū eē caritatē nobis assistētē q̄ diligam^o deū: z nō tenet cōter: l3 expōnat curiosē ab isto ibide. 3. instantia est ex **T**ho. vbi in lra allegat q̄ negat deū posse videri p̄ aliquā silitudidē creatā: q̄ref in 3. di. 2. q. 8. vbi ip̄gnat: z ei^o motia solui^o. **S**ecda est de q̄ agendū: z est clara z supra tacta: vbi cōsequēter tāgit multiplex: quo vt supra etiā de agēte h3 z possit poni. 3. p̄positio. **I**n originalib^o etiā antiq̄s habet sub quadā resoluta forma ad modū arborū: sed ad longū ordināui p̄pter facilitatē imp̄ssionis: oīa mēbra declarabis vt nosti in isto plerūq̄.

Tertia est famosa apud phylosophos: quere **A**ristol. primo de generatione. t. c. 54. z alibi sepe z maxime est vera p̄positio apud ipsum quando agēs z patiēs cōmunicant in mā z hoc est qd̄ addit doc.

in ista cū dicit. Falsum est p se. vey p accis: qñ repaui zc. hoc est rōne mae sūm pñm et cōmenta. vbi supra. deinde instat cōtra se: sed prima facilius soluit ex dictis cōmēta. vbi supra. si vero ponat materia in celo vl corpore luminoso: non tñ suscipit peregrinas impñsiones: pmo ee. t. c. 21. z. 22. vl forte sūm veritate recurrēdū est ad pñuano nem cause pñe simplr in oibus: z quo ad esse pseruare z agere. Alia instātia de agēte in hōi: ex. 2. ethicoz. c. 1. z. 2. z. 3. de aia. t. c. 7. adducit z facili soluit. qñ intellect⁹ z volūtas sunt potētie nō organice: z refert forū quō ad virtutē z animā et quo ad corpus. Forte emī eliciēdo actus maxie exteri⁹ de bilitat totū: s; nō aia nisi inquātū depēdet in agēdo a potētis organice: pla h phyfici cōsideratiōis addantur. Adouet postea vñū dubiū notabile de impedimētis potētiarū inter se. Et ridet notāter satis: s; repliat optime. Ad cur⁹ solonem pōdera pmo hinc argumentū ad pbandū idētitatē realem potētiarū aie secus in accidētib⁹ ignis. deinde tangē diuersitatē organoz et ligamina mēbroz aial. z admiratiōez z stuporezin aialibus: z imperiū potētie supioris in agēdo: et plura alia vñscis: quere. 2. de aia: z medicos z pblemata. Alz. supra etiā in metaphysicalib⁹. Quarta est de trib⁹ ordinatis in efficiendo pñū voluntas. 2. intellect⁹ pñac⁹. 3. potētia executiua: z declarat optie qmō se hñt inter se z respectu efficientis: vbi ad finē ponit qdā quotatio cōter: tñ nō hñt in oib⁹ originalib⁹: forte est ad pñū sentētiarū in mā de ideis: s; quere in tabulis z supra in. 1. creditorū: et in. 1. de pñmo pñ⁹: z infra hic pñe. 8. et alibi. Que re in materia de praxi in plo. z. 38. di. p. bñ valeret ibi. 38. vel. 39. vt applicaret ad pñmū sñiāz: s; reputo qd alio direxit: ponde ra quo mō dirigens nūc pcedit: nūc sequitur iperans: z pla alia vt nosti adde. Quin ta est famosa de pñstantia agentis respectu passi. que est Aug. z phi. 3. d. aia. t. c. 19. quā declarat z pbat ex fundamētis. Alz. s; ple ne z resolutē. 3. dist. p. q. 7. soluendo argu menta pñe op. tangit etiā idem in. 2. di. 3. q. 8. z di. 9. eiusdē: z in. 4. di. 4. q. 2. quere alibi sepe vñscis. Obicit consequenter ex pñho: z soluit singularissime: vbi littera sa

tis clara est: addat igenitosus lector vbiq; qñ copiose z fertiles sentētie pñu: z mul tas instantias p z pñra patiuntur: quare zc. Sexta est de sñlitudine agētis ad passūz ex pñho: vbi allegat. et. 2. de aia. t. c. 62. et. 3. de aia. t. c. 37. z inde: et alibi sepe. Adducit pñationē phi. z istat notāter pñra: deinde declarat egregie ipam: z quō ordinate dēā Alz. ibidez pcedit. vbi aduerte de duplici assilatiōe: formali vñ z virtuali: de qua etiā supra pñtractaui: z duplici actione: p motū vñ z mutationē z terminis vñusq; et tan ge ibi de terminis motus z mutationis: vt hñ m. 2. di. 1. q. 3. soluendo. 3. pñcipale: z d. 2. eiusdē. q. 7. ad finē: et in. 4. di. 10. q. 1. z 2. z in quolibeto. q. 10. Adducit etiā notāter de facto saltē: z naturalr de possi quō suscep ti⁹ formaz eiusdē gñis nālis seu phyfici est sub vna vel alia eaz semp: z infra i mo tu naturali cōcomitātūr se termini post: et termini cōcomitātes nō posito miraculo: secus in mutationibus: vt exemplificat tri pliciter notanter: ibidem etiam tangit tri plicem pñrietatē cōformiter dictis phi. s. phycoz. Alz. de optime ad id qd dicit de aia hois. Nam si ponat forma corporenta tis alia ad intellectiua in hoie: tñc iuductio intellectiue nō est mutatio si nō ē: z ē singula riter aduertendū: z pñt applicari aliquāl cōtra Thomistas: vide in. 4. vbi. s. z di. 1. q. 1. z. 43. di. eiusdē. q. 2. z. 5. z in. 3. di. 2. q. 3. z. di. 7. eiusdē. q. 2. z i. 2. di. 17. z nota qd ille 4. cōclusiones: quas recitat in lra sunt ista 6. z pcedens 3. z alie due in pñatiōe istius ex pñho. Septima de istrumēto pñ supra de agente z vbi remisi ibidē: z de multipli ci acceptiōe istrumēti: ille quotatiōes ibi dē. 2. q. zc. vsq; ad finē nō hñt cōmuniter i originalib⁹: s; satis bñ currū: cū diē in fine s. 11. aduerte qd est. 11. pñcipalis. s. vt lram ordinaui z sñt recte p totū: credo qd affuit numē scoticū vbiq; s; cōter in oibus origi nalib⁹ nō ponit ista hic. Octaua est val de notabilis de iperio volūtatis vbi pñba bñt posset poni pñcipius pñcile nisi pñt dependentiā z allegatiōes sequentes: quā declarat tripliciter: ex quibus infert tripli cem gradūz actus naturabis sub imperio volūtatis: et totū clarū: s; maxie notandū. Deinde ponit pulchra notanda p ordi

Castigationes

nem: primū est a quo dicitur actio naturalis. Quod tñ limita et d' clara: vt in. 2. dist. 2. q. 10. et di. 18. eiusdē. et in. 4. di. 43. q. 4. et alibi sepe habet: et pondera q' dicit de libero per accidens. Cōm notandū qd aliqui p'clusionē assignant: est de impedibilitate actionis naturalis talis: vbi tange plura d' libertate volūtatis create et icreate vt scis. C'ertū notandū est: q' etiā aliq' cōclusio nēm assignat de cōparatione actus liberi naturalis eliciti a voluntate et imperati ab ipsa: et merito notādū: q' singularissimū: et in multis locis applicabile: vbi duo dicta Aug. exponit et declarat: inter se cōparat: et originalia fuerūt ibi viciata cōmuniter: bene tñ ordinauimus cuncta: quere. 3. di. p. q. 4. et in materia d' lib' arbitrio: in. 2. et alibi sepe. vt. 2. p'hycoz. et. 9. metaphysice. de motu etiam grauium et leuium et p'ectorum et huiusmodi potes hic p'tractare: et cōtra. Quartū notandum: quod similiter cōclusio ponitur ab aliquibus est impugnatum quodam modo precedentium: sed patet q' non est simile de arte et voluntate: sicut nec de intellectu: apparenter tamen arguit. Ex precedentibus tamen de gradibus illis et. 3. notabili patet eius solutio: illa quotatio in fine varie habetur: nam alia qua originalia videntur quotare illam cōclusionem. 8. vel 7. supra. Actio naturalis zc. sed satis bene applicatur ad illd' Aug. d' ci. 14. vt ordinatur: vltimo arguit pro veritate notabilis. 3. et illius dicit Aug. satis efficaciter.

C'nona p'clusio p'cedit ex. 9. metaphysice. t. c. 10. et. 1. c. 1. 116. limita tñ vt supra in. 9. metaphysice h3: vide. 1. dist. p. q. 4. 8. et. 10. di. p. 2. alibi sepe ad hoc. vt supra plerūq' notauit. Adde vbiq' fundamenta p'fca. et instantias vt scis. C'io^a videt cōtraria. 9. s3 nō est: si recte aduerte: ponderabis p'pter ly necessario additū in. 10. qd nō habet in. 9. et remittit se ad p'cedentia: vbi varie originalia quotant: s3 satis bene hēs. Unde omnes iste quotōes s'ram intricates dep'rabunt: q' humana ingenia ad nichilologia inclinant: vt unā pot' veritatis subtilius cribāde: q3 eris abundante cumulatū zelo: p'sidera: declarat satis abundanter nō repugnantia hui' cōclusiōis ad p'cedentē tacite

illa obo ad finē ex. 9. metaphysice nō h' cōmuni i originalib': id extra notauim' ipaz soluit tamē faciliter ex dictis: q' tñ de necessitate s'm qd: et de facto p'cedit: adde hic plura: vt expedit. Aliq' originalia h'nt ibi: p'tra hanc. 12. vbi hēs. 10. forte p'pter alius ordinē 2° mū: vt p'us notauit. C'indecima satis copiose supra i v'libus cōclusiōib'. 12. et. 13. p'tractata est ad quā se remittit ibi. et ad alias hic circiter: quere in doctrina hui'z: vt ibi notauit: vbi aduerte in cōmēto de duplici necessitate: vt sepe h3 iste: et maxime 39. di. p. 2. i. di. 2. ad p'positum: et p'ot vocari necias cōmunitate: vel p'ntie idifferē. C'12^a est de applicatōe agētis ad agendū: et est singularis et bene examināda: de qua etiam supra fecit mentionē saltem implicite. Alldouet dubiū in cōmēto de ista applicatōe: de qua loquitur p'clusio et nō soluit. Et ibi multa possunt adduci: vide. 2. di. 2. q. 10. et super. 7. et. 8. p'hycoz. de motu grauiū zc. posset breuiter dici q' est in applicatōe: seu in p'iuictione cāp' vel ordine siue dependētia. Nā oīa dirigunt et applicant a p'ma p' cognitōes: et volūtarie cante et applicate. Sed hoc patet instantias in doctrina hui'z. Quere dic alius distinguēdo de applicatōe: et inuestigando vtriusq' causam: et totale et partiale: alia plura hic addat solers lector: quia expedit. C'Redecima est de actiōe et passiōe: vbi posset etiaz p'ncipiu p'cule poni et accipif ex. 3. p'hycoz. et p'mo de g'iatōe et auctore sex p'ncipiorum. D' egregie declarat dando instantiam ex cōmuni modo dicendi. Examinabis cuncta ex logicalibus et p'hyfis et metaphysicis considerationibus. Quod tangit de relatione actionis et passionis: vbi notāter dicit: Ideo intellect' accipit zc. pondera vt h3. 1. di. 2. q. 2. et alibi vt ibi quotatur et supra sepe tetigit: de distinctione h'arius. vide in. 5. metaphysice. q. 6. et adde plura hic.

C'14^a est de illa famosa diuisiōe potētie in essentialē et accidentalē: que valde singularis est et examināda: quere. 8. p'hycoz. t. c. 32. et. 2. de aīa. t. c. 2. et aliq'lr. t. c. 55. et. 60. et. 3. de aīa. t. c. 8. z. 5. et inde. Quā pbat et declarat mirabili sollertia. vide supra in. 9. et. 3. dist. p'm. q. 7. et. 2. dist. in. 2. q. 10. et. 3. et. 25. q.

di. eiusdē. et in quolibeto. q. 15. et alibi sepe ad hec. Adde instantias ex cōsideratiōib⁹ phisicis: vt scis: pōdera ibi duplicē circumstantiam necessariam ad agendū. et similr duplex impedimentum.

C. 15. est d⁹ potētia plene actiua: vbi nota ly plene: q̄z egregie exponit: vbi etiā attende cū dicit: nō p se actuāte zc. in fine in aliquibus originalib⁹ h⁹: volūtas respectu itelle et⁹. z sic posuim⁹: q̄ applicabis: vel vt exēplū vltimi mēbz in declaratiōe pclusionis: vltanq̄ obiectionē pira actiuitatē volūtati z si sic: p̄sidera quid iuris: z an faciat p op. Thomistaz de p̄rogatiua itelle et⁹. vide in 4. di. 49. q. 4. z alibi pluries. vide Quar. z sequaces hui⁹. C. 16. cōparat agēs pncipale ad secundariū: vel instrumentū. Et istā tñ adducit cōparādo volūtātē ad caritatē p̄supponēdo volūtātē esse pncipale agēs in eligendo acū. Et h̄z posset solui distinguendo d agēte secundario: vlt instrumento cōiuncto v3 vel sepato: alit⁹ tñ inuestigabis veritatē p̄suppositi: ex 17. dist. p. vbi h̄z q̄ caritas est pncipale vno mō: h̄z volūtas sit tale alto mō: z p̄ pōderat: qz valde sapit: q̄re alia ad h̄. C. 17. est de motōe vlt determinatiōe instrumenti: vel cā 2^a ad agēdū: z ē notabilis et. s. sepe facta. Et q̄ ifert 102^m duplex. Et obicit quātū ad instrumentū ex dictis supra. 7. hui⁹ p̄tente: vñ ifert q̄ illa est d numero pclusionū hui⁹ p̄tis: et etiā q̄ p̄tinuatio pclusionū bñ ordinata est. Quātū vō ad cām scdm recurrit ad vlem. 2. 4. q̄ tñ. 25. est vt supra ordināui nūerū ppter illā quā supaddidi que est extra: scdō dīte obicit pira dicta: z nō soluit h̄z cōsuetudo et⁹ est: vbi nō tangūt argumenta: z ex alijs iā declaratis facili solui possunt: non ampl⁹ de eis curat: z in h̄ sollicituz reddit lectorē: s̄z iste obones facili soluitur ex dictis: vide. 1. q. 4. z. 37. di. 2. et. supra d pmo principio. 7. 5. z. 1. metaphisice. et. 2. di. p. z alibi sepe ad h̄. vñ nō valet: est immediatoz effectui. ḡ determinatoz ad agēdū: vbi tñ pōt distinguī de mediatione entitatiua vlt virtuali z de determinatiōe m̄plici vt p̄s notauit: plura h adducat igeniosus lector C. 18. quātū in aliquibus originalib⁹ coz⁹ p̄cedētis assignāt alig: et p̄cedit obiectiones p̄cedētes: z ira varie segtur h̄. Illam illa 7^a

supra ponit post istā ad finē cōmēti ibi. tūc instrumentū nō mouet zc. s̄z ordo iste placet: licet alit⁹ eēt satis pueniēs: ē de agēte actiōe imā^a a quo negat instrumentū: quā tñ singularissime limitat distinguēdo de instrumēto p̄iuncto z sepato z agēdi atqz mouēdi vbi pōdera ly formalr: paucis m̄sta dixit: z exēplificat clare: q̄re vbi supra notauit vt 1. 2. 6. di. 4. ad h̄. Multa hic p z p̄tra adducat diligēs lector: qz capit instantias: z plures pulchras subtilitates hec materia: q̄re antiquos vt vis. C. Decimanona est de p̄sentia z immedatione agentis ad passum p̄mū vbi pōdera ly pmo: z est multū notāda in p̄sideratiōib⁹ phisicis trāsmutationū z motuū z huiusmodi. Quā dēclarat mirabili discursu. Ne tñ videat repugnare fundamētis 112. 7. phisicoz. t. c. 8. z inde z alibi sepe. distinguit d p̄sentia locali z vltualr: z de distātia locali suo mō: z qualr ipedit: z q̄n z cuius actiōem loq̄ndo de deo angeloz: et cor⁹ agēte: vbi itro ducit de oipotētia dei: z et⁹ imēitate cum forsan quoddā notabile dictū: ad qd determinate itelligēdū vide in pmo. di. 37. z maxime in reportat. Cōsequēter ibi p̄tractat qualr distātia requirit in agēte corporalr: cū qbus cōditiōibus egregie. Deinde qualr regitur in angeli actiōe: breuiter et scilicet. Ad qd copiosius p̄siderandū: q̄re in. 2. di. 9. ad longū. z. 1. 4. di. eiusdē. q. 3. 2. etiā di. eiusdē. q. 5. vide etiā 1. 4. di. 45. z. 49. z. 50. q. 3. z. 1. 3. di. 1. 4. z sup 4° phisicoz: vt z vbi nosti plura ad p̄positū: supra etiā ista aliquātulū tetigit: addat lector vbiqz. Attēde insup ibidem ad illaz quotatiōez cū dicit: z hoc negat: vbi habes 19. z debet referri ad hanc eandē alia originalia habet. 20. z ita forte supputādo alio modo ista esset. 20. alia etiā h̄nt. 29. z possz referri ad illā infra hic quotatā. 29. vel forte voluit itelligi supra: q̄re curiose ibidē: sed satis bene lacet ista: q̄re specialr ad p̄positum hui⁹ pclusionis in. 2. di. 2. q. 9. soluendo. 2. pncipale ad finē. Qd ibi vltimo tangit de locutiōe z illuminatiōe angeloz: et actiōe p lineas rectas: z p cōuersionē: vide in. 2. di. 9. z. 13. z in p̄spectiua vt volueris. C. Ligesima est de cā origināte: quā dicit reduci ad efficiēs: vñ elici pōt q̄ in hac p̄ticulari: vt p̄s notauit agit de efficiēte: vbi ad

nerte q^d originatis aliqñ est alteri⁹ nãe ab originato: z cõter i oibus ita est pter qñ in diuinis: z hoc vel aliter nũerali vel cẽn niali: aliqñ vero est eiusdẽ nãe in nũero et cõsubstanciali: vt in diuinis. vide 3. di. q. 2. Adde multa phisice z theologice ad hoc. Attende etiã caute quo mō in diuinis pōt dici efficiẽs: iuxta ea q̄ h̄y iste. 3. di. p. q. 7. z 25. di. 2. z s. nono metaphy. q. penultima de relone efficiẽtis: s; dic vt supra dixi q^d extẽ siue acci⁹ efficiẽs p. pducẽte.

Cicisimaprima est de alio modo causandi. vbi aliqua originalia h̄nt promptoria: alia instrumẽtalis: breuiter vult q^d oia huiusmodi reducuntur ad efficiẽs. Exẽplifica in artificialib⁹ z nãlib⁹ et policijs: z h̄⁹ vt nosti.

C. 2. est de alio speciali modo efficiendi saltez extensue loqñdo q^d est creare: quem modũ ponũt theologĩ: z negant cõf. phi vbi inuestigat optie qd sit finis creatiois. Et a quo pōt pducĩ. q^d a solo deo: ponit in aliqb⁹ originalib⁹ ibi qdã lra quã nō habes: nec refert: qñ nō est necessaria: q̄ sici pĩt: phs vidẽs zc. vide copiose ad hoc i. 2. di. 1. q. 2. z. 4. z di. 9. z 17. di. eiusdẽ: p op. q̄s recitat marie cū dicit s̄m vñã op. zc. et. 1. q. 4. vide etiã in 3. di. 1. q. 1. optime. et in p. di. 17. Quere. s. in. 7. q. d rōnib⁹ semialib⁹ z. 18. di. 2. z alibi pluries: vide anq̄s phs z theologos. Et uide q^d illa littera: siue qd idẽ est mām trãsmutet ad formã: nō ponit cõter: nec necẽria est: ibi etiã h̄es qualĩ h̄o gñat hoĩez l̄y aia creet: q^d bñ notandũ est: s; instãtas p̄sidera: qualĩ potĩ p̄t creatura attingẽ ad vnionẽ forme: q̄s ad ei⁹ pducio nẽ: p̄mã origine: s; l̄y ifra doc. n̄ omisit: ibi etiã est via ipugnãdi positiõnẽ de inchoatiũis formaz: ibi etiã notabilĩ h̄y q^d finis creatiois n̄ ẽ forma vt forma: s; vt tale ens: vbi instãtas diligẽter excludẽ: vt etiã doc. ipe in seqñtib⁹ tẽgit: multa alia ibi paucis tẽgit aq̄la p̄ppe solẽ: breuiter vult q^d trãsmutãt mãy ad formã inq̄stũm tale nō creat formã: nec etiã nō trãsmutãt si pducendo formã s̄l nã vniat eaz: nec vnĩes vt tale est creas nec iō nō creat: qz aliqd forme p̄supponit: nec si totã pducatur mã puata pcurrẽte: qz terminũ n̄ sunt puz. nihil reale z ens: s; puato e forma. Relinqũtur ergo cū crea

tura nō pōtali pducẽte q^d sol⁹ deus creat: vide. 1. q. 4. resolute: z vbi supra: z tãge in stantias pho.

C. Consequenter contra dicta obijcit tripliciter: pmo q^d seq̄ret aiaz intellectua nō nẽcessario creati: cū ad ipaz trãsmutet corpus: z totũ cū est p̄s gñat: z est efficax salt argumẽtũ vt p. 3. 2. m. 4. m argumẽta oñdũt ex dicti pōtẽ iferri oẽm formã creati si illa est rō: q^d pductio aie. qz pōr nã pducione cõpositi. ideo nō est gñatio: sed creatio. 3. m est notabile: vt tẽgit p̄s: q̄re. s. agẽs creatũ vnũ pōt formã a deo imediate creataz vel pducioẽ totũ ipam pducere z nō p se vel seorsuz ipam creare. Ad p̄mũ singulãrissimẽ rĩdet declarando: vñ pbat aiaz intellectua creati: z vñ n̄ vide in. 4. z alibi vbi supra: illa lra seq̄ret: vbi declarat solõ nẽ: z p̄rmar: pōt bene itelligi vt tacet: refẽdo l̄y ei⁹ ad mãm ignis: vel ad 3. m. entia tem: vel alio mō pōtẽ sic stare: qz aliquid est ei⁹: vel p̄fuit excludẽdo v̄z op. de inchoationẽ formaz vel loco l̄y gñat ad finẽ pone l̄y creati.

C. Ad. 2. z. 4. respondet optime ponendo differentiam iter pducioẽm forme create z gñate quo ad pōrtatẽ nãe respectu totũ pductionis: z est vbiq; notabilis: z sic phs negaret aiaz creati: qz n̄ p̄ zc. vbi notãter redit ad p̄s dñũ d̄ forma v̄ forma: z d̄ forma v̄ ens: q̄ sunt valde notãda. C. Ad 3. m solo clara est: s; exẽplũ examinãdũ si loq̄ de forma alteri⁹ generis: vt pote subẽscd exẽpla ponũtur famose: cõsidera oia diligẽter: z instãtas excludẽ. Replicat duplĩ specialĩ p̄ra p̄mã solõnẽ: z 3. m p̄ra solõnẽ 4. obiectiõis: z alias sepe dictũ de terminio pmo actionis.

C. Ad primum respondet valde eleganter: q̄re in fil. q. 1. p̄lo. et. 3. dist. p. q. 1. z 3. z 14. q. quol. z. 3. di. 2. q. 7. z in. 4. q. 1. z alibi sepe. C. Ad. 2. z. 3. sat p̄s. z clare z notãter: vbi aduerte in rĩsione. 3. q̄ intendit doc. breuiter ponere dñiam iter esse p se p̄fetta. te. 3. modi cõpositi z esse forme: qz p̄mũ est verũ de facto z poli. 2. m si de poli: nō tñ d̄ facto: nisi tñ de intellectu: qd multi negarẽt: qd ibi finalĩ tãgit de posuitate z nẽitate examia z adde vt expedit. Ex his. n. resoluũtur multa alias sub dubio omisĩa cõsue

indine scotica. **C** Deinde prosequitur notanter de actione per totum: vbi etiam p^ones notamus ordinare. 23ª est tanq³ qd vel du^m aut petiuo q³ tangit duo mēbra: et est pblema satis cōe: vide de potētijs aīe. 16. di. 2. s. p^o sidera qd dōm de sole pstringēte et soluentē: vide supra p^ocula. 17. 2^a n° 9. 2. 8. ad h^o exp^ose. Allegat Damascē in 3. li. et quotatio. c. nūc omittit: nūc alio et alio mō h^o q³re eū. c. 3. 2. 14. sed exp^ose. 15. facit s^omonē pulch^oz de actōe: adde mltā h^o. C. 14^a v^o repugnare 7. s. p^ocula. 17. s. p^o sidera bñ. qual^o hūc de log^o: et d^o q³ forā et d^o q³ spē. ibi. n. log^o d^o agēte illimitato: h^o de forma q³ multū d^ont. Et^m d^o itelligē possēt ipugnari si itēdat oēs actōes itell^os esse eiusdē spēi. Mā dicere et itelligē sunt alteri^o rōnis: vt p^o 3. Jo aliq³ et p^o habilit^o volūt q³ itell^os nō h^oz aliq³ vñū actū adequantū eiusdē rōnis: nisi actus itell^os vocet act^o indifferēs ad dicere et itelligē: s^o forte loq^our extēsiue de itelligē v^o loq^o de actō. nūb^o absolut^o p^op^oie imaneūb^o: p^ola h^o aduūgat diligēs veritatis inq^ostoz. C. 25ª est valde fin^o et notāda optime: vide in. 2. di. 2. q. 4. ad finē solōis exp^ose ad p^opo^m. 2. q. 9. eiusdē di. et sup. 5. phy. et pōder ad duplicē terminū actōis: et q³l^o exponit dicim^o famos^o 32. C. 26^a v^o repugnare. 6. p^oicle. 17. Vbi in satis correxit illā in cōmento: p^o 3 q³ hic accipit istrumētū extēsiue. Examia etiā bñ ill^o exēplū: qd adducit d^o calore vt p^ous notant. Quid etiā regit ad specificā d^oriaz actionē cōsidera. C. Trigesima septia cōpat actionū et terminū ei^o s^om assimilationē ad p^oncipiū agēdi. Exēplū de calefactōe et calore cōpat^o ad p^oncipiū calefiend^o: siue sit calor siue forma calefactiōis. Inset quasi correlariū cōtra. Den. vide. 3. di. p. q. 1. 3. et 6. 2. 3. di. 2. q. 8. 2. 9. et inde. 2. alibi sepe: cōsidera vbiq³ quo mō accipit actionē h^oic: de similitudine etiā vel formali vel virtuali pōt fieri vis: alia multa adde. C. Trigesima octa uā varie h^o in originalib^o: sed satis bene ordinatū eō: vt hic h^oes: vide que faciūt ad p^opositū. 3. di. p. q. 7. 2. 45. dist. 4. et alibi plerūq³. Non obstante enī q³ plures spēs vel habitus ponāt^our in intellectu vel voluntate: nō tamē tot actus vel actiones s^o mul: quere. 2. topicorum. c. 25. vbi etiā pō-

dera ly perfectio: et ly sufficiens: et quomō potentia deficit. et alia multa hic. vide. 17. dist. p. et in moralibus. Tange instantias vt nosti pro et contra.

C. Trigesima nona videtur currere iuxta dictum p^obi. 2. topicorum. vbi supra. et primo ce. t. c. 116. 2. 7. phy. c. 2. 2. celi et alibi plerūq³ de potentia habente actionem adequatam intensiue et extēsiue: quā probat et instat seu limitat et impugnat limitationem: et consequenter glosat dupliciter et impugnat vtrūq³ glosam. Deinde adducit duas alias euasiones falsificando propositionē: et vtrūq³ impugnat: et ita finaliter tenet puritatem eius: vbi totum processum valde notabis: quia multa difficilia et ardua elici possunt: vide. 2. 4. di. 2. et. 15. di. 3. pro his que tangit de p^oo^o inferiori et superiori: quere etiā. 3. di. prima parte. 2. et specialiter in repositionibus: et. 2. et. 5. q. quolibet. 2. 1. 3. 2. 14. dist. 3. 2. 49. et. 5. dist. 4. 2. 14. 2. 15. q. quolibet ad hoc. Tāge etiā ibi: an alio actu videtur essentia: et alia in ipsa ab intellectu creato. Vnde ra instantiam de intellectu anime christi. Et alia plura hic adde et salua veritatem propositionis: massicando bene omnia verba.

C. Trigesima est de proportionē seu unitate forme et actionis: que etiā notabilis altercationis est: contra quam instat pulchre: primo vero breuib^o eam probat inferendo ex eius opposito inconueniens. Quod tangit in prima instantia de minimo sensibili: quere copiose in de sensu et sensor: sed ad vnguem in isto. 2. di. 2. q. 9. et cum dicit per te: vbi bene stare per se: considera an aliorum opinio. an ad se ipsum loquatur. Vnde solui argumentū recurrendo ad actionē obiecti in se et potentie perceptibilitatem: et partialem actiuitatem: si ponatur. Aliud quod tangit de motu est examinandum bene: vide. 2. di. p^oma parte. 2. de productis vniuoce et equivoce: et Aristotelez et cōmentatorem: quere vbi ibi quotantur: et similiter de caritate minima: vbi ponderandum: an magis et minus variant speciem actus beati et viatoris: et que ibi concurrunt: et quid facit: approximatio talis et talis ob-

recti. vide. 17. di. pmi. 7. 49. dist. 4. Quere
in. 3. in materia de spe z charitate plura ad
h: forte vult oino impugnare ppositione:
sed videf bene sustinenda: quare breuiter
odm q est vniiformitas ronis actiois: sicut
z forme vbiq; inquantu entitas actiois hz
attendi pte in ordine ad forma: lz possit
variari ppter variatione pcurrentiu cum
forma que z quot sint: psera. in aliquib?
originalibus addit quedā remissio addu
cta supra ad finem hui? sic. Item. 6. 133. in
probat. Vbi nota q aliqui quotat oēs delu
siones a pncipio: aliqui pncipales pncipales
z certas eaz: recurrit etiam ad alias dicta:
quere tabulas physicoz. et. q. ibidē plura
addendo. C. 31. 1. z vltima est famosa apud
philos z theologos d via cōi saltē de actioe:
vz eiusdē in seipm: vbi aduerte vt pū no
taui sepi: q ne dū famosas i via sua veras:
sz in via cōi hic iseruit z colorauit et impu
gnauit aliqui: et aliqui pblematicē dimisit:
vt videant mortua vtriusq; vie: tu vō pen
diculi stabili digito appone z moderabe
re oia recte: qre. s. lib. q. q. penul. et vbi ibi
q tam copiose: p vitate hui? In pcedētib?
etiā sepe idē teugi. arguit p vritate cōclu
siois iserēdo tria icōueniētia ex opposito
ei? que cōsequēter soluit: duo pma sub vna
solone. 3^m vero seorsuz ifra cum dicit. Ad
tertū nō: qlibet zē. pmi icōueniens est: q
idē opponeret sibi ipi. 2^m q idē eēt in po
tētia z in actu respectu eiusdē. 3^m q eadez
rōne qdlibet ageret in se: qd est ptra expe
riētiā: vl si nō: g nec aliquid: aut redde rōnez
diuersitatis. Solones clare sunt ex supra
dictis. Replicat singularissime ptra solō
nes. z nullibi alit: solue tū oia vt nosti p?
bū pōderādo: vñ iserre potes tū qd iā no
taui q h v3 fundamēta p et ptra stabiliuit:
z postmodū vt apis argumētosa subtilio
ra z sanctora elegit. Ad primū dic breuiter
q refert loqui de oppositōe actus virtua
liter cōtinentis z virtualr pntenti ad caren
tiam seu potētiā formalem passi z forma
lē actū quē cōcomitat si inest. Ad scdum
negat cōsequētia: lz aliqui sit minor cōue
nientia: non tū maior repugnantia. Et qd
addit q pntet formalē pfectus: hoc forte
posset negari in continente finito: vel hoc
concesso: odm vltius q ne du3 virtualr:

sed eminēter deus oia cōtinet qui est alius
modus cōtinenti: vel breuiter dico q nō
eo quia virtualiter pntet nō est in potētia
formali: sz ppter alias cām: qz v3 sūme simi
plex: sicut sol respectu calor: nō qz cōtinet
nō formalr recipit: sz qz nō receptiu? pegri
naz impfionuz. 2. cet. 21. z inde. Ad 3^m
posset pcedi qd inferf loqndo de motu ad
vbi. de alijs vō nō segtur nisi forma iclinef
naturalr ad illas: z nō dependeat ab alijs
i agēdo: vide pmo physicoz. t. c. 80. vocat
illud argumētum achille alibi yrontice: vt
scis. Ad finali dicit quomō pbabiliter zē.
quere rñsionē. 2. 8. physicoz. t. c. 26. 4.
etiā z. 5. metaphysice. querere oim cās zē.
plura hic ingeniosus moderator addat: z
garrulantū pteritū suffocabit. Numerū
vero predictaz pclusionū si placuerit alio
modo supputare ordinabit: sed satis recte
ordinant: lz indies ipō si qd deest supplē.
Deinde segtur illa littera sup qua addi
tione possumus: z satis recte: quē in oibus
originalib? ponebat supra imēdiate ante
ppōnes creditas. s. an. 14. pticula: eo mō
quo diuise sunt: qz vero tangunt dicta in
pcedentib?: vt vides in illa littera: pueniē
tius visum est: q sequeret ea que recitat: z
que supra dicta appellat: qz pcederet: aut g
vicio scriptoz: aut doc. originalis trāsmu
tatione: aut in marginib? ei? additōe hui?
lre: aut oppositōe qquo mō ibi cōtiter hz.
hic nihilominus legat si placuerit lectori.
z Sulta notāda pmet: fere tū supra oia ta
cta sunt pulcherrime: ibi se resoluit de or
dine causarū requisito in causando: z de
vnione tam extrinsecaz qz intrinsecarū: lra
satis correctā est p totū. Sed bone iesu cuz
quāto labore z mentis angustia et cerebri
infestatiōe: et maxie circa qtiatiōes qz tan
git diuinatus sum: etiā nescio quo spiritu
illud dictū Lin contentis qd tāgit: vbi oēs
lib. corrupti fuerunt: et ita in plurib? alijs
tū hesitauit in quotatiōe illh. 16. quā tāgit
sepe: sz lector iuestigat cuncta alte. Remis
siones ad. q. 8. z. 9. meta. ibi nō te moneāt: vt
supra notaui cūcta bñ dclarādo: ponit an
illā pticulā: pfectū est zē. in aliquibus origi
nalibus quedā lra longa: quā omisimus:
quia nō cōtiter habet nec necessaria hic: q
sic incipit: Dicitur q finis zē.

Sequitur illa p̄ticular: p̄fectū est
 zc. vbi vir p̄fectus in p̄fe-
 ctioe p̄ficere suum loboze recte voluit: vbi
 pulchras p̄pōnes ex p̄ho et īgenio p̄prio
 collegit: q̄s in p̄teritis loci tāgūt z declarat
Conclama est ex 3. p̄hysicoz. t. c. 63. z. 5. me-
 taphysice. t. c. 21. et. 10. meta. t. c. 13. Quere
 expositoris ibide: z hūc maxime z specia-
 lī in q̄libeto. q. 5. articulo. 1. declarat illaz de-
 scriptiōes seu p̄clusionē inducē in plurib⁹
 modis seu speciebus p̄fecti: vbi aduerte cau-
 te cu3 dicit creato simplr p̄fecto: vī enī ibi
 accipe simplr p̄fectū p̄vli p̄fecto: n̄ eodē mō
 quo ī mēbro p̄cedēte accepit. s. dō vt nosti.
 vnde breuit tangit triplex p̄fectū. s. simplr:
 vt est de⁹: vī creatū vt ē mūd⁹ cū oib⁹ crea-
 tis: p̄ticularē creatū seu specificū: vt hō zc.
 q̄ p̄fectio pōt p̄siderari: vel in substantia vel
 vīute vel quātitate duratiōis: vī p̄manēte:
 vide supra tractatū d̄ p̄mo p̄ncipio de p̄fe-
 ctioe simplr: maxime q̄re in q̄li. q. 5. articulo
 1. rōne. 2. optime: q̄re s̄ra in p̄mo cōsila.
 dist. 34. z. 35. copiose. **S**ecūda p̄pō q̄ videt
 quasi corū p̄cedētis: s̄z est p̄clusio: est etiā
 p̄hm in multis locis: z specia-
 lī vbi allegat 4. metho. 2. ad finē: q̄r. 7. p̄hysicoz. t. c.
 18. z. 2. d̄ aīa. t. c. 34. z. 49. z alibi sepe p̄mo
 etiā metaphysice in p̄hemo in. 6. cōditioe
 sapiētis elicif: vbi cū dicit doc. glosat: cōsi-
 dera an suā an alioz glosā recitat: vī enī
 est q̄r ipe hoc tetigit optime: q̄re ad finē. q.
 1. metaphysice. declarat p̄sequēter: de q̄ p̄fe-
 ctione debet intelligi hec p̄clusio. **T**ertia
 p̄clusio est ex 5. metaphysice. vbi allegetur
 Expone: p̄la addēdo: vide. 2. d̄ aīa. t. c. 49.
Quarta q̄ fuit etiā supra recitata est no-
 tabilis. vbi q̄taf cōter li. ethicorū: s̄z varie:
 q̄re eustrachiū ī cōmēto quē cōter allegat
 iste: z nō Auerrorū. ī moralib⁹ enī minie
 valuit. Quere. 19. z. 30. di. 1. z. 12. metaphy-
 sice. z. 3. di. p̄mi. z. 2. 49. di. 4. et alibi sepe.
 9. z. 10. ethicorū hī bñ ad p̄positū: s̄z instan-
 tias cōsidera. **Q**uinta p̄positio ex eodē
 cōmēto colligit: et depēdet ex p̄cedēt: q̄re
 1. z. 10. ethicorū. **S**exta ex eodē cōmēto
 etiā colligit: q̄ supra in. 1. de p̄mo p̄ncipio
 fuit p̄tractata aliquāl: quā etiāz limitabis
 vt nosti copiose vbiq; dē aīa. z huiusmo-
 di p̄ z cōtra p̄dēradō: he p̄pōnes infra p̄-
 tractant post. 9. p̄clusionē. **S**eptima no-

tabilis est. q̄ h3 istāias p̄tes in aīa. z dictis
 hui⁹ vbi tñ pondera ly oīs p̄pter potētiās
 defectibiles et deficientes: o3. n. q. sit circa
 obm cōueniēs: z sic de alijs circūstātijs: qz
 bonū ex cā ītegra: vide. 2. 3. 10. ethicorū de-
 clarat p̄positiōē exemplariē. vbi tāge de
 multiplici p̄fectioe: vt nosti. z similr in p̄ce-
 dētib⁹. **O**ctava p̄positio est nota. et loc⁹
 eius: vide vbi supra in quolibeto notauī
 q̄ modo totū z p̄fectū alr in quātitate mol:
 alr in quātitate vīutis: vnde p̄hs vbi allat
 diē q̄ īfinitū h3 rōnē p̄tis z m̄ae et h̄ vt ipe
 posuit īfinitū. s. in potentia tñ: cur⁹. s. quāti-
 tatē accipiētib⁹. **A**dde multa hic ex p̄sidera-
 tiōib⁹ p̄hysicis z metaphysicis: vt volueris
Conclama etiā est famosa: q̄re vbi p̄us aīa.
 1. etiam ethicorū z politicoz: vbi attēde q̄
 ly q̄re in hac p̄positiōe z p̄cedēte possēt
 assignari corū p̄ueniētē. **D**einde po-
 nit q̄dā notāda q̄ sunt declaratiua. 4. p̄po-
 sitionis supra. et sequētiū optie: vbi tota s̄ra
 satis clara: s̄z valde notāda vbiq;: vbi tāgit
 d̄ p̄fectioe duplici. s. ītrīseca et extrīseca: z
 danf gradus in vītaq;: ita q̄ eo mō q̄ varie
 dī toni: ita p̄fectū: z p̄fectio: q̄r etiā ignobi-
 lī nobilitat ex cōueniēte vel referī ad no-
 bilit⁹ duplī: z oīa vba mēsurabilis diligētē
 vt scis: possēt illa s̄ra p̄ueniētē poni supra
 post. 6. vī assignari additio: optia tñ vbiq;
Decima est ex s̄ra Dyo. vbi ī allegatiōe
 varie q̄taf: vide in originali c̄m illd: q̄re 1.
 q. 4. ad p̄positū. z. 8. di. p̄. et alibi p̄terunq;
 3. etiā di. p̄. et. 2. et. 1. 4. q. q̄libet de veritate
 in cōr zc. Attēde ad s̄raz cōmēti q̄ varie ha-
 bet in originalibus: alq̄ h̄nt cōpositio: alia
 cōparto: s̄līr aliq̄ h̄nt distīctiōis: aliqua di-
 stīctiōis: q̄re Dyo. z expositoris: vbi tan-
 ge de multiplici cōpositiōe: vt scis supra se-
 pe ad h̄ plura tacta sunt. īstāias vbiq; p̄-
 derabis. **U**ndecima ē singularis: p̄tra quā
 possēt adduci īstāie: ex 2. z. 8. p̄hysicorū:
 s̄z facillr soluitur. **E**tā q̄ tangit de cognitiōe
 rerū ab intellectu diuino sepe p̄us tetigit. li.
 mutat notāter q̄līter nobilit⁹ est intelligi per
 aliud et p̄ qd aliud: vbi loco extrīsece bñ
 statet eminētē. vide. 3. q. p̄logi. **T**ange h̄
 m̄lia d̄ cognitiōe det: z alioz in dō: z q̄ aliū
 est intelligi p̄ aliud: aliud intelligi p̄ accis.
Duodecima est m̄liū pon⁹: et maxime
 in doctrina hui⁹: nullibi ita expresse decla-

rauit: pōdera ly simplicit pfectioris ppter multas instātas euadēdas: qre bñ in .8. d. p. q. si. z. 7. q. qñ. et. i. di. z. et. 39. di. p. z alibi plerūq; h3 duas ptes hec ppo: vt pz: pō de se nō ē scdaz vō declarat egregie. Tāge sūdāmēta pboz h de nēcaria cāl^{te} dei ad ex tra. Mō obstat huic pōm q pōe diuie sint relatiō: qz talis respect^o nēari^o nō ē ad aliū. f. in nā. l3 bñ ad aliūz vñ aliā psonā: pōdera de r^o nēario z possi^l. z exēplū d tota terra z vno lapide: z istabz ex pō ce. t. c. 19. z ide. Ad finē etiā cō^l. vbi de r^o i se duo sub du^o tāgūt more suo: vt a pñ^o nōu. f. de realitate ei^z pfectiōe distictū a sūdāmētū declarab: vt ex dictū h^o alibi scis: vñ breuiter aliud ē pñ derare aliqd vt icludēs pfectū nēariū ad ali ud: aliū ipm i se z nā sua: aliū ipz respectū i se. Aduerte etiā q nēitas effēdi nōvr arguē pfectiōē simp^l: alr prietates ypo^o i di unis eēnt pfectiōes tales: iō notāter dicit doc. in. ij. pte p^o nōs simp^l pfectiōis ppter pfe ctiōē ypo^o am si q sit vt nosti. vide. s. q. qñ. ben. z. i. di. i. q. p^o. z. 2. Adde h plura bñ spe culādo. C Deide ponit notabile d simp^l vbi pñ affigri pclū^o vt hēs: l omittū vt nota^l z tāgūt descriptiōes Ansel. i monol. 15. z ad dit notāter in lra sic qñ est vñ de oib^o attri but: qz dic ppter eēntialia ad extra: vide. i. q. qñ. bēti: declarat pñter aliqñr descriptiōē p fectiōis: s3 vide ad plenū vt pñs notauit. s. q. qñ. bēti: art. 1. rōne. z. pñc^l. Adde h multa ex. 8. di. p. et ex dictis supra. 7. et. 8. meta. et i t. de p^o pñcipio: qre p z ptra: vt scis. C Lōse qñter addit aliā: quā. 14. notauim^o de sim plicitate in creaturis: z est notabilis vbiq; quam declarat: z pbat optime: vide supra vbi cōparat qñtas ad qñtitatē: z vbi ibi qñta ui ad ppositū: pōdera valde qz ibi tāgūt de mā p^o z hoie: z de cathenis varijs i mūdo: z ponit ibi cōiter remissio z qñtatio qdā iiri cata vbiq; h varie hñ: pñdera an sumā hñ. qñtū vel Thome. aut Alex. vt notauit s: an certe ad alia sua dirigit: s3 omittē illa tota l pax. refert: voluit tñ oia apponē p nūc. in dies depurabilē singla. 8. etiā di. p. tāgunt h ppo: z alibi i doctrina h^o sepe nūero. C Ad dit qdā aliud notabile d simp^l crea^o: z pōt poni. 15. hui^o pñctie: z lra sat clara ē: de qñtib^o simplicitatē alijs ad ppositū nēarijs lector curiosus vbiq; tractabit: an ceaturis

cōueniat aliq pfectiō simp^l: pñdera. C U tūma ppo ē cōpatiua cōpositiōis z simplici tat ppositiōalr i spiritib^o z corpib^o: vbi aliq origialia hñt qñtū ad dicta alia: z cōtē qñtū ad a. b. c. p qñs lras itelligit ppoēs tres pcedē tes de simp^l: vbi notant tāgūt de duplici cōpositiōe: rerū. f. z realitū seu rōnū for. malū qre. 3. z. 8. d. p. z. 3. di. 2. z alibi sepe a pud istū: z pōdera notāter cū dī ceteri pari b^o: z adde mltia p z ptra: z sp defēde veritatē scōicā vbiq; sincerā. C Nec sūt q ad mū^o puecto z introductōez in h breui elucidario digessi. Quā i re si qd pperā dictū ē: n ita sū amatoz mei: vt ea que semel effuderim me hōz snie auferre pñdaz: si. n. nihil est ex nobis boni: nihil est q i nostris sentiētijs amare debeam^o: qre si qd boni vultat et fruct^o collegit id ei a quo oē emanat bonū attribuā: minū vero nāe dicta z hui^o viri sentiētijs nō pñtanea becillitati mei ige. nioli ascribat. Rei etiā difficultas tps an gustia z curari vtriusq; hois varietas ex. cusabunt facili^o (vt verū fatear) aut in vñū sniaz scriptū: aut in Alz. aliqñ libroz scri pñsem: quā hñt mirāda fragmēta. specu latiōis archana ac enigmata plerūq; casti gare: p cordare: ac declarare ausus fuissē: sed qd p pane vt aut lucrando: qd deniq; p aie finali salute: pceptū scan^{te} mōtes cā rū ordinū eñtū varietates nās z pñtiones pñsa qdā spectatōe: ac pblematica vtrūq; venari: nisi vitantibz in enigmate fidē: qñ pñi tñ opinatue: z qz adept succedat cla ra visio: et ppter qd atq; pfructū illi^o obie cti emnēter oia pñnētis z volūtariē ad ex tra rēpñtātis i supna ciuitate: vbi rex est virginis filius eritq; gaudiūz sempiternū: delectatio: cibis: opus: laus ppetua creato ris. Qui oē genu flectat in eū euo^z. Amē.

Explicuit epithomata seu castigationes preclarissimi Doctoris Magistri M^o Mauriti^o Hibernici Ordinis M^oin^o in theo remata doctoris subtilissimi Joānis Duns Scoti eiusdē ordinis: Ac etiā in tractatum de primo principio eiusdē: Impressa Cle netijs cōmissiōe z expensis reuerēdi viri Domini Andree de Alula: Per magistrū Joānne^o Hertzog de Landauu Alemanū. 1499. Terno decimo Kalēdas Septēbris.

Pauli amalthei: Epigrāma in methaphysicā Jo. Scoti.
Qui mō lucifugis prestabam pabula blactis.

Uilis: et abiectis conditus in tenebris:
Redditus in vultus clara sum luce nitentis:
Perq; oculos omnes nunc eo: perq; manus.

Affertor meus est presentis gloria secli.
Dauritius consois ingenie et patrie.
Hinc stragerei nosces dictata magistri.
Etherei hinc disces principis ingenium:
Felicolasq; alios: q; qui bene percipit: hic se.

Solus in humana conditione beat.
Hoc melius nobis nouit nec gretia felix:
Nec diues phenix: nec studiosa pharos:
Ergo seruato quoniam pro ciue meretur.
Dauritio cedat ciuica clara meo.

Epigrāma Danielis Caietani Alexandrei
Cremonensis.

Emula me tenebris: et ceco carcere totum
Nomine tacta meo tempora condiderant
Dauritius: cui fata locū: cui tempora cedunt:
Carcere me ceco vindicat et tenebris.

